SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaća měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1.30 zł. hr. Do wukraja 13 Kč. Kóžde čo. płaći 10 zł. pj. Wudawa a čiści Smolerjec knihičišćerńja, zap. dr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawěstki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobčerjace so stajace nawěstki a tabele so wyšše wobliczeja. Za reklamowy :: :: rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. :: ::

Čisło (Nr.) 101 **Budyšin — Póndźelu, 2. meje 1927 — Bautzen** **Lětnik 86**

Sakski sejm.

Sozialdemokratiska frakcija w sakskim sejmje je namjet pola sakskeho knježerstwa podała, w kotrymž so knježerstwo napominja, so by pola němskostatneho knježerstwa za šlědowaze žadanje rajnje wustupowało: Schkitarske postajenja sa wuczobnikow, młodostnych, dźěłaćerjow a pěstowarjow maja so na starobu wot 14. hač dokonjanoho 18. lěta wupěsćetrěć. Dźěłazy młodostni nje 16 lět maju dwě sapołožonej njedźeli próźdninow mjes 16. a 18. lětom dóstać. Njedźelski wotpočink ma so zwotu pěstowanja saporočeć. Sa cząs dźěła maja so dohadaje pěstowarjow postajić a pěsćesćazne, nózne a njedźelske dźěło ma so sa nich sakazać.

Druhi namjet sozialdemokratiskeje frakcije knježerstwo namołwja, so by w němskostatnej radźe sa to wustupowało, so by so spomóženje dźěkonjemjerjow njezwottwarjło. Wobźěwje so so njeby na žadyn pad cząs dóstawanja podpjery pěstowarjow.

Napraschenje w sakskim krajnym sejmje.

Frakcija hospodarskeje strony w sakskim sejmje je wo dźiwanje zwdźaznym samomordarstwje wodźerja Kamjenskeje wobydleńskeje wysokosće šlědowaze napraschenje we sejmje sapodała:

„Póndźelu 25. haprleje 1927 je so pola Kamjenza městowy zarjadnik inspektor a wobydleński sastojnik **Richard Hauptmann zatřělił.** Dwaj dnjej prjedy bě so psched pschiłožaznym sudom w prozesu pschećiwo Kamjenskemu studijowemu radźićelej Mildze jako świedk pod pschisahu zjawił. Po powěsćach, w nowinach rozscherjenych, je Hauptmannowe samomordarstwo z jeho świedźenjom w spomnjenym prozesu swizowało.

Ze knježerstwo zwólniwe, wo tym wědomosć daće, hač tole rozscherjenje so na wěrnosć zakłada, wobźewje wo tym, so so 5. julija 1926 data dowolnosć Kamjenskeho wobydleńskeho wubjerka k wokolnemu samerjenju Paatmann-Milde-Hirsch napschećiwo hewaschemu nałožej po poručnosći wyschschich měšnikow njeje z dowolnosću potrjechenym zdźěliło?“

Sakski minister dr. Kaiser wo konkordadze.

W towarstwje sa wědomostnu politiku je sakski minister ludowneho woswjećenja dr. Kaiser wo sakskej kulturnej politizy a wobźewje wo konkordadze mjes Vatikanom a Němskej rěčał. W žiwojmi rozkładźenju wo konkordadze wón prajі, so je po dźělenju zyrkwje wot stata rozrumanje za zyrkwju nutše. Tola druhe praschenje je, hač ma stat wschě wobstejnosće z zyrkwju uwuprawjeć a to hischće na waschnje, kotrež stat wot zyrkwje wotwisny čini. Sakska njebudźe nicžo druheho činiłć moz, hač so pschećiwo konkordatej je wschěmi mozami wobarać. Hdyž je rozrumanje z zyrkwju nutše, potom hnć so to jenož tak stać, so ma wo tym jenož stat postajeć, nic pak wukrajna moz.

Tšelenja z wurubjerjemi pjenježneje kašy w sakskich Rudnych Horach.

W Hechenbergu w sakskich Rudnych horach su rubježniży gmejnsku kašu wurubili. Pschi nastatej pschestrělenży mjes żandarmami a cźěkazymi rubježnikami su jeneho rubježnika franili. Dwaj druhaj staj cźekłoj.

Ministerialny direktor dr. Brecht so do němskostatneje rady powołał.

Pruske staine ministerstwo je 29. haprleje wobsamkło, ministerialneho direktora na wotpočinku dr. Brechta, kotryž demokratiskej stronje pschisłuschi, jako ministerialneho direktora do pruskeje statneje źiłoby pschewjacź. Na njeho je so sastojnstwo naměstneho potrjenocnika w němskostatnej radźe pschenjesło. Ministerialny direktor woprawdźity tajny wyschi radźićel dr. Sachs, naměstny potrjenocnik w němskostatnej radźe, je so na nakhwilny wotpočink pschesadźił.

Němski finanzowny minister z Keudell bě dr. Brechta, haćrunuje je so tón we swojim sastojnstwje wusmanjenił, na wotpočink pschesadźił, so by na jeho město jeneho nacionalsozialneho postajił. Pruske knježerstwo je dr. Brechta z njedobrowólneho wotpočinka do němskostatneje rady powołało, hdyž może wón pschi pschihotowanju němskostatnych zakonjow swoje bohate nazhonjenje a wědomosći w słužbje sa němsku republiku nałožować.

Jězba němskeju ministrow do powodźeneho kraja.

Pjatk staj so němscí wobthadny minister dr. **Koch** a němski sejwjerski minister **Schiele** po Habolinym a Lobjowym powodźenym kraju pschejeschłoj. Wjesba, kotraž je Rathenowa do Wittenberga dźesche, wobras wo zapuščenej mazy wulkeje wody poda. W habolinym wjeczernym kraju je so z Haboln 40 000 hektarow, w Peiginzy se Lobjom 12 000 hektarow powedźiło. Pschi wjesbje je so wo wuprawjenju Habole a Lobja jednało, kotrež interesentojo po wutworjenju Lobjowehe pomognetho komiteja se dorasom žadaju. Němski wobthadny minister dr. Koch je sebi pola Wittenberge też Chartaniny a Stepenizymy powodźeny kraj wobhladował. Pschi tym je rjekł, so su we němskim knježerstwje spóznali, so je nuzne, Habolu wuprawiwć. Wobźewje so dyrbi so projekt Habolineho wuliwa se wschěm spěchom zhotowiwć.

Duisburgskeho měšćanostu Heuslera w połodnišej Tirolskej zajeli.

Italiske wyschnosće w Bozenje su Duisburgskeho měšćanostu Heuslera sajeli, kotryž jako sobustaw němskoawstriskemu alpskemu towarstwu pschisłuschi. Němske knježerstwo so prózuje, jeho z jatby wuswobodźiwć. Mjes druhim je Duisburgski wyschi měšćanosta dr. Jarres hnydom němskeho zwonkowneho ministra dr. Stresemanna prosył, so by pola italskeho knježerstwa zajschimnył. Dale je so president němskoawstriskeho alpskeho towarstwa, dr. Sydow, na němskeho połsanza w Romje a na němskeho generalneho konsula w Milanje wobroćił. Sajaty dr. Heußler je z jasiwa pola Bozena list swojim žiwjenym w Duisburgu połsał, w kotrymž je zdźěłł, so su jeho na podłožu wobstorżby jeho hosćenzarja sajeli.

Mejski swjedźeń

w Němskej je so wschudźe směrom minuł. We Barlinje so pschi nim nazionalni sozialistoja, sozialdemokratoja a kommunistoja wobdźělichu. Adolf Hitler, kotryž njeje mjenje pod holym njebjom rěčeć, mějesche w jenej sali psched zwojimi nazionalistiskimi sozialistami pschedniotschk. Sozialdemokratoja a kommunistoja je w Swjećelskiej zahrodze zhromadźichu. W cząsu sozialdemokratow je tón króć nadpadnyše wjele cźerwjenych khorhojow njeješe, mjes kotrymiž je němskostatne cźorno-cźerwjeno-złote zhubichu. Psched sozialdemokratami pschedkyda drjewarskeho zwjazka **Arno Tarnow** wobźewje we **wosomhodźinskim dźěłanskim dnju** rěčeješe, hdyž kotrehož je połoženje dźěłaćerjow njemože połepschićeć. Dźěłaćerjo ześi žadaju, so je žaneje sekundy njeješe dźěłać, hač je sa hospodarske wobstejnosće mjne. S 50 000 ludźi, kotriž běchu so w Swjećeleńskej zahrodze zhromadźili, wjele tyšaz njeje rěć zrozumiło, wobźewje dokelž kommunistiśiży herzy njepschestawajzy pískachu.

Hdyž wobdźělnizy pschi mejskim zwjedźenju je Swjećeleńskeje zahrody wućekachu, na někotrych městnach do polizije srazychu. W dołhowjeczorje chżnyše polizija kommunistu, kotryž bě dźěłaćeleninemu hólzej cźorno-běło-cźerwjenu khorhoj wutorhnył, sajeć. Tutomu pak je poradźi **wupjerchnyć, dokelž druhi kommunist polizista wot njeho wotcźišchcza.** Pomognika, kotryž je zjalnje wobarasche, sajachu. W Nowokóllnje pola Barlina je do jeneho policajskeho straznikschtra, hdyž dróhowy wobkhad rjadowasche, z kijemi dadyn a jeho z jemi porajschu. Policajski lěkar pódła pschijschadźeneju mosnow kwalwjenje w żoldku świeći. Dweju bicźkow sajachu.

Mejski zwjedźeń w Jendźelskej.

Mejske zwjedźenje w Jendźelskej pod znamjenjom wojowanja pschećiwo wójnje w Chinje a pschećiwo knježerstwowemu sakonjej wo sakasanju strajkow stejesche. Do Hyde-parka runje dwě hodźinje dołho dźěłaćerjo pschicźahowachu. Tam dwanacze rěčnikow k ludowym cźrjódam rěčeschе. Wječor so w zhromadźiznak rezolucija pschija, w kotrejž so praji, so nětcźiske knježerstwo z falschowarjow wobstoji, kotriž jenož mjenšchinu kraja zastupuja a su pschećiwo dźěłaćerjam njepschećelscy snutrjne. Zhromadźeni chinešiscy nazionalistam k jich wurpěchej złoze pschejachu. Sklubjachu też, so we wschěch dźělach Jendźelskeje komiteje za wuswobodźenje Chiny załoža. Słónczne antirusku politiku a diplomatiske a wojerske pschihoty k wójnje pschećiwo rusenu dźěłaćerskemu statej jadnu.

Tajna organizacija Viking so zakasała.

Statny rud k schkitanju republiki je zakasanju, pschećiwo swjatej **Wikingej** wuprajenu, potwjerdźił, dokelž je Viking tajny politiski swjatk, kotryž po zakonju njeje dowoleny. Też na so Viking jako nadźělnik rospuščeneje tajneje organizacije **Consul** wobhladaćej.

Sa to je so zakasanja pschećiwo swjatej **Olympii** wróćo wzało. Swjatk Olympia je tohorunja tajny swjatk. To wobźewje dokumenty z lěta 1923 dopokasuja, kunje tak trónje, kotrež su so w lěcze 1924 w njej namakałe. Jedna so też wo praschenje, hač stej wobej organizacijaj z brónitym kartellom swjatanej byłej. Wěz hischće njeje dosć rosjasnjena. Njedźiwajzy wuzbuda Olympia dale zakasana wostanje.

Jendźelsko-italski pakt.

Jendźelsko-italski pakt so niz jenož na pschipórnjace italsko-albaniskeho pakta, na Bessarabiju, Turkowsku, Abessynsku a Chinu, ale też na wokolnu Marokowsku poćahuje. Chamberlain a Mussolini staj pjeća dojednałoj, so so **Tanger Schpanistej pschewostajі. Jeli so bychu so schpanište žadanja we nastupanju Tangera dopjelnić, by Schpaništa dyrbjała Balearske kupy w źrjedźoseńskim morju Italskej wotstupić.** Jeli so by so powěsć wo wopschijaczym jendźelsko-italskeho pakta jako wěrna potwjerdźiła, by so zyła franzowska zwonkowna politika dyrbjała pschemjenić.

Paris so dla jendźelsko-italskeho zwjazka do njemóra dał.

Franzowske nowiny so z powěsću wo jendźelsko-italskim swjatku žiwje zaběraju. Wobźewitu wažnosć wotrěkazuwanje jendźelsko-italskemu hromadźe dźěłanju we źrjedźoseńskim morju pschipisuja. Italskemu pósłanzowi blisko stejaca powěsćerńja „Transalpina“ pręje, so tajne srěčenje mjes Jendźelskej a Italskej wobsteji, na to pokasujo, so so Jendźelska njerad na žłubjenja wjasa, kotrež bychu mohle jeje źrjedźu hibanja a rosćěhowanja wobmjesowaćі.

Kaž je zatupjeś nětcźeje telegrafiskeje powěsćerńje we Paryzu zhonił, njeje so pjeća mjes Jendźelskej a Italskej wojerśi swjatk wobsamknył. **Tajki swjatk je so do wuwunanja Mossulskeho konflikta mjes Jendźelskej a Italskej wobsamknył, hdyž so Jendźelska bojesche, so jej Turkowska wójnu pschipowědźi. Po tymle swjatku bě so Italska na ta swjasała, so za wjes Merkuz a Akaliu 5 250 000 wuzjemi do Turkowskeje nawali.** Tónle wojerśi swjatk je pak po němnym wuprawjenju Mossulskeho konflikta płacźiwosć zhubił a njeje so jeno wobnowił. Sa to **je so mjes Italskej a Jendźelskej swjatk wobsamknył, kotryž je so posdźišcho w Romje potwjerdźił. Wón so na ranšche źrjedźoseńske morjo a na Balkan poćahuje. W tymle swjatku so Italska wschěch zadanjow we wjeczornym źrjedźoseńskim morju a w Marokowskej wsdawa a zjebi podpjeru Jendźelskeje na Balkanje a sa swojn wupschestrěwanšku politiku w ranšchim źrjedźnym morju a w Cźerwjenym morju sawěsćeju.**

Na podłožku tohole srěčenja je Mussolini italsko-albanjski pakt, kotryž hač je so podpisał, jendźelskemu knježerstwu na wědomje dał, kotrež je tomule srěčenju pschiklikowało. Tohodla je je so też Jendźelska sapowědźita, pozrědnišmo mjes Italskej a Južnosłowjanskej pschewostaći.

Anarchistiske tajne towarstwo w Paryzu wuśledźili.

„Petit Parisien je powěsć pschinjesł, **so je 1500 italskich a schpanišich anarchistow, kotriž su tajne towarstwo załožili, revoluzionarne attentaty pschihotowało.** Sa wschelakimi **tajnymi brónjowymi składami** śledźa, su policaji tele plany do ruki padle. Towarstwo je zjebi pjenježne srědki k temu se wschelakimi padnoschiwami wobstarało. Poslednje lěto je towarstwo 3200 bombow wudźělaćej dało, z kotrychž je policaja něhdże 600 sebrała. „Petit Parisien“ nima za wusamknjenje, so tale banda z kommunistiskej spionažnej należnosću swizuje.

Južnosłowjansko-italske jednanje.

W Romje a Londonje rozwisce jednanja mjes Južnosłowjanskej a Turkowskej z najwjetšej zdźělbliwosću wobhladuja. Wobźewje je wo wopyt južnosłowjanskeje wojeršteje kommisije w Angorje sajimuja. Pokasuje je na to, so by wojerśi swjatk mjes Južnosłowjanskej a Turc-

kowitej wulki wliw na balkanjske staty mět a so by so mohla runowaha mjez statami tam pschewinyć. Wina jendželskeho zwonkownjeho ministra Chamberlaina je, so Mussolinej njeje wobaral, so w Albanskej zahydlić. Tohodla njemóže w Romje tak rafinje wustupować, kaž zhebi wón europiskeho měra žada. Na druhej stronje so pschisnawa, so je Južnoslowjanska z italisko-albanskim paktom runowanja, so z Turkowskej stojasaca, so by so mohla pschesiwo rosschérjenju italiskeho wliwa na Balkanje wobaraca.

Italiske bronjenje pschećiwo Južnoslowjanskej.

Sagrebski „Obzor" je dopiš zwjesteho wobzebitcho rosprawnika wo italiskich **wójnskich pschihotach wojjewši, kotrež so wot dweju měšazow w provinzy Venetia Juliana činja.** Namjetny kraj Trbiž-Reka je woprawdže we wójnskim staloje. Wschě wby so z wotdžělenjemi fašistiskeje milizy wobsadżene, kotraž zlowinske wobydlerstwo a wobzebje zuzobnikow najwótrischo wobkedżbuje. **Zyta krajina Trbiž-Reka je wobtwjerdżena.** W poslednim czasu je so wjele betonowych stejischczow sa czežku artillerijn natwarilo. Zyły system pschercowow s groczanymi zakhadami je so wutworił. Strategiske wobtwjerdżenija so zitnje twarja. Dwornischczo je so s natwarjenjom pschimoženischczow za nakład rošcherilo. Zyku krajinu we automobilach wyschiscí offizjerjo pschejesdżuja a ju wobhladaju. Italiske wójnske lódżiwo je w Quarnerni howa steji.

W Puljskim pschistawje, w kotrymž botal někotre sanitarski torpedowych zholmow stejachu, hu nětko schtyri pschijaki a hromada sanitarskich a torpedowych zholmow zhromadżene. Město Gorija, kotraž bě botal sa zydlom jeneje diwizije, je so hlowny kwartěr noweho armeekorpsa sešinka. Sastupjerjo fašistiskeho zwjazka su we wschěch zhromadżiznach pschipowědżeli, so je so hodzina pschibližiła, dalmatiski pschimórski kraj s Italiskej zjednocžić.

Wójna w Chinie.

Sjednocžene staty połnožeje Ameriki njebudża jendželskim expedizijn podpjerowacz.

We Washingtonje je w politiskich kruhach zhłyschecz, so Sjednocžene staty njebudża ani jendželskim khłostanskim expedizijn pschećiwo Kantonskim podpjeracz, ani so nimaja Hankawskeho zwonkowneho ministra njepschijimaju, po kotrymž měła wobsebita měšcharska komisija Nankingske podawki pschepytacz.

Ze Serbow.

Pudowica.

Póndżelu, 2. meje.

† 1796 biskop Wjaclaw Kobale, rodżeny z Kulowa w Budyšinje.
1634 Budyšin so wotpali.

Prěnja klóska.

Prěnja klóska, o ty radość,
Witaj nežna, na słónco:
Z njebjes pósło, naša žadosć,
Božich dźiwow potajnstwo!

Witaj naše lubowanje,
Nowy zawdawk nadžije,
Rólnej prócy zarunanje,
Złote myto zdžerženje.

S. N. 1860.

*

Meja abo rózownik.

Po blukich, mokrych a symnych haprlejskich dnjach schładża nam s wjeżerawskej niedżelu mježna rózom, lubosna meja, na kotruž smy dawno cžakali. Meja je mježa bohatkow, wona wschitkich jahori. Lubosna wón nałitnja cželenje pschez pola, luki a brjózki w zyłej zelenińe. Brjza je kopjeschka dostała a wotšibuje so jasnje wot cžarnjeho lěsa. Ptački spěwaja wyschko w cyłym jasnym powětrje. A cžołwjek dycha hluboko a srěza do so strowy cžerstwy mejski dych. Krej cžecze pschinisco w žilach. Ow, kajka radość, kajki cžas! Wschelenuy do zjaneje meje, kotraž chze nam dwójzy sarunacz jasche haprlejske dny.

*

— **Wo wjedrje.** Wczera wjeczor w 7 hodź. thermometer +10. Dženja rano we 8 hodź. barometer 741, hygrometer —8, thermometer w nozy +6. Wuklady na natkwitanje žuche wjedro. Schkleńza je wot hobotu sem hacz do dženja rano pomałku dale na rjane stupała. Rospołożenje nižinow a wyschinow dawa wocžakowacz, so pschihodne wjedro dale wobtrowamy. Kaž hižo zobotu pišachmy, wodstanje wjedro trochu symne. Jutše wutoru skhadża 4,28 hodź. hłónčko a ho 7,27 hodź. chowa. Mjacžk schadża rano 5,55 hodź. a chowa so wjeczor 19,04 hodź.

— **Ssobotnischim tydżenšim wikam** bě po pjatkownym cžołpischim dnju a po nóznym hrimanju sažo khłodny pomróczeny dżeń spožczeny. Druhdy spotowasche so też deschczowacz. Tola wopyt wjeżnjanow běsche dobry. Prožaze wiki běchu pomérnje dobre. Tola na butrowych wikach so konz mězaza khětro pokasowasche. Sa butru płaczachu 1.10 hr., poldżiščo najradšo jenoż 1 hr., jeja płaczachu 10 pj., twaroh 25 pj. Libjatow bě chu sažo wjele pschiwjesli, wone płaczachu 2.50 hacž 3 hr., punt kólzazeho mjasa płaczesche 70 pj. Na selenowych wikach pschińdże punt cžerwjeneho kalu 20 pj., běteho talu 15 pj., hłózcža twerdżeneho kalu 50 hacž 80 pj., punt zwiše20 pj, rjetkeje 20 pj., cžerwjeneje rěpy 15 pj., jedżeneje kobody 15 pj., kulerepy 10 pj., kerčže kotletwje 20 pj, kopa žołotwowych hadźiczkow 50 hacž 60 pj., punt bérnow 7 hacž 8 pj., 15 puntow swjetscha 75 pj., punt jabłukow sa tym hacž družina 20 hacž 45 pj., lann wolij 1.60 hacž 1.80 hr.

— **Mejski zwjedżeń w Budyschinje.** Wczera njedżelu, na dnju internazionalneho zwjedżenja dźelawych ludźi wuhotowachu zhebi też Budyšanske dźelacžerske zwjasli a organizacije swój mejski zwjedżeń. Rano běsche budźenje s hudźbu. We tjoch wodzhlach cžehnjechu cžahi hudźbnikow po městcze. Dopoldnja wot ½11 hacž ½12 hodź. běsche namětny koncert psched domom dźelacžerskich zwjazkow pschi starych kasarnach. Popołdnju ½2 hodź. zhromadzi so zwjazk a cžłonjazije na Mjasowym torhošcžu do demonstrazitschego cžahu, kiž w 2 hodź. nałupi a so s pschewodom hudźbnych dweju kapelow po hłownych dróhach města do Bismarckoweho haja hibasche. We cžahu niesechu zobu plakaty se wschelakimi napijsmami. W Bismarckowym haju městsche najprjedy knjes ministerialny rada na wotp. Freund se Dziežbjan swjedżeńsku rěc. Won pokasa na ważnosć dnja 1. meje sa dźelacžerski lud a napomnjaschе ke krutemu wojowanju sa sdżerženje swětoweho dnja. Po jeho rěcži sabawjachu so wobdźelnicy na swjedżeńskej łuzy. Spěwne towarschwo poliicži nětkotre spěwy, hudźbnizy pschednjesechu někotre hudźbne kruchi, turnarjo a bólkoparjo pokalowachu swoje wumělstwa, koleparjo jězdżachu reju; dźeći sabawjachu so je wschelakimi hrami. Tak minu so internazionalny swjaty dżeń wschitkim pschercze. Wjeczor wróčichu so wjchitcy w zhromadnym cžahu sažo do města, hdżež so rozeńdżechu.

— **Meischczanika pschekupska schula.** Pschi spočatku schulskeho lěta 1927/28 powita w turnowatni w pschitomnosći wucžerstwa a schulerjow knjes wyschi studijowy direktor dr. Hesse nowych do schule sašupjenych. Jako běsche jich powitał a na wušnem dnja pokasał, roskoži jim najwažnische poskazenja schulskeho porjada. Se nowasašupjenych 141 schulerjow (intry 1926 = 149) du 28 (intry 1926 = 28) do sejsty; do natwarjenišcže rjadownje (4a) 29 (intry 1926 = 44), do wobdźelenja wucžobnikow 39 (intry 1926 = 36); do holczazeho wotdźelenja 40 (intry 1926 = 40). Shtkt rozdźeli so na dalsche rjadowanje. Pschekupska schula nastupi potom nowe schulske lěto se 495 (1926/27 = 520) schulerjemi a 7 wucžerskeho kollegija, kiž wobsteji: 1 wyschi lerjemi a 7 wucžerskeho kollegija, kiž wobsteji: 1 wyschischeho studijowego direktora, konrektora, wyschischeho studijowego direktora, konrektora, wyschischeho studijowego rady, 11 studijowych radow, 2 studijowych asošorow, 2 wyschischeju wucžerjow, 3 powokalnišich sastojnstwje 1 farar a 1 lékar. *Nimo toho je ministerstwo schulli sa lěcžne połsto 1927 wot Lipsczanskeje pschekupskeje wyschischeje schule jako kandidatow sa pschekupskolschulske sastojnstwo knjesow Fränkela a Englera k praktiskemu wukuhlanju pschekupskajako.*

— **Wustajenja sa strowotu a derjemežo.** Wot 9. hacž do 22. meje t. l. srjadujetaj ipomožeński hamt města Budyschina a spomožerski hamt hamtiskeho heitmanstwa w posedżenskej sali měschczanskich sašupjerjow w Kupnizy (Gewandhaus). Ta wustajenja pschikłuschcza sašikemu statej a je so 1926 na wustajenju „Gesolei" w Düsseldorfje pokasowała. Wona poliicza bohatu wobhladowanšu a rosjasnjazu macžijnu na wschech polach ludowneho derjemežka a ludoweje strowotu. Wustajenja wotewri so pondżelu 9. meje, pschipołdnju w 12 hodź.

— **Drjewowy skład sa wotpalk.** Ssobotu wjeczor 9.25 hodź. sawołachu wobnjonoi woboru a drjewowou składowanju firmy Bieganik a Co. na Lóbrowom dróhu, tam so wusčitowe drjewo palesche, kiž bě tam we wulkich hromadach składżene. Wobnjowe wobory wobydlerjow mózachu drje hischcze blišk schitkanšku kónju wukhowacz, ale wulki drjewowy skład bě sa krótki cžas hacž na nětkotre dešowe schtopy wozor wohnja. Woheń běsche wulku žuku luda pschiwabił. Kriminalna polizija hnydom sa pschičinu sapalenja łžkdżesche.

— **Schtó wě nješchto dalsche?** Saudżenu jutrownizku rano w schtwórtej hodźinje su tu mlodu holcu, kotraž je rano w schtwórtej hodźinje su tu młodu holcu, kotraž je rano w jutrownu wodu schła, na Tšelanskej dróhy njedaloko żelesolitsjerje wobodu jenoho auta wobrežeżowale. Najstarše je wjednik auta był, kiž je s wosa wustupił a spytał, holcu do wosa sczahnyć. Holca pak po pomozy wołasche, na cžoż ju nadpadnik puschcži. Auto je był wulki jaczinjeny wós. Mo powěsče prošu kriminalne wotdźelenje.

— **Kriminalna polizija laja a statnemu sčežnistwu pschepoda** 29. 4. 1927 piwowepo wobdawarja, kiž nětsy we Budyschinje bydleschze, dla pscheschschwjenja a jebanstwa worczinjny.

— **Sašo njeshaji na dróhu.** Pjatk wschipołdnju na Zyhelnischi hašy wožobowy auto do starschego muža. Jo nječzny wós cžehnjesche, sajdże. Wón sakoži wot sady do ručznoho wosa, so stary muž pod nión pschijidże. Powalony je so sotko wobdrěł a skorscheze na bolocže w Lěwi Zoły. Winu na njeshodu ma s hlowneho dźela starschi muž sam, dokelž je se swojim wosom frjedi dróhi njesaczy tjejo wobstał a tohodla do njeshoda schischol. — Popołdnju wokolo 3 hodź. na Lawiskich hrjebjach rózk Seminarskeje hašy wožobowy auto kolojšnjeho potorhny Koko so jara wobschkodźi, kolesaž pak na sbože njesranjeny wosta.

— Zónka psched autom. Njedżelu dopoldnja w 12 h. so po sdaczu duchownje niz zyle normalna manhdelska pjatarja w hamomordarskich wuslach na Zyhelnischi hašy psched wschikkadżezy auto cžahny. Tola nimoduży ludzo ju psched pschejschenjom wuthowachu, wonj ju ruce sbožnychu a na stronu donjeschechu. Dokelž pak ju na to njemdroscz saja, dyrbjachu ju po poruczenjosći lékarja do khorownize bowjesc.

— Polizija zkowa wczera wjeczor wokolo 8 hodź. 12-lětneho hólca, kiž ju po sdaczu swojoujej starschimaj we Berthelsdorfje z bojoscžu psched zhłostanjom czeknył.

— **Snižene płaczijnow na wschitkich pósłowych autowych czarach.** K 1. meji sawjedu so na wschich czarach a podżelnych czarach pósłowych autow lischiški na 10 jeżbow, kiž 2 mężazaj dołho płacza. Jeżbna płaczijna je nětdże 20 procentow snižena.

Młynkec Hanka.

Powědančko je žerbskeho žiwjenja.
Napisał P. W.

I.

Starcho młynka w dalokej wokolinje wschelazy Jnachu, a to dla jeho skupocže. Dale bě młynk hischcze dosć zwojeje hlowy. To schtož bě zhebi junu do hlowy skajił, na tym wobsta. Se zwojej dźowku so wožebje w posledním cžasu thětro wurežowasche a to tohodla, dokelž wona do zeitwy zwolicz njechasche i nawożenju, kotrehož zhebi wón sa zwojeho pschichodneho zynja pschejesche.

Tak też dženza jako njemdry na zwoju dźowku rejesche: „Njedowolu! Tak dołho hacž budu ja žiwy, budżesch mje, zwojeho nana, poslužchacz so by so mi nekajki proscherśti pschibżeżenj na mój po zwojich wotzach pschédżeny statok zydnył a so na nim nadawał, kaž trokawa na schczernischczu. Pryjedy hnch zhnadź rosum ihubił, hacž bych do toho zwolił, so zhebi Mertuschez Jana wosmjesch. Pod mojimi schczežiwymi włosami pak je hacž dotal hischcze strowy rosum."

Tak rejesche młynkez nan na zwoju dźowczicžku wschón rolkobjeny. Hanka pak zhedżesche wischa wupkałana na kachlowej tawzu a njewérjesche zhebi ani zkowa znapschecziwicz.

Ssyssa sa zynju jej s woczow łapaische. Młynk hischcze někotre razy tam a zem po zitwje horje a dele khodżesche. Stónczinje s mjerzanjom durje sa zobu saprašny a dżesche won do polow.

Młynkez macz bě nimo měry dobrocžiwa zona. Jako bě nan wolelschok, powadżi Hanku zwaha na czoło prażiwy: „Jenoż ko smérci, moje dźéczo. Tola Jana dyrbiła so wotrjez. Wschak nana znajesch a wěsch, so jeho zkowa płaczża. Ssym pschezmědzena, so nihdy do tuteje zeitwy s Janom njeswoli. Pryjedy drje woda w naschej młynkej rěczży pschećziwo prudej poczjecže, pryjedy hacž naschi nan nješchto pschemérni. Sapomń na Jana a poslužchaj nana. Budż mudrischa a budźesch widżecz, so so wschno na prawe wobroczi. Wjmi zhebi tola Wowczerkez Jakuba."

„Nihdy," jaswoła Hanka, ktoro tak bu błyst do njeje dyrił.

„Ale dźéczo, schto dha pschecžiwo Wowczerkez Jakubej masch", rjekny macz, „to dże je zyle porjadny cžłowjek a lebi je dobry."

„Wowczerkez Jakuba zhebi njewojmu", prajesche Hanka. „Njewém, schto pschecžiwo njemu mam, ale to mózu prajicz, so jeho hłdżu a to s zyleje dusche. Snnadź jemu s tym schiwdżu, ale za to njemózu."

„Schto dha dhasch nětko po prawem sapoczecz?'

„Pschecžiwo nanowej woli njemózesch jechacz. Wschak wěsch, so wón na zwojim wobsteji."

„Ale cžehodża nan po prawym Jana tak hidżi? Jenoż tohodla, dokelž je hłudny, ale schto móże wón sa to, so je so thudy narodził? Chże mje takrjez Wowczerkez Jakubej pschedacz?"

„Ale dźéczo, schto rěcžisch?"

„Haj, pschedacz mje dże. Njeda na to nicžo, hacž zym jemu dobra abo niz. Widżi jenoż jeho bohatstwo a khschcza pjenjes jeho klepi. Ssym dże Wowczerkez Jakubej jama prajila, so zhebi jeho njewojmu, so jemu dobra njesżym."

Młynkowa ruzy kamasche, schto z toho hischcze wschitko budże. S Hanzyneho erta błyschi wschędnje kamsne historije.

Jank a Hanka wšchitaj zhebi hižo wot dżéczazych dnjow sem jara dobraj. Sajimawe pak je, so wo tym nichtó nicžo njepytny. Jeju lubosć bě takrjez zatrjta. Jan bě zyn thudeho thěžkarja. Stary młynk pak na zwoje wulke bohatstwo wjele twarjesche. Dołho też tajna lubosć wobeju mjelcžo njewosta. Se zapoczatka młynkez nan za wykotimi topokami jetka, hakle widżesche, so ludżo je prawdu rěcžachu. Młynk njemdrjesche. Tehdy Hanka k prenjemu rasej nanowy hnem jaczuwasche a nad lubosczu młodeju lubowazeju lu prenje cžmowe mróczele rospschestrećhu. Wot toho cžasa bě po mérze w młynkez domje. Młynk *łajnje pokhmurjenje hladażo po domje* thodżesche. Hanka mjelcžo thodżo płakasche a młynkowa thodżesche jako bjes ducha po młynje.

Psched nješchto njedżelemi bě Wowczerkez Jakub, bohaty hur se sušodnjeje wsy, w młynje pobył. Proscheschе młynka wo Hanzynu ruku. Won bě wudowz a hižo na schtyrzeczi lět stary, tola staremu młynkej so wón runje lubjesche. Młynk bě daloko a schekoło jako dobry hospodar znaty a widżany muž. Psches zyle lube léto do młyna k mlécžu wożachu. Nimo toho słuchesche k młynej žiwnosći, kotruž bě młynk wo wjele slépschik. Tola ke Wowczerkez Jakubej njemózesche žo wón hischcze w nicžim runacz. Młynk so wulzy zwiczeli, hdyż Wowczerkez Jakub wo Hanzynu ruku prošeschе. S tym, so je Hanka pschecžiwo tomu, njebě licžił. Mysleschе zebi, so hdyż je tak rajnje pschecžiwo Janej wustupił, so je wón s tym wothyta. Ale to bě žo sjebał. Won bě sabył, so we Hanzynych žilach też jeho krej cžecze a so je wona też dżél jeho waschnja idżdżika. Hanka psched Jakubom zyle sjawnje pokasa, so wo jeho ruku njerodżi a so jejna lubosć hižo dołho druhemu słuscha.

Jan też po nécžim cžasczistko do młyna k Hanzy thodżesche.

Stary młynk junu podże wjeczor s polow domoj dżesche. Won njebě swuczeny, so by jemu nechtó nawischecžo rěcžał. A nětko bě jeho jeniczka dźowka pschecžiwo jeho woli? Dżésche zyle pomałku a potkmurjenje hladajo. Spominaschе na saudżenosći, wokseże na tamny cžas, hdyż bě psched 20 lětami w młynje hospodarstwo pschewał. Wschno bě sanjerodżene. Kelko prózn a staroscžow, kelko płaczenjow mésjesche, doniż njebě sažo wschitko w porjedże. A nětko mě žo jemu tu do młyna nětkaki thudy thěžkar do tajkeho czopkeho hnězża wuzmużnyć? Ně to nihdy njepschida. Sa njeho ko njeje pocžił a dżél. Jeho Hanka ma bycž Wowczerkowa. Jeho narécži, so zhebi tak borsy hacž mózno Hanku wżał. S Hanku to hižo zam wujedna.

(Pokraczowanje sczéhnje.)

S **Wulkich Dobjez.** Agent Arnoscht Rindfleisch, kiž prjedy w Budyšchinje dźěłasche a kiž bu 4. měrza t. l. k 9 měsazam sjastwa sajsudženy, dokelž bě ſ falschowanjom směnkow Budyšskich wobydlerjow schtodowal a kotrehož prócstwu wo wobhnadźenje wotpokasachu, so dyrbjesche 2. meje swoje khłostanje nastupicź, je so we běhu tutcho tydźenja je swojeho tudomneho bydlenja zhubił a njeje sawostajił, hdźe dje, so by so khłostanja sminył. Krótko pjched tym je hischcze sa jenu firmu, kotraž jemu hischcze dźełko dawasche, pjeza bjes dowolnosce něhdźe 1000 hriwnow sešběrał a pjenjesy zobuwjał. —

S **Mateho Wjelkowa.** Swój 25lětny sastojnisti jubilej świećeschе 1. meje jako wjesny kłukobnik a nózny strajnik knj. Thomas. 25 lět dołho wobstaruje wón wodnju wschelake gmejnske dźěła a dźerži pschiprawy gmejny w porjadźe, w nozy pak źiwéru strajuje. Dokelž je stajnje k pomozy hotowy, maju jeho wo wšy rad. Njech je jemu spodźenje, so mohł hischcze dołho cźiły a ſtrowy swojeho sastojnstwa hladacź.

Z **Radworja.** Miły, ćopły wječor nalětni nikoho wčera doma njezdźeržа. Tohodla je bjez dźiwa, zo so we wjesnej korčmje žurla napjelni z rjanej liču připoslucharjow, kotrychž běchu miłoscźive sotry přepposyłe. Swjedźeń běchu z pomocu naseje nadźije polnej młodosčn jim přihotowałe bjeć toho, zo by móšeń nékajku škodu počerpiła, z nizkim zastupom. Dokelž su sotry němske, bě najwjetši dźěł poskićenjow wenémskej rěči. Z khwalbu ma so wuzběhnyć, zo swjedźeń njebě ryzy němski, ale też něšto mało (!) w macerščinje přinjese. Widźachmy najprjedy knjeznu „Njerodu“ a „Słónco“. Potom so nam „tšo ćeškosłysacy“ zjewichu. Najlepje so spodobachu: serbski kołospěw: „Hdźe su mi banty čerwjene“, „Kěžor Maximilian“ a „Płokatńca“. Hłowna hra: „Khrystus dobywa“ wjedźeše nas do starych romjanskich časow přeščěhanja křesćanow. — Bohužel bě program přebohaty. Z tym njeje prajene, zo so jenomn hnydom wostudźi. Ale wčera to při tom tak běše! Haj, na čim tola to zależa? Kóždy, kiž je tam pobył, móże mi wotmołwiće! Němska rěč bě wina. Cłowjek njeby wěrił, zo je mózno, tajki němski swjedźeń we ryzy serbskej wjesey wuhotować. Hdyž so nam potajkim druhi raz wostudźiše njesmě, na swjedźeń być serbski, kaž smy jón zwučeni wot starodawna sem.

S **Minakała.** Klub katolejskich „Pjeił“ ſ Minakała a wololiny wošwjeczi njedźelu, 8. meje 1. wotrjesny swjedźeń sjednoczeny ſ 30lětnym jubilejskim swjedźenjom. Hižom dźeńka zmórny prajicź, jo kóždy wopytowaŕ na swoje pjenjesy pichiłdźe, pjchetož tudomne towarstwo njeje žaneje prózy lutowało, so by swjedźeń na najrjeńsche waschnje wuhotowało. Sswjedźeń zapoczńnje so ½1 hodź. ſ powitanjom wokolnych towarstwow, potom póńdu po wjesne towarstwa, ſ čzemuž po pożedźenje pjchedsyndstwa a wólby rosrisanskeho suda pschisamknu. Na to sestupaja so towarstwo ſ 30lětnemu jubilejskemu poczeszowanju towarstwa, kiž swjedźeń dawa a dale sestupaju so kołojesdni ſ swjedźeńskemu korjeſ. Po korsu je kchelkekulenje wo myta, stelenje wo myta, najnowische sadźěwkowe jězdźenje, swjezelenje pschi cźmpjeli a swobodne reje. Towarstwo je 3 myta sa 3 najbjezpłatnische towarstwa wuńdajiło (niż nize 28, 24, 20 muži), sportske myta (sylnosć towarstwa snajmjenscha 15 muži) a dalokositne myto (sylnosć towarstwa snajmjenscha 12 muži). Tak nadźijamy so rjaneho wjedra a źiweho wopyta, so próza towarstwa njeby podarmo było.

S **Minakała.** Njedźelu, 1. meje swjeczesche tudomny bldarski mischtr Pilop swój 25 lětny wobstojny jubilej. Jako so knjes Pilop pjched 25 lětami samostatny sczini, běsche wón pódła knjeja Mudrych jenicźti bldarski mischtr w Minakale a wokolnje. Sbožo seho pschewodsesche a jeho wobhod bórsy kčejesche. Jeho mandźelska je jemu źiwéru k bokej stała. Dotal dźěłasche knjes Pilop wschitko ſ ruku, pschidobny mšnaz pak chze swoju pomocnyeu, nětko nowocźasnu dźěłarsku pożwjeczicź, kotruž je ſe wschelakimi najnowischimi maschinami wuhotował. Bóh spožeč jubilarej a jeho mandźelstej tež dale swoje žohnowanje.

S **Njeswačzidła.** Jako se swojim jśdźum kolom se Wulkeje Dubrawy do Njeswačzidła dompi jśdźesche, snjeshoži tudomny wobsedźeŕ młokarnje Pink, na wuhlej horje pola Kamjenej. Pola jeho kolesa, na kotrymž mjesesche cźeški waczoł, sleminchu so widliży a Pink padże na hwiezdu dróhu. Wón sranì so na brodże a sigu a dyrbjesche so k Njeswačzidłoskemu lekarjej podaċ.

S **Wětrowa.** Sjawny puć ſ Wohrowa do Wětrowa a Nowych Bóšcźiz je dla nesspohonjenja na Wětrowskich konach wot 4. hač do 18. meje t. l. sawrjeny. Jězdny wobihadi pokasuje so na Bóšcźizy a Tarčezanski wětrnik.

S **Bjerčzina.** Tudomna knjeni Hilušcźej pożelnje prjelenzow swjeczesche 1. meje jubilej swojeho 85-lětneho wobstaca. Firma je daloko pschez krajne mjezy znata.

S **Kolwaju.** Na pschecźe ſ naschego cźitarstwa pschinjesemy porjedźenku, so pjak wjecźor pschi wohnju Wiedrichez brónje njedźelske Bukeczanska hukowa druha, ale Cźornjowska. Bukeczanska bóše tsecza.

S **Hornich Bruſkow.** Pjatk rano wokolo 5 hodź. we naschej wsy hižom jasno na wscheń trubjachu, to je sa ewj njedźeli hižom k tsecźemu rasej. Wš domstkim ratarja Nowaka so palesche. Wukranczanska kujeża motorska hukowa a Wukranczanska knjeża hukowa bórsy pschikhwatachu. Ale domstke pak njemóžeschej wjazy sdźerżeć, dyrbjeschej brózeń schkitacź. Kaž praja, je wscheń ſ rjachlow wupadnył, jako běchu wobydlerjo w hródźi.

S **Wuczkez.** Sjawny puć ſ Wuczkez do Cźpschkez je wot 2. meje hacź na dalsche dla nasspohonanja zawrjeny.

S **Kamjenza.** W nozy na źobotu wokolo 12 hodź. dyrbjschi njewjedrje błysk do Dóčcźez tvarjenja mjesy Kaiarnikej dróhy a cźicźu a horni połkhod trochu wobschkodźi.

Z Łužicy.

S **Połcźnizy.** Schtwórtk rano na Friedersdorfskich honach ktajeńskeho technika Kurta Naumanna ſ Połcźnizy ſ cźahom pschejedźeneho namakachu. Ranschi cźah ſ Kamjenza do Arnsdorfa bě jeho pschejeł a jeho krzedza pscheręnył. Naumann běsche 30 lět stary a je drje sjedi w cźeźkich myślach źiwjenje wsał.

Khětre połčpšenje dźěła w Sakskej.

Krajny hamt sa pohrjebnistwo dźěła wo tom zdźeleje: Statistiske pschepytanja, kotrež su so wobstrjedź haprleje cźinike, pokasuja wuspěchi, so na dźěkownych wikach Saskeje su policźenja hacź do jutrow mózne wotebrake. Liczba pola 105 sjawnych zaradźenjow dźěła sapisanych dźěłopytarjow, je so wot 15. měrza hacź do 14. haprleje ſ 200 662 hacź na 151 026, potajtim wo 49 636 pomjeńschika. Na pruhowanstim dnju nalicźi so hischcze 121 653 muzikich a 29 373 žónskich dźěłopytanych.

W nimale wschich powolanjach liczba wotebrake. Najsylnischo su saso wobdźělene: twarske-pschemysło, ratarstwo a sahrodnistwo, njewuczene powolanja, pschemysło kaninow a drastow, mjenje sylne pschemysła metalow, brjewa, kamjenjow a zemje każ tež źiwnosče. W grafiskim pschemysle a pola swobodnych powolanjow je wschak liczba trochu pschibyrała.

Na pruhowanskim dnju w haprleji bósche naprascheowarjow, kotrjż dźěło njedostachu, wjazy hacź na pruhowanskim dnju w měrzu. Mjes wosrjewjenymi 3486 próżdnymi městnami porunjo 3135 tajkich 15. měrza běchu 2154 žónskich dźěłopytanych, mjes kotrymiż běchu samo 1016 ſ ratarstwa.

Kak je so zyle położenje dźěła wažnje pschemjeniło, powuczuja liczby najzamjscho, hdyż je so saschłem lětom w měrzu haprleji pschirunanty. 15. haprleje lońschcho lěta naliczichu so wschcho hromadże 263 522 dźěło pytacych, potajtim wo 112 496 wjazy hacź w tutom cźeźe.

Liczby podpjerudóstawajwych dźěłonjemčzow pokasuja jenajke wuwicźe. 14. haprleje 1927 bóstachu 79 167 muzikich a 17975 žónskich wosobow hłownu podpjeru. Jich zyłkowa liczba 97 142 je napschecźo liczenju w měrzu ſ 142 60 podpjerantych wo 45 618 spadła. A wšo je so liczba krisowych podpjeru dóstawarjow a nuzowych dźěłacźerjow trochu powyschiła. W krisowem sastaranju su nětko 23937 hłowu podpjeru dóstawacych. Pschi nuzowych dźěłach maju wschcho hromadże 12 278 dźěło.

Po jutrach je w jednotliwych powolanjskich skupinach naprascheowanje sa dźěłom wotebrało, dokelž je to dźěła sczehnk, każ jón počzaš zobupschinješe, ſ dźěła dokelž je produkzija ſ dźěławymi mozami nałpżena.

Hospodarski rozhlad.

Pónđżelu, 2. meje 1927.

Kurzy sobotu w Barlinje.

1 Dollar	4,2145	100 pólsk. markow	—
jendźelski punt	20,470	100 českosl. krónow	12,477
100 šwajc. frankow	81,065	100 franc. frankow	16,51

Berlinska burſa też sobotu we swojim kiwym wobrocźe pokrački wschelakich efektow. We wikowanju ſ rentowymi a dołžnymi lisczinami njesapisujemy hischcze wjesczeho žiwjenja.

Produktowe wiki wostachu też sobotu pschi swojich horjebijazych placźišnach. Tukrajne žito je žadne a cźi, kotrjż je maja, wobsebje wikowarjo, pschedawaja je jenoż sa powyschene placźišny. Pschenża dobu snowa 5 pj., rožka 25 pj. Jeczmjeń a wowoš pschi dotalnych placźišnach sawostajichu. Zentnar placźeschе

w Berlinje:

pschenży 14,15—14,30 hr., rožki 13,45 hacź 13,60 hr., jeczmjenja nałchtnjeho 11,35 hr. hacź 12,65 hr., nasmjenscheho 10,15 hr. hacź 10,75 hr., wowsa 11,40—11,80 hr.

w termińowym widowanju:

sa měrz: 14,77½—14,80 hr., rožki 13,32½ hacź 13,28¾ hr., wowsa 11,75 hr.,

sa meju: pschenży 14i60—14,57½ hr., a rožki 13,07½—13,50 hr., wowsa pak hr. 11,77½,

sa julij: pschenży 13,35 hr., rožki 11,50 hr.

Na pschedań.

Kunkliza, Młynk we Sskonej Borschcźi.

Ssymjetne běrny w Brěžowje cźo. 5.

Ssyna, 10 zentnarjow w Małym Wjelkowje cźo. 8.

Krowa w Kobjelnju cźo. 17, młoda w Dźěžnikezach cźo. 316, krowa se 4. cźeleczom w Radźežach 11, wowsokoczelena we Khelaje cźo. 15, wowsokoczelena we Wutkim Wošyku 34.

Koňa, nowa dójka w Dobrachi 346, k rěju w Radkowje cźo. 14.

Prošata Kral w Bacźonju, August Urban w Habrachezach pola Ljubja.

Běhaki w Cźornym Hodlerju cźo. 96, běhak w Budeschezach cźo. 55.

Kóń brenžołstiny w Khrešczezach cźo. 63.

Pschikłady pytaja:

Friseršti pomoznik na Buczyschkim dwórnischcźu.

Słužobna, Heinrich Linka w Bilkowezach na Starym torschoschcźu, 18—20-lětna, rybarski mlyn w Delnich Pólkowach; hosezenz „Krona“ w Wlci Wodze

Płacźizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a woliowe symjo po tuni abo 1000 kg hewak 100 kg. płacźizna po złotej hriwnje.

	30. 4.	29. 4.		30. 4.	29. 4.
Pšeca	283-286	283-286	buny	20-22,50	20-22,50
rožka	269-272	259 262	woka	21-24,00	21-24,00
nal. jeczmjeń	227-253	223-255	módre lupiny	14-14,50	14-14,50
naz. jeczmjeń	203-217	196 210	žołte lupiny	16-16,50	15-16,50
wows	228-236	226-224	zeradella	21-24,00	21-25,00
kukurica	188-190	186-189	raps, wosušk	15,50	15,50
pšenč. mnka	36-37 50	35-37,25	lany wosušk	19-20,00	19-20,00
rżana muka	33-37,00	34-35,50	poch. melasa	—	—
pš. wotruby	15,50	15,00	běrnj. kruški	34-35,00	34-35,00
rżane „	16,50	16,50	syno, 50 kg	2,50-2,90	2,50-2,90
raps „	—	—	rżana słoma	1,75-2,00	1,75-2,00
lane symjo	—	—	pšenčna „	1,95-1,45	1,95-1,45
hróch	26-29,00	26 29,00	wowsna „	0,90-1,15	0,90-1,15
pjeluški	20-22,00	20-22,00	ječna „	0,90-1,15	0,90-1,15

Škrowe depeše.

Barlinske produktowe wiki dźenja dop. ¾11 hodź.: Ssłabsche amerikanske płacźišny a rjane wjedro jeżłabichu trochu wiki, wikowanje běsche jara žnadne. — ¾12 hodź. dop: Njepschemenjene.

Wične płacźizny w Budyšinje.

30. haprl. 1927

Wšě płacźizny su po złotej hriwnje zrozymja.

Předmjet	najnižša płacźizna	najwyša płacźizna
Pšenca, nowa	73 kilo	13.50	14,00
Rožka, nowa	70 „	12,50	13,00
Jeczmjeń,	50 „	12,00	12,25
„ nazymski	50 „	—	—
Wows	50 „	11,50	12,00
„ nowy	50 „	—	—
Raps	50 „	—	—
Běrny	50 „	4,50	5,50
Butra	1 „	4,00	4,40
Syno, nowe	50 „	3,00	3,75
Słoma, z maš. młóč., pras.	50 „	1,40	1,60
„ „ „ k zasł.	50 „	1.60	1,90
„ z cypami młócena	50 „	2,50	3,00
Pšeńčna muka, 60%	50 „	23,50	24,25
Rżana muka, 70%	50 „	21,00	21,50
Pšeńčne wotruby	50 „	7,85	8,10
Rżane wotruby	50 „	8,10	8,25
Jeja	1 štk.	0,10	0,11
Prosata 740 štuk	1 štk.	8,00	22,00

Płacźizny ręcznego skotu na Barlinskich skótnych wikach.

30. haprl. 1927. Płacźizny po centn. a zł. hriwnach.

Skóne druźiny a woznamjenjenje.

Woły: 582.

Polnomjasne, wukormjene, najwjetšeje rżneje hódnosče hač do 6 lět	61—62
Młode mjasne, njewukormjene, starše wukormjene	58—60
Mjenje wukormjene młode, derje picowane starše	50—54
Mjenje picowane wšěch starobow	38—45

Byki 650.

Polnomjasne, wurosčene, najwjetšeje rżneje hódnosče	57—58
Polnomjasne, młódše	54—56
Mjenje wukormjene młódše a derje picowane starše	51—53
Spatne	48—50

Jałojey a kruwy: 1018.

Polnomjasne, wukormjene kruwy najwjetšeje rżneje hódnosče	48—52
Polnomjasne, wukormjene jałojcy najwjetšeje rżneje hódnosče hač do 7 lět	40—45
Starše wukormjene kruwy a derje wuwite młódše kruwy a jałojcy	32—38
Derje picowane kruwy a mjenje picowane jałojcy	24—28
Mjenje a spatnje picowane	—

Celata: 1350.

Najlepše wukormjene (2. druž.)	72—85
Mjenje wukormjene a tajke wot cyca (3.)	55—66
Spatne (4)	47—53

Wowcy: 5787.

Młódše a starše wukormjene (2. druźina)	60—64
Starše wukormjene (3.)	50—58
Mjenje wukormjene (Mrazschafe) (4.)	40—48

Swinje: 9061.

Polnomjasne, wosebitych rasow a jich křiżenjow, hač do 1½ lět stare	—
Wukormjene	57
Mjasne	55—56
Spatne	53—55
Kancy a kundrozy	51—53

Ze susednych a dalšich krajow.

* S **Lipska.** (Sakšzy milijonarosjo.) Po jenej statistiźy je w Lipsku 98 milijonarow, kotrjż maju hromadże 205,5 milijonow hriwnow samóžena. Drježdźanу maju 51 milijonarow je 118,8 milijonami hriwnow samoženja a Kamjenica ma 32 milijonarow je 519 milijonami hriwnow samoženja.

* S **Meerane.** (Hischcze ras herbstwo milijonow.) Nowiny pišachu tele dny, so je Meeranska herbowka milijonow, Marja Draxdorfej, psched hamtiskim sudom wudawacza, jo žanych papjerow wo herbstwje milijonow njewobsedźi a so je powěsć wo schwindlu bjes jeje wědjenja do sjawnosče pschinjesła. Tomu napischeźiwo wožebity dopisowak powěsćenje Telunion świeści: Jeli je złužobna Draxdorfej, kotraž wjazy pola wšeteho rěsnika njeźłuži, psched hamtiskim sudom woprawdze prajicź dyrbjała, so na nastacźu powědanja wo herbstwje milijonow wobdźělena njeje, dha je hołu njewěrnosć rěcźała. Draxdorfej je 5. februara redaktorej „Meeranskich Nowin“ na jeho wopraschenje dla herbejoweje należnosče wotmołwiła, so je wo 5 milijonow dollarow jedna. Tak njewinowata Draxdorfej potajtim njeje. Wona je zyły cźas schwindł źobuczińka a njeje niczo pschedewała, so by powědanju tónj cźinika, haj wona je žama dowolika, so śmědża ju ſa sjawnosć ſa „prynzeju dollarow“ fotografowacź, a je wschelakim nowinam na jich pschecźe dowolnosć spožčika, so śmědża jeje wobras wocźišchcźecź. Kak je to ſ wuprajenjom psched hamtiskim sudom snješe?

* S **Hohensteina-Ernźtthala.** Po nahle spadowaczej Molttowej dróży jedźesichtaj hólaj ſ ruczńym wozom dele, kiž w prédku jedźeschе, mějesche wojo mjes nohomaj. Jako so khichźnej dróży pschi dwórnischczu bliżeschtaj,

pschejedżeschtaj w tymle wokomiku autaj schischnu dróhu. Hólzaj pytatschtaj wós w wobledujej sekundże wokolostorhnjecz. To pat żo jimaj njeporadźi. Wós żo powroćzi a hólzaj padnyschtaj na dróhu runje psched autaj. Duchapschitomnoscżi autowoju wjednikow mataj żo hólzaj dżakowacz, so tónle njepożink se żiwjenjom sapkaczicz njetrjebaschtaj.

Najnowiše z cyłeho swěta.

— **Schkrowa powieść wo wjedrje za jutšje wutoru:** Mróczele żo pschećahuja, hewak pak rjenje cjopło.

Konferenza Maleje ententy w Cžechach.

Konferenza swonkownych ministrow Maleje ententy żo w dnjach 12. hacz 14. meje w Jachymowskich kupjelach w południowych Cžechach wotmeje.

*

Hacżenja pola Poydreja blisko Neworleanja żu żo pjatk z dynamitom rossčelile, so by żo Neworleans powodżenju wuhrowali. S tym je żo dalschich 9000 kóhnych mil powoczilo. W dwěmaj hodżinomaj sireny (truby) wschěch rěcżnych parnych łódżow wucz japoczachu. S tym so ratarjam snamjo da, so dyrbja skotu cjekacz z traja, kotrež ma żo wulkej wodże pschewostajicz. Satrachny wubruch semju satschaże, kotrež bě hodżinu daloke klinczeł. Hacżenjowa semja żo 50 metrow wyschko cjisnu a wulka woda sa satrachnej mozu psches nastatu pschedrěżu schuczejsche. Dwarzenja, kotrež wodam napischecżo stejachu, żo sa něktore minuty powalichu. Sa krótki cjaż běchu selene rajżowe a zokrosczinowe pola do schumjazeje wodoweje puscżiny pschetworjene.

*

Wulka woda na rěży Missisippi nima w amerikanskich stawiznach swojeho runjeża a je ńnadź najwjetscha wodowa katastrofa źwěta wot cjaża lisenży. Amerikanski Cžerwjeny schkij hižo psched thdżenjom wjaży dyli 200 000 ludzi, kotrež żu psched wulkej wodu cjekli, sastarowasche. 90 prozentow ſ nich żu mali farmerjo, kotrež żu wschu sgubili a żo někto w żelesnistich wosach a pod stanami hospoduja.

Přilopk.

* **Morduřku pschi njesłutku sastapili.** 38lětnu Rosu Kugler se Steina pola Burgstádta w Satskej, na kotruż tukachu, so je swojeho mandželskeho, kotrež bu loni se pscherešnjenym rkom namakany, morila, pa „kčko pschi tom lepili, kak cžěko dżěsca, kiž bě tajnje porodźiła, we lěsu hrjebasche.

* **Jebał jako wucżerski kandidat.** Na wucżerske městno, kotrež mějesche żo pschi wyschschej holczazej schuli we Murzenje we Mecklenburkskej wobsadźicz, běsche so dr. Weinert samolwił. Wón pschedpołożi wuswědczenja na tute mjeno wustajene, ſ wobswědczenym wotpiskom. Hdyż żo bliże wo nim wobhonjachu, wupokasa żo, so bě jebi żadaczel jusc mjeno pschiswojił, a so jeho też dla falschowanja lisczinow, jebanjow a wujebanja pożczonkow ſ kojerskim listom pytaja. Jebała sajachu.

* **Wot porunizy skónzowana.** We wsy Steinbecku na cjarje Wriezen—Lenenburg bu 42 lět stara żónka nadrólneho dżěłacjerja Kampl wot żony druheho dżěłacjerja ſ kuchinskim nożom morjena. Mordarka każ też mandżelski morjenje, kotrajż staj po wuslědżenju żandarmow we Wriezenje schromadnje jebi żałostny njeskutk wumyślikoj, buschtaj sajataj.

* **Stadło żywow ſ klaclami pytaja.** Pschi żylnym hnohowym njicżelu, kiž sandżeny tydżeń w Norwegskej zuchnowasche, je żo 300 żywow (Rentiere) ſ żiżelskeje thubiło. Wobsedżerjo sladła je wojersku wyschnosc prosyli, so by jemu lstadło pschewohajiła, ſ kotrymż mohł sabżone żywy pytacz. Wojerska wyschnosc wobsedżerjej lstadło pschewostaji.

Póstojo Wašeho wobkhoda

To njedosaha, zo maće dobre a płaćizny hódne towry, zo Waše wukładne wokna rjenje wudebiće a zo maće we Wašim wobkhodźe derje zwučene wosoby k předawanju.

Najprjódcy dyrbja namołwjenja

w Serbskich Nowinach

za Was dźěłać. Tute **nawěšткi** wopytaja jako pósłojo Wašeho wobkhoda kóždu serbsku swójbu w serbskimaj Łužicomaj a hišće dale a wabja ke kupowanju we Wašim wobkhodźe

Podawajće nawěšткi a ludźo budu Waše přeprošenje přijimać a Waš wobkhod wopytować.

Směški.

** **Swědomitosć.** Hłowna wošoba w tutej krótkej stawiznicy je jara lohći spar, wotucži kohło a njemóże potom dołho wjazy wutrajeć. W hoscenzu w Barnbergu bě jebi hósć jiwiczny wotnajał a bě stónčenje kruże wuznył, jako nadobo něchtó wotsje wo burje tkepasche. — „Schto dha chcjeze?“ — „Pałcżik je ja waš delcka.“ — „Nó, tón dże budże hacż do jutšišcheho docakacż móż?“ — „Pachoł dżěsche dele, a jako hrjes hižo dołho sahy kruże sprasche, tkepasche żo k druhemu rasej žylnje wo jeho durje. — „Nó, schto pak je żo nětko sahy stalo?“ wopraschja żo hoscenz. — „Chcych Wam rjez, so pałcżik sa waš njeje, knjeze!“

** **To njejmědzesche** żo stacż. Schulski dohladowar pschihódże do schule. Korla, najhmaišchi schulez, dyrbjesche zbłu rjadowonu kutorżnycż. S tobrym wocżakowanjom hladaja wschitkp na njeho. Knjes schulski rada prascha żo jeho: „Cżehodła je Bóh luby Knjes najprjedy żwětłosć stworił?“ Wocżakowasche wotmołwu: „Dokelż żwětłosć żiwjenje żwětłosć trjeba. A schto wotmołwi naschi wichko żiwjenje żwětłosć trjeba. A schto wotmołwi naschi Korla?: „So by k swojim dalschim skutkam widżał!“

** **Jendżelski humor.** Schotojo żu słutniwi a nahrabni, to je znate. Dwějo ſ tuteho ludu kupataj żo w rěży. Ssadżu je schěsć pensow („1 penny = 8,5 pf.), so bleje spody wody wostanu hacż ty,“ praji prěni. „Płacżi!“ wotmołwi druhi. Potom żo wobaj ponurischtaj a wot teho cjaża nje jeje jeju nichtó wjazy widżał. Policija hischcże sa cżěkomaj pyta.

Swójbne powěsće.

Sslubjeni; Hilża Duczmanez w Zitawie a Kurt Thomas w Dżěžnicźach. — Hanka Berzez w Delnjej Kinje a Max Gärtner w Zadelu. — Johanna Schwabja a Waltar Jurischik w Budyschinje. — Balpurga Grohez a Waltar Schmerder w Budyschinje.

Semrěli; Ernestina swud. Lüscherjowa rodź. Polsiez w Dołhacżizach pola Lubiša.

Towarstwowski powěstnik.

Budyšin. „Nadźija“ změje jutře wutoru w „Serbskim Domje“ spěwanje, a to wječor z dypkom ½9.

Komorow p. Rakec. „Sokoł“ změje štwórtk wječor we 8 hodź. zwučowanje. Dokelż so proste zwučowanje za zlět wuknje, dyrbja wšitcy přińć. Nač.

Malešecy. Bubnarjo a hwizdarjo Maleš. zwučow. wokrjesa změja přich. štwórtk w Brěžncy pola br. Bartu pruhu. — Dźěći maja dżensa wječor zwučowanje. — Jutře wutoru zwučow. za dorost, bratrow a sotry.

Njebjelčicy. Naša „Jedn. Sokol“ přeprošuje wšě Sokolske Jednoty, kotrež k nawječornemu zwuč. wokrjesu słušeja, na wokrjesnu zhromadźiznu wutoru, 3. V., wječor we 9 hodź. w Herbskej grychće w Njebjelčicach. Starosta.

Ralbicy. „Sokoł“ změje wutoru, 3. meje, wječor we 8 hodź. zhromadźiznu. Wšitcy dyrbja cyle wěste přińć! Starosta.

Ralbicy. „Sokoł“ změje wutoru, 3. meje, zwučowanje. Zwučować budże so prostne zwučow. za zlět, tuž njech wšitcy přińdu. Šewčik, načolnik.

Rózant. „Towarstwo kat. młodzeńcow“ woswjeći njedźelu, 8. meje, swoju khorhoj. Prosymy česćene towarstwa, zo bychu tola po możnosći trochu z dypkom přišle. Taflički z napismom sobu přinjesć. Předsydstwo.

Hłowny redaktor a zamolwity za politiku Marko Smolerj w Budyšinje. — Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Dučmaš w Budyšinje. — Za hospodarski dźěl: Arnošt Bart w Brěžncy. — Za nawěšткi G. Janak w Budyšinje.

Dla mało ruma

předawam niže nakupowańskeje płaćizny

kopanske mašiny, 2½, a 2 metr, **hnojowe rozkidowaki, syjace mašiny, kultivatory, běrnyplokaki, běrnyparjaki, centrifugi, elektromotory, plokanske mašiny, wjerćate butrobasy atd. atd.,** nimo toho **honiwjeſski wóz,** dospolnje nowy, za pół płaćizny

Carl Gast w Budyšinje

na Drjewowych wikach.



Wot njedźele 1. meje mam transport najlěpšich, nowych originalnych **rańšo-friskich**

konjow

a Seelandskich konjow, lohkich a cežkich, wot 2—5 lět starych, na předań a k zaměnjenju.

Paul Weis, konjowe wikowańnja w Budyšinje

na Třełanskej drózy čo. 6, 2 mjeńšinje wot dwórnišča

Telefon 2821.

Hačrunjež su płaćizny za gumije za jězdne koła powyšene

předawam, tak dołho hač skład dosahu, hišće po starej płaćiznje wokoło

900 štuk mantlow a šlawchow za jězdne koła

Jenož prěnjorjadne fabrikaty!

J. Schiebak w Budyšinje

na Mužakowskej drózy čo. 4

Najwjetši wobkhod jězdnych kolow tu w měsće

Do kóždeho serbskeho doma słuseja „Serbske Nowiny“!

Dostanu dżensa nowy transport młodych sylnych rańšopruskich hollandskich



kruwow

a mam tute w swojich hródźach w hoscenču **„Markgraf“ w Budyšinje** na Drjew. wikach tunjo na předań

Skótna wikowańnja Albert Krenz

Telefon Budyšin čo. 3512, Budestecy čo. 94

Wšě družiny

zelenin. rostlinow

ma tunjo na předań

Zahrodnist we Wutołčicach.

4lětny kóń

je na předań w **Lěskej čo. 12.** pola Deln. Wujezda.

Rjane běhaki

su na předań

w Brěžecach čo. 1.

Tunje nowe

hrónčka

na scénu su došle

Serbska kniharnja

w Budyšinje

w Serbskim Domje

Wšě čišćerske wěcy

:: serbske a němske ::

kaž zličbowanja, listowe hłowy kwitowanja, načišće na listowe wobalki, kwasne spisy, słubowe khartki, wěrowańske khartki, smjertne khartki, visitne khartki, přeprošenja, dźakne khartki atd. zhotowja spěšnje a płaćizny hódno

Smolerjec knihićišćerńja

z. dr. z w. ruk. w Budyšinje w Serb. Domje

Trjebane a nowe

meble

kaž też **wuhotowanje jstwow** poruča tunjo

Ernst Stelzig, na Hrodowskej hasy 4[I] Podźělnje płaći dowolam

Britwje, truhanske aparaty a nožiki, :: wótřeńske rjemjenje ::

poruča w najlěpšim wuwjedźenju

Ernst Frick, britwjowa točerńja na Třełanskej drózy 4 Wosebita točerńja britwjow a chirurgiskich instrumentow kaž też wšeho krawskeho gratu.

Moltkowa drogerija

Hermann Schubert

w Budyšinje, na Moltkowej drózy 6. Tel. 3746

poskića

zela, barby, laki, serščowcy, gyps, cement, karbolineum, chlorwapno (Kalk), wapno k pleowanju, solicity syrićatan, jatrowy fuk za skót. Symje načinjace sredki, koperowy vitriol, żelezowy vitriol, mašin. wolije, mazy za kopyta a kože

Jara ważne za woteběrarjow „Serbskich Nowin“

(Tu wutrihaš).

Meja 1927

50 pj.

(Podpismo woteběrarja „Serbskich Nowin“.

Tutón wotrězk płaći za nawěšткi w měsacu meji 1927.

Zo bychmy wšěm našim česćenym čitarjam skladnosć dali, zo mohli wšo, štož maju na předań, abo jelit chcedża sebi něšto kupić, abo maja někaku druhu naležnosć,

z nawěšткom w „Serb. Nowinach“

worjewić, smy jako nášto cyle nowu, wotrězki zawjedli. Kóždy čitar „Serbskich Nowin“, kotryż při skazanju abo připósłanju nawěšтka wotrězk předpołoži, dostanje nawěštk wo 50 pj. tuńo hač hewak płaći. Wotrězk smě so jenoż **w postajenem měsacu** wužiť. Skazań nawěšтka ma swoje połne mjeno a wjes podpisać. Nowy wotrězk so kóždy měsac wobšći

Nakład. „Serb. Nowin“.

Přiloha k čisłu 101 **SERBSKE NOWINY** Pondźelu, 2. meje 1927

Misijonski swjedźeń a 50lětny jubilej wukhowarńe w Hodźiju.

Hodźijska wukhowarnja swjeći swoje 50lětne wobstaće. — Budyske měšćanske a wokrjesne towarstwo za znutrkowne misijonstwo swój prěni misijonski swjedźeń.

Miserikordias Domini! Hnada, žmilnosć teho Knjesa! Tak žmědźeše Hodźijska wožada na wčerawšnej njedźeli wupłacj, doklež běše wuswolena, dočakacj dwójny wulki a important žwjedźeń. Jako Hodźijska wukhowarnja schtwórtk, 1. meje 1902, na dnju Filipa a Jakuba, kiž běše tehdy hischće pol žwjateho dnja, žwjeczeše žerbske pobožne towarstwo za znutrkowne misijonstwo ſ tuteje pschičiny swój lětny žwjedźeń we Hodźijskej zyrkwi. Na žerbskim kemschenju předowasche tehdy knjes farar Matej ſ Barta, na němskim kemschenju pak dr. Dibelius ſ Drježdżan. Wobaj spominaschtaj tehdom na wukhowarnju. Nětko žmědźesche wukhowarnja swój 50lětny jubilej žwjeczicź. S tuteje pschičiny žwjeczeše 22. měrza 1927 nowosałożene „Budyschske měšćańske a wokrjesne towarstwo za znutrkowne misijonstwo“, kiž tež žerbske pobožne towarstwo žobu wopschimuje, swój prěni lětny žwjedźeń sałžo 1. meje, tón krócź pak njedźelu Miserikordias Domini w Hodźijskim Božim domje.

50lětny jubilej wukhowarńe.

Jubilejska žwjatočnosć wotmě žo dop. w 10 hodź. w žyrkwi. Pschedźydu wukhowaršeho towarstwa, knj. farar Woigt powita najprjedy žwjedźeńskich rěčnikow, pschedźydu towarstwa za znutrkowne misijonstwo, knjesa duchownoho primariuža Frühlicha ſ Budyschina a knjesa fararja na wotp. Maleka, kiž je tež psched 25 lětami žwjedźeńke předowanje dźeržał, dale knjesa tajnoho zyrkwinskeho radu Rosenkranza. Knjes wyschschi zyrkwinski hamtski rada Thomas běšče sadźewany, zo njemóžesche pschitomny być, tohorunja knjes wokrjesny hejtman Richter. Dale witasche sastupjerja krajneje synody, knjesa hamtskeho hejtmana dra. Jungmanna wot wokrjesneho wobstaranskeho ſwjatka, kiž je w žwojim rěčnju na sałożenje wukhowarnje spěchował a ju podpjerał. Mjes wschitkimi pomoznikami stejesche Budyschći wokrjes na prěnim městnje. Dale powita knjes farar Woigt sastupjerja Budyschskeje wobstararšeje, knjesa měšćańskeho radu dra. Krügera, dale Kamjenskeho hamtskeho hejtmana, knjesa dra. Sieverta, sastupjerja domu je Lippe, knjenju ſ Zenka, kotrejež mandźelski je psches 35 lět dołho ſ njesprózniwej žwěru pokładnju wjedł. Witasche wschitkich ſ blizka a ſ daloka, też sastupjerjow žonjazeho towarstwa a towarstwa młodych holzow, kotrejž su lubej domjazej maćeri wjele starosćow wokoło žwjedźenja wotwsałe. Witaschе też lubych posawnitow, kiž hakle žwjedźenjej prawu žwjatočnosć dadźa a žu hižom rano we wukhowarni rjane thérluschke pschedźeršli. Słónčnje witasche knjes farar Woigt knjesa rektora Rühlu ſ Moritzburga, hdyž moja ša službu w znutrkownym misijonstwje wuwučuja, kaž też sastupjerjow druhich wukhowarnjow.

Knjes rektor Rühla ſ Moritzburga dźerżeše narěcź, kiž měješe žo nětkuždy takle: Dźenża je žo tutemu domej žoże dostało! To spóznajemy na wuppschenym domje, na thorhojach a pletwach, na žwjedźeńskich hoščach a na žwjedźenskej shromadźinje. Hacź žem je nam tón Knjes pomhał! Cześcź Bohu Knjesej dajcże! Chcemy rad Božu žmilnosć a hnadu ſ wočomaj widźecź. Ludźo husto mjenja, so mało wo tym widźa. Dźenża pak móża jo widźecź. Wschetož rěka nětkuždy, hdyž je dźeło khcheszańskeje lubosće 50 lět dołho wobstało, 18 300 dnjow je Bóh wócźo nad tutym domom wotewrjene měł, w kotrymž žo 306 dźěcźi wocźahny. Domowi starschi žu pschischli a žu dźěkali ſ zykej žwojej mozu. Pschezo jaśy widźimy Božu ruku hacź do tuteje hodźiny. Tajši dźeń kaž dźenżnischi, je ša teho, kiž chce widźecź, dźeń Božeho sjewjenja, kiž žłabych, hrěschnych człowiekow trjeba, so by wulke skutki wuwjedł. Wěsche cźaš, hdyž wukhowarnjow njeběsche, hdyž ſ dźěcźimi sałudźenych starschich njewědźachu, hdže a tytnuchu je ſ nimi do jaśtwa. Donijž ko Miserikordias Domini njejewi. Pestalozzi běsche muž, w kotrehož wutrobje lubosće ſ Sbóžnikej woheń ſbudźi. Dźěcźi, khude dźěcźi, kiž žo ja jeho łabat powěschachu, samóchu jeho wosbožecź. Wón běsche jim nan, macź, pschecźel, wotrocźł a wucźer. Tu sjewi žo lubosć, kotraž wschitko wěri, wschitko snjeże, wschežo žo nadźija, kotraž ženeho człowjeka njespuschcźi. Sa Pestalozzijom wustupi Zeller. Dźenża žměmy prajicź, žmy chżyli a žmy nětchto sčinili w 50 lětach. Kowamy rjeczas wot nutskach, niż wot wonkach. Wulki Wichern je žnku wutrobowaršku wjes natwarił, wjes žmilnosće. Wón cźahaše po Němskej a pschińdże też do Sakskeje. Tu rosćudźichu žo male, žiwe sjednoczenstwa za natwarjenje wukhowarnjow. Tak běsche też we Luzicy, tak naštachu nasche wukhowarnje, też Hodźijska. Teho žo dźenża wjeselemy a sapomnimy w tutej hodźinje wschė njedostatki naschcho dźěła a naschu słabosć. Dyrbimy žebi pschemyślicź, schto rěka, we wukhowarni dźěcźacź a wobmyślicź, schto to psched 50 lětami wosnamjenjesche. Tehdy njeběsche hischcze nichtó winowaty, dźěcźi do wukhowarnje dacź, njewědźesche nichtó wo myślı, kotreż je dźenżnischi dźeń je spomoženstim sakonjom schtitana. Mamy dźenża w evangelskej Němskej 400 wukhowarnjow. Tale woprawdźitosć njehodźi žo bjeze wschcho pschesćicź. Dźenża chżedża wukhowarnju do młodźinownje pschemjenowacź, to je też šnamjo cźaša. Wukhowarnja dyrbi być Boża šahroda. Tola hinajsche žu cźaży, žu žo na tymle polu je spomožerstim sakonjom pscheměnite. So chże spomožerstwo wukhowarnje pschewijacź, je njedźak, dźěcźi dyrbja žo wukhowarnjam dowěricź. Na konzu žwoje rěcże sphěli rěcznik, so je dźenża rune 55 lět, so žo wukukłaćnja ša dźełacźerjow w šnutskownym misijonstwje w Obergrobjazach šałoži, kotraž bu poidźischo do Moritzburga pschepotożena. Wukukłaćnja je potajtim 5 lět starscha hacź Hodźijska wukhowarnja. Wukukłaćnju ša dźełacźerjow je nětkuždy Hodźijski farar dr. Jmisch šałožicź pomhał.

Po tym poreźa knjes hamtski hejtman dr. Jungmann ſ Budyschina pschednjeje postrow Budyschskeho wokrjesneho wobstaranskeho ſwjatka a spominajcże na dobre počahi, pod kotrymž bu wukhowarnja šałożena a wudźerżana a pschejeschе Hodźijskej wukhowarni dalekowon Boże žohnowanje. Na to rěcźeše knjes hamtski hejtman dr. Sievert ſ Kamjenza a wulběhny, so je wukhowarnja žwoje wrota też ša dźěcźi ſ Kamjenskeho hamtskeho hejtmanstwa wotewrila. Pschejeschе wukhowarni, kotraž je wichory cźaża pschetrala, dalsche bycże a tyczе. Knjes měšćańskanski rada dr. Krüger wupraji wukhowarni žwój dźak ša wschitke dobroty, kiž je mějtu Budyschinej cźinika. Knjes farar Woigt žo wschittkim rěcźnikam ſ wutrobnymi žłowami podźakowa. Na konzu jedyn nětkuždy thowanz wukhowarni žwój dźak w jadrinych žłowach wěnowasche. Knjes wyschschi wuczeř Bělik pokasa na dobre pocźahi mjes schulu a wukhowarnju.

Knjes farar Woigt poda rosprawu wo wuwiczu wukhowarnje w sandźenych 50 lětach, ſ kotrejež bě jasnje spóznacź, kak je žo wukhowarnja pod Božej žohnowajej ruku powjetschała a wuwika a kak ſ mnohich stron nahladne dary a wotkasanja dosta. Na domje njewotpocźuje žadyn doth. Nimale wschitzy khowanzy buchu pozdźišcho hódni cźłowjekojo a dobri khcheszćijenjo. Wutrobny dźak prajesche tež domjazemu nawej a macźeri a jeju pschedownikam.

Po słónczenju jubilejskeje žwjatočnosće wobhladachu žebi žwjedźeńšzy holsčo wukhowarnju. Dom cźinjesche na kóždeho ſ nich dobry šacźišchcź a tóždy dże jón w dobrym dopomnjecźu wobkhowa. Kak praktiske a cźiste žu rumy, bźeżem je tam woprawdźe derje hyzł. Kamjenski hamtski hejtman je k wupjelnjenju sćeńkow tśi wobrazy darił.

Misijonski swjedźeń.

Sserbske žwjedźeńske kemschenje běsche prěnje, wone sapocźa žo pop. 1/2 2 hodź. Pschi witanju ſwonow hibasche žo žwjedźeńśi cźah ſ žyrkwi. W cźahu krocźachu knjeża duchowni, wyschnoscźowni, wožadni a gmejnšzy sastupjerjo, kaž też dźěcźi wukhowarnje. Stary žłowny Boži dom jich strowjesche rjenje wupyschcheny še selenymi pletwami a khorhojemi. Kemschenje wotewri khór posawnistow ſ thérluschom „Budź chwalba Bohu šamemu“. Temu sćěhowasche thérluschi „Tón Knjes mój žwórny pastyr je“ (šžo. 160, 1—3). Wotkarnu Božu žłužbu mějesche knjes farar Woigt, pschi kotrejž 23. psalm wucźita. Po schtyrjoch schtucźkach khowneho thérluscha šžo. 329. „Duscha ſ duschu sjednoczena“ stupi knj. farar na wotp. Matek na klětku a dźerżeše žerbske žwjedźeńske předowanje.

Wón šałoži jo na žłowo Jesušowe w sćenju Lukascha na 22. šławje w 32. schtuczku, hdyž rěka: „Hdyž pak žo ty junu nakašasch, dha pożnyli žwojich bratrow“. Sswjedźeńśi predar pokasa najprjedy na wschelake žwjedźenje a rosdźěli je słónczenje do dweju družinow, do thudych a do bohatych žwjedźenjow. Sa pschikład wsa wón šlěborny kwaš. Hdyž jón jenoš žwonkownje žwjeczа a žo Bohu ša dobroty njedźakuja, tam je jenoš khudy žwjedźeń; hdyž pak pokorne wusnaja Knjesej, so nještu hódni jeho dobrotow, tam je bohaty žwjedźeń, po nim nětchto wostanje, schtoż žo njeshubi. Pschińdźemy wot Cźichcho pjatka a wot jutrownecho žwjedźenja. Schto nam pschinjeseschtaj? Poničžowachmy žo psched Bohom. Luther praji: Schtóż nima Cźicheho pjatka ani jutrow, nima ša zyłe lěto žaneho dobreho dnja. Ssmy žwjedźenjej prawje žwjecźili a žmy to najlěpsche žobupschinjeżli ša nasch žwjedźeń? Wschitke skutki khcheszćanskeje lubosće wukhadźeja ſ Cźicheho pjatka a jutrow. Sa žwój grat móże Sbóžnik jenoš taśicźi trjebacź, kiž žu Cźichi pjatk a jutry nasłonili. To je też myšl naschcho tekšta. Wón pokasuje nam dwojake heščko:

1. Pschińcź k Jesušej, so by jeho wěcźnu žmilnosć naślonił!
2. Dźi k žwojim bratram, so by jim w jich nusy pomhał!

„Hdyž žo ty junu nakašasch, dha pożnyli žwojich bratrow“, tole žłowo rěcźeše Jesuš k Pětrej w cźmowej nozy psched žwojim najhórschim cźekrjenjom. Njepschecźeljo žo hižom pod Judaschom hromadźachu. Wón widźeše, so wucžobnizu cźeknu a so Pětr jeho sapreje. A tola, žam wopuschczeny, pschimnje še žylnej ruku ša wohrożenym. Wón spomina na žwój lud, kiž jeho hórcy šacźišnje. Pětr šapadny do dwojakeje hłubiny, do sapreća a do wutrobneho roskacźa, a potom pożběhnje žo šažo k wutrobje žwojeho Sbóžnika a naslioni jeho žmilenje. Mischtr sćini jeho dostojneho, so by jeho pschikasł wuwjedł. Placźi tole rospominanje też nam? Njewažimy žebi Boże žłowo? Dyrbimy žo wot šnutskowneho misijonstwa powuczicź dacź? Mózemy też wopory pschinjesecź? Wono pak móże wschitko jenoš morwe waschnje być. My pak dyrbimy nasłonicź lubosć Božu, kotraž žo nam w naschim Sbóžniku sjewi, w jeho nikosći a cźerpjenju, potom hakle wěmy, schto lubosć Boża je. Boża lubosć też naš pyta. Kaž chżysche tam w amerikanskej wójnje macź žwojeho žyna jenoš wothladacź, tak žedźi Jesuš ša kóždej duschu. A kaž žyn macźer po ruzy jpósna, tak dyrbimy Božu hnadu ruku sapschijecź.

Ssy-li tole naslonił, potom njemóżesch hinak, hacź so žwojemu Knjesej žłužisch. Ssu-li kapki wěcźneho žmilenja do twojeje wutroby padnyle, potom njemóżemy hinak, hacź Knjesej w khcheszćanskej lubosći žłužicź, kotraž naš cźeri. Tale lubosć je žórko wschćich skutkow khcheszćanskeje lubosće. Wschitzy wulzy dźełacźerjo w Božim kraleśtwje, Luther, Aug. Hermann Franka, Hilża Frey, Wichern a druzy wusnaja: „Nam je žo žmilnosć dostała, Knjes je žimy ša naš a my ša njeho.“ Kaž schtom žwoje korjenje do semje puschcźa a žo žiwi ſ deschcźom a žłónzom, tak też my njejžimy žiwi ſ waš, ale ſ polnoscźu Sbóžnikoweje. Pětr je schol k žwojim bratram a je jim w jich nusy pomhał. Wot teho cźaża je skoro 2000 lět šaschło. Kak je hrěch ša tutón cźaš narosłk. Wschitko ša naš na tym šaleži, ſ kajkim wóckom naš cźaš wobhladujemy. Wjele ludźi naš cźaš dokhwalicź njemóże. Wěso, ma też žwoje dobre je žwojimi wumakanjemi a wědomojcźemi. Njeżmémy pak wocźi psched hłubinu hubjeństwa a słócze samknycź. Hdyž dźenża pjches wšy a města bźemy, selkamy wjele cźełneho a duchowneho hubjeństwa, kelko šamoławinowanych rospadankow a cźrjopow cźłowjeskeho žboża. To je trudny seschmk wotpada wot Boha. Tu sjewja žo poklecze wucźby, kotraž bu ſ kathederow wyschćich schulow pschipowědana. Bychu-li wschitzy padnyeni psched naschimi wocźemi postanyli, by to być napohlad, pschi kotrymž žane wócźko žuche wostało njeby.

Njech je też nusa wulka, šnutskowne misijonstwo žo jeje njeitróji, njeje žaneje nusy, na kotruž žebi njeby pompślło. Mone sćžele wothladarki do khorownjow, ša thudych wotewrja pomozne žórka, stara žo ša duchakhore a hubjene dźěcźi, chże starym ludźom stónczny wjecźor žiwjenja pschithotowacź. Šnutskowne misijonstwo dże pak najprjedy ša duschu, dokelž je wažnische. Hubjenym dźěcźom prěduje Sbóžnika, so by hrěchi starschich šažo wurunało a młodźenzom a młode holzy hromadźi w towarśtwach, so by ich psched šawjedźenjom žwěta schkitako, puczowazym pschihotuje hospody, dże ša wopitzami, stupi k hubjenym džowkam naschcho luda, cźaka psched wrotami jaśtwow. Bróń, ſ kotrymž šnutskowne misijonstwo dźěła, je jenoš Boże žłowo. Też kóždy ſ naš je winowaty žobupomhacź w dźěle šnutskowneho misijonstwa, žadyn njeżmé šymny wošacź, bynjež žo druhdy wo šawinowane hubjeństwo jednało. Nichtó njemél ſ wurěcźu pschińcź, so nima cźaża žobupomhacź, wschako je naš Sbóžnik, kiž mějesche naszjeżschi skutk wjchčch cźažow psched žobu, thwile namakak, žwojim wucžobnikam nohi myca. Mózemy skutki lubosće też še žwojimi darami podpjeracź.

Předowanje sawoštaji na wožadu hłuboki sacźišchcź, njech njeje podarmo było. Po předowanju šaspewa zyrkwinski khór pod wusitojnym nawjedowanjom knjeża kantora Bělika „Můj pastyř je Bóh“, kiž žo ſ dobrymi łłožami wusnamjenjesche.

Wobšamknjenišku woktatnu Božu žłužbu mějesche kn. farar Wjeśar. S modlitwu, požohnowanjom a khérluschowej schtuczku słónczi žo žerbske kemschenje.

K žerbskemu kemschenju pschišamknu žo hnydom němske. Hacź do předowanje wotmětwacźe žo kemschenje podobnje jako žerbśe. Sswjedźeńśe předowanje dźerżesche pschedbydna noweho Budyschskeho měšćańskeho a wokrjesneho towarśtwa ša znutskowne misijonstwo, knjes duchowny primarius Frühlich ſ Budyschina. Sa tekst běsche žebi wuswolił žłowa je sćenja žwj. Mateja 9, 27 sćžěh., hdyž žo nam powěda, kak je naseh Sbóžnik šlepeju wuhojił. Předar pschirunasche nětcźischi cźaš w znutskownym misijonstwje ſ cźažom psched pschińjnymi wójnami, hdyž žo wono pschecźiwo hrěchej a njerjadej nastaji. Žiwy być, rěka winowatosć měcź, cźim bóle žmě žo to wo khcheszćanu rjeą. Njedyrbi hicź nimo nusy žwojich bratrow. Němški lud je na tym, je cźełom a dušchu do šahuby šapadnycź. Wischeżay žu prajili, so zyrkej w šawnoscźi žaneje mozy wjazy nima, tola jeje nadawk njeje, žo je žwětnymi wězami nabaždźowacź. Wona dyrbi Boże žórka wotewricź, evangelij předowacź, so by žo mrějazy lud še skutkami lubosće sdźerżał. Nětk pak wupina žo pschez zyku Sakisku žyczł lubosće, nětk rěkasche pożledneje wójmadło samknycź, njenuzuja Budyschske towarśtwo ša znutskowne misijonstwo. Wono je nusne. Njech też tutón žwjedźeń po darmo njeje, njech njeje jako woheń, kiž žo rucże špali. Tu dże wo wjazy, wo žwjate žlubjenje. Bóh twari šwo

je kralestwo pśches cłowjekow. Nasch Bóh wobroczi so na naš i praschenjom:

1. Njejśtśiśicze dha wokanje hubjenych?

Nědhy pśichódźeschtaj dwaj ślepaj k Jesušej, dźensa njejśtaj jenož dwaj, dźeńa w Němskej 37 000 ślepych ke njebiju wo.ca, a licźba wschitkich bědnych wuczinja we Němskej 675 000! K tomu pśichódu hyšće druhe khorosće, kiž pśches lud cłahnu, wócha nusa na hnóźenkach, 40 000 je, kiž na spałznu khorosći cźerpja, ½ milijona młodostnych łóśnikow. Hušto je nuša tych, kiž su dla njepórjadźiwosće śhorili nêma nuša. kotruž jenož na jich hłubokich wocźach spósnajemy. Druśy wěšo fu sašo chrobli w źiwośtni hubjeństwje, woni chźedża źiwośu nuju ſ tym jenož pśichtrnu. Nasch cźaš je bahnoita semja. A to mjenuja ſu w o b o d u? Zadyn tutych hubjenych źedi sam pomhacź njemóże. Tu dyrbimy je wědomjom wulku winowatośći na so wlacź. Wschitke zyrkwinske naschcho wotrjeśa maju so k dźełu sjednocźiś. Wschitke stawy zyrkwje maju bycź sobubźełacźerjo, wschitke wośady maju śebi ruzu sawdacź k śwjatemu bratrowśtwu. Druhe wulke praschenje je?

2. Widźicze najhłubšu nusu?

Tehdy wołaschtaj so dwaj ślepaj k Jesušej, kelko tych hubjenych dha samóże dźensa, so k Jesušej wotacź. Wschełazy jeho ſ raźnoscu wotwokasuja. Źiwjenje njemóże dźensa wjazy wabicź. Wschitko ſtorźi na hospodarstu a druhu nusu. Hdyž pak k temu hišće nusa hrécha ſ ſwiźe, hdyž je cźłowjek měr wutrobu ſłubił? Hdaž naš w nozu ſwědomjo cźwiluje! To je nascha najhłubscha nusa! Khodźimy-li śjes Khrystuſa, potom śtej śmjerzcź a hubjeńtwo naschej pśchewodnikaj. Wjednikom je w naschim cźaśu doścź. Prawy wjednik pak je jenož Khrystuš. Snutskowne mišijonstwo je na ſwoje khorhoje napiśała, so chże jeho pśedowacź. Niewulkowi-li so duscha, nam wschitko ſwonkne łekowanje niczo nje-pomha. Tśecze ważne praschenje:

3. Wěricze do ſłubjenjow Jesušowych?

Niczo njeje ſchkódniśche, hacź wo nusach rěcźecź a potom wotećź a wscho pśichi ſtarym wostajicź. Proźymy wo Waschu radu! Niz jenoź my nětkiśi muźoo dyrbimy pomhacź, ně wy wschitcy. Tola na cźłowśke ſtuki žame so njemóżemy załoźecź, dyrbimy na Jesuša hładacź. Wón dawa nam k temu prawo, je prajił, so wostanje pola naš wschitke dny. Njeje wérno, so je so ſchcźerjańtwo pśicźežiwiło. Tak wěrcze, kaž ſłónczko po dešchcźojtych dnjach jako ſaśwěcźi, tak wěrcze so dotal potajeny Khrystuš jako kraſnje ſjewi. W rańśnich kraju so hižom hiba. Wěrmy jenoź do njeho! Wón njeda ſwojej wěry ſabinycź! Hakle, hdyž so ſtami zgle Kniježi pśchepodamy, ſmy thmani k dźełu w jeho kralestwje. Sčitéź je Jesušej napschećźośtał, budźe zyle mały, jeho ſacrkśeńe wócźko so ſhubi, dokelž nam Jesus Khrystuš pobladnienje wérneje lubośće dari. Kraſne je ſłowo: „Wam ſo ſtań, kaž ſcźe wěriłi.“ Hdyž śebi ſwérimy k njemu pśichilcź njehładajo na druhich, potom nam wón pomha. Cźim bóle so jemu dowěrimy, cźim bóle nam pomha. Dźensa wola Knjes Khrystuš k wojowanju pśchećiwo hrěchej a nuši, pśchećiwo njewěri. O, so bychmy wocźi měli a widźeli nuju. Stawcze, bratśja, pomhajcze nam jeho kralestwo twaricź!

Teź tole pśedowanje ſawośtaji na wośadu mózny ſacźišćeńk, po nim wulpêwa zyrkwinski chór „Mój pańtwe je Bóh“ w němſkej rěcźi. Po wuſpêwanju chérluſchowe je ſchtucźli porécźa knjes tajny zyrkwinſki rada **Rosenkranz** k ſhromadźenym ſało wobkhodnym wjednik provincialneho towaŕſtwa ja ſnutskowne mišijonſtwo a pokaſa na to, ſo 17 lět dołho Budyſchſkej konſiſtoriſkej wſchmoſći pſchedſtoi a ſo je ſo błiſka kuźiſka Hodźiſka wośada ńětko do Budyſchſkeje eſorije pſchijała, hdyž bêſche prjeſy do Radeberga ſtuſchała. To ſta ſo 1. oktobra 1926. Rěcźnik wuſwêhny, ſo ſtat a zyrkej hromadu źiuſchatej pła ſhromadnych nadawkow w ludu a wupraji ſwoju radoſć, ſo ſu ſo ſaſtupjerjo politiſkich gmejnow tu ſeſchli. Njeſwjeźi ſo tola dźeńa dźeń ſwětoweje ſwobody, ale ſwědoſći ſjednoćenja k ſhromadnemu dźełu lupoſće. Dźenſa śêhaju ſo wonkach hłoſny, kiž na to poſaſuja, to może ſo naſch lud jenoź ſ dźełom połděhnuć je ſwoje nuje, to pał lud ſamo njeſměrźi. cźłowjekoſo njebudu ſwobodni, woni ſo we dźele łkonzuje. Jim poſrachuje wutrobiny měr. My jako ſtawy wulkeje miſijoniſkeje wośady mamy ſo pśheco jedyn druheho, ſtari młodſhy a nawopak, k nowym ſtukkam pohotowi. K tomu ſtej nam luboſcź a wêra trêbnej a Knjes chayt dźêła ſožnowacź.

Po knj. tajnym zyrkw. radźe jimaśche ſo hiſchcźe ras knjes buchowny primarius Fröhlich ſłowa a roſwi program Budyſchſkeho miſijoniſkeho towaŕſtwa, kaſtij ſebi jón ſa pſchihodne łkta myſłi. Towaŕſtwo njecha žane nowe organiſazije wutworicź, ale chże te, kiž hižom wobſtoja, połpołnicź k nowemu dźełu. Towaŕſtwo chże jako ſtyłny bratr ſa organiſazijemi ſtacź a nowe źiwjenje do nich wobźicź. Wotrjeſny nadawkow budźa wſchelakore. Mamy dwě ſtarowi ſjednoćeńſtwi, jenu ſa mêſta a jenu ſa wſy. Ho'pody maju ſo powjeſtſhicź, ſa puczowazych rjemješlnikow ma ſo dźeło wobſtaracź, dom ſa njeźenjenych ma ſo pſchiprawicź. To pak ma ſo wſchitko pomałku wuwicź. Sa wopitźow ma ſo ſtaracź, ſnadź je mózno, w kraju ajył ſa wopitźow natwaricź. Sa wokrjeſ ma ſo evangelſka ſpomožeńſka ſotra pſchiſtajicź a wukhowanje maju dale wobſtacź. Teź wjazy ſchcźeſćańſkich pikmow ma ſo do naſchich domow nośyeź, ſa to by pſchihódna mša trêbna była. Lud ma ſo ſ mozami evangelija pſchekhśaźź. Sa wſchitke tute dźêła dyrbja ſo ludźo mobiliſowacź.

S khérluſchom a pojohnowanjom ſtónczi ſo kemſcheńje. Kóždy drje je ſo ſ dobrym pſchdewſacźom połděhnjeny do ſwojeho domu wróćźił. Tak miny ſo wulki a ważny dźeń ſa Hodźiſku wuthowarńiu, ſa Hodźiſku wośadu a ſa zyłu Budyſchku eſoriju. Bóh dał, ſo by to był ſpoczatk bohateho žohnowenja w naſchej Luźizy, ńichetoż wêmy, ćhto nam pomha, jenoź hnada toho Knjeſa, Miſerikordias Domini!

Swjedźeńſka kollekta wunjeſe nahładny pjenjes, 311 hr., na ſerbſkim kemſchenju nowda ko pomêrnje mało, ale to pſchińdże ſ teho, ſo je wſche Sserbow po ſerbſkim kemſchenju ſeḃo wośtało a ſwój dar po nêmſkim kemſchenju wopśewało.

N.B. Sajimawe je Boże wodźenje w ſakſkim ſnutskownym miſijoniſtwje. Naſch luby ſerbſki farař dr. J m i ſ ch, kiž bêſche naſtork dał k twarjenju wuthowarńiow a k wukubłanju mozow ſa dźeła ſnutskowneho miſijoniſtwa, bêſche dobry pſchećel farara F r ü h l i ch a, kiž mejſeſke pśni wuſtaw ſnutskowneho miſijoniſtwa w Drjezdźanach. To pak bêſche dźeḃ nêtkiſcheho Budyſchſkeho primariuſa Fröhlicha. Potajkim ſmêdźiſche wnuk Jmiſchowſeho pſchećela jako pſchedsêda Budyſchſkeho miſijoniſkeho towaŕſtwa jako pśni ſtejeć na ſwiatym mêſtnje, na kotrymž nêḃdy wótź Jmiſch ſtukowaſche. Dcź.

Někotre zběrki basnjow

Jakuba Čišinskeho

su bórzy rozpředane! Njech sebi čitarjo „Serbskich Nowin“ hišće zbytne eksemplary zwěsća!

Serbska knihańia w Budyšinje

Protyka za dawkowe termije

na měsaz meju 1927.

Saplaćźicź ma ſo:

5. meje 1927: **Dawkowy wotćah wot dźełaćerſkeje mſdy** ſa mſdy, kiž buchu w cźaſu wot 16. hacź do 30. hapríeje wupłaćene.
10. meje 1927: **Burſowy wobrotowy dawk.**
15. meje 1927: **Samoſpśiſeſtejo dawka II. podźeł** (doprędne płaćenje ſa wſchitkich, kotříž ſu winowacźi, ſamoſpśiſeſtí dawk płaćźicź, po dawkowym namolwjenju ſa 1925/26.
15. meje 1927: **Doprędne ſaplaćenje dołhodoweho dawka** ſa ratafstwo a hajnitwo po dawkowym namolwjenju 1925/26.
20. meje 1927: **Dawkowy wotćah wot dźełaćerſkeje mſdy** ſa mſdy, kiž buchu w cźaſu wot 1. hacź do 15. meje wupłaćene.
5. meje 1927: **Nahódnoſćeńſki** (podružniſti) dawk.

Listowanje.

G. N. Salśtnjenje (Verjährung) dla žadanjow wotnajerja ſtawa ſo hakle po ſcheſćeſich měſacach. Jeli je ſo podružnica ſwojeho žadanja wótzma (za pał hyšće dopokaſacź), dha tola niz wotnajeŕ a tehdźa Wam radźimy, dźiwajo na maliceſkoſć wjazy, ſchtodu woſtrońcź. Potom nima Waſcha nahłdonka žaneho prawa, pjenjezy wrócźo dźerżecź.

H. J. Sšnn je winowaty, nana wudźerżecź, niz pſchihódny ſnn. Dokelž ſo tu wo ſaſtaranje pſchiwuſunych dźeńa, ſměda ſo dohodny njewobmjeſowanje cźaſacź. — Renta ſmê ſo doſtawacźelej wjacź, dyž ſaſtaracźeŕki hamt dopokaſa, ſo tu krejni ſchiwinni ſu, kotříž ſu we tajtich wobſtejnoſćach, ſo móża podpjerć dawacź.

G. 26. Dyrbicze ſo na ſpomoźeńſki hamt (Wohlfahrtsamt) wobrośicź a pſchiſłuſchacy wuſud wuſ hajnitwa (wuſ Wot tam ſo njenuźy wuczini a poſtaji, hacź Wy pódła ſtarobneje renty hiſchcźe podpjeru małych rentnarjow dóſtanjecźe.

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Na łoženo 34 towaŕſtwoweho regiſtra je ſo dźeńa ſapiſało, ſo je ſahrodniſke towaŕſtwo „Emmergrün“ we Hornjej Hórźy ſaſchło.

W Budyſchinje, 27. 4. 1927.

Hamtske ſudniſtwo.

Pſchi pſchedpokłoženju namjetow na wuſſwobodźenje abo pſchi ſaplaćenju

nahódnoſćeńſkeho dawka
(podružniſkeho dawka)

ſa měſaz meju 1927 proſymy namjetowarjow a wobſedźerjow khěžow, ſo bychu dla ſpěchniſchcźeho wotbyća ſelene wuſwobodźeńſke wopiſma ſobu pſchinjeſli. Kiž buchu jim ſa měſaz hapríeju 1927 wudate.

W Budyſchinje, 27. hapríeje 1927.

Měſchćańſka rada, dawkowy hamt.

Hamtske wozjewjenja z Lubija.

Dokelž ſo na hamtſkim heitmanſtwje a na wokrjeſnym wobſtarańſkim ſwjaſe hamtſke mſnoſće cźiſća, ſo pſtat a ſobotu, 29. a 30. hapríeje 1927, na wobſmaj hamtomaj jenoź nuſne naležnoſće wobſtaraja.

W Lubiju, 25. hapríeje 1927.

Hamtſke heitmanſtwo.

ſwobom ſa wokrjeſnym wobſtarańſki ſwjaſk.

Na dalokich pućach.

K. B. Šćeaw Sowrjeeach.

10] (Pokračowanje.)

W Bohinje.

W Torstu pak ze złeho do hórſeho pśiśudźechmoj, jow so njeudźeše ale liješe; bohate město dyrbi wězo wjacy dešća dostać hač khudy kraj. Khwilu so z pśedešćnikom po hasach horje a dele wobuźachmoj, potom śehnjechmoj na Kalwacha, zo bychmoj pola njeho pod suche pśišłoj. Tón pak měješe zaso wšé kućiki połne a mênješe, zo sam njewě, hdźe by nocy leżał, wobstara pak hnydom hospodu pola wudowy w susodstwje. Kućik z dwêmaj łožomaj, do kotrehož naju tykny, bě jara mały, běchmoj pak wjesołaj, zo tón mějachmoj. Mjerzace jenoź je, zo w tajkich privatnych hospodach ničo k jêdźi a piću njedostanješ, rano khofej teź jenoź, hdyž sy to wječor prjedy prajił; tuž běchmoj nuzowanaj, so w korćmach źiwić, hdźež pak běchu płaćizny khêtro selene. Korćmarjo, bóle pak hišće jich pinćnicy, wězo hnydom kóždemu na nosu widźa, zo je cuzbnik a wêdźa teź, zo zcźeka wjacy přińdźe, tuž jeho woskobaja, nic jenoź pjerje, ale teź mošk.

Dešćik be mjez tym přestał, a dokelž bě hakle popołdnju w śtwórtej hodźinje, čampachmoj zaso do města. Na torhošću blida a korby předawarjow stejachu, mějachu wšelake zahrodniske a druhe płody, a te běchu jara tunje; najrjeńšich jabłukow a winowych kićow móžeše so tam za mało pjenjez do syteje wole najěść. Tomaty, rjane wulke a tak čerwjene, kaž je pola nas ženje njewohładaš, płaćachu kilo pjeć krajcarjow. Kupichmoj sej titu figow, te běchu jara słódke, přejara, ale słodźaše mi poprawom njejsu; ja njewêm, naše krušiwy su mi wjele lubše. Zo figi, kajkež su ze štoma šćipane, tež tak strowe njejsu, kaž naš sad, dyrbjachmoj bórzy zhonić; jim so po zdaću w žołdku njelubješe, tuž so zaso won dobywachu, a dokelž je horkach přeco zaso wróćo storkachmoj, činjachu namaj delkach hrozne wuspa**ranje**, wjacy dujow pospochi.

Mój towaŕš přeco khodźo mjaskaše, a naposledk so wuzna, zo chce so jemu rybow. Dokelž běchmoj při morju, hdźež je jich dosć a nadosć, mysleše sej, zo budże jich w kóždym hoścencu kóždy čas warjenych a pječenych na blidze, a zo te jow njemóża drohe być, tuž budźoja ćim lěpje słodźić. Prašachmoj so za nimi we wjacy korćmach, ale wšudźom podarmo. Zetkawši policistu so jcho wo radu prašachmoj, a tón naju po dležšim přemyslenju do maleje, khêtro hubjeneje korćmički pokaza. Něšto ludźi, kiž w njej sedźeše, powědaše italscy, korćmař pak też němscy. Skazachmoj sej ryby, wón mênješe, zo jich wjele nima. To bě dobry započatk. Po něšto času dha nětk te mórske ryby připłuwachu, na kóždym talerju dwě, tak wulke kaž małe jerje. „Z tymi wjele dźěła njebudźe“, prajach, ale tón króć běch nimo třělił. Smój so tam dołhi čas z nimi dajiłoj; přetož mjasa hě mało, kości a kosćikow pak nimo měry wjele, wjele wjacy hač pola nas žane ryby maja. Dobre też njeběchu. Ja chcył rad wědźeć, što to do scérbow bě. A zrudny kónc naju ryboweho wjesela bě, zo dyrbjachmoj za to, zo so najědłoj njeběchmoj, kóždy 80 krajcarjow zapłaćić. Tón korćmař so na skobanje wusteješe. To naju helscy mjerzaše, a po mórskich rybach njemějachmoj žaneho žadanja wjacy.

Z tunjeje korćmy wustupiwši naju zaso dešćik witaše, tón so jenoź tak kidaše. Mějachmoj wokołodundanje syte, a dokelž so też ćmić poča, khwatachmoj do naju hospody a zalězechmoj do łoža. Na ranje zahe wotućichmoj, a hdyž wusłyšachmoj, zo pódla hospoza wokoło tepce a z horncami klepoce, prajachmoj sebi, zo je nětk čas stawać, dokelž snano budźe khofej bórzy hotowy. Ale hdyž do jstwy stupichmoj, kiž bě zdobom też kucheń, poča hospoza hakle zatepjeć; a kaž to činješe, a kaž swój khofej warješe, to bě zaso něšto cyle nowe za naju, a bych chcył, zo bychu to też naše žony widźałe. Při sćěnje tam wulke wohniśćo abo warniśćo (Herd) steješe, tak wulke, zo mohło so cyle ćelo njerozrubane na nim pjec, ale spodźiwnje, na žanym boku khachlowych durćkow njebě. Po dołhosći běchu na nim štyri nic jara wulke a hłuboke dźěry; w jenej so něšto železe, a žona tam přeco nutř duješe, tak zo bě cyła čerwjena mjezwoći, druhdy też někotre małe čorne kuski připołoži. Wot kura pak ničo widźeć a čuć njebě. Njemóžach so zdźeržeć, tuž přistupich pohladać, što to po prawom do miškorjańcy je. Drjewowe wuhlo so tam železe, to bě jeničke tepjadło, kiž měješe. Drjewowe wuhlo, kaž je prjedy naši holenjo z khójnowego drjewa pałacha a do města wožachu. Njewêm, hač so te přeco hišće trjeba. Jako so někto wšo železe, wona dwě smužcy železa prěki přez dźěru połoži a hornyćk wody na njej staji, a dołho njetraješe, warješe so woda, žona kofej zasypny a do pódlanskeje jstwički donjese. „Někto smój skoro dočakałoj“, prajich towaŕšej; ale kofej njepřińdźe. „Wona wěsće hišće cały maza“, mênješe přeće! a woblizowaše so; ale cały też njepřińdźeše. Po khětrej khwili žona zaso zastupi, a rozmjerzany rjeknych: „Njechaće dha namaj kofej přinjeseć, mój chcemoj tola dale!“ „Kofej chcetaj wěć? Za waju tola žaneho nimam!“ praji wona. „Wšako sće jón runypuć warił.“ znapřećiwich jej. „Haj, to bě za mnje a hólca, wój tola wječor ničo spomniłoj njejstaj, zo chcetaj rano kofeja měć, nětk njemóžu žaneho ńaey warić.“ Na to poča skorźić, kak drohe wuhlo je, a zo je zandźeny měsac za połpjata krony spaliła, tuž dyrbi jara łutować. Nó, tón dźeń so zaso rjenje započa. Ale ta hodźina, kotruž běchmoj na kofej čakałoj, bě namaj tola wšelke pokazała, najprjedy to, zo dyrbja žony w Tersće z tepjadłom jara zlutniwje wobkhadźeć, dokelž tam a w cyłej Italskej sami žaneje tunjeje brunicy nimaja, a drjewo je też drohe, dokelž maja mało lěsow, tež so to wobćeńcźeho kura dla na jich warniśćach njeby trjebać hodźało. Potom lećachu mysle z namaj domoj a pokazachu namaj, kak stej tam brunica a drjewo přeco k rucy a wjele tuńšej, tuž sej wjele žonow mysli, zo łutować njetrjebaja, a kur jim też měr njekazy, wšak z wohnjom wućehnje. A wěste je na kóždy pad: Hdy by we Terśće žonam prajił: Přikładujće bóle! bychu runje tak činiłe kaž naše luby hospozy, hdyž so jim kaže: Njemjetajće tak wjele do kachlow! Wone posłuchałe njebychu.

(Pokračowanje sćěhuje.)

Hnojenje a schkitanje plahowanych rostlinow.

Kóždy je žebi wěsty, so je zyroba z hłownym cźinicźelom pichi cźłowjeńskej strowioći. Na žiwinach, kotrejž žiwotnu cźeću podawamy a na jich kaśosćo wjele saležy, hacź cź owjeśi organizmus wschě infekcźne khorosćo, derje pschewinje. S winu taśich khorosćow žu njewidźomne cźiwaćkowy (bazillen). Tute wschelake narjekowaze khorosćo sawinuje. Jenož žłaby organizmus jim podleži. Strowy organizmus móže njeźmérnje wjele antitoxinow je žebje dawacź, kotrejž móz tutych cźiwaćkowzow žłabja a je žamo niczo. Saměnje ma žo z rostlinami. Rostliny druhdy jako mjenje hódne wězy wobhladujemy, hac runjeźch žebi wone žamžnu wobhladniwosćz a pěstowanje žadaju jako jěść w hródźi. Rostlina je žama na žebi jara nězny organizmus. Jenož strowa a dobra wuživnosćz rostliny dopomha k najlěpšchemu wunoschu. Też rostliny maju wjele pod wschelakimi drobnymi schłódnikami cźerpjeć. Też tu je zyroba rostliny z wulzy ważnym cźinicźelom, hacź rostlina wschelakim schłódnikam podleži abo hacź je pschecźimo tej a druhej khorosći bóle abo mjenje nakhilena. Chcemy djenża pokazacź, so žu prawe hnojenje a dožahowe žiwiny za rostlinu z najlěpšchim schfitom. Schkit rostliny nuzuje naschi hrospodarjo dosćz njesrosumja. Druhdy, hdyž nekajši hrédk pschecźiwo nekajšej khorosći pola rostliny nałožuja, žo cźasto sjedaju, dokelž nałožowany hrédk hrédka hdy pomha. Tajše hrédki drje druhdy k wotstronjenju jcźchwokow khorosće pomhaju, jenże pak pschecźiwo pschicźinje njeschkitkuja.

S toho widźimy, so też w hospodarstwje sakładne wědomosće trjebamy, schtož hnojenje nastupa. Dyrbimy znaći jednotne hnojidła a kak mamy je nałožowacź. We tutych wězach žo cźasto mnoho wopaki cźini. Tak na pschikład mnozi hospodar žaneho rozdźela mjes hródźinym hnojem a pschikupnym hnojom njeczini. Wón to njewobkedźbuje, so hródźny hnój pódu jenoź we žiwiny njewobohaći, ale so wón też k slépschenju fiizikalnych žamownosćow we pódje dopomha a wobohaći pódu wo nakaźliwiny (Bakterien). Tutu žamownosćz pschikupny hnój nima. Pschikupne hnoje pódu jenoź wo wěsty žiwinu wobohacźa. Tak na pšch. z Domaschowej mucźku jenoź fosforowu kiźalinu a wapno do pódy dostanjemy, niz pak dužnk a draźlo. Se superfosfatom pschidawamy pódje jenoź fosforowu kiźalinu, je chilijski lodźikom (Chile Salpeter) jenoź dužnk, niz pak draźlo, ani fosfor. S kainitom dodamy pódje draźlo, niz pak fosforowu kiźalinu ani dužnk. Mnoźi pschi kupowanju zuseho hnoja wschelake trěbne prawidła njewobkedźbuja. Kupja žebi wschelake hnoje a rosmjetaju je też na wschelake pola, bjez toho, so bychu za tym hlédźili, hacź je abo druhe hnojidło tuto polo trjeba abo niz S tym žo druhdy wjezy plodam wadźi hacź polěkuje. Se prawym hnojenjom njeschkitamy rostliny jenoź pšched wschelakimi fisiologiskimi khorosćemi, ale też pšched khorosćemi, kotrejž wschelake schłódniki sawinuja. K tomu žłuscha też na prěnim městnje lěhanje žitow.

Hacźrunjeź je nam znate, so je lěhanje žitow khorosćz, kotraž žo dale dźěši, dha je tola tudy też jenostronske hnojenje wjele z winu. Jeli žito jara huste, stmjeko delka jara žłabe. Hnojimy-li jemu hišcźe jenostronjšy z dužnkowym hnojom, tehdom žo nam žito bórzy lehnje. Pschecźimo tomu móžesch žo z tym schkitacź, hdyž žitej sprawnje a měrnje z dužnkom a z fosforowej kiźalinu pohnojisch. Zaneho z tuteju diweju hnojow njeśmé być ani mało ani wjele. Na tajšim polu, hdyž je dosćz hródźneho hnoja a chilskeho lodźika, tam płody wšo špěschnischo rosću a źiwjelzo njeje tak krute. Tohodla njekutujemy pschi žitach z fosforowej kiźalinu, kotraž je h owmy schkit pschecźiwo lěhanju rostliny. Njeśmémy pak też žitam pschejara z duschatymi hnojami hnojicź. Najthmańsche hnoje k žitam žu Domaschowa mucźka abo superfosfat. Fosforowe hnoje schtitaju rostliny pšched wschelakimi khorosćemi. Ssmy-li pschenżu dosćz z fosforowym hnojom pohnojili, to žo cźim špěchnischo wuwije a njecźěpi tak pod jersawosćzu. Pschenża też wjele prjedy sjezrawi.

Skotarstwo.

Dobry žrédk pšche rěsanje (Kolik).

Jedyn starý ratař nam tuótn žrédk wukasuje. Pšches 40 lět je jón hižo z wupěchom nałožował. Rospuschcź Asa foetida (to je cźertowe howno, němšny też Stinkharz — Asant abo Stinkasant mjenowane w spirituźu. Sa tym hacź je rěsanje mjenje abo bóle śe, kapi 10—20 kapkow do wody. S teje konjej kóždy schtwórcź hodźiny do schije liń. Tutón žrédk je też dobry pschi wschěch druhich družinach moczowych khorosćow, kaž pucherjowej wiwi (Blasenkrampf) abo hdyž žo mocź steji. Dokelž maja pola konja rěsanja wschelake winy, je nusno, hdyž też tónle žrédk njepomha, po lěkarja póśłacź.

Zahrodnistwo.

Plahujece žebi žami rěpowe žymje.

S kupjenym rěpowym žymjom žo cźasto mnohi hospodar śeba, wožebje schtož jeho schadźenje nastupa. Druhdy mnohemu hospodarjej jenoź mało rěpy selkadźa. K druhemu žywej pak je cźasto hižo dosćz pšche posdźe.

Wina tcźi w tym, so je we maščźadze wjele staceho žymja, kotrejž hubjenje schadźa. Najlěpje schadźa cźerstwe žymjo. Jeli žebi žymjo na prawnych městnach khowamy, schadźa nam druhdy też hischcźe po 2. a 3. lěcźe Tajšich swadow žo hospodar sminje, hdyž žebi žam na žwojim polu rěpowe žymjo wupěstuje. Pěstowanje je z zyka jednore. Nasymu žo nekotre najrjeńsche rěpy wubjeru a nacź žo jim hacź na schtyri porsty schěroko wot rěpy žameje wotrěznje. Tajte damy do pinzy do pěsta, so bychu njeschnike. Mamy-li jich wjele, móžemy je też do khromady zahrjebacź. Naléto je na 70 zm. wot žebje wožadźamy.

Póda sa tajke žymjenzy ma być derje pschedźěłana. Sa cźaš roscźenja mamy žymjenzy derje plěcź a wobkopowacź. Ssu-li jara na měsiku, postajimy k nim kolik a je pschiwjasamy, so by je wětr njeskamał. Hdyž wjetschina hłójcźkow sbruni, widźimy, so žymjo rawi. Kedźbujmy, so by nam žymjo njepscheźrawiło, dokelž by z tym wjele sorna zwupadało. Taśke sbrunjene halźi wotrěsujemy. Ssuschicź móžemy je hnydom na polu abo nědźe doma na powětrje. Na to žymjo wumłócźimy a wucźsiscźimy. Mamy-li wjele žymjenja, dyrbimy je cźasciscźo pschemjetacź, so by žo njeskaplo.

Taśke doma na žwojim polu wupěstowane žymjo nam naléto najlěpje schadźenje sarucźi, je-li jeno trochu léto za tym, to rěka, jeli žymju howi. Dyrbimy pak też na to hladacź, so mamy prawu druzinu rěpy. Tak žo nihdy njesjebamy.

Sadarstwo.

Ssadowym schtomam

nětkole pohnoj. Hnojicź móžesch z kainitom, kalijom, rhenanja phosphatom a Domaschowej mucźku. Hdyž i hródźnym hnojom njehnojisch, pohnoj naléto natronowy salpeter a schwablokiśały ammoniak.

Praschenja a wotmotwjenja.

Praschenje: Ssym naśymu žmeku, žnadź kórz wulku, na kotrejž schtyrzi léta dźecźel a trawa rolcźesche, pscheworak a chzu tam naléto wowš žnocź. Polo je schcźerkojte (tiesartig). Kelko wumělšeho hnoja mam žwacź?

Wotmołwa: Pohnojcźe polo do wušnwa z 50 puntami žwrnikowego amoniaka (schwefelsaurer Ammoniak). Hdyž je wowš jeschtadźał, rosmjetajcźe 12½ kilo gr. chilskeho salpetra a po 14 dnjach jašy telko. —



Časopis za serbskich ratarjow

Cźisło 5 Budyšin, 5. februara 1927. Lětnik 34

Pócźiwy pšenick.

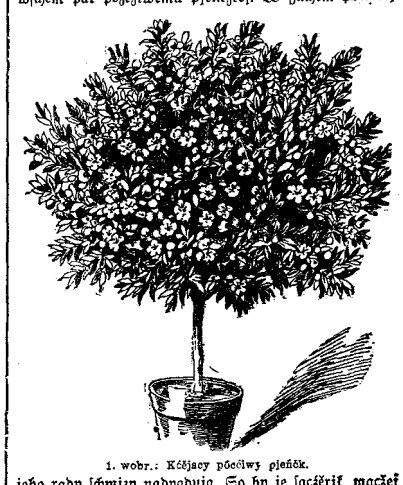
(S wobrasowmaj.)

Pózcźiwy pjenicźk je žerbske mjeno za myrtu. Schtó ju njeby znał. Wožebje naśche žerbske holzy žebi žadaju, z myrtowym pjenicźkom na hłowje a w myrtowej pyśche stupicź pšched woltař. Tak njesch wostanje w žerbskim kraju, tak dołho hacź žerbski młodźenz powjedźe žwoju žerbsku njewjesu pšched Knjesowym woltař. Hižo žerbske pomjenowanje „pózcźiwy pjenicźk" nam praji, so tutoho pjenicźka halozki a pucźiki debja po sdobnym žerbskim nałožku jenoź cźesnu knjeżnu a cźesneho młodźenza.

Tohodla naśche žerbske holicźa tak rady plahuja žwój myrtowy pjenicźk, so bychu junu i njeho brali žerbskeje njewjesty najdrohotnischu bychu, widomne znamjo cźestnosće. Pózcźiwy pjenicźk žada kedźbliwe a starosćiwe wothladanje. Jeli chcźesch jón rosmnožicź abo pschiporjecź, žadź do semje žnadź 2 zm. dołhi pucźik. Wusiwol jenoź tajki, kotryž hišcźeze wotnoźkow nima, kotreho wotnoźkowe wócźka hišcźeze spja. Delne kopjeschka pucźika wotstroi. Delni kóncźk pucźika pod wócźkom na kožu pschirěsaj. Potom žadź jón hłuboko do horncźka. Jeho dno dyrbi z cźerjopami pschitrytje być, so by njetrjebawscha woda prjedy wotběhnyła. Pjerschcź njech je měscheńza hlinojteho drobneho pěska lěžneje, z pschettatym liscźom nažncźeneje semje. Doniž žo pucźik pschimnył njeje, pschikrył horncźk z kruchom schkleńzu. Potom staj hornź na wokno, tola tak, so horze žkóncźko na njón njeswěcźi. Pschiliwacź njeśmém pschescheźedrimje. Pschi spocźatku pschiliwacź z pschedwrjetej wodu jedyn dźeń a jedyn niz. Hdyž nowe kopjeschka wubiwaja, wotstroi schkleńzu. Hdyž pjerschcź w horncźku pócźnje žucha a hrušlata być, móžesch nješto schcźedrimjscho pschiliwacź. Ale horze žkóncźko na žadźenku hišcźeze jara padacź njeśmé. Pózcźiwy pjenicźk horze žkóncźko ženje njesitjeże. Też w pschirodze rosće rady w khłódku schtomow a kerkow. Tak dołho hacź je žadźenka młoda, ma rady, so ju druhdy pschežadźischa a to wožebje w nalécźu. Radno je, jej w nalécźu pohnojicź z rohowinym želiczńikom (Hornspanwasser).

Pschezo staraj žo sa to, so pschiliwana woda tucźe wotběhnje. Tohodla nakładź na dno horncźka, kaž hižo pišachmy, cźerjopy abo drjewowe kuhło. Zenje njewostaj wodu stejo w schtlicźaju, do kotrejež žu horncźk se žadźenku stajił. To sawinuje nahniwanje korutschkow. Starsche pózcźiwe pjenicźki radscho njepschežadźuj. W nalécźu wotstroi worschtu smjerschnjeje pjerschcźe w hornzu a potom ju narunaj z nowej. Na to je trěbne, so jemu horka wukasane židźe hnojenje pschilinjesch. Pózcźiwy pjenicźk dźe měcź jažne městacźko k žwojemu rosćenju. Ale žkóncźo na njón palicź njeśmé. W symje pózcźiwy pjenicźk njeśmél pschejara w cźopłym stejecź. Też njesnjeśe, hdyž jón huscźischo pschestajesch. W lěcźe staj jón z horncźkom pod hołe njebjo. Staj jón tak, so njeje schowany, ale też tak, so njemohło žkóncźko na njón palicź. Najradscho rosće w polnej žwobodźe na khłódnym cźerstwym powětrje. Jara dźakowny je pózcźiwy pjenicźk, hdyž jón we lěcźe huscźischo z wodu pokrjepicź. Jeho kopjeschka a kromu krjep z deschcźikowej wodu.

Ssuchi powětr wichěm rostlinam wadźi, pschedbe wschěm pak pózcźiwemu pjenicźkej. W žuchim powětrje



1. wobr.: Kčźjacy pócźiwy pjenick.

jeho rady schmizy nadpadaja. So by je sacźerił, maczeź jón z tobakowym wotwarom. K tomu wsmi horschcź zigarowych kóncźkow. Te w litrje abo dwaj wody wotwař. Hdyž je wusiudla, wotunkaj w njej zyku rostlinku. Tak wostaj ju hacź do druheho dnja stejo a potom ju z cźerstwej wodu wopłokaj.

Hdyž tam a žem kopjeschko žoknje, je to se žnamjenjom, so je pjenicźkej pyche mokro. Hdyž žo cźi kerćźk žwjadnjeny žda a na nowe njewubiwa, je to žnamjo so je jemu pyche žucho. Pózcźiwy pjenicźk móžesch też lohzy jako schtomik cźahnyć. K tomu wotrěsaj abo wotstroi

wschě pabožne halošći a prucźiki, doniž roślinka njesmieje podobnu małeju schtomika. Mjes wichelatimi druźinami pózcźiwych pjenczkow maja scźehowazy najradicho: nana compacta. To je drobnokopjeschkaty a pokukcźaty pjenczk, mjes tym jo angustifolia dawa njewjeselcźinsku a kurcźnu pychu.



2. wobr.: Kčźjaca halška póceiweho pjeńčka.

Pózcźiwy pjenczk j jeho drobnymi a lubosnymi cźemnoselenymi lopjeschkami a bźimi kwětkami žu wot starodawna žem wschě ludy rad měli. Stari Grichojo a Romiźn cźeścźowachu jón sa žwjatu roślinku jich bohowki Afrodity Ta bě tutnmaj starymaj ludomaj bohowka rjanoscźe a miodoscźe. Dobrocźerjej i wójnu pschikhadżazemu stajichu na hłowu myrtowy wěnz. W naschim kraju sapocźachu njewjesty j myrtowym wěnzom halle w žrjedźnym wěku pyschicź. Ale hižo stari Grichojo a Romiźn tutón nałoźk znajachu. Djeńża pyschi pola naš Iserbow myrtowa debjerka cźesteho nawożenju a cźestu njewjestu. S wulkołopjenatoje myrty wija we wschelakich stronach też žarowanske wěnzy a žarowanku pychu.

Po starych powědanjach pothadża pózcźiwy pjenczk j paradija. Jako bě Hadam pischeźiwo Božej sakazni wot schtoma póznacźa dobreho a sleho płody jědł, dyrbjesche paradis wopuschcźicź. Jako pósledniu dopominjenku na skotе cźerjy w paradiju wuschcźipuju žebi halošći j myrtu, pschi pucźu rosćazeje. W jeho dalschim jemstwie pschehybanju pokneje prózy a dźeła dopominasche jeho jeje lubosna wón na to, schto je nehdy wobžedźał a tak lohko myślnje wot žo cźišnyš — Stari Grichojo pak žebi powědachu, so je jich bohowka Afroditа była rodźena se jeschcźa mórskich žołmow. Jako j morja wustupi, balołko a schérołko ani schroma ani kerczka njewuhłada. Jenož lubosna myrta ju je žwojej wocźerstwjazej wónju witasche. Do jeje khłódta žo wukhowa, doniž pomoz njepschindże.

Sad na žerdkach a špalérkach.

(S nobrasom.)

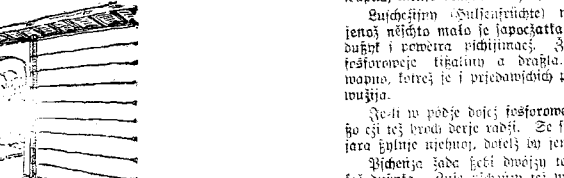
Ssad na žerdkach abo špalérkach cźahnyc̣ ma žwojich zaharitzych pscheczelow, ale też wjele pschecźiwnikow. Jeni měnja, so je próspolne dźeło tajti žad płahowacź a žo próza njepkacźi. Druhi jaźo měnja, jo je tuto płahowanje króna žadarstwa. Tohodła jich tuta druźina žadarstwa jara ipokoja a maja na njej žwoju radoscź.

Wóprawdze, kruschwy na žerdkach płahowane ſ wjetschu bohate žně pschinjesu.

Hdyž chcźesch ſ tajkim płahowanjom žo nażadźowacź, dyrbjesch *na wjele kedźbowacź*. Pschede wschěm dyrbjesch mećź cźerny, so mohł tam je saložicź. Dyrbjał hakle wobžebite murje twaricź, so by tutych icźenow měł, potom wudawki hižo pschi spocźatku wužitk ſ płahowanja cźeru. Tohodła dyrbjesch hladacź, so žo wschěch njetrjebawschich wudawkow sminjesch. Nječhto druhe je, hdyž masch próżdne icźeny twarjenjow. Tych icźeny mózesch ja tajke płahowanje derje wužicź. Ssy-li wutrobny žadar, žo tebi tajke płahowanje wescźe poradźi.

Icźenu dyrbjesch nětko ſa žerdki abo špalérki pschiprawicź. Sa to mózesch ju ſ grotami poczahnyc̣ abo na nju žerdki pschiklepacź. Najjednoriische žu groty. Te naczahaj 20 zm. rózno preki pisches icźenu a pschiwjasaj je krucze k żelesnym wócźkam. Te mózesch hnydom do icźeny sapuschcźicź a pak do kolikow sabicź. Druhdy pschibiwaja k icźeni katy. Do tutych sabiwaja potom tute żelesne wócźka. Grocźiki dyrbjach nimale krucze napleścź. Tute pschiprawy maja też jako žwoje wobužnoscźe. Hdyž žu halošći a prucźiki gracźikam pschiwjasane, rady romjersnu. Pomjersnjen'e hroży wošebje khiprischim druźinam kaž perstkam abo brécźkam. Tutomu njedostatkej prózuja žo wotwomhacź. Grotam pschiwjasuja nehdże 2 m. dołke kije. Sa tutte potom halošći a prucźiki pschiwjasuja.

Najhóle znate a powschitkownje trjebane žu prékuschate špalery. Czeńiche hranite žerdti pschibiwaja runopadnje (senkrecht) na preki leżaze katy. Hdyž na tute préki bézate katy jenoż grocźiti pschibiwaja, trjebaja jenoż 3 zm. schérote a 2 zm. tolste bycź. Jeli dyrbja žo na nje žerdki pschibiwacź, dyrbja katy schérsche a tolschi bycź. So žo kocźiske njebychu, je nuzne, so hodźikowe dźerki wumjerczischi. Sa dwaj meraj wyšoke icźeny dożahnjetaj dwě précznej łacźi, a 3 metry wyšoke we wyschinje icźeny trjebaju wschak tři katy. Runopadnje pschiliepajomne žerdki pschicźa 35 zm. rózno. To je pak jene powschitkowne prawidło. Hewak dyrbjesch žo klożowacź po schtomikowych hałoiach, kotrež dyrbja žo pschi wjasowacź. Hałoiy tola rózno rostu. Pola brécźkow a wina žmél runopadne žerdti jenoż 20 zm. rózno pschikłapowacź. Tu dyrbjesch pódła hałoiow dawazy roślinzy formu też te wotnohi pschiwjazowacź, kotrež płody njeżu.



Runopadne žerdki njeżmele pschebłisko k icźenje pisnyłepane bycź. Powětr a cźopłota dyrbja ichtom a wotnohi, hałoiy a prucźiki se wschěch stron wobdawacź. Wot icźeny dyrbjałe 12—15 zm. idalene bycź. Hałoiy a prucźiki pschiwjasuj naléto i wittami k žerdiam. Mlode wibamanti pschiwjasuja se ſtomu abo je žycźinami, so by njebychu nézne prucźiki wobschkodźiłe.

Riz jenoż icźeny a žerdki žu trébne, so by žad na špalérki cźahnuł. Njeżmeści połabycź, jemju derje pschi hołowacź. S wjetscha hrésicha w tym, so ſaschomiki pschesało a k tomu hišcźe schpatnu pjerschcź dostawaja. Schcźeżki w žadowej sahrodze njeżmeści pschebłiłko k icźenje pschipriwicź. Ta dyrbja snajmjeńscha 1,20 zm. wot icźeny idalena bycź. Mjes icźenu a schcźeżku dyrbjesch žmuhu 70 zm. schéroko pschernywacź abo rnholicź. Hacź k sakładnym murjam (Grundmauer) njesmieźch ſa podrygnanym błiźicź, so jim ſ hłubokim podrygnanjom swadźił njeby. Wschi podrygnanju a roholowanju wotſtron a sesberaj wschě kamjenje, na kotrež storcźiłsch. Schpatnu semju wulsehń, wotſtron a narunaj ju ſ dobrej ſ pjerschcźnischcźow (Komposterde). K tomu dodaj doležany a pschekłaty hnój, dornatu pjerschcź, žypotatu hlinu, hnojaze wapno, drjewowy popjeł a Domaschowu muczku. Tute hnojidła pschidawaj do hornjeje worschty pjerschcźe. Tu njedożaha, so ſ jamki, hdjež chcźesch schtomik žadacź, schpatnu pjerschcź wotſtronisch a ju ſ dobrej hnójnej semju narunasch. Znju žmuhu, hdjež chcźesch žad po špalérkach cźahnyc̣, a tam žad žadacź, dyrbjesch ſ pólepschenej pjerschcźu samčnicź. Jenož tak jamožesch dozpécź, so twoje wuhadźane ichtomy wjeżele rostu a twoju nałożenu prózu ſ bohatymi žnjemi schcźedrije mytuja. Pschetož žad po špalérkach cźahnyc̣ je najwyschi a najnadobnischi khodźenk žadarstwa.

Jeli chcźesch płahowanje žadu na špalérkach w niże leżazej wlóżnej sahrodze pschewiescź, dyrbjesch žo ſa to postaracź, so podsemsku wodu wotwodźujesch. Tole dozpijesch, hdyž pod khódbu, leżazej pornjo špalérkam, trubjelki do semje nałkadżesch abo w žamnżnej hłubinje do wurnteje hrjebiczki kamjene nażypa ch a žo ſa to postarasch, so wicha njetrjebawschcha woda wotbéhnje, ſ jenym žłowom, so twoju špalérkowu plantażu drenérujesch. Tam, hdjež w žmuhu pornjo špalérkowy žad rosćze, mjelna semja néschto wy che khódby pschinjóże. Tohodła je nuzne, so delka sadźéwa padaniu dobreje pjerschcźe na khódbu. W tak wothładanej plantaži žamo wobužne bréczki rjane płody pschinjeżu.

Rólnistwo.

Kajke hnoje nasche płody trjebaju.

S praktiskeho nahladnjenja wémy, jo wschě roślinky itajne hnojenje njetrjebaju. Kóżda roślina trjeba nékotrych žiwin w póbe wjazy a nékotrych mjenje. Lucźna trawa trjeba wjele dražła, ale mjenje fosforoweje kiżaliny a dušnika.

Pżecźele njetrjebaju wjele dušnika, dokelż žu mjetelokcźeżaze rośliny Schmetterlingsgewächse). Tute žame dušnk ſ powétra pschijimaju. Sa to žadaju žebi wjele wapna, ménje dražła a mjenje kiżaliny fosforoweje.

Luschcźinjny (Gulsenfrüchte) njetrjebaju dušnk, kiba jenoż néschto malo je japoczatka, doniž njemóża hišcźe dušnk ſ powétra pschijimacź. Żadaju pak žebi néschto fosforoweje kiżaliny a dražła. Luschcźinjny też wschě wapno, kotrež je ſ prjedawschich płodow w póbe zwostało, wužiża.

Je-li w póbe dojcź fosforoweje kiżaliny a dražła, to žo cźi też hrodu derje radźi. Se superfosfatom pak hrodnej jara żylnje njehnoj, dokelż wy jemu ſ nym khétro swadźił.

Pschenja žadne žeti dwójcu telko fosforoweje kiżaliny kaž dušnka. Juje cźehnuju też wjazy dušnka žniżenu hacź nasche domjace a žo tak bórzy njelehnu. Tuż naschе pschenicźu njeżmemy tak bohacźe ſ dušnkom hnojicź, njechcźemy-li, jo bychu žo nam bórzy lehnyło. Dražło pschenicźam w pódach dożaha. Tuż žim njetrjebamy ſ dražłom hnojicź. Też wapno pschenicźu howi a jamjenje k lesenju. Je-li pak je w póbe pschewjele wapna, to bóle ſ oma rośeje, mjenje pak zorna. Żito żebi wożebje fosforowu kiżalinu żada. Dušnka nječhto wjazy žnjeże hacź naschе domjace pschenicźu. Też dražła żebi wjazy ada hacź pschenicźa. Jerczmjeń żebi wożebje wjele fosforoweje kiżaliny żada. Też mójemy jemu bohaczicho ſ dušnkom pohnojic, je-li w póbe dojcź dražła. Wowsź je wożebje ja bohate pohnojenje ſ dušnkom jara djalerowe. Wjele fosforoweje kiżaliny njetrjeba. Sa to pak żebi wjazy dražła żada, wożebje na khudschej póbje.

Bérny żadaju żebi najwjazy dražła, mjenje dušnka a hišcźe mjenje fosforoweje kiżaliny. Tu żebi wone žame ſ póbu dojcź derje wuzwoja. Bérny rostu žamo na tajkich polach, hdjež kuschcźiny a żita na njedostatk dražła cźerpja. Tohodła bérny po hrodźnym hnoju wożebje derje rostu, dokelż w hrodźnym hnoju je dosć dušnka a dražła wopschijatebe.

Réwa żebi żada wjazy dušnka, niż pak pschewjele fosforoweje kiżaliny a wapna.

Mak dreje naschi żerdźu hospodarjo jara njeżnja. Wón żada żebi najwjazy dražła a dušnka, ale mjenje fosforoweje kiżaliny.

Len żada żebi dosć dražła, fosforoweje kiżaliny pak wjele ménje a dušnka hišcźe mjenje. Pohnojischi-li k lenej dosć ſ dražłom, dospéjesch cźerne dźeło.

Kał żada wjele dušnka, mjenje dražła a najmjenje fosforoweje kiżaliny.

Tak žmy naschim rataram małe pokiwy wo pschikupnym hnojenju podali.

Hnójnischcźo a hnój.

Hnojnischcźo mózemy mjenowacź i pokładam na kóżdym kuble. W tajkim stacźe, hdjež je dosć pokładow, tam też wjele nuzy njeje. Wo tajkim kraju mózemy žudźicź, jo je w najlépschim porjedźe. Tak je też derje sarjadowane hnojischcźo na kuble swenkowne žnamjo, jo je kubło w najlépschim porjedźe. Hnojnischcźo dyrbimy derje wobhladacź a ſ hnojom mamy też derje wobthadźecź. K hnojej mamy też wélo néschto prózy wénowacź. W hnoju žu wschelake drohe maczźiny k wužiwje roślin wopschijate, kaž dušnk, fosfor, dražło magnesium a podobne. Hdyž ſ hnojom na hnojnischcźu prawje njewobkhadźamy, dha žo nam wjele tutych maczźinow ſ hnoja žhubi.

Na prénim městnje mamy žo ſa to staracź, so by woda k hnojej njemohła. Wona jón khétro swuwopkkuje. Zuchu pak, kotraž ſ hnoja cźecze, mamy we wošebitej, k tomu pschiprawnej jamje hromadźicź. Zucha nima nihdy na hnojnischcźu pod hnojom stacź.

Je-li hnój picheźuchi, mózemy jón druhdy ſ wodu polecź. Pschepuchi hnój pléźniwi. Cźasto potom pschi roskidowanju zyte cźwaki pléźniweho hnoja namatkamy. S druhim njepschecźelom naschcho hnoja je błónzo. Se pomozu błónża žo mnohe nakażliwiny w hnoju sniczа. S tym žo wjele drohich maczźinow ſ hnoja žhubi. We nowischim cźażu hospodarjo hladaju, so maju žwoje hnojischcźa vo możnosći prawje w khłódku. Najlépje je wésio nad hnojischcźom tiécha. Druhdy widźimy, kak ſ hnojnischcźa jucha pa dworje hacź po wšu cźerze. Też to je njerozumnje, hdyž žo tak ſ drohim dušnkom broji. Nimo schłodu żebi hišcźe pucze sanschchwarnimy. We tutym padje mohło žo na naschich ušach wo wjele slépschicź. Hdyž hnój na polu wojomy, njewostajmy jón na hromadkach leżo. Snój mamy tak bórzy hacź móżno, sroskidowacź. Też mokry saworaci jón nimamy. Lépje je, hdyž jón dléschi cźaš na polu sroskidowamy leżo wostajimy. Pschi saworaniu hnoja mamy kedźbowacź, so bychu pschewulke cźwaki do pódy njepschischcźe. Hnój mamy zyle drobnje sroskidowacź.

S hródźnym hnojom dodamy też pódze wjele nakażliwinow. W jenym graniże hródźneho hnoja je na 50 hacź 100 miliionow nakażliwinow. Bjes nakażliminow pak njeje žyzła žana płodnosć można. Kak hnój w póbe stutkuje, to stoi na podźe žamej. W łohkich ześkotnych pódach je hnój ża dwě lécze žnrowany. We cźeżkich hlinźanych pódach wudżerži hacź na 4 léta. Prénje léto žo potoja hnójneho hnoja žwutrjeba, we druhim wjetscha a w tśeczim lécze mjenscha schtwórcźina. Na 1 hektar (3½ turza) mamy letnje 200 zentnarjow hródźneho hnoja žmojowcź. Kóżde léto wšo njemóżemy wschě pola hnojicź. Tak žebi to rosdźelimy, jo kóżde schtiri léta na 1 hektar 200 zentnarjow hnoja namožemy. Na hnojischcźo mózemy cźažto schót puschcźicź, so by hnój sateptak. S tym žo telko dušnka njeschubi. Hródźny hnój je je sakładnym hnojom hospodarstwa a njeda žo ſ pschikupnym narunacź.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaći měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1.30 zł. hr. Do wukraja 13 Kč. Kóžde čo. płaći 10 zł. pj. Wudawa a čišći Smolerjec knihičišćerjow, zap. dr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawěšćki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobčežnje so stajace nawěšćki a tabele so wyše wobkčeja. Za reklamowy rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje.

Čisło (Nr.) 102 | Budyšin — Wutoru, 3. meje 1927 — Bautzen | Lětnik 86

Japanska a wotbronjenje wójnskich łódźstwow.

S Tokia so powě:

Japanska sjawnosć namjetam Sjednoćenych statow z rosćudnym njedowěrjenjam napischeo śteji a praji, so budźe so pschi konferenzy jenoż wo to jednać, **japanstu namóršku móz poźlabić.** Tale konferenza njesmješe žanchu smyšla, dokelž so Franzowska a Italska pschi njej njewobdźělitej. Franzowska je so hižo na Washingtonskej konferenzy rainje sapowědźiła, liczbu swojich małych wójnskich łódźow, torpedowych czołkow, saniczakow a podmórskich czołkow samiesejowacz. Pschiczina za to je sjawna; pschetoż **Franzowska w Jendźelskej pschichodnu njepschećelnizu widźi. Politika Franzowskeje je hižo wot prjedawscheho lětstka na to złożena,** swonkowne witkowanje Jendźelskeje sniczicz. Teho dla wona ważnoscz na to kładze, mjeńo wulkich łódźow wjazy małych a spěschnych łódźow, pschedewschim podmórske czołmy a pódla teho wojerske létadła natwaricz. Na tónle sameŕ złożeny programm so hacz do léta 1931 pschewjedźe.

Na druhej stronje Franzowska też Italsku jako swoju njepschećelnizu wobhladuje, a tole njedowěrjenje je so z italskim pschibliżenjom k Rumunskej, Grichiskej a Bołharskej, z wulkimi poměrami k Jendźelskej a z italsko-albanskim paktom hischcze pozyniła.

Italska nochze teho runja twarjenje swojcho wójnskeho łódźstwa samjesowacz. Mussolini nawopak so prózuje, **italske wójnske łódźstwo zwlnische dyźli franzowske zrjedomózke sczinicz.** Italska budźe teho dla dale twaricz, kaž dołho to Franzowska cźini. Jendźelska je nusowana, so po Franzowskej skorowacz, a bronjenska bludnosć dale dźe. Teho dla nieje wocakacz, so by konferenza, kotrejž byschtej so Franzowska a Italska zdalowałej, z teho nastawaze wobczežnoscze mohła pschewinycz a spokojazo wunoschć dozpicz.

Dohdy president Coolidge praji, so je na pschemo bronjenje z najwetschej direktnej pschicźinu k wójnje, ma wón jenoż z dźela prawo. Straschna wójnska pschicźina **ma so wjele bóle w tym pytacz,** dohdy mataj jedyn abo dwaj ludaj pschewulke bohatstwo a pschewupschestrěny kraj, mjes tym so žu na druhej stronje ludy, kotrejž njemóža swojim stacźanam trěbnu žiwnosć podawacz, khiba z wójnu.

Jendźelske wobsedźenstwo je 140 krócz wjetsche dyźli Jendźelska zama. Amerika ma njewumérne bohatstwa znutska zwojich mjesow. Wobaj stataj njetrjebataj teho dla zwoje wobsedźenstwo z wójnu hischcze powjetschicz. Měrnosć, kotruž wobej pokazujetej, so teho dla na moralne pschicźiny njesałožuje, ale na wobliczenu wuźitnosć. Sadny tejele měrnosće pak hospodarske wothroženje tych cźaka, kotriž bychu so woprawdźe po njej złożowali.

Němski półslanz we Warschawje chze wróćo stupicź.

Němski półslanz we Warschawje, Rauscher, je so pjecza rosćudźił, wot swojeho mésna wróćo stupicź, dokelž je pschi swojim prózowanju, so by so ke kompromisej z Pólskej bójschto, w němskim swonkownym ministerstwje wobczežnoscze nadeschoł.

Pastyrski list pschecźiwo dźensnischej zonjazej modze.

Póndźelu je so se wschěch kčerkow Freiburgskeje diözesy pastyrski list pschipowědźił, kotryž so pschecźiwo dźensnischej zonjazej modze měri. Arzybiskop porucza, so bychu so pschi wichitkich zurkwinych durjach **prawidła sa pschistojnosć zonjazeje drasty pschibiłe.** W tychle prawidłach so postaja, so žmědza zony a holzy do zyrkwje jenoż w drasce khodźicz, kotraž je blisko hacz do schije kamkniena, ruzn wnsche łohcza pschikrywa a pisches kolena dołhaha. Pschewidne tkaniny njemóža so jako pschistojna drasta **wobhladowacź.** Wschitke žónske, kotrychž drasta tymle prawidłam njewotpowěda, dyrbja so po podarmotnym napominanju pschi Božim blidźe pschenjecź. Druhi dźěl pastyrskeho lista so pschecźiwo shromadnemu kumpanju muzskich a žónskich w sjawnych kupjelach wobroca.

Konferenca Małeje ententy.

We programmje Małeje ententy na konferenzy we Jachimowje wot 12. hacz 14. meje je złyschecz, so chcedźa swonkowni ministrojo wschi shromadne praschenja w smyśle srěcźenjow rospominacź, tak na pschiklad praschenja, kotrejž z Trianonskim mérowym srěcźenjom swiazuja, dale internazionalne praschenja w swisu se Swjaskom Ludow a wuprawjenje pomérow mjes sobu.

Prazi „Venkow" dale pische, so Rumunska konferenzu też wschelake **finanze praschenja pschedwoloži. Budźe so pschede wschěm wo hospodarske sbliżenje statow Małeje ententy mjes sobu jednacz.** Runje tak budźe so wo praschenju wobthadowejo polepschenja a wo praschenje wikowanskich srěcźenjow z pohladom na nowy rumunski zlowny tarif rěcźeć. **Rumunska statam Małeje ententy pschiprawjenje zwobodneho pazma w rumunskich pschistawach posticzi.**

Rumunski swonkowny minister Mitilineu je sastupjerjomaj Bělogradskeje: „Polititi" a „Wremenja" wo **italsko-južnoslowjanskim konfliktu** rjekł, so je pschezwědczeny, so smeja prózowanja Franzowskeje a Jendźelskeje a k temu so pschisamkowace jednanja mjes Bělogradom a Romom wuspěch. Nichtó zebi dźensa wójnu njepschesze. Južnoslowjanski dyrbi so pschipósnacź, so je w zwojim konfliktu z Italskej hacz dotal sprawnje a ryczerźaz wustupowała, a wo Italskej chanko so to same wocakacź. Na praschenje, kak budźe so Rumunska sadźerźowacź, dyby by nechtó z nazelnosczu niezwotwizniosczi balkanskich ludow hrosk, Mitilineu wotmolwi, so njemóże na to wotmolwicź, tola nichtó dźensa na to njedźeła, porjad z nazelnosczu kasnch.

Ruska hospodarski bojkott pschecźiwo Schwajzarskej wróćo wsacz.

Ruska rada ludowych kommisarow je wobsamkła, hospodarski bojkott pschecźiwo Schwajzarskej wróćo wsacź.

Napschećiwnosće na Balkanje so njepschemenjuje.

Po namolwjenju jendźelskeho knjezerstwa, so by Italska direktnje zwoju swadu dla Balkana z Južnoslowjanskej wurunała, je Mussolini wotmolwił, so **italsko-balkanski pakt sczesi stat niczo njenastupa.** Wschitke nowiny napschecźo temu na to pokazuja, so je **Mussolinowy nahlad zyle wopaczny.** Njejedna zo wo prawo zamołatnosće italskeho a albanskeho knjezerstwa, ale **wo internazionalne stejisczo Albanskeje** we smyśle internazionalnych srěcźenjow a pakta Swjaska Ludow. To je Jendźelska spóznała. Dohdy pak Jendźelska njedźiwajo teho Mussolinowym planam na Balkanje połkuje, njedyrbi so wona dźiwacź, dohdy Italska **w** Albanskej **a na** Balkanje i nětkitmi wurěcźemi zakrocźi.

Južnoslowjansko-turkowski swjazk.

Kaž dopisowaŕ United Preß w Athenje z kruhow, kotrejž maju wusći wobkhad z knjezerstwom, zhoni, jednanja w Angorje, kotrejž južnoslowjanska mišija z turkowskim knjezerstwom wotmėwa, derje postupuja. Hacz dotal je so dojednało, so je Južnoslowjanska, jeli so **Italska małoańske wobsedźenstwo Turkowske nadpadnje, winowata, zwoje zyle wójsko pschećiwo Italskej mobilisowacź,** mjes tym so Turkowska, jeli so Italska Južnoslowjanskej z wójnu hrosy, winowatosć pschewosmje, wjetschi dźěl zwojich wojerskich mozow mobilisowacź a na Bosporowu europisku stronu dowjesć, so by neutralnosć balkanskich statow, kotrejž su Južnoslowjanskej njepschećelezszy smyślene, wunusowała.

Italska Bołharskej swjazk posticzisa.

Kaž so w Bělogradze złyschi, je njedawno Mussolinowy wotpósłanz do Sofije pschijeł, kotryž je kralej Borisej a swonkownemu ministrej Burowej zlédowaze namjetował: **Jeli so Bołharsta w padze wobronjeneho konflikta mjes Italsej a Južnoslowjanskej derje mějaju neutralnosć sachowa, wona po italskim dobyczu někotre mazedonske wokrejzy dostanje. Jeli so pak Bołharska swólniwa bysta, swjazk z Italskej wobjamknyć a so pschi wójnje na stronje Italskeje wobdźelicź, potom by Italska hotowa była, do zentwy krala Borysa z italskej pryndzeju Giovanu swolicź.** Pódla teho by Italska bołharske nadknjezerstwo na Balkanje wobnowiła a za njo tukowała. Bołharska je pjecza tole posticzenje wotpokasała.

Francowska hospodarska politika.

Parizšti „Petit Journal" so z konferenzu zwětoweho hospodarstwa, kotraž so zrjedu w Genfu wotewri, saberajo praschenje ludoweje bjesstraschnosće rospomina. Mjenje **Sjednoćenych statow Europy so w tukhwilu njehodźi do skutka stajicź.** W Europje bjes zkownych sawjerow bychu so industrije w stronach sajmdlike, w kotrychž so wuhlo a metalle wurywaja. Wuhla a metallow hubje kraje bychu z tym zwoje industrije a sakitanske bronje shubiłe. Kaž dołho Europa njeje za tózdy jenotliwy zwojich krajow praschenje bjesstraschnosće na jasne waschnje rosrisała, njemóże so na shromadne rosrisanje hospodarskeho praschenja pomyślicź.

Powěsć wo anarchistiskim spischihanstwje w Franzowskej so wróći.

Policajska direkzija w Pariju je wojsewika, so je powěsć wo anarchistiskim spischihanstwu w Pariju mylna. Wona je z wopaznym wukoženjom policajskeho pschepytanja nastała, kotraž je so psched někotrymi njedźelemi pschecźiwo mějicźelej garaje samjedo. Pola njeho běchu zkład bronjow a munizije namakali, kotrejž je, kaž je so nětko wupokasało, katalanskim spischihanzam podawał

Franzowzy wojazy sa Chinu.

Po powěsći „Newyork Heralda" z Marseilla so pschichodne dny 1100 muzi franzowskich kolonialnych wojakow do Chiny abo Indochiny pósćele. Łódź pódla teho wjetschi nakład munizije, cźežku artilleriju a konje zobu wsimje. S muzstwami so kontreadmiral Stotz zobu powjesy, kotryž mějo kontreadmirala Bazire roskasowarstwo nad franzowskimi wójnstimi łódźemi w chinestich wodach pschewosmje.

Nowy generalny strajk w Jendźelskej?

K mejskemu zwjedźenjej bě w Hydeparku dźesacz rěcźniskich tribunow natwarjenych. Wobdźelnizy, kotriž po wjele tyšacach liczachu, resoluziju pschijachu, w kotrejž zlubichu, so z dźelacźerjemi druhich krajow hromadze póndu, so by so zozialistiski hromadzedźelazu porjad wutworił. Mjes rěcźnikami běchu sastupjerjo leweho cźichdła dźelacźerskeje strony a sastupjerjo kommunistiskeje strony. Sekretar hórnistkeho zwjazka, Cook, w zwojej rěcźi praji: „We poslednim strajku zmy podležali, ale jenoż natkwilnje. Nima smyśla, dohdy knjezerstwo wo mérje rěcźi, mjes tym so pschihoty cźini, so by hibanje dźelacźerskich zwjazkow zniczilo. Sakonjowu pschedłohu je parlamentej pschedpołožiło, z kotrymż dyrbi so nowemu strajkej sadźewacź. Poruczam nowy generalny strajk. Pschedłoha pschecźiwo dźelacźerskim zwjazkam je najwetsche wuzadanje, kotrejž je cźiniło dźelacźerstwu. Tola so powita.

Chamberlain na napraschowanje sa italsko-južnoslowjanskim konfliktom a Chinu wotmolwił.

Jendźelski swonkowny minister Chamberlain je póndźelu w delnim zejmje na nětkore zwonkownopolitiske napraschenja wotmolwił. Pschecźiwo porokam, kotrejž zu so jemu sa cźaz italsko-južnoslowjanskeje krisy cźinicz, wón wotmolwi, so je so italsko-albanski pakt mjes dwěmaj zamołatnymaj statomaj wobsamknył, kotrajž wobaj Swjaskej Ludow pschihłuschataj. Jendźelske knjezerstwo nima z nastajenjom tehole pakta niczo cźinicź. Sa cźaz italsko-južnoslowjanskeje krisy je jendźelske knjezerstwo nima z nastajenjom tehole pakta niczo cźinicź. Sa cźaz italsko-južnoslowjanskeje krisy je jendźelske knjezerstwo jenoż w pschesjesenjezi z franzowskim, italskim, němskim a južnoslowjanskim knjezerstwom kro-

ćjele cźinił a wono je žo jenož wo to prózowało, so by wobstejaje wobcźeźnosće położiło a direktne jednanje mjes Romom a Bělogradom zmóžniło. Jendźelske knjeźerstwo njeje žedne wotmysliło, pśi tymle wuśparanju nékaju stronu dźerźiło. Chamberlain potom wo Tangerikim jednanju rěcźeśe. Na podłožu namjetow interesowanych statow je žo dojednało, so dyrbitej žo najprijodny Franzowska a Schpanika mjes žobu dorěcźeć. Potom žo jendźelske a italske knjeźerstwo pśichi dalšich jednanjach wobdźělitej.

Na praschenje wo jendźelskej politiju w Chinje Chamberlain wěsteho wotmolwjenja njeda. Na praschenje, hacź žo na notu Kantonskeho (wonkowneho ministra Cjena wotmolwjenje pśepoda, wón wotmolwi, so žo wo tym hišćcźe pśecźo mjes wulkomozami jedna.

Trónske naślědnistwo w Španiskej.

Schpanišći kral je w pśeseśenosći s generalom Primom de Rivera wobsamknył, so ma na jeho tśeśeho žyna, infanta Juana Carlosa, trónste naślědnistwo pśiwěcźiś, hdyž budźe 17 lět stary. W tymle cźasu dyrbitaj jeho staršej bratraj, Kastilišći pryni, kotryž je dźensa 19 lět, a pryni Jaime, kotryž je dźensa 18 lět, žo k lěpšemu žywjenju młódšeho bratra tróna wdaś. Tak je žo teho dla wobsamknyło, dokelž je staršći žyn njesahajnje khory a druhi němy. Teho dla staj schpanišći kral a kralowa wobsamknyłoj, trónste naślědnistwo na Juana Carlosa pśichwalijej. Hišćcźe žu někotre wobcźeźnosće pśiwinowaj, so by žo trónste naślědnistwo powstawje pśichwalijedło. Ludowe sastupjeśiwo dyrbi na to žo pozcźahowaś, so by žo trónste naślědnistwo jednorje se kralowskim wukasom postajiło. We tymle praschenju general Primo de Rivera s juristami kralowskeho dwora jedna.

Sokolski swjedźeń w Njebjelčicach.

Njebjelčanska wosada, wupśeśrawaca so na nawjeźernej hranicy serbskeho krajika, wukonja zdawna namjeznu stražu, zo njeby wot wjećora sem Serbstwo so bóle drjebiło, kaž so to stawa w druhich kóńcinach pod samsnymi wobstejnosćemi. W Sokole je ji narosti spušćomny stražnik, kiž chce pomhaś skitaś wótcow herbstwo. Hižo raz do žiwjenja zbudźeny, popušći, haj wusny nimale k wěźenemu sparej. Někotři pśeswědźeni młodźencojo, kotrymž njeje slowo narodnosć někajka hola fraza, zhrabachu so znowa a pod swěrnym nowym staršim a jara pilnym nadolniku a druhich funkcionarow womłodźi Sokoł znowa a dawa nam najrjeńšu nadźiju do pśichoda. A k temu su sej wutworili wotrjad za dźeśi, kotrež njedźelu tež pśeni raz pśed sćerśej zjawnoscu wustupichu. Wšitcy běchu pśekłapjeni, štož su młodźi a „stari“ za tak krótki cas nawukli. To njeběchu jenož słabe pospyty nowozałoženeje jednoty. W mnohim pokaza so cźełna wudokonjanosć, kotraž k spodźiwanju walbješe.

Wjećorny porjad wotewri cźrjódka mjeńšich dźeśi w sokolskej drasće. Z pochodom, kotryž sokolska kapała pod nawjedowanjom bratra Krala zapiska, zastupichu do žurle, do arejny a pokazachu w prostem zwućowanju, na pśekušu a w skupinach, štož běchu pod pilnym nawjedowanjom nadolnika, br. Sołty, w posledńich měsacach nawukłe. Z wulkim pśikleskom kwitowachu pśihladowarjo wše pśedstajenja. Jara zwjeselace je, zo naš najmłódši dorost tak rjenje cźełnje so wudokonja. To njewostanje bjez wliwa na ducha. Hladajće jenož, kak duchownje hibićiwi su. Zlobom wośahnu so za swój narod a cuze mocy mjenaju škódneho wliwa na nich. Pśewjeźe mjez nami dźełaja a skutkuja a Serbow narodnje kaža. **Serbja słušeja do serbskich towarstwow.** Stóž hinak pśeduje, je njepśećel Serbow, a byrnjež serbsku hubu a serbski kabat měł.

A potom wustupichu starši Sokoljo a pokazachu, što su za krótki cas na narjadach (pśekuš a bradła), z tyčemi a w prostem nawukli. Rjane, nowočasne bradła běchu hakle sobotu dóšłe. Njedźiwajo na to, zwućowachu eksaktnje, zo łóšt dawašo, jim pśihladowaś. A hdyž jedyn na dźesaś razow z wupśestrjenymaj rukomaj na pśekušu so wobwjertowaše, pócahu ludźom ze strachom włosy na hłowje stawaś. Wšudźe jowješe so pśikładomna disciplina. A skupiny na bradłach pokazachu sokolsku wušikność w najrjeńšim błyšeu, pśitomni so z mócnym placanjom za poskićenja dźakowachu.

Wosrjedź porjada powita bratr kubleŕ Cyž-Njebjelčanski pśitomnych, witaše wosobje bratrowske jednoty (z Pančic a z Khrósćic) a samo hosći z Budyšina. Je to **pśeni założeński swjedźeń**, tola z najlěpšim dopokazom, zo je so pilnje dźěłało. Namołwješe k założenju nowych jednotow, hdźež hišće žane njejsu. Wosobje ma so teź na dźěći dźiwaś a jich za Sokolstwo zajimowaś. Z pśećom, zo by so wšém prawje lubiło, skóńći swoje powitanske słowa.

W mjenje hosći wupraji wyšši wućeŕ Słodeńk dźak a pśipóznaśe za wšo, štož su mali a wuley Sokoljo pokazali a namołwješe wšěch, kruće staś za sokolsku ideju. Sokolstwo je tamna falanxa, kiž budźe drémacemu na nohi pomhaś, z njeho wukhodźa prawa narodna zmysleność. Trjebamy pśeswědźenych Serbow w jeho rjadach, nic narodnu pjanku, suche hałozy abo ściny, z kotrymiž wětřik zwólniwje hraje. Zasudźowaše kruće tamne šćuwanje, kiž běše z pśiležnosću póstneho pśećesenia do Róžanta nastałe, a wupraji pśeće, zo by so znowa narodźeny Sokoł mócnje w Njebjelčanskej wosadźe rozwiwał.

Na kóncu pśedwjedźeńcu so **narodne sceny** na podłožku zmysła hymny „Rjana Łužica“, pśedstajejo najprjódy mrějace Serbstwo, kak wojnje za swoju swobodu a skóńcnje roztorha żelezne puta, jemu wot njepśećela napołožene. Wumoženi zaspěwaja sej wjesele „Hišće Serbstwo njezhubjene“ a „Naše Serbstwo z procha stawa“. A dźěći cźinja slub ze słowami: „Ja z wutrobu, z ruku sym podał so cź.“ Z tym skóńći so bohaty program, wupjelniwši cyły wjećor. Tohodła pak hišće za łohke nóžki cas k rejam zbywaše.

Swjedźeń je najrjeńši zaćišć zawostajił pola wšěch. Wězo móžachu jednoty sylniśo zastupjene być, zeyła hdyž tola teź Njebjelčanska hohaće druhe wopytuje. Njech je to za druhich z pohonom. Cheemy našu rozprawu skóńcić ze słowami, kotrež jedyn Sokoł na kóncu narodnych scenow pśedujese:

„Serbcy Sokoljo, sće mócni,
Wy Serbstwo škitaś budźeće
Wy njejsće lěni, ani spróchni,
Wy Serbow mocy skruśeće.
Njech knježi zaso mjez Serbami
Tak strowy duch kaž mjeze wami.
Lěć, Sokole, nad Njebjelčicami
A praskaj sylnje z kśidłomaj.
Z tym zaspancow by wubudźił,
W nich nowy duch by wotwućił.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Wutoru, 3. meje.

† Jan Haloza-Ast, serbski farař w Budyšinje, wudawaŕ pśenich spěwarskich z lěta 1710.

† 1877 Herm. Ferd. Wjela, sadniski assesor we Wuricach, pilny swěrny Serbh.

Kak luboźne žiwe
To nalěćo je,
Hdyž słónćko tak miłe
Po njebjesach dźe,
Swět w zelenej pyši
So womłodźuje,
A skowronćka słyši,
Stóž do po pola dźe.

H. Zejler.

*

— **We wjedrje.** Wjećera wjećor we 7 hodź barometer 740, hygrometer +2, thermometer we dnju +17. Dźensa rano we 8 hodź. barometer 739, hygrometer +3, thermometer we nogu +7. Wuhladny na mało fo pśichmjanjace wjedro. — Meja dźe naš ja wjeśe njeluboźnosće hapreleje wotrunaś. S nastupjenjom śiwjeźo knjeźerstwa je nam teź sdobnišće wjedro wobradźiła. Boża śiwórba je žo najwyšnišćim nalitnu drastu wobsćela. Cźerśi pśichmé śiwaja. Pśiny pęsołti łyncźa w młódnych kźenicźkach. Tydźeń a hišće dźeśe ryšła na wótšterćene ekonomiske luśi a trawy. Tu a tam śu hižo Małporu do dźeśela khadźili. S dźeśelskom darbišćo sapoćeśi, hdyž žo w nim koło khowa, je stare wótre burske pśaśenje. Nóśi žo hižo k wjelkuja. Stara Małpora hy pśichiśiluje. Tehdom sapoćnu žo wjeź. Boża śiwórba bycha womłodźenje. Kiwało nas drosć a wěźnu miłosć wšchepmóžneho śiworićela. — Nad śrjedźnej Europu je so wyšchina wuwiła a je niźiny sćerkała S Atlantiskeho ogeana bliža fo nowe niźiny. Jeśi so k połnozu njewinu, naš maśterje s njewjedrami pśicźahnu. Jutše śrjedu sćahaja słónćko 4,26 hodź. a khowa fo 7,29 hodź. Měsacźk sćahaja rano 6,33 hodź. a khowa fo wjećor 11,17 hodź.

— **Kedźbu! Mali pśichmenśinjuŋ!** Krajny wubjerk sa sakśke mśdowe a domjace pśichmepśko, kiž jako krajna śiwina Sakśkeje w Němskostatnym swjatku němskeho mśdowego pśichmepśka sa tow. w Barlinje, žiwje dźěła, organizuje nětko wchitkich sakśkich domjazych pśichmepśkarjow, mjesomišćhtrow, faktorow a hewaśkich mjdowych nikow, mjesomišćhtrow, faktorow a hewaśkich mjdowych a małych rjemjeślnikow textiloweje, wobleźenjoweje, kožowneje, hrajkoweje, hudźbno-instrumentowoje, korbaśeje, małoźeleźowoje a zigaroweje industrije. Pśichmyśliny, kotśiž w Sserbach bydla, wospjetuje tajźy, kotśiž njewidźa, ke kótrej krajnej abo powokańskej organizajiji bychu snadź fo pśichśamkli, śu ś tutym namołwjeni, so bychu swoje adreźa a pśheźa japóśkali. Tu budźa sapśinowani we wšchich prawnych, dawkowych a zawěźenjach pśichenych pśed wśchnoscjemi, swjatkami a jenotliwymi wośobami ja jenoź nisti mězaźnu pśichinośk. Rimo toho móże muź abo žona pśichi śmjertnych padach ś pohrjebnej pśichpomozu wo 250 hr. licźiś. Krajna wobkhodna pśiźaŕnja je w Kamjenicy (Chemnitz), Alt-Chemnitzer Straße 20.

— Zerenanijowy minister. Sa mśchcańskeho zerenonijowego mśchtra wuwólenj knjes Albert Hebbig na Hanenkeniśej kaśy 2 bu 28. zapśeleje do śtuśku wśaty. Kaž nam mśchcańska rada hóśi, je mśchcańskeho zeremonijowy mśchtr napschcało sawostajenym sastupjeć mśchcańske hrjebańje a ma nad mśchcańskimi cźełonyimi wosami, graśami atd. rozkazowaś, dalokoź su wobhrjebźeństwo mśta. Wśchitke wobstaranja a pśawowe jednanja pśheźiwo śpeśim wośobam, kotreź wón w nadawku sawostajenych wukonja, wobźeje skasanje cźełonych transportnich autow, svalenje cźełow atd., nimaju sa mśto konje winowatośeje.

— Sśinjśimy jubilej. Powschitkowonje wobluśjeny a waženy sastojnik, justizny wuschśi kraźnišchtr a pokładnowy pomocnik pśichi Budyšchkim hamtśim knjes Albin Jehnichk, swjeceśeśe 2. meje swój 25-ty jubilej jako stalny sługownik. Jubilarowi kolegojo swjeśeśichu jeho s kwitkowym darom.

— K pśichwjasowanju młodych schtomikow žo wjerbowe wirki najbliže pśichihodźa. S tutoje pśichiny dyrbiał śebi kóždy wobgbdźeć sahradu někotre wirki naładźeć, jo by je w nuśnych padach śkinuć k ruce mół. Sa to pśichihodźi fo mały wóźmy blecźk w sahrodze na łajśkatkiź mśtnje. Wirki

Młynkec Hanka.

Powědańcźko ze žerbśteho žiwjenja.

Napisał P. W.

2] (Pokraćowanje.)

Młynkez dwór bě w delnim tónzu wśy. Statok bě po prawym na žamocźe, tola jenož někotre sta trocźelow sa młynom mjes polami rozdźěli žo wjesna rěcźka na dwaj dźělaj. Jedyn dźěl wody tocźeśe k młynkej, druhi mjeńšeji dźěl na lěwo mjes łukami do wśy. Wo wśy žo rěcźaju sašo sjednoćśichtej. Bě to krasny łust semje wokoło młyna. S kóždeje strony młyna wobdawachu zyty statok sahrody, radosć a pyscha stareho młynka. Wokoło młyna bě kaž w raju bajtow. Wyšoke topowy schumjachu s wětšikom nad młynkez statokom, pod kotrymiž žleborna rěcźka schwórcźeśeše. Do wšeho toho měśćeśe žo śtajnu klepot młyna.

Młynk pśiherdźe po drjewjanym moścje a nětko dźeśe w runej měrje k młynej. Nadobo sasta. Jemu žo śesda, jako by sa młynom nékaju wyšoku muźźu postawu wuhladał. Wón wošobu hnydom sesna. Stowa žo sa jenym topolom. Wot tam wošobu zyle derje śpośna — bě to Jan, Hanzuny luby. Młynk žo ś hněwom pyrśeśe. Hacź k młynej žamomu bě žo Jan potajtim hižo śmérśił. Ale wón śwérśi žo hišćcźe dale. Nadobo wotewrichu žo jadnje durje do młynja a ś nimi wuśupi stary młynk. Nětkotre ślowa mjes žobu popowědachu a stónćnje žo wšichtaj tišo w młynju śhubichu.

Młynk śtoro žwojimaj wocźomaj njewěrjeśeše. Bě mjenjeja, jo je hižo po jeju luboścji a tu žo na pośledku hišćcźe cźaśćišćho hacź hdy pśedy seźdźešćiaj. A to hišćcźe w młynju pod jeho žamtnej tśěchu. To bě jemu tola śtoro pśihewjeśe. Pśichi žamom dźensće do młynja sa woběmaj, tola bě pśeśejara roshorjeny a bojeśe žo, jo mohłe žo hórśće wězu śtaci. Tohodła jeju dźensa na pokoj wośtaji. Pśichihajaśe pak we žwojim hněwje, so je Janowy wopyt w młynju dźensa na wšyć cźašy posledni. — A tón stary młynśki! — Tajśile wotlěpeŕ. Kak jeno ś młodymaj dźerźi. S tym pśheźiwu njemu, žwojemu tajśej, jedna. Schtó by žebi tole wot njeho myślił. — Haj wschał, Hanka wschał bě wśchędnje jeho lubuśchk. Stary młynśki bě hižo jara dołho w młynje ś młynśkim, hižo la cźašy młynśkowego nana. Wón pośtajśkim tajśej k žwójbje śtuśnješe. Ale to cźim bóle śtareho młynka hnéwaśe, dokelž jemu ś tym Hanku śtaŋ. Na, to ma měcź žwój tónz, myślešće młynk. Ja cźu jimaj hižo pokaźaś. Wschón rośtołdźeny dźešće domoj. Hanka we žwojej komorzy njebešće . . .

II

Nasajtra rano porucźi młynk, do tajśišćeho woša sapśihajnyć. Pójeźe do mésta, kaž praješe. S kajśeje pśicźiny, nikomu njepraji.

S mésta žo wokoło pśihpołdnja wrócźi. Bě tak spokojeny, kajšeho ješe domjaza ša wjazy njebješ wjazy wiźeli njebešću. Młynkez maćj wodpyhny. Bě to dobra duścha a rośumjeśeše Hanzu. Pśicźeźiwo źeńtwje ś Janom nicźo njeměśeše. Wschat bě Jan duchny, pózaźiwy a dźěłaŋy. Móźe dha ša to, jo je khudy? Młynkez maćj njebě tak łupa jako młynk. Njemódźeśeše pak žebi radź. Wo dorěcźenju ś mužom njeběchu jane myśle. S tym by jeho hišćcźe bóle roshorił a.

Młynk dźensa wopraudźe k śpójnaczju njebě. Teź Hanzu bě pśichitkilišći a śrěcźniwišći. Cźasto žo šamo śmějeśeše. Dołho jeho njeběchu žo śmjerź widźeli. Wo tom, śchtoź bě wcźera wjećor widźał, ani njepikny. Bě, jako by nahle na wścho šapomnił. Młynkowa njemóźeśe žebi jeho cźinjenje rosšajnicź. Wcźera žo hišćcźe hnéwaśe, a dźensa je nětko nadobo zyle hinašći. — Snadź je ko rozbudźił, Jana ša žwojeho žyna pśichwjaź.

Na wjećor bě žebi młynk šašo mjes polemi wuśchok. Ale dźešće na druhu stronu ł dróży, kotraž do mésta wjedźe. Sdaśhe žo, jo někoho wocźakuje. S cźažami šaśta a hladaśhe do dalokośće. Nadobo žo jeho wobliczo rosšajni. Po dróży pśichjećachu někotři na konjach. Młynk dźešće jim napśeśećo. Jako k njemu dojećhachu, šeśtupichu ł koni, jedyn wošta pśichi nimi. Cźi tamni pat podachu žo ś młynkom do młyna. Wśchitcy śrocźachu jara kedźbliwje a khowachu žo ś cźažami ša śchtomami a kerćkami. Młynk jim śtajnje nécźto wukładowaśhe a jich ke kedźbliwośći napominašće. Sdaśhe žo śtoro. Kaž by jich na někajte tubjeństwo wjedł.

A wopraudźe jich takrjez k tubjeństwu wjedjeśhe. Tuźi jěźdni njerubichu drje žane šamoježne, ale rubichu w młynje cźłowjeśke žbožo a měr. Běchu to zušy pśichkupy, kotśiž młodych muźśkich łóźachu, so bychu je daloko do nětajśeho zušeho namórśćeho měśta wotwjesli. Wot tam buchu njeśchośowni do dalokeje Afriki k zušemu wójśku dowjeseni. Malo hdy žo nécźto ś nich śaśo śtrowy domoj wrócźi. Sa taźśich wbožich jatych sapoćachu žo ś tutym śe cźašy.

„Tudy žo khowajće“, rěcźeśhe jim młynk. Wottud widźimy najśepje ł młynej. Wón bórzy pśichidźe. Tak bórzy pak hacź budźe w młynju, móźeźe jeho ś lohśej wrózu sajećś.“ Tak bě młynk jedinym poślednju radu dał a na to šaśtupi do młyna.

Sa pał hodźiny bě w młynju hołk a hanc. Zušy jěźdni běchu žo do młynja dobyli. Janej šwjašachu ruźy, šatychu jemu ś rubiśchkom hubu, jo by wołacź njemohł śtrózała a njemóźeśeše śtoro ani khowa wuprajicź. We poślednim wokomiku šawoła hišćcźe šałośće: „Łajemje Jano, njejapomń na mnje, kaž ja na tebje njeśapomnju. Pśichihaham cźi to.“ Jěźdni šhubichu žo ś Janom we nóźnej cźmi.

Młynk bě wšchemu tomu ś pośleźaju pśichihladował a bě nad śpodźiwnym jednanjom jako ł śemi porażeny.

Na ranje bě wulka hara we wśy. Tola ša zuźnani njebě ani śledu. Hanka pak mjeźcźo wośeźeśhe, kom ma žo ša žwoje njeśbožo djakowacź. Wot toho dnja bě wśchón měr a pokoj ł młynśkeho domu.

(Pokraćowanje šcźehnje.)

Móžeče do kóždeje semje hnódźeć. Do hnódźenja pschemyječe e pohnoječe semju derje, so bychu so wikli, kiž móžeče hnydom jako hotowe rostliny abo jako hnódźenki hnódźeć, derje wunwife. Za hnódźenje pschihódźi so najskerje jadnje nalčko a nahnuwa. Wikli móže po móžnosći w symstlim czasu rsčeć, do wulčkow swjasać a je we włožnej a khłódkojej městnosći khować.

— **Kradnyli su** 23. 4. 1927 powołonju w 3. hodźinje je tudomneho Mjaškoweho torhowstwa dezimalnu wahu, dale su kradnyli tu w czasu wot 30. 4. hacź do 2. 5. 27 sći podwalzy s mošafa a s błym metalkowym wuzake, kiž 76,90 kg. waźachu. — Wo wuzowne zdźelenja prošy kriminalna policija.

S **Hućinu.** Wokrejšne hejtmanstwo w Budyšinje je pohonczej Arnoschtej Bičkej, kiž na tutym knězšim dworje słuži, pjenježne myto pschiwoliło, dokelž je 15. měrza 1927 je smužitosću a rozsudnjenosću dźěćo Martu Zochez, s Hućinu, psched satepjenjom wukhował.

S **Noweje Wjesći pola Hućinu.** Tudomny žiwnosćer Jan Meńtka swjerčeschče njedźelu, 1. meje, je swojej mandźelskej słoty hwaš. Jubilarowu wobdawasche 39 žiwjonych a pschiwuknjenych. Jubilar je so teš na wójnje 1870/71 wobhrěł. Wosebnu knjes farar Wićšan pschepoda słotnjej mandźelskimaj cźełnu bibliju wot krajneho konsistorstwa.

S **Wjednarjej.** Raschu gmejna šmě prěnje sajědnoschenje s plumom sapinjacź. 65 lětneju Wóhmiz mandźelskeju hobotu w jeje bydlenju bjes wědomja jeje nantakachu. Domjazy wobydlerju wnjezuchu plumowu wóz, jim teź napaduły, so běšče w Bóhmiz wobydlenju wjacy nimo. Jako běchu to na gmejnjišim hamcze wosrjewiwili, nječeschče jankarišej mišchtr šamk wotpraschcź. Wón je do bydlenja dobu, hnydom wokna swojzina a mandźelskeju wumó. Wonaj hišcze dychaschtaj. Dokelž pak mandźelskeju we jeju njeporadnym bydlenju woitajcź njenóžachu, dowjesechu jeju do Khemberiseje thorownje. Je nadźija, so sajědnoješeneju pschi žiwjenju sdźerža. Ludźo powschitkowne mjenja, so žebi mandźelskaj njejstaj wotnuhkliwaj, so bychtaj se swojeho dźiwnuschkeho žiwjenja schłoj, ale mandźelski, kiž je w nozy domoj pschischoł, je j plumom njekedźbliwje wobhładźał. Bóhmiz mandźelskaj bschtaj we šamtnym domje w jara hubjenych poměrach, njesmajeschtaj ani błida ani łoža; mandźelski wó jtnuje bětnarjesche a skupa mandźelska warjesche na małych želesnych thachležkach. Kiwy a hubu bydlachu teź hnydom wó jtnuje. Kury nozowachu w dejewjanym kaschesu a hubu w budach. Mandźelskaj na dźewjanej pryzi spaschtaj, ležešchtaj na hnyje a sawodźeschtaj so j pschikrywom, na waschtoru wobjedowaschtaj. Gmejna da hnydom bydlenje wurjedźicź, pschi tym namakachu w budach a w hnyje hišcze dowólnše pjenjesy, šamo złote a błeborne mjes dźenšnischimi pjenjezami. Je-li so dźiwnuschkaj šajko do swojeho domu wróciłaj, dyrje so nad pschemjenjenjom njemako spodźiwowachu.

S **Njejwaczidła.** Na tudomnym dwórnischczu twarja. Dokelž je słužobny telefonistki wobthad pschejara wobcźežowny, bě nuzno, so sa słužbne samery telegrafiski aparat postaja. Sdobom dyrbja so pjatańke mjeńnosće wobjesćiće, wšo ke schkodże cźakańcze. Pomjeńschena cźakańca pschi dešcźowstym wjedrie wóso njeje dosahała. Tehdoła chodźachu wonkach drjewjanu cźakańcu pschihwarić. — Tudome mjeńšanje słóne wiki su njedawno pohrewu dla pschestarosći dyrbjałe. Pokhroma pak je sako nimo. Tak mamy jutse hrjedu sako słóne wiki. Wjele rańschownikow je dóstało pschi rjadowanje su tu hižom naiwołyli. Njejwaczidłaj sej wocźakuja, so wjele wokolnych katarjow na wiki pschińdźe.

S **Nakej.** Swój słoty kwaš hwjezčeschtaj tu njedawno wojnałki mišchtr Buschka a jeho mandźelska. Wobaj jubilarej staj hišcze zdla cźilaj a strowaj, mandźelski je 80 lět stary, mandźelska pak 73. W lěcze 1857 poča knjes Buschka tu na wojnałstwie dźěłacź. Hišcze zdźensa stej tuž pschi waschtolu a malo pytnjesch na nim starobu. Wób spočcź jubilarowaj błóžnjeh wjesčor žiwjenja.

Z **Njebjelčic.** Z rjanym rózownikom je zaso bóle nałožk wotućił, w serbskich wsach meju stajeć. Wójna a powójnski čas ze swojim hospodarskim hubjenstwom je tomu zadźéwał, kaž mnohemu druhemu. Tola wospjet wožiwja tuto ważnje. Tak su teź pola nas — wot lońšcho sem po 20 lětnym pretorhnjenju — wjesni hólcy sej hobrsku meju na dworje stareje Žurec žiwnosće stajili. Je na 36 metrow wysoka. Z daloka zmaluje so hižo serbska khorhoj, kiž wjeršk hobrskeje žerdźe debi. Pod khorhoju je mócny šmrěkowy wjeršk, wudebjeny z rjanymi bantami a rubiškami. Na 36 metrow dołhu, sylnu žerdź je k. twarski mištr Reif w Kamjencu k darmotnemu wuživanju přewostajił. Loni dźe njebó tak wysoka. Ale hólcaj so zmužištaj, ležeštaj po dołhej žerdźi horje a wudobyštaj kóždy jene rubiško, za čož hišće druhe myto dostaštaj za swoju zwažliwosć. Wězo ma so moja strażowacź, zo njebychu wjesni abo cuzy worakawcy někajki „zort“ z njej zehrali. Njedźelu 15. rózownika popołdnju kiwa swjedźeń mejemjetanja, na kotryž so młodźina hižom wjeseli. Khwalobne je, zo su so 25 wjesni a wokolni hólcy zmužili, tajku rjanu meju stajić, kotraž swojeho runjeca daloko a šěroko pyta. Na swjedźeńskim dnju sebi serbska młodźina Kocorowu njezapomnitu „Meju“ zaspéwa:

„Zelena ta meja, serbska lesna reja
Kiwa k rjanom' wjeselu.
Tuž hotuj so ty rjane hołče,
Hotuj so na rejku z pachołom na trawniku!“

Z **Rózanta.** Ralbičanska Bjesada wotmě zańdźenu njedźelu po nyšporje pola tudomneho hosćencarja Frencla swoju porjadnu měsačnu zhromadźiznu. Nimo wjeledostojnych knjezow wosadneho farara a areyměšnika Žura, kapłana Cyža a administratora P. Romualda bě wón hišće nahladna ličba sobustawow ze susodnych wjeskow zešła. Po wutrobnym powitanju praecesa přeńdźeohu hnydom k dźeńskemu porjadej: Skiwalenje protokolla, wukładźenje njedźelskeho sćenja a druhe. Po wotbyću wšěch należnoscow towarstwa skónči so naspomnjena zhromadźizna.

Z **Luha** pola Smječkec. Splóšiwy ptak a připowjedźeŕ rjaneje meje je znowa do našeje ćicheje hole začalnył. Kokula dawa zaso swój błuki a spodźiwny hłós słyšeć! Po starodawnym ludowym přiwěrku wozmamjenja ličba jeho kukanje runje telko hišće žiwjeńskich lět připosłucharja. Tuž so někotrežkuliž strachosćiwe človjeske stworjeńčko při tom njetrjebawši do hrozy da. „Kokula kuka, zeleń so łuka.“

S **Lahowa.** Sjawnu pucź j Lahowa do Hažłowa je dla nażnjpowanja na Lahowskich honach wot 4. hacź do 7. meje sawrjeny. Jěsdny wobthad pokasuje so na Banezo.

S **Wóslinka.** Se spočzatkom nowoho schulskeho lěta bu dotalny sastupny wučzeŕ Exter sa stajneho wučerja pomjenowany. Knjes wučzeŕ wopytowasche seminar w Wiškowjzach. Knjes wučzeŕ Wicjas, kiž wot lěta 1921 we Wóslinku skutkowasche, bu do Wotlěhanja pola Lubija pschešadźeny, hdjež bu je schulstłym wjednikom.

S **Kamjenza.** Hibanje dla njdowoho tarifa w rańscho-sakskej tekstilowej industriji je k temu dowjedło, so su dźěłaczerjo we tudomnych kuželnjach dźěłacź pschestali. Dokelž běchu wjeścra pondźelu w němskim dźěłowym ministerstwje w Barlinje nowe jednanja, je nadźija, so drje pschestawka pschedobła njedobże.

S **Kamjenza.** Wotrjesnyh wubjerk Kamjenskeho hamtskeho hejtmanstwa sméje swoje blizšche poswědzenje jutse sjrjedu dopołdnja w 9 hodź. na radnizy we Wulkich Nozarjezach.

S **Pólcho Khołuza.** W nozy wot njedźele na pondźelu hajnizy na Kitlicźanskim rewěrje na dźiwich hontwjerjesni stoređicźu. Mjes hajnikami a dźiwnimi hontwjerjesmi dóńdźe k tšelenizy, pschi kotrejž jeneho dźiwjeho hontwjerja satšelichu.

S **Wukrancźiz.** Sandźenj ptačk w najchej wjsy bjes mała jako k wohnjej dóńdźe. Dźěcźi dźěłaczerja hebi na dworje je sapałkami hrajłachu, jako starschej doma njedźěschtaj. Pschi tom so zkomjana wócha sapali. Dźakowacź ma so ludźom, kotříž běchu w blišikosći a kotříž woheń hnydom spałchachu, hewak by ho zyła thěja wotpalila.

S **Khorcźejbuja.** Zsobotu popołdnju pschejdźe automobil tudomneho pschekupza Nommela, jako běšče hebi je swojej dźowku na jědnym kole wulećał. Na Hródkowstej dróży wón j nékajcźe pschičinu trochu nasad wustа. Tohodła dźowka wo njesbožu nicźo njepytny, bórzy pak ju druhi kolešaŕ na to kedźbnu jćini. Auto cźežkostrajnje

Hospodarski rozhlad.

Wutoru 3. meje 1927:

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,2145	100 pólsk. markow	—
jendźelski punt	20,472	100 čěskosł. krónow	12,48
100 šwajc. frankow	81,07	100 franc. frankow	16,51

Barlinska burša wežera dale pokraczowasche w skrucźowanju efektowych kursow. Na wikach j dožiwnymi a rentowymi liseńcami kupjeńske notal měrny wobrot.

Proouktowe wiki běchu derje wežera měrnische, tola płaczišny njewopuschczichu ale so sterje hišcze skruczichu. Pschenica bź zentnar wo 10 np., rožka wo 5 pj., nakitni jeczmjeń wo 15 pj., nasymski wo 15—25 pj. a wowsa wo 10 pj. droższcho. Wežera płaczejche zentnar

w Drježdźanach (sandź. piatk):

pschenicy 73 kg. 14,45—14,70 hr. (14,15—14,40 hr.)
pschenica 69 kg. 13,80—14,05 hr. . 3,50—13,75 hr.)
rožki 69 kg. 13,40—13,65 hr. (13,25—13,50 hr.)
rožki 66 kg. 12,75—13 hr. (12,60—12,85 hr.))
jeczmjenja nałcinjeho 13,00—13,50 hr. (13—13,50 hr.)
jeczmjenja nasymskeho 11,25—11,75 hr. (11,25 hr. hacź 11,75 hr.),
wowsa 12,50—12,75 hr. (12,25—12,50 hr.),

w Berlinje:

pschenicy 14,75—14,90 hr., . ći 13,50 hacź
13,65 hr., jeczmjenja nałcinjeho 11,50 hr.
hacź 12,70 hr., nasymskeho 10,40—10,90
hr., wowsa 11,50—11,80 hr.,

w termijnowym wikowanju:

sa meju: pschenicy 14,77½—14,85 hr., rožki
13,30—13,48¾ hr., wowsa 11,80 hr.,
sa julij: pschenicy 14,55—14,65 hr., rožki
13,52½ hr., wowsa 11,80 hr.,
sa september: pschenicy 13,30—13,25 hr. a
rožki 11,42½ hr.

Pschichodźace pytaja:

Hołzu do domu hnydom we Wojerezach, Drježdźanska dr. 1 delka. — Stillerez kopejwonja w Budyschinje a Wehrlina, Jerjowa haša 7 w Budyschinje.

Dźiwaczerja, młódscheho, Wolf, Hirnitz a Co. w Wólej Wodze.

Pohonczja w Budyschinje, Tšelańska dr. 6.

Wučzobnika schewiczkho Bader w Wólej Wodze.

Schokera sa motorske kolo, kopejwonja Hohenzollern we Budyschinje.

Kucźohnizu, Ballo nałst. w Wólej Wodze.

Stwinitku knježi dwór w Małschezach 57.

Dźowku w Małeschezach 57.

Bitodařischo, Rohn we Wulkim Radschowje, wučzobnika Kühn w Khrjebi.

Na pschedań.

Prohata, Kral w Bačzonju, renitši hamt w Delnim Wujeżdże.

Kóń 4-lětny w Lóšej pola Komorowa.

Kolo nuzdze, Lotze we Wojerezach, Bismarkowa haša 5.

Bźhat w Budestezach 55.

Wós sportowy w Kamjenzu, Wóslazy hrodźik 5. — **Dźerjazy wós** w Hródku, Drježdźanska dr. 38a delka. We Wojerezach, Pólna haša 9.

Krumjazy wós w Koblizach 34 pola Wojerez.

Sofa w Lubiju, Jaurka haša 1.

Krutwa wyšokokwalcźelna w Sakrjowje, w Nowej Luzy, a **młoda** do cźehnjenja w Ptačezach 43, wyšokokwalcźelna w Židźenku 19.

Esudnilzy na pschecźadźowanje.

schwórtk 5. meje 1927:

w Budyschinje na hudnischowe dop. w 9 hodź. 5 pišanišćich strojow, 9 pišanišćich błidow, 3 knigowe kamory, 2 jezej cźalnitaj, šlokrowy kamor, nalcźišći cźahnik, kofejowy warjak, błido do klamow, 42 błeschow jekta 10 błikow płatkow, 5 bilźojow, 3 elektr. stejace lampy, elektr. wisheza lampa, 4 radiowe pschiprawy s 3 a 4 trubjelkami, dwoje błidowe garnitury, 6 kwatkowych kortkow, wšelekake laki a barby, 2 sofa, 2 komodźi k myeu je schpihelom a marmorowej desku, fotografiski aparat, stejacy schpihel, 6 paketow Pfeffermünzowych tabletkow, 2 błeschi likéra, mała toschka, židki kyk na bolcze, želesna kara, stołaj psched pišanišće błida, grammofon s płatami, pschihrawa za radio, 3 klawiry, nowy nuhlnjki walzowy stoł, khrjpł za zkały, ležiš, nóznej kamorcźki, kuchinski kamor, schpihel, dwójny walzowy stoł

sa młyny, mydło truhaza maschina, wucźahowaze błido, 5 stołow, kobrz (tepich) 3×4 mtr., błoko sa kurjerjow, klubowa garnitura, kredenza, pschihotowanske błoko, pschedźiwinska garderoba, draschka, kachle sa emeliowanje, skomjane klobuki, automatiska pjerjo cźišcźeza maschina, 5 plumdawkow sa automobile;

Ssrjedu 4. meje 1927:

w Sabrodze pschip. w 1 hodź. w hoscźenzu: Kucźa, žito, syscźaca maschina, žyłny hospodarski wós, konja, cźorny khabat.

Schwórtk 5. meje 1927:

we Werminghoffje w hoscźenzu pop. w 5 hodź. sumski ulstr.
w Lubnikach dop. w 11 hodź. w kantinje schkleńcźana khichinka a wuhloski schpihel;
w Ptačezach pschip. w 1 hodź. w Schkeutkrichez koreźnje: Błe wuhotowanje lěharnje a pišanišći błidze;
w Lejnom pola Wojerez pop. ½3 hodź. w Lautschkacźej koreźnje hobanka.

Póndźelu 27. junija 1927

psches 12 jutrow wulka žiwnosć Roberta Bartla w Zimplu Pschedawacź ju budźa dop. w 10 hodź. na hudnischowje w Nikez, jitwa cźišćo 2.

Drjewowa aukzija

na Lubijiskej horje w Mjedowej studnicźy sobotu 7. 5. popołdnju w 3 hodź.:

15 žerdźow,
2½ metra 2-mtr. plotowych stołpow,
2½ metra twjerdych palnych kulchow,
110 mtr. mjeńšich palnych kulchow,
15 metrow mjeńšich palnych kałusow.

Škrowe depeše.

Produktowe wiki w Barlinje dźeńsa dop. ¾11 hodź.: Sso složujo po wukrajnych powěźcźach wo horjebicźu žita, bije teź tu horje.

Dop. ¾12 hodź.: Žito bije dale horje. Tohodła wobrot šnadny wostanje.

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe symjo po tunt abo 1000 kg hewak 100 kg. płaćizna po złotej hriwnje.

	2. 5	30. 4.		2. 5.	30. 4.
Pšenica	295-298	288-286	buny	20-22,00	20-22,50
rožka	270-273	269 272	woka	21-24,00	21-24,00
nal. jećmjeń	230-254	227-253	módre lupiny	14-14,50	14-14,50
naz. jećmjeń	208-21	208 216	žołte lupiny	16-16,50	15-16,50
wowa	230-236	228-236	zeradella	21-24,00	21-25,00
kukurica	191-193	188-190	raps, wosušk	15,60	15,60
pšenč. muka	36-37 75	36-37,75	lany wosušk	19-20,00	19-20,00
rżana muka	35-37,00	35-37,00	poch. melasa	—	—
pš. wotruby	15,75	16,50	běrnj. kruški	34-35,00	34-35,00
rżane „	16,75	16,50	syno, 50 kg	2,50-2,80	2,50-2,90
raps	—	—	rżana słoma	1,75-2,00	1,75-2,00
lane symjo	—	—	pšenična „	1,05-1,45	1,05-1,45
hróch	26-29,00	26-29,00	wowsna „	0,90-1,15	0,90-1,15
pjeluški	20-22,00	20-22,00	jeczna „	0,90-1,15	0,90-1,15

Drježdźanska burza.

Pšenica	288-294	běrnjace kruški	35,00-35,50
rožka	268-273	pšenč. wotruby	15,00-15,50
nalětni jećmjeń	260-270	rżane wotruby	15,50-16,50
nazymsk. jećmjeń	225-255	pšenična muka	48,00-50,00
wows	250-255	rżana muka	41,50-43,00
čerwjeny dźećel	230-240	woka	28,00-29,50
raps	310-315	pjeluški	27,50-28,50
kukurica (Mais)	188-193	hróch	30,00-37,00
suche truhańcki	15-15,50	cokrowe truh.	19,00-21,00

Płaćizny rżetneho skotu na Drježdźanskich skótnych wikach.

2. mejo.

148 wol., 320 byk., 306 kruw. a 45 jałojc., 752 ćelat., 573 wowcow, 3725 swini.

Płaćizny za

woły: 1. 58—60, 2. 48—53, 3. 44—48, 4. 36—42;
byki: 1. 57—60, 2. 52—55, 3. 46—50;
kruwy: 1. 53—56, 2. 46—51, 3. 31—39;
jałojcy: 1. 58—61, 2. 46—56;
ćelata: 1. 69—73, 2. 59—65, 3. 50—55, 44—48;
wowcy: 1. 65—70, 2. 56—64, 3. 46—54;
swinje: (přez 300 pt.) 53—56, 2. (200—300) 53—55, 3. (200—240) 52—53;
rancy: 47—50.

ncho hnydom do khorowuje dowjese, hdyž je njedźelu rano wumrěł.

Z **Filipowa.** Dźensa nawróći so serbski prózesijón z Filipowa. Po zwučenem wašnju běchu pobožni putniey njedźelu z 1. meju po raišich wot Khróšćic swój puć nastupili. W Budyšinje mějachu mnozy příležnosć w cyrkwi Našeje lubeje Knjenje swjatočnu dopołdnišu Božu mšu wopytać. Tu swjećeše so runje swjedźeń Maćerje dobreje rady. Na swjatočnej Božej mši, kotruž wotměwaše najdostojniši knjez praelat Žur z asistencu při wustajenem Najswjećišim, spěwachu sobustawy „Jednoty" pod nawjedowanjom kantora Šołty jara wustojnje missu. — Naši putniey, blizko do dweju stow po liěbje, mějachu lětsa khłódne wjedro a błóćane puće ducy do Filipowa, ale pónđelu so wuwjedri a dźensa so na nich smčwa najluboznišа njebjes módrina a jasne Bože słónco. — W Filipowje a w Ruwarbarku su wšudże prawje rjenje serbske kěrluže a swoje modlitwy w maćernej rěči spěwali a tak Božej česći služili a k spomoženju a natwarjenju dušow. Njech bohate Bože žohnowanje wšěch Serbow z hnadownelio mésta do žiwjenja prewodźa. Zwjeselace je, zo so serbska młodźina lěto wot lěta přeco bohatšo při procesijónje wobdźěla. — Kaž słyšimy, budże kóždu pónđelu w meji z Khróšće hač do Filipowa statne auto jězdźić, kotrež zahe rano wotjědże a wječor po mejskim nyšporje so wottam zaso wróći. Stóž chce so wobdźělić, móže so najlěpje pola wjednika anta, kujeza Józefa Wićaza (Lehmana) wobhonić. Jězba tam a wróćo płaći za wosobu 5 hr. 50 pj.

Z Łužicy.

* S **Biskopiz.** Dźeń 15. meje dopjelni so 25 lět, so bu železniza z Biskopiz do Halschtrowa wotewrjena. Železnizu sapoczachu w hapreji 1901 twaricy; dźěła tak spěšnje postupowachu, so mózachu wobthad hižom 15. meje 1902 wotewrić.

Proces přeciwo mordarcy swojeho dźěćka.

Kaž hižo nětkle psched tydźenjom wozjewichmy, mějesche so pjatk 29. haprileje psched Drjezdźanskim pschisahanym hudom proces pschećiwo 22lětnej hospoży Jodze Hanje Bercze Wildźij wotměćj. Dźensa podamy wo jednanju a wuhudźenju wobškorženeje ześěhowazu rosprawu:

Wobškorżena je 31. januara 1927 dopołdnja swoju holczku, kotruž běše 10. januara porodźiła, z pschedewzaćom skónzowała, njeskuk pak njeje z pschemyslenjom wumjedła. Wobškorżena běše spočatk lońskeho léta pola jeneje swójby w Budyschinje pschistajena. Na swojich swobodnych njedźelach wopytowaše reje a mějesche wobthad z muzikami. W haprileju putnu ześěhowši a sanémi złužbu a pschistaji so do Dubrawki pola Barta k jenemu wobthodnemu wjednikej. Jako běše Wildźij w Drjezdźanach swoje dźěćo porodźiła, chcyše sama do Budyschina jěć a swoje dźěćo tu do wothladanja dać. Dokelž je jenoj mało pjenjez w mójchni měła, žu ji myšle pschischće, so měšacznu wudźerženiši pjenjez ja dźěćo njeswjedże, kotreš běchu wyschiche hač jeje sahrbjuba. Jako bě Wildźij swoje dźěćo we wulhodźowanischćach Krónprynzowoho namešta sadubyła, dźěšche na dwórnischćo, so by do Budyschina dojěła. Patčkit z dźěćom wostaji pod lawku cžahowoho wothjěła ležo, jako w Budyschinje cžah wopuschći. Wačzoka so posdźischo w Lubiju dohladachu, kotruž policija sebra. Jako Wildźij do Barta pschijědże, ju tamnischi žandarmiti kommišar Gommlich saja. — Pschichadny hud sahudži wobškorżenu dla skónzowanja z pschijewolenjom wołožaznich wobsteznosćow na 2 lěcze a 6 měsacznow sadtwa. Tež polna pschepytowanska jatba je na khłostanje žoby wobliczi.

Ze susodnych a dalšich krajow.

* S **Radebeula.** (Sćornik na płonje.) Njedźelu rano wokolo ¾6 hodź. nadeńdże tamnischi policajski sadtojnik na swojim słužbnym puću nětkle tilemneho žornika na železne kónzy jeneho sahrodneho płota pschi Rathenanskej dróhy faktičeho. Wbohe žwerjo běsche hischcze žiwe. Sćornika je najsterje poš honił a wón je chcył wěsce psches železny płót skočić a je tam wisacy wostał.

* S **Drjezdźan.** (Wobthad autowych dróhow pschestał.) Drjezdźanjey wobsedźerjo autowych dróhow pla něsto tež te dróhi, ł kotrymiž jami abo jich swójbni jěchachu, ł wobthada sćahnyli. Ani jenicža autowa dróha w Drjezdźanach njeje dźi. Ódy zo strajk schofrow skónči, njeje hischcze dowidźeć.

* S **Zwikawy.** (Mulki woheń). Sobotu dopołdnja wotpalichu zo składownje bałwmineje firmy Degenkolb a Otto. Woheń sniči 400 hač 500 balikow bałmy, kiž běchu nětkle 80- hač 100 000 hriwnow hódne. Horni posthód zo zniy wupali, w delnim posthódze pak woda na bałwmje wulku schodu nacžini. Bałwma je zo po sdaczu jama spalićla.

* S **Aorfa** w Vogtlandšej. (Młodostny wulkowaš). 12-lětny žyn tudomneho wobydlerja Schallera wulkowa le žolmow napjateho Halschtrowa schčešćatnu holzu se strachu satrejenja. Smužity wulkowaš pschidźe pschi wulkej wodze ham do šmjerčneho strachu.

Přilopk.

* **Dopręone pschepytowanje w hudniśej wěży prof.** Rosena je zo skónčiło. Dołhotraiace hudnišče pschepytowanje pschećiwo tšom wozbam, kotreż su wobškorżeni, so su universitneho profesora Rosena skónzowale, njemuzuy hospoża Neumannowa, šamkaŕ Strauß a khłostarca Zahn, je zo nětko skónčiło. Prozeß, kiž Ludże jednu ł najwole kedźbnosćeju sondźowazych prozeßow pschijažneho šuda we Němskej, wotmeje so hakle za někotre njedźele. Schtwórtk buschtaj hischcze ras Neumannowa a Strauß Jahnej napschećoštajenaj, kiž bě, kaž je znate, ł wu pschěm dospołnje winiwał. Jahn wospjetowasče pschi tom, so wosłanje sule pschi swojich wobtóržbach, kaž je zwuprajał. Neumannowa a šamkaŕ Strauß pak kaž hač dotal wschitko pśeschehaj. Neumannowa Jahna njeskrasnje šaklinowasče.

* **Nadpad na Kyhhäusersku železnizu.** Na cžarje Kyhhäuserskeje železnizy, kiž wot Aderna do Berga-Kelbra wjedźe, wjednik lokomotiwy pytny, so běchu někotre schtyri zentnarje cžeśi nešnik na kolije zwalili a ł pschescheju sawodźeli. Kedźbliwemu wjednikej rozwoja so poradźi, cžah jedwa metr psched tymle sadźěwkom sastajicź.

* **Wumoženśi skutk němskeje parolódje.** Po powješći ł Roma bu rybałska barka ł Messiny ł wichorom pożledních dnjow do dalokeho morja wuhnata. Schtyrjo łódźnizy pschinóżechu pschi tom wo žiwjenje. Pjaty muž pschimny so kruce za jesżor a pławjesche ł nim schtyri dny a schtyri nozy po morju, dokiž němska parolódź „Undine", pschischedschi je Sizilskeje a jědźo do Londona, we nozy wokoło dżesżacich šujebożeneho w barzy njepytiły. Po pschedźinšim napinanju so jej poradźi, jeho wumožiś a do Neapla dowjesć, hdyž němska łódź wjeżera dojě.

* **Wožudna šuchota w połonšcej Afriky.** S połonšceje Afriki pschikhadźeja pschez London powješće, po kotrychž tam hižo na wschě wožumnace mězagow nimonměry wulka šuchota knieži, kotraž je farmam njeměrnu schkodu nacžinia. Mnohe krajiny, kiž běchu prjedy płodne, su so wyše zakostny njedostatk na wodże do puscežinow pschewobrocźile. Sastupjer knježeństwa knježewšche njedawno po wusłyschnych krajinach. Wrócźiwschi so rosprawjesche wo tom, kak su zyle stada kotu dla njedostatka wody spadałe. Tohodla chcedża sabjudźerjo (farmarjo) ł tuthych krajinow wuczahnyć.

Najnowše z cuzeho swěta.

— **Schkrowa powješć wo wjedrje za jutšišu zrjedu:** Sćuho, rjenje, cžopłiše. W Jendźelskej cžopło, ale bo deschcżuje.

Němskeho inżenieura Hilbera a lothringskeho inżenieura Eschа su dla kradnjenja tajnych dokumentow a industrijowoje a hospodarskeje špionaje sajeli. Wonaj staj loni do mtynowoje zakrili Schneidera a Jacquete w Straßburgu zastupiłoj a staj konstrukziske plany jenej němskej firmje w Uzwylu w Schwajzarskej zscheradźiłoj.

*

W podkopkach w Everrithyillu we Wjeciornej Virginiskej w połnocnej Ameriza je so je zatraschnym rozbuhnjenjom sinch powětrow 90 hórnikow zadźypło. Hacž dotal su mohli 11 cžłokow wumjesć. Boja so, zo su so zadźypnjeni hórnizy se stymi płunami zadubyli.

*

S rostšełenjom hačenjow je so po sdaczu Neworleans powodźenju wulkowaš. Woda je wo pjeć zentimetrow spadła. Sa to su druhe płodne krajiny Sjednoczennych statow do najwjetšeho strachа pschischće. Rusa a hubjenstwo bywatej pschezo wjetschej. Cžłowjesze mozy njesamoża rospułanym elementam dowobaraš. Struchłohra, kotraż je w połednischim dźelu Sjednoczenych statow wotehrawa, je, kaž je statny sekretar Hoover ł powodźennych krajow do Washingtona je wróćiłwschi rjekł, najwjetšicha w stawiznach Ameriki.

So bu je 750 000 cžełnjenzow ł poczrjennych krajow k nuzy sastarało, je znajmjeńšicha 12 miljonow dollarow trjeba.

Tśicźi kilometrow nize města Nalcheza je so sadza hačenje pschedrěło. S pjeć wokrjesjow je wobydlerstwo dźiwjako cžełnycź. Zolmy so dźiwje do nizinow waleja. Boja so, so su wobydlerjow wjele žamotnych statkow ł wulkej wodu pschełkwatali. Nize města Nalcheza su so tši miljony jutrow powodźiłe.

Dalsche strony Arkansasa, Mississippia a połnocneje Louisiany su so powodźiłe. Dalschemu hačenju a 30 městam strach hrozy.

Zwójbne powěsće.

Semrěli: Emma Frieda Schwurakeź w Holeschowskej Dubrawzy, 21 lět. — Emil Großmann w Lubiju. — Swud. inspektorka Saupowa w Lubiju, 72 lět. — August Kubiza, rentnodostawaŕ w Cžornym Khołmcu, 76 lět. — August Klei w Běłej Wodźe.

Towarstwowski powěstnik.

Budyšin. „Nadźija" změje dźensa wutoru w „Serbskim Domje" spěwanje, a to wječor z dypkom ½9. — Po spěwanju je měsačna zhromadźizna. Předsydstwo.

Budyšin. Naša „Jednota Sokoł" ma swoje zwučowanja kóždu srjedu wječor we 8 hodź. w towaršowni (Christl. Vereinsbau) na Hornčeŕskej hasy. Načolnik.

Bukecy. „Radosć" zarjaduje njedźelu, 29. meje, wulět na horu „Ješken". Hosćo, kotřiž chcedża so wobdźělić, su wutrobnje witani a njech so hnydom pola towarstwa zamołwja. Srjedu, 4. t. m., je spěwanje. Dirigent.

Drježdźanski „Hromadnik" změje hač na dalše swoje zetkanje jenoż prěni štwórtk měsaca pola hosćeneaŕja G. Zmija, Christianstr. 22 p. Serbske hodźiny (čitanje, rěčnica, recitacija) přichodnje jenoż privatnje. Bj. Krawc, předs.

Komorow p. Rakec. „Sokoł" změje štwórtk wjeczor we 8 hodź. zwučowanje. Dokelž so prosće zwučowanje za zlět wuknje, dyrbja wšitcy přińć. Nač.

Malešecy. Bubnarjo a hwizdarjo Maleš. zwučow. wokrjesa změja přich. štwórtk w Brězyncy pola br. Bartu pruhu. — Dźensa wutoru je zwučow. za dorost, bratrow a sotry.

Njehjelčicy. Naša „Jedn. Sokoł" přeprošuje wše Sokolske Jednoty, kotreż k nawječornemu zwuč. wokrjesu słušeja, na wokrjesnu zhromadźiznu wutoru, 3. V., wječor we 9 hodź. w Herbskej grychće w Njehjelčicach. Starosta.

Radwoŕ. „Serb. Ratařski Dorost" změje tutón tydźeń štwórtk wječor we 8 hodź. pola Smidkec ważnu zhromadźiznu. Wšitcy towaršow wočakuje předsyda.

Radwoŕ. „Sokoł" změje přich. pjatk wječor z dypkom we 8 hodź. zwučowanje. Po zwučowanju je ważna zhromadźizna. Načolnik.

Ralbicy. „Sokoł" změje wutoru, 3. meje, wječor we 8 hodź. zhromadźiznu. Wšitcy dyrbja cyle wěsće přińć! Starosta.

Ralbicy. „Sokoł" změje wutoru, 3. meje, zwučowanje Zwučować budże so prostne zwučow. za zlět, tuž njech wšitcy přińdu. Šewčik, načolnik.

Rózant. „Towarstwo kat. młodźencow" woswjeći njedźelu, 8. meje, swoju khorhoj. Prosymy česćenc towarstwa, zo bychu tola po możnosći trochu z dypkom přišłe. Taflički z napismom sobu přinjesć. Předsydstwo.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku Marko Smoleŕ w Budyšinje. — Za lokalny dźeł a feuilleton: A. Dučmanc w Budyšinje. — Za hospodarski dźeł: Arnošt Bart w Brězyncy. — Za nawěstki: O. Janak w Budyšinje.

Česćenemu wobydleństwu w Budyšinje a wokolinje dawamoj k wědźenju, zo z dźensnišim dnjom

Španisku winowu jstwu „Bodega"

z wulkowikowarńju

na Mjasowych wikach 7 přewoznjemoj. Budźemoj so stajnje prócować, wobkhod we dotalnej nahladnosći dale wjesć. **Jědźe a napoje** budźa pod wěcywustojnym wjedźenjom najlěpše. Tak prosymoj, zo by so też naju předewzaće dobroćiwje podpjerało.

Z počesćowanjom

Ewald Rastig a mandźelska.

Wuporjedźenje wobuća

prěnjorjadnje, tišće a tunjo = spěšne zhotowjenje = šite, hozdźikowane, Ago

Tähle Schuhwarenhaus Bautzen Lessingstr. 3

Strykowansk. wolmu jara tunjo. K. Erler na Žitnych wikach 11

Rjane běhaki

su na předaŕ w Brězecach čo. 1.

Britwje, truhanske aparaty a nožiki, :: wótrešske rjemjenje ::

poruča w najlěpšim wuwjedźenju

Ernst Frick, britwjowa a točeńska na Tŕelanskej drózy 4 Wosobita točeńska britwjowa a chirurgiskich instrumentow kaž też wšeho krawkeho gratu.

Moltkowa drogerija

Hermann Schubert

w Budyšinje, na Moltkowej drózy 6. Tel. 3746

poskića

zela, barby, laki, serščowcy, gyps, cement, karbolineum, chlorwapno (Kalk), wapno k picowanju, solicity syrićnatan, jatrowy tuk za skót. Symjo natčinjace srědki, koporowy vitriol, železowy vitriol, mašin. wollje, mazy za kopyta a koże



Hdyž chceće

wopraudźe dobry wobraz měć, dha dźiše do fotografiskeho atelieja

Richard Hutha

mějićel Arno Lehnert

w Budyšinje

na Serbskej hasy čo. 13

Kóždu njedźelu wot ½11—3 hodź. wotewrjene

Dołhe a krótke škórnje

ručne dźěło, ma jenoż na składze

wobućowy dom Mark w Kukowje.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaća měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1.30 zł. hr. Do wukraja 13 Kč. Kóžde čo. płaći 10 zł. pj. Wudawa a čišći Smolerjec knihiličerňa, zap. dr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawěstki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobčežnje so stajace nawěstki a tabele so wyšše wobličeja. Za reklamowy rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje.

Čisło (Nr.) 103 — Budyšin — Srjedu, 4. meje 1927 — Bautzen — Lětnik 66

Internacionalna konferenca světoweho hospodarstwa w Genfu.

Dźenja dopoldnja je w Genfu belgiski ministerski pschedsydda **Thrunis internazionalnu konferenzu światowego hospodarstwa** wotewrił. Hacź dotal je so we konferenzynym sekretariatu nětkuž 170 sajtupjerjow knježerstwow a runje tolko wězywustojnych sapiłako. Hromadźe z mnohimi wobzběrnymi wězywustojnymi a nětkuž 250 nowinarjemi je so w Genfu wjazy dyžli 1000 wobsobow zhromadźiło, kotrež so pschi wotewrjenju konferenzy wobdźělichu.

Programm, kotryž je pschihotowanska kommisija wudała, je nimo měry wulki, a jenotliwe wubjerki smědja wjele dźěła, budźa-li chcyć tónle programm pschedźěłać. Wjele knježerstwow je tež swoje wopomnjenske pismo pschepodało, w kotrymž hospodarske połoženje swojeho kraja a jeho zwiskowanje z światowym hospodarstwom wopisuja. S wulkomozow njejstej žaneho wopomnjenskeho pisma Francowska a Němska sapodałej.

S pschipowědźenjom, so bo bolschewikiska Ruska pschi konferenzy wobdźěli, je so schwajzarska policija do hibanja dała. Detektiwojo w Zürichu a Bernu, kotrejž su hižo pschi internazionalnych konferenzach sobu skutkowali, su so do Genfa stajali. Offizialnje pak ma so jenicźay Genfska policija sa bjesstraschnosć Ruskow postarać. W poslednich dnjach we **wjeczornej Schwajzarskej pschecźiwjenske hibanje pschecźiwo światowej politizy schwajzarskeho presidenta Motty nastało, kotrež je ruskich diplomatow do Schwajzarskeje pschipuschczała.** Policija budże teho dla dyrbjeć demonstrazijam pschecźiwo bolschewikiskej Ruskej sadźewać.

Saksle hórnistwo.

Po statistiskich sapiskach je so w lěcze 1926 w Saskej 4,15 milijonow tunow kamjentneho wuhla pornjo 3,87 milijonam tunow w lěcze 1925 wurnyło. Murywanje brunizy je na 10,05 pornjo 9,92 milijonam tunow stupiło. Ssyreho worzła je so nadźěłało 469 000 tunow tunow pornjo 447 tunam 1925.

Rosrižazy wuhud w automobilowym dróžkarstwje.

W strajku schoferow automobilowych dróžkow we Drježdźanach je so rosrižazy wuhud wuprajił, kotryž hacź do 31. meje 42 hr. 60 pj. a wot tehole cźasa hacź do 30. septembra 43 hr. 50 pj. mjdy postaja. Wot 1. oktobra 1927 hacź do 31. julija 1928 ma so 45 hriwnow tydźenskeje mjdy wuptacźicź. Schoferoju automobilnych dróžkow bo hischcźe sobotu wjeczor wo rosrižazym wuhudźe wuprajichu a jón z 289 pschecźiwo 7 hłosam wotpokazachu. Namjet je so sapodał, so by so rosrižazy wuhud jako swjasazy postajił.

Khłostanje w khłostarni wotpokuczíwschi so wuwinowak.

Wyschicheho hamtskeho sudnika Tuscha w Ortenburgu w Hessenskej běchu loni dla sskiwdźenja prawa k lětu khłostarnje sahudźili. Wón je khłostanje wotpokucził. We wobnowjenju jeho prozesa je jeho khłostarska komora w Darmstadtu wuwinowała.

Dwělny wohud biskopskeho titla w Pruskej.

We wustawnym wubjerku pruskeje zentralneje synody je so biskopski titul, kotryž dyrbjesche so za generalnych superintendentow sawjesćź, z runosću hłosow wotpokasał. Njedźiwajcy teho pschedkoha pisched polnu zhromadźiznu dońdże.

Bolšewikska spionaža w Awstriskej so wotkryła.

Sandźeny tydźeń su we Winje podhladnu wohobu sajeli, kotraž so za legazijskeho radźićela Winskeho ruskeho pósłanstwa wudawasche. Posdźišcho nowiny zhromadźichu, so wo wohobu madźarskeho rodu dźe, kotraž je pschi nakupjenju konjow w Madźarskej za bolschewikisku Ruśku pjenjesy pschenschiwiła. Nětko je so zhoniło, so ma politiju sandźenosć a so ruskemu pósłanstwu wopraudźe blizko steji. Sajatu mjenuje so Hendrich Bakonyi a je syn nětkuschoho wusnamneho madźarskeho pósłanza Bakonyia. Sa cźas kommunistiskeho knježerstwa w Madźarskej je je sekretarom nowiniskeho wotrjada wukrajneho ministerstwa był. Po padu Bela Kuna je pisches Awstrisku a Němsku do Ruskeje cźełnył. Wón je hižo dleschi cźas we Winje žiwy był, hdyž so sa dopisowarja Moskowskich „Iwestijow“ wudawasche a hdyž je blizki wobtkad z nowinarjemi měł. Wopraudźe pak je jeho ruste knježerstwo wotpokłako, njemohło so to jako njepschecźelski skutk pschecźiwo Italskej wobhladacź, dokelž na **parlament njesawadźne prawo, sprěcźenja wotpokasacź, kotrež ma schtóžkuli sa kraj.** Njewotwisnosć Albanskeje so wsche w pschesjenoscźi a na podłoku wobsamknjenjow wulkomozow lepje sarucźa, dyžli pod schtitom Italskeje. S južnoslowjanskeje strony njebudże so nicźo cźinicź, z cźimž by so mohł konflikt sbórschicź, dokelž to w južnoslowjanskim sajimje njeleżi. Njedowolimy pak, so so nam zusa wola a nahlady pschinusuja, kotrež njesłu nasche a su naschim woprawnjenym sajimam napschecźiwne.

Italsko-južnoslowjanski konflikt.

Wo połoženju južnoslowjanskeje ministerskeje rady, kotraž je so pod kralowym pschedsydstwom wotmeła, je w politiskich kruhach khętschecź, so je wurjadnje wažne było, dokelž je so pschi tejle sskładnoscźi w prěni króć stejiscźo italskeho knježerstwa w należnoscźi direktneho jednanja rozpominało. Sskutki so, so je ministerstwo swonkownych należnoscźow **njepokojaze powěsće z Albanskeje** dostało. Po nim nimaju sa njemóžne, so Italska direktnje w Albanskej sakroczi.

Italska swoje žadanja pschipowěda.

„Secolo“ pische, so dyrbi Italska, kotraž je swojemu ludej krutu dźěławosć bjezpiliny napołožiła, nětkole bóle prawe rozsdźelenje sprěcźnow jako podłoźk měra a prawdy žadacź. **Italska trjeba wjetschi kraj, wosebje kolonije a sprěcźny.** Jeli so so jemu to njepschipómnje, budże nuzowana, zebi tónle kraj dobyczź; pschetož nichtó njeńmě rozcźahowanje cźišcźa a hibanje italskeho wobhladerstwa potkoscźicź.

Poincarcowa rěč wo krajnych financach a wo zakitanju Francowskeje.

Póndźelu su we w Franzowskej generalne rady sešłe. To je podawk, kotryž pschezo samoźnym politikam składnosć k ważnym politiskim rěcźam dawa. Ministerski president Poincare, kotryž je z presidentom generalneje rady Meusejskeho departementa, je tule składnosć wuźił, so by w Bar-le-Duku pschehlad wo swojej finanznej politizy dał a so by je wo nětkotrych druhich praschenjach snutskowneje a swonkowneje politiki wuprajił.

S wótrymi wurasami je Poincare **pschecźiwo komunistiskej agitaziji** w Franzowskej wobrocźił. Franzowska njeje se spytowarnju, kotraž je bolschewiskemu imperializmej wotewrjena. Knježerstwo je so rozsudźiło, se wschěmi jakoźitymi srědkami pschecźiwo tóhodomu pospytej kommunistow sakroczić, kotrež pytaju dźiwjelinu we wójsku a njerosdźělnosći ludu podrjeć.

Wo bjesstraschnosći Franzowskeje Poincare praji: Franzowska je mjes europiskimi ludami wot nětkotrych lět wudawki sa swoje wójsko a wójnske łódźarstwo najsylnisho samjesowała. Wona też po dobyczu njeje nicźo druheho žadała, dyžli sprawne wuwjedźenje měrowych sprěcźenjow, a hdy budźiske runje tajku dobru wolu nadeschła, potom by hižo dawno měr, w liscźinach podpisany, do duchow sacźahnył. Němski Poincare poroskowasche, so bo hischcźe njeje moralizny wotbronik; pschetoż w Němskej su njeliczomne wojerske swjatki naštałe, a w němskich schulach bo „imperialistiske sasady“ wucźa. Kaž dołho bo Němska bjes morakawych myslow podpisanych diplomatiskich sprěcźenjow njebudże dźerźecź, kaž dołho jejne měrne salubjenja njejsu sprawne, dyrbimy žyli wotacź a so sakitacź. Franzowska žebi dźensa jenoź žada, so by so wotschkodźenje porjadnje sapłaczało, kaž je so w Dawesowym planje postajiło, a so by so jeje bjesstraschnosć sakhowała. Teho dla njemóže Franzowska nicźo se swojeje njewotwisnosće abo se swojich prawow a rukowanjow woprowacź, kotrež su jej měrowe sprěcźenja pschipóznałe. Dokelž je Franzowska z dobom kraina namórska móz, dyrbi na kraju a na wodźe wojerske srědki sakhowacź, so by so pschecźiwo nadpadam schtikała.

Wo albanskim prašenju.

Južnoslowjanske knježerstwo nowiny „Ssamoprawa“ albanske praschenje rospominajo praja, so wono se **europiskim praschenjom woitanje**, hacź runje so wono najprijódy južnoslowjanskich a italskich sajimow dótka. S nascheje strony „Ssanouprawa“ prajі, njeje so hacź dotal se žanej kročelu prózowanje pokasało, na rozwiscźe Albanskeje z naschim wliwom skutkowacź. Schtož Italsku nastupa, budże hischcźe dosćź cźasa a sskładnoscźe, wo tym jednacź.

„Ssanouprawa“ na to pokasuje, so pschijeceje Nettunskeho praschenja, kotrež Italska žada, wot samostatneje wole južnoslowjanskeho parlamenta wotwisuje. Hdy by so tole sprěcźenje wotpokasało, njemohło so to jako njepschecźelski skutk pschecźiwo Italskej wobhladacź, dokelž na **parlament njesawadźne prawo, sprěcźenja wotpokasacź, kotrež ma schtóžkuli sa kraj.** Njewotwisnosć Albanskeje so wsche w pschesjenoscźi a na podłoku wobsamknjenjow wulkomozow lepje sarucźa, dyžli pod schtitom Italskeje. S južnoslowjanskeje strony njebudże so nicźo cźinicź, z cźimž by so mohł konflikt sbórschicź, dokelž to w južnoslowjanskim sajimje njeleżi. Njedowolimy pak, so so nam zusa wola a nahlady pschinusuja, kotrež njesłu nasche a su naschim woprawnjenym sajimam napschecźiwne.

Wulkomozowske sakrocźenje na Litwje.

Warschawske nowiny z Kowna powědźa, so su jenděelski, franzowski a italski pósłanz pola litewskeho knježerstwa nowu krocźel cźinili. Pschi tym su litewske knježerstwo na to kedźbliwe cźinili, so je pólsko-litewska mjesa pod internazionalnym schtitom a so so teho dla warnuje, ju na někajke waschnje pschemenicź.

Ssmjertne wuńudy pschecźiwo tisom Polakam we Moskwje.

Kaž nowiny z Moskwy powědźa, je revolujonarny žud tisoch Polakow, Korsaka, Rudeho a Strźelizkeho, dla spionaže za Pólsku k śmjercźi sasudźił.

Poincarcowa rěč wo krajnych financach a wo zakitanju Francowskeje.

Pónděelu su we w Franzowskej generalne rady sešłe. To je podawk, kotryž pschezo samoźnym politikam składnosć k ważnym politiskim rěcźam dawa. Ministerski president Poincare, kotryž je z presidentom generalneje rady Meusejskeho departementa, je tule składnosć wuźił, so by w Bar-le-Duku pschehlad wo swojej finanznej politizy dał a so by je wo nětkotrych druhich praschenjach snutskowneje a swonkowneje politiki wuprajił.

S wótrymi wurasami je Poincare **pschecźiwo komunistiskej agitaziji** w Franzowskej wobrocźił. Franzowska njeje se spytowarnju, kotraž je bolschewiskemu imperializmej wotewrjena. Knježerstwo je so rozsudźiło, se wschěmi jakoźitymi srědkami pschecźiwo tóhodomu pospytej kommunistow sakroczić, kotrež pytaju dźiwjelinu we wójsku a njerosdźělnosći ludu podrjeć.

We bjesstraschnosći Franzowskeje Poincare praji: Franzowska je mjes europiskimi ludami wot nětkotrych lět wudawki sa swoje wójsko a wójnske łódźarstwo najsylnisho samjesowała. Wona też po dobyczu njeje nicźo druheho žadała, dyžli sprawne wuwjedźenje měrowych sprěcźenjow, a hdy budźiske runje tajku dobru wolu nadeschła, potom by hižo dawno měr, w liscźinach podpisany, do duchow sacźahnył. Němski Poincare poroskowasche, so bo hischcźe njeje moralizny wotbronik; pschetoż w Němskej su njeliczomne wojerske swjatki naštałe, a w němskich schulach bo „imperialistiske sasady“ wucźa. Kaž dołho bo Němska bjes morakawych myslow podpisanych diplomatiskich sprěcźenjow njebudże dźerźecź, kaž dołho jejne měrne salubjenja njejsu sprawne, dyrbimy žyli wotacź a so sakitacź. Franzowska žebi dźensa jenoź žada, so by so wotschkodźenje porjadnje sapłaczało, kaž je so w Dawesowym planje postajiło, a so by so jeje bjesstraschnosć sakhowała. Teho dla njemóže Franzowska nicźo se swojeje njewotwisnosće abo se swojich prawow a rukowanjow woprowacź, kotrež su jej měrowe sprěcźenja pschipóznałe. Dokelž je Franzowska z dobom kraina namórska móz, dyrbi na kraju a na wodźe wojerske srědki sakhowacź, so by so pschecźiwo nadpadam schtikała.

Nowa cźežka wuhlowa kriza w Jendźelskej.

Spěschnischo hacź su samo cźornowidźerjo wocźakali, je w jendźelskim **wuhlownym hórnistwje k nowej cźežkej krizy dóschło.** Po lonischim hórnistim strajku njeje pschihódny cźas sa wotbycźe wuhla dołho trał. Někotre se někotrych najważnischich wuhlownych rewěrow **powěsće wo cźežkim hacźenju we wotbycźu wuhla pschihadźeja.** *Najcźežische ſoa ſo pokazenje w Northumberlandu* był. Kaž „Daily Telegraph“ powě, je so tam króće dźěło dyrbjało hižo we wjele jamach sawjesćź. Druhe jamy pocźinaju sta hórnikow z dźěła puschczećź. Wobzedźeć podkopkow w Ashingtonje, w najwjetschim wuhlownym rewěrje we Walesu, je rjekł, so **njedźiwajcy wschěch woporow a napinanjow njeje možno, kupzow sa jendźelske wuhlo** namakacź, hyrnjej płacźišny wjele niže wurywanskich wudawkow leżałe. Jendźelska njemóže so z konkurrenzu druhich krajow, **wosebje niz Pólskeje,** měricź. **Do prědka widźi, so budże so dźěło we wjele jamach dyrbjeć sastajicź.**

„Morning Post“ so tohorunja z nowej krizu saběra a měni, so su nětcźiske wobcźežnosće jenoź sapocźatk. Rowscźikkownje dyrbja so płacźišny snižicź, jeli so dyrbi Jendźelska wuhlo sabo do wukraja wumóžnoś móc. We wuhlownych rewěrach polnóžneho dźěła pak so płacźišny hižo na najnišchu możnu mjesu snižiłe.

Wojowanje wo jendźelski sakoń dźěłacźerskich swjatkow.

W pónděelnischim pohedźenju jendźelskeho delnjeho sejma je so w druhim cźitanju sakonja dźěłacźerskich swjatkow jednako. Rěcź knježerstwoweho rěcźnika **sira Douglasa Hogga** sapóstrowanju dźěłacźerskeje strony njepschestawajo z harowanym mjelwokanjom myslachu. Dźěłacźerskeho sapóstłanza **Joda Joaga dla ischiwdźenja rěcźnika se sale wupokasachu.** Wospjet dyrbjesche sejmowy pschedsydda sakroczicź. Rosharjeni dźěłacźerjay sapóstłanza so wótro z Hoggom wurěcźowachu. Hdyž dźěłacźerski sapóstłanz **Clynes** namjet na pschemenjenje sakonja sapoda, wulka wjetschina konservatiwnych salu wopuschcźi, a jenoź ministerski pschedsydda Baldwin, nětkotši ministrop a sapóstłanzy wostachu. Clynes praji, so so wojowanje pschecźiwo sakonju z jeho pschijećźerjom w parlamenće njeskónkni, ale dźěłacźerske hibanje bliźschich lětow budże so na wotstronjenje tehole sakonja měricź.

Němzowku w Londonje sajudžili.

Policajski sudnik w Londonje je 28letnu němsku kwačanku Käthu Gußfeldtej, kotraž je wot lěta 1924 pod mjenom Ethele Chilesoweje w Jendželskej pschebywała, **dla špionaje k jastwu na dwaj mězajaz a k sylnowazemu hnydomnemu wupokazanju ſ Jendželskeje sajudžił.** Policija měni, so knjezina Gußfeldtej też za ruskich kommunistow dźěła, dokelž je tych organizaziji internazionalneho dźěłačerjow podpjerazeho fonda wobdźělika.

Wójna w Chinje.

Nankingske knježerstwo so wustajiło.

Nankingske knježerstwo je so formalnje pod roskarsowarstwom generała Hinjunczana formalnje wustajiło a so ſ 15 sobustawow twori. Sewak so wobsteji nježisu pischemenike. W měsče Naurzanu w Kjanskej provinzy bobrija knježi. Cžankaischekowe wójsko tam poczehnje porjad dźełacy. Położenje knježerstwa we Hankawje je pjerza pschez bóle kritiske, dokelž je tam witowanje sajtało a pschemyslo wokhromiło.

Po jendželskich powěsćach su kommunistiske kruhi hižo tónle strach dopósnale a swoju politiku dospołnje pschemėnike. Sso prózuju, wukrajanow smérowacz a jich pohnuc, so bychu wikowanje sasso sapocželi, su pjerza chineske wyschnosze runje wukas wudale, so so kóždy, kotrehož pschi demonstrazijach pschezimo wukrajanar: sasłapja, najtrucžicho pokhłosta. „Times“ k temu pschispominaju, so su tele powěsże swjetscha ſ japanskeho zórła. Mjes Japanzami su, kaž je znate, mnosy sastupjerjo měra.

Němzy w Hankawje.

Położenje Hankawskeho knježerstwa njehodži so pjerza na dleschi czaſ dżerżeć. Wo powěsćach wo Hankawje, kotrež wschat spsches London pschichadżeja a dyrbja so teho dla ſ wobhladnjowsczu pschizeć, žebi Hankawske knježerstwo pscheje, so ſ generalom Cžankaischekom sjednacź. W Hankawje sjamym je pomérnje směrom. Wo połozenju Němzow, kotriž su w Hankawje, dopisowaŕ „Vossische Zeitung“ powě, so w tuchwilu njesu w symjernym strasche. 230 Němzow, kotriž su w njepschijomnym nuczenym położenju, chcedża hacź na dalsche wschitzy w Hankawje wostacź. Zich wikowanje hischcze trosčku bóże, je samknjenjom wutrajanskich bankow pak woni sobu schłoduja.

Cžangkaišin warnuje, Cžankaishekej pjenjesy pożczicź.

„Chicago Tribune“ je Shanghaia powě: Shanghaiske wikowanske komora je pondżelu ultimatum generała Cžangkaišina wot wjednikow połnowanego wójska dostała, w kotrymž so warnuje, dalsche pożczonki k lepschemu Cžankaishekа podpiźacź.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Srjedu, 4. meje.

* 1832 w Drježdżanach Morie Herm. Ebert, pozdźišo wulcy česćowany serbski farař we Wukrančicach a Hrodźišću a serbski spisowaćel.

We pyšnosći steja wšě zahony zas:
Budź khwalena, meja, a rjeńši twój čas.

Kak polna sy hudźby pšez hona a haj,
Kak minu so zrudźby a wotkhori kraj.

Sy zachodnosć takle pak wupyšena,
Sto krasniše lakło raj njebjeski ma.

Handrij Zejler.

*

Štomy kčeja.

Nětko, hdyž je so wjedro stajiło a so trochu sczopliło, su nam lube sadowe schtomy rucze sakčeke. Wobzerjenje a polnje kčeja wischenje, kruschwiny a też klowczinu. Wschudzom na sahrodach a pschi dróhach a puczach wobdawa naš tale kraſnosć. Měschczenje khwataju se schérych murjow won do dalokeje, wotucženeje Božeje stwórby a wócžko a pluza žrěbaju powětr, dych naletni a wołschewja so na kraſnej wóni kčežatych schtomow. Pilne pczołki buncža wokolo kčenicžkow, zgazaja a pija ſ nich słódki mjedźił a nasche jón pilnje do swojich kolczkow. Maja wěso nuzne, pschetoż jenoż krótki czaſ traje tale naletna kraſnosć, bórzy schtomy doktu a žne pczołkow fu na khwilu nimo, doniž w praźniku lipa njesa-cže. Haj, dołho wěso njetraje a kčenicžkowe kopjeschka kčeje. Haj, dołho wěso njetraje a kčenicžkowe kopjeschka kčeje. Haj, dołho wěso njetraje a kčenicžkowe kopjeschka so puschczeja a połnja je ſwojim sněhom trawu a puczo. Na schtomach pak rosru płody lubemu lěcžu naschcžeco!

*

— **Wo wjerze.** Rozpołożenje nižinow a wyschinow pokasuje na dalsche wobstacze rjanzho wjedra. Też schtcžeza steji nimale njehnuta, na rjane pokasuje. Nad rauschej a ſrjedźnej Europu leži ſrjina wyschina. Jeli ta dołeż ſrjina sawostanje, dowobzara ſo nižinje, leżazej we schérokej francoze na atlantiskim oseanu psched brjohami Schpanskeje, Franzowskeje a Jendželskeje. Jena dalschna nižina liha ſo k dalokej połnozy. S tcho mohło wukhodżeć dalsche wocžopłenje. Jutse schtwórtk schkadża ſtó.-cžko 4,24 hodź. a khowa ſo w 7,30 hodź. Měsačk schkadża pow. 7,19 hodź. a khowa ſo w połnozy. — Wczera wjeczor we 7 hodź. barometer 739, hygrometer +1, thermometer we dnjo +2. — Dženja rano we 8 hodź. barometer 736, hygrometer +3, thermometer w nozy +8.

— **Wustajenja za ſtrowotu a derjemcže.** Kaž hižo wosjewichmy, ſsjadujetaj ſpomocžestkaj hamtaj města Budyschina a Budyschkeho hamtskeho hejtmanitwa ſe podpjeru jatskeho ſtata w poſedźenſtej ſali měschczanſtich ſastupjerjow w Kupnizy wustajenju za ſtrowotu a derjemcže, kotraž ſmě žebi ſajima dalokich worschkow wěsta bycź. Wustajenja wotewri ſo póndżelu 9. meje, pschipołdnju w 12 hodź. a potajuje ſo hacź do 22. meje. Wona je wschedne dny wot 11 hacź 7 hodźin a njedźelu wot 11 hacź 6 hodźin wotewrjena.

— **Sselborny kwaſ** ſwjecžeſche ſandżenu njedźelu 1. meje knjes kramz Gustav Nowak na Sserbskej haſy čo. 7 ſe ſwojej knjenju mandżelſtej.

— **Sakſke pschemyſłowe komory pschecžiwo powyſchenju liſtoweho porta.** Kaž je znate, chze němſkostatne pólowe ministerſtwo, liſtowe porto wo położju powyſchicź. Sakſke pschemyſłowe komory ſu ſo pschecžiwo tutemu woimyſlenju jhromadnje wobroczyle a ſo ſe wſchej raſnoſcži pschecžiwo dalſche połpodaſke położenje wupraſile, kaſtrez nam powyſchenje porta wésce pschinjeſe. Połpodarſtwo, kiž je ſ dołheſi kriſu nadołcž ſeſkabjene, njemóże dalſche cžeże na ſo bracź. Dyrbi-li ſo wone k wuſtrowjenju dowjeſcź, je najprjedy ras ninje, ſo ſo jemu thwilu měr woſtaji. Pschemyſłowe komory ſu ſakſke połpodaſke miniſterſtwo a Němſki rjemjeſlniſti a pschemyſłowy ſejm proſyna, ſo bychtaj na to ſtuttowakoj, ſo ſo porta njeby powyſchiło.

— **Lětja ſmějemy mnoho brukow.** Se wſchelakich kónzow pijaja, ſo ſu ſo hižom prénje roje mejſtich brukow ſbéhnyle, to pokaſuje na kto, kiž budże bohate na mejſtich brukach.

— **Budyſchſka polizija dóſtanje auto.** W ſwojim poſledním poſedżenju wobſamknychu měſchczanſky ſaſtupjerjo, ſo ma ſo ſa polizaiſke patrouille trjebacź a ſo też tehdy wuſywacź, hdyž ma polizija nětkle nuſnje ſapſchimnyeź. S tymle nowotarſtwom naſcha ſławna měſtoſcź na kóždy pad dobudże.

— **Němſkoſtatny inder.** Statiſtiſke woldźelenje pſchi měſchczanſkej radże w Budyſchinje nam idźeli: Po nowym wobſchérnſchim woſchnju wobſchéwaju němſkoſtatny indery ſa ſeźiwjenſke wudawki (zyrowu, bydlenje, tepienje a wopſwětlenje, wobſlerenje, wobłhad a hewaſchu potrjebu) wuczinjenſche w pschérźku mésaza hapreje t. l. 146,4 (1912 hacź 1914 = 100).

— **Mopkotowanje wodowych rolow na Zidowje.** Wodowe roły pod dróhami na Zidowje maju ſo dżenſa ſrjedu w nozy a je-li nuſne, też jutſije ſchtwórtk mopkowacź. Je mózno, ſo ſo woda ſ khwilemi ſamucži, też wodowy cžiſchcź ſo na nékotrych měſtnach ſeſklabi. Tak je nuſne, ſo by ſo kózdy, kiž ma kupanſke thachle a aparaty ſa czopłu wodu, prjedy pscheſewdźeſi, hacź doſcź raty ſa czopłu wodu, prjedy pscheſewdźeſi, hacź doſcź wody běži.

— **Sawrjenje dróhi.** Statna dróha ſ Nowoſalza do Zitawy ſo dla pleſtrowanja mjes km. 19,9 a 20,2 pſchi dwórniſchczu w Hornjej Wódriszy wot 5. hacź do 24. meje 1927 ſawrě. Hlowny pſchekhodny wobthład mjes wotſchéžkjenjom Wurko-Schénowskeje dróhi w Hornjej Wóſchéžkjenjom Wurko-Schénowskeje dróhi w Hornjej Wódriszy a wotſchéžkjenjom Zitawſko-Wurko-Schénowskeje dróhi w Zitawje pokaſuje ſo na Wurku Schénowskeje dr. dróhi a wotſchéžkjenjom Zitawſko-Wurko-Schénowskeje dr. dróhi na wyſche dróhi ſ ranſa Hornjo-Wódriczańſkeho dwórniſchcza.

— **Bjeſwutrowitelſtwo motorowoho koleſarja wuſkedźi.** S pomozu nowin a ludźi ſu kriminalnemu wotdźělenju ſmóžnjene, bjeſwutrowitelſtwo motorowoho koleſarja, kiž je 26. 4. 1927 tudomneho rěſnika Lenka na Wojerowſej dróhy pſched willu „Dorn“ powalił a ekſekutiwneho jeho wothajił, tola hiſchcze wuſkedźiča. Jeho kolana czapka, kotruž bjeſche na mjeſnje njeſboża ſhubił a kotraž bjeſche we tudomnych dźenikach wopiſana, bź k jeho njeſbożu. Tež nawoczi, kotrež pobdźiſcho na mjeſnje njeſboża namakachu, kiž bjeſche wón teſowniſa ſhubił, ſopomhachu k jeho ſwoſczenju. Motorowy koleſaſ je wěſty wjeſkarſki miſchtr K. ſ Radworja.

S **Mateſchez.** Saſtdżenu nóz wokolo ½2 hodź. ſo dróżek pſchi Bajerez wumėnku wotpali, w kotreż ſo wjele ſłomy, graſu a woſow khowaſche. Brożeſ ſo do cziſta ſłomy, graſu a woſow khowaſche. Brożeſ ſo do cziſta ſpalił, wunjeſk pak jeho woſta. Wobſkodżeſ na ſawěſczene. Rimo wjeſneje ſykawy pſchikhwata prénja Klukſchanſka a oruha Bjeſkynjanſka ſykawa.

Se **Sajarja** pola Klukſcha. Dżenja w nozy wokolo ½12 hodź. je ſo tu dróżeń wobſedżerja Schawy wotpalila.

S **Lubija.** Měſchczanſky ſaſtupjerjo pſchiſwolichu we ſwojim poſledním poſedżenju, ſo ma ſo automobilna motorſka ſykawa ſa 26 650 hr. kupicź. Dale pſchiſwolichu ſaſtupjerjo 26 00 hr. ſa wutwarjenje hórſkeho hoſczenja na Kotmaru, kiž naſchemu měſtu ſłuſcha.

S **Njeſwacžidła.** Saſtdżenu njedźelu wotmě ſo w knjeſkim hoſczencu ſjawne połedowanje gmejnſkich ſaſtupjerjow. 1. Najprjedy bėchu wólby wjeſneſnego ſpomocžerſkeho wupſcherja. Dźiwaju na ſapodate nanjeſeny wuſwolichu do wupſcherja: Měſchczanoſtu Scholtu, gmejnſkeſu ſaſtupjerjow Kóſ karja a Loſu, knjeni baronku ſ Pietinghoff-Rieſch, gmejnſku ſotru M. Hólnikez a zwańſkeho pſchedewſtarſeła Pawlika (wojnſkeho wołſchkodźeneho). 2. Dale wobſamknychu ſaſtupjerjo, ſo ma ſo jedyny mechanſki rėdl ſa wojeńſkeſchowe wobſtarać. Hacź k pſchichodnemu poſedżenju ma knjes wopołny miſchtr Schubert nėkotre poſtkżenja pſchaſiſnow wobſtarać. 3. Saſtupjerjo jednachu ſo tehdy, hdyž pſchiſwoma jim zwańſkich pſchiwotnoſcow, wone ſo pſchiſłowene dalekwidu, hdyž ho hiſchcze nuſne podłohi ſwjedu. 4. Firma Rhenania-Oſſag w Lipſku proſyſy wo dowolnoſcź, ſo by pſched leżowniſcu cžo. 68 (poſa wikowarja ſ jeſowymi kolami Hemyla) benzinowu pumpu ſtajicź ſmėła; to ma ſo dowoliſcź. 5. Nowe ſporiſke měſtno ma ſo 2. dżeń ſwjatkow pod ſobuſtutkowanjom towaſſkowow a też ſchule połpowjeſcź; pſchihotowaſſe ſdża pſchepodadża ſo ſwjedżeńſkemu wubjerkej. 6. Po namjeſze gmejnſkeſu ſaſtupjerja Bitza, ſo měła ſo w połodniſchim wjeſnym dźělu hiſchcze dalſcha gmejnſka wojſewjeńſka tafla pſchipraſwicź, dyrbi ſo ſtacź. 7. Nėtk kcžehowaſche dźěſcha rozmołowa wo pſchedtiſkich praſchenjach a warjenju pucžow; tola ſaſtupjerjo tu niczo njewobſamknychu.

Se **Stachowa.** 27. haprleje wjeczor wokolo 10 hodź. bė ſłótnik 12 tſi hacź wóſomſtarym hadowym ſchtomikam pſchi puczu ſe Stachowa do Sſmilnjeje a pola tſjoch jenotlivych wobſedżerjow w Stachowje 3 młodym ſchtomikam pak wſelſchki ſwotkamak, pak ſchtomiki hrjeża roſkamak. Njeſpróſnjenemu próſowanju tudomneho ſandarma je ſo poradiło, njekkmanika wuſkedźicź; njedočink je 25-kėtny ſkałaſ Rich. Säuberlich. Wón je tola ſłóſtnikow pjeża ſ wjeczérowſeju ſtucził.

Ze **Zurie.** Toż nad naſej wsu ſmahuje ſo rjana meja. Cyła wjesna młodźina — ſerbſka a němſka, hóley a holey, na 60 wosobow — ſu ju w přikładom-

Mlynkec Hanka.

Powědańcžko ſe ſerbſkeho žiwjenja.
Napiſał P. W.

3] (Pokračowanje.)

III.

Mjes tym bė ſo nětſcho měſazow minyło. Stary **mlynk** bė ſa tutón krótki czaſ tak ſeſtarił, ſo měſachu jeho ſa 10 lėt ſtarſcheho. Njebė wjazy tak ſpokojny. Bė widżeł, ſo jeho ſwědomje hrjeba. Najradſcho pschekhodżowaſche ſo mjes polemi. Wſchėm ludźom dżěſche ſ puczа, dokelž njeměſeſche cžiſte ſwědomjo. Woprawdże drje niczhtó njewědżeſche, ſo ma mlynk ſam ſhubjenje Jana na ſwědomju, thiba Hanka. Ta pak mjelczeſche, dokelž to też njemożeſche ſ wėſtoſcžu dopokaſacź a njechaſche nana pschecžerabjcź. Khodżeſche mėrna a ſrudna po domje. Nan jej wſchudże ſ puczа dżěſche, dokelž njemóżeſche jenoż powhlad ſnjeſeź. Tola myſlicžki, Hanku na Wowczežkez Jakuba wudacź, njechaſche ſo wdacź. Jakubowe bohatſtwo jeho hiſchcze k tomu wabjeſche. Tola hłowny ſabėwk bė wotſtronjeny. Jan bė prjecź. Sſnadź ſo żenje wjazy njewrócži. Mjes tym Hanka na njeho ſapomni. Tak myſlejſche mlynk.

Mjes tym Wowczežkez Jakub ſtajnje do mlyna thodżeſche. Wſchitzy měſachu jeho ſa nawożenju Mlynkez Hanki. Wona pak ſo pschecžiwo njemu zyle ſymnje ſadżerża. Jakub na wſche móżne waſchnje ſyntaſche ju ke ſebi ſcžahnyeź, tola podarmo. Wona njeda jemu najmjenſchcze nadźiju, ſo mohł ju nėhdy dostacź. Nichtó njewėrjeſche, ſchto bė Hanka wſcho w połdelnim wupłakała, kelko dżeſparnych nozow bė pſcheczinika a kelko cžerpi.

Wowczežkez Jakub Hanku lubowaſche. Derje bė ſpóznał, ſo je Hanka pschecžiwo niemu ſymna, tola połoje-ſche ſo ſ nadźiju, ſo ſo po czaſu wſcho pſchemėni. Dżenja bė nėtko pſchijėł po jeje roſſudżaju wotmołwu. Mlynk bė nėhdże na połu. Tu nadeńdże wó ſtwje jenoż Hanku ſamu. Wona ſo ſtróſi, hdyž jeho wuhlada, dokelž wėdżeſche, ſo je ſo roſſudnje wokomiſ pſchijėliſił. Macź bė jej hižo pſched hodźinu ſpżeſika, ſo Jakub dżenja na ſlub pſchijėdże. Jako ſo jeje nėtko praſcheſche, njewotmołwi jemu na prėnje praſchenje. Bė w połdelnim czaſu thėtro ſbłednyła, tola tu ſo na wokomik łaczėrwjeni. Tola pak ſo wobtwjeli.

„Zadacže ſebi wote mnje roſſudne ſłowo“, praſeſche Hanka ſ ſchepotanym thłoſom, „jenoż to mózu wam rjeż, ſo waſ nihdy njelubuju a lubowacź njebudu. Wėſcže derje cžehodża. Moja mutroba druhemu ſłuſcha. Chżeże-li pak hiſchcze nimo toho, ſo bych ſyła waſcha manżelſka, budu, ale budu to jenoż pſched ſwėtom a nanej k woli. Hewak budżemoj ſebi zuſaj. Roſumiėże mje? Je to wumėnjenje, na kotrymż budu wobſtacź a kotreż ſebi żadam. Żenje njeſmėże ſebi wote mnje dowėrу abo lubożże żadacź. Budżemoj ſebi pojatim zuſaj. Na wami nėtko ſależi, ſo bychcže ſebi roſmyſlił.“

Jakub bė na jeje wotmołwu ſymnje poſtuchał. Tajkeje wotmołwy ſo njenadżijeſche. Wón wėdżeſche, ſo je wona Janej ſwėru ſlubiła. Sſłowa „na wami ſależi, ſo bychcže ſebi roſmyſlił“, jemu we wuſchomnaj ſlinczachu. Skoro njewėdżeſche, hacź by dożyła wotmołwił.

„Sſłyſchał ſeże, ſchto ſym prajiła“, dżeſche ſajo Hanka. „Tute wokomiſi ſu pichejara ważne, hacź ſo bych Was chżyła wojebacź. Tak Wam ſłowa hiſchcze jónu wospjetuju. Roſmyſlicže ſebi wicho derje. Njeſcham nowu roſkoru mjes nanom. Wėm, ſo by ſo nimo mėry roſhorił, hdy bych chwam wotpowėdżiła. Tuż chżu, ſo bychcže ſo Wy mje wotrjekł. Potom by wón zyle hinak myſlił. Pschecžiwo waſchemu roſſudej njeby mohł niczo cžiniez. Wy ſeże ſam ſwój knjes. Tak proſchu, ſo bychcže dla waſcheho ſboża derje wotmołwił.“

Jakub pschecžo hiſchcze jako ſ błyſkom poražený ſtojeſche a njewėdżeſche, hacź by wotmołwił. Sſtónczniże pak praſeſche roſſudnje:

„Wojmu ſebi Was, hacźrunjeź mje hiżicže. Chżu jenoż waſche ſbożo. Sſnadź jónu we pschichodże ſpóſnacże, ſo waſ lubuju.“

Chżeſche hiſchcze dale rėcžeź, tola Hanżnje pohladnjenje jeho ſatrachi. Wona praſeſche: „Nė, nė, Wy mi myliże. Njeczińcże ſebi nadżije, kotreż ſo nihdy dopjelniez njemóża. Wobſtejcže na tym, ſo bych ſo na Was wudawa. Njewotſtorcžu Was, ale ſwoju ſbożu du njepſchedam. To je moje połdelnje ſłowo.“

Hanka ſo wotwobroczi a wotendże ſe ſtwu.

Jakub ſtojeſche, kaž by jeho nėchtó ſe ſymnej wodu polał. Nadobo bė pak, jako by ſ lubożcju ſabłaſnił. „Budżeſch moja, budżeſch,“ wołaſche a dżeſche ſa njej do kuchnje.

Mlynkowa, wuhladawſchi Hanku, myſlejſche ſebi, ſo je Jakuba wotpokaſała. Stróżi ſo, dokelž ſo bojeſche, ſo budże nan ſajo njembricź. Cžim wjeſcheſe pak bė je-ne pichetwapjenje, hdyž ſłyſchjeſche Jakuba prajicź:

„Budżemoj ſwojej, Hanka je ſo roſſudiła.“

Mlynkez macź ſebi ſ hłuboka wodżchu a pohladnu na ſwoju dżowku. Tola, ta ſo we wobliczu ani njemikny. Hdyž pak widżeſche, ſ kaſtim pſchetwapjenjom macź na nju hlada, pſchiſtupi bliże a ſapłaka na jejnym wutrobnym. Tak bu ſa nėkotre tydżenje we mlynje twaſ ſ wulkim juſtom a nanajppſchiſnicho wożſiwjeczenju. Mlynkez Hanka bė pſchecžiwo ſwojej woli Wowczežkez Jakubowa mandżelſka.

(Skónczenje ſcžěhuje.)

nej přezjenosći stajili a chcedźa ju 22. meje dele brać. Na hórcy přede wsu w blizkosći Lipičec statoka a při puću do Jódłowa zhladuje wysoka meja do niżiny dele. By wšak hišće wyšša była, njeby-li přez njezbožowcuy připad so troska skrótšiła. Loni mějachmy tež swoju meju. Tola wójny dla běše tutón rjany serbski nałožk trochu popuścił. Nětko pak woživja znowa a pěstuje so w mnohich serbskich wsa, hdyž so swjedźeńskim duju „Zelena ta meja“ wjesele zaklinči.

Z Kulowa. Na wčerawše skótne wiki běchu přihnali 36 kruwow, 4 młode skočata a 9 koni. — Wčera wutoru swjeceše najstarši wobydlеř našeho města, knjez Handrij Schemmel, při čełnej strowosći a duchownej čerstwosći swoje 89. narodniny. — Tudomny młody wučeř Hans Jäckel bu do Lugawy pola Kamjenicy přesadźeny, hdźež ma wučerske městno zastupować.

Z Kulowa. Póndźelu, 2. meje, wotmječu Kulowscy khežewobsedźerjo w Koberec zali zhromadźiznu, **w kotrejž** wobzamknychu, zo chcedźa towarstwo wobsedźerjow khežow a ležownoscow założić. Za předsydu wuzwolichu wobsedźerja piwarnje k. Kirchera, za pokładnika knjeza překupca Homlu a za pismawjedźerja wobsedźerja rězaka knjeza Breyera. Woleni knjeza wólbu přijachu a wuzběhnychu, zo chcedźa w zajimje towarstwa skutkować. Wšitcy 38 přitomni přistupichu haydom towarstwu. W dawkarskim zajimje so nadźijamy, zo wšitcy tudomni wobsedźerjo khežow a ležownoscow so towarstwu přiznaknu. Wšako je so hakle před někotrymi dnjemi kazało, zo móża jenotliwi na podružnišken dawku nje 468, 360, 280 hr. atd. zalutować. Dawkowi wěcywustojni maju tež wšitke druhe dawki jenotliweow repruhować. Namjety towarstwo swojemu wěcywustojnemu scele, tola jenož namjety sobustawow. Wobzamknjenske słowa předsydy, zo towarstwo nje zawjeseleńske towarstwo, ale zo ma pilnje dźełać a kóždemu wobsedźerjej lěpšiny a prawdosć přinjesć, namakachu živy přiklesk. Stóž chce towarstwu přistupić, ma to pismawjedźerjej knjezej Breyerej pisomnje zdźělić. Knjez Breyer přijimuje tež hišće namjety dla podružniskeho dawka.

S **Klětneho.** W žuždnej Wolejschnjay semrě zyrkwinski próbkitcjeř a cjitař Arnošt Junker. Semrěty pichžiłuschesche starolutherske wožadźe w Klětnom. Sa cjaš swojeho žiwjenja je so wón we wschelakich cjeśtnych sastojnstwach zwěrny wupokazał a je žebi mjele pischeczelow dobył.

S **Dubza.** Pónđźelu rano na tudomnym pohrjebnischću dźěcźazy kachcz namakachu, kiž běsche jenoż lohko se semju sawodźety. Wón bě hischće derje sdźerżany, w nim leżesche rjenje pólčane cźełko nowonarodźeneho dźesća. Dźěcźo je moht tu nichtó pjched létom tajnje pohrjebać. Sacz žo tu wo słótnistwo jedna, dyrbi policajske pischepytanje dopokazać.

S **Hródka.** Na letuschim dźiałcźeńskim swjedźenju 1 meje wobdźěli so wurjadnje wjele luda. Cźah hibaše so z dwěmaj hudźbnymaj kapałomaj na torhoschcžo, hdźež jedyn swjatkowy sekretař k ludu rěcźeše.

Walporowy wječor.

Drježdźanskeho „Čornoboha“, „Jednoty“ a „Hromadnika“ zaměrowany sobotu, 30. haprileje.

Nam praji so, zo twjerdeho je nopa
A twjerdej' hłowy Serb a w pjasći kruty —
O hdy by był a wzał sej serbske praty
A z domow wumjeł cuzy cink do črjopa!

Z našim sławnym basnikom Čišinskim přezjedne w mysli bě zawěsće też tón Drježdźanski Serb, kiž bě swojim ródnym krajankam a krajanam we wulkoměsće mysl „Walporneho wječora“ do wutrobow spinał. Zhromadnje přistupichu wšě tři towarstwa k dobremu skutkej. Bě to prěni raz zo běchu so Drježdźansey Serbja do cyłka skowali w spóznaću, zo leži w cyłku móc a pruha spomožnosće. Z wutrobymi bychmy so radowali, hdy by tomu dale tak wostało. Ze skutkom horje k wyšinam!

Doma w Serbach palachu kuzłańće, tu w Drježdźanach w hosćencu „Ballhaus“ pak hołdowachu Serbja Walporje. Nochcychu hołdować z próznymi frazami, ale ze šwarnym skutkom, k čomuž běchu sebi wosebitych hošći přeprosyli. Wobšerna žurla hosćenca pjelnješe so bórzy hač na posledneje městno ze šwěrnymi krajanami a krajankami, słowjanskimi hosćemi a Němcami. Předsyda towarstwa „Čornoboh“ witaše z wutrobnymi słowami přitomnych, přeju wokrowne, wjesołe hodźinki. Swjedźeń wotewri knjez kral. hudźb. direktor Bjarnat Krawc z knjezom Šlamarjom z Budyšina. Knjez Šlamař zaspěwa ze swojim cunim přitulacym hłosom spěwaj „Žadanje po domiznje“ a „Tři holćki z rejow dźěchu“. To staj spěwaj znateho, nětko hižo pod zelenym trawnikom wotpočowaceho pěsnjerja Jana Hajnca, do hudźby stajenaj wot Gustava Wowćerja z Budyšina. Najbóle spodobaše so prěni spěw, kotrehož miły podłožk so tak nježnje k wutrobje přitula. Mištrski přewod na klawěrje a dobry přednošk spěwarja wokřewi wutrobu a dušu. Tutym parlam sćěhowachu krasne hudźbne dejmantki, poskićene wot huslerki knježny Klocovej, zaso přewodźane wot mištra Bjarnata Krawca. Mócny přiklesk mytowaše wumjelske poskićenki. Knjez Waker deklamowaše dwě Čišinskowej basni a budźeše přitomnych ze słowami sławneho basnika ke skutkej a bojej za swój narod. Dwaj ludowej spěwaj wot dir. Bj. Krawca „Přećelstwo“ a „Po sedmich lětach“, přednjesene wot k. Šlamarja, přewodźane wot mištrskeje mocy komponisty wobzamknyšaj krasny kwětny wěnc poskićenjow přenjotneho razu.

Wy Drježdźansey Serbja, o kak zbožowni wy sće, kak žołnowani z tym, zo maće we wašej srjedźiznje najsławnišeho mištra serbskeje hudźby, našeho mištra Bjarnata Krawca. Hdźež pokaza so jeho běła kudźerjawa hłowa, tam zjewi so čiń a tam hromadźi so ćrjódka prěnjotnych mocow, zo by zawyskała z nim, zo by dźěłała z nim k wašemu a k našemu spomoženju! Z dopokazom toho bě też prěni dźeł porjada wumělskeho razu.

Druhi dźeł porjada wupjelni dźiwadłowa wjeselohra „W paslach“ wot dr. Wjaclawka. To je kruch cyle nowotneho razu a złóstneho poliha. Hra předstaja synowe žuž w Serbach, wjesołe žiwjenje, lubosć a skónčny wukónc kwas. Holcy dźěłaju w synje ze wotročkom Pětrom, šibałej dušu. Bur Wićaz a jeho syn Jan pak kedźbujetaj na to, zo žadyn z njeju njepřibliži so k swojej wuzwolenej. Stary Wićaz lubuje rjanu wudowu Kudźelinu, młody Jan pak swoju rjanušku Leńku. Wotročk Pětr wjedźe wobeju na lěp. Wićaz wuznaje Kudźelinej swoju lubosć a Jan zapłopjeni w zbožu k Leńcy. Tola skoro bě też Pětr wisajo wostał, ale jeho šibałosći so zaso poradźi, tři synowe duchi, mjenujcy dźowki Hanu, Marju a Hilźu, kiž jeho požadachu za swěrneho lubuška, hišće we poslednim wokomiku trunyć, tak zo zaso swobodny z łoskočiweje misije wuńdźe. Hra požada nimoměry wobrotne mocy k přewjedźenju. Tuto dźěło bě dźiwadłowy wotrjad Budyšskeje „Nadźije“ na so wzał. Hłowne róle běchu wurjadnje derje wobsadźene. Stary Wićaz (k. Nowak) bě tajki prawy burski typ, młody Jan (k. Šajba) pak w młodości pyrjaty nawožeń, bjez dźiwa tuž, zo so rjana Leńka (knj. Hajnec) cyle do njeho zakukny. Wudowa Kudźelina (knj. Lebsec) dokonješe tak prawje losćiwje starcho Wićaza do paslow lubosće wlec a z tym bě hižo zwěsćene, zo jeho pod suche dosta. Wotročk Pětr, komiski typ cyle swojotneho razu (k. Hajna) wožiwješe ze swojej wušiknej gestikulaciju stajnje doraznje wšě važne momenty hry. Słužobni duchoju Hana (knj. Hermanec), Marja (knj. Hejduškec) a Hilža (knj. Rjedźic) čujachu so w jich stawje doma, jenož wuska přestrjeń jewišća putaše z časami jich čiń a wobrotnosć. Dźiwadło hraješe so tak hładcy, zo ani hodźinki časa njebě pytnyć, kiž za so žadaše. Z tym, zo sebi Drježdźansey Serbja Budyšsku „Nadźiju“ jako dźiwadełnikow přeprosychu, bě zbožownu ruku měli a dźiwadłowy wotrjad „Nadźije“, na čole ze swojim režizerom Jakubom Sajbu, je swojej sławje jako přenjotna dźiwadłopředstajaca skupina w Serbach nowe łopješko připóznała do wěnca sławy spletła. Bóh dał, zo by „Nadźija“ dale na swojim strowym zakładže wobstała, Serbam k wužitku a pohonjej. Mócny přiklesk bu prócowarjam z dźakownym připóznaćom. — Njeby-li pak jewišćo tak wuzkeho přestrjena měło, zawěsće by so předstajenje do najraznišeho wobraza synowych žnjow w Serbach, zjednoćenych z tryskom a luboscu, sputało.

K dźiwadłej přizamkuje so rejwanski dźeł wjećora. Drježdźanska kapała hraješe spěšnje a z dobrym přednoškom też serbske reje. Złóstnje hibachu so nóžki, zo bychu so wjerćałe zradneje mysle do přenjeje mejskeje nocy. Ći starši pak, abo prajmy ći, kiž su přećelju zabawy, zalachu při dobrej ćwikcy winka mnohi Walporny wołenćk. Wjesołe žiwjenje knješčese hač do kónca, kiž traš bě trošku přezahe postajeny.

Walporny wječork wšěch Drježdźanskich towarstwow bě woprawdźe přenjotny swjedźeń cyle swojotneho razu. Drježdźanskim Serbam móžemy jenož dźakneje wutroby radźić, so časišo do kruteho cyłka skować k lěpšemu Serbowstwu w Drježdźanach. Sława wšěm prócowarjam k lěpšemu dobreho skutka Walporneho wječorka!

Po dźiwadłowym předstajenju poreča hišće župan župy Jan Arnošt Smoleř, k. Krječmař z Budyšina, k přitomnym. Z krótkimi raznymi słowami wuprajі swoju radosć nad zjednoćenju Drježdźanskich Serbow do cyłka, napominajo z krutymi słowami k skutkej, k salanju k wyšinam k lěpšemu Serbowstwu. Horliwy njespróčniwy prócowař, zbudźeř serbskeho žiwjenja w Drježdźanach, kiž bě wěsće też nošeř ideje a skutka Walporneho wječora, knjez direktor Krawc, je wjednistwo Drježdźanskich tročl nětko do skupiny zjednoćenych towarstwow na so wzał. Jemu słědować z wutrajnosću a lubosću, ze dźaknosće a česćownosće, to běchu skónčne słowa ręčnika. Njech su padnyłe na najpłódnišu rolu, kotrejež prěnje hruzliki spadnychu z Walpornym wječorkom pod pluhom skutka. Hdźež so rola derje wobdźěła, tam žně tež dźaknje krónja.

Haj twjerdźi budźće, Serbja, w nopje, w rjapje
A rěznje wustupujće w serbskej kapje,
Zo cyła wostanje nam zemja mała!
Haj w mysli, w přeswědčenju budźće twjerdźi!
Stož twjerdże je, so lohcy njeślebjerdźi;
Być twjerdy dyrbi Serb kaž w morju skała.

—ŕ.

Hospodarski rozhlad.

Sarjedu 4. meje 1927.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar . . .	4,2145	100 pólsk. markow	—
jendźelski punt	20,471	100 českosl. krónow	12,477
100 šwajc. frankow	81,06	100 franc. frankow	16,53

Na **Berlinskej burzy** kujeješche wczera jako žiwy wobrot a hibot. Kursy wschelakich akcijow a efektow bijachu wichorjoce horje. Sa to je cźim měrniścho na wikach dołžnych a rentowych ćišćinow.

Na produktowych wikach žitne płacźiny mohł rjez skakajo horje bija. Wulkraj žada powyschene płacźiny a na naschich wikach je žito dale. Pischenża bě pomjo pówšeli zentnar wo 35 pj., rožka wo 25 pj., nałstni jećźmjeń tehorunja wo 25 pj., najsmiki wo 10 pj. a wowsa wo 25 pj. dróšschi. W termińowym wikowanju sapišachu tele płacźiny:

w meji: pschenża 15,15—15,10 hr., rožki 13,80—13,92½ hr., wowsa 12,15—12,25 hriwnow,
w juliju: pschenża 14,90—14,85 hr., rožki 13,37½—13,40 hr., wowsa 12,05 hacź 12,10 hriwnow,
w septembru: pschenża 13,35 hr., rožki pak 11,65—11,63¾ hr.,

Na pschedań.

Wós dźěcźazy Wenzel w Wólej Wodźe, Wilhelmowa haja cźo. 10.

Kěharnika nadoba, kuchinski kamor, nětkore wokna na Louisznej haju 6 w Hródku.

Krowa žołta, Pech we Wunschowje.

Brat žołty njedźelskli, zentrifuga a hnujnizowa klumpa w Budyšinje, Horuczeńska haja 28.

Słoma a drjewowy moch (Holzwolle) darmo w Budyšinje, Kježorika haja 14.

Ljubjata 6, 2-njedźelske, we Wutkim Wožyku 37.

Koły młodej dóžaj a chlěwowy hnój we Sypiešach 5.

Kóšło bjez rožkow w Budyšinje na Lubjišći dr. šafundenje wojakow 18.

Sěna a **słoma**, Cźornak w Kulowje, Salowska dr. 9.

Hejsa w Kamjenju na knjeżej haju, Herbika gryčka we Kolasy, sěno a słoma pola Michała Schmidta w Radworju.

Běrny žynjetne w Rowoslizach 3.

Krowa ć 3. cźelećom, we Wóšpuku 30

Wós promenadowy a jłuwinšli, w Budyšinje, Kamjenska haja 25 II na prawo.

Pschijimajcź pytaja:

Hołzu do domu, kotraž może warieć k 15. 5., Žyžowa, młokarnja w Wólej Wodźe, Schützenstr. 2. — **We Hródku, na torhoschcžo cźo. 1.**

Pohonja młódscheho w Semicach 16, Mayer we Wyšokej pola Kamjenca. Schona w Kamjenzu.

Skalarjow, Thonig pschi Cźeńwjeno-Rosplećańskeje horje w skale.

Hołzu do domu, Dr. Boglowa w Lubiju, Němska wjeschcha schula II.

Hołzu, hołcźi wustaw w Dchranowach (Herrnhut).

Cźahanja na pschekładźowanje

schwórtk 5. meje 1927:

w Lubiju na Łudmilinje dop. w 10 hodź.: Meble, elektrilke lampy, radiowa pschiprawa a pjećmorośmowanje a pschiprawa;

w Kamjenzu w kasarnach 1. twarjenje dop. w 9 hodź.: Mišanske blido, 2 koji, kobrz, žejazy cźahnik, klubowy stoł, łudobiwny kamor, cźajowe blidko, dwójne koje, blido, 4 stoły, běłe wuhotowanje Khańnje, łudaj jerjow, bufej, łodowy kamor, radiowa pschiprawa, łastaty wóz a wschelake elektrilke lampy.

Skrowe depeše.

Barlinske produktowe wiki dźenja dop. 3/11 hodź.: Pschedawarjo a kupcy so wotwołakuja pschedawanja a kupowanja.

3/12 hodź.: Byrnjej wukraj jako dróšsche płacźiny dźěłowachu, wostanje wobrot pschi dotalnych płacźinach jara samjeńowany.

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe symjo po tuni abo 1000 kg hewa: 100 kg. płaćizna po złotej hriwnje.

	3. 5.	2. 5.		3. 5.	2. 5.
Pšeńca	302-305	295-298	buny	20-22,00	20-22,50
rožka	275-278	270 273	woka	21-24,00	21-24,00
nat. jećmjeń	235-256	230-254	módre lupiny	14-14,80	14-14,50
naz. jećmjeń	210-220	208 218	žołte lupiny	16-16,50	15-16,50
wows	235-240	230-226	zeradella	19-24,00	21-25,03
kukurica	192-195	190-193	raps, wosušk.	15,80	15,60
pšeńc. muka	36-38,50	36-37,75	lany wosušk.	19-20,00	19-20,00
rožna muka	36-37,75	35-37,00	poch. melasa	—	—
pš. wotruby	15,75	15,50	běrnj. krušk.	34-35,00	34-35,00
rožne „	16,75	16,75	syno, 50 kg	2,50-2,90	2,50-2,90
raps	—	—	rožna słoma	1,80-2,06	1,75-2,00
lane symje	—	—	pšeńcna „	1,05-1,45	1,05-1,45
hróch	26-29,00	26-29,00	wowsna „	0,90-1,20	0,90-1,15
pjeluški	20-22,00	20-22,00	jećna „	0,95-1,20	0,90-1,15

cyle nowotneho razu a złóstneho poliha. Hra předstaja synowe žuž w Serbach, wjesołe žiwjenje, lubosć a skónčny wukónc kwas. Holcy dźěłaju w synje ze wotročkom Pětrom, šibałej dušu. Bur Wićaz a jeho syn Jan pak kedźbujetaj na to, zo žadyn z njeju njepřibliži so k swojej wuzwolenej. Stary Wićaz lubuje rjanu wudowu Kudźelinu, młody Jan pak swoju rjanušku Leńku. Wotročk Pětr wjedźe wobeju na lěp. Wićaz wuznaje Kudźelinej swoju lubosć a Jan zapłopjeni w zbožu k Leńcy. Tola skoro bě też Pětr wisajo wostał, ale jeho šibałosći so zaso poradźi, tři synowe duchi, mjenujcy dźowki Hanu, Marju a Hilźu, kiž jeho požadachu za swěrneho lubuška, hišće we poslednim wokomiku trunyć, tak zo zaso swobodny z łoskočiweje misije wuńdźe. Hra požada nimoměry wobrotne mocy k přewjedźenju. Tuto dźěło bě dźiwadłowy wotrjad Budyšskeje „Nadźije“ na so wzał. Hłowne róle běchu wurjadnje derje wobsadźene. Stary Wićaz (k. Nowak) bě tajki prawy burski typ, młody Jan (k. Šajba) pak w młodości pyrjaty nawožeń, bjez dźiwa tuž, zo so rjana Leńka (knj. Hajnec) cyle do njeho zakukny. Wudowa Kudźelina (knj. Lebsec) dokonješe tak prawje losćiwje starcho Wićaza do paslow lubosće wlec a z tym bě hižo zwěsćene, zo jeho pod suche dosta. Wotročk Pětr, komiski typ cyle swojotneho razu (k. Hajna) wožiwješe ze swojej wušiknej gestikulaciju stajnje doraznje wšě važne momenty hry. Słužobni duchoju Hana (knj. Hermanec), Marja (knj. Hejduškec) a Hilža (knj. Rjedźic) čujachu so w jich stawje doma, jenož wuska přestrjeń jewišća putaše z časami jich čiń a wobrotnosć. Dźiwadło hraješe so tak hładcy, zo ani hodźinki časa njebě pytnyć, kiž za so žadaše. Z tym, zo sebi Drježdźansey Serbja Budyšsku „Nadźiju“ jako dźiwadełnikow přeprosychu, bě zbožownu ruku měli a dźiwadłowy wotrjad „Nadźije“, na čole ze swojim režizerom Jakubom Sajbu, je swojej sławje jako přenjotna dźiwadłopředstajaca skupina w Serbach nowe łopješko připóznała do wěnca sławy spletła. Bóh dał, zo by „Nadźija“ dale na swojim strowym zakładže wobstała, Serbam k wužitku a pohonjej. Mócny přiklesk bu prócowarjam z dźakownym připóznaćom. — Njeby-li pak jewišćo tak wuzkeho přestrjena měło, zawěsće by so předstajenje do najraznišeho wobraza synowych žnjow w Serbach, zjednoćenych z tryskom a luboscu, sputało.

K dźiwadłej přizamkuje so rejwanski dźeł wjećora. Drježdźanska kapała hraješe spěšnje a z dobrym přednoškom też serbske reje. Złóstnje hibachu so nóžki, zo bychu so wjerćałe zradneje mysle do přenjeje mejskeje nocy. Ći starši pak, abo prajmy ći, kiž su přećelju zabawy, zalachu při dobrej ćwikcy winka mnohi Walporny wołenćk. Wjesołe žiwjenje knješčese hač do kónca, kiž traš bě trošku přezahe postajeny.

Walporny wječork wšěch Drježdźanskich towarstwow bě woprawdźe přenjotny swjedźeń cyle swojotneho razu. Drježdźanskim Serbam móžemy jenož dźakneje wutroby radźić, so časišo do kruteho cyłka skować k lěpšemu Serbowstwu w Drježdźanach. Sława wšěm prócowarjam k lěpšemu dobreho skutka Walporneho wječorka!

Po dźiwadłowym předstajenju poreča hišće župan župy Jan Arnošt Smoleř, k. Krječmař z Budyšina, k přitomnym. Z krótkimi raznymi słowami wuprajі swoju radosć nad zjednoćenju Drježdźanskich Serbow do cyłka, napominajo z krutymi słowami k skutkej, k salanju k wyšinam k lěpšemu Serbowstwu. Horliwy njespróčniwy prócowař, zbudźeř serbskeho žiwjenja w Drježdźanach, kiž bě wěsće też nošeř ideje a skutka Walporneho wječora, knjez direktor Krawc, je wjednistwo Drježdźanskich tročl nětko do skupiny zjednoćenych towarstwow na so wzał. Jemu słědować z wutrajnosću a lubosću, ze dźaknosće a česćownosće, to běchu skónčne słowa ręčnika. Njech su padnyłe na najpłódnišu rolu, kotrejež prěnje hruzliki spadnychu z Walpornym wječorkom pod pluhom skutka. Hdźež so rola derje wobdźěła, tam žně tež dźaknje krónja.

Haj twjerdźi budźće, Serbja, w nopje, w rjapje
A rěznje wustupujće w serbskej kapje,
Zo cyła wostanje nam zemja mała!
Haj w mysli, w přeswědčenju budźće twjerdźi!
Stož twjerdże je, so lohcy njeślebjerdźi;
Być twjerdy dyrbi Serb kaž w morju skała.

—ŕ.

Z Łužicy.

* S **Delnich Kundraczic.** „Młodaj“ žłubjenaj dźetaj žo tudy wojenicź. Nawożenja je 78 lět stary, njewěsta pak 71 lět. Nawożenja pyta žo k druhemu rasej do pschikława mandželstwa dowjesćej, njewěsta bjerje pak žebi žwojeho tśećjeho mandželskeho.

* **Ze Jitawy.** So bychu dešijt tudomneho dźiwadła pomjeńschili, wobjamknychu měšćańskaj zastupjerjo, so dźiwadło wobšěrnjerjej Krónoweho Dźiwadła jako łětny konw pschenaja. Wotnajeńsći njenješ w cźini měšćańske pak šnajmjeńšcha 500 hriwnow abo 50 procentow wot cźišćeho dowpyta. Też měšćańskaj ješchatnika halu do kinowa pschetwarjuja, kotruž budze Jitawšny direktor wotnajeć. Měšćańskaj zastupjerjo pschihłowolichu hischcze zdyl rjad pjenjeznych žrźdkow, mješ nimi za měšćno k hrajenju za dźěći 22 000 hriwnow.

* Se **Shorjelza.** Pónđźelu pschipołdnju je žo we domje na Rósborskej dróhy 10 20lětna holza w staršich šim bydlenju ł płunom sajedowćina. Schto je holzu do žmjerzje hnało, njeje znate.

* S **Rychbacha.** Mnohe a mnohe mježazy trajaze prózowanja dla pschiprawjenja póstoweje autoweje cźary mjes Rychbachom a Nuśej ju nětk skónczaje wu,zěch měte. Němske póstowe ministerstwo je dowolilo, so smjě žo cźara pschiprawicź. Wobstaja wotewri so žrjedź meje.

Wusudženja.

Dla wopačnjeje pschišahi k 2 lětomaj a 6 měšazam khłostarnje sahudženy. Pschekupki pučoważy Gust. Max Montag, narodźiwschi žo 21. žnjeńca 1899 w Budeschezach, bě dobrej dwě lěče j pschedawarku w Drježdźanach lubkowak. So by pschedawarku na kóždy pad k žebi pschiputak, bě Montag w naležu 1925 ju nusowak, někajke pišmo podpisać, w kotrymž wona pschipósnawa, so je žwojemu lubemu ja wschelake wudawki a wuhotowanja 400 hr. dołžna. Tele pjenjezy dyrbjachu žo wupłaćiś, tak ruce hač wona počahi j nim roswjasa. So by ju jwólniwu k podpisanju sćinił, bě ju se wschelakimi lešnymi rěčami prožył a jej hrožył. Poměr žo njedźiwajcy wschego tola roswjasa. Montag storješe je zivilnej wobchórźbu, so by 400 hr. wupłaćene dostał. 22. hapreleje lońskeho léta wobpschišahła Montag psched hamtiskim sudom w Drježdźanach w zivilnej jwadnej wěcy, kotruž bješe sam sapodał, so njeje pschi sestanenju tuteje dołžneje lisćiny žane hrożenja wuprajał. To pak bješe tolsta łža. Dale bě j tuteje naležnosće khłostanka wěz dla nuczenja nastanka, kotraž słónczi žo je sahudženjom k tšom njeběžałam jastwa. Ssobotu dyrbjesche žo tutón strašny lubowak wopačnjeje pschišahi dla, kotruž bě w tutej jwadnej wěcy cźinił, psched Drježdźanskim pschišažnym sudom samokwjecź. S dopołakom wumóže njedobry wobras. Ssud sahudźi Montaga dla wopačneho pschišahanja k dwěmaj lětomaj a schćeću měšazam khłostarnje a wotprazi jemu cźesne prawa na pjeć lět; j dobom bu sa trajnje njekhmaneho wupraženy, hdy sah jako swědk ale wězywuńujny pschišahacź žmějcź. Po wupraženju wuńuda bu Montag na łónzu jednanja wotwjedźeny, so by hnydom khłostanje wotpokuczał. We dopołakowanju wuńudźenja žo wuješchny, so je wažnje, jednanja w kóżdym nastupanju njeknicźomne a straschne, a pokazujo cźeže pscheńdźenje pschecźiwo pschišahanskej winowatosći.

Ze susodnych a dalšich krajow.

* S **Kamjenicy.** (Djěcźo žo we łožu sadużyło). Pjatk popołdnju wudowa w Połnóznym pschedměrcźe žwojeho 1 létneho hólca morweho we łožu namaka. Djěcźo běsche spizy hłowu mjes žerdźi žwojeho łóžka tykło, njeběsche žo wjazy wuńuwobodźicź mohło a je žo sadużyło dyrbjało.

* S **Lipška.** (S jastwa žo wudobyłoj). W nozy na njedźelu staj w Lipšu j jastwa I na Moltkowej dróży pschepytowanjkaj jataj Bjedrich Wilhelm Oskar Bachmann a Reinhardt Max Hegewald žo wudobyłoj a cźekkoj. Njedźelu žu žo padušći w Lipšku na dwěmaj měšnomaj do bydlenjow łamali. Po waschnju słóńnistwa staj jeju najsterje jataj skućikoj.

Přilopk.

* Dźěłanju wopačnych pjenjez wuńuhóńili. W Hannowru saja kriminalna policija dźěłacerja a drogista, kotraj 20-hriwnowske papjerjane pjenjezy dźěłaschtaj a wudawaschtaj. Policija sankny dźěłanju a jebra trěbne pschiprawy a graty.

* **W tšelenju j pokładnjownymi rubježnikami w Rudnych horach.** W Reichenberku, we wězy sakiskich Rudnych hór, bu gmejnska pokładna wurubjena; pschi tutom dobywanju dosta žo rubježnikam 35 000 krónow w hrimnach do rukow. Zandarmerija sašłapi pola Granzlenho w cźěskich Rudnych horach cźěkazych dobywarjow. Pschi nastatej tšelenju trjechichu jeneho j rubježnikow do wutrobnja, tak so hižo wojowacź njemóžesche. Druhaj dwaj cźěkachtaj a poldźischo počźěchtaj do Zandarmow jnowa j **revolwrow** tšelecź.

* **Rubježna zwótka w Porscheinkej.** Kriminalnej policiji je žo poradźiło, hłowneho nawjedowarja rubježneje zwólby sajecź, kotraž je w Porscheinkej, wosebje **pak** w Nowej Belgiskej mnoho cźežkich rubježnych nadpadow wuwjedło. Wóbom rubježnikom bźchu hižom prjedy sajeli. Nimo mnohich druhich rubježnych nadpadow bu wujašnjeny rubježny nadpad na Kólnike połodnjiske biwórniscźeho, pschi kotrymž bź rubježnikam wjele pjenjez do rukow padło.

* **Zohnowany dom.** Mandželska jeneho jendźelskeho żeleznikeho sastojnika porodźi, łaž žo f Londona powe, na ras tšioch hólzow a jenu holcźku. Mać a dźěcźi su strowe. W jenym druhim poskhodźe famažneho domu porodźi žónska njedawno trójniki. Pola dweju balschich žwójbow we famažnym domje narodźischtaj žo njedawno dwójnikaj.

* **Semjeńschćażenje a slink na kupje Reunion.** S kupy Reunion, na kotrejž je Abd el Krim we wuhnańskuje žiwy, na južnem pobrjohu Afriki, žo powědża, so je tam wulkan wudyrił. Po wubuchnjenju počza žo žylnje semja satschażować. Nasta morska trubjel a naczini wulku schkodu. Nětkre wobžoby buchu morjene a druhe franjene. Na narańscźich brjohach kupy padły sdobom žylny slinkojty dejcźcź a powadźi wschu wokolinu.

Najnowiše z cyłeho swěta.

— **Schkrowa powěść wo wjedrje ja jutšje schtwórk:** Ssucho, rjenje, pschi dotalnej cźopłocźe, w Jendźelskej macźenje a khłódnischo, w Franzowskej rjenje a cźopko.

Póndźelu w nozy žu žo paduschi do žłonišťwa we Grünbergu w Schlesiskej dobyli a ja něhdźe 180 000 hr. dawkowych banderolow tradnyli. Po żelesnizy stej po špacźu w nozy do Barlina wotjeli.

*

Knježeństwo Freiburgskeho kantona je schwajcarskej jwjatšowej radźe pišmo pschepodało, kotrejž žiwje wobžaruje, so je žo jwjatšowe knježeństwo f ruskim bolschewiskim knježeństwom dorěcźało. Pokasuje na še nazhonjenja, kotrejž žu w lěcźe 1918 j wšitkom bolschewiskeho pohłanzitwa w Schwajcarskej cźinili, wocźakuje, so schwajcarske knježeństwo njepschipósnaje bolschewiske knježeństwo jako sakonšte.

*

S Bukaresta žo powě, so je žo prynz Karol doschónčnje trónskeho najlědnistwa w Rumunskej wotrjekł.

*

Botharšti wukrajny miništer je sdźěłił, so swjatkarska wojerska kontrolowaja komnišija najpozdźišcho 15. meje Botharšti wopušćeji.

*

Mišišippiowa wodowa katastrofa pschejo wjetšich resměrow nabywa. Nětkle teš j Mišišippiowoje pobocźneje rěki Red Rivera naštrózaje powěsće pschikhadźeja. Dźiwuja na tym, hacź budźe wobydlerstwo j hacźenjom pschiwal wulkeje wody wotdźerźecź móg. Pschedewšěcźe hacźenjow by njewidźne jcźežki mělo, dokelž buchu žo potom Mišišippiowe wody j wodami Red Rivera do jeneho wulkeho jězora sjednosće. Teš Arkanses River je napjaty połny a nětkotrym wotkrjezam hrožy. We wohrożenych krajinach dyrbi 172 000 ludźi j tym licźicź, so žo kóždu hodźinu je žwojeho statoka wuceźerja. Nětkole žu teš nětotre łéhwa cźeknjenzow wohrožene. Cźeknjenzy dyrbja na dalsche městno cźahnjecź. Dróhi žu j dołhimi cźahami cźeknjenzow pschikrykte.

Swójbne powěsće.

Swěrowani: Bjedrich Herrnstadt f Markii rodź. Thonnigcź w Budyšinje. — Franz Wolfermann, kubleř w Korjezach f Jemgardu rodź. Cymerez w Budyšinje. — Smrći: Jurij Mikanja, mólerski mischtr w Budyšinje. — Juliana Adela Meta Herzogowa rodź. Sintwizcź w Budyšinje, 55 lět. — Augusta Seiferlowa rodź. Schćerać w Budyšchinje, 39 lět. — Arnoscht Bjar w Małych Dębžezach, 61 lět.

Towaršwowski powěstnik.

Budyšin. Naša „Jednota Sokoł“ ma swoje zwučowanja kóždu srjedu wječor we 8 hodź. w towaršowni (Christl. Vereinshaus) na Hornčeńskej hasy. Načolnik.

Bukecy. „Radosć“ zarjaduje njedźelu, 29. meje, wulět na horu „Ješken“. Hosćo, kotřiž chcedźa so wobdźělić, su wutrobnje witani a njech so hnydom pola towaršwa zamołwja. Srjedu, 4. t. m., je spěwanje. Dirigent.

Drježdźanski „Hromadnik“ změje hač na dalše swoje zetkanje jenoż pŕeni štwórtk měsaca pola hosćenc arja G. Zmija, Christianstr. 22 p. Serbske hodźiny (čitanje, rěčnica, recitacija) pŕichodnje jenoż privatnje. Bj. Krawc, předs.

Komorow p. Rakec. „Sokoł“ změje štwórtk wječor we 8 hodź. zwučowanje. Dokelž so proste zwučowanje za zlět wukinje, dyrbja wšitcy pŕińć. Nač.

Lichań. „Zernička“ změje štwórtk wječor 1/29 hodź. ważnu zhromadźiznu pola Rudolfec w Lichanju. Spěwanje tón tydźeń wupadnje.

Małešecy. Bubnarjo a hwizdarjo Małeš. zwučow. wokrjesa změja jutře štwórtk w Brěžynecy pola br. Barta pruhu.

Nawječorny wokrjes Sokolskich Jednotow. Na dnju poswječenja khorhoje młodźencow w Róženće (8.V.) zhromadźuja so Sokoljo w **1 hodź.** w Sernjanskej korčmje. Wot tam poćehnjemy zhromadnje do swjedźeńskeje wsy. Njech so kóždy po tym ma. Zarjadnistwo.

Radwoŕ. „Serb. Ratańskí Dorost“ změje tutón tydźeń štwórtk wječor we 8 hodź. pola Smidkec ważnu zhromadźiznu. Wšitkich towaršow wočakuje předsydstwo.

Radwoŕ. „Sokoł“ změje pŕich. pjatk wječor z dypkom we 8 hodź. zwučowanje. Po zwučowanju je ważna zhromadźizna. Načolnik.

Rózant. „Towaršstwo kat. młodźencow“ woswjeći njedźelu, 8. meje, swoju khorhoj. Prosymy česćene towaršstwa, zo bychu tola po móžnosći trochu z dypkom pŕišłe. Tafliški z napismom sobu pŕinjesć. Předsydstwo.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku Marko Smolerk w Budyšinje. — Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Dučmaš w Budyšinje. — Za hospodarski dźěl: Arnošt Bart w Brěžnycy. — Za nawěsćki G. Janak w Budyšinje.

Cźople kholowy, košle nohajcy, stalćiki pola
J. Erler w Budyšinje
pŕi Krónprynzowym mosće.

200 centn. syna, 200 „ słomy
ma na předań
Mich. Šmidk w Radworiu.

5 létny kóń,
bruny wałach, je na předań
w Khróśćecach čo. 75.

Transmisije
kóždeje družiny
wolije, bencin atd.
podawa ze składa
Carl Gast
w Budyšinje
na Driewowych wikach čo. 27.

Serbske kŕćeńske lisćiki
Serbska knihańja
w Serbskim Domje w Budyšinje

Alphons Schauseil
w Budyšinje
Woschity dom za serbske nowosće!
Hobrski wubjerk najnowšich mustrow
za kabaty, šórcuchi a rubišća
Wołmjane museliny w krasnych mustrach!
Njedosćěžny wubjerk firmowanskich šórcuchow
wołmjanych a židźanych,
cankow, francow a židźanych bantow
Bźłe šórcuchi za njewěsty we wšelakich kajkosćach
Njedosćěžny wubjerk žonjacych drastow
mantle ✱ kostumy ✱ wobleki ✱ bluzy
we wšěch tkaninowych družinach a po wšěch płaćiznach!


Groćane pletwa
4 rózkate, wšěch wulk. wóčkow a sylnosćow grotow
zhotowja spěšnje a tunjo
Gebhardt & Co. fabrika groćan. tworow
:: wotdźěl za twarjenje kśyeow ::
w Budyšinje
na Karlstraße 5 :: Telefon 3396
Wotedawamy teš po mjeńšich dźělbach!

Pruske symjeńtne běrny
su na składomaj w Kubšicach
a Ratarjecach zaso dóšłe
Richard Jacob, běrn. wulkowikowańja
w Budyšinje, na Driew. wikach čo. 17. Tel. 2137


Jurij Hänsel w Budyšinje
na Sukelnskej hasy 34 :: Telefon čo. 2736
Hłowna předawańja Rudolfa Sacka z Lipska
w Budyšskim hamtskim hejtmanstwje
Skład ratarsk. mašinow a gratu wšěch družin

Rajs za cźipki
jahły za cźipki
hejdušku za cźipki
najtuńšo pola
Karl Kahrowe
wBudyšinje naŽitn.wikach

Visitne khartki
zhotuje spěšnje a tunjo
Smolerjec
knihiśišćeńja
w Budyšinje.

Kulturwehr
njech sebi kóždy w „Serb. knihafni“ w Budyšinje skaza. Wukhadźa měsaćnje a płaći štwórćlětnje 2,50 hr.

Stó nam pomha? **Tón,** kotryž pŕi nakupowanju so na „Serbske Nowiny“ powoła!


Mam wot štwórtka w swojich hródźach w hosćenc „Kurwjesch“ w Budyšinje wosebje tunjo nowy transport młodych, sylnych, wysokorućelnych originalnych
rańsoprusko-hollandskich
kruwow a jałojcow
kaž teš nětotre sylnu pŕipuščomne **plahowanske byki** wot plahowańskeho towaršstwa w Königsberku na předań, z kotrychž zamołwu najlěpšu khmanosć dopokazaš.
Emil Gräle, skótna wikowańja w Budyšinje
Telefon 2063 a 2418. ☛ Skót k rězu zo zamění.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„S. N.“ płaca měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1,30 zł. hr. Do wukraja 13 Kč. Kčače čo. płaci 10 zł. pj. Wudawa a čiści Smolerjec knihličšćerńja, zap. dr. z w. rik. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawěšťki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaci so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobčežnje so stajace nawěšťki a tabele so wyšše wobličeja. Za reklamowy rjadk płaci so 60 złotych pj. Rabat po tarifje.

Čisło (Nr.) 104 **Budyšin — Šworlk, 5. meje 1927 — Bautzen** **Lětnik 86**

Francowzojo němske žadanje za wuchěnjenjom wobsadźeńskeho wójska z Porheinskeje wočakuja.

Wo zajźišćeju Poincareoweje rěče w Bar-le-Duc na Němcow znaty Parlinšti dopisowar „Echo de Paris“ pišče, so je je žo Němka po zdaću wustrózała, so je Poincare žadał, so dyrbja žo mérowe sćerčenja dowjelnicź. Briandowa politika je Němcow pśichežo k nowym žadanjam pohonjała. Nětkole žu Němcy k temu doschli, žadacź, so by wobsadźenjske wójsko Porheinšku wopuščiło, sa cźož Němśka njetrjeba ničo šaplacźiś. **Poincareowa rěcź je na žoužo położenje sajo wuporjedźiła, hdyž žo Němśka hotowośe, wulku diplomatišku** [illegible] **sivu pytacź.** Němśkej žo nětko saleji, ś rozumnymi namjetami dopokasacź, so je žo wědomna měrny pśiśiwoleńjow, sa kotrejž pśichłokowanje Francowzow žada.

Nadpadne je pśeco, so ma Echo de Paris sa móžne, so budźe Němśka žadacź, so by wobsadźenjśe wójsko prjedy postajeneho cźasa Porheinšku wopuśćiło.

W Londonje budźe žo pjecźa wo wuczehnjenju wobsadźeńskeho wójska ś Porheinskeje jednacź.

Franzowšti pódłanc w Londonje, dr Fleriau, je do Parisa pśichišćeł, so by nadrobnośće pśichi wopycźe francowskeho prezidenta Doumerguła w Londonje śrjadowacź. Fleriau budźe sdobom ś rozsudźazymi wóžobami w franzowskim knježeŕstwje a franzowskim zwonkownym ministrom wšyće te praśenja rospominacź, wo kotrychž budźetaj žo sa cźaš Doumerguoweho wopyta w Londonje franzowšti a jendźelski zwonkowny minister rosrěcźowacź.

S dobreho źórka je źiwjśecź, so śmeje rosrěcźenje mjes Briandom a Chamberlainom jara wobśěrny tharakter a so budźe žo na wšyć politiśe praśenja počźahowacź, ś kotrymiž žo w tukhwilu statne kenzlije we Franzowskej a Jendźelskej najbźišnišcy saběraju, na porheinśe praśenje, italsko-južnoslowjanšti konflikt, rewiziju Tangerskeho statuta a podawki w Chinje. Mysla śebi, so žo jenoź wo chineśkim praśenju śhromadne prawidła mjes Franzowskej a Jendźelskej jednaju. Wočźakuja, so hišćcze prjedy hač Doumergue do Londona wotpućuje, budźe němśke knježeŕstwo w Parisu žadacź, so by zuse wójsko bórsy Porheinsku wopuśćiło. Briand a Chamberlain śmjetaj teho dla składnosć, ś tym nastałe położenje w žwojim rosrěcźenju rosjasnicź. Franzowska budźe žo se žwojimi nědźuschimi swójzakami dyrbjecź dojednacź, kajke wotmysłowjenje ma Němkej na jejne žadanje dacź.

W Jendźelskej nochzedźa žo ś porheinskim praśenjom saběracź.

Jendźelskim politikam nochze žo nětkole wo praśenju jednacź, kak dołho hišćeźe Porheinska ś zusym wójskom wobsadźena wostanje. To ma ś wulkeho dźela we tym žwoju pśicźinu, so śahmatanźu w Chinje a politiska kŕisa w Jendźelskej wschu kedźbliwosć Jendźelcźanow na žo putaju. W tukhwilu žo wotwlakuja, wo druhich košłoćźiwych praśenjach jednacź. Tale naležnosć na dnjowym rjedźe njesteji, w jendźelskim knježeŕstwje praja, a žadyn njepiśihódniši wokomik njemoh sa žadanje Němcow sa wuzwobodźenjom Porheinskeje bycź.

Němska chze Memelskich Němcow schkitacź.

Němśki pódłanc w Kownje je, kaž žu nowiny zhonile, pjecźa njedawno w Barlinje pobył a je žo nětko se wulkimi instruktejami do Litwy wrócił. Pódłanc budźe žo pjecźa dla pocźišćowanja Němcow w Pomemelskej pola knježeŕstwa w Kownje wobcźežowacź. Litwa je šlaby, maty krajik, tam móže Němśka jako schkitarka wustupicź, napiśeźo Italskej žebi mona to njeswéri a Němcow w połodnišnej Tirolskej jich wožujoc pśichewostajiś.

Znjewužiwanje wólbow we Winje

Kśišćeśijanśko-sozialny sapódłanc Kunschak, stronny wjednik w měśtowym parlamencźe, je w sjawnej zhromadźiśnje rjekł, so žu žebi sozialdemokratoje žwój pśichódny hłosow pśichi poślednich wólbach ś ledma wěrjomnym znjewužiwanjom wólbow dobył. Kunschak winowaśe Winski magistrat, so je dał morowym wotkłosowacź, so žu ludźi k wólbam pśichipuschćiłi, kotrymž je žo wólbne prawo wotrjekło, so žu sozialdemokratisaju wólbni wodźerjo žwoje sastojnstwo snjewužili a so žu pśichi spišanju wólbnych liśćinow wědomje sastojnsku móz snjewužźili.

Kśišćeśijanśko-sozialna strona njeje hač dotal pśicźiwo płacźiwośće wólbow protestowała a tej hišćeźe njeje pśichipowědźiła, so tajku wobśiŕźbu sapoda. Teho dla žo hišćeźe njehodźi pośudźicź, hač Kunschakowe cźežśe wobśiŕźby žo jako wěrne dopokajacź hodźa. Prěnje pośudźanje noweho parlamenta budźe žo wěsće je tejle naležnosću saběracź.

Winska „Arbeiterzeitung“ Kunschakej šelhaŕnosć a pśichłodźenje porokuje. „Arbeiterzeitung“ teź na to pokazuje, so žu žo we wšyćeh wólbnych kommisijach pśichłuschnizy kśišćeśijańsko-sozialneje strony jako hłosowanśke prawomócjaze sobustawny sastupowali, tak so bychu Kunschakowe wobśiŕźby jeho šamsnych stronakow trjechiłe.

Konferenca swětoweho hospodaŕstwa so wotcewrika.

Konferenca swětoweho hospodaŕstwa w Genfu je žo pjedu ¼12 hodźin ś rěcźu prezidenta Theunisa wotcewrika. Theunis žwojorasne internacionalne sjednoćenjenstwo sastupjerjow powita, sjednoćenjenstwo, wo kotrymž móže žo ś jeho sastupjerjemi se **47 krajow hromadże se Sjednoćenymi statami, Ruślej a Turkowśej** orje [illegible], so hacź dotal hišćeźe njeje žaneje taiteje śhromadźiźny k pruhowanju programma swětoweho hospodaŕskeho programma było.

W prěnim dźelu žwojeje rěcźe president powschitkownje **programm konferenzy swětoweho hospodaŕstwa** wopiśa a w druhim dźelu rjad namjetow sa konferenzynu dźěłaśi porjad wojźewi, pśichi cźimž warnowaśe, dźěła pśichetkwatacź, kotrejž pak žo teź njeznědźa sadliwacź. Wupraji nadźiju, so budźe wunoścht prěnjeje konferenzy swětoweho hospodaŕstwa **podłožk** sa wušpěch dalšich hospodaŕskich konferenzow pśichihotowacź.

Objinski wo ruskich wotpohladach w Genfu.

Wjednik ruskich wotpóślanzow sa konferenzu swětoweho hospodaŕstwa, prjedawšchi ludowy kommisar Objinski, je wutoru popołdnju w ruskim pódłanšćiwje w Barlinje nětkotrych nowinskich sastupjerjow pśichijał, kotrymž je wotpohlady žwojeho knježeŕstwa na konferenzy swětoweho hospodaŕstwa dźělił. Objinski žo pśicźeźiwo **powěźcam wobrocźi**, so žo ś pódłanjom ruskich sastupjerjow na konferenzu bolschewiśka politika napśicźeźo Swjatej Ludow pśichemèni. **Wobdźělenje pśichi wobjedźitej konferenzy na žane waschnje Ruslu ke Swjatej Ludow njeswjasa.** Potom wotpohlady ruskich sastupjerjow w nastupanju jich žobudźěłanja na konferenzy roskłoji, kotrejž budźa powschitkownje te žame, kaž wotpohlady druhich wotpóślanzow, kotrejž pak teź na napśicźiwnoścze mjes kapitalismom a sozialismom pokazuje.

Franzowšti łichižak žo na morjo puschcźi.

Wutoru je žo nowy franzowšti łichižak, 10 000 tunow wody wucźišćeźowazy, Soussfreu rěkazy, w pśichitomnosći ministra mórnikeho łódźstwa na morjo puschcźił. —

Bamžowy nunzius Pacelli kardinalski klobuk dostanje.

Kaž „Tribuna“ pišče, Romske konsistorstwo w juniju nětkotrych kardinalow pomjenuje. Nětcźo pośudźicźo žo wulke konsistorstwo wotmeźe, so by žo **Barlinšti nunzius monsignore Pacelli sa kardinala pomjenował.** Pśichi tejle składnosći žo teź ważne sastojnstwa namětnych kardinalnych statnych sekretarow a sekretarow sa ſwonkowne naležnośćze wobsadza.

Na Balkanje so miškori.

Italska hižo dawno paliwo sa woheń hromadu nošy, kotrejž chze w Južnoślowjanskej sakoźiś. Hižo ko mischkori, a Mussolini ś polnymaj lizomaj do schtrow duje, so by bórsy płomjo wušłapko. Pśichi italsko-južnoślowjanskej mjeźy je wšcho sa nadpad pśichihotowane. Kaž žo ś Bogima w połodnišnej Tirolskej powź, žu žo teź wschitcy we wukraju pśicźehowazy italšy studentoje k 23. julijej do wójska swołali. Hacź dotal bź italšti wójnšti minister studentam wotstorcźenje sa nastupjenje aktivneje wojeŕskeje słužby pśichiwolił.

Mjes tym je žo pódźelu we Bělogradźe pod kralowym pśichedsydstwom kŕonśta rada wotmeła. W njej je žo **wobsamkło**, so južnoślowjanske knježeŕstwo njebudźe ničźo cźiniś, ś cźimž mohła žo napjatosć w južnoślowjansko-italšim konfliktu powjetšiś, tola **so žo tež diktaturje zuseje wole njepodcźišnje.**

*

Prjedawšchi franzowšti minister Jaques Seydoux wo ialsko-južnoślowjanskej swadźe w „Petit Journalu“ śledowaze ważne rozsłoženja podawa:

Direktne jednanje mjes Romom a Bělogradom njeje žo hišćeźe sapoczało, dokeł sastupjer Južnoślowjanskeje w Romje hišćeźe pśicźeźo na audienzu cźaka. **Sjawne mjenjenje w Bělogradźe poczina nerwośne bycź. Wono w sadźerjenju Italskeje** [illegible] **sańcźnjemcźe** widźi. Na cźož žo Mussolini měri, je lohko spóznacź, chze mérnu dobyćerśtwu powěsć sa faśizitow; tola njeje dopóśnacź, ichto móże ś dalšchim wotstorknanjom jednanja dobrej, hdyž je hižo mohł nahladne diplomatiśke wušpěchi na žwój konto sapiśacź. **So bychu wulkomozu Mussolinej k woli bytc, njeje žo konflikt pśiched Radu Swjatka Ludow pśichinjeśł. Po Mussolinowym žadanju, žu žo kóždeje pśicźeptowańskeje kommisije wdali.** Mussolini je ześ direktne jednanje porucził, kotrejž nětko pyta sadźerjeźacź. Dobrytk, kotrymž mohł nětko hišćeźe dozpiśacź, njeje wuhódacź, **nawopak móże dśeŕśe kondźenje Mussolinej wjele šeschkodźiźacź.** Jendźelcźenjo su hižo počeli njedowěrliwi bycź a bojaś žo, so mója do diplomatiśkich pahlow šańcź. Mozy Małeje ententy, kotraž budźe sa dźeśacź dnjow wo žwojej zhromadnej politiźaju jednacź, žu žo krucźe rozsudźiłe, so budźa žwoje sajimy na Balkanje krucźe sakitowacź?

Seydoux žo potom praśicha: Měni Mussolini, so je mudry, so žo na konferenzy Małeje ententy praśenje italjeje politiki rospomina? Chze Mussolini woprawdźe, so žo mozy Małeje ententy w albanśkim praśenju a wo italsko-albanśkim paktu wupraja? Niebu mudriśo było, direktne jednanje ś Bělogradom hnydom sawjeśacź, so bychcźi ko Cźeśkoslowakiła a Rumunika do tejele wězy nješćahnyłoi? Nětkole jenicźki wot Mussolina wotwiśuje, hacź ś Južnoślowjanšci ke stónćnemu śeŕcźenju dojźe, abo hacź chze měr na Balkanje snowa kaśacź. Pśiched 13. meju, dnjom, na kotrymž žo konferenza Małeje ententy sapocźnje, dyrbi žo wjednik Italskeje rosbudźicź.

Južnoślowjanska žo pjecźa podwoli.

W konflikcie mjes Italskej a Južnoślowjanskej je nadobo wocźišćało. Po wutornišchim wopycźe italskeho pódłanza w Bělogradźe pola južnoślowjanskeho zwonkowneho ministra je wójnska wokaza Romšćich kaž Bělogradšćich nowin njejasny womjelka. Bělogradśke nowiny pišchu, so žo ś wobeju stronow sa wupśeśchnym jednanjom žada. **Sda žo, so Južnoślowjanska žadanje za rewiziju italsko-albanśkeho pakta ipuschći a žo ś wobnowjenjom normalneho wobtkada je Romom spokoji. „Pravda“ měni, so žo konflikt njeźmě śhórśicź, położenje dyrbi žo tak wurunacź, so ani Južnoślowjanska Italskej žwoju wolu njenanuluje,** ani na wopak, so Italska na žwojim žadanju njewobstaji. Pśichi nětko žo sapocźatym jednanju maja so wšyć njerosśudźene praśenja wobeju krajow rospraješ, wšo bjes italsko-albanśkeho pakta, wo kotrymž Italska nochze jednacź. Njedźiwajcy teho „Wreme“ měni, so by wuźitne było, so by Italska italsko-albanśti pakt pśicźemńiła, abo snajmjeńścha wojjewika, so njewotwiśnosć Albanskeje pśichipóśnawa. Tale zwólniwosći Južnoślowjanskeje žo we **wěrnych diplomatiśkich kruhach** pśicźiźnje pśichipśiśuje, so je pjecźa ſ **Južnoślowjanskej zwjazany stat w Bělogradźe na to stutkował, so žo konflikt njeby pśichenapinał, dokeł tónle stat w tukhwilu njemóże Južnoślowjanskju wojeŕsku podpjeracź.**

Dwajdnjowne pośudźenje ministeŕskeje rady pod kralowym pśichedsydstwom je žo wutoru wjeczor stónćiło. Mjeźi to wo tym, wo cźimž je žo jednało. Jenotliwi ministrojo su pjecźa wobśiŕźne rosprawy podawali. Jara žo wuśěhuje, so je ſwonkowny minister Marintowicź dwěhodźinśti pśichednośćk měł.

Wójna w Chinje.

Cźangtśolin wotpadnjenych generalow šibi.

Po powěsći agenturu „Indopazifique“ ś Pekinga je Cźangtśolin wšyć **tajne towaŕstwa samknuł a jich wjedźitkow w Pekingu sajeć dał.** Mudźenjo wojazy, kotrejž k Hankawej cźahnu, žu **pjecź njejwěrnych brigadnych generalow sajeli,** kotrychž žu k wotkładźenju do Pekinga dowjedli. 4000 muži žu sajeli. General Weijekan, kotryž je ś dwěmaj divisijomaj ke Kantonskim pśisłuchał, je Cźangtśolina wo pomoz proźył a šłubił, so žo jemu zyle podcźišnje.

General Fengjulhian postupuje.

Po powěsći ſ Pekinga, je poknózne wójſko kſetro poraženje počerpiko. Położenje poknózneho wójika je ßo ſ pſchetupjenjom generala Sunczuankanga k Czankaikhekej ſhórſchito. General Fengjulhian ſtoku do rauſchich ſtron Honakſeje prov. poſtupuje, ſo by poknóznemu wójſku puczi wot ſady ſaſehnyk. Po powěſći „Chicago Tribune“ ſe Shanghaia je general Czankaikhek dwójzy podarmo ſpytał, rěu Jangtſe pſchekrocyć.

Hromadne wotprawjenje kommunistiſtich wjednikow w Kantonje.

S Kantona ßu powěſće doſchle, ſo ßu tam pſches ſto kommunistiſtich wjeduikow ſatſeliki. Kommunikow dale jimaju a do ſaſtwow tykaju. K poknozy a k rantu wot Kantona je na mnohich měſtnach k ſrażenju ſe ſbĕżkarſtimi ratarjemi doſchło. W krajach, hdżeż je ſbĕżk wudyrił, je ßo wójniki ſtaw pſchipowĕdżił.

Żonu Borodina, radżiczela Hankawſkeho knježeſtwa do Pekinga dowjeſli.

S Pekinga ßo pawk, ßo je chinſko-ſowjetiſke ſtorto Borodinowu, tſoch ſ njej ſajatych kommiſarow ruſkeho knježeſtwa a kapitana ruſkeje parneje łódże „Pamjat Lenina“, na kotrejż ßo mjenowane wożoby ſajachu, do Pekinga pſchiwjeſła, hdżeż po nich wotdżĕlenje poliziſtow na dwórniſchczo pſchindże.

W Hankawje ßu pjecza nadpad na wudowu Sunjaſenja, ſakożerja Kantonſkeje republiki, cżiniłi. Sunjaſenowu ßu pjecza ſ nĕkotrymi wutſelemi cżeſto ſranili.

W Shanghaiu kommunistow dale jimaju. Wóſko hromadże ßu tam 800 wożobow ſajeli. Dżĕlacżerjo, kotſiż jenoż pod cżiſchczom, na nich ßo cżinjazym, ſwonkownje Cżankaikheka podpjeraju, ßu ßo pjecza ſ tajnymi lſtakami naſchikkani a ßo ſnowa pſchecziwo Cżankaiſhekej wobronjeja.

*

„Chicago Tribune“ ſrjedu ſe Shanghaia powĕ: General Cżankaiſhek je wczera **dwójzu pola Cżinkiangа a Nankinga ſpytał, rĕtu Jangtſe pſchekrocyć, tola pokrózne wójſko** jeho **nuſowaſche, ßo na połodniſchi brzoh wrócżić.** Wĕn je też ſpytał, 3000 nazionaliſtiſtich wotkazow wotbronicż, kotiż ßu wot niczho wotpadnyli a offizĕrow ſatſĕlili, kotrychż bĕ Cżankaihek k nim pożłał. —

Ze Serbow.

Daſowanica.

Stwórtk, 5. meje.

1820 Korla August Mosak-Kłosopólski we Njeznarach, ſerbſki zbudżĕr, pozdźiſo rĕcznik we Lubiju.

W najrjeńſim nĕt ſtoji kóenju
Cyla Boża ſtworoba
W ſwjedżeńſkim mi wobleczenju,
Bóh ſej tak ju wobleka;
Pyšna dyrbi cżeſći jeho,
Cżeſći kóżda trawiczka,
Cżeſće ſtworićela wſeho.
Kiż wſo zaſo wobnowja.

Michał Domaſka.

*

Němſki prezident z Hindenburg wuznamjeni ſerbſkeho dżĕlacżerja.

Pſched nĕkotrymi dnjemi dżĕlacżeŕ Jurij Nowak we Hamorach pola Wochoſ wot nĕmſkoſtatneho prezidenta Hindenburga ſcżehowace pocżeſcżowace wopiſmo doſta:

„Pſchi ſkładnoſcżi dokonjenja Waſcheje 50-lĕtneje ſłużby wupraja Wam ſwoje wutrobne ſhońapſchecża a telhorunja ſwoje wożebite pſchipoſnacże ſa Waſchu ſwĕrnu ſłużbu, kotruż ſcże bjes wſchetorhunjenja ſ pohadowanym dżĕłom wukonjeli.“

ſ Hindenburga.

Dżĕlacżeŕ Jurij Nowak ſ Hamorow ońża hikom pſches połsta lĕt jako hajniſki dżĕlacżeŕ pola Mużakowſkeho knježa a je wſchelake cżaſy pſchiſłuſchił, dobre a ſe. Je nĕkka wyſoke ſtarobu dożył, ale njeſtłowaju jeho hiſchcże ſwĕrnu ſłużbu knježim ſłużi. Cżi ßu jeho ſa to wjaſore rady ſ pjenježnym darom ſmjeżeli, nad cżimż je ßo k. Nowak wohżebe radował. Wón je też dżakne a cżeſcżowace wopiſma wot Natalſkeje komory we Wrótſławju a telhorunja wot krajnych ſtawow pruſkeje Hornjeje Łużizy ſkał. — Knjes **Nowak je dobry Sserb a ſwórenj cżitar** „Sſerbſkich Nowin“ a tehodła też my knjeſej Nowakej k jeho wuſnamjenjenju ſ wutrobu ſbożo pſchejemy ſo by hiſchcże dołho pſchi mozach woſtał, ſo by mohł dale wukonjeć ſwoje dżĕło, w kotrymż ſpokojenje namaka.

*

— **Wo wjedrje.** Wczera wjeczor we 7 hodż. barometer 734, hygrometer + 4, najwyſchcża dnjowa cżopłota 20 ſtop. po C. Dżenja rano we 8 hodż. barometer 732, hygrometer + 8, najniżcża temperatura w nozy 10 ſtop. cżopłoty. — Naſche wjedro je we naſchich ſtronach pſchiwſkało bĕże tas njewobſtajnoſcże. Wyntjeż nad rauſchej Europu wyſchina, hacż do ſrjedżineje Europy hahaza, leżało, mĕjachu wczera w naſchich Budyſſchich ſtronach tola njenjebja ſ nimale ſtyknym dejcżkom. Dżenjuſchcża rankowa kirjawa pſchipowĕda nam ſnowa na wjeczor njenjebra. Nad Schleſkej bĕ ßo wczera ſrudnoſcża njina wutworiła a roſpĕła we cżopłocze powĕtra wutworichu nam na wjeczor naſpomnjene njebjedro. S wjeczora Europy bliżi ſo wobſcherna niżina. Do teje je ßo wyſchina ſaſunyła, wczera rano mjeſ kupu Island a Norwegſej leżaza. Wſchitko na to pokaſuje, ſo wjedro wjate woſtanje. Hewak wſchak je cżaſ płódny. Traiwa na łukach je ßo rjenje ſałożiła a dżeſcże mózuje rońu. Hdżeż pſchemokro njeje, nałynne ſuwy rjane ſteja a nałeinje rjenje ſthadżeja abo ßu hiżo ſeſthadżałe. Jutſje płań kłonczło 4,22 ſthadża a ßo 7,30 thowa. Mĕżacż dop. 8,16 ſthadża a ßo w połnozy 12,19 thowa.

— **Sswjeczenje dnja macżerje w ſwjaſku bohatych na dżĕcżoch.** Budyſchka wotnożża bohatych na dżĕcżoch wuhotuje njedżelu 8. meje wjeczor ½8 hodż. w „Albrechtowej ſahrodże“ ſwjedżeń ſ cżeſcżi dnja macżerje. Hudżbne a turnarſke poſticżenja, ſpĕwy, deklamazije a narĕcże **maju na wulki wuſnam tutoho dnja pokazowacż.** Pſchecżelnje ſobukutkowacż ßu pſchiłubili mjes druhimi k. wucżeŕ Wónitz, ſpĕwne tow. „Sängerluſt“ pod wuſtojnym nawjedowanjom ſpĕwneho **miſchtra,** k. wucżerja Schmiedela, k. Marcżin, hrajeŕ ſwónczkow, dżĕlacżerſka młodżina a ßobuſtawy mĕſtneje wotnożki. Spóſnjajo, ſo żadyn cżłowjek, njech je ſ kajkehożkuli ſtawa, jenje njeſamoże ſwojej macżeri wſchitku ſwĕru, wſchitku njebeżbiżnu woporniwu luboſcż ſarunacż, chac ſwjaſt bohatych na dżĕcżoch na to dżĕlacż, ſo ßo rjane waſchnje poczeſcżowanja macżerje w naſchim ludu pſchezo bóle ſakorjeni. Wobżerjo naſcheho mĕſta, wſchĕ jednocżeńſtwa a towarſtwa, wſchitky pſchecżelju, popſchewacżelio a wſchitke ßobuſtawy tudomneho towarſtwa na dżĕcżoch bohatych ſwójbow ßu **najwutrobniſcho pſcheproſcheni.** Cżiſty wunoſchk jednoreje ſwjatoczniſcże je k lĕpſchemu thorſtwu macżerjow a dżĕcżi poſtajeny. Towarſtwo proſy, ſo bychu jo ſ prawje ſiwym wobdżĕlenjom w jeho njeżbĕcżnych **prózowanjach** podpjerali.

— **Najſtarſchi hórſti hoſcżenjaŕ we Łużizy** ſwjeczeſche wczera 4. meje ſwoje 77. narodniny. To je Kalauchez nam na Cżornoboſy, kiż je daloko a ſcżeroko ſnaty. Njedżiwajo **na wajzy ſwojeje ſtarobu je Kalauchez nam hiſchcże cżiły a ſtrowy a wopruje,** runjeż je hoſcżenj ſwojemu ſynej pſchepodał, hiſchcże wiele cżaja wopytowarjam hoſcżenja, kotrychż **we prawje** rjenje ſabawjeż, hdyż jim ſwoje naſſonjenja ſ rjaneho cżaja nikdoſcże powĕda.

— **Wupłaczenje nĕmſkoſtatnych pożczonkow** (Reichsanleihen) **w hotowych zyenjeſach.** Cżaſ ſa pſchijimjenje małych pożczonkow je hacż do 31. meje podłżſchony.

— **Twarſtwo ſo wożiwja.** W Saſſkej je po wobliczenju 25. hapriele hieſchłoſch w twarſtwu pſchemyſłe hacż 11½ prozenta ſpadła. 18. hapriele bĕżche hiſchcże 13,4 prozentow wyſoko. W Saſſkej je jenoż hiſchcże 6400 twarſtich dżĕlacżerjow bjes dżĕła.

— **Kradnuli ſu** 3. 5. 1927 powołonju w 5 hodż. pſches jenym twarjenjom Rózoweje hory Karſchci bruny wobarbjeny dżĕcżaŕ ſworſki wóz. Wo wożowne ſpóſtenja proſy ßy kriminalna policija w Budyſchinje.

— **Pĭżmowy ſchczurku ſarajuk.** Saſtożenu nóż w tycżej hodżinje pſchiſtajacż nĕmſkoſtatneje żeleſnizy na żeleſnitich kolijach hnydom pſchi Nowoſaſzkim moſcże ſaraſin pĭżmowa **ſchczerka.** *Wo to wożebje hyſnc ſkoro.* Policija ſnowe proſy, ſo bychu ludżo, je-li ſo ſaſo pĭżmowe ſchczurki pokaża, derje kedżbowali a ſwoje naſhonjenja policiji wojſcewili.

Se **Sſmochczij.** Saſtożenu njedżelu wuhotowa żebi indanna dobrowólna wohnjowa wobora nałĕtni ſwjedżeń, tiż wobſtejeſche ſe ſortnych pſchednoſchkow, wuložowanja a rejż. Knježiſtwo bĕżche wſchelake rjane dobyċża wuſtajiło, tiż rejż ſwjedżeńſke wjeſele powyſchichu. Wot wonkownych wobora bĕchu ſaſtupjene dobrowólne ſworny ſ Hodżija, Bołborow bĕchu ſaſtupjene dobrowólne ſworny ſ Hodżija, Bołborow, Khelna, Mitkez, Sarĕża a Schejchowa. Też wjele pſchecżelow a popſchewacżelow tudomneje wohnjowneje wobory bĕ na pſcheproſchenje na ſwjedżeń pſchijiſchło.

Se **Sſmochczij.** Wotewrjenje katolſkeho mĕſchniſkeho ſeminara w Sſmochczijach, kotreż budże 10. neje t. l., wotmĕje ſo po ſcżĕhowazym programije: We 8 hodż. dopołdnja ſwjeczeji najdoſtojniſchi knjes biſkop dr. Schreiber pontifikalnu Bożu mſchu w kapali mĕſchniſkeho ſeminara; potom ſcżĕhuje tam pſchiżahanje regenſa (duchownoho wjednika) a profejſorow. W 11 hodż. zapoczinje ſo ſwjatoczniſcż w auli (wulkej ſurli) mĕſchniſkeho ſeminara. Po ſwjeczeńſkim akcu budże ½1 hodż. hoſcżina.

S **Klukſcha.** Saſtożenu njedżelu wotmĕwaſche ſo we Schuſterez hoſcżenju derje wopytany ſerbſki wjeczor. 4-hłoſne chóry, każ też wſchelake ſola a duetty ſo poſkicżachu a żnĕjachu ſaſtupjene pſchipóſnacże. Se ſwĕrnej próżu bĕſche dirigent towaſſwa „Serniczĭi“, knjes wucżeŕ Cżepła ſe Stróże, je nawucził. Hra ſe ſinjenja „Burſka kreb“, kotraż ßo derje hraſeſche, pokaſowaſche na ſtrachi wottaroženja a bĕſche **poſtuchaŕam khutne napominanje, ſwoje** Sserſtwo ſwĕrnje khowacż. W pſchestawkach a poſdżiſche k rejam pſtſkaſche Maleſchanſka ſokolſka kapała. Hdy by tola też w Klukſchu ſtóżo narodneho ſaczucża ſerbſke wutroby ſpŕĕło!

S **Niejwjacżidła.** Saſtożenu wutoru bĕ ßo 40 lĕt minyło, ſo je tudomny cżeſcżeny wójeny ſmĕrż Arnoſchk Kunath ſe ſwojej mandżelſkej w ſbożownym mandżelſtwje żiwy. Wón ſwjeżej mandżelſtiwaj dale ſtrowiſcż a cżiłoſcż, ſo bychtaj jónu też ſtoty kważ ſwjeżicż nohłoſ.

S **Rakez.** Knjes wucżeŕ Wicżaſa, tiż bĕſche wot 1. meje 1925 jako wupomhanſki wucżeŕ ſa Rakezu a wot 1. decembra 1926 jako wupomhanſki wucżeŕ ſa Rakezu a Komorow pſchiſtajeny, pſcheſkydli ßo 5. meje do Hornjeje Hórki, hdżeż bu ſa wucżeŕſkeho ſaſtupjerja pſchiſtajeny. Na jeho mĕſto ſtupi knjes wucżeŕ Bjarnat Friedrich ſ Liebenthala w Sdleſyſkej. Każ miniſterſtwo ſa ludowe wukubłanje w Drjezdżanach poſkli, bu tudomny ſchuliſt wjednik,

Młynkec Hanka.

Powĕdańczko ſe ſerbſkeho żiwjenja.

Napiſał P. W.

(Skónczenje.)

IV.

Jakub ßo nadżijeſche, ſo ßo jeho młoda mandżelſtka po cżaſu tola pſchemĕni. Tola w tym bĕ ßo ſſebak Hanka bĕ cżitcha, ſwĕdomita, dobra hoſpoſa, a ſtaraſche ßo derje wo ßwoju domjaznoſcż. Tola pſchecżiwo ſwojemu mandżelſkemu bĕ ſymna a wubiſaſche ßo ſ zyłej dlejſchej rosmotwje ſ nim.

Młody młynk ßo pſchecżiwo njej pſchezo cżeſcżownje ſadżerża. Staſnje ßo nadżijeſche, ſo ßo jejna wutroba tola ſmjehcżi, tola podarmo. Hanka „jeho mandżelſka, woſta dale ſymna. Bĕ ſtajnje tak cżicha, jako pſcheh kwaßom, tehdom, hdyż bĕ ßo jejny Jan ſhubił. Alepodżiwnje Jakub ſpóſna, ſo je jemu cżim dale dróżſcha. Bĕ drje w lĕtach, hdżeż tola hiżom nima telko młodoſtneje luboſcże, tola pola njeho bĕ to runje nawapak Schto by dał ſa jenicżke jejne ſłowcżko, ſa jenicżki jejny poßmĕwk. Bĕ ſtoro wſchón khory. Na niczim njemĕješche wjeſelo. Cżaſto dhożſche ßebi ſtoro wot ßwojeje żony wumuſowacż, ſo by dowĕrnje ſ nim rĕcżała, dhożſche ſtónczicż tuto njeinjeßomne żiwjenje a ſapoczecż nowe, wjeſelſche. Tak bórzy, hacż pak na Hanku pohladny, ßo hiżo ſtrożi.

A po tajkich khwilach bĕ młynk hiſchcże pothmurjeniſchi. Schto jem uto pomhaſche, ſo ma doma rjanu żonu, hdyż wona tola wo nim niczo wędżecż njechaſche, hdyż ßo żenje pſchecżelnje na njeho njewußmja. A wiſnowaty njebĕ nichto, ani jeho żona. Wſchak bĕ jemu pſched kwaßom jſawnje prajika, ſchto na njeho cżaka, hdyż ßebi ju woimje. Wſchak je jeho prokyla, ſo by ßebi rosmyſlił. Wón bĕ ßo potajſim na nĕſchto ſwjaſał, wo cżimż tehdom ani njepomyſlił.

Ale lĕta ßo minychu a pomĕr mjes nimaj bĕ ſtajnje **jenajſi.** Stónczinje dhożſche ßebi ju ſ namożu dobycż, **tola** to ßebi njeſwĕri. Njechaſche Hanżu pſchebliſło **pſchińicż.**

Po tajſich a podobnych myſlach bĕ cżaſto bjes ſapyßła mjes polami wokoło bludżił. Cżaſto njemożeſche w noży ani wócżka ſaidżeliċż. Cżaſto ßebi prajeſche, ſo dyrbi ßo ſ możudom ſpokojicż, ale to na jeho duſchi niczo njeſmĕni.

Jónu bĕ Jakub do mĕſta jĕł. Wocżakowachu jeho hiżo pſchipołdnju, ale młynk pſchidże hatle połdże w noży pſany domoj. A wot tutoho dnja ßem ſapocżinſche pomału picż. S tym dhożſche ßwoju bołoſcż ſapicż. Se ſapocżatka bĕ ßo hiſchcże trochu wobhnjeſił, ale połdżiſcha zyłe dny w torcżmje pſcheßydża, cżaſto też zyłe noży.

Hanka cżiniczeſche, każ by to wſcho njewidżała. Jej bĕ to zyle wſcho jene.. Bĕ po cżaſu każ wotupika. Srudnje bĕ w młynje, nimo mĕry ſrudnje. Najcżeżſche mĕſeſche ſtary młynk ſam.

Bĕ wſchón ſeitarik ja nĕktore lĕta a njebĕ ſkoro wjazy ſ ſpóſnaczu. Młoży mĕſeſche ſnĕhbĕke. Khodżeſche wſchón ſeſtarjeny.

Kak bĕ ßo na dnju Hanżynneho kwaſa wjeßelił. Stónczinje bĕ ßo jeho pſcheżo dopjelniło, myßleſche. Bohaty Wowcżerkez Jakub bĕ nĕtko jeho pſchichodnny ßyn. Njemało żebi na to byczż ſdaſche. Haj — haj, rojum dyrbi cżłowjek mĕcż a njeżmĕ niczo popuſchcżiċż. Hdże bychmy tola pſchiſchli, hdyż bychmy dżĕcżom wſchu wolu dali. Te ßu we ßwojich młodych lĕtach ſ luboſcżu każ wopojene. Ssmorże roſumja wo hoſpodarſtwje. Haj, haj — ſ krutej wolu cżłowjek wſcho pſchewinje.

A nĕtko bĕ ßo to wſcho nadobo roſpkunyło, każ dym. Wſchĕ nadżije ſtareho młynka bĕchu ſiebane. Młynk, kotryż hewak na kóżdym pjenjeżku wiſaſche a niczo druhe cżiniczż njechaſche, hacż jenoż ßwétne kubła hromadżiċż, dyrbjeſche nĕtko pſchihladowacż, kak młody młynk pjenjeży rońo broji a hoſpodarſtwo ſanjerdżi. Pondżelſi to tak dale, kak też to ſłónczi, tak myſleſche ſtary młynk. Tutkwilu njebĕ hiſchcże tak ſlĕ. Młody młynk hiſchcże ſe ßwojeho pſcheſa a wéjcże by ßwoje ſamożenje ſa ßwoje zyłe żiwjenje njepſchipekli. Ale hoſpodarſtwo pod tym cżerpi. Stary młynk ſa wſchĕm hladaſche a wſcho wjedżeſche, jako by w młynje ſam hiſchcże knjes był. Tola ſchto budże potom, hdyż jeho wjazy njebudże.

Stónczinje jeho hiſchcże ßwĕdomje hrjebaſche. Wón bĕ był, kotryż bĕ Jana tak rjeż do żuſby pſchedał. Nĕtko ſtajnje na njeho myßleſche, kak by byto, hdyż by Jan młody młynk był.

Pſched nĕkotrym cżaßom bĕ też Janowa macż wumrjeła. Wona bĕ tehdom hnydom ſe ſrudobu ſkhorjeła, jako bĕ ßwojeho jeniczkeho ßyna ſhubiła. Wot tohocżaßa ßem njebĕ wjazy ſtanyła. Wón mĕſeſche potajſim też jeje ßmjercż na ßwĕdomju.

Jeneho dnja wjeczor Jakub domoj njepſchidże. Wón njepſchidże ani rano. Pópłaczu ſtużobnu do torcżmy, ſo by ßo ſa nim praſchała. Ta pak ßo wrócżi ſ pópełſtwom, ſo je ßo wón wokoło poł noży ſ torcżmy wothalił. W młynje naſta wulka cżehnoſcż. Wupołłachu cżeledż, ſo bychu ſa ſhubjenym pytali. A ſa khwilu pſchibĕża ſtary młynkti bjes dycha je ſrudnym pópełſtwom, ſo ßu młodeho młynka morweho ſ młynſteje rĕcżali wuczaßnyli. Hacż je w pjanoſcżi do rĕki padnył abo je żebi żiwjenje wſaſ, njemoże ßo dopokaſacż.

Młoda młynkowa nad rowom ßwojeho mandżelſkeho hórko ſapłaka. Tak ſrudneho tónża ſ nim ßo njebĕ nadżała. Wón bĕ ju tola wutrobnje lubował a je żebi ju ſ woprawdżiteje luboſcże wſaſ.

Saßy bĕ ßo nĕſchto lĕt minyło. W młynje naſta mĕr a pokoj. Stary młynk ſaßo hoſpodarſtwo wjedżeſche. Bĕchu wĕſo ſrudni nad ſmjerczu Jakubowej, tola wſchitky żebi wodychnychu. Wotżebje ſtary młynk bĕ ßo dopołnje ſmĕrował. Jeho Hanka bĕ nĕtko ſaßo ßwopſchehrĕſchiċż. Staſnje myßleſche na Jana a wo nim rĕcżeſche. Mĕſeſche jenoż hiſchcże jene pſchecże, ſo by mohł dożcżakacż Hanżyne ſbożo. Potom by rad ſemrĕł.

Stónczinje bjeſche do mĕſta a praſcheſche ßo pola wyſchnocże ſa nim, tola nichtó niczo wo nim njewédżeſche. —

Jeneho dnja wjeczor pſchidże do młynkez dwora njeſnaty putnik. Praſcheſche ßo ſa ſtarym młynſtim. Wobaj ſaſtupiſchtaj do młynja. Sa khwilu pſchidże ßnym wokomiku ſawpka Hanka: „Jano!“ a bĕ hiżo na jeho mutrobnju. Nichtó njemóżeſche ßyłłow dla ani rĕcżeċż. Najbóle witaiſche jeho ſtary młynk. Se ßyłſami jeho wo wodżaże proſcheſche.

Tak bĕ ſtary młynk woprawdże Hanżyne ſbożo docżakał. Sa mĕżaż bĕ w młynje druhi kwaß. A hdyż ja lĕto bacżon nad młynom ſaſklepota, njemóżeſche ßo ſtary młynkez dżeń ani wot kolehki hnucż.

fnjes wučer Berger, k 1. meji ja wyschischeho wučerja pomjenowany.

Z Rožanta. Towařstwo serbskich katolskich mlodźenc̆ow nadźija so, zo budże přichodnu nje̊dźelu 8. rožownika připołdnju skoro wšitke serbske towařstwa tu wjesele powitać móc. Haj, njech přińdu wšitcy z blizka a z daloka na naš swjedźeń poswjec̆enja našeje noweje khorhoje, hdyž „so k starym towařskam stowařši towařska družic̆ka rjana a młodna kaž druhe, kiž chce tež wojować za prawa Bóžske a čłowjeske, za prawa naroda serbskeho“, kaž to tak krasnje wupraji naš basnik Józef Nowak. Towařstwo a cyła wjes čini najwjetše přihoty a napinanja, zo by wšitkim lubym hosćom přihotowało wokrewjace hodźinki.

S **Lubija.** S njebožowym pschipadom je pondźelu wjeczor wokoło 11 hodź. tśěła Wagner tudomneho twarskowanskeho batallionа gmjerc̆ namakał. Jako wschedo munizijowym twarjenjom na śiraki stejesche, zhubi Wagner z njewujasnjenym pschipadom do ławje hwiždkele tśěł. Jeho hischće žiwehо namakachu, dokelž pak běsche pschewjele krwje zhubił, njemóžachu jeho wjazy pschi žiwjenju spěrjec̆. Dokelž su switki njeboža jara njejåsne, stane rěčnistwo nalež̆itosć pschepytuje.

S **Lubija.** Najstarsha wobydlerka nascheho města, Maria Klara zwid. Müllerowa, je w nozy na hrjedu wumrěła. W juniju by swoje 96. narodninу zwjeczeć mohła.

Male nasymnjenje pschinjese ji po krótkim khorozoju tež zymjerc̆. Hacž do najpozdnischeho cz̆asa wobsědżesche swoje duchowne mozy a zajimowasche so žiwje za wschitke podawki.

S **Maleje Nydeje.** Sobotu wjeczor tudomna młodźina na meju stajesche. S nětkajeje pschic̆iny so žerdź wobžiny a njezjenjeneho Richtera z Noweje Luki w mjeswocu srani.

S **Hornich Brusow.** Pondźelu mějachmy w naschej wsy wot Seleneho schtwórka hižom pjaty woheń. Popołdnju wokoło 4 hodź. počzachu se Starij žiwnosće pomjerjenja zhapacz, kiž so rucze na domske wupschestrěchu. To dźěsche tak spěchnje, so mózachu wobydlerjo hornjeho posłhoda jenoż hischće z wohnom swuczahacz. Wobej Wukrancžanskej zhlawje pschikhwatajschtej bórzy k wohnjej, njemóžeschtej pak wjazy wjele wukhowacz. Bohužel žu so tej žiwnje žobu spalichе. Kak je wohenj nastał, njeje znate. Cz̆ežkosće wohnje su pola naš hižom woprawdźita krajna cz̆wila, pschetoż njefandże žadyn tydzeń, hdyž so tu palikło njeběh.

S **Hródka.** Njedźelu popołdnju sta so dróhy z Hródka do Wojerez̆ njesłoże z motorskim kolom. Mandźelska A. z Brigic̆inego Dwora běsche zhedi nowe jězdne koło kupiła a chcyše so na dróhy w jězdenju swuczowacz. Runje njedźelu wjele motorskich kołow po dróhy jězdesche, dokelž běsche nětkajke wujězdowanje. Jako sadu rjad motorskich kołow pschijědże stupi mandźelska A. z koła a wjedźeše swoje koło po schez̆kach. Nadobo pschijědże motorski kolesaŕ po schez̆kach a wosta też na schez̆kach, jako so žonje blizesche. Wón sajedże wot sadu do njeje a jědźesche dale, so wo tranjeme njestarajo. Mandźelska A. dyrbjachu do Hródkowskeje khorownje dowjesć.

S **Leschczjow** pola Hródka. Pondźelu, 2. meje, pschipołdnju 1¼1 hodź. stejesche nadobo je flomu kryte domske wobsědżerja Arnoschta Nagorka na fórbarku w plomjenjach. Wobsen̆ so tak rucze rozscheri, so wot domjasteje nadobu niczo wukhowacz njemóžachu; wschа drasta a wumenkarzyne 40 hriwnow je žobu spali. Jako Leschczjanska wobora se žiwkow pschichwata, stejesche domske po zyłem we plomjenjach. Ležima běchu japoczeli žiwkacz, dokelž so tež žuždne domske wobsědżerja Kóbera zapalicho. Wono běsche tež se flomu kryte. Tu mózachu nadobu hischće wukhowacz, ale twarjenje žo wotpali. S wulkej próżu poradźi so woboram, wohrożenu bróžeń a žuždobu je flomu kryty Michlez statok pjched zahubu wukhowacz. Dokelž wětr njepschichwdnje dujesche a běchu studnje bórzy wuprózdnjene, běsche strach wulki, so žo zyła wjeż wotpali. Tohodla wokrejžnu motorsku žiwkowu z Hródka zawołachu, kotraž za njedźe 35 minutschinow pschijědże a za 10 minutschinow wodu da. Za krótki cz̆as běsche wohenj zalaka.

Hospodarski rozhlad.

Schtwórk 5. meje 1927.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,214	**100 pólsk. markow**	—
jandželski punt	20,476	**100 čěskosl. krónow**	12,478
100 šwajc. frankow	81,06	**100 franc. frankow**	16,515

Berlinska burza wjeczera mjernischo wotbě̊ža. Kursy **efektow** žo sesłabjowachu. Akcionje a dołżne listiny swój **dotalny** mjerny wobrot sakhowachu.

Produktowe wiki běchu powschitkownje mjernische. We **wulkraju** bě žito znowa dróhische. Tudomne wiki so po **tymle** pschikładże zyle njeliščowachu. Nanoż pschejża znotwa wo 20 pj. a wowsy wo 25 pj. horje srahowschtej. Rožka a jec̆mjeń pschi wuttomnischich placžišnach sawostahchej. Wjeczera placžesche zentnar

w Berlinje:

pschenicy 15,30—15,45 hr., rožki 13,75 hr. hacž 13,90 hr., nakhatajsho jec̆mjenja hr. 11,75—12,80 hr., nalwunjkeho 10,50 hr. hacž 11 hr., wowsa 12—12,20 hr.

w termijowym wikowanju:

za meju: pschenicy 15,12½—15,25 hr., rožki 13,90—13,95 hr., wowsa 12,97½ hacž 12,30 hr.,

za julij: pschenicy 14,32½—14,90 hr. a rožki 13,37½—13,40 hr., wowsa 12,20 hacž 12,15 hr.,

za september: pschenicy 13,40—13,43¾ hr. rožki 11,57½—11,65 hr.

Někotre placžišnu Drježdżańskich witow (Markthallen).

Wjeczera hrjedu placžachu **kólata** 90—100 pj. **punt**, **rěžane** młode hušta punt 2,30—2,40 hr., **karotle** 1—1,20 hr., **libjata** 2—3 hr., młode **kaczki** 1,50—2,50 hr., **truty** 1,50 hacž 1,60 hr., **bažanty** (khabony) 4—5,50 hr. **kaczki** 1,70 hriwnow hacž 2,60 hr., stare **kury** 1,30—1,60 hr. a młode **kury** 1,60—2,00 hriwnow, **holbje** schtuka 50 pf. hacž 1,50 hr., **karpy** 1,40 hr., **liny** 2,50 hr., **kwětkaty kał** 35—100 pj., **jabłuka** 20—40 pj., **jódźna loboda** 15 **pjenjezkow**, **zhubła** 15—20 pj. a **orchej** 8—10 pj., **mjed** 1,40—3 hr., **běrny zentnar** 7,00—8,00 hr., punt 7—9 pj., **žołotej** 15—30 pj. **kěrčk**, **cz̆ežwjene kał** 20 pjenjezkow a **běły** 12 pj., **seleraj** 30 pj., **sellerij schtuka** 15—45 pj., **karoty** 12—20 pj., **rjbzaty kał** 13 pj. a **butra** 1,90—2,20 hr. **dobre mloko** 31 pj., **twaroh** 30—35 pj. a **jeja** 12 pj., **pschenic̆na muka** 31—35 pj., **rjenjeń** (Rjabarber) 20 pj.

Sćehowanje wiki wjeczera hrjedu w Berlinje
(Magerviehhof-Friedrichsfelde).

Na nje běchu pschihnali 627 **schkałow** a 657 **prošatow**. **Ze placžachu**

schkałi:

wulke	54—70 hr.
hrubje	38—54 hr.
małe	24—38 hr.

prošata:

wulke	16—24 hr.
hrubje	10—16 hr.

Pschistajcz̆ pytaja:

Połzu do domu, Hoppyna w Hródku, Louisyna hasa 2. Nerlichowa we Wojerez̆ach, Bahnhofstr. 10. — **Kupcz̆i dwór** w Pomorzach. — Brodźina, pjekarka w Korsynju. **Bohoncža**, hosćenc̆ w Barcze.

Dźěłacz̆eŕi Duwas w Dźěžnikach.

Dźowku we Wojerez̆ach, Bahnhofstr. 32.

Połzu do domu, Wielukowa w Běłej Wodźe, — Engelhardtez̆ piwarnja. — Engmanna, bankowa direktorka w Běłej Wodźe. — Dr. Haller, fanatorij w Mužakowje. **Swinjušu**, kupcz̆i dwór we Łasu.

Hospodatišu fejerni, Reichez̆ knihtornja w Mužakowje.

Hospodarskeho pomocznika, Rohberger we Lutoczjanach.

Schokra, piwarnja w Mužakowje.

Na pschedaż.

Wós dźěczazy w Běłej Wodźe. Mužakowska dróha 6 III. W Kamjenzu, Kinsbórtska haża 9I. — W Budyschinje na Lubijskej dr. 2 III na Lwo a na Zitnej haży 7.

Kamor kuchinski a wschelaki druhi cz̆apor w Nisłej na Christophowej haży 2 delka.

Kuchinske wuhotowanje, Geißler w Hródku, Louisyna haża cz̆o. 1.

Sćano we Wojerez̆ach, Goethowa haża 20.

Motorske kolo, Hotop w Chwjatach pola Hródka. — We Budyschinje, Hoschiza haża 17.

Wosaj hospodarskej Grundmann we Wulkej Nydeji.

Krowa wyšokoužitkowa we Nowej Luzy 2. — Młoda pobžona krowa, Müller, hosćenc̆ w Barcze.

Wol dobry do cz̆ahanja w Hornim Wujězdże 15.

Rěsak selenеho w Rakecžach 26.

Wěsak Ehardt w Budyschinje, Honkowski wuež 10.

Prošata w Wrěšnjanach 19.

Derjesćerjenу dźěrcz̆aju wós je tunjo na pschedań w Budyschinje na Hansenstr. 9 delka na Lwo.

Esudnišu na pschehladowanje,
pjatk 6. meje 1927

w Milorc̆izach dop. w 10 hodź. 45 kop rožki, 10 kop žeń pschenicy a 13 kop wowsa (kupcy zeidu žo w hosćenzu),

w Lejnje pola Kamjenza: pschikowy sofa a złoty wós — luzy leidu žo dop. w 11 hodź. w hosćenzu;

we Wojerez̆ach sobotu 7. meje dop. to 11 hodź. w hosćenzu „K złotemu lawej“: Dźěcza kosza a wina, kupčr ruma, dźěłba zigarow, sadowa horda, dźěłba meblow, dźěłba swjećschnikowych klanikow, proch srěbkaty;

w Horach pola Wojerez̆ wuttoru 10. meje wschitko. w 12 h. w Pilopez̆ hosćenzu krowa cžorna schaka.

Skrowe depeše.

Barlinske produktowe wiki dźensa dop. 3/11 hodź.: Wiki mérne, pschenica kruczišcha, rožki po wukrajnych powješc̆ach.

2/12 hodź.: Kaž psched hodźinu.

Płac̆izny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe symje po tuni abo 1000 kg hewak 100 kg. płac̆izna po złotej hriwnje.

	4. 5.	3. 5.		4. 5.	3. 5.
Pšenica	306-309	302-305	bunу	20-22,00	20-22,50
rožka	275-278	275-278	woka	21-24,00	21-24,00
nal. jec̆mjeń	235-256	235-256	módre lupiny	14-15,00	14-14,50
naz. jec̆mjeń	210-220	210 220	žołte lupiny	16-17,00	15-16,50
wows	240-244	235-240	zeradella	19-24,00	21-25,00
kukmrica	192-195	192-195	raps, wosušk	15,60	15,60
pšenc̆. muka	36-34,75	36-38,50	lany wosušk.	19-20,00	19-20,00
ržana muka	36-38,00	35-37,75	poch. melasa	—	—
pš. wotruby	16,00	16,00	běrnj. kruški	34-35,00	34-35,00
rěžne „	17,00	17,00	symje, 50 kg	2,50-2,90	2,50-2,90
raps „	—	—	ržana stoma	1,80-2,05	1,75-2,00
lane symje	—	—	pšenična „	1,05-1,45	1,05-1,45
hróch	26-29,00	26-29,00	wowsna „	0,90-1,20	0,90-1,15
pjeluški	20-22,00	20-22,00	jec̆na „	0,95-1,20	0,90-1,15

Płac̆izny rěžneho skotu na Barlinskich skótnych wikach.

4. meje 1927. Płac̆izny po centn. a zł. hriwnach.

Skótne družiny a woznamjenjenje.

Woły: 258.

Połnomjasne, wukormjene, najwjetše rěžneje hódnosće hač do 6 lět	—
Młode mjasne, njewukormjene, starše wukormjene	56—58
Mjenje wukormjene młode, derje picowane starše	50—53
Mjenje picowane wšěch starobow	38—45

Rykl 506.

Połnomjasne, wurosćene, najwjetše rěžneje hódnosće	55—56
Połnomjasne, młódše	53—54
Mjenje wukormjene młódše a derje picowane starše	50—52
Spatne	47—49

Jałojcy a kruwy: 746.

Połnomjasne, wukormjene kruwy najwjetšeje rěžneje hódnosće	46—50
Połnomjasne, wukormjene jałojcy najwjetšeje rěžneje hódnosće hač do 7 lět	39—44
Starše wukormjene kruwy a derje wuwite młódše kruwy a jałojcy	30—36
Derje picowane kruwy a mjenje picowane jałojcy	23—26
Mjenje a spatnje picowane	—

Cełata: 3100.

Najlepše wukormjene (2. druž.)	70—84
Mjenje wukormjene a tajke wot cyca (3.)	62—65
Spatne (4.)	43—50

Wowcy: 3018.

Młódše a starše wukormjene (2. družina)	50—59
Starše wukormjene (3.)	40—48
Mjenje wukormjene (Märzschafe) (4.)	25—35

Swinje: 14513.

Połnomjasne, wosebitych rasow a jich křiżenjow, hač do 1½ lět stare	—
Wukormjene	55—56
Mjasne	54—55
Spatne	51—53
Raney a kundrozy	49—52

Z Łužicy.

* S **Wolbramez.** Jako cz̆ežke tudomny hosćenzar Lehmann w cz̆emnej mětłosći, hdyž buchtowizu z dujkom khowasche, dujkowe pschechwatowasch. Ke tomu bě žebi zwěcžu saswěžił. Nadobo sta so rozbuchnjenje, wubuchnjeny dujkowy plun hosćenzarja w mjeswocu strašnje wopali, powětr pak jeho nasad cz̆isny. Na žoho njewobstejesi za wócžzy žadyn strach.

S **Cibawy.** Pondźelu wjeczor krótko po 6 hodź. automobil tudomneho dźěłacz̆era Otta Langera powali. Langer pschijědże se swojim kolom po jara nahlej Pohrjebnischezowej dróhy bełe a sajědże do automobila, kiž z hornjeje wožy jemu napschec̆o pschijědże. Auto dźěłacz̆era na stronu wjerchny. Cz̆ežke koło žo pschi tom nimale zyle złonžowa. Měrno, na kotrymž žo nještoże sta, je jara hubjenje pschewidżec̆.

* Se Žitawy. Nazarschi měšc̆an nascheho města swoje cz̆esće tele dny pschi dobrej strowoscži swój 50-letny jubilej jako měšc̆ean. Jubilar je cz̆ěłka August Lorenz a je 95 lět stary.

Ze susodnych a dalšich krajow.

* S **Drježdżan.** (Pschedacze nowiny.) Kaž słyschimy, je nakład Barlinskeje zentrumskeje nowiny „Germanije“ jandżenu žobotu sakhu zentrumsku nowinu „Sächsische Volkszeitung“, nad kotrejž běsche žo konkurs wotwenił, a Saxonia-cz̆iščežerjow, kotraž k njej žłuschu, kupił.

*S **Mischna.** (K njeboži z cz̆oknom pola Tolkewiža.) Kaž drje móže so ložby cz̆ilak nowin hischcze dopomnicz̆, so w nozy na njedźelu Palmarum pschi snjeschożenju cz̆olma na Lobju pola Wachwizy sankar Fryz̆ Kühn a pschekupski pomocznik Arnoscht Pahlig satepschichtaj. Pondźelu je woda Kühnowe cz̆ełko do Mischna pschiplawila a tu jo wucz̆ahnyli. Pahligowe cz̆ełko, liž běsche nan pjerjich dźěcz̆i, pschesco hischcze njeju namakali.

* S **Lipika.** (Dźěcz̆o žo cz̆ežko woparito.) W domje na Weißenfelskej dróhy 47 wopari žo 1½ lětne dźěcz̆o jeneho schofera. Holcz̆i běche w njewobsedżowanym wokomiku płunowy schlawk schrabnył a za njón cz̆ahnył a pschi tom hornz̆ z horcz̆ewodu powalił. Woda wuła žo na dźěcz̆o, kotreż žo jara cz̆ežko wopari. Wbohemu hólcz̆u dyrbjachu hnydom do diakonischeho wustawa dowjesć.

Najnowše z cyeloho swěta.

— **Schtrowa powětrej wo wjedrje za jutrje pjatk:** Pomrocznje, hewak žuchu a cz̆opko. W Jendźelskej žo wuwjedrifo, tola trochu khłodnischo.

Połzy nowinarjo do Prahi pschijědu, so bychu po Cžechach puczowali a cz̆ešći lud a kraj sejnali. Prajile nowiny pischu, so budża so połzy nowinarjo pschejwědcz̆ić móz, so žo jich sympathije za Polakow mjes cz̆ěstim ludom hłuboke korjenje wupuschcz̆ale.

*

Madjarski ministerski pschedsyda hrabja Bethlen je rjekł, so ma Madjarska jasim na tym, so by na Adriatiskim morju žyzna Italska była, runje tak kaž ma ta jasim, so by na Dunaju žyzna Madjarska stała.

*

Hacž dotal je žo we wulkej wodźe w Mississippia nětkaže 350 ludži tepiło, 300 000 ludži je bjes doma, 1500 kołmych kilometrow je žo powodźiło. Wjele ludži je žo zhubiło. We blišschim cz̆asu budże dalschich 200 000 ludži bjes doma. Sajtaranje cz̆ełkunjenow, kotřiž z wjetschego dźěła pod hołym njebjom lěhaju, je jara wobcz̆ežne — dokelž žo wosebje w Louisianje, wjele wobydlerjow komdżesche, žwoje statoki wopuschcz̆eli, je žo gouvernenrej diktatorišta mój dała. Gouverneur je pschikałał, so ma w połodnischej Louisianje wobydlerstwo 300 kołmych kilometrow wopuschczicz̆. Nazionalna garda je žo mobilisowała, so by wobydlerjow z kraja honiła, kotremuž powodźenje bycze

*

Kaž žo z Newyorka powě, je žo tej Kanada z powodźenjom potrjechiła. Rěki Quopello, Assiniboina a Saskacžewan žu pjches brjohi stupiłe. Wjacy dyžli 100 domow je žo wotpalowało. Wjele ludži je bo tepilo.

*

Po powěsći z Newyorka jenicžka wohenjbluwaza hora w połnocnej Amerizy Lajsow, z nowa wohenj bluwa. 200 metrow wyšoka płomjenjowa trubel z hory stupa.

Hłowny redaktor a zamolwity za politiku Marko Smolek w Budyšinje. — Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Dučman w Budyšinje. — Za hospodarski dźěl: Arnošt Bart w Bro̊zynach. — Za nawěšćenki O. Janak w Budyšinje.

Tworykupowace towařstwo w Budyšinje

z. dr. z wob. ruk.

poskića swojim sobustawam ze samsneje cigaretoweje twórnje w Stuttgarće:



Jenož k dostaću w konsumskim towařstwje!

Najwjeršy skład w měsće!

spanske jstwy wšěch drjewowych družin a po wšěch płaćiznach

jědźne jstwy tobornja z 150—240 cm

knježske jstwy tobornja z 110—240 cm šěrokim knihow. khamorom

bydlenske jstwy, kuchinje, klubowe a małe meble, stołcy

Samsna dźěłarnja za twory a meble

Clemens Schmidt w Budyšinje

na Bohatej hasy 15 na Hrodowskim naměstnje 2

Jepa Kleidung — **6. a 7. meje** — **Jenož 2 dnjej** — **6. a 7. meje** — Jepa Kleidung

Sami zhotowjene

Kholowy

po

fabrikskich płaćiznach

Dess.	1725 Manchester, dołhi	6.25	Dess.	1718 cwjern	4.55
„	1726 „	6.26	„	1719 smuhate	5.10
„	1726 „ sportski	8.75	„	1720 „	4.85
„	1599 Jendźelska koža	4.35	„	1713 „	5.90
„	1723 cwjernowy cord, šěry	7.20	„	1721 čorny pilot	6.45
„	1717 cwjern	4.95	„	1723 cwjernowy cord, zeleny	7.20

gumijowe mantle wosebje tunjo

Naš creditny system **płaćenje po dźělb. po klam. płaćiznach** poskića přijimnu składnosć k nakupowanju wobleckow. Sakko a sport. form. 18.-, 22.-, 26.-, 35.-, 42.- atd.

sport. kholowy Knickeboxer nowoćas. tkan. šwarny přirěz

Dospołne wupředawanje

zbytkow wołmjanych a dobrych tworow

knjeza Strympy

W Budyšinje na Mjasowych wikach čo. 11.

při Pětrowskej cyrkwi. We wobkhodnej rumnosći k. Strympy.

Towařstwowski powěstnik.

Bukecy. „Radosć" zarjaduje njedźelu, 29. meje, wulět na horu „Ješken". Hosćo, kotřiž chcedźa so wobdźělić, su wutrobnje witani a njech so hnydom pola towařstwa zamolwja. Dirigent.

Drježdźany. Serb. tow. „Čornobóh" zeńdźe so přich. sobotu, 7. meje, wječor 8 hodź. swojim měsačnym posedźenju pola sobustawa G. Zmija na Christianskej drózy 22. Přińdźe pak w prawje bohatej ličbje. Na dnjowym porjedźe steji naš mejski swjedźeń (15.) w Boxdorfje, tuž ma so wšitko nadrobniśo rozrěčeć. Tež hosćo su nam lubje witani. Předs.

Lichań. „Zernička" změje štwórtk wječor ½9 hodź. ważnu zhromadźiznu pola Rudolfec w Lichanju. Spěwanje tón tydźeń wupadnje.

Nawječorny wokrjes Sokolskich Jednotow. Na dnju posweječenja khorhoje młodźencow w Róžeńće (8.V.) zhromadźuja so Sokoljo w **1 hodź.** w Sernjanskej korčmje. Wot tam počehnjemy zhromadnje do swjedźeńskeje wsy. Njech so kóždy po tom ma. Zarjadnistwo.

Radwoŕ. „Serb. Ratařski Dorost" změje tutón tydźeń štwórtk wječor we 8 hodź. pola Šmidkec ważnu zhromadźiznu. Wšitkich towařšow wočakuje předsyda.

Radwoŕ. „Sokoł" změje přich. pjatk wječor z dypkom we 8 hodź. zwučowanje. Po zwučowanju je ważna zhromadźizna. Načolnik.

Sokolski Zwjazk. — Wšěm Jednotam wozjewjamy, zo zlět w Čisku na postajenem dnju 17. VII. 27 wostanje. Městne wobstejnosće přepołoženje njedowola.

Wulki Čisk. „Jednota Sokoł" ma kóždu srjedu a sobotu zwučowanje.

Zwjazk serb. spěwańskich towařstwow. Sobotu, 21. meje, popołdnju z dypkom w 4 hodź. je hłowne posedźenje w „Běłym Konju". Dnjowy porjad: 1. Što budźe z Kocorowym „Naléćom"? 2. Wobdźělenje při spěwnych wuběhancach w Prazy (1928). 3. Wo hłósnej kulturje. 4. Namjety, rozmołwa. — Dirigenća, předsydstwa a sobustawy wšěch towařstwow so z tutym na tuto posedźenje naležnje přeprošuja. Njech pak je sebi kóždy wědomny ważnosće wěcy. Ze serbskim postrowom

B. Krawc, hł. předs. J. Slodeńk, hł. dirig.

Haudrij Štrympa
w Budyšinje
na Róžowej hasy 15
poruca
meble
a połsrowane twory
Sym Serb!

5 lětny kóń,
bruny wa lach, je na předań w Khróšćicach čo. 75.

Princeske suknje, košle, žonjace kholowy, jaki, kosłowy płašć, kopřiwinu, běle a pisane ložowe šaty, čopte štatliki jara tunjo **K. Erler** w Budyšinje na Žitnowikach 11, znapřeča hosćeńca „Stern". Ręču serbsku! Telef. 3519.

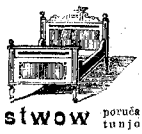
Rajs za čipki
jahły za čipki
hejdušku za čipki
najtuńšo pola
Karl Kahrowe
wBudyšinje naŽitnowikach

Derjehodź. naprawy k wjerćenju plumpow
(Pumpenbohrer) su na předań w Khróšćicach čo. 16.

Domjacu holcu,
15—16 lět staru, so hnydom do překupstwa pyta. **Joh. Rentsch** w Budyšinje na Sedanskej drózy čo. 22.

Trjebane a nowe

meble



kaž też **wuhotowanje jstwow** poruča tunjo

Ernst Stelzig, na Hrodowskej hasy 4[I]

Podźělnje płaćić dowolam

Jenož tři dny!

Klobučkojte praliny

½ punta **32** pj.,

mlokowe, worjechowe, moka šokolady

3 tafle po 100 g **88** pj.,

drobny rajs (Bruchreis)

punt **18** pj.

Thams & Garfs

w Budyšinje, na Hłownem torhošću

Dla mało ruma

předawam niže nakupowańskeje płaćizny

kopanske mašiny, 2½ a 2 metr, **hnojidloklad., syjacu mašinu, kultivatory, běrnyplokaki, běrnyparjaki, centrifugi, elektromotory, płokanske mašiny, wjerćate butrobasy atd. atd.,** nimo toho **honťwjeński wóz,** dosp. nowy, za pół płaćizny

Carl Gast w Budyšinje

na Drjewowych wikach.

Wosebite poskićenje

salonskich briketow, też połojčkow a běrtlkow (całtki), cent. za **80** pj. **ze składa w Halštrowje.**

Prošu hnydom doprědka skazać. Skazanki po porjadu wuwjedu. Po přeču rady położenja za płaćenje přizwolam

Albert Paatz

dwórniśćo w Halštrowje. Tel. 13

K nalčtnim wusywam

poručam:

Kalowe symjo (za běły a čerwjeny), **runklicowe symjo** (za žołtu a čerwjenu Eckendorfsku), kaž **wšě druziny kwětknecho symja.**

Drježdźanske **cybłowe sadźenki** a **čerwjene dźećelowe symjo,**

wšě druhe symjenja za polo a do zahrodkow.

Jan Bjedrich w Kołazy

Sym Serb. — Sym kóždu sobotu w Budyšinje na Mjasowych wikach

Dalije

najrjeńšich a najnowšich družinow w najwjetšim wubjerku (skazajće sebi płaćiznowy zapisk),

gladioly,

Spamanske płahowanja. Zymuznjesliwe **křćenje,** sylnych sadźankow a najlěpše družiny za nowočasnu zahrodkowu pychu (wobkromjenja kaž kamuškowe zahrodki)

poskića

Handrij Pětschcke
zahrodnistwo
w Budyšinje, Lazaret. dróha 399a. Telefon 3307

Dźećace wozyčki

we wšěch barbach jenož dobre kajkosće a jara tunje

Paul Böger
w Budyšinje
na Šulskej hasy 2.

Walter Rinnelt

na Kamjentn. hasy 17 **w Budyšinje** při hotelu „Krony"

wosobny frizěr za knjezow, knježny a knjenje



zhotowja wšě wlosowe dźěła, kaž wotřihanje po wašnju bubiskim a pažskim (Bubi u. Pagenkópfe). Najwjetši skład wšěch toiletowych tworow. / Připrawjenje towařstwowych a dźiwadłowych, njewjesćinskich kaž też kwasnych frizurow. / Najspěšniše a porjadne posłuženje. —

Wosebity dom cigarow a cigaretow

Moltkowa drogerija

Hermann Schubert

w Budyšinje, na Moltkowej drózy 6. Tel. 3746

poskića

zela, barby, laki, serščowcy, gyps, cement, karbolineum, chlorwapno (Kalk), wapno k picowanju, soliciły syrićnatan, jatrowy fuk za skót. Symjo načinjace sridki, koparowy vitriol, železowy vitriol, mašin. wolije, mazy za kopyta a kože

Meble

kupować, je wěc dowěry. Postłužuju Was swědomiće a tunjo. Prošu wo wobhladanje mojeho składa. Wosebite zhotowjenje a předźělanje połstrowanych meblow w samsnej dźěłarni — kruće solidnje a po najtuńšich płaćiznach. —

Despang w Budyšinje

Telefon 3406 na Mužakowskej drózy 4 Žadne

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaća měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1.30 zł. hr. Do wukraja 13 Kč. Kóžde čo. płaći 10 zł. pj. Wudawa a ćišći Smolerjec knihićišćernja, zap. dr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawěsткi, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobćežnje so stajace nawěsткi a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje.

Čisło (Nr.) 105 | **Budyšin — Pjatk, 6. meje 1927 — Bautzen** | **Lětnik 86**

Njepřećelnosć w němskim knježerstwje.

Kaž „Berl. Tagbl." pišche, je wutoru popołdnju němski kanzler w němišej rjemowni z zentrumistimi sapołožkanjemi rosrěčenje měł. Pšichi tejle składnosći je so pjecza prajiło, so stejišćnjo němšknarodnjanalnych ministrow k praschenjam snutskowneje a swonkowneje politiki njeje tajke, so by so z nimi hromadże dźełanje snutska knježerstwoweje koalicije spomožiło. Němski kanzler pak so prózuje, naskawazu roskoru potłóčić. Konserwatiwna „Deutsche Zeitung" hišće pšecjo prěje, so su swady snutska knježerstwoweje koalicije a so němšzu nazionalni pytaju dr. Stresemannowe stejišćnjo podrycź. Tajke powěsće su pjecza wumyslany produkt fantasijow opposicijistich nowin. Do dr. Stresemannowych pšecźiwnikow su někotre robustawy zentrumskeje strony ztłuchcieja.

Sakska pšecźiwo konkordatej.

Na naprašenje w šejmje wo stejišćnju sakskeho zwobodneho stata w praschenju konkordata je sakskej ludowej stronje pšichłuchowacy kultusowy minister dr. Kaiser pšeches swojeho sapołožnika wotmołwicź dał, so we Sakskej njeje trjeba, **poměry mjes zyrkwju a statom se konkordatom srjadowacź**, dokelž je tale poměra hižo se němskej wušławu srjadowana.

Nowa methoda politiskeho wojowanja.

Wojowanje pšecźiwo sakonjej wo dźełaćerskich swjatkach w Jendźelskej njewočakane formy na žebje bjerje. Tak su na pšikład sapołožkanzy dźełaćerskeje strony zo salubili, so žo sa cźaš schěcź mězazow alkohola, cźaja, chojeja a tobaka wotrjeknu. Tónle pšikład ma na lud zbudźacy wliw, a z tym nalutowane pjenjezy, kotrež wěsće wschodnje někotre sta tyhacy puntow sterlingow wucźinja, maju žo sa pokłaćnju dźełaćerskeje strony wužicź.

Nacionalistiski zocialistiski skandal w Barlinje.

W Barlinje su žo w jenej zhromadźišnje, w kotrejž žo nětkle 3 000 wołosow wobdźěli, njesłychane hrube scene stałe. Do Barlina zamołany wodźeŕ Barlinsko-Braniborskeje župy nazionalistiskeje zocialistiskeje strony, dr. Goebbels, měsješe schcźuwaju rěcź, w kotrejž k nałožnoscźam pšecźiwo wschitkim nowinarjam namołwjesche, kotrjž běchu prenje Hitlerowe wustupjenje w Barlinje 1. meje ironiźy a wušměchnje pośudźili. S Goebbelsowej grawocźiwej schcźuwanzu žo wołoschje pschitomny farař Stucka roshori. Goebbels na pschikład wo wjednika młodeńskeho rjada Mahrauna praji: „Radźijamy, so Mahraun do blišscheje zhromadźišny pschinđże. Potom budź jemu Bóh hnadny. Ssnadź pak wón njepschińđże, potom je Boża hnada hischcze bóle z nim. Tajke podobne pschispomnjenja a wospjetny wuras „Zidowska ranza" farara Stucku tak roshorichu, so stóncźnje Goebbelsej, kotryž po swojim napohładze nicžo „ariskeho" na žebi nima, pschiwoła: „Wy dźe też wupadnjcźe kaž germanski młodźenz!" Na to da Goebbels zwojim pschiwišowarjam znamjo a w blišschim wokomiku farara se wschej mozu z piwowymi karancźkami do hłowy pjerjechu. Druhi z tkjemi do farara bijachu, kotryž runy, tola z trwju połaty je sale wuđże. Na podobne waschnje žu tež rosprawnikej Barlinskeho „Lokalanzeiger" z piwowymi karancźkami hłowu wobdźěłali, dokelž bě wón Hitlerowu mesšu zhromadźišnu kritisował. Snydom pa stóncźenju zhromadźišny policija pschitomnych wobdźělnikow sa brónjemi pschepyta. Tśicźi nazionalistiskich zocialistow, pola kotrychž brónje namakachu, sajachu. Jim dwanaceje napjatnikow, dale ćlumpachi, sabijaći, wóžom kałacźow, twjerdje stejaze noże a schtyri pistolje wotewsachu.

Nałožnjoscźe, kotrejž žu žo w tejle zhromadźišnje wotmeće, žu z pschicźinu byłe, so je Barlinski policajski president na załožku stawa 124 němskeje wušławy Barlinsko-Braniborskeje župu nazionalistiskeje zocialistiskeje dźełaćerskeje strony z jejnymi poboćnymi sjednoćenstwami rospuschcźił, dokelž sameŕy tychle organizacijow pschećiwo thkołtańskim sakonjam du. Teho dla je zobustawam rospuschcźenych organizacijow kóžde towarstwowe wukonjenje, wošebje wotbywanje zhromadźišnow sakasane.

Hospodarske rozprajenje w Genfu

Sscrjedu je žo w Genfu na konferenzy swětoweho hospodarstwa powschitkowne **rosprajenje wo pschicźinach hospodarskeje krizy wotmołło**, kotraž je žo po wójnje sapocźała. Rosprajenje žo z dołhim wědomostnym pschednoschkom schwedskeho ludoweho hospodarja profesora **Cassela** wotewri, kotrež mjes druhim **hospodarske wotbronjenje a wobnowjenje zwobodneho wikowanja** a po możnoscźi wjele hibańskeje zwobody za kapitał žadasche. Pschi tym dyrbi we praschenju **bjezdźełoscźe** rěcźesche, pod kotrejž wosobje Jendźelska a Němska cźerpitej. Sdyž žo praji, so je **kupowanjska móz** pornjo **wudźełańskej mozy** pschemała, dyrbi žo pschepytacź, kak by žo mohło temu **wotpomhacź**, hacź by žo dyrbjała produkzija smjeńšicź, schtož by k dalschemu wołhudnjenju Europy dowjedło, abo hacź by žo dyrbjało **kupowanjska móz a zdobom wudźełańska móz powjetschicź.** Profesor Cassel žo rozsuđuje za druhu theju wupraji. Konferenza ma nadawk, žrědki namakacź, so by žo **pschedewschem bjezdźełoscźi wobaralo**, kotraž po prawom nicžo druheho njeje, dyžli **bjezpschemyślenosć industrije.**

Jako druhi rěcźnik italiski wotpósłanz hrabje **Bonin-Longare** rozłoži: Hospodarske wuběhowanje pschezo pschi korjenju hospodarskich konfliktow leži. S posłběhanjom powschitkowneho sjeźiwjenja za solidarnosć sajimow a **hospodarske splecźenje ludow** pschezo bóle pohnjuja a z tym buwa pschezo jasnjische, so je sa **wschě staty jenak wužitne, so žebi mjes žobu w zwojej industrialnej a wikowańskej dźeławoscźi njeschtodźa,** ale so na wopak zwoje napinanja a sakonje do **wumérneho zwiga** pschinjeżu.

Sastupjeć jendźelskeje skupiny internazionalneje wikowańskeje **komory, Walter Runciman** z krótka wo **sasadach internazionalneje wikowańskeje komory rěcźeschе.** Runcimann **konferenzu** dojimawje namołwjeschе, so by w zmysle **sniženja zwonnich tarifow** skutkowała a žadasche, so bychu žo **wikowańske rěcźenja po możnoscźi daloko rozscherile.** Runcimann z pschijpomnjenjom **stónczi,** so budźe wěsće wobcźežne, hižo na konferenzy k wobkrucźowanju dojednanju dońcź, so pak położenje žada, so by žo **internazionalne samėnjenje twarow połepschiło,** wozebje z napohładom na wulke dźełaćerske cźrjodły.

Jako pósledni rěcźnik prjedawschi pólski wikowański minister a nětcźischi městopschedsyda pólskeho rudnistwa swjatka žadasche, so bychu žo narodne dźěło a hospodarske mozy kóždeho jenotliweho kraja se schitkazymi złami schitkale.

Ruski protest w Genfu.

S wotpohładom, so by žo możnemu attentatej na ruskich wotpósłanzow sadźewało, bě Genfska policija 26 robustawam ruskeho wotpósłanstwa na małym Genfskim pschedwórnischcźu Bellevue se żeleźnistkeho cźaha wusunuwši dała a je z automobilemi do jich bydła, hotela L'Angleterra w Genfu, dowjesć dała. Mėnjenje, so žo to po pschecźu ruskeho wotpósłanstwa stało, je žo jako mylna wupokasało. Ossinski, wjednik ruskich wotpósłanzow, je pschecźiwo tejle pschepokłapjacej pschiprawje protestował. Jemu pak to nicžo njepomhasche. Genfska policija je, kaž žo łda, po direktnej poručnjoscźi schwajcarskeho knježerstwa cźiniło, kotraž cźasyche wjele nowy pschipad, kaž je žo w Lausannu stał, snjemożnicź. Do Genfa pschijeschi, Ruskoju psched hotelom L'Angleterre twarjenje wobdawaju płót a pódła teho hischcze cźrjodnu policajtow nadeńdźechu. Sajco Ruskoju z wulkej wótrosću protestowachu. Zdyż hotelowy druhi posthód je w krutej wojomocźenoscźi wot druhich korridorow. Na wschěch rózłach běchu tajni policajtojo postajeni. Ruskoju žu wokebitu jędźerenju dostali, a pincźnizy jim poskłuwa, kotrež žu po sdaczu detektiwojo. Hotelowy personal z ludźi wobstejo, kotrychž smjeńšenja je nadobnje pruhowane. Hdyž jedyn z Ruskow na dróhu wuđże, jeho dwaj tajnaj policistaj pschewodźeschtaj.

Ossinkemu a jeho towaršchom žo tele schikanse pschiprawny njelubjachu. Wón žo na generalneho sekretara Swjatka Ludow, sira Erika Drummonda, wobrocźi, so bychu žo wone wotstronile. Drummond da prajicź, so sa wokomik njemóże nicžo cźinicź. Ruskoju žo teho dla rosžudźichu, so schtwórcź konferenzyne pożedźenje njewopuschtja. Wobrocźichu žo jnowa na Drummonda, kotryž Ossinskeho a jich generalneho sekretara Borisa Steina pschija. Po rosrěčenju, kotrež pol hodźiny trajesche, wonaj nowinarjam rjekschtachu, so je žo pschicźinje jeju njespokojnoscźe wotpomhało. Ruscy hłowni wotpósłanzy žo na to se wschelakimi wężywusłajenymi do reformazijskeje sale podachu, so bychu žo pschi dopołdnischim pożedźenju wobdźělili. Zich pschikład žo žyłnje wobkedźbowasche.

We Wukrajinje žu zyrkwje samkli.

We Wukrajinje, kaž daloko k Ruskej ztłuchca, žu wjele prawošławnych a romskokatholik. zyrkwjow a synagogow za Boże słužby sawrjeli a je někto sa druhe sameŕy rjedaju. Sawrjesće je žo po zadanju wschelakich bólschewiskich (kommunistiskich) dźełaćerskich a ratarskich organisazijow stało.

Turkowska přećiwo balkanskemu zwjazkej.

Italski a jendźelski późanz staj njedawno dołho rosprajenje z turkowskim zwonkownym ministrom Ruždiom bejom měloj, so bychtaj Turkowsku za załoženje balkanskeho zwjaska dobyłoj, kotremuž dyrbjesche też Turkowska pschizłuschcź. Turkowska je žo sapowědźiła, tajkemu zwjazkej pschistupicź. **Woprawdźe njeby pod tajkim nawjedowanjom liejazy balkanske zwjazki druheho sameŕa měł, dyžli Južnoslowjanjsku wuputacź.** Tajki plan pak Turkowska nochze podpjerasć.

W knježerstwowych nowinach „Djünburget" Junus Nadi bej pišche, so drje žeby Turkowska balkanski zwjazk pscheje, tola k temu žo nětcźischi wokomik wohrožazeje napjatoscźe njehodźi. Hdy by dyrbjało k balkanskemu zwjazkej dońcź, potom njedyrbjaše jenotliwe balkanske staty w pschewodzie wulkomozow krocźicź, kaž je temu dźensa, hdźež su Albanska wot Italskeje, Grichiska wot Jendźelskeje a Južnoslowjanska wot Francozowskeje bóle abo mjenje wotwišne. Na kóždy pad budźe žo Turkowska hladacź, balkanskemu zwjazkej zwjazkej pschistupicź, kotryž by ju moht z jejnejze starobliweje zakhowaneje neutralnoscźe do nětkajkeho konflikta zcźahnyć.

Wójna w Chinje.

Cźangtsolin pjenjezy wot Jendźelskeje žada.

S nowinarjemi žo rosrěčuju je general Cźangtsolin rjekł, so jeho finanzne wobcźežnjoscźe jemu njedowola, so by swoje politiske plany wumjedł. Wón sebi teho dla pschejesche, so by jemu **Jendźelska nětkle 20 miljonow puntow sterlingow pożicźała.** Sa to je wón swólniwy, wukrajnu kontrollu żeleznoho dawka a złownych dokhodach na dalsche pjecź lět sarucźicź.

„Westminster Gazette" k temu z Pekinga powě, so je žo z wěstych politiskich kruhow Cźangtsolinej namjetowało, so chcźeja jeho wójnu pschećiwo Kantonskim podpjerasć, jeli so by wotstronjenje sreźenja sarucźił, kotrež je Jendźelska pod hrożenjom Kantonskeho knježerstwa wo jendźelskim žydźelschcźu w Hankawje wobsamkła. S Cźangtsolinom by žo potom nowe sreźenje wobsamkła.

Jecźi Ruscy w Pekingu žu wotprawili?

W europiskich kruhach cźinja žebi starosćź wo **wojuđże 15 Ruskow, kotrychž Cźangtsolinowe wojerske wyschnoscźe jatych dźerja.** Wschitcy wopytarjo žu žo wotpokasali; tež schaty, kotrež žu jim dotal wschędnje pschinjesli a sa kotrež žu twitowanki podpisali, žu jastwowi straźnjay se pschispomnjenjom wrócźili, so Ruscy sapowědaju, schaty pschijcźeź, twitowanki podpisacź abo lisy pisacź. Dokelž žo też amerikanskemu rěcźnikej, Fozej njeje dowolilo, so z jatymi rosrěcźeć, kotrychž sastupuje, myśla žebi, so žu po **Cźangtsolinowym pschikasanju jatych we cźichosći wotprawili.**

Nabožeństa wójna w Indiskej.

W Lahore w jendźelskej Indiskej je ke krwawnym sražejanjam mjes hindami a muhamedanami doschło. K wobnowjenju porjada žu někotre kompagnije jendźelskich a indiskich wojakow alarmirowate. Na město je žo wobležnjeschi staw położił. Po dróhach žo z panzerowanymi automobilemi patrouille woża. Wschě sdźerjazy luda žo z nałožnoscźu roshonjeja. Njedźiwajcy teho žo wyschnoscźe boja, so budźa žo dla wulkeje napjatoscźe njeměry wospjetowacź.

Nadpad domorodnych na kupje Sumatrje.

Po powěsći, kotraž je schtwórtk do Hawga doschła, žu domorodni ſrjedu hollandſke wotdźelenje wojakow we Mongamatikim dole w Kloatikej krajinje nadpadli. Pschi tym žu jeneho Hollandſana a wošom domorodnych wojakow ſranili a schćerj nadpadnikow morili.

Amerikanska žitowa spekulacija.

Němſke ſeźiwjenſke ministerſtwo je nowinam ſkedźiwaju ſdźelenku pódałko: Njewočakane ſwyſchenje placžiſnow pschi žitnej burſy je w ſjawnoſći ſkedźa wulki njemér ſbudźiło. „Vorwärts“ tole roswiſe placžiſnow k temu wužije, nětčežſchemu miniſtrej ſa ſeźiwjenje a rataršſtwo porokowacź, ſo je ſe ſwojej politiku placžiſny wyſoko ſehnał. K temu ma ſo najprjedy rjez, ſo ſo žitne zła w nětčežſchim hoſpodarſtim lěcže, po takſim wot wutworjenja nětčežſcheho ſnježeſtiwa, njeſchu pſchemenite. Kóždy ſnaſeć wobſtejnoſcžow teź wě, ſo ſo roswicže placžiſnow njeje w Němſtej, ale na amerikanſkich witkach ſapoczało. Naſtork k temu žu ſwyſchene žadanja ſamóſtatkich krajow na pschenčnych witkach dale. Rośa je jenoź pomału a ſo komdźo ſledowała. Nosdźeł mjes rožu a pschenzu je ſo w tutym cžaſu ſamo wot 10 na 27 hriwnow na tunu powjeſchił.

Hobrſke powodźenje w Amerizy w ſwiſku ſ nětkotrymi druhimi njepſchihodnymi žnjowymi powješćemi žu tamniſchim ſpekulantam witanu ſkładnoſcź date, placžiſny krótko pſched žnjom hoſpodarſkeho lěta hiſchcze raz po możnoſći wyſoko ſehnacź, ſo bychu hiſchcze w ruzy mějaze ſbytne wobſkatki ſ najwjeſchim wužitkom pſchedali.

Europa, kotraž bjes teho khěrny dowos ſamóſtkeho žita trjeba a kotraž mjeſchcze pódła teho dla dotalneho wobhladniweho nakupjenja jenoź mało pſcheńcžna w Ukradowniach, je ſ Jendźelſkej na cžole dyrbjała do dittowanych placžiſnow ſwoličź. Pódła Jendźelſkeje žu hławnje wotebérarjo Franzowſka a rańſche kraje. Połoženje je ſo hiſchcze ſ tym pſchimóſtiło, ſo ſo nětkole teź w Pólſkej, kotraž je dla ſchkitanja ſwoje měny w ſpočatku hoſpodarſteho lěta daloko pſches ſwoj pſchetrjebk žito wuwjeſła, thětra potrjeba dowoża pokaſuje. S tym wšo pódła pſchenčnych teź roſtowe placžiſny horje ſtupaju. Pſchecžiwo temule roswieżu, kotreź ſ internazionalnych pſchenčnych witkow wuthadża, a kotreź wumožne kraje wšo dale wumuźiwaju, bychu nayraſwy jenotliweho kraja, taž ſnadź Němſke, bjes wuſpěcha woſtałe. Pſchihódne powěcže wo ſtawje ſywow w Němſkej ſo nadźijecź dowoleja, ſo ſ pſchibližnjom kłutſchich žnjow Němſke žitowe wiki wot ſamo ſmérnja. Tu tež ſo w tym pokaſuje, ſo ſeptemberſke ſapiſy ſe pſchecžu a rožu ſa tunu 40 hriwnow pod nětčežſchimi ſapiſanjemi leža.

— **Wo wjedrje.** Schtelonja ſe dźenſa rano ſkerſe na rjane ſchła. Wětr ſadowa wot rauja. Nad rańſchej Europu leži wyſchina. Tola ſ krótkeho wječora niſina pſchibłiżowaſe. Jej ſadźewa wyſchina nad norſkim mjes Jsłandom a Norwegiſku. Mjes tym ſo nam ſ atlantiſkeho oceana nowa niſina pſchibližuje. Tak je wjedro ſa poldźeſche dny njewěſte, chiba-li ſo je wyſchina w rauju ſylna doſć, ſo niſinowy ſ wjetſerom dowobarjeſ. Jutrje ſobotu ſtuđźeczko 4,20 ſkhadża a ſo 7,34 ſkowa. Měſacžk dop. 9,17 ſkhadża a ſo po połnozy 1,31 ſkowa.

— **Wulki zyrkwinſki konzert** wotměje ſo njedźelu, 8. meje pop. ½5 hodź. w Pětrowſkej zyrkwi. Jón wutwori jednotcžene khóry Budyſchſkeje župy w krajnym ſwjaſku ſalitich zyrkwinſkich hudźnikow. Program płaci 50 pf., ſ cžimž je ſaſtup ſaſtacženy. Tak je kóždemu wótam, konzert wopytacź. Sčinjedźenſke kenſchenje je po ſtiku ſ Bachowej ſpěwarjo kantatu „płacź a ſkórjenje“ wot Bacha. Sdźedźenſke predowanje ſmě khětre primarius Fröhlich.

— **Swój 25 letny wobſtodny jubilej** ſwjeceſche wječera ſchtwórtk knjes cžeſkoſtarſkiſi mjeſchtr Paweł Bergmann na Trjeſowſkych wikach 6. Jubilar je ſe ſwojej wobſtodnej wuſitojnoſcži wobſtodu pſches cžeſtze cžaſy pſchewjedł a jemu dobre mjeno dźerżał.

— **Składnoſcź k wulkiej na Cžornobóh a Běłobóh.** Njedźelu, 8. meje tanu ½6 hodź. je na Budyſchſkim dwórniſchcži jedźna pſchiležnoſcź k wulkiej na Cžornobóh a Běłobóh ſ póſtowym autom Kunnwalſkeje póſty. Jedźna płacžiſna wuczinja ſa wožobu 80 pf.

— **K potajmoſnej ſmjerći jedźerja Wagnera** pſcha 14. komp. 10. pěſcheho połka w Lubiju nam ſtaine rěcžnſtwo w Budyſchinje ſcžehowaze ſdźeli. Po dotalnych pſchepytowanjach maju ja to, ſo ſo wo njeſbožowny pſchipad jedna. Wagner je ſo po jdacžu, jako pſchi munizijowej khěži na ſtraži ſtejeſche, na prěkſich pkota ſydnył, kij munizijowu khěž wobdawa a je ſwoju tjelbu, kij je pſchecziwo błużnemu pſchedpiſmu nałkanu wjet, pſchi ſebi mět. Połom je ſebi naſtſcheho trochu wuſunył, ale ſ nězkaſeczkatiż pſchicžinju je ſkanja wotnejcźł a je pſchi tym ſ ſtelbinemu honacjej pſchiſcžał, ſ cžimž je wulkeſ wulecźał a na njeſbožowne waſchnje runje we wokomiku, hdyž mjeſche rołku tjelbu na ſo ſłożemu. Sa tole měnjenje rěcži pſchepytowanje na mjeſnje njeſboża, a we wěſtym naſtupanju je teź wobhładanje a wotewrjenje cžeła ſchtwórtk dopołnja wobkrucźi. Je ſcžeſka možno, ſo dalſche pſchepytowanja ſ druhemu wunoſkłedź dowjedu. Sa wukonjanje ſłóžitniſtwo abo možne ſamomordarſtwo pobrachuje na kóždy pad wjſchitkim podłoſk.

— **Sčwobodne mjaſowe jetki (Freibank) w Budyſchinje.** Sobotu, 7. meje, dop. wot 7 hacž 9 hodź. wotedawa ſo ſyre howjaſe mjaſo, punt po 50 a 40 pf., ſyre ſwinjaſe mjaſo, punt po 60 pf.

— **Staina dróha ſ Budyſchina do Bojerez** je wot 5. hacž do 7. meje pola Wulkeho Cžiſka a wot 9. hacž do 13. meje mjes Wulkimi Sdźarami a Stróžu nałapowanja dla ſa wſchitkon wobtkad ſawjena. Wobtkad pokaſuje ſo na *Komorowu, Nachowu, Hóſt a Kulowu.*

— **Bukey.** Pſchi ſylnym njewjedrje, tiž ſrjedu popołnju wokoło 4 hodź. nad naſchej krajinu ſtejeſche, byri błyſk do dourſteho žiwotniſcžeſti ſunuł. Bjenadźiny. Wón wobſchkodźi wutheń a dźeł, tola njeſapali. Na wſchelakich měſtnach běchu ſo ſ błyſkowej mocu elektriſke nałeſenja pſcheraſyle, ſo ſtróhy wuſtorcžachu. Stiwkotiny deſchcź běſche tak ſylny, ſo buchu wſchitke pſcherowny nopjelnjene a woda ſ rěkami po puczach běžeſche.

— **Njeſwažidła.** Najebacź łěpſchich wocžałowanjow běſche na ſrjedźnych ſkónych wikach poměrnje mało ſkotu na pſchedań, tola běſche ſwjetſcha wſcho dobry płahowaniſti ſkót. Howjaſeho ſkotu běſche nětdźe 120 ſchtuk na wikach. Wikowanje dźeſche wot rauja kſětſo pomałku a bu hakle popołnjſcho trochu łěpſche. Měſeze je wjele kupzow połneho dźela dla wuſtałe. Proſtatow běſche teź na 120 na pſchedań. Tu wiſi wulceho poſtiſcženja dla teź kłětſo ſłabje dźeſchu. Konjow njeběchu pſchewjele pſchihnali, mjes nimi běchu nětkotre woprawdźe rjane ſkocžata.

— **Sſ Spal.** Sjawny pucź ſ Spal na Budyſchſku dróhu ſo dla nałapowanja hacž na dalſche ſawrě. Jědny wobchad pokaſuje ſo na Kulowu.

— **S Hornjeje Kiny.** Sjawny pucź ſ Budyſchina do Wjeſcžina dla nałapowanja na Hornjo-Kinjanſkich honach wot 6. hacž do 13. meje ſawrjeny. Jědny wobchad pokaſuje ſo na Pſchiſchezu, Dobruſchu a Dźěžnikezy.

— **S Lahowa.** Sjawny pucź ſ Lahowa do Hažłowa je na Lahowſkich honach hiſchcze dale ſawrjeny.

Do Róžanta! Różant, naše jenicke ſerbſka knihadne měſtno, w běhu lěta wukóne a žadoſć mnohich pobožnych pućowarjow, budże přichodnu njedźelu, 8. meje, ze ſwědkom woſobiteho ſwjedźenja. Tamniże katoſke towaſtwo młodźencow woswjeći ſwoju nowu khorhoj a to je přičiny doſć, zo ſo Serbja po ſtach, haj tysacach na noli ſtaja a ſo z nimi radnja nad tutym wurjadnym ſwjedźenjom. Wjeſka njeje hiſće nakaženа z cuzbarſtwom. Delanſka hola a ſerbſka ſwěra ſu ji z narodnym ſkitom. Kaž nabožny tak wěje tam też ſtrowy narodny duch a k tomu dopomha tuta młodoſtna falanksa, kiž w nabožnym a narodnym duchu ſkutkuje pod wupruhowanym wjedniſtwom. Wjeſka ze ſwojej monumentalnej cyrkwju čini hižo nazdala najrjeńſi zaćiſk. Přećelnje a wutrobiće zmyſleny lud budże wšěch najzdobniſo witać do ſwojich murjow a ſtatkow. Tuž ſo niechtó njekomdź! Njemurjow a ſtatkow. Tuž ſo niechtó njekomdź! Njedźelu rěka za kóždeho ſwěrneho Serba: Do Różanta na poſwjećenje khorhoje! Rjany wotměnjaty porjad zawěſće wšěch ſpokoji a tajki njedźelſki wuměſ do ſerbſkeho krajika je woſebite wokſrjewjenje za duſu a wutrobu. Tuž nic njedźelu za kachlemi ſonić. Po nohach, na kolesach a z wozami do Różanta! Tydźenje dołho nas towaſtwo přeproſuje. Pokažmy w njeličomnych čřjódach ſo teho hódni. W Różeńće zawdaja ſej njedźelu wšitcy dobri Serbja ruku k poſtrowej a k rozžohnowanju.

— **S Panczicz.** Radupodawanje ſa maczerje je pjatk, 13. meje, popołdnju w 2 hodź. w Panczanſkim hoſcženzu. Lěkař budże přichitomny.

— **S Němſkich Pažlic.** Radupodawanje ſa maczerje je pondźelu, 9. meje, popołdnju ½3 hodź. na ſchuli. Lěkař budże přichitomny.

Z Kulowa. Pola měſćanſkeho młyna namakachu cžeſi pri hrajkanju cžło 2 lětneho dźeſća Pawoła Hajdana, ſynka tudomneho wojnarja Jana Hajdana, kiž je ſo nětdźe před pol měſacom zatepił. Wulka woda wotnjeſe znjeſbożeneho přez młynſki war, za ſtaru wjerbu pri brjozy bě dźěco wiſajo woſtało.

Z Kulowa. Rynčeſke, murjeſke a cžeſkeſke dźela pri nowotwarje naſeje ludoweje ſule dosta tudomna Wawie twarſka firma za 21.159 hriwnow. Wo tele dźela běše ſo wošom twarſkich firmow prócowało.

— **S Kamjenza.** Jednanja w němſtim dźełowym miniſterſtwje wo ſtrafki dla tarifa w ranſchoſakſkej tekſtilowej induſtriji ſu k ſjednanju mjes organiſazijemi woſeju ſtrowe nowdźełe. Tohodla ju bjenja pjatk ſaſo we wſchitkich dźełarnjach dźełacź započeli.

— **S Klětneho.** Sańdźenu wutoru popołdnju bu tudomny zyrkwinſki přiſłužitejeſ a cžitaſ předowanjow Arnoſcht Junker ſ Woleſchnjcy ſchcheſcžijanſky pokhowany. Na pohrjebnej ſwjatoſcžnoſći wobdźělichu ſo ſjo duchowni. Wołſadny knjes duchowny Běleſ dźerżeſche pſched ſarotwaſtim dontom němſke wotproſchenje. Knjes ſarat na wotp. Urban ſ Khróſławy pola Sděrachowa, kiž je ſemrěteho konfirmowaſ a kiž běſche wěſchu duſchepaſtyrſke naſcheje wohadły, měješe na wotſarju, přiſhed kotrymž ſemrěty na marach ſtejeſche, herdźiu rěcź. Knjes duchowny Priegel ſe Sborjeſa mjeſcžne němſke cžełne předowanje. Na to wuſpěwa zyrkwinſki khór „Hdyž dyrbju wotſal cžahnyć“, ſo njedźel wote mnje.“ Pożohnowanje pſchi rowje mě-

Ze Serbow.

Dnjownica.

Pjatk, 6. meje.

† 1728 Jan Wawjeř, farař w Bukecach, přiſporjeř *ſpěwařſkich a wudawař biblije.*

Jene je nuzne.

Njech wšemu Čowjeſtwu
Kiž jeno časnoſć haji
Tu w zeńſkim přebytku,
So z krótkim ſlowom praji:
Hdyž tež ſo tudy wšo
Ze ſwětnym zabjera,
Mje křewi jeno to:
Być woweka Jezuſa!

Karla Fiedleř.

*

Beremund Čerwjeny.

(Stawišna hraje w Schpaniſkej.)

Horjeka w ryčežiſej ſtrowje hroda Monſerrat nad řeku Llobregat w Schpaniſkej, ſedźachu pſchi bidźe Wilhelm, knjes hrodu Monſerrat a Calłbato, a dobry pſcheczeł ryčeř Miron.

Runje ſaſtupi Bernardo, ſyn knjeſa Wilhelma.

„Wliže, młody pſcheczeło“, ſawoła ryčeř Miron ſe ſwojim bórcžatym baſom, „mójeſch ſebi měſtſt ſkota ſaſtužiċ . . .“

„Cžehodła niż“, wotmołwi knjes Wilhelm, „mój Bernardo ſo cžeſcženy cžuje, ſa ſtareho pſcheczeła do Barcelony doſcžeca.“

„Ryčeſtke ſłowo woſtanje“, ſawoła Miron a dyri ſe ſwojim króttkim, ale wótrym mjeczom wo ſemju.

„Ryčeſtſe ſłowo njewojmu wróżo, a hdyž Bernardo pjenjeſy njetrjeba, njech je dele do kłóſchtra dari.“

Dobroczíwje ſo ſmějkotajo njeprajt Wilhelm wjacy nježo napſcheczíwo, a pol hodźiny poſpěſchcžo wopuſchcži Bernardo ſtwu, ſo by k hrabje do Barcelony ječhał a jemu nuſnu powješć wot jeho poddana Morena pſchinjeſł.

Horza cžerwjenoſcž wabarbi jeho mudre wobliczo. Nuſna powěſcź a wuhlad na rjany dar, kotryž budże mózmadonje k nohomaj położiċ, cžerjeſchitaj jeho krej ſpěſchnjſcho a we ſwojich myſlach njebě wón ſpěſchny ſcžin wiḃžał, kotryž priedy njeho po ſthodach dele ſcežeſche.

A jako pol hodźiny poſdźicho jěchaſche Bernardo na ſwojim konju pſches cžahaty mójt hrodowu bornu dele do cžmowoho lěża.

„Saſtań!“ jareſi hroſny hłóſ a njekhmanje pſchimnjetej dwě ruzy ſa wotežti konja a torhaja jeho do ſady, tak ſo kuſadło cžuczíwje do mjaſa ſwěrzeja rěſaſche. Wótſtje ſahrjehota tóń ſ bolaſczu

Bernardo ſjedźe hromadźe

„Beremundże“, reči wón.

„Haj, Beremund je to“, ſmějc ſo djiwi bratr, Bernarda jemu njebojaſnje do wočzow, „a Bermund je tón, tiž k hrabi do Barcelony dojecža a ſebi tak měſcht ſłota ſaſłuži. Lěs domoj nanej, małke dźeċo; abo hiſchcze khmaniſcho, do kłóſchtra knježnam a pomihaj jim pożožne kerluſche ſpěwacź.“

Bernardo ſjedźe ſ konja.

„Beremundże, ſchto cže nadpada!“ — „Ja mam nadawk wot ryčerja Mirona a mi ſo ſaleji, nadawk wuwjeſcź. — Dźi mi ſ puczа a daj mi cžahnyć.“

„Sa niczo, knjes bratſje! Nadawk ſo mi lubi; ſłoto chcu měcź.“ Pſchi tym ſtupi ſo pſched tſchepotateho konja a pſchimny wotežti: „Na ſtronu, twarowa pomaſka!“

Wohnjoczéwjene włoſy ſwěczachu ſo jako błyſk pſched Bernardowymaj wocžomaj a naſtróżeny ſtupi wróżo; ale jenoż trocžet, potom pſchimny wón bratrowu ruku, ſo by jeho wotſchwaſył.

Hrimotazy ſtarł wulecža ſ bratroweho erta, pſchimny bratra a bóży wjerhałchtaj ſo na ſemi.

Bernardo wuſwobodźi ſo najprjedy wot njekhmanoho bratra. Jeho wobtróſnoſcź njebě bratrowej hrubej ſyłnoſći frojcžena. W ſkoku bě pſchi ſwojim konju a wjerhny ſo na njeho a pytaſche mjes ſdonkami na prawy puczа pſchijiċź.

Tola hižo bě rozmjerjany ſtanył; a ſ wulkim ſłokom bě pſchi konjowym baku.

„Tak jěchaj, jěchaj!“ bórcžeſche wón, ſběhny prawizu, w kotrejž bě mjecz, a ſtorcži jón do ſchije woboheho ſcžeczeża. S rujaznym, ſłoto cžłowjeczim bolóſtnym ſatſchiſcženym padny kóń ſ krwju połaty k ſemi.

Beremund pak cžerjeſche je ſmjerczom pſches cžmowe dońt, mjes kotrymiż jeho cžerwjene włoży kaž moheń błyſkotachu.

Wot tuteje hodźiny bě Bernardo ſhubjeny. Wſcho pytanje ſa nim woſta bjes wuſpěcha. Jenoż cžéſto ſakłócženy konja namakachu.

Beremund Cžerwjeny ſtejeſche w poſlednich hodźinach pſchi nanowym koju, ho nadźijejo, ſo budże ſamóm herba hrodu. Tola mrějaży nan pſcheſchmórny ſlicžbowanje; wón poſtaji, ſo ma Bernardo po ſwojim nawróżże herba hrodu Monſerrat a Calłbato bycź a Beremund ſmě jenoż to dostacź, ſchtoż jemu jeho bratr dari.

*

Knjes Wilhelm bě morwy, Bernardo ſhubjeny. Dołho njetrajeſche, dha ſtorhny Beremund knježſtwo wobeju hrodow na ſo, bě hubjenje žiwy, bě zyły dźeń na honjtwach, po nogach pijeſche „hrajeſche. Wón bě prut wokolinu. Wſchitkich mjenowachu jeho cžerta, cžerwjeneho jeho ducha.

Tu pſchińdże hróſba do dola Monſerrata: „Swjaſt tſicžecžoch banditow“.

Wróżni arabiżcy rubježniży, kotrychž wjedźeſche ſpadźiwny wodył, běchu nadobo na wſach, rubjachu, palachu a kónzowachu a ſhubichu ſo ſpěſchnje jako wětr w lěſu, woſtajiwſchi powoſtanſki buriſch dworow a lutu hróſbu.

Hdże ſu kčežiate wězy, kotrejž dol pyſchachu. Sſo dymjaze rospadanki ſu na jich měſtnje. Hdże ſu dźěławi wjeſnjenjo, kotříž rano a wječor madonje ſkrlušche ſpěwachu. Wocžiſchče ſu jich horty. Woni ſu w njebjeſach abo w jaſtwje hroda Iwjaſka tſicžecžoch. Abo ſu cžekнuli pſched hróſnym njepſchecželom, kotrehoż mjeno ſu jenoż ſmjelcžo powědacź ſłyſchcheli a ſo pſchi tym ſ ſchižom wo ſnamjenjili, kaž pſchi mjenje najwjeſchcžeho ſ cžertow.

Hdże dźiwi rubježniży ſwoje rubjeńſtwo thowachu, woſta dołhi cžaſ potajne. Tola bórſy bu wěſ jaſnjiſha. Hród Monſerrat, na horje natwarjeny, bě ſydło „Swjaſa tſicžecžoch banditow“. Tón ſamy hród Monſerrat, ſ kotrehoż ſo pobožni ryčerjo ſ kerluſchemi walichu ſo njeměrliwych Turkow: „Sa Boha a ſwjatu knježnu!“

A ſchtó bě wjednik tutych rubježnikow? Nichtó druhi hač Beremund Cžerwjeny, kotryż njebydleſche we Monſerrat, ale na hrodźe Calłbato.

(Pokračowanje ſcžěhuje.)

jesche nabožny duchownjo. Wukraneżanske zarjadowanje přeradźenskeho powoła wěnz na nowy rok. Schulske přichodźowstwo a přichodźowstwo Raiffeisenskeho towarstwa, kotrejž běšche sewrěty też je zrjadowałowo był, pokazištej tohorunja wěnz na jeho rjad a dźakowaštaj jo jemu ja zwěrne zrjadowanje. Też posawnišći chór jo na zwjatoczowišći wobdźeli a wulka zyła wožadnych zemrěteho k pohrjebnišu wotpowołowasej přichodźowstwe.

S **Wochos.** Kaž kuždo lěto, tak też sobu lětsa naschе Serbowstwo swój serbski wječor wuhotuje, a to njedźelu, 8. meje wječor we 8 hodź. w Balkez hoscenzu. Je lětsa wěschto posbližicho hacz druhe léta, ale tohodla posłuchi jo telko kaž hewak, jenoż hrace a spěwarje budźe druhe. Tuž njech wschitcy Serbja njedźelu do Wochos na serbski wječor přichadu, budźe so jim tam jara lubicj a žadyn jo hnewacz njebudźe, kotryž je tam pobył. — Sandźenu sobotu su sebi naschе hólzy nezu stajili. Je to rjany serbski nałog, tuž hischcze pola nas wobstoi a tuž też njech dale so dźerži.

S **Wochos.** Jako pschipósłuchacze jeje 23 létneje słužby a zwěrjeneho dźěła, kotruž je hromadnej 80 létnej Domaschzwej jako domjaza pomhnjiza wopokazała, dosta Augusta Sźipkicžej wot Evang. zjednjeje pomnjezy czestny diplom, brošnu za zwěrnosć a 50 hriwnowišći njenjezuny dar. Naschi knjez farar Sźipkicz wuznamjenjeni a dar pschepoda.

S **Khoczebuz.** We Wětkoschowje wutoru wječor wokoło 8 hodź. automobil pschespěchnje po Dwórnischczowej dróhy pschijina. Na żelezniskim pschechodze k Bórkowskej dróhy běsche strażnik runje sawjerje dele puschcził, dokelž mějesche czas pschijsć. Wjednik auta sajědze je zwojim wosom s njepowuleńscheńej spěchnosću do sawjerow, pschekana jej a zhubi ju potom ruce na Bórkowskej dróhy, ju jeho czisto njespóznate wosła. Někotre sekundy podźischo pschijima thwatny czah nima. Schtkleńu, tuj na dróhy ležachu, swědczachu, jo je ju pola auta znajmjenischa schkitanjska schkleńza rosbita.

Z Łužicy.

S **Ramnowa.** Sandźenu wutoru na hornim hacze na ležowinosći hornjeho mlyna pózdnem schczurku morichu. Kaž ko sa, su pózdnje schczurki, tuj su z wulkim strachom sa naschе haty, so tež pola naš rosmnożiłe. Tak je na kóždy pad nutnje, jo so jim na kožu dźe.

S **Schunowa** pola Bjarnaczicy. Naš pschedwječorom tu prosczerjej khrobłe wustupowachtaj a dyrschkaj so tež z mozu do twarjenjow dobyjez. Zandarm Hempel sejn jadźerzo a prajschesche jo sa jeju papjerami. Wonaj pak jo do sastojnika daschtaj. Wón pak jenoho pachoła saja, druhi pak czekałasche, tola ludźo jo sa nim puschczichu a jeho doprawdźe. Hischcze samjeny dźeń žadźichu prosczerjow do sastowa hamtskeho sudnistwa w Bjarnaczicach. Wonaj staj dźěkonjemčerjerej A. Kunath z Koporz a E. Eisold ze Dürrhennersdorfa.

S **Zitawy.** Liczba wobydlerstwa města Zitawy wuczinjeschе 31. měrza 1927 po liczbach, kiž su na polizajiskich hamtcze sapisowane na 38 957.

S **Rychbacha.** W blišim Běžicy je so pondźelu po pokopnju něhdże 25 lét stary kujeji dźěłaczer w keikach wobwěrnyk. Schto je mlodeho dźěławeho człowjeła do smjerze hnało, njeje znate. Jeho dźěłodawar mustaja jemu najlěpische wunjwdoczenje.

Drohe běrny, tunje swinje.

Drohe běrny, tunje swinje, jhłó by tole nasymu sa możne mět?! Nasymu wobrocžichu jo wschelake gmejny, też w naschich Sserbach na jatne knježerstwo i prósstwu, so by zło wo 1 hr. na zentnar běrnow i Pólsskeje słoženo. Běrny běchu so powschitkownje njeradźile a mjechi ratarjo trjebachu tunsche běrny, so móhli swinje dale kormicź. K temu pak so wulke knjeze dwory, wosebje w ranschej Němskej, hdźež běchu so běrny radźile, pschecżiwjachu. Zło sawosta a też běrny drohe wostachu. Burjo a naschi mjeńschi ratarjo kupje swinje dale kormjachu, ja nje drohe pjenjezne zkurdy. Nadźiechu so tak jtarbo jazych płacżiwnow sa swinje. Zyle hinak je pschischło. „Dokelž knjeze dwory telko swini kaž burjo njekormja, pschedawachu běrny sa drohe pjenjezy a němczanch niczo pschecżiwo tomu, so pólske swinje hižo zla do kraja woja. Burjo njedostachu tunje běrny i Pólsskeje, so móhli swoje swinje kormicź, dokelž to knjeze dwory njechcychu. Ale pólske swinje nětko i hromadami do kraja woja a naschi burjo a mali ratarjo ležkodża. Sa swinje cżinjachu wjele 50 pj. sa punt žadźeja. Ale mjeńschczenjo sa punt miasa 1—1,30 hr. a sa kolhasu 1,40—1,80 hr. płacża. To so nichtón njechcyschi a žana wowina sa tradaze burstwo nicże wysche nima!

Ze susodnych a dalšich krajow.

*S **Pirny.** Liczba wobydlerjow naschеho města se pschedměstami Copizu, Nowej Wsu, Rottwerndorfom a Zuschendorfom stupi 1. meje na 31 433.

* S **Lipšla.** (Cekanjenja słóstnikow Bachmanna a Hegewalda, kotrajž staj so we nozy na njedźelu i jeneho tudomneho jatwa wudobyłoj, hdźež běschtaj w pschepytowanišći jatbje bykoj, su pola Maleho Gorschena sajo dožahnyli a na hamtsze sudnistwo w Lützenje dowjedli. Popadnjenaj cekanjenjaj staj straschnaj słóstnikaj, kotrajž staj bjom cżežkeho paduschstwa a nutskananja dla w khłostarni žedźałoj.

Přilopk.

* **Schto dawkowe wyschnosce wschitko samója.** Na mojej dawkowej karcze za lěto 1927 — tak powěda so we Reclamowem „Universum“ — je pod rubriku „dźěcźi“ wosnamjenjene: „jene“, haczrunjež běch wopraw dźitu liczbu „dwě“ w pschedchadźazem lěcze napisał. Za pózdźach tartu na finanzny hamt wrócżo s prósstwu, so by tónle smylk wuporjedźił a dostanu ju njewuporjedźenu sajo. Ale w rjadowzu, kiž je sa pschispomnjenja wyschnosce postajeny, cżitam s horizym dźatom: „Po namjetu mějicżela je so liczba dźěcźi wo jene powyschiła.“

* **Wulke myschе dźěcźi nażrate.** W jenym starym domje w Paderbornje wulke myschе w nozy dwělětnemu dźěcźu wucho a lizo nażrachu. Druhemu schcźěłětnemu dźěcźu nakuschachu porst.

* **Jubilej bazillow.** Wědomostny zwět změ tele dny jubilej bazillow zwjeczicź. Psched 50 létami rosprawjeschе Pasteur, hławny wucżeny w Parizu, jo je so jemu słónczne poradźiło, bazille jako pschicżinu khorosczow zwěrcźicź. Wón běsche ztocżatam, tuj na ztóńjowicy ithorichu, krej puschczjał a jeje zbytli s najwjetschej pschedhladniwosću pschczo sajo je zimjeńskej wódku mějschał, doniž wot krwě hameje nicżo wjazy njeschu. We wódzy pak běsche batterium, na kotreż běsche žebi hižo dawno myślik. S namakanymi bazillemi wón stroweho wujta natrykny a ztocżatko też woprawdźe na ztóńjowiwosć ithori. Na tymle wunamakanju je założena nowocżasjna hygiena, chirurgija a smutskowna medizina we zwojim nowym zmyschu. A cżłowjekojo žmědża dobrotu wuzźiwacź.

Najnowiše z cyłeho swěta.

— **Schkrowa powješcź wo wjedrje sa jutřischu kobotu:** Wjedro zjwój dołakły raz sałkowa, w połnocznej Němskej bóle pomrócżeno. W Jendźelskej žuchno a rjenje.

Pschi njewjedrje w Straßburgu (ii dźěcźi w starobje 10 hacź 13 lét **pod Rheinski most cżekachu. Do mosta pak** bżysk dyri a wschě dźěcźi zarany. Jich cżeła ju s wětrom do zelnow cżiśnychu a žiu je kalle za někotre dny namakale.

Pjatk 27. meje dopoldnja w 11 hodźinach so w zhromadnym pohrjebenju zenata a zapósłanzłeho zejma president cżeskosłowakskeje republiki wutsnoli. Pódla Maksryka njeje druhi kandidat postajeny.

Powołanšli sud w Rennes je kommunistiskeho zapósłanza Cachina dla naschczinjenja wojakow k njepohłuschnosći k 15 mježacam zastwa zasudźił.

Pschi njewjedrje w Straßburgu (ii dźěcźi w starobje 10 hacź 13 lét **pod Rheinski most cżekachu. Do mosta pak** bżysk dyri a wschě dźěcźi zarany. Jich cżeła ju s wětrom do zelnow cżiśnychu a žiu je kalle za někotre dny namakale.

Pjatk 27. meje dopoldnja w 11 hodźinach so w zhromadnym pohrjebenju zenata a zapósłanzłeho zejma president cżeskosłowakskeje republiki wutsnoli. Pódla Maksryka njeje druhi kandidat postajeny.

Powołanšli sud w Rennes je kommunistiskeho zapósłanza Cachina dla naschczinjenja wojakow k njepohłuschnosći k 15 mježacam zastwa zasudźił.

Pschi njewjedrje w Straßburgu (ii dźěcźi w starobje 10 hacź 13 lét **pod Rheinski most cżekachu. Do mosta pak** bżysk dyri a wschě dźěcźi zarany. Jich cżeła ju s wětrom do zelnow cżiśnychu a žiu je kalle za někotre dny namakale.

Pjatk 27. meje dopoldnja w 11 hodźinach so w zhromadnym pohrjebenju zenata a zapósłanzłeho zejma president cżeskosłowakskeje republiki wutsnoli. Pódla Maksryka njeje druhi kandidat postajeny.

Powołanšli sud w Rennes je kommunistiskeho zapósłanza Cachina dla naschczinjenja wojakow k njepohłuschnosći k 15 mježacam zastwa zasudźił.

Pschi njewjedrje w Straßburgu (ii dźěcźi w starobje 10 hacź 13 lét **pod Rheinski most cżekachu. Do mosta pak** bżysk dyri a wschě dźěcźi zarany. Jich cżeła ju s wětrom do zelnow cżiśnychu a žiu je kalle za někotre dny namakale.

Pjatk 27. meje dopoldnja w 11 hodźinach so w zhromadnym pohrjebenju zenata a zapósłanzłeho zejma president cżeskosłowakskeje republiki wutsnoli. Pódla Maksryka njeje druhi kandidat postajeny.

Powołanšli sud w Rennes je kommunistiskeho zapósłanza Cachina dla naschczinjenja wojakow k njepohłuschnosći k 15 mježacam zastwa zasudźił.

Towarstwowski powěstnik.

Budyšin. „Jednota“, tow. kat. Serbow, wobdźěli so na swjeczenju khorhoje młodźenczow w Róženče. — Wotjědźemy njedźelu přip. 1/2 12 hodź. z awtom wot Hokec. Štóž chce sobujěć, njech to knjezej Hocy bórzy wozjewi. Předsydstwo.

Bukecy. „Radosć“ spěwa njedźelu, 8. t. m., k wěrowanju naschеje spěwarki, knjeżny Rohańkec z Čornjowa. Zhromadźimy so pop. 1/2 hodź. na wosadnej sali. Njech tež ći přijdu, kotřiž chcedża so při wuléče na „Ješken“ wobdźělić, dokelž ma so wšelake rozprawjacź. Dirigent.

Drježdźany. Serb. tow. „Čornobóh“ zeńdże so jutře sobotu, 7. meje, wječor 8 hodź. k swojemu měsačn. posedźenju pola sobustawa G. Zmija na Christianskej dróży 22. Přińdźe pak w prawjo bohatej ličbje. Na dnjowym porjedźe steji naš mejski swjedźeń (15.) w Boxdorfje, tuž ma so wšitko nadrobniśo rozrěcź. Też hosćo su nam lubje witani. Předs.

Łaušan. Kołježadao tow. „Bjrsá“ zaněje jatře wječor zhromadźiznu.

Nawječorny wokrjes Sokolskich Jednotow. Na dnju poswjećenja khorhoje młodźenczow w Róženče (8. V.) zhromadźuja so Sokoljo w **1 hodź.** w Sernjanskej korčmje. Wot tam poćehnjemy zhromadnje do swjedźeńskeje wsy. Njech so kóždy po tom ma.

Zarjadnistwo.

Pančicy. „Lipa Serbska“ zhromadźuje so njedźelu w Róženče na šuli 1/2 hodź. Wo prawje bohate wobdźělenje prosy předsydstwo.

Rózant. „Towarstwo kat. młodźencow“ woswjeći njedźelu, 8. meje, swoju khorhoj. Prosymy česćene towarstwa, zo bychu tola po możnosći trochu z dypkom přišłe. Taflički z napismom sobu přinjesć.

Předsydstwo.

Sokolski Zwjazk. — Wšěm Jednotam wozjewjamy, zo zlět w Čisku na postajenem dnju 17. VII. 27 wostanje. Městne wobstejnosće prepołożenje njedowola.

Wochozy. Naše „Serbske towarstwo“ wuhotuje njedźelu, 8. meje, wječor we S hodź. w Balkec hosćencu wulki serbski wječor ze spěwami, dźiwadłom a rejemi. — Na tutón wječor wšěch lubych Serbow z blizka a z daloka přeprošuje zarjadnistwo.

Wulki Čisk. „Jednota Sokoł“ ma kóždu srjedu a sobotu zwučowanje.

Zwjazk serb. spěwańskich towarstwow. Sobotu, 21. meje, popoldnju z dypkom w 4 hodź. je hłowne posedźenje w „Bałym Konju“. Dnjowy porjad: 1. Što budże z Kocorowym „Naléćom“? 2. Wobdźělenje při spěwnych wuběhancach w Prazy (1928). 3. Wo hłósnej kulturje. 4. Namjety, rozmołwa. — Dirigenca, předsydstwa a sobustawy wšěch towarstwow so z tutym na tuto posedźenje naležnje přeprošuja. Njech pak je sebi kóždy wědomny ważnosće wěcy. Ze serbskim postrowom

B. Krawc, hł. předs. J. Stodeńk, hł. dirig.

Jězdne kola narunanske dźěle
kaž też wuporjedźenje po wosebje přihódnych płaćiznach.
J. Klemm w Budyšinje
na Serbskej hasy 1.

Kheža
ze 4 kórcami pola je blizko Radworja na předań
Bliše zhonić w Brěmjenju 13.

Derjezdźerżana
trawurožaca mašina
je na předań
w Rakbicach čo. 40.

2 dójnej kozy
so hnydom pytajej
w Slonej Boršći čo. 18.

Lěčne twory
k přemjenjenju a domjacym dźełam, hodźace za hłownu a pódjansku zasłužbu. Sprawne dźěło. Rozjasnjenje darmo.
Chemiska fabrika Aylsdorf
mějicel: R. Mühlner,
Zeitz-Aylsdorf.

Wuporjedźenje wobnća
solidnje a tunjo
w najkrótšim času.
z ruku šite
z drjewowymi štodźikami
Ago (bjez šowa a hozdźika)
Crepe-gumijowe póduše
so na wšě čerje přičinja
Heinrich Mohr
w Budyšinje, na Žitn. wikach

Cychi 1 nawoblečenje ze 2 hłowakom. 7.— hr.
bětosmuhate nawoblečenja, damasty, kóper, barchent w 60 pj, **ruby na blida, twjelki trjena a ruby na hosć. blida**
J. Erler w Budyšinje
rózk Krónprynzowcho mosta.

Kože
wšěch druzin
kupujetaj stajnje po najwyšších dnjowych płaćiznach
Kießling & Erdenberger
na Zwonk. Lawskej hasy čo. 54
Sobotu w hosćencu „Połměsačka“

Žony! + Žony!
Wuplókowace aparaty rigatory, žiwotowe wobwjazki, měsačne wobwjazki a tajke přez wustupowanje, pjelušowe khowańcki podušcki, sławčki za prědki, sławčki za paženi. też wulki wubjerk wšelakich
gumijowych tworow.
Wobroćće so dowěrliwje na
Sanitätny wobkhod
R. Wagner w Budyšinje
před Šuleskimi wrotami 9.

Strykowansk. wolmu
jara tunjo.
K. Erler na Žitnych wikach 11

Pčołacu wósk
kupuje
Drogeria Winter
(bratša Miersch nasl.)
w Budyšinje na Žitn. wikach 30.

„Sokolske Listy“
Časopis Serbskeho Sokolstwa
njech sebi kóždy w „Serbskej knihańi“ w Budyšinje skazu. Wukhadźeja měsańnje a płaća na lěto za sobustawy 1.00 hr., za druh. 2.50 hr., do wukraja 3.00 hr.

Emajlowane twory / zacynkow. twory
naprawy do młokarńjow, kwasne dary, kaž też wšu **hospodarsku naprawu** w najbohatšim wubjerku, wšo dobre a tunje ma
Felix Münch w Budyšinje
klampnarski mištr / na Žitnej hasy 8

Hermes **Hojenje přetorhnjenja sytkow** **H. L. Meyer**
wot lěkarskeje komisije wobkruđene
bjez operacije, bjez mylenja w powolanju!
ze so samo lěkarje a jich swójby wot nas hojić dadźa.
Zjawne ztakne wopisma z famnišejn wokoliny:
„Hermes“ lěkarskemu institutej za orthopadiske hojenje přetorhnjenja sytki z Hamburgu wobkručam, zo ym wot čerpjenja přetorhnjenja sytki z Waše methodu dospołnje wuhojeny. Móžu kóžde dźěło bjez wobčežnosćow wukonjeć. Z dźakownym počesćowanjom P. Grohmann, Neugersdorf, 23. 7. 26. — Powjaz přećiwo přetorhnjenju sytki wjacy njetrjebam. Móžu Waše methodu kóždemu porućić. G. Bertram, Oschersleben, 26. 7. 26. — Wobkručam, zo je mój syn wot čerpjenja přetorhnjenja sytki dospołnje wuhojeny. Wobčežnosće při sokolowanju atd. njetrjebam wozjewić. A. Tietze, Neuhilbersdorf, 18. 7. 1926.
Wjacy hač 100 hamtsce wobkručenych pismow su k rukam.
Rěčne hodźiny našeho wupruhowan., wosob. wuwučeneho lěkarja
w Budyšinje: hosćenc „Radlitz“
póndźelu, 9. meje pop. wot 3—7 1/2 hodź. a wutoru 10. meje dop. 8—1 hodź. — „Hermes“ lěkarski institut za orthopadiske hojenje přetorhnjenja sytki Hamburg, Esplanade 6 (Dr. H. L. Meyer).
Bjerće so na kuždy před skepsakami, kotřiž spytuja, po nami čiste, bjez toho, zo bychu Jtowmu wěc znali.

Swobodne městna | **Přemjenjenje městna**

Přistajenja
za wšě khmanše zónske połowanja do domu, swójby a šule (też za mužske powołanja).

Nawěški za znaty swójbny tydźenik
„Dahcim“
kotryž je přez cyłu Němsku a susodne krajnosće sylnje rozšěrjeny a poskićenja a doprawowanja wuspěšnje a wěsće zmóžni, přijimuje naša
předawarnja
na Lawskich hrjebjach čo. 4.
Poskićenja, doprawowanja dla městna atd. trjebaju so jenóž pola nas zapodać z wudawki (bjez přirazka) zapłaćić. Kóždy so z dypkom a dowěrliwje posluži, bjez nékajkich wudawkow za naprawowarja, kotremuž so z tym kóžde dalše dźěło zalutuje.
Płaćizny nawěška w „Daheim“ su porno wulkemu nakładej tunje a wučinja tukhwilu za čišany rjadk rjadowca (7 złóžkow) za poskićenja 80 pj, doprawowanja 60 pj, dale małe nawěški 1 hr.
prosymy, zo chcyli so nawěški po możnosći z čas. zapodać.

8 kěažnu! 8 tunich drastow. dnjow!

Za žony — Přikłady: — **Za muže**

wobleki	z muslina	3,95	**2**95
	z płokajomneje šidy	8,75 5,75	**3**95
	z tkaninow	12,50 9,50 8,50 6,50	**4**50
kostumy	sportska forma, krute tkan.	17,50	**11**50
	z ševiota	24,50	**19**50
	z gabardiny	32,50	**29**50
mantle	z krutych tkaninow	9,75 6,75	**5**75
	z koverkoata	14,50 12,50	**9**75
	ze sukna	19,50 17,50 16,50	**12**50
	z rypsa	19,50 18,50 16,75	**15**50
suknje	za dom a do džěła	2,25	**1**75
	za sport	5,75	**2**75
	ze ševiota, plišěrowane	8,50	**5**75
	z gabardiny		**8**75
bluzy	za dom	2,95	**1**95
	z tkaninow	5,95 4,75	**4**25
	z wumělskeje šidy	7,50	**6**75
	z voila	8,50	**4**50

kholowy	do džěła	5,75 4,75	**3**75
	smuhate	12,50 8,50 6,50	**5**75
	jasne	8,50 7,50	**6**75
	sportske, kordowe	12,50 9,50	**7**75
wobleki	krute tkaniny	29,50	**18**50
	sportske	39,50 29,50	**24**50
	Manchestrsko		**29**50
	jehlo- smuhate	49,50	**37**50
	česanosuknowe	79,50 69,50	**59**50
mantle	gumijowe mantle	19,50	**14**50
	lěčne mantle		**29**50
	koverkoatowe mantle		**39**50
	gabardinowe mantle		**39**50

Džěćace wobleki	wot	**0,95** sem
hólčace wobleki	wot	**6,50** sem
kholowy ze štalčikom	wot	**1,65** sem
krótke kholowy	wot	**2,20** sem
Manchestrske kholowy	wot	**3,75** sem
hólčace mantle	wot	**8,75** sem

Drježdžanski drastowy dom

Birnberg & Co. nasl. **W Budyšinje** při Mjasowych jětkach 5

◆ Wobkedźbujće naše wukładne wokna! ◆

Njedźolu 8. meje 1927, wječor we 8 hodź. budźe

w Balkee hosćencu we Wochozach

wulki serbski wječor

Na njón přeprošujetaj **serbske towarstwo a hosćenc**ar

Towarstwo kat. serb. młodźencow w Róžeńce

poswjeći tam njedźelu 8. rózownika

swoju nowu khorhoj.

Porjad:

Nyšpor. — Swjedźeński čah. — Swjedźeń na łucy. — Wječor reje.

Nyšpor je w 2 hodźin

Na tutón swjedźeń přeprošuje wutrobnje cyłu młodosć, starších a přećelow

swjedźeński wubjerk.

Mudry muž kupuje pola wěcywustojneho

njedosćěčne, lohkoběžace a elegantne

Dürkopp-Ringlager jězdne koła

z Cord-wobručemi / tunjo pola mechanikarja

M. Böhma w Budyšinje, na Zitn. wik. 26

Wšitke wuporjedźenja a narunanja!

Z tunimi dnjemi za nohajcy započinam dźensa pjatk 6. meje.

Mój hodrski skład nohajcowych tworow

je nimo měry w płaćiznach poniženy.

Jenož někotre přikłady:

žonjace nohajcy	florowe, čorne a barbojte	40	25 pj.
žonjace nohajcy	mako, čorne a barbojte	1.20, 105,	65 pj.
žonjace nohajcy	šidź. flor, wšě barb, najl. kajr.	1.80, 1.60, 1.45, 1.30, 1.05,	95 pj.
žonjace nohajcy	płoka. šida, też Bemberkska šida	2.80, 2.40, 1.95, 140,	1.10 hr.
žonjace nohajcy	mako a halmjane 1 a 1 štrykowane	1.40, -.75,	60 pj.
mužace zoki	z halmu štrykowane	-.60, -.46,	38 pj.
mužace zoki	florowe, nowóčanje woknate, tkane	-.95,	75 pj.
mužace zoki	šidźany flor a wumělska šida	1.20 hr.	
džěćace małe zoki	krasne nowosće 1.45, 1.30, krasne nowosće, hobr. wubjerk wosob. jara tunjo	wot	28 pj. sem
džěćace nohajcy	z halmu štrykowane	wot	35 pj. sem
stopy k žonjac. nohajcam	halm. a florowe	-.40, -.30,	25 pj.

Alfred Vogel w Budyšinje na Zwonk. Lawsk. hasy

rózk Kronpryncowoho mosta — znapřeća Serbskeho Domu

Założene 1862. Telefon 3430

Prošu wobkedźbujće wukładźenja w mojich woknach!

Tworykupowace towarstwo w Budyšinje

z. dr. z wob. ruk.

K nałětnjemu času poskićamy naše znate



wobuće

a prosymy sobustawy, zo bychu, štožkuli na wobuću a toflach trjebaja, jenož w samsnym wobkhodźe kupowali.

Wulki wubjerk

płachtnych a sokolskich črijow a zandalow

Wulki skład

kordowych a kožanych toflow

Na wšitke twory 5 procentow spuska.

Wobkedźbujće naše wukładne wokna a płaćizny!

Wosebite poskićenje

salonskich briketow, też polojčkow a běrtlkow (całtki), cent. za **80** pj. **ze składa w Halštrowje.**

Prošu hnydom doprědka skazać. Skazanki po porjadu wuwjedu. Po přeču rady położenja za płačenje přizwolam

Albert Paatz

dwórniščo w Halštrowje. Tel. 13

Třěsne złoby

připrawy za: skótne napojaki, zymne a ćopłe wodu a nuzniki plumpy * piwowe aparaty

Wšitke wuporjedźenja spěšnje a wěcywustojnje

Willy Hoppe jun. w Budyšinje

na Zwonk. Lawskej hasy 2 Tel. 3209

Póśćelće prošu khartku abo telefonujće

Poskićam:

čelace mjaso	punt	**1.20** hr.
swinjace mjaso	punt	**1.00—1.20** „
zmjerznjene mjaso		**0.80** „
howjaze mjaso	punt	**1.00** „
mjasowu jušku		**10** pj.
hejdušnu a jatrowu kołbasu		**10** pj.
ćopłe kołbaski		**10—20** pj.
wšelaku kołbasu		**0.60—1.40** hr.

Ernst Polfer w Budyšinje

rězniski mišter, na Šulerskej hasy čo. 1 (Schülerstrasse).



Hotel „Bely Kóń“

mějićel: Curt Lange

telefon čo. 3413

Najwjetša a najrjeńša jědźerńja w Budyšinje

Tunje małe a wulke wobjedy

Najwobšěrniši wubjerk za wječerje

Wšědnje wumělski koncert

Njedźelu wot 1/2 12 hodźin dopołdnja

snědański koncert

Točenje Budyšskeho wosebiteho piwa, Radebergskeho a St. Beno-piwa

Wupřahowanje / garaže za awta / rumnosće za zhromadźizny / swjedźeńska sala

---

Kulturwehr

njech sebi kóždy w „Serb. knihařni“ w Budyšinje skaza. Wukhadźa **měsačnje** a płaći štwórćlětnje 2,50 hr.

Šijace mašiny

z najwjetšeje němskeje twornje šijacych mašinow 2500 wšelěto zhotowja. Za mało naplačowanje a tydźenske wotplačowanje wot 2,50 hr. pola

J. Klemm w Budyšinje na Serbskej hasy 11.

Wikowařnja z jězdnymi kołami Fuhrmann

w Budyšinje na Hornćerskej hasy 10



jězdne kola
šijac. mašiny
žim. mašiny
gramofony
z platami



Wěcywustojna wuporjedźerńja

Česćenemu wobydlerstwu

w Hněwsecach a we wokolinje

wozjewjam, zo sym w Hněwsecach, blizko hosćenca,

předawarnju mjasa a kołbasow wšěch družin

po přihódnych a poměrnje tunich dźeńskich płaćiznach wotewrił.

Předawam tam kóždu sobotu.

Wo prawje bohatu podpjeru prosy

Sym Serb! **Jan Cornak,** rězniski mišter w Delnej Kině.

Přiloha k čisłu 105 **SERBSKE NOWINY** Pjatk, 6. meje 1927

Wokrjesna zhromadźizna nawječornych jednotow w Njebjelčicach.

Njebjelčicy, 3. meje 1927.

Po wobzamknjenju Khrósćanskeje zhromadźizny ma kóžde štwórčlěta wokrjesna zhromadźizna wotpowědujo w sydlišćach jenotliwych jednotow so wotměwać a to (po alfabetiskim rjedźe) w Khrósćicach, Njebjelčicach, Pančicach a we Wotrowje. W druhim štwórčlěče běše rjad na Njebjelčicach. Tuž tež zaňdźenu wutoru swojich sobustawow do Žurec korčmy přeprosy. Zapozdźene přeprošenje běše drje z přičinu, zo so wočakowana ličba zajimcow zešła njebě. Wotrow zcyła zastupjeny njeběše.

Cyłe posedźenje měješe bóle pohonjacy karakter. Pokaza so na to, zo maja so hižo dźěći čełnje skručić a tuž zwisk pytać ze Sokołom. Tohorunja dyrbi so jim z časom narodne zmyslenje zaščěpić, zo njebychu potom, hdyž su ze šule, kaž khablace ściny po swěce běhałe a njewědźałe, hdže słušeja. Tohodla sej tajcy do cuzych, njenarodnych towaŕstwow zaběhnu a hraja tam njewušne róle, štož je hańba za lud a ród. Mamy mnoho zrudnych přikładow. Naspomnichu so wšelake puće přidružeńa k Sokołej. Dla naprašowanjow na starších, přinoškow, zwučowańskeje drasty, sokołskich hudźbnych nastrojow (hwižkow a bubonow) atd. wuwi so živa rozmołwa. Přistejnu drastu, tež za dorosćenych, wobstara bratr Natuš w Khrósćicach, potajkim črije (čorne), čapki, kholowy a košle, wězo jenož zwučowańsku. Přeje so, zo by paradna so dźeń a bóle zawjedła, kiž pak ma so jenož při předpisanych přileżnosćach nosyć. Při tym narěczny so thema „Sokołska disciplina", kotruž hišće wšitcy njewobkedźbuja.

Při khorhojposwjećenju towaŕstwa młodźencow w Róženće chce so nawječorny wokrjes bohače wobdźělić. Sokołjo zetkaja so wjeselu w 1 hodźinje w Sernjanskej korčmje a wot tam pođahnu zhromadnje do Róžanta, hdźež je w dwěmaj swjatočny nyšpor.

Z jeneje strony, kiž je to hižo na zwjazkowych zhromadźiznach činiła, so najmjetowaše, zo by so Zwjazk sudniscy zapisać dał, rozpominajo mnohe lěpšiny, kotrež z toho wukhadźeja, wosebje organizatoriske. Wosebite słowa ręčachu so za lohku athletiku, štož powšitkowne přihłosowanje namaka. Dale so žadaše, zo bychu so wokrjesne zhromadźizny dwaj tydźenaj do časa w Powěstniku so wozjewile. W Sokołskich Listach měle jednotliwe jednoty porjadnje swój zwučowański čas (dźeń a hodźinu) wozjewić. Bratr Kral-Kukowski, kiž hu też jenohłósnje za zapisowarja tuteje zhromadźizny wuzwoleny, dźakowaše so Njebjelčanskej jednoće, zo bě z přileżnosću póstneho sokołskeho prócesijona do Róžanta z khorhoju přićahnyła. W běhu lěća chce sebi Khrósćanska jednota do Haslowa wulećeć, zo by w tutej kónčinje něhdy wobstejaca sokołska ideja so znowa wožiwiła. Druhe jednoty chcyle tutón zdobny wotpohlad přisłušnje podpjerać. Tež wo Worklečanskim swjedźenju so jednaše, kaž tež wo Domowinskim zjěździe w Radworju — 17. praznika, na kotrymž budźe so Sokołstwo sylnje wobdźělić. Štwórtk 12. meje budźe zhromadne zwuwanje w Pančicach, po možnosći wonka w Božej stwórbje. Tež prašenje dla wobsedźeństwa znamješka při wustupje abo wustorčenju jenoho Sokoła so naręczny. Powšitkownje so měni, zo ma so wono potom wotedać, dokelž je to swójstwo organizacije. Dla Worklečanskeho swjedźenja so dotalnemu wubjerkej přidruža staroseła a načolniey Khrósćanskeje, Wotrowskeje a Njebjelčanskeje jednoty.

Bratr Sefner skhwali Njebjelčanski wječor 1. meje a wobžarowaše, zo běchu wokolne jednoty tak słabje zastupjene. Při tom rozprawješe wo njedostojnym zadźerżenju někotrych Serbow na jenom kwasu, hdźež jedyn cuzy (Drježdźanski) Němc jich njenarodne wašnje porokowaše a je kruće zasudźowaše. Wotlěpjerscy Serbja płaća we wočomaj druhorodnych jeno jako wuplusk čłowjeski.

Po přečitanju wobšerneho zapisa přez bratra Krala skónči so tři hodźiny trajaca zhromadźizna, kotruž namětny starosta br. Jakubaš nawjedowaše, ze sokołskim spěwom: „Sokole, z poldnja k nam". Rozeńdźechmy so z hesłom: „Mjenje ręčeć, wjacy dźěłać!"

Cyrkwinske powěsće.

S Budyšchina.

W Michałskej zyrkwi:

Njedźelu Jubilate w Michałskej zyrkwi rano 1/8 hodź. Boże wotkazanje šerbšće, dop. 1/9 hodź. šerbša Boża słužba, w 10 hodź. Boża słužba sa dźěći (farar Tischer).

Sćitwórtk pop. 1/4 hodź. konjage towaŕstwo we Wurizach pola Rostkeza.

Sem rěl: 2. 5. Arnošcht Jurij Mikanja, mołeŕ we Budyšchinje, 45 l., pokhowane na Hrodźišćanskim. — 3. 5. Lenka Marg. rodź. Wojnarjez, žona Khorle Krakowskeho, we lěće 1917 we wójnje słužbjaceho, sewostajena wudowa, žiwnosćerka we Wowrjowje, 49 l.

Krajnozyrkwinske zhromadźeństwo w Budyšchinje na Róžowej haju 31.

Njedźelu wječor we 8 hodź. je evangelisazijska zhromadźizna; wutoru wječor we 8 hodź. hodźina Božeho Khišćana za młodźencow; srjedu wječor we 8 hodź. swjatk młodźiny za rošćenych. Ćišćerjo za młode holzy; sćitwórtk wječor we 8 hodź. biblišla hodźina. — Knjeź zhromadźeńskowy wothładaŕ Zimmermann smije biblišle hodźiny njedźelu pop. 1/4 hodź. w Njeswačicach, pónjelu wječor w Kumwałdze, wutoru w Hodźiju, srjedu we Semjicach, sćitwórtk w Budyšchinje a pjatk w Hornjej Hórźi, pšicžo wječor 1/4 hodź. — Knjeź zhromadźeńskowy wothładaŕ Khišćan smije njedźelu pop. 1/2 hodź. njedźelsku schulu a w 3 hodź. biblišlu hodźinu w Bźej Horje, wječor w Nowych Worschizach, pónjelu we Wulkej Dubrawje, wutoru we Worsynje, srjedu na Zibowje, sćitwórtk we Wjelećinje a pjatk w Kotezach, pšicžo wječor 1/4 hodź.

S Budestez.

Njedźelu Jubilate smije farar Bójk rano w 7 hodź šerbšću spowědź, we 8 hodź. šerbše a dop. 1/10 hodź. němske pređowanje. Sobotu je kemšchenje k wotewrjenju pačeřišeje wučby. Starschi pačeřišich dźěći su wosebje pšicheproschęni. Dop. w 11 hodź. je kemšchenje sa dźěći. Pšched zyrkwinymi durjemi šćerpju so dary sa łužiski sfutk łubosće.

Sćrjedu wječor we 8 hodź. je biblišla hodźina.

S Budyšchinka.

Njedźelu Jubilate budźe so rano we 8 hodź. šerbše a dop. 1/10 hodź. němske pređowanje so cžita.

Semrěła je Hana Madlena Bertha swudowj. Cžěšlowa rodź. Berndtez, rentudóstawaŕka w Budyšchinku, 59 lět, 4 m. 25 dn. stara.

S Barta.

Njedźelu Jubilate rano we 8 hodź. šerbše a dop. 1/10 hodź. němske pređowanje so cžita.

S Bukez.

Njedźelu Jubilate rano 1/7 hodź. šerbska spowědź, we 8 hodź. šerbska a dop. 1/10 hodź. němska Boża słužba. —

Semrěła je Christiana Marja rodź. Wünschez, mandź. Jana Augusta Schołty, wumjeńkaŕka w Mješchizach, 61 lět, 9 měs. 9 dnjow stara.

S Hodźija.

Njedźelu Jubilate smije farar Wjesaŕ rano w 7 h. šerbsku spowědź, farar Boigt we 8 hodź. šerbše a dop. 1/10 hodź. němske kemšchenje a to j bobom k wotewrjenju pačeřišeje wučby. Wšchitke dźěći, kiž so bliščke Kito konfirmeruja, jaj też jich starschi a pšichwusni su ke tomu wutrobnje pšcheproschęni. Dop. w 11 hodź. je Boża słužba sa dźěći a popołdnju w 2 hodź. zyrkwine rozsudźenje je žónjkej mišijónstwa je 311,53 hr. wuneješa. Bóh sapłać wšchém wjeselym bariceljam jich łubosć po bohatstwje swojeje hnady a smilnosće!

S Hornjeho Wujezda.

Njedźelu Jubilate je rano w 7 hodź. šerbska spowědź, we 8 hodź. šerbše a dop. 1/10 hodź. němske pređowanje, sobom sapołkajanje pačeřišich dźěći. (Farar Kapler je Budyšchina).

Wutoru pop. w 3 hodź. ma farar Hila pačeřišku wučbu. — Sćrjedu wječor we 8 hodź. ma kantor Krawz na farje biblišlu hodźinu.

S Hurzinu.

Njedźelu Jubilate rano w 7 h. šerbska spowědź, we 8 hodź. šerbska Boża słužba a dop. 1/10 hodź. kemšchenje sa dźěći.

S Hrodźišćcza.

Njedźelu Jubilate rano we 8 hodź. šerbska a dop. 1/10 hodź. němska Boża słužba, 3/411 hodź. dźěćelkemšchenje.

Sćitwórtk 12. meje dop. w 10 hodź. Boże wotkazanje w schuli w Drožđiju.

Pjatk 13. meje pop. w 3 hodź. Boże wotkazanje we Bźej Horje, pop. 1/5 hodź. tehorunja we Worzynje.

S Khwarzig.

Njedźelu Jubilate rano w 7 hodź. šerbska spowědź, we 8 hodź. šerbše a dop. 1/10 hodź. němske kemšchenje, sobu sawodne kemšchenje pačeřišeje wučby. Pop. w 2 hodź. zyrkw. rozsrčzowanje i konfirmowanej młodźinu.

Pónjelu 9. hapr. wječor we 8 hodź. smije k. Khišćan i Bźeje Hory biblišlu hodźinu we Wulkodubrawšku

Na dalokich pućach.

K. B. Šěca w Sowrjecach.

11] (Pokračowanje.)

Wčerawše leće bě zastało, a słónčko hač najrjeńšo swěćeše. Mój sej najprjedy rybowu předawańnju (Fischhalle) wobhladachmoj, to bě wulke rjane twarjenje njedaloko morja, w kotrymž so wšo předawaše, štož rybacy z morja wućahachu, rybow jara wjele družinow, wulke a małe, rjane a hrozne, wšelake raki, skorpinaki (Muschel), ślinki a druhi čapor. Tu widźachmoj, kak khłóšcej smój; wšelki mórski skót, na kotryž rady njepohladachmoj, druhim tola słodźi, hewak so tu předawał njeby. Potom smój zaso při morju khodźiłoj a sej w přistawje to a tamne wobhladaloj. To so njehodźi wupowědać, što tam wšo widźiš. Nazdala so krasny hród Miramare zyboleše, njebě drje dale hač někajke pol hodźiny. Chcychmoj tam dóńć; šeroka šćežka k njemu wjedźeše, přeco při samym morju, a ducy po puću bychmoj to a tamne popadnyłoj; přetož w naju tyzkach a šklenćach bě hišće wjele ruma. Ale tež tele wjesele namaj do wody padny, nie do morja, ale njebjo so nahle zamróči, a bórzy so dešć liješe. To mějachmoj nětk tak dosć syte, tuž dźěchmoj do hospody po naju zmachi. Ze žonu něšto słowow popowědawši zhonichmoj, zo měješe někajkeho assistentu z dwórnišća we wosebitej jstwićcy na stajnej hospodze, tón bě so pola njeje jara wobćeżował, zo naju dla njeje spać mohł, dokelž smój tak zahe stanyłoj a w jstwićcy teptajo khodźiłoj. „Cohodla dha knjez assistenta tež njeje w tom času z łoža wuležł, tak jara zahe to tola njebě, a rano je přeco najrjeńšo." „Wón wšak hakle je na ranje domoj." „Wšešе je cyłu nóc wokolo łazył, a potom su jeho włosy boliło!" „Haj, to jenu nóc kaž druhu!" Nó, sym tomu šmotawemu nócnemu hawronej wšelke zawostajił, jenož nic „wjele dobreho" wot naju a jeli zo je jemu žona to wšo wupowědała, je měł na dołhi čas dosć. Wzachmoj swój čapor, prajachmoj hospozy bożeruje, dźěchmoj na dwórnišćo a wotjědźechmoj do Bohinskeje Bistricy, nadźejo so, zo budźe tam rjeńše wjedro.

We Wocheiner Feistritz, kaž Němc praji, smój tydźeń přebywałoj. Ze wšěch bokow su wysoke hory, najwjetša mjez nimi rěka Triglav, dokelž ma tři hłowy abo wjerški. Wobšerna dolina k połodnju Triglava rěka Bohin, štož su Němcy do Wochein přetworili, přez tutón doł rěka Savica běži k Dunaju dele, je tak šeroka kaž Sprewja w Budyšinje a wam snadź ze šulskeho atlasa pod mjenom Sav abo Save znata. Bohinska Bistrica je małe město, wězo eyle słowjanske, njejsmoj też tam na hasach žanecho němskeho słowa słyšałoj; napisma běchu wšudźom słowjanske, a na dwórnišću steješe z wulkimi pismikami „Čakalnica". To drje kóždy Serb rozumi, a my móhli tele słowo też do našeje ręče přijeć. W hosćeńcu, w kotrymž smój bydliłoj, ležachu jeničcy słowjanske nowiny na blidźe, a wobrazy na sćěnach mějachu słowjanske podpisma; z pomocu serbskeje ręče sym je wše rozumił. W nowinach sym druhdy po wječeri čitał, namakach pak tam tola khětro wjele wurazow, kiž sej wujasnić njemóžach. To drje so Němcej też hinak njeńdźe, hdyž w nižnozemskej narěči (plattdeutsch) čišćane knihi do rukow wozmje. Z dwórnišća tam wšelacy zastojnicy, wosebje assistenci, k wobjedu khodźachu, ći z namaj němscy powědachu, kaž bychu rodźeni Němcy byli, mjez sobu pak jenož słowjanscy ręčachu. Jedyn mjez nimi mi praješe, zo jutře do Triesta pojědźe, njerjekny pak Triest, kaž smy to zwučeni, ale Triest. To bě mi nadpadne, ale hdyž sej tu wše přemyslach, spóznach, zo móže tónle Słowjan lěpje němscy hač ja; po němskim wašnju dyrbimy Triest prajić, Triest je italske wašnje. Korčmarjec ludźo móžachu derje dosć němscy, z najmjeńša tak, zo mózachmy so zrěčeć.

W Bistricy smój sebi też cyrkej wobhladaloj, to bě rjane nowe twarjenje a měješe, štož pola nas pódarmo pytaš, zwonkach z wulkimi čornymi pismikami napismo: Glej, hiša Božja in vrata nebeska! Hiša je do serbskeje ręcža za hamo abo in za nasu je tamuo. Woni też tam njepraja haj, ale ja, kaž zhódajće sami. Woni też tam njepraja haj, ale ja, kaž Němc. Tole napismo je so mi wosebje derje libiło. Bohinska cyrkej pak też bě znutrkach dosć rjana, tak swětła, kaž hišće nihdźe žaneje njewidźach. Naše nowe cyrkwje su skoro wše čmowe, to so mi njespodoba. Bóh w swětle bydli, tak biblija wuči, a přiroda, Boża wulka cyrkej, też čmowa njeje. Cyrkej měješe wjele wulkich woknow, mjez nimi žanych pisanych abo molowanych. Wosrjedź wjercha pak bě powyšenje kaž nizka wěža, a tutón kulojty wutwark měješe škleńčanu tŕěchu z rjanymi pisanymi barbami, to cyły Boži dom jara pyšeše. Při Božich službach so wjele zwonješe, pak z jenym, pak z dwěmaj, pak z třomi zwonami; to pak žeńe dołho njetraješe, njebě poprawom zwonjenje, ale jenož zazwonjenje. Hóley, kiž mějachu to wobstarać, zady woltarja stejo za postronki čahachu; te běchu na błownej wěži za zwony přičinjene a wisachu z dźěrami we wjerše; to w tajkim pyšnym Božim domje njedyrbjało być.

Słowjanski lud je katolski, wo tom pak zwonkownje wjele widźeć njebě. Štóž po našich katolskich wsach khodźi, wuhlada wšudźom znamjenja a postawy křižowaneho Zbóžnika, Božeje Maćerje a druhich swjatych, najwjacy w Tirole. W Bohinje a też w Krasu sym je jenož jara porědka nadešoł. W někotrych korčmach pak na sćěnach wobrazy wisachu, z kotrychž móžach spóznać, zo sym w katolskim kraju, n. př. tam swjatu Marju widźach z podpismom: Mati Božja, prosi za nas! a pódla wobraz swj. Jozefa: Sveti Jošef, prosi za nas! W Tiroli bě nadpadne, zo měješe tam kóžda wjeska swoju cyrkwicku, we wjetšich wsach běchu dwě abo tři, njeměješe pak kóžda wosebiteho duchownego. We wsy Egers w hornim dole rěki Etsch n. př. zhonich, zo měješe tamniši duchowny w štyrjoch wsach Božu słužbu; te wězo daloko rózno njeběchu. Też to bě w Bohinje hinak, Bistrica měješe jeničku cyrkej, a susodne wsy běchu do njeje zafarowane. Bě tam potajkim w tym nastupanju kaž pola nas. Lubiło je so mi w městačku, zo tam na jara wjele woknach dołhe hlinjane sudobja z wisatymi nalikami stejachu, běchu tam běłe, čefzwisatymi nalikami stejachu, běchu tam běłe, čefwjene a žołte družiny. Tajke kwětki njejsym hewak nihdźe widźał. Před někoło lětami běchu w katalogu jeneho Erfurtskeho zahrodnika pod mjenom „Tiroler Hängenelken" woznamjenjene, tam pak so na žane dohladał njejsym.

(Pokračowanje sćěhuje.)

S Kulšicha.

Njedźelu Jubilate rano w 7 hodź. serbska spowědź z Božim wotkasanjom, we 8 hodź. serbske kemšenje, dop. 9/10 hodź. dźěćizikemšenje.

Pop. w 4 hodź. serbska spowědź z Božim wotkasanjom w Komorowskej schuli.

S Kotecy.

Njedźelu Jubilate dop. w 10 hodź. němske předowanje a w 11 hodź. kemšenje za dźěći, pop. w 2 hodź. kemšenje, wosadny farar.

Pjatk wječor we 8 hodź. smjerje, pola Bohatej z wiši w Hornich Kotecach zhromadźenišowy wothladar Kschižan z Wěleje Hory němsku biblisku hodźinu.

S Lupoje.

Njedźelu Jubilate rano we 8 hodź. serbska, dop. 1/10 hodź. němska Boža słužba, 1/11 hodź. rozrěčowanje se konf. młodźinu.

S Minakale.

Njedźelu Jubilate rano w 7 hodź. serbska spowědź, we 8 hodź. serbske kemšenje z nutsowjedźenjom serbskich paćerskich dźěći, a 1/10 hodź. němske kemšenje z nutsowjedźenjom němskich paćerskich dźěći. Pop. w 2 hodź. kemšenje za dźěći.

Wutoru pop. w 4 hodź. we Wjesełu pola Brodźiž serbska nutrnosć a spowědź.

S Mateleche.

Njedźelu Jubilate rano w 7 hodź. němska spowědź, dop. 1/10 hodź. serbske kemšenje (z dobrom z pichičejcom nowych paćerskich dźěći), dop. w 11 hodź. dźěćizikemšenje

S Rośaćicy.

Njedźelu Jubilate rano w 7 hodź. němska spowědź, we 8 hodź. němska a dop. 1/10 hodź. serbska Boža słužba. Sbórka za „Bože kalchcelk".

Schwórtk 12. meje wječor 1/8 hodź. towaršstwo žonow na farje.

S Nježwaćidła.

Njedźelu Jubilate rano w 7 hodź. serbska spowědź, we 8 hodź. serbska a dop. 1/10 hodź. němska Boža słužba. — Pop. w 2 hodź. rozrěčowanje i konfirmérowanej serbskej młodźinu.

Pokhowani: Marja Rjeczyna, hojpoša w Nowych Boschicach, 77 l. 23 dn. stara. — Ema Frieda Schwonrakej, fabr. dźěłaćerka w Holeschowskej Dubrawy, 21 l. 3 m. 2 dn. stara (w měšćanskiśkej khorowni jemrěła). Richard Kurt Bürger, skałaŕ w Holeschowskej Dubrawy, 24 l. 11 m. 5 dn. stary (w měšćanskiśkej khorowni jemrěty).

S Porschicz.

Njedźelu Jubilate budźe rano w 7 hodź. němska spowědź, we 8 hodź. němska a dop. 1/10 hodź. serbska Boža słužba, wotewrjenje paćerskeho rozwuczowanja. Sbórka za skuli lubosće we Łužicy. Dop. 3/11 hodź. dźěćizikemšenje, pop. 1/2 hodź. rozrěčowanje z młodźinu, pop. 1/3 Zórska zhromadźizna w Handrikej hosćenzu w Porschicach, pop. 1/3 hodź. ev. luth. towaršstwo młodych hoscow w bydlenju wošadneje fary, wjeczor we 8 hodź. biblitka hodźina w Nowych Porschicach (knjes wothladaŕ Kschižan).

S Rake.

Njedźelu Jubilate rano we 8 hodź. serbska spowědź, dop. w 9 hodź serbske a 1/11 hodź. němske kemšenje, ke kotremuž so přichisamknje kemšenje za serbske dźěći.

S Ruchwałda.

Njedźelu Jubilate je dop. w 9 hodź. němske a 1/11 hodź. serbske kemšenje.

S Wóšslinku.

Njedźelu rano w 7 hodź. serbska spowědź, we 8 hodź. serbske a dop. 1/10 hodź. němske kemšenje. Sbórka. Dop. w 11 hodź. kemšenje za dźěći. Pop. 1/4 hodź. Boža słužba w Lěšci. Wutoru 10. meje wječor we 8 hodź. žonjace towaršstwo.

S Wochas.

Njedźelu Jubilate dop. w 9 hodź. němska cytańska Boža słužba a 1/11 hodź. serbska cytańska Boža słužba.

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Pschinoschti katarskemu powokanstemu družstwu (Berufsgenossenschaft).

Pschedewjeszaćelju katarstwow, hajnistwow a pohrjebnischczow maju jako l. pschinoschkowy podjeł za katarske powolanjske družstwo za 1927 nakhwilnje 60 proz. zyleho dawka na leto 1926, znajmjeńscha pat 4 hr. zaplaćijcź. Najnjiżschi dawk je žo za male pschedewjeraća pschi woddźelkanym sahonje wot 1 hacź 50 arow na 3 hriwny snižik a ma žo hnydom polnje zaplaćicź.

Dawk ma žo hacź do 19. 5. 1927 na tudomnu Měschćanjsku hłownu pokładnju zaplaćicź. Tam wuleźi tež jběranski zapiš k nutspohladanju.

Měschćanska rada — zawěsćenśti hamt.

Hamtske wozjewjenje z Kamjenca.

Póndźelu a wutoru, 9. a 10. meje 1927, móża žo dla cźišćenja hamtiśkich městnosćow jenoż nuzne naležnosće wobstaracź.

Hamtśe hejtmanstwo a wokrj. swjask.

Hamtske wozjewjenje z Wojerec.

Termija za lětuše nałetnje wubrane plahowanśich byków, kundrosow a kosłow w 1. hacź 6. wokrjeżu wotměja žo na sćeźowaznych dnjach:

W 1. wokrjeżu:

póndźelu 9. meje dop. we 8 hodź. w Tetawje, 1/29 hodźin w Lindenawje, 3/49 hodźin w Burkersdorfje, 1/10 hodźin w Frauendorfje, 1/10 hodźin w Heinersdorfje, 3/10 hodźin w Kropni, w 10 hodź. w Janezach, 1/11 hodźin we Warnokezach, 1/21 hodźin w Ruhlandze, w 11 hodź. w Hermanezach p. Ruhlanda, 1/12 hodźin w Lipšu, 3/12 hodźin we Wudworju, w 12 hodźinach we Cźornej Wodźe, 1/41 hodźin w Bělnom.

W 3. wokrjeżu:

pjatk 13. meje dop. we 8 hodź. w Zidźinom, 1/49 hodźin na Horach, 3/49 hodźin w Nowej Łuzy, 1/10 hodźin w Narcźe, 3/10 hodźin w Lubuschu, w 10 hodź. w Lejnom, 1/11 hodźin w Ptaczezach, 1/21 hodźin w Cźornym Chołmzu, w 11 hodź. w Brětni, 1/12 hodźin we Michałkach, 1/12 hodźin we Wulkej Nydeji, w 12 hodź. we Wojerezach, 1/21 hodźin w Cźišću, 3/41 hodźin we Spalach.

W 2. wokrjeżu:

wutoru 17. meje dop. 1/10 hodźin w Lipoji, 1/10 hodźin w Njedźichowje, 3/10 hodźin we Wětnizu, 1/11 hodźin w Selenym Hodźe, 3/11 hodźin w Zelnjej, w 11 hodź. w Bukowje, 1/12 hodźin w Hośni, w 12 hodź. we Cźišćach, 1/41 hodźin w Němješćicu.

W 5. wokrjeżu:

pjerjedu 18. meje dop. 1/8 hodźin w Tjjach Zonach, 3/8 hodźin w Nydeji z. Łasa, we 8 hodź. w Mortkowje, 1/49 hodźin w Bjedrichezach, 1/29 hodźin w Schćeżicy, w 9 hodź. w Stuczinje, 1/10 hodźin w Radźwju, 1/10 hodźin w Lipinach, 3/10 hodźin w Tranjach, w 10 hodź. w Ssepschezach, 1/41 hodźin we Lucźu, 3/11 hodźin we Lěšci, 1/12 hodźin w Nudeji.

W 4. wokrjeżu.

schtwórtk 19. meje dop. 1/8 hodźin w Mucźowje, 1/8 hodźin w Koblizach, 3/8 hodźin we Wulkich Sdźarach, 1/49 hodźin w Stróji, 1/29 hodźin w Radślowje, 3/49 hodź. w Hójku, w 9 hodź. w Kocźinje, 1/10 hodźin w Sałowje, 1/10 hodźin w Ssulschezach, 3/10 hodźin w Dubrjenku, 1/11 hodźin w Cźišćowje, 3/11 hodźin w Nowej Wsy, Klóschtrk., w 11 hodź. w Kulowje, 1/12 hodź. w Kulowju, 1/12 hodźin w Němczach.

W 6. wokrjeżu:

póndźelu 23. meje dop. 1/8 hodźin w Parzowje, 1/49 hodźin w Bjesdowach, 1/49 hodźin w Bluńju, 1/10 hodź. w Sahrodźe, w 10 hodź. w Bórkhamorje, 1/11 hodźin w Nowej Wjesy, Kral., 1/11 hodźin w Schprjejzach, 3/11 hodźin w Dretiwje, 1/12 hodźin w Nowym Mésće, w 12 hodź. w Bórku.

Měschćanske rady a knježich gmjenskich přidatkejerjow namołwjam, so bychu to wobsedźerjam skotu hnydom wosjewili a **wubranju kommisiju w prawym czasu pschi sajedźe bu wšy wocźakali** a tež potom, byrhjala-li so wubranska kommisija dla njepschedwidźanych wobchadnostejow sakonodźicź. Woni maju so postaracź, so bychu wobsedźerjo kosłow swoje słocźata tež pschi stejischczu cźełsow a kundrosow pschedwjedli. Je-li wjesny pschedstejićer sadźewany, ma jeho sawnik zastupowaź.

We Wojerezach, 30. haprieje 1927.

Pschedsydna wokrjeżneho wubjerka.

Dr. Lenoir, krajny radźićel.

Hospodarski rozhlad.

Pjatk 6. meje 1927.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,2145	100 pólsk. markow	—
jendźelski punt	20,476	100 českosł. krónow	12,479
100 šwajc. frankow	81,065	100 franc. frankow	16,515

Berlinska burza lapiła wječera pschi spoczatku nowe snižnje kursow efektow a akzijow. Po njewěstym wobkhodźe žo stónczenje kursy wschelakich efektow znowa skruczowachu. Měrne wostachu wiki rentowych a dołżnych liscźinow.

Produktowe wiki sawostachu też wječera w dotalnej kruczości. Pschenza bě we wukazu drózscha. W Berlinje bóchu jenoż 5 pj. Rožka a woboh pschi swojich dotalnych placźišnach wostajschtaj. Tukrajna rožka je na wikach jara žadna. Pschi horjeżujazych placźišnach kóżdy žito khowa, žo hischcze lepschich placźišnow nadźijo. Naschi rataraja hischcze žito maja, nachwjli prawy wokomik pschedacza skombdźicź. Jeczmjeń najwjazy horje srazy, nałetni dobu 25 pj. a nasymschi 40 pj. Wječera placźesche zentnaŕ

w Lubiju:

pschenzy 13—14,60 hr., rožki 12,75 hacź 13,40 hr., nałetnjeho jeczmjenza 11,75 hr. hacź 13 hr., wowsa 11,60—12,40 hr.,

w Berlinje:

pschenzy 15,35—15,50 hr., rožki 13,75 hr. hacź 13,90 hr., jeczmjenza nałetnjeho 12—13 hr., nasymjkeho 10,90—11,35 hriwnow, wowsa 12—12,20 hriwnow.

w termijowym wikowanju:

za meju: pschenzy 15,92 hr., rožki 13,95 hriwnow, wowsa 12,35 hriwnow,

za julij: pschenzy 15,05 hr., rožki 13,30 hr. wowsa 12,12½ hr.,

za september: pschenzy 13 hr., rožki 11,60 hriwnow.

Wiki wječera w Kamjenzu.

Hromak (Spargel) 80—120 pj., morchej a kólrabi 20 pj., sholotej kerćel 15—20 pj., retchej 18 pj., radiški 10—15 pj., bwótkaty kał 30—60 pj., bźły 20 pj., cźežwjeny 25 pj., wirschkowy 20 pj., zybła 20 pj., rapunzki 80 pj., seleny kał 30 pj., jódna loboda (spinat) 20 pj., šmorźe cźešlowe 90 pj.

Wiki wječera w Lubiju.

Butra 1,05—1,10 hr., jeja 10 pj., libjata 2,80 hacź 5,80 hr., tólsta punt 70—75 pj., šwinjazy mjaso 1 hr., seleny kał 25 pj., bźły 20 pj., cźežwjeny 25 pj., kwětaty 40—80 pj., hromak 1,10—1,20 hr., morchej 15—20 pj., karoty 20 pj., jódna loboda 15—25 pj., zybła 20 pj. a sholotej 15—25 pj., kolrabi 30 pj., rjenjeń (Rhabarber) 20—25 pj., bźrny 7 pj.

Wiki wječera schtwórtk w Shorjelzu

Kury 1,30—1,40 hr. po punzle, holbje 90—100 pj., schtuka, šwinjazy mjaso 0,90—1,30 hr., howjaze 0,90 hacź 1,20 hr., skopjaze 1—1,40 hr., cźelaze 1—1,30 hr., šmjerske 72—80 pj., hromak 0,60—1,50 hr., kwětkaty kał 20—80 pj., bźły 20 pj., cźežwjeny 25 pj., seleny 15 pj., sholotej kerćel 15—30 pj., rjenjeń 10—25 pj. a morchej 10 pj., karoty 15 pj., kulerzba 8—10 pj., bźrny 5—6 pj., jódna loboda 15—20 pj., rapunzki 60—80 pj. radiški 10—15 pj., zybła 18—20 pj., k badźenju 40 pj.

Wiki jandźenu brjedu we Slym Komorowje.

Butra 2 hr., jeja 10 pj., bźły kał 20 j., cźežwjeny 25 pj., jódna loboda 25 pj., rjenjeń (Rhabarber) 15 pj., hromak 1,30—1,50 hr., cźežwjena rźpa 25 pj. a cźežlowe šmorze 80 pj., radiški 15 pj., retchej 20 pj.

Wiki wječera w Khocźebušu.

Butra 1,90—2,10 hr., jeja 9—10 pj., twaroh 30 pj., lany woliz 1,40 hr., linj 1,50—1,80 hr., schćuki 1,30 hr., karpy 1,30 hr., howjaze mjaso 85—130 pj., cźelaze 1—1,20 hr., skopjaze 1,20—1,30 hr., šwinjaze 0,85 hr. hacź 1,20 hr., wjeczina (Schinken) rjana 1,60—2 hr., polcź 1,20—1,40 hr., schmalz 1,20—1,30 hr., kólsaze mjaso 50—70 pj., mlode holbje 80—90 pj., rjane 1,30 hr. hacź 4 hr., khawany 2,50—5 hr., morchej 10—15 pj. a jódna loboda 25—30 pj., hromak 1,30—1,60 hr., kwětaty kał 20—60 pj., cźežwjeny 20—25 pj., bźły 20 pj., sholotej 15—20 pj., zybła 20 pj., bźrny zent. 7 hr., jabluka 40—60 pj., cźešlowe šmorze 60—70 pj.

Swinjaze wiki schtwórtk w Khorzebušu.

Na nje bźchu pschiwjesli 1349 prožatow a 173 bźałkow. Te płaczachu:

prožata:

małe	12 hr.
srjenje	12—18 hr.
wulke	18—22 hr.

bźałki:

małe	22—40 hr.
srjedźne	40—60 hr.
wulke	60—80 hr.

Wiki bźchu srjenje.

Na pschedaś.

Zjwnosć 10 kórzow pola a 5 kórzow najeiskeho z dobrymi twarjenjemi 13 000 wopaln. pokładnje z napłaczenjom 8000 hr. Dalsche wukazuje Raue w Budyschinje, Hoschija haša 32.

Wós dźećaza, Wesper w Běłej Wodźe, Johanina haša čźo. 18. — Melichor w Lubiju, Lipowa haša 21. — W Budyschinje, Wyšoka haša 8II na prawo a na Pražbańskej haśy 1 I.

Dojkowany wós, kowaŕ Peschka na Drjewowych wikach.

Sšyno 3 zent. we Wulkej Sswódnizy 13e. — Sšyno 25 zent. a šyny wós, Groba w Chojanach pola Hrótka. Sšyno a kósło, Kołsakowa w Dubrowje pola Hrótka. 10—15 zent. we Lusy 24. — W Budyschinje, Pauliowa haša 34.

Ranzy župroschne, knježi dwór w Darinje.

Kosa z kóšerzomaj w Dobruschi 29.

Pata 18 kurjatkami w Boschezach 37.

Pschichtajcź pytaja:

Dźěłaćerjow, Tschamar w Běłej Wodźe, Goethowa haša čźišo 12.

Holzu do domu, kosejowniza Harrmann w Lubiju.

Murjerjow Penther w Budyschinje.

Pohonca, Köhler we Wjeleczinje 59.

Sdaduiszy na pschedhadzowanje

w Hródku hobotu 7. 5. dop. w 11 hodź. na Wojerowskej drohy: Auto, žonjaze kolo, kobrz (tepich), schijaza maschina, lehanski stoł, blido, žonjaza drasta, zigary, linolej, tawety a tkamarske twory;

w Wisłopizach hobotu 7. meje dop. w 9 hodź. na žudźiwje: Sladło běłych kuŕ, knihowy kamor, gramofon, 21 samkow, kožowy dźěł, 3 wobleki, wschědne kholowy a khabaty.

Škrowe depeše.

Produktowe wiki w Barlinje dźensa dop. 3/11 hodź.: Wobrot wostanje jara žiwahny, tendenza: kruta.

Dop. 3/12 hodź.: Pschi žiwahnym wobroczje rožka pschi dotalnych placźišnach, pschenza strucźena.

Placźizny na Barlinskich produktowych wikach.

Zito a wolijowe symjo po tuni abo 1000 kg hewak: 100 kg. placźizna po złotej hriwnje.

	5. 5.	4. 5.		5. 5.	4. 5.
Pšenica	307-310	302-305	buny	20-22,00	20-22,50
rožka	275-278	275-278	woka	21-24,00	21-24,00
nal. jeczmjeń	240-266	235-256	módre lupiny	14-15,00	14-14,50
naz. jeczmjeń	218-227	210 220	žołte lupiny	16-17,00	15-16,50
wowsa	240-244	235-240	zeradella	19-24,00	21-25,00
kukurica	193-196	192-195	raps, wosušk	15,60	15,60
pšeńć. muka	37-39,00	36-38,50	lanr wosušk.	19-20,00	19-20,00
rožana muka	36-38,00	35-37,75	poch. metasa	—	—
pš. wotruby	16,00	16,00	bérnj. kruski	34-35,00	34-35,00
rožane „	17,00	17,00	syno, 50 kg	2,50-2,90	2,50-2,90
raps „	—	—	rjana sloma	1,80-2,05	1,75-2,00
lane symjo	—	—	pšeńcna „	1,05-1,45	1,05-1,45
hróch	26-29,00	26-29,00	wowsna „	0,90-1,20	0,90-1,15
pjeluški	20-22,00	20-22,00	ječna „	0,95-1,20	0,90-1,15

Płaćizny rězneho skotu na Drježdźanskich skótnych wikach.

5. meje.

8 wol, 13 byk., 16 kruw. a 719 jałoje., 42 ćelat, 43 wowcow, 272 swini.

Płaćizny za

ćelata: 1. 72—78, 2. 65—70, 3. 58—62, 45—55;

swinje: (přez 300 pt.) 56—57, 2. (200—300) 54—56, 3. (200—240) 52—54;

ranej: 48—51.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku Marko Smolerš w Budyšinje. — Za lokalny dźěl a feuilleton A. Dučman w Budyšinje. — Za hospodarski dźěł: Arnošt Bart w Brěsnicy. — Za nawóšknki O. Janak w Budyšinje.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaca měsačnje we wudawarni 90 zł. pl., na pósce a pola dowěrnikow 1,30 zł. hr. Do wukraja 13 Kč. Kóžde čo. płaći 10 zł. pj. Wudawa a dr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawěstki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za maly rjadk 20 złot. pj. Wobčežnje so stajace nawěstki a tabele so wyšše wobliczeja. Za reklamowy rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje.

Čisło (Nr.) 106 — Budyšin — Sobotu, 7. meje 1927 — Bautzen — Lětnik 86

Pólska protestowanska nota na Němsku.

Němski justizny minister **Hergt** je jandźeny tydźeń w Bytomju w Hornjej Schlesyjskej rěcy měł, w kotrejž je prajił, so **na ranšchi Locarno, to rěka na pschipósnacze nětczischcze němsko-pólskeje mjezy žebi Němska njemyhli.** Němskej Hornjej Schlesyjskej je pschał, so by niz jenoz kčeła a žo spomohła, ale so by pschebe wschěm rostka Tale rěcy, w kotrejž wschak žo nicžo njepraji, schtož njeby wschědnje w němskich nowinach a spitach cžitacz było, je Polakow mózne roshorita. Dokelž je ju jedyn němskostatny minister blisko pólskich mjesow pschednjesł, maja ju sa pschipowědzenje wójny na Pólsku. Ministrej Hergtej porokuja, so je Němzow w pólskej Hornjej Schlesyjskej k spjecziwoscži a zbožkej pschecziwo Pólskej namotwjał. S hibanjom w pólskej sjawnoscži, kotrež je s Hergtowej rěcžu w Pólsku nastało, je žo pólske knjezerstwo pohnuło, wobsamtnyc, po diplomatiskim puczu na Bytomsku rěcz němskeho namérnego kanzlera a justizneho ministra Hergta wotmolwicz. **Swontkowny minister Salezki je s pschikłoženjom namélnego ministerstwa presidenta Bartla** protestowanšku notu pschecziwo Hergtowemu wustupjenju spisał. Notu dźensa pólski pósłanz w Barlinje pjeza w swontkownym ministerstwie pschepoda. Wona je pjeza w zyle mérnym tonje dźerżana.

Stahlhelmowi wjednicy pola němskeho prezidenta.

Stahlhelm, kotrež smeje jutise njedźelu swój sjezd w Barlinje, je psched nětkotrymi dnjemi žwojich wjednikow k němstemu presidentej s Hindenburgej pósłał, kotrež je jich w audienzy pschijeł. Hindenburg je je Stahlhelmowym cžesnym pschednjdu a stahlhelmarjo žo teho **dla** nadźijachu, so smeje won **pschi** sjezdze cžesne pschednjdu žydstwo. Tale nadźija pak žo njedopjelni. Hindenburg njebudże tónle dźeń w Barlinje pschebywacz, ale na nim oldenburgske knjezerstwo wopyta.

W Franzowskej Stahlhelm jako potajne němske monarchistiske wójsko wobhladuja. Teho dla žo s jeho sjezdom w Barlinje žiwje sabéraju. Audienza Stahlhelmowych wjednikow pola Hindenburga je w Franzowskej hižo njemerz nacžinika. Dźiwaju žo, so je jich němski president k žebi puschcžił. Němskonjepschecželske nowiny, kotrež žu pschezo prajile, so je němska republika jenoz slepjazy wobras, wérja, so žo nětko jich nadźije dopjelni. „Echo de Paris" pische: „Parada stahlhelmarjow w Barlinje je jenoz se sapoczatkom nowjeho rozwicza w Barlinje. Bórzy pschestajenje docžakamy."

Nazionalistiszy sozialistojo a kommunistojo.

S powschitkownymi pukami je žo schtwórtk wjeczor w **Magdeburgu** shromadźiła stónczika, kotruž bechu tamnischi nazionalistiszy sozialistojo powołali. Do shromadźiny bě žo tež wjele kommunistow leschko. Nazionalistiski sozialistiski sapółłanz Strasser mějesche rěcž, we kotrejž **němsku republiku a jeje wjednikow najcežjezo wohani.** Hdyž žo na tónzu jedyn z wopytarjow k žkowu samolwi, žo jemu wono sapowědźi. Teho dla k wótremu wurěczowanju doidże, kotrež žo skónczinje se stokami, piwnymi schlezami a blidami wjedżesche. **Wjele wobow je žo sraniło.** Hnydom sapschimaze policajske muzstwa salu wupróżdnichu a wjele bicžkow sajachu.

Internacionalna hospodarska rada.

Najwažnischi podawk na konferenzy žwětowcho hospodarstwa w Genfu je namjet sekretara powschitkowneje dźełacželeskeje konfederazije w Franzowskej, **Jouhaux**, po kotrymž ma žo **internazionalna hospodarska rada** wutworicz, kotraž by měła s pomozu Swjatka Lubow a internazionalneho dźełowcho hamta **internazionalne hospodarske žiwjenje stajnje wobtedźowacz.** Po Jouhauxowym namjecje ma tale internazionalna hospodarska rada sastupjerjow pjenjezninstwa, industrije, rataršstwa, wikowanja, dźela a pschetrjebarjow wopschiwjecz. Rada dyrbi s 18 žobustawow wobstejecz. Rada Swjatka Ludow ma s nich 12, internazionalny dźełowcy hami 6 pomjenowacz, pschi cžimž ma žo wežka pomera mjes sastupjerjemi skupiny dźełacželerjow a skupiny dźełodawarjow wutworicz. Franzowska dźełacželska konfederazija ma sakožene internazionalneje hospodarskeje rady sa sakład mérneho rozwicza Europy. Jouhaux, kotrež schtwórtk wjeczor nowinarjow pschijija, jim praji, so franzowske knjezerstwo jeho pschedpołożeny namjet w poknym wobžahu podpieruje, a so budże žo franzowska deputérska komora w bliskim cžasu z tutym planom sabéracz, kotrež je pschitkowanje žiwjneje wjetschiny deputérskeje komory wěsty. W kruhach Genfskich wotpósłanzow žo Jouhauxowy namjet troschtu njedowérliwisko pożudźuje.

Napraschenje wo wuprajenju ministra dr. Spiny wo Małej entencje.

Minister sjawneho dźela w cžeskosłowakskim knjezerstwje Němz dr. Spina je w žwojim jutrownym rozrěczenju we Winiski „Neue Freie Presse" wo Małej entencje rjekł, so je nima žaneho podłožka wjacy. Klub sapósłanzow cžeskosłowakskeje sozialneje demokratije je schtwórtk wobsamtnył, wo tejle wěcy napraschenje na ministerstwo pschedsydu podacz. Napraschenje na to pokasuje, so dr. Spina tole rozrěczenje njeje hacz dotal woprawił. Ministerskeho pschedsydu žo praschcheja, hacz je žo wuprajenje s jeho wědomjom stało a hacz budże cžerpicz, so by minister do nalesnoscžow druhebe ministerstwa se sjawnym wustupjenjom žahał. Podobne wustupjenje wołoscže do wukrajneje politiki, do kotrejž je minister sjawneho dźela žahnył, ma napraschenje za strašchne.

Rumunska přeciwo Madźarskej.

Mjes rumunistimi a madźarskimi wotpósłanzami we Genfu je žo pschipad stał, kotryž je we wuzischich konferenzynych kruhach khětre dźiwanje spudźił, hacz runje žo prajuju, wěz samjelczicz. Pschipad je i krótka takle nastał: Wjednik madźarskeho sapółłanstwa Popovic bě rosprawu pola sekretara konferenzy žwětowcho hospodarstwa wotedał, kotraž nětkotre pschisporuczenja wo cžeskowažnych scžehnikach měrow. srěczenjow a wołzebje Trianonskeho srěczenja wopschija. Tale rosprawa madźarskeho wotpósłanstwa po dowerliwym puczu ke wodżenju rumunskeho wotpósłanstwa doidże, kotryž hnydom do Bukarešta wo instrukcije telegrafowasche. Schtwórtk popoldnju wotmolwjenje pschidże, so dyrbi žo pschecziwo madźarskej rosprawje pola konferenzynoho sekretariata, pola Theunisa a Loucheur, tola nic pola Jendźelczanow a Němzow protestowacz. Hacž runje bě madźarske wotpósłanstwo konferenzynemu sekretarej prajiło, so ma žo rosprawa jenoz jako rozsłoženje wołzobinskeho zjezilscža madźarskeho wotpósłanstwa wobhladacz a so žo njeskmě z tribuny reformacijeje sale cžitacz, Rumunojo tola pschi žwojim protestu wostachu. S Loucheurowym zobuskutkowanjom se sastupjerjemi Małeje ententy a Pólskeje jednachu. **Wobsamtny** žo, so dyrbja sastupjerjo tychle statow solidariscu wopowědź na sekretariat i wopschijecjom sapodacz, so žo **konferenza žwětowcho hospodarstwa na podłožku wobstejacych měrowych srěczenjow wotmėwa a so** na teho dla kózde pschidracje politiskich wuważenjenjow z boka wostacz. Madźaram žo wuraznje hrožesche, so njebudża jich wotpósłanjej rěczecz dacz, jeli so by pschi generalnej debacze naspomnjene městno rosprawy w někajkej formje nałożiło. Wěz žo hischcze njeje wurunała. Madźarjo so hluboko roshorjeni, so žu Rumunojo s pomozu Franzowskeje madźarske wotpósłanstwo bolostnje schwiknyli.

Rumunski minister Averescu do Parisa, Londona a Roma puczuje.

Nowiny „Lupto" po wokołopuczu psches Paris powě, so ministerski president Averescu w druhej połojcu meje puczowanje do Parisa, Londona a Roma nastupi. Averescu smeje pjeza w **Parisu rosrěczenje s rosšudnymi politikami, kotrymž dże cžary žwojeje swontkowneje politiki rosjašnjuicz.** W Londonje dyrbi wón dla **pożcžonki wo pjatnacze milijonach puntow** jednanje dale wjesecz, kotrež je rumunski prynz Sirbej hižo psched dležschim cžasom sapoczał. S Londona Averescu pjeza do Roma pojedże, so by po Mussolinej sa potwjerdźenje beßarabskeho pakta wołzobinsżu dźakował a z nim położenje na Balkanje, s italisko-albanskim paktom pschemjenjenju a shromadne sajimy wobeju krajow w bliskim rauskim kraju pruhował.

Bołharsko-grichiski pschipad.

S Athena žo powě, so žu někotre cžrjódy macedonskich komitacžow s Bołharskeje rauske thrazjske mjesy pschekrocžike a žu, hdyž žu cżuzke żelesniżu rostżełecz, do grichiskich wojakow srajske. W naitawajej pschetżełenżu žu **na wobėmai stronomaj** někotři **wojowarjo nadli** a druzy žo cžežko sranili. Grichiske knjezerstwo je hnydom wobischerne pschiprawny k potkócženju komitacžistich cžrjódow cžiniło. Diwisije pěschkow a bataillon kavallerije sej žo mobilisowałej, so bychu žo komitacžojo psches mjesy sahnale. We wobhonitych kruhach žo praji, so žo komitacži s bołharskeje stronu na nadpadu nadpjeraju. Bołharske knjezerstwo njeje žo hischcze we tejle nalezjnoscži wuprajiło.

Jendźelska pluwaca twjerdźizna

Najnowscha bitwiska łódź jendźelskeho wójnskeho łódźstwa, 35 000 tunowski drednought „Nelson" je žo tele dny s łódźerje do doka dowjedł, hdźež žo pódla skoro sa marjo hotoweje sotrowskeje łódże „Rodney" wuhotuje. Wobej łódźi stej jeniczkej wulkej bitwiskej łódźi jendźelskeho namórnistwa, kotrejż plany žu žo po Skageratskej mórskej bitwje wudżełake. Sajimawe je, se snatych nadrobnoscžow spóznacz, na kajke waschnje žu žo naschonjenja jeniczkeje wulkeje mórskeje bitwy žwětoweje wójny wužike. S **zyla** stej „Rodney" a „Nelson" dwě pożledniej łódźi najwetscheje rjadownje, kotruż žnjě Jendźelska po Washingtonskim dojednanju hacž do léta 1931 natwaricz. Wscho hromadże ma Jendźelska nětko 20 tajkich bobrstich łódźow.

Wo mozy nowocžažneje namórskeje brónje konstrukzija a wobronjenje Nelsona žwędżi. Łódź je 225 metrow dołha a nimale 40 metrow schěroka. Jeje łubja (kryw) je pschecžiwo nadpadam létadow je twjerdymi worzałowymi płatami pschikryta. Pod wodu žu panzerske płaty tak tołste, so mója rosbudnjenje snajmjenscha schtyrjoch torpedow bjesstraschneho wobschkodżenja wudżerżecz. Skoro wschěch dźewjecz 40zentimetrisich kanonow je na prědkownym kastellu postajenych a to schesć w nowoarsnych wjercžitych wežach, kajżej žu je dwanacže 15zentimetrisich kanonow samélczenych. Kózda z dźewjecz cžežkich prědkownych kanonow 110 tunow (2200 zentnarjow) waži, a kózda granata z nich 21 zentnarjow. Kózda z tychle wulkich łódźow tři létadła žobu wjese, jene sa wobhonjenje a dwě sa wojowanje.

Twar pluwajeje twjerdźiny „Nelson" 140 milijonow hriwnow płacži. Khłoty sa jeje wudżerżenje, muzstwo atd. létnje 9 milijonow hriwnow wucžinjeja.

Wojowanje Schpaničzanow w Marokkowskej.

Kaž je žo hakle nětko shonilo, žu sbežkasay Kabylojo 27. a 28. měrza w kraju Senhayow kolonnu, nad kotrejž schpanischi hejtman Osterio roskasowasche, s wjetschemo dźela iniczili. Schpaniczenjo žu pschi tym pjeza khětry kruch kraja shubili, kotruż žo hakle po pjeczinjedźelskim wojowanju mohli sazo dobycz. **Hejtman Osterio a jeho žedmio europiszy offizerojo žu pschi wojowanju padnyli.** Kaž žo žtyschi, njejsu woni jenoz **z njepschecželskimi kulłami žmjerzi namakali, ale jich žamžni domorodni wojazy žu jich żarubali. Dźeł kolonny je k njepschecželej pschechodł. Tu smjerżenje wobżwěła,** kotrež snajmjenscha druhdy mjes schpaniskimi domorodnymi wojakami knjezi. Dokelž je to we Madridże znate było, žu žo tam žmjertnje wustrózili, hdyž žo 1 wichorami 12. haprlcje prědkowni wojazy we Marokkowskej wot žwojeho sepjeranischcza wotsamknychu. Teho dla žo hnydom dźeł schpaniskeho wójska mobilisowasche.

Nowe wojowanje mjez hindami a muhamedanerami.

W Lahore, we hłownym mésce Pandźala w Indiskej je schtwórtk k cžežkim žraženjam mjes hindami a muhamedanami doschło. Pschi tym žu 14 wošobow morili a psches sto sranili. Njeměrz žo hižo wutoru zapocžachu. Po žudnistim jednanju, w kotrymž bechu někotři muhamedanojo wobškorzeni, jo žu jenu hindušku (sikhku) žonu nadpadli, rosslobjeni hindojo tajich muhamedanow jatkochu. Ssrjedu je potom na wschelakich městnowych dźelach k krutemu wojowanju mjes woběmaj stronomaj doschło, pschi cžimž žu i kamjenje mjetajo abo i kijemi bijo hischcze 11 cžłowjekow morili. Na wjele městnach je žo woheń założił, kotryż pak žu wschudże saleli. Policija dyrbjesche skónczinje z ruczinymi granatami pschecžiwo wojowarjam postupowacz, so by jich rosehnała.

S Bombaya žo powě, so je w Rikhabdeo psched hłownym Kisarinathskim templom **k krawnym pukam mjes sektami doschło.** Pjecz **wobdżelnikow** žu sabili a pschez 160, mjes nimi 15 jara cžežko, sranili.

Chinešte hrošnošče.

Dopišowaŕ Londonskich „Times“ **w Pekingu šawešče** žanych sympathijow njesnaje. Wón **wo wotprawenju** kommunistow, kotrejž je Čangkajšolin wukonjeca dał, **šćekowaze** pow: Kóždy ſ woporom **ſo** pomalu šadaſt, tak **ſo šmjertne** bódženje kóždeho mopora dźeśaca minutow trajeśe. Wšicho hromadźe **ſo** schtyrjeśi sajatych kommunistow na wotprawiśchźo dowjedźe. Žadyn ſ nich njewědźa, kajkeho samyšła dla, a wušud **ſo** pschego je-cotliwje **pschipowědźi, tak ſo** nichtó njewědźeśe, hacž je šaſtudźeny a hacž **ſo** wotprawi. Sadajenju šwojich towaŕšichow pschihladuje, dyrbjachu žebi myślili, ſo na kóždeho ſ nich tón šamy wošud čakał. Hakle hdyž běchu 20 wotprawili, druhich wotwjedźechu. Mjes ſtónzowanymi je teſ Čitaču, profeſor prawow pschi Pekingſkej univerźiśe. Wón bě jedyn ſ wjednikow chineſtich kommunistow.

Wschoamerikanſki witowańſki ſjeſd we Washingtonje.

Wschoamerikanſki witowańſki ſjeſd je **ſo** pjatk ſ pschejźom reſoluźije argentinſkich **wotpósłanjow** ſtónźkiť, **kotryž ſo** pschećiwo politiki ſchikitowańſkich **ſkow** Sjednoćenych ſtatow měri a **ſebi** žada, **ſo** hychu **ſo** ſchikitańſke žła za žyku Ameriku po něźim ſnišiłe.

Djenża **ſu ſo** wuradźenja amerikanſkeje kommišije **ſa** wobłhad witowańſkich łětadłow započałe, kotreż dyrbja **k** dojednanju wo łětańſkim wobthadźe mjes łacźanſko-amerikanſkimi republikami dowjeśeć.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Sobotu, 7. meje.

1827 ruſki revolucionaŕ Bakunin jedna z našim wótcom J. A. Smolerjom w hoſćencu „Bělem konju“ w Budyšinje.

Jubilate (Wyskaje).

Nětk Bohu Knjezej zawyskajmy
A słužmy jemu z wjeſelom,
Jom' wšitcy česć a khwalbu dajmy,
Hač přińdźemy my k njemu dom;
Přez njebja wrota zańdźemy
Do jeho wěčnej' domizny.

Arnošt Helas.

Njedźelu, 8. meje.

Jubilate. — 3. njedźela po jutrach.

1854 założi so w Barće pčołařske towaŕstwo we Delnim Sprjewinym dole přez fararja Roberta Rjedu.

Dobry a pobožny človjek prjedy znutřkownje **r**jaduje swoje skutki, kotreż ma zwonkownje dokonjoć.

Stó ma ćežšo wojowaś hač tón, štož so próceuje, sebje samoho přewinyć?

A što mělo naše dźelo być, mjenujcy přewinować **sebje** samoho, a dźeń a wjacy mocy nad sobu nabywać a nješto k lěpšemu **postupować**.

Domaš Kempenski. Kročenje za Khrystusom.

*

— **We wjedrje.** Wčera wječor w 7 hodź. barometer 736, hygrometer +2, thermometer **we** dnjo +27. — Dźenża rano we 8 hodź. barometer 744, hygrometer —7 a thermometer w nozi +12. Wušadu na khłódne a **ſuche** wjedro. — Schikleza je dźenża rano dale na rjane **ſtupała**. Wyſchina nad Europu je **ſo** ſeſunyła. Tak wjeſe **na** dalſche wobſtaće rjaneho wjedra pokaſuje. Njewjedra **wſchak ſu** možne. — Juſte njedźelu Jubilate ſkhadźa **ſłónčko** 4,19 hodź. a khowa ſo 7,55 hodź. Měſačk ſkhadźa dop. 10,29 hodź. a khowa ſo po połnocy 1,45 hodź. **Maſch wjedrowu ſtojnu** na ſa pschichodny tydźeń **tele** wjedro ſa možne: Njedźelu 8. 5. rjenje, ale njewjedra **ſu** možne. Pónděłu 9. 5. rjenje. Wutoru 10. 5. hdyž **khłódno**. Sćrjedu 11. 5. wětrojto. Schwórtk 12. 5. pscheměnjato. Pjatk 13. **5.** tehornuſa. Sobotu 14. 5. rjenje, ale nahe pscheměnjenje možno.

— **Po khodźenju hwězdow a ujeſbeſkich ſuamjenjowu ſu** wuhłady ſa dny pschichodneho tydźenja tele: Njedźela 8., póndźela 9. a wutora 10.: Kritiſke dny prěnjeje wjadowanje, wobſeže ſa Mjerkur, rańſchu Pruſku, Rakuſu, ſa pjenježnitwo a wſchelake wučenje powołowaja; Sćrjeda 11.: Schpatna ja duchowne dźěła, howi jehnjeſtwam. Schtwórtk 12. a pjatk 13.: Schpatnoj ja duchowne dźěła, dobrej ja pschimórſke kraje. Sobotu 14.: Dobra ja duchownych dźěłaćerjow ale schpatna ja ſadawon.

— **Djenżnaſche tydźenſke wiki** wjeſni ludźo tak dobrace njewopytowachu, kaž druhdy. Wšo pschi tajkich rjanych dnjach, **kajkeż je** nětke mamy, ſo na połach duſchi a ratař wſchak ma pschego dźěłaś. Wikam běſche je rjana ſobota wobradźena, khłódny mejſki wětřik mile powdawaſche a ſłónčko hładaſche pschećelnje ſ połonomódreho njebja. Na proſbaze wiki běchu wjele proſtałow pschiwjeſli a tuž běchu djenża ſ dźěła khěrno tunje. Na buſtrowych wikach bě bórſy wſchitko wuprózdnjene. Wokoło **11 hodź.** tam jenoż hišće tu a ſem nječto ſtejeſche. Sa butru płaćachu 1,05 hacž 1,10 pj., ſa jeja 10 pj. a ſa twaroh 25 pj. Na hušazej hoſpy běchu mimo nětkotrych małych huſ też khłowne wjeſele huſy na pschedaŕ. Libjata płaćachu 2,50 hr., **małe** łačźi 2 hr., punt łóſłaczeho injaha 70 pj. Na ſeleninowych **wikach** wobdewaja wopytowarja mjes jenotliwymi pschedawańſkimi ſtejniſchćami rjane nałětne **twórtki**. Płaćiſmy ja ſelenány běchu pomérnje wyſoke: Sa punt cžerwjeneho kała dyrbjachu łupzy ſapłaćiś 25 pj., bźeho 15 pj., zhłe 25 pj., moracherje 20 pj., cžerwjeneje rěpy 20 pj., rjetkeje 20 pj. ſoboda 15 pj., rjeweſnja 20 pj., kulerepy 15 pj., ſadźeńſkeje zyble 1 hacž 1,20 hr. ſa kerćež ſołotwje 20—25 pj., ſa kopu ſołotwjowych hodźeńkow 40 pj., ſa wózu kwałkojteho kału 0,50—1 hr., ſa walcžk radiškow 10—15 pj., ſa walcžk khromała (Spargel) 25 pj., ſa tórki (jenu) 1—1,50 hr., ſa 10 puntow bźenow 75—90 pj., ſa žołtonjaſne hacž 1,20 hr., zemnaŕ khrnow płaćejeſche 7,50 hacž 8,50 hr., ſa dobre žołtomjaſne hacž do 12 hr., punt jabłukow pschińdże 25—50 pj., litr ſaneho wotiża 1,60—1,80 hr.

— **Zonu ſ wodu wuzjahnuli.** Djenża rano ¼7 hodź. ſu w Schwjecy pschi moſće Swjateho Ducha njeſnatu ſónźku namakali. Morwa, kotraž je po ſdaczu hišće nekotre tydźenje we wodze ležała, je ſtrujeje wutkoſće a nětkaž 50 lět ſtara. Wupokaſańſkich papjerow žanych njenamakachu. Po powſchitkownych wobſtejnoſćach je ſónźka **ſebi** ſama žiwjenje wzała.

— **Budyſchſke haptyki ſu wſchędne dny** hacž do 7 hodźin wotewrjene, **njedźelu pak** ſamknjene. Nóżny ſłužbu a njedźelu wotewrjene ma jenoż jena haptyka ſ měſačnym wotměnjenjom. We meji je to hrodowſka haptyka na Hoſchiž haſy.

— **Nózne poſedźenje Budyſchſkich měſchćanſkich ſaſtupjerjow.** Pjatk rano wokoło ½1 hodź. ſkónčichu měſchćanſku ſaſtupjerjo jednanja wo ſhromadnym hoſpodarſkim planje ſa léto 1927-28, hdyž běchu hižom w tſjoch dołhich poſedźenjach ſo ſ nim ſabĕrali. Zyła ławja pschećiwo njenu hłoſowaſche. Tola i wjetſchinu hłoſow pra-wiwſchy ſo wón tola pschija. Zyle pschećiwapjacy běſche wukhód wothłoſowanja wo pschikazku ſ lejowotſtnemu a pschemyſłowemu dawkej. Měſchćanſka rada běſche hižom psched nékotrymi njedźelami 150 prozentowšti pschikaz **na**mjetowała, dokelž **ſu** finanzy měſta thěrko napjate. Měſchćanſku ſaſtupjerjo běchu pak 100 prozentowšti pschikaz pschiwoliłi. Nětko běchu nowy namjet wo 125 prozentow ſtajili, też tutón wotpokaſachu a ſo tśi ſtónźnje pschećiwo 100 prozentowšťemu pschikazej. Budyſchkim potajkim ſwo-prědła dozwała žanych pschikazkow zbérać njebudże. Po ſdaczu dże ſo měſchćanſka rada pola wokrejſneho hejtmanſtwa pschećiwo tajkemu wothłoſowanju wobſkoržowaći. Měſchćanſkemu dźiwadłu pschiſłuſchacy ſaſtupjerjo 5000 hrivnow pschipomazy. — Wokoło ¾1 japoczadnu ſ 11. poſedźenjom, kiž je hacž do rańa 3½ hodź. pleśeſche. Pschi ſthadźanych rańſchich ſerjach rozeńdźechu ſo měſchćanſcy wótzoſo po napinajnym nóżnym dźele.

Se **Schekez.** Wčera **pjatk** popołdnju wokoło 5 hodź. **ſiwnoſćerja Halku ſatſtleneho** nadeńdźechu. Hłuboko pschez wſtu pschi Knjhſchikſtim puću bźiſche na ſchtom ſiekjeny. Wón bźiſche ſo ſ newołrom do ſpanja ſtrěli a je był na mĕſtnje **mortwy**. Satſkeny mějeſche pschi ſebi ſmužku ſ Kóſłow, hóžeż mějeſche mjeńſchi **ſiwnoſć**. Tu pak pschiſchiſchcho pſchedła a **ſebi** wokoło Nichdoscha wjetſchu ſiwnoſć ſ jenym konjom kupi. Wón móże wjhóże 40 hacž 50 lět ſtary być.

S **Huczinu.** Wčera rano wokoło 6 hodź. ſpłóchi ſe na tudomnym dwórniſchću kóń ſapſchahaja Drodźiſtſkeho knjeſeho mlokowego wosa, **jako** pohnaſ mlokowne khana ſa ranſtki cžaſ ſ wosa ſtajeſche. Jako cžaſ pschijéżdże, ſpłeſchi ſo kóń a cžerjeſche na kolije. Wóz ſ mlokowymi fhanami ſo powaŕócži a ſo roſkłama. S delekopadanych fhanow běchu ſo nĕkótre ſydom wotewrite a mloko wuběhnu. W kóždej khanje běſche 25 litrow. Kóń běſche ſo wottorhnył a dale cžerjeſche. **Jeho pak bórzy ſaſo popadnychu.** Wołowe ſazpadańſki dyrbjachu wołſtronicy, ſo by cžaſ nimo jeź wohł.

Se **Smilnje.** Sbožowany wutórk dosta roſhorjaſy podawk, tiž ſo ſrjedu popołdnju wokoło 4 hodź. na wjeſnej dróży pſched leſowniſkeju pschekhwata Frenzla wotmě. Tam wuběhnje na dróhu hoſpodaŕſki puć ſ nahleje hory. Na **dróży** pak pschezo wjele automobilow jědźi. S wobeju ſokow hoſpodaŕſkeho puća ſtejitej muži a puć tam tohodle njeje derje pſchehlědźeć. Po nahlej horje dele pschijimo 5 lětny hólz a po dróży pschijéżdżechu runje tři automobile, na ſhoje pak khětro pomału. Wobhladniwy wjedniŕ anta, tiž warnowańſke ſnamjo wšitcho kujeſo Wogta wobkedźhowaſche, mójeſche ſtiwój wóz hnydom ſaſtajiś, ſo hólz njeſtonjeny mjes predmymaj kłomaj auta ſeho wosa.

Z **Wotrowa.** W nocy k pjatkej ſo w jenom burſkim ſtatoku rjany drama wotmě, kaž před nékotrymi dnjemi hižom raz. Tam ſebi mjenujcy dundak do bojanych paſlow zaléże, mjenujcy k rjanej lubej. Ow, a tole mójeſe źe ſčěhwki! Hoſpodaŕ mjenujcy dundaka lepi a lubymaj z pasom tak naměri, ze koża dwaj nohcži **naléże**. Nadźijomnje to wobeměj k polěpšenju ſłuži. Pachoł ma ſo za tole khłoſtanje ſwojemu ſtaremu němſkemu přećelej dźakowaś, hudźemy ſo Bohu dźakowaś, hdyž jeho raz wothudźemy. Naše heſło je, won z tajkimi, kiž naſ khłěb jědźa a nas za to wusmĕſuja. Slawa hoſpodarjej!

Z **Łuha** pola Smjećkec. Lětſa mamy pornjo łońſkemu lětej **wjele wjacy mejſkich brukow. Při wje**cžornych hodźinach před ſměrkanjom w powětře wſitko ſwórći a ſo **róji** polno tutych njewitanych hoſći. Wſak ſu wěſte ſkódniki a hroza za naſo liſcowe ſtomy **wſčech** družin, ale **mjenje pak za** ſadowe ſtomy, kotreż naposledku też **napadnu** a zahubja. Wobrymzaja wſitke łopješka. A rjany dub hudźe hórzy ſtaś jako rozputane koſćo, wurubjeny ſwoje mlódneje zeleneje nałětnje pychi. To wadźi wĕzo róſteſ! Tohodla maja přiſłušne organy hižo wšĕ trĕbne přihoty w nastupanju wuſpĕšneho wobaranja tuteje ćwile wukonjeć.

S **Wulkich Sdjarow.** Sobotu wječor 30. haprleje ſebi naſcha młodźina w Schołcžiju ſajku 32 metrow wyſoku meju ſtaji. Wurycže dźěry ja dołhu ſerdź běſche dla wody jara wobcježene. Tola po wjazyhodźinſkim dźěle meja hodźinu do połnocy **tola ſtojeſche**. Dele bracź budźa ju njedźelu 15. meje. Nadźijomnje ſo tutón ſwjedźeń też po waſchnju naſchich ſerbſkich wótzow wotmĕje. — Pósledźna meja ſtejeſche w Sdjarach pſched nĕhdže poſta ſtanu. Zu pak dele bracź njeměźachu. Gmejnſka gruchta ju wukupaći da, dokelž njeběſche zyle po prawym waſchnju pſchijſawjena.

S **Krjepje.** Njedźelu, 8. meje budźe tu wječor we 8 hodź. pola Wóbrachez ſhromadźiſna zyrkwinikeje wohładu, na kotrejž matej zyrkwina rada a ſaſtupjerſtwo po poſtajenju nowoje punſeje zyrkwinieje wuſtawy roſprawu podaći wo jeju dźeławoſći w minjenym łěze. Wſchitcy wohładni ſu pscheproſcheni.

Beremund Čerwjeny.

(Stawizna hraje w Schpaniſkej.)

2] (Pokračowanje.)

Wječor leżeſche ſměrom a cžmowje nad řeku Llobrezat, Monſerrat a nad tłóſhtrom. Tola horjeka w ruběžnym hrodźe, kotrehož wokna ſu ſwĕćzachu, bĕ najwjetſcha herjekańża. Hróibna rejeńża cžiſchcžeſche žo ſe ſale, a dźiwje ſmjeże a hanjenja.

Dha ſatrubi wótſje a wótrje truba wonka na naſypje pſched hrodom. Dźiwi mužoju pſchestachu ſ wokanjom a hładachu na žo.

Chże tam hóſći do hrodu mĕcź ſaſtup? Schto žej ſwaži thowantu banditom wopytaći? Schtó je tón wrótny, kotryž žo do ſamy tawa ſwaži?

„Djabok ſam njech žej po mnje pſchińdże“, pschetorhny Beremund Cžerwjeny cžiſchinu a wujeſnu ſ pjaſcžu wo hlido, tak ſo dubowa plata ſarža. „Cžert njech **žej** po mnje pſchińdże, jeli to žana ſabłudźena wowſka **njebudże**, kotraž dhże tam dele do thłĕwa ,ale prawy pucź ſłubi.“

Srimotaze woſchcžerjenje pſchiſłamtny žo jeho **ſ**łowam.

„Tola njech je“, djeſche Beremund dale, „ja mam **d**źenża dobry dźeń. Sabłudźena wowſka njech jědźa je wjelkami dźĕli, bjes toho ſo jemu na łoju dże. Puſchcže njeſnateho nuts!“

Straſnik cžerjeſche won. Móſt ſjedźe dele a nutſka w ſali hładachu 60 wócžkow na durje.

Wyſoko ſroſcženy muſički ſaſtupi. W ruzy wjedźeſche **wón** 12lětneho hólcžeża, kotremuž rjane włoſy na cžoko **lĕſechu**. Dwě módrej wócžaj hładajchtej do ſwĕta. Nĕtko **hĕſchtej** na dźiwich rubjeńnikow ſloženej, kiž wokoło bli**da** ſedźachu.

A **woprawdźe**: Nabojeczj **ſo** mohł, tutych ſarazeńſkich **njewĕrjiwych**, na pał **nahich**, ſdrazjenych ſ kožu. Wótre **noże** błyſkotachu **ſo** w **iich** rjemieńkach. Żelezne **kłonki** měnjachu na hłowje; a jich hłebije wiſzachu ſ rjeczašami ſ cžĕſej pſchiwjaſane.

Njeſnaty ryczeŕ hładaſche też na dźiwich — a wołta na jenym. Wón pohładny wótriſcho, potom leżeſche na wjednika, kotrehož wokoſchi.

„O Beremundže! Bratſje, mój bratſje!“

Cžerwjeny ſtejeſche jako kamjeń, hubu wocžinjenu, hłowu wyſoko dźerżo, w ruzy ſchudrujo. A hakle potom, hdyž ſo pſchikhabżaju praſcheſche: „Esu **to twoji pſchećeljo?**“ doſta Cžerwjeny ſaſo rĕcź.

„Haj, Bernardo“, ſakotaſche wón, „to ſu — moji — pſchećeljo— kotſiž ſu ſo ſo mnu ſ hontwy — wróćili.“

Wjeſe wſcheho powita Bernardo Sarazenow. Wón ſcžahny nĕtko hólcžeża pſched ſebu.

„Mój ſyn Fritjof“, praji, „jenicžke kubło a ſbožo, kotreż mam. Wopomnjeńta na Helgu moju lubu žonu, daloko w Frisiſkej, kotruž ſym dyrbjał ſołmam pſchepodaći.“

Wſchitcy hładachu na Fritjofa, a tón bojaſliwje ſtupi bliže k nanej.

Jako Beremund hubu wocžini, tichopotaſche wón.

Beremund porja rĕcžeć: „Rjane je twoje dźĕcžo — a rjana je dyrbjała twoja žona hnyž. — Budź witany w hrodźe twojeho nana!“

Směrom jědźachu woni. Na tónzu jawoła Beremund ſwojeho ſłužobnika a porucži jemu, jo by zuſeju do wĕſnoje ſtwy dowjedł.

„Na ranjo, mój bratſje! Na ranjo, rjany hólcže! — Spitaj derje w hrodźe Monſerrat!“

Bernardo a Fritjof dźiſchtaj ſa cžornym wjednikom. Wjchelake brónje wiſzachu na ſcžinje; hdyž wětr ſ wokom ſadu, dha hrońnje tlinczeſche. Cžornuch ſaſtwĕcži łataŕnja a wopuſchcži jitwu, kaž bé pſchiſchoł.

Kaž w khoroſći ſchpotajo, cžĕſny ho Fritjof nanej na wutrobnu a praſi thĕſče: „O nano, ja žo tak boju.“

Bernardo ſjedźe jemu pſches wołoſy. „Ty ho bojiſch, a wſche cžo. lubu žynno?“

„Ach, ja njewĕm“, wotmołwi hólcžej a puſchcži nana, „ale tu je wſchitko tak ſpodźiwne. Wujowa cžiſchina pſchi jědźi; tute dźiwje cžmowe poſtawy w ſali; tutón hród, wyſoko na wjerſchkatej horje; wĕtr, kotryž hróſnje pſches hród hwiſda; te brónje, kotreż tak wótre klinczja: wſchitko to zyle hinak hacž domach.“

Bernardo ſdychny mjeńcžo; potom ſcžahny žyna błiže k ſebi a ſmĕjeſche ho: „Ty maty, bojaſny ſajazo ty!“

Potom ſpołoži jemu łožo, pomhaſche jemu ſo lehnyć a ſawodźe jeho derje.

„Nětko ſpi, mój lubi Fritjofje, kaž žym ja ſměrom w mojej młodoſći tudy ſpał, ſpi a njeboj ho!“

Na to wotpołoži Bernardo draſtu a cžiſnu ſwój krótki, wótry mjeczik pódla draſty na błido.

„Niz nano“, ſawoła Fritjof ſ łoža, „położ twój mjecz pódla žebje zyle błiſko. „O Bożo, ſchto to bé?“ ſareji won bojaſlimje a pożydny ho na łoże, won bé bĕdły kaj ſmjerzć.

Bernardo ſchpaſeſche hłowu: „Njeſtróž ho tak jara, moje lube dźĕcžo. — Tutón tkont je to, kotrehož je wĕtſi! wot jeho mĕſtna ſtorcžik.“

Pſchi tom położi tkont na ſwoje mĕſtno, wokoſchi žyna na cžoło a hażny latarnju.

Wbohi Fritjof njemóžeſche wušnyć, wón ho pſchejara bojeſche. Spodźiwna hara bé wot dałoka ſtyſcžeć, kaj mjeńcžo powĕdanje, potom kaž hrożaze hłowa.

Fritjof bé wušnył; tola bjes žona njeſmĕjeſche nóż wotſtaći: njeſtupi tam ſ rózka ſcžin — cžornuch, kotryž bé jeju do tomorfi dowjedł? Wón njeſeſche ſmólniju a ſaſwĕcži latarnju a komora bu ſwětła. A dwaj hobraj ſ njekhmanymi mjeſwoćemi pſchińdźechtaj k cžornuchej; dwoje ſ wujowych pſchećelow. Skhowane durje puſchcžichu jeju do tomory. Zyle błiſko pſchiſtupichu, wſadźu jeho, donjeſechu jeho prjeć, pſches cžmowe thódby. Po ſthodach horje a dele, hdyž jich cžornuchowa ſmólnja wjedźeſche — a tu — wótry, hróibny ſatchić pſchińdże **t jeho wuchaj, a hłſchcże jedyn, runje tajki kaj prjedy, a hłſchcże tſeći, ſtabſchi.**

W Chrościcach. Dźensa pschipotuduju 2/1 hodź. wuńdże **wo industrijowym dworze strašchny woheń.** W Chrościcach **dźěłarni zelukoidowych tworow wotkedże pjerowych czerniza dźerżazych troskow. W 12. hodźinje běchu pschestali dźěłacy a 3/4 hodźiny pozdźischo woheń wudyri.** Wina wohnja **je hischcze njeznata. Woheń wupschestrije so na zyle tworjenje. Wschitka nadoba a maschiny je woheń smježili. We tu khwilu thonimy, so je so poradźiło, woheń samjesdwacz. S zyleje wokolinu pschihwatachu je wschěch stron wobnjowe wobory na pomoz. Napinazemu dźělu muzźiwsow so poradźi spschenemu rozscherjenju wohnja zadźěwacz. Po 1 hodźinje Budyschčiku motorstu Bjelkowu hischcze na pomoz zawolachu.**

S **Leschcźow** pola Hródka. Sawójba tudomneho ratarja Reinholda Gröšli nahe šthori, jako běsche zmorje jěda. Sajedojezjenje pak na zbožo najhórsche njebě, šthoriene **wołsowy** sa tři dny sašo **wettharichu.** Sznadź **žu** jedoste bortate zmorje **žo** jědze pschichłe. Tak **njech** tóždy, kiž chze zmorje hromadźecz a jěšć, derje **kedźbuje.**

Hród w Halšrowje.

Wójnjzy wobschkodźeni — wojerizy zawoštajeni.

Wocźerśtwjerńja na hrodźe w Halschtrowje pola Kamjenza je **žo** 1. meje 1925 sašo wotewrita.

Dom je wocźerśtwjerńja, zana wotkhorjerńja abo dom sa khorych. Tehodla njemóža **žo** pschijimacz thori, wobsebje pinzalthori a niz tajke wobžoby, kiž na natykowazu thorošcz cźerńja, abo na thotrychi widlischcźa khodźa. Lekárske wothkładanje thorych a lekowanske kupiele a jědź sa thorych tam njesmu. Hlowna wobstararšta wyschnoseź tež w tutom lěcze zama wot **žo** w kóždym padźe dowoli, so šmědźa wójnjzy wobschkódźeni a wojerizy zawoštajeni tam k wocźerśtwjerńju pschińcź, hdyž je wokrjesny wobstararšti swojast pjenjezne prašdenje zjadowal a hdyž je prósliwa wo pschijecze **ž** letarśtwa wuswědczenjom, hlownej wobstararšcej wyschnoseźi pschedźelała. K pschijimańśej prótwoje njech **žo** pschisłopomni, w kajšim wobšazu je zapodał prótwoj **zraunjeny.** Dospolna adreša pschiwšazcza potrěbneho ma **žo** prótwoje na hlowu wobstararšti wyschnoseźi pschijnacz. Dźeń nutsklasanja ma **žo** dypkowje dźerżecz. Zyle nutsze **je, so žo** praschenje placźiwy psched zapodaczom prótwoj **na** pschijecze pschi hlownej wobstararšcej nuźnošći wuzajmi. Wudawki za wothkładanje **žo** wešče hnydom mjes zarjadnistwom wocźerśtwjerńja a pschisłušnym wokrjesnym wobstararšim swójskem rosticza. Skadźiwe wuczinja swoprědka w tutom lěcze 3 hriwny za dźeń. Nutze wupołasy **k** dostacu poniżenje jěšnege płacźiwy domjaze zarjadnistwo wožobam, kiž maju wocźerśtwjenje nasunjecz, pschipósjezele. Dale prošcha **žo** hy tóždy ja cźaš pschebywanja cźiste schaty **z**obnpschinjeźt.

Ze susodnych a dalšich krajow.

* S **Wulkeje Hartmany.** Schtwórtk rano 3/3 hodźin **wotpali žo** brózeń tudomneho žiwnoscźerja Klahry, kotraž bu hakle w lěcze 1923 nawtarjena. Wschitkón **inventar a wscha zloma a druha pica bu** šniczena. Wobsahdźet **ma** wšo sawiščene, **tola** pocźekpi wulku schkodu, dokelž **žu** so jemu hakle sandźenu nainmu hródze a kólnje **wotpalile.** Woheń je **po** sdaczu šlótnika ruka **zakozila.**

* S **Kozwiga** pola Drjezdźan. Kozwigske towarśtwo **lětlow** chze w blížchim cźaku šwjedźeń swojeho 225-**letneho wobstacza** wozwjezecźi. **Pschi** tutej składnosći **chze historiski** šwjedźeńśi cźah **zestajecz,** kiž na Kozwigske **stawišny wot** 500 **lět do Khr.** hacź do 1820 dźiwa, we **jenotlíwych wobrazach pschedstajecz.**

* S **Lipika.** (Strajk na Lipsczanskej dróhowej żelesnizy?) Techniczny dźěłaczerjo Mulkeje Lipsczanskeje dróhoweje żelesnizy **žu** hižedu rano do **strajka** stupili. Maschinistkoło a **tepierjo** we **dźěłarnjach mozu** sa dróhowu **żelesnizu** chzedźa tohorunja strajkowaź. Woni hischcze **dźěłaja,** chzedźa wothłožowacź dacź, hacź budźa strajkowacź abo niz. Dróhowa żelesniza ma pak nětko hischcze **dare we wodźidźe wosmz.**

* S **Lipika.** (Smjertne padnjenje po šhodźe.) Pón**dźelu** w Lipiku-Gohlišu 5letneho dźěłaczerja pschi šthoDźe leżo namakachu, kiž do jeho jitwu wjedźe. Hdyž je **domoj** pschišchoł, je pjecza hischcze ras po šhodźe dele hicź chzył, je pak po nim dele padnył a **žo** na hłowu cźišnył. Po wječerjenju policajskeho lěkarja je šebi wobzarujomny nop pukuył a na to wumrěł.

* S **Khomutowa** w Czěškosłowakiśej. (Pokhłostany paduch mjedu.) Pola Lownow chzasche puczowazu proschcheŕ w nozu **ž** jenoho kołcza **měd kradnyć.** Tu pak **žo** jemu jlě seźdże. Roshorjene pzołki podučha tak sylě cźakachu, **so** daloko cźekacz **njemózesche. Zalostnje** roskalaneho wopuhkeho jeho leżo namakachu. Najprjedy dowjedźechu prošcherja **k** lěkarjej a posdźischo ja šahwedśe **gardiny.**

Přilopk.

* **Dźěra we wjetchu.** (S jastwa w Lipsku cźekłoj.) S Lipsczanskeho jastwa na Moltkowej dróży staj **žo** dwaj šłóśnikaj, 27létny samkaŕ Bachmann a jenak stary želesotoczeŕ Hegewald, wudobykłoj. Wobaj běschtaj šhromadnje w jenej klětzy w thežim poschtbodźe **pschepytowanskeho** jastwa samjerčenaj. Hdyž njedźelu rano wokoło 6 hodźin jastwowy šastojnik klětku kontrolowasche, pytnu, so běschtaj wobaj zoško. We wjerchu wuhlada dźěru, pisches kotruž móže runje muślti pschelešć. Wobaj dobywarjej staj jara strašchnaj a **j** khłostarinju hižo potkhłostanaj pachołaj. Czekujenjaj staj **žo** hižo do bydlenja rěsnjskeho mischtra dobywakoj a pschi tym 300 hr. a banko**we knižki** potradnykoj.

* **Pokład w šchinje.** W Linbenje w Schlesyjskej běschu **žyn** žiwnoscźerja Oswalda Röhricha wot swojeju pschi, hodneju starscheju šchinju darjenu dostał. Jako ju bliže pschepyta, namaka w njej měschkaj. W jenym běchu **Röhriwnowite,** w druhim pak Röhriwnowite štotaki.

* **Pohłostana zwažliwosć.** W Magdeburgu pschińdże ras wječor nikedenu cźłowjeźej na mužie, jo cźe po żelesnym, wuzłotym pokłole Lobjowsko moła na druhu stronu rěki pscheńcź. Snaźrunjeź jeho druhi dla cźimy warnowachu, won tola hwiždajo swój zwažliwy puć nastupi. Jako bě **šhodźenje** pisches najwyschi dźeł mosta pschischeł, **žo** na špadowazym tónju mosta wobmuŕ a dele padże. Won delkach morwy leżo wosta.

* **Cźežke njeszbožo ž autom.** W Niederschönweidze p. Barlina dóńdże **ž**tydu rano k cźežkemu autowemu njeszbožu. Wožobowy auto, kiž druhi auto za powjas šobuczejhnješche, sajedże do schtoma a **žo** powrócźi. Pschi sražanju wuleczachu se jadnjeho auta cźežke motorowe dźele a **ž**ranicha schofera na hłowje. Sranjeneho dyrbjachu do thorownje dowjesć hdyž wón bórzy wumrě.

* **Rozbuchnjenje w Barlinje.** W pjeninjetni za benzin a jamkarni Willia Domera w Neukölnje ž**tydu** a njekedźbliwosczu karbidowy ballon rosbuchny. Dweju wuczobneju, kotrajž běschtaj so cźežko zranikoj, dyrbjeschе wohnjowa wobora do thorownje dowjesć.

* **Rubježnistwo drohotnosczow w špeschniku mjes Kölnom a Barlinom.** Franzowskemu pschekupzej, kiž ž Parisa jědzesche a bě **žeti** wušnyń, potradnychu we *špeschniku na Kölnisko-Barlinšej cźarje tśinjenka,* a to tŕeźi mějesche franzowske a nimske papjerjane pjenjezy, dale ž ruczneho kofra 12 złotych muśazych cźašnikow a dwanaš brillantowych pjerschczenjow. Hacź dotal njeje**žu** padnychow hischcze wuczinschkli.

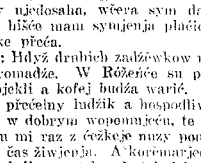
* **Szwojeho nana nadpadnył.** W Aachenje cźežkse **elektrik Fryz Deutzer,** kiž **žaneho dźěła** njemějesche, **žwojeho** nana wurubiecź. Won šałese w nozu njeźelo do lěharnje **ž**wojeju starscheju a pjerjesche **ž**wojemu nanej ž plotu na hłowu **a jako** běsche nan wědomje šhubił, spyta syn klucź k pjenjezjenemu thamorej kradnyć. Stary nan pak bórzy **žako** wědomja nabu a nětko dóńdże mjes woběmaj k **ž**ašaklemu wojowanju. Skónczinje **žo** synej poradźi cźekunyć.

* **Domelowy prozeš ž nowa wotstorczeny.** Prozeš pischerśiwo wopaczneniu hohenzollernskemu pryncej H. Domeli, kiž mějesche **žo** pjecza w Kólnje wotmécź a **žo** ž wulkej napjatošcźu wot tu- a wukraja wocźakowasche, schtoj je na tym widźecź, **so žu žo** hižo wjazy hacź 60 žurnalistow samołwili, je **žo** ž nowa wotstorcził. Jedyn wulki Barlinski knihjilkadnik ma mpśe, wobschernu knihu wo **ž**iwjenju a skutkowanju Harna Domele wudacź. Domela **ž**am dostanje pschi tutym prozeju najšerscho **ž**enoż **ž**iadnu pokutu, dokelž budże wjetchina **ž**wědkow, kaž **žo** lahko **ž**rosumnjecź da, wuprajicź, so njeje**žu** schkodu pocźerpił. Njeje zyle njemózno, so tuteje pschicźiny wocźakujomnejho thłostanja dla wopaczny Hohenzollernski pryncz **žo** ž pschepytowanskeje jatby puschczi.

* **Błysk dyri do cźjoch dźecźi.** Njedaloko Straßburga **ž**yłne njewjedro tři dźecźi pschekhwata, kiž pschi Rheinowym brjohu **ž**chlinki pytachu. Jako njewjedro pschicźahny, dobjezachu dźecźi pod Rheinski móst pola Herlischsheima. Nadobo błysk do cźrjohłicźi dyri a jene dźecźo, 13létneho hólza, **ž**araži a jeho towarśichow šrašchnje wopali. Wschitkich tśioch błyskowa móz do Rheina wjerchny. Nimoduży ludźo pak hólzow ž wody **ž**wucźachu.

* **Woheńbluwaza hora w Kaspiśim morju.** We Kaspiśim morju njedaloko Kurinskeje pschedhory pod wodu **ž**yłny wulkan 15 mjeńśinowo dołho błuwasche. Nad wodu stejesche wulki wohnjowy stołp. Na mětnje, hdyž je wulkan padśełał, je wjetchna kupa nastała.

* **Němza w Argentinśiej stónzowali.** Po powěsći ze Saalfelda w Duringskej **žu** młodeho Saalfeldskeho na jenej farmje w Argentinśiej stónzowali hdyž běsche do **ž**injoweho dźěła pschistajeny a běsche **ž**ebi hižo 4000 pesow nalutował. Dźěłaczerjo napadachu farmu a **ž**abichu **ž**e **ž**ekeru farmarja ze **ž**wojou, służobnu holzu a naspomnjenchu Němza (dojeła ješći **ž** wozobow). Nadpad **žu** dźěłaczerjo najrjeńe **ž** wjecźišnoscźu słuczili. Woni kradnychu hodnośtne wězy a na to cźekachu.



Hans Depla a Mots Tunka.

Hans Depla: Dobre rauje, Motso! Što dha žno schi rano tak wjesele hwizdaš?

Mots Tunka: Wjesela so na jutśišu njedźelu!

Hans Depla: Zo njetrjebaš nišo dźěłać, ty lěnja koža?

Mots Tunka: Nó, na wulět do Różanta so wjeselu, tam jutśry towarśtwo młodźencow swoju nowu khorhoj poswjeći. To dyrbju pódła hyć, wjedro budźe słónčne, mejske, a starych lubych pśećelow tam budźe ze wšěch kóncow Serbskeho kraja. Tam pódu a Hanso, pój sobu, njehudźeš so kać!

Hans Depla: Haj wšak haj, ale te bube fejmki, nihdźe ani wjacy njedosaha, wčera sym dawki lědłom dopłaćił a hišće mam symjenja płaćić a žona ma też wšelake prěća.

Mots Tunka: Hdyž drubich zalěžkow njeje, to pódźemoj hromadźe. W Różeńće su po cylej wsy tykancy pjekli a kofej budźa warić. Wěš, tam je wjesoły a prěćelny hudźik a hospodliwy, Różeńćan mam w dobrym wopomnjeću, te stare swěrne wobliča, su mi raz z cźežkeje nuzy pomhali, to jim njezabudu čas žiwjenja. A kóreńarjeey maja tam tak tunje płaćizny a tola wšo tak dobre, kaž zrědka po kraju namakaš, to wšak při naju finansach znjesemoj.

Hans Depla: Prawje maš, pódźemoj! Do Różanta **sym** přeco rady khodźił. Chcu zaso ta sławnu cyrkej wopytać, z čerstweje studnje so posylnić a tamneho serbskeho knjeza postrowić, je dźě přeco přećelneho słowa za nanje měł, haćrunjeź **sym** wšědny človjek.

Mots Tunka: Pódźemoj připołdnja w prawym času, so niče njeskomdźimoj. Zahorimoj so z nowa za naš dobru wěc, słyšimoj rjano słowa, krasny spěw Ralbicanskeje „Lilije" a zetkamoj wjele lubych přećelow a hłódnaj a lačnaj pódła njelubdźemoj, za to su so Różeńćenjo postarali.

Hans Depla: Tuž dźensa zahe do loža, zo budźemoj jutře čerstwaj a potom wostanjemoj hač do kónca Khorhoj swjeća jenoż jónu.

Mots Tunka: Sława tebi, Hanso! A jeli chcetej twoja Hana a moja Wórša solu hić, pódźemy hromadźe — prawje rjenje pomałku přez rjany nejski łós.

Hans Depla: Haj budże so nam zdać, kaž by byl nejski čas před 35 lětami.

Mots Tunka: Widźiš, zo tajki swjedźeń nas starych womładnuje. Jutře dopołdnja w 11 hodźinach wotcźahujemy. Nětko w skoku do dźěła, zo budże w prawym času swjatok.

Najnowiše z cyłeho swěta.

— **Schtrowa powětšej wo wjedrje ja jutśischu njedźelu:** Sšuchu, mrócźele **žo** pschecźahuja. Skerje chłódnischo. W Jenopjetśej **ž**cherja.

Nad Nagoldom a połodnischej Němskej je žo šlimi rospuschcził, ž kotrymž je žo dźeł města powedrił. Tepjer mebłoweje fabriki **žu i wodu ł semi potorje a žo je **žypinu a dešťami pschitkry, tak so je tepi.**

*

Se Sofije w Bołharskej žu socialdemokratiskeju rěcźnikow dr. Kurta Rosenfelda ł Barline, žobustaw němskeho **ješma, a dr. Oswalda Richtera ł Wina wupokasali. Wonaj běschtaj do Sofije puczowałoj, so byschtaj pschi prozeju pischcźiwo komunnistam pschitomnaj byłoj. Policija je jeju jasała a hakle po zakrocźenju němskeho posłanca puschcziła.

*

Město Ssamara w Rusej je žo ł wjetschehe dźěła powodźiło. Dokelž wulka woda pschibywa, je žo na město wósmi ł staw położił. Nastata schkoda hižo dwaj milijonaj rublow wuczinja.

*

Nad Borhodźim komitatom je žo hodźiny trajazy šlimi ł krupami rospuschcził a wulku schkodu naczinił.

*

20 mil ł połnoza wot Jerusalema žu tžo rubježnizy wós napadali, ł kotrymž je jendźelski Jerusalemski biskop a jena kujeni wjeselschtaj. Rubježnizy zimaj pjenjezy a wschě drohotnosze zebrachu. Połonczja druheho wosa ł puczowarjemi rubježnizy satšelichu a jenu kujenu ranichu.

*

S pschezo bóle žo rosscherjazym powodźenjom rěki Mississippia je nětkole połoza Luisianaskeho stata pócźiela. Liczba bjesdomnych **žo na pol milijona powadźe. Hacź runje **žu** sto tóždow ł wuhbowanju ł powodźenjom pschełbwatanych ludźi najeli, hischcze pschezo 14 000 na hacźenjach Mississippia lěha, kotriž **žu** bjes zwroby hromadu wjedru wudacźi. Sacźepje połe Milena je hižo 130 metrow schćerko pschedrěte a se satrašchenej mozu **žu** wody pisches pschedrěcź wuleja. Zołmy **žu** leź hacźenje, kotrež město Rauville psched powodźenjom schćitkoźe, pschedrěli. Město je **žu** pócźerpjeło. Wobydlerjow je wostajiwschi wscheho stoku cźełko.**

Hamiske wozwjezenje z Budyšina.

Sjawne namołwjenje
ja towarśtwo a samoježiske mažy ł pschisłuchjenju podawkow, kiž **žu dawka dla ważne.**

I. Dawiplaćazze towarśtwa (Körperschaften) a samoježiske mažy maju finanzneniu hamtej tóždy cźaš sćěhowaze podawki wosiewicź:

1. swoje šałosenje a hdyž wězy sastupja, ł kotrychž maju dawk abo pschemjenjeny dawk płaćicź (na pschikład: pschiprawjenje tukrajneje dźěłarnje, po*łaczenje rajacha fabrycznego w cźahnaz*);
2. hdyž prawotkmanoscź dostanu; hdyž ł jeneje praweje abo towarśtwowskeje formy do druheje pschejdu abo hdyž **žo** ł druhim towarśtwom sjednocza; ch
3. hdyž **žydło** abo městno wjednistwa do tukraja pschepołoja;
4. hdyž **žydło**, městno wjednistwa abo tukrajnu dźěłarnju do wukraja pschepołoja; hdyž tukrajnu dźěłarnju pschedawdźa abo jej šałcź dadźa a hdyž wotwokaja šrajneho sastupjerja pschi wobmjesowanej dawkowej winowatosczi po § 3, 1 cźo. 1. šakonja;
5. hdyž wobjamknu rospuschczenje abo hdyž **žo** rospuschczenje stanje ł druhich pschicźinowu;
6. hdyž **žo** rosrunanje samoježnja šłonczi (likwidazija a hdyž **žo** towarśtwo ł wikowanšcźeho, towarśtwoweho abo družstwoweho registra wušamórnu.

II. Dale maju finanzenemu hamtej wosiewicź:

a) sastararšte wobkhody po § 7 šakonja, hdyž sapocźnu wikowanje, kiž nješłuzi **k** sastaranju wobydlerstwa ł wodu, płunom abo milinu abo sjawnemu wobthodej abo pschišławnemu wobthodej;
b) Wudobywanšte a hospodaršte družstwa, kiž **žu** rewizijowemu **ž**wjaźkej pschišłamknjene, hdyž **ž**woji wobkhod pisches koło **ž**wojich **ž**obustawow won rosschérjeja.

III. Podawki, kiž **žu** w 1. wotrěšku pod cźišłami 1 hacź 3, 5, 6 a w 2. wotrěšku wojnamjenjene, maju **žo** najposdźischo ja měšaz po tym, hacź **žu** stałe, a te w 1. wotrěšku pod cźišłom 4 wojnamjenjene naprawny pak najposdźischo 2 njedźeli do cźasa wotmyślenchu pschemjenjenja, wosiewicź.

W Budyschinje, 7. meje 1927.

Finanzny hamt w Budyschinje.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku Marko Smolerj w Budyšinje. — Za lokalny dźeł a feuilleton A. Dučmanc w Budyšinje. — Za hospodarski dźeł: Arnošt Bart w Bratsyncy. — Za nawěšćki C. Janak w Budyšinje.

Strykowansk. wołmu
słomjaki na rózku
por. tunjo **J. Erler**, Kronp. mosta

Wšitke picowadła

Žitny dom w Kamjencu
wołnožka w Pančicach.

Poskićam po přihódnym płaćenskim położenju

D-motorska kola, dobre znamki, a druhe jězdne kola, šijace maśiny, centrifugi, butrowe maśiny, žimace maśiny, płasce maśiny, rězacku, rynkowe płaty, pripawa a sanowanja wšelakich maśinow, wuporjedźenje najlubo

H. Paul Gräie
mechaniski mištr
w Kamjencu
blizko kat. cyrkwje. Tel. 470.

Vogtlandske wumělske madrase **gardiny**
story, etaminy, kromki, tkaniny za vitraže
kupujeće jara tunjo pola
K. Erler w Budyšinje
na Žitn. wikach 11 znapř. hosć. „Złota Hwězda". Ruski serbski

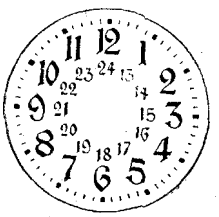
Kupuju

nowiny, akty, knihi po 4 pj.
papjerowy wotpady po 3 pj.
lapy, bleše běłeho wina bleše čerwjeneho wina soktowe bleše, wšě druhe bleše po powyšenych dnjowych płaćiznach, **żelezo a stare metale** jenož na wupokaz wyšnjose.
Popp na Horńcerśk. hasy 18 telefon 3427.

Alphons Schauseil
w Budyšinje

Wosebity dom za serbske nowosće!

Hobrski wubjerk najnowšich mustrow
za kabaty, šórcuchi a rubišća
Wołmjane museliny w krasnych mustrach!
Njedosćěžny wubjerk firmowanskich šórcuchow
wołmjanych a židžanych,
cankow, francow a židžanych bantow
Běłe šórcuchi za njewěsty we wšelakich kajkosćach
Njedosćěžny wubjerk žonjacych drastow
mantle * kostumy * wobleki * bluzy
wewšěch tkaninowych družinach a po wšěch płaćiznach!



Wot 15. meje
24 hodź. čas
Kóždy cyfrnik předźěła w najkrótšim času
T. Marschner nasl. M. Ewald
časnikař w Budyšinje
na Bolatej hasy čo. 9

Lehmannec
konditornja a kofejownja
na Serbskej hasy 8
Najpřijemniše hóstne městnosće - Konditorske pječiwa prenjeje rjadownje.
Wšědnje wot 4—½7 hodź. a wot 8—12 hodź. koncert
Wosebitosć: TORTY
so jako dar při kóždej składnosći hodźace.
Łódź k jěźi. Fürst Pückler.

Konditornja a kofejownja Müller
w Budyšinje na Póstowem naměstnje
najwosebniša kofejownja kiž je jenož wodnjo wotewrjena
najlěpše konditorske pječiwa, scěle też z dypkom na wsy.

Haškec hosćenc w Deln. Wujezdźe.
Njedźelu, 8. 5. zjawne reje
Přećelnje přeprošuje Haškec swójba.

Po skónčenem wuwučowanju swojeho syna jako twarjerja a pruhowarja blyskowodow — statnje pruhowaneho — wuwjedźemoj **nowe připrawy, pruhujemoj a wuporjedźamoj**

błyskowódy

po najnowšim wupruhowanem zystemje a po najnižšim wobličenju.
Steglich a synojo w Halštrowje
Telefon: Halštrow 78

Syn ratarja, 22 lět stary, spróćeniwy, na kruto dźěło mašinow, móže knihi wjesć a mzdu wobličeć, pyta hnydom abo pozdźišo zastojnstwo jako
zarjadowař abo ratarski pomocnik
na wjetšim dworje abo rycerkuble pod wjedźenjom wobsedźerja z přizamknjenjom k swójbje. Dobre wopisma wobsedźi. Poskićenja pod „D 41" na wudaw. „Serbskich Nowin".

Kedźbu
Hermank w Rakecach
Štóž chce dobre a tunje **črije, škórnje a dźěłanske črije** kupować, njech hdźe do klamow šewskeho mištra
H. Zaunika, tam budźe kóždy spšawnje posłužowany.



Fotowe projekcijowe powjetšeńske domj. kinowe | **aparaty**
a wšě wěcy za amatěrske fotografowanje. ♦ **Fotowy dom**
Richard Hutha
mějićel Arno Lehnert
w Budyšinje
na Serbskej hasy čo. 13
Wuwiwanje filmow a platow kaž też wotdahl wěcywustojnje a najspěšniše.

Chroniske khorosće
kaž wiće, rheumatismus, čerpjenja na čuwy, hnuća sywkow, sćěwki padnjenja, zonjace khorosće atd. hoji
R. E. Kotte w Halštrowje
na Šulskej hasy 77
Rěčne hodźiny: Njedźelu wot 8—2 hodź. pop.

Woblek po měrje
z mištra Dittrichoweje dźěłarnje
je wosebje płaćiznyhódny, dokelž derje dźerži, je elegantny a znaty w cyłej wokolinje
Skład pokazkow tkaninow wšěch družin
w jenož dobrych kajkosćach a po wšěch płaćiznach.
Na přeće předpołožu też pokazki w domje a radźu wěcywustojnje
Pětr Dittrich, krawski mištr w Kulowje
Haschkestrasse 12 njedaloko piwarnje

T. A. S. motorske koło

najnowši model, dospolnje nowe, z elektriskim „Bosch"-wobswětlenjom a trubu, ze wšěmi trěbnymi naprawami wuhotowane, jenož krótki čas jězdźene, je dla smjertneho pada tunjo z privatneho wobsedźeństwa na předań.
Wobhladać móže so w Budyšinje
Bliše je zhonić pola
Pawola Smoły, lokomotivn. wjednika w Stróži
pola Hudiny.

Derje kupuje
štóž so na „Serbsko Nowiny" powoła!

Třešne žloby
připrawy za: skótne napojaki, zymne a ćopłe wody, nuzniki a plumpy * piwowe aparaty
Wšitke wuporjedźenja spěšnje a wěcywustojnje
Willy Hoppe jun. w Budyšinje
na Zwonk. Lawskej hasy 2 Tel. 3209
Póscelće prošu kharthu abo telefonujće



KELLING
čiści **chemiscy** z rukowanjom z benzinom, barbi
ruby na dlida přestrěncy na dlida
wudebjeńske a sačkowane přikrywki
wobsadki na drasty, cankl, pjerjo
žonjace filcowe klobuki, rukajcy wšěch družin
pisane **kožane** črije, korsety atd.
Samane přiwzmjeće:
w Budyšinje na Kóžorskej dróze čo. 6 telef. 3638
na Přišćahanskej dróze 16
w Khočebuzu na Hrodźkowskej dróze čo. 4, telef. 1774
we Wojerecach na Cyrićwinskej dróze čo. 22
w Běłej Wodźe na Bismarckskej dróze čo. 26

GESOLEI
w Budyšinje
Wustajeńca za strowosć a spomožerstwo
postajena wot spomožerskich hamtow města a Budyskeho hamtskeho hejtmanstwa
w Budyšinje, w zhromadźenskej zali měšćanskich zapósłancow (w Kupnicy II. poskhod)
wot 9. hač do 22. meje 1927
Wustajeńca je wotewrjena
wšědne dny wot 11—7 hodź, njedźelu wot 11—6 hodź.
Zastupne płaćizny
za dorosćenych 30 pj., za dźěći z přewodźenjom dorosćenych 15 pj.

Najwjetši wubjerk! Najtuńše płaćizny!
Ložowe šaty
linon, smuhaty plat, damast, pisane nawoblečenja
ložowe płachty
kopšiwina, dowlas, połpłatowe, čisto-płatowe
ložowe přikrywy, běłe a pisane
Hilger w Budyšinje na Seminarskej hasy 2.

Kruwjace a kozace
butrobasy
kaž też wjerćate butrobasy ma stajnje
na składze
běłnofnja w Bukecach

Meble
kupować, je wěc dowéry. Poslužuju Was swědomće a tuńjo
Prošu wo wobhladanje mojeho składa. Wosebite zhotowjenje a předźělanje połstrowanych meblow w samsnej dźěłarni
kruce solidnje a po najtuńšich płaćiznach.
Despang w Budyšinje
Telefon 3406 na Mužakowskej dróze 4 Žane klamy

Złote a pozłocane # Slubne pjerśćenje
por wot 8 hriwnow
časniki we wšelakich rjanych wuwjedźenjach
kwasne dary — wuporjedźenja
Theodor Natuš, časnikař w Kukowje
Telefon Pančicy čo. 210.

Kupowanje a předawanje kublow
wšěch družin, kaž też **wobstaranje hypothekow** w kóždej wysokosći po přihódnych danjach wobstaraja prawje a spěšnje bjez žaneho doprědkapłaćenja. — **Thieme & Grobe**, ležomnosće aby potheki wobstaranska centrala **Kamjencu**, Bönischplatz 2, Złota hora. Telefon čo. 193.



Konje k rězu
kupuje kóždy čas p. najwyšših płaćiznach
Kurt Kaiser w Budyšinje,
na Humboldskej hasy a při Mjas. jětkach. Telef. 2403

Dla mało ruma
předawam niže nakupowańskeje płaćizny
kopanske mašiny, 2½, a 2 metr., **hnojidłokidak, syjacu mašinu, kultivatory, běrnyplokaki, běrnyparjaki, centrifugi, elektromotory, płokanske mašiny, wjerćate butrobasy atd. atd.,** nimo toho **honćwjeński wóz,** dosp. nowy, za pół płaćizny
Carl Gast w Budyšinje
na Drjewowych wikach.

Maćiznu k połstrowanju
Walter Voigt w Budyšinje
na Jerjowej hasy čo. 3 - na Jerjowej hasy čo. 3



Přiloha k čisłu 106 **SERBSKE NOWINY** Sobotu, 7. meje 1927

K jutřišemu dnjej maćerje.

Ćišinski:

Maćeri.

Maći! Słódcy słowo tuto wuchej zwoni,
W duši cunje wobrazy a sony budźi;
Wěš sej słowa jako mócnař k służbje kludźi;
Kuzła móc a bóžski dych so z njeho roni.

Maći! Ty sy jandźel pěston mi, hdyž honi
Duch mój w strachotach a w njezbožach so rudźi,
Ty sy hwězda mi, hdyž w ćmach a dwělach bludźi.
Přez mysle a sony wobraz twój mi hroni.

Ćeje woko z tajkej swěru na mnje hlada?
Ćeje słowo bóle k wutrobje sej žada?
Ćeja ruka wjedźe, škita mje tak rada?

A što zamóžu drje tebi za wšo daći?
Prošo duša wzdychuje: Njech Bóh ći płaći
Lubosć, prócu wšu a starosć, luba maći!

Budź hordo, serbska maćer!

To leži w serbskim waschnju, žonu a macu ćeśćaćowacu. Wšo je nasch ćaś tutonu serbskenu poćinkej wjele ześchodźał, ale wjdźon materializmus, wscha ześbićnosć njejstej jón tola saducyć mohłej.

Notwoźaśne pśichenjenje na wschěch polach je mało a ma wjele wuliwa na swójbu. Sswójbna mysl je we mnohim teź w serbskim ludźe khětro popuschćikła. W tak mjenowanym starym dobrym ćasu swjasachu so ratakśe kruhi na swojej pódźe krućišcho hromadźe a to wokoło nana a maćerje. Jeju pśichład bješe j wocehnjećim wlimom. Tehdom bě žylnischi hacź dźenża. Industrija je žadosći sa lohkej sašlužbu wubudźiła, ćehnje strowe wobydleśtwo i kraja po tyšazach a miliionach do wulkich méschćanskich žrjedźischćow, wabi pśiches wjeśela a rosspjerschenja. S raja sdźowneho swójbneho žiwjenja pśichodźa starschim a dźěćom dźelene mětnischća k dźěłu a pśichinjeje tak daloko, so ani możnosće njeje, schromadnje wobsedowaś.

Duch nascheho ćaża nima wjazy dośahazeho frosumjenja sa waźnosć swójby. Sa unohich je to myśl, na njedośahaze bydlenja, na dźěśaze wołanje, na saprojenje mnoheho, schtož žiwjenje rjane a pschihodne ćini. Khutrosć a dostojnosć starschiskeho powołanja njesdóbitaj go do lohkomyślneho sapschijeća śwětneho žiwjenja. Najwyschschi zył moderneje žónske je, muźej poruna bycź. Śtejnischćeho wożenjeneje žony śa go taźkim nowoćaśnym bycź njeśdóna wottwihnosć wot muża. Ničźo rjeńsche a śwjećišche tola njeje a žana dostojnosć bóle njepyschi, hacź ždyž žónska swoje naturśe powołanje jako mandźelska a macź wukonja. A to w ćischich swójbnych kruhach.

Móc tutón ćaś nimo bycź? Njeje hischeśe dźenża wjele stow serbskich maćerjow, kotśiž wožrjedź ćrjódy ześchaźich dźěći su błyschćaty pschikład sdźowneho žiwjenja, kotrehož nusa drje jich ćěśko potrjechuje, tola jim njeślemi lóścht žiwjeńśći. Pschi lohkomyślnym žiwjenju nascheho ćaża su mnohe maćerje horde na wulku ličbu dźěći, su rjekojo a wusnaja i tym swoju smužitosć, wojowacź a dźiśaś sa lépśiche žiwotich dźěći. Porunja śteji naschim nébduschim wójnskim wojowarjam. Schto dyrbi jej nékotrajkuli macź zapśeśś!

Sstawa a ćeśeś tuž naschim maćerjam, tym mjelćazym ćeśpjeśkam a rjekowkam we wschédnym žiwjenju. Ćim wjazy dźěći wone nascheńu narodej darja, ćim wjazy bódnosćow a mozow dawaja śerbskemu ludej. Pod luboscźiwym wjednišstwom maćerje roswiwa so ćrjódba wjeskolich dźěći a wocehnjeja go tym poćinkam, kotreź k notwonarodźenju nascheho ľuda trjebamy.

Ale macź je ludej hischće wjazy hacź źórko mozy žiwjenśeje a ludowych poćinkow. Wona je schkitarka swójbneho sboża. Drje ćěrimy wschitzy sa sbożom. Ale w symnym materiališmje a huchej ześbićnosći nétćišcheje doby wone wustrowicź njemóże. Wróćo k swjatemu žórku, k swójbje, k maćerji! Tu wrosće woprawdźite sboże, tu njetłóća tak starosće, wona poibéhuje mysl w dźěśe sa swójich lubych. Schtoż śwérne pscheśelstwo a schlachotna luboscź jenoch źónskeje napschećo wuswobolenemu muźej njewukonja, to bospéje maćerna luboscź. W njej tamna spodźiwna a potajna móc, kotruż je Bóh źónskej dał. Wschě starosće a huhjenstwa, wschón njedostatk kwalschich bydlenjow, khudoba a hłód njesamóże woprawdźitej maćerji dar wjacź, sdźowna bycź a druhim sboże wudźelećź.

Ty serbska maćer budź horda na twoje wyšeše powołanje, jako schkitarka žiweho žórka ludowego mozy a poćinkow. Tebi je pschichod Sserbowstwa sdowérjeny. Pschichodne rody, kotreź nam wy maćerje daricje, dyrbi nasche snowanarodźenje a horjestanjenje bycź. W stawišnach ludow je tón lud druhi jako dobyćeź pscheźiwił, kiž najhłubšcho do ćeśeśowniosće maćerje wérjeschе, kotrehož žony ľubej najtšmańschich a žiwjenja mózných maćerjow daricu, kotśiž běchu hordźi na prawje wulku ćrjódu ześchaźich dźěći.

P. Krjećmar:

Zrudźena maćerka.

Maćerka płaka, rudźi so.
Synowy njedźak — sylzow je žro!
Maćerka luba, kłoni so:
Bórzy, bórzy — dźe éišinko. —

Maćerka spłakny, zrudźi so
Dźowcyny njedźak — sylzow bě žro
Maćerka luba, zašła je:
Ćiše, ćiše — do wěćnosće.

Maćerka luba, rudźi so.
Dźéśćowy njedźak — sylzow je žro.
Z wyšin hlada — kłoni so:
Dźéćo lube — bě ty snadź to?

Dźesać kazni za maćerny dźeń.

1. Njedźelu wotewjaj śwojej maćeri wschě dźěła, so ma woprawdźe śwjatu dźeń.
2. Staj ji rano i ćaśom kwětki k ložu a na blido.
3. Póśćet ji, je-li ty na dnju śdaleny, śerbśi list abo kartku a pschipołoš kwětku abo druhu maliśkosć.
4. Dźi na kérchow, je-li tam twoja macź leži abo druha macź, kotraž do twojeho krejneho pschećelstwa ńrśicha. A kaž na pośmjertnej njedźeli khutne wěnzy go na row kładu, dha wupyšch maćerny row i wjeselymi kwětkami nalěća.
5. Hladaj w śusbodstwje, hdźe jena macź nusu ćeźpi, donjeś ji kwětki, śtóć ji ruku a poźicź ji nékajku maliśkosć.
6. Pomyślź jej na maćerje w khorowinjach, w bédnizach abo śaśtaraćeźnjach.
7. Njepraschej go, hacź su druhy tomu winowaći.
8. Widźiśch-li staru maćerku na dróšy, bźi k njej (kaž to Amerićanojo ćinja) a daruj ji něśchto, śnadź někotre kwětki.
9. Wotewjaj maćeri, wschо jene hacź młodej abo starej, ćeźe, pschewodź ju a pomhaj ji, je-li trěbne. To płaći wosebje młodźinje.
10. Dźeśaj sa tutu myśl něśko na maćeźnym dnju a staj ju do śtutka a pośtaraj go, so to teź druhi ćinja:

Ćeśćuj maćeź!

Serbski wječor w Sowrjecach.

Ćakał sym hižom dyły tydźeń na rospravu wo tutym śwjedźenju, ale podarmo. Tuž chžu — hačrunjeź ś ćaśom brojićź njemóžu — śam něśchto napiśaćź. Khwalićź śamo śebje a nasche towaśtwo nochaju, dokelž śmy sobu śpéwali, chžu naschim serbskim bratram a śotram w Ssokobiku tutu luboscź mopokasaćź.

Ssokobiś śpéwa najebaćź śurowoeje symy a dschćejoteho naléćźa, a to niź, so by był nékajki „Gesangverein", nź, śpéwa a dźéła ź tym sa śwój wohrożeny narod. Sstawa jim, śotram a bratram, kiž njehladajo ani ćaśesće ani dobnyka, tak śmérnje na straźi śteja. Djatujo jim ruku śtóćźu, młodym horliwym wojowarjam.

Bratrśa luboscź je nam pschikasała, waš pschi naschim śpéwnym wječorku podpjerać. Ssmy so śaśdenu njedźelu w śchwarnej ličźbe w Ssowrjećach seschli. Naśch luby bratr Paleć njeje pśiły lutował, so by śtromnu a mału žurlu najrjeńšcho wubeśił a jewjśchćo pschiprawiś. Wo ničźo žo śtaraćź njetrjebachmy. Teź wopyt bješe poměrnje dobry. Ćśehodla teź nić? Je to tola ryły śerbśke krajina. Dodźiwaćź pak žo njemóžu, so ćśile Sserbjo tak mało śa narod śtutkuja. Wottućśe, śtawajśe, je hischće ćaśa! A ždyž tak mužnje dźěłaśe ťaź waschi młodźi Ssokobićenjo, dha mi wo waschu jemju śatrach njeje.

Śpéwali śmy śjednośćeni wubrane parle ź bohateho pokłada naschego śerbśkeho śpéwa. Pschećeźel Hajna śtarschi ź wěźnje młodej wutrobu je nam sanjeśł žortny kuplej. Ke kónźej wustupichu nékotśi Ssokobićenjo jako wuśtojni hrajerjo na jewiśćach. Tśi tśótke śméschne hry jata dere pschedśtajichu. Po programje běchu reje — ś dźéła teź śerbśke. Widźimy tu śtutki nascheho hor-

Na dalokich pućach.

K. B. Sěca w Sowrjecach.

12] (Pokračowanje.)

Po naju waśnju ćinjachmoj na druhe ranje, zo pśed město pśińdźechmoj, chcychmoj sebi Bohinski jézor wobhladaś, kiž bě nédźe pół hodźiny zdaleny. Wjesne abo zjawne puće běchu wšudźom w dobrym porjedźe. Z wobeju bokow běchu pola a łuki; pola běchu dobre, a wšo, štož na nich rośeśe, steješe po zdaću rjane; taźke žně pak, kaž smy je pola nas zwuděni, tam pódarmo pytaś. Wšo na to pokazowaše, zo je tam burstwo hišće khětro jara nazad, a na tom drje je wosebje tole wina, zo tam žanych wulkich kubłow njeje. Zo naši burjo, teź éi najmjeńši, pola hinak wobdźěłaja, hinak hnoja, hač w dźědowym ćasu, teź pśeco najlépše symjo wusywaja, wšelake mašiny nałožuja atd., to maja so wulkim buram, wosebje ryćerkublerjam dźakowaś, éi su to započeli a so tak z pioněrami burstwa sćinili. W Bohinje tajkich njeje, tuž mali burikojo po starym waśnju hospodarja. Mi chcyše so zdaś, zo teź tak wjele njetrjebaja, ale zo su zlutniwiši a spokojniši hač my. Žony tam n. př. jenoź w rubiškach na hłowje khodźachu, teź njedźelu njejsym žaneho kłobuka widźał. Na někotrych polach wulke krosna (Gestell) stejachu, horkach z deskowanej tšěchu; na pśěčne žerdźe běchu lute małe rjane snopiéki natykane, nic tólše, hač so hodźachu z porstami wobeju rukow wobpśimnyć, a te njemójachu cyłu dołhu słomu, ale jenoź hornju połojcu. Wobhladachmoj sej to ze wšěch bokow, njemóžachmoj pak sej myślić, što ma to rěkaś. Z burom, kotrehož so za tym prašach, njemóžach so dorćeśeć, jenoź tak wjele so mi wujasni, zo dyrbja rjano walćki na krosnach wuskhnyć. Tuž drje tam rožku z kosu njesyćechu, ale ze serpom žněwachu. Widźachmoj teź pola, kiž běchu z kukuricu abo majsom wobsadźane, a mjez nim dołhe boby (Bohnen) rośeśe; te so po njej horje wijachu.

Wsy mějachu wézo wšě słowjanske mjena, na pśěčnej kéži taflička wisaše, na tej n. př. steješe: Kamjenje, Polje, Rudowa atd. Ludźo naju rano strowjachu „dobre jutro", wodnjo „dobre den" a wječor „dobre wječor". W našich katolskich wsach je strowjenje cyle hinaše. Za pućom so poprawom prašeć njetrjebachmoj, dokelž tón po karće zmylić njemóžachmoj, druhdy pak so tola woprašach, dokelž chcych wědźeć, kak daloko tu z němskej rěcu pśińdu. Mjez mužemi někotrych nadeńdźech, kiž němscy rozumjachu, teź nésto słowow powědźachu, žony z hłowu wijachu, a dźéći hubu rozdajachu. We wjesnych šulach so wšo słowjansey wući, w méšćanskich maja teź němske hodźiny, tola žane dźéći do nich nuzowane njejsu. Hdyž pak so wjesneho hólca w jeho maćernej rěći wopraśach: Kako so imjenuje ta vas? (Kak mjenuje so tale wjes?) dostach prawe wotmołwjenje. Z tutym rozumjenjom a dorozumjenjom je éi to dźiwna wée; štóž hišće ženje do cuzych ludźi pśišoł njeje, mysli sej snano, zo to tak ćežko być njemóže. Ale spytaj jeno! Móžeš dobry Něme być, a tola so z Němcami njezrěćiś; hižom w Kurwałdźe éi wjele njezrozumliwe wostanje. Knihu w niżozemšskej narěći móžn derje ćitaś, ale hdyž ju w Meklenburgskej słyšach, běch kaž předaty. W Bayerskej, Tiroli, Šwicy a druhdźe je so mi runje tak zešło. Z našej serbskej rěču w Delnjej Łužicy daloko njepśirównaźemy, a mjenje hišće rozumimy w Čechach, w Pólskej a Ruskej. Nawuknył pak by je bórzy.

Na mnje pak je přebywanje w słowjanskim kraju a štož sym tam widźał a słyšał, hłuboki a njezapomnity zaćišć ćiniło; Serb tam pśi kóždej krućeli pytnje, zo w cuzem kraju tola mjez cuzymi ludźimi njeje. Wézo budźe Němc, kiž tam pućuje, hinašeho ménjenja; a to so jemu njechamy dźiwaś. Kaž so mi zdaše, tam jenoź malo němskich pućowarjow pśińdźe; to drje je teho wina, zo Triglavske Alpy tak rjane njejsu kaž te w Tirolí a Šwicy; potom drje pak teź sej mysla, zo so tam z ludźimi njebychu zrěćeć móhli. To pak k nuzy dźe, a na żeleznicy a dwórnišćach móže kóždy zastožnik derje němscy. A někotrí drje sej wěšće teź mysla, zo su Słowjenjo pśećiwo nim njepśećelscy zmyslení; to pak je cyle wopačny nahlad.

Bohinski jézor prjedy njewohladaš, doniž njejsy cyle blizko pśi nim, potom pak maš krasny napohlad. Je znajmjeńša hodźinu dołhi, tola nic jara šéroki. Ze wšěch bokow wobdawaja jón wysoke ćmowe hory, a mjez nimi wupśestrěwa so wulke, wulke polo zeleneje wody, hładke kaž špihel, ani najmjeńšeje žołmički so njehibnje; jow móhł hodźiny dołho stejeć a so dźiwaś. Na delnim kóncu, hdźež pśistupichmoj, bě wuzki dol, a do njeho so z jézora wuliwaše jasna réka Sawica, na prawicy njemérnje wysoke skały hač do jézora dosahachu, a žaneje śćeńki tam njebě. Na lěwicy hory tak nahle njejsu, znajmjeńša delkach nic, a rjane lěsy tu hač k samej wodźe dosahachu. Přez nje wjedźeše puć k hornjemu kóncu jézora. Při spočatku puća někotre hosćeńcy abo hotele stejachu; potajkim je drje tu z khwilemi wjele pućowarjow. Na jenym, hakle njedawno natwarjenym , bě napismo: „Hotel při svetym duhu". Jeli to réka „Hotel při swjatym duchu", bych ménił, zo tajke napismo na hosćeńcu dosć pśihodne njeje. Mój wézo do žaneho njezałožichmoj, ale pasechmoj so pomału po puću dale. W rjanym bukowym lěsu tam wšelake namaj njeznate rostliny nadeńdźechmoj. Z hromadami tam rjana śerwjena kwětka kśéśeše, kotruž běchmoj teź, ale jara porédko, w Krasu widźałoj. Wona ma nimo méry luboznu wóń, cyle kaž wanika a réka bramborik (Alpenveilchen). Často teź na burskich woknach pola nas tajke kwětki steja, ale te wjele wjetše kśéja a njewonjeja; zahrodnicy jich kóžde léto wjele rozpśedadźa. Rjane wšak su a kśéja teź bohaće, zwjetša pak jenoź pśenje léto, dokelž ludźo njewěźa z nimi wobkhadźeć. Prašeje so tohodla zahrodnika; na jene pak checu was sam kedźbliwych sćinić: Rěpka, z kotrejež koruški a łopješka wurostu, njesmé ženje zmjerznyć. W lěsach pśi Bohinskim jézorje njejsmoj žaneje rěpki zwjercha sedźo widźałoj, wšě běchu pod zemju, dwaj abo tśi pśěčne porsty hłuboko; to drje tola na to pokazuje, zo wone tu, hdźež su tola domach, teź zmjerzk njeznjesu; małe šćerk jim wézo nješkodźi, dokelž do jich khowanki njedosaha, nazymu pak so wšě wjele snéha nańdźe, kiž pśez cyłu zymu leži a wšo žiwjenje pśed zahubu škituje. Zo je to woprawdźe tak, wo tym sym so sam pśeswědćił. Běch sej mjenujcy nészto répkow wurył a domach pśi khłódnicy sadźił; tam so jim lubješe a mějachu kóžde léto ćrjódy wonjatych kśéńičkow, kiž mje pśeco zaso na krasne hodźiny pśi Bohinskim jézorje dopomnjachu. Raz pak pśińdźe surowa zyma z jara mało sněhom, a nałéto moje bramboriki njewubiwachu, běchu zmjerznyłe.

(Pokračowanje sćěhuje.)

liweho młodeho pšičeješela Jurja Schewčika-Komorowskeho, kiž je ſ njewšědnej pilnosću w towaršstwje dźěłał. Jeho proża njeje podarmo była.

W tolstej čmě ſmy potom po błóčanych puczach a schćežkach domoj cźahnyli. Mojim lubym ſotram a bratram ſ Radowšcze ſa wulku woporniwosć najwutrobniſchi dźak. Dale tak, **Wy** macje hišče tłotu wutrobu. Myſlu, ſo teſ Sokobik naſ njewopuſchći, trjebamy-li jeho. Radoſćan.

Z wuhladka Serbskeho Domu.

Hódy w tutych dnjach pšches nětſchcźanſke bału trocźeſche a trošcźku ſwoje wócźko ſłoži do wuhladnych wokonow pšchekupſtwow, da je cźi nadpadnyło namołwjenje ſe kupej, kiž njeſjeſche ſcźěhowazu wobſahu: „Krašny dar k maczernemu dnjeſ!“ Mnoho wſchelakoreho ho cźi poſtrěſcźeſche: Kwětli we wſchej mózjej kraſnoſći, dobre łuſti ke thłoſchcźenju, pěkne wobraſli ſ cźarnymi hrónczkami, ſchćeńcźane bały a cźahniti. Hač ſu poſlednjej dwě naſpomnjenej wěcźy wopraſwdźe pſchihódnej k wopokaſmej lubošcźe, njewěm, ſtym měrjenju, ſo ſej tu dźe njeſkaži wobſtrodomy ſajim teſ puczi ruba do berjemjenjeneho poćeſćowanja maczerje.

Schto ma maczerny dźeń być? Ma być dźeń lubošcźe a cźeſćowanoſće maczerje. Niz thudemu ani bohatemu njeje mózno ſ kaſſimiſkulli darami to nětkaſ narunacź, ſchtož je maczeř dobreho na dźěćzu cźiniła. Studźeń maczerneje lubošcźe je njewučerpajomna. Njeſajrahnicźe žórli ſo kuzoł ſboża ſ duſche do duſche, puczrubajo piſche wſchě ſadźerſki, by-li najcźeſćhe bywe, a by-li wutroba krwawiła, bymjeł ſo ſ wócźka miſeho ronile ſyſły. —

Wopomnimy ſbožnowu cźaſ maczerſtwa, wopomnimy cźaſ poroda, wopomnimy wutrobu jimaze thwile nurjenja maczerneho wócźka do dźěćzowſkeho. Polna horcze lubošcźe tłócźi małe ſboże k wutrobnu, kaž pſchitźaha je ſa błuſchcź maczerneho wócźka: „Ża ſebje łubuſchko, janbjeſko wſchě cźeže a bědy, wſcho ſboże a radoſćz. Nanej djanheje wutrobu ha ruku: „Pój ſo mnu do boja ſa naſche dźěćzo, pój ſchkitaj naju.“ Muż ſkrući rjap a ſtupi do boja, maczerka pak tuja łubuſchka, łubuſchći do ſpanja, ſ hubicźſa na hubicźku wita je do ranja; hdyż makej jernicźeju wunurjeli ſo je ſpanja. Prěnje ſyntki rěcźe, ſpěwa kładje do dźěćzowſkeho erta a do wutrobu ſaje — lubošcź — lubošcź a ſaſo lubošcź. Budźe wona teſ jónu ſměćz ſnjeſ płody wuſtwa? Cźaſ ſinjenja ſo maczerka ſtara wo ſboże ſwojeho dźěćza, ſwojich dźěći, haj hač do cźaſa, hdyż ſo wjeczor ſinjenja bliži. Jenoż ikhow pod ſelenym trawnikom ſamóže ptomjo maczerneje lubošcźe podurjeć. Ale jěrošcź pyta ſebi w cźaſu ſinjenjiſim we wutrobach mnohich maczerjow wukhow. Nikeđ-tajmy jenoż na ſbożowne khwile, ale ſahajmy ſ wótrym wócźkom do hłubiny cźmile. Schtóż nima nana ani maczérki wjazy, ſchtóż nima ani ródneho domu wjazy a pšchebywa daloko wot domiſny, tomu puta ſtuſk a bołoſćz wutrobu, tón ſpóſnaje hatke hłubiny maczérneje lubošcźe, maczérneje wutrobu.

S wěſzow zwrkwjow klincza ſwony. Klincza k Božim žłuſżbam abo pſchewodźeju ſemſkeho putnika, hnadź teſ jemu łubu maczéćku k poſledneniu wotpočźinkej? Maczéćka wróći ſo k maczérzy — k ſemi ſaſo, dajcźe jej wotpočźinjeć po žiwjenju dźěła, je ſebi měr a pokoj wupročźiła, wot Boha dóſtała.

Jónu pſchewodźach maczéćku mi ſnateho towaršcha k poſledneniu wotpočźinkej. Nad ſabawjach ho w dobrych žiwjenſkich khwilach ſ njej w jeje łubej ſerbſchćinje a kak błyſchcźeſchtej ho jeje wěcźzy w ſboži. Sſyna a dźowku ſe ſerbſkeje roſwucźita, hišo do kolebki jimaj ſpěwźiku rěcź, ſwoju rěcź pokoſita. Ale wobaj ſhubiſchtaj ho ſ cźaſami w morju zuſbarſtwa. — Hdyż pokhowachu łubu ſerbſku maczéćku, ſchto ho ſta? Poſledneje ſdychnjenja — ſłowa — běchu zuſeje rěcźe. Stupich ſ hórki wócźzo ſ bołoſćzu, kiž ſacźuwach we wutrobje. Budźeſche-li pſcheceſłowa maczéćka tute poſledneje ſłowa ſabłyſchała, hórko budźeſche ſaplakała, ho ruhźita. Jeje maczérna rěcź bě jej ſakkad žiwjenja, ſakkad ſboża w domownym raju. W ſerbſkej rěcźi wuroni ſ nutrin wutroby dźěćzomaj łubošcź a ſchcźěpjeſche ju ſimaj do wutroby. A kajſe běchu źné? — Bych-li mohł, ja ruku maczéćki bych pſchimnył, ju ſ łubomaj ſtłócźił a ſa ſyna a dźowku ſkazł ſchepnyć: „Maczéćka ſerbſka, ſpi cźiſchinko. Boże puczе ju wſchelake, teſ do najhłubſcheje cźmy ronja ho pruhi jaſnoſcźe!“

Wopuſchćich ſaroważnych, kwatach woh ſ pohrjebnitſcźa, a jako měſach je ſady ho, ho wobhladnych. Daj tak dźe ho mnohej ſerbſkej maczérzy, mnohemu njeſpróżnjenemu nanej. Wojowali, bójoli ſu ho ſa ſwoje dźěćzo. Saſkowachu jemu teſ we wichorotych cźaſach ſerbſcheſkimu, — ale pſchi tej maſach wuroni ho ſ erta dźěćzi ſuſy ſwk. Kajſe to ſuć prózy, kajſi to dźak łubošcźe?

Ptaczk pſchiwiſka nětko wotuczażej Božej ſiwórbje, ſwojej maczérzy jemi, ſ radoſtneho erta. Kóżdy bólcźk, kóżdy bróżđk, kóżdy haik, kóżdy ſélk ſaſkincźi, ſabrincźi we hudźbje naſčinich herzow. Dokonja teſ mnohi rodźeny Sserb to, ſchtoż ptacźk dokonja? Pſchiwiſka won we ródnej rěcźi na cźeſtnym dniu maczéćki, wuroni won ſwoju łubošcź, ſwój dźak w domownym ſyntku? Jenoż tón dźak, ta cźeſcź a łubošcź, ma ſwoje jadro we hłubinach wutroby, kiž ho w tym ſyntku, w tej rěcźi wuroni, kiž bě ſłoty ſakkad maczéćki, jemu do kolebki.

To ſacźuwach teſ ſandźenju ſchtwórk na ſpěwnym poſtcźenju wukrajinſkich ſpěwarjow. Hoſćo ſ Wukrajinſkeje, proſcźi ludźo pod wjednitſtwom naſhonitelho wumělza, ſaſpěwachu ſpěwy we ſwojej domownej rěcźi. Poſcheptachu we kraſnoſći domiſny, pſchiwiſkachu Bohu a pſchirodźe we maczérnym ſyntku a to ſ tajkej wurasnoſću, ſ tajkej lubošcźu k ſwojemu, ſchtoż maczérka połoſi jim nětkaj do kolébki, ſo njemóžach ho dodźiwaczi. Haj, lubi cźitarjo, lube cźitatki, cźi cźeſcźachu ſwoju maczeř ſ najhłubſcheſkich nutrin wutroby. Schto cźini tak mnohi ſ naſ Sserbow. —

Cźejemy-li ſwojej łubej maczérzy na jeje cźeſtnym dniu ſwój dźak wuroniecź ſ nutrin wutroby, cźiſtimy to w maczérnej rěcźi. *Lubošcź narunaj ſ łubošcźu a to ſ tak pſchemjenjatej, ſo błyſchcźi ho kaž błóncźko do maczérneje wutroby.*

Dar bywa ſtajnje ſwonkowny ras łubošcźe, ſłoty pak je dźak ronjazy ſ wutroby! Maczéćki ſłote, Waż łubujemy, je mnej dnjemy Wam, dźakowne dny!

Maczéćka łuba, łubošcź teſi narunacź njemóžu, jenoż pruhicźku wſmi, kiž łoſchi tebje, twoju wutrobu!

50 lět „Swoboda“.

Piše E. Krawc-Worcyński.

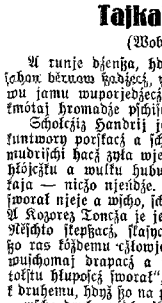
(Pokračowanje.)

Nochcu pisać wo žiwjenju, kotrež w zwučowanskich hodźinach knježeše. Jenož wo wuspěchu něšto. Studowaca młodźina bě sebi předewzała, Zejlerjowe spisy wudać. Ale k tomu běchu pjenjezy trěbne. A hdźe ma student pjenjezy? Tak hromadźeše so, hdźež bě móžno. Tehdy su studenca dobre dopokazmo dali, zo z pjenjezkow tolerje nastanu. Też Swoboda při hromadźenju pjenjez na boku njesteješe. Wona bě so zmužiła a plan přiwzała, kotryž měješe so z wopřědka khětro khrobły zdać: Cheyše koncert wuhotować k lépšemu wudaća Zejlerjowych spisow. A ta wěcka so nanajlépje radźi! Treći dźeń hodow 1877, w prěnim lěće wobstaća towarstwa, wuwjedże so w Bukecach prěni serbski koncert. Naš starošławny Kocor, też nětkaſi „krajnoſtawski“, nawjedowaše młodych seminaristow. Zo bě wuspěch, nic jenož pjenježnje, ale też idealnje najlépši, drje z toho spóznajemy, zo na prěni koncert bórzy druhi scéhowaše. Hody 1878 koncertowaše so zaso, tón raz poď wjednistwom seminarstow samych w Budestecach. A seminarist, kotryž bě sebi zwěril, koncert dirigować a potom prěnju česć žnješe, njebě nichtó druhi hač naš luby knj. Bjarnat Krawc-Drježdźanski. — Swoboda kročeše na tutom nastupjenym puću dale. Hižo swjatki 1879 wróćachu so Swobodźenzo zaso do Budestec, zo bychu pod dirigentskim kijom B. Krawca nowy koncert poskićili. Kak naši Serbja wo nim sudźachu, spóznajemy z rozprawy, kotruž wšesty K. do „Lipy“ podawa. Wón pise: „Na wšém posledku pak wobuwajamy lubym spěwarjam naš dźak a přejemy, předstajejo druhim serbskim towarstwam rjany a dobry příklad woporniwosće, zasłužbnemu towarstwu Serbow krajnoſtawskeho seminara wutrobne slawy!“ Hižo w awgusće samsneho lěta wuhotowa so při składnosći skhadźowanki w Njeswačidle 4. serbski koncert krajnoſtawskich seminaristow. Kajki zajim za tute koncerty w ludu knježeše, je z toho widźeć, zo běchu samo z dalokich Bukec hosćo přikhwatali, kotříž chcyehu seminaristow spěwać słyšeć. Při tutym koncerće wustupi B. Krawc też prěni raz zjawnje z kompoziciju, kotraž sebi hnydom khwalbu posłucharjow doby. Běše to solospěw z přewodom kiawéra: „Na Łubinje w tych šmrěkach.“ Hišće pjaty koncert wuhotowa so při skhadźowancy w Hodźiju w žnjeńcu 1880. Z dirigentom běše tón raz sem. Rjelka. Też wón doby sebi spokojnosć připosłucharjow, a rjany pjenjez móžeše so do pokładnicy za Zejlerowe spisy wotwjesć.

To bě wuwiće towarstwa hač do léta 1880. Jutry 1881, jako bě Sommer swoje zastojnstwo złožił, Hóčachu wšelake strony na to, zo by so towarstwo dźěliło do spěwanskeho a do literarneho wotdźěła. Tak so też sta. Literarny dźěl dźěłaše po zwučenym wašnju we serbšćinje. W'n měješe hač do 19 sobustawow, kotříž mějachu jich twjerde statuty. Towarstwej předstejachu Jan Keřk z Rodec hač do léta 1881, potom Knjez z Budyšina, Hänzl z Přiwšic, Gusta Keřk z Cornjowa a E. Slenkař z Semichowa hač do léta 1884.

Hudźbny wotdźěl, kotryž jako samostatne towarstwo płaćeše, wudźeła sebi też statuty. W hodownych próznidnach 1881 wuwjedże won 6. koncert Swobody a to w Hodźiju. Wón so wot wšěch nanajlépje radźi a wustojny dirigent Rjelka docpi powšitkownu khwalbu. Tutón koncert bě tón najlépje radźeny — ale bohužel-tež posledni. Njebě to wina towarstwa, ale wina časow. Knježeše drje tehdy mjez knježeństwom nakład, za so seminaram njesmě přewjele swobodnosće dać, abo bě snano strach před panslavismom wina? W měreu 1882 bě w „Dresdner Nachrichten“ nastawk stał, zo je Budyšinski seminar „kolebka panslavisma!“ Što poprawom je wina była, njemóže so dospołnje rozjasnić. Wěste jenož je, zo so w naleću 1882 serbskemu kaž też němskemu spěwanskemu towarstwu na seminarje zakaza, dale zjawne koncerty wuhotować. Z tym bě žiła žiwjenja přerězujona, přetož što je spěwanske towarstwo, kotrež njesmě zjawnje wustupić! Hač do jutrow 1883 drje hišće hromadźe spěwachu, ale prawy zajim wjac njebě tu. Po swjatkach 1883 „Hudźbny dźěl Sowobody“ wusny a nje jako tajki wjac wotwući. Noty a druhe wobsedźeństwa drje so zakhowachu, ale bohužel nic hač do našeho časa. Tola literarny dźěl dale wobsteješe. Wón po zwučenym wašnju dźěłaše. We „Łužiskim Serbje“ wot léta 1885/86 namaka so protokol, kotryž wo pilnym dźěle rěči. Serbski spěw so nětko zas w literarnym towarstwje sobu haješe. Ale ke koncertam njeje wjacy dóšło. Jenož někotrych solistow w rozprawje wo Wósporskej skhadźowancy mjenowanych namakamy: k. Kalicha a k. Hanku. Swoboda měješe tehdom 26 sobustawow, mjez nimi jeneho katolskeho seminaristu. Towarstwo „Wlada“ (katolskich seminaristow) tehdy wjace njewobsteješe. Hdyž sebi zapisk sobustawow přečitam, dha přińdże mi mysl: Swérni su tehdy Serbstwu byli a też z wjetša wostali.

(Skóncenje sćěbuje.)



Farař Neumannowy hojeński srěđk

je też stajnje na składže w samsnej składowni w kral. priv. **Hrodowskej haptycy** (haptykař Pawoł Leidler) w Budyšinje na Hošći h. 27. Tel. 3415.

Wulku „Farař Neumann“-knihu (320 stron, 200 wobrazow) dostanje kóżdy čitař, kiž swoju adresu zapósćele, wot firmy Ludwig Heumann & Co., Nürnberg M 28 darmo a bjezportnje přińdźelanu. Dopisańca dosaha.

Tajkale haňba!

(Wobras ſe wšy.)

A runje dźenja, hdyż chze Schołcźij Handrij zyky ſchon běrzow ſtadźeć, pſchińdźe Kozorej murjeć hnojowu jamu wuporjadźeć. Ow jej, to ſtaj dwaj rjanaj tmótaj hromadźe pſchińſchłoj!

Schołcźij Handrij je jedyn ſ tych, kiž trawu roſcź, kuniwory porſkać a ſchcźěnu ſchcźowtacź khyſchći, kiž je mudrichi hač zyła wjeſ hromadźe. Pſches jeho mudru hłóſcźu a wulku hubu — ludźo hišo ji „traſa“ rěkaja — nicźo njeńdźe. Hłupoſcźe hišćeſe ſ zyła ſaneje ſmorat njeje a wſcho, ſchtoż myſłi a rěcźi, je prawje. — A Kozorej Tonczja je jenicźki prawy mudry na ſwěcźe. Něſchto ſtepłacź, ſłaſnocź abo pſchehładacź, ſchtoż tola ſo ras hódźemu cźłowjeſkej ſtanje, jo měł ſo potom ſa wuſchomaj drapacź a rjeź: „Khóts draſ, to pak ſy tóſtu hłupoſcź ſmorat“, — tajke ſo jemu njeſtanje. A k druhemu, hdyż ſo na polu pokaſa, to je běrny ſadźenje a wſcho druhe pódlanſke weź, potom je wón komandowazy general, to ma ſo wſcho wotoko njeho wjercźeć kaž wokoło egiptowſkeho boha, a rejwacź kaž hwiſda. Po jeho khowje dyrbi hicź, hewak wobluđni.

Kaž hižo prajach, to ſtaj kaſſaczinjerjej hromadźe pſchiſchłoj, kaž jeju ſwět ſuſto njewohlada. Haj, haj — hižo ſo mataj.

„Tonczja, njeſłyſm cźi rjekk, ſo maſch hatke na nowy tydźeń pſchińcź? S zyła dźenja ſo mi njehodźi!“

„Mi pak je dźenja runje prawje a hotowa je ſchtórnja“, wuſmja ſo murjeć.

„Murjerjo, praju cźi ſ dobrym, dźi domoj a pſchińcź na nowy tydźeń ſaſo, kaž ſmóſ wucźiniłoſ! Ty wěſch, pola mje je wſcho koretnje!“

„Proſchu rjenje, haj póńdu. Na nowy tydźeń ho ſ twarzenjom ſapocźina a budź tak dobry a daj twoju hnójnizu wot nětkajkeho ſchewſa, krawza abo hadrlumpa ſwuporjadźeć.“

A hižo pyta ſej ſwój grat a druhi cźapor hromadźe. Khóts khort, to Handrijej nicźo druhe njeſbywa hacź nochowacź. Hdyż ho ſ twarzenjom ſapocźnje, dha tucźi ſakſowi bratſja tajke pódlanſke dźěła hacź do najmy wotſtorcźa, dokelź cźaja nimaja. Potom wſcho tejo wostanje a murjerjej ho pomha. To maja běhacź a dźěkacź, tas to, tas tamne.

„Wſeſkorzene, nětko nimam zementa doma. Sobotu dźiwch ſej jón ſ měſta ſobu pſchiwjeſcź.“

„Pah, tajke něſchto dyrbi ſej jedyn ſ cźłapom wobſtaracź, hdyż wě, ſchto ma ſo cźiniccź. To ſej tak dołho pola ſłuđoła pojźź. Tón je ſej hižo ſandźeny tydźeń ſobu pſchiwjeſć ſ twarzenju ſwinjazych khlěwow.“

„To zyle wólbr myſlicźa njeje. Jenoż haňba, blamowanje je, hdyż dyrbi pojźowacź hicź, ſchtoż ho pola njeho hiſchćeje ženje ſtako njeje. S zyła tutomu ſchkodopſchejnemu łuđodej. Wſcho nicźo njepomha, dyrbi ſej karu wjacź a tam dojźeź. Ma ſboże, łuđoad hižo je won na polo. Hacź mohł dwaj paktaj zementa dóſtacź, hłada ſ kuchińſkimi durjemi nuts, tak a tak je ſ tutej murjeſkej duſchu.“

„Wjmi jenoż ſej ſam, ſchtoż trjebaſch, drje na hunje ſteji“, měnjeſche łuđoadźinka tiż runje thłeb wuwalesche.

„Khwataj, thwataj, cźakam hižo njeſcźerpliwje! Ty ho tola mjerwiſch!“ woka jemu twarſki miſchtr naſpěchcźo.

„Stary pſchećelo, ja ſym twarſki knjes a ſadyn ſłupy pomoznik, na kotrehoż móſeſch ho ſwojowólnje wutſchaſcź, to cźłu cźi hnydom dopređka rjej!“

Jedyn pſchemo druheho ſaſebjećaj ſej w běhu dnja do włoſow. Kóżdy wokomik ma murjeńſka duſcha něſchto wuſtajeć. Runje tak cźini twarſki knj., kiž je ſe ſmjeſtanzu mudrosć ſchlapnyć. Naſtajnje ma něſchto wuſtajeć. Njeſmě tola zyhele roſbicź, je ſchtoda, tak hižo tu doſcź połozjow wokoło leži. Cźim roſhorjenſchi je naſch murjeć. Cźert a hela, njebudźe ſej pſchezo wot nětkajkeho łajka komanděrowacź a pſchedpiſacź dacź. To by hiſchćeje njeſchło hyło. Po nim póńdźe!

S trótka, tóſdy chze porucźeć a poſtajeć, jedyn chze pſchezo mudrichi być hacź druhi. — Nó, hdyż jenoż pſchemudrai njebudźetaj, tutaj mudracźłaj.

„Nó, ſtaj ſtoro hotowaj“, pſchińdźe na wjeczor ſuđoad a ſo ſchibałe poſmějwńnje, „mataj dha hotowu waju nowocźaſnu hnójnizu? Nó, wój ſtaj kraſnaj rjekaj. To budu w pſchichodźe wěſće zement na polo mjetacź, to drje teſ dźe, hdyż wój moju domaſchowu muczku ke twarzenju ſjerjetaj.“

„Khóts jene wałko, to bij dracź do ſchtórnjow!“

„Nó haj, w kólni ſteji mój zement a niz w brózni. To moja ſtara wjazy wědźała njeje.“

Pſchezo cźerwjenſchej a tołſchej buſchtaj hłowje murjerja a twarſkeho knjeza. Kaž por kaponow na ſo wuđźěrataj.

„Ty murjeńſka duſcha mohł tola wědźecź!“

„Nź, ty jako ratař mohł hižo wědźecź pſchi wuſnyposwaniu a pſchihotowanju.“

Na to ſo wſchitzy ſ poſmej ſchiju ſmějachu. Naſajtra dyrbitaj zyłu kelliju wospjetowacź a đźěłaſchtaj mérnje hromadźe dale. Tola jimaj to hiſchćeje đźenja do hłowy njecha, kaj ſtaj mohłoj zement a domaſchowu muczku ſamenicź. A zyła wjeſ ho jimaj ſmějeſe. Tajkale haňba!

Cyrkwinske powěsce.

S Budyšina.

Njedźelu Jubilate, 8. meje 1927:

W Pětrowskej zyrkwi ma rano ¼7 hodź. farar Paul spowědź a św. wotkazanje, ½8 hodź. farar Berg předowanje; dop. ¼12 hodź. je šwjedźenske kemšenje, słužene po Bachowym cyklusu, z pichćej wokalnych a instrumentalnych koncertow šjednoćenych zyrkwinskich chórow Budyšskeje župy *w krajnym swjatku sakskich zyrkwinskich hudźiskow.* — *Swjedźenske předowanje ma duchownym prim. Fröhlich.* Zyrkwinska hudźba: a) Bachowy prałudij w C-dur za pišćelcele, b) 95. psalm z Hendrich Schützoweje kantaty „ptacz a skórža" za chór, sola, orchester, cembalo a pišćelcele wot Jana Bosćija Bacha, c) „Nětk khwal, moja duscha, Knjesa" za chór a orchester z 28. kantaty wot Jana Bosćija Bacha. — **Poćežerjenje owcju jubilarow zyrkwinskeho chóra.** — Porjadny Božeje słužby se wuskimi tekstami, też z khérluschemi, kiž wospjeda spěwa, po pichi zyrkwinych durjach darmo wodźewaju.

Pop. ½5 hodź. hacź 3/6 hodź. zyrkwinski konzert sjednoćenych zyrkwinskich chórow kaž horjekach: Khórny, kosojspěwy z bubjenom a pišćelcelemi, pišćelcelowe pschednoschki. Programy jako sašiwne wupokazy su po 50 pf. pichi zyrkwinych durjach dostacź.

Kemšenje za dźěći Pětrowskeje zyrkwje se tónkróć wumjacźnje dop. ¼12 hodź. w Tuchorskej zyrkwi

*

W Marijnej-Marcźinej zyrkwi ma dop. w 9 hodź. farar Siegemund předowanje, w 11 hodź. farar Große kemšenje za dźěći, wječor w 6 hodź. farar Menda předowanje.

*

W Tuchorskej zyrkwi ma dop. w 10 hodź. farar Berg wojeńske kemšenje (zyrkwinska hudźba: wojeńska kapała); ¾12 hodź. ma farar Siegemund kemšenje za dźěći Pětrowskeje zyrkwje.

Sbórka za Evang. towaršchowanju na Hornjeńskej hašy, pichi šwjedźenskim kemšenju ¼12 hodź. w Pětrowskej zyrkwi za nasch zyrkwinski chór.

Póndźelu wječor we 8 hodź. ma w Ev. towaršchowni wošadne žonjace towarstwo žiwoj 10-ljetny šwjedźeń. Rozprawu šwjedźensku ma knjeni profesorowa Kurthowa, šwjedźenski pschednošk knjeza Ehrtholdeja z Drježdźan wo šaidźenosći, pschitomnosći a pschichodze bźała w žonjacych towarstwach.

Wutoru pop. ¾3 hodź. je w Pětrowskej zyrkwi modleńska hodźina za njedźelnicze.

Wutoru wječor we 8 hodź. ma farar Berg w Evang. towaršchowni biblisku hodźinu.

Sšrjedu wječor we 8 hodź. ma duchowny prim. Fröhlich w Tuchorskej zyrkwi bibliski wječor.

Schwórk wječor we 8 hodź. je w Pětrowskej zyrkwi 24. duchowna wječorna hudźba z narěčzu knjeza farerja Mendy. Składby wot Maxa Rigera: khoralna fantasija „Halleluja! Boha khwalićí", fantasija w C-dur; duchowne spěwy. Wuwjedowazy: Khata Brannez z Drježdźan (sopran), organist pschi Pětrowskej zyrkwi Horst Schneider (pischćelcele). — Sastup je darmo, tola njech zhěbi kóždy pschećelelnje program kupi.

Pjatk wječor we 8 hodź. ma w Evang. towaršchowni farar Siegemund biblisku hodźinu.

Tydźenšiu słužbu ma w Pětrowskej zyrkwi farar Menda, w Marijnej-Marcźinej zyrkwi farar Siegemund.

*

Na samolwjenje k pacźerskej wuczbje też na tutym městnje upominamy. Starschi nowych pacźerskich dźěći su proschćeni, so bychu swoje dźěći wot 9. hacź do 14. meje popołdnju wot 5 hacź 7 hodź. pola duchownego swojeho wokrjesa w jeho bydlenju pschijźiwili. (Duchowny prim. Fröhlich a farar Berg bydlitaj na Albertowym nawuschśe čo. 11, farar Große na Seudanskej dróšy 6, farar Menda na Krottenschmidtowej dróšy 3, farar Siegemund na Wettinskej dr. 11 a farar Paul na Hrodowskej dr. 6.) Pola dźěći, kiž njejźitu w Budyšinje wobźene, njech starschej *Kschešańske wuměnjenje (křesćanski kwas)* pschihotujetaj. Maju-li starschi wospjetnu pschiczinu, wospjetje duschepastyrske pocźahi, dha je jim pschewostajene, so swoje dźěći pola druheho hacź pola swojeho pschisłuschnego duchownego samolwija. Prosmy nalěcnje, so bychu so wschitcy krucze postajenych dnjow dźerželi a so njebychu dźěći home k pschisłuschenju pósłali.

Wukrajinski narodny khór w Budyšinje.

Koncertow wšelakeho razu bywa w Budyšinje wob lěto dosć. Słowjanskich koncertow pornjo druhim wězo mało. Po wójnje wšak koncertowachu tu hižo někotři zastupjerjo słowjanskich narodnoscow. Nimo nas domorodnych łužiskich Serbow, kotřiž smy kóždołětnje, samo wjacykróć za lěto, před zjawnosć wustupili, słyšachmy najprjedy po wójnje ruskich wójniskich jatych, potom češki khór Bakulowych dźěći a lětsa hižo tři króć Rusow za sobu.

Štwórtk, 5. meje, wustupi w Krónje wukrajinski narodny khór k prěnjemu razej. Zawěšće njebě jemu cyle lohka wěc, so za sławnymi Donskimi Kozakami w spěwje wuběhować. Přez nich běše Budyšski publikum słowjanske spěwne wumělstwo w najwyššej dokonjanosći spóznał. Słowjanam je tole wumělstwo přinarodżene, wosebje Čechам a Ruсam. To dopokazachu też Wukrajincy. A mjez nimi wosebje muzski khór. W jich hłosach, wosebje w basach, jewješe so přirodna móc, twjerda kaž železo. A tenory wuznamjenjachu so ze swojej mjehkosću a lahodnosću, z kotrejž so k najwyššej nježnosći předobywachu.

Němska kritika — a na tej tola wjele zależi, dokelž njestroniscy sudźi bóle dyžli my Serbja jako symojo pobratrowskeho naroda — praji do słowa tole:

„Njech je pola tamnych (mjenujcy Donskich Kozakow) zamóžnosć wuraznosće po zdaću njewobmjezowana, to ma Wukrajinski narodny khór naposledku z nimi samorostłosć (Urwüchsigkeit), zemnosć (Erdhafte) a k zemi přiwjazane, z krótka ludowosć zapřijeća zhromadne. Zdaše so nam snano pola Donskich Kozakow nětkožkuli na effekt přiwótřene, to narodny khór zda so tohole pomhadła k lěpšemu přinarodżenosće. Byrnjež wón też spodźiwanjahódneje dynamiskeje wurunanosće khóra Donskich Kozakow dospołnje njedocpě, to dyrbimy tola přidać, zo rjana hłosowitosć (Stimmmaterial) Wukrajincow je khmana kaž něžneho, najnutrišeho wuraza, tak też najsyniseho přizwuka. Mistrske wodkazowanje z hłosami wukuzuje też tu wušomaj z dźěla dźiwowpołne zynkowe wobrazy, kotrež su do absolutneje krasnosće ponurjene. Dźiwnje wězo hnuje horjewjazanje zwukow (Hinaufschleifen der Töne) hač do wyšiny poslednjeje możnosće. — .... K błyšćacej dokonjanosći krka a z teje wukhadźaceje znamjenitejše wobrotnosće teksta přidruži so we mješanych a muzskich khórach hišće žiwe rytmiske złoženje.

Wumělska wosobinosć dirigenta prof. Piotra Josipoviča Jewsiewskeho přesahowaše wšędne zjawy mnohich khórowych nawjedowanjow ze swojej přemócacej měrniwosću a pokornym waš-

Hospodarski rozhlad.

Sobotu, 7. meje 1927.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,2145	100 pólsk. markow	—
jendźelski punt	20,475	100 češkosl. krónow	12,479
100 šwajc. frankow	81,04	100 franc. frankow	16,515

Barlinska burza pschinjesche wjecźera wschelakorake kschiwjenje kursow a efektow. Na wjecźor wotkaza so nowe skrućenje. Wiki rentowych a dołhich liśćinow žanoho pscheměnjenja w dotalnym położenju njepschinjeschu.

Produktowe wiki howja wotčežbje pscheńcy. Europa nje je pschebohatše z pscheńcu sastarana. K temu pschidźe wulke a hišće hrožace powodźenja w Ameriźy. Na to sprjerjaju po amerikanskich schpekulantach, pschi tuktowitnym hnjenju płaćišnow do wyšokosće. Pscheńca bě wječera na Berlinskich wikach znowa wo 25 pf. drózscha. Rožka a nalětni jećmjeń pschi žiwotich dotalnych płacźišnach zawostaschej. Nasmyny jećmjeń bě po zentnarju wo 10 pf. drózscha, wowsa wo 5 pf. Zentnar płacźeńe wječera

w Drježdźanach (saldo. póndźelu):
pscheńcy 73 kg. 15,25—15,50 hr. (14,45—14,70 hr.)
pscheńcy 69 kg. 14,60—14,85 hr. (13,80—14,05 hr.)
rožki 69 kg. 13,60—13,85 hr. (13,40—13,65 hr.)
rožki 66 kg. 12,95—13,20 hr. (12,75—13 hr.)
jećmjenja nalětnjeho 13,40—14,90 hr. (13 hr. hacź 13,50 hr.),
nasmykeho jećmjenja 11,75—13 hr. (11,25 hacź 12,75 hr.),
wowsa 13,10—13,35 hr. (12,50—12,75 hr.),

w Berlinje:
pscheńcy 15,60—15,75 hr., rožki 13,75 hacź 13,95 hr., jećmjenja nalětnjeho 12—13 hr., nasmykeho 11—11,45 hr., wowsa 12,05—12,25 hr.,

schwórtk w Kamjenzu:
pscheńcy 14,25 hacź 14,60 hr., rožki pak 13,20—13,40 hr., jećmjenja nalětnjeho 12,50—13,50 hr., nasmykeho 12—12,50 hr., wowsa 12,25—12,50 hr., bźerny 6 hr. hacź 6,50 hr., libjata 2—6 hr., prošata 14—22 hr.,

w Chorjezu:
pscheńcy 13,50—14,80 hr., rožki 13—14 hr., jećmjenja nalětnjeho 11—13,50 hr. nasmykeho 12—13 hr., bźerny 5 hr.,

w terminowym witrowanju:
za meju: pscheńcy 15,47½—15,42½ hr. a rožki 14—13,92½ hr., wowsa 12,27½ hacź 12,25 hriwnow,
za julij: pscheńcy 15,27½—15,18¾ hr. a rožki 13,35—13,30 hr., wowsa 15,50 hr. hacź 12 hr.,
w septembru: pscheńcy 13,67½—13,65 hr. a rožki 11,55—11,52½ hr.,

Wiki wužitkowego słotu wječera pjatk w Berlinje (Magerviehhof-Friedrichsfelde.)

Pschihnali běchu 883 dejnych a wyšokožuczelnych kruwow, 3 woły, 17 bykow a 13 wróšnikow.

Młode dójki a žuczelne kruwy płacźachu, za tym hacź běchu 260—490 hr., žuczelne jałowy 220—490 hr. — Wubrany rjany słót bě hišće drózši. Próšniki, słót ke wjasanju a ke kormjenju zentnar žiwe wahi 40—48 hr. Wiki klazachu, za schpatny słót mało habźachu.

Na pschedaj.

Prošata žylne, Schneider we Wuhorju.
Runktizy, Penter w Korjezach.
Kolo motorske we Wojerezach, Komorowska dr. 16 I.
Luka pola **Wórka** (Wojerezy), leż na pschenajeńcze, dalsche wukasuje we Werminghoffe, Siedlung 14 delka na prawo.
Krutwa žylna młoda wyšokožuczelna, Schüza w Nowej Wsy pola Nieżwačidła. — **Młoda** dójka, Lorenz we Spytezach.
Jałowja wyšokožuczelna, Schüler w Budyšchinje na Drježdźanskej dróšy 278 b.

Kupicź pyta:

Sswinjo k rězu korcźmar Hopka we Hródku.
Stalarjow, Strehla w Sśminej, Dźimling w Jśjowje.
Hołzu do domu, kotraž móže warić, dr. Manowa we Wojerezach.
Pohonca a wuczobnika, mlokarja we Błožanach.
Molerskeho, Bastian w Lubiju, Brückenring.
Hojnoh, Měrczink w Drježdźach.
Pječatšeho a też wuczobnika, Wendt w Kamjenzu, Kasarnika hała.
Sšmo 5 zent., Henczka w Raschowje, 10—15 zent. we Lušu 24, a 30—40 zent. w Halschkrowje, Biskopska dr. čo. 39.

Esudnišzy na pschešadźowanje,
póndźelu 9. meje 1927:

w Nowowšližach: Schpihel z kamorom, regulator, schijaznej maschinje, — kupzy šeńdu ho pschihotowanju w 12 hodź. w hoscźencu;
we Wulkich Sózarach dop. w 10 hodź. w hoscźencu pschi zyrkwi schijaza maschina a žonjacej kolesći;
w Kulowje pop. w 2 hodź. w hoscźencu „K rjjom krónam" mužaze a žonjaze kolo a wschelake mebje;
wutoru 10. meje 1926;
w Kamjenzu dop. w 9 hodź. w kasarnach, 1. twarjenje: Schijnze blisko, bufej, sportowy wobleć, mahagonijowe *blido, twecźakarske blido, pišćałske blido, piano,* kredenza, 12 žonjacych mězow, ruczny wós, plischowy sofa, stol, korbowy stol, kobrz, wobraz, cźajowy warjak.

Skrowe depeše.

Produktowe wiki w Barlinje dźensa dop. ¾11 hodź.: Jara žnadny wobrot, ale wotcźakowanje, kak so wiki dale wuwiju.

Dop. ¾12 hodź.: Po wukrajnych powěsćach wo sćłabjenju wikow też płacźiny popuschćeju, wobrot jara žnadny.

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a woljowe symjo po tuni abo 1000 kg hewak 100 kg. płaćizna po złotej hriwnje.

	6. 5.	5. 5.		6. 5.	5. 5.
Pšeńca	312-315	307-310	buny	20-22,00	20-22,50
rožka	275-279	275-278	woka	21-24,00	21-24,00
nal. jećmjeń	240-260	240-260	módre lupiny	14-15,00	14-14,50
naz. jećmjeń	220-229	218 227	žołte lupiny	16-17,00	15-16,50
wows	241-245	240-244	**zeradella**	19-24,00	21-25,00
kukurica	192-196	192-196	raps, wosušk	15,80	15,60
pšeńč. muka	37-39,50	37-39,00	lany wosušk.	19-20,00	19-20,00
ržana muka	37-38,25	36-38,00	poch. meisas		
pš. wotruby	16,00	16,00	bźerny. kruški	34-35,00	34-35,00
ržane „	17,00	17,00	syno, 50 kg	2,50-2,90	2,50-2,96
raps	—	—	ržana słoma	1,80-2,05	1,75-2,00
lane symje	—	—	pšeńčna „	1,05-1,45	1,05-1,45
hróch	26-29,00	26-29,00	wowsna „	0,90-1,20	0,90-1,15
pjeluški	20-22,00	20-22,00	jećna „	0,95-1,20	0,90-1,15

Drježdźanska burza.

Pšeńca	305-310	bźernjace kružki	36,00-36,50
rožka	272-277	pšeńč. wotruby	15,50-16 00
nalětni jećmjeń	268-278	ržane wotruby	16,00-17,50
nazymsk. jećmjeń	235-260	pšeńčna muka	49,00-51,00
wows	262-267	ržana muka	42,00-43,50
čerwjeny dźećel	230-240	woka	28,00-29,50
raps	310-315	pjeluški	28,00-29,00
kukurica (Mais)	190-195	hróch	30,00-37,00
suche truhančki	15-16,00	cokrowe truh.	19,00-21,00

Drobnowikowanske płaćizny w Budyšinje.

7. meje 1927 po hamtskim postajenju.

Wšě płaćizny so po złotej hriwnje zrozymja.

Twora		najniž. płaćizny hr.	najwyš. płaćizny hr.
Howjaze mjaso z kosćemi	1 kg	1,80	2,40
Ćelace mjaso	1 „	2,20	2,60
Skopjace mjaso	1 „	2,40	2,80
Swinjace mjaso	1 „	1,80	2,40
Tukrajny swinjacy šmałc	1 „	2,40	2,80
Pšeńčna muka	1 „	0,52	0,60
Rżana muka	1 „	0,42	0,48
Jahły	1 „	0,37	0,40
Jědźne bźerny	1 „	0,13	0,16
Rajs	1 „	0,48	1,20
Hróch	1 „	0,70	1,00
Soki	1 „	0,60	1,20
Amerik. swinjacy šmałc	1 „	1,80	2,00
Sušeny połč	1 „	—	2,80
Dobre mloko	1 lt.	—	0,26
Jědźna butra	1 kg	4,00	4,60
„ „ wukrajna	1 „	—	—
Jeja	štuka	0,10	0,11
Jědźne buny	1 kg	0,40	0,60
Cokor, drobny	1 „	—	0,80
Petrolej	1 „	—	0,40
Kamjeńtne wuhlo (domj. tepj.)	1 ctr	—	2,10
Brunicowe briketty	1 „	—	1.25

Wiśne płaćizny štwórtk 5. V. Wšo po złotej hriwnje	w Kamjencu za 1 centn	w Lubija za 1 centn.
Pšeńca	14,25—14,60	13,60—14,60
Rožka	13,20—13,40	12,75—13,40
Jećmjeń	12,50—13,50	11,75—13,00
Wows	12.25—12,50	11,60—12,40
Syno	3,25—3,75	3,50—4,50
Słoma z mąs. młóć.	2,00—2,50	1,70—1,90
Słoma k zaslanju	2,00—2,50	
Słóma z ruku młóćena	3,00—3,25	1,80—2,00
Bźerny pola ratarja, nowe	6,00—6,50	5,00—6,00
„ hač na železnicu	—	—
Butra	2,00—2,10	1,05—1,10
Jeja	0,09—0,10	0,09—0,10
Pšeńčne wotruby	—	7.70—8,15
Rżane wotruby	—	8 00—8,50
Pšeńčna muka	—	23,00—23,75
Rżana muka	—	20,25—21,00
Prosata, wulke	—	—
„ sśrenje	14—22	—
„ małe	—	—

njom..... Znamjeniće disciplinowany khór zawostaji ze swojimi přednoškami wubjerny začišć. Z porjada wuzběchowachu so tele mjenowane čisła: Putniska pěseń wot Leontowicza, „Hodowne zwony" a „Wječn", jara žiwy a čily, přirodże wotposłuchany kruch wot Woskresenskeho. Spěwarjo wuznamjenjachu to ze swojej spěwnej kulturu a techniku w Lysenskowej „Serenadźe", dale w pěsni „Sěra koknla" a cyle wosebje we wobkuzlacym spěwje „Wětřik dnje" wot Koscyca. —

Přiklesk nimale derje wobsadżeneje žórle přija wurjadnje wutrobne formy, tak zo dyrbjachu so zwólniwi pokazać, někotre přidawki dodać. Schubertowa prosta kolebawka wšak je słowjanskej swojorazności a w tutom předstajenju našeho němskeho ludoweho začuwanja nimale cuza. Tohodla pak wobstawa cyłkowny wuspěch wječora bjez dwěla jako wulkotny. —"

Takle sadźi Němc wo Wukrajinskim konceršc. A my Serbjo? — Zwjeselace bě při wšěm słabym wopyće nahladna liča našich ludźi z města a samo ze wsow. Naši Maćicarjo, wosebje předsydstwo, běchu sławnje zastupjeni. Zawěšće nic kritiki dla, ale zo bychu so duchownje wokřewili, bratrowscy sobuběrli. A sobuzačuwanje sebi tale horstka Wukrajincow zawěrno zasłuži: jónu móceny cyłk, prjedy sobustawy wobšérneho orchestra a spěwneho khóra, su někotre rozbrojeni, z wótčiny wuhnaći, po swěce so bědźacy ludźo.

A my Serbjo? —

My sami doma swoji njejsmy. Tohodla też to zamóchu naše wutroby začnć, što čuja wutroby tutych młodych ludźi: kajke žedženja, radosće a lubosće a horja rozžołmuja hłubinu jich duše — po domizinje, nad domizinu a za domizinu. —

Hładaš na tu pisanu črjódku. Słowjanska tučel narodnych barbow wusywa ći błyšć radosćo do wočow. Ta pisankojtosć drasty narodneje přesahuje našu Slepjansku a Błetowsku. Wo muzskej pola Serbow ani rěče njeje. Wukrajinske holičo z pisanymi wěnčkami abo čerwjenymi rubiškami na hłowje banty a bančiki wšelakorych barbow zmahuja wšudże wokolo čela, pisane a wótrojasne su fale, šórcuški a sukničky. Tutón wobraz sam hižo jima. A woblička rjane kulowate druhdy a druhdy też bóle suche mjezwočo, najskěršo wot bědy a hubjenstwa, snadź wot styskanja a wopomnjeća rjeńšich dnjow we domizinje. I nó, komu by so njezastyskało po Wukrajinje, za „žitnej komoru" Ruskeje, za Donom a jeho kuzlami. — A zandźeliwši woči słuchaš na to kuzło hłosow a pěsnjow a před dušu stupa ći lud a kraj we swojim narodnem žiwjenju, dźěłanju a spěwanju.

(Skónčenje sćěhuje.)

Towarstwowski powěstnik.

Maćica Serbska w Budyšinje. — Na posledn. hłown. zhromadźiznje sym jako pokładnik M. S. wuzwoleny. Tuž prošu, wšě płačenja wot nětka na sćěhowacu adresu słać: G. Janak w Budyšinje — Bautzen I. Sa. — Serbski Dom.

Baćoń. „Tow. kat. młodźencow" wotjědže njedźelu připołdnju 1/2 12 hodź. do Róžanta. Zhromadźimy so před młodźinym domje.

Budyšin. „Jednota", tow. kat. Serbow, wobdźěli so na swjećenju khorhoje młodźencow w Róženće. — Wotjědźemy njedźelu přip. 1/2 12 hodź. z awtom wot Hokec. Štóž chce sobujěć, njech to knjezej Hocy hišće dźensa wozjewi. Předsydstwo.

Budyšin. „Nadźija" spěwa přich. wutoru (10. V.) wječor z dypkom 1/2 9 h. w Serb. Domje.

Bukecy. „Radosć" spěwa njedźelu, 8. t. m., k wěrowanju našeje spěwafki, knježny Rohańkec z Čornjowa. Zhromadźimy so pop. 1/2 hodź. na wosadnej sali. Njech też ći přińdu, kotřiž chcedźa so při wuléče na „Ješken" wobdźělić, dokelž ma so wšelake rozpominać. Dirigent.

Delnj Wujezd. Serb. tow. „Zahrodka" wotjědže njedźelu rano we 8 hodź. wot Haškec hosćenca z kolesami do Róžanta. Předsydstwo.

Jasenca. „Kat. Bjesada" zhromadźuje so jutře njedźelu přip. 1/2 1 hodź. w Sernjanskim hosćencu. Wo prawje bohate wobdźělenje prosy předs.

Haslow. Kołojězdne tow. „Błysk" ma dźensa wječor zhromadźiznu.

Hrodźišćo. Spěw. wotrjad tow. „Zerja" spěwa přich. srjedu, 11. meje, wječor 1/2 hodź. w Njechornju. Dla wosebitych spěwow so prosy, zo bychu wšitcy spěwarjo a spěwafki přišli. Přidawk k „Spěwafskim" sobu přinjesć. Dirigent.

Kurzus nowych serbskich rejow započnje so sobotu, **21. meje,** wječor z dypkom 8 h. w Serb. Domje, Nawjednik: knjez direktaŕ Bjarn. Krawc. — Serbja, kiž chceće sebi hišće wjacy serbskich rejow přiswojić, was wšěch wočakamy. Přińdźće a wukńće. Zarjadnistwo.

Pančicy. „Lipa Serbska" zhromadźuje so njedźelu w Róžeńće na šuli 1/2 2 hodź. Wo prawje bohate wobdźělenje prosy předsydstwo.

Ratarska wustajeńca w Prazy wotměwa so wot 11. hač do 22. tutoho měsaca. Štóž chce při tutej přilježnosći Prahu wopytać, dostanje na čěskej železnicy 33 % potuńšenja a tohorunja tuńši visum w Drježdźanach na čěsko-słowakskim konsulaće. Trěbne formulary, kotrež su z dobom stupjeńki (lisćiki) na wustajeńcu, skazajće sebi hnydom z připołožonjom 2 hriwn. a naspomnjenjom, ma-li so bydlenje w hotelu wobstarać, pola: Jurij Cyž, Praha VII. Nad král. oborou 17 I. Č. S. R. Najpozdźišo za 4 dny maće zaso wotmołwu! Přijědźće w prawje bohatej ličbje. Jurij Cyž.

Rožant. „Towarstwo kat. młodźencow" woswjeći njedźelu, 8. meje, swoju khorhoj. Prosymy česćene towarstwa, zo bychu tola po možnosći trochu z dypkom přišle. Taflički z napismom sobu přinjesć. Předsydstwo.

Sokoljo nawječorncho wokrjesa zhromadźa so hižo **3/4 1 hodź.** w Sernjanach a trjechja so potom w 1 hodź. před Róžeńcanskej šulu z druhimi (Ralbičanami, Kukowćanami atd.) hromadźe.

Wochozy. Naše „Serbske towarstwo" wuhotuje njedźelu, 8. meje, wječor we 8 hodź. w Balkec hosćencu wulki serbski wječor ze spěwami, dźiwadłom a rejemi. — Na tutón wječor wšěch lubych Serbow z blizka a z daloka přeprošuje zarjadnistwo.

Domowina, Zwjazk serbskich towarstwow. Sekretariat w „Serbskim Domje" w Budyšinje. — Ráčne hodźiny tuchwilu jenoż kóždu sobotu popołdnju 3—5 hodź. (Krječmar). Přinoški přijima jenož pokładnik Wojnař, kiž je w Serbskej Lud. Bancy wšěch k ręčam. Wšě pisma njech so podawaja pak posrědnje přez Sekretariat, pak njeposrědnje na předsydu, far. Šewčika w Khrósćicach.

Serbska Ludowa Banka w Budyšinje

Telefon 3506 a 3507 **Filialcy we Wojerecach a w Khoćebuzu** Telefon 3506 a 3507

přijima pjenjezy na dań ze 4—7 procentami

Wobstara kupowanje a předawanje kaž też zarjadowanje efektow, **hypothekow** a wšě druhe bankowske dźěła

Tresor! **Pjenjezy so wupłaća też pola agenturow!** **Tresor!**

Kheža
ze 4 kórcami pola je blizko Radworja na předań
Bliše zhonič w Brěmienju 13.

Domjac. holcu
15—16 lět staru, pyta
Joh. Rentsch w Budyšinje
na Sedanskej dróze čo. 22.

Syru wolmu
kupuje po najwyšših płaćiznach a zamołwi za najlěpše česane sukno **Otto Oswald,** nohajcowa fabrika w Budyšinje.

20 centnarjow
wowsneje słomy
je na předań
w Porščach čo. 58.

Nimale nowa centrifuga
je na předań
w Ralbicach čo. 40.

Sylne prosata
ma na předań J. Smoła
w Baćonju.

Wysokosućelna
kruwa
je na předań w Nowym Łuću 13 p. Njeswačidła

Jězdne koła,
wšě narunanske dźele za jězdne koła kaž też wšě wuporjedźenja tunjo pola
Franca Rycerje
w Sernjanach pola Róžanta.

Gardiny a vitraže
kaž žerdki, kromki, canki a wuwlěkte gardiny jara tunjo w Budyšinje na Zwonkownej lawskej hasy 10.

200 centn. syna,
200 „ słomy
ma na předań
Mich. Šmidk w Radworju.

Wšě družiny
hnojidłow
ma stajnje na składze
Žitny dom w Kamjencu
wotnožka w Pančicach.

Wupjerki,
łožowe nawoblečenja, płachty, trjenja, blidowe ruby, twjelki w znatych dobrych kajkosć. wosebje tunjo
A. Rězeć a sym
w Budyšinje.

2 dójnej kozy
so hnydom pytatej
w Slonej Boršći čo. 18.

Sylnu sućelnu rjanu
jałojcu
z dobreho spiaha a wysokosućelne wušitkne kruwy mataj tunjo na předań a k zamjenjenju. Poskićenja a skazanki skotu k płahowanju abo k rězu přijimataj
Max Köhler w Nižej Wsy
Paul Köhler w Njeswačidle.

Wšě wobuća a wuporjedźenja wobuwow spěšnje
derje a tunjo
wobuwowy dom Mark w Kukowje

Trjebane a nowe
meble

kaž też **wuhotowanje jstwow** poruča tunjo
Ernst Stelzig, na Hrodowskej hasy 41
Podźělnje płaćić dowolam



Woscbity wobkhod
za
nawočnicy, šciparje,
(Klemmer)
dalekowidy atd.
Specialist
nowočasneje wočneje optiki
Erich Lenz
w Budyšinje na Seminarskej dróze 5.

Čerpjacy na přetorhnjenje sytki.
njekedźbujuce na nawabjacu njewěrnosć nawěstkow, ale dźiće k dołholětnemu wěcywustojnemu. Mój powjaz **„Ideal",** samsny system abo powjaz **Kolumbus** D. R. P. je najlěpše, štož bywa, bjez pjera, žadyn twjerdy kožany pask abo železny wobtuk, njesuwa so a njeltóći, hodźi so w nocy a wodnjo nosyć. Rukowanje za bjezporočne sedźenje. Ziwotowe powjazy, wobjazy za pupk a předpadowe powjazy, runjedźerżaki, kaž też podwjazadła (Bandagen) wšěch systemow atd.
Tricećělětne nazhonjenja. Sprawne posłužowanje,
Wot wjacy hač 50000 na přetorhnjenje sytki čerpjacych z wuspěchom nošene.
Za wšitkich na přetorhnjenje sytki čerpjacych darmo k ręčam
w Budyšinje, wutoru, 10. meje wot 8—12 hodź.
w hotelu „K hwězdźe".
Bandažowy spec. Eugen Frei w Stutgarće
Kronenstr. 46.

Při
čerpjenju na čuwy
a jich podźělanskich pokazmach
„Waldflora" čo. 9
Čisty naturski produkt bjez jěda. Žadyn čaj k warjenju, přijomna k nutřbraću.

cokrowa khorosć	čo. 1	čerpjen. na kamjenje	čo. 6
čerpjenje na puchef	čo. 3	žołdk. a črjew. čerpj.	čo. 8
čerpjenje na jěrchań	čo. 4	čuwowe čerpjenja	čo. 9
čerpjenje na płuca	čo. 5	čerp. na zatyk. žiwot.	čo. 10

Skazajće sebi hnydom w podpisanych předawarnjach abo direktnje wot nas dermotne rozjasnjenja wo „Waldflora" Hojenje za 4 njedźele 3.— hr. mała zawałka 1.70 hr.
Georg Richard Pflug & Co.
Dostać w haptykach, drogerijach a reformskich domach cyle wěsće pak w Hrodowsk. haptycy P. Leidler w Budyšinje a w dwórničowej haptycy Otto Heider. Zastupjerstwo a fabrikski skład: Friedrich Sieker w Drježdźanach-A 19. Wittenbergska dróha 48.

Nawoženje a njewěsty
Přijomne nakupowanje matracow, nakładnych załkow, sofow, chaiselonow. ◆ Matracy z nakładnymi załkami, 35 hr., płyšowy sofa 120 hr., chaiselon 40 hr. ◆ Stajne skład po wšěch płaćiznach. ◆ Prošu wo wobhladnjenje mojeho składa. ◆ Jeli so z hotowymi pjenjezami płaći, 5 % rabata. ◆ Předźełanja přijimuju po najnižšim wobličenju.
Paul Böhmer w Lichanju
fabrikacija patentowych matracow a polstrow. mebłow
Telefon: Hućina 58 pola Kluksa

Mudry muž kupuje pola wěcywustojneho
njedosćěkne, lohkoběžace a elegantne
Dürkopp-Ringlager jězdne koła
z Cord-wobručemi / tunjo pola mechanikarja
M. Böhma w Budyšinje, na Zitn. wik. 26
Wšitke wuporjedźenja a narunanja!



pčnjeje symske pizu. Teje mózemy 10 hacź 12 kg. na dźeń dawacź. Wjazy njedawajmy, dokelź bychmy ſ tym mloku ſwadźili, wożebje jeho kajkoſcźi. Naſlěpſcha piza je ſa ſkót w ſymje wożebje runtkliza. Teje mózemy hacź na 20—30 kg. ſa dźeń dawacź. Wożebje woblubowana piza je teź morchej. Wona njepodpjera jenoź mnohoſcź mloka, ale ſlěnſchi teź jeho kajkoſcźe. Teź ma butra thmańſchu barbu, hdyź truwam morchej ſobu pizujemy. Tola teź pſchewjele morcheje njeje thmane, dokelź tajke mloko abo butra po njej ſtodźi. Wjazy hacź 15 kg. ſa dźeń njeſmějmy dawacź. W krajinach, hdźež maju wjele běrnow, tam teź ſyre rostruhane běrny ſobu pizuja. Běrnow mózemy hacź do 15 kg. ſa dźeń dawacź. Hdyź běrny pizujemy, njeje pak mloko tak dobre a thmane. Teź topinamburny mózemy pizowacź, ſchtóź je ma. Stót je rady ſerje. Dawamy-li jich pſchewjele, dha nam truwy jara wodźane mloko deja. Teź tych mamy jenoź nanajwjazy 15 kg. ſa dźeń dawacź.

Pola dóſkow dyrbimy wożebje na to dźiwacź, ſo truwam piza ſtodźi. Tu ſaleźi wożebje na dójnoſcźi. Njeſtodźi-li truwom piza, tu teź hnydom dójnoſcź ſpadnje. Teź tehdom dójnoſcź ſpadnje, hdyź nahle pizu ſměnimy. Tohodla mamy truwu najprjedy na nowu pizu pſchiwucźicź, prjedy hacź jim poknu pizu dawamy. Pizu, kotraź ſylnje wonja, nimamy pſchewjele dawacź, dokelź teź mloko potom ſa tym ſtodźi.

Njechamy-li w ſymje pſchetwjerdu butru měcź, mamy bóſkam něſchto rěpkoweho wożucha pſchidawacź a to jenej truwje poł kilograma. Nimamy-li to, możemy teź truwje 1 kg. wożuchoweho ſchróta abo 1½ kg. pſchenicznych wotrubow na dźeń dacź. Dyrbimy po możnoſcźi hladacź, ſo dóſki pſches zyke léto ſtajnje pizujemy. Pſched cźeleczom pak mamy truwje nimo toho hiſchcźe něſchto jadriweje pizy pſchidawacź. Njehladajmy na to, hacź nam mało deji abo niz. Někotre truwy hacź do cźelenja deja. Nimamy pak je tak dołho dejicź. 3 dny pſched wocźelenjom mamy truwje trochu laneho ſymnenja dawacź, kotreź mjehke ſwarimy.

Něſchto wo hródźach.

Wo krajinach, hdźež ſo ſtót wjele njepaże, pſchejźiwi nimale zyke ſwoje ſiwjenje we hródźi. Mnohy hoſpodarjo, koſiſź maju hiſchcźe ſtare hródże, chcedźa ſtebi ſkónčnje nowe hródże natwaricź. Pſchi dźenźniſchich hubjenych hoſpodarſtich poměrach pak ſo tak lohko njetwari. Schtóź nowe hródże twari, njech na to dźerźi, ſo ſu hródże pſchimérnje wyſoke, ſuche a ſwětle. Dale mamy na to hladacź, ſo w hródźi wſchu tak twarimy, ſo mamy pſchi pizowanju mało dźeła. Je-li měrno pſchemokre, mamy je najprjedy wotwodnicź. Njetwarmy hródże po możnoſcźi k ranju abo k połnozy w dworje. Ssu-li hródże jenoź je ſwiſlemi k ranju a k połnozy, je to thmańſcho.

Najbóle mamy na to kedźbowacź, ſo je w hródźi ſtajnje cźerſtwy powětr a pſchimérjena cźopkota. Hródże ſ zyhelowymi murjemi ſu ſtrowſche ſa ſtót hacź kamjentne. Mamy-li kamjentne murje we hródźi, dyrbimy je cźaſto wětrowacź. Wokna we hródźi maju byćź ſnajměnſcha 2 metraj wot ſemje, a to tohodla, ſo by hródź była horjeka roſsměłlena. Sſwětło njeſmě ſkotej runje do wocźow padacź. Teź njeſmě piches hródź ſpchedowacź. Najthmańſche wokna ſu ſe żelejnymi wobklukami a ſ makymi ſchkleńzami. Wokna ſ tupej ſchkleńzu (Milchglas) ſu thmańſche hacź cźiſte wokna. Woknaze wobkluki maju ſo cźaſcźiſcho wobarbicź. Podloha w hródźi ma byćź njepſchepuſchcźaze. Dobra je zyhelowa podloha ſ zementom wulate ſchkalby mjes zyhelemi. Teź ſ betona ſhotuja mnoſy w nětcźiſchim cźaſu podłohu. So by ſo ſtót na tajſej podloſy njewobſkuwał, ſcźini ſo trochu ſchkropawa. Teź może ſo tajka podloha ſ aſfaltom polecź a hródź je wjele cźoplíſcha. Podloha nima byćź pſchejara naklonjena. Je-li pſchejara naklonjena, dha nam truwy cźaſto pomjetaju. To ſu hłowne wězy, na kotreź ma ſo pſchi twarjenju abo pſchetwarjenu hródźow kedźbowacź.

Hospodarstwo.

Wětrujcze žitne łubje.

Na kóžde ſornjatko mamy hladacź jako na żiwy dźeł roſtlinoweje maćźiny, kotryż dycha a hdźeź ſo tak ſamo żiwiny ménja jako pola kóždeje druheje roſtliny.

W kóždem ſornjatku ſu woſebite maćźiny, kotreź enſimy mjenujemy. Tute enſimy wokóliſcza ſchkrob w ſornjatku a pichemènja jón na wuhliczniny kiſliczniſt a wodu. S tym wěſo kóžde ſornjeſchko na waſy a kajkoſcźi ſhubi.

Tak dołho, doniż tute enſimy měrnje ſkutkuja, njenaſtanu wſchak żane wulke ſchkody. Hórje je, hdyź jich cźinnoſcź bóle pſchiběra a hdyź my prajimy, ſo ſo żito pſche jara pari. Tajke ſorna hiſchcźe k tomu druhdy wſchelake plěśnjenja a nakaźliwiny napadnu. Tajke ſorno ſo nam potom bórſy ſkaſy.

Wſcha cźinnoſcź ſpomnjenych enſimow ſaleźi pak na wlóżnoſcźi ſorna.

Cźim włóżniſche je ſorno, cźim bóle móża enſimy ſkutkowacź a ſ tym naſtanje wěſo wjazy ſchkody. Ma-li ſo nam ſorno na łubji dołho cźerſtwe ſałhowacź, mamy łubju derje wětrowacź.

Sa jara horze dny mamy wokna na łubji ſawrjene měcź. W nozy abo na thłóbnych dnjach pak mamy wokna wotewricź, ſo by cźerſtwy powětr na łubji pſchedawał. Sorna mamy teź na łubji cźaſcźiſcho pſcheſypowacź. W deſchcźowych dnjach pak mamy měcź ſtajnje wokna ſawrjene. Je-li pak jenoź ſamrócźene, ſebdom możemy wokna na łubji wotewricź. Tak ſo łubja wożebje lépje pſchewětruje dyźli ſa ſłónczne dny. Hladajmy ſtebi ſ cźaſom ſorno na łubji. Je-li jónu włóżne abo ſtuchle, potom je hižo pſcheposże. Stuchle zito ſo bórzy tak ſłaby, ſo njemóżemy je ani ſtotej pizowacź. To pak je pſchi nětcźiſchej drohcze ſ wulkej ſchkodu.

Pjeriznaſtwo.

Sſabe kurjatka.

Hdyź ſo nam kurjatka dyjaju, dha mamy nimale ſtajnje mjes nimi nětkotre ſłabe abo khipre. Ssu to ſ wjetiſcha kurjatka, kotreź ſo najpoſtledniſche wulahnu, abo te ,kotrymż dyrbimy ſe ſchtorkpiſny dopomhacź. Sſu to kurjatka, kotreź ſu ſo ſe ſłabych ſarodkow abo ze ſłabych jeji wulahnyłe. Druhdy je teź pata na tym wina, ſo wſchě jeja ſtajnje njewohrěwa. Teź njeſmémy wjazy jeji pod patu dacź, hacź może pata wobſkudnyncź.

Tajke kurjatka, kotrymż dyrbimy ſ jeja pomhacź, nam ſ wulkej radoſcźu njeſſu. Ssu nam ſ wjetiſcha jenoź k wobcźežnoſcźi. Zyły dyrbi běhaja ſchicźo ſa patu, krěnja ſo a cźakaju, doniż ſo pata njeſydnje, dokelź je jim ſtajnje ſyma. Pohladajmy na druhe, kak wjeſele běhaju a dypaju, kak ſo jim wócźka btyſkotaju. Najmudriſche tohodla je, wſchě ſłabe kurjatka hnydom po wulehnjenju ſabicź. S nich niczo thmane njebudże a druhdy nam hiſchcze ſamo ſahinu. Ssu ſbytni żracźy a nam je ſchkodu.

Praſenja a wotmołwjenja.

P r a ſ c h e n j e: Moja zbła hubjenje roſcze, hacź runjeź doſcź pſchikuńeho knoja mjetam. Póda wſchak je jara pěſkoja. Schto byſchcze mi radźili, ſo by zbła lěnje roſtła?

W o t m o ł w a: Zybła żada jara dobru pódu, wjele złónza a powětra. Pěſkoja póda w bóle ſthowanej a thłódkojtej ſahrodzy jej njehowi. Tam możeſch jenoź ſymjeńtnu ſhadźecź. Se ſnyteje żanych żnjow njeſmějecze. Hnojicź dyrbicze ſ hródźnym hnojom ſ hromady, kotraź je léto na hromadze leżał. Kóżde tſecźe abo ſchtwórte léto dyrbicze ſchcźebrimje wapnowacź. Na kóżny meter cźiſtnicze hiżo naimu poł punta wapna.

Serbski Hospodar

Časopis za serbskich ratarjow

Cisło 18 Budyšin, 7. meje 1927. Lětnik 34.

Wo wšeakim zahrodniskim gratu.

(Se 7 wobrazami.)

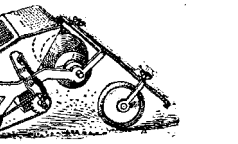
W nowiſchim cźaſu lěźnu ſemju ſa wuſſadźenje ſchtomow abo ſa wuſſyw ſchtomoweho ſymjenja we wſchelakich ſtronach wjazy njepſchernywaja, ani njepſchekopaja abo pſcheworaja, ale jenaź pſchetocza abo pſchebortaja. Na tutu myſlicźku je jedyn hajnik po léta dołhich wobkedźbowanjach pichiſchol. Tele pſchedźěłanje lěźneje pódy mjenuja tocźenje abo borkanje (Wühlarbeit). Sa ſwój nałożk je teź pſchiwiſſowarjow a naźledníkow dobył. We wożebitych kuſach jich w tutom pſchedźěłanju lěźneje pódy roſwuczuje. Nałożk ſtożuje ſo na zyle nowe nahłady wo pſchedźěłanju role, kaź teź plahowanju ſadźeńkow a roſtlinkow. Pſchedźěłanje lěźneje pódy ſa ſadźenje a wuſſywanje njedołdźi ſo wěſo nałożowacź na ſahrodníſtwo. Cźim bóle ſu jeho myſlicźki ważne w naſtupanju plahowanja roſtlinkow a ſadźeńkow.

Sſo hotuja wuſſywacź, dyrbimy ſtebi wědomni byćź, kak ma ſo ſornjatko abo ſymjeńſko najpſchihodniſcho ſemi dowěricź. Wědźecź dyrbimy, hacź ma ſo puſchcźicź do ſteptaneje abo njſelneje a ſypotateje pódy. Ważne je teź ſnacź, hacź ma ſo ſawodźecź abo njepſchitrnje leżo woſtajicź. Wědomni dyrbimy ſtebi byćź, do kotreje hłubokoſcźe dyrbi ſo ſapuſchcźicź. Kak huſte dyrbimy ſymjo wuſſywacź, je tehorunja ważne praſchenje, ſo njebychmy ſe ſymjenjom brojili a ſe ſemju derje hoſpodarili. To ſu wſchitko ważne myſlicźki a praſchenja. Wo nich naſ żana kniha njeroſwucźuje.



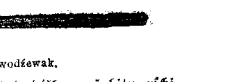
Spomnjeny hajnik je ſo léta, haj lětdźeſatki dołho ſ tutymi praſchenjemi ſabérał. Kedźbliwje a ſwědomliczje je ſo ponurił do tutoho dźeła.

Wopytował a nałożował je ſwoje wuſlědki na wſchelake waſchnje. Wunoſchł jeho prózowanjow bě tón, ſo je wěſte krute ſaſadny ſamoht poſtajicź. Po jeho wuſlědkach a naſhonjenjach dyrbi ſymjo leżecź na nimale twjerdźe pſchitkóczenej pódze. Sawodźecź ſo dyrbi ſe pjerſchcźu a tuta tehorunja pſchitkoczicź. Je-li ſemja pſchejara mjelna a ſypotata, ſo pſcherucze wupari. Podobnje je ſ pjerſchcźu ſymjeſchka pſchikrywazej. Leża-li roſdrjebjene a ſ łohka na nim wótke rucze ſe ſemje roſczéła. Wono nima ſa ſwoje ſthadźenki doſtaha zeje a trěbneje włohi. Tohodla cźejźicho ſthadźa. So by tónle njedoſtatk wotſtronił, naſch hajnik pjerſchcź po wuſſywje hnydom ſ walzowanjom pichitłóczi, po tym pak ſwjerſchnu ſkoru hiſchcze roſdrjebi. S tym dwoje dozpěju. Krucze pſchitłóczena ſemja ſatkowa ſymjeſchtu trěbnu włohu. S roſdrjebjenjom ſwjerſchneje pjerſchcze hornju ſkoru powětr pſcheduwa a złónzo ju pſchewohrjewa. Wažne je teź ſymjo do praweje hłubokoſcźe ſapuſchcźicź. Sa kóždu druzinu ſymjenja je nuſno ſnacź, kak hłuboko dyrbi ſo do ſemje puſchcźecź, ſo by derje ſthadźało. Je-li tole njeměſch, ſo někotre ſymjo, pichehłuboko do ſemje puſchcźene, ſaczknje abo ſaduży, je-li pſchenikto leži, ſaſo wuſthnje.



2. wobr.: Syjawa abo drillawa.

Tole ſpóſnawěchi je ſo naſch hajnik prózował ſeſnacź, do kaſteje hłubokoſcźe ma ſo ſymjo ſapuſchcźicź, ſo by najlépje ſthadźałe. Po jeho naſhonjenju je najſchpatniſchi wuſſywn tón ſ rutu ſchéroko roſmjetany. Pſchi tutym wuſſywanju njeby móżno było, pſchitłóczicź dnjo, na kotreź ſymjo pada. Schéroko roźwjajo njemóhł je puſchcźecź do praweje hłubokoſcźe ani ſ huſtoſcźu wutrjechicź. Wſcho tole móżeſch, hdyź wuſſywaſch do hrjebicźki. Swjeſcha hrjebicźki naczahuja ſ hrabiſchcźom a pak ſ poſtom. S tym pſchi ſanym ſymjeſchku njewutrjechiſch ani ſ hłubokoſcźu ani cźi njeje móżno, dno hrjebicźki ſtłóczicź.



3. wobr.: Zawodźewak.

Spomnjeny hajnik je ſa tute dźěło woſebitu pſchiprawu wunamakał. So by mohł hrjebicźki a pſchekrowcźi w kóždej hłubokoſcźi a tak róſno kaź je trjeba, cźahacź, je ſebi wuđźěłał ſtroj. Tón móhli po ſerbſki hrjebjak pomjenowacź. Němſki rěka „Rillenzieher“ (hł. 1. wobras). Teho ſubcźi wutocza abo naczahnu hrjebicźki w trěbnej hłubokoſcźi. Walcźki dno hrjebicźki wuhładuja a pſchitłóczja.

Na dno tuteje hrjebičźki ẓmjo ſ wulkej ẓwědomitoſcju a kedźbliwoſcju wutkadź. S rutu njeby tole tak derje a wuſtoinje dołonjak. Naſch hajnik je k tomu woẓebitu ẓnjamu abo drilawu wumyſlił (hl. 2. wobras). Na walcźny ẓedźaze cźerpaczki puſchczeja ẓmjeſchka ſtajnje a porjadnje do hrjebičźki. Tuta ẓnjawa naruna hrjebjak, pſchetoż ſ dobom hrjebičźki toczi, jeje dno pſchitłoczuje a ẓmjeſchka puſchcźa. Do prědka jědźo toczi hrjebičźku dno pſchitłoczuju. Nasad jědźo ẓmjeſchka puſchcźa.

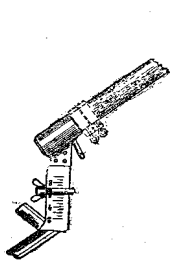
Woẓnywſchi pſchejědźe naſch hajnik hrjebičźki po dołhoſczi ſe ſawodźewatej walzu (hladaj 3. wobras). Wale ẓu ẓelesne prěkuſchkaty, ſłoẓene po dołhoſczi wale. Tu mócźi ſe ẓelesnymi wěnzami po potrjebnoſczi poczeẓowacź. Jeje cźeẓa pjerſchcź na ẓmjeſchka twjerdje pſchitłoczuje. Dołeẓ je wala prěkuſchkata, wona pſchi walzowanju ſwjerſchnu pjerſchcź ſhrabnywſchi do ſady a doprědka mjeta. Doprědka mjetaju potrośchi w hrjebičźku leẓaze ẓmjo, tak ſo ẓo ſ walzowanjom njepſcheẓunje. Nasad leczaza pjerſchcź pak ſawodźetu hrjebičźku ſe ẓypotatej a mjelnej pjerſchczju pſchitkrywe.



4. wobr.: Plějak.

So by mózno było, woẓbyẓtu rjadku abo woẓbyẓty ſaſtup ſ lohkej próẓu wuplěcź a ſemju pſchekopacź a pſchetoczicź, je ẓebi hajnik dwoji ſtroj wumyſlił. Jedyn, tón móhli po ẓerdźiu pléjak mjenowacź, po němſku je jemu „Rollhacke" narjekł (hladaj 4. wobras). S tutym mjes hrjebičźkami jědźo ſemju wokkopuje, njerodź ſ dobom wuplěwa. Jeho walcźka wjercźo pjerſchcź hrabnywſchi na rjadku tróſchi. W pjerſchczi ẓedźaza njerodź, dokeẓ je łóſcha pjerſchcze, ſa poſledniſchej na ſemju padnje. *Dokeẓ ſwjercha leżo wotſanje, ruczе ſahinje.* Se plejakom ſa krótki cźaſ wulke pſchestrjenje pſchekopacź, wuplějeſch a ſemju ſwjercha rozdrjebiſch a ſwócźiſch.

Mjes huicźiſchо hromadźeleẓazymi hrjebičźkami nje je pſchеẓo mózno, ſ plějakom dźěłacź. Sa tutón pad je naſch hajnik hinaſchi naſtroj wutworicź dał. Tutón móhli po ẓerdźiu toczak abo borkacź mjenowacź. Němcźy je jón „Ziehhacke" pomjenował (hladaj 5. wobras). Toczak ma ſtiróẓkatu radlizu. Tu ſamóẓeſch na wſchelaku hłubokoſcź ſaẓadźicź. Dokeẓ je ſtiróẓkata, ſemju derje pſchetocźi a pſchebórka bjes toho, ſo by ẓo ſkhadźazym ẓnjeſchkam jara blizźita a jim ſwadźiła. Radliczku toczaka ſamóẓeſch na wſchelaku hłubokoſcź pſchiprawicź. Tohodła ẓo bojecź njertrjebaſch, ſo mohła koruſchkam we hrjebiczу ſkhadźazym ẓnjeſchkam ſwadźicź. Koruſchki njerodźe pak hładzy pſchetraje tak, ſo ſahinu. Jeli njerodź bóle ſwjercha korjeni, ju radliczka wuwali tak, ſo *tohorunja wuſkhnuje.*



5. wobr.: Točak.

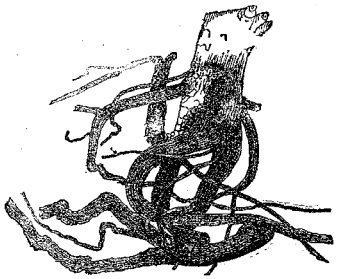


6. wobr.: Walčkaty pjeńk.

Każ ſ lětnymi ſchtomami tak je też ſ naſchimi ẓadobnymi a jich korjenjemi. Ssadowy ſchtomik tehdom najbóle njeẓy, hdyż ſe ſemje najwjacźy wutkow ẓrěba. To pak może jenoż tehdom ẓo ſtacź, hdyż ẓu jeho korjenja najlěpje wumite. Runje tohodła dyrbiſch pſchi ẓadźenju korjenja roſumnje wobrěſowacź.

Tohodła naſch hajnik radźi, ſchtomiki niż pſcheẓadźowacź, pſchetoż kóżde pſcheẓadźenje ſchtomikej ſwadźi. Po pſcheẓadźenju na nowe měſtno drje ſchtomik wſeẓelſcho a lěpje roſcze, to pak je jenoż nathwilnje. Na nowym měſtnje nadeńdze wjacy ẓeẓiwjeńſtich wutkow, jeho roſcź pſchi ſpoczatku ſpěchowacźych. Pſcheẓadźenу ſchtomik thipri po měnjenju naſcheho hajnika mjenje abo bóle pod tym, ſo ẓo jeho korjenja ſchpatnje wuwiwaja. Jenicźki ſrědk ſchpatnemu wuwiczu ſadźewacź, je pſchiréſowanje korjenjow. Naſch hajnik radźi, hłowny abo ſrjedźny korjeń tak dalеko pſchiréſacź, ſo njemohł ẓo hibnycź a potom do hłubiny njeroſcze. Poboczne korjenja dyrbja ẓo hiſchcze ẓyłniſcho pſchiréſowacź, pola lětneje thójnicźi hacź nac. ẓm. dołhoſcze. Je dyrbiſch tak pſchiréſacź, ſo ẓu na dźeẓiſku ſamku dokładnje pſchimérjene a do njeje ẓadźene do ẓaneje ſtrony pſcheſłhibnjene abo naſhibnjene. Wótre dwěła pſchiréſowane koruſchkow ſchtomikej ſwadźi, tołe je to jenoż nathwilnje. Na koruſchkach pichitſihanу ſchtomik drje na dwě abo tſi lěta pornjo njepichitiſihanym wróczo woſtanje, bórſy pak ẓo tak porjedźi, ſo njepſchitſihaneho pichetrjechi. Hdyż po nětkotrych létach na koruſchkach pſchiſtſihany ſchtomik wuhrjebaſch, ẓo pſchepokaſaſch, ſo ma ẓylnje wuwite, ẓyle ſtrowe do hłubiny a ſchěrokoſcze cźerjaze korjenja. Wſchudźom tam, hdźeż ẓu bóle pſchiréſane, ẓu nowe korjenja wubiwaje a ẓyle pſchirodnje ẓo do pódy puſchczaźe.

Każ ſ lětnymi ſchtomami tak je też ſ naſchimi ẓadobnymi a jich korjenjemi. Ssadowy ſchtomik tehdom najbóle njeẓy, hdyż ſe ſemje najwjacźy wutkow ẓrěba. To pak może jenoż tehdom ẓo ſtacź, hdyż ẓu jeho korjenja najlěpje wumite. Runje tohodła dyrbiſch pſchi ẓadźenju korjenja roſumnje wobrěſowacź.



7. wobr.: Zažwany pjeńk.

Naſch hajnik wukaſuje dwoje ẓadźenje: jene do ẓumpy a druhe ẓuche. K woběmaj wurvj jamku doſcź hłuboko a ſchěrоko. Ssuczeje hornjeje ſemje njeẓměło do njeje napadacź. S lěwej ruku ſchtomik do jamki ẓadẓenu dźeržź. S prawej ẓypaj mjes koruſchki drobnu mjelnu pjerſchcź, pódła ſ lěwej ſchtomik tſchaẓo doniż jamka ſ pjerſchczu napjelnjena njeje. Potom pſchiliwaj telko wody, ẓo pjerſchcź roſmacźa a ſ njej dokładnje koruſchki ſapkawi. Pſchi tajkim ẓadźenju ẓo ſchtomik łoẓy a bórſy pſchimnje. Ssadźiſch-li ſchtomik bjes toho, ſo by ſ drobnej pjerſchczu, ſ wodu namacźanej, koruſchki ſapkawił, dyrbiſch krute wjaſanje koruſchkow ſe ſemju ſ tym dozpicź, ſo pjerſchcź ſateptajch. To pak dyrbiſch jara kedźbliwje cźiniczi, ſo pobocźne koruſchki njebnchu ſ teptanjom do *hłubiny rozſłe. Cźim bóle pak móżeſch wot bokow teptacź.* Najlěpje je to mózno, hdyż kokowokolo w jamzy pſchi ſwonkownej kromje ſ pjenſami teptaſch. Hdyż ẓu ſ tym hotowy, kokowokolo jamki malu naẓypłu naẓypaj. Jamka dyrbi wot naẓypti k pjenſej ſchtomika ſpadowacź. Pſchi deſchcźiku ẓo wſchitka woda k ſchtomikej cźehnje. Tak koruſchki trěbnu włohu doſtawaja, ju też pſches dłeſchi ẓuchi cźaſ ſatkowajo. Swonkowna naẓypka drje potom wuſthnje, ale w jamzy ẓo wkóha dẓerži..

Skotarſtwo.

Wo pizowanju dójnych kruwow.

Kelko ẓana kruwa mloka doji, to woẓebje na tym ſaleẓi, kak derje je mlokowa ẓaſa (Milchdrüſe) wuwita. Cźim wjeſcha je mlokowa ẓaſa, cźim wjacy mloka naẓe, hdyż ẓu je też wjacy tuku, bělkowin a zokora. Dokeẓ pak wobſtawki mloka ſ pjemeńenjonym ẓiwin naſtanu, kotreż ẓu we pizy, tohodła mnohoſcź a łajſkoſcź mloka na pizy ſaleẓi.

S hłownym wobſtatkom mloka je woda, a tohodła też kruwy po wodoſtych pizach najwjacy ẓeẓa. S mlokom pak ſe ſkoczeẓa wjele bělkowin wotthadźa, kotreż pak móża ẓo też jenoż ſaſo ſ bělkowin tworicź. Tohodła maja dójti na prěnim měſtnje też bělkowite pizy dostacź. Njeẓe-li w pizy doſcź bělkowin a deẓi-li kruwa nimo toho wjele mloka, tak kruwa ſe ẓebje bělkowiny cźerpa. S tym kruwy wěẓo ẓłabnu a móża ẓamo na tuberkuloju ſthoricź.

Kruwa może po cźeſenju na 20, druhdy nětkotra ẓamo 55 litrow mloka nadejicź. Tola ẓu też kruwy, kotreż jenoż 8—10 litrow mloka ſa dźeń nadeja. Nětkotra kruwa deji jenoż krótki cźaſ wjele mloka. Druha deji ſaſo mjenje ale dłeſchi cźaſ ſtajnje. S toho, ſchtoż kruwa doſtanje, *tworja* ẓo najprjedy nowe ẓiwiny k ſdẓerẓenju ſkoczeẓa ẓamoho. Hakle ſ toho, ſchtoż ſłudźe, wutwori ẓo mloko. Je-li w pizy, kotreż k ſdẓerẓenju ſkoczeẓa ẓłuzi, jenoż mało bělkowin, ale doſcź ẓiesdużnkowych ẓiwin, dha ẓo jenoż telko mloka wutwori, każ daloko bělkowiny doẓahaju. Wjesdużnkate ẓiwiny ako wutki, ſ kotrychż ẓo ẓane mloko njewutwori, pſchenđu w ſkoczeẓu do tuku. S tajkeje pizy kruwy wukormimy, na ẓane waſchnje pak bójnoſcź njeſwjſchimy, ale ſmjeńſchimy.

S toho widźimy, ſo mamy ſwěſczicź, kelko ẓana dójta deji a po tym mamy ẓebi pizowanje ſarjadowacź. Hłownu ważnoſcź ma tudy woẓebite pizowanje. Tajke woẓebite pizowanje by mnohim woſtudże było. Tohodła raẓimy, ſo by hoſpodaŕ tajke dójti w hródźi bóle hromadźe ſtajił, kotreż nimale ſtajnje deja. S tym mamy ẓnku ſkupinu a tak móżemy wjſchem hromadźe woẓebite pizu naměſchecź.

Sa ſkupinu dójkow, ſ kotrychż jena dójka 10 zentnarjow waży a 5 litrow mloka ſa dźeń nadeji, liczimy ſcźěhowaẓu mnohoſcź pizy ſa dźeń: 11 600 gr. ẓuſchinу, 500 hacź 650 gr. bělkowin a 3100 hacź 4600 gr. ſchtroboweje hódnoſcze (Stärkenährwert).

Runje ẓamžne ẓiwiny wopiſchija ſcźěhowaza piza:

	ẓuſchiny	bělkowin	ſchtroboweje hódnoty
2 kg. ẓyna	1714 gr.	76 gr.	260 gr.
6 kg. ẓłomy	5142 gr.	36 gr.	1140 gr.
6 kg. *mloczа*	1428 gr.	180 gr.	762 gr.
25 kg. rěſkow	2960 gr.	75 gr.	1625 gr.
½ kg. ſkodźiſnow	440 gr.	57 gr.	193 gr.
¼ kg. wotrubow	651 gr.	83 gr.	360 gr.
Wſcho hromadźe	12 275 gr.	507 gr.	4700 gr.

abo

	ẓuſchin	bělkowin	ſchtroboweje hódnoty
6 kg. ẓyna	5242 gr.	2284gr.	1860 gr.
1,5 kg. wowſẓn. ẓłomy	1285 gr.	10 gr.	255 gr.
1 kg. pſchenicź. ẓłomy	857 gr.	—	109 gr.
1 kg. pſchenicź. płuwow	3600 gr.	240 gr.	1890 gr.
Wſcho hromadźe	1124 gr.	496 gr.	4357 gr.

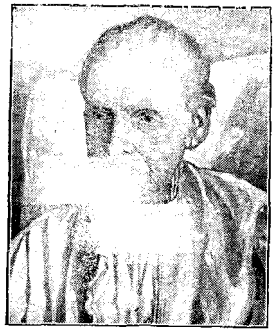
Na łóſdy litr nadejeneho mloka nad 5 litrow ſa dźeń, to rěka jeli by 10 zentnarjow cźeſła kruwa 6 litrow mloka dejiła, dyrbjeli jej k runje naſpomnjenej pizy 60 gr. bělkowin a 200 hacź 30 gr. ſchtroboweje hódnoſcze pſchidacź. Tu doſaha hižo ½ kg. laneho woẓucha abo podobneje jadriweje pizy.

Nětkotre pizy woẓeſje na mloko ſkutkuja. To je na prěnim měſtnje wowẓnу ſchrót, kotrẓż twarbu mloka podpjera. Tola po nim nima mloko telko ẓmjetanу. Ssmjetanu ſwjſchuja w mlozy ſaſo wſchelaſe woẓuchi, jako palmowy, kokoẓowy, lany, a dale ẓmjo wuſchcźiſnow, woẓebje hróch a woka. Mnohoſcź mloka pak ẓo pſchi tom njepſchemeni.

Wjeſo by naſchim dójkam ſaſo najlěpje paſtwa hawita. We trawje ẓu wichě ẓiwiny, kotreż kruwa k najwjſchiſchej dójnoſczi trjeba. Też mérne hibanje na paſtwje podpjera twórbu mloka, dokeẓ ẓo ſtocźo wjacy wubeha a tohodła wjacy ẓerje. W Alpach, w Schwedſkej a w Danſkej hoſpodarjo kruwy hnydom na paſtwje deja. Dokeẓ ẓo tajke mloko w hródźi njenaczeẓnje, tohodła je też wjele lěpſche a ſtrowiſche. Wſy pak, kiż wſchón ſkót w hródźi pizujecze, hładajcze, ſo po możnoſczi cźerſtwu pizu ẓwojemu ſkotej dawacze. Jenoż tajka piza może nam paſtwu naruna cź. Też w ſymje njeſmě w ẓanym hoſpodarſtwje na juſchkotnych pizach pokrachowacź. Todła na ẓo łóſdy hoſpodaŕ naſymu ẓ rěpu, prawej rěpu, morcheju a podobnymi pizami ſaſtaracź. Hdźeż ẓo wjele praweje rěpy po ſchczerniſchczu ẓyje, tam je tabama ſe



Cźěškožłowakišći president Maßaryk puczuje po Egiptowšej.
Wón wobhladuje row krala Tutanchamona.



Franziska Böldowa, najstarscha žona Bayerskeje, žwjerčeše njedawno žwoje 101. narodniny.



Wjerchbiskop dr. Adolf Bertram-Wrótkławšći wudźěluje w Barlinje 6000 wěrjazym sakrament žwjateho firmowanja.



Dr. Voja Marinkowicź, minister swonkownych naležnosćow Južnoslowjanšeje.



Baron Giichi Tanaka, nowy japanšći ministerski pschedsyda a minister swonkownych naležnosćow.

Wupytanšći wobras:



Hdźe je mnischka s klóschtrskeje sahrody, kotraž dyrbješe na mejšći nyschpor pschińć?

Wupytanje wobraza w tydźenšćim cźišle: Wobrocźe wobras na lěwo. Mjes trawu psched thěžku a banjowej žadźerinju namalacze wobžedźerja.

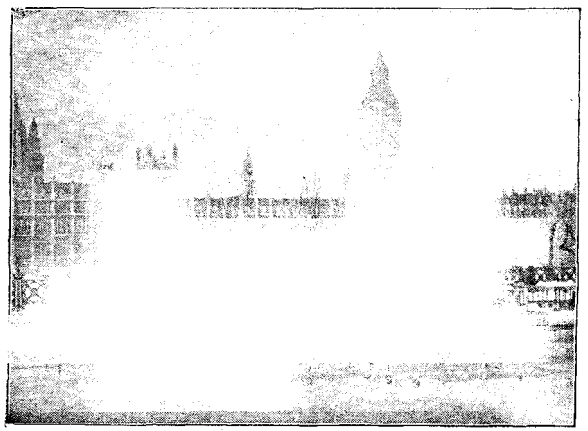
Hódańcźo:

Schtó cźini też spizy mjerjazu haru?

Wuhódanje hódańcźka w tydźenšćim cźišle: Hdyž směrom spi.



Čo. 18 W Budyšinje, 7. meje 1927 3. lětnik



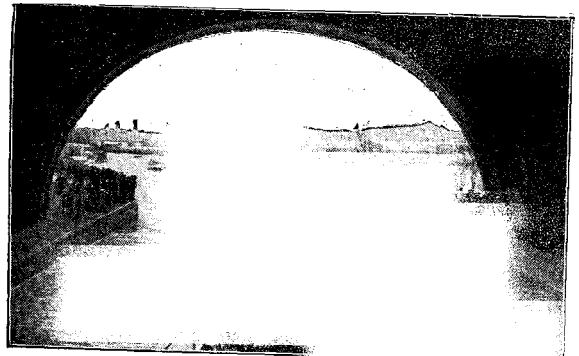
Na tšěšiche Londonskeje lhorownje.

Nasch wobras wjedźe naš na tšěchu lhorownje Šwjat. Domascha w Londonje. W njej žu swjetscha lhore dźěćźi samješćene. Na runu tšěchu žu pschi milym ßlónzu łóžka jestajeli. W tych widźimy lutych małych pazientow. W Londonje dyrbja j městnosćzemi jara lutowacź. Dokelž je město jara wulke, ma tola skoro telko wobydleri, kaž nascha Sakska, njemóžeja pschi rjanym wjedrje j dźěćźimi na wžy jěsdźicź. Tšěcha je derje wobhrodźena. Dźěćźom nihdźe stracha njebrosy, so mohłe snjesdźicź. W léćźe, do bowow seßadźane, karki a małe schtomiki tšěchu do lubosnjeje sahrodki pschetworjeja. Se wschěrolimi jěsdźadłami dźěćźi i kózłami na tšěchu woža. S tšěchi shladuja na wulke twarjenišćo. To je jendźelska ßejmownja.

Wulka woda w Mecklenbórskej.

Mecklenbór storka je žwojimi krótkowjećźornymi mjesami k réży Łobju. Slónkate deschćźe w hapreleji žu wschudźom wulke wody sawinowałe. Woda we Łobju bě tak wyßoko stupiła, so žo na wschelakich městnach do pschimjesowazych krajinow wukiny a je póćrje. Tak też bě w Mecklenbórskej. Krajina j wulka plonina abo mjina. Kaž na naschim wobrazu spósnawamy je kraj, tak daloko hacź wóćźko žaha, tak wyßoko powodźene, so móža tam j cźołmami jěsdźicź. Žadyn druhi wobkhad njeje mózny do jich twarjenjow, sawjenym wobydlerjam dyrbja jeźiwjenišku potrjebu j cźołmami pschiwožowacź. Dokelž njembža durje wotewrjećź dyrbja j wokna mi won a nuts łazyć.





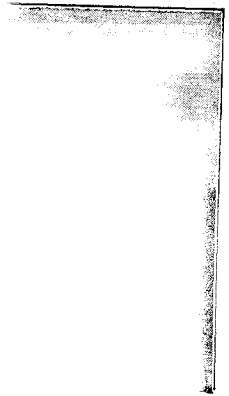
Kanal wjedże pśches horu.

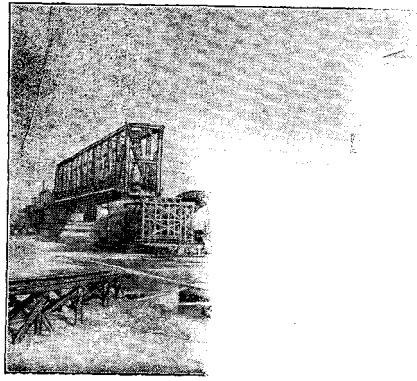
Pola najwjetšcheho franzowskeho pśchistawa abo hajena Marseille žu horu pśchetoczili a pścheryli. Marseille leži pśchi žrjedźnoseńskim morju a je najwjetšchi wikowaśki pśchistaw Franzowskeje. Horu pścherywoschi žu też hluboki, na 22 mtr. šćeroki kanal wuryli. Tón je 7 km dołhi abo hdyž dyrbjeli pódla njeho pěšchi běžeć měli, 1½ hodźin nózkowacź. Tutón kanal swjasuje pśches wschelake bruhe kanole réku Rhein se žrjedźnoseńskim morjom. S teho wulhadža, kak wožny je. S Ruhrskeje krajiny samóža po najkrótšchim puću wuhlo do žrjedźnoseńskeho morja pśchiwožowacź.

Stary hród Blankenheim.

Tutón nětko rospadany hród leži w tak mjenowanych Eifelskich horischćach. Te cłahnu so na lěwym brjohu réki Rheina wot réki Mosele hacź k Belgiskim mjesam. S nich žahuja někotre hory pok rasa wyšche naschego Cžornoboha. Horischćeža žu nětdy podleńske wobnje wusběhnyłe. Wschudźom setkuje so pućowaŕ je žłědami, jo žu wyšoke hory pśched wjele lět tyšnozami woheń a lava bluwaće a popjeł wumjetowake. S horischćow schwórcźi wjele lubosnych a spěšchnych réćźow a wuliwa so do wulkich réćow. Pśchi městaćku Blankenheinje ma réćka Ahr swoje žórleschko a tocźi poldźiścho pśches krośne doliny. Na horje nad městaćkom žu roswaliny stareho hrodu. Te chodźa wutworicź do hušpody sa drohowažnych turnarjow. Kamjenje žu šalożny kamjeń pokóžili.









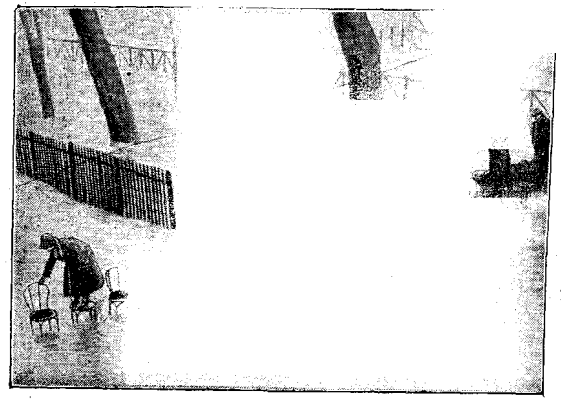
Nowy most pśches rěku Rhein.

Duišburg je wjetšche město w krajinje wyšokeje rheinskeje industrije. Tutomu městu napšecźo na tamnej stronje Rheina leži pśchedměsto Hochfeld. Mjes woběmaj nowy móst twarja. Na naschim wobrazu wobdźiwamy hobrske róschty sa tutón twar. Saložene města Duisburg haha wróco do cźasow starych Romjanow. Cźi běchu žydlischćo do wobtwjerdźeneho lěhwa wutwarili. Wo cźasu Frankiskich kralow město Disyorgum rěkasche. Korla wulki město žylnje wobtwjerdźi. Nětdy w městce też wulke maśy wotmětwachu. Wo cźasu 30 lětn. wójny je město wjele cźerpiko. Nětko je w městce wulka industrija saždźena. Dźenża smeje wjele pśches 400 000 wobydlerjow.

Žałostne powodźenje w Amerizy.

Wschědnje cźitamy w nowinach wo wulkich powodźenjach w Amerizy. Te sawinuje réka Missisipi. To je najwjetšcha a najdlěšcha réka połnócźneje Ameriki. Jeje a jeje pobocźnych rěkow žórła leža we wyšokich a skalnych horischćach. Hory pśchikrywa žněh, najdlěše hacź do junija. Wot měrza žem hacź do junija w horach leżazy žněh taje. Potom je w réźy Missisipi wulka woda. Cźim wjetšcha pak je potom, dyž k temu hischcźe šilwake deschcźe padaja. To je so lětźa stało. Potom woda ſ réki wustupuje a powodźi wjele tyšoz łošnych metrow płodneje semje. Hacźenja brjohow žu hischcźe ſ dźěła jara schpatne. Dawno žu tamni wobydlerjo žadali, so by tnjejetśiwo hacźenja porjedźiło a powyschiło. Bohata Amerika sa tute nusne dźěła žanych pjenjes njemějesche.





Wožebity strach hrosy městu New-Orleans. Tole město leži blisko morja, tam hdyž so réka do njeho wutliwa. So bychu městu hrožazy strach wotwobroćźili, žu wojazy wyšche města hacźenja ſ rozbuchadłami rozśěkali. Ale wody žu też na wschelakich měźinach hacźenja rosdrěte. Woda je so do 18 wokrjesow Louisianskeje provinzy nawalila. Wjele stow městow, městaćkow a wsow je ſ wodu pocźerjetych. Po stach žu so njebožowni wobydlerjo w žołmach zatepili. Na ¾ milijona ludźi je swoje statki wopuśćźić dyrbjało. Błocźane wody 30 000 łošnych kilometrow pśchikrywaja.

President Czeskosłowakskeje Maßaryk pućuje po Egyptowskej.

Wón wobhladnje row kralow w Ebesu.



SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaca měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1.30 zł. hr. Do wukraja 13 Kč. Kóžde čo. płaci 10 zł. pj. Wudawa a čišći Smolerjec knihičišćerńa, zap. dr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2087.

Za nawěšćki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaci so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobčežne so stajace nawěšćki a tabele so wyšše wobličeja. Za reklamowy rjadk płaci so 60 złotych pj. Rabat po tarifje.

Čisło (Nr.) 107 **Budyšin — Pónjdźelu, 9. meje 1927 — Bautzen** **Lětnik 86**

Stahlhelmowy zjězd w Barlinje.

Stahlhelmowy sjězd w Barlinje je so powšitkownje směrom minył. Bukam njes kommunistam a stahlhelmarjemi njeje doschło. Stahlhelmarjo su mobli w najlěpšim rjedze psches Barlin cyahnyć. Nadpadły, kotrejž so je strony kommunistow wočakowachu, su wuwostałe. Barlinske wobydlerstwo, kotrejž je z wjetšeho dźěla sozialdemokratiske a kommunistiske, so mało wo stahlhelmarjow sajimowaše, jenož i rěda so čorno-běło-čerwjena khorkoj swahowasche. Němšti president z Hindenburg a wšitcy němscy ministrojo, kotřiž běchu so na sjězd pscheprosyli, běchu z cyłym Barlin wopuscheili. Skalowachu so Stahlhelma, so njemohł wukrajz, kotryž ma Stahlhelm sa potajne němske wójsko, rjec, so němske knježerstwo Stahlhelm wudźerżuje abo podpjeruje. Tež Barlinscy wyschši měšćenjanosta a měšćenjanske wyschnoscze su pscheprosćenje wotpokasali. Skoro wschě wulke piwarnje a wulke korczmy, w kotrychž chzyshe Stahlhelmowe wjednistwo swoje muzejstwa samjeńcżiz, su so sapowědzile. Stahlhelmowy wjednik Seldte je žobotu na tole wotpokasowaze sadźerżenje, kaž „Deutsche Zeitung“ powě, hłedowaze rjekł:

„Wobdźanej hłowje Barlinje pokazamy, so ma Stahlhelm kaž prjedy tak tež nětko wulki wótczinski nadawk. Tohodla hwisdamy na powitanje wósmrowzow w tejle kamjenjowej hromadze a na rěcze asfaltiscy nowin. Tohodla tež na to hwisdamy, hdyž nam piwarnje swoje městna sapowědaju a tym knježam jenož poruczamy, so bychu eliketku na swojich piwowych bleschach pschemeńile a město żeleneho łschija bolschewikisku hwězdu stajile.“

Na sjěd bě so 100 000 a hišcze wjacy stahlhelmarjow woczakało, pschischło pak bě ledma 50 000. Mnohi brje su wuwostali, dokelž so nadpadowe kommunistow bojachu. K tym pak njeje doschło. Polizija bě sa zyłu nóz wot zrjadowanja k njedźeli w alarmiskej hotowosći a so drohach patrouillowasche. Tohodla je na malo městnach k nazhłuwnjejšim doschło. W Goltzskej dróhy dweju stahlhelmarjow nadpadżechu. Jenoho z njeju, kotrehož bóchu do **phuzow kłoli, dyrbjachu do khorownje** dowjesć. Druhi **możesche so, hdyž** bě jeho sajwobalił, domoj podaś. Na druhich městnach so stahlhelmarjo kommunistow wobrochu. Po polizajstej rosprowje je jenoż k njejasnym frajenjam doschło. Wschitko hromadźe je so žobotu a njedźelu 255 wołobow sajało. Pschi nadpadach na stahlhelmarjow su dweju cżežko a žydom lohko franili.

Napschećiwnosće w němšim knježerstwje.

Pjatk je so mjes němšim kanzlerom, němšim justizným ministrom Hergtom a němšim inutskownym ministrom ſ Keudellom wo podlěšenju republiku schikatacego zakonja jednało. Pschi tym je so pokazało, so němskonazionalni a sich ministrojo podlěšenju zyłeho zakonja wjetsche wobcżežnosće cżinja, hacż je so w knježerstwje prjedy wocżakało. Němskonazionalni ministrojo so podlěšenju zakonja mjenje pschecziwjeja, dyžli němskonazionalna frakzija. To je ſ nowym dopokazom, so maja w Němskej niz ministrojo, ale frakzija knježerstwo.

Nowy korčmarski zakoń so přijal.

Němska statna rada je korczmarski zakoń pschijała. Po zakonju nimaja gmejny postajacego prawa. Wón wumjenjenja za žadarjow konzejsiji pocżeża, dale wón postajenja za schitanje młodźiny schiwótsja, pschedpisma wo polizajstej hodźinje wopschija a pyta wobstejace prawo ſ někotrymi postajenjemi w nastupanju pschiwolenja a wróczenja pschiwólstwa. Mjes nowymi pschedpismami wón wožebitu dowolnosć sa sastupjerjow w korczmarstwje žada, potom nakhwilnje sawrjeze sa dalsche pschiwolenje jako naprawu pschecziwo pschesmérnemu rosmnożenju korczmow a podłoń sa krajne wyschnoscze ſ zakanju porjedźenja palenza w korczmach a w drobnym wikowanju njedźelu a swjate dny, dale na dnjach, na kotrychž bo njeda wuplacżuje. Sakonjowy nacżisk stónczenje porjedźenje samodźelanscheho wina a jabłukowego wina rjaduje a reklamu palenza na wobtkhadżenjach a wobtkhadźadłami zakasuje. Wubjerki němskostatneje rady su wschelake postajenja sakonjowego nacżiska pschewobthadźadła zakasuje. Wubjerki němskostatneho knježerstwa wuschmórnyło, pschedwumóżnjenja stajicz, pschi kotrychž ma so potrjeba za pschiwolenje dowolnosće pschipóznacz. Tole prawo je so na krajne knježerstwo pschenjesło. Dale je so postajenje zakunyło, po kotrymž może so korczmy ſ alkoholstimi napojemi nusowacz też njealkoholiste napitki porjedźecz. Dale so postajenja, ppo kotrychž bě hacż dotal zakasane, wožobam, kotrež hischcże njejźu wóžomnate lěto žiwjenja dokonjale, palenz wopschijaze thłóschczeńki, kaž na pjch. kognikowe **buny, pschedawacz, dla wobcżežnosćzow pschi pschewjedźenju wotstronja.** Nětkole w khłostanskich knihach stejaje postajenje wo pschestupjenju polizajskeje hodźiny je so do kocżmarskeho sakonja pschijało.

Nahódnoscenske prasenje w prawnym wubjerku němskeho sejma.

W prawnym wubjerku němskeho sejma je so pjatk wo sakonjowym nacżisku wo nahódnjenych hypotheckach dale wuradźowało. Namjety sapósłanza Besta, kotrež psches knježerstwowu pschedłohu zahaju, su so wschě zacżisłe. Bestowy nacżisk mjes druhim żada, so bychu so nalutowanki pola nalutowarjow město ſ 12½ procentow ſ 50 prozentami *nahódnje.*

Trostmann ſ bayerskeje ludoweje strony mjenjesche, so bo wjetsche nahódnjenje nalutowankow w nalutowanjach njehodźi pschewjesć. Němskostatna kasa je bohużel militonmy, kotrež je sa cżas wójny ſ nalutowankow dostała, se wothódnjenymi pjenjesami wróczita a njeje pschi tym ani wumjenjenja *nahódnjerskeho* sakonja dopjelnita.

Němskonazionalny **Rademacher** mjesche nahódnoscenje lutowankow w nalutowarjach a kommunalnych pożczonkow sa njespokojace. Dwanacze a pół procenta je so pschi pschinjesżu nahódnjerskeho sakonja jako najmjenscha měra postajiła. Se sakonjemi krajow, wotżehe Pruskeje a Sakskeje, je so ſ teho bohużel najwjetscha měra sejmiła. Tele praschenja bychu so dyrbiałe hischcże nadrobnje pruhowacz.

Nowe dźělowe żudy w Sakskej.

Sakske justizne ministerstwo a dźělowe a spomožnjske ministerstwo stej plan wyschnoscżow dźěłowych żudow wosiewikej, kotrež kisa 1. julija swoje dźěło sapoczny.

W Sakskej je w Drjezdźanach, Lipsku a Kamjenicy krajny dźělowy żud a pódła teho 20 dźěłowych żudow je 16 wotnožkami saloži.

Evangelski biskopski titul w Pruskej so wotpokasak.

We wuradźenju pruskeje generalneje synody wo biskopskim praschenju je so pjatk po dleschim rosrěczenju sawjedżenje biskopskeho titula sa generalneho superintendenta sc 109 pschecziwo 103 hł. wotpokasako. Tři swobodźne bobustawy, mjes nimaj dwaj generalnaj superintend., so pschi wothłosowanju njewobdźelichu. We jednorym wothłosowanju so potom zoły sakonjowy nacżisk wo sastojnskich titulach wotpokasa.

Zaleski wo pólskej politicy.

Pólski swonkowny minister Saleski je jenemu nowinarjej wo němsko-pólskim srěczenju rjekł: Schtóž chze do Pólskeje swoje twory wotbyć, dyrbi też Pólskej móżnosć dacz, so wona sa swoje pólne wupłody wotebjerajom namaka. Nichtó njemóże wocżakacz, so wikowanske srěczenje wobsamknjemy, pschi kotrymž so na nasche žiwjenja ważne sajimy njedźiwa.

Schtóž rusko-pólske jednanja wo paktu njenadpadnjenja nastupa, minister praji: Tele jednanja, kotrež so nětkole dale wjedu, su dla wulkich rosdźělow w stejischczu Pólskeje a Ruskeje k druhim statam jara wobcżežne. Tohodla maju so hischcże wulke rosdźěle mjenjejow wurunacz.

Žana protestowanska nota dla Hergtoweje rěcze.

Pólski późłanz w Barlinje, Olschewski, dyrbjesche, kaž je so žobotu sdźěłko, němskemu knježerstwu dla rěcze němskeho kanzlera Hergta protestowanstu notu pschepodał. W pozdlednim wokomiku pak je so wono hinak pschemyślilo a je žiwotnemu Barlinstemu późłanzej pola sw. ministra dr. Stresemanna ertnje protestowacz dało. We Warschawje su dopóstnali, so by protestowanska nota we wukraju žyłny wothłós namakała a by žnadź jednanje wo pjenjezny pożczonku w Ameriźy kasyła. Pólske nowiny tohorunja nětko měrnischo wo Hergtowej rěczi pischu. Pólska chze so wschcho sminyć, schtož mohło mjenjenje sbudźicz, so wona jwadu pyta

Němske knježerstwo pjecża sa Hergtom.

Na naprašenjesche, hacż Pólska chze dla rěcze němskeho justizneho ministra dr. Hergta na sjěsde němskonazionalnych w Bytomiu protestowanstu notu pschepodacz, je ministerstwo wukrajnych nałeżnoscżow wotmołwiło, so jemu wo tajkim wotmyślenju njeje niczo znate. Możno je, so je njeoffizialna kroczel ſ pólskeje strony sczini, tola też wo tajkim wotpohładze njewědża we wukrajnym ministerstwje niczo. Też wukrajne ministerstwo praji, so Němska wěso kóždy porok je strony Pólskeje je wschej wótrowżu wotpokaże. Pólske knježerstwo nima žaneje pschicżiny, na rěcži ministra Hergta nješchto porokowacz. Schtož je Hergt praji, je na kóżde waschnje nahladam druhich knježerstwowych zuna.

Konferenca swětoweho hospodarstwa w Genfu.

Franzowski sastupjeŕ Loucheur praji, so ma konferenza samsnyk, pschicżiny nětczischich hospodarskich wobcżežnoscżow swěsczicz a měrowemu dźěłu Swjatka Ludow hospodarski podłoń dacz, pschetož hjes wopraudźiteje hjesstrachoscże njehodźi so hospodarske wotbronjenje muzlicz. **Schtož zlowne tarify nastupa, njeje możno, zlowne samery wotstronicz, prjedy hacż so njejźu Sjednoczene statu Europy sakoźile.** Europa je se swětowej wójnu dźěł swojeje pschetrjebanskeje mozu shubiła. Prascha so, kak ma so w Europje produkzija, so bu so dźěłownjemějerjam a wobdźělkstwu pschesbytkej, kotremuż je pocżežene do wukraja wucżahnyncź, dźěło saradźicz. K tomu może někotre pomozne srědki służicz: **Sasodobnicze wukrajnych wiłow,** praschenje, kotrež so we swojim zyłku hodźi cżežko rosrěsacz. Dale razionalisowanje industrije a sawjedżenje internazionalnych industrijowych kartellow. Nusne pak je, so so ſ tym sajimy njeindustrialnych statow njestranja. So bychu so dźěłacżerjo ſ organisazijemi pschedewsacżelow njepotkóżowale, by wusitne było, organisaziju sakoźicz, kaž Jouhaux namjetuje. Forma tejele organisazije dyrbjała so Radże Swjatka Ludow pschewostajicz. Stónczenje ma konferenza nadawk, sa srědkami k kathowanju runomēry mjes industriju a rataršiwom pytacz.

Wadżenja w Genfu.

Hromada rěczow na konferenzy swětoweho hospodarstwa njemóże swadu sakrycz, kotraž mjes wjednikami wotpósłanzitwow knježi. Franzowsojo hromadże je sastupjerjemi Malcże ententy pschecziwo Jendźelskej a Italskej wojuja. Ruskojo na konferenzy swadu powjescheja. Woni žebi pschedbydźiwo w jenej kommisiji žadaju. Němzy a Franzowsojo nochzedża so žadanju Ruskow napschecżo stajecz, tola Jendźelczenjo jo sjawnje wotpokasuja. Wot wobhadżenja hłownych wotpósłanzow we wubjerkach rosbudżenje wo hłownych praschenjach wotwiskuje wo kotrychž konferenza jedna.

Franzowska a Sjednoczene statu.

Psched *někotrym* cżasom bě franzowski *swonkowny* minister Briand namjetował, so njerdyrbjake Franzowska a Sjednoczene statu polnóżneje Ameriki sa wschě cżasy **wojnske srědki** k wurunanju rosdźěła měnjenjow nałożicz. Amerikanski senator Borah w lisce na prjedawschcho generalneho podsekretara Swjatka Ludow, Raymunda Fosdicka, temule namjetej žiwje pschihłosuje. Borah namjetuje, so by Briand sa žwój namjet formalny sresenjowy namjet wudźełał, so by so podłoń stworił, na kotrehoż podłożku mohło so jednacz.

Prozeß pschecżiwo kommunistam w Sofiji.

W Sofiji su kommunistiskich wjednikow Pawlowe, Bojadjewa a Napetawa psched żud stajili, dokelž su spytali, kommunistiśku stronu, kotraž je w Bolharskej zakasana, reorganisowacz. Wobstorżeni so sjawnje jako kommunistojo wusnachu. Reorganisazija je so na nowym hospodarskim podłoń stała. Wobstorżeni **mjenja,** so ſ bronjemi niczo njewucżinja. Agitazija je so też **we** wójsku wjedła. Wobstorżeni so wusnachu, so su 6200 dollarow a 150 000 lewow ſ Moskwy dostali. **Pawlowa te khłostani na 20½ lěta a t 7500 lewam pjenjeżneho khłostanja sadźišchu,** mjes tym so Bojadjewa a Napetowa wuwinowachu. Pawlow praji, so wubuđ pschisijima.

Rußojo w Indiskej.

W Chinje je po łdaczu rušti kommunismuż podležak. Tohodla Rušta někotre swoju agitaziju w Indiskej pschecżiwo jendźelskemu knježerstwu pokazlnja. Sapósłanz Knox je so w jendźelskim delnim žejmje wopraschał, hacż je jwonkownemu ministerstwu znate, so je pschi Moskowskej universicze wožebity kursus sa indiskich revoluzionarow a sa dźěłacżerjow ſ rańscheje Asiskeje wotměwa.

Swonkowny minister wotmołwi, so je jemu znate, so hu pichi Mostowskej universitze wuczbne kursy za rewolucionarne pichthoty w Indiskej pichipramjene.

Hankawske knježerstwo w pjenježnym czerpjenju.

Stejiščcžo kommunistiskeho knježerstwa w Hankawje je po jendželskich powěsćach wohrožene. Finanzne wotčežnjosće hu knježerstwu nimale swrěšcheišcej dale, mjes tym so hu Czangtšolinowe wójska pichczo bóle Hankawej bliža. Toj Czankaišej pichczišmo Hankawej czehnje.

„Times“ se Shanghaia powědźi: **Chinezy wojazy do jendželskich kódzow na rěcy Jangtse dale ćeleja.**

Czangtšolinowy general Czanczungczang je Anking, hlowne město Anhweiskeje provinzy, wobhadźił. Czangtšolin je je swojim wójstom blisko Hankawa dóschoł. Hankawske knježerstwo je bjes pjenjez a tohdla pichi rospadnjenjom trejí. Nazionalistojo w Shanghaiu wočakuja, so hu teź Czankaišowe knježerstwo w Nankingu bórzy powrócźi. Czankaišej je generalej Sunczuanfangej swjatk popticził, po kotrymž by tón roskasowarstwo nad dźewjeczi divisijemi dostał.

Amerikanska industrija w Němskej.

Hižo wot lětdźesatkow Amerika do Europy wosy podawa. Nětkole amerikanska firma Chrysler Company we Janstim Dole pola Barlina fabriku za wosotwarstwo natwari. Tale powěsć ma so powitacz. Fabrika zwoje materialije w Němskej kupuje a němskim dźěłačerjam dźěło da. Jenož tajše dźele dyrbja so z Ameriki bracj, kotrež njesu w Němskej dostacz. Posčišcho dyrbja so wschě dźele za zhły wós w Němskej zhotowicz. Chrysslerske wosy su po zymym źiwcze znate. W lěcze 1924 je so jich 32 000 rospschedało.

Revoluzija w Bolivijskej.

Dla revoluzionarnych njemérow je so w La Paz w Bolivijskej w pokondnischej Amerizy wobschinjenjelí staw pschipowědźił. Wojazy do demonstrantow tšelachu. Jena wosoba bu morjena, někotři ludźo so franichu.

Rózant.

Nimale na tyšaz lět su Serbow pobožni prjedowniscy cžahali w njelicžomnych zylach hnadowneniu městnej, zwjatemu modlischczu. Tu su wuspjechali psched kóžnym wobliczkom swoje horjo, pytajo polocenja we swojim rudzenju. We struchlych cžežkich cžasach su so schadowali k shromadnym nutrnym prošbam. Naschim katolskim serbskim bratram je Rózant, dźensa hischcze, schtož pólitenu ludej Cženstschowo abo pobožnym Francowskam Lourdes. Ssem khwatachu, jako w zalostnej zwětowej wójnje cžežnjachu Boże pruty zhły zwět a kóždy statok wosebje. Pod serbskimi tšechami teź zalostcź knježerske. Macjerje rudźachu so wo swojich synow, mandželske zarowachu wo swojich muzow a zhroty wopkakowachu swojich narow. Ssem khwatachu do Rózanta, wuprosowasche na hnadownym městnje słonczenje zalostnego cžasa. Se slow, haj tyšazom pobožnych wutrobow swjatchu najmutrnische zhchowanja k njebjeskim zhdam.

Do Rózanta nastajowachu so wczera Sserbow cžrjódy po stach a stach. Boża swórba wyschake ľubu i radosnu zwjesć Sserbam. Bě nam, kaž by zohnowanje kipjaze s tuteho městna wobradźiło serbskim zylam tak lubosnu mjesku njedźelu. Pšches zeleninu młodych kopjeschkow strowjachu na cžerwjenskich kčenicžka do Rózanta cžahaze a khwataze cžrjódzicžki. Na njebjeskej módrinje niz mróczajki. Boże słónczko wohrjewajwsche s milymi pruhami womkodźenu nalětnju pschirodu. Cžerstwy wětšik saduwasche s krótkeho ranja, wobarajo cžežnjazej horjoscze. Cžim wjeselschcho žnuhowachu so hlorhoje i wěže a je swójskim serbskim Rózanta. Nimale wschě witachu Sserbow je serbskimi barbami.

Towarstwo serbskich młodźenzow w Rózenicy zwjeselschche swoju nowu chorhoj. To bě s pschicžinu wczerawšchcho zjězda. Wubrana lubosna mjezyka njedźela wusuanjenjeschke krasnje poradźeny zwjedźeń. Jón wotwěnzowa hischcze bóle tradizionelna serbska jednota. Na zwjedźenju katolskich serbskich młodźenzow bechu teź z lubje witanymi hosčenci serbske towarstwa z evangelskim chora jasikeje a prusčeje jenzie. S jara dalokich Maleschez bě pschišła tamnych zokołkliich jednotow zylna budźona se lubowarjeni a zwjedźarjenci. Wschitcy zjednoczichu so we wutrobnej jednoscze popołdnischej Bożej služžbje w krasnym Rózenczanskim Božim domje. Tu dosta pyschna nowa chorhoj swojeju zwjeczišnu psched zwjatym woltarjom. Wěrcze pobožbowace wokoukli sa tcho, kotrejž nochtyła na to, schtož naš dźěli. Wischudźom, hdyž pobožne wutrobu so zjednowźuja, so pokorjecz psched trojenicžnym Bohom, bydli toho Knjesa cžesci, tam je zjawjecžene městno. Wjele pobožbowacych zwjedźenjow ponni starý Rózenczanski Boži dom. Wczera njedźelu zhoženowasche we swojich starych kuttuch murjach serbskix jednotu. Tak wostanje njech we serbskim kraju na wschě cžasy: „S naschim hežkom pak hdyž jednota.“

Ze Serbow.

Dnjownica.

Pondźelu, 9. meje.

† 1759 Měrcin Golian, kat. serbski farař w Budyšinje, kanonik „serbskeje rěče najhorliwiši spěchowar a slawny spisowaćel“, pokhowany w krypče swj. Pětra.

Nowe wšo liha so
Z rjanej meju wocuco.
Pójée dha do pola,
Šćipać wonješka!
Słónco mile zaswěći,
Polo, haj so zyboli,
Ptačata spěwaja,
Hač te lěsy rža.

Handrij Zejler.

*

— **We wjedrje.** Wczera njedźelu thermometer wo dnjo +23. Dźensa rano we 8 hodź. barometer 736, hygrometer —2, thermometer w nozy +6. Wuhladny na pschemjenjate wjedro. — Wczera rano cžełmjelschce žo wyschina wot kuzy Island psches Němsku hacž do Pólšeje a pschinjese nam krajne, hjesmérózne wjedro. Wjebrańe měnja, so zjane wjedro bale wobkhowamy, niżiny cžahaja w polnozy nimo. Skónca nižina leži psched europskimi brjohami nad Atlantiskim oceanu. — Julie puwom słhodża słónczko 4,15 hodź. a khowa so 7,38 h. Měsačk słhadża pschipołdnju 12,40 hodź. a khowa so rano 2,37 hodź.

— **Hornjotnjiski Walpornу žejm.** Na krajny wuchrježeny žejm Hornjotnjiskich krajnych stawow, kiž so lětsa lěto 2. meje słhadźuje, seźdże so w stawnym domje w Budyšinje 69 ryczerkubleriow zastoje Hornjeje Lužicy a 47 zastupjerjow wósow a małych městow nětkulschcho markbrabinstwa pod pschedsydstwom krajneho starschcho dra. Benna z Nositz-Wallwitz. Nacżisk na 1927 shromadzeni pschijachu a sa powschikowanje wujitne samery hrodži pschihotowachu. Pschihomozow k wulkowanju khorych a bednych abo sanjerodzenych a wojnyroczenych dźecži, sa potrebne gmejny pschihowolichu sa 20 000 hrywnow. Krajneho starschcho z Nositz-Wallwitz na dalschej diwe lecze dale sa pschedbywanju wuhotowachu.

— Kaž je z hamtskeho wojerowanja w dźensnischim cžisle dowdźecz, je ypomoczerkowny połizajski hamt w Radźinym hospodarskim dworje na Swonkownej Lawkej hażu městnosć pschiprawił, hdyž mója wobeshóżerjo domjazy stat, wosebje pły a kaczki, wzywnuschnje morcz dacz, so so słoczała njebohu njetrjebawschi cžiwiłowale. We jatinje khorcho a starcho domjazcho stoku może so pschecz, so bychu ludźo tute pschipraweni prawje swoje wuzywali. Wudawki njenastanu.

—**Wusnamjenjenje.** „Kat. Posoł“ pische: Saidźenu njedźelu miny so 25 lět, so je tu wjschěm kat. Sserbam oerje znaty knjes **Mitkawsch Holka, wyschschi sekretar w bilsopskim ordinariacze a tachantskim kapitlu,** swoju službu jako regisiratar nastupił. Swědomiscze a cžisto je swoje sakrowjste dźela dokonjał, hyrnjež so dźelo psches jnawapostajenje diožezy hětro kopiło. Możebje je we prjedawschich létach wulzy ważny tachantski archiv srjadował a w dobrym porjedze dźerżał. Tuž bu jemu wot nasjd. knjesa biskopa dr. Schreiberа wozebite dźakne wupiśmo a pschihódny dar pysches knjesa tachanta Hartmanna se zbožopschejazymi zkowami pschepodaty. Tute manna se zbožopschejazymi zkowami pschepodaty. Tute wupraji knjes tachant pschi njedźelskim wobsedze, ke komuž je jeho kapitl pschepročył. W poslednich létach knjesa jubilarowe mozy łusk wobkakliče, tola pilnje hischcze dźeń wote dnja swoje dźelo w tenzitu dokonja, a dyž je tu dźelo cžinicz, tak dałoko hacž jemu to mozy dowoleja, kaž to knjes jubilar we wotmołwje praji. Knjes Holka je so pryedy jako domownik Sserbskeho seminara w Prašy tež pilnje w serbskim pišmowstwje wobdźełował. W poslednich 15 létach njeje žo wjazu w serbskim pišmowstwje wobdźełał. Njech jemu Bóh luby Knjes, kotremuž pschikładnje słuži, spožcži hischcze mnohe rjane léta w cžerstwosczi a zbožownosczi.

— Stajna dróha z Wilkapiz do Zitawy budże dla powětrowanskich dźěłow na Sohlandskich honach mjes km. 20,8 a 21,25 wot Lejpcza „Mjsta Frankfurta“ hacž ke tichim nej dróhy niedaloko Sohlandskeho dwórnischcza wot 10. meje t. l., dóniž dźěła dokonjane niebudża — schtóż je meje t. l., dóniž dźěła dokonjane niebudża — schtóż je meje t. l., dóniž dźěła dokonjane niebudża — schtóż je

S **Khlwejc Borschcze.** Też w naschej wsy sabrzaja so ſ hromadzekladzenjom leżowniscow. We wschelakich poſedzenjach ſu naschi ratarjo wo tymle praschenju jednali. S pschedbazynmi dzelanni ſu hizo zapoczeli. Naschi ratarjo so pschezo bóle pschepakasaja wo wuzitku hromadzekladzenja, hospodarske njedostatki so nidźe njepokasaja. Sćuſobne wsy kaz Maltzezy, Hrjehwjezy, Dalizy, Khwaczizy, Lutobez a Mérkow ſu tuto dźiwo hizo pschewidźe abo pschewjedu. Jim wulkhadźeja ſ teho wschelake wuzitki, wosobje pschi warmanju njesow.

S **Khwaczizy.** We wczerawschim poſedzenju tudomneho wosſelskeho towarſtwa sabrachu so ſeudzeni towarſchoja ſe ſuſtkowobrahowym pschednoſchkom. Tutón wotmoſa na hizo ſuatej brzedze. Pschedwjedu litwu w Flanderskej a litwu w Champanſej. Wschitko ruhe ſhonja towarſchoja poła ſwojich dowérnikow.

S **Khwaczizy.** Nascha dobrowólna wohnjowa wobora je nowu hežku za ſtykawu a nowu wežu k łażenju natwarjecz dała. W poſlednim poſedzenju wobſamnje, njedźelu 29. t. m. woboje ſwjatoczanje poſwjeczeſchi. Za tutón ſwjedzeń hizo wschitko trébne pschihotowja. W poſlednim poſedzenju ſapołakachu nowych wobornikow do nascheje dobrowólneje wobory. Jedyn ſ najnowiſchich ſaſtupjerjow je knjes Noß ſ Jeſchiz. Toho knjes wopałenſki miſchtr Schołta pod ſlubjenjom dopjelnjenja winowatoſczow pschiwja.

S **Khwaczizy.** Pſched tſjomi tétami bé nascha młodżina po dołhim czażu ſaſo ſwoju meju ſtajiła. Létża ſu ſo, ſtareho lubeho naložża ſo dopomniwſchi, ſ nowa meju ſtajeli. K tomu ſjednaczi ſo młodżina ſ nascheje wsy, Jeżhiz a Daliz. Pſches 20 metrow wyſoku żerdź debi ſeleny wjeſcht wupyſcheny ſ bantami a pitżanymi rubiſchczkami. Też naſchi hólzy ſwoju meju ſwéru ſtražuja. Schtóż chcył ſe ſawiſtnych ſo blizicz a jim meju podrézacz, bjes módrjeńzow ſo ſawéſce wotzalił njeby. Pschichodnu njedźelu hotuja ſo, ju mjetacz. Nadźijomnej jim tutón dżeń też rjane wjedro wobradźi. Wukuu hižo na rjanej rejzy wokoło ſeleneje meje. Hdyż nascha młodżina ſtare naložki ſaſo wutkuja, njech kraczeł dale ſtupi. Njech wutkuje ſaſo ſwoje krażne żerbſke reje. Se wſchéch ſtron nascheje Łużizy wukuu młodźi hólzy a holzy nasche krażne a pſchiſtojne żerbſke reje. Pſjecz ſ rejemi czornobarbnych czornuchow, czerwjenobarbnych indianow abo ſłoſtnikow wulkich méſtow. Se tutych kuzołow pokhadźeja te rjane reje, ſ kotrymiż ſo „naſchi“ niz młodźi ſami, ale też ſtari ſu bkaſni doſcz, „ſabawjeja“. Wſchelake nasche jednotu tute reje na wjach péſtuja. Potom budże nascha meja ſaſo prawa leſna a czeſna reja.

S **Jeſchiz.** Pſchihodny piatk kujes kubleč Pohriſch ſe ſwojej mandżelſkej ſlóbornu kwaſ ſwjeczeſi. Wón je pſched njedźe 26 ktami ſ Drjezożanſkich ſtron ſem pſchicżahnył a njedźuſchich Wjazkez kubło kupił. Wón je potomnik ſtareje burſkeje ſwójby żerbſkeho pokhoda poła Drjezożan. Tamni burjo dżenża hiſchcze na to ſpominaja, ſo ſu jich vrjedowniżi Sćerbja byli. Schreiberez ſwójbje w Mjeſchtach poła Miſchnja, ſ kotrejż ſnaty ſeniſki ſaſpjelanz a wjednik Landbunda Schreiber pokhadża, rékachu we ſerbſkim cżaſu „Cżopezy“ każ je to ſe ſtarych liſczinow tuteje ſwójby dowidżecz. Mandżelſka knjesa Pohriſch je Sćerbowka, rodżena Marrez ſe Zidowa Njech je wobſtoj ſpodżenc, też ſloty kwaſ dodżakacz.

S **Hnéwjez.** Létża je nascha młodżina ſo na Walpurn we wjele wſach do ſpéchu wéła. Dopomina ſo ſaſo prastareho naložka mejeſtajenja. Najſtarſchi ludźo njepomnja, ſo je hdy w naſchej wſy meja ſtała. Létża je nascha młodżina ſjednoczena ſ młodżinu we Wowmjowje a Małżezach ſaſo ſwoju meju ſtajiła. Pſchedołho wſchak ſtała njeje. Cżaſa meja ma ſo ſwéru ſtražowacz, ſo ſaſwiſtni hólzy ſe ſuſodnych wjow ju podéſeli njebychu. Derje ju ju ſtražowali hacz do wczerawſcheje njedźele. Nékrótka wuſłoczna nóżka dżeń delebrania dożcakacz njemóżeſche. Pſchi najrjeńſchim vjedrje wczera rékaſche: „meja chila ſo, hrab ſa wjerſchkom ſelenym“. Wuſłoczny pachol ja nim hrabny, jón doſahnywſchi, bu ſ ſtralom a jeho hokżo ſ kralowum. „Do korczmy duzy, tu meju w ruzy“, tykhaſche naſcha młodżina. Naſch korczmar bé ſo derje poſtarak. Zurle brje w naſchich małych wjeſkach nimamy. Na traunku dżé niz, ale na rjenje hromadże ſkładżenych deſach ſabawjeſche ſo nascha młodżina pod holym njebjom pſchi wjeſkotej rejzy. Wéjeſe ſa nju ſtrowiſche hacz w préſchnej żurli.

S **Małeczéju poła Bóſporka.** Tudomnemu ſiwnoſczerjeſej Jenczej je mkajk njedożżink w wozu na piatk wſchake roſtliny w ſahrodzy ſwutorhaf. Tajkele blizowiſno ſahnjuli ſebi hódne khłoſtanje. Wo powéſcze proſzy żandarm we Wóſporku.

S **Nakez.** Wczera wokoło pſchipoldnja ſta ſo njedaleko Kaczeje koreżmy na dróży do Komorowa cżéżke njeſboże. Na ſwojim koleſu jédżeſche knjes rybarſki miſchtr na wotp. Saſka. Każ to bohużel pſcheżo hiſchcze wobſtéhujemy, na lewej ſtronje. Wón jédżeſche wot Komorowa ſem. Sa nim pſchijédże néhdże 8—12 zylinderki auto jeneho Khojcebuſkeho wobſtejerja ſabrikt. Saſaſy napſchecżo pſchijédże jédnu na motorſkim kole. Néko cżaſyche ſo Saſka na prawu ſtronu winjeż. W tom wokomiku pſchijinu auto, jeho potorhnywſchi. Saſka woſta na dróży leżo. Wobſtejerjeſ automobila ſam żandarma ſalwoła. Potom dowjeſe jeho k lékarjej, knjeſej dr. Stoeckelej w Njeſwaczidle. Tón jemu prénju pomoż poſkicżi. Néhdże 60 lét ſtarenu Saſkiej bkhu ſo rjebła ſtrahcżnje wotrajle a ſmjatle a ſdobom bé ſebi możny ſtichażł. Sranjeneho dowjeſe awtomobil hiſchcze do jeho hydła a potom ſwojim dróhu dale jédżeſche.

Z **Worklec.** Wczera popoldnju wudyri w tak njenowanym „Łuzy“ (klóſtrski lés mjez Smjeńczkecami a Rózantom) woheń. Hnydom ſo klóſtreska wobora ze motorſkej ſykawu na pomoc zawoła. Dołho njetrajeſe, béše na méſtnje, byrnjeż dobre 3 kilometry zdalene bylo. Wobora daſe ſo ruče do dżéła. Béše najwjetſi cżas. Woheń wupréſtrjewaſe ſo hižo do 30 létſcheho wobſadka. Tam namaka w ſuchej jehlinje, móſe a wrjoſu doſć cyroby. Ale woborje ſo poradźi, z kijemi a hałozami woheń zničić, tak zo ſykawa do dżéła ſtupić njetrjebaſe. Wokolne wſy béchu hižo alarmowane, ale njetrjebachu zapřimnyć. Każ je to waſnje, béše woheń wjele ludźi na nohi prinjeſł, kotříž ſo w cżójdach na wopalnym méſtnje hromadżachu. Wokoło pjećich béše wohnjowy ſtrach nimo a wobora móżeſe zaſo wotjéć. Bjez dwéla je woheń přez żehliwu zapałku nastał, kotruż je nécht ſo łohkomyſlnje prječ ćiſnył. Tuż ſo wospjet na to kedźbne cżini, nje żehliwe wécy (na př. cigary, cigaretty atd.) prječ mjetacz. To móże najwjetſe njezboże nastacz.

Z **Pancic.** W poſlednjej zhromadźiznje dobrowólneje wohnjowoje wobory w Marijnej Hwézdże ſu mésto dotalneho hejtmana, kiż je ſwoje zaſtojnſtwo dobrowólnje złożił, k. zamkarſki miſtr Felix Bejma z wjetſinu hłoſow wuzwoleny (wón dosta 25 a k. Hawš 12 hłoſow). K. wopalny direktor Narčik přiſłuſa woborje hižo 37 lét a zaſtaraſe tute zaſtojnſtwo ſwědomicze na 22 lét. A tuż je ſo rozſudźił, tuto dżéło na młódże ramjenja wotložić. Swoje nétřiſe zaſtojnſtwo z mnohimi winowatoſcemi wobkhowa dale a wostawje tohodła aktivny ſobuſtaw. Wón béše jara wuſikny a hibicżiwy nawjedowaſ a pod jeho nawjedniſtwom je ſo wjele wukonjało. Tohodła njerad widżachu, zo ſwoje zaſtojnſtwo złoži. Njeje ſo jeno ſtaraſ, zo wobora na docpétym ſkhodżeńku woſta, ale je ju dale wjedł. Nowowuzwoleny hejtman béše najprjedzy ſykaſ (Spritzenmann), pozdżiſo ſtupaſ a we poſlednim cżaſu zaſtupowacy wotdżélny nawjednik. Tohorunja je ſofer při nowej ſykawje. Nadźijomnje ſo wobora w dotalnym duchu dale powjedże a też ſwoje dobre mjeno wobkhowa. Knjez Narčik je ſo wupokazał jako wupruhowany nawjednik, je we klóſtrſkej wokolinje daloko a ſéroko znaty. Wéſce budże gratjena jeho zaſłużby wo wohnjowu wěc khwałobnje připóznać, dokelž powołanje wobornika je dżélo za bliſcheho. Tohodła budże ſo w dalſim pod hesło ſtupić: „Bohu k cześći, bliżſemu k woborje!“

Se **Semjz-Tumiz.** Tudomna ſwud. Preuſchowa ſwjeczeſche wczera njedźelu, 8. meje, ſwoje 97. narodźiny. Njedźiwajcz ſwojeje wobſtarobky może wona hiſchcze bjes narodźenjow cżitacz. Tola poſlednje tydżenje je ſłabości na nju pſchiſchła, ſo dyrbjeſche ſwoje narodźiny we łożu ſwjeczicz.

Se **Schulſchez.** Sjawny pucz je Schulſchez do Hajſowa je na Schulſchezaniſkich honach hacz na dalſche jaworſny.

Se **Sčitinkez.** Jako na ſwoje dżéło jédżeſche, tu kołoſédny je ſwojim kołom padże, dokelž bżéſce jemu kokoſch do kola ſabżała. Wón ſo khétro wobwdrł.

S **Ruſchiz.** poła Halſchtrowa. Sdrjedu wjeczor ſuſeſchoſt w jenej tudomnej ſkale tudomny ſkałař. Na ſkalnej ſcżinje wón kamjenje wokopowaſche. K temu bżchu lowrinju ſ cżahadłom 3 metry wyſoko ſcżahnyli. Pſchi dżéle ſhubi ſkałař runowahu a padże dele. Wón ſo na hłowje cżeſko ſrani a ſo ſyſtnje wobdrł. Lékarſka pomoż bżéſce bórzy k ruzu.

S **Bżéſeh Khołmza.** Hižom wot wjele lét ſem na naſcha wſej wobſebity pomnik pſchiſrodły, njewuſſy kolonizu cżłowjow w Bżło-Khołmczanſkim lésu. Kożde lété pſchijindże tam nahladna ſyła tychle hewak bojaſnych ptakow, ſo bychu tam ſwoje młode wulahnyle. Létża je wobjeżże wjele pſchiſlečało. Nékotre twarja hiſchcze ſwoje bnjeda, druhe pak hižom ſedża. Tu ſu ſebi cżapłe dobru a ſa ſebje pſchihodnu krajinu wupytale, dokelž ſo jim wokoło hatow najlépje lubi, a tych maju tu doſcz. Wéſo wobſtejerjo hatow a rybołowi najwjéſ cżapłe rad njewidża, dokelž ſo ptaki ſ rybami żiwja. Wobſtejeſi pak ſtrach, ſo żadne ptaki żyle ſandu, je-li ſo njeſchittaja. — Snajenu hiſchcze druhi, wjele rjeńſchi natwrſti pomnik we Lužizy, to je naſcha żerbſka récz, kotraż je wjele rjeńſcha hacz nduſſa, kotruż pak ſ wozu ſabżwanja. Hdy bychu żebi radżeno na ſchitanje żerbſkeje récze pomyſlili, by to ſa wſchelakich ludźi wjeſkeha cżeſcz była.

S **Lubnjowa** w Błótach. Se ſtajnym rjaunym wjedrom a wobeże ſ wótrynmi ranńſchimi wótrami prénje dny ſaſdżeneho tydżenja je ſo wulka woda ſpſchinje ſhubiła. Na jenom dnju je hnydom 10 cm. ſpadnyła. Dokelž ſu poła nétko wuſchke, móża naſchi ratarjo ſe ſwojim nałétnim dżélom ſawoczeli. Nétko ſu hižom wſchudżom łarki ſadżecz ſapoczeli.

Hospodarſki rozhlad.

Pondżelu 8. meje 1927.

Berlinſka burſa poſledni tydżeń ſaſdżenu ſobotu ſaſo ſtrucżenymi kurſami ſhónczi. Wiki dołżnych a rentowych liſczinow ſo łohma pſchemeńchu.

Produktowym wikam ſaſdżena ſobota ſnižene płaczizny pſchinjeſe. Wulkrajne wiki bżéhu ſwoje płaczizny ſnižile. Tak też na Berlinſkich wikach płaczizny wo nécho mało popuſchczichu. S tym pak hiſchcze projene njeje, ſo płaczizny ſaſo dele pójdu. Pſchenica bé zentnar wo 15 pj. a rożka wo 5 pj. truſcha, nałżni jeczmjeń a wowsy pjch botalnych płacziſnach woſtaczjej. Nałymſki jeczmjeń wo 25—30 pj. horje ſraſy. Sſobotu płaczeſche zentnar

w Berlinje:

pſchenicy 15,45—15,60 hr., rożli 13,65 hacz 13,85 hr., jeczmjenja nałżnjeho 12 hr. hacz 13 hr., nałymſkeho 11,25—11,75 hr., wowſa 12,05—12,25 hr.,

w termiznowym widowanju:

ſa meju: pſchenicy 15,30 hr., rożli 13,80 hr. wowſa 12,20 hr.

ſa julij: pſchenicy 15—14,55 hr., rożli 13,08¾—13,05 hr., wowſa 11,95 hacz 11,92½ hr.,

ſa ſeptember: pſchenicy 13,50 hr., rożli pak 11,50 hr.

Na pſchedaż.

Proſnata w Brżežezach, Telefon 33, Haudrik w Bacżonju, knjeżi wojnar w Mokrowje, Grülich we Wokeſchnizy poła Lubija.

Sćoma, 20 zent., w Małżezach 11.

Harniſchczowe wokna (Krühbeetfenſter) (w Budyſchinje, Fiedlerowa haſa 21 na prawo.

Sćyno 20 zent. w Bosankezach 1, w Delnjej Hórzy 6.

Konjez młodej w Radworja 6, ſyhlnaj 8—9-lětniej Lorenz w Budyſchinje, Kamjentna haſa 19a; ſyhlny kóń, twaréſki miſchtr Müller w Lubiju.

Krowa młoda wyſokokożnċelna w Kobjelnje 17, krowa je 4. cżeleczom w Małżezach 11, wyſokokożnċelna w Nowym Lutku 13, ſ 3. cżeleczom w Hornich Brußach a ſyhlnej podſobnej w Jżżowje 10.

Dżeżeł ſyhſchcny, knjeżi dwór w Jaſoiżu poła Budyſchina.

Koſa w Bórku 10 poła Budyſchina, koſa ſ kóſlerjom we Pomorzach 6, Loboda w Schenkach poła Hróbka.

Cżbjata we Wyſokej 10 poła Kamjenza.

Hata derje ſtedżi, we Wujeſchkh 13 poła Bukez.

Rachle klinjane, Hórſka haſa 51.

Srébz Oldenburgſki, hižo cżeſnje, w Khróżicz 14.

Rétak ſeleneho w Khelnje 48 a Bżżowje 5.

Wós hoſpodarſki, bróny, pluh, hrożnjowon klumpa, 18 kur ſ khaponom, łożi ſ matrazomaj w hoſcenzu we Drożdżiju.

Płaczizny na Barlinskich produktowych wikach.

Żito a wolijowa ſymjo po tuni abo 1000 kg hewak: 109 kg płaczizna po złotej hriwnje.

	7. 5.	6. 5.		7. 5.	6. 5.
Pšenica	309 312	307-310	buny	20-22,00	20-22,50
rożka	273-277	275-278	woka	21-24,00	21-24,00
nał. jeczmjeń	240-260	240-260	módre lupiny	14-15,00	14-14,50
naz. jeczmjeń	225-235	218 227	żołte lupiny	16-17,00	15-16,50
wowsy	241-245	240-244	zeradella	19-24,00	21-25,00
kukurica	192-196	192-196	rapa, wosuſk	15,80	15,60
pſchéń. muka	37-39,25	37-39,00	lany wosuſk.	19-20,00	19-20,00
rżana muka	37-38,00	36-38,00	poch. melasa	—	—
pš. wotruby	16,00	16,00	bérnj. kruſki	34-35,00	34-35,00
rżane „	17,00	17,00	syno, 50 kg	2,50-2,90	2,50-2,95
rapa	—	—	rżana ſloma	1,80-2,05	1,75-2,00
lane ſymjo	—	—	pšenična „	1,05-1,45	1,05-1,40
hróch	26-29,00	26 29,00	wowsna „	0,90-1,20	0,90-1,15
pjeluſki	20-32,00	20-22,00	jeċna „	0,95-1,20	0,90-1,15

Skrowe depeše.

Produktowe wiki w Barlinje dżeuża dop. 3/11 hodż.: **Witi ſu hiſchcze jara mérne pſchi hotowniſchich płacziſnach. Dop. 3/12 hodż.: Każ pſched hodżinu.**

Wiċne płaċizny w Budyſinje.

7. meje 1927

Wſé płaċizny ſó po złotej hriwnje zrozymja.

Předmjet		najniżſa płaċizna	najwyſa płaċizna
Pšeńca, nowa	73 kilo	14.50	15,00
Rożka, nowa	70 „	13,00	13,50
Jeċmjeń,	50 „	12,00	12 25
„ nazynski	50 „	—	—
Wows	50 „	12,00	13,00
„ nowy	50 „	—	—
Raps	50 „	—	—
Bórny	50 „	5,00	6,00
Butra	1 „	4,00	4,40
Syno, nowe	50 „	3,00	3,50
Sloma, z maſ. młóć., praſ.	50 „	1,40	1,60
„ „ „ k zaſt.	50 „	1.60	1,90
„ z cypami młóċena	50 „	2,50	3,00
Pšeńċna muka, 60%	50 „	24,00	24,75
Rżana muka, 70%	50 „	22,00	22,50
Pšeńċne wotruby	50 „	8,20	8,50
Rżane wotruby	50 „	8,25	8,75
Jeja	1 ſtk.	0,10	0,11
Prosata 967 ſtuk	1 ſtk.	8,00	20,00

Płaċizny rżneho ſkotu na Barliuskich ſkótnych wikach.

7. meje 1927. Płaċizny po centn. a zł. hriwnach.

Skótne drużiny z woznamjenjenje.

Woły: 846.

Polnomjaſne, wukormjene, najwjetſeje rżneje hódnoſże hač do 6 lét	60—61
Młode ſajane, njewukormjene, ſtarſe wukormjene	55—57
Mjenje wukormjene młode, derje picowane ſtarſe	50—52
Mjenje picowane wſżech ſtarobow	35—45

Byki 458.

Polnomjaſne, wurośċene, najwjetſeje rżneje hódnoſże	55—56
Polnomjaſne, młódſe	52—53
Mjenje wukormjene młódſe a derje picowane ſtarſe	50—51
Spatne	47—48

Jałojcy a kruwy: 903.

Polnomjaſne, wukormjene kruwy najwjetſeje rżneje hódnoſże	46—50
Polnomjaſne, wukormjene jałojcy najwjetſeje rżneje hódnoſże hač do 7 lét	38—44
Starſe wukormjene kruwy a derje wuwite młódſe kruwy a jałojcy	30—35
Derje picowane kruwy a mjenje picowane jałojcy	22—26
Mjenje a ſpatnje picowane	—

Celata: 1700.

Najlépſe wukormjene (2. druż)	70—87
Mjenje wukormjene a tajke wot cyca (3.)	60—63
Spatne (4)	40—48

Wowcy: 4530.

Młódże a ſtarſe wukormjene (2. drużina)	53—60
Starſe wukormjene (3.)	40—50
Mjenje wukormjene (Märzchafe) (4.)	25—35

Swinje: 8628.

Polnomjaſne, wosebitych raſow a jich kżiżanjow, hač do 1¼ lét ſtare	—
Wukormjene	57—58
Mjaſne	56—57
Spatne	54—55
Ranzy a kundrozy	51—53

Posedźenje wubjerka za spomožerstwo a młodźinu Budyskeho wokrjesnoho wobstaranskeho zwjazka.

Póndźelu, 2. meje t. l. wotmě so posedźenje wubjerka za spomožerstwo a młodźinu Budyšćanskeho wokrjesneho wobstaranskeho zwjazka.

Wubjerkowniza wječarchu swopředka wo naprawach k spěchowanju pěstowanja mloka. Wěchu žebi pěstowanje, so dyrbi so na to dźěłacź, so by so w hoscenzach a kofejownjach, też w domach a fabrikach wjazy cźerstwoho mloka pěstowało. W tutym smyśle chodźa so na hoscenzy a wulkodźěłarnje wobroćacź a knihi za warjenja i mlokom w pokraczowańskich šulach k rozwuczowanju wotedawacź. S podawanjom jědźe na dźěcźi, kotraž w symsnim cźasu i horzeho mloka a źěłdki zaktow wobstojesche, na so po wobsamknjenju wubjerka w kěcźnym cźasu popěstacź, dokelž wobcźežnosce cźini mloko cźerstwe sdźerjecź, a też wobrěcze organizma po dołhich šulskich puczach w kěcze žaneje ważnosce nima. Knjes wokrjesny lěkaŕ sdźěli, so je staw strowoty pola dźěcźi po rozprawach šulskich lěkarjow swižełazy.

Wubjerk jara wita, so na nastork ministerstwa spomožerjkaj hamtaj za Budyšćin a za Budyšćanske wjazy wustajenju „Strowota a derjeměcze“ na cźas wot 9. hacź 22. meje 1927 pschewrośmjetaj. Dźiwaju na jěbrne wudawki, kotrež šulskim rjadowanjam nastanu, wobsamknje wubjerk, so ma so rjadowanjam sastupny pjenjes spušcźecź, je-li pod wjednistwom wuczerjow wustajenju wopytaja.

W alkoholowym kursu krajneho wubjerka za wojowanje pěstecźiwo alkoholizmej, kiž bu w januaru t. l. zrjadowany, rozprawja knjes wyschi šulski radźa Bach.

Knjes hamtski hejtman pschecźita srozumliwu rozprawu knjesa wyschicźelja wuczerja Fritsche wo 14 dnjowym źiwodobnym cźasu za młodostnych spomožerskich zhromadźenjow, kotrjž su bjez dźěła, a sa druhich šulskich cźasu młodźinskeho hanta, kiž so w januaru t. l. w Bethlehemskim wustawje we Wjasońcy wotmě. Popyt, hdyž měsacźu so tajzy młodostni w zhromadnym žiwjenju sjednorjecź, może so dospolnje poradźeny njenowacź.

W februaru 1927 bu Budyšćichi wokrjesny wubjerk Němskich swjazkow młodźinu sakoženy, kiž wschitke swjazki wokrjeża, kiž su krajnemu wubjerkej za Sakska pschidružene, wopschija, dalokož maju wjazy hacź 50 sobustawow we wokrjeżu. Kóždy z tutych swjazkow je sastupjerja abo sastupjerku do wubjerka pósłał. Nimo wobstaranja pschipomnožowanja, pschiprawjenja hrajfanskich městnow, wojowanja pěstecźiwo masanym spijam a alkoholej je žebi wubjerk pschiprawjenje hospodowan za młodźinu za nadawk stajił.

Ke tomu fluži pschiwabjenski tydźeń, kotryž so wot 8. hacź 14. meje po zyłej Sakšej pod wjednistwom sakskeho krajneho wubjerka Němskich młodźinskich swjazkow a pobocznoho wubjerka Sakšeje Němskich młodźinskich hołpodow wotmeje. Městnostne stupjeńy a pokraczowańske schule maju dary po domach a na dróhach sběracź. Darcźejo dóstanu za dar wo 20 pf. jehłu k pschitykanjenju, abo też dopisanizu z dwěmaj młodostnymaj puczowaznymaj po holi. Nadźijomnje je sběranskemu dźěłu młodźiny rjane wjedro spožcźene, so buchu wunoschi pschiwabjenśi tydźeń, z kotrychž maju 30 prozentow hromadźenemu wokrjesnemu swjazej zwostacź, byte zakładny kapjeń k dalschej młodźinskej hospodze w Budyšćichim wokrjeżu.

K tomu pschisamknu so njesjawne posedźenje, w kotrymž buchu padły se spomožerstwa za bednych a tuberkulosnych a wocźehnjenskeho spomožerstwa ninjo wschelakich wobcźežowanjow wotbyte.

Ze susodnych a dalšich krajow.

* S **Wulkich Ždźarjez.** Sdźerbu dopołdnja sjedźo tu dźěłaceŕ Mar Schkoda, jako wodowodowe rołny z wosa klasch pomhasche. Wón słuschi k ...omašu a padze. Někotre zentnarje cźeka rola, kotraž so sa nim kuli, se kónzom psches Schkodu sajźdźe a jemu nóš wobschkodźi a nošowu kósć słomi. Sawołany lěkaŕ da sranjenoho hnydom do Drježdźanskeho diakonišiskeho wustawa dowjesć.

* S **Dürrhennersdorfa.** Pschi njewjedrje sriedu popołdnju dyrbi błysk do swisłowu brózńje tudomneho kubleŕa Roberta Mawkscha, na zbože pak njespadi.

* S **Bretnioa** pola Bikłopiz. Tudomny khžeŕ Körner świećeńskeje sańdźeny schwórńk se swojej mandźelskej dejmantny kwas. Starymaj jubilarowaj so se wschěch stron mnoho zbožopschećow a darow dosta.

* S **Drježdźan.** (60 lět smutkowne mišijonstwo we Sakšej.) Krajne towarstwo za smutkowne mišijonstwo sakskeje evangelisko-lutherskeje zyrkwje świećeńske 8. meje jubilejski swjedźeń swojeho 60 lětneho wobstaca. We swjedźeńskej sali wustawa za diakonišy wotmě so sjawna hłowna zhromadźizna krajneho swjazka, kotrjž pschedsydźa Waldemar hrabja Witzthum z Eckstädt nalydźowanoho. Zhromadźiznu wopyta też krajny biskop, dale wyšoscy zyrkwinscy rozchercy dostojnoscźe, sastupjerjo statnych a měšcźanskich wyschnosćow. Prěni towarstwowy duchowny faraŕ Wendelin rozprawjeńsche wo swjerzelaszym wuwiću krajneje spomožećeje słužby, posawniskeho mišijonstwa, wo dalšichim zhłubšcźenju dźěła krajneho nowinarskeho swjazka atd. Hłowny pschednoschk měšcźe domšli předaŕ Jacobi z Magdeburga wo „žudowskej pomocy za dorosćenych“. Stónczuje zhromadźeni wobsamknutym, so smutkowne mišijonstwo, je-li mune, i druhimi organizacźemi žudowsku pomoc za dorosćenych do kola swojich nadawkow pschiwosmje.

* S **Drježdźan.** (Sawjeranje pžow a fóczkow w Drježdźanach.) Dokelž su pola jeneho tudomneho pža, kiž bješe liseja wokłobdźała, skazenosć spóznali, je spomožerstwowy policajski hamt za Drježdźanski měšcźanski wokrjeż pschikazał, so maju so pžy hacź na dalsche sajwarjecź. Sajwjera potrjechi tón króć też fóczki. Też ze hacź na dalsche źiwobodnje wokłobdźacź njesmědźa.

* S **Kamjenicy.** (Tři njeźdoże z motorskim kolom — na jenym dnju.) Wjelko fyrotownize motorowy kolesaŕ šudomułtnu dźiwku żelesnikeho sastajnika pschejźdże. Dźěcźo žebi nop puknu a bóhy na to wumrě, kolesarjej so johko sranjichtaj. — Na kamjeńskej dróhy z Lugowy do Stollberga padny pjekaŕski mišter se jogunkeho syna motorskeho kola, kiž jeho syn wjedźeńsche, a wosta mowny na dróhy leżo. — Na dróhy z Kamjenicy do Wilsenbranda motorowaj kolesarjej do sebje sranjichtaj, pschi tym sebi jedyn z njeju wobej nohy słama.

* S **Annaberga.** (S bojoscźu pschi pschedsmuhowym žiwjenju wsak.) Pod tragiskimi wobstejnosćemi sebi tu pósełnik jeneje tudomneje wjetschneje banki žiwjenje wza. Wón dyrbjeńsche pschi prozesu swjedźećeź, w kotrymž so dla pukow njeje žónskimi jednasche. Wón pak so tak stracho-waśche, psched sudom jako swjedź wustupiecź, so sudniskej wyschnosći napisa, so njeschibźe, ale so sebi žiwjenje wośmje. Jewak njeběźeńsche dale niczo sawinowaŕ.

Najnowišo z cyłeho swěta.

— Schkrowa powjeźcź wo wjedrje sa jutšišchu wutoru: Sćucho, rjenje, cźopło. W Jendźelskej tu a tam pschefarbuje, hewak też kucho a rjenje.

Nad Opawu a wokolnoscźu w cźeskej Schlezišskej je so šylny flitwk rosprusćiłsć. S nastatej wulkej wodu je so wjele rěsakow wupuśćiło a wjele krajiny je powodźiło. Wohnjowa wobora je dyrbjała ludźi z domow wulkhowacź, kotrejž běchu kolo wokoło z hłubokej wodu wobdate. Na nunohich městnach je błysł do twarjenjow dyrił a sapalił.

*

Cźěskosłowakiski president Mašaryk so 15. meje z jwojeho pucźowanja do Cźech wróći

*

We Wulkim Bocźerecku w Južnoslowjanskej su 25 kommunistow sajeli, kotrjž su z lětakami k jdźěłej pschecźiwo monarchiji namołwili. Radża balkanski swjaśt z bolschewistiskej Ruskej wobsamknyła. Kommunistow su na podłožu sakonja k schkitanju stata sajeli. Psched nětorymi dnjemi su dźesaci kommunistow w Nowym Ssadu sajeli, kotrjž su kommunistiku zhromadźiznu wotměli.

*

Amerikanskaj lětarjej Romanow a Monnahres, kotrajž staj so z lětadłom na sćět z Europy do Ameriki puschcźiłoj, njejstaj hacź dotal do Ameriki pschileczałoj. Tohodła so boja, so staj z lětadłom sjesdożiłoj a so w morju tepiłoj.

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

W rabšinym hospodarskim dworje na Swonkownej Lawskej haju, mója wobšedźerjo domjazeho skotu

pły a fóczki,

kotrež chcźeda wotbyć, k darmotnemu morjenju wotedawacź.

W Budyšinje, 5. meje 1927.

Měšcźanska rada, spomož. policajski hamt.

Hamtske wozjewjenje z Łubija.

Sjawne posedźenje wokrjesneho wubjerka budźe wot-tom 10. meje dop. ½9 hodź.

W Łubiju, 6. meje 1927.

Hamtske hejtmanstwo.

Towarstwowski powěstnik.

Budyšin. „Nadźija“ spěwa jutře wutoru (10. V.) wječor z dypkom ½9 h. w Serb. Domje. — Wot ½8—½9 hodź. je w małej stwićcy wukubłanska hodźina w Słowjanšćinje. Dirig. Předs.

Budyšin. „Bjesada“ skhadźuje so kóždu póndźelu w Serb. kofejowni.

Hrodźišćo. Spěw. wotrjad tow. „Zerja“ spěwa přichsrjedu, 11. meje, wječor ½9 hodź. w Njechornju. Dla wosebitych spěwow so prosy, zo bychu wšitcy spěwarjo a spěwarki přišli. Přidawk k „Spěwarskim“ sobu přinjesć. Dirigent.

Kurzus nowych serbskich rejow započnje so sobotu, **21. meje,** wječor z dypkom 8 h. w Serb. Domje. Nawjednik: knjez direktaŕ Bjarn. Krawc. — Serbja, kiž chcźeće sebi hišće wjacy serbskich rejow přiswojić, was wšěch wočakamy. Přińdźće a wukńće.

Lipsk. Naše „Serbske blido“ skhadźuje so kóždy tydźeń wutoru wječor **we 8** hodź. w korčmje Schaffrath, Waldstraße 33.

Ratarska wustajenja w Prazy wotměwa so wot 14. hač do 22. tutoho měsaca. Štóž chce při tutej přiležnosći Prahu wopytać, dostanje na českej żeleznicy 33% potunšenja a tohorunja tuńši visum w Drježdźanach na česko-słowakskim konsulaće. Trěbne formulary, kotrež su z dobom stupjeńki (lisćiki) na wustajenou, skazajće sebi hnydom z připołożenjom 2 hrivn. a naspomnjenjom, ma-li so bydlenje w hotelu wobstarać, pola: Jurij Cyž, Praha VII. Nad král. oborou 17 I. Č. S. R. Najpozdźišo za 4 dny maće zaso wotmołwu! Přijdźće w prawje bohatej lidbje. Jurij Cyž.

Sokolski Zwjazk. Kedźbu! Wšěm Jednotam wozjewjamy, zo je zlět w Cźisku na **14. awgusta** (nic 17. julija) postajeny.

Zwjazk serb. spěwanskich towarstwow. Sobotu, 21. meje, popołdnju z dypkom w 4 hodź. je hłowne posedźenje w „Běłym Konju“. Dnjowy porjad: 1. Sto budże z Kocorowym „Nalećom“? 2. Wobdźelenje při spěwnych wuběhancach w Prazy (1928). 3. Wo hłósnej kulturje. 4. Namjety, rozmołwa. — Dirigenća, předsydstwa a sobustawy wšěch towarstwow so z tutym na tuto posedźenje naležnje přeprošuja. Njech pak je sebi kóždy wědomny ważnosće wěcy. Ze serbskim postrowom

B. Krawc, hł. předs. J. Stodeńk, hł. dirig.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku Marko Smolerˇ w Budyšinje. — Za lokalny dźeł a feuilleton: A. Dučmanˇ w Budyšinje. — Za hospodarski dźeł: Arnošt Bart w Brěsowcach. — Za nawěšćiki: O. Janak w Budyšinje.



Kajke wužitki poskića wapnity pěskowc?

1. je funi.
2. Ma najlěpšu čežiłu krutosć.
3. Znjese zmjersk a wudźerži woheń.
4. Je najlěpši škitak čopłoty.
5. Ma hładke kromy a je płony (z tutym wulufuje so wjele wapna a mzdy za dźěłaćerjow).
6. Podawa so w kóždym času cyłeho lěta.

Wapnity pěskowc je normowany (din 106)

Zastupjerjej za tudomnu wokolinu

Ernst Zschech a syn w Rakecach

Telefon: Njeswačidło čo. 64

GESOLEI w Budyšinje

Wustajeńca za strowosć a spomožerstwo

postajena wot spomožerskich hamtow města a Budyskeho hejtmanstwa

w Budyšinje, w zhromadźenskej zali měšćanskich zapósłancow (w Kupnicy II. poskhod)

wot 9. hač do 22. meje 1927

Wustajeńca je wotewrjena

wšědne dny wot 11—7 hodź., njedźelu wot 11—6 hodź.

Zastupne płacźizny

za dorosćenych 30 pj., za dźěći z prewodźenymi dorosćenych 15 pj.

Pruske a Centifolia

symjeńne běrny

na wutoru zaso na skladomaj **w Kubšicach a Ratarjecach**

Richard Jakob w Budyšinje

na Drjewowych wikach čo. 17 Telefon 1137

Trjebane, derjezdźerjane

motorske koło

3 PS, z elektr. swěcu ma tunjo na před. F. Bejma w Pančicach

Wšě šulske knihi

dostanjeće derje a tunjo we Serb. Kniharni w Budyšinje

Wuschickowa přesadźowarnja (prjedy Kurta Wallnitza)

Srjedu, 11. měrca 1927 budu na Zwonkownej Lawskej hasy čo. 16 zastup z wrotami na lěwo, **łoža z pjerafymi a kaščojtymi matracami, špihele, dobre jězdne kola,** motorske kola hnysadźowac. Dale předawam wšědnje swobodnje wot ½10 hodź. sem hač do ½1 hodź. a wot 3 hač do ½7 hodź., tak zo ma kóždy składnosć, swoju potrjebu też nimo přesadźowanja nakupować.

Arno Wuschick, přisah. a zjawnje přistajeny přesadźowar.

Telefon čo. 2970.

Princeske suknje, košle, žonjace khołowy, jaki, kožuchowy plat, kopřiwinu, běłe a pisane ložowe šaty, čopte šatliki jara tunjo **K. Erler** w Budyšinje na Žitn. wikach 11, znapřeča hosćenca „Stern“. Ręču serbsku! Telef. 3519.

Kožane tkan. šorcuchi jara tunjo **K. Erler** w Budyšinje na Žitnych wikach 11

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaća měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1.30 zł. hr. Do wukraja 13 Kč. Kóžde čo. płaći 10 zł. pj. Wudawa a čiści Smolerjec knihiličišćernja, zap. dr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawěšćki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobčežnje so stajace nawěšćki a tabele so wyšše wobličeja. Za reklamowy :: :: rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. :: ::

Čisło (Nr.) 108 — Budyšin — Wutoru, 10. meje 1927 — Bautzen — Lětnik 86

Němska sebi žada, zo by so wobsadźeńske wójsko zmjeńšiło.

Město sthorjenego němskego pósłanza Hoescha w Pariśu je němšti pósłanźitowy radźićel dr. Rieth dwójzy pola swonkowneho ministra Brianda pobył a jemu žadał, so by so wobsadźenske wójsko wo 25 000 muži zmjeńšiło. Wón je Briandej dźělił, so Němska nowonatwarjene wobtwjerdźenja swojich rańšich twjerdźiznow wupuśćuje a tak staw 431 Versailleskego sćěženja dopjelnjuje. Tohodla ma Němska prawo, jemu žadacź, so by wobsadźenske wójsko Porheinsku wopuščiło.

W jenym dypku je Němska so rozsudźiła, Franzowskej a swjatskarjam pśihłosowenje politicźnej a to w praschenju dohladowanja wupuśćenja wobtwjerdźenjow rańšich twjerdźiznow. Němske knježeństwo je nětko swólnjowe dowolicź, so jedyn se swjatskastich wojerskich attaschejow w Barlinje wołobinjuju wupuśćenje wobhladuje, kaž bórzy je wono po měnjenju němskich wusnaćerjow tłóčene. Swjatskarjo móža tam wojerskeho attascheja wubracź.

Parišći „Temps“ k tomu pśihłopomni: Jadne je, so hodźa Němcy nješto dostacź. Jara derje je srozumiłe, o dr. Stresemann, wot němskich nazionalistow honjeny, jedyn wuspěch trjeba, so by swoje tłejšnjacźo sajo wobtwjerdźił, prjedy hacź so němšti ljeźm ześěde. „Temps“ potom na rěcź němskeho justizneho ministra Hergta we Bytomju a na Stahlhelmowy sjězd w Barlinje pokazawšni praji: Tele wobstejnosće žaneje atmosfery njezwutworjeja, kotraž by spomóžne jednanje wo žadanju němskego knježeństwa połožiła.

Němske rjemjeslo pśicheźiwo powšichnjenju póstowego tarifa.

Němskostatny swjask němskeho rjemjeśła je němskemu póstowemu ministrej pśikro sapodał, w kotrymž najrańšicho pśicheźiwo wotmyślenemu powyšenju porta protestuje. W pśikuje so na jadne wobcźeženje rjemjeśła pokazuje, kotrež je so wot 1. meje s powyšenjom telefonskich płacźiznow stako. Nimale 50prozentite powyšenje skoro wšěch póstnich płacźiznow wobcźežnosće rjemjeśła dale sbórši. Jeli so by so tole wotmyślenje do skutka stajiło, by rjemjeśło dyrbjało wupóśłanje wabjazych a druhich pikznow sastajicź, z čimž by so wobthad na pósće smjeńšił. Teź s powyšenjom płacźiznow sa póstne pśichipokasanki by póstki schekowy wobthad wróćo schał.

Bestowe nahódnoscźenje so wotpokasało.

W prawny mwuzjerku němskeho rjejma je so Bestowy nahódnjeńśi namjet pśicheźiwo hłosam sozialdemokratow a kommunistow sacźišnył.

W spočatku zbotnicheho posedźenja je justizny minister Hergt na sjawny list nědźenskeho němskeho ministra hrabje Posadowskeho wotmołwjejo wojerwik, so wón ženje a na žanym městnje njeje źłubił, so je so hypotheki a lutowanki je 100 prozentami nahódnoscźa.

Němskonacionalna politika.

Hrabja Westarp je w Rostoku wo němskonacionalnej snutskownej a swonkownej politiźy w sjawnej shromadźiznje rěcźał. Pokasa na to, so je němskonacionalni kšorstwa trucźe bźerza a so je jenož pśichiwolili, so njebudźa hidźeńśe nadpady pśicheźiwo cźorno-cźerwjenoskotej thorhoji cźinicź. S hłownym nadawkom nětko je, prawizne strony teź w jenotliwych němskich krajach k wjednistwu dowjesćź.

*

S Westarpowej rěcźu a němskonacionaln. wustupowanjom su je so sjedźe porheinskeje zentrumskeje strony sabérali. Němšti ljejmišti sapódłanz Joos s powšichitkownym pschihłoženjom na trašchne pokojenje pokasa, do kotrehož je zentrum se sastupjenjom do nětcźišcheho knježeństwa pśihłschoł.

Sapódłanz universitny profesor Lauscher Stresemannej porokowaše, so je so pśichi naddźeju na konkordat wobdźělił. W tajkich wśach dyrbi swonkowny minister rosmyślony być. Wot němskonacionalnych Lauscher ja katolśe sajimy niczo njewocźakuje. W praschenju ruznoprawosće woni do najwótrischich njepschecełow zentrumskeje strony słuscheja. „Ale teź tam, hdźež powschitkownje i nimi du“ rěcźnik praji. „Kaž na pśich. w schulskim praschenju so hódnosćź jich pomozy s njejasnym a njestajnym sadźerjenjom žyłnje pśichikrocźa.“

Němštozejmišti sapódłanz Guerard wo themje: „Zentrum w nowym němšćim knježeństwje“ rěcźeše. Sso na pozdatnje wustupowanje němskonacionalnych sa wobnowjenje monarchije a khježorstwa pocźahujo, praji: „Nimam nawrót pśedawšcheho khježora sa mózny, dokelž republika zakaźuje, so žnma žórko agitazije pscheczíwo swojemu wobstacźu wotewrí.“ Guerard teź pscheczíwo wobsadźenju Porheinskeje protestowaše, kotrejž so Locarnskemu rěcźenju pśicheźiwja. My Porheinjenjo nochcemy wuprózdnjenje sa pśacźišnu njewoprawnjenych woporow.

Pśichi rozrěcźenju Joos kóždu jenostronsku politiku nětcźišcheho knježeństwa wotpokasowasche. S dwěstronišim systemom, sozialismom a antisozialismom dale njepschihódźemy. Rěcźnik so je **Stahlhelmom** sabrasche. **Strach je, so ludźo swonka parlamenta so rozsudnych praschnjow smoźuja, kotrež maju jenož politiske strony rosrihacź.**

Sakske statne kubła hubjenje hospodarja.

W Sakšej su je pśched nětkrymi lětami nědźenske remontike kubła do pschikkadnych kublow pschetworike. Hdyž so wone po swojim pjenjezným wunoschku poćuźuja, su wone i pschikładom, kak ratar njeśmje hospodarićź. Sakske hospodarske ministerstwo je wopomnjeńśi ipśiš wudało, so statne kubła ženje ani kapital njesadanja, kotryž je so na nje nałožił. Tohodła so namjetuje, te kubła pschenajeć. Mudrischo wschak by było, tele kubła rostuskowacź a je mjes hižo wobstejaze małe hospodarstwa rosdźělećź.

Poswjećenje Erzbergerowcje wopomnjeńskeje tafle.

W Buttenhausenje we Württembergskej bě so njedźelu nědźe 2000 wozobow shromadźiło, so bychu pśichi poswjećenju wopomnjeńśeje tafle Erzbergerowcho narodneho doma pśichitomni byli. S Ulma a Reutlingena bě pódła toho nědźe 500 muži němskostatneje khorhoje s hudźbu pschichśe, so bychu poswjećenju zwjatocźny ras dali. Sa demokratow Jan Fischer, sa sozialdemokratow žejmiśi sapódłanz Heymann a sa zentrum prof. dr. Bauer rěcźachu. Posledniśi ho w mjenje swojeje strony němskostatnej khorhoji sa pocźešenje Erzbergera djakowaše a krótti wobras wo stutkowanju a idealach poda, kotrymž bě Erzberger swoju mózny wěnował, hacź bě luśa morhaśśkeho njetrajnika jeho žiwjenju pschesahi kónz sćinika. Rěcźnik potom wosjewi, so žu ho hižo krocźele cźinike, so by so Erzbergerowy dom kupił a so w nim Erzbergerowy musej pśichiprawił.

Stahlhelmowy sjězd w Barlinje.

Pśichi Stahlhelmowym sjězdźe w Barlinje staj so pruski pryncaj Oskar a August Wilhelm wobdźělioj. Wonaj na cźole Potsdamskeje městneje skupiny nimo swjatskeho wjednika Seldty krocźeschtaj.

Na holdowanśi telegramm, kotryž bě so němskemu presidentej i Hindenburgej pósłał, je tón wotmołwił: Wutrobny dźak sa spominanje na mnje a towaršne postrowy.

Zaleski wo Hergtowej rěcźi.

Pólski swonkowny minister Saleski je nowinarjam w Pomorju (korridoru) rjekł, so je wjeselo, so móže pólskemu wobydlerstwu w Pomorje žiwjenje, so budźe pólske knježeństwo se wšěmi móžnymi średkami njestranliwosći pólskeje mjesy sakitowacź. Wona je njejsmě na žadyn pad na schodu prastareho pólskeho kraja pschemjenicź. Wo rěcźi němskeho namjetnego kanzlera Hergta Saleski z nowa wobkrucźi, so Pólska sa žanu płacźiznu ani stopy schérokeho pomorskeho abo schlejskeho kraja njewotśitupi, kotryž je wot dawnych cźasow ljem pólski. Pschemóž je tónle kraj nědźy Pólskej wutorhła, tola i dobyczom prawa a prawdy je so wón Pólskej wrócźił. Kóždy Polak wě, kak drohaj staj Polakam tajle krajej, Pomorjo a Schlesynja, tóždy wě, so njejstaj mjenje dyžli druhi pólski kraj. Kóždy Polak wě, so Pólska bjes njeju njemóže wobstacź, so by so tśicźemilijonski lud pod geografiskimi a politiskimi wumjenjenjemi kaž jahubił, hdy bychu jemu zwobodny pschikhad k morju wsali. Žadyn Polak njeby žo ani wokomik komdźił,, najwjetsche wopory, teź zamžnoze krwe, sa sakitnje tejule krajow pschinjesćź.

Na praschenje, kak so Pilsudskeho knježeństwo k rěcźi ministra Hergta stoji, Saleski wotmołwi, so je dźenża w politiźy sto krócź lepscha sprawnosćź a wěrnosćź dyžli ludanstwo a hubjenje sababjena hra njewucźenych a pódła toho schpatnych hrajerjow. Knjes Hergt je je swojej Bytomskej rěcźu pólstemu knježeństwu hobrstu słužbu wopokasał, wošebje dokelž je pschi tym dobywanske a wjeczeńśe pożadanja napscheczíwo statnikam wotkrył, kotrež su jebi hišcźe wěśe allusije cźinili. Dźenża je Hergt muž, kotryž je nanajlepje dorajne waschnje wjeczorne kraje wo woprawdźitych samerach němskeje politiki Marxoweho knježeństwa pschijźiwdźił, wo kotrejž wotpohladach Hergt dwěluje. Saleski swoju rěcź stónczi, prajizy: Sprawni, wěrnosćiwi njepscheczeljo su husto najlepschi pscheczeljo.

Swjedźeń Joanny d'Arc w Parizu

Hdyž bě so ras pśched lětstotkami jendźelske wójske do Franzowskeje nawaliło, dźowka jeneho ratarja, Joanne d' Arc, Franzowiow na wójnu pscheczíwo Jendźelcźanam wołasche, kotrychž potom Franzow'oje pod wjednistwom Joanny d' Arc zbichu a s raka wuśnachu. Posdźišcho je jedyn damž Joannu d' Arc zwjatu prajił, a w Parizu ju jej pomnik postajili. K wopomnjanju na wušwobodźeńsku wójnu Joanny d' Arc ko 9. meje w Parizu kóžde lěto zwjatocźnosćź wotměwa. President Doumergue a knježeństwo bźschtaj pśichi jeinym pomniku wěnzy a twěrtki złožiłoj. Pśichi oficialnej zwjatocźnosći s wójerskej paradu bźo wójnski minister Painleve a smuskowny minister Sarraut wobdźělichtaj. Nabožeńśe towarstwa a nazionalistiske swjatki nimo pomnika cźahnychu. Pśichi cźahu bźo pódła sapódłanzow a senatorow prawizynych stron, teź wschelazy generalojo a admiralojo wobdźělichu.

Za južnosłowjansko-bołharsku federaciju.

Ssobudźelacźer Běłograd tich „Nowostow“ je tele dny wjednika ratarjow w Bołharskej, Murawjewa, wopytał, kotruž hišcźe za cźasa Stambulijskeho wažnu rólu w bołharskim ratarskim hibanju hrajesche. Dźenża móže so rjec, so je s jenicźkim nasledźenikom Stambulijskeho a s woprawdźitym wjednikom tych ratarjow, kotśiž su idejam Stambulijskeho swěrni wostali.

Na nowinarjowe praschenje, schto wo swadźe Italscheje s Južnosłowjanskej myślu, so takle wupraji: Tale swada sajimuje nas do teje měrn, kaž dalsko wot nieje *wěm na Balkanje wotmyślnje, pśichetoj nuzne je, so bołgn* balkanske staty samostatne a njewotwisne wot wsliwa wulkomozow wostale. Měrimy, so w teźe kriźy solidarita sajimow wobeju žuźodneju statow sjawnje do pśedka stupi a so stuki ljepschi a potwjerdźi potrébnosćź wuźiśeho složenja, dokelž to sajimy wobeju krajow žadaju.

Wo južnosłowjansko-bołharskeej federaziji je Marajewa takle wupraji: Ratarski swjask, swěrny swojej traditionelnej politiźy, kotruž je morwy Stambulijski sakoźił, polne dorozumjenje za tajke ljelźenje, a to njewotwisne wot wšěch diplomatiskich formow a oficielneho dorozumjenja namakuje. Tale ideja wo sljelźenju je w sacźuckach nascheho luda hłuboke korjenje sapuścźiła, kotrež pola wšěch politiskich stronow nadeńdźemy. Wjele z nas žo boji, so Bołharska se sastupjenjom do južnosłowjanskeje konnfederazije njebudźe za runoprawny s Južnosłowjanskej powažena. Južnosłowjanska budźe so dyrbjeć po tym měcź, so by Bołharska tole sacźuce wotbyła.

Jeho stejišćicźo wo sašadźe „Balkan balkanskim ladam“ je tole: Sašada „Balkan balkanskim ludam“ hižo nětotre lěta doprědka wustupuje. Mina, so je tale sašada do skutka njestaji, runje w balkanskich ludach leźi. Tole sljelźenje žada jenake shromadne sajimy; pschetoj jenoś je jeho do skutka stajenjom móže so swoboda a njewotwisnosćź nascheho stata sawěsćicź. Europiske staty budźa hladacź, so by so tole do skutka stajenje po możnosći dokho wotstorkowało.

Italska so dale pscheczíwo Južnosłowjanskej bróni

S kupy Korcźule powěsće pschikhadźeja, kotrež kłoby wo italskich wójnskich pschiprawach na južnosłowjanskich mjesach potwjerdźeja. Hižo prjedy běšče snate, so kupa Lastrowo jako sthow italskim namórskim letadłam słuźi, kotrež so tam shromadźuja. Posledńe dny je so jich licźba powjetschiła. Po powěsćach, kotrež žu do Splita dóschle, je tam nědźe 50 letadłow. S kupy Korcźule je

ſo powẽło, ſo nad Laſtrowom wulka hromada italſtich namórſtich ſkładow lẽta. Powẽſcze wo wójnſtich pſchihotach potwjerdźuja ſo ſ tym, ſo ſu italſte wyſchnoſcze rybakam ſ Laſtowa ſakaſake, bjes wobjebiteje dowolnoſcze na wotewrjenym morju fójíc, ſo bychu ſ južnoſłowjanſkimi rybakami ſo njeſeſkali.

Turkowſte ſtaroſcze wo Balkan.

Turkowſti ſtatnik je ſatupjerjej Konſtantinopliſkeho „Journala d' Orient“ rjekł, ſo mjes balkanſkimi ludami njeje ſprawneho pſcheczełſtwa. Tohodła je politika balkanſtich ſtatow bankrottej ſahudżena. Jnnu ſo kwarwne wojowanje mjes balkanſkimi ludami ſapoczinje, po kotrymż budze powſchitkowna wójna ſledowacź. Turkowſka politika je ſo ſtajnje ſ boka balkanſkeje politiki dżerżała a budze ſo dale tak ſkłoſowacź, tola budze na podawki na Balkanje ledźbliwje ſhladowacź.

Awſtraliſke nowe hłowne mẽſto.

Yorkſti wójwoda, każ jedyn ſ jendżelſtich prynzow rẽła, je njedżelu w njenje jendżelſkeho krała ſ wulkej ſwjatoczneſnoſcu awſtraliſtich parlamenta w nowym awſtraliſkim hłownym mẽſcze Canberreje wotewrił. We ſwojej rẽczi praji, ſo je jendżelſke knjeſtwo ſyſtom ludow, ſ kotrychż kożdy ſwobodnje ſwoje ſamſtne indiwidualne ſiwjenje wutworja. Wſchẽ pak ſu ſo je zwẽrnoſcu ke kroníe ſ zyłkej ſjednoczene a we wſchẽch praſchenjach ſhromadneho ſpomożenja hromadże dżẽkaju. Sſnadź je wożebje pſchiſprawne, ſo ſo **narodżenje noweho hłownehо mẽſta** po ſkończenju konferency krajow jendżelſkeho knjeſtwa wożwjeczi, ſ kotrejż ſo nowy ſtaw w ſtawiſnach jendżelſkeho knjeſtwa ſapoczina.

Nowe awſtraliſke hłowne mẽſto, kotremuż ſu mjeno Canberra narjekli, je ſo po planach Chicagſkeho architekta Burleya Griſſa natwarito. Wono budże, hdyż budże wutwarjene, jene ſ najrjeńſchich mẽſtow ſwẽta. Nowe hłowne mẽſto ma łẽpſchinu, ſo je jo numẽſkowa ruka doprẽdka naryſowała, prjedy hacź je ſo prẽnja kopacź ſaſtajiła. We nim ſu ſchẽroke dróhi, pobjadżane je ſchtomami, każ nihdże druhdże, wulkohoſtſcheja, kotreż łożdeho wulkomẽſchczana je ſawiſcu napjelnjeja, a to wſcho ſkładżene do łubſoneho dota, wobdateho ſ łubſonymi hórkami, kotreż ſo pódła rjanoſcze napohłada ſ mitym klimatom wuſnamjenja.

Wójna w Chiniſe.

Generalna offenſiwa połnożnych wójſkow pſchećiwo Kantonſkim.

Każ „Times“ ſ Hankawa powẽ, ma ſo nowa offenſiwa połnożnych wójſkow woczakacź. Dokelż ſo ſda, ſo Kantoniſke knjeſtwo w dole rẽki Jangtſe w blizſchim cżaſu roſpadnje, połnożne wójſka pſchihoty k wobſchẽrnej offenſiwje pſcheciwo Kantonſkim cżiniła, Sunczuangfang ma nadawk, pódła wulkeho kanała k połodnju poſtupowacź, rẽku Jangtſe pſchekrocżiwſ a Shanghai ſaſo wobſtadżacź. Cżangczungczang, prjedawſchi Schantungſti gouverner, dyrbi ſo do Cżankaiſheka w Nakingu dacź. Tam ſo jenoż łkabe pſcheciwjenje wocżakuje, dokelż ſu ſo Kantoniſke politiſke ſtrony hižo ſaſo wot Cżankaiſheka wotwobrocżiłe.

Bitwa mjes Cżangtſolinowym a Hankawſtim wójſkom.

Każ Reuterez powẽſcżenja powẽ, ſo blizo Cżumatiena, 125 mil ſ połdnemu wjecżoru wot Hankawa, bitwa mjes Cżangtſolinowym a Hankawſtim wójſkom cżije. Fengjuſhinowe wójſko dyrbjeſche Cżangtſolinowe ſ boka nadpadnycź. Tomule planej pak je ſo ſ tym ſadżẽwało, ſo ſu Cżangtſolinowi wojazy wulki transport munizije, kotryż bẽ ſa Fengjuſhiana poſtajeny, popadnyli.

Ze Serbow.

Dnjowniça.

Wutoru, 10. meje

† 1916 Wotrowſki farař Jakub Herrmann, wulki dobroćel a njezapomnity wótčinc.

Sto radoſcz rjeńſu dawa,
Hač dróhu pućować,
Hdyż z nowej drastu trawa
Chce zemju woblekać.
Mje cẽri won do żiwjenja,
Mi kiwa łóſt a nadżija
Ade! ade! budź bożemje,
Stóż lubje za mnu pohladaje!

Handrij Zejler.

Strach lẽſnych wohnjow.

S blížkym ſo naſcżom pſchibẽra tež wulki ſtrach lẽſnych wohnjow. S pſchihotowanjom ſkopłoku wuſuſchi ſo lẽſna póda a prjecżeſiſunjena żehlaga ſapałka, zigara, zigareta, móża, prjedy hacź ſo dohladaſch, wohẽń ſaſwinowacź, kotrehoż ſcżẽhoti nichtó dowidżecź njemóże. Tohodła je kurjenje w lẽſach ſakaſane. Nekotreſtuli lẽſny ſu pſches muniſchti wjele ſchkody poczẽpiłe, kelko hokle móże pſches wohẽń naſtacź, ſiż łẽta dołhe bjez a próſu ſa króte hodżinki ſnieżi a ſ tym na nje nałożene ſjenjeſy. Potom ſu w łẽſach abo blíſko nich leżaze wjſy jara wohrożene.

Tehodła dyrbi ſo wſoſjeſt a ſ cżaſom na wulki ſtrach kedżbno cżiniecź, kiż ſe ſadżẽłanjom wohnja w lẽſu hrozy. Młodſina njech ſo ſ warjenjom pſchi abo w lẽſu jara na kedżbu bjerje. Każ łohaj wołwjedże wótſiſt ſchkrickału a każ ſ błyſkom pocżina ſo wſcho żehtacź a palicź. Staroſti ſtarſchi lubjo ſo doſcź nakedżbu njebjerm. Każ husto cżitamy, ſo ſ njekedżbnym ſadżẽłanjom wohnja pſches dżẽkacżerjow w lẽſu je wulka ſchkoda naſtała. Po połnym a cżſtnym połſzaſſim ſakonju każ tež po poſtajenjach ſkoſſtiſkich knihi je ſadżẽłanje wohnja w lẽſu dieſe wſcheho ſakaſane a ſkłoſajomne. Tuż dyrbjeli wſchitcy na to kedżbowacź, ſo njeby ſo tute poſtajenje ſchesſtupiłe a ſo Bohu laſkich, kotriż je njewobkedżbuja, pſchiſtejnej polizii woſjewili.

Wulki lẽſny wohẽń pola Rakec.

Wczera pónđelu popołdnju wotoło ¼4 hodżin we lẽſu pſchi dróſy je Schczenju do Rakez wohẽń wudyrił, kiż je ſ njekedżbliwoſcżu nimodujych ludzi naſtał. Wẽſcze je nẽchtó ſo palazu zigaru abo ſapałku prjecż cżiſnył a lẽſ je ſo ſapalił. Wulka ſmuha 15- hacź 20lẽtnych chłopow, wẽdże ſo hacź 100 zitrow wulka, bu ſ wohnjom iniczena. Lẽſ ſłuſchi Schczenicżanſkemu knjeſtwu. Se wohnjom naſta żyłny łut, kiż wjele ludzi ſ wokolnych wſow k pomozy pſchiwabi. Napinazemu prózowanju wohnjowych wobrnikow a druhich pomocznych wobydlerjow ſo poradi, wohẽń wokoło wjeczora ſamjejowacź a podużycź. Naſtata ſchkoda je jara wulka.

*

— Wo wjedrje. Wczera popołdnja ſu w połonſkej Nẽmſkej njewjedra mẽli. Wo dnju bẽ ſchkleiza trochu na hroſne ſtupała. Hewak pak wſcho na rjane a ſuche wjedro pokaſuje. Nad ranſchej a ſrjedżnej Europu knjeſi wyſchina. Nizina w połnozy woitkhadża hiſchcże bóle k połnożnym ſtronam. Nizina nad Atlantiſkim ozeanom ſda ſo bycź ſeſkakjena, pſchetoż ſ Azoriſtich kupow pſchikhada nowa wyſchina a mjes kupu Island a Schwedſkej tež wyſchina leży. — Jutſe krjeſi ſtudża błónjeſko 4,13 hodż. a howa ſo 7,40 hodż. Wẽſacżi ſtudża pſchipołdnju 1,46 hodż. a howa ſo rano 2,56 hodż.

— Se wjedrow. Hdyż njedżelu pſches Jiłk do Rożanta thwatachmy, wobdźiwachmy meju Jitkowſkeje młodżiny. Na wyſokej żerdźi ſmahuje ſo wjerſchk bantaty a rubiſchczaty. Hdyż ſu Njebjeſczeńcjo na ſwoju „wyſoku meju“ hordźi, mysłiłmy, ſo Jitkowſka wjele niſſcha njebudże. Litka widżimy po herbſkim kraju warjadnje wjele mejow. Wẽſcze, ſchtó je k tomu dopomhał? Bjes dwẽla naſch mijſter Mẽrczin Nowak ſe ſwojimi wobtraſkom w naſchim lubym „Pſchedźenoku“. Tak bjes dwoſta wobraſa njewidomnje widomnje ſtuknje. Tež w druhim my Sẽrbjo trjebamy widomneho pohona a pſchikłada, ale pſchikłada dobreho.

— Kwẽtkowej dnjej nujowcho ſjednoczeńſtwa w Budyſchinje ſobotu a njedżelu ſtej mẽſej pſchekwapjazy dobry wunoſchk. Tu je ſo ſaſo ras woporniwoſcź Budyſchſkich wobydlerjow rjenje pokaſała. Wunoſchk ſ pſchedawanja kwẽtkow wuczinja pjeza pſches 2000 hriwnow.

— Kradnyli ſu we wokolinje w nozu k 7. 5. 1927 ſ nutſłamanjom motorſke kolo ſtamki „Universelle“. — Kroſtna maja cżiſło 426, motor 691, 2,5 PS, ſe jozinkim ſtyłohom. Spóſtnawarſke cżiſło je I. K. 31876. — Wo wyſzowne ſdẽłenja proſby kriminalne wobdẽłenje we Budyſchinje.

S Jenikez. Saſidżenu ſobotu ſu tudomna burſka hoſtiwa pſchenajata. S pſchihotownych najenkow poſtoji knjez Wacker ſ Budyſchina (wobſydżeſt „Albertowoje ſahrody“) 250 hriwnow. Pſchi wotſtłoſowanju jemu hoſtiwa ſ 3/4 hłoſowo pſchipadny. Knjez Wacker je hižom pſched ſtawi ras naſchu hoſtiwu ſebi wotnajał.

S Bukez. Njedżelu wjecżor wokoła 6 hodż na nawjecżornym kónzu wſy je jedyn Shorjelſki auto kolojẽdnego pſchejẽdże. Kolojẽdny mẽſeſke hiſchcże ſboże, ſo na prawy bok padże. Jemu ſo tehodła niczo njeſta. Pola kolẽſa ſo ſadni dẽł cżẽſko wobſchkodżi a kolẽſarjowa drasta ſo róſdre. Wocżiły ſwjedzy wokruczeſchu, ſo je kolojẽdny zyle na prawym boku jẽł a ſo wſchitka wina na wjedniku auta pada.

Se Semiz. W jenym bliſkim hoſcżenzu ſo ſaſidżenu njedżelu a pónđelu 22. a 23. meje 1927.

S Brẽſny pola Kamjenza. Ssobotu popołdnju krótko po 4 hodż. wudyri w ſtatoku ſkałarja Adolfa Schönyho wohẽń. Wón wuđże w domſkim a ſnieżi domſke a brózeń, kiż bẽſche k njemu pſchiwarjena. Twarjenje bẽſche ſtare łẽpjerſowe a ſe ſłomu kryte. Płomjenja ſnieżichu tež mẽble, droſtu, ſchafy, 40 hriwnow pjenjeż, ſłomu a pżu ja ſkót. Jako wohẽń wudyri, bẽſche wobſydżeŕ runje na polu, mandżeſſka pak bẽſche w Kamjenzu, ſo by żeſi wſchekake wobſtaraka. Wohẽń je najſtẽrſe ſ hubjenym wuſnjom naſtał.

S Hornich Brußow. K poſledniemu tudomnemu woſnjej mózenu hiſchcże pſchiſpomnimnicź, ſo je wulke ſboże, ſo k wjetſichim njeſbożam njedóńđże. Wopalny miſtſirr Nedowot Radſchowſkeje wohnjowoeje wobory wukhowa wobſydżerjeſ ſ naiſhwy, jako bo twarjenje po zyłom palenſke, 2000 hr. hotowych pjenjez, pſchi cżimż ſo wjerſch ſnyjmy. Hoſcżenzaŕ Schẽrz ſ Radſchowa ſo ſ wjetſchom dełnjeho poſkhoda dele ſnyjmy a ſo wopalwiſchi na cżukomaj a nowo maj ſtani. Pſchi njewjedrje ſandżeme ſrjedzu dyri błyſk do wopalniſchcża

*

Z Drjeżdżan. Prichodnu njedżelu 22. meje budża za katolſkich Serbow w Drjeżdżanach a wokolnoſci ſerbſke kemże w kapali Taſchenberg-Palaiſa na hasy Taſchenberg 3. Rano wot 7 hodż. ſo ſpowẽdź ſłyſi a we 8 hodż. je Boża mſa. Kapała leži cyle blizko Dwórſkeje cyrkwje. Z elektriſkej żeleznicu dojẽdże ſo z cżiſlami 9, 11, 13 a 7 a 15 hač k Dwórſkej cyrkwi, abo na Póſtowe naměſto z 2, 6, 10, 18, 19, 20 a 22, abo na Stare naměſto (Altmarkt) z cżiſlami 2, 18, 19, 20, 22. Wot tam ſo lohko dopraſeš. Wſẽch lu-

Beremund Cerwjeny.

(Stawiſna kraje w Schpaniſſej.)

4] (Pokraczowanje.)

„Praj hrabi Borellej, ſo ja jenoż Olivje Cabretej, prawemu hrabi nad Barcelon, holdowanſku pſchiſahu dam, a ſo twojeho knjeſa namołwjenje wuſmẽſchu każ harde bamborjenje hłupaka.“

„Nó derje,“, wotmołwi jemu kataloniſki pósłanc, „Wy potajkim wotnajeſti pjenjes ſapowẽdżicże! Wy żẽbi hrabje hnẽw żadacże a nuczicże jeho, ſo ſmoju napicżeczo wam pónđje. — To móże waſ waſche hrody płacżicź.“

Bermund Cżerwjeny wuſmja ſo wótſje a pſchikaſa Katalonſkemu: „Wopuſchcż khẽtſje Calłbato, hdyż chcżeſch hiſchcże ſe ſtrowymi ſtawami ke „hrabiſej nad Urjel“ ſo wróticź!“

Jeho hnẽw dyrbjeſche ſ nẽkotrymi thanami ſyłneho wina potepjeny bycź. Potom ſtudże ſo na ſwojeho konja a jẽchaſche rychle do Monſerraia k ſwojim towaſſcham.

„A Fritjof?“ be prẽnje praſchenje.“

„Smẽrom każ pſchezo!“

„Tak dżi a praſchej ſo k poſledniemu raſej!“

Po dżeſacz mjeńſchinach pſchiđże cżornuch wróćo: „Jana wotmołwa!“

Tu wuraiſ Beremund wobiđny ſakr, kiwaſche cżornuchej a praji: „Widżiſch tam mochowu ſkaliſnu, kotraż ſo tak daloko doprẽdża thła, wyſche hrimatnych ſołmow rẽki Sſlobregat? Wẽſch, ſo je tam rẽka najhłubſcha. Schtoż ſebi Sſlobregat tudy dele ſcżehnje, njewidżi kłónczka ani mẽhaczka. — S tutoho wokna mózu rẽku a ſkaliſnu derje widżecź. Nẽkto poſłuchaj, njewołniko! Borell, kataloniſki błudny, budże mi wójſko na ſchiju poſwẽſnycź, a we wójnje ſu ſony a dżẽci na pucżu! — Ssy mje ſroſumił? — Cżiſi ſkoru!“

Njekhmanje ſchcżẽrjeſche ſo cżornuch a ſuny ſo je ſkale. Beremund pak ſtejeſche pſchi woknje a hladaſche pſcheſcze na wośmamjenjenu ſkatu. A grawocżiwa, hdyż tež krótka, bẽ hra, kotraż ſo nẽkto tam ſta.

Cżornuch pſchiđże a cżẽhnjeſche wobeheho jatcho ſa ſobu, kotruż, każ ſo ſdaſche, ſwój wozud hižo ſnajeſche. S morwobłẽdnym wobliczom potłaknu ſo Fritjof na łamjentau kromu a ſbẽhny ruzu k pacżerjam, k njebjeſam.

Njewótnik pohładny na wokno, hdyż jeho knjes ſtejeſche; pokoſi potom wokoło cżẽła njeſbożowcżeho hólcża za powjes, na kónzu powjaſa bẽ cżẽzki kamjeń pſchiwjaſany. A prjedy hacź Fritjof ſwoju modlitwu ſkónczi, pſchimny jeho cżornuch njejmilnje a ſtorcżi jeho do hłubiny, pſchi tym cżiſchcżeſche tež kamjeń dopredka.

Beremund Cżerwjeny widżeſche je ſwojeho wokna, kak ſo jeho wnuk, prawy knjes nad Monſerrat a Calłbato, ſa cżornucha pſchimny, kak wón, wot toho wróćo ſtorcżeny, runowahu ſhubi, kak wón ſaſo ſwoje ruzy k ſadwẽłowazemu pytanju wupiſcheſtrẽ a potom ſtyſcheſche wón ſchiſt, kak hróſbny a njeſtróżny, ſo wón hromadże ſjedże.

To bẽ ſmjertny ſchiſt cżornucha, ſa kotrehoż draſtu bẽ ſo Fritjof krucże pſchimnył a kotrehoż bẽ ſobu ſtorhnył do najſłubſchich ſołmow Sſlobregata. Wyſſoko jeſchcżaſchu ſo żołmy. Sſlobregat thowaſche wulke potajnſtwo hłuboko na ſemi.

Beremund ſaczini ſa thwilku wocżi. Tola hdyż jej ſaſo wocżini a tež cżornucha wjazn njewuhlada, bẽ wón wjeſeły, ſo je tej ſłużobnik prjecż, kotryż bẽ ſ nim tak wjele wobiđnych cżinkow mẽł. A tola bu wón łuſt njemẽrny. Wón ſeſedża ſej konja a jẽchaſche prjecż do lẽſa, bjeſe wſcheho plana, tu a tam; a hdyż bu jemu ſej pſchimnały, dha cżẽrjeſche wón wbohe łkocżo won do polow a cżẽrjeſche tak ſkoku, hacż ſchtrẽ łetachu, hacż ſeſcżej ſ tkamy ſwẽrjeſcża łétaſche, tak ſo wón w ſkakanju ſaſta a wótſje hrjeholazo ſwoje bolesċe pokaſa, kotreż bẽ jemu wótry wotroh cżiniły.

Wjecżor wrócżi ſo Bermund hakle. Jyle ſeſłabjeny padże na ławku a reſeſche ſa thanu najcżẽſcżeho wina wodu ſo tak, ſo wón ſtoru łożo njenamaka.

Tola ſchto bẽ to?

Njeſoſcżeſche tam bẽta poſtawa nimo njeho?

„To pſchiđże wot — wina“, wołaſche Beremund. „pokłate — njech — je tuto wino!“ A wón łeżeny ſo na łożo, hdyż wón wopojeny krucże wuſmy.

Tola, łeđy ſo hođżina miny, dha ſo wón pſches ſwój ſamżeny łichit wubudźi a ſjedże ſ łoża: „Fritjof!“

Włoży jemu na hłowje ſtejachu, ſtawy ſchepotachu, ſymny pot ſo wón poczẽſche. Arunjewon hładaſchtiej jeho wozji na wokno.

Tam, tam wón ſtejeſche, ſamordowany hólczeż, wo prawdżity knjes wot Calłbato a Monſerrat! Woda bẽſcżeſche wot jeho draſty a jeho włoſkom. A jeho mócrej wócżaſy hładaſchtiej a jeho wupſcheſtrẽne ruzy pokaſachu na mordarja.

Sdyhujżay pohđnu ſo cżuiłowany. Wón dżyſche ſo blíſtich brónjow ſmogowacź, tola każ wokoł leżeſche we jeho ſtawach. Każ pſchipiſutany dyrbjeſche na mẽſnje wołtacź, hdyż bẽ. Raniſcha ẽwẽtkoſcź wuđwobodźi jeho hałke.

Wodnju ẽmẽſcheſche Bermund jeho nózny ſtrach; tola wołta won zyłe dopoldnju ſmẽrom a myſlẽſche pſchezo neſchto. Popoldnju pósła won ſłużobnika k jeho pſchecżelam a towaſſcham, kotrychż na druhi dżeń k hoſcżinje pſcheproſyły.

Sałso bẽchu wokna rubjeżnitkeho hrodu wobſmẽtlene. Zyły dżeń bẽ Bermund ſe ſwojimi towaſſchemi hrod wuporjedżał, kotryż ſa kraſny dżerżeſche. Popoldnju pſchijẽcha wotpósłanc na ſachlazym konju a pſchipowẽdżi, ſo hrabja Borell ſ wulkim wójſkom pſchecżiwo Monſerratej cżehnje

Nẽſto wjecżor njebẽ ſo niczo potajneho ſtało. Wołajo a rejo, pijo a jẽdżo ſedżeſche „Tſżeczi banditow“ pſchi ſwojim wkodku, kotryż, wot wſchitkich najhórſchi, ſo ſam thwaleſche, ſo najwiaży klije.

(Skónczenje ſzẽhnje.)

bych krajanow činimy z turym na to kedźbliwych a prosymy, znatym a přiwuznym to zdźělić. Chcemy tola z tym dopokazać, zo sebi swój narod a swoju wěru wažimy, tak zo móża so druzy na našim dobrym příkładu zahorić.

Wobhladowanje zrěbcow w Budyšinje.

Kož lońdże lěto, tak wotmě tež lětša krajny srjedźerišći hamt w Budyšinje sandźenu pondźelu wobhladowanje srjebjatow. Konjow běše nětdźe 70 na Gräfiz luzy jady Krottenschmidtoweje dróhi sestajane, tiž buchu prizhowanitskej a pohodowjesćenišej kommitiji pschedwjedźene. Na czole kommišije stojesche k. krajnoradźarski nišćer wyschi ſ Wense, dale fluschachu do njeje sćěhowazy kuje: Natatschki radźićel Büchner ſ Budyschina, krajny skótlahowanišći direktor wyschišći kujeźeřtwowy rada dr. Grundmann ſ Drjezdźan, hospodarski rada Klahre ſ Pschiwoźicy, kujeźeřtwowy veterinarny rada dr. Secliger ſ Moritzburga a kujeźeřtwowy veterinarny rada Stephani ſ Budyschina. K sapiśanju do pschowanišćeho registra běsche 31 konj sanoſiwjenych, 1 pak dyrbjesche hnydom wrócźo stupić, tak so hišće 30 sdźiwasche. S nich bu 23 ſa jara dobre spóſnatych, 7 pak ſa dobraghaze. Knjes wyschi ſ Wense thwalesche, so bě wjele mlodych koni pódła. We Měnišći pjeza na mlodych konjach pobrachuje, w Sakſkej pobrachuje lětša 8000, k lětu pak hižo 12 000. Pschedwjedźenje koni, k ezemuż běše so wjele pschihladowarjow sešcho, traješe pschez 2 hodźinje. Na kobły dostachu sćěhowazy wobdźělerjo myta:

Na tři a schtyrilětnje kobły prěnje myto: knježna Margareta Schokezij ſ Jaſonjy; knjes Edgar Hencel we Wowujowje a knjes Kurt Schołta we Bórku;

druhe myto dostachu: knježa August Knoblach w Hornim Wujezu, Edgar Hencel we Wowujowje, rycerſkubłowy najeńk Hajnka we Wutokezijach;

třeće myto dostachu: knježa Jan Žyž w Bělſchezach, rycerſkubłowy najeńk Hajnita we Wutokezijach, tatarſki radźićel Ota Klahre w Pschiwoźicach a Kurt Mosch we Bukońi.

Konjazych ſiwjobom pschedwjedźe ſo 7., mjes nimi běchu rjane ſkoczata. Sſiwobjy běchu powschitkownje dobre. Tu dosta

prěnje myto: knježina Margareta Schokezij w Jaſonizy;

druhe myto: knjes Arnoſcht Seyfried w Jenkezach a

třeće myto: knjesaj Alfred Pech w Hodźiju a Jan Pěſch w Bórku.

Myta běchu wschitke pjenježne myta mjes 25 a 80 hr.

Po wobhladowanju a mytowanju ſeńdźechu ſo hobuſtawy kommišije a pławowarjo koni w „Kronprynzu“ k rosmołwje. Knjes wyschi ſ Wense pokasa tu hischće jónu na njedostatk koni w Měnišći. Wot toho tež pschińdże, ſo konjaze placźiny postupuja. We Budyſchiſej pschipuſchczerni je ſo pschipuſchczeńſki pjenjes ſa ſapiśanje kobły na 20 hriwnow a na njeſapiśane na 25 hriwnow ſtinjił. Na konzu knjes wyſchi ſ Wense hischće jónu wuſbehnje, ſo je by'a wuſtajeńa koni woprawdźe wulkotna. Stónkeżuje na to pokaſa, ſo ſo ratarjo njetrjebaju bojeć, ſo auta konje wuczińschcza.

Z Łužicy.

S Wopałeje. Schtwórtk wjeczor jedyn Budyſchſki automobil w hornjej wſy dźiowku tudomneho kamjenjetočerja Glaſera pſchejěźdźe. Jako dźiwiſche hołſa pola kowarſkeho mosta dróhu pſchejěźć, pſchiježdże nafowmjeny auto ſ Nowoſalza. Wjednik auta je ſpječa pſchedpiſanu ſignal dał a tež pomalu jěł. Kołeſarka bu pak njewěſta, dokelž ſłyſi myſlěſche, ſo dże auto na pódłańſki puć ſajěć. Wona ſe ſwojim kolom tadźe a pſchińdże pod auto. Bożi dźiw je, ſo je ſo hołza jenoż trochu wobodrěła.

Zwjazk wokrjesnych wohnjowych woborow w Budyskim hamtskim hejtmanstwje.

4. kursus wjednikow njedźelu, 8. meje 1927 w Biſkopizach.

Pſchiſchli towaršſchojo běchu ſo w 10 hodź. popołdnju na Tšelniku po wokrjeſnach ſeſtupali. Swjazkowy pſchedſyda knjes wopalny inſpektor Fiſcher-Biſkopizanſki powita towaršſchow a ſaſtupjerjow města a industrije a dźakowaſche ſo ſa wurjadnje ſłyšny wopyt, wobeſhe, ſo bě tež pſches 100 muži ſignalikow pſchiſchło, kotřiž hnydom na to ſe ſwojim ſignalnym ſwuczowanjom ſapoczachu pod nawjedowanjom wopalneho direktora Hauſy ſ Frankenthala. Knjes měſchczanoſta Müller-Biſkopczanſki powita ſhromadźenych w mjenje města a dźakowaſche ſo ſwojſkej, ſo ſwój kurſus wjednikow w Biſkopizach wotměwa.

Wjednizy ſtupachu w ſamknjenym rjedźe na ſportiſe namješto, hdźež běchu ſo tři Biſkopſke woboty a dwórniſchczowny woborny cžah ſe ſjkawu ſeſtupake. Na to wotmě ſo jenotliwje a po rjadu: pſchedejtanje feldwebla a wotjewjenje na wjednika woboty, noſtupjenje pſched gratami a ſady nich, ſwuczowanja na wſchelakich rěbłach, jěſdženje po powjaſu, wuthowarſkim ſklakwchu atd., ſchulſke ſwuczowanja pſchi wołowej, wotpowěſchomnej a motorſkej ſpkawje a pſchi hydrantowym wołu. Nadobrě wotmě ſo w tej formje, ſo běšche jako wopalny objekt dźiwadłowa łubja myſlena, a ſo ſo ſ hłowneho dźěła wołſjewjenja pſchi wołnju pſchedwjedźechu, pſchi czimž dyrbjachu ſpólnaci, kaž maju wjednizy kompanijow abo ſótdoczaſnje roskaſowazy wjednizy pſchikazy k nadběhej pola wopalneho wjednika pſchijimowaci a niz kaž ſo to hnuto ſtawa, ſo tódy na ſwoju ruku dźěła. S tym ſo pſchedwjedźenja wokoło 7/1 hodź. ſkónczichu. Shromadny wobjed na Tšelerni běšche ſ pſchekhodow k poſtajenym pſchednoſchkam.

Jako prěni pſchednoſchowaſche knjes wopalny direktor Hauſe ſ Frankentala wo alarmowanju. Signale, kotřiž ſignaliſtojo jenohłóſnje pſchijachu, wěſte jenotliwje pſchedſtkachu, tež wjednizy je pſchijachu, kaž ſu w ſnuczowanſkim porjedźe ſapiśane. Wobkedźbowaczy dyrbja ſo wołeſbe ſignale, hdyž wołeń wudyri, wo wſyj jenoż alarm, ſwonta wſyj wjeſkny a jednory alarm a pſchi łětnych wohnjach jednory a wjeſny alarm. Pſchedźdyda dźakowaſche ſo pſchednoſcherjej a proſcheſce wjednikow, ſo bychu tute alarmy we ſjwojich woborach wuſiwali.

Druhi pſchednoſchk knjeſa wopalneho direktora dra. Kauffmanna ſ Luba dyrbjeſche wupadnyć. Na to měſto poda pſchedſyda krótke roſjaſnjenje w ſamaritſtwje. Winowatoſcz tež ſamaritiſkich pſchi wohnjowej woborje je, ſo kłonuki noſcha a ſo njenoſcha na ramjenonaj ſamjo łěkařſkeho tija, ale jenoż na ramjenjomaj a na narucžnej bindże ſchiſi Janiſch. Samaritojo maju ſo w kóždym wokrjeſu do wokrjeſnych ſamaritiſkich wotdźělenjow zjednoczeći a nad ſobu wyſchſcheho ſamaritiſkeho poſtajeći, kiž dyrbi wecz ſudo a hłoſowanſke prawo w poſtajenjach ſaſtóſanjow. W prěnim wokrjeſu tole ſrjadowanje hižom wobſteji.

S poſtajenja krajneho wubjerka ſandźenu ſobotu ſdźeli pſchedſyda, ſo ſu powołanſke wohnjowe woboty w Drjezdźanach, Kamjenizu a Lipſku ſwołnjene, dobrowólnych woborniſkow do tſinjedźeſtleho kurſa pſchijimaczy a pomérne ſaruanje.

Tſeći pſchednoſchk měſjeſche knjes wopalny direktor Görling-Budyſchſki wo twarſkich konſtrukcijach ſ wobkedźbowanjom ſtracha ſaſynjenja. Wón rěčeſche wo wſchelakich twarach ſ kamjenjow, drjewa a żeleſa. Hdyž ſo fymna woda na horze ſtěchi, ſtołpy, ſcženy atd. ſyka, je ſtrach, ſo ſo wone ſaſyjemu. Stołpy ſ zyhelow płaczа ſwjetſcha ſa wohnjowołče, mjenje wětry je granit. Wjače wuhnje, kiž ſu nowoczaſnje twarjene, płaczа ſa wěſte pornjo ſtarym, kiž ſwjetſcha na drjewjanych hrjadach ſteja. Wjelby w twarjenjach, kiž ſo herje ſamkaju, poſticzeja pſchi dobrym pſchiſtrawjenju a dołhazhej ſyhlnoſcži najwjetſchi ſchkit. Pſchi ſaſyjenjenju hornjeho twarjenjoweho dźěła je wěſo mózno, ſo ſo pſcheraża. Najwěſcžiſche ſu wjerchi ſe żeleſoweho betona, tola padaze murje móża je tež pſcheraſchcz. Sſtołpy ſu tež wſchelakore. Dobry dułowy ſkłób, kiž je wot ſpodu derje zawodźety, mózemy ſa najwěſcžiſchi wobhladowacz. Kóžty a kmyty tſěchow, wołeje metallowe tſěchi ſu wuporjedźane naiſtraſchniſche. Durje dyrbja ſo pola fabrikow a wulkich twarjenjow pſchezo won wocžinjeczy.

Pſchednoſchk pſchinjeſe telko wedźenja hódneho a ſajmawego, ſo by derje było, dyžli-li ſo tajke pſchednoſchki bórſy wospjetowałe. Pſchednoſchk pſchinjeſeny rěcznifej ſyhlny pſchiſkleſ, ſa kotryż dźak pſchedźdyda ſcžěkowaſche.

Pod ſchtwórtym dypkom poda pſchedźdyda roſjaſnjenje wo roſdźělenjach we wokrjeſach a jich ſamyſt a ſamer k ſwojiſkej. K tomu pſchijimkowanſke ſo wuprajenja wo pſchedwjedźenych ſnuczowanjach a roſjaſnjenja wo pruhowanjach nawjedowarjow a ſtołpow. Stónczenje buſchtaj pſchedwjedźenaj ſajimawej aparataj, aparat ſa wieże powjaſow Weigangez; wobaj a aparat ſa wieże na ſtj wot Buſchbeka a Hebenſteita. Na to ſo towaršſchoju roſzohnowachu. Pſchedźdyda pſchejeſche wſchitkim wjeſke ſaſowidzenje na ſwjaſkowym dnju w Frankenthalu 21. a 22. meje.

Předpisma za dobrowólne wobnjowe wobory.

Kommandant abo hejtman?

Kommandant abo hejtman? Po pſchedpiſmach krajneho ſwjaſka ſakſkich wohnjowych woborow wo ſłužbnych wołnamjenjenjach njeje to na ſadnym pad jene a tojſame, ale tu mjeta ſo woboje do hromady, jako by to jenoż tak być dyrbjało!

Wothladamy ras wot hamtſkich titulaturow wopalnych direktor, wopalny inſpektor a wopalny mějſtr, ma wjednik wobory nóſnicz titul „woborny hejtman“. Hejtman je wjednik wotdźělenja, kotreż je wſchudżom k ſamoſtatnemu haſchenju thmane. Licžba muži pſchi tym w Sakſkej nicžo prajicź nima, ſchtož je tež jene prawje. Cžim nowoczaſniſcha je wobora wuhotowana a wuwuczena, ſ cžim mjenje muzemi wona dźěła.

W małych wſach wuſtdże wobora ſ jenym haſchenſkim cžahom (kak je tón ſeſtajany, nima ſo tu rospiſacz). Wjetſche měſtna pak ſu huſto nuſowane, dalſche haſchenſke cžahi ſeſtajeć, ſ kotryžkuli ſazo łódzy k ſamoſtatnemu haſchenju thmane wotdźělenje pſchedſtaja a kotreż ſazo pod hejtmanom ſteji.

Hałe hdyž dwaj haſchenſkaj cžahaj wobſteji tai, ſmě ſo kommandant poſtajicź. Wobkedźbowacz dyrbi pak ſana a ſamſna wołoba njeje, ale ſo kommandant nad hejtmanom ſteji. Woborny hejtman je ſpólnacz na ſlěbornym naſchiwku na ramjenomaj, kommandant pak na ſlěbornym pletwje.

Wobdźělenje na nabožnym rozwučowanju w Sakskej.

Hdyž ſu nětko tež licžby ſ Kamjenizy wo ſchulſkich dźěcžoch, kiž ſu jutry do ſchule ſaſtupiłe, ſnate a kelko ſ nich ſo na nabožnym roſwuczowanju wobdźěli, mózemy tu krótki pſchehlad podacz.

W Kamjenizu ſu w naſtupanju do ſchule ſaſtupjerjo ſcžěhowaze licžby ſnate: W lěcze 1925 ſaſtupi do ſchule 3057 dźěcži, ſ nich dosta nabožnu wuczbu 2888 (to je 93 proz.); w lěcze 1926 dosta wot 6225 dźěcži 5725 (to je 92 proz.); w lěcze 1927 dosta wot 6355 dźěcži jenoż 5602 (88 proz.) nabožne roſwuczowanje. Kaž w Lipſku tak je ſo tež w Kamjenizy wjazy dźěcži wot nabožneje wuczby wuſtupiło, hacž hdy przedy, jenoż w Drjezdźanach ſo wjazy k nabožnije pſchiwobroczichu.

Sa wſchitke tři ſakſke wulkomęſta dozyła pſchedſeza nam ſcžěhowaze licžby:

W lěcze 1925 dosta wot 12 993 dźěcži 10 704 nabožnu wuczbu (to je 82,3 prozentow). Jano njedosta 2289 dźěcži (to je 17,7 proz.). W lěcze 1926 dosta wot 26 531 dźěcži 21 755 nabožnu wuczbu (81,9 proz.), jano njedosta 4776 dźěcži (to je 18,1 proz.). W lěcze 1927 dostawa wot 25 843 dźěcži 20 967 (to je 81 proz) nabožnu wuczbu; jano njedóſtawa 4867 dźěcži (to je 19 prozentow).

Po tychle licžbach je wotſtupjenje wot nabožneho roſwuczowanja lětża wo 1 proz. přitpiko. Tola pſches ſk ſchtwórcź wſchěch małych ſchulſkich dźěcži ma po ſtarſchiſkej woli dalewon nabožnu wuczbu dostawacź.

Pčolarjowe winowatosće w meji.

S prěnich podawarjow pyłkowiny mózachu pczołki pſchi ſtónczenym wjedrje dojcź pizy do kocžow nanoſnycź, jo mohłe lehnidło ſa ſnyłne potomniſtwo wothładacź. Haprleja pak, kiž lětża wſchitke ſwoje njeluboſne boti pokaſowaſche, je ſtebi wulke wopory zadała; ſnyła hromadźerkow, kiž ſu ſynnu pſchětrake, je pſchi ſnědach a krupach, kiž ſo njejapzy ſnynnyhu, jara woteběrała; matki ſaſtachu ſkoro dozyła jeſka kłaſcz, tak ſo dwunjedźeſtku pſchestawku w lehnjenju ſpóſnachmy, kiž je ſa ſaſne noſchenje mjedu ſ wulkej ſchkodu. Ale wot toho cžaſa, hdyž wſchenje kzěża, roſcže też lehnjeńſke hnězdo dźeń wote dnja, a dokelž drje ſmémy pſchi pomałkim ſcžoplenju wocžakowacź, ſo wiſchenje, kruſchiny, ſłowcžiny, jabłonje a raps ſtajnje dale kzěża, ſu też nadźije na dobry ſaſni měd na prawym měſtnje.

Lóſchť k kwarjenju je wotucźiť. Próżdne płaſty maju ſo wottrycź a k lehnjeńſkomu hnězdu ſunycź. K pozłedniemu płaſtej pſchińdże ſrjedźna deſka a ſa wołno wobłucźať, hdyž może ſo pſchiſłorjeńſka ſadoſcź ſ tworjenjom trutownych błónkow wuſkutkowacź. Hdyž pczołar porjadnje tónle pezłedni kocžowy wobłucźe wurěſuje a hdyž pczołkam ſrjedźne ſcžěny wumtwarcź dawa, ſo nmjenſchuje łóſcht rojenja. Mjedowa měſtnoſcź ſo pczołkam hakle potom wotewri, hdyž je lehnjeńſka měſtnoſcź k puknjenju polna. Pokaſuje-li tuł łóſcht k rojenju, hdyž wożebje błónkow matki hłada, dha njech pczołar wſchitke ſaczinjene lehnjeńſke płaſcze, błónki, matki a nětkotre napjelnjene płaſcze do próſdneho kocža doniese a njech tele pczołki tydzeń dołho pizuje. Stara matka wołtanje ſ wotewrjenym lehnidłom w ſtarym kocžu, doſtanje ſrjedźnje ſcžěny a wuwija ſo bórſy ſe ſwojimi ſwěrnymi pczołkami k dobremu wunoſchnemu ludej. Wot wupruhowanych ludow pczołar wěſo próſdne wurojene błónki do pſchipuſchczeńſtich kaſchczikow ſtładże, ſo mázе tak matki naturźaj płahowacź. Sa porjadne płahowanje matkow ſ nowemu wobſładowanym kocžom maju ſo wſchitke pſchihoty ſtacź. Najpſchihódniſchej měſazaj ſa płahowanje ſtaj junij a julij. Pſchipuſchczeńſa ſo 1. junija wotewri. 47. originalny trutaf je ſynnu derje pſchětrak a ſo ſ rapſowego kzěża k płahowanju łhmany wróći. J. Hamtiſe ſ Budyſchina

Z dźěławosće wikowańskeje komory w Žitawje.

Dźeń 4. meje 1927 wotmě ſo polna ſhromadźina komory, w kotreż pſchedležeſche wollicženje na licžeſke lěto 1926/27 a nacžiſk ſa hoſpodarſki plan ſa 1927/28. Pſchi tym wojſewi preſident komory, knjes fabrikſki wobſedźer Pawoł Rudolph-Walldorfſki, ſo ſu komorne pſchinoſchki, kiž buchu ſa hoſpodarſke lěto 1926/27 ſběrane, wjeſchi wunoſchk mékе, hacž běſche to dopředka widźecz. Tohodła maju ſo wone też hiſchcze k ſapłaczenju wudawkow w prěnim ſchtwórcžłěcže běžneho wobłhodneho lěta wuzicź, tak ſo ſo jako ſa 15 měſazow ſapłaczene wobſładuja. Komora ſkwali tute wuwjedźenja ſwojeho preſidenta.

Pſchecžiwo wotmyſlenemu powyſchenju póſtoweho porta a pſchecžiwo referentſkemu naczińſkej, kiž bu k tomu w němſkim poſtowym miniſterſtwje wudźełany, je ſo komora wobroczika ſ dopokajom, ſo njeje ſpóſnacz, ſo by powyſchenje porta we wotmyſlenym roſmérje nuſne było.

Němſkoſtatna póſta chze najmjeńſchu měrusa liſtowe poſłyłki na 11,4 k 8,1 gm. poſtajicź, ſo by wobcžežnoſcže, kotreż tułhwilu pſchi tym ſ kołokowazymi maſchinami naſtanu woſtajiła. Komora je tomu namjetowała, ſo měſ ſo najmjeńſchi format na wulkoſcź 7×10 poſtajicź a nimo toho pſchekhodny cžaſ ſnajmjeńſcha 30 ſ lěcže wołtajicź, ſo bychu mohłe ſo wobſtatki na ſkładach pſchetrjebacź.

Sa ſawjedźenje 3 kg. póſtowych paketow je ſo komora ſ wumělenjom wuprajiła, ſo pak ſo ſ tym płanje pakcžikow (hacž do 1 kg.) njeby ſamjeſowako ako ſběhnyło.

Pola direkzije němſkoſtatneje żeleſnizy w Drjezdźanach je ſo komora wo ſawjedźenje njedźeliſkich nawrócžnych jeſdnych liſcžikow 2. rjad. na cžaſomaj je Žitawy na Lubiń a Budyſchin do Drjezdźan prójowała.

Wo wuprózdnjenju fabrikſkich bydlenjow, kiž ſu ſ wołobami wobſtadźene, kotreż do wobſtkoda njeſkłuſchcża, ma ſo w bliſkim cžaſu w němſkoſtatnym dźełowym miniſterſtwje ſ nowymi jednanjemi japoczecź. Komora je podłohi hromadźika a je ſwěſcźika, ſo ej we wokrjeſu komory nětko hiſchcże wot pſches 2000 fabrikſkich wobydlenjow pſches 600, potom nětdźe kzěżina, ſ podrunźnitami wobſtadźene, kiž we wobkhodoże njedźełaju.

Pětr Kuzmič Kozlow.

Pětr Kuſmicź Koſlow je ſ wjednikom wulkeje ruſkeje eſpedizije po mongolſkich pnſcžinach. W poſłedniem cžaſu ſu do Leningrada doſchłe poſłednje wědomoſtne ſpěchi. Dobyłli wuwjedźenje we wulkim roſméru ruſkeje eſpedizije do Mongolſkeje, kotruż je puczował a ſemjeſpytnik P. K. Koſlow nawjedował. Take eſpedizija, kotraż je tſi lěta błeſ pſchetorvhinjenja trała, woſtaminjenja ſa kulturnu ſkwět a wědomoſcź mnohich muſpéch. Wobdźělnizy eſpedizije ſu prěni krócž pſchiſchłi hacž dotal njepſchepytanemu dźełu puſcžiny Gobi, hdźež ſu naſběrali bohatu macžiſnu ſ wotrjada anthropologije (ludowědy) ethnografije (narodopiſu) zoologije (ſwěrinopiſa) a botaniki (roſtlinowědy). We

puśeźnje je eksedizija wjazy hacź 1000 km. pśeschcka. Semja, kotruź je wusfkrschowala, je wjetścha hacź 150 000 kwadratowych kilometrow. Mjes druhim je śo dróha ł 13. kćetkotka wujewiła, kotraź je dźensa hižo ł pełkom sanjeźena a ma nětko śaśo być wuprawjeśa na wusnamnu swjasowaju dróhu Mongolskeje a Pekinga. Wukopało je śo mnoho budhistiskich pśchibohow, nadoby a plastiki, stónźnje śu śo teź namalale pśinomne dokady w rěcźi sascheho naroda Si-Sja. Na wróćezopuću wujewi śo mortwe mésto Charachoto a w changanskich pohorach rosiwalinky starego Khinejskeho mésta. W puśeźnje jeika śo Kozlow ł puczowarjom Sven Hedinom. Na pśchepytowanju sterkow dźiwaju pjatnaćo śwérinoswpynitzy, rostlinarjo a semjespynitzy. Akademije wédy a eremitaże. Sto 000 rohubpśichiwześenych rostlinow a żywnjenjow maju pśchichodnje być nétkotre w Ruskej rationelnje pśetowane.

Ze susodnych a dalśich krajow.

* S Odernana. (Krajny kat Brand wumrěł.) Tu semrě 84 lět stary a daloko pśches sakse mjesy znaty krajny kat Morig Brand. Wón je 55 lět dołho stótnikam klowy rubał. Hižom jeho nan a teź jeho bratr pśichaj śebi tuto powołanje wuswoliłoj.

Pśilopk.

* **Cześodła bacźony wotemrěja.** S rjanym naleźcom pśichikmataja bacźony śaśo k nam. W zyłej Němskej, wobeźej w śewjernych dźélach, pytaja śwoje stare hnězda, njeźu jeźa, wulahnu je a pśinja a wocźahnu śwój dorost. Stkoda jenoź, śo licźba bacźonow hładajny wotehěra a to tak, śo dyrbi śo po cźasu ł jich wotemrěcźom liciźcź. Pśiciźinu tuteje njelubosnje wźaki njeźu dołho wuśćěpiźcź mógli. Hakle loniske lěto bé mnohim pśchecźelam Bożeje śtwórby napadne, so tak mało bacźonow śo ł juha wórźi, hacź śu śej tam wuleczśe, njemóże potajkim na njedośahajnym rosmnoźenju salećeź, so jich licźba stajnje wotebéra. Hakle nětko śo źa, śo ju prawu pśchiciźinu wuśćěpiźili. Bacźony cźahnu do symy kaź we Němskej jenoź cźi najmośebnischi ludźo, do Egiptowskeje. Tam źiwja śo najprjódjaju wot tak mjenowanych pucźowazych skopcźkow, kotrež w njeśmérnych licźbach pśchi bryohach rěki Nila źyndla. Tute skopcźki śu Egiptowcźanow runje taja cźmila kaź w cźasu Mójsiża. Egiptowcźenjo nakoźuja nětko najmodernische śrědki k smćenju utych swérjatkow. Won arsenik mjetaja, kiž skopcźki hnydom mori. Bohużel żerje bacźon teź morwe skopcźki a jěd, kiž w nich trźi, je teź ja njeźo że śahubu. Po wjele stach, haj tyźazach źu morwe bacźony na polach namtali, kotrychź śmjercź śo jenoź pśches sajědocźenje rosśaśnicź hodźi. So bychu śo bacźony śdźerźale, budźe śo dyrbjeć na egiptowske knjeźerstwo tłócźiś, so bychu ł druhimi śrědkami tute skopcźki nicźili, ł kotrymiž teź bacźon śwoje źiwjenje pśchiśahuje, kiž je teź tam jara lubowany a widźany.

* **Dobytny pótrěł.** 24létny pśchetupa Kurt Riegert, kotrehož běchu pónźdźelu w Barlinje sajeli, dokeź śe śebi pola juwelěra 2 cźaśnikaj pśchiwoził, bě we śwojej komoraz w polizajskim jaśiwje śebi ł wobwěśnjenjom źiwjenje wsaź tyntak, schtoź pak jemu w prawym cźasu sadźewachu. Wumoźeny storźesche, so jeho źołdk jara boli a wusna śo, so je wobaj rubjenaj cźaśnikaj spóźerał. Jeho dyrbjachu do thorownje dowjesć.

* **Udetej je śo poradźiło, Alpy pśchelećeć.** Snaty lětaŕ Udet wulećeźa śebi pjatk ze śwojim pśachtatym lětadłom ł horiśtscha Zugspitze dele. Lětanje śo derje poradźi a Udet pśchistajі pół hodźiny poźdźisko mjes Ehrwaldom a Leermosom. S tym je śo njewschédny manever w lětanju śbożownje poradźił.

* **Snižnje porta w Hollandskej.** Kaź hollandske nowiny ł Amsterdama pśichu, chze hollandske knjeźerstwo porto sa listy w śmutskownym kraju a do kolonijow snižiś. Pśchihotowanske dźéła póstowego sarjadnistwa śu hižo tak pokrapśowale, so sniženy porto najskerje hižo k 1. julijej do mozu stupi.

* **Hilda Hanika wumrěła.** W jasiwje sa źónskich we Repy pola Prahi wumrě njedawno Hilda Hanika w 25. lěcze źiwjenja, hdyž běsche schtyri lěta wot śwojeho 15-lětneho sabudźenja ke thłostarni wotpotućiła. Pśchi tutej powésći dopominamy na na tragiski njeschtk, kiž běsche we śwojim cźasu daloko sa mětom Brnom a pśches mjesy Cźěskotłowakskeje najwjetśchu kedźbliwosć śbudźił. We nałećzu 1924 śtejachu pśched Brnjanskimi pśchisažnymi wobstorjeni Hilda Hanika, jeje macź a jej wujowc, so śu śe samyślnom mandźelskeho Haniki, kotrož w cźěskotłowakskim wójsku sa hejtmana źłużeśe, skónzowali. Hanizynu bé źebi tehdy młodostneho wujowza ł wumwjedźenju njeschtka wusmolika, a tón bé śo wot wobeju źónskeju narećzeć dał, so njedaloko Brna hejtmana na manevrskich polach straźaju sasćeli. Snydom po njeschtku tukachu na Hanikowu mandźelsku a jeje macź, dokeź běchu hubjene wobśtejnjośe we źwójbje, w kotrejž wobźeje macź śchpatnu rólu hrajesche, powschitkomnje śnate. Sławne ménjenje běsche hižo dawno do śtónćenja progeła, w kotrymž wobé źónskej drje śo śwojeje winy njewusnaschtej, ale jeju śakotsne wina móżesche jo jimaj dopokasacź, Hanizynu sasudźiło. Dźećo, kiž bé Hanika nećchto mějazow po wubudźenju porodźała, je jeje sakitowaŕ k śebi wsaŕ a wocźahnył. Sapodata próśiwa wo wobhnadźenje a pusćchenje ł thłostarnje, kiž bé Hanika dla njewubojomneje thorosće cźiniła — wona cźerjepsche pśche śuchocźinu pluzow — njeje hischcźe była pśchehladana a wotbyta.

* **Zakotny mandźelski drama.** Zakotny struchły podawk ita śo w Angouleme w Franzowskej. Mandźelstaj Boudet běschtaj śo dźélitkoj. Zónska źadasche śebi powyschenje pjenjeźneje podpjery, kiž mějesche jej muź dawacź. Hdyž pak tón źadane powyschenje wotpokaźa, tśěli jemu źona kulku do htowy. S pośledniumi mozami śo muź hraba a wutorźe źonje revolwer, wutśěli a śrani teź ju śmjertnje.

* **Statistika franzowskeho wobydleŕstwa.** Po nakhwilnej statistiźy wobydleŕstwa sa lěto 1926 liczesche Franzowske 30. junija loniskeho lěta 40 475 000 duschow a w běhu lěta pokaja śo śtaby wusbytk porodow nèhdże 52 768 duschow. Porunja lětej 1913 bé nimale jenak wjele ludźi zemrěło, mjes tym so śo liczba narodźenych se 790 335 na 766 226 śniži.

* **Pśichi woktarju sasćelił.** Mjes tym so méschnik w zgrikwi w Jakobźzallasu we Muheśtej litaniju źéwasche, bliżeśeche śo jemu pśchekupa Franz Schmidt ł Organowny, kotryź běsche jeho hižo pśiedy wohrożowak. Duchowny na njeho pohlada a jeho hłóź pocza tśchepotaś, ale won modleśche so dale. Mokomik poźdźisko Schmidt ł revolwra wutśeli a trjechi duchownemu śmjertnje. Potom cźekny do blisśeho pola a tśeli śo do wutrobna, ale jeho rana njeje na śmjercź straschna. Mudawa, so je skónzowany méschnik jeho źonu sawjedł, ale njemóże śwoje wudawanja dopokasacź. Pśiedy hacź jemu proześ cźinja, thźedża jeho pjerca pśchepytacź, hacź njeje duchathory.

* **Schto je Mississippi?** Mississippi, wijo śo po Sewjernej Amerizy wot połnoźa k połdnju, je nimale 7000 kilometrow dołhi a tohodla najwjetścha réka źyseje semje. Powétrowa linija wot źórka hacź do wusliwa je pschego hischcźe wjetścha dyźi ta wot Gibraltara hacź do Sewjerneje pśchedhory (Nordkap). Sa wobłhod Sjednoczenych Statow ma won njeśmérnu wažnosć. Jeho wulkich powodźenjow śo kóźde lěto jara straźuja a wone traja cźasto mésazy dołho. Tele jeho powodźenja śu cźim straschnische tohodła, so tale réka pśchi śwojej njeśmérnej pśchesterni a mózaj mnohocźe wody hacź dotal njeje śe źanymi pobrjośnymi satitansti twarjenjemi we śwojim běhu wumjasana, a so cźasto śebi zoje nowe réczniśchcźa wutworja, dokeź je w delnim běhu pśches mnohe wobwinjenja a sahiby saraczene. W lěcze 1897 nacźini wulke powodźenje wokoło 200 mil. hriwnow schkody. Wichi normalnym wobśahu wody je réka blisko mésta New-Orleansa „jenoź“ 750 metrow schéroka, dale horjeka je wona mjenujaca hacź do połdra kilometra schéroka. So je tale hobrita réka tak straschna, wuźdże ł toho, so je pśchi 750 metrow schérokosće ł dobom 36 hacź 45 metrow hłuboka. Tuž hižo w rjadnych (normalnych) cźasach njeśmérne wody do doka wuliwa a je njewschédnje torhaza.

Najnowiske z celego swěta.

— Schkrowa powésć wo wjedze sa justiśchu frjedu: Śo pomrěźenje a symnischo, śeś toho so by nam deschcźił hrozyk.

Franzowskaj lětarjej Rungesser a Coli staj śo pónźdźelu rano na lět ł Franzowskeje do Newyorka puschcźiłoj. S Newyorka śo powé, jo je tam Rungesser k semi pschistajił.

*

Turkowske knjeźerstwo je pśheceźiwo tomu protestowało, so Italska na Dodekanetiśch kupach, Rhodu a Lemnu sejpernischcźa sa wójnski material pschiprawuje.

*

Turkowske knjeźerstwo 1 milijon Turkow, w balkanskich statach bydlazych, do turkowskeje Asiśeje pschesydli.

*

Cźangkajśolin je Jendźelskej a Franzowskej poslicził, so bychcźej ł nim formalny twjaśt wobsamknułoj.

*

Hutchinson w Kansaju (w połnóznej Amerizy) je śo je śnjelnym wichorom wupuścił. Jednacze wośobow je śo morilo a pśches sto śo śranilo. Wjele twarjenjow je śo wupuściło.

Hamske wozlewjenje z Budyśina.

Nastupa wólby do starschiskich radow

Wólby do starschiskich radow pśchi Budyschkich ludowych schulach wotmětaja śo 29. meje 1927, wot dop. 10 hodźin hacź do 4 hodźin pop. w kóźdej schuli wośebje.

Wólbne namjety sa jenotliwe schule maju śo hacź do 16. meje 1927 na pśchitajeneho schulskeho wjednika sapodacź. Wone dyrbja wopschijeć sa Pestalozzijsku schulu 12, sa Lutherowu schulu 8, sa Lessingowu schulu 8, sa Fichtowu schulu 3 a sa Tachantsku schulu 4 kandidatow.

We wólbnych namjetach maju śo kandidatoje ł pschijmjenom a pschedmjenom, ł wosnamjenjenjom stawa a powołanja a bydlenja tak sajmje sapisacź, so dla jich wosobow žaneho dwéla njenastanje. Woni maju śo we pósnajomnym rjedźe sapisacź. Teź podpiśarjo maju śwoje powołanje a śwoje bydlenje pschipisacź.

S dobom ł wólbnym namjetom ma śo sapodacź:

1. wobkrućenje kandidatow, so pschihłosuja, so śo jich mjeno do wólbneho namjeta pschijim.
2. wobkrućenje schulskeje wuschnosće, so kandidatoje kaź podpisarjo wólbneho namjeta pak žamne dźéćaŕ do pschistuschneje ludoweje schule śćelu abo zuje dźéćaŕ, kiž tutu schulu wopytuja, sastupuja. Kóźdy wólbny namjet ma mécź snajmjeńscha 12 podpisarjow.

Wólbne namjety śmédźa dwójzy telko kandidatow wopschijeć, kelkaj je śobustawow starschiśtwa rady wolicź.

Liśćina wólbothmannych po sakonju wuśeji 14. meje wot 7 hodźin dop. hacź ½1 hodźin pschip., 15. meje wot 9 hacź 12 hodźin dopołdnja a 16. meje wot 7 hodźin dop. hacź do ½1 hodźin pschip. a wot ½3 hacź do 6 hodźin popołdnju w schulskim hamcźe w Kupnizy po 2 schadomaj.

Hłosowanske prawo maju a móża śo do starschiśtwa rady wolicź dacź teź pschirodni nanojo abo pschirodne macźerje, kotriž śu w mandźelskim towaŕstwje ł cźśłnej macźerju abo nanom dźéćeja źiwi, dale wocźehnjerźaj starschi, kotriž śo pak zyle pak ł dźéla sa dźéćo staraju, jeli śu pschirodny nan abo pschirodna macź abo wocźehnjerźaj starschi hacź do 13. meje 1927 certnje abo pisomnje pola schulskeho wjednistwa namjetowali, so bychu wolicź měli a buchu ża wólbothmannych pschipóśitaci. Wólbothmannoś ma śo wotpokacź abo wróćicź, jeli hacź do 13. meje 1927 cźśłni starschi abo pschedpowruczniki abo wotthladaŕ wosjewja, so chze wolicź. W dwélomnych padach roshudźi wucźerśka shromadźizna, pschećeźiwo kotrejž rosshudej śmé śo w běhu 5 dnjow kóźdy na schulski wubjerk dla rosrisanja wobrozicź.

W Budyschinje, 28. haprleje 1927.

Schulizy wjednizy:

Jutte. Israel. Lahoda. Wjerab. Schumann

Towaŕstwowski powěstnik.

Budyšin. „Nadźija“ spéwa dźensa wutoru (10. V.) wječor z dypkom ½9 h. w Serb. Domje. — Wot ½8—½9 hodź. je w małej stwićcy wukubłanska hodźina w Słowjanšćinje. Dirig. Předs.

Budyšin. Naša „Jednota Sokol“ ma swoje zwučowanja kóždu srjedu wječor we 8 hodź. w towaršowni (Christl. Vereinshaus) na Hórnčerskej hasy. Načolnik.

Bukecy. „Radosć“ zarjaduje njedźelu, 29. meje, wulět na horu „Ješken“. Hosćo, kotříž chcedźa so wobdźělić, su wutrobnje witani a njech so hnydom pola towaŕstwa zamołwja. Dirigent.

Drježdźany. Wšitcy katolscy Serbow w Drježdźanach a we wokolinje přeprošuja so na serbsku Božu službu njedźelu, 22. meje, w kapali w Taschenberg-Palais na hasy Taschenberg 3. Spowědź je w 7 hodź, Boża msa we 8 hodź. Bohate wobdźělenje so wočakuje.

Hrodźišćo. Spěw. wotrjad tow. „Zerja“ spěwa jutry srjedu, 11. meje, wječor ¼9 hodź. w Njechorni. Dla wosebitych spěwow so prosy, zo bychu wšitcy spěwarjo a spěwarki přišli. Přidawk k „Spěwarskim“ sobu přinjesć. Dirigent.

Laz. Tow. „Handrij Zejleŕ“ změje přich. njedźelu, 15. meje, pop. w 4 hodź. měsačnu zhromadźiznu. Dla ważnych wuradźowanjow prosymy wo bohaty wopyt. Přisłušnosć kóždeho sobustawa je, zo z dypkom přińdźe. Předsydstwo.

Porśicy. „Sokoł“ změje pjatk wječor we 8 h. zwučowanje. Po zwučowanju je za aktivne a pasivne sobustawy zhromadźizna. Starosta.

Wulki Cisk. „Jednota Sokoł“ ma kóždu srjedu a sobotu zwučowanje.

Sokolski Zwjazk. Kedźbu! Wšěm Jednotam wozjewjamy, zo je zlět w Čisku na **14. awgusta** (nic 17. julija) postajeny.

Zwjazk serb. spěwańskich towaŕstwow. Sobotu, 21. meje, popołdnju z dypkom w 4 hodź. je hłowne posedźenje w „Běłym Konju“. Dnjowy porjad: 1. Što budże z Kocorowym „Nalěćom“? 2. Wobdźělenje při spěwnych wuběhancach w Prazy (1928). 3. Wo hłósnej kulturje. 4. Namjety, rozmołwa. — Dirigenca, předsydstwa a sobustawy wšěch towaŕstwow so z tutym na tuto posedźenje naležnje přeprošuja. Njech pak je sebi kóždy wědomny waž nosće wěcy. Ze serbskim postrowom

B. Krawc, hł. předs. J. Słodeńk, hł. dirig.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku Marko Smolet w Budyšinje. — Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Dučmaš w Budyšinje. — Za hospodarski dźěl: Arnošt Bart w Brěwnicy. — Za nawěstki: O. Janak w Bu[illegible]

Zbytki wóskowanych tkaninow
Sórcuchi z kožanych tkaninow, přikrywy na blida a sofy tunjo w Budyšinje, na pola **J. Erler** Zw. Lawsk hasy 10

Pytam swobodneho
ratarsk. dźěłaćerja
kotryž móže samostatnje dźěłać.
Kubeł Křižan
w Třešanach pola Budyšina
na Čornobohowej dróży čo. 12

Wysoko-
sućelna **kruwa**
je na předań
w **Šěpsecach čo. 2**
pola Delmicho Wujeźda.

Wysokosućelna
jałojca
je na předań w Čelchowie čo. 7

Wšě šulske knihi
dostanjeće
w Serbskej kniharni w Budyšinje

GESOLEI
w Budyšinje
Wustajeńca za strowosć a spomožerstwo
postajena wot spomožerskich hamtow města a Budyskeho hamtskeho hejtmanstwa
w Budyšinje, w zhromadźerskej zali měšćanskich zapósłancow (w Kupnicy II. poskhod)
wot 9. hač do 22. meje 1923
Wustajeńca je wotewrjena
wšědne dny wot 11—7 hodź., njedźelu wot 11—6 hodź.
Zastupne płaćizny
za dorosćenych 30 pj., za dźěći z přewodźenjom dorosćenych 15 pj.

Sokolski spěwnik
Njech sebi jón kóždy Serb kupi.
Płaći jenoź 50 pj. Na předań
w Serbskej kniharni w Budyšinje

Wuporjedźowanje wobuća
solidnje a tunjo
w najkrótšim času.
z ruku šite
z drjewowymi hozdźikami
Ago (bjez šowa a hozdźika)
Crepe-gumiiowe póduše
so na wšě črije přišija
Heinrich Mohr
w Budyšinje, na Žitn. wikach

Vogtlandske wumělske **Gardiny**
stamíny, story, kromki, vitraže
kupujeće stajnje tunjo pola
K. Erler w Budyšinje
na Žitnych wikach 11, knapřeče hosć. „Zl. Hwězda“ / Rěču serbski

Serbske křećeńske lisćiki
Serbska kulharnja
w Serbskim Domje „w Budyšinje

Přiloha k čisłu 108 **SERBSKE NOWINY** Wuteru, 10. meje 1927

Swjatočne poswjećenje khorhoje Towarstwa młodźencow w Rożeńcu.

Njedźelu, 8. rožownika 1927.

Rożant! Hewak ćicha wjeska. Přitulena klóšterskej holi. Na wjećornych hranicach luboznych Delan. Jenož na swjedźenjach swjateje Marije a ji poswjećenych dnjach mjerwi so tu z pobožnymi modlerjemi a pućowarjemi. Potom zaso swjata ćišina. W khłódku monumentalneje cyrkwje soni, baje, traje dale.

Što dźensa strowi Rożeńcanski Boži dom a zwony wšěch tak rjenje witaja? Kaž kwasna družka steji w mojskej pyše. A štož rožownik dočinić njemóže, to dokonjeju pilne, wušikne rucy. Do morja pletwow, wěncow, wrotow a napismow so nuri wjes a cyrkej a z wěže strowja Serbow trojake symbole. Syły luda ćišća so do wjeski. Khorhoje smahuja so we wětřiku a sylna hudźba wita do wsy. To swjedźeń młodźencow dźens je. A z nimi wšo so zraduje. Če přewodźeja pyšni jězdni a črjódy ćahnu po wsy dele, hdźež witaju so wutrobnje. W swjatočnym ćahu hibaja so do cyrkwje, do Božeho domu, zo Bohu by so prjed ćesć dawa, štož je wašnje pola Serbow zdawna. Wuznamna mejska pobožnosć. „Lilija“ zaspěwa štyrihłósnje „Njebjes kralowna“ a před Najswjećišim modła so njeličomne črjódy ludu, cyrkej hač do poslednjeho kućika pjelnjo. W presbyteriju khorhojow lěs a serbskich družkow krasna pyscha.

Swjedźeński předar, k. farař Delan-Baćoński, ręči lubym serbskim młodźencam khutne a wjesele słowa do wutroby. Strowi jich ze słowami basnika, zeła wšěch, kotřiž su přikhwatali na hnadowne město. Do Rożeńcanskich stawiznow pisa dźensa Klio nowy skutk. Prěnje łopjeno předstaja nam wobraz hnadowneho swjećeća, kotrež debi z połnym prawom nowu poswjećomnu khorhoj. A dale powěda předar wo stawiznach hnadowneho města hač do našich časow, někotre su samo z krjewju pisane. A dźensa so to tepce, štož tehdom z płačom so wobkrućeše. Dźiće přez serbske wsy a hladaješe do mnohich domow a wutrobow, hdźež je wěčna lampa žiweje wěry hasła a wustudnył swjaty woheń lubosće a wěry. A kak wulkotna mysl je w młodym syjerju wuprajena, kiž debi jenu stronu noweje khorhoje a k tomu Ćišinskeho słowa:

„Božo budź miły, zdźerž strowy a ćily
Do skónčenja časow mój serbski lud!“

A serbske barby namołwja nas k narodnej swěrje, k pěstowanju narodnych počinkow a winowatosćow. Do rožkow zašiwane žitne klosy pokazuja na powołanje młodostnych dźěłaćerjow. Młodosć je čas wusywa. Wo młodźinu torha so wšo. Dźiwać wšak so njemóžemy, zo hłowa druhdy so ći wjerći a mozby čežcy zaprahnu. O młodosć, kak spěšnje dźeš a ženje so wjac njewróćiš! Do hrěchow a wjeselow žiwjeńskich ponurjeny njepřińdże snadź wjacy do wysoka. Kak husto steji młodźina na rozpuću žiwjenja. Wuzwol sej prawy puć. Kak husto zdychuja w starobje: O Božo, wróć mi moju młodosć zasy! Zo njeby tola žadyn z nas tak wopłakować trjebał. „Khodźće we duchu a žadosće mjasa njewukonjećeć!“ Poručujo našu serbsku młodźinu swjatej maćeri Božej, namołwjejo wšěch, stajnje po pućach Knjeza khodźić. Dźěłaj a spěwaj!

Swjedźeńskemu předowanju přizamkny so hnydom swjatočne poswjećenje noweje khorhoje přez k. P. Romualda a to w mjenje wosadneho fararja. Ji kmótrachu Khata Koplanskec ze Sernjan, Hańža Wićazec a Marja Žurec ze Smjerdźaceje. A dwanaće družkow běchu swědkojo tutoho nadobneho skutka. Potom přepoda nowu poswjećenu khorhoj khorhojnikej z přećom, zo by ju stajnje k ćesći towarstwa nosył. Woprawdźe krasnu, haj wumjelsku khorhoj su klóšterske knježny w Marijnej Hwězdźe připrawiłe. Měsacy dołho su na njej dźěłałe. To njeje prěnja a posledna, kotraž je z jich pilnych rukow wušła. Za tutón skutk lubosće a za wšě druhe słuša jim njedźeleny dźak cyłeho katolskeho Serbowstwa. To je ćim khwalobnišo, hdyž nimaja k tomu žanych wosebitych techniskich připrawow, ale dyrbja wšo z rukomaj wušiwać hač do poslednjeje nitki.

Po nyšporje zestupa so njeskónčenje dołhi ćah, na kotrymž so 29 towarstwow z 20 khorhojemi k pochodej po wsy wobdźěli a wlećeše so wokoło poslednjeho statoka k Łazkej na swjedźeńsku łuku, kotruž bě k. kubleŕ Hańćka towarstwu darmotnje přewostajił a tak swjedźeń pomhał zmóžnić. Tu wotwiwaše so jara bohaty a wotměnjacy program. Spěwarske towarstwo „Lilija“ pod swojim pilnym wjednikom, k. Mikławšu Hajny, přewza njedźakne dźěło spěwneho koncerta na wotewrjenym městnje. Nastajna hara, kajkaž drje też druhdźe při podobnych přiležnosćach knježi, myli wózo přednoški a njedawa spěwarjam łóšta, bjezdźak wustupować. Po spěwje „Spěwamy z mocu ćesć a khwalbu“ (4-hł. měš. khór na słowa Ćišinskeho, złożene po jenej delnjołužiskej melodiji) witaše tukhwilny starši Mikławš Kokla wšěch nanajwutrobnišo na swjedźeń ze wšěch kóncin serbskeho krajika, samo z Delnjeho Wujezda. (Z dobom chcemy přispomnić, zo běše „Sokoł“ jara sylnje zastupjeny, wosebje Malešanski, kiž bě z dwěmaj awtomaj a ze swojej kapału přijeł.) Jedyn z Rożeńcanskich młodźencow přednjese prolog, pěsnjeny wot k. kaplana Józefa Nowaka w Žitawje.

Po spěwomaj „Serbske barby“ a „Ow, kak krasny je naš swět“ scěhowaše swjedźeńska rěč k. kaplana Wjaeslawka z Khrósće na podłožku słowow: „Meja a młodosć — wumjelstwo žiwjenja budźe skitał wótcow wěry, wašnjow a nałožkow“. Kak rjana je młodosć wot procha zemje njewomazana, njekažena. Młodosć je strašny čas. Jědojte žołmy waleja so z wulkich městow k nam. Wjele so swari na dźensnišu młodźinu — z prawdu a z njeprawdu. Tak mjenowana kultura žerje so teź do našich ćichich wjeskow. Njemóžemy so jeje dowobarać. Dyrbimy so skrućić a bróníć, mamy nawuknyć — wumjelstwo žiwjenja. Mnozy su znutřkownje hotowi prošerjo. Něchtóžkuli chce wulki narodowc być, ale je teź zwólniwy, přećiwo njemu dźěłać, hdyž so na druhej stronje lěpje płaći. Bjezkarakterny. Zwonkowna kultura njesmě kulturu duše přemóc. Dźensa chce kóždy swobodny być, nikoho wjacy posłuchać. Posłušnosć je wot mnohich zacpěte słowo. Što sebi někotryžkuli młodźenc, wukhodźiwši pokroćnu šulu, hižo być zda. Autority wjacy njeznaja, na starších njesłuchaja, chcedźa we wšěm mudriši, samostatni a njewotwisni być. Posłušnosć wjedźe k znutřkownej swobodźe. Mnozy chcedźa jeno rozumej a rozwólnosći knježić dać. Da jědźe z khwatkom do bjezdna, tamny chce wulke zaměry docpěć, kotrež Bóh ćłowjekej předpisuje. Ćłowjek dyrbi so wobknježić a přinjesć jako přikład tamnu epizodu Aleksandra Wulkeho z wojakom we pusćinje. To běše rjekowska zdźerživosć. Ćežke časy žadaja skrućenych karakterow. Tući budu potom też powołani strażowarjo ródneje zemje.

Rěći přizamknyštaj so khoraj „Hdyž na wysokej horje stoju ja“ (solo za žónske hłosy z přewodom muzskeho khora) a „Domčk mój luby“, pěsnjeny wot njeboh prelata Kumera, so počahujo na swój nětkuši statok w susodnym Łazku.

A nětko sćěhowachu mnohe narěče a při nich přepodachu zastupjerjo towarstwow a zwjazkow 29 rjanych hozdźikow. Krasne sekle darichu družki (na tute běchu klóšterske knježny wopon města Budyšina wušiłe), towarstwje Ralbićanskich knježnow a Khróšćanskich młodźencow. Tute dary budu nětko pyšić rjanu nowu khorhoj, kiž je swoje městno w cyrkwi namakała a budźe jeje pycha. Wulkotnu ideju, tamny podawk na khorhoji zwěčnić, kotremuž Rożeńcanska cyrkej swoje nastaće so dźakuje, a młodeho syjerja z rjanym Ćišinskim poemom (kiž je so ze sjedźiznu młodźencow namjetował) skhwalichu wšitcy.

Hdyž bě Frajšlagowy khór „Krasna družka, witam tebje“ wuklinčał, dźakowaše so nětčiši prezes towarstwa k. P. Romuald za bohaty wopyt a njewočakanu ličbu darow. Zdobom spominaše na přikładnu přezjenosć mjez katolskimi a ovangelskimi Serbami a přeje sej, zo by to teź w přichodźe tak wostało. Pódla Boha, kiž je nam tak wurjadnje rjany dźeń wobradźił, słuša horcy dźak klóšterskim knježnam za zhotowjenje krasneje khorhoje a teź klóšterej za wupyšenje wsy a cyrkwje, ręčnikomaj, kmótram, družkam, wobsedźerjej zahrody, „Liliji“ za stajnu zwólnivosć, hdyž rěka cyrkwi a narodej służić, a towarstwam za rjane dary. Swój dźak wupraji też w krótkich němskich słowach. Dale dostachu čestne wopisma tamni spěchowarjo tow. młodźencow, kotřiž běchu nětko jeho sobustawy a su jemu prjedawšu lubosć a swěru zdźerželi. Su to kk. Jan Koplansky z Nowje Wjeski, Albert Rocho ze Sernjan, Mikławš Hanćka z Różanta a Herman Rotha ze Sernjan. Tomu přizamkny też dźak knjezej cyrkwinskemu wučerjej Racheli, kiž je towarstwo z přednoškami podpjerał. Do swjedźenskeho porjada dźakowaše so teź k. farař Hein, nětko regens duchownho seminara w Smochćicach a prjedy diecezanski prezes młodostnych towarstwow w Sakskej, za lube přeprošenje a přeješe towarstwu dalši zróst a rozkćeł. Ze zhromadnym spěwom „Hdźe statok mój“ skónči so we wšěm derje poradźeny swjedźeń a „Zemja serbska, statok mój“ pozběhowaše so kaž ródna přisaha k njebjeskim módrinam. Njesměrne črjódy ludu rozběžachu so po wsy a namakachu wšudźe wotewrjene statoki a wutroby. Tu zjewi so wospjet serbska, delanska přikładnoma hospodliwosć a wšitcy běchu połni radosće a wjesela, zo je so swjedźeń tak derje poradźił, za čož Wjerśnemu najhorcyši dźak słuša. Woprawdźe dźeń, kiž je Knjez činił.

Towarstwo młodźencow, kiž ma w swojich kruhach rjanu črjódku přeswědčenych Serbow — wotbłyšć swojeho narodneho wjednika — zastupi nětko do 16. lěta swojeho wobstaća. Z poswjećenjom noweje khorhoje je ważny fakt w jeho stawiznach so wukonjał. Njech su jemu wobrazaj a słowa na njej stajnje z krutym pohonom. Prawje zarjadowane žiwjenje čini wjesełe, kiž też po wšěch swjatočnosćach w Rożeńce w blizkich Sernjanach knjeżeše. Zdobny nabožny a narodny duch wěješe přez cyły swjedźeń. Njech je za towarstwo a hosći njezachodne wopomnjenje žiwjeńske.

Wustajeńca za strowotu a spomožerstwo w Budyšinje.

Wotewrjenje wjeŕa pódjelu, přichpołdnju w 12 hodź.

Wustajenja sa strowotu a spomožerstwo w Budyšchinje, kotraž bo loni bobu na wulkej wustajeńzy „Gesolei“ we Düsseldorfje pokazowańe, je bo naščeho Budyšchina pschišchła. W pobjedźeńskej sali měšćeńzanskich sastupjerjow w Kupnizy (Gewandhaus) je wot 9. hać bo 22. meje kóždemu pschistupna. Wječera pschipołdnju we 12 hodź. sbromadźichu so sastupjerjo wyschowuńcow k wotewrjeńskej sbwjatoćnosćeji. Widźachmy tu knjeźich ſ wokrjeżnego a hamtskeho hejtmanstwa, města Budyschina, měšćeńzanskeje rady a měšćeńzanskich sastupjerjow, sastupjerjow zyrkwje, schule atd.

Knjez měšćeńzanski rada dr. Krüger wotewrji wustajeńzu a dźakowańe so wschitkim knjenjam a knjesam sa jich pschitomnosć. Won wjedźeńe na to pokasaŕ, so ma tuta wustajeńza naš ſ praxiby do theorije wodźiś a kak nam wona psched wóczi wjedźe, schto nasche sawěźeńske wustawy dokonjeja a na kak jara wusperne wałchnje k lěpschenju naščeho luda sturkuja. Wustajeńzu rozdźeliny nałkěnje do wothdźelow, ſ kotrymiž je ministerstwo na njej wobdźelene. Justizne ministerstwo stara so sa strowotu a derjeměźe jatych, snutskowne ministerstwo sa duchakhorych. Spomožerske ministerstwo je tu sastarano nom wósnitich wobschkodźenych, ministerstwo sa ludowe wukubłanje stara so sa wustrowjenje a kruczenje schkodźeje młodźiny. Rěčnik wusdobyty stónčnje, so je wustajeńza hačzrunje sběrka thěrho wobmjeschowana, dha tola bohata a nowpytowak może ſebi jenotliwe wězy derje pschebladaczy a pschesthudowaczy.

Knjez studijowy rada Thiele pschedenjeje pozitow a dźak wot sakskeho dźěloweho a spomožerskeho ministerstwa, so tej město Budyschin a Budyschske hamtske hejtmanstwo wustajeńzu pschijatoj. Budyschin je 4. měsno w Sakskej, hdźej so tale wustajeńza pokasuje. To je ſ dopokasom, so je Budyschin bobra póda sa ſpomožerstwo a to teź we ministerstwinje derje wědźa. Won pschejeschże, so dźěschkej ſpomožerstwo a sozialne wobstaranje tu kóždy cząś kaž dotal bohate płody njeńej a so by wustajeńza sbobu k tomu pschinoschowała.

Na to knjez studijowy rada Thiele wot dźěloweho a spomožerskeho ministerstwa pschitomnym knjenjam a knjesam jenotlíwe wustajene wězy rosjasni, hdyž běsche je hižom do wotewrjenja sastupjerjam nowin rosskładł. Spomožerstwo je w Sakskej sakonjcy pschijpósnate. Jeho jenotlíwe nadawki su pschi sakhodźe do wustajeńzy na tasle rosdźelene. Na druhej napschecźiwnej tabeli je 12 winowatostnych nadawkow napisanych, kiž ma spomožerstwo wot meje 1925 dokonjecź. Sa Sakska pak je to teź wozebje nusne, dokelž je Sakska kraj, kiž ma wot wschěch europiscich krajow najhusćiscze wobydlerstwo. A winowatosćź statneho spomožerstwa je, zo tuto wobydlerstwo pschi jeho husćiwosći tkmany k dźělu a strowe ſdźerzi. Sakska je jara ſpilnje industrijny kraj. Wschitke industrije Němskeje nadeńdźeny w Sakskej pomjenje je najwopschestwej ſpilnosći. To schtyri tasle derje pschedstajeja. Industrija ma schkodny wliw na swoju człowjeka ſ pschirodu. Tomu dyrbi spomožerstwo napschećziwo dźěłaś.

Nětko pschiwdźenemu bo dźěła, kiž podsteji justizneznemu ministerstwu, njewujmy je to wobstaranje jatych we jastwach a khłostarnjach. Tam ſu dźenźnischi dźeń dopósnali, so kłóstnizy njejsu wschitzy rodźeni ſtótnizy, ale so su mnoheho swonkne wobstejnosće abo druhe pschinsiny do ſtótnistwa jahnałe. Dźenża prózna so jastwa a thołstarnje, so buchu ſ khłostanzow po możnosći sajo trěbnych człowjekow sćinite. W dwěmaj wobsmětlenymaj kaschćikomaj hnydom pschi durjach widźimy wobrazy je Budyschkeho a Zwikawskeho jastwa, pódla steji rjany modell cźitanskeje a hrajeńskeje ſtwy Zwikawskeho jastwa. W jastwach ma bo na snutskownym smyslenju jatych dźěłaczy. Na tymle polu je ſebi wěsty dr. Fetscher wulku sasłužbu dobył. Wjednik psches wustajeńzu prajt, so je pschi tym myſli ta, so bo pschi spomožerstwie jatych pomału wot mypłicźi sdaluja, so je ſtótnistwej snutskownje ſtótnistwo pschinarodźene. Po dr. Fetscherowej methodze ſputuja bo pschinwusnych abo druhich wo jeho pschedowniłach wuwoprascherć, so buchu ſ teho ſpósnali, kajke pschicźiny su ſnadź człowjeka do ſtótnistwa bowjedle.

We wothdźelu snutskowneho ministerstwa dyrbi so wopytowarjej wothładanje duchakhorych pschedwoczi wjejeć, tuchi wobžarujomnych ſtworjenjow. We ſrjenim wěku (Mittelalter) tykhnychu tajkich wobchi khorych ſ hrótka do wěže sa blajtow a jeźiwschu jich ſ hubjenej zyrobu. Psched nětkodom 50 hać 60 létami wunamałachu putanski stoł, w kotrymž mósćeše so potom tajki wobchi thory wusdychadźeć. Podobiśo tykhtachu jich ſ kupjelemi wothładowaczy a dźenźnischi dźeń dawaju jim dźěło we sahrodach adb. Dźenźnischi dźeń wukonjeja duchakhore jónske rjane wuschiwanjske dźěła, druhy moluja rjane wobrazy atd. Mjes wustajenymi dźělami duchakhorych ſu tamto jara drobotne wězy.

Nětko pschiwdźemy k dobrowólnemu spomožerstwu. Tu ſłuschja snutskowne mišijonstwo, charitatiſi swojaſt, Czerwjeny kschiż atd., bozyła ſ spomožerskich ſwjatkow. Sajimawe je, ſebi wobhladaczy, wschelakore drasty tutych dźělacźerjow a dźěłacźerkow na polu spomožerstwa, tutych muzow a tute żony, kiž tole cźeźke dźěło w sastupnistwje abo pódla sastupnistwa wukonjeja. Snutskowne mišijonstwo wobdźěli so na wschitkich dźěłanišich polach spomožerstwa, wono ma schćerohi dyrbi wustawowy, charitatſi swojaſt w Sakskej telko ważnosće nima kaž w krajach, hdźej je wjazy katolſkeho wobydlerstwa. Rjane wulkotne wězy, kiž ſu ſ nohomaj abo hubu dźěłane, je swojaſt samopomocy cźelnje sadźěwanych abo Otto-Perl-swojaſt, kiž ma teź we Budyschinje wotnoſku wustajit. Je woprawdźe wobdźi-

swaćj, schto tajzy wosoby, kotřij rukow utmaju, ſ nohomaj abo ſ hubu dokonjeja.

Dale w kuežiku běsche domjazo nadoba wustajena, kajžuj ju ſakſka pomoz ſa domjazu nadobu (Sächſ. Hausratshilfe) wotbeje mjenjesamožitym ludźom kupicź smjeli, dokelž jim kredit dawa na dołhi cźaſ. We Němskej mamy wobłoge 30 tajſich měſtnow ſa domjazu nadobu, w Saſkej schtyri.

Pódla žu wustajene ſtatiſtiki w Halſchtrowſkich kupjelach (Bad Elſter) ſ létow 1912 hacź 1925.

W hrjebjenej wětnoſći ma Saſkli krajny ſawěſćeńſki ſwjaſk swoje tabele a pschehladne tharty a rysowanja wustajene. Tu widźimy, kak wobſchěrne je tuto wothladanje dźěła a tež dobrowólne dźěło wustawow krajneho ſawěſćeńſkeho ſwjaſka. (Wo ſkutkowanju ſwjaſka pschinjeſenemu blížſche diny wosbeitu naſtawk, kiž chzyli cźitarjo pschečzelnje wobtedźowacź.) Krajny ſawěſćeńſki ſwjaſk je ſo nětko na wobarańſke ſpomoźeńſtwo ſtojił. Wón dawa mnoho poźčzonkow ſa twarjenje bydlenjow a ſwjeżowarnjow.

Khorobne pokładnje matej dwě taſli wustajenej wo ſwojej dźěłaſwoſći. Też modell Schneebergſkeje hojeńnje je tu wustajeny.

Dale widźimy tu ſpomoźeńſtwo wójnſkich wobſchkodźenych, kotrež je tu ſa rjane a ſtrowe bydlenja wójnſkich wobſchkodźenych ſtarane.

Hačrunjež puče Němſkeho ſwjaſka rentnarjow ſ puczemi krajneho ſpomoźeńſtwa we wſchěm pſchesjene njeſu, dha žu ſo jeho wobraſy pſchečzelnje bobu wustajiłe. Wěſo ſakładnu myſl matej wobej ſtronje jenaku.

Krajny mlolowy wubjerk, kiž je tež na wustajeńſy wobdźěleny, je nějaki zyle nowe. Jeho heſło je „Wjazy mloka naſchim dźěćom“. Tomu tež wěſcze bóſdy pſchihłoſuje. Na wobraſach je pſchedſtajene, kak je dobre mloko ſa dźěći na ſtrowym puczu dobyć.

W jenym kaſchczyku wobſtoji ſrjedźneho měſtna pſchedſtaja ſo na cźerwjenych a módrych kulkach, kak je cźłowjek, kiž je ſchcźěłpjeny, pſchečziwo jětram ſchkitany. Druhi podobny kaſchczik pſchedſtajeſche cźěſchne dźěći a w kajſej liczbje ſu 1903 wumrěłe a w kajſej 1922. W lěcze 1903 wumrě wot 100 cźěſchnych dźěći 23, w lěcze 1922 pak jenož hiſchcze 13. Potajſim wuſpěch ſpomoźeńſtwa je widomny.

Rjany napohlad ſkići wustajenza krajneje měſtnoſcze ſa małe a Schrebergſke ſahrodły, wózkło ſwjeſeli ſo na pokaſkach ſahrodnych ſkłódnizow. We nowiſchim cźaſu maju Schrebergſke ſahrody wulku ważnoſć ſa młodźinu. Założeń tychle ſahrodkow je pſchi ſałożenju najprjedy na dźěći myſlił, to měłe wone być hrajkanſchcźo a wubdźenjaſchcźo ſa dźěći. Kórki, bumy a druhi kał je žo hakle pozdźiſcho w tychle ſahrodkach ſahnjeńdźił. Nětko pak ſaſo pomału na ſtare pſchiſtupu.

Hra a ſport dyrbitej być wobarańſkej naprawnje pſcheſćiwoj thoroſćam. Wonej też dźeń wote dnja wjeſchcze ważnoſcze nabudźetej. Sport dyrbi cźłowjeka ſe pſchirodu a ſ domiſnu ſbliżiċ. Na wſchelakich rjanych modelach a wobraſach a tabelach ſpóſnajemy žohnowane ſkutkowanje ſporta a hrjy na cźełko a duſchu naſchich dźěći a naſcheje młodźiny. Nimo toho ſcźełe Saſkła dźěći do naſcheje wóczeſtwjeńſkich domow k morju a do hór. Niedawno wóczeſtwjeńſka wupiſma „Afra“ ſa ſcźełe dźěći w Schwizy wotewrika. Też ſ Budyſchina tam dwaj hólcaj pſcheſwjatuja. Schulſke wuczba pſchimérjuje ſo pſchezo bóle nowemu cźaſej. Dźěći wjele bóle puczuja hacź nědźy. Modell ſchulſkeje ſahrody Lipſcźanſkeje pomognje ſchule, kiž może žebi ſo dy wopytowak wobhładacź, je pſchikładomny.

Dale wobſteja puczowaze domy ſa ſchulerjow wyſchich ſchulow, w Saſkej je jich wulka liczba. Sajimawy je aparat, kiž 70 wſchelakich taſtich hoſpodow a domow ſa puczowazych wotměnjujo pokaſuje.

Dźiwaju na tydźeń ja hoſpody ſa puczowazu młodźinu, kiž ſo wot 8. hacź do 14. meje wotměwa, bu ſ pſchecźelnoſcźi knjeſa měſchcźańſkeho radu dra. Krügera je pódlanſka nježtnoſć inuproſtrijena, w kotrejž ſu wſchelake pſchiſtrawy hoſpodow ſa młodźinu a wſchelake ſtatiſtiki, kiž naſtupaju puczowanje młodźiny, wuſtajene. We wſchelakich měſtnach maju domy ſa młodźinu, hdźež ſo młodźi ludźo ſthadźuja. W Budyſchinje mamy taſti dom w huſarſkej kaſarnje. Dale widźimy we wuſtajeńſkej łoża, kajež ſo w hoſpodach ſa młodźinu trjebaju, wěſo jara praktiſke. Na wobraſu pſchedſtaja ſo derje nědźuſchi a nětcźiſchi cźaſ puczowanja młodźiny. Rozdźěl je tón, ſo dyrbitej dźěći, kiž nětkle pſchez 20 létami ſo na puczowanju, w hoſcźenju pſchenoſowacź, dźenſa pak maju rjany darmotny nóſłeh. Wſchelaku puczowanſku potrjebu je Albertez firma w Budyſchinje wuſtajiła. Też kał je puczowanſki ſajim w poſlednich létach roſt, móżemy na tabelach wobhładowacź. Skónczenje pyſchi wuſtajenzu rjany biorama wo hrodże ſa młodźinu Hohnſtein w Saſkej Schwizy.

Tak je wuſtajenza jara bohata a we wſchěch ſwojich dźełach widźenja hódna a wotbeje jara powuczaza. Tohodła iſch nichtó njeſłomdźi ju wopytacź. Saſtup je miſti. Doroſcźeni płacźa jenož 30 pj., dźěći połowju. Wuſtajenza je wotewrjena wſchědnje dny wot 11 hacź 7 hodź., njedźelu pak wot 11 hacź 6 hodź. Dcź.

Wukrajinski narodny khór w Budyšinje.

(Skónczenje.)

Wukrajina — pomjezny kraj ſtareho pólskeho kralestwa — potom wobſěrna přeſtrěń při pobrjoſach ſrjedźneho Dnjepra ze ſydliſcźom Kozakow, tónle kraj ſłuſeše najprjedy Pólskej. Pólska wotſtupi pak l. 1686 přez Moſkowski měr přidnjeprowſki narańſi dźěł Ruſkej. Potom při druhim dźělenju Polskeje l. 1793 ſłapny Ruska też polsku Wukrajinu, nawječorny dźěł při pobrjohach Dnjepra. Tak naſta „Małorosija“ z hłownymi měſtami Kievom, Potawu a Černigovom, po kotrychž l. 1801 Katyrna cyły kraj do třoch gubernijow rozdźěli. A tež tutón kraj a lud ma swoje ſtawizny. Kiew běše jónu kolebka ruſkeje kultury. L. 1237 přińdźechu tatarojo a zaničachu města a wobydlerjow, zakhadźejo nimale ſto lět njekrasnje w tom kraju. Po nimi mocowachu ſo Litwinscy wjerchowje kraja, za nimi Polacy. Přećiwo tutym poſtanychu Kozakojo. Mnozy wucźahnychu a wutworichu swoje ſydliſća, wosebje dokelž běchu ze zawjedźenjom cyrkwinskeje unije lěta 1596 njespokojom. A ſkónczenje wubědźichu ſebi pod Ruskej prawo, swojich hejtmanow ſebi ſami wolić.

— Ale ſtož prawa jich wosebitoje maćerneje rěče nastupa zeńdże ſo Małorusam podobnje kaž Łužiſkim Serbam, znajmjeńſa hač do 18. lětſtotka. Ródna literatura ſo swobodnje wuwiwaċ njemóżeše, dokelž běſtej ruska a polska rěć jeničcy woprawnjenej a ſmědźeſtej ſo we pismowſtwje wužiwaċ: Małoruski lud, na 20 miljónow liċacy, bu w mjenje ſtata k duchownej ſmjerći zasudźeny, a tónoćta je małoruska abo wukrajinska rěć jenož z powſitkownym kubłom proſteho robośanskeho ludu. Ale podobnje ſerbſkim narodnym zbudźerjam poſtanychu tež mjez Wukrajincami mużojo w 18. lětſtotku, hdźež ſo Słowjanſtwo woživi. Přeni bě Ivan Kotljarevſkij (1769 hač 1838). Tón ſebi zwaži, krasnu, zwučnu ludowu rěć Wukrajiny k pisownej rěći pozběhnyć, z tym zo napiſa wſelake dramatiſke wěcy. Pódla njeho genialny Gregor Kwitka, abo Osnowjanenko ze pſeudonymom, pisaše 14 rjanych powědańčkow ze žiwjenja wjeſnych wobydlerjow. Potom zaſtupi ſo za ſwobodu ludu a jeho rozwuċenoſć na narodnym podłožku Taras Szewczenko (1814—1861) najwjetſi małoruſki basnik. Sławne mjeno dobychu ſebi mjez cyłym rjadom ſpiſowaċelow też hiſće ſtawiznař Kulisz, novelista Ivan Levickij a Al. Koniskij. Ale ruſke knježerſtwo wuda wukaz (1876) přećiwo tutomu duchownemu hibanju. Tuž ſo małoruska literatura poča mjez jenym dźělom Wukrajincow, mjenujcy Rusinow (Ruthenen) we Haliču (Galizien) zdźěła też w Bukowinje, dale rozwiwaċ. Tam jewichu ſo literatojo a ſtawiznarjo, kotrychž mjena ſu zapiſane w pismowſtwje, kaž Holowackij, Wahylewycz, Ustyjanowycz, Mohylnyckij, Szaranewycz, Barwinskij a Wjerchatskij...

L. 1922 wuda Dmitro Doroſenko w knihowni „Wukrajinskeho Słowa“ w třoch ſešiwkach (čo. 10—12) jara derje zeſtajene ſtawizny ſłowjanſkich narodnoſcźow „Slavjanski ſwit w jogo minulomu i ſućasnomu“. W nich ſpomni też (na ſtr. 214—239) na nas łužiſkich Serbow. Tuž ſmy też my dołżni, zo tudy trochu wobſěrniſo wo Wukrajinſkim ludu rozpominamy; ćim bóle, zo je prof. P. J. Jewſiewſkij ze ſwojim khorom do Łužicy přijeł. —

Hiſće ſłowćko wo małoruſkej ludowej poeſiji. Ta je bohata a přiwabjaca a dźenſa ju powſitkownje wobdźiwaja. Najſtarſe wupłody ſu jich hodowne kěrluše abo „Koladky“. W nich wuronja ſo często dopomnjeća na nětkuſi pohanſki přirodźinſki kult. Nalětnje pěſnje „hahilky“, maju mythiſki wobſah. Z nimi ſławješe ſo prěnjotnje horjeſtaże ſłónca jako boha, dźenſa pěwaju ſo na jutrownińcy k cześći z morwych ſtaća Wumożnika. Najkraſniſe twórby małoruskeje ludoweje wobraznoſće pak ſu zawěſće pěſnje, kiž ſławja domjacnoſć a wosebje ſpěwy wo lubości. Hiſtoriſke ſpěwy „dumy“ pokhadźeja zwjetſa z rjekowſkeje doby Kozakow. Maju wulku poetiſku hódnotu. Jich přetrjeċhja ze ſwojej wuraznoſću jenož hiſće rjekowſke pěſnje južnych Serbow. Nimo tutych ſpěwow khowa ſo w ludu wulki pokład bajkow, přiſłowow a powěſcźow; poſledniſe wopowěduja mytiſke wobſtojnoſće dawnych dobow. Wulke zběrki ludowych pěſnjow ſu podawali Vaclav z Oleska, Yegnta, Panli, Golovackij, Antonvič a Dragomanov. —

My ſmy loni přileżnoſć měli, w feuilletonje naſich Serb. Nowin dwě žónſkej poſtawje z wukrajinſkeho ludu ſpóznaċ w powědańčkomaj „Němа“ a „Stasija“. Też łětſa hiſće někotre ſpóznajemy. A ſtwórk widźachmy tu zaſtupjerjow tohole naroda wot wobliča k wobliču a připoſłuchachmy a radowachmy ſo z cyleje wutroby nad jich přitomnoſću.

Wukrajinski narod je žiwy, je krasny, je ſwobodny. Budźmy też my žiwi, ſpěwawi a dźěławi a přinoſujmy ſwój, njech też mały, to tola dobry podźěł k ſpěchowanju ſłowjanſkeje kultury!

J. Serbin.

Hospodarski rozhlad.

Wutoru 10. meje 1927.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,215	100 pólsk. markow	—
Jendźelski punt	20,474	100 čěſkosł. krónow	12,478
100 ſwajc. frankow	81,07	100 franc. frankow	16,515

Berlinſka burſa dźe ſo wcźera próżowalſche, efekty pſchi dotalnych kurſach ſathowacź, na kónzu pak ſo kurſy tola ſeſłabjowachu. Wiki dołżnych a rentowych liſcźinow woſtanu dale mérne.

Na produktowych wikach je ſohke wotdrjebjowanje płacźiſnow ſpóſnacź. Wobrot wſchak wostanje žnaony. Wuſkajne płacźiſny ſu pornjo žobcze ſnižiłe mjeſtu. We pſchenicy ſkoro žaneho wobrota njeběše. Rožka ſu pornjo žobcze we 10 pj. a wowß wo 5 pj. tuńſchej. Jeczmjeń a kukuriza (Mais) pſchi ſwojej dotalnej płacźiſnje ſawoſtaſchtej. Zentnaŕ płacźeſche wcźera

w Drježdźanach (ſaſkł. pſtaċ):

pſchenicy 73 kg. 15,15—15,46 hr. (15,25—15,50 hr.)
pſchenicy 69 kg. 14,50—14,75 hr. (14,60—14,85 hr.)
rožki 69 kg. 13,50—13,75 hr. (13,60—13,85 hr.)
rožki 66 kg. 12,85—13,10 hr. (12,95—13,20 hr.)
jeczmjenja nałětnjeho 13,40—13,90 hr. (13,40 hr. hacź 13,90 hr.,
nałymſkeho 11,75—13 hr. (11,75—13 hr.),
wowßa 13,10—13,35 hr. (13,10—13,35 hr.)

w Berlinje:

rožki 13,55—13,80 hr., jeczmjenja nałětnjeho 12—13 hr., nałymſkeho 11,25—11,75 hr., wowßa 12—12,25 hr.,

w termińowym witowanju:

ſa meju: pſchenicy 15,25—15,28½ hr. a rožki 13,80 hr., wowßa 12,20 hr.,
ſa julij: pſchenicy 14,95—15 hr., rožki 13 hr., wowßa 11,85—11,87½ hr.,
ſa ſeptember: pſchenicy 13,52½—13,55 hr. rožki 11,55—11,57½ hr.

Pſchihladnje pytaja:

Hotzu do domu, Heimbergerka w Hródku, Heilige Geiſtſtroße.

Pohonca, Lippe w Semizach. — **Wels** w Budyſchinje, Tſchanſka dr. 6.

Dźowku Lebelt we Woſtaſchezach pola Wjeleczina.. — **Wels** w Budyſchinje, Tſchanſka dr. 6.

Na pſchedań.

Runklizu knježi dwór w Ketlizach. — Runklizu a ſyno, Barth w Tſchanach.

Sypna, kowaŕ Wagner w Delnjej Hórzy.

Běrny ſymjentne, knježi dwór w Ketlizach. — 15 zentnarjow běrnow, dezimalna waha a pluh w Kobjenje cźo. 5.

Krowa blisko k cźelenju w Sdźarje 22.

Był k pſchipuſchcźenju, 13 mjeſazow, w Kſchidowe 20.

Wós dźerżazy we Sſtomjenju, Mużakowſka dr. 1 a we Budyſchinje na Hornjecźeſkej haju 14 III.

Stwinſki dźerżazy, Mużakowſka dr. 91.

Dyrnje tſchſne ſtare w Biſkopizach. Wótkowſka dr. 4.

Kachle hlinjane a żelezne trjebane w Biſkopizach, wobſhładacź wſchědnje pop. wot 5—7 hodź., Lutherowa haſa cźo. 11.

Kupicź pyta:

Konja brżneho a wumělcź 5-létneho na dweju ſtarſchcźu, Sternizki, Förbart w Rajzu pola Hróbka.

Skrowe depeše.

Produktowe witi w Barlinje dźenſa dop. ¾11 hodź.: Sandny wobrot, tola pſchenza ſkerje droſcha, rožka na dotalnych płacźiſnach wobſtawa.

Dop. ¾12 hodź.: Pſchenza woſtanje ſtrucźena, rožka ſwoju dotalnu płacźiſnu dźerżi, ale wobrot je žnadny.

Płacźizny na Barlinſkich produktowych wikach.

Žito a wolijowe ſymjo po tuni abo 1000 kg hewa 100 kg. płacźizna po złotej brinje.

	8. 5.	7. 5.		8. 5.	7. 5.
Pšeńca	309-312	309-312	bany	20-22,00	20-22,50
rožka	271-276	273-277	woka	22-24,00	21-24,00
nał. jeczmjeń	240-256	240-256	módre lupiny	14-15,50	14-14,50
nazymſk. jeczmjeń	225-235	225-235	žołte lupiny	6-17,50	15-16,50
wows	240-245	241-245	ſeradella	19-24,00	21-25,00
kukuřica	192-195	192-195	rapa. wowßa	7,50	7,50
pšeńć. muka	37 39 25	37-39,25	lany wosuſk	19-20,00	19-20,00
rżana muka	37-38,00	36-38,00	poch. melasa	—	—
pš. wotruby	16,00	16,00	běrnj. kruški	34-34,60	34-35,00
rżane „	17,00	17,00	syno, 50 kg	2,50-2,90	2,50-2,95
raps	—	—	rżane ſtoma	1,80-2,05	1,75-2,00
lane ſymjo	—	—	pšeńčna „	1,05-1,45	1,05-1,40
hróch	26-29,00	26-29,00	wowsna „	0,90-1,20	0,90-1,15
pjeluški	20-22,00	20-22,00	ječna „	0,95-1,20	0,90-1,15

Drježdźanska burza.

Pšeńca	303-308	běrnjace kruški	36,00-36,50
rožka	270-275	pšeńć. wotruby	15,50-16 00
nałětni jeczmjeń	268-278	rżane wotruby	16.00-17,50
nazymsk. jeczmjeń	235-260	pšeńčna muka	49.00-51,00
wows	262-267	rżana muka	42,00 43,50
čefwjeny dźeſel	230-240	woka	28,00-29,50
raps	310-315	pjeluški	28,00-29,00
kukurica (Mais)	190-195	hróch	30,00-37,00
ſuche truhańcki	15-16,00	cokrowe truh.	19,00-21,00

Płacźizny rěznego ſkotu na Drježdźanskich ſkótnych wikach.

9. meje.

101 wol., 265 byk., 30 kruw. a 27 jałoje., 600 ćelat., 724 wowcow, 2442 ſwini.

Płacźizny za

woły: 1. 59—60, 2. 48—53, 3. 44—48, 4. 36—42;
byki: 1. 57—60, 2. 52—55, 3. 46—50;
kruwy: 1. 52—55, 2. 44—49, 3. 32—38;
jałojcy: 1. 56—60, 2. 46—56;
ćelata: 1. 76—80, 2. 68—74, 3. 60—65, 50—55;
wowcy: 1. 63—68, 2. 53—60, 3. 45—50;
ſwinje: (přez 300 pt.) 59—60, 2. (200—300) 57—59, 3. (200—240) 56—57;
rancy: 50—54

Swóibne powěſce.

Sſłubjeni: Margareta Grabſej w Khróſtawje a Bjedrich Rotha w Raſchowje. — Marka Sſymankej we Jeſchſtach a Waltaŕ Wićaſ w Małej Dubrawje.

Hamtſke wozjewjenja z Łubija.

Dla cźiſćenja wobkhodnych měſtnoſcźow móża ſo na podpiſanym ſudnińſtwje pjatk a ſobotu, 13. a 14. meje ł. j. jenož nune należnoſcże wotbyć.

W Łubiju, 6. meje 1927.

Hamtſke ſudnińſtwo.

Hamtſke wozjewjenje z Kamjenca.

Na łońjeno 282 witowańſkeho regiſtra, naſtupajo firmu **Reinhardt Löffler w Kamjenzu**, je ſo dźenſa ſapiſało, ſo je mějicjel August Reinhardt Löffler pſches ſmjerć wuſtupił a ſo je pſchekupzowa wudowa Minna Luiſa ſwud. Löfflerowa rodź. Richterez w Kamjenzu nětko mějicjelka.

Hamtſke ſudnińſtwo w Kamjenzu.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaća měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1.30 zł. hr. Do wukraja 13 Kč. Kóžde čo. płaći 10 zł. pj. Wudawa a čišći Smolerjec knihičišćernja, zap. dr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawěstki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobćežnje so stajace nawěstki a tabele so wyšše wobličeja. Za reklamowy rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje.

Čisło (Nr.) 109 **Budyšin — Srjedu, 11. meje 1927 — Bautzen** **Lětnik 86**

Republiku škitacy zakoń.

Němšći ſejm, kotryž je ſo wutoru po jutrownych prózdninach ſaſo ſeſchoł, budźe ſo hišće ze ſwjatkom pyrbjeć wo podležćenju zakonja wo ſchitkanju republiki rozſudźićź; pſchetož nětkuſichi zakoń jenož hač do nowſka wjetſchina mózna, hdyž ſozialdemokratoju a zentrum ſu ſa to, ſo by ſo republiku ſchkitacy zakoń bjes pſchemjenjenja podležſchił. Němſka ludowa ſtrona chce jenož nětkotre zakonjowe poſtajenja podležſchićź, němſkonazionalni pak bychu jemu najradſcho zyle padnyć dali, tola ſu hiſchće ſwólnimi, wo podležćenju nětkotrych poſtajenjow jednaći. Wotſtronićź chźeja wobjebje § 23, tak mjenowany chěžorowy paragraf, kotryž němſkemu knjeżerſtwu polnomóc da, **nawrótej něhdyſcheho chěžora ſadźewaći.** Sozialdemokratoju chźedźa jón na ſóždy pad ſakhowaći. Jara ſo praſcha, hać budźe ſo republiku ſchkitacy zakoń ſ zyła podležſchićź hodźićź. Sa njón dyrbitej ſo, jeli ſo dyrbi pkaćićź, dwě tſećinje hłoſow ſwjeſćź. W němſkim ſejmje pak je jenož dwěſćeſćźinowſka wjetſchina mózna, hdyž ſozialdemokratoju a němſkonazionalni hromadźe ſe ſkonami ſrjedáſnuy hłoſuja. To pak ſo pſchi dźenſnišchich wobſtejnoſćach we němſkim ſejmje niemózne bycź ſda.

Sakski ſejm.

Sakſki ſejm je wutoru w druhim ćitanju **dołhody a wudawki wo ſtatnych lěſow ſa dobre ſpóſnał.** Statne lěſy ſu wſcho hromadźe **3 677 000 hriwnow wuſnyka wunjeſe.** Němſkonazionalny **Grellmann** roſprawu wo ty mpoda. Po namjece mjeniſchiny wón w ſajimje domowniſcheho ſchkita Knjeżerſtwo namolwjeſche, ſo by ſo wo to, poſtarało, ſo by płoty w jelenjazych rewěrach wobnowiłi dała, dokelž ſu dospolnje roſpadale.

Kommunist **Oppitz** namjetowaſche, ſo by ſo drjewo ſe ſtatnych lěſow kommunalnym a ſaſyndleſtim twarſtwam powjeſ po tuńſchej pkaćišnje, dźeſkonjemježjam a njeſamoſitnym **darmo pichewoſtajiło.** Mjda haſniſkich dźełaćerjow dyrbjała ſo polépſchićź.

Demokrat dr. **Kaſtner** měni, ſo by haſniſki personal ſnajmjeńſcha tak ſtajeny był, kaž w druhich krajach. Sziłdemokrat **Wjela** knjeżeſtwo namolwi, kranjemu haſniſkemu ſarjadniſtwu poruczićź, ſo by ſobuſtawam dźełkoweje rady wupad mjdy ſa poſpedźenja ſarunake a dźełaćerjam ſtatnych lěſow nuſowu pomoc w tej ſamſnej wyſokoſći wupłaćiłe, kaž ju dźełaćerjo druhich ſtatnych ſarjadniſtwow doſtawaju. Stónčnje dyrbjało knjeżerſtwo haſniſkim ſarjadniſtwam poruczićź, ſo bychu dałe ludej po lěſach thodźićź. Stary ſozialiſt **Wirth** pſchećiwo kommuniſtiſkemu namjetej praji, ſo by njeprawje było, hdy by ſo jenoż twarſtwam towaršſwam a ſaſyndleſtim ſjednoćenſtwam ſtróſche drjewo pſchewoſtajiło.

Krajny haſniſki miſchtr dźełaćerſke wobſtejnoſće roſjaſni a poroki wotpokaſa. Powſchitkownje haſniſk. ſarjadniſtwo na ſtejiſchću ſteji, ſo ſmě kóždy ſwobodnje po lěſu thodźićź. Tola njeda ſo wobeńć, ſo ſo ſ khwilemi dla nuſneho ſchkitanja mjeńſche dźěle ſe ſakaſaiſkimi tafſemi abo ſ wobhrodźenjom wotſamkaju. Mózno njeje, nětcźiſche poſtajenja w naſtupanju ſběranja drjewa pſchekrocźićź. Też pſchichadnje budźe ſo drjewo jenož wodnjo ſměć ſběracź.

Demokrat dr. **Kaſtner** wo ſarjadniſtwje ſtatnych domenow roſprawjeſche. Wón namjetowaſche, ſo by ſo ſ Drjezdźanſko-Łobtawſtim ſaſyndleſtim towaršſwam ſ nowa jednało a ſo by ſo na towaršſwowe pſcherća po możnoſći dźiwało.

Stary ſozialiſt **Müller** wo hoſpodaršſtim miniſterſtwje roſprawjujo žadaſche, ſo bychu ſo na **maſowych ſjedźelach Lipſcźanſke drobnopſchedawarnje ſamknjene dźerźaſe.** Wón ſo pſcheća ſwo pſchenaſejcźu ſtatnych kubłow wupraji.

Sozialdemokrat **Debbert** hórſchiſche ſo na wukaſy hoſpodaršſkeho miniſterſtwa, kaž wo dźerźenju wućžonnikow w rěniſtwje a wo wunoſchenju ꝓekaćišich a kondiſtoriſich tworow na njedźelſkich dnjach. Jeho ſtrona we tym ſozialpolitiſke zofanje widźi a dyrbi wot hoſpodaršſkeho miniſtra žadaći, ſo ſo pſchi roſſudźenjach, kotrež ſo dźełaćerſtich ſajimow dótkaju, pola dźełaćerſtich organiſajzijow a pola ſwobodnych dźełaćerſtich ſwjatkow **wobhoni.**

Sapódſtanz **Lauterbach** ſ hoſpodaršſkeje ſtrony na to ſpomni, ſo maja ſtoro wſchě měſta wjazy wuwſacźnych njedźelow dožłi Lipſk. Pſchedawarnje zyroby maja ſajim na tym, ſo ſo hoſcźenzy ſaſtaraju. Maſowe njedźele njeſtu ſa Lipſk njedźele, ale dźěławe dny.

Sozialdemokratiſki namjet, ſo bychu ſo pſchedawarnje drobnych tworow njedźelu wjazy njewotewrike, ſo ſe 46 pſchećiwo 45 hłoſam pſchija.

Staw hoſpodaršſkeho miniſterſtwa ſo na to ſkwali.

Dr. **Gelfert** ſ němſkeje ludoweje ſtrony wo **ſtatiſtim krajnym hamcje** roſprawu poda. Hoſpodaršſti wubjerk A je ſ runoſću hłoſow wobſtamknył, ſejm namolwjeći, ſo by **ſtatiſtiku wo wuſtupjenju ſ zyrkwje** ſwješćił a wojſewiſk. Tónle namjet wjetſchinu hłoſow namała.

Ssejm ſo potom hiſchće ſ wukaſom wo **dźerźenju wuczjohnikow w rěniſtwje** ſabźaſche. Po ſozialdemokratiſkim a kommuniſtiſkim namjeće prawny wubjerk namjetuje, tónle wukaſ wróćo wſacź.

Sozialdemokrat **Nebrig** ſozialdemokratiſti namjet roſložuje praji, ſo je wukaſ reakcionarny a njeſozialny. S wjetſchim wuwuczenjom wuczobnikow ſo jenož tunje dźełanſke mozy wutworjeja. Wěrno njeje, ſo je pſchemało rěſniſtich pomocznikow.

Nowy póſtowy tarif 1. julija do mozy ſtupi.

Pſchedłoha ſa nowy póſtowy tarif je tak daloko hotowa, ſo budźe ju póſtowy dźěkowny wubjerk bliſchi tydźeń móz prahowaći. S **wěſtoſću ma ſo wozjatać, ſo ſnajnjeńſcha nowe liſtowe płaćišny 1. julija do mozy ſtupja.** Po nich ſo porto ſnutſka Němſkeje wot 10 na 15 pj. powyſchi.

Rieth zaſo pola Brianda.

S franzoſkeho knjeżerſtwa je ſo ſdźeliło, ſo je němſti półplanſtwowy radźićźel dr. Rieth wutoru dopołdnja ſ wukrajnym miniſtrom Briandom nowe roſrěcźenje wo ſmjeńſchenju wobſadźenſkeho wójſka a wo jeho wucźeńnjenju ſ Porheinſkeje měſt. Schto je Briand pſchi tym ſkubił, njeje ſnate.

Jendźelſka po ſdaću Němſku pſchi jeje žadanjach wjazy njerodpjera. Po jendźelſkim měnjenju ſu pſchedwumenjenja ſa wuprójſdnjenje Porheinſkeje pomyſlnje najnjepſchihódniſche, dokelž ſu ſo wocźakanja, kotrež ſu ſo ſ Locarnſkim ſrěcźenjom ſwjaſane, jenož ſ dźěła dopjelnile. Wina njetrjechi Jendźelſku, też niż Franzowſku, ale po hłownym dźěłu Němſku.

Němſke raniſche wobtwjerdźenja ſo pſchi tym jako akutny pſchikład mjenuja. Po jendźelſkim měnjenju je ſa Němſku jaar lohko hyło, tole praſchenje na ſwokojaze a też po formje jeniczjy napſchećiwnu ſtronu wobcźežaze waſchnje roſrisaćź. S jendźelſkeje ſtrony ſo dale na to pokaſuje, ſo je **Jendźelſka ſwoje wobſadźenſke wójſko na 9000 muži ſnižiła.** Dalſche ſniženje njeje mózne. W praſchenju wobſadźenju móże Franzowſka po ſamſnym poſtupjenju cźinić.

Jendźelſka nima na Franzowſku žaneho wliwa. Jendźelſke napominanja bychu pſchi tam knjeżazej ſmyſlenoſći podpłah ſłudźiłe, ſo Jendźelſka na ſtronje Němſkeje ſteji. S tym bychu ſo pſchicźiny ſa ſtrach Franzowſkeje hiſchće pſchiwótſiłe a ſadźerźenje Franzowſkeje by hiſchće twjerdſcho hyło.

W jendźelſkim knjeżerſtwje njedadźa też pokaſanju na dr. Streſemannowe ſnutſkowne wobcźeńnoſće płaćićź, ale na to wotmołwjeja, ſo ma Briand te ſamſne wobcźeńnoſcze. Dr. Streſemannowa rěcź, w kotrejž praji, ſo ſu demonſtracije bróniſch ſwjatkow pſchirodny wotras wotbróńenja, njeje w Londonje pſcheſwědcźiła. Tele demonſtracije ſo pſchećiwo ſnutſkownej politizy měrja.

Po jendźelſkim měnjenju njeſu w porheinſkim praſchenju ſwjatkaro wróćo woſtali, ale Němſka ſe ſwojimi Locarnſkimi pſchiſłuſchenjemi.

Praſenje evangelſkeje nabožneje wnčby w Sakſkej.

Evangelſko-lutherſke krajne ſchuliſke towaršſtwo je 8. meje na raniſcho-ſakſtim ſjendźe we Wjaſoiźy ſłedowace wobſamknjenje pſchijako:

1. Ev.-lutherſke krajne ſchuliſke towaršſtwo, 8. meje na raniſcho-ſakſtim ſjendźe we Wjaſoiźy ſhromadźene, ſe wſchěmi khutnymi tſcheſećźanami żada, ſo by w nětcźiſche němſke knjeżerſtwo němſki ſchuliſti ſakoń bórzy němſkemu ſejmej pſchedpołożił. Tónle ſakoń dyrbi, kaž ſo we wuſtawje łubi, na wolu k wocźehnjenju prawo mjezjazych dźiwaćź a połnu ſwobodu roſwicźa ſchuliſtich druzinow, we wuſtawje mjenowanych, pſchinjeſeſ. Zadanja tſcheſećźanſkeho ſtarſchiſtwa doma ſu ho hyło doſcź też ſ naſcheje ſtrony pſchiſtłuſchnym měſtnam pſchedpołożiłe. Werowuſnawanſta ſchkula ſ bibliju a katechismom je naſch wottyknjeny kóńz! Knjeżerſtwu a němſtemu ſejmej hiſchće ras pſchiwołamy: Dajcźe nam ſłónczne ſłutki widźeća!

2. Dokelž też najlépſchi němſkoſtatny ſchuliſki ſakoń bjes kſchećźanſkich wucźerjow, kotrjž wjeſeli a dobrowólni do ſłužby wuſnawazeje ſchule ſaſtupja, njeby ničźo hódny był, ſadamy ſ dobom, ſo by ſo ſ němſkoſtatnym ſakonjom wuwucźenje wucźerjow ſa tule ſchulu ſtjadowało.

3. Zadamy žebi. ſo by ſo **privatne** ſchuliſtwo ſ němſkoſtatnym ſakonjom bórzy ſrjadowało.

4. Wot prawdoſćiweho ſaćźuća ſakſkeho ſejma wočakujemy, ſo też kſchećźanſkim wucźerjam ſkładnoſć da, ſwoje methodiſke reformiſke myſle pſchi jenej poſpytowanſkej ſchuli pſchewjeſeć.

5. S pohładom na žłubjeny němſkoſtatny ſchuliſti ſakoń wſchitkim kſchećźanſkim ſtarſchim pſchiwołamy, ſo bychu **pſchi wſchěch wobſtejnoſćach pſchi wólbach ſtarſchiſtich radow w meji ſwoje wólbne prawo wukonjeli.** S kóždym hłoſom ma ſo liczić! Wuſwolcze jenož pſchiwiſowarjow kſchećźanſkeje wuſnawanſkeje ſchule ſe bibliju a katechismom.

Pruſka generalna ſynoda wo ſakonju ſa bohoſłowki.

Pruſka generalna ſynoda je pónđelu ꝓrkwinu ſakoń wo wuwucźenju a pſchiſłuſenju vikarkow w ſtećźim cźitanju ſ wulkej wjetſchinu pſchijaka. Po tymle ſakonju ſmědźa bohoſłowki jenož Boże ſłowo w dźeſćźanych Božich ſłužbach a biblijſtich hodźinach pſchipowědaćź a **jako** wucźerki nabožiny w ſchulach, we woładnym ſaſtaranju duſchow wołcźebje mjes žónſkej młodźinu, w žónſkich wotdźełenjach ꝓorownjow a ſaſtwow ſtutkowaćź. Bohoſłowka (pikarka) pak je wuſamknjena wot woładneje Božeje ſłužby, wot wudźełenja ſakramentow a druhich ſwjatomnoſćow, kotrež duchowny w měſchniſkej drazje wutonja. Bohoſłowki dyrbja te ſamſne pruhowanja kaž bohoſłowzy wobſtaćź. Tohodla nieje ſrjumićź, cźehodla dyrbja ſo wone wot předowanja, wot wudźełenja ſakramentow a wot wukonjenja druhich duchownſtich cźinow wuſamknyć.

Ruska ſpionaža w Francowskej.

Ruſka ſpionaža a kommuniſtiſka agitazija je ſo ſ wulkej wocźiſćinjazym wuſnaćom jeneho ſaſeho kommuniſta nadobo ſaſo dopředka dnjownych podawkow ſtaſika. Wuſnaće dawa ſpóſnaćź, ſo niż jenož franzowſka kommuniſtiſka ſtrona, ale ſo je też ruſke pókłanſtwo w Pariſu do teje wězy ſaſchmjatane. Jedyn ſe ſajatych je rjekł, ſo je jedyn dowěrnik kommuniſtiſkeje ſtrony k njemu pſchiſchoł ſo by wědomoſć wo wěſtych woſerſkich potajnſtwach doſtał. Pſchi tym jejemu dowěrnik ſdźěłił, *ſo je jemu ſtrona poruczíła, ſo dyrbi we wſchěch wójnſtich dźěłaćnjach dowěrnych dźełaćerjow ſa ſpionažu k lépſchemu Cźerwjeneho wójſka pytaćź.* Jedyn ſajaty je pſcheraðźił, ſo je ſo w Franzowſkej, krótko pſched nowym nawjaſanjom diplomatiſkeho wobkhada ſ Ruſkej **daloko wupſcheſtrjena ſpionažna ſłužba organiſowała,** kotraž ſa bolſchewiſtku Ruſku dźełaſche. Najpriedy je ſo wotmyſliło, wołzebiłu **letarſti wobkhad mjes Franzowſkej a Moſkwu pſchiprawićź,** ſo bychu ſo kradnjene dokumenty wotwjeſłe. Poſdźiſcho ſu tónle plan ſpuſchćiłi. Wobſamknychu, ſa transport dokumentow měchi kurérra ruſkeho knjeżerſtwa wužićź, kaž bórzy bě ſo franzoſkoruſki diplomatiſki wobkhad wobnowił.

Jendźelćenko wo Stahlhelmowym ziczdźe.

Na lětnej hoſcźinje jendźelſko-franzoſkeho towaršſtwa w Birminghamje je lord Derby we ſwojej rěcźi rjekł: Hdy bychmy wědźeli, ſo budźe Jendźelſka na ſtronje kóždeho kraja ſtejećź, kotryž ho bjes doſahazeje pſchićźiny napadnje, potom by to ſa ſakhowanje měra jara ſpomožne hyło. Nadźijamy ho wſchitko. ſo budźe Swjaſt Ludow wſcho cźinić, ſo by ſo měr ſakhował, tola ſ dobom bych rad wědźał, **ſo je Jendźelſka derje wobrónjena a ſo ſměje ſwjlneho towaršſka po ſwojim boku.** Trjebamy jenož w nowinach wo cźahu Stahlhelmarjow we Barlinje cźitaćź, ſo bychmy ſpóſnali, **ſo dny wojowanja hiſchće njeſtu nimo.** To ho naſlépje na to waſchnje dokonja, **ſo tym, kotſiž chjedźa wójnu, ſroſumiéj damy, ſo bychu dyrbjeli wójnu ſapłaćićź,** dale ſ tym, ſo jendźelſko-franzowſke pſcheceľſtwo w kóždym naſtupanju ſakhowamy a pożnjinjamy.

Stahlhelmowy ſjěź w Barlinje je ſo w jendźelſkich nowinach we wobſchěrnych telegrammach roſpominał. Wołzebje ſo na to pokaſuje, ſo ſu ſo **tſjo ſynoſo pſcheda-wſcheho kheżora wobdźěliłi.** Roſprawnik „Morning Poſty“ piſche, ſo by ſo mózne wójſko wójnſtich veteranow

w wójnskich rekrutow ſ prawom mjenom „njewobrónjena milica“ Němskeje njekmanjowaſ.

Dopjerwaſ „Daily Mail“ swój telegramm ſe ſłowami sapoczina: „Wójſko 100 000 muži dźensa dopotdnja ſrjedź Barlina ſtejeſche.“ Dopiſowaſ ſo praſcha: „Schto ſwjet rjekne k tomule wuſtupjenju ducha, kotreho ſ mjesjesche ſa morwecho?“ Wón mjeni, ſo je němſke knježeſtwo pokaſało, ſo ſo boji, hdyž je ſo ſ hlowneho mjesta wróčo ſczahnyło.

Grichiſka hroſy dyplomatiſki wobthad ſ Ruſkej ſaſtajicź.

Ruſke knježeſtwo je ſo ſapowědźiło, wikowanſke trjeczenje ſ Grichiſkej ſchemjenicź. Grichiſke knježeſtwo chce tohodła ſwoje ſaſtupjeſtwo w Moſkwje rozpuſcziſcź, jeli ſo ruſke knježeſtwo do ſtedowazych grichiſkich żadanjow njeſwoli:

1. Kommunistiſka agitazija ſo ſaſtaji. 2. Prawa exterritorialnoſze jenoż wikowanſki ſaſtupjeſ ruſkeho knježeſtwa wuſtiſe. 3. Grichiſke knježeſtwo wikowanſke wobſamknjenja ruſkeho wikowanſkeho ſaſtupjeſtwa dohladuje. 4. Ruſke wikowanſke ſaſtupjeſtwo ſwuczene dawki płaczi.

Kak Turkojo ſwojim finanzam wupomhaju.

Turkowiſt parlament je wobſamknuł, ſo ſtat ſ tóżdeho w Turkowſkej ſchedateho pałcźika zigarettow, kotryż 20 ſchtuk wopſchija, 1 ſchtuku wróčo wobthowa. S pjenjes, kotreż ſo na to waſchnje natutuja, dyrbja ſo turkowſke wójnſke ſtadła natwarićź.

Preſident Callas je diktaturu pſchipowědźił.

S nětcźiſchimi politiſkimi wobſtejnoſcźemi w Mexiku je wulki dźeł wobydlerſtwa njeſpokojom. Tohodła ſu we wſchěch dźelach tutoho wulkeho ſtata ſbożži. Knježeſtwo je njemóże wjazu pottoſcźiſcź. Preſident Callas je tohodła diktaturu pſchewſaſ, ſo by ſbożżam tónż czinił.

Ze Serbow.

Dniownica.

Srjedu, 11. meje.

1811 Napoleon zaċehnjo do Budyšina,

Po krótkem spanju krasni
So znowa pśirodza,
A Bože słónċko jasni
Wšo z blizka, z daloka.
Tu wleċe žito kłosy,
Tam kwětki kóċejeja,
A ptaċkow słóżke hłosy
Haj zaso posweċa.

Jan Hajnca.

*

Tśo lodowi mužojo.

Swjetſcha kóżde lěto pſchiñdu w rjanym kśežatym mężazu meji nikotre ſymne dny, abo hiſchcze kóże praſene, ſymne nozy, kiž móża ſe ſwojim ſmjerkom na ſchtomach a w ſahrodach wjele ſchkody nacźiniċ. To ſu tśo lodowi mužojo, nam wſchěchnim derje ſnaċi. Woni rikaja Mamert, Pankraz a Serwaz a ċichi dny ſu 11., 12. a 13. meje. Wšo ſo woni pſchezo runje na tele tśi protyczne dny njewjakaja, druhdy pſchiñdu hižom pſchi ſpoċzatku mężaza, druhdy pak hatke na kónzu. Wiża ſmy ſebi myſliłi, ſo ſnadź nad tśo lodowi mužojo pſchełuntuja, tola pak ſo ſda, ſo dżadża tola hiſchcze ſnajniżeſcha dźeł ſwojeje mozy a ſwojeho knježeſtwa natożiċ. Dżensa dża ſymne wětry ſ połnóżnych ſtron a nałetna radoſtna myſl je khětro podufchcna. W nozy je ſamo njeſtło. Pſchi Schyrjeſi w Budyſchinje ſ6chu rano ſchate ſmjerſle, kiž ſu pſches nóż wonkach leżałe. Nadźijomnje lodowi mužojo lića prawje mile nimo póżdu a woponmja, ſo ſmy tola hižom ſandźeny mężaz boſcź ſymneho cźaſa pſchetrać mełi. Na ſchtomach wſchak njemóża pſchewulka ſchkodu nacźiniċ, dokelż ſu ſ wjetſcheho dźela hižom wukwěłe. Cźim ſtraſchniſcho pak je ſa ſahrodki. Tu mełe ſo nježne a też mjehke roſtlinki na ſymnych wjeczorach ſawodźiċ, ſo ſim meſſke ſmjerſti ſeſchkodźałe njebychu.

*

— **We wjerſe.** Rospołożenje nižinow a wyſchinow je ſo ſyſchinje pſchemjeniło. Srjedźnu Europu wożera niżina wyſchkrywaſche. Wyſchina ſu pokaſuje na ſymne dny. Po tśi dnjach je najſtarſe wyſchina nad nawjeczornej Europie ſnowa na mozy dobyła. Wożera hacź do wjeczora ſchkleċza ſnadno ſpadowaſche. Dźensa pak ſnowa na rjane ſtupa. Njerwjedra wſchak ſu mózne. Lodowi mužojo lića ſ dyrkom pſchtkahdźeja. Dźensa je Mamerta, jutie je Pankrazija a pjatk Serwazija. — Jutſe ſthadża ſłónċko 4,12 hodź. a thowa ſo 7,42 hodź. Mężaczk ſthadża popoldnju 2,52 hodź. a thowa ſo na ranje 3,13 hodź.

— **Porjedźeńka.** We wożerawſcej rozprawje wo powieċenju khorhoje tow. młodżeńcow w Rożeńcu ma w ſ. wotſtawku wot 3. rjadki takle rěkaċ: Ji kmótrachu Khata Koplanskee ze Serbjan, Haśża Wiċazec a Marja Żurec z Rożanta a Marja Matkec ze Smjerdżaceje.

— **Sozialni rentnarja** dóſtanu podpjeru wuplaċenu ſa mężaz meju pódźelu 16. meje 1927, boh. wot 149 hacź 12 hodź. w Sejmowni delkach (we wuplaċowańi). — Wſchitkim dóſtawarja ſu wożeſhe proſcheni, ſo buchu ſebi jenoż w tutym cźaſu po podpjeru pſchiſchli, dokelż dyrbja ſo poſdiſche jenotkine wuplaċenja ſ pokładnje, techniſkich pſchicźinow dla po możnoſci wobeċź.

— **Twórſtupowaze towaſtwo w Budyſchinje** ſ. dr. ſ w. r. Shromadny wobrót w mężazu haprleſi wucźinjeſche 209 996,68 hriwnow pornjo 151 865,47 hr. we haprleji 1926, to je nětdże 38 prozentow wjazy. Pjekarnja a konditorna mężeſtej 49 151,06 hriwnow wobrota pornjo 27 619,95 hriwnow w haprleji 1926, to je 21 531,11 hr. wjazy abo nětdże 48 prozentow. Wobrót w pſcherěrku na jenu pſchedawarńu wucźinja 11 666,48 pj., na kóżdu pſchedawarńku mózy 3771 hr. Wobroty noweju pſchedawarnjow w Hodźiju a Barcze ſu ſpokojaze. Produkcźija pjekarnje je wjeſtſchi ſamożnoſcze dożpeła, dyrbja ſo žrědźi a pucze pytaċ, ſo mohła ſo pak pjekarnja powjeſtſicź, pak trěbny nowożaſny nowotwar ſtajicź. — Shromadny wobrót w 10 mężazach běżneho wobthodneho lěta wucźinja 1 772 953,47 hriwnow.

Dźirżo wulkowal. Tudomny ſchuler wyſchcźeje realſti Werner Müller, kiž na Póſtowym namieſcze bydli, ſandźeny łobotu popoldnju wokoło 5 hodź. 5-ċtnjeho hunka Ericha tudomneho tińeja A. Fórſtera, kiž na Winiży cźo. 3 bydli, njedaloko mosta Sorjatcheho Ducha pſchi ſamſnjum źiwjeńſkim ſtraſche pſched ſatepjenjom wukhowa.

— **Njeſbože ſ automobilom.** Wjeczera wutoru pſchipoldnju wokoło 1 hodź. na Sserbſtich hrjebjach zyle blizko pſched domom dźěkaczerſkich ſwjaſkow mały auto jeneho tudomneho inżenera pſchedawarku pſchejeżdże a ju kruch kobuwlećzeſche. Na ſhoże jeje ſranjenja njeſbu ſtraſchne. Mały auto wjedźeſche pſchiſłuſcheja wobjedźerja wosa, kotraż hiſchcze jěditi njemóże a ſo wě ſe janeho trěbneho wjedniſkeho wopiſhma njeſwobſedźi. Montěr autowego wobjedźerja, kiž ſ wojom ſobuwjedźeſche, běſche ſ6nſkej wjedniſkej woſa na łobkomnſtne waſchnje pſchełewotſtajił. Dla tehole njewobkedźobowanja pſchedpiſmow polizija wobeju napiża.

— **Kradnyli ſu** 9. 5. 27 wjeczor w 7. hodźinje ſ jenych tudomnych klamow pſchi Hlownym torhoſcheżu waczoſ, do běżeże papjery ſawalenj, w kotrymż běchu 2 poraj dźeczanych niſkich ſtupnjow, por ſchnórowanſkich ſtupnjow cźo. 34 a por ſtupnjow ſe ſpinku cźo. 27 ſ firmu „Jakobſon“. Wo wożewne ſdźelenja proſzy kriminalne wotdźělenje w Budyſchinje.

S Dobrunſche. Sjewny puć ſ Dźěżnikeż do Dobrunſche je dla naſtupowanja na Dobruſchanſkich honach wot 11. hacź do 18. t. m. ſawjeny. Jisny wobthad pokazuje ſo na hrodźiſchćanſky puć na Hnaſchezy.

S Bělſchez. Njedźelu tu motorowy koleſaſ ſ Budyſchina ſe ſwojim motorſkim kolom tak njeſbożownje padny, ſo bjes wědomja leżo woſta. Pomozni łudźo jeho pak ſbożnyczu a lekarja, knjeſa dr. Alberta ſawołachu, kiž knjeſhożenemu prěnju pomoz poſkiči. Potom knjeſhożeneho ſ autom do jeho bydlenja ſwjeſechu.

S Bośankez. Njedźelu, 1. meje rano 347 hodź. je ſo hoſpodarſki pomocznik Mikławſch Donſch, kiž je 21. meje 1900 w Bórku rodźeny, a kiž pola ſwojeje ſtarſcheje ſe Bośankezach cźo. 7 bydleſche, wotſtalk a prajt, ſo do Budyſchinka ke muſchi dże. Sswoje koło je do jeneho Budyſchkeho hoſpodarja ſtajił a njeje wjazy po nje pſchiſchoł. Shubjeneho ſu po ſemſchach wokoło 1/49 hodź. hiſchcze widżeli. Wón je w ſchérym krjepjenym wobleku, ma ſchéry mjeſki ſilzowy ſkobuk, cźorne ſchnórowanſke ſtudnje, ſchérobéły hurnhaty hynſti ulſter. Jeho ſpódnje ſchaty ſu ſ N. wonamjenjenje. Shubjeny bésche hižom dłżſchi cźaſ khorowaty. Myſla ſebi, ſo wón hiſchcze nětdże wokołobłudźi abo ſo je ſo ſ nim nětcźo ſtało. Schtóż jeho mohł dopokazaċ, njech ſ nim ſahadne wobthadża a hnydom Budyſchſkej kriminalnej policiji abo Delnjo-Kinjanſkemu żandarmej powěſcź da.

S Adolfſkeje Hěty. Khětro wulka wurośċesmu ſmjitju tudomny ſankarſki mištr Edm. Lange pſchi hatach pola Adolfſkeje Hěty ſaraży. Wón je ju Khryſtuſowſej ſchuli k wuċehnemu wuźiwanju dał.

Z Radworja. Zrudny kóne namaka naš nětdo ſi ſewe, Jakub Zmij. Před krótkim bě jemu ſmjerć jeho drohu mandżelsku rubiła. Tohodła ſo bórzy na Židow do wuſtawa za ſtaryċh ludźi poda. Dokelż bě zaſnużenu wuċehu tu posmjertny kérluſ za jeho njebohu mandżelsku, wopyta naſu wjes. Nazajtra, hdyż bě ſo pěſi domoj wróċił, namakachu jeho jako cźło w Malowjelkowskim haće. Cźežke myſle ſu wina jeho zrudneje ſmjerċe.

Z Radworja. Tu ſo wotmě zaſnużeny pjatk wjeċor 1/49 hodź. zbromadźizna za ſtaršich w nowej ſnli, kotraż bě derje wopytana, wosebje z wonkownych wſow. Nadźijomnje zmėja wšě wažne wuradźowanja dobry wuſpěch.

S Nowej Wſy pola Njeſwaczidła. Sandźenu njedźelu na ſtatnej dróży mjeſ Rakezami a Nowej Wſu motorowy koleſaſ cźežko ſnjeſdżoł. Sranjenje ſ autom do Budyſchkeje mężhcźańſkeje khorownje dowjeſechu. Pſchicźina njeſbożownje pada njeje ſmata.

Se Saulſchez pola Kulowa. Naš popoldnju wopyta tudomnu korcźmu dźeſonjemjeſer Franz Drudpels, wurubi poſkadnju a mężeſche ſo ſ próċha. Korczmarjez bjonka ſo paduſchtwa hnydom dohlada a ſo ſ druhimi wjeſnjanami ſa paduchom puſcheji. Wón ſkoči cźekajo do Halſchtrowa. Stónczenje pak jeho tola dohańbnychu a żandarmej pſchepodachu. Korczmař kradnjene njenjeſu ſoſo dosta, paduch běżeſche k mjeſnjum prjeċej cźiſtnyk.

S Lubija. Wożebite wotdźělenje Düſſeldorfſkeje wuſtajeńcźy „Geſolei“ bźiche w naſchim mężeſe pſched nětcźimi nježeleleni wuſtajene. Każ ſhoniny, je wuſtajeńcźu 3500 wożobow wopytało. Wſchitkim ſo thwalobnje wuprajichu wo dobrym pſchełładże, kiż pſchi wobthadowanjum wuſtajeńcźy maju. Potajkim je wuſtajeńcźa pola ludźi wjele ſajima namakała.

S Wojerez. Na pożlednje ſwinjaze wiki běchu 348 proſtatow a 1 běhaka pſchiwjeſli. Proſtata płaċachu 12 hacź 20 hriwnow a płaċiſna ſa běhaki ſtejeſche mjes 40 a 60 hriwnami. Wikowanje ſrědźo dżeſche.

S Wyſhkeje pola Laſa. Lětma je ſo ſczopiło a ſemja tróſchku wuſchła a hižo pali ſo hola. Póndźelu popoldnju naſta lěſny woheń na rewěrje tuiomneho ryczerſkubła. Zdyż tak mjenowany ſtrótk, mjeſ Hermanczańſkim a Wyjczańſkim puczom, pſches 100 kórzow młodźiny, ſo ſpali. Hórſka mrócźel cźornego kura ſo kjebiejeſchej módrinje waſeſche. Woheń bźiche tež pſches Hermanczańſki pucź pſchełeżkoċił, někotrym wożobom pak ſo poradźi, na tutej ſtronje woheń podusiċ, hewak by lěſny woheń hobrſtich roſmérow nabył. Pſchicźina wohnja je njeſtała.

S Lutow. Pjatk pſchipoldnju krótko po 1 hodź. ſta ſo pſched tudomnej pólu cźežke njeſbože. Knježeſtwowy raba Gerſtein padże ſ jědneho kola a ſebi hwižkeſ ſlama. Knydom ſawołany lékaŕ dr. Modlich poſtiċi ſnjeſbożenemu

Beremund Cerwjeny.

(Stawiſna hraje w Schpanilſke.)

bj (Stónczenje.)

Wone tola płaċeſche, ducha tſicźeżoch woźiwicź; tola płaċeſche, ſo wopiċa a hrožby nogi ſabycź, w kotreż bě ſo jemu ſaſepjeny hólczeż, Fritjof, w ſonje ſjewił.

Pſches wocźinjene wokno cźiſtcźeſche ſo hara do měrneho wjeczora; pſches wocźinjene wokna pſchińdże ſynk blišeho klóſchtrſtcheho ſwónczka.

Bě tak, każ by ſchumjaczej harje dźeċo ſłyſchał. S jenym rażom ſaſta hara, a do hiſchcze měrniſcheje cźiſtoſcze klinczi ſynk njewinowatoſcze pobożnje.

Schtó je dźiwim mużam nadobo měr porucził? Schtó je to był, ſo ſ jenym rażom cźichota ſaſtupi, a ſo ſynk płakazeho ſwónczka jaſnje pſches jſtwu klinczeſche?

Beremund ſo ſtróżi a da wokna ſacźiniċ.

Cźiſche ſpéwaſche ſwónczk dale, a ſ nowa ſapoczachu dźiwuchi ſelicź a wolaċ.

Tu wocźini wětſik wokno a ſwónczk bě ſaſo jaſnje ſłyſchiweċ.

Wložył ſłóżdny. Tak klinczeſche ſwónczk morwych.

„Hejda Cźerwjeny“, rejeſche jedyn ſ banditow, „we klóſchtrje delkach ſwonja ke mſchi ſa wotemrětych. Maja tam cźeła. Piju na jich ſbożo.“

„Njedyrbjałej dwě byċź?“, ſawoła druhi, „Cźerwjeny je njedawno hoſcźi měł.— Cźi drje ſu ſo do klóſchtra ſabłudźili,4 dokelż ſu znano puċź k hrodej ſabyłi.“

„A dychanje ſu drje też ſabyli“, ſmjeſche ſo tſeċi, „hewak njetrjebali delkach ke mſchi ſa wotemrětych ſwonicź. Poſłuchajcźe tola jenoż. Njeklinczi zyle jaſnje: Frit—jof! — Ber—nar—do!“

A ſ wohdinym ſmjeczom wupróżdni ſudobjo.

„Frit—jof! — Ber—nar—do!“ tak bźeſche ſwónczk.

Grawocźiwje ſareji Beremund: „Fritjof!! — Bernardo!!“

Se błędym mjeſwoczom wón tu ſtejeſche. W mokrych zubach wiſzachu jemu cźerwjene włoſy wokoło hłowy a bjesmóżnej ruzy wiſzachtej jemu po boku dele.

Tak wón na ſwónczk poſłuchaſche: „Frit—jof — Ber—nar—do!“

Rubjeżniczy wonemichu nadobo a hładachu dźiwje na wjednika.

„Frit—jof! Ber—nar—do!“ Wótſje, w takcźe klinczeſche ſwónczk do cźicheje bojaſnjeje Bożeje ſwórby.

A Beremund ſaſchitny ſaſo. Każ w khoroſczi tſchepotachu jemu ſtawy. Dałoko cźiſtny ſudobjo wot ſo, kotreż pſched nim ſtejeſche, ſtóży a ławki wałchu ſo na ſemju, a pſches ſalu cźerjeſche mordaŕ pſchecźeſtiwa a cźekny pſches wocźinjene durje. Hrimotajo a thwataczy leczeſche wón po khodach dele. — Bojaſtliwe ſeđżachu rubjeżniczy a hładachu na ſo a jenemu wuleczachu mjeſcźo ſłowa: „Cźerwjeny je wobludnył . . . “

Wonkach pak honjeſche pſches wětr a nóż, tón naſłędnił Kaina, pſches hórki a doły, pſches pſcherowy a próſdnjeżnyj pſchezo dale nihdże ſtejo njewoſtajo. Drasta bě jemu roſtorhana; wótre łampjenje rěſachu jemu do rukow a nohow. A każ wyſoke ſołmy cźołm honja, tak honjeſche Beremunda ſwuk ſwónczka: „Frit—jof! — Ber—nar—do!“

A hižo wjazy njemóżeſche, ſtejeſche pſchi nutſthodże a ulkeho twarjenja. Khablajży pytaſche wón ſa durjemi, wocźini je a pſchińdże na ſthód. Pomału wleczeſche ſo wón dele. Pytaczy pytachu ruzy ſa nječim a namakachu ſtołp, pſchi kotrymż ſo wón pohybże.

A hiſchcze raz běchu ſwuki ſwona ſłyſchecź, a to zyle bliško: „Frit—jof! Ber—nar—do!“

Potom padże do womory. Wón padny dopředka a jeho cźoło namaka wokſchewjażay kamjeń.

*

Jako ſo na druhi dźeń pocźa ſwětliċ, dźěchu Beremundowi towaŕſchoja jeho pytaċ. Tola podarmo bě jich pytanje w lěſu a po ſkalach. Woni ſuſti jeho drasty namakachu a tute cźary pokaſowachu, każ bě Beremund wokoło ſwojeho ſamſnjeho hroda běhał.

W kapalzy jeho napoſledk namakachu, w kapali, hdźeż bě ſo jako dźěcźo modlił — a tón kamjeń, na kotrymż jeho cźoło wotpocźowaſche, bě kamjeń jeneho rowa; row, na kotrymż leżeſche, bě jeho nanowy row.

Ludźo jeho ſ praſchenjemi popyhachu. Tola wón woſta němy dołhi cźaſ. Potom wocźini hubu a cźiſtche pokutnu drastu měcź.

„Wón je rozum ſhubił“, powědachu ſebi rubjeżnizy mjes ſobu.

A dźěchu tola po drastu.

Beremund ſdraſcźi ſo drastu a dźeſche ſmérom pſches hromady ſpodźiwnje hładazych rubjeżnikow po ſthodach horje k durjam hrodu a wocźini ſ wobėmaj rukomaj durje. W ſamſnjym wokomiku ſabtſkſachu wjele klobukow, wot klónża wobſwěczenych a truby truhjachu.

Hrabja Borrel ſtejeſche ſe ſwojim wójſkom pſched hrodom Monſerrat.

Cźahaty móſt ſjedże dele; tola mėto hromadźi bludnych ryczerjow ſ mjeczemi a hlebjemi pſchińdże kuſes hroda ſam we włoſanym kitlu; Beremund Cźerwjeny cźiſtny ſo pſched Borellom na kolena, proſcheſche jeho wo wodaczę a pſchikłubi, ſo ohże hacź do ſwojeho tónża potutu cźiniċ. — —

Wot tutoho dnja njebě „Swjajſt tſicźeżoch“ wjazy widżeċ, běchu prjeċ. Hród Monſerrat bu potorhany a na jeho mėſnje bu klóſchtr natwarjeny, kotryż bu ſwj. Dźiwatſej poſwjeċeny.

W cźiſchej wyſokoſczi, klóſchtrej jara bliško, ſtoru ſthowany wot hakoſow bydleſche někto nowy a bojaſny mnich. A kóżdy wjeczor dźěſche dele k Sſolobregatej a proſcheſche Boha wo wodaczę, to bě: Beremund Cźerwjeny.

prěnju pomoz a da jeho do Wojerowskeje khorownje dowjesć, dokelž je tudomna pschepscenjena.

S Hórnh. Saudźeny schtwórtk hebi tudomny nězhuschi konjazy rěnik Kleinert žiwjenje wša. Nawo jeho w ešu sa schtom wobwěsnjeneho namakachu, hdyž puch do jamy Erikl nimo wjedže. Kleinert bźěše wjecor pryšhy hischcze Franzca a Zeibigez hospodarja wopytał. Dokelž pak bźěše pschesiwo njemu alkoholowy sakas wudaty, njedosta nihdże žanoho paleura. Wón je mjelk, so žiwjenje bjez alkohola nicžo njeje.

S Worschcze. Hake psched nźkotrymi dnjemi wopytachu padnschi Muchej hospodarja a pschepytachu jón dokładnje. Mjes druhimi wzami tež wjele zigarow pohubkasachu. Saudźeny pjatk tudomnemu cźežki Petrikej z jeho noweje kólnje jeho brohatne motorske koło z radnychu. Sa wadnchami nimaja hischcze prawego sćěha.

S Horschowa. Dokelž Horschowšky k. jeho mósł powiedźeja, je khołmiansti puch wot 9. hacź do 14. meje sawrjeny. Jódny wobthad pokazuje jo na Schpridźy.

S Narcza. Thudomny połbur Wawrisch da swoje stare thachle šwuporjedźeć. Pschi torhanju namakachu pod khachlazej płotu hlinjany hornz, w kotrymž bźěše nětkuždy 30 wjetschich abo mjenschich pjenjesow. Do pjenjes su mjes druhimi tež liczby letow 1064, 1200 a 1648 bite. Namakanka ma wosćebitu hódnosć, dokelž jo tu wo wosebje stare pjenjezy jedna.

S Muzakowa. Muzakow je jene z prěnich schleskich městow, kiž prěnjemu presidentej němskeje republiki, Bjedrichej Ebertej, pomnik staja. Pomnik dyrbi stejeć na Ebertowym namjeścu pschi drohy do Mjeski. Pisches 4 metry wyšoki kamjeńtny stołp z Ebertowym wobrazom je jako pomnik wotmyšleny.

Z Łužicy.

* S Potczinzy. Tutón mjezaj je runje 250 lět, so mamy w Połczinzy haptyku. Tež twarjenje je sto lět stare. W lecze 1827 je haptykar Menzner natwari.

* S Frankenthala pola Bischopiz. W nozy wot njedźele na póndźelu wokoło ½1 hodź. stejeśche tudomna ze žłomu kryta farika brózeń w pkomsenjach, ke kotrejž bźěschej stara kólnja a hródy pschitwarjenej. Dokelž bźěsche cźicho a dokelž žu wschitke žuhodne twarjenja mašjone, njebźěsche sa nje dale ziracha. Wohenj je słóžnika ruka załožiła.

* S Pózkowow. Saudźeny schtwórtk blisko „Seleneje jedle" w Pózkowach motorowy kolesaz snjeboži. Wón je dyrbjał sapschahej wuječ, pschi cźimž je knjezstwo nad kołom zhubił a do pěskoweje jamy pschi puću sajeł. Tam je thwilu bjes wědomja leżał. S rosbitym wobliczom pak je skónčnje samohł dale jěć a we žuhodnej wjes lekarja wopytaš.

* Se Zittawy. Njesboże z automobilomaj, kiž mějeschе cźežke zežehwi, sta so njedźelu wjecžor na rózku Swonkowoneje Weberstese a Rathenauskeje dróhi. Po Weberstej dróhi pschijědźe wjetschi auto do města, jako chzysche mjeńschi auto, kiž po Rathenauskej dróhi pschijědźe, prěti pisches Weberiku dróhu pschejěcź. Dokelž drje wobaj wosaj praweho pschehlada njemějeschtaj, jrafujchtaj do so. Pschi zrozenju jedyn auto 82 letnu maćj zemrětcheho żelezniskeho mischtra Müllera z jeje 12 letnej wnuczku, z kotrejž hromadźe domoj dźěsche, pschejědźe. Wobej dyrbjachu cźežkosanjenej do jeju bydlenja donjesć. Mjeńschi auto bu cźełtko wobschkodźene. Schtó je na njesbożu winu, ma so hischcze pschepytacź.

S Hirschfeldy. Dwarski technik Geißler je na statnej dróhi ze Zitawy do Hirschfeldy ze swojim motorskim kołom cźełko sujesboże. Kołosćěnki jeho žiwotu w nozy wokoło 1 hodź. cźełkosanjeneho a bjes wědomja na dróhi lezo namakachu. Woni wosjewichu to k lekarjej, kiž njesboženeho hnydom swobala a do Zitawskeje měješcźanskeje khorownje dowjesć da. Dotal hischcze njeje wuzamjenje, na kajke waschuje je žo njesboże stako.

Zapośłane.

(Bjez zamołwitosće redakcije.)

Zaso je „k nam meja přišła młodna". Što możeš sebi rjeńše předstajić, hač tak na wjecor **rjanu Božu** stwórbu wuživajo cźišе k mejskomu něspori hić a tam kralownu meje česćować, sebi pola njeje hnadu a Boże zohnowanje wuprosyć za sebje, swoju swójbu, swoje dźěło doma a na polu. Tak je k tomu hač dotal też było. Hnujace bě, z kajkej zahorjenosću naši nanojo a synojo k mejskemu nyšporej khwataachu. — A dźensa? „Ach, što nas mejski něspor stara! Nowa doba je so za Radwoć započała. „Fajerweru" nětko mamy! To je zwonkowne znamjo za nowu dobu. Nětko nimamy wjac wjecor časa, mamy fajerweru ůbwać." To je dźensniša parola! A woprawdźe, človjek njeby wěrił. Lědyma je k něsporu zazwonilo, lědyma nas zwony k Božej službje zawołaja, zasłyšimy nběhdże w jenym kuće ruće blacha — wodaje mi tute a příchodne słowa, nimam wurazow za podawki — zo bychmy małej črjódky pobožnych něspor kazyli, zo bychmy přećiwo Božej službje protestěrowjo ze wsy wućahnyli. „Ach to su jeno někotři hewrjekarjo, kaž wšudźe druddźe", budźeš sebi myslić. Ale to sy so mylił. To su naši „mužojo", nanojo a synojo, nimale połnoličnje, a k tomu hišće črjódka njewinowatych małuškow, kotřiž maja so tola po „dobrym" příkładze starších zložować. Tudy dalši komentar tróšny njeje. Kujezej kararjej, kotremuž mohła so wutroba wukrywać při tajkim zadźerżenju. bjezdźakneje wosady, radźu, w přichodze při dalšim snadnym wopyće nóspora, cyrkej zamknyć. Přetoż Radwoć njeje wjacy hnady mejskeho nóspora hódny! Radwoć ju wotpokazuje, — ale raznje! A wy, česćenj Radwoćerjenjo, so njedźiwajće přichodej!

Ze susodnych a dalšich krajow.

* Se Stołpnja. (Njesboże z automobilom). Na statnej dróhi mjes Wittichdorfom a Stołpnjom rěsnjł auto z Drježdźan staru żonu, kotraž z pola domoj dźěsche, pschejědźe. Żona je pjecža do auta, kiž je pomałku jěł a trubił, saběžała. Cźełkosranjenu ju wjednik auta do tudomneje khorownje pschiwjese. Hač je schofer na njesbożu winu, na to hischcze wušaśnicź. Hačrunjeż wjednik auto hnydom sastaji, tola prědnje koło żonu pschejědźe.

* S Drježdźan. (Cźeta se wěsy). Drježdźanska kriminalna policija saja 22letnu ślužobnu holzu Hanu Hilez z Kronheidy w Greifenhagenskim wokrjesu. Wona je njehańbiczitwa jebarka, kotraž je poslednje njedźele je starym żónikim a dostawarkam renty sa cźetu je wěsy wudawaka a srosumiła, wobšim starym ludźom husta jich poslednje nalutowane kroschći wuhwěschćiczi. We nowinach běchu wospjet psched tutej jebarku warnowali, tola pschez sapa namaka jebarka swoje wopory. Ssamo w Drježdźanach je ji nběhdże w 50 padach wschо we hromadźe na 800 hriwnow do rukow pischischo. Ale też w Barlinje a druhich městach je wjele ludźi wujebała.

* S Drježdźan. (Njesnata žamomordarka.) Schtwórtk pschipołdnju w 12 hodź. je nběhdże 20klina holza z Augustuszoweho mosta do Loja skočiła a so w žołmach shubika. Schtó žamomordarka je, hischcze njewědźa.

* S Rathewaldy w Sakšej Schwizy. Pschi poslednim njewjedrje sarasy błyst dweju konjow tudomneho kubleria Marschnera, jako na polu woraschtaj. Pohonc je njesranjeny wostak.

Přilopk.

* Najhłubšše městno na morju. Wjedniśtwo němskeho kóždźitwoweho wójska wosjewja, so je tschisak „Emden" na puću z Makasera na kupje Celebes do Nagasaki w Aśiśej pschi pruhowanju hłubokosće morja 10 430 metrow namaštł a z tym najwjetschu dotal znatu mósću hłubokosć wuměrjeźił. Dotal bě jako najhłubšše městno morja z 9788 metrow hłubokosće.

* Rubježnu nadpad pola Jerusalema. 20 mil z połnozu Jerusalema su tśi rubježnizy do wosa tśěleli a jón sadźerżeli; w nim žydowšce jendźelskli biskop z Jerusalema z jenej knjenju. Rubježnizy motowesachu zimaj pjenjezy a wšitke hódnotne weży. Wjedniśa druheho wosa z turistami sastałichu, jenu žónišu sranichu.

Najnowšše z cyłeho swěta.

— Schkrowa powěsć wo wjedrje sa jutše schtwórk: Dale jara błudnu, wodnjo pomrócźene a k dešcźej abo žněhej pschihtowene, w nozy je strach, jo mjerznje.

Wyschschi statny rěcznik dr. Strohal w Kamjenizy je žebi w cźeśtich mjeńšach i wobwěsnjenjom žiwjenje wsał. Won bě 52 lět stary.

*

Połodnjska Pfalza je žo wutoru je sliwkami sapuśćiła. S lešow je žo wulke schtomy, hromady žnjepinn a wjele zentnarjow cźejke kamjenje do dołow spławike, z cźimž žu je někotre katastse statoki potorhale. Wunoschi winizow na lěto 1927 je sniczenj. Železniski wobthad mjes Landawom a Zweibrückom je žo sastajił, dokelž žu železniske našypy dozuła powodźene.

*

W Cźełkoślowakiskej pschemysłowu Morawšku Ostrawu, kupjele w Tatrach, Bratišlaw a Brno wopytawschi žu połizy nowinarjo wutoru do Prahi pschijěli. Cźełke nowiny jich jako sastupjerjow sjawneho menjenja šwobodneje Połiśeje a słowjanskeho bratrowskeho luda w murjach hłownego města cźełkoślowakiskeje šwobodneje republiki je sohorjazymi nastawkami witaju.

*

Też w Schwejzarskej žu powodźenja a krupobicje wulku schkodu naczinike.

*

Swažliwy pokpyt dweju khrobiju Franzowsow, Atlantiski ozean z Parija do Newyorka pscheleceźi, njeje žo po spadu poradźił, i najmjenscha niz tak, kaž staj letarjej wuczakałaj. Powěźi, je staj Rungesser a Coli do Newyorka pschileczałoj, je žo jako njewérna wupokasała. Nihdże nimaju sa nimaj błeda. Nadźijeja jo, so staj žo w mjli na jenu kupu psched Ameriku na semju puschczitoj. Po zuym Atlantistim ozeanje žo ja nimaj pyta.

*

Po dotalnych powěsćach je j wichorom kotrejž je njedźelu a póndźelu w Arkansaju a Missourskej w połnoczej Amerizy zyschnowak, j najmjenscha 250 ludźi žiwjenje shubiło a žo nběhdże 1000 ludźi sranito. Nastata materialna schkoda žo na wjele miljonow dollarow wobliczja. W Arkansaju je wichor wobsebowy železniski czah powalił. Wichor žo j mesinami se sliwkami pschewodźesche.

Swójbne powěsće.

Směrći: Antonia Luisa Großowa rodź. Köhlerez we Budyschinje, 45 lět. — Klara šwud. Börnerowa rodź. Polafez w Kamjenzu, 77 lět. — Hedwiga Gabelowa we Delnich Pózkowach, 35 lět.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku Marko Smolerˇ w Budyschinje. — Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Dučmanˇ w Budyschinje. — Za hospodarski dźěl: Arnošt Bart w Brězy. — Za nawěstki: O. Janak w Budyschinje.

Hospodarski rozhlad.

Sćrjedu 11. meje 1927.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,217	100 pólsk. markow	—
holdźelski puat	10,479	100 českosl. krónow	12,484
100 šwajc. frankow	81,09	100 franc. frankow	16,524

Berlinska bursa pschinješe wječera efektam powschitkownje wotdrjebjowanje kurjow na wječich stronach Boha žo, so budźa pjenjezy dróšče, to rěka, so budźa za nje wjetschi dań płacźicź dyrbjeć, hatma banka budźe dyrbjeć pschistupnicź k powyschenju diskonta (danje). To j telko pschičiže, so inwkrajni pjenjezniuy wotbźěžnja swoje we Němskej załožene pjenjezy, dokelž tu mjenje abo tola niz wjazy danje hacź doma dostawaja. Z dołhnych a rentowych liczinach też wjeraz žiwobo wikowanja njebźě.

Produktowe wiki wječera sašo bóle skruczene powěsć pschedewaschе. Płacźiny wostachu cźimale te same, kaž sawczerawschim, jenož rožka 5 pj. po zentnarju dołu. W termijnowym wikowanju bźěchu płacźiny powschitkownje powyschene. Wječera płacźeche w Berlinje zentnar

pschenicy 15,15—15,50 hr., rožki 13,60 hr
hacź 13,90 hr., jačmjenja nalětnjeho 12
hacź 13 hr., natynjeho 11,25—11,75 hr.
a wowsa 12—12,25 hr.,

w termijnowym wikowanju:

za meju: pschenicy 15,35—15,37½ hr. a rožki 13,87½—13,90 hr.,
za julij: pschenicy 15,10—15,22½ hr. a rožki 13,02½—13,07½ hr., wowsa pak 11,97½ hr.,
za september: pschenicy 13,62½ hr. a rožki 11,65 hr.

Na pschedaż.

Wós dźěczaty, Woitche w Běłej Wodźe, Josefowa hasa 1, w Bistopizach, Bismarckowa hasa 20 delka; w Budyschinje Lubijska dróha 18 delka na prawo, Mužakowska dróha 18 delka na lěwo, Schliebenowa hasa 3 III na prawo.

Stołpy płotowe w Ssmilnej 28 c.

Lampy 5 elektr., Hircha w Kamjenzu, Mrótkowa hasa 3.

Kóžło bźěše bjes robow w Budyschinje, Lubijska hasa (Thombergstr.) 30.

Krowa wyschkoćuceina we Wyšokej 19, mloda wyschkoćuceina, Cźapiza w Libnchowie, wyschkoćuceina pak we Cźerchowje 7.

Ssyno 70 zent. Max Müller w Lubiju, Dwórnischczowa hasa 18.

Sskoma, knjeji dwór we Wichowach.

Jeja k nałahodźowanju (italiske) Pěrich w Ssmilnej 32.

Pschihladajcy pytaja:

Połzu do domu, Morawitzez, konditorja w Běłej Wodźe. — Krowčatna w Kamjenzu, Krótka hasa 1. — Stendelka w Kamjenzu, Połczinska hasa 18I. — Sadna Bohata hasa 8 w kamach. — Lehmanez konditorja w Budyschinje.

Murjerjow, Schubert w Bistopizach.

Schwalcja Halangowa w Dźěžnikezach.

Dźowku hospodarja w Hužy. — Blatczy w Nowej Wjsy pola Rakez.

Hejtmana ženjeneho, pschistajoza žona Dowalhowa w Budyschinje, Bohata hasa 31, telefon 3867.

Krawčiho, Lubeźyk w Budyschinje, Mužakowska dr. 19.

Sudnizy na pschichodźowanje

schtwórtk 12. meje 1927:

w Budyschinje na sudnischiže dop. w 9 hodź.: Symzki ufstr, pachołazy wobleč, šumiši khabat, khlamowej šamoraj, 3 stejace cźahnili, normalny cźahnik, 13 bliedowych cźahnikow, 6 jalowowych cźahnikow, pjenježowej kamoraj, pišanskej blidźe do bitrowa, połezowy krajak, wošli měschaza maschina, motor, torkowy hebl, penkowa praša, z grotom schijaza maschina, mitowaza maschina, 6 nowych winowych žydow, bźěła kolesańskich pschidźělow, muz. kolesi bjes gumijowych wobruczkow, tarczała pila, wuječowej garnituri, wuječowej schči, wschelake elektriske lampy a pschiprawy, motor ¾ PS., 3 wolijowe nahibaki, prochowy srubak, klawraj, 4 pišanske stroje, stanzowaza maschina, tocźnik z motorskim cźerjenjom, 5 pišanskich blidow, blido za pišanski stroj, regulator, stejazy schpihel, blido, hydrawliska schijaza maschina, khańskl sofa, dźělowej kamor, hońtwinskeho wosa za delni dźěl z kolami, serwěrowanske blido, stol psched pišanske blido, drastowy powjeschak psched jstwu, sportowe cźapki, błomjane khlobaki, gramofon, kredenza, 6 krošnickowe muzajcych kołow, 6 worglowych matrazow, njehotowe sofa, papjerna rězaza maschina, kamor do khańnje, kurjeńske blido, radiowa pschiprawa, 20 šakow na žonj. kola, mudrowy kamor, drastowy kamor, 3 bźěze, nběhdże 100 furnérowe, wobros, khlamowe blido, kobrz, mjeczazy walzowy mlyn, špehowy cźežity auto.

Škrowe depeše.

Barlinske produktowe wiki, djensa dop. 3/11 hodź.: Łóscht ke kupowanju bźěše šlabschi, to płacźi wožebje za pschenicu, dokelž žu we wukraju płacźiny nišše.

Dop. 3/12 hodź.: Wiki žu měrne. Tendenza za chlěbowe žito wostawaje šlabscha.

Płacźizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe symjo po tunj abo 1000 kg hewak: 100 kg.
płacźizny po złotej hriwnje.

	10. 5.	9. 5.		10. 5.	9. 5.
Pšenica	303 3/4	303-3/4	bonny	20-22,00	20-22,50
rožka	272-278	271-276	woka	22-24,00	21-24,00
nal. jačmjeń	240-260	240-260	módre lupiny	14-15,50	14-14,50
naz. jačmjeń	225-235	225 235	žołte lupiny	16-17,50	15-16,50
wowsa	240-245	240-245	zeradella	19-24,00	21-25,00
kukurica	192-195	192-195	raps, wosušk	15,80	15,60
pšeńc. muka	38-39,50	37-39,25	lany wosušk.	19-20,00	19-20,00
ržana muka	37-38,00	36-38,00	poch. melasa	—	—
pš. wotruby	16,00	16,00	běrnj kruski	34-34,60	24-35,00
ržane „	17,00	17,00	syno, 50 kg	2,50-2,90	2,50-2,95
raps	—	—	ržana słoma	1,85-2,10	1,50-2,05
lane symjo	—	—	pšeńčna „	1,10-1,30	1,05-1,40
hróch	26-29,00	26 29,00	wowsna „	0,95-1,20	0,90-1,20
pjeluski	20-22,00	20-22,00	ječna „	0,95-1,20	0,90-1,20

Towaŕstwowski powěstnik.

Budyšin. Naša „Jednota Sokol“ ma swoje zwučowanja kóždu srjedu wječor we 8 hodź. w towaŕšownі (Christl. Vereinshaus) na Hornčerskej hasy. Načolnik.

Budyšin. „Sokolki“ zwučuja dźensa srjedu wječor we 8 hodź.

Drježdźany. Wšitcy katolscy Serbow w Drježdźanach a we wokolinje přeprošuja so na serbsku Božu službu njedźelu, 22. meje, w kapali w Taschenberg-Palais na hasy Taschenberg 3. Spowědź je w 7 hodź, Boža mša we 8 hodź. Bohate wobdźělenje so wočakuje.

Liehań. „Zernička“ ma srjedu wječor ½9 hodź. zaso pola Rudolfec spěwanje. Přińdźe wšitcy! — Nowe sobustawy su nam witane. Předsydstwo.

Łaz. Tow. „Handrij Zejleŕ“ zmĕje přich. njedźelu, 15. meje, pop. w 4 hodź. měsačnu zhromadźiznu. Dla ważnych wuradźowanjow prosymy wo bohaty wopyt. Přisłušnosć kóždeho sobustawa je, zo z dypkom přińdźe. Předsydstwo.

Nawječorny wokrjes Sokola (Khrósćicy, Njebjelčicy, Pančicy a Wětrow) zmĕje jutře štwórtk wječor we wosmich w Pančicach zwučowanje. Přihotujemy so na sokolski zlět. — Kóždeho winowatosć je, zo přińdźe. Wokrjesny načolnik.

Pančicy. „Lipa Serbska“ (žónske a mužske hłosy) spěwa piatk, 13. meje, wječor we wosmich pola Natuša w Kukowje. Dla ważneje wěcy njech wšitcy přińdu. Dirigent.

Porchlicy. „Sokol“ zmĕje piatk wječor we 8 h. zwučowanje. Po zwučowanju je za aktivne a pasivne sobustawy zhromadźizna. Starosta.

Ratař-ka wustaleńca w Prazy wotmĕwa so wot 14. hač do 22. tutoho měsaca. Štóž chce při tutej přiležnosći Prahu wopytać, dostanje na čěskej železnicy 33% potuńšenja a tohorunja tuńši visum w Drježdźanach na češko-słowakskim konsulaće. Trěbne formulary, kotrež su z dobom stupjeńki (liseńki) na wustajeńcu, skazajće sebi hnydom z připoložejom 2 hriwn. a naspomnjenjom, ma-li so bydlenje w hotelu wobstarać, pola: Jurij Cyž, Praha VII. Nad král. oborou 17. Č. S. R. Najpozdźišo za 4 dny maće zaso wotmołwu! Přijědźće w prawje bohatej ličbje. Jurij Cyž.

Wulki Čisk. „Jednota Sokoł“ ma kóždu srjedu a sobotu zwučowanje.

Jenož hišće **štwórtk, pjatk a sobotu**

3 tunje dny za nohajcy!

Mój hobrski skład nohajcowych tworow je nimo měry w płaćiznach poniženy.

Jenož někotre přikłady:

žonjace nohajcy	florowe, čorne a barbojte 40,	25	pj.
žonjace nohajcy	mako, čorne a barbojte 1.20, 105,	65	pj.
žonjace nohajcy	fidź. flor, wšě barb., najl. knjk. 1.80, 1.60, 1.45, 1.30, 1.05,	95	pj.
žonjace nohajcy	płokaj. žida, tež Bamberkska žida 2.80, 2.40, 1.95, 1.40,	1.10	hr.
žonjace nohajcy	mako a bamjano 1 a 1 štrykowane 1.40, -.75,	60	pj.
mužace zoki	z bałmu štrykowane . -.60, -.46,	38	pj.
mužace zoki	florowe, nowočasnje woknate, tkane nic čišćano -.95,	75	pj.
mužace zoki	židźany flor a wunjeńska žida krasne nowosće 1.45, 3.30	1.90	hr.
dźěćace małe zoki	krasne nowosće, hobr. wubjerk woseb. jara tunjo wot	28	pj. sem
dźěćace nohajcy	z bałmu štrykowane wot	35	pj. sem
stopy k žonjac. nohajcam	bałm. a florowe -.40, -.30,	25	pj.

K wobdźěwanju tunje płaćizny we wšitkich tu njemjenowanych tworach po znatym **woprawdźitym wulkim wubjerku**

Alfred Vogel w Budyšinje na Zwonk. Lawsk. hasy

rožk Kronpryncowoho mosta / znapřeča Serbskeho Domu
Załoženo 1862 Telefon 3430

Prošu wobkedźbujće wukładźenja w mojich woknach!

Alphons Schauseil w Budyšinje

Wosebity dom za serbske nowosće!

Hobrski wubjerk najnowšich mustrow

za kabaty, šórcuchi a rubišća

Wołmjane museliny w krasnych mustrach!

Njedosćěžny wubjerk firmowanskich šórcuchow

wołmjanych a židźanych,

cankow, francow a židźanych bantow

Bĕłe šórcuchi za njewěsty we wšelakich kajkosćach

Njedosćěžny wubjerk žonjacych drastow

mantle * kostumy * wobleki * bluzy

we wšĕch tkaninowych družinach a po wšĕch płaćiznach!

Leunasalpeter a syričn. amoniak

předawam natuńšo, dokelž chcu wuprózdnić.

w Kamjencu Albert Paatz w Halštrowje

Tel. čo. 24 a 25 Telefon čo. 13

Serbjo

podpjerajće fijowe

Serbske Now ny.

Barby,

serščowcy, laki, pokósć (Firniß), šablony a wšelaku druhu molersku potrĕbu

we wulkim a małowikowanju najtuńšo pola

Wintera, bratrow Mitersch nasl. w Budyšinje

na Žitnych wikach 30. Telefon 2015

Transmisije

kóždeje družiny

wolije, hencin atd.

podawa ze składa

Carl Gast

w Budyšinje

na Driewowych wikach čo. 27.

Wósk. tkaniny meter 1.60 pj.
etamina . . metr 0.75 pj.
bĕły barchent metr 0.60 pj.
konfiwina . . metr 0.40 pj.
wulki wubjerk wšitko jara tunjo

K. Erler w Budyšinje

na Žitn. wikach 11, znapř. hosć. „Złota Hwězda“. Rěču serbski.

Třešne žloby

připrawy za: skótne napojaki, zymne a ćopłe wody, nuzniki a plumpy * piwowe aparaty

Wšitke wuporjedźenja spěšnje a wěcywustojnje

Willy Hoppe jun. w Budyšinje

na Zwonk. Lawskej hasy 2 Tel. 3209

Póstelće prošu khartku abo telefonujće

Wšě šniske knihi

dostanjeće

w Serbskej knihaŕni w Budyšinje

Ržanu słomu

z cypami młóćenu kupuje po kóždej dźělbje za wysoke dnjowe płaćizny

Albert Paatz w Kamjencu

Telefon čo. 24 a 25.

Derje kupuje

štóž so na „Serbske Nowiny“ powoła!

---

3 wulke wosebite dny za mydła!

Njeskomdźće tutu přijomnu składnosć k nakupowanju!

2 ryhelej najl. jadriweho mydła,	à 200 g	35	pj.
2 „ „ „	à 400 g	68	pj.
1 ryhel „ „	à 750 g	65	pj.
1 „ „ „	à 1000 g	85	pj.
soda	punt jenož	5	pj.

toiletowe mydło směšnje tunjo!

Thams & Garis w Budyšinje

na hłownem torhošću.

Trjebaće hypotheku?

Chcećе-li někaiku ležomnosć abo wobknod kupić abo předać, tak wobroćće so na mnje; stajnje wšitko spěšnje wobstaram. Rěču serbski! **Max Wenzel w Budyšinje,** na Hornčerskej hasy 11

Pruske a Centifolia

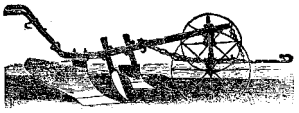
symjeńne běrny

ma na składomaj

w Kubšicach a Ratarjecach

Richard Jakob w Budyšinje

na Driewowych wikach čo. 17 Telefon 2137



Jurij Hänsel w Budyšinje

na Sukelskej hasy 34 :: Telefon čo. 2736
Hłowna předawarnja Rudolfa Sacka z Lipska
= w Budyšskim hamtskim hejtmanstwje =

Skład ratařsk. mašinow a gratu wšĕch družin

---

200 centn. syna,
200 „ słomy
ma na předań
Mich. Šmidk w Radworju

Póndźelu rano w 7 hodź. zemrě po krótkej, lóhkej khorosći we 76. lĕće swojeho žiwjenja, ze swjat. sakramentami doma wobstarana naša luba mać a wowka

Marja Pětrcyna

rodź. Biedrichec

zwud. wumjeńkarka we Wotrowje.

Zrudźena zawostajena

Nowakec swójba we Wotrowje.

Pohrjeb budźe štwórtk dop. w 9 hodź. we Wotrowje.

Najwjetši skład w měsće!

spanske jstwy wšĕch drjewowych družin a po wšĕch płaćiznach

jĕdźne jstwy tohorunja z 150—240 cm šěrokim bufetom

knježske jstwy tohorunja z 110—240 cm šěrokim knihow. khamorom

Dydleńske jstwy, kuchinje, klubowe a małe meble, stołcy

Samsna dźĕłarnja za twory a meble

Clemens Schmidt w Budyšinje

na Bohatej hasy 15 na Hrodowskim naměstnišu 2

Po krótkej čežkej khorosći zemrě wčera popołdnju w 6 hodź. tudy, ze swjatymi sakramentami na puć do wěčnosće přihotowany, mój luby mandźelski

Mikławš Cyž

bywši žiwnosćeŕ w Kamjenjej, nimale 70 lět stary.

W mjenje wšitkich zrudźenych zawostajenych

Hana zwud. Cyžowa.

W Baćonju, 11. meje 1927.

Pohrjeb budźe sobotu dop. ½9 hodź. w Baćonju.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„S. N.“ płaca měsačnje we wu[illegible]dawarni 90 zł. pj., na pósce a pola dowěrnikow 1.30 zł. hr. Po wukraja 13 Kč. Kóžde čo. płaci 10 zł. pj. Wudawa a čišći Smolerjec knihičišćernja, zap. dr. z w. nk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawěšćki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaci so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobčežnje so stajace nawěšćki w tabele so wyše wobliceja. Za reklamowy [illegible] rjadk płaci so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. [illegible]

Čisło (Nr.) 110. Budyšin — Štwórtk, 12. měrc 1927 — Ročnik [illegible] Lětnik 56.

Parižske nowiny wo Riethowym nowym rozrěčenju z Briandom.

Wo rosrěčenju, kotrež je wutoru němski pósłanstwowy radźičel dr. Rieth z francowskim ministrom zwonkownych naležnosćow Briandom měł, Parižske nowiny rosprawy nimale jenakeho wopischijerja rosćerjeja. Tak „Matin“ pische, so je Briand wěsce dr. Riethu na to pokasał, so ma wo žadanjach Němskeje za smjenšenjom wobsadźenskeho wójska wo 25 000 muži a wo jeho wučehnjenju z Porheinskeje niz jenoż Francowska rosbudźić, ale so matej Jendźelska a Belgiska žobu rěčeć a snate je, so dha Jendźelska w tymle dypku z wobhladniwosću postupowaća. **Hdyž Němska zwoje pożlednje wotbrónjenske winowatosćo dopjelni, potom njeje na tym dwělowaći, so w bóle abo mjenje blistim pschichodze swjasanje mozu Stresemannowy namjet ros- [illegible]u, tola za wokomik njemóže ho wo jenomnjnym [illegible]hu rěčeć.** Też hischće njewěsta, kak swjasak- [illegible]wowustojni po 15. junuju wupuščenje nowych němskich wobtwjerdzenjow pschi rańschej mjeju swěsća.

„Echo de Paris“ mjenjenje sastupuje, so je žo wutornische Riethowe rosrěčenje po namołwjenju francowskeho zwonkowneho ministerstwa stało. Hač dotal žo ani Briandej ani jeho radźičelam njeje poradźiło, prašenje rosrisać, po kajkim waschnju ma žo swěsćić, hač žu Němcy februarske dojednanje wo raišchich twjerdźinach dopjelnili. Locarnska polit. žo jako njepschestawanju rjeżas němskich žadanjow pokasuje. Hdyž žo Francowska rosbudźi, tónle rjeżas pschetorhnjeć, potom móže žo Locarnska a Genfska politika jako rosbita wobhladowacź. Na tónzu „Echo de Paris“ radźi, **Koblenzsku a Mainzsku krajinu dale wobsadźenu dźerżeć.**

Parižšti „Journal“ praji: Němkej je drje žo we Locarnskim sprěčenju slubiło, so žo žylnosć wobsadźenskeho wójska imjenschi, tónle plan móže pak žo hakle pschewjesć, **hdyž směje Francowska wschě rukowanja za swój bjezstrach.**

Rosprawa němskeho pósłanstwa.

Němske pósłanstwo wo wutornischim wopisze pósłanstwoweho radźičela dr. Riethe pola zwonkowneho ministra Brianda jasnje, so žu žo pschi rosrěčenju bóžne praschenja dale rosprajte. Kaž je sastupjeć němskeje „Telegrafoweje unije“ zhonik, je žo rosrěčenje mjes Briandom a pósłanstwowym radźičelom Riethom na **porheinske praschenje** pocźahowało. Pódla toho ćtej žo, kaž hižo pschi prjedawšim rosrěčenju, praschenja **wupuščenja němskich wobtwjerdźenjow** dótkuj. Rosrěčenje je po wschěm sdaću połnyć złužiło, ranzowske a němske stejišćo k žebi bliżiće.

Podpěrjenje republiku šiktaccho zakonja.

Zentrumska frakcija je žo wutoru w **pożedźenju frakcije jenomnjnje** za to wuprajiła, so by žo **republiku schiktaju jakoi na dwě łěcze podlěčiłi.** Zentrumska frakcija ma za to, so je republiku schiktaju jakoi hischće pschećiwo agitacijam monarchistiskich stronow nuzny. To žu nětkle podawki pożledźnjeho cźasa, wożebje naležnosće nazionalistisko-sozialistiskeje strony dopokasałe. Zentrumska strona dale stejišćo sastupuje, so dyrbi § 23, po kotrymž móže žo nězdušchemu khěžorej pschebywanje w Němskej zakasać, dale płaćić, runje kaž postajenja wo statnym žudźe. Wschi wutworjenjow nětcźischeho knježeństwa žu žo němsko-nazionalni zwjatočnje za schiktanje wobstejacźe statneje formy zwjasali. Do schiktanja wobstejacźe statneje formy pak bjes dwěla republiku schiktaju jakoi hłuschu.

Tři sjězdy zwjasła němskostatneej khorhoje.

W bliżšich tydźenjach dyrbja žo tři wulke wustupy zwjasła němskostatneje cźorno-cźerwjeno-złoteje khorhoje w Königsbergu, Düsseldorfu a Mnichowje wotměć. Na nich budźa pschedawschi němski kanzler Wirth, demokratiski pósłanc dr. Haas z Badenskeje a president němskeho žejma Löbe rěčeć. Wustup w Königsbergu budźe bliżšu njedźelu.

Němski sejm.

Němski žejm, kotryž je žo wutoru sajo sschoł, je we **oruhim** cźitanju wo **schiktanju młodźiny pschi swjeżelenjach** jednał. We wubjerku, kotremuž bě žo **pschedłoha** pschipokasała, je žo wona hischće pschiwótiła. Po wubjerkowym wobsamknjenju je małoletnym pod 18 lětami sakasane, žo pschi wěstych sjawnych a njesjawnych swjeżelenjach, pschedstajenjach a pschedwjedźenjach wobdźělić, jeli so je strach, so bychu móhli po pocźinkach duchu a strowosći schkodowacź. Młodźinje pod 18 lětami je też sakasane, žo pschi wěstych sjawnych a njesjawnych swětłowych wobrasowanjach wobdźělić. Pschestupjenje tychle pschedpisow žo po pjenjesach hač do 150 hr. abo z jatbu thłosta.

Pschi debaczje sozialdemokrat **Seydewitz** praji, so je nacźisk reakcionarny sakoń, kotryž žo pscheczíwo duchownej swobodźe młodźiny měri.

Sozialdemokratka **Wurmowa** žadasche, so by žo wuradźenje sastajiło, dokelž bychu žydła njesozialistiskich pronow jara złabje wobsadźene. Namjet žo z hłosami jewizu pschija.

Mjes **wobłhodnymi** wosjewjenjemi žo z wulkim žmjechom pschijata dźěleńka nadeńdźe, so žo namjetuje, khorhoje jednanje pschećiwo sapóžłanej wjerchej Bismarckej dla pschespěchneho jěźdźenja z autom a pschećiwo sapóžłanej Lansy-Hegermannej dla pschekrocźenja policajskeje hodźiny dowolić.

Kommunistiska frakcija w němskim žejmje žo wotdurjejbuje.

K sapóžłanjam, kotrjž žu z kommunistiskeje frakcije němskeho žejma wustupili, je žo sapóžłanz Schlecht pschitowaršichił. S wopredła wulwolenych 45 kommunistow nětko jenoż hischće 33 kommunistiskej frakcźiji němskeho žejma pschiłuschna. Dr. Rosenberg, kotrjž je pobrowólnje wustupił, njeje žo žanej frakcźiji pschiłamknył. Na tymle sapjšu stoja pódla Rosenberga hischće Ludendorff, Lange-Hegermann a Seiffert.

Sakski sejm.

W mjenje němskonazionalneje strony je sapóžłanz Schladebach w saskim žejmje namjet **na wotstronjenje stótplahowazeho zakonja** rosłožił. Sakoń ma sawěsće pschełake dobre, tola cźaż jeho sawjedźenja je jara njepschidobny był. Mulka wjetschina ratarjow njemóže žo je zakonjom sprócźelić. Nataršitwo žo z zyła pscheczíwo wschěm nowym nuccźazym zakonjam wobroca. Nječnik na wulke poczenje z był wubrazymi khóstami a na możnosć pschenjesenja thorosćow pokasuje. Wón knježeństwo namołwja, hacź do stónczneho wuprawjenja praschenja wo dźerżenju bykow z wukasom porucźiłi, so žo nima wjazy stótplahowanych sjednoczeństwow z wěstymi pschedwumělenjenjemi sakosći.

Hospodarski minister dr. **Wilhelm** praji, so žadany wukas wuda. Ratarjo dyrbja žo za tózdu płacźišnu smórowacź.

Dohra k Plawenskemu procesej.

Psched Plawenskim žudom je žo njedawno prozeß němskeho zwonkown. ministra dra. Stresemanna pscheczíwo jenemu Plawenskemu rěčnikej wjedł, kotryž bě w nowinach zkchiwdźaze nastawki pscheczíwo Stresemannej wojerwjak. Wschi zwojich wupadach bě žo wobstorżeny rěčnik na wopschijeczje kradnjenych aktow jepjerak. Nječnik dr. Kunz, Stresemannowy prawny sastupjer w prozeßu, je nětko pola statneho rěčnistwa žadał, so by žo pschepytanje dla pschekhowanja kradnjenych abo z hamiskim pschedźenjenjom dołtatnych aktow sawjedło. Dr. Kunz dr. Weiß, wyschischeho knježeństwoweho radźićela Göbela, kapitanskeho leutnanta św. žk. Kauttera z němskonazionalneje strony, nakładnika Bacmeistera a „Berg. Märk. Ztg.“, majora św. žk. Steina, Kranza a Knolla winuje, so žu žo pschi kupjenju abo pschedacźu tychle aktow wobdźělili. Dale je žo žadało, też praschenje rosłaźnicź, z wotkel žu žo 5000 hr. a druhe pjenjesy wzałe, z kotrymiž žu žo kradnjene aktu sapłaćiłe.

Kulturne zjednoćenje młodych Słowjanow.

W Sofiji je „Towarstwo za kulturnu jednotu młodych Sskowjanow“ prěnje cźišćo zwojcho cźasopisa: „Sskowjanske ogniščte“ wudało. Towarstwo hižo žydom lět pódla stareho Sslowjanskeho towarstwa dźěła, kotreż ma zwój cźasopiš „Sslawjanski glas“ a pod wjednistwom universitneho prof. Bobčewa, prjedawschcho pósłanza w Petrohrodze a wobdźělnika złowjanskich sjězdow steji. Ma hižo schtyri tyšacy žobustawow. Sjednoczeństwo „Młodych Sskowjanow“ je w Sofiji wjeczork i wobdźělenjom sastupjerjow 30 towarstwow wschěch złowjanskich ludow wuhotowało. Wobsamknu žo, mózny złowjanski frontu sakoźicź, kotraž by wulke nadźije a dowěru do pschichodneho wuspěcha w złukach na- scheje shromadneje złowjanskeje myśle słudźiła. Zada žo, so bychu žo Sslowjenjo po możnosći borzy sjesnali a žo sjednocźili. Nicźo tomu njesadźewa. Towarstwo prosuje žo wo wschožłowjanske kulturne sdruženje młodych Sskowjanow na cźole z Radu wusnamnych złowjanskich dźěłacźerjow. Kóžde lěto by sjeźd był. Nastawki w nowiniach žo w rěcźi złowjanskich spišowacźelow cźiśchcźa.

Dr. Schcźepan Bobcźew w Sofiji pische, so wjele nowin w złowjanskich krajach jenoż wo swadach mjes złowjanskimi politiskimi stronami pische a z tym nowe hłuboke rany wotewrjeja, ale trjeba je, za tym hladacź, schtoż sjednocźuje. Chzeja žo Sskowjenjo sprawnje dorosumicź? Bobcźew praji, so dyrbja w tym pschipadze nowinarjo a pschipowedarjo złowjanskeje wjajimosće z wyschischeho stejišćeja wuthadźeć a rosum dyrbi jim rjeż, kak a schto maju pišacź, chzeja-li, so by złowjanska sajimosć dobyła. S prěnim wumělenjom je, so bychu złowjanscki zwět snali.

Runje tak w nowinach druhich spišowacźelow praja, so złowjanska myśl njemrěje, ale je so je žiwa a rosće. Na złowjanskej młodźinje je, so by ludej a Sskowjanstwu pschiwišowała.

W Praźy w tym zamknym duchu **Swjatk złowjanskeho studentstwa** dźěła, kaž bě pschi Kollarowym kwiedźenju w sańdźenych dnjach widźeć.

Italsko-Južnosłowjanski konflikt.

Jo wobsamknjenju italsko-albanskeho pakta w Južnosłowjanskej wjazy na tym njedwěluja, so chze Italska Južnosłowjanow pak z lesću pak z mozu z brjoha Adriatiskeho morja wotcźischcźeć. Južnosłowjanske knježeństwo w pozledním cźasu tymle wotpohladam Italskeje sadźewacź pyta. To je w Italskej pohórschenje sdubiło. Senator Schanzer, prjedawschi italski zwonkowny minister, je žo na Mussolina z praschenjom wobroćił, hacź žo z postupanjom Južnosłowjanskeje pscheczíwo Italskej Santa Margheritske a Rapolloske rěcźenje njerani. Južnosłowjanska je mjenujcź wschěm italskim stacźanam sakasała, leżownosće a twarjenja kupicź, kotrež w schěrokosći 50 kilometrow wot mjeju abo wot mórskeho brjoha leża. Dale je wono italske schule w Spalitu samko, italsku nazionalnu liou rozschěrjeć a wobsitkim Italcźanam, kotrjž žu južnosłowjanske stacźanstwo pschijeli, dowolnosć wiaco, w industriji abo we wikowanju dźěłacź. Schanzer praji, so teke naprawn južnosłowjanskeho knježeństwa na tym dwělowaci dawaju, hacź žu rěcźenja z zyła hischće praktiśaj hódne

Madźatiska špionaža w Južnosłowjanskej.

Policija w Nowym Sadu je źled za wulkosałożenym špionažnym planom namakała, do kotreheż žu nětkoli tamnischi pschekupzy saplećeni. Niedźelu žu pschekupzow Aristida Deru, Schcźepana Ferra a Jana Stejina sajeli. Policija je sdźěłenku wosjewiła, w kotrejž žo praji, so žu cźi hižo sajeci z južnosłowjanskich offizěrami žo pschećeleili a jim pożčonki z wuriadnje pschihódnymi wumělenjemi pośćeili. Pschi tym žu žo a wojerskimi wězam wobhonili. Schtoż žu shonili, žu potom Szeqedinskej madźarskej špionažnej zentrali pósłali, so by žo ta direktnje na tych offizěrow wobroćiła. Offizěrjo žu tu naležnosć žwojim pschedstajenym sdźělili.

Bolšewikska agitacija pśeciwo Jendźelskej.

Wschelake Londonske nowiny žu wutoru **rušli dokument** wosjewile, kotrež je žo hromadźe z druhimi dokumentami pschi pschepytanju ruskeho pósłanstwa w Pekingu namakał. Kaž „Westminster Gazette“ pische, žu wo **protokollu pożedźenja wukrajneho komiteja w Moskwje se 4. auguita 1926 pod Cźicźerinowym pschedsydstwom** jedna. W pożedźenju je žo wo ruskej politiji w Chinje rěcźało a mjes druhim wo planje za organizaciju kuomitanoweho revoluzionarneho komiteja w Pekingskej krajinje.

Kaž „Morning Post“ sdźeli, je z dokumenta dale wuspóznało, so je žo wupschestrěcźe antijendźelskeje agitacije w Indiskej rospominało. „Morning Post“ tomu wołoseli bitu sawodny nastawk pod napismom „Po Chinje — Indiji“ wěnuje. W tymle nastawku žo jendźelskemu knježeństwu poraki dla jeho powolneho sadźerżenja cźinja. Tale powólnosć budźe žo w Indiskej runje tak wjeczicź, kaž w Chinje. S dobom žo na systematiski

bolschewitsku agitaziju w Afghanistanje kedżbliwe cżini. Jendżelske knjeżerstwo by dyrbjało afghanistanskemu emirej strach rosjańnicź, kotrejż i tejele agitazije krajej hrosy.

Prozeß pschecżiwo Běłorušam we Wilnje.

We Wilnje je so poslednje dny pjeć dnjow prozeß pschecżiwo 32 Běłorušam wotmeł, kotříž běchu wobsłuženi, so tu w lětach 1923 skěr pschihotowali, so bychu z Běłorušami wobwdlene strony wot Wólkskeje wottorhnyli. W njesławnym jednanju 14 wobsłorženych wumiwnowachu, druhich k jastwu na 4 hacź 12 lět sadudźichu.

Wjednik riffiskich Kabylow padnył.

Tansamani, najwušnamnischi wjednik riffiskich Kabylow, je pschi nadběhu na schpanische stejischcżo padnył. S jeho smjerczu a podczišnjenjom jeho splabow so wójna w kraju Remhana a Ketama skónczi. W kraju Dżeballow su Schpanjerjo postupali. Někotre z jich splabow su so podczišnje.

Wójna w Chinje.

Czangtsolinowe postupanje pschecziwo Hankawej.

Po poslednich powěsćach z Chinu je so wojowanje sałso saporzało. Czangtsolinowe wójsko, z wojakami je Honana posylnjene, k Hankawej postupuje, hdyż so położenje kritiše. **Wocżakuje so, so město sa blizke tři dny do rukow Czangtsolinowych wojakow padnje.** Ruskich a Kantonskich offizěrow, kotříž z agitazielskim żelesnischim cżahom puczowachu, su jasceli a zastrělili.

W Shanghaiu je so wobstejnjenjeństi staw wusběhnył.

Hankawske wójsko so zbilo.

„Morning Post" je Shanghaia powě: Prěnje Czankaiskowe wójsko je Hankawske wójsko zbiło. Nawjedowazy general Hankawskeho wójska Chu Pei To z rospuschczenymi wotdźělenjemi zofa. Czankaischkowi wojazy su Nanking wobhadźili. W Hanwenskej provinzy je so pokodnische wójsko zbiło. Czankaischkowi wojazy su żelesnizu do Hankawa wobhadźili a su duzy po puczu do Hankawa.

Cooldigowe wumjenjenja za Nikaragua.

Wobsedniy wotpósłanz presidenta Sjednoczenych statow poknóżneje Ameriki, Stimson, je wjednikej liberalneho wójska w Nikaragui, Moncadże, pismo presidenta Sjednoczenych statow pósłał. S tymle pismom je wosjewja, so ma wjednik konjernativnych, Diaz, kriescżerstwo w Nikaragui hacź do nowonwólbow wjesć. Mjes tym matej so wójsay wobeju stronow wotbrónicź. Jeli so je liberalni njebychu tejle pschikazni podczišnyli, by so amerikanskim wojakam poruczilo, jim bróńe i mozu wotewjacź. Amerikanske wójsko w Nikaragui je so mjes tym na 3000 muži pozwólniło. President liberalnych, Sacasa, je so pschecziwo wotbrónjenju wupraził.

Ze Serbow.

Budyšin.

Stwórtk, 12. meje.

† 1695 Zacharias Běrling, farař w Porsicach, wudawař prěnjeje serbskeje cżitanki.

Kak lubje zwjeseluje
Nětk Boże słónco nas,
Bóh z deščom wobradżuje
Wam rjany płódny cżas.
Nětk kóždo ranje wita
Nas syła spěwarjow
A zastararja swěta
Tu česća z kěrlušom.

Handrij Pawol.

*

— **Wo wjedrje.** Lodowi mużoju lětsa swoje symsle słoby hišcże w polnej mjerze wutschahnuja. Wczera so **wola** naš **južnowaschc**. Djenja z deschczikom **snjeh** pschekotwasche. W Krkonoschach (Riesengebirge) je z nowa **snjeh** padnył. Na tamnych horach je hacź do 5 stopl. symta.

Też z druhich horatych stron naschcho kraja pschikhadżeja powěsće wo nowej symje. Wot wczerawschcho wschak je schkleńża snowa trochu na hrosnje schła. Ale dokelż nad Jendżelskej nowa wyschina leži, tiwa nam saso wawjedrjenje. Wocżopkenja śmědi so nadżeja, dokelż by k polnozy nižina pschiczahnyła. Tam pak knježi wyschina. Lodoite wětry z jeho kuta pschikhadżeja. Troschcu traschi naš nižina nad Italskej, je-li nastupi pak pucź k nam, pschinjese nam sobu žylne śeschcże. — Jutše pjatk khada sa 6łónčko 4,10 hodź. a thowa so 7,43 hodź. Wótzkaczt sthada pop. 3,57 hodź. a thowa so 3,29 hodź.

— **Wuptaczenje pschiraźitkoweje renty** na wójnstkich wobschkodżenych a sawostajenych, kotrychż nastupa, sa měsaz meju žołtom, 14. meje dopokdnja wot ½8 hacź 12 hodź. we wuplaczerni Sejmowonje na Hrodowskej haży 10, delka.

— **Sakska krajna lotterija.** 18. a 19. meje 1927 pocżahnu 1. rjadowniu 191. Sakskeje krajneje lotterije. Tuta lotterija ma sdawna ńem w tutkaju a wutkaju wjele pschecżelow. To sjewja so pschi nowej lotterii hischcże bóle, dokelż je plan dobyczow thětro polepschenyj, njenuzuja je nětko wjazy ńrěnich dobyczow. Lotterija rozdźeli 140 000 łosow a suma, kotraż so muhrawa, wuczinja 13 508 250 hriwnow. Dobycża pschimérjene k próńdnym łosam mużemy jara pschihódne mjenowacź, dokelż tu stara wupruhowana sażada dale płaczi, so nimale tódy druhi tóż dobudże. Płaczišny łosow pak su njedsiwajo polepschenja dobyczoweho plana ńamżne wottake ka dotal a płaczi ½0 łosa 3 hriwny, ½ łosa 6 hriwnow, ½ łosa 15 hriwnow a zdyty tóż 30 hriwnow sa kóżdu rjadowniu. Tohodla tež w tudomnych pschedawarnjach lotterijowych łosow kóżdy jara kupuja a drje budże tej tónkróć, kaj pola posledniheje loterije, so běchu łosy wschitke wupschedate.

— **Bodega Espanola,** snata Budyšczjska winowinja pschi Mjasowym torhoschczu 7 je njedawno do druhich rukow pschescha. Nowy mjeńszel porucża ju tež naschim cżesćenym cżitarjam a cżitarkam a posćiża dobre pokubnische a lekowańke wina sa dom a saj.spschedawarjow. Pschi rjanej hudźbnej sabawje je we winowni derje pschebywacź.

— **Jane pschemjenjenje w Hušarskej kasarnje.** We mjeńsze ludźo hižom dłóhi cżas powědaju, je mamy z tym liczicź, so do Hušarskeje kasarny sake wojazy zaczżnu a so dyrbja tu tamnišche nenuskotajne hnuty a tež mnohy podrużnizy wuczahnjeć. Każ pak z pschihotowanjom wschitkom zhonimy, pobrachuje tutomu rozmaschowanju wschitkom podłoż. W Hušarskej kasarnje potajim wschitko pschi starym wostanje.

— **Ssiwerny żohudźelacżer.** Montěr knjes Bjedrich Hermann Krowz dźěła 25 lět bjes pschekorkunjenja w maschinowej fabrizy tudomneje firmy Münsner u. Co. akc. tow. Ś tuteje pschiležnosće jeho wczera na radnizy knjes wyschi schi měschczanosta Niedner z pschepodaczom měschczanskeho pschipósnawanskeho wopżima, sa jeho dołholetnu pjerwnu służbu wuznamjeni a jemu k jubilejej sbożu pschejesche. Pschi pschepodaczu cżesnego wopżima bjesche knjes fabrikski direktor Simram jako sastupjer dżelodawarskeje firmy pschitomny.

— **Louska** pola Minakala. Njedźelu dopoldnja je so mandżelska tudomneho knjesa Mrósa sbudiła. Wona je do Minakala ke mschi schła a njeje so wjazy wróćiła. Kemscherjo su wobkedżowali, so je po Drobjanskim puczu do lěsa schła. Njeschowona nosy so pjerja hižom dłóhi cżas z wotpohładom, so chże **hebi** zżiwjenje **wjacź**. Wona je pižmo sawostajiła, **ž kotrehoż je to spóznacź. Cżisty nětkle** wo njej wě abo zhoni, njech je mandżelskemu zdżeli.

— **Pjerwjow.** Naschca wjesnna mudźina je hebi tež lětsa swoju meju stajiła. Pschichodnu njedźelu dnje ju pschi wobdźelenju wjesnneho wobwdlenstwa mjetaja. Każ lóńe lěto, budże tej lětna historiski cżas pschesu wjes, pschi kotrymż dżedża saso herbske drasty pokasowacź a pschi meji dżedża herbsći spěwacź.

— **Minakala.** Pschi najrjeńschim wjedrje zwjeseschce njedźelu klub kolojeschnych „Pfeil" sa Minakal a wokolinu zjiwši 30 lětny jubilej z wokrjesnym wujeschom. Jako běchu hosći powitali a po wjesnne towarstwa pohnuli, so zwjeseli sapoca. Pschi kanalu leżeschce zwjeseschcże mjesno a tu běsche mjes kolbaschowymi a napojenjowymi budami hižom żiwy hibot. Psched hołsenjom wjesnche mudźina z cżinnjelu swoje zahrjeleżenje. Jako běsche hudźba teloreju wotewrila, pschedźe knjesa D. Nebschinkez baseń a pschedstyda towarstwa, knjes Pětšch z Minakala, pokasa we swojej powitanskej rěcżi na wusnam dnja. Na to timasche so hłowa knjes farař Sykora a pokasa, kajsi wusnam na kolojeschny sport sa schtyhnjenje a skrucżenje cżła. Druhi Swjatkowy pschedhyda, knjes Opitz, pschepoda nětko cżesnemu diplom Swjatka, a paš wot Budyschkeho wokrjesa a hromadnje z postrowom a zbożopschecżenjom na tutón dżeń. Po zwjeseschcżim korta so zwjeseli we sale Minakalskeho hosćenza dale wotmeławsche. Prěnje korkowe a zylnostne myto dosta kolojeschne towarstwo „Ssokol" w Komorowje pola Klukscha. Cżesny diplom dostajachtaj sałożerjej towarstwa knjes pjekarski mišter Bláža a knjes hosćenzar Schiman we Lupoi. Tak mjeże kolojeschne towarstwo „Pfeil" w Minakale na zwjeseli zhladowacź, kiž je so we wschcżich zwojich dżelach pokradźił.

— **Drużkej.** Zjawny pucź z Budyschina do Husli je dla naspjewanja na Drużkanskich honach wot 16. hacź do 21. meje sawrjeny. Jeńdy wobkhad pokasuje so na Bźe Rosicźy a Demjany.

— **Wjeleczina.** Lětusche zjawne schcżěpjenje pschi zerwi sa wschitke dżěći z Wjeleczina, Bóńzwez, Wostaschcez a Sdżarja, kotrejż su 1926 abo prjedy rodżene a hischcże se wuspěchom schcżěpjene njejsu, je knjedźu, 18. meje, pop. we 2 hodź. na starej schuli we Wjeleczinje. Dżěći, kiž su w naspomnjenych wsach narodźiłe njejsu, maju so je pschedpołożenjom narodźenskeho wuzwědżenja abo zwósnjeneje knihi na gmejnskim hamcze we Wjeleczinje wo zjewje cżo. 2 samolnicź. S domow, kiž nimaja natykowaja thorowcź knježi, so dżěći k khtatschcżepjenju pschinjesu njeźmědża. Schtó, pak njetamolwjeny wuwoistanje, ma thitsanje wocżakacź. Wobkładanje schcżěpjenych dżěći je tydźeń posdźišo, knjedźu, 25. meje, popoldnju we 2 hodź. sało na starej schuli.

— **Dżěchorjez.** Wjasoliła dróha je dla naspjewanja na Dżěchorjanskich honach wot 12. hacź do 17. meje sawrjena. Jeńdy wobkhad pokasuje so na Hrubjelczinu a Hnaschcu.

— **Małeczin.** We wyschej starobe wumrě tu wutoru nětkulschi najeńk tudomneho rycżerskeho, knjes Alwin Stoß, kiž běsche jako ratař daloko a schěroko znaty a cżesćeny.

— **Lěwakda** pola Lubija. Njedźelu psched pschipoldnjom so hrozne brěhi pschi puczu do Dürrhennersdorfa zapalichu. Najskerje je nětko z njekedźbliwosću zapalku do żuchcze trawy cżiśnył, z cżimż je woheń nastał. Wobeni so rucże rosschěri. Nětolsi ratarjo, kotříž na bliskich polach dźěłachu, woheń z motykami a hakami zabichu a tak knjesu schnurčkowinu wuchowachu.

Z Kulowa. Tworykupowace towarstwo w Budyšinje z. dr. z w. r. zrjaduje sobotu, 14. meje, w Kulowje zjawnu zhromadźiznu konsumentow, ke kotrejż by kóżdy konsument abo pschetrjebar z naweštkom proseny. Zhromadźizna budże porjeńcena z kinowymi predwjedźenjemi najnowschich produktiwnych filmow Wulkokupowanskeho Towarstwa nemskich konsumskich towarstwow, kiž buchu do filma prijate. Pokazane budża wulka najnowsa fabrika cżokowych tworow w Gröbje, fabrika mjasowych tworow we Elmshornje, pschistaw w Hamburgu, zorjny film „Riana Helena" atd. Dokelż je zastup za kóżdeho darme, nadźije so zarjadnistwo bohateho wopyta. wosebje też, dokelż ma Tworykupowace towarstwo w Kulowje wulku liczbu sobustawow a dokelż ma dla moderneho wobkhoda a dla rjenje wuhotowanych rozdźělenjow wsudźom wulku nahladnosć. Drużstwo, kiž ma w Budyšinje swoje sydło, wobsedźi tuchwilu 18 rozdźělenjow a ma wob lěto přez 2 milijonaj hriwnow wobrota. Dale wobsedźi nowocżasnu pjekarnju a konditarnju, samsnu palerńju kofeja, samsny mlyn za korjeniny. Wono wuplaći w minjenym lěce nětdże 80 0000 hriwnow nawróćeneho zarunanja na swoje sobustawy. Też cyle blizko Kulowa, we Werninghoffje, ma drużstwo tworowy dom, kotryż je gmejnske zarjadnistwo wosebje natwariło a hdźež sobustawy žiwje kupuja. Kulowske sobustawy maju hižom składnosć, sebi swoju potrjebu we Werninghoffje kupować, doniż w Kulowje wosebita rozdźělenja njenastanje.

— **Wojerez.** Rošhorjazy podawk sta so pondźelu popołdnju wokoło 6 hodź. na Dżejdżanskej dróhy w Małej Nydźeji. Motorowy kolesaŕ pschesćěhny japschał wětscheho Wernera, kiž do města jědżeše. Jako běsche kolesaŕ sa-

Wosud.

Powědańcżko z pólskeho żiwjenja.

Kak je tola cżłowjezi wosud wschelakowy. Jeni puczuja swój żiwy dżeń pohódnje pschez swět każ na kwětkojtej łuzy a schczipaju žebi najrjeńsche kwětki, kaž je jim lubo. Druhich sasо je żiwjenje do teptańschcza sapschahnyło, w kotremż jich nusa do prédka cżěri każ khudu słoczo, bjes méra a pokoja, dóniż j nohomaj prédku pohledaju jéżbu na kérchowu njeczżinu. A sasо na druhich wali so wowsud, i wotmachom, rosmjeczo każ spadowaja hora, tiż njesmilnije wschо żiwjenje pod swojimi rospadankami pohrjeba. Sastrożeni widżimy my druhy to załoźnje. Se tschepotazeje mutrowy wumuraj so bojasliwe praschenczko: „Cżehodla dyrbjesche to wyeż?..." — — Baseń cżaka na wotmolwu....

Po polach, je żitom je żolmjazych, kroczejsche muż wyskeho rosta, żylnych stawow. Ale njemdżesche janu prawu smužitosć, to mošć hłowu wyskoko sdźerżacź. Wón njewidżesche zahnowanje pschirody na honach, njesłyschesche schkowroncżka, kotryż wyskoko nad nim w jasnem wjeczornem powětrje swój wjesołuj sydnejk jasnoschesche. Mnożna hłowa bě nakhilena, j wobczežnosću wjesołeschi wsy wulku postawu dopredże. Jenu hnadj bésche tżicżi lět, ale jeho pani běschtej japadej a rédke wuzy bédżu jeschedżiwile. Pomatku swjeże so na kronje kża do trawy. Bjes wuraza schladowaschtej wócżzy njemérnje po dale, jako bychtej wozy njenekej, na jenu wéż so zahladacź, dokelż mérjesche so zhubjadnjenje do so, na muzże, kotreż cżwilowachu mosny. Wone i nim sławachu a dżěchu i nim lehnyc, wone pschewodżachu jeho do jeho honow a njedachu so ani z alkoholom zacżěrić, z kotrymż bésche swoju hłowu pohłuschcżej zpytał.... Dżenja psched dwaczi lětami bě so njeschtk stał, kiž je swojimi sezżhami njewinowate pachnatko pohrjeba.... Jenehо dnja rańische we wsy, so je so Fryga Masat zhubił a nichtó njemjeżesche żebi wujaźnicź, hdże je wostał, pschetož mjedy bur bě zżiwjenjarabosteny cżłowjek, kiž we swojich schtórnjach kruce stojesche a mjesesche hižo w najbliżschim cżasu wot swojeju stareju starschejow statne burste kubło pschewjazacź. Tuj njebě wujźe na to, so je nékat skradżu cżehnył. Wschako też njeschto mjeże tłucżił, cżehodża by so khłostnja strachowacź mół.... Wschón wjesoły běsche jónu i wjeczoru do polow žebi wuschoł a so hižo njewróćił. Pó trojch dnjoch po puczu do njesboża pschischoł abo napojeny mot pernika był sasaty a wotstronjeny?

Nichtó to njej njewédżeschce, jenuż dżesćaśtinu hólcez so donuzył, hdże bě njesbożowny wostał. Sturowy wobud bě dżesco żeżnił je sobuwědomzem mordarstwa, kotreż běsche jeho nan tłucżił.... Jana wobrasnjosć njemóże tolse njekrajne wézo wumuzyjacź, każ je żiwjenje nazżini....

Rukowanja a pschezżiwo swojej woli bě khuda holczka k buhatym burom Wojtkelom, tiż běsche jeje ruku pożadał, k werowanju schła. Tu dżesći bě jemu porodżiła, hólczka Franza a dwě holczy. Tola mandżelstwo bě było njesbożowne, hnydom wot prénjeje dnja. Muż rad hrajesche a pschesbyda nozy po korczmach, jenuż brozeschce, so ju nazżiwjeho dóńta podała a hamo k tomu mjeżežała, hdyż jeje muż i nékajkej wschédnej dżełaczerki so nakadżowaschce

Kak dha bě so to i Fryzu Masatom stało? Nó tak, każ je to w cżłowjeskim żiwjenju stawa! Wonaj béschtaj wobaj jenak staraj, Fryza a Haniza. Wonaj béschtaj hromadże schulu wuthodźiłoj a so lubowałoj, dóniż Fryza do wojakow njeńdżeschce a Haniza so za bohatehо Wojtela njewuda. A hdyż Fryza sa schtyri lěta sasо pschińdże, to wonaj thodżeschtaj każ zusaj mimo so. Schto starasche wjeżeloso pachoła żuzowa żona? Cżsnano budżeschce wón so i thudej holczu wożenił, budżeschce-li wona na njeho cżakała, ale wschako bésche żebi druheho wsała, nětko njedh so hlada, kak je żiwjim wogudom wutdże.

Fomu wjeczor pschińdże Fryza posdże domoj. Wón bě mózne i koku podsédkał a krocżejsche wjeżele każ muż, tiż je złożny dżeń pschetrał, podlu njeży, domoj k żiwjenju statej. Pod lipomaj, kotrejż na zkoninje kuzoł wobsćežnitej, hdżeżeże zona jeho żuzowa Wojtela. Wona bě żebi wobkżo i rukomaj pschirhyła a hdżeżeże we hlubokich mutklach. Njedżiwajcy żwojich tłuczże lět bě tola hischcże kżejaza żónża, jenuż do wobkicża bě starvicź a zakżeż swoje znanjo żarkło. Bjes postrowjenja, ani kżowcżka njeprajo chżische mlódny bur nimo njeje hicź. Ale jemu bě, jako by zentnarjta cżeża to jemu sa nosy powiża a i hrudże tuchajsche horza krew do hłowy....

Kak potom dale pschińdże? Wón bě so pschi njej powydnył a mjeżeżiju jeże tolste żwětłowżółte wopuzhe hładżił. Tu bě wona że żwojeho mésta, na kotremż hedżeżeże, so żwjeża, bě żwoju hłowu na jeho koleno pokożiła a płakała, so mohła so mutrowa wusżeżeż, bě zapłakała wo dołhich lětach k prjednim rasej....

(Pokrazowanje sżeżehuje.)

pschaju nimale dojczahnyt, da motorej wothe kuftschaf. Teho so Wernerowy fón nahoja a so jaschi. Werner jeho je wjchej mozu dżerjesche, tola kiwa wotkasa so rostarym a wóss f polnym wothmakom do dróhowego kamena fajdże. Werner sleczja we wuttim fole do bliskjeho fajtowa a so na lewym wutrobnje, lewej ruzy a na hlowje frani. Kóń so wotterhuh, fahrabowasche dale k żelesnizy. Tam jeho ludzo fadżerżachu. Sdarbowa holza f ruczkym wosow je strożelemi do pschérowa fajdże, ju dyrójachu fasso f pschérowa muchajnicz.

S **Wochos.** Wutoru, wokolo 1½ hodż. pola bura Mithy na trożu wothe wudwri, kotryż bésche f mitinu nastak. Wón so spéschnje rosthéri, dokelż béschtej zloma a zyna na trożu stykanej. Cżéżkjelo a murjerjo, kotryż pola fusodneho bura Remischela dżélaja, so hnydom wohnja dohladachu. Weni ludzi alarmowachu a nétko sapoczachu też je swonami swonicz. Wodchożanska wohnjowa wobora pschikkwata se fyrkawu a hnydom sapschinnu. Też Hamorzenje se fyrkawu pschijédżachu. Dokelż wétsit fylnje dujesche, mézachu woborniizy cżeżke dżélo, tak so zyla tsécha wot toho a wotpali. Sdoma a zyna so spalitschtej. Też kuloptu pitu f motorom wothe snicżi a wjele rjemjeslnistkeho gratu, dokelż bésche jow delkach dżélanja, hdżéż wobsiedżi swój arat wuporiedżesche. Wohnjowa wobora a też druhy wjesnjenjo a pomognji ludzi wotheń salachu, tak so ho dale rosschérjecz njemóżesche. Też wohnjowa wobora f Béleje Wodu bé so fe fyrkawu na pucz podala, njetrjebasche pak wjacy sapschinnyez, tuż ho na pot puczu sasso wrócżi. Bura Mithy potrjechi f tym wulke njesboże, tola wón na swoje twarjenja sawésczene.

S **Barschcja.** We nozy na wutoru wokolo 12-hodż. so w skladowej sdlni Nowakez fukelnje materiał sam sapali a sa krótki czaż stejesche zyla skladownja w plonjenjach. Wohnjowe wobory khétro posdże pschithwatachu, dokelż bésche wohnjowa truba saprasila. Skladownja so bórzy do hromady fypny. S wohnjowej horzotu béchu so w fusodnej skladownj f tsjonj posthodami nékotre wokniowe schklenzy rospukane a f dżerkami sleczachu schrk do skladownje. Tu skladżena maczsina so sapali a sa krótke mjenschiny stojesche też tuta wulka skladownja zyla w plonjenjach. Se tschitkich wokiow bijachu plonjenja. Sswkawy njeżmérne wody do wohnja fykachu, tola czim bóle roshori so element. Skladownja je dosponje wupalena.

S **Béleho Khokuza.** We nozy na pondżelu w mukowym składże pjekarskeho mischtra Motki wotheń wudwri. Nózne hawrony, kiż wot mejumjetanja pschinddżechu, so wohnja hnydom dohladachu a ludzi wokolnu a haschczą pombachu, so bésche strach bórzy nimo. Wotheń je najskérje f lohkomyslnosczu dweju zuseju nastat, kotrajż staj w składże swojej koe méto a staj w nozy po nje pschischkoj a po palazu sapalku niekedżbliwje na semju czischtoj.

S **Wétschowa** w Delnjej Lużizy. Cżeżke njesboże je motorschmaj kokomaj sta so sandżemu zoboru w bliskich Chórizach. Straschne méżino sa wobthad je, hdżéż wjesna dróha na Barlinsku dróhu wubéhnje. Tam je so hijzom wjele njesbożom stako. Sobotu wjeczor sawinu so dróhowy dżélacżeż Khéżor se swojim motorjkim kolom na dróhu. Wjched nim pak druhi motorowy kolesar nimo pschijédże. Kusteho procha dla K. njemóżesche widżecz, so sa motorjkim kolom hnydom druhe pschijédże, kotrejż jemu do boka

Hospodarski rozhlad.

Schtwórtk 12. meje 1927.

Wczerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,217	100 pólsk. markow	—
żendżelski punt	20,474	100 czekosl. krónow	12,488
100 śwajc. frankow	81,09	100 franc. frankow	16,625

Berlinska burza bé wczera jara wschelaka, haj khabłaza. Powschikowanje pschinjesche skruczenje efektowych kursow. S wikow rentowych a dołżnych liczinow nowych powschczow njepschedżeli.

Na produktowych wikach wosta wczera wschо pschi starym. Pschenza khila skrje k sesłabjenju. Naikruczischo rożka na placżiznu dżerżi. Wobrot fawosta w najwuzischich mjesach. Pschenży wikowarjo wjele poskiczowachu. Zentnar placżesche wczera

w Berlinje:

rożi 13,60—13,90 hr., jeczmjenja nalżinjeho 12—13 hr., natjuzkeho 11,25 hacż 11,75 hr., wowsa 12—12,25 hr.

w terminowym witowanju:

ja meju: pschenży 15,22½—15,27½ hr. a rożi 13,87½—13,96 hr., wowsa 12,20 hacż 12,25 hr.,

ja julij: pschenży 15,25—15,27½ hr. a rożi 13¾—13,08¾ hr., wowsa pak 12—12,02½ hr.,

ja september: pschenży 13,57½ hr., a rożi 13,62½ hr.

Swinjaze wifi wczera hrjedu w Berlinje (Magerviehhof-Friedrichsfelde).

Pschiwjesli bżehu 485 prosłatow a 296 béhkatow. Te placżachu:

béhaki:

wulke	54—70 hr.
hrjenje	38—34 hr.
male	24—38 hr.

prosłata:

wulke	16—24 hr.
hrjenje	12—16 hr.

Wiki bżehu mérne, placżiny pomało pożledniim wikam njepscheménjene.

Na **pschedań**.

Prostata, knjeży dwór w Radmerizach.

Pachtyrnja sa Ssullchezy a Hajkow. Pisne poskiczenja hacż do kónza meje na mischetanostu w Ssullchezach.

Kucża, Trepta w Kamjenzu.

Cżetżka we Wojerezach, Halschtrowska haża 8.

Byki a bnezki, knjeży dwór w Cżichowzach.

Bnezk, mlyn w Holschchowje.

Kóń a lohki dejkowany wóz, Wenka w Dubelku. — Kóń, na żolcz walach, knjeży dwór w Plużnikezach.

Jeza k nasadżowanju, hród we Lahu. — Kurjaze a kacże, tachantske kudło w Hrubjelezizach. — Kacże, knjeży dwór w Delnjej Kinje.

Krutwa wysokofruczelna w Jatsjohu 9.

Wós dżesżacy w Budyschinje na Wyschej haży 11, na Schäfferjej haży 24 I na lewo, na Katolskej haży 20 III na prawo, dopoldnja wobhladacz; na Zibowje 102 delka; Landig w Riśkej, Muzakowska dr. 34.

Kóń starschi, knjeży dwór w Ruschi pola Hródka.

Pschistajcz pytasa:

Mu.je.ow. Willa w Hródku.

Holzu za domu haptyka we Wóssborku, Lankuna w Biskopjach pschi dworje 1, Strumpowa w Budyschinje, Swonk. lawska haża 15; w Budyschinje, Lessingowa haża 5; żubjazy Ikat Schołta we Wetżej; Sendżisna we Wojerezach, mandż. direktora nalukowańje.

Pjelarskeho wuczkowita, Wendt w Kamjenzu, Kasarniska sta haża; Moramitz w Wétej Lhodze.

Kowarja autogenskeho, Zimmermann, twarz wokiow we Budyschinje.

Kachielczerja, Gramsch w Budyschinje, Schillerowe wuhodżischcżo 3.

Molerskeho pomoznika, Zehnar w Kamjenzu.

Kramskeho, Gruba w Budyschinje, Sedamska haża 16.

Sorjesza, Metan w Malej Nyjeży.

Wotrożka, Metan w Malej Nyjeży.

Drjewowa a zjanjowa aukzija

nżedżelu 15. 5. wup. w 3 hodż. wżdże 80 tolsow zjanja

ke kopanju a 100 mtr. palneho drjewa, wschо pola Werminghofa, hdżéż je hola popuschczana. Kupzy sendu so pschi gmejnskim hamcże we Werminghoffje.

Csudnisay na pschehadżowanje.

pjatk 13. meje 1927:

w Njebjelczicżach: Kucża, jena polnokryta a druha polkryta — kupzy sendu so w hoschczenju dop. 9 hodż.;

w Biskopizach na sudnistwje dop. w 9 hodż.: Klawir, pisanjez blidże, wjchelake schklenczane twory, elektr. wczernik, wschelaki automobilowy a kolesanski cżapor;

sobotu 14. meje 1927:

we Wojerezach w hoschczenju „K mżtu Drjezbjany" dop. **w** 11 hodż.: Pisanski stroj;

w hoschczenju „K slotenu lowej" dop. w 11 hodż.: Dżéla mebluow, maly wzblowany wós, żonjaze kola, kóń, klamarske polzy, klamarske blido, kosez, zigarn, wschelake napitki, dżélba żonj. a mnż. wobursza, radiowa pschiprawa.

Škarowe depeše.

Produktowe wiki w Barlinje dżenża dop. ¾11 hodż.: Wiki zu mało wuziwite. Pschenza na swojej dotalnej placżisnje wobstawa. Rożka sterje zentnar we 5 pj. brézsicza. Dop. ¾12 hodż.: Każ psched kedżinu.

Płaczizny na Barlinskich produktowych wikach.

Zito a wolijowe symjo po tuni abo 1000 kg hewa: 100 kg placżizna po zlotej hriwnje.

	11. 5.	10. 5.		11. 5.	10. 5.
Pschenca	303-310	309-312	bunv	20-22,50	20-22,50
rożka	272-278	271-276	woka	22-24,00	21-24,00
nat. jeczmjeń	240-265	240-265	modre lupiny	14-15,50	14-14,50
nar. jeczmjeń	225-235	225-235	żołte lupiny	16-17,50	15-16,50
wowsa	240-245	240-245	**zeradella**	19-24,00	21-25,00
kukurica	192-195	192-195	raps, wesnik	15,80	15,60
pschen. muka	38 33 5	37-39,25	lany wosnik.	19-20,00	19-20,00
rżana muka	37-38,00	36-38,00	poch. melasa	—	—
ps. wotruby	15 75	16,00	bérnj. krudki	34-34,60	34-35,00
rżane „	17,75	17,00	sypo, 50 kg	2,50-2,90	2,50-2,95
raps	—	—	rżnan słoma	1,85-2,10	1,80-2,05
lane symjo	—	—	pschenna „	1,10-1,50	1,05-1,40
hróch	27-30,00	27-30,00	wowsna „	0,95-1,20	0,90-1,20
pjeluski	20-22,00	20-22,00	jecna „	0,95-1,20	0,90-1,20

Płaczizny rżeznicko skotu na Barlinskich skótnych wikach.

11. meje 1927. Płaczizny po centn. z zł. hriwasch.

Skótne drużiny a wozamjenjenje.

Woły: 237.

Polnomjasne, wukormjene, najwjetsche rżezaje hódnosże hacż do 6 lét	60—61
Mlode mjasne, njewukormjene, starse wukormjene	55—57
Mjenje wukormjene mlode, derje picowane staryse . . .	50—52
Mjenje picowane wóżesu starobow	35—45

Byki: 508.

Polnomjasne, wurosżene, najwjetsche rżezaje hódnosże .	54—55
Polnomjasne, mlódże	52—53
Mjenje wukormjene mlódże a derje picowane starże . .	50—51
Spatne	47—48

Jałojcy a krowy: 640.

Polnomjasne, wukormjene kruwy najwjetsche rżezaje hódnosże	46—49
Polnomjasne, wukormjene jałojcy najwjetsche rżezaje hódnosże hacż do 7 lét	38—44
Starże wukormjene kruwy a derje wuwite mlódże kruwy a jałojcy	30—35
Derje picowane kruwy a mjenje picowane jałojcy . . .	22—25
Mjenje a zyatuje picowane	—

Cżelata: 2960.

Najlepše wukormjene (2. druż.)	70—85
Mjenje wukormjene a tajke wot syca (3.)	50—63
Spatne (4.)	40—48

Wowcy: 3610.

Mlódże a starże wukormjene (2. drużina)	52—58
Starże wukormjene (3.)	40—50
Mjenje wukormjene (Märzschafe) (4.)	25—35

Swinje: 13 034.

Polnomjasne, wosebitych rasow a jich kżiżanjow, hacż do 1½ lét stare	59—60
Wukormjene	57—59
Mjasne	55—57
Spatne	52—55
Rancy a kundrowy	

sajedże. Srażenje bésche jara żylne. Kr. f koła padawschi skama żebi ruku wyschke kohcża, żwani so na hlowje a smjeże żebi delni żiwot, jeho dżéżeju, tiż mężesche żobu na kole, poradzi so dele kloczicz. Wone cżile stawy wobkhowa. Zuży motorowy kolesar żebi ruku ni'e lohcża żsama, jeho pschewodnitza pak żebi mjeswocżo rosbi. Wobaj béchtej se Drjezbżan na howolnym puczowanju. Sawokany kkat franjenych we żiwojim aucże do Wétkoschowa żobu wsa.

S **Lubnjowa w Błótach.** 25 letny wowczer na lubje w Dubratoje pola Lubnjowa je żebi żiwjenje wsak. Jeho knjezstwo bésche jeho nahżwarilo, dokelż fu nékotre wowzy jeho stadła kónz wsale. Toke njemóżesche pschenjesez.

*

S **Drjezbżan.** Sserbske towarstwo „Cżornobóh" we Drjezbżanach iżesce nam jeschkowaze rjadži: Każ je ho hijzom sandżene kto sia'o, mytholitja Drjezbżanzy też kitka kwjedżeń seleneje meje. Sswjedżeń je sjednoczeny f muzéum do Bozdorfa. Wschitzy Drjezbżanzy a wokolni Sserbja shromadżuja so tule njedżelu popołdnju w 2 hodż. pod selenej, f pżibannymi bantami wupyschenej meju na hórskim hoschczenzu „Wilder Mann". Tam so wschitzy wobdżelnizy wocżakuja. S dypkom ½3 hodż. pocżahnu w sestupanym cżahu a f herzami psches selenu kkż do hoschczenza w Boydorfje. Tam we wulkej zahrodże staja meju. Na selenym trawniku wokolo meje budża reje. Wulke wjesele dawa mjetanje meje. Kożdy pachot sa wjetschkom hraba a kotryż jón dożahnje, zako kwal do dwe cżehnje. Meju staja do żurkc, a tak fu łożdemu wobdżelnikej wjeżoże hodżiny wésie.

Ze susodnych a dalšich krajow.

* S **Klucża** pola Drjezbżan. (Cżahej fo pschejdżej dal.) Wutoru na kolijach Drjezbżansko-Shorjelskeje żelesnizy pola Klucża 30 létneho mużskeho, kiż bésche fo cżahej pschejdżej daf, mortwelo namakachu. Pola njeho namakachu papjerku, na kotrejż wo poscżonku prosschesche. Papjerka je je R. h. podpisana.

* S **Kamjenzy.** (Wopisa na hermanku.) W Kamjenzy bésche wulki hermank. Każ to tak na hermankach je, pokasowachu tam też wopizy w budach. Jenej tajsej wopizy pak nadobo żadosej sa żiwobudu pschindże a wona fo jebra a dżésche na hermank. To pak hermankim ludżom wsjho jene njebésche. Weni fo sa njej puschczichu a ju łojachu. Tale wézka pak njebésche łohka. Wopiza wużwoli żebi żiwéj puczi psches schtomy a tschi, psches jenu dobru jimnu a k sirożelom wohlokowazeje maczerje psches kucheń. Stónczenje mójachu wopizu, kotraż fo żylnje wobarasche, f tijeni a nésczołwymi drjebklami skludżicz. Dżiwja hońtwa sa wopizu bésche najwjetsche pschehdżtajenje zyleho hermanka.

Nałnowiše z cyeko swóta.

— **Schkrowa powjeżej wo wjedrje sa jutschi pjatk:** Wjedro wosżanje dale jara khłódne, haj żynne a pschemenjate. We Jendżelskej też thétro khłódno, ale jwjetscha żucho a cżiste.

W Krtonoschach (Hobritschi horach) je żo 10. meje pschi pjecż stopnjach symy wulki żneh naschol.

*

Na swuczowanjskim létu wyschk Zuch-Pladowski se létadłom we Warschawje blisko Belvederskeje sahrody na dróhu padże a żo żaraży. Létadło żo do cżista rosbi.

*

Pschi swuczowanju létadłoweje eskadry pola Metza dwé létadle do żo srasnischtej a żo palo na semju padnuschtej. We nimaj żedżaju dwaj offizeraj a dwai podoffizeraj żo saraschu.

*

Woda na Missisipiowej poboczněj rżcy Missouri je njeżażdu wużoko stupika a wjeż Poplar Bluff powodżila. Niehdże 100 ludzi je żo tepiło a nehdże 250 żo sranilo. Schkoda żo na milijon dollarow wobliecża.

Hamtske wozjewjenje z Budyżina.

Liczenje bydlenjow 1927.

Dżeń 16. meje 1927 maju żo zo nemiskotajnym zakonju f 2. mérza 1927 (nemiskotajtae zakonske lopjeno I. strona 69) a po postajenju nemiskotajtaneho hospodarskeho ministerstwa f 11. haprele 1927 (nemske statne ministerialne lopjeno strona 109) w Nemskim stacże bydlenja liczicz. Sa dżeń liczenja placżi 16. meja 1927. Liczenje bydlenjow maju gmejnske wyschnoscże pschewjesez.

Wot 12. meje budża wudawane

a) lezowno sczowe liczinu (Grundzählen)) kotrez maju wyschnitzi pobhdżerjo leżownoszow abo jich zastupjerjo, a

b) bydlenske karty (Wohnungskarten), kotrez maju hlowni mżicżerjo bydlerjow abo jich zastupjerjo wupjelnicz.

Zezo hromadżene budża leżownoszowe liczinu a bydlenske karty wot wutoru 17. meje dop. we 8 hodż. Wupjelnjene liczenske papjery maju wot tutoho cżasa k wotzewjaczu pschihotowane leżecz.

Dżiwajo na wurjadnu ważnosez, kmeho zapisowanja so le wosobh, kotrez maju leżownostne liczinu a bydlenske karty wupjelnicz, k swobodnicżiwemu wupjelnjenju liczenskich formularow f tuthym winowate cżinja. Schtóż leżownostnu liczinu a bydlenske karty wobonnuje abo je hrubej njerozum wupołni wupjelni abo je w postajenym cżasu njewupjelni, budże po § 5 zakonja wo liczenju bydlenjow w nemiskim stacże w lécze 1927 a wo swobodnicżiwej liczby bydlenje potrajczh f 2. mérza 1927 f pjenażnym khłostanjom pokhłostany. Nimo toho maju gmejnske wyschnoscże prawo, so zapisanje na wudawki potrjechenych wuwjesez dadża.

W Budyschinje, 7. meje 1927.

Hamtske hejtmanstwo.

Dżeń 16. meje 1927 maju żo w nemiskim stacże bydlenja liczicz.

Samér liczenja je, so bychu byle bydlenske wobiteznoscże wobydlerskwa Nemskeho stata po możnosczi do-

spolnje wujašnjene a so bychu jo s tym podłožki sa bydlensku politiku němskeho stata, krajow a gmejnow dohyle. Dohyte ličby wuzwuju jo jenož sa **statistiske samery**, niz druhe, wobsežbe niz sa samery dawkowych wyschnosćow abo bydlenskich hamtow.

Sa **dżeń ličenja płaczi 16. meja 1927.** Sćěhoważe cżišćane wěsy maju so trjebać: 1. leżownośtna liscżina; 2. bydlenska tharta.

Leżownośtnu liscżinu ma kóždy wobsedżeŕ leżownosće (abo jeho sastupjeŕ), **na kotrejož leżownosći su twarjenja,** wupjelnicź, kiž bydlenske abo nje na leżownosći jenoš twarjenja, kiž njejsu wobydlene (fabriki, wothody, schule, zyrkwje atd.). Wot sapisowanja wusamknjene su jenoš leżownosće s twarjenjemi nizscheje rjadownje (s barakami, bydlenskimi chłodnizami atd.), **jeli su njewobydlene. Bydlensku thartu** ma kóždy wupjelnicź, kiž ma wot wobsedżerja domu bydlenje wotnajate **a podrunikli** pjenjes hnydom na domowemo wobsedżerja płaczi abo na jeho sastupjerja. Też wobsedżeŕ domu **ma** sa swoje bydlenje **bydlensku thartu** wotedacź; runje tak maju mějićelsko domowniscy, słužobnych abo darmotnych bydlenjow bydlensku thartu wupjelnicź.

Wschi wupjelnjenju sapisowańskich formularow niech **jo** nacżišćchżane **rosjašnjenja** swědomicże **wobkedżuja.**

Sa liczenje wusne cżišćchżane wěsy wotpósłani liczerjo **12. t. m. na mějićelow leżownosćow** abo jich sastupjerow rosdźelują. Tucźi su winowacźi, bydlenske tharty wobsedżićeŕ **na swojich podrunikow, jako sebiračz** wupjelnjene bydlenske tharty hacź do 16. meje **pschipołonju a pruhowacź** sapisanje **na dospołnosćz a prawdu.** Liczerjo sebiračne formulary wot 16. meje 1927 popołdnju jako wotewsadża.

Mějićelsko leżownosćow a pródsiteŕjo domjazych hospodarstwow a jich sastupjerjo **su** winowacźi, liczerjam kóždе žadane **rosjašnjenje podacź** a jim dźěła, kiž **su** w sajimje powschitkownosće pschewasli, po możnosći połoženź.

Wschitzy cźi, **kotrymž jo hacź do 13. meje 1927** popołdnju trěbne liczenske papjery njepschipókłachu, su winowacźi, jo jeźi hnydom na podpisanu **policajski hamt** w Kurnitzy (Gewandhaus) po 2 łkodomaj do jitwy 2 **po nje pschisłu.** Runje tak ma kóždy mějićel leżownosće, pola kotrehoż liczenske papjery **hacź do 18. meje 1927** wjeczor hischcże wotewsate njejsu, je **19. meje 1927** pola mjenowaneje wyschnosće wotedacź.

Schtóž leżownośtnu liscżinu abo bydlensku thartu **njeprawje wupjelni, abo je w połtajenym cżasu njeczini, budże khłostany.** W tychle padach maju jo sapisanje na **wudawki** winowatych stacź.

Měšćanska rada, policajski hamt.

Nastupa podyjeranje dżěłonjemějerjow.

Po § 43 postajenja wo wobstaranju dżěłonjemějerjow je sarjadnistki wubjerk sćěhowace postajił:

1. Dżěłodawarjo šmědża dżěłacźerjow jenoš potom do natyjilneho abo trajneho dźěła pschijeczej, hdyž tuczi pschi nastupjenju dźěła wobkruczenje pschisłuseneje wupłaczerne wobstaranja sa dżěłonjemějerjow (dżěłowe saradźerne abo gmejny wokrjesa dżěłowe saradźerne) we tom pschedpołoża, so žoneje podpjery sa dżěłonjemějerjow njedostawaju.

Dżěłodawarjo, kotriž dżěłacźerja bjes pschedpisaneho wobkruczenja, byrnjež też jenoš natkwilnje, pschistaja, dyrbja to najpozdźischo kónz druheho dżěłanskeho dnja pschisłuseneje wupłaczerni podpjery sa dżěłonjemějerjow (dżěłowej saradźerni abo gmejnje wokrjesa dżěłowe saradźerne) wozdźelicź.

2. Dżěłodawaŕ ma kóždemu wotthłodźanemu dżěłacźerjej dżěławy wupokas, kiž je po prawdźe, wustajicź, s kotrehoż je dowidżecź:

a) dżeń spočatka a skónczenja dźěła,
b) pschiczinu skónczenja dżěłowych poczahow,
c) dżeń pschisłuwjenja a wotsłuwjenja pola pschisłuseneje khorobnje pokładnje.

3 Kóždy dżěłonjemějeŕ ma wschitke pschemjenjenja we swojich zwójbnych wobsteŕjenjach, kotrež maju wliw na podpjeru sa dżěłonjemějerjow (wożenjenje, pschikład abo wotkhad swójbnych a druhich), a łóždu sapisanu s dźěła pschisłuseneje wupłaczerni podpjery sa dżěłonjemějerjow (dżěłowej saradźerni abo gmejnje wokrjesa dżěłowe saradźerne) bjes kondżenja a bjes namołwjenja wosjewicź.

4. **Pschecźiwjenja pschećiwo tutym postajenjam jo po § 44 postajenja wo wobstaranju dżěłonjemějerjow j porjadnym khłostanjom hacź do 150 statnych hriwnow khłostaju.**

W Budyschinje, 5. meje 1927.

Sławna dżěłowa saradźerńa w Budyschinje.

Towaŕstwowski powěstnik.

Bukecy. „Radosć" zarjaduje njedźelu, 29. meje, wulět na horu „Jeśken". Hosćo, kotřiž chcedża so wobdźělić, su wutrobnje witani a njech so hnydom pola towaŕstwa zamołwja. Dirigent.

Bukecy. Jednota Sokoł **zwučuje kóždu sobotu** wječor z dypkom we **8** hodź. Młodźi Serbja, sokolwanje je strowe, tohodla dyrbjał **kóždy** w Sokole być! Načolnik.

Drježdżany. Drježdżansecy Serbja swjeća přich. njedźelu (15. V.) w hosćencu w Boxdorfje swjedźeń zeleneje meje. Wobdźělnicy zhromadźa so we 2 hodź. pola hórskeho hosćenca „Wilder Mann" a ćahnu z hercami do Boxdorfa. Njech so Serbjo z Drježdżan a wokoliny na tutym rjanym serbskim swjedźenju prawje bohače wobdźěla.

Laz. Tow. „Handrij Zejleŕ" změje přich. njedźelu, 15. meje, pop. w 4 hodź. měsačnu zhromadźiznu. Dla ważnych wuradźowanjow prosymy wo bohaty wopyt. Přisłušnosć kóždeho sobustawa je, zo z dypkom přińdże. Předsydstwo.

Nawječorny wokrjes Sokoła (Khrósćicy, Njebjelčicy, Pančicy a Wotrow) změje dźensa **štwórtk** wječor we wosmich w Pančicach zwučowanje. Přihotujemy so na sokołski zlět. — Kóždeho winowatosć je, zo přińdże. Wokrjesny načolnik.

Njebjelčicy. „Sokoł" zwučuje **kóždy piatk** wječor we wosmich, dźěći pak **kóždu wutoru.** Načoln.

Pančicy. „Lipa Serbska" (žónske a mužske hłosy) spěwa piatk, 13. meje, wječor we wosmich pola Natuša w Kukowje. Dla ważneje wěcy njech wšitcy přińdu. Dirigent.

Porśicy. „Sokoł" změje **piatk** wječor we 8 h. zwučowanje. Po zwučowanju je za aktivne a pasivne sobustawy zhromadźizna. Starosta

Ratarska wustajeńca w Prazy wotměwa so wot 14. hač do 22. tutoho měsaca. Štóž chce při tutej přiležnosći Prahu wopytać, dostanje na českej żeleznicy 33 % potunjenja a tohornja tuńši visum w Drježdżanach na česko-słowakskim konsulaće. Trěbne formulary, kotrež su z dobom stupjeńki (lisćiki) na wustajeńcu, **skazajće sebi hnydom** z připołożenjom 2 hriwn. a naspomnjenjom, ma-li so bydlenje w hotelu wobstarać, pola: Jurij Cyž, Praha VII. Nad král. oborou 17 I. Č. S. R. Najpozdźišo za 4 dny maće zaso wotmołwu! Přijědźće w prawje bohatej ličbje. Jurij Cyž.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku Marko Smoler w Budyšinje. — Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Ducmas w Budyšinje. — Za hospodarski dźěl: Arnošt Bart w Budyšinje. — Za nawěstki: Cyrill Jurak w Budyšinje.

Vogtlandske Madrske wumělske **gardiny** story, etaminy, kromki, tkaniny za witraże kupujeće jara tunjo pola **K. Erler** w Budyšinje, na Žitnym wikach 11, prawy hosć. „Złota Hwězda". Ręcźu serbsce!

Handrij Strympa w Budyšinje na Różowej hasy 15 poruča **meble a pólstrowane twory** Sym Serb!

Wysoko-sućelna **kruwa** je na předań w **Sěpšecach čo. 2** pola Delmšeho Wujerda.

Rżanu słomu z cypami młócenu kupuje po kóždej dźělbje za wysoke dnjowe płaczny **Albert Paatz w Kamjencu** Telefon čo 24 a 25.

Rais za cipki jahły za cipki hejdušku za cipki najtuńšo pola **Karl Kahrowe** w Budyšinje na Žitnych wikach

Wšě šulske knihi dostanjeće w Serbskej knihalni w Budyšinje

Małe nawěstki



w „Serbskich Nowinach" maja **dobry wuspěch**

Vogtlandske gardiny, witraże, kromki, canki, ložowe přikrywy, gumijowe podpołožki **J. Erler w Budyšinje** na Zwonkowej Lawskej hasy čo. 10

Dobry twory sa **tuni pjenjes** dostanjeće stajnje pola mje, ale kupujće bórzy, dokeż su fabriki płaczišny powyschiłe.

Rjane bluzowe smuhi dostach dźenża jako nowosć a proša, zhěi je wobhladacź.

A. Kasper, Burglehn 11 w Burgbischinje.

Sprawne serbske poskužowanje!

Wjelanowy kěrluš!

„Po Tebi mam žadanje, pastyrja mój Jezu", tak je wóle Wjelan pěsnił, sam do hudźby stajił a Hendrichej Imišej wónował, chcemy z hłosom wotcźišćeć. (Tekst stej w Łužičanu 1870, čo. 2). Sćo móhł nam wot knjezow duchownych hłós wobstarać?

Redakcija Łužicy.

Trjebane a nowe **meble**



kaž też **wuhotowanje jstwow** poruča tunjo **Ernst Stelzig,** na Hrodowskej hasy 4[1] Podźělnje płaći dowolam

Zodega Espanola

přijomne přebywanje za swójby při hudźbnej zabawje. Zetkanišco za starych a młodych. Tunje a dobre nakupowańske žórło južnych a lěkowańskich winow za domjacnosć kaž za zasopředawarjow.

W Budyšinje, na Miasowym torhošću čo. 7

Tworykupowace towaŕstwo w Budyšinje :: z. dr. z wob. ruk.

Sobotu 14. meje 1927, wječor we 8 hodź. budże w hosćencu „K němskemu Kěžorej"

w Kulowje zjawna zhromadźizna za konzumentow

— z předwjedźenjom swětłowobrazow. —

Zastup darmo! Zastup darmo!

Wo bohaty wopyt prosy zarjadnistwo.

Moltkowa drogerija

Hermann Schubert

w Budyšinje, na Moltkowej drózy 6. Tel. 3746

poskića

sola, barby, laki, serščowcy, gypa, cement, karbolineum, chlorwapno (Kalk), wapno k picowanju, sedlizny evričnatan, jatrowy tuk za skót. Symjo načinjace srědki, koperowy vitriol, železowy vitriol, mašin. wollje, masy za kopyta a kože

Konditorńa a kofejownja Müller w Budyšinje na Póstowem naměstnje

najwosebniša kofejownja kiž je jenoš wodnjo wotewrjena ☺☺☺ najlěpše konditorske pječwa, scěli też z dypkom na wsy.

Saksa krajna loterija

Hłowne myto evtl. 500 000 hr.

Cżahnjenje 1. rjadownje 18. a 19. meje 1927

1/10	1/5	1/2	1/1 za rjadownju
3.—	6.—	15.—	30.— hr.

Losy poskićeńcej přijimarjej statneje loterije z Budyšina

Friedrich Rother na Kěžorskej drózy čo. 22

Ernst Lehmann na Kamjentnej hasy čo 45

Meble

kupowaś, je wěc dowěry. Posłužuju Was swědomiće a tunjo Prošu wo wobhladanje mojeho składa. Wosebite zhotowjenje a předźěłanje pólstrowanych meblow w samsnej dźěłarni — kruče solidnje a po najtuńšich płaćiznach.

Despang w Budyšinje Telefon 3406 na Mužakowskej drózy 4 Žane klamy

Leunasalpeter a syričn. amoniak předawam najtuńšo, dokeż chcu wuprózdnić.

w Kamjencu Albert Paatz w Halštrowje Tel. čo. 24 a 25 Telefon čo. 13

Dźěćace wozyčki

we wšěch barbach jenož dobre kajkosće a jara tunje

Paul Böger w Budyšinje na Šulskej hasy 2.

K nalětnim wusuwam

poručam:

Kalowe symjo (za běły a čerwjeny), **runklicowe symjo** (za žołty a čerwjenu Eckendorfsku), kaž **wšě družiny kwětknoho symjo,** Drježdżańske **cyblowe sadźenki** a **čerwjene dźećelowe symjo,** **wšě druhe symjenja** za polo a do zahrodkow.

Jan Bjedrich w Kołazy

Sym. Serb. — Sym. kóždu nahlu w Budyšinje na Hłasowych wikach

Pytamy za wažnu knihownju:

Časopis Maćicy Serbskeje

Łětnik VI—VII 1853/54 zešiwk II
Łětnik VIII 1855 zešiwk I

Smolerjec knihićišćerńa a knihalnja z dr. z wob. ruk. w Budyšinje

Najwjetši wubjerk! Najtuńše płaćizny!

Ložowe šaty **linon, smuhaty plat, damast, pisane nawobleczenja**

ložowe płachty **kopšiwinu, dowlas, połpłatowe, čisto-płatowe**

ložowe přikrywy, běłe a pisane

Hilger w Budyšinje na Seminarskej hasy 2.

Pruske a Centifolia

symjeńne běrny

ma na składomaj

w Kobšecach a Ratarjecach

Richard Jakob w Budyšinje

na Drjewowych wikach čo. 17 Telefon 2137

Nawěstki přinjesu wužitk!

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaća měsačnje we wudawarni 90 zł. pł., na pósće a pola dowěrnikow 1.30 zł. hr. Do wukraja 13 Kč. Kóžde čo. płaći 10 zł. pł. Wudawa a čiści Smolerjec knihiščerkarnja, zap. dr. z w. rnk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2657.

Za nawěstki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 20 złot. pł. Wobčežnje so stajace nawěstki a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy rjadk płaći so 60 złotych pł. Rabat po tarifje.

Čisło (Nr.) 111 | Budyšin — Pjatk, 13. meje 1927 — Bautzen | Lětnik 86

Wo přenajeću statnych kubłow.

Hłowny wubjerk B sakšeho sejma je pśichodne wuworjenje statnych kubłow rozpominał, kótrejž dyrbja so ś dźěła pśichenajeś. Knježerstwo rozesłanja, so je k pśichewjedźenju hišćeze minjatych dźěłow pśisee 700 000 hriwnow trěbnych. Sozialdemokratalojo so wótro pśichećerstwo pśichenajeću wobrocźiću, mjes tym so ju ś njezgialitliśeje strony na mjenoś pokazowasće, ś najmjeńšcha te dźele statnych kubłow, kótrejž njedawaju wunoscht wocźakaś, pśichenajeś. Kapitel hospodarśkeho ministerstwa so śkwali, tola sozialdemokratisti namjet pśicherstwo pśichenajeću kubłow so pśichija, dokeľ stary sozialist pśicherstwo lewizy h'oźowasće. Sśejm budźe so ś tymle praschenjom hišćeze dale saběraś. — Dale 15 milijonow hriwnow na powjetśenje kapitala sakšich dźěłarnjow pśichwolichu.

Wo zakonju wotschkodźenja stótnych natykowazych khorošćow a wo zakonju stótneho sawěšćenja nimškonazionalny **Schreiber** praji, so je katastrofu njemóžno, wudawki wotschkodźenja njeśeś. Tohodla so pśicheje, so by stat dźeł khotow pśichewokrute, kaž je so to pśedy stawało. Wóčnik wocźakuje, so budźe so we wubjerku derjeměnjo wo nanjeze jednaś.

Hospodarśki minister dr. Wilhelm znapśicheźiwi, so pśichedłožazemu namjetej cźeźke finanzne wobmyślenja na pśicheću śeja. Hdy by so po nim cźinilo, by so statna kasa w tajkej měrje wobcźežiła, w kótrejž finanzne wołożenja jenotliwych katarjow njebychu w žanej pśichimerje stałe. Hdyž pak dyrbi knježerstwo tejele pśichiźimy dla so sapowědźeś, namjetej pśichilsokowaś, je wono na druhej stronje **srźułitwe**, ześmej namjety cźiniś, po kótrychž by so ś mjeńšimi katarźu produkaziju śpěchowazymi statnymi średkami **katastrofu** bóle pomhało, dyžli se snižanjom sawěšćenišćich pśimiosćchow.

Voigt ś němšćeje ludoweje strony so w mjenje swojeje frakzije knježerstwo prascha, schto je cźiniło a schto chce **hišćeze cźiniś**, so by so **rošcherjenje natykowazych stótnych khorošćow samjesowało**, so by so ličba wotschkodźeńšich padow snjeńšiła a wulkosć pśichinoschkow so zmjeńša.

Hospodarśki minister rosprawu wo wotschkodźenju pśichi natykowazych stótnych khorošćach poda. **Pśicherstwo pochromje a schlintatoje** so ś najwótrišchimi średkami postupuje, kótrejž němšćokotne zakonje pśeće natykowaze stótne khorošće dowoleja. Pśicherstwo **skorjenju mosthow pola konjow** su hacź dotal wschoź naprawny a ześowańske waschnja saprajle. We wulspěchu najnowšich naprawow njebodźi so hišćeze w tu khwilu źiwźiś. Dokeľ so pśichi khorošćach howjadow mjenje wo natykowaze, dyžli wo porźdke jedna, kótrejž ś pizowanjom, dźerźenjom a wuźiwanjom howjadow źiwjenja, wjednźa so jim ześ ś wyschkowšchenymi naprawami wobaraś. Natarźe powołańśe organizacije a statne knježerstwo njejsu pak so ženje ś powuczenjom komdźiśe. **Se schkitazym schcźerźenjom pśeće cźerwjeny pobźěr** su so dobre nasponjenja cźinile. Sśerdźi, kótrejž su so w lěcźe 1924 nakoźile, njejsu pat so hodźale za zyły kraj pśichewjeśeć. Rěsny stót sawěšćazy wustaw je so tohodla rošsudźiś, spytaś, schkodowanje, ś cźerwjenym pobźěrom nastaty, na sawěšćerstotechnišćim podkładu samjesowaś. Se stótnymi ležarjemi je so dojednało, so by so schcźerźenje po możnosći stuńšiło.

Wupuščenje němskich rańšich wobtwjerdźenjow.

Němśe knježerstwo hižo dźešći cźaj ś Franzowskej wo praschenju jedna, w kajkej formje dyrbi Němska dopokazaś, **so je rańsche wobtwjerdźenja, kaž je zlubiła, wupuściła.** So bychu swjasałkazy wojerscy attaschejoja w Barlinje wupuščenje wobhladali, do toho Němśa njeje śwoliła. Wona pak je swjasałkarjam fotografiśe wobraśowanje jako dopokazy wo tym poźiśiła, so žu so wobtwjerdźenja po śrěcźanym waschnju rostrěkałe. Tele dopokazma je Versailleršći wojerscy komitej pod pśichedźejstwom marschalla Foch'a jako njedospołne wotpokazał. Sda so, so wobej stronje nětko pospěšowazy namjet rospominaśej, kótryž na to dźe, neutralnym offizźeram twjerdźišnišćeje artillerije nadawk dowěriś, so bychu rosśěłane wobtwjerdźenja wobhladali. S jeneje strony je so zdało, so bychu **schwajzarski a schwedźiśi offizźer** rospravu podali. Němśe knježerstwo so hišćeze njeje two tydle namjetach wupraźiło.

Zyła należnosć je tohodla wosebje ważna, dokeľ je Briand němšćemu pódkanzlerowi radźiśelej dr. Rietbej pśichi rosrěcźenju rjekł, so by njemohło jamjeśišćenje wójska w franzowskej sjawnosći sastupowaś, kaž dołho Versailleršći wojerscy komitej njeje pśicheźwědźeny, so je Němska swoje słubjenja dopjelnika.

Sozialdemokratija pśicherstwo ześmjertnemu khłostanju.

Sozialdemokratiska frakzija w sakšim sejmje je źiwdowały namjet sapodała: Po nowinšćich powěźeńach je sakše knježerstwo w němšćostatnej radźe pśichi wuradźenju naczišća khłostańskeho namjeta sa sakhowanje ześmjertneho khłostanja kłosowało. Tole sadźerźenje je pśicherstwo nagladej wjetšchiny sakšeho ludu. Tohodla so namjetuje: Sśejm dajpł wobsamknjeś: Sakše knježerstwo dajpło pśichi dalšchim wuradźenju naczišća khłostańskeho sakonja sa to wustupowaś, so by so ześmjertne khłostanje wotśiśniło.

Bjesdźełoscej w Němskej dale wotebéra.

Teź w druhej połojcy haprleje je ličba dźěłonjemjerjow na śwjeźelaze waschnje wotebjerała, a to wo 113 000. W tym samym cźasu je so ličba dostawarjow hlownje podpjerała 1 120 000 na 989 000 śmjeńšchita.

Pruska generalna synoda wo konkordacźe.

Pruska generalna synoda je so schwórtk ś konkordatom saběrała, **kotryž ma** so mjes Němskej a Vatikanom wobsamknuś. Synoda so pśheceźiwo tomu wupraji, so by so konkordat na evangelske schulstwo wupśeśeśeŕ. Mona pak je jednanju mjes zyrkwinym senatom a evangelšćej zyrkwinej radu pśichikłosowała a jimaj ź dalewiedźenju należnosće swoje dowěrjenje wupraźiła.

Wo Mazurach w Rańšchej Pruskej.

Pod tutym titulom je kniha Emilije Ssukertoweje wulchka. W njej so wopisuje, kak schula a zyrkej mazurišku (pólšku) mkodźinu pśheněmcźujetej, wozusłonjejo dźěcźi starschim, kotrychž ko dźěcźi potom hańbuja. Mjes mazurišej mlodźinu so wschelake pśicheźiwopólske towaŕstwa jako Heimatdienst, Stahlhelm a Werwolf sakoseja, kotrejž wschо pólske, teź pólski śpew potłocźeja. Pola wošchnoćske njeje žaneje pomozy pśicherstwo tomu namakaś. Pjenjezne banki su w němšćich rukach. — Schtož Ssukertowa wo Mazurach pišche, teź w pruskich Sserhach namakujemy. Pśheněmcźenje so mjes nimi zyle po tym šamžnym systemje pśechewjeduje

Pólski pódkanzler so pola němšćeho knježerstwa wobcźežnje.

Pólski pódkanzler Olschowski w Barlinje je schwórtk k šwonkownemu ministrej dr. Stresemannej pśichišchoł, so by jemu wobcźeźowanje pólšćeho knježerstwa na rěcź němšćeho pjatsnego ministra Hergta pśichepodał. Olschowski w źwojim wobcźeźowanju praji, so žo po ménjenju pólšćeho knježerstwa po duchej pśheceźelneho dojednanja njestawa. Hdyž nětkle němšći justizny minister w tak wótrej formje wo němsko-pólšej mjezy rěcźi. Swonkowny minister dr. Stresemann je nahlad němšćeho knjeźerstwa pólskemu pódkanzlerej źdźelił, kotryž wo tym źwojemu knjeźerstwu rospraji. Pódla toho šwonkowny němski minister a pólski pódkanzler šhromadnje nastajenu sdźeľenku wo rosrěcźenju wudataj.

Pólska a němske rańsche twjerdźiśny.

Kaž „Matin" powě, je so pśichi źrjedowskim rosmolwjenju mjes pólskim pódkanzlom a Briandom teź wo praschenju wupuščenja nětkotrych wobtwjerdźenjow pśichi němšćej rańšchej mjezy jednało. Briand a pólski pódkanzlej staj ménjenja bywoj, so drje njeje nusne, wupuščenje na nadpadne waschnje śwěśiś, so pak teź njeje mjenje nusne, śwědomite wobhladanje wupuščenych wobtwjerdźenjow pśichewjeśeś.

Francowske nowiny wo Małej entence.

S pohladom na konferenzu Małeje ententy, kotraž je so dźeńża w Jachimowje w połnóžnych Cźechach sešła, franzowske nowiny ważnosć tutoho setkanja cźešćeju, rumunsk. a južnoslowjanšk. ministra wusbeńuja. „Petit Parisien" méni, so je pśheceźelne stajki mjes statami Małeje ententy stucźja. Zadyn ź nich njedowoli, so bychu so nětcźiśke krajne mjezy pśichemeńśe. Tale pśheseźenosć je hišćeze wobśěźedźeli, hdyž budźe so wo to jednaś, so je italsko-albanski swjask pśichemeni, a so je sawjedźenju mynarchije w Madźarskej sadźewa. Pódla politiskich praschenjow budźe so teź wo hospodarśkich praschenjach jednaś. Cźi tijo ministrowje so próźuja, hospodarśke poměry mjes Cźěskosłowakiskej, Rumunskej a Južnoslowjanskej ź rewiziju wikowanskich śrěcźenjow pospěšiś. Rumunska budźe swojimaj swjasałkomaj namietowaś, so by chcźeli śebi w Dunajskich a Cźornomórskich pśichstawach źwobodne paźmo pśichiprawiłoj, w kótrych móźa so twory bjes zła składowaś. Kaž Parizšti „Journal" pišche, budźe najważnišche praschenje, wo kótrymž budźe so na konferenzy jednaś, italsko-južnoslowjanska napjatosć, ź zyka Adriatiske praschenje.

Poincare wo kolonijach.

Ministerski president Poincare je śrjedu wjecźor na hołsźinje, kotruž bě jemu k cześći franzowske kolonialne sjednoceństwo wuhotowało, rěcź měł. W njej je praji, so ma Franzowska žwjatu winowatosć, źwoje kolonije po możnosći derje sarjadowaś a na jich pśichporjenje a wuwuźiwanje produkazije najwetšchu starosć nałožiś. Poincare žo se wschej wótrosći pśicheźiwo kommunistiskej propagandźe w kolonijach wobrocźi a praji, so knjeźerstwo pśicheźiwo wschém popsptam, ź kótrymiž chodźa mjes kolonialnym wobydlerstwom sdźěłi sbudźiś, rasnje sakrocźi.

Franzowskeho offizźera krucze pokhłostali

29. januara bě franzowski offizźer se swojim wotdźělenjom pśiches wobdźěkane pola jeneho ryćerskuba pola Tricca jěchał. Kubłowy schoźaŕ bě offizźera prožył, so by jo toho wostajił. Město wotmołwy offizźer ź šchubom schoźarja do wobliča dyrì. Po dźišiplinarnim pucźu su offizźera ź jaśwu na 30 dnjow sajuźili. Dale dyrbi so wón dla pokhłostanja do Syrišćeje pśeneźadźiś.

Južnoslowjanski kral Alexander do Parisa pojedźe.

S Běłograda so powě, so kral Alexander w bliźšchim cźasu do Parisa pojedźe. Jeho pucźowanju so dla italsko-južnoslowjanskeje napjatosće wulka politiska ważnosć pśichipisuje.

Nowe powěsće wo Achmedu Zogu.

Běłogradska „Politika" je ś Podgoricy źhonika, so albanźjo cźeknjetsy, kotiž su ź Tirany pśichišli, powěźadaju, so je 15. meje Achmed Zoga sa alban'skeho kralа wuwoła. Italski pódkanzlaŕ, baron Aloiś, je tohodla ś Italšćeje do Tirany wrócźi, so by pśichi wuwokanju pśichitomny był.

Jendźelska w němskich kolonijach wostanje.

Pśichi hołsźinje w Londonje, pśichi kótrejž so gouvernerraj Nigerija a Tanganjiki, nětkle w Londonje pśibywazaj, wobdźělischtaj, nětbuschi generalny gouverneur połodnišćeje Afriki, earl Buxton praji: Wém, so kruce w duchu Locarnskeho śrěcźenja njerěcźu, **tola njehodźi so myślicź**, so bjes myślow pśichpuschćišmy, so by Tanganjika abo němśa trótkowjećorna Afrika saso Němskej wrócźiłej. Buxton praji, so staj tutaj dźěłaj Afriki lehnišćeho sapletkow, njeměrow a hrožnjow pśicheźiwo žiwobdanu bytej. Němśa je ś wjetšchim pśichcźahanjom Nimzow a němskeho kapitala wobsedźeństwo kraja w źwojich nětbuschich afrikanskich kolonijach dobycź pytała. Wón so wjeseli, so je kolonialny jekretar Amery jaźnje prajił, so tele kroje pod jendźelskim knjeźerstwom wostanu.

Gouverneur Tanganjiki, sir Donald Cameron, praji, so je Tanganjika, kotraž bě so ś wójmu sapuściła, dźeńża saso w dobrych hospodarśkich wobstejnosćach. Zyła němśe wobdlerstwo Tanganjiki nětbuze 500 wołobow wuczinja, jendźelske wobydlerstwo pak 2800 wołobow.

Jendźelski satoń pśicheźiwo strajkam.

Dołhe a sažałke wojowanje wo sakonju pśicheźiwo straškam je so śrjedu ź debattu wo 350 pśichedźejazych namjetach na pśichemeńenje sakonja sapoczało.

Jendźelska a Vatikan.

W jendźelskim delnim šejmje je šwonkowny minister Chamberlain na praschenje, hacź ma so pódkanzlerstwo pśich' Vatikanje jako trajne pśichiprawjenje wobhladaś, wotmołwił, so žebi knjeźerstwo njeje wotmyśliło, pódkanzlerstwo wrócźo wsaś. Sa cźaj internazionalneho njeměra je wono sa pśichipravne měło, pódkanzlerstwo pśichipraviś. Hdy by jo wono nětko wrócźo wsało, by so to skoro mohło jako sśichiwdźaty skutk wobhladaś. Byrnjež měše jenotlive źobuśtawy knjeźerstwa kajkežkuli nahlady wo katolskej zyrkwi, je tola źjes dwěła, so hłowa tejele zyrkwje wulku móź na źiwźe wojnamjenja a so ju **wjele** milijonow jendźelskich staćanow cześći.

Abbas Hilmi
přećiwo Jendźelskej skorźi.

Schtwórtk je ło w Konstantinopłu pśiśed mjeńšanym jendźelsko-turkowskim ɣudom ſ wulkej napjatosću wocakany proźeŧ pśiśedaŕskeho egiptowskeho khedíwa (kralo) Abbasa Hilmia ſpećiwo ſkorźi, kótruj je Jendźelsku dla rozpuśćenja ſwójeho egiptowskeho ſanoźenja na zaplaśenje 3 miliionow puntow ſterlingow wobſtorźił. W proźeŧu najpśibóɣu wo praśenje bźe, kajki ſtaśan je pśiśedawśi khedíw, dokeź Jendźelska pśeśe, jo je ɣud w Konſtantinopłu pśiſłuſchnoho, na to pokazujo, ſo je pśiśedawśi khedíw egiptowſki, wjele pak turkowſki ſtaśan. Saſtupjeśiśowo pśiśedawśeho khedíwa napśeśeśo tomu praji, ſo je Abbas Hilmi hižo pśiśed nowembrom 1914, pśiśedy hač je ło Egiptowſku wot Turkowſkeje dźaśiła, w Turkowſej bydło nadeſchoł. Jendźelſke knjeźeśiſtwo je jemu tehdy ſamo wobaraco, ſo by ło do Egiptowſkeje wróćił. Sśud ſa nětkotre dny wojſeŋi, hač ma ło ſa ſtórźbu pśiſłuſchny.

Revoluzionarne hibanje w hollandſkej Indiſſej.

Na hollandſkich indiſtich kupach pódła revoluzijonarneho hibanja mjes Malajemi teŋ kumintangſke hibanje mjes tamnišchimi Chinejami pśiśeço ſkłuſnoſć wuſtupuje. To ło ſ tym wuſtajnja, ſo na hollandſkich kupach nětkuźe nětkuźe miliion Chinejow bydli. Hollandſke knjeźeśiſtwo kuminkuangej ſ wulkim njedowěŕenjom napśeśeśo ſteji, dokeź w nim kommunſtuns widźi. Tohodła je policiji poruźiło, ſo by w Samarindźe domy Chinejow pśeśewitała a pśeśiwiſłowarſow kuminkuangа ſajała. Hdyž dorbjachu ło ſajeći na policajſtwo dowjeſi, běchu ło ſta Chinejow ſhromadźili, kótruž ło policiſtow tak wobroniłi, ſo ſu ći dyrbjeli ſwoje revolwry wuźeć. Dwanaće Chinejow je ło moriło a 25 ło ſranile

Amerika pśeśeźiwo europiſkim truștam.

Wikowanſki ſekretaŕ Sjednoćenych ſtatow połnóźneje Ameriki, Hoover, je amerikanſkemu ſaſtupjeŕſej na konferenzu ſwětoweho hoſpodaŕſtwa w Genfu poruźił, ſo by wośebje pśeśeźiwo europiſkim truștam, po Locarnſkim ſpśeźenju naſtupił, proteſtował. Kaliowy ſyndikat dŕje ło w bliźſchim ćaſu ſ wěſtymi munjeńenjemi ke amerikanſkemu wikowaniu pśiſłuſchećał, ſaſtupinje pak ło Amerika pśeśeźiwo wſćém europiſkim truștam wokroźi, kótreź amerikanſke truștowe ſakonje ranja a pytaju, amerikanſke wiki wobkhwaleźićź.

Podawki w Chinje.

W Hankawje ſu chineſzu dźełaćerjo do jendźelſkich matroſow ſtrașyli. Pśichi tym ſu ło Jendźelćerjo ſ bajonettom do Chineſow dali. Wſchelaźy dźełaćerjo ſu ło ſtranili, jedyn ſ nich ſmjertnje. Wot ſchtwórtka ſtrașnišy powſchitkowneho dźełaćerſkeho ſwjatka druhi rěźny brjoh nětkuźeſkeho jendźelſkeho ſtrașenja. Sa ćaſ njemćorow ſu jón chineſzy wojaźy wobſaźili, mjes tym ſo japanſki konſul ſwoje ſaſtojniſtwo na wójnſtej kódźi ſaſtawaſche. Japanſka ɣebi ɣada, ſo by ło konſulat ſa pśichećerje konſula a jeho ſaſtojnikow pśiſhiprawił

*

S Hanoja w Indochinſkej ſo powźe, ſo je ſu Chineſojo 5. mjeſe amerikanſkeho ſararja Schlichtera a jeho bjowku Ruth pola Seſſonga ſtónźowali. Na jendźelſko-amerikanſkim pohrjebniſchćeju ſu ſtónźowaneju pohrjebali.

Ze Serbow.

Pśiſownica.

Pjatk, 18. meja.

† 1869 Kŕeſćijan Kulman, kantor w Delaim Wuźezdze, pśeźaŕ a najpilniſi ſpiſowaćeł.

Kajka ſtojiš zeɱja Boża,
Kajke dawaš dymjenje.
Bóh ze ſněhobźeloh' łoźe
Źjawnje tebjo Wuwjedł je.
Wuſtupiła nětk ſy z jaſtwa.
Na twój njewjeſćinſki kwas,
Sćiſnła ſo wóćow paſtwa
Pśinjeſła nam złoty ćas.

Michał Dawaška.

*

„Raj", ćaſopiſ za ſerbſke dźeći.

Naſe dźećі maja ſwój ćaſopiſ. To je tola wšo móžno na ſwéće! Ale wěźa wšitke dźećі wo tom? Skoro *njewěrja*. Z *wotkel* dyrbjale to zhoniś, hdyž jim tola nichtó njepraji abo jim „Raj" njepokaza. Najlěpje by było, by-li nječhtó po wšěch Serbach wokolo běhał a „Raj" pokazował a poruźał. Zawšéće bychu ſo mnohe dźećі radowale nad tajkimi nowinami. To pak ſo na ɣane wašnje njechodźi. Ale dźećі móźa ſebi mjez ſobu wo tom powědaś. Kóždy dostanje radłubje pokazku, napiſa-li dopiſnicu na redakcija „Raja" w *Budyſinje (ver dom* Schülerkor 21).

Što pak „Raj" po prawom chce? Najprjedy chce waše ſerbſke dźećі rjenje zabawjeć. Komu chce ſo na ſtaŋnoſći wuknuź a w kwakli ſtaś! Toź wodychna

wot 13. hačz do 20. meje sawrjeny. Rjeńny wobkhad pokasuje žo na Lahow.

S **Wurbiza.** Jako jedyn tudomny metallowy točzeŕ schtwórtk rano ſ kokom na žiwoje džeło jedżesche, snjeshoži ſ nim na Wurbiskej horje. Won žo na hkowje a rukomaj cžežko srani, so dyrbjachu jeho do Khemnitzkeje thorownje dowjesch. Knjes dr. Teubner ſ Kobliz a jedyn sanitetnik poſtičžischtej sranjenemu prěnju pomoz.

S **Korjnnja.** W tudomnej Friesej fabrizy pischi wotkadowa.tju kophrowych měchow ſ cžežitcho auta dżelačzeŕ Pawoł Leuthold ſ auta na ſ kamjenjenji wuſtadżany dwór padże. Leuthold žo na hlowje srani a žebi mohły lžischaże a wosta dlěžshi czaż bjes wědomja ležo.

S **Rožaczij.** Dokelž wczeraj pucz wuporjedżeja, je jedyny wobkhad pisches wjeŕ hacz na dalsche sawrjeny. Jedyny wobkhad na statnu dróhu žo ſ Luwocžij na Malecžij pokasuje.

S **Lubija.** Tudomna kriminalna polizija sadżerża frjedu rano na Lubijskim dwórnischczu Shorjelskeho wohdlerja, kiž bješche wjeczor priedy do Lubija pschischot, so by swoju linku wopytał, kotraž tu žiwi. Se strózelemi lubka rano pytny, so dješche žo jeje mósčeń ſ 30 hrihwnami pjenjes sbilila. Nuecze doběża na kriminalnu polizju a wusno ji swoje njesbože. A kriminalnej polizijі žo poradsi, paducha na dwórnischczu dożapmjeż. Wón bješche tradnjenu móschnicžku wuschikuje na swojim cžele skhowak, so dyrbjeschе jeho sastopnik dokładnje pschepytacz. Jako bješche polizija jeho mjeno sapisała, móżeshe paduch žaho bjezeż.

Se **Zarkow.** Na Wósporsko-Lubijskej dróhy nakładżeny cžežity auto Lubijskeje akzijoweje piwarnje snjesbože. Cžežity auto, kiž każ žo sluschа, na prawej stronje dróhi na horu jedżeshe, wožobowy auto pschesczahny. Wožobowy auto žo se sadnim kokom prědnjeje wóski cžežitcho auta schmórkny. Se sranjenym wjednikej cžežitcho auta wodżidło ſ ruki slecza a wós sajedże do pschérowa młody schtomik słamajo. Dokelž pschérow njebješche pschechłubki, njesboże pschewulke njebješche. Po dalshim sprózninym dżele wós se sdżahkami ſ pschérowa wuschehnuchu. Pola wožobowego auta bješche sadnje kolo sylnje wobschkodżene. Huschischo wschak mósemy wobkhedżowacz, so auta pischi pschesczehowanju sapschahow, kokojeshnych a pěschich pschemako na lewo wujeshdżuja.

S **Mjedżoja.** W nozy na pondżelu snjeshoži w sawinjenju pucza ſ Mjedżoja do Brěshyschcza automobil ſ Budyschina. Samykleny ſ wožlepjenjom sdżelkowatemi stakow gumy žo auto po brjohy dele a bu thěrko wobschkodżeny. Schkleizowe kuchi schofera w njeswocžu straschnje sreschachu, po zdaczi je žebi też hrjebka skamał. Puczowazy pak njesranjeny wosta.

S **Debrij.** Sjawny pucz ſ Debrij do Sznjerdżazeje a sjawny pucz ſ Debrij do Jitra staj wot 14. meje nażypowanja dla sawrjenaj.

S **Kamjenza.** Sorjedu popoldnju pola tudomneje phunoerńe żónska ſ jědnym kokom snjeshoži. Wona po Raischej dróhy dele pschijdże a morżny žo wo plót, so žebi wulku dżéru do hlowy nabi. Sranjenu dowjesechu do kliniki dra. Fischera.

S **Zymplа.** Wutoru popoldnju žo na puczu ſ Koschle do Zympla wěrże 200 metrow psched Zymplom wožobowy automobil sapalk. Wožoby, kotrež w aucze bjedżachu, nuecze swuskachu. Auto žo zyle spalk. S fajkeje pschiczinły je žo spalił, njeje hischcze wujasnjene.

S **jamy Brigity.** Wutoru popoldnju wohnjowe truby jamy Brigity sažo ras wobeŕ pschipotwědachu. Na wjeczornym konzu swjeżchneho kopanja bješche žo wuhlowa ſlika se schkricžkami pacharja japalika. Sylny twr walesche žo ſ jamy. Jara wobežežny bješche sylny wětr, kiž wobeŕ pschesco znowa sbudżowasche. Fabrikika wobora a wobora ſ Brigicžineho dwora pschikhwatachej na pomoz. Hakle popoldnju běchu wobeŕ zyle saleli.

S **Ruhlanda.** Pola żelesnischkeho sprediera P. Kravza frjedu wjeczor w dwanatej hodżinje w hornim poschodże wobeŕ wudhri. Sa krótki czaż stejesche tšecha w plomjenjach. Twarjenje žo hacz na murje wotpalk. Dokelž wětr pschihódże dżjesche, sa dalsche twarjenja stracha njebješche. Mjes druzimi wězami pschi wobeŕ leżo 20 zentnarjow żyna, w pódlanšej składowni 60 zentnarjow muki pod wodu žykawow tak cżerpjesche, so wjazy trjebacz je njechodża. Kak je wobeŕ nastał, njeje znate.

S **Leschejow** pola Hródka. K dżiwjej nózcej bijerjej bóndże tu w nozy na póndżelu, wěso sažo po rejach. Rachot N. wjedżesche žiwoju rejwarku domoj. Pschi knježim sahradnistwje jeju wokolo ½2 hodż. nadobu kótreho pjanaj rjelpuschaj a druhi pomoznizy nadpadnychu. N. wuswoli lěpschi dżěl smuzitsche, wón cżekny. Nadpadnizy cżiłnychu nětko holzu ſ seni, latykachu ji hubu ſ pěikom a chyżchu ju wumozowacz. Na holzyne wołanje pschikhwata pomozny sahrodnik, podżiżicho hischcze wyschchi sahrodnik. Pomoznoho sahrodnika, kiž je pschi njeshożu prawu ruku žhubił, hrubi pacholo ſ nożemi a płotowymi latami wobdżěłachu a jemu strowu ruku tak strajchnje roskalachu, so dyrbjachu jeho do Hródkowskeje khorownje dowjesch. Nadżijomnje nad padnizy sażtužene khožtanje dostanu.

S **Hródka.** Tudomny hermank a stólne wiki běchu frjedu pschi pschijomnym wjedrje derje wopytane. S wokolnich wjeow bješche pak mało ludži pschischło a cži, kotřiž tu běchu, njenežachu wjele łóschta te kupowanju. Na stólnych wikach bješche jara wjele stołu na pschedań. Haczrunjeż płaczíłu popuschczowachu, dha tola tak prawje kupowacz nochzychu. Wjele stołu njepschedateho jeżo wosta. Na dołkach bješche nětdże 70 howjadłow a 750 swinj. Sa howjadła płaczachu 200 hacz 250 hrihwnow. Prożata płaczachu 10 hacz 20 hrihwnow, běchu 30 hacz 50 hrihwnow.

Wjesny wjeczor w Bukecach.

Mysl wocžehnjenje k wuměłstwu na wjach bu ſ poskiczenjom jednoreho wjesneho wjeczora „kichižnych jódżerjow“ ſ Budyschina, Bukez a Nětczina snowa wuwjedżena a skruczena. Tónkrócz sary ju na pschikkadomne wajchnje do wutrobow swólniwych posłuchaŕjow wěrna wumělska wosoba, knjes wumělski molet Will Draježdżan je „spěwami k lucže“, kotrež pschipołuchaŕjo hłuboko saczuwachu. Tajkule wopraždże swuběranu hudżbnu zyrobu njedyrbjesche žebi żadyn ſ Bukecžanskeje wožady nimo hicž dacz, dowjedże tola žamo derje swubrany program do bycża waženeje lutowe njedże hudżby a poda nam dobry pschehlad wo njej. A tak wjele wjazy snutskowneho natwarjenja dobuchu posłuchaczy kedżbužo na krażny hłóż tuteho prawe ho wumělża, kiż wschelakoscz wjesełe a thutne spěwy, kiż běchu njesene wot nadobneho a ponižneho mlodostneho sahorjenja, hacz do najsnadnischeho se swojim lubym naitrojom mischtrżay pschewodżesche, pschednoschowasche a pschipołuchaŕjam saczuwacz dałsche. Tak buchu to spěwy, tiż wot wutroby pschindżechu a k wutrobam rěczachu. Tak bješche bjes dżiwa, so nimo snatych a njesnatych starych luboscžiwych a studenstkich spěwow, jimazych ludowych spěwow w schwajazkstim dialekcze, rjechowskich starych wojeńskich spěwow, tiż tu na historiscze semi k sobusnjenju wabjachu, wożebje skutkowacze ruski ludowy spěw: „Dżej mi wutroba je cżeżka ....“, dokelž žo ſ nim na khwalobne waschnje na semi blitke serbske ludowe saczucze kulturelnje dżiwasche. S jednorymi žrědkami běchu tichżini jędżerjo wuschitnje swonkowny rjany wobluk pschiprawili. Nadobny cżichi Jubilate-wjeczor wutklincza se snatym nabożnym wokazjom nożneho strażnika, pschi kotrymž žo Drjezdżanski wumělz hischcze ras jako wupruhowany pschedspěwar wupokasa. Pisches kcżetaty mejtki wjeczor kroczachu wonpiowarjo ſ djakom pschecžiwo Bohu a nadobnym cżłowjeskim dusham do swojeho doma. M. H.

Z Łužicy.

S **Nowosalza-Spremberga.** Saždżenu wutoru we domiśim składownika Wowczerja wobeŕ wudhri. Tśicha drjewjaneho a kżpjenzowcho twarjenja strejeshe sa krótki czaż w plomjenjach, kiż w składżenym drjewje a druhich wězach bohatu zyrobu namakachu. Naštata schkoda je se sawěscženjom narunana.

* S **Königshajna** pola Shorjelza. Jena tudomna žiłužona holza ma žo psched žudom samomórcz, dokelž je po tajnym porodże swoje dżecžo wotstronika. Dżecžo žu do bowa skhowane na lubi namakali.

Kak stejachu sywy w Sakskej spočatk meje?

Haprleja pschinjeshe sa zyły kraj symne a deschczowate wjedro, mžjachuły mało słónczka. S trajnymi żnłymi deschczemi bu senja tak napita, so drainaże wody dowzdżerżachu njemożachu. Na cżežkej pódże bjes drainożow woda ſ wjese městnami swjecžka stejesche. Pschi wežnischczach nacžinichu powodżenja wjele schkodu.

Na symske žywy žu žo we žuchich cżopłych polach k spokojnoscži rataża wuwile. Syma bješche wežo thěrko njepschibóbna. Mokrosymne wjedro je sywam w poscženju thěrko sadżiwało. S teho pschijdże, so najsmjeli jeczmjeń a najsmjela pschenza hižom žołte kónczki pokasujetej. Wšo mježesche mokre wjedro na drużej stronje jaho široke dobre. Zito žo pjenkowasche. To płaczi wožebje sa rěbku rożża a pschenzu. Na hórnich polach je w symje wjele rożki wumjerscho. Tam wjedżiwżazy husteho wukhwa jara rěbki sleja, podobnje žyte žywy dyrbja jaho znowa hižeż. Wjele deschczowe je hapreji snjenožki ſ wulkeho błóża nałżne bżeże. Hodżeż hižom na žuchich a cżopłych mérzłich dnjach wožuzeż njemożachu, dyrbjachu pobłóżcho i najwjetschimi wobcżežnoscżemi a pschekorhowanjemi žymjo do role pschinjeseż. Wobeżbje w hórnich trajinach rańsche Saksleje bżcha spočatk meje je žywami bjeschże jara wrócžo. Nékotri ratarjo mżjachu hakle położan abo hamo jjemoj schtwórty dżeł swojeho žoma do semje. Na wožsche wyšokich polach możachu hakle kóuz hapreje zapoczeć wowy sucz. Nałżnje žywy žu powschitkownje jara pomalku sejkhodżale. Hodżeż buchu jahe wožkyte, žu pschi dobrej pódże spokojaze.

Běrny žadżecź a runkizowe žymjeschka puschczecź žamo hischcze na žuchich polach njejsu do meje mohli zapoczeć. Dżeczeł je po derje wuwil, hdyż žo pschewjele mokroty w semi nahromadżiło njeje. Na mokrych polach pak je khěrko žeho wostał a je ſ ozeczelowym rakom, kiż ſ mokrotu nastaje, jara schkodował. — Lutki žu žo derje saselenile, hdyż bu woda prawje derje a dokładnje swotpuschczana. Hdyż žo to njesta, pak pjenicżki saždżakuchu a wokhinychu. Pschi trežnischczach lutki ſ powodżenjom jara schkodowachu. Dżeczel a lucerna cżerpjeschtej, dokelž wjele trawy njes nimaj rozschesche. Se městnami też myschе schkodu cżinjachu, też knoty a wrány žu jimaj thěrko feschkodżile. Wokolo Plawena w Vogtlandskeje žu žo žurki khěrko rožamożile, kiż žu ſ Durinskeje do Sakskeje pschischle.

Sa Sakšku płaczi schtyrjowoże pschereżtkowe liczby, pschi kotrymž 1 jara dobre, 2 dobre, 3 frijnje, 4 žłabe a 5 jara žłabe wotnanjenja: Najsmjela pschenza 2,4 (loni 2,6), najsmjela rożka 3 (loni 2,8), najsmjeli jeczmjeń 2,5 (loni 2,6), raps 2,6 (loni 2,6), dżeczel 2,6 (loni 3.1) a luzerna 2,6 (loni 2,7), powodżene a wotwodżene luki 2,5 (loni 2,6), druhe luki 2,7 (loni 2,9).

Wusudżenja.

§ **Krajny žud w Budyschinje.** Kamjeństi hantiki žud bješche žandarmskeho hłowneho strażnischtra Keila ſ Panczig dla wudawanscho cżerneho žranjenja k 20 hrihwnam pjenjeżneho thłoštanja napołožił. Keil bješche 26. oktobra 1926 ratarskeho dżełacżerja Nyczu ſ Bukowża dla paduschtwow pschežtyschowak. Nycża je jworpředka preł, potom hkowu na rukomaj saprjenj žedżał a njeje na žane praschenje wjazy wotmołwił. Keil je tšonczinje sczerpliwoscž žhubił a je Nyczu sa ruzy horjeczahnył. Potom je Nyczi japoczał nóż krwawicz. Nětt pak je lohko możno, so je Nycża, jako je jeho Keil horjeczahnył, žo žam ſ pschebładanjom nékaż ſ ruku do noża dyrił, so je poczak krwawicz. Nyczi możacha dopokasacz, so jeho wudawanje, so je połzaj jeho dyrił, njewěrne. Keila žud wuwinowa.

Hižom wjazy krócz khłostany twarshi dżełacżeŕ Arnoscht Gustav Heczikk ſ Koporz je 12. měrza 1927 w pjanoscži w domje, w kotrymž na Zyhelnischej haży we Budyschinje bydli, harowak a też na Zyhelnischej haży herjekak a domjaznych wohndlerjow slě wabcżežował, doniż njebě telefonijay sawołany polizajscki sastopnik grawocžiwemu wuskupej tónz sczinik. Hamtski žud we Budyschinje bješche Heczika k 2 njedżelomaj zathu sażudżik. Heczik bě žo pschecžiwo wuždżenej powokak, jeho powokanje pak krajny žud sacżiżny.

§ **Pschikażny žud w Budyschinje.** S wolpalenjom domiskeho cżiłko 9 ſ brożnju w Poczaplizach wjeczor 15. augusta 1926 sabérescheše so pschikażny žud w žwojim jedunanju pschecžiwo cżełli Maxej Grożej ſ Wichowow, pschecžiwo jeho mandżelskej Augusce Grożowej rodż. Henczej ſ Komsla a pschecžiwo jeho bratrej, dżełacżerjej a domjazanym ikalzej Pawołej Grożej ſ Wichowow dla zhromadneho wotmyślenoho zapalerstwa a sawjeżcżelskeho zebanstwa. Maxa Groża sakitowaschе rěcznik Dertmann ſ Budyschina, mandżelstu rěcznik dr. Naumann ſ Budyschina a Pawoła Groża rěcznik dr. Schuster ſ Budyschina. Max a Pawoł Grożaj staj hižom tas cżežko chłostanaj. Grożej mandżelskaj bydleschtaj do wotpalenja delkach w twarjenju cżo. 9 w Poczaplizach, kiż kuježenu dworej žłużesche. Na druhim konzu žamžnoho twarjenja bydleschе dżełacżeŕ Heger, kiż sawěscżene njemżesche. Grożej mandżelskaj pak mężeschtaj žwoju nadobu ſ 9000 hrihwnami sawěscżenu. Wyschk Hegera bydleschе w prěnim poschodże žwirjaza dżowka Hórnicżez. Sobotu, 14. augusta bješche Pawoł Groż, kiż we Wichowach bydli, pola žwojeho bratra Maxa w Poczaplizach pobył. Nedżelu, 15. augusta bješche žebi Max Groż se žonu a dżěcżimi a se Hórnicżez na kwětkowu mutaczju dojeł a so halle w nozy wokolo 2 hodż. na Semiczanske dwórnischczo wrócżił. Wjeczor wokolo 11 hodż. bješche w domje cżo. 9 wobeŕ wudhrił, kiż bješche też brożeń hobu snicził. Pola domiskeho bješche žo prěni poschhod hobuspalił. Po wobžkórżyże je pjeza Pawoł Groż po frécżenju se žwojim bratrom a jeho žonu 15. aug. wjeczor ſ Wichowow do Poczaplizi pschischoł, do domu salezł a wot Maxa Groża na lubi pschihotowanu pschiprawu sapalił. Max Groż pak je pjeza po wohnju sawěscżenjskemu towaršwu wjazy špaleneje nadobы wosjewił, hacz je žo twoprawdże spaliło. Wschitzy tśi pschijachu. Max Groż spyta pobhlad sapalerstwa zyle bjes pschicżinu na ryczerkhiblerja Schottu, na dżełacżerja Hegera, na wyschischeho dejerja Wellera a ſ knježnje hischcze na montéra Nénza ſ Budyschina wotwalicz. Wón wudawasche, so je też wużeń hubjenu byk. Pawoł Groż pschejsche, so je 15. augusta w Poczaplizach byk. Swežczenje dopokasow, kiż dwaj dnjej trajesche, pokasuje seżéhowazy wobras: Jako bješche wobeŕ wudhrił, běchu wohnjowa wobora, mężeżachu Holcžk a żandarmisti hłowny strażnischtr Friedmann jara rucże ſ wohnju pschichwatali. Woni žo dżiwachu, so bješche ſ Grożej bydlenja, w kotrymž žo njepalesche, wjetschi dżeł nohdy žnmowany, haj, so bě bydlenje nimale pródże. Nedżżiwżazy teho wobkrucżeschtaj Grożej mandżelstaj, so je žo to wschitko spaliło. Paduschtwo bješche wusamknjene. Pschepytowazy żandarmoju wuždżěłachu pak bórzy wulki dżeł žhnżenje nadobы, kožow, gratu atd. w bydlenjach Grożoweju starschich, Grożowoho bratra we Wichowach a runarki Hustowej w Budyschinje, hdyż běchu je do wotpalenja pschinjeseli. Jena žiłužona namaka we złomjanej sajmje sthowane schulske weży Grożej dżeczi, draštu, grat a zyrobu Grożowoju žu huschežiho setkali, jako je ſ hólzom ſ pohnonalladżenym ruczkam wosom do Budyschina jězdżała, druhdy je też jedyn mużżi pódża byk. Wjeczor 14. aug. je Grożowa ſ njeschpitanym muzom na lubi nětchto kramocżila. Nětżo hižeš Hegera je Groż hužcżisko prajił: „Tomu sall ... pżej hischcze budu nad hłowy sapalu.“ Hegerez běchu we wohnjowej nozy do twidny wobladne thodżenje na lubi žhyscheli. Jara spodżiwne bješche pschežhyschowanje lowarskeho mischtra Pětschi ſ Hrodżi sżeja. Tón je dobrowólnje żandarmskemu kommisarej Gommlichej w Barcże jako wěste ždżěłk, so je 15. aug. wjeczor wokolo ½8 hodż. w Nowych Porschizach Pawoła Groża k Budyschinej jěcz widżał. Pětschka, kiż wschitkich Grożej bratrow jwot mlodoscże snaje, wupraji nětko pod pschiżażnu, so je kołojedny „Grożej njeswocžo“ měł, kotryž bratrow je był, njewě. S tym žo Pawoł Groż zara wuložji. Samožapalenje pak po wobżtejnoscżach njebě możne. Sórżedu wjeczor ½10 hodż. bu wuždżeny wotżewjeny. Dla zhromadneho zapalerstwa ſ sterżej wožobu, kotraż žo žwiżejcż njehodżi, dosta Max Groż 3 lěta khłostarnje a žhubi cżesne prawa na 5 lět, jeho mandżelska 1 lěto 6 mježazow khłostarnje a žhubi cżesne prawa na 3 lěta. Pawoł Groż, kotremuż zapalerstwo dopokasacż njemżażachu, kiż pak je bjes dwěla we słóżtnistim wotpohładże Grożej mandżelskeju wedżał, dosta, dokelž je w prawym cżażu wotżewił njeje, 9 mježazow żaſtwa. Maxej Grożej pschiliczichu 4 mježazy, Grożowej a Pawokej Grożej polny cżaż pschepruwowańkeje jatby na khłostanje. Pawoła Groża ſ jatby puschczichu, Grożowu pu hižom priedy puschczili.

Ze susodnych a dalšich krajow.

* S **Drježdżan.** (Morderstwa na mandżelskej podhladny.) Kriminalna polizija saja saždżenu pondżelu 60lětneho schewza Wiesnera, kiż pschi Knjeninej zyrkwi 14 bydli, dokelž je podhladny, so je žwoju mandżelsku skonzowal. Jeho mandżelska, ſ kotrejž bješche w njesedo nocże žiwy, rano sahe bjes wědomja we wołkejt leża namakachu. Wona bješche na rukomaj lohko sranjena a mježesche tulu na sadnjej hłowje. Wiežnera ſ jeho 51lětnej żonje sawolachu, won pak ju, kotraż tam bjes wědomja leżesche, na najhórschе waschnje krjudowasche a ju wohanjesche. Domjazy wohndlerjo pomhachu żonu do bydlenja donjeżcż. Wiežner wudawa, so je žo na to saho lehnył a so je mandżelska morwa była, jako je wokolo 6 hodż. wotucżił. Hakle wokolo 8 hodż. ju won domjazom wohndlerjam sdżełił, kiż to polizaji wosjewichu. Każ je kriminalna polizija swěscżika, je Wiežner

je swojej mandźelskej njedźelu wječor wokoło ½12 hodź. domoj pschischol. Dothoż hacź je khěžine durje samkał, je po jeho wudawanju mandźelska pschego horje schła. Mjes 2. a 3. poskhodom je ju na schodże lježo namakał, dokelž je pjana była. Wieźner prěje, so je žmjerćź swojeje mandźelskeje z krjudowanjom i wotpohladanjom abo bjes njeho sawinował. Polizija je jeho statnemu rěčnistwu pschepodała. S pschepytanjom cźěła wot žudniskeho kěarja so pschicźina žmjerće wujasni.

* S Drježdźan. (Sćmjerćź pschi kupanju.) Pschi kupanju we Lobju je so pándźelu popołdnju wokoło 5 hodź. 21-letny samkat Fryz Wehner satepił. Jeho cźělo hischće njeje namakali.

* S Wilsdruffa. (Njewěrśce khězdemu!) W Röhrsdorfje pola Wilsdruffa pschindże 20. haprleje k 69 lětnej wudowje Naumannowje, kotraž je hatle njedawno swoju khěžu pschedała, nječhe 30 lětny wikowak z tkanirami, kiž chyžche ji na kódny pad tkaninu napowěsnyć. Wudowa pak to wotpokasa. Na to žiwamlesche ji zuły, so. hódź wona jemu wjenzelny pożćicź njecha. dyrbi bankrott cźinić a žebi psched jeje worlelmi khěže wuteknje. Dowa wona ho do hrošy a pożći jemu 100 hriwnow. Jako sawdawk pschewostaji ji wikowak 6 mtr. zyle hubjenych tkaninow. Pożćene pjenjezy chyzsche wikowak žonje nasajtra ł 10 hriwnami danje wróćić. Tón pak swoje słowo wjeso njedźerżeschе. Wudowa je so nad tym tak koshorita, so je 25. haprleje wumrěła.

Najnowiše z cyłeho swěta.

— **Schrowa powěsć wo wjedrje sa jutšiu sobotu:** Pschego hischće chłódno w nozy mrózy hroża. W Zjendźelskej je powałku wuczahuje a wocźopluje.

*

W Drježdźanach schtwórtk ł cźołna kort ł Awstralskej wukładźechu. Nadobo ł jeneho waka 2 mertaj dołha klepotarcźa (had) wuleźe. Lódźnjan je žmjerćź wustrózachu, tola też had je zuseje wokolnosće naboja a cźekaja do Łobja padże. Jedyn łódźnik śmjerćźan jerdź pschitkny, sa kotrejž je horje swi a potom do pschedźerżaneho měcha salećy. Měch ł hadom do kaschcźa łtowachu.

*

Pruski knježeństwowy radźicźel Dahlmann je ł létadłom ł Barlina do Rańskeje Prušskeje lećo dyrbjał we pólstim korridoru k semi pschitłačiś. Pólsta wyschnosć je jeho sajała a jeho dwaj dnjej w jatbje dźerżała.

*

W Ruhli je nječhe 50 ludźi, kotřiž su konjaze mjaso jěli, na mjazowe saśedoicźenje łtorilo.

*

W Litwje je šuchowny mjeczeł sakhadźał a na polach wjele łchłody nacźinił.

*

Amerikanszy létarjo žu žwój śét ł Newyorka do Parisa dla hubjeneho wjedra wotłorcźili. — Sa Runge'serowym kétadłom njejžu hischcźe žaneho hłeda namakali.

*

S powodźenjom Missisippia a jeho poboczných rěkow a ł wichorami w Kanjasu a Missouriskej je so nječhe 780 ludźi morilo a 3500 jo šranilo. Licźba bjesdomnych je na 365 000 łrośtka. 14 000 kóžnych mil je žo powodźiło. 37 městow je žo ł wichorami łapuścźiło. Woda na Missisippiu ł nowa pschihowa a Neworleanju, městu je 400 000 wobydźerjemi łtrach hrožy, so žo powodźi.

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Płacźiwosći postajenja wokrjesneho hejtmanstwa se 24. měrza 1927 (Sakika łtatna nowina cźo. 71) wo spocźatku dźěła w pjekarńach a konditornjach žo ł wumělnjenjom wotprajenja hacź do 31. oktobra 1927 podlěschi. —

W Budyschinje, 29. haprleje 1927.

Wokrjesne hejtmanstwo.

Pschetwarjenje Budyschskeho dwórnischcźa.

Na hamtśe hejtmanstwo žu dalsche **wuwojenśke podłohi za pschetwarjenje Budyschskeho dwórnischcźa** na Budyschskich měschćanskich honach po § 9,2a wuświeńskeho sakonja se 24. junija 1902 bóschke. Podłohi wuleźa k wobhładanju sa kóždeho tši njedźele wot dnja tchole wosjewjenja we wobthodnych hodźinach na hamtśim hejtmanstwje na Bismarkowej dróży 21 wó łtuje cźo. 28 a we želeśnistim nowotwarśkim hamcźe w Budyschinje na Tśełańskej dróży.

Wo § 41 wuświeńskeho sakonja žo to se sćěhowazymi pschiłwamnjenjemi wosjewi:

1. Pschecźiwjenja pschecźiwo bliskemu wuświeńju abo nakhwilnemu planej maju žo, je-li pschecźiwjerjo swoje prawo łhubicź nochcź, pak do świeńcźeńskeje termije, pak najpoździšcźo w njej na wuświeńśku wyschnosć sapodaćź.

2. Mějićelźo pódlanskeho prawa, kotřiž maju wězowne prawo na wězy wuświeńja, abo kotrymž žo na to pocźahowaze wosobnišce trjebańśke abo wuśitkowe prawo pschisłuschi, žo namołwjeja, so bychu takše prawa a wotschkodźeńske žadanja, kotrež ł nich wukhadźeja, najpoździšcźo w świeńcźeńskej termiji pschiwołlił. hewak maju świeńcźenja, kiž buchu w tejle termiji pschecźiwo nim postajene, płacźicź dacź a je sa nich łtrach, so też prawo na wožebłte wotschkodźenje we wuświeńju łchubja.

3. Wobdźělenj žo na to pokazuja, so móža žebi po prěnim wupołożenju plana, schtož naśuwa leżownośće, kotrež žo ła twar żeleśnistej trjebaja, wotschkodźenja sa nowotwaru, nowe sadźerśnje abo hewaśne nowe pschiprawy, kotreż niejžu nuśnosće abo porjadneho hospodarjenja dla trěbne, wotschśe wotschkodźenje jenoż potom žadacź, hdyž bu pschiprawa ł pschihłosowanjom němsko-łatneje żeleśnistej direktije w Drježdźanach wuwjedźena, abo dalokoż žo hodnosć leżownośće ja twarjenje żeleśnizy žamo powyschiło njeje. Samsne płacźi też sa daletwarjenje hižom sapocźatych pschiprawow (§ 27,2 sakonja).

Tónle pschedpis ma žo po wobstejnosćach też pschecźiwo tźeśim nałożowacź, je-li by tón, kiž ma prawo na wotschkodźenje, po wupołożenju plana łtecźinu prawa na leżownośće abo wobdźěłanje wuźiwańśe ada trjebańśke prawa pschewostajił, hdyž by jo dźiwało na nje łhromadny wotschkodźeński pjenjez powyschił (§ 27, 5). —

4. Stónczńnje žo hischcźe na to kedźbne cźini, so maju wobdźělenj jenoż jim łnate wobstejnośće, ł kotrychž móża žadanja na wurjadnje wysoke wotschkodźenja wukhadźacź, w świeńcźeńskej termiji wosjewicź, hewak žo na tele wobstejnośće pschi postajenju wotschkodźenja pschi wuświeńju dźiwacź njemóże.

Termija k postajenju plana žo na 24. meju 1927, dop. w 10 hodź. do pożedźeńskeje sale hamtskeho hejtmanstwa w Budyschinje na Bismarkowej dróży 21 powoła.

W Budyschinje, 30. haprleje 1927.

Hamtske hejtmanstwo.

Wulko-Dobreschańska gmejna je ł powieschenjom zapjeła, 24. januara 1927 wosjewjeneho, wo dowolnosći so łmeła dalšnu wodu wotwodźowacź ł leżownośćow sahona cźo. 427 ł sahońskeje knihi za Leš a sahona cźo. 11 Lsahońskeje knihi za Sahoř k saftaranju gmejny ł wodu proštyła. Po tym ma žo woda Sraeł je sahonow 431a 427g, 427 ł sahońskeje knihi za Leš a je sahona cźo. 41 sahońskeje knihi za Sahoř.

Tónle nawjet žo po § 33 wodowego sakonja wosjewi ł namołwjenjom, so bychu so pschipsane pschecźiwjenja pschecźiwo pożadanemu wuźiwaniu wody sa 2 njedźeli wot dnja wosjewjenja na podpisane hamtśe hejtmanstwo japodałe, hdyž žu też plany k wobhładanju wupołożene.

Wobdźělenj, kotřiž žo w tymle postajenym cźasu njeznamołwja, zhubja prawo k pschecźiwjenju pschecźiwo rjadowanju wyschnosće.

W Budyschinje, 29. haprleje 1927.

Hamtske hejtmanstwo.

W měschćańskej hłownej kenzlji (na radnizy po jednym schodże) wuleźa cźikła 15—18 prěnjeho dźěła 14 hacź 21 druheho dźěła němsko-łatneho sakońskeho łopjena ka kaž też cźikła 9—13 sakońskeho łopjena we běhu bliźicheju 2 njedźelow k nutspohladnjenju ja dodeho.

W Budyschinje, 2. meje 1927.

Měschćańska ra...

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku Marko Smolerj w Budyšinje. — Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Dučman w Budyšinje. — Za hospodarski dźěl: Arnošt Bart w Rěčnicy. — Za nawěšćki: O. Janak w Bu...

Wuporjedźenje wobuća
solidnje a tunjo
w najnowšim stilu.
z ruku šite
z drjewowymi hozdźikami
Ago (bjez šowa a hozdźika)
Crepe-gumiowe podšule
so na wšě drije pschihnja
Heinrich Mohr
w Budyšinje, na Žitn. wikach

Vogtlandsko wumělske **Garding**
kupujośe stajnje tunjo pola
K. Erler w Budyšinje
za Žitnych wikach 11, znapróca hosć. „Zł. Hwězda" / Rěču serbski

Pytam hnydom młodu spušćomnu
holcu,
kotraž ma lubosć k dźěćom, za wothladanje 3 lětneho hólčka. Posk. pod „D 42" na wud. „Serb. Nowin".

Visitne khartki
zhotuje spěšnje a tunjo
Smolerjec
knihićišćerńja
w Budyšinje.

Wšě šulske knihi
dostanjośe
w Serbskej kniharni w Budyšinje

Kože
wšěch druzin
kupujetaj stajnje po najwyšších dnjowych płaćiznach
Kießling & Erdenberger
na Zwonk. Lawskej hasy čo. 54
Sobotu w hosćencu „Polmasćka"

Žony! + Žony!
Wupłókowace aparaty
rigatory, žiwotowe wobwjazki, měsačne wobwjazki a tajke přez wustupowanje, pjelušukowe khołowćki podložki, štalěrki za paženi. też wulki wubjerk wšelakich
gumiowych tworow.
Wobroćće so dowěrliwje na
Sanitätny wobkhod
R. Wagner w Budyšinje
pred Šulečkimi wrotami 9

Wuporjedźenje wobuća
prěnjorjadnje, čisće a tunjo
= spěšne zhotowjenje =
šite, hozdźikowane, Ago
Fähle
Schuhwarenhaus
Lautsen äussere Lauengasse 3

Mudry muž kupuje pola wěcy wustojneho
njedosćěžne, lohkoběžace a elegantne
Dürkopp-Ringlager jězdne koła
z Cord wobručemi / tunjo pola mechanikarja
M. Böhma w Budyšinje, na Žitn. wik. 26
Wšitke wuporjedźenja a narunanja!

Leunasalpeter
a
syričn. amoniak
předawam nejtuńšo, dokelž chcu wuprózdnić.
w Kamjencu **Albert Paatz** **w Hałštrowje**
Tel. čo. 24 a 25 Telefon čo. 13

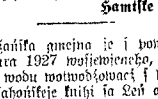
Što je najwjetša zamóžnosć?
Někotre prikłady:
Žiłdźane mantle 29,50 24,50 19.50
rypsowe mantle z dźěła ze rěžlemi 29,50 26,50 19,50 15.50
suknowe mantle 19,50 17,50 16,50 12.50
Muslin. wobleki 5,75 3,95 2.50
wobleki z plokaomn. žiły w kras mustr. 12,75 8,25 5,75 3.75
Wolmano-muslinowe wobleki 19,50 12,75 9.75
Wobkedźujće naše wukładne wokna!
Drježdźanski d'astowy dom
w Budyšinje při Miasowych jatkach 5

GESOLEI
w Budyšinje
w zhromadźenskej zali měšćanskich zapósłancow
*
Wotewrjena hač do 22. meje 1927
wšědne dny wot 11—7 hodź.,
njedźelu wot 11—6 hodź.

Serbski Hospodař,
ratarske wulkowikowańske towarstwo
w Budyšinje
Dostawamy w bliźišich dnjach někotre wagony
rjaneje, stroweje
symjeńtneje woki a pjeluškow
(čorny hróch) z pěrnjeje wukrajneje ruki a móżemy ju tohodła pomórnje tunjo předawać.

Šijace mašiny
prěnjorjadny fabrikat, při napłaćenju 15,— hr. a tydźeńskim wotpłaćowanju wot 2,50 hr. sem
J. Klemm w Budyšinje
na Serbskej hasy čo. 11.

Do kóždeho serbskeho doma słuša „Serbske Nowiny"!



Hotel „Běły Kóń"
mějićel: Curt Lange
telefon čo. 3413
Najwjetša a najrjeńša jědźernja w Budyšinje
Tunje małe a wulke wobjedy
Najwobšěrniši wubjerk za wječerje
Wšědnje wumělski koncert
Njedźelu wot ½12 hodźin dopołdnja
snědański koncert
Točenje Budyšskeho wosebiteho piwa, Radebergskeho a St. Beno-piwa
Wupřahowanje / garaže za awta / rumnosće za zhromadźizny / swjedźeńska sala

Sakska krajna loterija
Hłowne myto evtl. 500 000 hr.
Cźehnjenjo 1. rjadownje 18. a 19. meje 1927
1/10 1/5 1/9 1/1 za rjadownju
3.— 6.— 15.— 30.— hr.
Losy poskićeńetaj přijimarjej statnoje loterije z Budyšina
Friedrich Rother na Kěžorskej dróży čo. 22
Ernst Lehmann na Kamjentnej hasy čo. 45

Emajlowane twory / zacynkow. twory
naprawy do mlokarńiow, kwasne dary, kaž też wšit hospodarsku naprawu w najbohatšim wubjerku, wšo dobre a tunje ma
Felix Münch w Budyšinje
klampnarski mišter / na Žitnej hasy 8

Přiloha k čisłu III

SERBSKE NOWINY

Pjatk, 13. meje 1927

Krajny zawěsćeński wustaw Sakskeje na zakskej wustajeńcy „Gesolei“ w Budyšinje.

W pućowanskej wustajeńcy „strowota a spomožeństwo“, kotruž Sakse dźěłowe a spomožerske ministerstwo tuthwilu w Budyšinje pokazuje, podawa tež **Krajny sawěsćenšti wustaw Sakskeje** (Landesversicherungsanstalt Sachsen) z mnohimi pśehwidnymi statistiskimi pśehladitajenjemi wobźimowazy pśehlad wo swojich wulkich winowatosćnych a dobrowólnych pomocach. Fotografije jeje wulkich hojeńnjow a domow wudospołnja wobraz.

Wobźědźowarjam polticki so najprjedy stejiśćo *Krajneho sawěsćeńskeho wustawa Sakskeje w tole žywotnych* 28 nimskich krajnych sawěsćeńskich wustawow a 6 wosebitych wustawow, z kotrychž je sakski wustaw najwjetši, kaž so dale pokazuje. Jeho wobwód z sawěsćenju winowatych (njeběže 1,9 mil. sawěsćenych) wopśicha 55 wot sta mužow a 45 wot sta žonow a rozdźěli so z 72 wot sta na pśiemysło, se 14 wot sta rataršwo, se 5 wot sta na domjaznych dźěłaćerjow a se 9 wot sta na hewaške powokanja. Sejtajenje dołhodow a wudawkow Krajneho sawěsćeńskeho wustawa Sakskeje w lěśe 1925 podawa jaśny wobras, w kajźim pomjerje so nadběrane pśinjoski (58½ mil. hr.) ke kśuću pśichłušnosćow: rentow (40 mil. hr.) a k hojenjam (3¼ mil. hr.) a pśisadnistim wudawkam (2 mil. hr.) nakazuja. Dalšna tajśa pokazuje rozdźělenje tydźeńskich pśinjoskow na jenotliwe mjadowe rjadownje a pśehladaja z dobom swobodne rozdźěle mjes znamkami jenotliwych mjadowych rjadownjow.

S tych statistiskich stajenjow je dowidźeć, w kajźim pomjerje Sakska pornjo zyłkemu nimšemu statej rentu po pśichwoleja a dawaju; dale widźimy ličbu letnych pśichwolenjow rentow wot lěta 1892 a stajne postupowanje zyłkeje rentoweje cłaźe a ličbu dostawarjow rentow. Sakska je potajkim pśichwalna ke nimšemu statej njedźiwajo zwojeho makeho kraja (15 000 tśěrnych kilometrow pornjo 470 000 tśěrnym kilometram, rejetkim jako 1 pornjo 31) po swojim lustym wobydlerstwje (5 mil. pornjo 62 milijonam) z dźesaćym dźělom na wšichnich pśaćenych rentach w nimšim statoe wobdźělena a ma tež najwjazy bźěrnych invalidnych rentow.

Wo hojenju (Heilverfahren), kiž ma wurjadny wusnam we wobcrazym spomožerstwje, powuczuja wobzore wustajenja. Najprjedy je pokazane, w kotrych sakskich a njesakskich hojeńnjach (nimo w šamžnych też w zwjazku dla wulkeje cźišćerjazy tuch, kotśiž pśiwzmu na hojenje zapodawaju). Krajny sawěsćeński wustaw Sakskeje hojenje pśewjeduje, a dale ličba sawěsćenych, kiž we hojeńskich wustawach pśehywa, wulpěchi, wudawki, je hłowneho dźěła w hojenju sastupjene powołanske skupiny. Sasśmawe je też wurjadne łitnje pśichźeranje pśinjomow, kotrež so za wšetkje hojeńske śrědki (orthopadiske hojenje a nałazowanje lubow) swudawaja. Na dalšnej tafli su wosnamjenjene městna a dróhi 11 radu podawańcow za špatnje tłorjnych. Stónźnje spožćuja mnohe fotografije pśehlad wo jwonkownych a znutśownych pśihprawjenjach šamžnych hojeńnjow Krajneho sawěsćeńskeho wustawa, kotrež so bohužel dla njedostatnja městnosćow we wulkich modellach wumjeśa njebodźa. To su hojeńnje Gottleuba (za wšchitke chorosće nimo wotewrjenje tuberkulozy), płuzowa hojeńnja za mužow na Hohwałdže pola Nowerje Města w Sakskej, pluzowa hojeńnja za žony Lindenhof w Koświgu a njedawno wotewrjena hojeńnja za dźěći Waldhof w Boxdorfje pola Drježdźan. Dalše fotografije pokazuja dom invalidnych za mužow w Burkersdorfje a dom invalidnych za žony w Drježdźanach-Plawnje, w kotrychž dostawarjo renty na zwój namjet wolne sastaranje dostanu a cźichi wječor žiwjenja namakaju.

Pśichlad wo nadawkach Krajneho sawěsćeńskeho wustawa Sakskeje wudopołnja stónźnje sejtajenja wo požćonkach za twarjeje bydlenjow, kotrež so dawaju k spěchowanju twarjenja bydlenjow na twarjeste towarstwa, gmejny, dźěłodawarjow a sawěsćenych. Wone dawaju po hobrźkim rosćenju hač do wójnskich lět a po hłubinje inflazje sajo pomałke postupowanje spóznaś.

Cyrkwinske nowěsće.

S Budyšina.

W Michalskej zyrkwi:

Njedźelu Kantate w Michalskej zyrkwi w Budyšinje rano ½8 hodź. Boże wotkazanje němske, dop. ½9 h. němske a w 10 hodź. serbske pśedowanje (farar Kapler). Sbórka za krajny swjatk zyrkwinskich chorow.

Semrěli: 5. 5. Helmut Gerhard, Pawoła Hermana Kalicha, ratarskeho dźěłaćerja w Jenkezach fyrk, ¾ lěta stary. — 7. 5. Hana Madźena rodź. Dźěcz, Jana Arnoschta Rychtarja, dźěłaćerja w Jenkezach, sawostajena wudowa tam, 75 l. 10 m. 16 dn.

Krajnozyrkwinske shromadźenjstwo w Budyšinje na Róžowej haju 31.

Njedźelu dop. ¾11 hodź. njedźelska šula; wječor we 8 hodź. evangeliski zjadnośenski pśedowanik: Rěznik: knjes buchowny primarius Fröhlich. Wutorn wječor we 8 hodź. je swjatk młodźiny za rosćenź. kichesć. za młodźencow a hrjebu tohorunja za młode holzy. Schtwórtk wječor we 8 hodź. je biblijska hodźina.

Knjes shromadźeństwowy wothładar Zimmermann smějo biblijske hodźiny: wutoru w Dobruschi, hrjebu w Zakowje a schtwórtk w Budyšinje.

Knjes shromadźeństwowy wothładar Kschižan smějo biblijske hodźiny wutoru we Wjasońcy I, hrjebu w Nachlowje, schtwórtk w Trjebjeńcach a pjatk w Tuchśicach.

S Budestez.

Njedźelu Kantate smějo farar Bójz rano w 7 hodź. němsku spowědź, we 8 hodź. němske a dop. ½10 hodź. serbske pśedowanje. Pop. w 2 hodź. rozrěkowanje z němskej mužatkej a jónskej młodźinu. Pop. ¼4 hodź. shromadźizna kschesćanskeho towarstwa młodźencow.

S Budyschinka.

Njedźelu Kantate budźe rano w 7 hodź. serbska spowědź, we 8 hodź. serbska a dop. ½10 hodź. němska Boża słužba (knjes farar Mikela z Maleschcy). Sbórka za Lipšćanske miśijonstwo.

S Barta.

Njedźelu Kantate je rano w 7 hodź. serbska spowědź, we 8 hodź. serbske a dop. ½10 hodź. němske kemschenje.

S Bulez.

Njedźelu Kantate rano ½7 hodź. serbska spowědź, we 8 hodź. serbska a dop. ½10 hodź. němska Boża słužba. Pop. w 2 hodź. rozrěkowanje z konfirmérowanej młodźinu.

S Cźilnicho.

Njedźelu Kantate dop. w 10 hodź. němska cźitańska Boża słužba.

S Hodźija.

Njedźelu Kantate smějo farar Voigt rano w 7 hodź. němsku spowědź, farar Wjesat we 8 hodź. němske a ½10 hodź. serbske kemschenje. Sbórka za krajny swjatk zyrkwinskich chorow. Dop. w 10 hodź. je Boża słužba za dźěći a popołdnju w 2 hodź. rozrěkowanje z mužatkej młodźinu.

S Hornjeho Wujezda.

Njedźelu Kantate je rano we 8 hodź. Boża słužba. Pónjedźelu pop. w 4 hodź. paćerska wuczba (farar Hila).

Sśrjedu wječor we 8 hodź. biblijska hodźina na farje (kantor Krawz).

S Huczinu.

Njedźelu Kantate rano we 8 hodź. serbska a ½10 hodź. dop. němska Boża słužba. Sbórka za krajne towarstwo zyrkw. spěwarjow. Pop. w 2 hodź. katechismušowa wuczba.

S Hrodźišćerja.

Njedźelu Kantate rano w 7 hodź. serbski hamt, we 8 hodź. serbska a ½10 hodź. němska Boża słužba, wobej Bożej słužbje z dobom k sapoczatku paćerskeje wuczby.

S Khwarzija.

Njedźelu Kantate rano we 8 hodź. němske a dop. ½10 hodź. serbske kemschenje, w 11 hodź. dźěćikemschenje.

Sśrjedu wječor we 8 hodź. smějo k. farar biblisku hodźinu we Wulko-Dubrawskej šuli.

S Klukcha.

Njedźelu Kantate rano w 7 hodź. serbska spowědź, z Bożim wotkazanjom, we 8 hodź. serbske a dop. ½10 hodź. němske kemschenje. Na wobmaj Bożimaj słužbomaj wotewrjenśa swjatočnosća sa paćersku wuczbu. — Pop. w 2 hodź. zyrkwinske rozrěkowanje z konfirmérowanej młodźinu.

Wutoru 17. meje pop. w 3 hodź. paćerska wuczba na farje.

Sśrjedu 18. meje pop. w 3 hodź. paćerska wuczba w Komorowskej šuli.

S Kotecz.

Njedźelu Kantate je rano we 8 hodź. němske pśedowanje, pop. ½2 hodź. němske kemschenje za dźěći.

S Lupoch.

Njedźelu Kantate rano we 8 hodź. je němske pśedowanje cźita.

S Matečicy.

Njedźelu Kantate rano we 8 hodź. serbske kemschenje z cźitanjom. Pop. w 2 hodź. „zyrkwinske rozrěkowanje z młodźinu. Na to z towarschenje mužatkeje młodźiny na farje.

S Minakala.

Njedźelu Kantate rano w 7 hodź. serbska spowědź, we 8 hodź. serbske a ½10 hodź. němske kemschenje, ½11 h. kemschenje za dźěći. Pop. ½5 hodź. w Cróšć-Adolfshéttej šuli němska nutrnosć a spowědź.

Wutoru pop. w 4 hodź. w Cróšće pola Bornez serbska nutrnosć a spowědź.

Semrěli: Handrij Serb, jahrodnišći wumjenkaŕ we Lomšku, 63 lět stary. — Marja Mudrowa w Minakale, 60 lět stara. — Hana Kićina we Wjeśelu, 57 lět stara. Marja Melchaŕka we Wjeśelu, 73 lět stara. — Gusta Barćo, burśći wumjenkaŕ w Minakale, 77 lět stary. — Gusta Swob. Błažina w Cróšće, 58 lět stara.

S Rožanta.

Njedźelu Kantate rano w 7 hodź. serbska spowědź, we 8 hodź. serbska a dop. ½10 hodź. němska Boża słužba. Pop. ½3 hodź. rozrěkowanje z konfirmérowanej młodźinu, w 3 hodź. towarstwo młodych hólzow a wječor

Na dalokich pućach.

K. B. Šěca w Sowrjecach.

13] (Pokračowanje.)

Naposledk pak dyrbjachmoj khwatać, bě hižom we šestej hodźinje. Na prawicy so šćežka wot puća winy; tu po woběmaj bokomaj žerdź steješe, na njej bě běła tafla přibita, na kotrejž čitachmy: „Nazaj, nazaj, na planinski raj!“ Dźělaćeŕ namaj napřećo přińdże, toho so wopraša, hdźe šćežka wjedźe; wón pak němscy njerozumješe, směwajo jenož z ruku na napismo pokaza a zhłowu kiwajo praji: Nazaj, nazaj, na planinski raj! Tuž běchmoj runje tak mudraj kaž předy, přetož te słowa sej přełožić njemóžachmoj. Łěta pozdźišo hakle sym so dopraša, što wone po serbsku praja. Nazaj = nazad abo wróćo (zurück), planina = horina (Gebirge), raj mamy też w našej rěči, prajimy za to też paradiz. Tuž nam tamne napismo přiwoła: „Wróć so, wróć so do hórskeho raja!“ Někajke sto kročelow šćežka po kerćkach wjedźeše, z nich wustupiwši wuhladachmoj wobšernu runinu, něhdže pol sta kórcow wulku, a wosrjedź njeje dwě rjanej keži, po šwicekim wašnju twarjenej; jena měješe napismo: „Hotel Zlatorog“. Zlaty je złoty, rog je roh, tuž je to Złoty roh abo Złotorohač. Měnjeny je dźiwi kozoł (Gemsbock) ze złotymaj rohomaj. Zlatorog, kaž Němcy zwjetša wupraja, je wopak.

Němski pěsnjeŕ Rudolf Baumbach je pěknu knižku pod mjenom „Zlatorog“ wudał, z teje zhonimy, što so w słowjanskim kraju hišće dźensa za bajku powěda, zo je so někdy na Triglavskej horje, kiž bě tehdom połna najrjeńšich łukow, stadło dźiwich kozow paslo, to hórskemu bohu Triglavej słušeše a pod jeho wosebitym šćitom steješe. Nawjedowaŕ stadła bě wulki sněhběły kozoł ze złotymaj rohomaj: Zlatorog. Rjane běłe žony, Rojenice mjenowane, běchu njewidomne pastyrki stadła na paradiziskej łucy na samom wjerśku borv. skhowanej tak derje, zo jenož jara porědko so človjek na nju zabłudźi. Zlatorogowe złote rohi měć, to drje bě kóždeho žadanje, přetož wone běchu kluč, kiž potajne komory w horje Bogatin wotamkaše, a te běchu napjelnjene z błyšćatym złotom a druhimi drohotnymi wěcami. Ale nichtó sej njezwěri, kózła zatřělić, dokelž kóždy wědźeše, zo so žiwy wjacy z hory njewróći, štóž to čini. Też docyła móžno njebě, Zlatoroga morić, přetož hdyž jeho runje kulka trjechi a z krwju so trawa čerwjenješe, dha z kóždeje kapki naměšće krasna čerwjena róża zakćé, tele „Triglavske róže“ kozoł žerješe a bě hnydom zaso zahojeny.

Hońtwjeŕ z doliny, přez kotruž rěka Trenta běži, rjany sylny młody muž, měješe njewjestu, to bě rjana Jerica, bohateje korčmaŕki při rěcy Soča jenička dźowčička. Wón bě raz po dołhim strašnym łażenju na wjerśk Triglavoweje hory přišoł, a hdźež bě sej myslił kamjeńtnu pusćinu nadeńć, wuhladа nětk wulku łuku, połnu krasnych kwětkow, z pruhami rańšeho słónca pozłoćanu, rjanu kaž paradiz. Z kčéjataje kerćiny tamnu stronu Triglavowe stadło na paštwu wustupi, a běły Zlatorog na jenym kamjenju stejo wostawši na hońtwjerja hladaše, a jeho złotej rohaj so w słónčnych pruhach błyšćeštaj. Hońtwjeŕ z třělbu na njeho załoži, njebě pak jemu možno wutřělić; měrješe so k druhemu, ale zaso flintu spuści. Třeći króć třělbu na lico położiwši wusłyša ze skałow zady so lubozny hłós: „Hońtwjerjo, njećiń mojemu stadłu ničo, na horje je wšudźom zwěriny dosć, třělej tu, ale wostaj moje kozy na pokoj!“ To bě Rojenica, kiž jeho takle napominaše. Wustrožany hońtwjeŕ wokoło so hladaše; tuž přećahny nahle tołsta mhła, a hdyž bě so po khwili zaso rozćahnyła, bě so Triglavowe stadło zhubiło. Najrjeńše kwětki a najrjeńše, kaž wone jeničcy na Zlatorogowej łucy zakćéwachu, hońtwjeŕ nětk kóždy tydźeń swojej njewjesće přinjese, a ta so rady z nimi pyšeše. Ale teź słónco lubosće stajnje njeswěći. Raz so zwadźištaj, a rozhorjena a rozzłobjena Jerica na swojeho nawoženju wrjeskotaše: „To so přeco khwališ, zo maš Rojencu za přećelnicu, to njech ći tola Bogatin wotamknje, a přinjes mi złotu pychu, a nic jenož różički, kiž bórzy zwjadnu!“ Połny złobow hońtwjeŕ na horu khwataše, chcyše Zlatoroga zatřělić a z pomocu jeho rohow złote pokłady w Bogatinje zběhnyć. Na ranje zaso na wysoku łuku dońdże, a zaso ze kčéjataje kerćiny Triglavowe stadło na pastwu wustupi, a zaso sněhběły kozoł na hońtwjerja hladajo na kamjenju stejo wosta. Tón na njeho załoži, ale žana Rojenica so z napominacymi słowami słyšeć njeda. Ach, wone jenož jónkróć prosa, jenož jónkróć! Wutřěl wrjesny, a kozoł so z kamjenja wali. Hońtwjeŕ, k njemu khwatajo, Triglavske čerwjene róže wuhlada, te běchu hnydom z krawnych kapkow zakćéle. „Běda mi, Triglavske róže!“ zawoła bolostnje, přetož nětk wědźeše, što na njeho čaka; z Triglavskimi różemi hišće nichtó do doła dele přišoł njebě. Nable přićahny tołsta mhła, a hdyž so ta po khwilcy rozćeže, bě so kozoł zhubił, Triglavske róže běchu jeho hnydom zaso wuhojiłe; te też hońtwjerjej słéd za kózłom pokazowachu, přeco dale, přeco wyše, hač přińdże na wuzki zeleny brjóžk; na jěwicy bě wysoka skalna sćena, na prawicy nahła hłubina, zo wočko na dno dowidźeć njemóžeše. Tam jemu Zlatorog rozzłobjeny napřećo stupi, a z jeho złotych rohow błyski sapachu. „Jerica!“ hońtwjeŕ bjez hłosa zawoła; potom bě wšo čicho. A Jerica delkach płačo a rucy łamajo wokoło khodźeše, jeje bě dawno njelubych słowow žel. Na třeći dźeń pak šumjata rěka rozbite cźełko hońtwjerja na swojich žołmach z horow dele přiwjeze.

Jako pak naléčo do horow čehnješe, a pastyrjo so ze swojimi stadłami na tučne Triglavske łuki hotowachu, přinjesechu do Bobina dele hrózbnu powěsć, zo su wšě pastwišća do kamjeńtnych pusćinow přewobroćene. A tajke tam to dźensniši dźeń hišće je Rozzłobjeny Zlatorog bě łučnišća rozbodł a rozkopał, a hdźe je ze swojim stadłom zaćahnył, to nichtó njewě.

(Pokračowanje sćěhuje.)

1/48 hodź. towarśtwo młodych hólzow.

Swěrowani: Jan Pawoł Popiz, tyschet ſ Nowych Kelitz ſ Friedu Hedwigu Halgaschez, hoſpodarśkej pomocnizu w Spikalach. — Jan Arnoscht Barkusch ſ Krajpowow, thžet w Starym Lubiju, ſ Gustlu Marju ſwob. Matuschowej w Starym Lubiju.

S Nježwačidła.

Njedźelu Kantate rano w 7 hodź. herbiśka ſpowědź, we 8 hodź. herśišća a dop. ½10 hodź. němśke Boža ſłužba. Pop. w 2 hodź. rozrěčowanje ſ konfirměrowanej němśkej młodźinu: knjes faraź Rencź ſ Zwjoje'.

Pop. w 3 hodź. towarśtwje młodych hólzow a młodych holzow na farje. Wažne wuradźowanja. Hoſćo witani!

Srjedu w 3 hodź. žónśke towarśtwo pola Klahnej.

Směrśli: Oskar baron ſ Vietinghoff, 64 l. ſtary, w Berśinje ſmerśt, tu pohrjebany. — Madlena ſwob. Barchmannka rodź. Čzechez, w Nakezach ſmerśka, tu pohrjebana.

S Porschitz.

Njedźelu Kantate budže rano w 7 hodź. herbiśka ſpowědź, we 8 hodź. herbiśka Boża ſłužba, dop. ½10 hodź. dźěćikemšćenje ſa ſtarśiše dźěći. Pop. ½2 hodź. rozrěčowanje ſ młodźinu, ½2 hodź. dźěćikemšćenje ſa młodźiše dźěći, ½3 hodź. evang. tow. młodych holzow na farje, ½3 hodź. evang. tow. młodych mužśkich.

Wutoru rozwučowanje poſrowmišłow.

S Nakez.

Njedźelu Kantate rano we 8 hodź. herbiśka ſpowědź, dop. w 9 hodź. herśišće a ½11 hodź. němśke kemšćenje a k njemu ſo pšichſamknje němśke kemšćenje ſa dźěći. —

Směrśla: Madlena ſwob. Barchmanowa rodźena Čzechez ſ Nakez, pohowana 10. 5. w Njeſwačidźe, 77 l., 3 měſaznow ſtara.

S Nychwalda.

Njedźelu Kantate je dop. ½10 hodź. prědowanje a we 11 hodź. kemšćenje ſa dźěći a pop. w 3 hodź. ſchćežanja. (Farat Kaniź ſ Kotez).

S Wóſpork.

Njedźelu Kantate je dop. ½10 hodź. prědowanje a we 11 hodź. kemšćenje ſa dźěći a pop. w 3 hodź. ſchćežanja.

S Wóſpitnic

Njedźelu Kandate rano w 7 hodź. herbiśka ſpowědź, we 8 hodź. herśišće a dop. ½10 hodź. němśke kemšćenje. Sćerka. Pop. w 2 hodź. rozrěčowanje ſ konfirmérowanej młodźinu.

Hospodarśki rozhlad.

Pjatk 13. meje 1927.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,215	100 pólsk. markow	—
jendźelski punt	20,474	100 češkoſł. krónow	12,483
100 šwjic. frankow	81,05	100 franc. frankow	16,52

Berlinſka burſa pſchinjeſe roſchelakim ezekam ezęſke ſeſłabjenje kurſow. Powſchitkownje ſo kurſy wotorjeſłowachu. Na konzu ſo wěſte ſeſłynjenje ſpoſnachu.

Na **produktowych wikach** tež wczera wulkeho pſcheměnjenja njebeſe. Wobrot woſta jara ſamjeſowany. Jenož nasijnſtſi jeczmjeń bě po zentnarju wo 25 pj. drožſchi. — Wczera pſaczeſke zentnar

w Lubiju:

pſchenizy 13,60—14,60 hr., rožki 12,75 hr. hacź 13,40 hr., jeczmjenja nałstnjeho 11,75—13 hr., wowſa 11,75—12,50 hr. běrnow 5—6 hr.,

w Berlinje:

pſchenizy 14,80—15,05 hr., rožki 13,60 hr. hacź 13,90 hr., jeczmjenja nałstnjeho 12 hacź 13 hr., najmjeſkeho 11,50—12 hr. a wowſa 12—12,25 hr.,

w termiſowym wikowaniu:

ſa meju: pſchenizy 15,30—15,25 hr., rožki 14—13,97½ hr., wowſa 12,30 hr.,

ſa juli: pſchenizy 15,10 hr., rožki pak 13,22½—13,20 hr., wowſa 12,12½ hr. hacź 12,10 hr.,

ſa ſeptember: pſchenizy 13,62½ hr. hacź 13,65 hr., rožki 12,17½—12,25 hr.

Wiki wuzitkowcho ſkotu ſadźenu ſrjedu w Leer w rauſchej Friesiſkej.

Pſchihnali běchu 678 howjadłow a pſchiwjeſli 260 ſchiuk drobneho ſkotu.

Wyſokokwalitelne kruwy płaczachu

1. kajſoſcze	750—850	hr.
2. kajſoſcze	550—700	hr.
3. kajſoſcze	400—500	hr.

Ssuczelne jałojzy płaczachu 300—650 hr.

Łetne byczki 250—800 hr.

Połłetne ezelęſki a byczki, łetne hacź dwołetne prošdniki 250—450 hr.

Tydźeń hacź dwě njedźeli ſtare ezelata płaczachu 50—80 hr.

Proſata 8—13 hr.

Běhaki 25—40 hr.

Wowzy 30—60 hr.

Jehnjata 8—13 hr.

Wiki běchu nješchto žiwiſche, dokelž běchu tam wjele wikowarjow.

Słótne wiki ſadźenu ſrjedu w Hródku.

Na nje běchu pſchihnali 60 howjadłow a pſchiwjeſli 750 ſwinl.

Howjadła płaczachu	200—450 hr.
Proſata	10—20 hr.
Běhaki	30—60 hr.

Wiki běchu ſchpatne. Wjele ſkotu dyrbjachu njepſchedateho domoj bracź.

Swinjaze wiki ſchtwórtk w Khoczebuſu.

Na nje běchu pſchihnali 1149 proſtatow a 104 běhakow. Te płaczachu

proſata:

małe	8—12 hr.
ſrjenje	12—18 hr.
wulke	18—22 hr.

běhaki:

małe	22—40 hr.
ſrjenje	40—60 hr.
wulke	60—80 hr.

Wiki běchu ſrjenje.

Wiki wczera w Kamjenzu.

Hromak ((Spargel)) 60—100 pj., morchej 20 pj., kolrabi 20 pj., ſołotej ketzk 10—15 pj., retchej 15 pj., radiſki 10 pj., kwětkaty kał (hlowa) 95 pj., bźły 20 pj., ezelwjeny 25 pj., wirſinkowy 20 pj., ſelery 30 pj., zybła 20 pj., rapunzki 80 pj., jědźna loboda (Spinat) 20 pj. Sa libjatami ſo jara praſchachu a te běchu žadne.

Wiki wczera w Lubiju.

Butra 1—1,10 hr., jeja 11 pj., twarog 25 pj., łany wołij 1,60 hr., hromak 70—90 pj., bźły kał 20 pj. a ezelwjeny 25 pj., kjały 10 pj., kwětkaty 50—100 pj. a karoty 15 pj., jědźna loboda 15—20 pj., zybła 20 pj., nowy kolrabi 25 pj., radiſki 8—15 pj., rjerwjeń 20 pj. a pětrſchilka 5 pj., jabłuka 40 pj., ſołotej ketzk 10—30 pj.

Wiki wczera w Shorjelzu.

Butra 0,95—1 hr., jeja 10—11 pj., ezelwjeny kał 25 pj., bźły 20 pj., hromak 0,70—1 hr., ſołotej ketzk 10 hacź 15 pj., rjerwjeń (Rhabarber) 15 pj., łany 2 hr. a ſchćežuki 1,40 hr.,

Wiki ſadźenu ſrjedu we Slym Komorowje.

Butra 2 hr., jeja 10 pj., wirſinkowy kał 25 pj. a bźły kał też ezelwjeny 20 pj., kwětkaty kał 30—80 pj., radiſki 10 pj., jědźna loboda 15—20 pj., ſołotej 12—15 pj., morchej 12—15 pj., zybła 25 pj., rjerwjeń 25 pj. a mšo 1,60 hr.

Wiki wczera w Khoczebuſu.

Butra 1,90—2 hr., twarog 30 pj., jeja 9—10 pj., howjaſe miaſo 0,90—1,20 hr., ezelaze 1—1,20 hr. a ſkopjaze 1,20—1,30 hr., ſwinjaze 0,85—1,20 hr., ſyra pleczina 1,50—2 hr., połcź ſuicheny 1,20—1,40 hr. a ſchmalz 1,10—1,20 hr., ſołtata 60—70 pj., łiny 1,40 hacź 1,50 hr., ſchćežuki 1—1,30 hr., karpy 1,30 hr., hołbe 80—90 pj., kury 3—3,50 hr., khapony 2,50—3 hr., kołrabi 15—20 pj., jědźna loboda 20—25 pj., morchej 15—20 pj., hromak 50—100 pj., wšitkaty kał 40—80 pj., ezelwjeny 20—25 pj., bźły 15—20 pj., ſołotej ketzk 15 hacź 25 pj., zybła 20—25 pj., bźrny 8 hr., jabłuka 35 hacź 100 pj., ſmorže 50—60 pj.

Na pſchedań.

Kruwa bliſko ke ezelenju w Minſkich Paſlizach 35.

Wóſ ſwortowy w Hródku, Louiſyna haja 24.

Proſzata w Minſkich Paßlizach 17 a.

Khatrſki ſtoł, Hrabě w Budyſchinje, Lubjſka dr. 17.

Běhakaj w Wjeſ 34 pola Kamjenza.

Kunoroſ w Čornowje 8 pola Pomorz.

Jeja k naſadźowanju, ezorne Minorka, w Siachowje 37.

Kolo motorſke 3 PS., Eckhardt, Berlinſka dr. 271.

Pſchihnjeli wyraja:

Schwatcze, Bjarſch w Semizach.

Dźowku, Wjerała w Khwacźizach.

Krawſich, Hoffmann w Niſkej.

Holzu do domu, Rychtarjez konditorija w Hródku.

Soudniſan na pſchedawanje

ſobotu 14. meje 1927:

w Kamjenzu dop. w 11 hodź. w dworje radnizy: Pißańſki ſtroj, bufej, kuſyte blido, pißańſkej błidze, ſtejazy ezańnik, draſtny kamor;

w Hródku, Wojerowſka dr. 9, dop. w 11 hodź.: mužazej kole, žonjaze kolo, 3 wjertutle, Ißańſki ſtoł, kobrz (tepich), ſchijaza maſchina, zigary, zigarety, klamańſke twory, muka, tkaninu a ſchaty;

pop. w 2 hodź. Schloßbezirk 2: Pißańſki ſtroj, motor 1 PS., mužkej elektr. lampje, klawźr, wſchelake wina, knihi, ſchijaza maſchina.

Škrowe depeše.

Produktowe wiki w Barlinje dźenja dop. ¾11 hodź.: Rěka, ja chze tnjeſeſtwo wutwos ſatajacź, tohodla ſu wiki jara měrne, płaczišmy kaž wczera. Posdźiſche termije ſterje drožſche.

Dop. ¾12 hodź.: Kaž pſched hodźinu. Tendenza: ſterje ſeſtabjena.

Płaczizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe ſymjo po tunl abo 1000 kg hewa: 100 kg. płaczizna po złotej briwaje.

	12. 5.	11. 5.		12. 5.	11. 5.
Pšeńca	296-304	3?9-312	łuny	20 22,?0	20-22,50
rožka	27?-278	272-275	woka	22-24,50	21-24,00
nat. jeczmjeń	240-256	240-256	módre łupiny	14-15,?0	14-14,50
naz. jeczmjeń	230-240	225-235	žołte łupiny	6-17,50	15-16,50
wowſ	240-245	240-245	zeradella	1?-24,00	21-25,00
kukuricza	192-196	192-195	raps wosuſk	15,8)	15,60
pšeńč. muka	28 39 5	37-39,55	łany wosuſk	19-20,00	19-20,00
rżana muka	37-38,10	36-38,00	poch. melasa	—	—
pš. wotruby	15 75	16,00	běrnj. kruſki	34-34,20	34-34,60
rżane „	17 75	17,75	ſyno, 80 kg	?50-2,90	2,50-2,95
raps	—	—	rżana ſłoma	1,80-2,10	1,?0-2,05
łane ſymjo	—	—	pšeńčna „	1,10-1,50	1,05-1,40
bróch	27-30,0	27-20,0	wowſna „	0,95-1,20	0,90-1,20
pjeluški	20-22,00	20-22,00	jeczna „	0,95-1,20	0,90-1,20

Płaczizny rěznego skotu na Drježdźanskich skótnych wikach.

12. meje.

2 wol., 17 byk., 17 kruw. a — jałojc., 840 ćelat., 171 wowcow, 664 swini.

Płaczizny za

ćelata: 1. 76—82, 2. 70—75, 3. 57—65, 50—55;

swinje: (přez 300 pt.) 56—58, 2. (200—300) 56—57, 3. (200—240) 54—55;

rancy: 48—52.

Přilopk.

* **Cježke njeſbože ſ automobilemi.** Automobil, kiž je Ziegenhalſa w Hornjej Schleſyſkej pſchijěžże, jadźe pola wſy Gorek do pſchidróżneho kamjenja. Młody wucžeř je auta ſlecza, pukny žebi nop a bě na meſtnje morwy. Wjednik auta, khorunja młody wucžeř, bu jara cježko jranjeny, dwě žónſkej pat je jeno lohko wobdreſchtej. — Auto wikowarja je ſtarym żelesnom Neumaiera ſ Noweho Ulma jadźeže w ſawinjenju dróhi do pſchěrowa. Pſchi njeſbožu ſo 12 letna holza ſaraſy, jena žónſka deſta cježku ranu na hłowje, hólz a dwě dalſchej wožobje ſ lóſchim ſranjenjom wotenbžechu. — Pola jeneho Barlinſkeho auta je ſadnje loko ſypny, jako wós w Jerzebene ſawinjenje jedźeſche. Wožoby w aucže, kommerzijſki rada Korla Gehring, jeho mandźelſka, jeho ſynaj a pſchidrobnej dźowzy a ſchofer buchu cježko ranjeni. Wſchitkich dyrbjachu do khorownje dowjeſeſ.

* **Wózom mjeńſchinow po ſjedmich.** Wózom mjeńſchinow po ſjedmich, runje jako běſche ſwójba ſaſtojnika w Landsbergu wokoło wjeczerje ſhromadźena, puſchcži ſo wot rjeczaſa Czornołężneho cžaſnika cježeſ a padje na ſemju. Rjeczas leżeſche takrjez po wojimadłach roſtorbany na ſemi. Dla tuteho podawka, kiž ſa ſke ſnamjo wobhladowanje, poda ſo ſwójba do roſumſtiwcho njemčra. A ſa někotre hodźiny pſchińdże depeſcha, ſo je nan mandźelſke, kiž w Herne we Weſtfalſkej bydli, na khripu wumrěł — runje wózom mjeńſchinow po ſjedmich.

* **Pšaj ſawinujetaj cježke njeſboże.** Do 15letneho wucžobneho pola jeneho klampnarſkeho miſchtra we Erfurcze ſo miſchtrowaj wulkaj pšaj daſchtaj, jeho powaliſchtaj a jeho na zołym cžele ſaſotnje ſkuſaſchtaj. Wonaj hatle wucžobneho puſchcžiſchtaj, jako jeju ſe horzej wodu połachu. Jena žona, kotraž w domje bydleſche, bu dla ſchćežowkanja pšow a ſaſotženja młodeho cžłowjeka na njeſboże tedźbna. Wona pſchiběža a ſo tak roſhori, ſo ju Boża ruczka ſaja a wona ſo morwa ſwjeſe. Cžežkokuſaneho wucžobnika dyrbjachu do khorownje dowjeſeſ.

* **Sliwk w Galizijſkej.** Wo ſyłnym ſlíwku piſaja ſe Galizijſkeje. Zyłe měſto Strýj je powodźene a runa ſo wulkemu jěſorej. Wſchitkżu wobydlerjo měſta, nětkże 1000 ſwójbow, ſu ſwoje bydlenja wopuſchczicz dyrbjeli. Schkoda je njeſmérnje wulka. Někotre wožoby ſu ſhubjene.

* **Serſawe hodźe ſo hromadźa.** Pſched Běłym domom we Waſhingtonje ſo tele dny ſnjty ludu ſhromadźuja, ſbérarjo rědkoſczow, a tłocza ſo k dźěłacźerjam, kotříž tžechu Běłeho doma wuporjedźeja Sa kóždy ſto łět ſtary ſerſawy hodźik, kiž ſo pſchi tym prjecź cžiſnje, ſapłacźi ſbérarſ 1 dollar.

* **Hdyž miliony dollarow pſchiwjeſu.** Jene wulke ſawěſcženſke towarſtwo w Newyorku do ſwojeho nowoho twarjenja pſchecžahowaſche. Wožo dyrbjachu ſo tež pjenježy pſches Newyorkſke dróhi do nowoho twarjenja dowjeſeſ. Nebrakſche ſo wo 20 miliionow dollarow w hódnoſtnych papjerach a hotowych pjenjezach. K tomu trjebachu 10 panzerowych autow. Kóždy auto běſche ſ tſjomi wobrónjenymi poliziſtami wobhładowny. Sa kóżdym autom jědźechu hiſchcže někotſi poliziſtſojo ſ motorſkimi kolami. Wjele poliziſtow ſtejeſche na wſchitkich dróhach, po kotrychž miliiony ſjechu, jedyn wot druheho trochu ſdaleny. Pſchi kładźenju jenotlinych pakcžikow a pjenježnych měchow do autow a pſchi wotkładowanju ſ autow do nowoho twarjenja kóżdeho dźěłacźerja ſ maſchinſkej pſtolu wobroženej poliziſtaj ſtražowaſchtaj.

Swójbne powěſće.

Směrśli: Hedwiga Winſchowa rodź. Popjez w Hunczerjach. — Alwin Stoß, nětkożduſchi najnjeſ rhcžerſkibla w Malerſitzach, 88 łět. — Artur Naumann, prokuriſt w Budyſchſkim papjerniku, 54 łět. — Korla Reinhardt we Wojerezach, 80 łět.

Towarſtwowski powěſtnik.

Budeſtecy. Serb. tow. „Lubin" zmježe, da-li Bóh, přich. ſrjedu, 18. meje, wjeczor ⅛ hodź. pola Rósikec zhromadźiznu. Rěčeć budże k. wyšši wučeř Šćeſa ze Sowrjec. Wšitke ſobuſtawy a tež hoſcźo ſu na tutón wjeczor přeproſuja. Spěwnik ſobu přinjeſć. Wo prawje bohaty wopyt prosy předsydſtwo.

Bukecy. Jednota Sokoł zwučuje kóżdu ſobotu wjeczor z dypkom we 8 hodź. Młodźi Serbja, ſokolwanje je ſtrowe, tohodla dyrbjał kóżdy w Sokole być!

Načolnik.

Drježdźany. Drježdźanſcy Serbja ſwjeża přich njedźelu (15. V.) w hoſćencu w Boxdorfje ſwjedźeń zeleneje meje. Wobdźělnicy zhromadża ſo w 2 hodź. pola hórſkeho hoſćenca „Wilder Mann" a čahnu z hercami do Boxdorfa. — Njech ſo naši Serbjo prawje bohaće wobdźěla.

Laz. Tow. „Handrij Zejleŕ" zmježe přich. njedźelu, 15. meje, pop. w 4 hodź. měſačnu zhromadźiznu. Dla važnych wuradźowanjow prosymy wo bohaty wopyt. Přiſtuſnoſć kóżdeho ſobuſtawa je, zo z dypkom přińdże.

Předsydſtwo.

Njebjelčicy. „Sokoł" zwučuje kóżdy pjatk wjeczor we wosmich, dźeći pak kóżdu wutoru. Načoln.

Porſicy. „Sokoł" zmježe dźenſa pjatk wjeczor we 8 h. zwužowanje. Po zwučowanju je za aktivne a pasivne ſobuſtawy zhromadźizna.

Staroſta.

Rakecy. Serbſke Towarſtwo Lipa ma přichodnu njedźelu pop. w 4 hodź. zhromadźiznu. Wšě lube ſobuſtawy, tež hoſćo ſo wutrobnje přeproſuja.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

•S. N.« płaća měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1.30 zł. hr. Do wukraja 13 Kč. Kóžde čo. płaći 10 zł. pj. Wudawa a čišći Smolerjec knihičišćernja, zap. dr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawěstki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 20 złot pj. Wobčežnje so stajace nawěstki a tabele so wyšše wobličeja. Za reklamowy rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje.

Čisło (Nr.) 112 | Budyšin — Sobota, 14. meje 1927 — Bautzen | Lětnik 86

Republiku škitacy zakoń.

Barlinska „Germania", hłowny organ zentrumskeje strony, powě: Rosprajenja z wjednikami knjeježstwowych stronow su k nathwilnemu wunoschkej dowjedze. Knjeježstwowe strony w němskim sejmje namjet sapodadža, z kotrymž so republiku schkitaju zakoń wo dwě lěče poblěschi. **Prawa statneho žuda dyrbja na senat němskostatneho žuda pschenjesć.** Hdyž **němski farjadnikt žud** do mozy stupi, dyrbi tón na senatowe mjeto stupjeć. Wobsamknjenje knjeježstwowych stronow na to dže, thežorowemu paragrafej, z kotrymž so nětkuschemu thežorej nawrót sataju, spadnyć dacy.

Sastupjerjo bayerskeje ludowoje strony a němskeje ludowoje strony hižo za prózowacy, dobustawy swojeje frakzije sa tole dojednanje dobyć.

Němski kanzler budže bliže dny se sastupjerjemi oppositionskich stronow jednacy. Mjes sapóstanzami maju ja wěste, so žo zakoń hischcze do zwjatkow wobsamknje.

Sozialdemokratiska nowinska žkužba je pjeca z dowerneje strony shonita, so je thežor direktnje a indirektnje do wojowanja měnjenjow sapichimnyk. Khežorowi wožobinsky dowěrnizy su **so** pjeca namołwili, **so bychu** swój wliw na to složili, so by so thežorowy paragraf njewobnowił. Němskonazionalnej frakziji němskeho sejma je so samo spožiło, so so konservativna strona sjawnje pschećiwo njej staji, jeli so by so thežorowy paragraf zakoń sčinił.

Prusla pschećiwo nawrótej nětduscheho thežora.

W pośledním pośedženju pruskeho sejma je, hdyž je so wo wobnowjenju republiky schkitajego zakonja jednalo, finanzny minister Höpker-Aschoff rjekł: **„Schtož prajchenje nawróta nětduscheho thežora nastupa, tym hižo psched dleschim czasom rjekł, so politiski pschiczinow dla njemožu nawrótej prjedawscheho thežora pschihłosować.** Na tymle stejischczu pruske knjeježstwo hischcze dźenża steji.

Kommunistiske puki w němskej sejmowni.

We wokolnym khodże pośedženje němskeho sejma je pjatk popoldnju k žiwemu wuschparanju mjes kommunistami a lěwymi kommunistami dóschło, kotrež frakziji wjazy njepschichilkuscheja. Organizowani komunistojo běchu 50 wotpósłanzow do němskeje sejmownje pósłali, kotrež dyrbjachu wot lěweho kommunistiskeho sapóstanza Schlagewertha rosłušnjenje žadacy. Pschi jara žiwym wurěčowanju k pschimanjazy dóndže, pschi kotrejž kommunistiski sapóstanz Pfeiffer jako prěni do swojeho prjedawscheho towarscha frakzije Schlagewertha, kotrež chżyschce žo z wurěčowanja wotstalicy a žo do pośedženje wróciceć, z mozu storži. Druhi sapóstanzy a pschistajenjey němskeje sejmownje stónčnje wadźazych kommunistow dźelichu.

Kritika na kartellowym prašenju w Genfu.

Industrijowa kommisija konferency zwětwoheho hospodarstwa **w Genfu** je so wo **kartellewanju industrije rosrěčowała.** Wjednik němskich khcheschtjanskich dźełacyeskich swjastow a zhobustawow němskostatneje hospodarskeje rady **Baltrusch** na to pokasałschtaj, so bychu **industrialne kartelle** bjes dwěla stajnosć produkzije spomožiłe a pschewullemu pschemenjenju płacżinow sadźěwale. S wusamknjenjom nazionalnych kartellow ma so licżicy, tola z wutworjenjom kartellow tež strachi za produkziju ja pschetrjebarjow a dźełacyerjow nastanu. Tele stra hi mohłe pak so wobeńcy, hdy bychu so wotbywanischcza sjadowale, a hdy bychu so techniske pokroki industrije wsajomnje samenjałe. Na žadyn pad njedyrbjałe kartelle produkzije wikowanja z zentralistimi pschiprawami, kaž z podawanskim bojkotom, podwjasć. Nazionalne kartelle bychu so dyrbjałe na wožebitym hamtistim městnje sapjatkować.

Do wjednistwa kartellow bychu so dyrbjeli sastupjerjo dźełacyerjow, runje kaž do němskich wuhlowych a kaliowych syndikatow, pschizcy, runje tak do internazionalnych kartellow a trustow.

Formalne rosprajenja mjes Romom a Bělogradom.

Kaž Bělogradska „Prawda" z wěsteho žórła shoni, su so psched nětkotrymi dnjemi formalne rosprajenja mjes Južnosłowjanskej a Italiskej zapoczate. Prěnje rosrěčenje je so w Bělogradže mjes swonkownym ministrom Marinkowiczom a italiskim pósłanzom Bordrerom wotmołko. Dale budże so blischce dny Mussolini se južnosłowjanskim pósłanzom Rakiczom w Romje rosrěčeć. Jeli so by so Achmed Soga woprawdże 15. meje w Tiranje sa albanskeho krala muwołał, budże, kaž so z rosłudźajcego městna powě, južnosłowjanske knjeježstwo tule proklamaziju jako cziłcze šnutskownu należnosć wobhladowacy.

Falšowane Tokaiske wino.

W Madźarskej niz jenoż franzowske tyšazfrankowe a cżešce tyšazkrónowske bankowki, ale tež druhe wězy, wosebje žkawne **Tokaiske wino** falschuja. W madźarskim parlamencze je knjeježstwu blišto stejacy sapóstanz Haller pschi debacze wo ratarstwie na to storżił, so we pośledním czasu we wukraju, wosebje w Němskej, wo madźarske wino wjazy njerodża. Wumos madźarskeho wina je w pośledních Ietach z 35 proz. na 4 prozenty spadnył. To pak z tym smišuje, so žu žo němske wiki z falschowanym madźarskim, wosebje Tokaiskim winom, kotrež z hordoznymi mjenami do wobłhoda dawaju, woprawdże pschepławile. Knjeježstwo dyrbi najkrucżische naprawy cżinicy, so bychu žo winowate firmy pothłostałe, z kotrychž jebanstwom je nětdy wukhwalene madźarske wino swoje dobre mjeno słubiło. Natarśti minister Mayer wotmołwi, so je jemu hižo znate, so so madźarske wino falschuje. Pschepytanje je dopokasało, so organisowane towarstwo spanzane makłodźne wino w etiketowanych dźełchach do wukraja, wosebje do Barlina a Minichowa wuwožuje. Minister sapóstanzow namołwi, so bychu jemu, jeli so bychu wo taitim wobschkodźenstwje shonili, powěsći dali, so mohł pschećiwo falschowarjam sakroczicy.

Jendźelska po Pekingskim přikładze přećiwo ruskim kommunistam zakročiła.

Politiski žwět je žo z namoznym dobrycżom Londonske policije do twarjenja ruskeje društwoweje zentrale towarstwa „Arkos" w Londonje pschestłapił. Policija schtwórtk popoldnju 1/4 5 hodźin twarjenje towarstwa „Arcos" wobstupi a sapocża hyndom wschě twarjenjowe městna systematiśy pschepytacy. Poł sta spezialistow šnutskowneho ministerstwa wschě chamory, kommody a kchinje pschepyta. Namakane pismja po sebrachu a žo do šwonkowneho ministerstwa donieschu, hdyž je tołmacżerjo pschekładźachu. Nětdy tyšaz pschistajenjow, z wjetscha jendźelskich stacżanow, w twarjenju sadźerżachu a pschepytachu.

Po nětkotrych powěsćach je jendźelska policija tež městnoscze ruskeho wikowanskeho sastupjerstwa, kotrež **su w tym samknjenym twarjenju,** pschepytała. Sledženje je hacz do 11 hodźin wjecżor trało. Potom twarjenje pod šyrokim policajskim strażowanjom wostajichu. Pjatk je so pschepytanje dale wjedło. K pschewjedźenju policajskeho pschepytanja budże šnadź hischcze nětkotrych dnjow trjeba. Sakroczenje, kiž je we wschich politiskich kruhach nimo měry wulke spodźiwanje sbudźiło, ma so jako połna knjeježstwowa naprawa wobhładacy, dokelž je so wono po wožebitej porucżnosći ministerstwa šwonkownych należnoscow stała. Kaž „Morning Post" shoni, je knjeježstwo hódało, so so w twarjenju towarstwa „Arcos" wulzy ważne jendźelske statne dokumenty pschechowaju.

Po powschitkownym měnjenju je jendźelske knjeježstwo pokiwy we tymle spionażnym padze z wunoschku pschepytanja twarjenjow ruskeho pósłanstwa w Pekingu dostało. Kak starościwje je jendźelska wobhonjeńska słužba dźełała, je z toho widźeć, so wot nětkotrych dnjow **tajni policistojo jako šćehtnerjo na tśěche towarstwa „Arcos" bjełachu.** Wo wunoschku pschepytanja njeje wěsto hacz dotal nicżo znate. Nowiny so najprjódzo na to samjesuja, rjeż, so su wjele papierow a dokumenty wulkeje ważnoscze do rukow šnutskowneho ministra padło. Sajimawe je, so žu, hdyž je policija do jistwy w hornim posthodże sastupiła, spytali, **nekotre dokumenty ješlicy.**

Wulzy spokojni su ludźo, kotrež su bižo dawno radźili, so by policija do bolschewistiskeje agitazije sapschimnyła. Druhe nowiny pak, kotrež w monarchistiskim lehwje njesteja, pak starościj njesamjesełca, so móże zakroczenje pschećiwo bolschewikam hischcze njedowidźane sćežkowti měcz. Liberalne nowiny „Daily News" pischu, so je lědma wěricz, so je šnutskowny minister jara thutnu krocżel bjes wšetkich informazijow cżežkowažaceho kharaktera cżinił. „Morning Post" praji, so žo khětro z wěstoscżu hóda, so žu žo ważne jendźelske statne dokumenty namakałe. „Westminster Gazette" žo boji, **so žo po rasnym wustupjenju jendźelskeho knjeježstwa pocżahi mjes Jendźelskej a Ruskej bórzy pschetorhnu.** Nowiny dźełacyeskeje strony „Daily Herald" pischu: S postupanjom policije je žo pschi prěnim pruhowanju ruske knjeježstwo cżežko šichiwadźiło. **Hdy by so knjeježstwowe zakroczenje pschećiwo jenemu druhemu krajej pschi podobnych wobsteinosćach sčinilo, bychu žo j dobom wschě štyki wotlemite.**

Kaž bě wocżakacy, je ruski diplomatiski sastupjer Rosenholz schtwórtk wjecżor z pschewodom wikowan keho attachi. Mankya do žejmownje pschiłichoł, hdyž staj dlěsche rosrěczenja z knjeježstwowymi sastupjerjemi měloj. Offizialny diplomatiski protest žo, kaž „Westminster Gazette" shoni, pjatk w šwonkownym ministerstwje woteda.

Jara sajimawe je, so je žo naprawa pschećiwo pokoffizialnemu ruskemu towarstwu we wokomiku stako, hdyž bě dotalna napjatosć mjes Ruskej a Jendźelskej trochu popuschczika. Po informaziji „Morning Post" je žo pośledněj dny mjes bolschewiskim knjeježstwom a nětkotrymi Londonskimi bankami pożczanka we wyschkosći dźesać abo dwanaccy milijonow puntow wobsamkła. Też diplomatiski dopisowar „Daily Telegrafa" potwjerdża, so žu so ważne jendźelske a ruske jednanja pośledne dny **w** Genfu mjes ruskimi a jendźelskimi sastupjerjemi wotmełe.

*

Wo połnozy w „Arcosowym" twarjenju.

Njepschestawaja do „Arcosoweho" twarjenja w nozy policistojo nuts a won thodża. W twarjenju nutska je žiwe hibanje. Sawěschi su dele puschczene, tola se schtakłobami je widżeć, so ludźo tam a sem khodża. S khwilemi „Arcosowi" pschistajerjo po wobhwětlenych khodach dele stupaju a žo wó jstwje słuhja, hdyž jich po sdaću pschekhlapsćeja. Kaž je złstkeć, su žo wschě żeleźne pjenježne khamory a pižanske blida wotewrite a dokumenty, **w nich** leżaze, so sebrake a žo pruhowake.

Pschepytanje w „Arcosowym" twarjenju psched dełnim sejmom.

Na wopraschenje dźełacyerskeho sapóstanza Hendersona w jendźelskim dełnim sejmje je statny sekretar šnutskownych należnoscow **Johnson Hicks** wotmołwił: Ssrjedu wjecżor je mi wjednik policajskeje wyschnosćze powěsć pósłał, na kotrejž założku žym jemu połnomoz dał, so na wyschnosć wobroczicy, so bychu jemu dowolnosć k pschepytanju w twarjenjach wschoruskich kooperativnych towarstwow dałe. Tale dowolnosć je so dała. Wczera popoldnju žu so do twarjenja dobyli.

S druheje strony je šćehcheć, so je so pschepytanje poruczito, so by so hońiło, hacz žu na wobkhodnych městnoscach „Arcosteho" twarejnja wotpisy jendźelskich diplomatiskich dokumentow khowałe, kotrež so z jendźelskeho sakhowa njesmědźachu wotstronicy. Policija je tśělby a sabijaki, kotrež je namakała, sebrała.

Też Ziam wotuca.

Kaž wschudże w rańschej Asiji, so też w Siamje (w rańschej Indiskej) narodne hibanje na pschihrowace wajchnje pokasuje. Siamski mkody kral Prajadhipak je sam na czoło tutoho hibanja stupił a pyta pschi kóždej składnosći mjes Siamitimi myśl ja jenotne ludowe sacżucza łudźicy. To je po połnoznym dźelu swojeho kraja puczujo cżinił a i nowa pschi letninach swojeho krónowanja w rěczi na schczekiptarjow, kotrychž namołwjesche, so dyrbja so tradizijow siamskeho luda dźerżeć, Buddhu cżesćowacy, starschimaj posłuchacy a žo alkohola a tobaka wostajicy. Hdyž budża tak cżinicy, siamskemu ludej spomoża a siamskemu krajej wjazy cżesće we swěcze dobudu.

Kral je pschi zwjedżenju letninow krónowanja se spokojnym wosiewił, so je i nowa rrěczenje i europiskimi wobsamknuwschi Siam na wyschischi khodźeńk trajneho pschećiwstawa a runoscze napschećiwo Europe posłedżnyk. S tym je žo za Siam mesnik noweho czasa stajił; pschetoż Siam je i tym we wschěch fiskalitich a sudniskich należnosćach ludowu samostatnosć sasso dobył.

Kral je plany za wutwarjenje żelesnizow a dróhow, reformu pósty a telegrafa, polepschenje schulskeho rosswuczenja, naprawy k wobaranju pschećiwo natykowanym thorosćam a druhe knjeježstwowe pokraczowanske wotmyślenja pschipowědźił, mjes tym so na druhej stronje słubi, so budże so knjeježstwo se słutniwosću prózowacy, so bychu so statne finanzy skruczike

Serbski wječor w Wochozach.

W meji abo rožowniku, kaž tónle měkaž też tak rjenje rěka, je Boža stwórba wošiwila. Wšchitko tćišće a šo seleni. Ptačći hwiždaja a śpěwaja, so wschitko tak bruncži a klincži, wošebje jow delkach w holi. Ale niž jenoż pschiroda wožiwja se šwojeho śnara, nż, też ludźo wožiwja snowa, hdyż rjane nalěco śašo k nam pschidże, wošebje meja, tón rjany rožowny měsaż. Woni poćžnu šo dopomnjeću, schto šu w tymle skomdźili, to dyrbja nětko w nalěcu nakhwatać, so njebychu wróćo wostali na naschej hrěschnej śemi, napschećžo šwojej pschijšluschnosći. — Tak dźe šo też Wochožańskemu śerbskemu towarśtwu. Wono je zgle wotmjelko, njeje dalo nicžo wjaz wo śebi šłyšeć, ale hdyż rjana meja pschidźe, dawa wona šłyšeć, jo je hišće śiwa. Chże snowa śapoćeć śtutkowaćz a śćelaćz, kaž śebi to narodna pschiślušnosć śada. Tak wuhotowa Wochožańske śerbśke towarśtwo njedźelu, 8. meje w Balkez hośćeńcu rjany śerbśki wječor śe śpěwami, dźiwadłom a rejemi. Swjećžeń wuhotowaćz abo reje wotměćz w naschej wśy nicžo nowe njeje. Śtej tu dwě rjanej wulkej žurli, kotrejž buśchtej pśched dwěmaj létomaj natwarjenej a hóśćenzarjej nětko na pśchemoh šwjedźenje a reje wotměwatej, tak jo skoro žana njedźela šwobodna njeje. Ale šerbśki wječor je śa léto jenoż jónu, kaž to knjes pschedśyda Ladušch-Kucźiš w šwojej powitańskej rěcźi wušpěhny. Wječor we 8 hodź. dyrbjeśche šo šwjedźeński porjad śapoćeć, ale k tomu njedóśdźe, běśche śkoro we 9 hodź., hdyż bě śapoćatk.

Nětk bě zyła rjana wulka Balkez žurla polna wobśadźena hacź do poślednjeho měśna. Sawěśnik šo horje śćahny a na jewišćicžo śtupi pschedśyda, wuźiw ćśećśenu prózowaś narodnebo pośběhnjenja w naschej wśy, wumeńkaś a pśnjeś Kućźiš-Ladušch. Won śkrótka wschitkich póstrowi a nětkotre ważne śłowćka poraća. Na to śapoća šo šwjedźeński porjad śe śpěwanjom, tź knjes kantor Bruk nawjedowaśche, dokeź bź dirigent, k. farar Bahr, śapućowany. Jako prénje šłyšchachmy: „Ja śnaju kraj, šo śeleni a ćśećśe", a potom: „Hory módre, ja waš śnatu". Temu śćěhowaschtaj tom wutśupaj: „Śsańsik a plokańcźa "a „Mój wukazeny śub". Potom śtupichu śako śpěwarjo na jewišćicžo a śpěwachu nam rjenje: „Pód hrodźišćicžom nize kłośchtra" a „Ha wyśche mi Hornjeho Wujesda". Nětk pschińdże dźiwadłowa hra: „Młody muž, hdyż wart." Hrajerjo kruch wulkotnje hrajachu a bohaty pschikłešk śnjećachu. Po dźiwadle śtupi młodźenc na jewišćicžo a pschednjeśe žortny łuplej: „Ach, śu tě cźaśyn ite."

Na to nam śpěwarjo hišćcże dwaj śpěwaj politicźu: „Je śwećźika, śwećźika hwěźdźicźka" a „Hójeś šo śpěwa, róża ćśećśewa". Programm běśche wuczerpany. Reje móžachu šo śapoćeć, ale nawjedowaŕ dźiwadła pschitomnych namołwi, so bychu hišćcże tświlku śedźo wostali, dokeź šobuśtaw-Śsleśpjańskeho śerbśkeho towarśtwa śe žortnym śpěwom wuśtupi, śchtož pschitomnych wšěcże śaśimuje. Wón wuśtupi a běśche śkoraścźeny, kaž šu hnědy śerbśki młodźenc w Śśkopom a też w druhich wśa chMuźaśkowikeje hole šo draźćiśi i wušokim kłobukom a śa śchiju ćśećśewje rubiśchko. Haj, to běchu cźaśy, hdyż hišćcże Śserbśtwo w holi ćśećśeśche a młodźina njedě tak nowocźaśnje śkaśena, kaž dźeńśnišchi dźeń. Ale, schto móże jow schto pscheměnicź? Dyrbja šo śerbśke towarśtwa śakoźowaćz a śerbśke wjeczory wotměwaćz, kaž je šo to we Wochośach śtało. Śślepjańskemu śpěwarjej hudź na tymle wuśtupje wošebity dźak prajeny za jeho prózu a wopornjowaćz. Nětko śapoćachu śe wjeśelej reju, kotrąž hacź do dweju hodźin rano trajeśche. Tak bě šo śerbśki wječor we Wochośach minył a niech ćśećśnuje druhi śa nim, so šo Śserbśtwo we Wochośach žiwe a hibiło njeby, ale śaśo k nowenu žiwjenju śtanyło. Wulśebnnjcź šo też dyrbi, so bě wječor śaśo rjenje wośpitany, ś wjeśichego dźěła jenoż wot wješnjanow. Też nětkotři zuśi hośćo běchu pschiśichli, tak na pschikład jedyn šobuśtaw Delnjo-Wujeśdźańskeje „Śahrodki", Śślepjańśki hójśćź a też druhi. Běchu też młodźenzoju ś pśchenémčenjych śtron, kotśiž do Wochos na reje khodźa. Sa nich je jara i wužitkom, so ras nětśicźo śerbśke widźa a potom pośnaju, so je Śserbśtwo rjane, hdyż šo pśtuje a ćśećśi. Tak je hopokas, so maja ludźo we Wochośach hišćcże śajim śa Śserbśtwo, pschetoš žadyn némiśi dźiwadłowy wječor njeje tak bohaće wopytany, kaž tutón śerbśki. A to njech dale tak wośtanje k ćśpschemu Śserbowśtwa.

Ze Serbow

Dnjownica.

Sobotu, 14. meje.

* 1727 jedyn z našich prěnich basnikow Jurij Mjeń w Hrubočicach, pozdźišo z fararjom w Njeswačidle.

Cantate!
(Spěwajće!)

Tam Bohu k česći zaspěwajmy
Tón nowy kěrluž jandźelski,
A johnjeěn na harfach brajmy,
Kiž sedźi nětko na tróni,
Hdež wšitcy zbožni při nim smy,
Hdyž z hrěšnoh' swěta wuńdźemy,
Arnošt Helas.

Njedźelu, 15. meje.
Cantate. — 4. njedźela po jutrach.

Praj mi, hdże nětko su wšitcy tamni knjeża a mišterjo, kotrychž sy derje znał, dóniž běchu liśće žiwi, a hdyż běchu swoje wćelomośće dla śławjeni?

Ach kak śpěšnje minje so śława swěta! Ach hdy by so dyło runało śleń źiwjenje śleń wědomości, to bychu byli z wuźitkom wukli a čitali.

Kak mnozy zahinu přez próźdnu swětnu wědomość, dokeź so mało staraja wo śłużenje Bohu.
Domaš Kempenski. Kročenje za Khrystusom.

*

— **Wo wjedrje.** Schtśicźa łuna pomałku na rjane. Po powšěchach wjedrnišnjow łuna nam wowjedrjenje, pschtoš nad wjećornej Europu wyschina leži. Nižiny ćśećśenja šo wot połoušćeje Europy, pśches śrjedźnu hacź do Ruśkeje. Wó połnozy nźiny nimaćaśaja. Tych wubśěži pschihotnje nam tak rjenwobśtajne wjedro. Symne wjedro njeńśiješi jeničźy połu naš, ale też we śłónkźnej a we tymle ćśaśu hišće porzej Italśkej. Tam śu śchroćśche njewjedra je śnžhowymi mjećelemi, krupami a śłiwkami śakhadźale. Wšyśt karaby 3 ratarjow, pytlazych wućśeł we jenej budźy. Też jenelio śchkerja błyk pod holym njebom śaraby. Mśto Rom śu ćśećśe śłiwki śapuśćale. We połnóźnoitalśkim nźśaćźu Barje wźtr wéźu podtorhny. Tu wuarjachu. Pschi tom śarajohch śo 3 nurjerjo a 4 śo ćśećśy franichu. W Bolhaśkéj śu hrośne wźtry a śnžhowe mjećeśe śakhadźale. W nozy k śchwórkej śu w połośiśchej Ćśéśej śyłne śmjeśli mśli. Te śmieśiśhu śadowe kćenieńśa. Wino pomjerśny. Symu dże najśtrše nétko śwoje śłoby wutrjećaś a nakhwataćz, śchtoż je wokoło hod śłomdźiła. — Tutśe njedźeli Kantate jśhadźa błónźtu 4,07 hodź., a howa śo 7,46 hodź. — Mśeśaćź śłhadźa wjećor 6,11 hodź. a howa śo rano 4,01 hodź. — Naśch wjedrowuśtojny hyła nam ta pschichodny tydźeń tele wjedro: Njedźeli 15. 5. kritiśki dźeń; pónźdźu 16. 5. kritiśki dźeń a wźtrojto, wutoru 17. 5. rjenje; śrjedu 18. 5. wótrale; śchtwórk 19. 5. njewjedrate, pjatk 20. 5. wotkłódnjenje a śobotu 21. 5. rjane wjedro.

— **Po khodźenju hwěźdow a njebjeśkich znamjenjow:** Njedźela 15. 5. njedobra za duchownych dźłaćaŕjerjow a śabawu. Pónźdźela 16. 5., wutora 17. 5., śrjedu 18. 5, Kritiśke dny, śemjeńśenja, wźtry, njeśhoźa na morju. Schtwórk 19. 5. śchpatny za domjaćnośći a wobtłódy, dobry za duchownych dźłaćaŕjerjow a banki. Pjatk 20. 5. dobry za duchownych dźłaćaŕjerjow ale śchpatne za śabawu a dobry poćžnk. Śobota 21. 5. dobry dźeń za duchownych dźłaćaŕjerjow a ważny za Belgiśku, Jendźeśku a Ameriku.

— **Dźeńśniśche tydźeńśke witi** běchu njedźiwajcź symneho a śnéhowatego wjedra pomjenje derje wopytane. Kaž ju śda, śu prošata derje śchśe, dokeź wokoło 11 hodź. ńoru śane wjaźy na wiśach njebešcźa. Na butrowych witkach płaćeśche punt butry 1—1,10 hr., jeja po 10 a 11 pj., punt twaroha 25 pj. Libjata płaćachu śujetśha 3 hrywny, ša hušy ś pśénim vjerjom dźerźachu śebi 6,50 hacź 7 hrywnow. Seleninowe witi běchu dźeńśa bohate na Bożim darn, też we wśchelakich twórkach běśche wulki wubjerk. Punt ćśetvojeneho kalu płaćeśche 25 pj., bźeho 15 pj., hłojeńśa twórkojeho ś hrywen, punt zyble 25 pj., marańge 20 pj., rjetśeje 20 pj., ćśećvojeneje rěpy 15 pj., walćź radiśkow 10 pj., punt rjenvjenja (Rhabarber) 15 pj., jedźneje łobody (Spinat) 20 pj., łećźk hołotwje 25 pj., kopa hołotwjowych hadźeńśkow 50 pj., walćź hromaka (Spargel) 1,10 hr., bźeny, 10 puntow, 80 pj., jabłuka punt 30 hacź 50 pj., hórki punt 60 pj., lany wołij, litr 1,60 hr.

— **Wobraz wo śwjedźenju w Rožeńcźe** śaśdźenu njedźelu na 1. śtronje pschiłohi „Naśch cźaśź we wobrazach", je nam knjes fotograf Reger w Kamjenzu k wocźiśćenju dobroćžiwje pschéwoźtajił.

— **Budyśchśke hajtyli** śu wjcźhdne dny hacź do 7 hodź. wjećor wotewrjene, njedźelu pak śamknjene. Nózny wjećor wotewrjene, njedźelu pak śamknjene. Nózny śłužbu a njedźelu wotewrjene ma jenoź jena hapytka ke mśeśaćźnym wotměnjenjom. W meji je to Hrodowśka hapytka na Hośćiź haźy.

— **Sa pźołarjow.** Łužiśti wokrjeź w krajnym śwśalu śaśtich pźołarjow śmeje śutśje njedźelu, 15. meje 1927, pschipodniu 1½1 hodź. w Śśerbśtim Domje w Budyśchśinje śwoju łétuśchu wokrjeźnu śhromadźiznu. W śrjedźiśchćzu jednanjow śleji rośprawa knjeśa knjeźeŕśtwowego veterinarja nebo radźy Steffanija ś Budyśchina wo jeho dotalnych naśjonjenjach ś pośtajenjom wo natukowanych thorośćach. Ninu tobo rośprawja wokrjeźny śaśtupjeŕ wo nětćźichnu śławje pźołakśtwa we Łužicy, wo pschipuśchćeńjach a wośtaźowarńach a wo wotmyślnej krajnej wułtajeńcy we Łubjcu. Dale maju šo pschednoschći, wućeńśke kurzy a wobhladowanja kolćžow ś mjetowanjom w běźnym lećźe na pobocźne towarśtwa rośdźeliś. Wschitcy pschećeśćelo pźołarśtwa, wośebje śvónśtakwy pźołarśkeho towarśtwa „We delnim Śprjewinym dole" śu wutrobnje prośćeni, so bychu tśe wažnu śhromadźiznu wopytali.

— **Njedźeliśke nawrośćne źébne liśćiśki w śpěchownych cźaśach.** Wot 15. meje śu we wokrjeźu Drjeźdźańskeje direkzije nćuńśkotśinneje źelezńicy jenoź hišćcże śćěhowace D- (śpěśźne) cźahi śa wužiwanje ś njedźeliśkimi nawrośćnymi iśidenymi liśćiśkami dowolene: D 129 ś Drjeźdźan do Śhoraźa (ł Budyśchina 12.28), D 141 ś Lipśka do Drjeźdźan a D 116/115 ś Drjeźdźan do Hośa w Bayerśkej.

— **K rěźu pośtajeny ćśas** jeneho tudomneho mlokowego kólkowarja dźeńśa rano po 5 hodź., jako jeho do rěźarńe wjedźeśche, ho na Źitnich wźkach śe śłabośću śwjeśe, so dyrbjeśche jeho knjes konjazy rěźnik Kauśchka dołtóź a wotwjeźć.

S Hnaśchcź. Śławny parś ś Hnaśchcźańśkich honach wot 14. hacź do 22. meje śawjeny. Jśdny wobthad pokazuje śo na Wjaśońśku drohu abo na Druźcźańśko-Hnjećańśku pucź.

S **Boschcź.** Też naścha wjeśna młodźina je śebi śwoju meju śajika, kotraź je 23 metrow wyśoka. Jutśje njedźeli chźeja ju wjścaź. Wokoło 1 hodź. pośebnje hnjedźeńśći cźaś po wźy na łuku knjeśa kuklerja Kćhźjana, tź je ju na pschećeśelne waśchuje śa śwjedźeń pschewośtajił. Sa wotměnjenja śerbśke a némśke pschedwjedźenja, je śo śwjedźeńśi wubjerk najźépje pośtaral. Njech śo njebjo śmili a njech mamy jutśje rjany śłónćnjy dźeń.

S **Pschiwćźi.** Śławny pucź ś Pschiwćźiź do Ślanez je dla naśtupowanja na Pschiwćźańśkich honach wot 16. hacź do 22. meje śawjeny. Jśdny wobthad pokazuje śo na Budyśchćink a Pośćźicy.

S **Milkeź.** Śławny pucź je Lahowa do Milkeź a Cźornoho Hodźerja je dla naśtupowanja na Milkećańśkich honach wot 14. hacź do 23. meje śawjeny. Jśdny wobthad pokazuje śo na Luh.

Cyrkwinske powěśće.

S Budyschina.

Njedźelu Kantate, 15. meje.

— W Pźrowśkej zyrkwi ma rano 1/8 hodź. duchowny prim. Frühlich pźedowanje — ſ bohom hohu ſa wobźiłnikow domſkeje jśby Klaćowjkeje wohaśdy; pschip. w 12 hodź. ma faraŕ Paul pźedowanje.

— W Marijnej-Magćinej zyrkwi ma rano we 8 hodź. faraŕ Berg ſpowźdź a śwj. wotkazanje, dop. w 9 hodź. faraŕ Paul pźedowanje; wjećor w 6 hodź. faraŕ Große „wotewrjeńśke kemśchenje k śawjedźenju do pacźeńśkeje mućby ša nowe pacźeńśke dźśći a jich pschiwuśnjnych ale też ša druhe wośadne śławy.

— W Tuchorśkej zyrkwi ma pop. 1/3 hodź. faraŕ Stenda ſ Wulkich Trjebjeńśi kemśchenje śa hluchonjamych.

Sbórka śa naśchu wośadnu hlakonju.

Wutoru pop. 3/4 hodź. je w Pźrowśkej zyrkwi modźeńśka hodźina śa njedźelańśke.

Wutoru wjećor we 8 hodź. ma faraŕ Berg bibliśku hodźinu w Evang. towaŕśchowni.

Śrjedu wjećor we 8 hodź. ma duchowny primarius Frühlich w Tuchorśkej zyrkwi śhromadźeńśkowny wjećor.

Śchtwórk pop. w 4 hodź. śhromadźi śo w Evang. towaŕśchowni towaŕśtwo wowńkow.

Wosud.

Powědańcźko ś połśkeho źiwjenja.

(Skónćenje.)

Bě to śamorodowanje ś wobmyślenja, bě to śaraźenje, we naźlośći śtućenje? Wojśek wobtrućeńśke to pośledńśke. Wón roźpowéda pśchi druhim pschećehlyśchowanju źyle podrobnje, jo je Masaŕ ś pohkaćźonr w tuzy na njeho pschiśichoŕ a jo jeho wupraschowaŕ, so je we śaśchćej nozy źiwojim konjom w Majśatowem wowśnem połu śo paśeź dak. Sa jeneho źłowa na druhe pschiśchedśichi, je jo mkódy ćźłowjek śłónćnje i tołśtym rétkom do njeho daŕ a tu je śo wón pśched nim na wóś wućekny a tkónju wuterhnył. Hdyż běśche jeho morźnyk, to njebě wjaz źiwojich myślow mózny byk. Njebě tu nikoho, schtóź by tole wupraśenje mohł śa nawopaćne dopokaśaćź. Tuž jednaśche śo tu jenoź wo śaraźenje, pschetoš też źadyn wjeśśnjan njemóźeśche wobśwědóźeć, so byśchtaj wobaj hdyžkuli pryśdy śo źwadźiłoj. A ćśmśta, kotraź wjaźy wobźeśche, mjelćźeśche...

Nichtó njebě w tuttych dujach na makeho Franza Wojteka dźiwał. Dźeśo khodźeśche ptśtośchane a poraźene wo'ko a ptakaśche wjele, kaź ludźo mćnjachu, wo nana. Wśchuli śhodźeśche pachoł druhdy kaź duchanjeśpśchitowny a naśtrója śo, hdyż wućeŕ jeho śawoła. Śtarenu mużej bě śadźerźeńje dźeśća, kotreź mśeśeśche wón rad, napadne. Jenoho dnja po śchuli wśa wón jo śa ruku a dowjeźe jo do śwojeje jśtwy, so by jo pokojał. Tu wurozi śo ś ćźwilowaneje dźeŕźazeje duśhe wśchó, śchtoź bě ju tłóźiło a ćźéśniło. Kak běśche nan mać nabił a ta bě jemu „Frźy Masaŕ" pschiwoła...

A potom pschińdźe to źołośtnc: Kak dźéśćowe śwćdźenje mać ś wobmyślenjom śamowdowaŕ. Wuśnuś pschińdźajnych ćźakańe „winowaty", śudnišnow dyrbjeśche jeho ś knjeźerźi śaśudźićź a knjeźićeŕ wobhnadźi jeho te ćhłośtańni na cźaś źiwjenja.

Nětko śapoćja śo pucź ćśerpjenja njewinowateho hóśćeńca. Śchtóź małk wuśhódaćź ćźłowjećeje ćźowjećeje nje wutroby! Mać, pola kotrejź wón połej pytaśche, śtaŕśkane maleho śynka wot śo, śa jédom a źołćźom błódźeńśke jemu kóždy kuśćiśkeŕ, tź jemu podawaśche. A teź śuśodźa ś nim wobkhadźachu jako by wón śam śłaviźeju do njeśoźa śtorćźit. Kaź wuźadnemu thodźachu jemu i puća. Po śajnjej śmjerźi maćerje śebrachu śotrý śwoje namećwótwo a ćźejhechu do iwulkomćta... Wón śwoja śaułutki doma, śamhutki śe źiwojimi myślemi, tź jeho ćźwilowachu, tak so jo bo źwojeje, to źiwoj śtrowy rośtuh śhubi. Schto dha bćśche ś jeho winu? So bćśche jeho njewinowata wutroba wućerjenj horźo wuśtorźika?

Hodźiny dohło bě Franz Wojtek śamotnje pschi kromje łéża leźał. Bćśche njedźela a źiweje duśhe njebé na połach widźećź. Tu pschińdźe śtary ćźłowjek pomałku po dróźy khahlajo. Wótśe je źobu rěćźeśche, kaź to wśchitcy tajźy ludźo ćźinja, kótiśź śu dołhi cźaś śa źelezńicu „jawćźkami" źyhali. A tutón śchćdźiny bćśche dwaćezći śet wobźdźał, dóniž je jemu wrota njewotewrichu, so bychu jeho wupuśchćźile do źwobody. We wśchćch tychle létach bćśche jeniczka mńźlicźka w nim źiwa była: Sśo wjećśćeź na tom hółcźezu, kiž bě jeho śe źwojim źwćdźenjom do thłośtańnje pschińdźeł. Hdyž w kromu łéża pośaśta, hdyž je wjeś wścha widźećź, wuhlada wón źyle blizko pschi źebi w trauje muź tśeho łeźo, tiž bě nimale tołko śamhneho napohlada, zaź by ś dwaćezći lét śem thłośtanje wotpokućaŕ; nétko śtojećśtoj źebi wobaj napschećźo wot wobśićźa ś wobliću: nan a źyn. Ani błowćźka niźébćśtnaj źebi hišćcże prajtkoj, o tola wćdźeśche tóźdy, śchtó tón druhi je. We wóku śtaŕźa śo nahle śabłyśknu, wón pośćěhny tołśty dubowy rećź, so by śo ś nim na źyna rośmachnyŕ. Młodźi nakhili błowu do prédka, ani so by śo ś rukomaj wubaraŕ. Se śaśdźeśćeju maj wośtał wón śawoła:

„Dyć a morśkaj, nano! Takle śy dźe ty teź tuho druhcho śabił!"

Bjeś mozy śwjeśe śo ćźochor k śemi. Stonaźo wot wobtrućźi śo śtaŕź a wótcźódźe pricźeź do łéża. Nasajtra na makaćźu jeho łéżni dźćiaćźerjo. Wón bě śo śa źiwój poś wobwćśnył. Po thźwanju śhubi śo teź śyn. Wjeśe wśchćho śléda. Nichtó njeje hdy wjaźy wo nim nćśchto źłyśchał. Haćź je źiwojinu wrot śo ćźiknył, hacź ćźeźu źiwojeho źakoś nećho wośhuda śećźćpuje dale noźy? Nichtó to njewć...

Schtó je njewinowatemu hółcźezej dónt pschihotował? Schtó wodźi wośhud, so pada kaź wotwalowaźa śo hora rośmjećo na łudźerjanu hłowćźku dźećźća?...

Błaśeń cźaka na wotmołwu....

Schtwórk wjeczor we 8 hodź. pschihotowanje sa dźeczaze komschenje: farař Grośe na Sedanskej drózy 6 a farař Siegemund we Evang. towarschowni.

Pjatk wjeczor we 8 hodź. na farař Siegemund we Evang. towarschownj bibliśku hodźinu.

Tydźenśku służbu ma w Pětrowskej zyrkwi farař Paul a w Marijnej-Marcinej zyrkwi farař Berg.

Se Sslepeho.

Njedźelu Kantate herbśka spowědź a Boże wotkasanje rano ½8 hodź., herbśka Boża służba dop. w 9 hodź. a nimsla ¾11 hodź. — Sbórka za diakonišniski dom we Wróśkławju.

Swěrowani: Gustav Wilhelm Frenzel w Terpje a Marja Augusta Kreiselez schowneho. — Pawoł Max Wolsch w Jabłońcu a Louisa Bertonjez w Trjebinje. — Otto Max Hanćka w Syjtu a Helena Haiża Erna Kruschwitzez se Sslepeho. — Willy Heinrich Petrik w Trjebinje a Hana Pauloz schowneho. — Matej Fabian we Rownem a Madlena Rakez w Lěwnem.

Ze susodnych a dalšich krajow.

* S **Frankenthala.** Sserjedu wjeczor ½11 hodźin sašo wohnjowy alarm wobydlerjow sescheri. Se złomu krute domske i schitiwarjenej brożnju, kiž prjedawschemu gmejnskemu pschesteješcerjej śłusche a w kotrymž wešta Beutherez źiwójba na podruźišwje bydlesche, stejesche we płomjenjach. Na wuthowanje zebi pschi starym twarjenju myślicź njemóžachu a tak so wone hacź na murje wotpali. Njeschožowna źiwójba, khuda wudowa ś někotrymi dźeśimi a starej macjerju, běsche so hižo k měru podała. Woni dyrbjachu hladacź, so jenož njedospotnje swoblekani nahe źiwjenje wuthowaja. Nadobny jenož malo wuthowachu, haczrunjez běchu pomogni śuśodja hnydom k pomozy. Wobźaruźomna źiwójba je u mnohe wschitko śhubiła. Sawěsćene wudowa njemějesche, dokelž drohe sawěsćenje, kaž to pola płomjanych tśěchow je, źiwjesci njemóžesche. Bjeszmědomitym spatrjam je wscho jene, hacź ludźo wo źiwjenje pschidu, kaž so tu hišes mała sta. Nadźijomnje so polizìji poradźi, tutych cźornych njedočźinkow sajeć.

* S **Krimczawy.** (Pożledni wupucź). W Neukirchenje nad Plisu je 30ětna tkalzowna wudowa Prezeldowa źiwjeho 12ětneho syna sadałka a źo na to wobwinźka. Psched dwěmaj létomaj je źebi jeje mandželski w Reichenbachu ś jedom zawdak. Psched tym, w jeje domišnje Neukirchenje, synta wona, schobe a źiwjej 2½ a 5ětnej dźěśerji ś płunom sajedoćźiśi. Ju wumóchu, dźěśerji pak śtej wumrěłej. Wona dosta 6 měsazow jastwa dla stónźowanja dźěśerji. Tola ji žudnit 3 léta wupruhowanjeho cźasa pschiśiwoli. Wot teho cźasa běsche źónska cźeśtompłata a w cźeśtich myślach je nětk źwojemu pożledenjemu dźěśerju a źebi samej źiwjenje wjała.

* S **Wulkeho Hajna.** (Wětrnik so wotpalik.) Wětrnik na schtwórk wokoło 1 hodź. w półnym wětrnišu mlynskeho wobsedźerja Lesche w Kleinwandorfje woheń wudyri. Wětrnik a domske so wotpalischtej. Kak je woheń nastał, njeje znate.

* S **Kamjenizy.** (Ssornik nadpadnje tśi dźeśi.) Na Langenbergskej horje žornik na tśi 10ětne dźeśi pschidźe. Wón powali jenoho hólza a wobdźěłaśche jeho sabałke je źwojimaj rohomaj a jeho cźeśko śrani. Tamnaj hólzaj woschadnaj po pomozy. Na jeju wołanje pschidźa rataŕ, kiž na blisźkim polu dźěłaśche a wotehna žornika.

* S **Zeitza.** (Wuhlowy proch rosbuchnył.) W Prosenskej briketowni, kotraž pschi Lipsczansko-Zeitzskej żelesnizy leži, sta so cźeśke rosbuchnjenje wuhloweho procha. Sa krótke sekundy śtejeśche zyle twarjenje w płomjenjach, we kotrychž jedyn dźěłaczeŕ wo źiwjenje pschidźe. Jedyn dohladowaŕ so cźeśko wopali a na to hišće śamižny dźeń wumrě. Pschi cźekanju buchu někotre wobohy sranjene. Rosbuchnjenje běsche tak hyšne, so wschitke wokna rosśełachu a wokonowe wobtuki 30 metrowu daloko śleźachu.

Přilopk.

* **16ětny rubježnik.** Se žytnym wołanjom po pomozy buchu schtwórk pschipoldnjom nimodmy ludźo na Budyschkim namješće w Schönebergu pola Barlina na rubježnu nadpad kedźbliwi. Do Stahnez mydłowneho wobtheda na Budyschtinu namješće cź. 4 pschidźe wokoło 12 hodź. nlody cźłowjek se schulerišej cźapku a chyśche někotre pohladniży (Ansichtskarten) kupiez. Tako běśche mějiceŕka tkanowa jemu někotre pohladnizy k świnbranju pschedpołożiła, dyŕi tón jenje někotre razy ś nekaźim tupym gratom psches hłowu, a śpyta w žamźnym wokomiku, pjenjesy ś pokładnje wześ. Ludźo pak žo ja nadpadnitkom puschećichu a jeho dožahnychu. Połtźiju jeho saja. Nadpadnik je 16ětny schuleŕ Wilhelm Rüfken, kiž je wutoru źwojimaj staŕzimaj we Westfalskej cźełnył. Nadpadnjenej žónśej žu žo cźuwy rostšchałe. Wona mějesche někotre kwahwjaze ranu na hłowje.

* **Wulka woda w Rušicy.** Po powěźcach ś Archangelska śteji tam zyle město pod wulkej wodu. Pjenta kóź a 34 cźełnikow je žo podnórźiło. K tomu pschidźe hišćeze schkoda na twarjenjach, tak so syła schkoda milijon rublowu wuczinja. Teź někotri cźłowjekowju žu žo tepili.

* **Hora wotwali žo na město.** Na město Tiflis we Kaukasskej žo kruch hory wotwali a w měsce dwě twarjeni rosmjesce. Dotal žu 14 mortwych ź wospadankow swuczahali.

Najnowiše z cyłeho swěta.

— Schkrowa powěźcź wo wjedźe za jutśiśnu njedźelu: Wišaće, mrócźele žo pschećahuja. W Jendźelskej wocźohnuje, ale trochu wótśo.

S Barlina žo powě, so je śymna perioda najwusschiśi wjerschk pschekrocźita. W Islandźe maja sajac žłonzo, a cźopke wětśiti žo ź połodnja k połnocy dobywaja.

*

W Hannoverskej zu kruwy 75 proz. seleninowych a trukalzownych kulturow śniźiśe. Temperatura je 4 stopnje pod null spadła.

*

Pola Leska w Pólšicy je žo wozerili żelesniśi cźah, w kotrymž bě 100 podossijerow a někotri offizerojo, swrócźił. Jedyn offizjer a 26 podossijerow je žo śranito. Tśjo ź nich zu kórsy po tym wumrěli. Jedna žo wo śłośniśi nadpad. Słośiniży zu schćeny rosschruhowali.

*

Prozeš pschećiwo Jendźelcźanzy Gibsonowej, kotraž je nadpad pschećiwo Musselinej spytała, zu sastajili, dokelž je Gibsonowa cźeśko duchatkora. Wona je ź pschewodom źwojeje śotry, kiž jendźelśich a jeneje talskeje wothładaśi khorych do Jendźelskeje wotjeła.

*

Teź Kanada pod wulkej wodu někotrych rěkow cźerpi. Po powěźci ź Toronta je pożlednje dny powodźenje pschiśikroko. Pola Winnipega žu žo wiše pocźerpeli.

*

Mississippiowa wulka woda hižo pschez pschibywa a hrožy zyły krótkowjeczorny dźeł Luisianskeho stata powdźiź, hdźež wjele plantażow zotreweje jeźiny leži. Mikowanski minister Hoover schkodu, ź powodźenjom nastatu, na 300 milijonow dollarow wobliźa.

*

Pisches połodniśi dźeł Mexika horza žołma dźe. We stacje Tabasco njeje žo wot 5 njedźel deschcź schoł. Wjele ležow je žo sapalikło. Stót ź łaczowoczu sawutli, a dla wutrajneje śuchoty źně cźeźko schkoduja.

Přilopk.

* **16ětny rubježnik.** Se žytnym wołanjom po pomozy buchu schtwórk pschipoldnjom nimodmy ludźo na Budyschkim namješće w Schönebergu pola Barlina na rubježnu nadpad kedźbliwi. Do Stahnez mydłowneho wobtheda na Budyschtinu namješće cź. 4 pschidźe wokoło 12 hodź. nlody cźłowjek se schulerišej cźapku a chyśche někotre pohladniży (Ansichtskarten) kupiez. Tako běśche mějiceŕka tkanowa jemu někotre pohladnizy k świnbranju pschedpołożiła, dyŕi tón jenje někotre razy ś nekaźim tupym gratom psches hłowu, a śpyta w žamźnym wokomiku, pjenjesy ś pokładnje wześ. Ludźo pak žo ja nadpadnitkom puschećichu a jeho dožahnychu. Połtźiju jeho saja. Nadpadnik je 16ětny schuleŕ Wilhelm Rüfken, kiž je wutoru źwojimaj staŕzimaj we Westfalskej cźełnył. Nadpadnjenej žónśej žu žo cźuwy rostšchałe. Wona mějesche někotre kwahwjaze ranu na hłowje.

* **Wulka woda w Rušicy.** Po powěźcach ś Archangelska śteji tam zyle město pod wulkej wodu. Pjenta kóź a 34 cźełnikow je žo podnórźiło. K tomu pschidźe hišćeze schkoda na twarjenjach, tak so syła schkoda milijon rublowu wuczinja. Teź někotri cźłowjekowju žu žo tepili.

* **Hora wotwali žo na město.** Na město Tiflis we Kaukasskej žo kruch hory wotwali a w měsce dwě twarjeni rosmjesce. Dotal žu 14 mortwych ź wospadankow swuczahali.

Tow. powěstnik.

Maćica Serbska w Budyšinje. — Na posledn. hłown. zhromadźiznje sym jako pokładnik M. S. wuzwoleny. Tuž prošu, wšo płaćenja wot nětka na sćěhowacu adresu sta: G. Janak w Budyšinje — Bautzen i. Sa. — Serbski Dom.

Budyšin. Na 25ětny założenišći swjedźeń serbskeho tow. „Jednoty“ njedźelu, 22. meje, w „Měšćanskej zahrodźe“ so wšitcy lubi Serbja wutrobnje přeprošuja. Po 2. hodź. budźe mejski nyšpor (w 1 hodź. žadyn nyšpor njebudźe). Potom je přiležnosć, sebi „Serbski muzej“ wobhladać. Swjedźeński ćah njebudźe. Za to pak budźe porjad zhromadźizny (¼4 hodź.) jara bohaty.

Budyšin. „Nadźija“ spěwa přich. wutoru (17. V.) wječor z dypkom **8** hodź. (nic ¼9) w „Serbskim Domje“. Dirigent.

Budestecy. Serb. tow. „Lubin“ změje, da-li Bóh, přich. srjedu, 18. meje, wječor ½8 hodź. pola Rösikec zhromadźiznu. Rěčeć budźe k. wyšši wučeŕ Šoca ze Sowrjec. Wšitke sobustawy a teź hosćo so na tutón wječor přeprošuja. Spěwnik sobu přinjeseć.

Drježdźany. Drježdźanscy Serbja swjedźa jutře njedźelu (15. V.) w hoscencu w Boxdorfje swjedźeń zeleneje meje. Wobdźělnicy zhromadźa so w 2 hodź. pola hórskeho hoscenca „Wilder Mann“ a ćahnu z hercami do Boxdorfa. — Njech so naši Serbjo prawje bohače wobdźěla.

Hrodźišćo. Spěwny wotrjad tow. „Zerja“ spěwa srjedu, 18. meje, wječor we 8 hodź. w Hrodźišću. Dla wosebitych spěwow so prosy, zo bychu wšitcy spěwarjo a spěwarki přišli. Přidawak k „Spěwarskim“ sobu přinjeseć. Dirigent.

Kurzus nowych serbskich rejow započnje so sobotu, **21. meje,** wječ. z dypkom 8 h. w Serb. Domje. Nawjednik: knjez direktaŕ Bjarn. Krawc. — Serbja, kiž chcedźe sebi hišće wjacy serbskich rejow přiswojić, was wšěch wočakujemy. Přindźe a wukńe.

Lipsk. Naše „Serbske blido“ skhadźuje so kóždy tydźeń wutoru wječor we 8 hodź. w korěmje Schaffrath, Waldstraße 33.

Laz. Tow. „Handrij Zejleŕ“ zmeje jutře njedźelu, 15. meje, pop. w 4 hodź. měsačnu zhromadźiznu. Dla važnych wuradźowanjow prosymy wo bohaty wopyt. — Přiskušnosć kóždeho sobustawa je, zo z dypkom přińdźe. Předsydstwo.

Malešecy. „Sokoł“ zmeje přich. póndźelu ½8 hodź. zwučow. za dźěći. — **Wutoru we 8 hodź.** zwučow. za dorost, sotry a bratrow; wot ½9 — 9 prostne zwučow.

Rakecy. Serbske Towaŕstwo „Lipa“ zmeje jutře njedźelu pop. w 4 hodź. zhromadźiznu. Wše lube sobustawy, tež hosćo so wutrobnje přeprošuja.

Sokolski Zwjazk. Kedźbu! Wšěm Jednotam wozjewjamy, zo je zlět w Ćisku na **14. awgustu** (nic 17. julija) postajeny.

Domowina, Zwjazk serbskich towaŕstwow. Sekretariat w „Serbskim Domje“ w Budyšinje. — Rěčne hodźiny tuchwilu jenoć kóždu sobotu popołdnju 3—5 hodź. (Krjenčanc). Přinoški přijima jenoć pokładnik Wojnaŕ, kiž je w Serbskej Lud. Bancy wšědnje k rěčam. Wšo pisma njech so podawaja pak posrědnje přez Sekretariat, pak njeposrědnje na předsydu, farara Šewčika w Khrašćicach.

Sdźělenje a próstwa.

Sserbskej evangelskej zjawnosći bowoła žebi sešłowazu rozprawu s nałežnym pohnuwanjom podacź podpisani jako **„Wubjerk Spěwarskeje komišije“** sa zhotowjenje **noweho wudawka dotalnych „Spěwarskich“** sa evangelskich Sserbow salskeje a pruskeje Hornjeje Łužizy.

Storo 7 lět je žo mjes tym pominyło, hacź žo wo nowem wudawku Spěwarskich (po někto nimale 90 létach!) rěčeć a rada składowacź pocźa. Tuž je bjes dwěla na cźasu — a to teź po storo dospołnje twupschedatem dotalnem nakładze —, so naschim evangelskim Sserbam tu něschto wo dotalnem postupje dźěła sdźělimy a nowy wudawk je wschěmi mozami śpěchowacź pytamy.

Nadawk „Serbskeje hłownje predarskeje konferenzy“, kotraž je do dźěła swoju 12stawatu „spěwnišku komišiju“ wolika, je tónle: Dobyć mamy nowy po formje a tu a tam teź po wopschisnjecźu wuczišćeny, wobohaćeny a pschewidnje do jenoho zyłka sarjadowany wudawk naschich dotalnych Spěwarskich, t. r. stare Spěwarśe w nowocźasnem a cźišće evangelskem wuhotowanju — k Bożej cźešći a evangelsko-lutherskim Sserbam k wjeselu a žohnowanju.

K tomu chcemy s dotalneho wobšahu wokhowacź 558 cźišćow a k nim pschidacź 162 cźišćow hymnologiskich parlow, t. r. jadriwych a najrjeńšich kěrluschow, wobeźe s cźasa bohateho łoźowa evangelskeho zyrkwinscha śpěwa. — Dobry dźeł s nich mamy hižo seserbschćeny w 2 swjazkomaj „Dźiwoscich khłokow“ a wjetschi dźeł k nim dobamy a wschě 720 cźišćow pschewidnje do jenoho zwjazka sarjadujemy — podobnje kaž „Sakśke evangelske němśke śpěwarśe“, psched 44 létami wudate. —

A pschisamknjeć pod napisnom „Duchowny śpěw s luda“ chcemy — podobnje kaž „kěrluschi“ rjadowane —, dalsche 70 cźišćow wot 721 hacź 790, s kotrychž hižo nimale połojcu mamy se seserbschćenym pożlednim dodawkom k sakśkim němśkim śpěwarśtim a dale se śpěwami Jana Kiśława a někotrych druhich śpěwarjow.

To je (abo budź) wotmyślany wobžah po kěrluschu a śpěwje! —

Dodawk k tomu pak (nimo dotalnych dalschich dźełow, kaž na pisch. porjad Bożeje służby, hronczko, modliwy atd.) chcemy teź (a tak nowy wudawk po wobžahu a wopschisnjecźu wobohaćejcy) D. M. Lutherowy Mały Katechizmuš a Augsburgske wěrnywuznaće, schtož wschо trěbne a nuzne je do dobrych a derje wuhotowanych evang.-lutherskich śpěwarskich. — Nadźijomnje ź tym 44 lisćnow po 16 stronach njepschećehamy. A hdyž ma cźišćenjcka lisćna ź 250 hymnami wobliźićech, by zyły wudawk so na 11 tyhaj hromow stajił, tiž nam **po wěrje!** miłosć a źwěra toho bohateho Knjesa a Boha wobradźi, kiž wuraźnje wobtrucźa: „Moje je woboje — śrjebro a złoto“ (Hag. 2, 9)!

Wjesće teź wyšokodostojne sałske konsistorjum nam na nałežnu próstwu nakładnu pjenježnu pomoz posłyšeć, kaž nadźijomnje hischcze druhi nadobni bobroćelijo a pschećelejo Sserbow.*) Dał to Bóh! —

A spokojcź po możnosći chcemy wobojich — starych a młodych, sańdźenosći a pschichodu — tak a ś tym, so kěrlusch (kaž dotal) ź nimišlimi pśimkami (schwabach) a duchownym śpěw ś luda w analogiskem prawopisu (ś łaćonskimi pśimkami) cźišćescheći damy, schtož najskładnischi rozsud a sjednjene słowoschćenje a wujednanje budźe — sa pschitomnosć a nowy pschichod.*) —

Tuž nětk, lubi wy evangelscy Sserbja w Sakslej a Prusku, — „horje wutrobu!“ Doprědka a k samerej! Bóh budźe ś nami a chże naš žohnowacź. S nim pschewinjemy a dobudźemy! —

Cantate! Haj, „śpěwajcze Bohu Kujesej nowy kěrlusch; pschetož won cźini dźiwy!“ (Ps. 98, 1).

W Budyschinje, dźeń 14. rózownika 1927.

Wubjerk śpěwarskeje komišije.

*) Jer. 7, 9b: Jeli so-wy njewěrićе, bha wy njewostajeni? — M. Luther: „Gläubet ihr nicht, so bleibet ihr nicht!“ — Original: (Dokeł hebrejskich pśimkow cźišćescheju nima, tu ł łacjenskimi) tałe: „Im lo taamínu, ki lo taamínu!“ = Jeli wy njewěrićе, źiwi być njemóžeće! (M. U.)

*) Wuchi-li na pisch. wschitky evang. Sserbjy spowjedni kóždy po 40 abo 50 pjenježkach (wolne pol hriwny) sa wobsedny a nadobny nadawk sładowali, — hdyž, bórzy by połnje bohatosć pjenjes ź ruky był, a by ł cźišćescheju nowych „Spěwarskich“ ha bjese wschěcho dalschego dźěłenja lětża něłk hnydom sapoczeć mohło a (tej tak jeno) w běhu jenoho léta (ź jutram 1928 dha-li Bóh a ł jeho pomozu!) zyłe dźěło dokonjeć.

Swěźcźene mjes tym na łónz tohole léta žu nam teź hižo 5000 hr. hotowych pjenjes ź wunceńjenjom wuraźnym jenicźkim tymle, so by ł cźišćecźom žo hnydom sapoczeć a wschо dźěło ź jutram 1928 hotowe być mógł! —

Komdźimy-li žo pak a ńazamy-li dale, łaž dotal (nětk nimale 7 lět), — tule nadobnu pomoz a bohatu podpjeru zyłe žhubimy.

*) Nawukmu-li naschi Sserbja pomału wschitky łaćonski cźišćecź pěkne a bźinje cźitacź, — hodźi (połpiśicy) dale nowy (2.) nakład (cźišćecź) jich „Spěwarskich“ ha pschichodnje jenaŕ ź łaćonskimi pśimkami cźišćescheći, schtož w tu khwilu — dla wjazornych a važnych pschicźinow a winow — hischcze žo njeporuca a njehodźi! —

*) To je — zyłe nuzne a njeparomne wójmidło mjes spěwarskej komišiju a cźišćecźerju, kotryż (wubjerk) na rukopis poslećecź a korektury a rewišiu cźišćenja wobstaraca. — Tónle je pschi porodze abo sešiwanju bohužel šemeŕ abo žo njebonarodźił, so ź 3 bohownych a 2 łajskom tłóčenje jeno ja (rjadowjany) ham tu pschedstajazu rosprawu poslećiwe, dokelž źwědomja dla dźeje a na njewěsty pschichod wjazy njemóžu, njechcu a — njeźinim žo „wuhi hrěchow“ (1. Tim. 5, 22b) dźełowemu cźinicź, ale dźakarni, dokelž dźesi je atd. (Jan. 9, 4)! —

Faraŕ na wotpocź. M. Urban w Khrótławju, jwój cźaj wjeleletnemu duchownemu evang.-luthersk. Wukrancźansko-Klětnjanskeho sarjadowa.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku Marko Smolerˇ w Budyšinje. — Za lokalny dźeł a feuilleton: A. Dučmaš w Budyšinje. — Za hospodarski dźeł: Arnošt Bart w Brězyncy. — Za nawěškik: G. Janak w Budyšinje.



Kajke wužitki poskića
wapnity pěskowc?

1. je tuni.
2. Ma najlěpšu čežiłu krutosć.
3. Znjese zmjersk a wudžerži woheń.
4. je najlěpši šklitak čopłoty.
5. Ma hładke kromy a je płony (z tutym wulufuje so wjele wapna a mzdy za dźěłaćerjow).
6. Podawa so w kóždym času cyłeho lěta.

Wapnity pěskowc je normowany (din 106)

Zastupjerjej za tudomnu wokolinu

Ernst Zschech a syn w Rakecach

Telefon: Njeswačidło čo. 64

Vogtlandske gardiny, witraže, kromki, canki, jožowe přikrywy, gumijowe podpołožki

J. Erler w Budyšinje
na Zwonkowej Lawskej hasy čo. 10

Syru wołmu

kupuje po najwyšších płaćiznach a zaměni za najlěpše česane sukno **Otto Oswald,** wobłačowa fabrika w Budyšinje.

Kupuju

nowiny, akty, knihi po 4 pj. **papierowy wotmady** po 3 pj. **lapy, bleše běłeho wina bleše čerwjeneho wina** sektowe bleše, wšo druhe bleše po powyšenych dnjowych płaćiznach, **železo a stare metale** jenož na wupokaz wyšnoše.

Popp na Hornćersk. hasy 15 telefon 3427.

Sserbjo

pabpjerjejce pjuje

Serbske Nowiny.

Alphons Schauseil
w Budyšinje

Woscbity dom za serbske nowosće!

Hobrski wubjerk najnowšich mustrow

za kabaty, šórcuchi a rubišća

Wołmjane museliny w krasnych mustrach!

Njedosćěžny wubjerk firmowanskich šórcuchow

wołmjanych a židžanych,
cankow, francow a židžanych bantow
Běłe šórcuchi za njewěsty we wšelakich kajkosćach

Njedosćěžny wubjerk žonjacych drastow

mantle ✱ kostumy ✱ wobleki ✱ bluzy
we wšěch tkaninowych družinach a po wšěch płaćiznach!

Kedźbu!

Rěcki we Wotrowskich, Klóstrskich, Wudworjanskich, Kozarćanskich, Worklećanskich, Nowo-Wjes čanskich, Hrańčanskich, Łojnjanskich, Kopšinanskich, Prawoćanskich a Khrósćanskich honach su z nowa wobsadźene.

Tuž je wšo njedowolene łójenje kruče zakazane!

Přestupjenja so bjez wšeho dźiwanja na wosoby khłostaja.

Najeńcy.
po por. wyšši wučer Kantor Hila
w Khrósćecach.



čisći chemiscy z rukowanjom z bencinom, barbi

nalětnju drastu

porćery -- mebłowe tkaniny
přestrěncy -- přikrywy

płoka gardiny

Samane přilimarnje:
w Budyšinje na Kěžorskej dróży čo. 6 na Přišačanskej dróży 16 telef. 3638
w Khočebuzu na Hródkowskej dróży čo. 4, telef. 1774
we Wojerecach na Cyrkwinskej dróży čo. 12
w Běłej Wodźe na Bismarckskej dróży čo. 26

Moltkowa drogerija

Hermann Schubert

w Budyšinje, na Moltkowej dróży 6. Tel. 3746

poskića
sola, barby, laki, serščowcy, gyps, cement, karbolineum, chlorwapno (Kalk), wapno k picowaniu, soliťity svrčnatan, jatrowy tuk za skót. Symjo načinjace sródki, koperowy vitriol, železowy vitriol, mašin. wolije, mazy za kopyta a kože

---



Woscbity wobkhod
za
nawočnicy, šćiparje, (Klemmer)
dalokowidy atd.
Specialist
nowočasneje wočneje optiki

Erich Lenz

w Budyšinje na Seminarskej dróży 5.

Po skónčenem wuwučowanju swojeho syna jako twarjerja a pruhowarja błyskowodow — statnje pruhowaneho — wuwjedźemoj nowe připrawy, pruhujemoj a wuporjedźamoj

błyskowódy

po najnowšim wupruhowanem zystemje a po najnižšim wobličenju.

Steglich a synoj w Halštrowje

Telefon: Halštrow 78

Nawěšitki přinjesu wužitk!

„Jednota",
towarstwo kat. Serbow w Budyšinje

woswjeći **njedźelu 22. meje** w „Měšćanskej zahrodźe" (Bürgergarten) swój

25 lětny założ. swjedźeń

W 2 hodź. mejski nyšpor w Serbskej cyrkwi.
1/4 4 hodź. swjedźeńska zhromadźizna, wot 7 hodź. sem reje.

Wšitkich lubych swěrnych Serbow z blizka a z daloka na ważny swjedźeń přeprošuje w mjenje towarstwa

swjedźeński wubjerk.

Kedźbu! Kedźbu!

Hdźe njedźelu póndźemy?

Wšitcy do Khwaćic na meju mjetanje!



Wot 1 hodź. wulki koncert w zahrodźe, wot kapały wohnjowoje wobory z Margarejćineje hěty wuwjedźeny. K tomu přizamknu so reje (Reigen) a wšelake druhe zawjeselenja.

Potom pyšne reje.

Přećelnje přeprošuje
młodźina z Khwaćic a wokoliny a hosćenc.

Kołojězdne towarst. „Jednota"
w Jasenicy

swjeći njedźelu 15. meje 1927 popołdnju w 2 hodź.

swój założeński swjedźeń

w hosćencu w Jasenicy.

Wšitkich přeprošuje **towarstwo a hosćenc.**

Lehmannec
konditorija a kofejownja

na Serbskej hasy 8

Najpřijomniše hóstne mestnosće - Konditorske pječwa prenjeje rjadownje.
Wšědnje wot 4—7 hodź. a wot 8—12 hodź. koncert
Wosebje: TORTY
so jako dar při kóždej składnosći hodźace.
Łódź k jedźe: Fürst Pückler.

Hosćenc a kofejownja

„Baumfelder"

mějićel Robert Willkommen při dwórnišću



poskića swoje **spodobne rumnosće,** hdźež so njekuri, k bohatemu wopytanju. Wo **jědźach a napojach** poskićam nimo dobrych **konditorskich wěcow** to najlěpše

Wutrobnje witajće!

Poskićam

nowe prěnjorjadne znamkowe jězdne kola
Mars ✱ Phänomen
po najtuńšich płaćiznach, kaž tež dobre **„Phoenix"** a hišće druhe wot 70 hr. sem z rukowanjom. — Štóž chce na kołojězdźenju wjesele mać, njech kołotutych znamkow woli.

Dale poručam:

šijace mašiny, centrifugi
gramofonowe platy, gamaše, kaž wšitke druhe do našeho powołanja słušace wěcy.

Paul Frömmelt we Worklecach

wikowarnja z jězdnymi kołami.

Meble

kupować, je wěc dowěry. Poslužuju Was swědomiće a tunjo. Prošu wo wobhladanje mojeho składa. Wosebite zhotowjenje a předźělanje pólstrowanych mebłow w samanej dźělarni kruče solidnje a po najtuńšich płaćiznach.

Despang w Budyšinje

Telefon 3406 na Mužakowskej dróży 4 Žane klamy

Parny vulkanišerowanski wustaw

M. A. Fuhrman w Budyšinje

při Mjasowych jětkach 8 Telefon čo. 3053.

Wěcy wustojnje zarjadowana z nowočasnymi naprawami wuhotowana, wuporjedźenja za awtowowe mantle, za mantle motorskich, jězdnych kołow kaž tež za šlawchi.

Hódnostna metoda — spěšne a tunje podawanje.

Žane čakanje! Žane čakanje!

Kupowanje a předawanje kublow

wšěch družin, kaž tež **wobstaranje hypothekow** w kóždej wysokosći po přihódnych danjach wobstarnja prawje a spěšnje bjez žaneho doprědkapłaćenja. — **Thieme & Grube,** ležomnosće aby potheki wobstaranska centrala **Kamjenc,** Bönischplatz 2, Złota hora. Telefon čo. 193

Wjelanowy kěrluš!

„Po Tebi mam žadanje, pastyrja mój Jezu", kiž je wóte Wjelan pěsnił, sam do hudźby stajił a Hendrichej Imišej wěnował, chcemy z hłosom wotčišćeć. (Tekst steji w Łužičanu 1870, čo. 2). Štó móhł nam wot knjezow duchownych hłós wobstarać?

Redakcija Łužicy.

Z pućowanja je so wrócił
dr. Fischer

lěkarʼ khorosćow kože a močnicy

w Budyšinje na Wilhelmskej dróży čo. 8

Rěčne hodźiny: 8—10, 1/2 2—3, 5—1/2 7,
srjedu popołdnju žane rěčne hodźiny,
sobotu jenož wot 8—1 hodź.

Přiloha k čislu 112 **SERBSKE NOWINY** Sobotu, 14. meje 1927

Wotewrjenje katolskeho měšniskeho seminara w Smochćicach.

Swjatočnosće wotewrjenja.

Zańdźenu wutoru, 10. meje bu nowy měšniski seminar Mišnjanskeje dieceezy swjatočnje wotewrjeny. *Biskop* dr. Schreiber běše hižo *pónđźelu do rjenje* wupyšeneje wsy přijěł, a měšćanosta postrowi jeho jako noweho knjeza z wutrobnej narěču.

Kaž „Sakska ludowa nowina“ pisa, wotmčwaše so wutoru rano we 8 hodź. swjatočna pontifikalna Boža mša k česći swj. Duchej. Prěni wučomcy, kotřiž běchu do Smochćic zaćahnyli, porjeńšiehu swjedźeń z gregorianskim spěwom. Arcyměšnik Žur z Ralbic a Baćoński farař Delan měještaj asistencu při woltarju. Tachantscy *knježa* běchu k *tutomu* swjedźenjej prěni króć we nowej prostej drasće přišli, w čornej sutanje z fijałkomódrymi kromami a kneflemi a z fijałkomódrym cingulom. Ze žohnowanjom a ze spěwom „Tebje my Boha khwalimy!“ wobzamkny so pontifikalna Boža mša.

Hnydom po njej přija so přisaha regensa Hajny, patera spirituala Scilerja, profesorow dra. Soppy a dra. Köhlera a šolastika Hejduški. Biskop měješe narěč k nowym, *do přisahi* wzatym wučerjam, w kotrejž wón jich napominaše, zo bychu swoje zastojnstwo w duchu swj. wěry zarjadowali. Wón pokazowaše při tom na wosebite wašnje na příkłady swjatych, kotřiž debja tři woltarje kapały: na swj. Pětra, swj. Pětra Kanisija a swj. Aloysija, kiž dyrbja seminarej być z najwyššimi wučerjemi a patronami.

W jědnaćich započa so w auli měšniskeho seminara s w j a t o č n y a k t, při kotremž wobdźělichu so wšitcy arcyměšnicy dieceezy, tak daloko hač jim khorosć na tom njezadźěwaše, dale wobaj propstaj tudyšich klóštrow Marijinjeje Hwězdy a Marijineho Dołha, duchownaj radźićelej z Drježdźan, wyšši studijowy direktor Löbmann z Budyšina a farař Delan z Baćonja.

W sćěhowacej rěči wuzběhny biskop dr. Schreiber nuznosć samsneho měšniskeho seminara a praješe tole:

I.

„We wšěch časach je cyrkej na woćehnjenje duchownstwa wulku prócu nałožowała. Hač do 16. lětstotka pak njebywaše žaneje jednotnosće we formje wukubłowanja a zdźělanja měšnikow. Trientski koncil zawjedže tule jednotnosć z tym, zo předpisa załoženje biskopskich seminarow, w kotrychž dyrbjachu měšniscy kandidatojo swoje zdźělanje a woćehnjenje *khromadnje* dostawać, za kóžde biskopstwo (sess. 23., cap. 18 de ref.) C. J. C. je postajenja koncila Trientskeho złožujo so po času rozšěrił. Po nim ma kóžde biskopstwo na jenom wot biskopa wuzwolenem městnje swój seminar abo kolleg měć, w kotremž po wobstejnosćach zamóženja a wulkosći biskopstwa so wěsta ličba młodźencow k duchownemu powołanju wukubluje. We wjetšich dieceezach měješ po móžnosći dwaj seminaraj so zarjadować, mjenujcy seminar za hólcow (mały seminar) za pokračowace wučenje a seminar za klerikow (wulki seminar) za filosofiskeho-teologiske studije. Postajenja w tutom nastupanju maju w Can. 1354 tajkile wobsah: „§ 1 Unaquaeque dioecesis in loco convenienti ab Episcopo electo Seminarium seu collegium habeat in quo, pro modo facultatem, et dioecesis amplitudine, certus adolescentium numerus ad statum clericalem instituatur“.

„§ 2. Curandum ut in maioribus praesertim dioecesibus bina constituantur seminaria: minus, scilicet, pro pueris litterarum scientia imbuendis, maius pro alumnis philosophiae ac theologiae vacantibus“.

Je znate, z kajkej horliwosću je cyrkej z časa Trientskeho koncila k swědomitemu přewjedźenju swojich seminarskich postajenjow nuzowała. Tohodla so njesměmy dźiwać, zo je swj. Stoł też při wujednawanjach wo zasopostajenje biskopstwa prašenju přichodneho měšniskeho seminara wulki wuznam připěł a załoženje biskopstwa potom hakle započał, hdyž bě tachantstwo pisomne zawěsćenje dało, po zasopostajenju biskopstwa za zrjadowanje měšniskeho seminara we biskopowem sydle so starać, kotremuž zakročenju tachantstwo bišće namjet přida, zo alumnojo Mišnjanskeho biskopstwa móża hač do załoženja samsneho měšniskeho seminara swoje studije w seminarje w Fuldźe wukonjeć. Přinarodźene sćěhwki tutoho přenjeho stojišća Japoštołskeho stoła k załoženju měšniskeho seminara w Mišnjanskim biskopstwje běchu kročele, kotrež činješe swj. Stoł hnydom po zasopostajenju Mišnjanskeho biskopstwa napřećo nowemu biskopej: Nuntius Pacelli wozjewi runje designowanemu biskopej, hdyž tón jeho w augusće 1921 we Mnichowje wopyta, zo swj. Stoł čiśi na bórzomne załoženje měšniskeho seminara za Mišnjanske biskopstwo w biskopskim sydle, a swj. Wótc Pius XI. wospjetowaše tole napominanje při někotrych audiencach, kotrež měwaše biskop pola Jeho swjatosće we Romje.

Wězo postaja § 3 Can. 1354 sćěhowace: Njemóže-li so dieceezanski seminar załožić (na př. we małych dieceezach) abo hdyž we wobstejacem seminaru za filosofiske-teologiske wučenje njeje na dosahace wašnje postarane (njedostatka přihódnych profesorow dla), to ma biskop alumnow do cuzeho seminara pósłać, njeje-li z dowolnosću Japoštołskeho stoła centralny seminar założeny. Ale swj. Stoł njeje w nastupanju Mišnjanskeho biskopstwa na tutón wupuć myślił. Wón je sebi přał, zo by biskopstwo sebi *swój samsny* seminar załožiło, znajmjeńša za praktisku zdźěłanosć přichodnych měšniskich kandidatow. Woprawnjenosć tutoho stojnišća Japoštołskeho stoła bije hnydom do wočow, hdyž wobmyslimy w o s e b i t e w o b s t e j n o s ć e Mišnjanskeho biskopstwa. Znowapostajene Mišnjanske biskopstwo słuša, znajmjeńša po luduličenju l. 1915, hižo k wjetšim dieceezam w Němskej: Eichstätt, Hildesheim, Fulda a snano też Osnabrück *maju* mjeńšu ličbu dušow. K *tomu* bišće je wono *to* woprawdźite diasporne (rozbrojene) biskopstwo we Němskej: žanemu druhemu němskemu biskopstwu njepobrachuje katolskeho pozadnjeho kraja w tej měrje kaž Mišnjanskemu biskopstwu a w žanom druhem němskim biskopstwje njeje stoćinka (Prozentsatz) katolikow napřećo njekatolikam tak mała, kaž pola nas. Z toho sćěhuje nuznosć, zo kandidaći měšnistwa tohole biskopstwa dyrbja s o w k r a j u s a m o m za měšniske powołanje, *znajmjeńša* po *wuwažnej* praktiskej stronje wuwućować, zo bychu žadanja ze poćahateho (specifiskeho) diasporneho kharaktera Mišnjanskeho biskopstwa wukhadźace, tudy na městnje póznawali a za nje so tudy na městnje zwućowali.

Hišće wjacy: Je-li něhdźe, to zawěsće we diasporanem biskopstwje bywa nuznosć, zo stawa so wukubłowanje přichodnych měšnikow n a w o č o m a j a p o d w o b s t a j n y m s o b u s k u t k o w a n j o m b i s k o p a, *znajmjeńša* w posledních *lětach studija*, kotrež su z njeposrědnym přihotowanjom k měšniskemu skutkowanju w diasporje. Běše z njedostatkom dotalneho wukubłowanja, zo móžeše biskop na alumnow swojeho wobwoda, kotřiž tohodla, zo njebě w kraju žanoho theologiskeho wukubłowaniśća, wšitcy zwonka studowachu, za wšón čas cyleho teorctiskeho a praktiskeho studowanja jenož snadny wliw měć, jich zwjetša hakle při měšniskej swjećiznje zawohladać, a njemóžeše jim *tu* a tam *ani sam* měšnisku swjećiznu wudźělić. Zwisk, kiž je runje w diasporje tak přejomny, běše mjez biskopom a klerom (duchownstwom) poćěženy.

Z tym njedostatkom běše hišće dalši zwjazany, zo cyły rjad alumnow, prjedy hač do dušepastyrstwa zastupi, s o m j e z e s o b u njepózna, haj druhdy hakle po lětach dušepastyrskeho skutkowanja w tej samsnej sakskej diasporje jedyn druhemu po bliže. Zo móžeše so pod tajkimi wobstejnosćemi d u c h z h r o m a d n o s ć e, kiž je za diasporných duchownych, we rozbrojeństwu a zwjetša we wosamoćenju dźěłacych, tak nuzny, ćežko rozwiwać, to na rucy leži.

Snadź njezačuwachu so tute njedostatki tak mócnje, dokelž njeběše sakska diaspora přez na dwoje dźěłenje zarjadowanja we Łužicy a herbskich krajach scyła žadyn jednotny cyłk.

Tola, hdyž buchu Łužica a herbske kraje k jenomu biskopstwu z hłownym wjednistwom w Budyšinje zwjazane, to wupokaza so zjednotnjenje tež měšniskeho wukubłowanja jako nuzny přinarodny nadawk. Nowe wobstejnosće wutworja nowe nuznosće. Štož móžeše so we přejedawšich wobstojnosćach hinašeho razu za dobre spóznać, to móže po přeměnjenju tutych wobstojnosćow njedosahace a njespokojace być.

Hdyž tole naspomnju, myslu na česćehódny S e m i n a r i u m L u s a t i c u m w Prazy. Štó chcył přeć, zo su z tutoho duchownoho internata přez minule 200 lět wjele pobožnych, horliwych měšnikow za Łužicu a herbske kraje wukhadźeli? Što mohł, ani zo by njesprawny so njestał, swojej woći zakrył před bohatym žołmowanjom, kiž je so z tutoho wustawa do sakskeje diaspory wuliwało? Štó by njeměł zrozumjenja za mnohotne hodnoty ćuća (Gefühlswerte), kotrež su sta a sta měšnikow Łužicy a herbskeho kraja w posledních 200 lětach z Prażskim seminarom zwjazowałe? Štó by chcył porokować, zo su ze wšěmi nitkami swojeje wutroby na tutom lubowanem symjeniśću wisali a hišće wisaja? Tale přiwisnosć njezasłužuje sebi nic jenož žanoho poroka, ale je wulkeje khwalby hódna, přetož je naposledku z wuliwom bohuspodobneje piety (česćownosće).

Tola tale česćownosć njesmě so nuznosćam nowych wobstojnosćow zawrjeć. Łužica a herbske kraje su so nětko raz z biskopstwom stale, biskopstwo pak dyrbi po cyrkwinskich postajenjach po swojim cyłym žiwjenskim złoženju swój samsny, jednotny měšniski seminar wosrjedźa swojich mjezom měć. Respekt před wolu cyrkwje a hladanje na žiwjeńske zajimy biskopstwa dyrbitej swój doraz dać. Tu rěka česćownosć česćownje dale hajić, ale nad njej dalewon ze cyrkwju čuć a k dieceezanskemu lěpšemu słužić. Woboje dawa so wubjernje jedne z druhim zjednóźić.

My běchmy a smy sebi tuteje winowatosće česćownosće kaž też dźakownosće napřećo staremu Seminarium Lusaticum Pragense dospołnje wědomi. Tohodla chcemy, zo by naš nowy měšniski seminar we Smochćicach w nastupanju teologiskeho wuwućowanja so jako pokračowanje Prażskeho seminara wobhladował a dźěłał. My nochcemy tradiciju přetorhnyć, ale wědomje dale wjesć. Tohodla smy postajili, zo nowy měšniski seminar to samsne mjeno ma kaž stary, mjenujcy Seminarium ad S. Petrum. Hišće wjacy: My so wjeselimy, zo ze wuzwolenjom města za nowy seminar móžachmy přeće bratrow Šimonow, kotrajž jako załožerjej stareho seminara płaćitaj, z česćownosću do skutka stajić, znajmjeńša w nastupanju teologiskeho wukubłowanja Łužiskeho seminara. Přeće rěka w naćisku załožeńskeje lisćiny takle: „Seminarium Lusaticum ma w Prazy wostać, „quamdiu durabit hodiernus status Lusatiae superioris; quam primum autem misericors deus eam reducat ad catholicam fidem, ita ut reverentis patribus societatis Jesu licebit erigere seminarium Budissae, licebit eisdem nostrum capitale novem milium transferre Buissam et applicare memorato seminario.“

My smy tole dalokowidźace postajenje dopjelnili z tym, zo smy nic jenož teologiski internat, ale też praktiske teologiske studium do Łužicy přesadźili.

Budże z našim ważnym prócowanjom, to štož je so w dopjelnjenju załožerjoweho přeća w nastupanju teq gymnasialneho wotdźělenja Seminariki Lusatici we Łužicy hakle zdźěła stało, po něčim dowudokonjeć, z tym, zo za łužiskich gymnasiastow, kotřiž maju mysle měšniskemu powołanju so poswjećić, we hólcačem wustawje w Budyšinje hižo započaty internat po času rozšěrimy. Z datym dźělenjom hólcaceho konvikta wot měšniskeho seminara, kotrež w Prazy móžne njebě, je předpismo cyrkwje, kiž je zdobom ze žadanjom woćehnjeńskeje mudrosće, dopjelnjene, po kotremž dyrbitaj mjenujcy hólcacy konvikt a měšniski seminar po městnje a po wukubłowanju jedyn wot *druheho być dźělenaj.*

Z wuwjedźeneho wukhadźa, zo je měšniski seminar w Smochćicach **so narodźił z posłušnosće napřećo předpismam cyrkwje, ze starosće wo tyće a derjemće našeho biskopstwa w nowych wobstejnosćach a z česćownosće napřećo přeću płaćomnych załožerjow stareho seminara,** kotrehož pokračowanje je a chce być nowy seminar.

II.

Při bližšim wuhotowanju seminarskeho twara we znutřkownem a też zwonkownem je so na tole hladało:

Alumnojo dyrbja tudy za swoje teologiske studije a ascetiske wuwućowanje městno měć, na kotremž so d e r j e č u j a, kotrež l u b o m a j u, kiž zwostanje jim w jich cyłem pozdźišim měšniskim žiwjenju blizke k wutrobje. Měšnik, cyle wosebje diasporny měšnik, trjeba tajku duchownu zwjazanosć ze swojim prjedawšim měšniskim seminarom, zo by dobreho ducha měšniskeho seminara w sebi přeco zaso wo-žiwjał, wosrjedźa bjezwěriweje, zeńscy zmysleneje, swětskeje wokolnosće, w kotrejž so namaka.

Tohodla njeje so ničo lutowało, zo by so naš měšniski seminar k runje tajkemu dostojnemu kał přeć-ělnemu měšniskemu wukubłaniśću sčinił.

Při tom je so hižo nětko na kajkežkuli přichodne potrěbnosće dźiwało. Ličba alumnow móže wo Božim mjenje rosć a přiběrać: ze wobpřijećom noweho hrodu móžemy wjetšej ličbje alumnow bjeze wšeho trěbne wjacore jednotliwe jstwy wobstarać. Samo hdy by w dalšim času dospołny seminar za Mišnjanske biskopstwo trěbny być dyrbjał, to by hižo nětkole doprěda za to postarane bylo, přetož kapała ze swojimi znajmjeńša 72 městnami k sedźenju měwa runi też za dospołny seminar. Druhe městnosće za tajki dospołny seminar bychu so ze přitwarjenjom zezady sakristije snadnje w kóždežkuli měrje připrawić dale.

III.

Wulka winowatosć nam hišće zaleži, mjenujcy też na tutom městnje, w tutej zhromadźiznje wšěm tym so dźakować, kotřiž su k tomu dopomhali, zo je so ryćerkubło Smochćicy kupiło, a zo su so hrodowske městnosće do měšniskeho seminara přewobrośile. Najwjacy pomocnikow a pomocnicow bywa skoro jenički zwonka biskopstwa, w Němskej, Hollandskej a cyle wosebje w Americy.

Předewšem pak budź dźak prajeny m i ł o s ć i a d o b r o ć i w o s ć i B o ž e j. Boža předwidźiwosć je přeco zaso pomhała, byrnjež by tej biskopa druhdy njedźele dołho hakle přez čisć najećežších pjenjeżnych starosćow wodźiła.

Boža předwidźiwosć je so też wo to starała, zo je biskop dla měšniskeho seminara ze spočatka hač do dźesnišeho dnja wjele hórkosćow *znjesć měł*, bywši wustajeny wobstajnym přećiwjenjam, přepóznaćam a nadpadowanjam, ze swojeho kraja won we kraju zwonka njeho — też we wukraju — so rozšěrjacym. Też za to je biskop Božej předwidźiwosći dźakowny, přetož na tom, štož so z woporami, we horju a žałosći, pod njewoprawnjenymi znapřećiwjenjemi a křiwdami za Božu česć stawa, wotpočiwa wosebite Bože žohnowanje za příchod. Njech Boža milosć našemu měšniskemu seminarej tole žohnowanje njezapraji.

W dowěrje na tule Božu smilnosć a w posłušnosći napřećiwo předpismam swj. cyrkwje wotewrjam ze swojeje biskopskeje autority Seminarium ad St. Petrum k česći trojeničkeho Boha, k rozšěrjenju kralestwa Khrystusoweho na zemi, k wumnoženju njesmjertnych dušow. Njech z hnadu Božej z njeho

wuńdu jenoż dostojni, pobožni a horliwi měšnicy, łajcy měšnicy, kotříž po příkładu wěcneho wyššeho měšnika Jezu Khrysta wšitkim wšitko być chcedźa, zo bychu wšitkich wumožili."

Po tutej rěči wozjewichu so wustawkia domjacy porjad měšniskeho seminara, porjad přednoškow so zdźěli, a regens (nawjedowar) a druzy wučerjo buchu hišće raz swjatočnje připowědźeni. Wuchodźowanje razej zwony we wěži kapały wozjewijo jandźelske powitanje, a tak rjec jako k dokónčenju skónčenych twarskich dźěłow a k spočatku powołanskeho dźěła seminara modleše so dostojna zhromadźizna: Angelus Domini.

Při najkrasnišim mejskim wjedrje miny so cyły swjedźeń na dostojne a pozběhowace wašnje. A hdyž móžachu sobi hosćo wokoło khodźo připrawjenje nowe wustawa wobhladować, to bě jenoż khwalba a připóznace tohole přihódneho a z wulka założeneho dźěła słyšeć. Z małej hosćinu skónčichu so swjatočnosće.

Z wuhladka Serbskeho Domu.

Wotewrju wokuješchto wuhladka, so bych ras ja nowojscemi ſlědźił, ale — pšeſołbanezy — to je ſmna. Lodowi muſojo chodźa nam tola hišćeze pokazać, ſchto samoſa a woprawdźe móža na ſwój ſkutk hordźi być. Wšešze žu też menjenja: Pak prawje pak ſ zyla niz! Nam pak to — lodaczkoo— žo njeſpodoba, pšeteż ſ prénja je nam ſyma na porty a na wuſchi a ſ druha ſeſchkodźa naſchim roſtlinkam w ſahrodźy, tiž ſmy w poczе ſwojeho wobliczа žadźeli a wěſze cžehodła? So bychmy też nješchto žnjeli a tak mjenowanu na vitamina bohatu zyrobu, cžerſtwu wužiwacz mohli. Tuž, wy lodaczkojo, budźeze pſchecžeſtniſchi a njedyhajeze tak jara lodowje. Hapreja je naš doſć kſiudowała. W meji chcemy ſlónczko witacz, niz ſneh, chcemy ſo radowacz ſ zylej wutrobu a niz domach ſedźecz, ſa kachlemi huhotajo. Prajeze: Cžehodła cžiniceze wy to? Lodaczkojo, mějeze ſo ſ próchа!

Luba cžitarka, luby cžitarjo! Chcezeſi-li nješchto rjaneho a wošchewjazeho widźecz, dha podajeze ſo k Rybarſkim wrotam a pohladajeze ras po ſkhodźenkach dele na prawu ſtronu k muri ſo pſchituſaju pyſchnu thžku, wo kotrejž Wam w jenym ſe ſaſchtich wuhladkow piſach. Tu je boſowny kčžw do woprawdźiteho raia ſakuſkał. S módreho kwětkoweho morja hlada nejna běła khžka ſe ſwojimi cžornymi hrjadami kaž konjerka. Taike nješchto dyrbicze žeby w dnjach pſchichodneho tydženja, hdyž ſtónczko ſaſo rjenje ſwěcži, wrbhladacz a nieſjeceli ſprózni, ale lacžni ſa rjanoſcemi pſchirodu, dha ſtupajeze po ſchodach dele, nimo thžzi tuſtarncže, tiž ſydli pknje w ſelenym pſchéſtrjenju trawy, kaž domowna kwětka, krocžeze nimo ſtareje wodoweje wěže pſches móſt, winiceze ſo na prawo a dźiceze po rjenje pſchipramjenych ſkhodźenkach horje na Hrodźiſchcžo, pohladajeze dele na Schprjewju a horje na Budyſchin. Schto wuhladacze pěknego? W ſahrodźach pſched khžkami kčžže bóſ. Dolina ma napohlad kaž módrokwětny raj, wobſrjeſzena ſ kotreho ſtéborni ſo Schprjewja, wobrjeſzenej na druhej ſtronje ſe ſelenym pſchéſtrjenjom, ſkalnym wobłukom. Pohladajeſch-li horje k ſkalnemu wjeczheſ ſ hrodom, ſ wežemi, ſ roſpadankami Miklawſchka, na ſtare murje, wſchudźe ſirowi módrina ſ tucžikow a ſchkałobow. Mózeſch-li žeby rjeńſchi napohlad pſchecž hacž tutón, bdźeſ ſo tmary ſe ſtarodawna tak nježnje, twětnje wobwenzuje. Taiku kraſnoſcz politiki jeniczkn nałěcžo w naſchim praktarym Budyſchinje. Riana je naſcha domiſna!

K wobhladwanju ſu też naſchi hoſcženzarjo! Zim ſo nałětny cžaſ drje tak prawje njeſpodoba a wěſze cžehodła? Dokelž njepſchitidu ludźiczkoſo na piwko. Mſchelake wabjadła žeby kumpſka, ſo bychu ſ ſwojemu prawei pſchiſchli a tak cžitachmy w nowinach, ſo ſarjadowa ſo w Palaſtowej kofejowni na Khežoriſkej dróſy mytowanje najſajmawſcheho muža! Sekſchcže, muža, niz ſonu, — to chze nješchto rěkacz! A ſchtó bě w tutym padźe ſudnik: Jónſa, Na cžo ſmět dźenſa njepſchitidże. Chzuch wſchak le ſtam hicz a wot njeſnateje rjanolinki ſo jako rjanuſchk wolicz dacz, ale — ale — tajka wěc ſwiſnuje ſtajuje ſ pjenjeſami a moja móſcheſi, ach prajmy lépje móſchnicžka, cžekpi pſchezo hiſchcže pſche pſchepadowaju khoroſeſi; je potajtim ſtajuje próżna! O ſo by też bo njeje ras wětr płodnoſcje ſaduk — niz khłodnoſcje. Schćeſch bych ju wotewrił, ſo by we wſchěch kuczikach ſo ſaſypnyłicz mohła! Nětko wſchak też bo njeje wětr duje — dokelž je próżna. O ſo b ntej w tutym dyhſlacžnym kucžiku naletna płodnoſcz ſo ſahnehdźika a to — na pſchezo. Pſched ſmjerſtom chzył ju ſchlitacz ſ woběmaj rukomaj. Radoſtnje bych do njeje pohladnył, hdyż ſo tam wſcho žłeborni. Nětotre papjerki wſchak mohli ſo tam też załnehdźicz — te bych ł nuſy hiſchcže też měł. Tuž — wětſiko duj płodnoſcz — niz khłodnoſcz a próżnoſcz. Potom, hłyſchcže, by dhże wot tajteej rjanolinki w Palaſtowej kofejowni wobdźiwacz dał, wulwolicz dał, a ſ njej dobru kapu ſtrěhnyt; ſchto bych jej pſchi tym rjekł: Holczka luba, njech je muſojow mało a waż wjele — hladajeze pſchi hońtwje ſa muſjom jenoż na powaſhu, dokuż wutrobu a niz jenoż na mjeſwocžo. Riana ſajimawa larva ſakrnje cžaſto ſchpatnoſcz toho, ſchtoż pod njej je a tuż ſebźbuj, ſtota rajnolinka. Schkleicžka by rjenſcho klinczała, wutroba ſpnczała! —

Na mejumjetanje w Sserbach, hłyſchcže, chzył ras hicz, dokelž wuhladam ſ wuhladka w mnohich ſerbſkich wſiſkach rjane wyſoke meje k njebju ſahacz, pěknje wupyſchene ſ bantami, we wětſiku ſo ſołmiazymi. Alle tuſbi krajenjo, krajanki, na mejumjetanje chzu hicz, niz na „Maibaumwerfen", ſerbſke ſpěwy a reje dhu hłyſchcež a widźecz a niz hewrſekanje a ſkakanje, kaž we bludnoſczi.

Tuž luba ſerbſka młodźina, maſch-li taiſke mejumjetanje po dobrym ſerbſkim waſchnju, dha mie pſcheroſch. Zyle wěcže pſchinidu a bych-li ſo trasch nihdże ſ traiom ſtak, nó, na perik njeboh hladał. Dobru kapku a dobry ſorczik bych Wam wěcže papſchał, pſchetaż, njeſſyhm-li runje ſ Dawarjez ſwójoh, mam tola ſa dobry ſerbſki poczink dobru, pěknu darniwu wutrobu.

Tuž bratija, ſotry, dajcze ſerbſke meje po wótzow waſchnju a potom ſmēcze ſ połnym prawom wyſkacz:

O meja, meja luboſna
Kat pſche wſcho rjana žiw,
Pachołoch nam do kona
Wabiſch mile ty.....

Cemjerec Wórša.

(Wobras ſe wžu.)

Cjemjerka ſadźeſche rěpu. Pſchi tym wotmeńjeju ſo roſhort a ſaſy ſo ſmérowa. Pſchi tajteej ſuchocze njemóżeſche nicžo roſcz. Pětr drje doprědka wodu liſeſche, ale tak ſo hiſchcže hubjeſiſcho ſadźeſche. Horjeka bě lute błóto a pimpuż a nutska ſuchо ſaſ popjeł. Tak ruczе hacz Cjemjerka kolicžt wucžeże, ſypnu ſo dźera do hromadki. Tuž bjes dźiwa, ſo ſo roſypri kaž honacž a Pětrej ſaneje wotmołwy wjacy njeda.

Sa khwilku pſchihdże Wórſcha: „Macji, pój thęts nuts, cžěſto hižo ſ dźeże běžt." — „Njeſſy hiſchcže pěz ſapyrita?" — „Nó, njeczini ſo to hakle potom, hdyż je cžěſto wuwalene?" — „Ně, taitale ſtupa koſa!" wuſunu ſo macžeri a běžeſche thęſtje nuts.

Pětr ſo też wjedrowiży hněwa. „Khóts cžert a hela! Tajkale wótkomnacže lět ſtara kaldona mohła tola ſama pjeż. Pój, ſadźej tu!" „Najprjódy dyrbju dohotowacz", ménjeſche Wórſcha a ſo ſhubi. „Haj", ſwarjeſche a morkotaſche Pětr ſa njej, „jutſje pał ſu wěcže reje a to dyrbja ſo rejowanſte ſtuntry pſchi wſchém nuſnym dźele najprjedy wubłotowacz? By-li ſnaimjeſicha kruta drasta bya. Sserbſka ſo tym kacžkam wjazu njetubi a tak powěcžeja ſe némiku na ſchiu, taku cžeńku a wjetku, cžeńſchu hacz pawczina. A du-li na kruchi, dha ſo hiſchcže ani ſa hadreſchcža njehodźa."

Ale naſcha Wórſcha nicžo ujeſkhſchcže. Wěſche jenička dźowka a cžinjeſche ſe ſtarſchimaj, ſchtoż chzyſche. Jako maku holzu dyrbjachu ju trucžiſchcho wocžahnyc. Dachu ji wſchu wolu a dokho njetrajeſche, dha hižom jako dźeſacžkětna nana a macž wobkńjeſeſche. Ale we ſwojej ſaſlepjenoſczi a wopicžej luboſczi to njedowidźeſchtaj. Nětko běſchtaj wuhraloj a niemóżeſchtaj ſe dźeſchtaj. Nětko běſchtaj wuhraloj a niemóżeſchtaj ſe dźeſchtaj. Nicžo wjazy wucžinitcz. Wě hotowy jeczibjel, ſtajeny hołz. Jeniczke bě, ſo na ſwoju drastu dźerzeſche, wěſo némſku, kaj bźeń ſo mnohim „modernym" ſwerbita ſda ſaſtarſka być. Hewak na wſcho hwiſdaſche a daſche ſamo Boha lubeho Knjeſa dobreho muża być. Mějeſche prawdźe ras łóſcht k dźeku — huſto ſo to wob dźeń njeſtawaſche — dha najradſcho ſe ſtarym ſchumelom karkowaſche abo pinzu běleſche, radſcho hacž by macžeri we domjazym pomhała. Wſchelake hłupoſze cžinicz, wjecžor po wžu ſo łóſticz, ſ hołzami ſo noricz a jim klubu cžinicz, to bě jeje najlubſche dźeło.

Potom donjeſze ſtaru dejnu dójicžku ſ pſcheſadu, kotruż bě Khata ſtejo woſtajiła, ſ hattej a naſtaji ſo też na dompucz. By-li tola kuſk deſchcža pſchiſchło! — Tu, hdyż běſche pſchikupny hnój mjetak, ſtejachu ſita zyle hinak, hacž na tamnym kruſche. So by ſo ſóżdy pſcheporajacz mohł, ſchto duſnyt wicho ſamóże, běſche pſched někotrymi njedźelemi pſchi puczu dwě drjewjanaj tafli do zita ſtajił. Na jenej ſtejeſche: „Tu je ſo ſ amoniakom hnojiło!" A na druhej: „Tu njeje ſo duſnyt mjetał." Kozorej Willi dźeſche runje nimo a „duchſtabérowaſche" jenu tafliu. (Sserbſki wſchak tłmanje cžitacz njemóżeſche) „Nó", ménjeſche Pětr, „njewidźiſch napadny rozdźěł?" — „Haj", napſcheczíwi ſnuſnoſ ſo poſmérkuſo, „widźu woprawdźe. Ale dži mi ſ twojim amoniakom." A ſmějo dźeſche dale. Pětr cžini dokhe mjeſwocžo. Schto dha tón po prawym cžyſchche? Nadobo pohladnje na tafliu. Khóts dracz, ſchtó bě to ſworak. Tafli běſchtaj ſamènjenej. Dźeſche naſpjet a wobhlada jej druhu taſliu. Tam ſtejeſche, kaž by jeho nětko hanicz chzył: „Tu je ſo ſ amoniakom hnojiło." Spěſchnje pſchinjeſze wſcho ſaſy do rjada. Nětko haſle ſo domaſa, cžehodła mějachu jeho w poſledním cžaſu tak ł korje ſe ſwojim amoniakom. Hdyż to doma powědaſche, ſunu ſo Wórſcha ſpěſchnje ſ ſtwinnymi durjemi, hewak bě ſnadź nan ſa tym pſchiſchoł.

Nózny ſtrażnik dujeſche runje dwanacže, hdyż chzyſche Wórſcha ſ komorzynym woknom nuts ſaléſcž. To réka, to dyrbiſch ji wotſtajicz, hyrnjež ſo bóle ſ muſkitimi norila, ale ſo jedyn ſmět ſ njej domoj hicz, kaž to druſy cžinja, to pola Cžemjerez Wórſche njeje. Druhe holzy pſchezo ménja, ta budźe ſo tak dokho ſ hołzami noricz, doniż njebudźe jako ſtara holza ſedźo woſtacz. Wěſo, mějeſche łóſu hubu, ale nješchto wopacžne na nju nichtó prajicz njemóżeſche. To ju druhe, kotſiż pſched ludźimi cžinja, kaž njemohłe wodu ſamucžicz, wo wjele hóriche.

Potajtim — chzyſche ſ woknom nuts. Kocže ſmorze! Wokno ſo njewocžini. Hacž dotal wona wokno jeno pſchijacžini, ſtaji pſchłuſche runje dele a tykny pſchi jeno nékaiku japałku. Alle to ſo njeroſtama. Nan bě njenadźijny do komory pſchiſchoł a wokno ſawrjeł. Haj, ſchto dha nétko. Tam, hdyż ſtarſchej łeſeſchtaj, ſ kamuſchkami do wolna mjetacz — pſchi tym mohło ſo wokno roſbicz kaž wóndano we Wonezach —, to njeſdże. Njeſmětaj tola wódźecz, ſo podźe ſo domoj ſchnórі. Alo pola njeju ſ woknom nuts ſaléſcž? Jeſli zyle mjeſzo cžini, ſnadź njeſtyſchitaj. Potajtim do dźeła! Ach, ty mój luby bożicžko, běſchtaj ſez muchaze wokno ſaſtajiłoj. Nětko tu ſtejeſche każ wol pſched nowymi wrotami. Nerwoſnje jědźeſche po paſu a błuſy. Wódła ſtejeſche ſuchowy ſud ſ wodu. Najaſtra rano chzychu ſnadźenej rejе pſchtiwacz. Wórſcha ſej khwilku pſchekładźeſche. Haj, ta wężka pónd̀ze. Riż, raz — wucžeże knebl ſ ſuchoweho ſuda a ſtkowa ſo łpěſchnje ſa łoſtiej łabłuczinu. Woda jeno tak pleſkotaſche. Pětr wotucžł. Myſleſche, ſo ſo dejcžcžit dże. Kucže bě deleka. Khóts ſnebł nuts tykny. Wjeſtchi dźeł wody bě żno mubéżał a běżeſche po dworje. Hacž też to ſu tucži woraſkawi hólczíſka mijdźecz. Nicžo. Hdyż khežne durje ſacžini, dovomni ſo, ſo Wórſcha hiſchcže domoj hyc njemóże. Dźeſche do komorki, tykny elektriſku ſwężu. Naſcha Wórſcha leżeſche

Na dalokich pučach.

K. B. Šěca w Sowrjecach.

14] (Pokračowanje.)

A hdyž bě so wšo to stało, štož tuta wuley zajimała bajka powěda, na tutym měsinje ja nětko stejach, a hdyž tež bě to jenož basnička, dha tola spodźiwne začuća mi přez wutrobu čehnjechu, a moje mysle zastachu při starej wěrnosći, zo so nikomu Paradiz sam wot so njezamknje, ale zo jón kóždy ze samsnym njerozumom zhubi.

Zlatorog pak nětko delkneh steji, nic kozoł, ale rjany hosćenc, tuž chcemy zastupić a so posynić. Wšelke sym na mojich dalokich pućach widźał, wjele rjaneho, jara wjele, tak pak so mi niče lubiło njeje, kaž tónle Planinski raj, dopomnich so na swj. Pětra słowo: „Tu je derje być, chcemy sej hěty twarić!" Mam hišće přeco horce žadanje po nim. By-li tak rjany hotel pola nas na tak luboznym měsće stał, by wšešе při puću k njemu wjacy hač jena tačka ludźi wabiła: „K hotelu smolana ławka", snano też něšto mudriše; Zlatorog pak wita swojich hosći: „Nazaj, nazaj, na planinski raj!" Z tym česća Slowjency jenoho z najwjetšich swojich pěsnjerjow, kiž je tute słowa pisał. Mi bě, jako bych Rojenicu z cunim hłosom nazdala słyšał: Dźi a praj waším ludam: Činíće to tohoranja!" — Kaž hižom spomnich, hotel Zlatorog na wobšérnej runinje leži, ta so cyła pisanješe z rjanymi kwětkami, tu a tam też nizki kčrěk steješe. Tuta wulka łuka je prjedy nětdy też jězor była, ale w běhu lětnjasow su rěki, kotrež po sylnych njewjedrach a hdyž naléto sněh nahle taje, so z horow dele kidaja, z hromadami pjeršče a kamjenjow do jězora nanosowše a na hornim, widźomnje też na delnim kóncu wupjelniše, a dźiwja woda, kaž ju w Alpach mjenuja, to hišće lěto wot lěta čini; njech so hišće snano sto tysac lět minje, potom budže rjany Bohinski jězor, a z nim wjele druhich, docyła zanjesony, a Sowica přez wulku łuku poběhnje. Mi je wšudźom na mojich dalokich pućach wuley zajimawe było na to kedźbować, kak je w přirodze stajne přeměnjenje, kak so hory poniżeja a doły wupjelnjuja. Štož hdy do rjaneho města Bocen w połodnišej Tirolskej přindże, njezabudź na blizku horu Kalvarienberg hić, wot tam k połodnju a k wječoru wobšérnu runinu, a dokoł wokoło su wysoke hory. W starodawnych časach bě to wulki jězor, ale w běhu wjele lětnjasow su jón tři rěki, kiž hišće tam dźensa běža, Etsch, Eisack a Talfers, z pjeršću a kamjenjemi cyle wupjelniše. Wjacy wo tom powědam w nastawku „We Alpach".

W hotelu Zlatorog bě tójšto ludźi, zwjetša wosobne žony a dźěći, najskerje na léčowanju (Sommerfrische). Njerozumjachmoj jim niče, dokelž słowjansky rěčachu. To mje mjerzaše, nic pak, zo so woni w swojej maćernej rěči rozmolwjachu, ale dokelž sej na to pomyslich, zo pola nas docahnu wjele Serbow, kiž chcedźa něšto wjacy być, mjez sobu a ze swojimi dźěćimi serbscy njerěča, dokelž jim to zaslepjenosć a wopačna mudrosć njepřida. Žony a dźěći mějachu tam cyle *hromady* *bramboriskow* ležo a plećechu a wjazachu je do wěncow a kwěcelow. Swarjachmoj serbscy a němscy na nje, dokelž mějachmoj za njerozum, tak wjele nježnych kwětkow njetrjebawši wušćipać. Njewědźachmoj tehdy hišće, zo tam bramboriki wšudźom dyrbja wotrosć, a zo su tam bramboriki wšudźom hdyž sej něchtó wulke łónco sobu wozuje. Štož smój w Zlatorogu jědloj a piloj, bě wšo jara dobre a nic drohe. Po łucy dale kročo, přindźechmoj k Sawicy, kiž swarju a šćebotaju do jězora khwataše, kaž by před skałami čěkała; při njej horje stupaju stejachmoj skóněnje před Triglawskimi *skalnymi* *sćěnami*. Bych wam rady wopisał a rozestajał, kak hobrske te su, ale jow kóždu mórа zapowědźi, a kóžde słowčko je podarmo. Wulke skały na Čornobozy a Hromadniku su pornjo nim małe kamješki, a tysac króć wjetše skaliska w sakskej Swicy kaž knotwiška. Sćěna bě na jenom blaku hač horje roztorhnjena, kaž by wužrana była; tak bě hłuboki kut nastał, a nazdala přihladowachmoj, kak w nim mócna Sawica ze 60 metrow wysokosće dele pada, tu a tam so na kamjenisku rozrazo. To bě hołk a šumjenje, zo swojeho słowčka słyšeć njebě.

Ale hdże so to z horow telko wody nabjerje, je tam tak wjele žórłow? Haj, dźiše tam pohladać, a potom mi prajće. Rady budźichmoj Triglawej na ponošk zalěžoj, ale to njeje tak jednore, kaž by z Nosačic na Wusmužowu horu šoł. W pućowańskich knihach su tři wšelake puće na njón wopisane, jedyn přeco wobćežniši hač druhi, a přispomnjenje „Nur fuer geuchte Bergsteiger" ći dosć praji. Hdyž teć čerwjene smuhi na kamjenjach tu a tam pokazuja, hdże maš hić, njeje tam tola žanych wutwarjenych abo wuteptanych skerjow, a cuzy pućowař samuhtki na wjerch njepřindźe; nětdże so tola zabłudźi. A to je tam jara strašne; na nahłych wotwiskach trjebaš jenoż z jeničkej kročelu wopaki stupić, tuž so wobsunješ a suwaš a mjetaš a přećiskuješ do hłubiny dele, a hdyž potom nětdże mjez kamjenjemi leżo wostaneš, njejsy jenoż rozbity, ale zabity, a dźiwje kozy ći na pusty wječor přindu. Komuž so lohko w hłowje wjerći, njech so tam horje njedrapa, a też cyle strowy bjez wjednika na wjerch njedocepěje, a z blakami je tam hišće tak šibjeńene a strašne, zo dyrbliš dwoju mšć. To pak do pjenjez pada. Tež sej njemyślće, zo sće k wobjedu zaso w Bistricy, hdyž běšće so po sněhdanju na puć dali. Jeli derje stupaće, sće hakle za pjatnaće hodźin na wjerchu, tuž za cyły wulět dwaj dujej trjehaće; na třeći dźeń mózeće wodychować a sej kožu płatać a na skórnje hladać, přetož to su też bolace.

(Pokračowanje sćěhuje.)

w najhłubšim sparje. Dha drje je na wječor mjelčžo ho horje podawa.

Najajtra, mjenujzy njedźelu, počza ho deschczowacź a njepschesta zyliczki dźeń. To běsche wotschewjenje za Wóju stwórbu. Kak cźerstwje wscho stejesche. Pětr hedźejsche ſ trubku pschi wokuje a hladaschе, kak so huźy we łuźi kupaja. Macź płatasche nohaizy a wobaj so radowaschtaj nad pśódnym dnjom. Wórscha pak hedźejsche w ſwojej komorzy a ſo dreſejeschе. Wź ſej tola nźchto pscheplakla. Dla wody wschat namaj niebź, hdyž ſo dźenſa tak rjenje deschcźi bźe. Ale woda bź ſ vinzynym woknom na bérny bźežała. To bź nana tak rosnjerſało, ſo Wórschi por ſelenych wotſoži. A to dźowzy, niž bź ſcrała k ſcitwje, schtož ſo hewak po zynych Serbach naſtawa. Abo tola? Tuź je bies dźiwa, ſo ji dźenſa mnźle na reje njendźechu a radſcho w komorzy wośta. Hacź budźe to pomhacź?

Naléžna próstwa.

W smažniku, prażniku a žnjeńcu je w Frankobrodźe wulka internacionalna wustajeńca pod heslom: hudźba w ziwjenju ludow.

Tež my Serbjo smy přeprošeni, so tam wobdźělźi. Wšo, štož ma na serbsku hudźbu poćahi, tohodla hromadźu a tam póscźelu. Jedna so wo stare a nowe hudźbne rukopisy, ćišćane hudźbniny, wobrazy (našich hudźbnikow a hercow), nastawki wo hudźbje, spěwje, hudźbne nastroje; trjebam wulke a małe husle a měchawu (dudy). Štó by tak dobry był a wěc podpjerał k česći našoho naroda? Garantiju přewozmje město Frankobrod. Sym dźakowny za też najmjeńši přinošk. Podpjerarjow wěcy prošu, zo bychu mi přez dopisnicu bórzy zdźělili, z čim mohli poslužić. Bych sej po wěc potom přišoł. Ale spěšnje dyrbi wšo bić. Kónc meje přińdźe sej tamniši spediter ke mni wo zhromadźeńki. Štó móže stary notowy wudawk (1847) hymnow J. Kilinna podać?

W Drježdźanach, Feldherrnstr. 6, II.

Bjarnat Krawc, kral. hudźbny dir.

Zapósłane.

Na zapodaty dopis w čisle 109 Serb. Now. přećiwo dobrowólnej wohnjowej woborje w Radworju dowolam sebi skhowaneho pisarja wopraśeć:

Kak sebi tón knjez abo ta knjeni mysli dla zwučowanjow, hdy měše so tute naležpe wotměć?

W swj. póśe so njepřihodźi haru hnać a hewrjekać, kaž to naš česćeny přećiwnik jako dobry katolski křesćan (tajki drje wón tola je) mohł wědźeć. We rjanej młódnej meji to też njedyrbimy. Mjez Božim Cźłom też nic. Potom přińdu bórzy synowe žně, hdźež naši ratarjo wot ranja 3 hač do wječora 9 hodź. dźěłaja a potom hišće pruhować, to sebi tola nadźijomnje naš najwjetši njepřećel wot nas žadać njebudźe?

Abo měni snadź wón wožně srjedź poł dnja? To bychu naši Radworčenjo rjane woči činili.

Potom je zaso nazymne dźěło a zahe ćma. W zymje sebi wón to tola wot nas njeżada!?

Štož nětko nyšpor samón nastupa, hišće naša „fajerwera“ żenje přećiwo cyrkwi wustupowała njeje, kaž to tón skhowany knjez přećiwo našej wohorje šćuwańscy wudawa. Wobora hišće nikomu prajila njeje, zo njedyrbi k nyšporu hić. Smy w meji dwě zwučowani měli, nyšporow bě jich hižo 13. Měnju, jeli na to přińdźe, zo te 4 razy za cyłu meju njedyrbi žane zwučowanje być dla nyšpora, dha my to też dźeržeć niebudźemy. Štož ja wěm, druhe dny naša wobora też k nyšporu khodźi. Bychu-li wšitcy fauni khodźili, by to hišće rjana lićba hromadźe přišła. Ale su też hišće wšelake druhe zwučowanja, wo kotrychž wón mjelči. Naše dla knjez farař cyrkej zamkać njetrjeba, my zaso přińdźemy.

Po jeho měnjenju smy my ći najwjetši njewěrliwcy, kotříž docyła wo Božich słužbach ničo wjacy wědźeć njechadźa, do tych pak so my jako katolscy křesćenjo hišće ličili njejsmy, khiba my to njerozumimy, tak nam wodajće naš njerozum.

Štož to mylenje w cyrkwi nastupa, sebi ja myslu, zo je wón najskerje sam też k nyšporu hić zabył, hewak wón docyła w našej cyrkwi žane „ruće“ słyšał njeby.

Je-li pak so tón bojazny knjez powołany čuje, našu woboru nawjedować, abo jej z dobrej radu k rucy hić, my jemu radłubje jene komando abo też cyłe wjednistwo přewostajimy. Před pobanstwom so njetrjeba bojeć, přetož mamy na čole stojo te rjane hrónučko: „Bobu k česći a swojemu bližšemu k pomocy“, a to chcemy my też z našimi pruhami přeco bóle do praktiskeho dźěła zaplesć, to daj Bóh!

Skhowany knjez pak njech so z nami zeznaje, přetož my njekusamy.

Jurij Brankačk,
tukhwilny wjednik Radworskeje wobory.

Wusudźenja.

§ **Shromadny kawnišći ſud w Budyšinje.** Sa lekarjow a haptyrkarjow łajimawy pad dowjedźe k jednanju pśeśiwo haptyrkarſkemu provizorej Korli Güttlingerej a wobsedźerjej haptyki Pawołej Hannemannej ſ Kamjenza. Wobaj běschtaj wobſtorjenaj, ło staj hotoj wina na žmjerczi nahle ſemrěteho 43lětneho wołenjeneho ſtatarja Jurja Wagnera ſ Kamjenza, kiž je 7. dezembra wumrěł, dokelž njeſtaj we ſwojim powołanju dosć kedźbliwaj bytoj.

Wobaj wobſtorjenaj wotpokajowaschtaj tózdu winu. Praktiſki lékař dr. med. Berger w Kamjenzu běsche wječor 7. dez. 1926 Wagnerej na ſchiji ſaćeſkſnu ſ operaciju wotſtronicź chcył. So by měſtno pohiuſchił, běsche Wagner do Hannemannej hapiki po Suprarinowe roſpuſchczenje pósłał. To je provizor Güttlinger w njepschitomnoſći Hannemanna po rezepcze pschihotował. Rezept běsche w pschitrótschenej formje pisany. Güttlinger pak je rezept po ſłowje ſrosumił a tohodla pschepinene lekarſtwo pschiprawił, kotrež, dokelž pschi nałożowanju do krwě pschińdże, žmjercź pschinjeſe. Jako běsche dr. Berger wječor lekarſtwo natožił, běsche Wagner ſa nékotre mjeńschiny wumrěł.

Po wobſtorjenje leżeſche Güttlingerowa wina w tym, ło njeje pschikrótschenej rezept ſrosumił. Hannemann pak je ſobu winowaty, dokelž je, prjedy hacź je wotešchoł,

Hospodarski rozhlad.

Sobotu 14. meje 1927.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,215	100 pólsk. markow	—
jendźelski punt	20,474	100 čěskosl. krónow	12,483
100 šwajc. frankow	81,06	100 franc. frankow	16,515

Na Berlinſkej burſu, kaž na druhich hłownych burſach Němſkeje, ſo dotalna ſchěroko ſałožena ſpekulazija we akzijach ſ wulkim ropotom ſpuſny. Kurſy bijachu, hač wadachu, bjes ſadźerjenja dele. Swonkowna pschiržina tuteje woprawneje burſoweje kataſtrofy bź wobſamknjenje ſtatneje banki na ſaſtajenje akzijow žanych pjenjes wjazy poſčěſowacź. K temu je ſtatna banka nuczena, dokelž wutrajni pjenjezniny ſ Němſkeje ſwoje pjenjezy wróćo bjeru. Tu ſpda mjenje danje hač ... ſchelacy maja pjenjezny a danjowy poſłužku naſcheje ſtatneje banki ſa njemudru. W naležeje je ſtajnje wjele pjenjes trěbnych. Se ſnižењom danje ſu wutrajne pjenjezy roſcźahkaſe. Njedoſtatk pjenjes jewi ho też w druhich wotnoſkach naſcheho hoſpodaſtwa.

Produktowe wiki ſapiſchachu wežera tehorunja ſnižowanje žitnych płacźiſnow. Pschenźa pschihadźi 20 pj. a rožka 15 pj., wowſ 5 pj. W termiſnowym witowanju bź ſpadowanje płacźiſnow hiſchcze bóle cźuczíwe. Zentnar płacźeſche wežera

w Drježdźanach (ſaſkł. póndźelu):
pschenźy 73 kg. 14,75—15 hr. (15,15—15,40 hr.)
pschenźy 69 kg. 14,50—14,57 hr. (14,50—14,75 hr.)
rožki 69 kg. 13,30—13,55 hr. (13,50—13,75 hr.)
rožki 66 kg. 12,65—12,90 hr. (12,85—13,10 hr.)
jećźmjenja nałtnjeho 13,40—13,90 hr. (13,40 hr. hač 13,90 hr.)
jećźmjenja nałmjeńſcheho 11,75—13 hr. (11,75—13 hr.)
wowſa 13,10—13,35 hr. (też tak).

w Bertinje:
pschenźy 14,60—14,80 hr., rožki 13,40 hr. hač 13,75 hr., jećźmjenja nałtnjeho 12 hač 13 hr., nałmjeńſcheho 11,50—12 hr. a wowſa 11,90—12,20 hr.,
ſaſkłeny ſchtwórk w Kamjenzu:
pschenźy 14,40—14,80 hr., rožki 13,25 hr. hač 13,50 hr., jećźmjenja nałtnjeho 12,50—13,50 hr., nałmjeńſcheho 12 hač 12,50 hr., wowſa 12,25—12,50 hr.
Bérny 6—6,50 hr.
Libjała 3—7 hr.
Proſata 14—20 hr.

w Shorjezu:
pschenźy 13,50—14,80 hr., rožki 12,50 hr. hač 13,60 hr., jećźmjenja nałtnjeho 11 hač 13,50 hr., wowſa 12—13 hr., bérny 5 hriwnow,

w termiſnowym witowanju:
ſa meju: pschenźy 15,05—15,02½ hr. a rožki 13,80—13,85 hr., wowſa 12,15 hr.,
ſa julij: pschenźy 14,92½—14,87½ hr., rožki 13,05—13 hr., wowſa 11,90 hr.,
ſa september: pschenźy 13,50 hr., rožki 11,60—11,57½ hr.

Wiki wuſytkowcho ſtotu wežera pjatk w Berlinje (Magerviehhof-Friedrichsfelde.)

Pschihnali běchu 276 młodych dójkow a ſuczelnych krumow a jałojzow, 12 bykow, 10 wołow do cźahanja, 7 próſtnikow a 126 cźelatow.

Młode dójki a ſuczelne krumy płacźachu 260 hač 490 hr., ſuczelne jałojzy 220—460 hr. Próſtniki, ſtót k wjaſanju a k korm jenju 40—48 hr. po zentnaru žiwe wahi. Wubrany rjany ſtót ſe hiſchcze dróžſchi. Wiki bźchu mérne.

Na pschedań.

Jeja k nałażowanju hušnje a trutaze, knjeji dwór we Wrěſy pola Hodźija; italſke a kurjatka, Nokendorf we Niſkej, Budyſchſka dr. 24; Weber w Hródku, młynſka haša 12.

Blido, połcźka, dźeśaźy wós w Bitkopizach, Wrěſowa haša 6.

Sćuno, Lonzej bźſtarnja w Dubrawje pola Hródka.

Kolo motorſke, Kłoſa pola Cźecha w Nakezach.

Wós dźeržazy Lehmann we Wojerezach (Küſterei), we Budyſchinje na Schäfferowej haſy 241 na lěwo, na Nóžowej haſy 12 delka, Zybeliſka haša 10 delka, na Přeđařſkej haſy 11, na Mužakowſkej dróſy 936 (pſchi katoliſkim pohrjebniſchcźu).

Ranza pśenicźka we Wojerezach, Berlinſka dróha 7.

Hobanta w Budyſchinje, Nowołažiſka dróha 12 II na prawo.

Krmnje wyſokołuczelnej we Wojerezach, Haſchtrowſka haša 20.

Kóń ſylny 10-lětny, Hennersdorf w Budyſchinje, Fichtowa haša 4.

Pschihladaj pytaja:

Jutrownu Spiller w Bělej Wodźe, Shorjelſka haša 11.

Holzu do domu w Hródku, Wilhelmowa haša 17; Hopzyna w Hródku na Barſchcźowſkej dr. 3; łuczelcź nałyn pola Mužakowa; holzu do domu, kotraž móže waricź Röhrichtowe, Adlerdrogowniza we Wojerezach.

Pjekaſkeho wuržobnika, Schóna we Wojerezach, Bahnhofſtr. 14.

Krawſkeho pomoznika Berthold we Łaſu.

Bliodarſkeho pomoznika, Gebauer w Mérowje ſady Wóſebórka.

Esudnizy na pschekadźowanje,
póndźelu 16. meje 1927:
we Wulkim Cźiſku w hoſcźeńcu pschi dróſy dop. w 9 h. 15 twjerdnych metrow dołheho brjewa;
we Wutkich Sośarach w hoſcźeńcu pschi zyrkwi dop. ½12 Hodź.: Płokaza maſchina, pihańſki ſtroj, zentrifuga, a muźazej kotežu;
w Kulowje w hoſcźeńcu „K tſjom krónam“ dop. w 11 hodź. próchtrźbak.
pondźelu w 2 hodź.: 2 tonjej;
w Dubrjenku w hoſrźenju pop. w 5 hodź. ſchijaza maſchina a 2 jałojzy;
w Kulowje pſched radnizu dop. w 11 hodź. nowy kuchiński kamor;
w Nježwacźidle póndźelu 16. 5. dop. ½12 hodź.: Draſtny kamor ſe ſchpihelom, ſelezy ſtſchowny ſoſa. — Kupzy ſeńdu ſo na gmejniſkim hamcźe.

Škrowe depeše.

Produktowe wiki w Barlinje dźenſa dop. ¾11 hodź.: Wiki ſu mało wuwite.

Dop. ¾12 hodź.: Poždźiſche termije dźerja płacźiſny, hewak je ménjenje mérniſche.

Płacźizny na Barlinſkich produktowych wikach.
Žito a wolijowe ſymje po tuni abo 1000 kg hewak 100 kg. płacźizna po złotej hriwnje.

	13. 5.	12. 5.		13. 5.	12. 5.
Pšeńca	292-296	296-301	tuny	20-22,50	20-22,50
rožka	269-275	272-278	woka	22-24,50	21-24,00
nal. jećźmjeń	230-260	240-260	módre lupiny	14-15,50	14-14,50
nas. jećźmjeń	230-240	230-240	žołte lupiny	6-17,50	15-16,50
wows	238-244	240-245	zeradella	19-24,00	21-25,00
kukurica	191-194	192-195	raps. wosušk	15,80	15,60
pšeńć. muka	37-39,25	37-39,50	lany wosušk	19-20,00	19-20,00
rožana muka	36-37,75	36-38,10	poch. melasa	—	—
pš. wotruby	15,75	16,00	bérnj. kruški	34-34,20	34-34,20
rožane „	18,00	17,75	ſyno, 50 kg	2,50-2,90	2,50-2,95
rapa	—	—	rožana ſłoma	1,85-2,10	1,90-2,05
lane ſymje	—	—	pšeńčna „	1,10-1,50	1,05-1,40
hróch	27-30,00	27-30,00	wowſna „	0,95-1,20	0,90-1,20
pjeluški	20-22,00	20-22,00	jeńca „	0,95-1,20	0,90-1,20

Drježdźańska burza.

Pšeńca	295-306	bérnjace kruški	36,00-36,50
rožka	260-271	pšeńč. wotruby	15,50-16,00
nałětni jećźmjeń	268-278	rżane wotruby	16,00-17,50
nazymsk. jećźmjeń	235-260	pšeńčna muka	48,50-50,50
wows	262-267	rżana muka	41,50-43,00
čerwjeny dźećel	230-240	woka	28,00-29,50
raps	310-315	pjeluški	28,00-29,00
kukurica (Mais)	188-193	hróch	30,00-37,00
ſuche truhańcki	15-15,50	cokrowe truh.	19,00-21,00

Drobnowikowanske płacźizny w Budyšinje.
14. meje 1927 po hamtſkim poſtajenju.
Wše płacźizny ſo po złotej hriwnje zrozymja.

Twora		najniž. płacźizny hr.	najwyš. płacźizny hr.
Howjaze mjaſo z koſćemi	1 kg	1,80	2,40
Cźelace mjaſo	1 „	2,20	2,60
Skopjace mjaſo	1 „	2,40	2,80
Swinjace mjaſo	1 „	1,80	2,40
Tukrajny swinjacy ſmałc	1 „	2,40	2,80
Pšeńčna muka	1 „	0,52	0,62
Rżana muka	1 „	0,44	0,50
Khléb	1 „	0,37	0,40
Jédźne bérny	1 „	0,13	0,16
Rajs	1 „	0,48	1,20
Hróch	1 „	0,70	1,00
Soki	1 „	0,60	1,20
Amerik. swinjacy ſmałc	1 „	1,80	2,00
Sušeny potč	1 „	2,40	2,80
Dobre mloko	1 lt.	—	0,26
Jédźna butra	1 kg	4,00	4,40
„ „ wukrajna	1 „	—	—
Jeja	štuka	0,10	0,11
Jédźne buny	1 kg	0,40	0,60
Cokor, drobny	1 „	—	0,80
Petrolej	1 „	—	0,40
Kamjeńtne wuhlo (domj. tepj.)	1 ctr	—	2,10
Brunicowe briketty	1 „	—	1,20

Wićne płacźizny štwórtk w Kamjencu a w Lubiju.

12. V. Wšo po złotej hriwnje	w Kamjencu za 1 centa	w Lubiju za 1 centa.
Pšeńca	14,40—14,80	13 60—14 60
Rožka	13,25—13,50	12,75—13,40
Jećźmjeń	12,50—13,50	11,75—13,00
Wows	12,25—12,50	11,75—12,50
Syno	3,25—3,75	3,50—4,50
Słoma z maš. młóć.	2,00—2,50	1,70—1,90
Słoma k zaſłanju	2,00—2,50	
Słóma z ruku młóćena	3,00—3,25	1,80—2,00
Bérny pola ratarja, nowe	6,00—6,50	5,00—6,00
„ hač na żelezniću	—	—
Butra	1,90—2,10	1,00—1,10
Jeja	0,09—0,10	0,10—0,11
Pšeńčne wotruby	—	8 00—8,40
Rżane wotruby	—	8 25—8,75
Pšeńčna muka	—	2 00—23 75
Rżana muka	—	20,25—21.00
Prosata, wulke	—	—
„ srěnje	14—20	—
„ małe	—	—

rezept hotowy widźał a pjeza ke Güttlingerej prajił: „W Drježdźanach hmy to hinak cźiniłi." Wón pak žo njeje na dr. Bergera wobroćił. Güttlinger praji, so najspomnjenje na rezepcje „ja infiltrazitu anastesiju" srosumił njeje. Tole słowo ani w cźašu swojeho wuwuczenja ani posdźišo słyšchał njeje. Wón njeje wědźał, schto ma słowo prajić, a je šebi myślił, so chże jo dr. Berger swonkownje nałožiłi. Wón je wědźał, so je lěkař jara šwědomicźiwy a je šebi myślił, so lěkarstwo sam poczeńcźi. Lěkarstwo je zyle po słowach rezepta pšichrawił. Skrótšcheny rezept pišaca je lohtomyślnosću. Prawy rezept dyrbi dokładnje wopišchjeć, kak ma žo lěkarstwo měšchecź.

Hannemann wopišowaše Güttlingera jako jara lpuschczomneho provisora. Wón sam je wěsto 7. dezembra popołdnju rezept w knihach cźitał, njeje pak šebi pschi tym niczo myślił, dokelž njeje pschipišane było, k czemu ma lěkarstwo być. Schto ma słowo „infiltrazitu anästhesija" prajić, haptykarjow njewuchza. Kak žo lěkarstwo nałožuje a kak wone sfunkuje, bywa wěc lěkarja.

Tajny rada prof. dr. Schmoel z Drježdźan wupraji swoje dobrospósnacje, so je Waagner na naspytnienje tutoho lěkarstwa wumrěł. Wobšedźeł haptykt medizinalny rada Wittner-Wobšt je Žitawu rozkładje, so ma lěkarstwo, kotrež chce swoju awtomatiskemu cźišcź, na rezepcje dokładnje rospisaćź, kak ma žo lěkarstwo sestajeć. Někotři lěkarja pak pjeza rad mało pišchu. Jeli haptykar signaturu na wobalzu Supraresina njerozumi, dyrbi žo lěkarja wopraschecź. Też wobšedźeł haptykt, medizinalny rada Schnabel z Kötzschenbrody sastupowasche stejišcźo, so ma lěkař hač na milligramm rospominaćź, kak chże rezept pschihotowany měcź. Zaneho haptykarja njewuczja, kak ma žo lěkarstwo nałožowaćź. Ani Güttlinger ani Hannemann njejstaj njekedźbliwje jednałoj.

Ssud wobeju wobškorženeju bjes khóstow w u w i n o w a. Po pscheswědczenju njeje žadyn, ani dr. Berger ani haptykarjej, njekedźbliwje jednał. Dr. Berger je šebi myślicź mohł, so jeho pschikrótšcheny rezept we haptyzy srozumja a lěkarstwo prawje pschihotuja, kaž je žo to w Kamjenskej měšchczańskej haptyzy hižo stało. Güttlinger njeje rezept jako krótšcheny spóznał. Haptykař ma jenož z techniskim pschihotowanjom cźinicź, nic pak z nałožowanjom lěkarstwa. Hannemann je hakle shonił, k czemuž mějesche žo lěkarstwo nałožicź, hdyž běsche žo njeshožo hižo stało.

Kamtske wozjewjenje z Budyšina.

Delnjo-Hórczańska *gmejna* je wo dowolnosć prošyła, so šmóła šćežku sahnaćź, kotraž pola sahona cźo. 16 wot Budyschsko-Mužakowskeje dróhi na šrjedź puć z Delnjeje *Hórki do Šeršich wjesnje a pola sahonow cźo. 25a / 26* do njeho wuběhnje.

Schtóž ma nješchto pschećiwo sahnaczu, njech pschecźiwjenje sa tři njedźele wot dnja wudacza tuteho wosjewjenja na podpišane kamtske hejtmanstwo sapodo

W Budyšchinje, 11. meje 1927.

Kamtske hejtmanstwo

Měšćny zakoń wokrjesneho wobstaranskeho zwjazka měšta Budyšcina wuwiźa wot dźensnišcheho na cźornej deży w radnizy dwě njedźeli k wobhladanju. Wón stwori do mozy pschi jeho pschipowědźenju.

Měschczańska rada, wobstaranšći kamt.

Schórjewina kupańnja

budźe njedźelu, 15. meje 1927, wotewrjena.

Měschczańska rada, kupańnske šarjadnišćwo.

Ssuchi jil (Trockenschlamm)

je sažo pschi cźišcźeńi pola Wuriž bóstacź. Płaczišna we tuchwilu 50 pf. za kubikny metr. Pschipokazańki maju žo na hłubokotwarskim hamcze na Žitnych wikach wotewjacź.

Kamtske wozjewjenja z Lubija.

Do wikowańskeho sapiša na lońsko 278 je žo sapisało nałupało „Akziowu piwarnju w Lubiju", so šej *prokurje* pschekupza Maxa Hübschmanna w Shorjelcu a wobhódneho wjednika Hansa Leonhardta w Lubiju sachcej.

Serbska Ludowa Banka w Budyšinje

Telefon 3506 a 3507 **Filialcy we Wojerecach a w Khoćebuzu** Telefon 3506 a 3507

přijima pjenjezy na dań ze 4—7 procentami

Wobstara kupowanje a předawanje kaž też zarjadowanje efektow, **hypothekow** a wšě druhe bankowske dźěła

Tresor! **Pjenjezy so wuplaća też pola agenturow!** **Tresor!**

Wupjerki,

jenož dobra twora,

9/4 m 2,— 9/4 m 3,25

7/4 m 2.50 12/4 m 4,—

też hotowe zešite, ma

Andr. Kasper

A. Pilopp

w Budyšinie. Burglehn 11

Wšě druziny

hnojidłow

ma stajnje na składźe

Žitny dom w Kamjencu

wotnožka w Pančicach.

Rjana wysokosućelna **jałojca**

je na předań

w Minakale čo. 15.

Lěto stara **jałojca**

je na předań **we Łužcu čo. 8**

pola Njeswačidła.

Mloda wysokosućelna

čehniwa kruwa

je na předań

w Čornem Hodleriu čo. 49

Wysokosućelna **kruwa**

z 2. čelcom, kaž jara rjana sućelna **jałojca** z dobreho splaha, sprawnje bjarporočna, mataj tunjo na předań

Max Köhler w Nižej-Way a Paul Köhler w Njeswačidle

Też z ręznym skotom

móže so płaćiś.

Młodu kozu,

dobru dójku pyta

Navrátk w Kukowje.

Makulaturu

ma na předań

Smolerjec knihiśišćernja

w Budyšinje

Vogtl. gardiny

kupujeće jara tunjo pola

K. Erler w Budyšinje

na Žitn. wikach 11 znapř. hosć. „Złota Hwězda". Rěču serbski

Sym přizamknjenje

k awtomatiskemu telefonej

Pančicy čo. 340

dostała.

Ida Polandtowa

we Wotrowje.

Wšitke picowadła

Žitny dom w Kamjencu

wotnožka w Pančicach.



Proša čisło

2687

jeli maće mały nawěšk do „Serbskich Nowin".

Wupjerki,

ložowe nawobleczenja, płachty, tśenja, błidowe ruby, twjelki w znatych dobrych kajkosćach wosebje tunjo

A. Rätze a syn

w Budyšinje.

Wšě šulske knihi

dostaneće

w Serbskej knihańi w Budyšinje



Fotografowy Meister

ateljej w Budyšinje na Mjerjorsh. dr. 15

kaža wjedźeli wotewrjene

Zhotowjenje portrétow, wobrazow do pućowańsk. pasow, wobrazow za industriju, kwasnych a mjeńšćinskich wobrazow, hdź na wsach. Tel. čo. 2438.

Barby,

serščowcy, laki, pokósć (Firniß), šablony a wšelaku druhu molefsku potrěbu

wo wulkim a małowikowanju najtuńšo pola

Wintera, Bratrow Micrsch nasl. w Budyšinje

na Žitnych wikach 30. Telefon 2015



Phänomen-Fahrrad

Hižo přez 30 lět znate **zuamkowe jězdne koło**, kiž wosebje lohko běha a derje dźerži.

Zastupjerjo:

Ernst Scholz w Budyšinje

na Hornčerskej hasy čo. 27

Hermann Petschel w Nieswačidle čo. 19b

Walter Zimmermann we Łuzy pola Njeswačidła

Serbski Hospodař,

ratarske wulkowikowanske towarstwo w Budyšinje

Dostawamy w bliških dnjach nčkotre wagony

rjanoje, stroweje

symjeńtneje woki a pjeluškow

(čorny hróch) z pěrnjeje wukrajneje ruki a móžemy ju tohodla pomérnje tunjo předawać.

Tworykupowace towarstwo

w Budyšinje :: z. dr. z wob. ruk.

Dźensa sobotu 14. meje 1927, wječor we 8 hodź. budźe w hosćencu „K němskemu Kóžorej"

w Kulowje

zjawna zhromadźizna za konzumentow

— z předwjedźenjom swětłowobrazow. —

Zastup darmo! **Zastup darmo!**

Wo bohaty wopyt prosy **zarjadnistwo.**

Dołhe a krótke skórnje

ručne dźěło, ma jenož na składźe

Wobućowy dom Mark w Kukowje.

Štó nam pomha? **Tón,** kotryž při nakupowanju so na „Serbske Nowiny" powoła!

Mudri a kedźbliwi kołojězdźerjo kupuja jenož woprawdźite kajkosćne a přećelne twory a wola sebi kupuju **lohkoběžace**

Janko jězdne koło

Janko jězdne koła twarimy z najlěpšeje maćizny, kiž jara derje dźerži třilětne rukowanje. Tunje płaćizny.

J. Schiebak w Budyšinje

na Mužakowskej drózy 4.

Wuporjedźenja za jězdne koła, šijace mašiny a rěčacne aparaty.

Žane kłamy.

Wobhladanje mojeho hobrskeho składa rady dowolam.

Wokoło 250 jězdnych kołow na składźe!



Hdyž chceće

woprawdźe dobry wobraz

měć, dha dźiće do fotografiskeho ateljeja

Richard Hutha

mějićel Arno Lehnert

w Budyšinje

na Serbskej hasy čo. 13

Kóždu njedźelu wot 1/2 11—3 hodź. wotewrjene

Podzemske twary!

*

Wuwjedu wšitke podzemske, drainažowe, wodywódowe a wotwodźeńske dźěła a twarju też studnje

*

Jurij Zenda w Miłočicach čo. 17

pola Kamjenca

Wulki wubjerk! Najtuńše płaćizny!

płokajomna žida } w najnowšich
muselin } mustrach

Ličny barchent za kabaty, žonjace wobleki a košle

zasadk. košle zwjeršne košle

Macco-šaty za žony, mužow a dźěći

Hilger w Budyšinje

jenož na Seminarskej hasy 2

Złote a pozłocane **Slubne pjerščenje**

por wot 8 hriwnow

časniki we wšelakich rjanych wuwjedźenjach

kwasne dary — wuporjedźenja

Theodor Natuš, časnikař w Kukowje

Telefon Pančicy čo. 210.

Maćiznu k pólstrowanju

Walter Voigt w Budyšinje

na Jerjowej hasy čo. 3 - na Jerjowej hasy čo. 3

Wokhramt-li wół, mamty jemu najprjedy panochtu cjišce wjschkrabacź a wumyć. Sčnadź je žo jenoź ſ hospoźitkom schkrabnyć abo druhdy žebi teź wjschelake kjeſchki mjes panochty ſaſchtajja. We ſymſkim cźaźu žo ſ zyłu pſchahanja wołow hladamy. Cźaſto žo na ſmjerſtych, ſkałkopatych puccźach wordźiſchcźa abo žo wobžumu. Napadali nowy žnėh abo njeje-li ſmjerſle, możemy woły pſchahać. Wjeſtichi hospodarjo žebi nėkotre lėta woły dźerża, potom ſ ewakormja a pſchedadźa. S tym na nimi mjeźo njepſchiſładźa.

*Mały hospodaŕ ſwjetſcha ſwoje kruwy pſchaha. S tym ma dwoji wužitk: dźėło a mloko. Wėſo takle kruwy wo nėſchto mjenje deja, tola pak niź tak mało, ſo by pſchahanje ſe ſchkodu bylo. Jenoź najlėpſche dojſti nimamy pſchahacź. We mlokarńach žu ſwėſcźili, ſo je mloko tajtich kruwow tucźniſche hacź mloko tych kruwow, kotrėž ſtajnje w hródźi ſtoja. S tym je ſdobom dopokaſane, ſo žu takle kruwy ſtrowſche. Teź takle kruwy pſredy ſthorjeja hacź te, kotrėž pſchahamy. Cźahoza kruwa pſredy wobkłócźena woſ.anje a žo ſažo njekłócźi. Teź žo lėpje cźėli. To ſkónczńje naſchi hoſpodarjo žami wėdźa a tohodła je mnoſy jenoź dla tuteje winy ſapſchahnu. Druhdy móźemy žo ſamo dźiwacź, tak bórzy ſo mloda kruwa pornjo mlodym wołam cźahacź nawucźi. Wėſo žebi takle kruwy potom teź lėpſchu pizu ſaſłuża. Tohodła njech mjeńſchi hoſpodaŕ radſcho ſwoje kruwy pſchaha hacź by žebi konja dźerźał. Pola mjeńſcheho hoſpodarja kóń cźaſto cźiſty wunvſchk ſežerje, kotryž małe hoſpodaŕſtwo wunjeſe. Jenoź tam žo kóń wuplacźi, hdėž ma hoſpodaŕ pſches zyłe lėto, teź w ſymje ſa njeho dźėłacź. To je jenoź tajkemu móžno, kotryž pódła druhim na rolu jėdźi abo w ſymſe ſe ſwojim konjom takle dźėła wukonja. Teź ſ mėſtnami mnoſy byki pſchahaju. Hdėž je to móžno, je to ſkėtro wužitne, dokelž je byk ſylny a wjele wucźehnje. Nimo toho ma pſchahanje byka hiſchcźe tón wuſnam, ſo žo nam byk njewukorni. Móźemy jeho dlėje dźerźacź a tak na jeho potomnikach widźimy, hacź maju po nim dobre ſamowłaſnoſcźe. Pſchi tom žo byk hiſchcźe na ludźi a wokolnoſcź ſhwacźi a my žo jeho njetrjebamy bojecź, ſo by nėkoho ſbił. Wėſo mamy tajſemu cźahazemu bykej teź twſchėdnje ſtrój wowłź dawacź. Mnohi byk je cźaſto njemdły, hdyž nėchtó zuſy do hródźe pſchińdźe, a to jenoź ſ tym ſwiſuje, ſo njeje ludźi ſwędomny. Dale pſchijſpomnimy hiſchcźe, ſo mamy mėcź cźahazy ſtót we hródźi na dołhe ſwjaſany, ſo by po cźėſtim dźėle derje wotpocźnył.

Pizowanje młodeho ſtotu.

Po wotſtajenju žo młody ſtót wjſchelako wocźehnje. Wėſo młodemu ſkotej na prėnim mėſtnje paſtwa najlėpje howi a *to na ſuchich paſtwinach* ſe ſłódkimi trawami. Na paſtwje žo młody ſtót ſtrucźi a žane thorjoſcźe nimaju potom na njón taſi wliw. Stót, kotryž je młody na paſtwje był, je teź ſylniſchi. Dokelž może žo ſtocźo na paſtwje po ſwojej woli hibacź, taſ žo jemu teź dyhcźaze organy lėpje roſwija. Kdrej może lėpje w ſiłach dźėłacź. Tohodła młodemu ſkotej teź na paſtwje ſtajnje ſłodźi a wón ſpėchnje roſcźe. Trawa na bohatych paſtwinach wopſchija boſcź bėłkowin a njeroſtliniſtich ſiwin. Tohodła teź młody ſtót na paſtwje tak derje roſcźe. Dokelž žu ſtocźata ſtajnje na cźerſtwym powėtſiu, tohodła žu teź ſtrowe a njenatyłaju žo ſe ſamymi natyłkowazymi thorjoſcźemi, taž tuberkuloſu.

So by žo paſtwa derje iwužiwa, rozdźeli žo na wjazy dźėle, a to 4 abo 6. We kóždem twotdźėlu ma žo ſtót tydźeń abo najdlėje dnė njedźeli woſtajicź. Taſke rozdźėlenje ma tón wuſnam, ſo ma ſtót ſtajnje cźerſtwu pizu. Domiź poźledni dźėł wupaźeny, je ſažo bižo w prėnim twotdźėlu młoda trawa narośt.a. W połnóżnej Nėmſſej, w Belgiſkej a we Hollandſkej žo wjele ſtotu na tuto waſchnje paże. Podobnje žo paże alpiſki ſtót. Tón žo nałėto w dolinach paſcź ſapocźnje a paże žo pomałku po horach horje. Naſymu žo ſažo poſtupnje wróćźi. Mjes tym žo w delnich dźėłach žyno domoj thowa a ſchtóź potom hiſchcźe narośće, to ſtót najpoźdźiſcho wupaże. Stót ma tohodła ſtajnje cźerſtwu paſtwu a tak žo njedźiwamy, ſo žu alpiſke mlokaŕſke twory wo wjele lėpſche. W Alpach ſtót ſa zyłe lėcźo hródź njewidźi. Teź w Belgiſkej a w Hollandſkej žo młody ſtót wodnjo a w nozy wonka woſtaji.

Chźemy-li ſažny ſtót dospėcź, abo hdyž paſtwa njedoſtaha, dha mamy ſ wowłom abo ſ druhimi jadriwymi piźami pſchidawacź. Honimy-li ſtót hižo rano na paſtwu, mamy jemu w hródźi najprjedy nėſchto žyna dacź. Hewak by žebi ſtót wot ſymneje rožu kutko ſaſymnił a ſthorjeł. Woźebje pak mamy tehdom kedźbowacź, honimy-li ſtót na dźecźelojtu paſtwu. Tam łohko bubni. Szyła njeſmėmy na dźecźelniſchcźach howjaſty ſtót paſcź. Mamy-li pak na trawnych paſtwiſchcźach wjele dźecźelkojtych trawow, a bojimy-li žo, ſo by nam ſtót bubnił, móźemy na paſtwiſchcźo khimjelcźku wožyć.

Hdyž ſtót njeje hiſchcźe paſtwy ſwucźeny, tak nam nałėto rady bubni abo dołtanje driſtawu. Se ſymſkeho pizowanja ke paſtwje matmy pomału pſcheńcź. Na ſapocźatku paženja mamy žo ſkotej dacź pſredy w hródźi do ſytoſcźe narazcź a potom jón ſe ſapocźatka jenoź zyłe krótki cźaź wonka woſtajimy. Hakle ſa nėkotre dny jón zyły dźeń wonka woſtajimy. Cźi, koiſiź njemóża ſtwój ſtót na paſtwu honicź, žu wėſo nuſowani, ſelenu pizu w hródźi pizowacź.

Hdyž ſapocźnjenymy nałėto ſe ſelenej pizu pizowacź, njeſmėmy na ſadyn pad nahle ſe ſymſkeje ſuchcje pizu pſcheńcź. Zyłe poſtupne pizowanje ſe ſymſkeje pizu do ſeleneje ma žo do dwė njedźeli cźahnycź. Hakle ſa dwė njedźeli *móźemy* ſkotej žami ſelenu pizu dawacź. Dyrbimy pak woźebje na to dźerźecź, ſo ſkotej ſtajnje cźerſtwu napżycźenu pizu dawamy. Dwaj dnjej ſtara ſelena piza nje hižo mjele bódna, ale ſkėrſcho wadźi. Stót rady po njej bubni. Najkhmańſcha je wėſo rano nażycźena ſelena piza, kaž to naſchi hoſpodarjo ſwjetſcha cźinja. Po mjedźojtu ſelenu pizu njeſmėmy woźebje młodenu ſkotej dawacź. Lėpje je, hdyž teź rano najprjedy nėſchto ſuche młodemu ſkotej damy. Woźebje pak mamy na to dźerźecź, ſo ſtajnje w jenej a teźźamej hodźinje ſtót pizujemy. Schtóź nima ſamonapojaſi, dawaj jim hakle picź, hdyž ſtót ſapocźnje ſuwacź. Woźebje pak kedźbujeże, ſo ma młody ſtót w hródźi ſtajnje cźiſte ſażkane a cźiſty powėtr. Je-li w pizu malo njeroſtliwſkich ſiwin, pſchidawamy tóždemu roſenłėtych koſcźi.

Pjeriznarſtwo.

Driſtawa libjatow.

Libjata mokru ſymu njeſnjeżu. Sthorja potom rady na driſtawu. Tu bórzy a łohko ſe ſcźėhowazym grėdkom iacźėriſch. W nėſchto winje wotwaŕ nėkotre roſmjecźene żołdże abo dubjeńſki. S tutoho wotwarjenja liń libjatam wob dźeń nėkotre raſy cźaſowu łžicźku do ſchije. Jeli żołdżow nimaſch, wotwaŕ mėſto nich dubowu ſłoru. Sthorjene libjata dźerż w cźopłym a żypaj jim pſcheńcźne wotruby, ſmėſchane ſ drobno roſtratymi łopſchiwami. K picźu dawaj jim dobre mloko.

Praſenja a wotmołwjenja.

P r a ſ c h e n j e : *Kak móżu żuſchene mjażo najlėpje thowacź?*

W o t m o ł w a : *Ssuſchne mjażo móżecźe na wjſchelake waſchnje thowacź, ſo by żo dlėjſchi cźaź cźerſtwe dźerżało, to rėka hdyż je derje żuſchene. Saſchicźe ako ſamjaſcźe kóżdu cźaſcź do mėſchka ſ cźeńkeho bawłmjenja. Te ſpowdźiſchejcźe do thłódneje mėſtnoſcźe ſ wėtrom derje pſcheczehnjeneje. Teź do żuſchernje móżecźe je ſpowėſchecź. Druhdy ja nimi pohladajcźe. W tachlowym wohnjiſchcźu żo żuſchene mjażo a kołbaży teź derje dźerża. Wohnjiſchcźo derje wurjedźicźe, do njeho ſtkadźeże mjaſa a kołbaży. S nahej ruku je pjchimacź njeſmėcźe. Durcźża njeſmėcźe ſaſchrubowacź. Wohnjiſchcźo dyrbi wėtr pſchecźahowacź. Mjażo a kołbaży móżecźe teź w drjewowym popjele thowacź. Woboje żo tam derje dźerżi.*

Dom a kuchina

Jara rady plahuja družinu małych żołtych banjow. Ta jara ſpėchnje roſcźe a rucźe ſeſrawi. Teje płódy hoſpoży rady kładu.

Pola naż ſetkujemy żo pſchezo bóle ſ družinami, kotrėž pleczo do ſchėrokoſcźe njeroſtu. Do nich ſkłuſcha banja, tak mjenowana tripolitanſki kokożelo (Kokożello von Tripolis) (hl. 3. wobras). Na nju ſapodobne je teź jendżeſka wicźna banja, (Engliſcher Markttkurbis *po 4. wobraſu*). Tutej dwė družinje roſcźetej do ſekkow, ale żo dale njepletujetej abo njewijetej. Tohodła wulku mėſtnoicź njepotrjebujetaj. Podobna je ſekcźna abo hromatowa banja (Buſch- oder Spargelkürbis). Ta jara rjenje ſa ſórtami ſłodźi. Tu jenoż na poł doſrawicź dadźa a ſ njeje najſkłodniſchu żołotej pſchihotuja. Tohorunja ju na wichelake waſchnje jako żonopowu banju (Senfkürbis) abo taż tórti na kiżało kładu.



1. wobraz: Jėdźne banja, dołha zelenoćėmna z Patagoniſkeje.

Jena dobra družina banjow je dołha cźėmnoſelena jėdźna banja. Ta pokhadźa Patagoniſkeje. To je kraj połnóżcheje Ameriki, mało wobydleny a hiſchcźe mjenje ſnaty. Tuta banja (hl. 1. wobras), ma jara nėżne a żłódne mjażo. Jeje ſwonkna podobiſna je jara ſaſimawa.

W naſchich Błótach plahuja tak mjenowane żołte melonowe hobrſke banje (hl. 2. wobras). Te żadżeja tam teź do bėrnow. Tuta družina jara ſpėchnje roſcźe a teź derje a wjele njeży.



2. wobr.: Żołta hobrska banja z Błótow.

S Italiſkeje ſmy bėłu družinu doſtali. Tu mjenuja bėłe italiſke ſchampignonſke banje (weißer italieniſcher Champignonkürbis). Tutu družinu możeſch w ſymje jako hriby pſchihotowacź. Tak rucźe, hacź je ſeſrawiła, ju na kruchi roſtrawiſchi, ſuſcha. We Wuherſtej jón je wėſtym cźeſtom (wjerczenym abo Strudelteig) pjelnja a potom pjeku.

Pódła toho ſnajemy hiſchcźe zyły retomaż druhich družin. Naż by pſchedałoko wjedło, wſchė družinu tu nadrobnje roſpiſacź. Firma Haage a Schmidt w Jaroborodże (Erfurt) żadacźelow ſ pócźłami tu mjenowanych družin rady a ſprawnje poſkużuje.

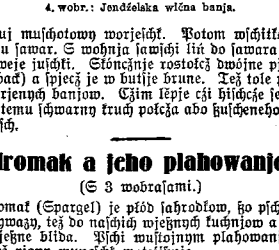
Banje dyrbiſch kónz mėja abo ſpocźatk junija ſadźecź. Do wulkoſcźe a cźėje roſcźe jena družina banjow po nėmſki „Waliſchkürbis“ mjenowana. Jena banja

narosćeje hacź do 120—160 puntow a hacź do meterskeje dokhojćeje. Teje mjaso derje ſtodźi a tohodla tutu druźinu teź rady kładu. Hewak pak ſo teź dokho dźerźi. Pola naš banje pſchesahe domkhowaja, ſo bojo, ſo ſmjerſnu. Banje njeſmješ pryedy pryeź bracź, hacź ſopjena zyle ſwjadźe a wotemrěte njeſu. Potom hakle banja prawje dosrawi, je ſtłódka a wjele lěpje ſtłodźi. Dosrawjene płody tohorunja dłeje traja. Srawoſcź teź na tom ſpóſnajeſch, ſo je bělſina iwjerda a bóle drjewjana. Hdyž wo nju klepaſch, próſdnje klinczi. Dosrawjena w ſtłódnym leżaza banja hacź do nalěcza traje.



3. wobr.: Mała banja, tak mjenowana Tripolitanska kokocelo.

Patagoniſku banju pſchihotowacź wukaſuje naſhonita hoſpoja ſcźěhowazy rezept: Hdyž ſu ju wobělika, roskraj ju do poršt dołhich kuſkow. Potom ſupń je do warjazeje ſeloweje wody. Wař je jenoź nětotre mjaſchiny. Zyle mjehke ſo ſwaricź njeſmědźa. Tak dołho hacź ſo warja, rospuſchcź cźajowu łžicźku (Teelöffel) buttry. K tej pſchidaj cźerſtwe dobre mloko. Do teho



4. wobr.: Jendźelaka wlěna banja.

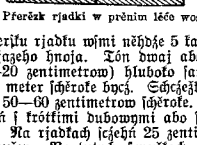
rosrybuj muſchotowy worjeſchk. Potom wſchitko hiſchcźe jónu ſawar. S wohnja ſawjeſi lik do ſawara něchto mjažoweje juſchki. Stónczinje roſtołcź dwójne pjecźidło (Zwiebak) a ſpjecź je w buſije brune. Teź tole pſchidaj do ſwarjenych banjow. Cźim lěpje cźi hiſchcźe ſeſtołda, hdyž k temu ſchwarny krućh połcźa abo ſuſcheneho mjaſa pſchidaſch.

Hromak a jcho plahowanje.

(S 3 wobraſami.)

Hromak (Spargel) je płód ſahrodkow, ſo pſchezo bóle dobywazy, teź do naſchich wjeſnych kuchnjow a na naſche wjeſne blida. Pſchi wuſtojnym plahowanju hromak teź rjany wunoſchk wotcźiſnje.

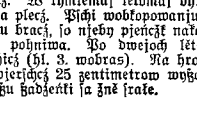
Najpſchihódniſchi cźaſ ſa ſakoženje hromakowych rjadkow je wot kónca měrza hacź wobrjedź apryleje. Tola, hdyž jón poſdźiſcho wobſadźeſch hacź do grjedź auguſta ſnano ſmějeſch ſ njeho hiſchcźe rjany wužitk. Wot kónca julija hacź ſpocźatk auguſta najlěpje ſ połětnymi ſadźenkami jedźeſch. Powſchitkownje wſchak ſu



1. wobr.: Pſerězk rjadki w prěnim lěće wosadźenja.

Na 10meterſku rjadku wſmi nědźe 5 karow trumjazeho abo konjazeho hnoja. Tón dwaj abo tſi łopacje (to rěka 15—20 zentimetrow) hluboko ſaryj. Rjadki trjebaja jenoź meter ſchěroke być. Schcźežki mjes rjadkami njech ſu 50—60 zentimetrow ſchěroke. Rózki rjadkow wotſnamń ſ krótkimi dubowymi abo ſchkowroncźemi kolikami. Na rjadkach ſcźehń 25 zentimetrow wot kromy po ſmuźaz. Po tutych ſmuźkach wuſběhń 20 zentimetrow hłuboke hrjebicźki. Na dno hrjebicźki wožadźej 50 zentimetrow róſno hromakowu ſadźenku. Napſcheźiwnemu rynczkej wožadźej je na kožu tak, ſo ſadźenk tutej hrjebicźki je mjes ſadźenkomaj tamnej. S łopaczom ſaryj runje do ſemje. Pjerſchcź rospacźimſchi, tuń ſadźenk do ſemje. Koruſchka dyrbiſch do wſchěch ſtron roſpołožicź. Ssadźenk njeſmě hłubje ſeſadźicź, hacź je ſedźał. Pjerſchcź ſtaha pichitkocź. Pjerſcźe ſadźenki dyrbi pſchi ſpocźatku 5—10 zentimetrow ſe ſemju pſchikrnyty być.

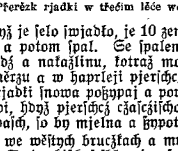
Druhdy ſadźenki na mału hórku wupſcheſtrjeja, potom ſ pjerſchcźu pomjetawſchi. Naſhoniczi plahowarjo hromaka nimaja tutón nakoźk ſa ćhmany. Ssadźenje runje do ſemje je jednoriſche a łóhſche. Ssadźenk ſo wěſcże pſchimnje, dokelž ſamóża koruſchka włokhu łepje je hłubiny ſrěbacź. Jemu ſuchi cźaſ mjenje ſwadźi. Pſchi dołho trajazej ſuchoćże wſchak dyrbiſch jemu teź pſchiliwacź. Bórzy ſ pjeńka do wſchěch ſtron nowe koruſchka wubiwajo ſadźenku cźim krućźiſcho dźerźo a ju ſ nuſnymi wutkami ſaſtaraju a poja.



2. wobr.: Pſerězk rjadki w druhim lěće wosadźenja.

Je-li w lěcze ſadźeſch, ma ſadźenk hižo ſelene ſelo. Te wotrěſacź njeſmědźeh. W prěnim lěcze njeſmědźeh hrjebicźki pſchewyſoko ſ pjerſchcźu poczěźicź (hł. 1. wobras). W ſymje ſkładź do hrjebicźkow hnój, ſo by hromakej pohnoſił a ſadźenki pſched ſmjerſnjenjom wobarnowak. W druhim lěcze możeſch hrjebicźki ſamjetacź (hł. 2. wobras). W prěnimaj létomaj możeſch na hromakowe rjadki ſołotej a jědźnu łobodu (Spinat) wožadźecź a radiſti wožnicź. W tymlemaj létomaj dyrbiſch pilnje wobkopowacź a plecź. Pſchi wobkopowanju dyrbiſch ſo jara na kedźbu bracź, ſo njeby pjeńcźk nakopnyk, pſchetoż tam rady pohniwa. Po dwejoch létach dyrbiſch rjadki powyſchicź (hł. 3. wobras). Na hromakowe ſadźenki dyrbi pjerſchcź 25 zentimetrow wyſoko ſawodźewacź. Nětko ſu ſadźenki ſa žně ſrałe.

Rězanje trjubelkow peńcźi jara ſeſtłabi. Jenje njeſmědźi je po ſwjatym Janje rězacź. Hromak dyrbi nětko do ſela cźěricź. Stónzo w nim brěcźku pſchedźěła a tak pjeńcźk ſeſnyhni. Roſtlinki ſo ſnowa ſtrucźa a mozow nabudu. Je-li chyńe pſches zyłe lěcźo hromak rězacź, njemohł do ſela cźěricź. Pjeńki njemóhłe ſo ihrabacź a ſeſnyhnicź. Sa jene łéto by zyłe ſwoje hromaknſchcźo ſnicził. Po Janje dyrbiſch hromakowym rjadkam derje pohnojicź. Jara radno je, rjadki ſ hnójniżu, do kotrejež ſu wodu pſchiłał, pohnojicź. Hnój naſypaj na ſchcźežki mjes rjadkami. Pod nimi ſu koruſchka ſadźenkow. Na hnój ihrabaj ſ rjadkow zyle cźeńko něchto pjerſchcźe. Derje pohnojene rjadki łubja na łéto cźim bohatſche žně.



2 wobr.: Pſerězk rjadki w tśeśim lěće wosadźenja.

Naſnymu, hdyž je ſelo ſwjadko, je 10 zentimetrow pod ſemju wotrěſaj a potom ſpal. Se ſpalenjom ſaniczſich wſchelaku njerodź a nakažlinu, kotraž mohła hromakej ſwadźicź. We měrzu a w haprleji pjerſchcź hnowa pſchekopaj a ſ njej rjadki hnowa pohnojcź a powyſchuj. Hromakej jara howi, hdyž pjerſchcź cźaſcźiſcho (to rěka huſcźiſcho) pſchekopaſch, ſo by mjelna a hypotata hyła.

Hromak ma we wěſtych bruckkach a muchach ſwojich njepſchećelow. Te dyrbiſch ſeſběracź a ſaniczicź.

Žně budźa cźim ſchcźědriwiſche, hdyž pódła hródźaneho hnoja, hnójniżu a pjerſchcźe ſ parniſchcźom něſchto pſchikupneho hnoja pſchicźiſnjeſch. Nałěto pomjetaj rjadki je ſoſforkiſałom, kaliſom w juliju ſe ſhiſſhim abo teź Leunarſkim ſalpetrom. Pſchikupny hnój ſměſch jenoź ſwjetcha ſ hrabjemi ſahrabnycź.

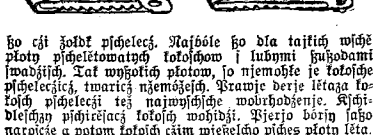
Ssy-li ſwoje hromakowe rjadki derje ſakožił a ſwěru wothładał, mytuja twoju prózu pſches 25 lět pospochi ſ bohatymi žnjemi.

Selenina ſama ſa ſo nima wſchak pſchewjele ſeźiwjeńſkich wutkow. Ale wona ſpěchuje ſtrowoćź a poźiwnoſcź (Verdauung). Hromak je trochu bohaty na ważnych wutkach, dokelž wopſchija w 2 puntach dnje 937,2 gramow wody, ale tola 19,5 gramow bělka, 1,4 gramow tuka, 24 gramow wuhliczнatych hydratow (je tych dwě pjecźinje zokora a 3 pjecźiny ſchtroba (Stärke). 11,5 gramow niczow a 6,4 gramow ſelow. Tohodla je radno, ſo my na wžach teź hromakej ſwoju kedźbliwoſcź wěnujemy.

Spinki do křidłow.

(S wobraſomaj.)

Druhdy maſch ſ kurymi lubu nuſu. Po prawym ſu najlěpſche kokoſche te, kotrež ſo pilnje pažu. Pſchi tym wuthodźuja ſo daloko a ſchěroko do ſonow. Zabyn płót ani murja jim pſchewyſhej njeſtej. Potom w ſahrodkach na wobžytnych rjadkach włócźa a hrjebaja, ſo mohł



ſo cźi ſołdk pſchelecź. Najbóle ſo dła tajkich wſchě płoty pſchelětowatych kokoſchow ſ lubymi ſuſodami ſwadźiſch. Tak wyſokich płotow, ſo njemohłe je kokoſche pſchelecźicź, twaricź njemóżeſch. Prawje derje létaja kokoſch pſchelecźi teź najwyſchſche wobrhodźenje. Kſchidleſchaj pſchirěſacź kokoſch wohidźi. Pjerjo bórzy ſažo narośeże a potom kokoſh cźim wjeſelcźo pſches płoty léta. Najjednoriſchi frědk létanje a pſchelětowane płotow ſadźěwacź, ſu kſchidkaze ſpinki. Te ſeſpinaja kožaki a kokoſchi njeſe mózno létacź. Pódła jednorych ſpinkow pſchedawaja teź tajke ſ cźišłami. Tute ſłuża kontrollowaniu njeſenja. Druhdy maſch ſiadło jenu a na druhu podobnych kur, tak ſo je cźeſko, jenu wot druheje roſeſnawacź. Hdyž w ſapadowazych hnězdach njeſu, je cźim łóſſcho dobre njeſerki ſpóſnacź, hdyž ſu cźišłowane. Sažo druhe ſpinki maja bólcźe ſa pſchijecźe desinfekcźidłow. S tymi nadźijeja ſo, wot kokoſchow wſchelaku njerodź kaž tkhi a ſchmiżu wotdźerżowacź abo ſ njeje ſaćěricź. Tajke ſpinki njeſu drohe a bórzy ſo wupłacźa ſe ſpomožowanjom wſchelakeho wužitka.

Skotarſtwo.

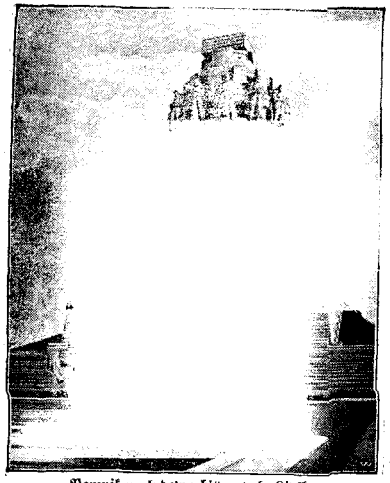
Nasch cźahazy ſtót.

Bjes lěpſcheho cźahacźela — konja — njemóże wjetſche hoſpodarſtwo wobſtacź. Mamy pak wjele małych a prěnich hoſpodarjow, kotſiž ſebi njemóża konje kupicź, dokelž jim to hoſpodarſke poměry njedowola. Tohodla trjebaju wjele wjazy howjaſeho ſtotu k cźahanju. Wěſo by ſebi tóżdy radſcho konja kupił, tola ſchtó; trjeba 3 konje, ſa toho je radno, hdyž ſebi radſcho měſto tſěcźeho konja por wołow dźerźi. Woły ſu, kaž mózemy prajicź, ſkoro żyłniſche, ale jenoź ſo ſu pſchepomałe. Tola maju teź měſto toho ſažo mnohe dobre ſtrony. Měmy, ſo, hdyž konje do cźěkeho wožu ſapſchehnjemy, ſo ſo nam ſtajeja. To pola woła njeje. Hdyž wół na pſchikład 10 raſow podarmo ſaćěhnje, dha hiſchcźe 11. raz ſpyta. Kóń pak by ſo nam dawno ſtajił. Nimo toho njeje jich pyza tak drohoſka ſ konjowa. Wół ſo powſchitkownje bóle ſe wyſhej pyzu ſpokoji. Wěſo ſebi teź jadnu pyzu żada. Tola ſmajmjeńſcha jónu abo dwójzy ſa dźeń mamy teź wołam wotwoż dawacź. Hewak dyrbju ſeſtłabnyli a wotwoż je jenicźka pyza, kotraž muczźnoſcźi ſadźěwa. Njedawaſch-li wołam wotwoż tak je bórzy łohki. Je-li pak by wołej jenoż ſtłomu a ſyknje měſto ſyna dawał, dha mohł ſebi radſcho ſtareho konja měſto woła dźerźeć, pſchetoż tón by to łépje ſnjeſł. Chcemy-li bobre woły, mamy ſebi je doma derje wocźahnycź.

Hoſpodaŕ wěſcże wě, wot kajeje kruwy te abo druhe cźelo je a kajeho byka ſu na krawu puſchcźeli. S tym teź pyniſe, kajſe ma ſkoſo po ſtarych ſamowotnoſcźe a roſtudźi, hacź ma ſo wjaſacź abo budźe cźelo pſchedacź. Pryedy hacź pak cźemny bycźka na woła wucźiſcźicź, mamy ſebi ſkoſo derje pſchekładacź. Bykaŕ, kotrehoż cźemny na woła wucźiſcźicź, ma měcź wożebje ſrěnje żyłne nohi, ſchěroke pleca, runy khribjet, żyłniſ tył a wo nějchto wjetſchu wołu hacź druhe bycźki. Cźelata, kotrež ſmy na wikach łupili, nimamy na woły wucźiſcźicź, dokelž njewěmy, kajke maju ſamowotnoſce. Pſchedawaŕ je wěſo ſtajnje na wikach khwali. Sa to mamy na wikach radſcho woły łupowacź. Ssu-li dobre, to naſhonity plahowaŕ ſtotu ſam najlěpje ſpóſnaje.

Hdyž młode woły cźahacź wucźimy, mamy to najpryedy pomału ſapoczeź, najpryedy 1—2 hodźinje ſa dźeń, a to do łohkeho woſa abo do brónow pſchahacź. Pocźnu-li runje thodźicź, możemy jim něſchto na wóſ nałkadowacź. Teź możemy hižo dłeje ſ nimi jěźdźicź. Druhdy wſchak doſeź dołho, dokiž je wół cźahacź nawucźił. Pola nětkrotnych pał to ſpěſchniſcho dźe. To ſaleži na powaſy ſtoſeża a jeho wucźerju. S měrnym wucźenjom je wjazy nawucźiſch hacź ſ hrubym ſtorkanjom a bicźom. Woła njeſměmy je ſapoczatka do cźeſkeho ſapſchaha pſchahacź, dokelž bychmy jeho ſ tym ſkaſili. Po tóżdem dźěle ma wół pſchipołdnju 3 hodźiny wotpoczowacź. Hdyž woły pſchahamy, dawamy jim żyłniſchu pyzu, dokelž nimaju cźaſa ſa telko ſuwanja.

Mamy-li pſchileżnoſcź, dyrbimy woły w lěcze ſmajmjeńſcha dwójzy ſa tydźeń w hacźe abo w rěcźy wukupacź. S tym ſo ſtóri tak njeroupoczi ale wjele bóle ſeſhyli. Kaž je nam ſnate, ſebi woły na kamjeńtnych dróhach cźaſto wanochty wotſtrowcźa. Mnoſy tohodla prědnje nohi wokami wotſowaju. Hdyž to njeje mózno, tam mamy ſ wokami jenoż na połach dźěłacź. Hewak nam wothromja, a ſchtó nam pomha, jo potom ſažo zyły tydźeń w hródźi leża.



Pomnik na ludowu bitwu pola Lipska.

Tón 1913 poswjeczichu na dnju 100lětneho wobmnjeca, so tam krawna bitwa howrjesche. Tuta bitwa skowjanske ludy s nowa do njewólnistwa storeži, europiski wobežbje pruski frudalismus pak s nowa sežylni.



Statny president s Hindenburg w Oldenburgskej.

Tamni twobydlerjo witaja statneho presidenta w drasce Amerlandskeje krajiny.

Hódaneżko:

Hory a doły; schto žrjedza nich steji?
Wuhódanje hódaneżka w tydženischim cżitle: **Szmorczak.**



Sa lokomotivu trěbne wuhlo sa 4 mjeńschiny na wót sady lokomotivy nałypaja.



Městaczko **Nagold** w Cjornym Lěsu, kaž s naschej **karti** dowidżimy, we Wirttembergu leżaze, sapuszczi pjatk tydżenja wulki slimk.



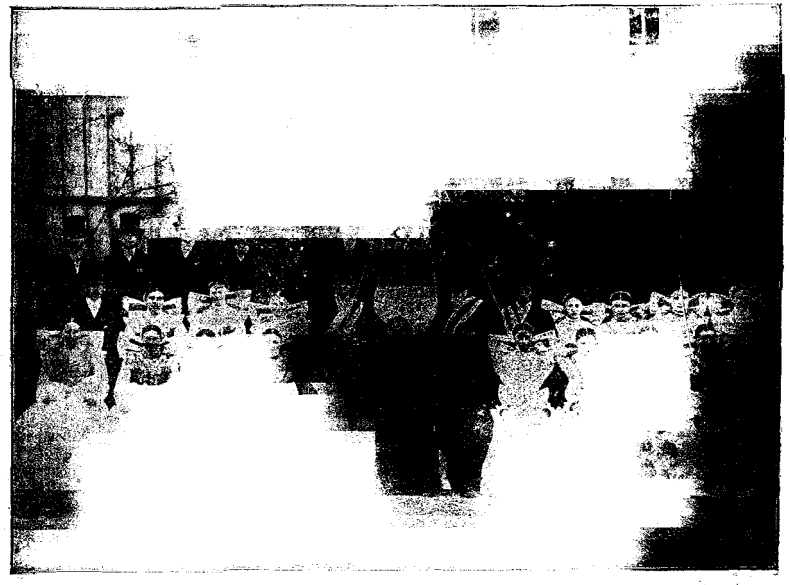
Hdże je wjeżny listynoscheř?

Wuprašanje wobraza w tydženischim cżitle:
Wobroczeże wobras wopaki, w schtomje steji mnischka.



Naš čas we wobrazach

Čo. 19 W Budyšinje, 14. meje 1927 3. lětnik

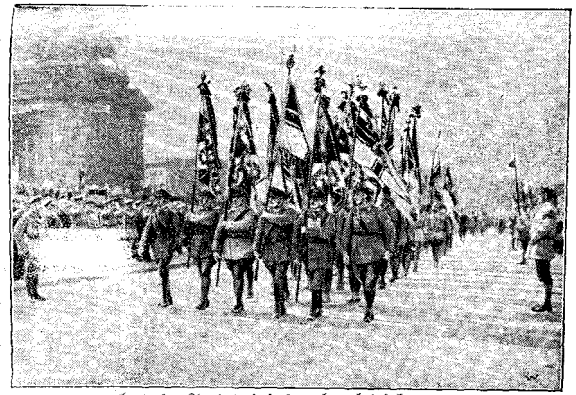


Poswjećenje khorhoje katolskich serbskich młodźencow w Rózeńce.

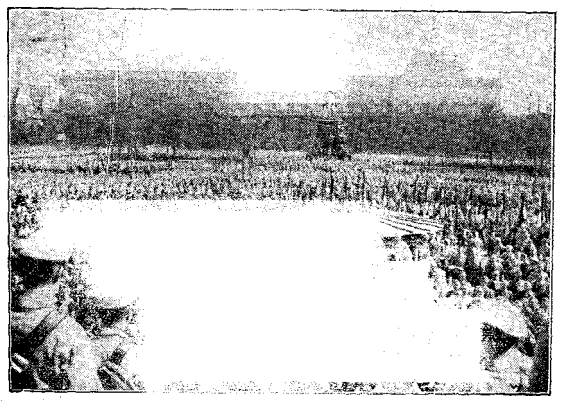
Pětusche wulke slěty serbskich towarstwow su so sapocżale. Sandźenu njedźelu poswjeczi towarstwo katolskich serbskich młodźenzow w Rózeńcze swoju khorhoj. Najlubosnischa mejsca njedźela swjedźenjej howjesche. Jón wobwěnzowasche woběžbje tradizionelna serbska jednota mjes wěrnowuznaczomaj. Wobdźelenje je stronu serbskich towarstwow bě sažo psche wjchu měru bohate. Nědźe 25 towarstwow s 19 khorhojemi běchu sjamo s dalenischich končinow na swjedźeń psichikhwatale, so bychu młodej towarschzy mjes serbstimi thorhojemi kmótrile. Pyschnu khorhoj su z wulkej wustojnosczu a sćerpnosczu Klóschterske knjezny s Marijneje Swěždy wuschiwale. Tohodla je so tak kražnje poradźila. Na jenej stronje pschedstajuje staru powěsć wo nastacu hnadowneho města w Rózeńcze. Na druhej stronje wobdźiwamy sajimawu myślicżku. Młodostneho žiwjerja widźimy na žiwojej roli pschi wuživowje. Towarstwo wobstoji hižo na 16 lět. W nim knježi cżily serbski duch, kajtiž je s domom w naschich Delanach a w naschej holi. Tu njepřetinja hischcże moderneho njeżerbskeho wopizowanja. Naschi wobras pschedstajuje nam dźenżnische žiwjenje towarstwa. Sserbske knježny we žiwojej krajnej druzej psyche khorhoj so Božeho domu njeżechu. Mjes młodymi sošo s młodym žiwdźi knjes pater Romuald Domaschka, jedyn s naschich najlěpschich serbskich wótcżinzow, representant wěrneje a sprawneje serbskeje tradizije, powaha tak jadriwa a truta, kaž naschi Delanscy Sserbjo džakowano Bohu storo wschitzy.

Skhadźowanka worzłoweho kłobuka w Berlinje.

Na sańdźenu žobotu bě swjatk tak mjenowaneho worzłoweho kłobuka žwojich pschiwiskowarjow a žobustawy do Berlina swołok. „Worzłowy kłobuk“ abo „Stahlhelm“ je združnje abo sjednoczenje nětkuschich wojowarjow z poslednjeje wójnr. We žwojich ramjerach je khětro politiski. Po prawom prózuje žo, pod płaschczom towaršchnoscje saúdierne cžasy z nowa wožiwicj. Jeho załožerjo žu swjetscha offizěrojo. Swoju pjenježnu sepjeru ma hjes dwěla w knihach z bohatnjenje industrije a wulkole omnoscžerstwo. Bez dwěla žedźitej kutej werschcže za dowójnstwm cžasami. Djenža smjeřenjejej žo w nejschim stacže pschezo hischcže wiele a wulkich pschedprawow. Tola tu sepjeru nimataj wjazy kaž to do wójny we khěžoru a wjerchach mjeschtej. Podarmo žo prózujeschtej tute cžasy zaso wrócžicj. Koleso cžasa a stawisnow njehodži žo zadźerżecj. Siejimy w naschej starej Europje hjes dwěla na prosy nowehe cžasa a nowych wuwicjow. Na lewizy stejace strony wožebje komunistojo běchu pschecžiwo tuiemu sjesdej wjele schkerjedžili. S tym pak sa njón nimowólnje reklamu dźělachu. Bojachu žo wulkich srażkow zamo-krawbrskecja. Tola Berlinska policija bě na nohach. Skhadźowanka hjese wschehe wjetschehe ronota wotběža. Berlinske wobydlerstwo njemjesche zyły ljesd pschje jara sanž. Statny president bě Berlin wopuschcził a wschitzy druhi ministrojo p'chebywachu zwonka Berlina.



wobras: 1. **Khorhoje zwjazkowych wschelakich trazinow.**

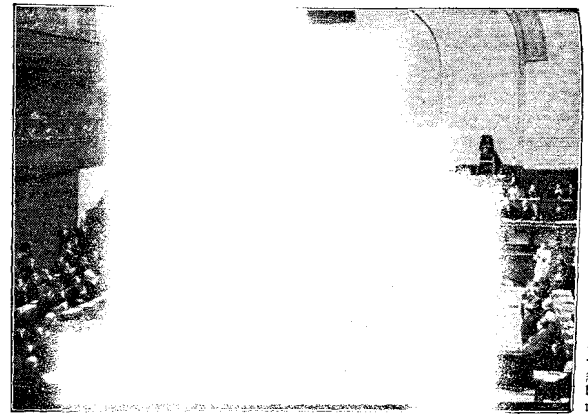


wobras: 2.
Wobdźelnizy a pschihladowarjo na nameschcje „Lustgarten“.



Želesnizowe njesboże pola Elberfelda.

Pschehibadło bě wopak stajene. Lokomotiva jadźe na wopaczny koliju. Sadźerżadło (Prellbock) pschejěwschi staji žo na žwój wuhlowy wóz.

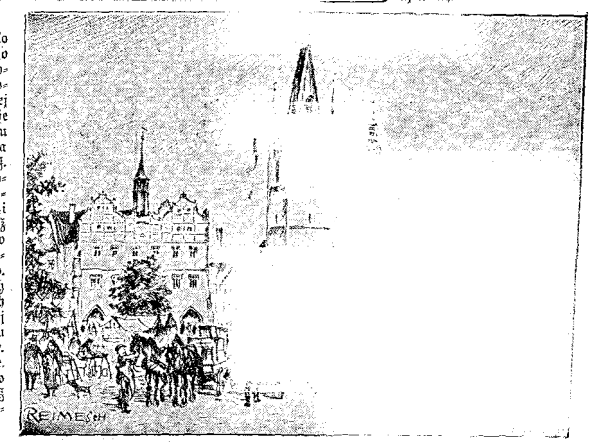


Hospodarska konferenza.

W sańdźenych dnjach žu sloro wschich kraje zwěla zwojich hospodarskich wězownistojnych do Genfa wotpósłałe. Po wójnje žu žo nimale we wschěch krajach wschelake njedostatki jewile. Pschedbe wschém je njedostatk na dźěle w industriji nimale we wschěch krajach. Jenož tam, hdźež žu kraje nastupile mudru seminku politiku, tam hubjenstwo tak wulke njeje. W naschim lubym staršem njeje nam rewolucija spokojka pożadanje małych ratarjow za wjazy potemi a kukami. Jim wotmołwichu. So schpatnischo hospodarja hacž knježe dwory. Na wšach wschě dawki burjo a mali ratarjo placža. To je też hospodarska spodźiwnosć. — Hacž budźa na konferenzy, do kotrejež maš naschi wobras wjedže, wo tym jednacj, njewěmy.

Litoměrizy.

Litoměrizy žu pěkne městaczko pschi Lobyni w Cžěskej. Kaž hyšto mjeno praji, žu jo w schěrej starodawnosći Cžechojo załožili. Potom pschińdže cžaš, jo w starej Awstriskej cžěskurěcj Němzy runje tak podłožowachu, teš i pomozu schule a zyrkwje, kaž dźenża w Pruskej nosku šerišku rěcj. S namozu města pscheměnjowaschu. Na 700 lět dołho Němzowstwo je wschěmi możnymi średkami spěchowachu, schtož cžěske bě, pak potłoczowachu. Do wójny žo tdasche, so žu Litoměrizy zyle němske městiczko. Ale dźiwne žu Boże puczе. Bóh wuhudźi Cžechom wobdarjenych wjednikow. Cži budźachu zwój dremozy lud a pschihotowachu jón za muž wobydźerske bohdźenje. Ta je zwětowej wójnu p'chińdże. Djenża ku eża Cžechojo zaso w zwjezej kraznej wótczinje hdźež běchu wjele stow lět jako njewólnizy jenož cžerpjeni.





Kapitän Ehrhardt,

wjednik němskich prózowanjow, žo měrjazych na postajenje monarchije, byrnjež z namozu bykło.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaca měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., na pósce a po wukraja 13 Kč. Kóžde čo. płaci 10 zł. pj. Wudawa a čišć. dr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawěški, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaci so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobčežnje so stajace nawěški a tabele so wyše wobliczeja. Za reklamowy rjadk płaci so 60 złotych pj. Rabat po tarifje.

Čisło (Nr.) 113 — Budyšin — Póndźelu, 16. meje 1927 — Bautzen — Lětnik 86

Demokratojo a zocialdemokratojo pola němskeho kanclera.

Němski kanzler Marx je pjatk najprjódy pschedhyđu zocialdemokratiſkeje němſkoſejmiſkeje frakzije, Müllera-Frankenſkeho, a potom ſ demokratiſkeje němſkoſejmiſkeje frakzije ſapóſtanzom Erkelenza a dr. Haasa pschijał a jim kompromißowy namjet knjeſerſtwowych ſtronow k podpiſchenju republiku ſchkitajeſho ſakonja ſpóſtli. Knjeſerſtwo a knjeſerſtwowe ſtrony ſebi pſcheja, ſo by namjet wo republiku ſchkitajym ſakonju hižo dźenſa na dnjowy porjad němſkeho ſejma pſchiſchoł a ſo tam ſ najnjeſchkaſa pſchipokaſał. Demokratiſkaj ſaſtupjerjej prajeſchtaj, ſo wobſtejitu ważnoſć na wubjerkowe wuradźenja njekhađetaj. Sozialdemokratiſki pſchedhyđa frakzije ſebi roſtuđ ſwojeje ſtrony wumjeni. W parlamentariſtich kruhach ſebi myſla, ſo budźa ſozialdemokratojo a demokratojo kompromißowemu namjetej pſchihłoſowaċ.

Corny pjatk na Barlinskej burzy.

Na Barlinſkej burſy je ſańdźeny pjatk wjele ludźi, kotriž ſ induſtrijowymi hódnoſtnymi papjerami ſpekuluja, hóbrje ſumy ſhubiło. Wulke banki běchu wobſamkle, ſo ſpekulantam dotalny kredit wo 25 prozentow wobmjeſuje. To je ſo pjeċa po ſakroċenju preſidenta němſkoſtatneje banki, dr. Schachta“ ſtało, kotryž je ſ wótrymi naprawami hrožił, jeli ſo bychu ſo ſpekulantam kredity wo 25 prozentow njeſmjeſiże. Po dołhim jednanju ſu ſo banki na tajke wobmjeſowanje roſtudźiże. S tym ſu ſpekulantojo do pjenjeſnych wuſkoſcow ſahnachu. Minuły běchu nuſowani, ſwoje hódnoſtne papjery na burſy pſchedaċ. Sa tole hromadne poſkiċenje hódnoſtnych papjerow, ſ kotryžž je ſo jich wjele ſe ſpekulaciju daloko pſches ſwoju woprawdźitu hódnoſć jenjatko, bě na burſy mało kupzow. Tak ſo ſta, ſo dyrbjachu ſo wſchelake papjery wo 50 hač 80 prozentow niże ſwojeho poſłednjeho kurſa pſchedaċ. Někotrymžkuli ſpekulant je na tajke waſchnje zyłe ſamoſ'enje wotbył. Sda ſo, ſo pſchi pjatkowym wrjeſku njeſwoſtanje. Banki budźa dyrbjeċ wjele hódnoſtnych papjerow, kotrychž wobſtejerjo je njemóża ſapłaċiċ, na ničene waſchnje na burſy pſchedaċ. Zyła burſowna hra, tak wumjele pěſtowana, je ſo nadobo kaž khěža khartow ſypła, do kotrejež je wětr ſadunył. Dołhaſche kredit wobmjeſowaċ, a ſpekulantojo niż jenoż nadźiju na dobył, ale też zyłe ſwoje ſamoſ'enje ſhubichu.

Po konferency Małeje ententy w Jachimowje.

Wuradźenja na konferency Małeje ententy w Jachimowje ſu ſo ſobotu dopołdnja ſkónčiże. Na njej ſu cżeſkoſłowaſki, rumuńſki a južnoſłowjanſki ſwonkowny miniſter roſprowy wo ſnutſkownych a ſwonkownych politiſkich wobſtejnoſćach ſwojeho kraja podali. W połdńnim łěċe ſu ſo pſcheċiwo wobſtaċu tſjoch ſtatow, kotrejž Mału ententu tworja, mózne nadběhi ċinili. Madźarſka, Italſka, Jendźelſka, Awſtriſka a Němſka ſu po wſchelakich puċach a je wſchelakimi ſrědkami ſpytale, Mału ententu roſbiċ. To ſo njeje poradźiło. Nawopak, Južnoſłowjanſka, Rumuńſka a Cżeſkoſłowakſka ſu ſpóſtale, ſo móża ſebi ſwoju ſwobodu, njewotwiſnoſć a njeſranlimoſć ſwojich krajnych mjejſow jenoż ſakhowaċ, hdyž kruċe hromadże dźerżo jedyn druheho ſchkita a podpjeruje. W tymle duchu ſu ſo wuradźenja w Jachimowje wjeđe.

Wojowanje italſkeho knjeſerſtwa pſcheċiwo Maſſiji.

Italſka je hiſchċe dźenſa ſnata jako kraj tajnych towaſtiſowow paduchow a rubjeżnikow. Jene ſ tychle towaſtſtwow „Maffia“ rěka. Italſke knjeſerſtwo je mohło 228 ludźi ſajeċ. Mjeſ nimi ſu někotſi cżeſzy pſcheſtupniży, ja kotrymniż je poliżija hižo dawno ſłeđiła.

Kathedrala w Reimzu wobnowjena.

Sſzeđu je ſo w Rheimſu ſ pſchiċżinu dotónċenja wobnowjeniſkich đźełow na kathedrale, kotraž je ſo ſ granatami němſkich kanonow ſa cżaſ ſwětowe wójny ſłe wobſchkođiła, ſwjatoċżnoſcej wotmeła. Pſchi njej ſu ſo jako faſtupjer franzowſkeho knjeſerſtwa roſwuċowaniſki miniſter Herriot, dale póſłanzy Sjednoċenych ſtatow połnóżneje Amerika, Jendźelſkeje, Norwegſkeje a Danſkeje, kotrychž knjeſerſtwa ſu wobnowjenſke đźela ſ pjenjeżnymi pſchiſpoſchkami ſpěchowale, wobđźelili. Roſwuċowaniſki miniſter Herriot, kotryž Reimſkemu arzybiſkopej kathedralinu ſlucż pſchepoda, mějeſche ſ tejle pſchiċżinu rěċ, w kotrejž praji: Franzowſka ſwojej ruzy połnej dobroty k wſchěm ſtudam wupſcheſcżera, kotrejž ſaj wona ſo wo to próſuja, **ſo bjeſſtrachu na ſtutkach zivilizazije a luboſcje dźełaċ.** Franzowſka je, ſo ſtej hiſchċe wohroženje a njemudroſcej na ſwěcże. Wona dże ſo pſched nimaj ſchćitaċ, ale jeje polda do tychle kamjenjow ſarubana ſaudźerjoſcej, jejne ſmuhe pruhowanja a cżerpjenja ſu ju powuczile, **kelo barbarſtwa we wſchěch formach hidy leżi.** Franzowſka ſebi zenoż pſcheje, tym pomjaċ, kotſiż ſu ſ tej ſamej wolu ſ měrnoſcej napjelnjeni kaž wona ſama.

Painleveowe wojowanje pſcheċiwo kommunistam.

Nazionaliſtiſti ſapóſtanz Desjardins ſo ſchtwórtk na pónju ſjemowehu pođeđźenju wójnſkeho miniſtra Painleva wopraſcha, kajke napatki dże cżinicż, ſo by nadpadam kommunitow pſcheċiwo wóſſkowym offizéram zadźewał. Painleve wotmołwi, ſo knjeżerſtwo ſ najwjetſchej raſnoſcżu pſcheċiwo kommuniſtiſkej agitazjii we wójſku poſtupuje a ſſchiwdźenja a nadpady na offizérow ſtrohe ſkaſtuje. Tale wotmołwa żiwe pſchihłoſowanje w ſjemje nadeńdże.

Anamitiſku ſhromadźiznu w Franzowſkej roſpuſcheżili.

Poliżija je pjatk w Lillu ſhromadźiznu wotpóſłanzow anamitiſkeho wubjerka roſpuſcheżiła, do kotrejež běchu wobſebje anamitiſkich wojakow garniſony, w Lillu leżaceje, pſcheproſyli. W ſhromadźiznje je pravo wohbdlerjow indiſkeje Chiny na ſamſkne knjeżerſtwo pſchipowědźi. Dokelž njedźiwajcż na ſpytachu, ſhromadźiznu w měſtnoſcżach kommunitiſkeje pikańże w Lillu wotmeċ, pikańżu poliżija wobſadźi. Pſchi tym 15 Anamitow ſajachu. Anamitiſch wojakow, pſchi ſhromadźiznje pſchitomnych, ſu wojeriſkej wyſchnoſći pſchepodali.

Jendźelske knjeżerſtwo żelezne khamory w pincach ruskeho towaſtwa „Arkos“ rozpacżiło.

Pſchepytanje twarjenja ruſkeho towaſtſtwa „Arkos“ w Londonje ſ pismami, w twarjenjach ruſkeho póſłanſtwa w Pekingu ſebranych, njeſwiſuje. Każ je ſo nětko ſnate, je ſo jendźelſka poliżija do twarjenja towaſtwa „Arkos“ dobyła, ſo by ſo tajnym nyznom jendźelſkeho wójnſkeho miniſterſtwa ſłeđiła. „Daily Mail“ piſche, ſo běchu ſo ſrjedu we wójnſkim miniſterſtwje dohladali, ſo je ſo ważny dokument ſhubił. Miniſterſtwu ſnutſkownych naležnoſcżow ſo huſdom powěżeċ wo tym da. Poliżija we pěku dnja jhoni, ſo je dokument do rukow ruſkeho póſłanſtwa pſchiſchoł, a ſo ſo w żelesnym kaſchcżu towaſtſtwa „Arkos“ hłowa. Na to ſo trěbne pſchikazy dachu. Pjatk poliżija wuđźełi, ſo ſu w pinzy Arkoſoweho twarjenja někotre tajne worzołowe khamory ſamurjowane. Dokelž ſo Ruſſojo ſapowědźichu, kluċże k tajnym khamoram wutnaċ, kriminalna poliżija tſjohodźinſki ultimatum ſtajі. Hdyž pě ſo tónle cżaſ minył, je ſo poliżija ſ pomożu pneumatiſkich murjeżamakow a ozetylenowych duſadłow dwaj tajnaj khamoraj dobyła a někotre dokumenty, kotrejž ſo tam khowachu, ſebrała. „Evening News“ ſu pjeċa ſhonile, ſo ſu mjeſ **druhim nimoměrh ważny ſtatny dokument namakali,** ſa kotrymž ſu wot někotrych mějeżowych podarmo pytali. Dokelž je wjetſchi dźěł dokumentow ſ tajnymi ſchifframi piſany, dyrbja je wěſywuſtojni a twuċeżerjo rěċżow najprjedy wuſchiffrowaċ. Najżerje ſo wone ſ druhimi ſebranymi papjerami, kotrejž nětdże 140 zentnarjow waża, do hłowneho kwartera Londonſkeje kriminalneje poliżije dowjeżu, hdżež po potom deſchifruja. Kriminalna poliżija hiſchċe někotre mjenſche tajne worzołowe khamory wotewri.

Nahlad w Pariſu w ſakroċenju pſcheċiwo bolſchewikam w Londonje.

Postupanje jendźelſkeho knjeżerſtwa pſcheċiwo towaſtſtwu „Arkos“ ſo w Pariżiſkich nowinach jako dopokaſmo ſa to wobſhładuje, ſo dże **jendźelſke knjeżerſtwo pſcheċiwo bolſchewiſkej agitaziji ſ najraſniſchimi ſrědkami dale wojowaċ.** Nowiny lěwiży ſwoje wobmyſlenja njeſjamjelcżeja. Byrnjež jendźelſka poliżija diplomatiſke ſchkitaniſke prawa njeſzaniła, ſchtož je po měnjenju nowin lěwiży diwłne, je ſo do **poċżahowo ludow cżeżło ſapſchimnyło a měr Europy je ſo khutnje wohroſył.** „Quotidien“ piſche: Jeli ſo ſo hodźi dopokaſaċ, ſo je towaſtſtwo „Arkos“ pod diplomatiſkim ſchkitom ruſkeho póſłanſtwa ſtało, potom je Jendźelſka prawo ludow ſranjła, a jendźelſki ſnutſkowny miniſter Joſyon Hicks dyrbi pſched ſwětowym ſudom ſamolwitoſcej ſa tole ſakroċenje pſchenoſeċ.

*

W Pariſu ſo roſhorjenje dla naprawow jendźelſkeho knjeżerſtwa w Arkoſowym twarjenju hiſchċe njeje ſmjerowało. Nowiny piſchu, ſo je mjeſ ſebranym dokumentami wjele poċżeżaceho materiala. Twarjenje pſcheprytuju je poliżija pódła tſjoch nimo měry wulkich worzołowych khamorow w pinzy někotre worzłowe khamory do murje ſatwarjene wuſłeđżiła. Direktor towaſtſtwa „Arkos“ ſo ſapowědźi, kluċże khamorow wudaċ, dokelž wone Arkoſowemu towaſtſtwu njeſłuſcheja, ale **ruſkej wikowańſkej miżiji,** kotraž pod ſchkitom exterritorialnoſcże ſteji. Po konferency w ſnutſkownym miniſterſtwje, pſchi kotrejž je kommiſar Londonſkeje poliżije Horwod a ſchef ſpionaże Childs wobdźełſchtaj, ſo wobſamkny, worzłowe khamory ſ namożu wotewriċ. Żyłu nóż je ſo dźełało. Hałke póndźelu rano je ſo poradźiło, khamory, kotrejž běchu do diwaj metrej tołſtoje, ſ worzłowymi płatami pſchetykaneje murje ſamurjowane, roſbiċ. Dopołdnja ſo dalſchej diwaj worzłowej khamoraj wotewrjeſchtaj. Dopołdnja ſo we ſnutſkownym miniſterſtwje druha konferenza wotmeċ, pſchi kotrejž ſo też ſwonkowny miniſter Chamberlain wobdźeli.

Ruſko-jendźelſka ſwada.

Rozjaſnjenje, kotrejž je jendźelſke knjeżerſtwo ruſkemu diplomatiſkemu ſaſtupjerjej wo pſchepytanju w Arkoſowym twarjenju dało, njeſłuſ ruſke knjeżerſtwo ſpokojiłe. Ruſke knjeżerſtwo w pſchepytanju ſranjenja exterritorialnych prawow ruſkeho wikowańſkeho ſaſtupjerſtwa a diplomatiſkeho ſaſtupjerja w Londonje widźi. **Wono budże ſ tehole wjereſpětowanja ſwoje dołđeli wotwodżeċ. Wikowańſki kommiſſariat w Moſkwje je telegrafiſzy pſchikaſał, ſo dyrbi ſo wikowańſke ſaſtupjerſtwo w Londonje ſamknyċ.** Tale pſchikaſanja pał ſo praktiſzy w tu khwilu njehodźi wumjeſeċ, dokelž poliżajſzy ſaſtojnjaċy Arkoſowe twarjenje wobſkađene dżerża. Ruſkeho diplomatiſkeho ſaſtupjerja Rosenholza ujeżu njedźiwajcż jeho żadanja k pſchepytowanju pſchipuſcheżili. Dźenſa je ſo ruſka nota dyrbjała jendźelſkemu knjeżerſtwu póſłaċ. W Moſkwje pał ménja, ſo je diplomatiſti wobłhad njeſaſtaji.

Dale je ſłyſcheċ, ſo ſu wſchěm **wotmyſlenym ſkaſankam w Jendźelſkej ſpadnyċ dali a ſo ju hižo na to ſo poċżahowoje jednanja hnydom ſaſtajiſe.** Wotmyſlene ſkaſanki **ſo ſwjetſcheho dźela do Němſkeje dadża.**

Roſhorjenje w Moſkwje.

Ruſke nowiny, ſ wulkim roſhorjenjom wo podawkach w twarjenju towaſtſtwa „Arkoſa“ w Londonje piſchu. Sće nadpadom jendźelſkeje poliżije ju ſo jendźelſko-ruſke ſrjeċżenja a elementariſke normy internazionalnych poċżahowo na najhrubiſche waſchnje ſkaniłe.

Moſkowſke „Iſwěſtije“ piſchu: Hižo prjedy ju w Pekingſkim pſchipadże jendźelſku ruku ſpóſnali. Londonſki pſchipad je dopokaſał, ſo je tole měnjenje woprawnjene było. Jendźelſka je małży padnyċż dała a ſwoje wopraw-dżite imperialiſtiſke rubjeżniſke wobliczo pokaſuje. Dżeło ſ kliſkowym dujadłom a żelesnymi lamakami wulku radoſcż pola pſchemyſłowych nutſdobywarjow nadeńdże. Londonſki nadpad dopokaſuje, ſo jendźelſke ſnutſkowne miniſterſtwo nowych falſchowankow potrjeba. London na elementariſtich ſaſadach internazionalnych dojednanjow ſe nohomaj tepta. Bolſchewiſkiſka Ruſka njebudże pał ſo ſe tymle wuzjadanjom nakladowaċ, ale wuzjadanje jendźelſkich reakzionarow możnoſcż dawa, jendźelſkemu knjeżerſtwu wobſtrucżiċ, ſo ſu wſchitky dżełacżerjo bolſchewiſkiſkeje Ruſkeje hotowi poſtajeċ, ſo bychu bolſchewiſkiſku Ruſku ſchkitali. Bolſchewiſkiſka Ruſka budże ſo ſ worzłowej ſcżenu bajonetow ſchkitaċ.

Dalſche khamory w Arkoſowym twarjenju ſo roſpacżeja.

Tſi woſy ſ wulkej hromadu papjerow a paketow naładjene, ſu ſo njedźelu rano pod ſylnym pſchewodom ſtražnikow do hłownehu kwartéra poliżije dowjeżle. Naklad je ſ twarjenja družſtwa „Arkos“, kotrejž ſylne wotdźelenje poliżiſtow wobſtrowerdżene dżerżi. Poliżiji je ſo poradźiło, puċ do podjeſnińſkich pinzow wotewriċ. K tomu bě trěbne, ſo pſches **murje wjelbow pſchedobyċ, kotrejž běchu wot wonka ſ 15 zentimetrow tołſtej worzołowej platu, potom ſ 2½ metra tołſtej betonowej worſchtu a ſłónczne ſ 15 zentimetrow tołſtej kamjentnej platu ſchkitane.** Każ je ſo wupokaſało, je liczba podjeſnińſkich wjelbow a worzłowych khamorow wjele wjetſcha, hač je poliżija wobcżakała. Dżeło dyrbi ſo tohodła dale wjeſeċ. Hačrunje ſu ſo po wudawanju poliżije ważne dokumenty namakałe, **njeſu**

tola te dokumenty namakali, kotrež žu ſ pſchiežinu pſcheſpytanja byle. Wone žu žo hižo pſched nekotrymi mežami ſ kujeſerſkowskych pižarnjow kradle. Wſchitke dotalne prózowanja, je ſaho doſtacz, žu bjes wuſpecha byle. Hakle poſlednje dny je žo tukanje na Arkolowe twarjenja wobnoczilo. Hacz dotal ſebrane dokumenty wulku liczbu ſchiffrowanych telegramow a respravow wopſchijeja. Jendželſky wežwyſtojnik je wuſchiffrowje hlubeki pohlad do wuſcheho ſchifrowanja dóſtam.

Samer wopyta franzowſkeho preſidenta w Londonje.

Parižſki „Temps“ wo wotſtrójenjenju jendželſkeje politiki ſ napſchecza Amerifi, kotraž žo njedžiwajo na to, ſo je žo Jendželika ſwjaſala, wulki amerikanſki wótnik doſh pſchehobala a jendželſko-japanſki jwjaſk rospuſchczila, njeje ſ ſhromadnemu poſtupanju ſ Jendželſkej w Chinje pohnucz haka. Tež ſnapſchecza Nemſkeje je Jendželſka wotſtrózilka. Nemſka žo nad jendželſkim njeſwuſpéchom w Chinje wjeſeli a žebi na to njemuſzli, ſo žowjeho ſwjaſka ſ Ruſkej widacz. Tohodla je wokomik ſa poſpjelnjenje pichezeſſtich ſrózenjow mjes Franzowſkej, Jendželſkej, Polſkej, Belgiſkej a Malej cintentu pſchiſchkoł jako prawomotnjine wudoſpolnjenje Poincareowehjo hnjezerſtwa pſchezſtwo kommunijmej a ſa ſojiny wobnowjenja franzowſkeho franka.

Druſojo Raužu Pojordanſku wopuſchczeja.

Druſojo, kotſiž žu pſched Franzowſami do El-Aſakſkeje krajiny w Rauſchez Pojordanſkej cjekhnyli, žu tele ſtrony wopuſchczili a ſo do puſczíny wrócz ſcžahnyli. Najſterje ſu ſo k tomu ſ rajſunmi naprawnami pohnuli, kotrež žu w poſlednim czaju Jendželczenjo cjinili. Pſched krótkim czaſu žu ſo nowe jendželſke wójſkowe wotdželenja do El-Aſraka ſ pſchikaſom pópłake, ſo bychu wobrónjenym bandam mjeſu pſchekrocžiſ njedałe a ſo bychu pódla toho wſchitkich ſbožkarow wotdrónike, kotiž ſu na jendželſki mandatſki kraj pſchestupili.

Kommuniſtojo w Nankingſkim knjeżerſtwje.

W Nankingu ſo hižo ruſki wliw ſacžuwa. Djeſacz ruſkich kommuniſtow je na wiſchelelich mérnach w ſłužbje generala Czankaiſheka. Žaſne je, ſo budże hórjy ſtoro njemóżne, rosdżel mjes Hankawſkim a Nankingſkim knjeżerſtwom namakacz. Czankaiſhek je ſo jenoż Hankawſkemu knjeżerſtwu ſpiecžił, dokelż chayiche wono pjenježne ſarjadowiſtwo w jeho wójſku dohladowacz.

Katolſkich biſkopow ſ Mexika wuhnali.

Zyrkwi njepſchecželſke mexikanſke knjeżerſtwo je katolſkeho arzybiſkopa Campoſa a biſkopa Albanirana ſ kraja wupokaſalo. Wonaj ſtaj ſo do Larada podałoj. S tym liczba wupokaſanych biſkopow na 14 ſtupi. W Mexiku je jenoż jenicžki hobuſtaw epiſkopata woſtał. Wón ſo na mežinje khowa, kotrež je knjeżerſtwu njeſnałe.

Mexikanſky rubježnizh jeneho Nemza morili.

Mexikanſky banditojo ſu Nemza Schönberga, wobſedżerja wulkich induſtrijowych pſchedewjacžow, na jeho ſtuble w Jaliſco nabpadli a ſaſtrelili.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Pónđżelu, 16. meje.

† 1917 w najwjetſej tyſnoſci a ſlabokſt Korla Aug. Fiedler, naſ wuley zaſłużbny wótčina.

Troſt we križu.

Swój kříž wzmi na ſo, kſeſcano,
Kroč za Jezuſom ſwéru;
Njech wétry howrja, mróči ſo,
Přez tyſnoſć póńdżeſ k méru.
Kaž Bóh će wjedże, dži.

Wšo z jeho ruki wzmiſ.
A wjeſel ſo na tamny čas,
Hdżeż ſkhadża dušam wéčny kwaſ.

Njech Zbóżnik ſkit a ſlónco je
Wam wěrjacym na zemi
So jeho kříża troſtuje,
Kiž moc y hrěcha lemi.
Stóż čerpi z Jezuſom,
Z nim pónđże junu dom,
Hdżeż palmy wěja Salemſke
A kiwa krasne dobyće.

Korla Fiedler.

— **Wo wjedrje.** Pola kupy Island, hacž do Schottiſkeje ſahajo, wczera nižina leżeſche. Nad Schwanifkej a połoiſkej Europu je wyſchina. Druha wyſchina je nad połnóżnej Schwedſkej. Schkleza je wczera a dżenja ſkize na rjane ſchła. Wjedro pomałku wocžoſnje, wojlaze pak tola wiſate. Dżenja je połny mężacſk. Pſchedżenak ſtaja khłódne wjedro. Jutre wnturu ſtuhdża ſłónczko 4,04 hodż. a khowa ſo 7,49 hodż. Mężacſk ſthadża wjecžor 8,30 hodż. a khowa ſo rano 4,43 hodż.

— **Jeżba na kózy tydżenja** je ſtatiſcnym autobuſom żobotu, 21. meje 1927 w 10 hodż. (pop. w 4 hodż.) wot Budyſchkeho dwornſchcza, 16,05 hodż. (pop. 4,05 hodż.) wot Budyſchkeho Mežichanſkeho dżiwadła do Klóſchtra Marijneje Hwězdy. Wobdżelnizy powjedu ſo pſches Klóſchtr a Hlóſchtrſku zyrkej. Autobus wróći ſo wokoło 19,30 hodż. (7,30 hodż. wjecžor). Placžizna ja ſelbu tam a żem hromadże 1,50 hr., dżeći 60 pf.

— **Wopor hjedżeſłoſcje.** Ssobotu tydżenja dyrbjachu nehdyſcheho maſchiniſcheho wjednika Kl. ſ Budyſchina, kiž bješche hacž do ſamknjenja jutoweje pſchedżeńcje tam dżełał, do mežichanſkeje thorownje dowjeſcz, dokelž ſu jeho czuwy dospołnje ſtonżowany. Sandżeny pjatk ſu wjoſchco do wuſtawa ſa duchaſhornych we Mułkej Swódnizy dowjeſli. S pſchicžinu jeho duchownje thorołoſce je pſches léto dolha hjedżeſłoſcz a pſchejo ſaho a ſaho ſniczena nadżija na nékajke dżeło. Tutón ſrudny pad pokaſuje ſaſnje, kak nuſne je, ſo ſamołwite wyſchnoſcze tajkim wbohim ludżom, kiž ſo dżeń wote dnja wo dżeło prózuju, ſwoju pomoznu ruku poſtiča a ſo wulkokapitał niebył tak bjeſczużniwje pſches woporu czaſa ſchoł.

— **Wokrjeżny zyrkwinſki hamt.** Pſchiſtajenj yo ſrjeczenju Sancho Herold ßu ſa krajnozyrkwinſkeho ſaſtojnika, kwopředka je ſſiſkowym wojnamjenjenjom „Lenzlijowy wyſchſchi aſſiſtent“ ponjeſenowany.

— **Katoliſki zyrkwinſki dawk 1927.** Po wojſewjenju biſkopſtkoho ordinariata, ſpěra ſo zyrkwinſki dawk na léto 1927 w ſchtyrjoch podżelach. Prěnja termija je 15. meje ſ. l. Pſchi tymle prěnim placženju ma ſo ſchtwórty dżel ſhromadneho zyrkwinſkeho dawka na 1926 ſaplaczicz. Wobjeże dawkowe liſty dawkiplaczerjo pſchipſchlane njedoſtanu. Pſchi ſaplaczenju dawka ma tóżdy dawkowu liſczinu ſa léto 1926 pſchedpokazicz.

— **Kradnyli ſu** 14. 5. 27 wjecžor mjes 10,35 a 11,30 hodż. ſ jeneje wokżeże Khżejoriſeje dróhi ſe jeneho motoriſkeho kola 2 gratowej toſczy ſa motoriſke kola ſnamki Viktoria-Original ſ bonjeje kože. W nimoj bješche nehdże 12 kluczuw, k tomu pſchimadło, franzowſka, khéſchcze, nékotre ibchaki k wotciſnjacym wobrnczow, płatajſka macžiſna, nékotre klucze ſa motoriſke kola, ſapaładło, rjeczajowy ſamk a nékotre rjeczajowe wójimadła. We wežowne ſdżelenje proży kriminalna polizija w Budyſchinje.

— **Też jedym dopomnjeſcz dżeń.** Sandżenym żobotu bješche runje kto, ſo je Budyſchſki hłódnjenſki wumeżk „Max“ ſwoje żiwjenje dokóncził. Kaž dże może ſo tón abo tamny hiſchcze dopomnicz, je Max 42 dnjow bjeſ ſkże wotrał, ſoła w tutym czaſu je jenoż hiſchcze tóſcz a hóża był. 9702 ludżi pſchińdże na njeho pohladacz a ſa kajki pjenjes woſtaji Max ſwoje żiwjenje? Dokhodny wuczinjachu 4000 hrivnow, dawki a wubavki 3800 hrivnow, tak ſo ſa Maxa — 200 hrivnow — woſta. Poſlednje dny leżeſche Max żyle bjes wſchelu ſaſima na ſwojim khżeje a Voże ſpżeże, 13. meje wjecžor ½6 hodż.

Kuzlarſka woda.

Powědańcžo ſ Banata.

Kuſlarſka woda, hłódka, wabjaza a wopojaza kuſlarſka woda! — Tu pryſka wokoło konzatych ſkalow, wjerczi ſo, wari a howri w njemdrej ſpężhnoſczi po wyſoko nakopjenych walankach, ſchuſka po nahlych ſkonínach dele a njeta ſo, dżiwje ſchumżo do rosdżerateho bjesdnew, ſo by ſaſnoſelene wjerſchki ſołnowo na tyżazore błyſkotate kapki rosbika!

Pſchebłyſchczowata we wſchéch barbach trežele, ſe jeſchczom tróſnowana, paczerkowaza ſo kaž champanſke wino wrěje a wjerczi ſo woda w njemdrej reji do doka — po njej ſabłyſkotaju ſo ſtote ſchrě, ſkakotaju magiſke ſwětleſchka, ſaſapumi njeſlježome wótre błyſki, dokż horże ſłónczo Banata ſwoje płomjenite ſtrowjenja pſches hałoſy ſcžele!

A cžicho, cžicho, ſpodżiwne klinczi ſo ſ hłubinow wodow horje .... hłoſky wódnizow, żebżiwe a ſabkaſnjuju, dżiwje ſawoſtuju w njeſawuſtżenej roſwólnoſczi, a ſpohnju, płacžo, wutſchkitaju jako ſmjertna cžiwila tamacžeje ſo wutroby ... a potom ſo hichotaju unuſmiewaju a ſchkodoſlubiwje ... hłoſky wódnizow (Nixen) na potajte żiwjenje a ſe-hrawanje duchow w kuſlarſkej wodże Cžernj!

Módre wětſi ſchepetaju na mochowem brjoſy, wyſoko a ſpjerawje ſahaju roſpukane ſkalne ſcžipy hór ſ wobéwaj ſtronomaj do wyſokoſcze, dżiwje ſo romantiſke ſornowzowe kamjenſka, bohacje pohypżane ſ feżejazej, ſtoro tropiſkej pyſchu rostlinow. Tu ſmahuja ſo módre żołmy ſdżpamſkeho boſu w najouniſchſej pyſche dele po hórſtich nawiſach, pißanoplomjenjate ſtote kitkowzy, dżiwje róże a rosſchérjaze wintowe halby pletu ſo do ſmahowrazeho wénża a mjes nimi poſmėwaju ſo mandlowzy, tulejo ſwoje cžerwjeńkojte licžka ſ żołmjazemu wutrobnu leżeſcu cžernoſelenych dubow, wſtſchi worſchelow a tlona a ſ jich nohama roſcžitaje bélomoſchkaty ſwéczinozity ſuéh dżiwich jabłuczkow we wětſiku.

Hłuboka cžiſchina a ſamota koldokoła, jenoż Cžerna howri a ſchcži na dnje a hyta żebi ſ wotmachom ſwój puch pſches ſarażeże jornowzowe ſkaliſka.

Wiſchnjowy ſchtom powěſcha ſwoje wonjaze kołebaze ſo bałoſy hłuboko nad wodu Cžernu; ſkalne kruchi, ſ pißanym muchom poczeſnjene a wot wyſokeho paprótza tujane, leża pod liſczowej tſchni, a mjes nimi, w na pół leżaczej położy, wutpoczíwa mleda żónſka, podpjerwa hłowu ſ ruku a wudżera ſe honjazownaj wocžownaj do cžerjazych żołnow dele, bjes pohibnjenja, żohżiny dołho.

S naiſchika padaju ſcžiny pſchez bóle, cžiche kroczele dowukliczaja njeſłyſchcžane ſeſady honjerſki we wyſokej ſtónczej trawje.

Starniſcha ſtupi pod wiſchnjowy ſchtom a ſhladowaſche ſekundy dołho ſtaroſcžiwje je ſmorſchczenym cžołom na tudy deleka leżazu. Pod jeje bélymi, pſchezo hiſchcze trochu kudżerjawymi włoſami błyſkotaſchetej ſo cžemnocžornej wocžży, mudrej, wótrej a wuſkuſchatej, jeje ryby béchu porjadne a pſcheradżachu hiſchcze, njedżiwajo wótrych cjarow, kiž ſo wokoło huby japadowachu, wurjadnu a żiwóſtu kraſnoſcž młodych Walaſchkow.

„Malgorſata!“ ſchepetaſche wona ſ hłowu wijo.

Ta pak, kotrež ſo prajeſche, ſo njerymuje, kaž ſakuſana wudżerasche do wody, ſchwiżnu hłojczku do prédka nahkiluje, jako by ſ napinanjom do hłubiny hladała ...

Julcja ſo połſchiżowo.

„Knjeni!“ — „Wży holbiko, njeſłyſchiſch mje?“ wſpjetowaſche wona wótſie, ſo ſ ſamej lutoſci ſtaſnaje nalhilejo.

Malgorſata ſpohladny horje; jeje béle cžoło ſo pohłunu ſi ſ njerſanjom.

„Ach, cžehodża mje myſliſch?“ wona ſcžicha ſtorżeſche.

„Sży ty ſpała?“ Stara żónſka ſo tole ſpéſchnje powraſcha ſe ſtrachcežiwym wocžownaj.

Sſóbki, ſonliwy poſmėwk pſcheſkaſnu lubojne wobliczo.

„Ně, Julcja; kak może cžłowjek na brjoſy Cžernu ſpacz!“ Wona ſo poſběhny, pſchinmy ſwérnu ſłużobnu ſa ruku, ſo by ju hiſchcze bliže ſ ſcharnjazej wodże ſcžahnuła, a ſchepetaſche ſ poſběhnjenymaj wocžomaj: „Nježłyſchiſch dha tole ſpéwanje a ſmjeżenje, tele kuſſapotne melodije tam deleka? Stóżby a ſpodżiwnje kaž njebjeſe ſpéwy klinczi to ke mni horje, horzo a mózje kaž ſchumnjenje wjchora a leżnje, njeżby a wahi, ſo hłubinu dusche mi ſ hrožbu jima. Takle błyſchczo ſo ſ tutych jaſnych żołnow wżdżacz a płakacz, tak dołho hacž mój wóczo wuplicz do naſſażiſchch dnjow mojeho dżeczatſtwa, tak je nje to wſchedne, ſ kuſkarſkimi ſwjaſkami ſem ſ tutomu hrjoſu cžahnyła, je wſchě moje myſlenje a ſaczuwanje do ſchumjazeho morja ſmutkow ponurjako, je moju wutrobu napjelnjało ſe ſmjertnimi kuſkarſkimi napéwami, kiž mje pſchejeſchetnja wo dnjo a w noży, kotrež hyrbju błyſchczej pſchi wódomju a we ſnje, a kiž nje wunutrcžej daja ſe żedżenjom ſa tajemnymi njeſnadnymi, bohużpodobnymi bytoſczemi, kotrež tajke naſpéwy pſchewacz jamóża.“

Sdapawa paleſche na ſiżomaj Malgorſathy, jeje wócžo płomjenjeſche ſo kaž ſ pruhami hłonza roſſpuſczena woda ſ jeje nohomaj, a nad jeje hłowu, nad naſcžerjeſzej brunnymi włoſkami ſatſchepetachu tołzame ſtote ſchrě kaž ſo wone na ſolnach Cžernu tu a tam ſabłyſkotachu. S hłuboka ſdychujo tłoczeſche wona bélej ruży na wutrobu.

„Haj, ja wumru ſe żadoſczu, Julcja!“ wurowi ſo ſo wuſkſchk ſ jeje erta.

S bledym wobliczom bé Walaſchka wróczoſtupiła, ſaho ſcžini żebi ſcžihż a wupraji borzotaju nétajſe ſdychujenjeſe, potom pſchinmy ruku ſtudeho bołiża ſe żeleſnym ſa pſchinmjenjenjom a ſtorhny dżowku ſwojeho thżébadawoſcz ſtoro ſ gwaltom wot hrjoha wrócžo.

„Bóh chżyk ho żmilieſ, Malgorſata, mój lubuſchko, ſe cžeſ kuſko tejele njeſdżowneje wody hrabło njeby. O ſłyſcze ta knjeżna — ja dże ſym pſchezo prajika, ſo njeje ſchwarzuje, ſo wojuje to ſły ſóng. Cžerna bndże żebi ſwoje prawe żadacz, pſchetuj ma prawo, ma prawo na tebje!“

(Pokracžowanje ſcžéhnje.)

ńa druhe myto dosta. Woheń je pjeczа na wjeczornym kónzu bróžnje wuschoł. Wobhedźeŕ, hrabja je Solms, ma sawěsćene. Woheń je po sdaczu stóśmińska ruka sakóźika.

S **Maleczij.** Pod bohatym wobdźělenjom pokhowaczu tudomneho wučerkubleŕa jeniora knjeża Stoża, kiž běšche w 89. lecże swojeho žiwjenja wumreŕ. Dothi cźah żarowazych a pschewodźerjow dźěšche sobu k rowej. Knjes Stoż měješche wjele pschećelow a lubowarjow.

S **Huśi.** Stawny puć ś Huśi do Miedźońa je bła pśestrowanja a nahnypowała na Hnjězańskich a Kmjerczjańskich honach wot 17. meje hacź do 4. junija t. l. sawrjeny. Žiwny wobkhad pokazuje ju na Zakow abo na Kosarnju a Nowu Wjeź.

S **Lichanja.** Wurunnowanje Schyrjejwje je pschi rjanym naletnim wjedźe spěchnje pośtupowało. Mjeźo ju rěku pola Nowoho Lichanja runacź počzeli, hdźež ju Lubiša woda do Schyrjejwje wuliwa. Cźara, kotraž dyrbi ju kurunacź, je něhdźe kilometer dołha. Krajina wjeźo na rjanosći poshubi, dokeĺž ju rjane schtomy pschi rězu hižom pobili, ale sa to może ratać w pschichodźe pschi deschćach bjez stracha być, dokeĺž jemu woda pola wjazy njeśapuśćeji.

S **Khróśtawy.** Njedawno na lětnej cźišćinje wurosćenej śmišlejo popadźechu a sarahychu. To dźe śtej kěźa prenjej śmišlejo, kotrejž su nadeńdźechu. Kóždy, kiž ma w lěźu khodźiś, njech je jara kedźbliwy.

S **Wojerez.** Sašo je tu vetteran ś wójny 1870/71 ke wulkemu wójsku pśiśechźoł. Rentnaŕ Reinhardt je ju we nozy w swojim domje wobwěźnył. Cźeźke myśle drje ju starcho muża, kiž běšche lubowana wobroża, do źmjerće sahnałe.

S **Krjeśe.** Sahdźenu njedźelu 7. meje pola Wóračez wotmětka śkromadźizna naśechje zyrkwje, neje wobsadu běšche poměrnje śkadje wopytana. Wo prěnjunaj pogedźenjonaj zyrkwinego sostupjerstwa kujes kantor Schołta a wo druhich tśoch kujes faraŕ Theila rozprawjeśchtaj. Pogedźenje

Hospodarski rozhlad.

Póndźelu 16. meje 1927.

Kurzy sobotu w Barlinje.

1 Dolar	4,215	100 pólsk. markow	—
jendźelski punt	20,471	100 českosl. krónow	12,483
100 śwjaz. frankow	81,06	100 franc. frankow	16,51

Berlinska burza steješche sobotu zyle pod saćišćejom katastrofalneho rospadowanja kursow šaibźeneho pjatka. Tute rospadowanje so sobotu trochu sadźerža, haj kurzy wschelakich efektow so ĺ nowa shrabachu. Na kónzu burzowho wobkhada so nowe wotdźerjowanje jewi. W pośledniich mjeźajach běchu kursy wschelakich akzijow śpinje a nimale bjez pschetorhnjenja wotje bile. Nadobo banki spekulantam a wschelakim małym mjeźićelam akzijow na tute akzije požećene pjenjezy wupowiźachu. Tehodla pschiźechu hnydom na jene dobo ĺ nich hromady na pschedaŕ. Zyle pschirodne bě, so płaćiźiny, to ześa kursy, za nje skakało bele bjachu. Sa krótke hodźiny miliźony pschiźahowachu.

Produktowe wiši wošlachu šaibźenu sobotu mŕtwe. Statny žejm je šakowej pschiłohlowaŕ, so ša žito do wukroja njechodźe žane dowołowźe wopśimno (Einfuhrschein) wjazy njerozsyłaja. Sa tute wopśimno śuhdźachu do kraja telko žita bjez žała dowołowaćź, kelkož běchu inwołowali. To pschinośchowasche k tomu, so w cźasach, kaž tuthwilu, Pólska a Cźěška a druhe śuhodne kraje wjele žita kupowachu, bě pola naš žito, dokeĺž do tuthych krajow dźěšche, drohe. W cźasach, hdyž tute kraje žito pschedawachu, śuhdźišche inwołowana měra bješ žła do kraja. Tehodła bě žito potom tunje. Tuteje winy inwikeho rosdźża w žitnych płaćiźinach ša naš wjazy njeje. Najbliźiśi sećźnuk teho naśtkrje budźe, so žito njebudźe tuthwilu dale porjebić, ale so najmjenj płaćišna pschenicźo njepadnje. — Sobotu płaćeśche zentnaŕ

w Berlinje:
pschenicźy 14,60—14,80 hr., rožki 13,45 hr.
hacź 13,75 hr., ječmjenja naletnjeho
11,50—13 hr., wowsa 11,90—12,20 hr.

w termińowym witowanju:
ša meju: pschenicźy 15,05—15,07½ hr. a
rožki 13,77½—13,80 hr.,
ša julij: pschenicźy 14,95—15 hr., rožki
12,97½—13,07½ hr., wowsa 1ź hr.,
ša september: pschenicźy 13,62½ hr. hacź
13,65 hr., rožki 11,72½ hr.

Na pšchedaś.

Schumi kobla, Gruner, kowaŕ w Hródku, Wilhelmowa haja 11.

Kóń kobla, 3-ktna, w Rakojdach 25; starschi sohki, knjeji dwóŕ we Lupoji, hyšny 6-ktny we Wulkich Sdźarach 43; młodaj w Radworju 8.

Wós dźeśiśaj w Hródku, Wilhelmowa haja 4 dela na prawo; hnuwinski wós w Minakale 215; dźeśiśaj wós kuśarske kasarny, hłowny ham, pola Adlerez; deškowany wós na 7—7 zent. w Budyšchinje, Njemška haja 1.

Wotka w Hródku, Janowa haja 10.

Srěbź, Ktuh, Hermann w Hermanezach

Kubło 55 kórzow w Hnaschezach, napłaćiźej 18 000 hr.

Płoty kamjenne 20 kóśmych metrow, Schmahlez kośejowanja w Lubiju.

Dwój hrôbźny w Kamjenzu, Budyschźka dr. 100 a Jôhrig pola wuśtawa.

Sćěno w Kamjenzu, Budyschźka dr. 10, 22 zent. w Sdźaru 22, 15—20 zent. w Jłojzach cźo. 9.

Krowa blišo k cźelenju w Tradowje 4.

Watrowa 30 zent. Wollmann w Budyschinje, Rózowa haja 21III.

Wóz w Budyschinje, Hornjeŕiśka haja 34 delka.

Blido kuchańowaje a šawk elektr. I wobrjewanju, we Budyschinje, Stieberowa haja 341.

Krowa młoda śiwa ś 3. cźelećom w Nowej Wśy 4 pola Huśi; wyšokokóšmjelna, Lehmann w Wišlopjach, Goldbachźi puć; młoda śiwa blišo k cźelenju we Sdźaru 22; wyšokokóšmjelna w Drožźiju 13, w Semborku 7; w Jałobju 9.

Jałojza wyšokokóšmjelna w Minakale 15.

Libjata 20, 8 njedźelske w Rodźezach 37.

Kosa młoda bójka w Hnaschezach 42.

Kóšło bźe we Wulkim Wjeśkowje 24.

Prośata w Wóśpschezach 17, w Khwacźicach 8.

Kury śadło a 3 kaćki, Reich w Radworju.

Kupiś dyrbi:

Sćomu rjanu, wotlepy a śamu po nju pschiśibźe, Jan Nowak w Delnich Późkowach.

Pschihotuje dyrbi:

Hoizu do domu Hütterka w Budyschinje, Wilhelmowa haja 11; Petrichowa w Hródku, Berlinska haja 5 delka; haptykarka Lurzekowa w Kulowje; hosećenz „Schprjewiny Dołk" w Hrubocźicach.

Domownika (Hausknächt) Górišch w Hródku, Drjezdźanska dróha 2.

Měrnikcho, Jurśch na Źidowje.

Skalarjow, Zeiker w Brězhnje pola Kamjenza.

Pohonnca, Handrik w Spytezach; w Budyschinje, Fichtowa haja 6.

Pjowku, Handrik w Spytezach.

Sśedarśtcho wuzjownika, Lauffen w Njeswačzidźe.

Skrowe depeše.

Produktowe wiši w Barlinje dźenja dop. 3411 hodź.:
Wiki su hischcze mało wutwite.
Dop. 3412 hodź.: Skoro bjes wobrota. Tendenza: wotcźakowaza.

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe symjo po tunt abo 1000 kg hewaŕ: 100 kg. płaćizna po złotej hriwnje.

	14. 5.	13. 5.		14. 5.	13. 5.
Pšenica	292-296	292-296	bany	20-22,50	20-22,50
rožka	269-275	269 275	woka	22-24,50	21-24,00
nat. ječmjeń	230-260	230-260	módre lupiny	14-15,50	14-14,50
nat. ječmjeń	230-240	230-240	žołte lupiny	16-17,50	15-16,50
wowsa	238-244	238-244	zeradella	18-24,00	21-25,00
kukurica	191-194	191-194	rapa, wosušk.	15,80	15,60
pšeńć. muka	37-39,25	37-39,25	lany wosušk.	19-20,00	19-20,00
rjana muka	36-37,75	36-37,75	poch. melasa	—	—
ps. wotruby	15,75	15,75	běrnj. krušk	34-34,20	34-34,20
rjane „	18,00	18,00	syno, 60 kg	2,50-2,90	2,50-2,95
raps	—	—	rjana sloma	1,85-2,10	1,80-2,05
lano symjo	—	—	pšeńć. „	1,10-1,50	1,05-1,40
hrósch	27-30,00	27-30,00	wowsna „	0,95-1,20	0,90-1,20
pjeluški	20-22,00	20-22,00	ječna „	0,95-1,20	0,90-1,20

Wiše płaćizny w Budyšinje.

14. meje 1927

Wšě płaćizny so po złotej hriwnje zrozymja.

Předmjet		najnišša płaćizna	najwyša płaćizna
Pšeńca, nowa	73 kilo	13,50	14,50
Rožka, nowa	70 „	12,50	13,50
Ječmjeń,	50 „	12,00	12,25
„ nazymski	50 „	—	—
Wows	50 „	12,00	13,00
„ nowy	50 „	—	—
Raps	50 „	—	—
Běrny	50 „	5,90	6,00
Butra	1 „	4,00	4,40
Syno, nowe	50 „	3,00	3,50
Sloma, z maš. młóć., pras.	50 „	1,40	1,60
„ z cypami młóćena	50 „	1,60	1,90
„ „ „ k zasł.	50 „	2,50	3,00
Pšeńčna muka, 60%	50 „	23,00	24,50
Ržana muka, 70%	50 „	21,75	22,25
Pšeńčne wotruby	50 „	8,20	8,50
Ržane wotruby	50 „	8.25	8,75
Joja	1 štk.	0,10	0,11
Prosata 606 štuk	1 štk.	10,00	23,00

Płaćizny rěznoho skotu na Barlinskich skótnych wikach.

14. meje 1927. Płaćizny po centn. a zł. hriwnach.

Skótne družiny a woznamjenjenja.

Woły: 446.

Połnomjasne, wukormjene, najwjetšeje rězneje hódnosće hač do 6 lět	61—63
Młode mjasne, njewukormjene, starše wukormjene . .	56—58
Mjenje wukormjene młode, derje picowane starše . .	51—53
Mjenje picowane wšěch starobow	36—46

Byki 434.

Połnomjasne, wurosćene, najwjetšeje rězneje hódnosće .	56—57
Połnomjasne, młódše	53—54
Mjenje wukormjene młódše a derje picowane starše .	51—52
Spatne	48—50

Jałojcy a kruwy: 856.

Połnomjasne, wukormjene jałojcy najwjetšeje rězneje hódnosće	48—52
Połnomjasne, wukormjene jałojcy najwjetšeje rězneje hódnosće hač do 7 lět	40—44
Starše wukormjene kruwy a derje wuwite młódše kruwy a jałojcy	33—36
Derje picowane kruwy a mjenje picowane jałojcy . .	22—25
Mjenje a spatnje picowane	—

Čelata: 1500.

Najlěpše wukormjene (2. druž.)	72—87
Mjenje wukormjene a tajke wot cyca (3.)	62—65
Spatne (4.)	42—50

Wowcy: 1607.

Młódše a starše wukormjene (2. družina)	52—58
Starše wukormjene (3.)	40—40
Mjenje wukormjene (Märzschafe) (4.)	25—35

Swinje: 9047.

Połnomjasne, wosebitych rasow a jich křiżenjow, hač do 1½ lět stare	—
Wukormjene	59—60
Mjasne	58—60
Spatne	56—58
Raney a kundrozy	52—55

Procesión Drježdźanskich katolikow do Róžanta.

Hišće stoješe hnadowne městno pod wulkotnym začišćom swjatočnoho powjećenja khorhoje młodźencow a zaso wołachu zwony wšera sywy pobožnych pućowarjow do wsy, do Božeho domu. Zwjazk Drježdźanskich katolskich towaŕstwow bě procesijón do Róžanta zrjadował, na kotrymž so 426 wosobow kóždeje starowy wobdźěli. Zo tajke zarjadowanje wjele prócy a časa trjeba, so bychu wšitcy hač do najsnadniśeho spokojeni byli, może sej kóždy myśliś. To je wosobje nawjednik k. Šołta doznał.

Z wosebitym cźahom wotjědźechu wokoło šesćich z Drježdźan přez Budyšin hač do Šešowa. Tu nastajichu so pěši přez Koslow a Serujany do Róžanta, hdźež pućowarjow ½11 hodź. wočakowachu. Hnydom po přikhadźe postrowi jich městny duchowny k. P. Ronuald z klětki a witaše jich na hnadowne městno. Potom měješe k. arcyměšnik faraŕ Zur-Ralbičanski wulku Božu mšu z assistenen kk. kaplanow P. Alfonsa a Cyża. Swjedźeńske předowanje dźeržeše duchowny wjednik k. faraŕ dr. Jakubaš z Drježdźan-Löbtawy. Po dopołnidšich Božich službach rozeńdźechu so wobdźělnicy po wjesnych hospodach a tam so cźelnje posylnichu. Wšo sej cyrkej, faru a kuželaj poswjećenej ss. Mariji a Hanje, a cyłu wjes bliže wobhladachu. Jedyn dźěl poda so do Serujan, hdźež buchu pohošćeni. Po dokónčnej nyšporowej pobožnosći podachu so wokoło štyrjoch na puć do klóštra **Marijineje Hwězdy,** přez klóštrsku holu nimo Janskich kupjelow. W Klóštrju běše so wjele wjesnjanow a ludźi z wokolnych wsow žeńło, so bychu sej też wurjadny procesijón wobhladali a z pućowarjami potom zhromadnje so w Božim domje modlili.

Hdyž hišće domjacy na njón čakachu, běše wulki autobus z Drježdźan dojěł a čakaše srjedź wsy na swojich wobdźělnikow. Najprjódcy sej ludźo myslachu, zo je to dźěl Drježdźańskeho procesijóna. Tola so wukopa, zo bychu tući sobustawy towaŕstwa za Němcowstwo we wukraju a běchu sej přez Kamjenc do Serbow wuleźeli. Wobhladawši sej Klóštr jědźechu přez Róžant — tu wjeśa zastawka — a Pěskeey napsjet do Kamjenca a přez Radeberk do sakskeje metropole. Jedyn z wobdźělnikow běše so trošku dołho w kórenje zadźeržał a chcyše wotjědźacy autobus hišće z khwatkom dosćahnyć. Ale to so jemu njeporadźi a tak drje je so po druhim puću do swojeje domizny wróćił.

Krótko do šesćich (po nowym časniku do wosmnaćich) přiźeše procesijon, na čole štyri khorhoje, knjez faraŕ a ministrantojo a kopica družkow. Pod torhožom čakachu klóštrscy duchowni a khowancy wustawa a wjedźechu jón w swjatočnym čahu do cyrkwje. Po krótkim nyšporje intonowaše k. propst Te deum (Tebje my Boha khwalimy) a spěwajo khwalbny kŕuš nastajichu so khowancy, cuzy pućowarjo, kotrymž so wšelacy wjesnjanjo přidružichu a knježa duchowni z Najswjećišim k swjatočnemu wobkhadej po klóštru. Rjany a hnujacy začišć činješe čah ze stami zaswěćenymi swěčkami a khowancy ze swojimi čežwjenymi lampkami a bělymi lilijemi. Po dokónčenych modlitwach wužichu pućowarjo hišće zbytny čas k maleńkemu posylnjenju, kaž k wopytej swojich přećelow a znatych, kotřiž tu wšelacy Drježdźansey maja.

Hdyž bě na klóštrskej wěži swjaty wječor wozwonjeny, nastaji so wjetši dźěl k zhromadnemu wotkhadej do Halštrowa, hdźež wosebity čah na pućowarjow čakaše a přez Kamjenc do Drježdźan wotjědže. Druzy, kotrychž daloki puć khětro napinaše, dojědźechu sej ze statnym autom do Kamjenca a přizamknychu so tamnym. Při tajkej syle ludźi wšak je bjez dźiwa, zo někotři čežu njezwučeneho pućowanja na železnicy a pěši njeznjezu. Za trošku bjedźenja a starších běchu rěblowane wozy skozane, kiž jich hač do klóštra dowjezechu. Tola bu jenej staršej žonje hubjenje, zo dyrbješe sanitetnu pomoc wužiwać, kotraž w třoch wosobach (1 muzski a 2 žónskej) zapřimny. Nadźijomnje je njewjesoły podawk k spokojnosći přetrala. Dalšich njeluboznych sćěhwkow procesijón drje měł njeje a tak su so wšitcy, napjelnjeni a posylnjeni z hnadu Božej, do swojeje domizny wróćili a budu dźakowanje na wšo spominać, štož su w serbskim kraju widźeli a słyšeli. A k lětu, hdyž chce Róžećanska cyrkej 300 lětny jubilej založenja wosebiteho woltarja za hnadowne swjećo swjećić, chcedźa so Drježdźańscy katolikojo w hišće wjetšej ličbje wobdźělić a wjesela so hižo lětsa na tutón dźeń hnadu. Wěrnje wšak pozběhowacy je tajki čah pobožnych pućowarjow a zawostaji na wšěch nadobny začišć. Tak też naš Róžant nadobudže sej nowych přećelow a česćowarjow.

Z Łužicy.

S **Halschtrowa.** Železnizu ſ Bitkopiz do Halschtrowa ſmě 15. meje ſwoje 25 letnje wobſtacze ſwjeczicy. We hapreji 1901 ſapoczachu železnizu tworicz a hižom nalečo 1902 běchu ſ twarſtwmi dźełami hotowi. Sſwjatożne wotewrjenje železnizy bješe 15. meje 1902.

* S **Hornjeje Wjaſoüzy.** S niejamknjeneje burſkeje ſjitwy kradny paduch ſtžeborny dwohlaczny cžaſnik, jako běchu wjchitzy domjazy na polu. Tónle podawk pokaſuje, kak nujne je, ſo ratarzo twarjenje ſamkaja, prjedy hacž na polo du.

* Se **Sohlanda** n. Spr. Ssydomſtetna ſchulſta hołza w ſrjedźnej wſy ſkoczi ſchtwórtk ſe ſtarſchiſtkeho bydlenja w prěnim poſthodźe na kuku dele. Starſchej běchachu na polo ſchloj a běchtaj ſwojimaj hołzomaj ſakaſakoj, bydlenje wopuſchczejcz. Dokelž běſche ſtarſcha ſotra burje ſamkla, pytaſche ſebi młódſcha wupucz ſ wokna. Njeběwajzy wyſokoſcje ſebi maka jenoż trochu nohu wuwiny.

* Se **Sohlanda** n. Spr. Noweho jebanſtwa dla ſa ſachu w Lubiju ſamkarja N., kiž je Sohlanda potkadźa. N. je ſwojimaj ſtarſchimaj ſe ſwojimi jebanſtwami hižom wjele hněwanja a ſtaroſczow naczinik, je też hižom khětro khłostany.

* S **Habrachczáz.** Pſched cžaſ cžiſka je ſo ſchtwórtk wjeczor 18ſtna hołza Ella Klopez ſ Habrachczáza bliſkeho ſtareho hata na Habrachczańſko-Lubijiſteje železnizy. Naiſſerje je ju cžaſ. kaj wjeczor ½10 hodź. ſ Lubija pſchikhađża, pſchejěk. Rjakk rano ju morwu namakachu. Cžaſ běſche jeje cžeło pſcherežnyt, też jenu ruku běſche wotrežnyk a hołzu na hłowje cžeło ſranik. Hołza je hnydom morwa była. Najſſerje je wona dla njeſbožowneje luboſcze do ſmjerce ſchła.

* Se **Zitawy.** Sſkadnoſtny dźełacžeř Korla Krawſa ſe Zitawy běſche dźeſſi cžaſ bjes dźěła, hacžrunjež běchu jemu huſcžičko dźeło poſticzili. Podyjeru, kotruž dostawaſche, ſtajnje pſchepiwaſche. Tohodla dóńdże k ſwadam mjes nim a jeho žonu. Pſchi jenej tajkej ſwadźe, jako mandźelſtaj ſ Wolfersdorfa domoj dźěſchtaj, ſadaji Krawja ſwoju žonu w lěku a powješny potom jeje cžeło na ſchtom, jo by ſamomordarſtwo ludak. Potom w nozy pſchi cžełe w lěku ſpaſche a ſtaji ſo naſajtra ſam polizaji. Wſcho na to pokaſuje, ſo je ſo mjes mandźelſtkimaj ſyłne wojowanje wotmětko, mordak běſche rosdrapany. S teho wukhađża, ſo je ſo žona raſnje wobaraka.

* S **Hirſchfeldu.** Knježna Hana Heinrichcz ſ naſcheje wſy běſche ſaſoženu ſobotu wjeczor na dróſy ſ Hrſchfeldy do Mošſtrowza ſe ſwojim kokom padnoka, žebi ruku ſkamała a mošny ſtſchaſtka. Hižom wuſtoru je we Zitawſkej thorowni wumrěła.

Ze susodnych a dalšich krajow.

* S Drježdżan. (Hrožaze wſchetorhnjenje w twarſtwje). Twarſkemu bjelu w Drježdżanach hroſy njeſkuze pſchetorhnjenje. Noſchczo kałka a zyhelow ſu wobſtoniłi, ſo pondźelu dźeło ſtuża, je-li jim njeſu powyſcha.

* S **Zwikawy.** (Wjele ſmijiſzow.) Hižom nětko we tudomnej wokolinje wjele ſmijiſzow wobkedźbuja. Jedyn muž woteda na raz ſchtyri tyhle ſtraſchnych ſwěrjatow. Dozyła ju dotal dźeſacz ſmijiſzow wotedali.

* S **Mnichowa.** (W nabožnym błudje). W Mnichowje da ſo po ſtónczenju khownoho kemſchenja w Ludwikowej zyrkwi 311tnym ſamkar Wilhelm Hetz, kiž ſanjeho dźěła nima, do wulkeho woſtarja a rosbi wſchitko, ſchtož jemu do rukow pſchińdże a ſmjeta jo na jemju. Potom běſche ſakładźany k ſakramentowemu woſtarjej a poczinaſche też na nim rosbiwacz. Swónk, kiž pſchiběża a chyſche Hetza na dalſchim niczenju ſadźewacz, njemóżeſche jeho ſmjerowacz. Dyrbjeſche policajtu na pomoz ſawołacz. Pſched ſajeczom jemu Hetz hiſchcze wſchelake ſudobja do hłowy ſmjeta. Jako Hetza na policajſtej direkzniji pſcheſtyſchowachu, ſo wón ſa adventiſta wudawaſche.

Najnowiše z cyłeho swěta.

— Schtrowa powjeſcz wo wjedrje ſa julijſchu wutoru: Pomrócżeno a mutno ſ deſcžeżowanjom. W Jendżelſkej pomrócżeno a deſcžeżowanje.

Němſki žejm je žobotu ſakoń pſchijał, po kotrymž ſo hacž do ſapoczatka nowych žnjow, po tajſim hacž do 31. julija 1927 dowoſne wopitma ſa žito njeſmědźa wudacz. Dokelž europiſke kraje nětkole wjele wukrajneho žita potrjebaju, dyrbi ſo tomu ſ cžaſom na pſchecžo dźełacz, ſo ſo němſke žito do wukraja wuwoſy a ſo ſo płacžiſny ſ tym do wyſoka honja. Płacžiſny ſa pſchenżu ſu ſo pſchi Barliniſkej produktowej burſy wo 40 hriwnow a płacžiſny ſa rožu wo 20 hriwnow po tunje powyſchile.

*

Namjet ſoziałdemokratki Senderowoje na wotſtronjenje žitnych złow ſo ſacžiſny. Sakoń wo njewudacžu žitnych ſwoſnych wopitmom ſo we wſchěch ſtjoch cžitanjach pſchijat.

*

W Brnje (Brünnje) běchu pjekarſky pomocznizy ſtrajk wuwołali. Tón ſo njeje ſchłachežił. S 432 pomocznikow je jenoż 72 ſtrajtowało, a to ſwjetſcha w fabrikiſkich pjekarnjach.

*

Franzowſki lětaŕ Nungeſſen a jeho pſchecžeł, kotraj ſtaj ſo ſ łetadłom na łět ſ Pariſa do Newyorka podałoj, njeſtaj pjeza ſhubjenaj. Dwaj ſobuſtawaj kanadſkeho parlmenta a jedyn tſeći muž ſu pondźelu 11. meje mjes 9 a 10 hodźinami dopołdnja łetadło franzowſkeho łětarja k dołhemu ranju nad Nowofundlandom lecžejcz widźeli.

*

Kralſke knježeſtwo je pjeza pola nětkhodſchich ſwjaſkarſkich mozow nanjelowało, wobhađżenſke wójſko hnydom ſpuſcžiſchcz. W Londonje pak mjenja, ſo w nětkiſchim wokomiku njeje dichtdrawne, němſko-franzowſke jednanje wo ſmjenſchenju wobhađżenſkeho wójſka w Porheinſkej internazionalne praſchenje ſcžinjcz.

Swójbne powěſće.

Sſlubjenaj: Hedwiga Błažij w Hažowjezach a Kurt Maiwald w Pſchiſnikach.

Sſmrěli: Hilža Wicžeſowa w Delnjej Hórzy, 39 łět. Oswald Krawz w Lubiju, 46 łět.

Towaŕstwowski powěſtnik.

Budyšin. „Nadźija“ ſpěwa jutře wutoru (17. V.) wjeczor z dypkom 8 hodź. (nic ¼9) w „Serbſkim Domje“. Dirigent.

Budesteey. Serb. tow. „Lubin“ zmeje, da-li Bóh, pſich. ſrjedu, 18. meje, wjeczor ½8 hodź. pola Rösikec zhromadźiznu. Rěčeć budże k. wyſſi wučeŕ Šěca ze Sowrjee. Wſitke ſobuſtawy a też hoſcžo ſo na tutón wjeczor pſeproſuja. Spěwnik ſobu přinjeſcz. Wo prawje bohaty wopyt proſy předſydstwo.

Drježdżany. Wſitcy katolscy Serbja w Drježdżanach a we wokolinje pſeproſuja ſo na ſerbsku Božu ſłužbu njedźelu, 22. meje, w kapali w Taſchenberg-Palais na hasy Taſchenberg 3. Spowědź je w 7 hodź, Boża mša we 8 hodź. Bohate wobdźelenje ſo wočakuje.

Hrodźišćo. Spěwny wotrjad tow. „Zerja“ ſpěwa ſrjedu, 18. meje, wjeczor we 8 hodź. w Hrodźišću. Dla wosebitych ſpěwow ſo proſy, zo bychu wſitcy ſpěwarjo a ſpěwarki přiſli. Přidawak k „Spěwarſkim“ ſobu přinjeſcz. Dirigent.

Kulow. „Jedn. Sokoł“ zmeje přich. njedźelu, 22. meje, ſwój naletny ſwjedźeń ze žortnym programom a wjeſelej rejku. Wšěch lubych Serbow z blizka a daloka nanajwutrobniſo přeproſuje předs.

Kurzus nowych serbskich rejow započnje ſo ſobotu, **21. meje,** wječ. z dypkom 8 h. w Serb. Domje. Nawjednik: knjez direktaŕ Bjarn. Krawc. — Serbja, kiž chceče ſebi hišče wjacy ſerbſkich rejow přiſwojić, was wšěch wočakujemy. Přińdźe a wukńe.

Lipsk. Naše „Serbſke blido“ ſkhađźuje ſo kóždy tydźeń wutoru wječor we 8 hodź. w korčmje Schaffrath, Waldſtraße 33.

Malešecy. „Sokoł“ ma dźensa pondźelu ½8 hodź. zwučow. za dźěći. — Wutoru we 8 hodź. zwučow. za dorost, sotry a bratrow; wot ¾9 — 9 prostne zwučow.

Ralbicy. „Sokoł“ zmeje wutoru, 17. meje, wječor ½9 hodź. zwučowanje. Wuknyć budźeja ſo předwjeđženja za ſwjedźeń 10. julija. Wſitcy dyrbja wósće přińć. Předsyda.

Zwjazk serb. ſpěwańſkich towaŕſtwow. Sobotu, 21. meje, popołdnju z dypkom w 4 hodź. je hłowne poſedźenje w „Běłym Konju“. Dnjowy poriad: 1. Što budże z Kocorowym „Nalčćom“? 2. Wobdźelenje při ſpěwnych wubčhancach w Prazy (1928). 3. Wo hłósnej kulturje. 4. Namjety, rozmołwa. — Dirigenca, předsydſtwa a ſobuſtawy wšěch towaŕſtwow ſo z tutym na tuto poſedźenje naležnje přeproſuja. Njech pak je ſebi kóždy wědomny ważnoſce wěcy. Ze ſerbſkim poſtrowom

B. Krawc, hł. předs. J. Słodeńk, hł. dirig.

Zwjazk serb. ratańſk. dorosta wuhotuje 31. meje wulět do Pomorc a wobhladuje ſebi tam „Ratańſku ſpytowańju“. Sobuſtawy njech ſebi tutón dźeń ſwobodny dźerža a ſo prawje bohače wobdźěła.

Předsyda.

Rjtowny redaktor a zamołwity za politiku Marko Smoler w Budyšinje. — Za lokalny dźeł a feuilleton: A. Dučmaŕ w Budyšinje. — Za hoſpodarſki dźeł: Arnošt Bart w Budyšinje. — Za nawěſtki Cl. Janak w Budyšinje.

Jězdny plan automobila mjez Budyšinom a Kamjencom

płaćacy wot 15. meje 1927.

	6,16	6,55	10,00	12,05	14,00	19,40	z Bud., z autow. hały přijěđże	8,00	9,18	13,41	13,35	18,23	20,15	2,35
	6,18	6,57	10,02	12,07	14,02	19,42	do Bud., na dwórnišco wotjěđże	7,53	9,16	13,39	13,33	18,31	20,33	22,33
							Zwizki k ćahanu:							
wot Biskopic	W 5,44	—	7,02	—	12,20	16,58	z Drježdź., hł. dwórn. přijěđże	:10,21	15,54	—	—	:20,01	23,50	—
	W 6,12	—	8,40	11,05	—	18,13:	do Budyšina - - wotjěđże	: 9,23	*14,18	—	—	:19,00	22,13	—
	4,19	—	:8,42	11,05	—	:18,13:	ze Zborjelca - - přijěđże	:11,09	15,25	—	—	:19,57	:22,04	0,15
	4,21	—	:8,27	12,15	—	:18,58:	do Budyšina - - wotjěđże	:10,21	14,10	—	—	18,51	:21,19	22,58
	W 5,57	—	8,29	11,43	—	18,13	z Wjelećina - - přijěđże	—	11,14	14,43	—	20,19	—	*23,38
km	W 6,23	—	8,56	12,08	—	18,39	do Budyšina - - wotjěđże	—	10,49	14,14	—	19,51	—	*23,10

*=sob. / :=sob. a njedź. W=dźeń.

	Auto wotjěđże z Budyšina do Kamjenca						:=spěšne ćahi.	Auto wotjěđże z Kamjenca do Budyšina						
1	6,26	6,58	10,10	12,21	14,10	19,50	z Budyšina, dwórniſća - - - -	7,57	9,15	13,38	13,32	18,34	20,37	22,32
1	6,28	7,00	10,12	12,23	14,12	19,52	Budyšina, pošta - - - - -	7,55	9,13	13,36	13,30	18,28	2 ,30	22,30
3	6,31	7,02	10,15	12,26	14,15	19,55	Budyšina, „Serbſkeho Doma“	7,52	9,10	13,33	13,27	18,25	20,27	22,27
3	6,34	7,04	10,18	12,29	14,18	19,58	† Budyšina „Hoſć. Kronpryncа“	7,49	9,07	13,30	13,24	18,22	20,24	22,24
4	6,38	7,08	10,22	12,33	14,22	20,02	† Ratarjec - - - - - -	7,45	9,03	13,26	13,20	18,18	20,2	22,2
6	6,42	7,12	10,26	12,37	14,26	20 06	† Třěch Hwězdow - - - -	7,41	8,59	13,22	13,16	18,14	20,16	22,16
8	6,45	7,15	10,29		14,29	20,09	† Błohašecy - - - - - -		8,56		13,13		20,13	22,13
10				12,40			† Nowo Błohašecy - - - -	7,39		13,20		18,12		
10				12,45			Hodźij - - - - - - -	7,34		13,1		18,07		
11	6,52	7,22	1,36	12,55	14,36	20,16	Bóšerjcy, Janecy - - - -	7,31		13,12		18,04		
13	6,57	—	1,41	—	14,41	20,21	† Libonja-Cornecy - - - -	7,25	8,50	13,06	13,07	17,58	2,07	2,07
14	7,00		1,44		14,44	20,24	† Pańc do Pozdec - - - -	—	8,45		13,02	17,53	2,02	22,02
15	7,2		1,46		14,46	20,26	† Lejna - - - - - - -		8,42		12,59	17,50	19,50	21,50
16	7,06		10,40		14,49	20,29	Lejna, hoſcenc - - - - -		8,40		12,57	17,48	19,57	21,57
17	7,08		10,52		14,52	20,32	Zywic, hoſcenc - - - - -		8,37		12,54	17,45	19,54	21,54
18	7,12		10,56		14,56	20,36	† Swinarnje - - - - - -		8,34		12,51	17,42	19,51	21,51
20	7,15	jězdźi jenoż sobotu	10,59	jězdźi jenoż sobotu	14,59	20,39	Klóštra Marijnje Hwězdy -		8,30		12,47	17,38	19,47	21,47
22	7,20		11,04		15,05	20,44	† Miłočic (puć do Halštrowa) -		8,27		12,44	17,35	19,44	21,44
24	7,26		11,10		15,11	20,50	† Thonberga, hoſcenca - - -		8,20		12,38	17,30	19,38	21,39
26	7,30		11,14		15,15	20,54	† Brěznje (puć k dwórnišću) -		8,15		12,34	17,25	19,34	21,34
27	7,33		11,17		15,18	20,57	† Brěznje (hoſć. „Kronpryncа“ -		8,11		12,30	17,21	19,3	21,30
28	7,36		11,20		15,21	21,00	Kamjenca, „Slónca“ - - -		8,08		12,27	17,18	19,27	21,27
28	7,39		11,23		15,24	21,03	† Kamjenca, ſtunkańnje - - -		8,05		12,24	17,15	19,24	21,24
29	7,41		11,25		15,26	21,05	Kamjenca, dwórniśća - - -		8,03		12,19	17,10	19,19	21,19

							Zwizki ze železnicu:							
	8,06	—	12,24	—	15,30	22,19	z Kamjenca - - - - přijěđże	—	7,36	—	11,06	16,58	—	21,13
	9,47	—	13,58	—	17,08	23,50	do Drježdź., hł. dwórn. wotjěđże	—	6,03	—	9,32	15,10	—	19,30
			13,28	—	17,03	—	z Kamjenca - - - - přijěđże	—	7,55	—	—	—	—	20,23
			15,30	—	18,16	—	do Biskopic wotjěđże	—	6,50	—	—	—	—	18,40
	8,1		13 10	—	17,42	—	z Kamjenca - - - - přijěđże	—	7,50	—	12,17	15,23	19,04	
	6,43	—	14,05	—	18,40	—	do Zleho Komorowa wotjěđże	—	7,03	—	11,25	14,30	18,17	

Dalše wukazuje zarjadnistwo za awty, wobkhad w Budyšinje na Třěłanskej dróży 45, dalokorčak 2561
Za krótke jězby hač do 2 km płaći 15 pj. = † Tu zastawa jenož po potrěbnosći.

Serbski Hospodaŕ,
ratańſke wulkowikowańſke towaŕſtwo w Budyšinje

Dostawamy w bliških dnjach nětkotre wagony

rjaneje, stroweje

symjenčneje woki a pjeluškow

(čorny hróch) z pěrnjeje wukrajneje ruki a móžemy ju tohodła poměrnje tunjo předawać.

GESOLEI w Budyšinje

w zhromadźenskej zali měšćanskich zapósłancow

*

Wotewrjenja hač do 22. meje 1927

wšědne dny wot 11—7 hodź.,
njedźelu wot 11—6 hodź.

Košlowy lětny barchent 60 pj.

wšelakich mustrow, rjany běły, ... m 65,
muslinowe, cefirowe a druhe lětne bluzy ma stajnje zešite

A. Kasper * Burglehn 11
A. Pilopp w Budyšinje

Sprawne ſerbſke posłužowanje!

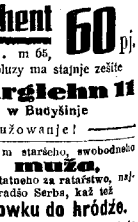
2 běhakaj
staj na předań
w Koporcach čo. 15

Młodźeho, čiſteho
pjekarſk. pomocnika
pyta hnydom
Paul Bulang, pjekarſki mištr
we Wotrowje p. Pančic.

Trjebane, derjezdźerżane
motorske koło
3 PS, z elektr. ſwěcu ma tunjo
na předań F. Beime w Pančicach

Yoglandske Madraske wumělske **gardiny**
story, etaminy, kromki, tkaniny za vitraže
kupujeće jara tunjo pola
K. Erler w Budyšinje, na Žitnych wikach 11, znap. hoſć. „Złota Hwězda“. Ręču ſerbski

Pytam ſtarſcho, ſwobodneho
muže,
ſamoſtatneho za ratarſtwo, najradšo Serba, kaž też
dźowku do hródže.
Paul Wels w Budyšinje
na Třěłanskej dróży 6.



Prodn čisło
2687
jeli maće mały nawěšk do „Serbskich Nowin“.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaća měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1,30 zł. hr. Do wukraja 13 Kč. Kóžde čo. płaći 10 zł. pj. Wudawa a čišći Smolerjec knihiličišćernja, zap. dr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawěšćki, kiž maja so hač do 9 hodź. dóp. wotedać, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobčežnje so stajace nawěšćki a tabele so wyšše wobličeja. Za reklamowy :: :: rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. :: ::

Čisło (Nr.) 114 | Budyšin — Wutoru, 17. meje 1927 — Bautzen | Lětnik 86

Němski sejm.

W němskim žejmje je žo **němsko-bolharske** srěčenje wo prawnym wobkhadže we wschěch tšoch čitanjach pschijalo. Sozialdemokratiski dr. **Rosenfeld** pschi tejle skladnosći powedaše, kak žu ſ nim w Bolharskej, hač runje je dowolnosć k pschipuščowanju měr, kaž ſ **cźežkim pschestupnikom** wobthadźeli a jeho stónčenje wupokasali. Němskemu pósłanej njeje žo wo tym žaneje powěsće dało. Jenož wočakuje, so srěčenje nětčišćiske falšistiske namózne knježeršstwo w Bolharskej pschetraja, móža sozialdemokratojo temule srěčenju pschihłosować.

Republiku schćitaju sakoń w němskim žejmje pschijeli.

W němskim žejmje žu pónđelu w prěnim a druhim čitanju **wobsamkli republiku schćitaju sakoń** na dwě lěće podešćicu. Sa nión su też němkonazionalni hłosowali.

Pruski sejm.

W pruskim žejmje je finanzny minister dr. Höpker-Aschoff na to pokasał, so je žo **sniženje realnych dawkow** hišom ſ tym sapočasko, so je žo pschemyslkowy a ležomnosćny samoježenjowy dawk snišił.

Dr. **Leidig** ſ ludoweje strony pschećiwo wotmyslenemu powyschenju **pósłišich** płaćišnow rěčeše. Wo **hobrskim burjowym wójšku** won měnješe, so žnadź je wužitne, hdyž spekulantojo ras žhonja, so ma burjowa hra niz jenož ſ dobytkom ale też je schkodu ličiś.

Ludowski **rěčnik dr. Brehmer, kruty dohlad ja banki a burju** žadaše, pschetož banki žu po jeho měnjenju jenicźny za spekulaziju samolwite.

Komunist **Müller** pruske knježeršstwo reakzionarne mjenowaše, dokelž je ſ pschijećom sakonja wo dźěłarskim cźasu sašadne dźěłacźerske žadanja wotpokasało.

Pschi **wothłosowanju** žo wubjerkowy namjet pschija, so ma žo na němske knježeršstwo cźišchcźeć, so by žo **zyty wunoschł dawka ſ khěžneje danje jenož ja natwarjenje a sdźerżenje wobydlenjow** naložił.

Wikingšti swjask też w Sakšej sakasali.

W Pruskej žu loni Wikingšti swjask, dokelž statej njepschećelske prózowanja pókazuje, sakasali. Tych ſamnych pschićinnow dla žu Wikingšti swjask někto też w Sakšej sakasali.

Oficielna zdźělenka wo konferency Małeje ententy w Jachimowje.

Wo druhim pośedźenju konferency ſwonkownych ministrow **Małeje ententy** oficijalna zdźělenka mjes druhim praji. Po stónčenju powschitkownych połoženjownych rosprawow ſwonkownich ministrow po rjadu k wosebitym praschenjam pschindźechu, kotrež jich stat sajimaju. Debatta wo wschěch praschenjach dnjoweho porjada žo w duchu sprawneho pschećelstwa a kruteje pschiwiznosće ideje politiki tšoch statow Małeje ententy wotwi, kotraž je swjasaje a hižo žydom lět porjadnje sjednoćuje. Wschitcy tšo ministrojo ſ rosćudnosću pschećiwja: Janeje myšle na njepschesjenosći njeje. Tónle swjask je na ſhromadny žiwjenjowy sajim tšoch žobustawow **Małeje ententy** sałożeny, so by žo respektowanje srěčenjow a internazionalnych winowatosćow a sathowanje nětčišćich statnych mjesow pschećiwschćało. Wschě ſi staty Małeje ententy maju ſa žwoju winowatokeć, Mału ententu njetkhabłajźy žnilnu a stajnu sathowacź a du stajnje ſa samérami: internazionalne sjednoćenje, sprawne hromadźedźełanje ſe žuſobami a politika konſolidazija w smyśle idejow Swjatka Ludow.

Sa europiſti złowny swjask.

Inkternazionalny komitej ſa europiſti złowny swjask je konferency žwětoweho hospodarſtwa wopomnjenſki špitz pschepodał, w kotrymž žo žada, so bychu žo złowne a hospodarſke mjezy po planje wottwarite a so jenotna europiſka krajnoſć ſe ſałożenjom europiſkeho złowneho swjasta wutworiła.

Kommuniſtiſta ſpionaža w Awſtriſtej.

Njedawno žu we Winje dowěrniſa ruſkeho knježerſtwa Bakowin dla ſpionaže ſ Awſtriſteje wupokasali. Kaž je žo nětko wukopało, ſtaj kanzliſti radźićel Zawpel a ſekretarka Fureſkowa Bakowiej powěſće ſe ſałožjoſtich aktow podawałoj. Wobeju žu ſajeli.

Nacionalistisku organizaciju we Waršawje wuzběhnyli.

Politišta policija we Warschawje je sobotu pišańcne organisazije „Narodneje straže" pschepytała a někotre revolwry, ručne granaty, dźěłarnju k dźěłanju bombow žnjſłowańšeho płuna, ſapiš žobustawow a znjku korſpondenzu organisazije sebraka. Policiji pódła teho wažne listy generała Hallera a druheho wjednika nazionalistow, ſararja Panaša, na namětneho preſidenta wojerſkeje Hallerſkeje organisazije, hejtmana reserwy Polanjskeho, do rukow pađe. Wschitkich w pišańi pschitomnych **po** cźěle pschepytachu a ſajachu, **mjes** nimi też hejtmana Polonſkeho. Na podłožku žobustawſkeho sapiša žobustawy w jich bydle ſajachu a bydło pschepytachu. Wjeho hromadźe žu dwaceći wošobow ſajeli. Nacionalistiſke nowiny měnja, ſo pschepytanje bydłow a jimanje žobustawow organisazije ſ wólbu měšćanſkich ſaſtupjerjow, kotraž ſo pschichodnu njedźelu we Warſchawje wotměje, ſwišuje. Wuhłady knježazeje ſtrony Pilſudſkeho žu pjeća jara hubjene.

Pólſko-ruſti namjeſny pschipad.

Warſchawſti „Woſ Prawdy" powě ſo ſu ruſke patrouille poślednje dny ſaſo dwójzy bo pólſkich namjeſnych ſtražnikow ſtěleli. Wobaj raſaj pak ſo na pólſkej ſtrowje njeje nichtó ſranił.

Italſka a Albanſka njedatej nikomu do žwojeho pakta rěcźeć.

Italſke a albanſke knježerſtwo ſtej ſłědowazu wopowědź dojednałej: Italſke a albanſke knježerſtwo wosjewjatej, ſo ſa pad, ſo chźeža jena abo někotre ſuje mozy jenotliwje abo ſhromadnje jednanje sapocźeć, kotreż **wukładowanje** abo nałożenje Tiranſkeho (italſko-albanſkeho) **pakta abo wobdźělenje** tśećeho ſtata pschi tymle paktu abo stónčnje wschě ſhromadne pocźahi naſtupa, ſo ani italſke ani albanſke knježerſtwo njebudźe ſ taſtim jednanjom nakładowacź, pschedy hač Italſka a Albanſka njejtej dojednałej, ſo by žo dospołna pschesjenoſći abo ſhromadne wobdźělenje wobeju na taſtim jednanju swěsćiło.

Wopyt prezidenta francowskeje republiki w Londonje.

Londonſke nowiny ſ wutrobnje spitzanymi ſawodnymi naſtawkami franzowſkeho preſidenta Doumergua do Londona witaju. „Daily Mail" je ſłědowaze pośłoſtwo franzowſkeho preſidenta jendźelſkemu ludej wosjewja:

„Wěch ſ ministrom w knježerſtwje franzowſkeje republiki w lěcźe 1904, hdyž žo dojednanje podpiša, kotreż wutrobinu pschesjenoſcź mjes Jendźelſkej a Franzowſkej do ſkutka ſtaji. Sa mnje je wjeſele, ſo mózu po 23 lětach ſ wopytom jeho majeſtoſcźe kŕala Jurja V. kŕutoſći tejele pschesjenoſcźe swěsćićź.

*

Preſident Doumergue je žo pónđelu ½12 hodź. ſe pschewodom ſwonkowneho ministra Brianda do Calais pschijwjeſł a žo wot tam ſ panzerowanej łódźu „Invicta" morjo do Dovera dowjeſł. Tam jeho Maleſti prynz wóczakowaſche a jemu cźeſnu pschewod hacź do Londona da. Tu franzowſkeho preſidenta na Wittoria-dwórniſchcźu **kŕal** ſe žobuſtawami **kŕalowſkeje** žwójby, ministerſtim pschedźendu Baldwinom a ſwonkownym ministrom Chamberlainom powita. Preſident Doumergue žo na to ſ kŕalom do Budinghamſkeho hroda dowjeſe, hdźež jeho kŕalowa poſtrowi.

Parižſke nowiny preſidentowe puczowanje jako **žwjatocźne wobnowjenje franzowſko-jendźelſkeje ententy witaju.** Parižſti „Journal" ſamo wo słěbornym ſwašu" rěcźi, dokelž ſtaj runje psched 25 lětami, w lěcźe 1902, **kŕal** Eduard a Pawoł Cambon ſakładny kamjeń ja politiku połoźiłoj, wot kotrejež wošud Europy wotwiſuje. W poślednim cźaſu žu žo pocźahi mjes Jendźelſkej a Franzowſkej ſaſo ſcjerpliſe. Jendźelſta je pschećiwo Moſkwje, a wuſte pomĕry mjes Moſkwu a Němſkej žu ſ temu dowjedźe, jo je žlepe dowěrjenje do Němſkeje wotcěrało. Po Locarnje žu politikoſo byli, kotšiž ju franzowſko-němſke sbliženje ja waźniſche měli, dołi ſtaru franzowſko-jendźelſku ententu. Ale tale politika njeje wuſpěcha měła, dokelž žu Němzy Franzowſkej ſtužbu wopokasali, rišiko noweho ſyſtema jaſnje potaſacź. Nětkole je Franzowſka ſaſo na prawym puczu, a Briand dyrbi ſ Chamberlainom ſrědki rosprajicź, kotreż mohłe k wuſpěſchnej **noweje ententy** dowjeſcź. **Taſte nadźije** „Journal" na Doumerguowy wopyt w Londonje ſtaja. Parižſti „Temps" na njón ſ mjenje ſahorjenjom hłada. Wón pišče: **Njerozum je, žebi myślicź, ſo je franzowſko-jendźelſta ententa we nětkajſej formje pschećiwo sbližanju k Němſkej měri;** njemudriſcho pak je, wěricź, ſo politiku wotpjatkowanja a dorozumjenja ſ Němſkej w Jendźelſkej ſ njedowěrjenjom wobhładuje. Tule politiku politiſkeho hromadźedźełanja ſtej Franzowſka a Jendźelſka hromadźe ſawjedłej a dale wiedłej.

Poincareowe namołwjenje na frontſtich wojowarjow.

Na ſtónčenej hoſćinje ſjeda krajneho ſwjasta frontſich wojowarjow, kotryž žo w Clermontu wotměwaſche, je miniſterſti pschedźeda Poincare krótku rěcź měł. We njej frontſtich wojowarjow žłamje jich namołwjeſche, ſo bychu pschećiwo ſchłódnikam wótčiznu wojowali. Knježerſtwo na žobudźeło frontſich wojowarjow liči, ſo njeby Franzowſka ani do wonka ani do nutſka dowěrjenje k ſebi ſhubiła. Sjeźd wobſamknjenje pschija, kotreż žo pschećiwo temu wupraji, ſo by wobſtadźenſte wójſko ſ Porheinſkeje pryđy wucźahnyło, hacź je w měrowym srěčenju postajene.

Ruska přećiwo přepytanju w twarjenju družstwa „Arkos" protestuje.

Ruſke knježerſtwo budźe pschećiwo naſtupnemu pschepytanju w twarjenju ruſkeho družſtwa „Arkos" ſ najwótrišchimi słowami protestowacź a Jendźelſkej ſ hospodarſkimi naprawami wotpłaci. Někotre ſłasanki ruſkeho knježerſtwa žo wróćo wošmu, jeli ſo njeby jendźelſke knježerſtwo polne dośćaźinjenje ja pschepytanje w Arkoſowym twarjenju dało.

W Moſkwje ſu Londonſke podawki wulke rosharjenje ſbudźiłe. Njedźelu pschipołdnju dołho ludowe demonſtraziške cźahi po měſće krocźachu, w kotrychž žo hobrſte płakaty ſ napominanjom njeſećhu. Jo darbi ſo diplomatiſki wobkhad ſ Jendźelſkej ſaſtajicź. Demonſtrazije žyłe popołdnje trajachu. Psched ſwonkownym kommiſſariatom a twarjenjom kommuniſtiſke internazionale žo hobrſte ſhromadźiny wotměwachu. W nich rěcźnjy namołwjachu, wſche jendźelſke twory bojſkotowacź. Cźerjoda nĕhdźe 10 000 muži psched twarjenja jendźelſkeje diplomatiſkeje miſije pschićeźe a hrožaze ſtichi pschećiwo Jendźelſkej žłyſchecź da. Dom žo je žnilnym policajſtim kordonom a ſ wotdźělenjom kavallerije ſchćitaſche. Demonſtrazija bjes pschipadow wotběža.

Daloko rosſchěrjena kommuniſtiſka propaganda w Jendźelſtej.

„Times" pišchu: W twarjenju družſtwa „Arkos" namakane dokumenty pokaſuja, jo organiſazija ruſkeho knježerſtwa w Londonje internazionalnu wójnu ſ pschewróćenjom nětčišćeho ſtatneho porjada wjedźe. Wo wuſtim ſwišu mjes ruſtimi organiſatorami a kommunistami w Jendźelſkej a w druhich krajach jaſne dopokaſina pschedźełeja. Sapiš ſapkaczenych agentow a agitatorow we wſchelakich europiſtich hłownych měſtach we ſebranych dokumentach leji. Pschepytanje pišańnjow w Arkoſowym twarjenju budźe žnadź hiſchcźe nětkore dny tracź. Shubjeny ſtatny dokument žnadź žo hiſchcźe namaka, je-li ſo jo njeje ſpalił.

Shubjeny dokument žo njeje namakał.

Po wuprajenju ſnutſkowneho ministra je žo pschepytanje pschećiwo ruſkemu wikowańſkemu družſtwu jenož tohodła cźiniło, ſo by žo ſ wójnſkeho ministerſtwa ſhubjeny dokument, kotryž je pjeća w Arkoſowym twarjenju ſłhowany, wuſłedźił. Tónle dokument žo po nowinſkej powěſći hiſchcźe njeje namakał. Dalſche nadrobnoſcźe žo hiſchcźe w parlamencze wosjewja.

Jenu pišańnju w Arkoſowym twarjenju policajſſaj ſaſtojnizy wot nutſka ſamknjenu nadeńdźechu. Hdyž žo durje po wjaſkroćnym namołwjenju njewoćinichu, je ſ mozu roſkamału. Nadeńdźechu w pišańni ſaſtojnika, kotryž pišma we wohniſchcźu paleſche. Hdyž žo policija do ſtwy dobu, bĕ hižo dźěł pišmow ſpaleny. Druhe wažne pišma pak ſu žo po krutym bědźenju jebrałe. Možno je, ſo ſu žo dokumenty, ſa kotrymiž je knježerſtwo pytacź dało, ſpalike.

Ruſke knježerſtwo žo po ſdaću ſ wótrym protestom pschećiwo nałožnemu ſakrocźenju jendźelſkeho knježerſtwa ſpokoji. Pódła teho wſche ſłasanki jendźelſkich twarow wróćo wošmje. To budźe Jendźelcźanow bóle bolicź, hacź hdy by žo jim wójna pschipowědźiła. K wójnje wſchak też Ruſka njeje pschihotowana. Swoje wój-

ko ma wona jenoż k potłóczenju sćěkow smutska Rukeje a k wotrajenju njepischećelskich nawalow. Pischede pschěm Ruska to nima, schtož je sa wójnu najnusnische, njmenujmy pjenjesy.

Sćěhwki pschepytanja w Arkosowym twarjenju.

Sacźišćowc, so žo pschi pschepytanju Arkosoweho twarjenja mjenje wo shubjene dokumenty dyžli wo wjele wjetsche wěsy jedna, žo w Londonskich politiskich kruhach dżeń a bóle poznjinja. Hižo nětkole žo powěda, so žu sapiš jendżelskich agitatorow namakali, kotrychž je sa cźaš generalneho straża ruske knjeżerstwo płaćiło. Na druhim sapišu mjena pschiwuznych socialistiskich sapósłankow steja, kotříž žu w słužbje rusk. knjeżerstwa. Jedyn dokument dopokasuje, so je žo spschihażanstwo pschećiwjenja statej naschi tkanko. Dokumenty, kotrež žu sdżěla je kajmym pismom napišane, žo hakle sa nětkore dny dopschekoja. W Londonskich polit. kruhach mjenja, so **może wunoschk tohole pschepytanja wšcże k diplomatiskemu postupanju** dowjesć. „Morning Post“ praji, so dyrbi žo wikowaniše sreczenje s Ruskej wupowědźić. Wulki dżěl konservativneje strony hižo dawno na knjeżerstwo cźischći, so by to cźiniło, tola dla pschećiwjenja ministra Chamberlaina njeje hischcze k tomu dóschło.

Jendżelske knjeżerstwo warnuje.

Nětkotši Jendżelczenjo běchu žrěbi wotmyslili, tónle tydżeń s Chiny psches **Sibirsku do Jendżelskeje** puczować. Jendżelske pósłanstwo w Pekingu pak je wot jendżelskeho swonkowneho ministerstwa powěsć dostało, kotrejž žo Jendżelczenjo warnuja, psches Rusku do Jendżelskeje puczować.

Komunistow w Japanskej sajeli.

Poslednje dny je policija w Tokiu wjele Ruskow a Japanzow sajała, na kotrychž tukaju, so sa rosšěrjenje komunizma dźěłaju. Někotrych žu sajo puschczili. Sdobom žo wschě pschistajnje strażuja.

Hromadne wuhnacze s Mexika.

„El Sol“ s města Mexika powě, so dyrbitaj žo w bliżschim cźasu dwaj tyšazaj sajatych wojerskich pschećiwnikow presidenta Collesa, swjetscha katholikow, na kupy Tres Marias, merikanisku khostanišu kolonije wuhnacź. Dwaj katholskaj biskopaj staj žo tam hižo wuhnałoj.

Dobyće Zjednoćenych statow w Nikaragui.

Hlowny roskasowar Sjednoćenych statow w Nikaragui, admiral Latimer, a wobodnisti sastupjer presidenta Coolidge, Stimson, staj žo k swojeje konferenzy s wjednikami liberalnych sběžkarjow w Tipitapje do Managuy wróćiłoj. Stimson praji, so je pokorjenje wschudże smérom; wósmdsesacź prozentow sběžkarjow je hacź dotal swoje bronje wotedało, a jeho žu pscheproštyli, so by k wotbrónjenemu liberalnemu wójsku rěcźał a so wo mérnych wotpohladach knjeżerstwa Sjednoczenych statow połnócznje Ameriki rosjasnił. Wón budże po tymle pscheproschenju cźiniłoj, hdyž budże wotbrónjenje pschewjedzene.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Wutoru, 17. meje.

† 1905 na Sokoley Michał Aug. Kral, wučeŕ, kiž je wjacy ratařskich knihow za lud wudał.

Marija, meje kralowna!
Če renje strowi meja.
O žołnuj z jeje spočatka
Naš wšěch, kiž k tebi dźeja.

Marija, poručamy ći
Stoż zeleni so, kčěje!
Te čiste duše na zemi.
Najrjeńše kčěnje meje.

Tři kwětki su před wšitkimi,
Tym njedaj ženje zhinyć!
Nic wěrje, łubosći, nadźiju
Ze wutroby so minyć. —

Marijny kěrluš.

*

— **Wo wjedrje.** Wyschina leži nad połnocnjej a krótkorańšej Europu, dale nad srjedźnej a połnocnej Schwedišku. Pod wliwom tychle wyschinow žu wjetša nad Ruskej. Pod wliwom tychle wyschinow žu wjetša nad Ruskej. Pod wliwom tychle wyschinow žu wjetša nad Ruskej wuchadnje. Nižiny leža nad Jendżelskej a s wjecźora jeje, dalsche poła kupy Island. Te znano wobłe nasche wjedro nakazuja. Djenja schkleńca woprawdże znadnje wjecźo dżěje. — Juše srjedu zhdaja klónczko 4,02 hodź. a thowa so 7,51 hodź. Mjenjacź zhdaja wjecźor 9,38 hodź. a thowa so 5,12 hodź.

— **Njedźelu wšitcy do Budyšina!** Pschichodnu njedźelu, 22. meje, woswješći „Jednota“, towarstwo katolskich Serbow w Budyšinje, swoje 25letne wobstaće. Towarstwo je wyło l. 1902 wot njeboh fararja Wingera tudy jako srjedźišćo kat. Serbow założene a je so stajnje pócowało, prawy křesćanski duch a lubosć k naroduosći serbskej mjez měšćanskimi Serbami hajić a spěchować. Duchowni wjedniccy su jo w běhu 25 lět ze wšěmi mocami podpjerowali, su towarstwowemu ducha „Jednoty“ pěstowali z mnohimi dobrymi rozwuczowacymi přednoškami; ale też serbski narodny spěw a wjesołu zabawu je tole dołhe léta jeničke ludowe serbske towarstwo w Budyšinje pěstowało. W tutom nastupanju běše jako wulki slawny pócowar njeboh cyrkwinski wučeŕ Jan Rjećka derje znaty, kotryž je sobustawy towarstwa w spěwnych hodźinach wuwučował a někotryžkuli serbski swjedźeń Jednoty wuhotował a ze swojimi spěwarskimi a spěwarjemi porjeńšić pomhał. Stajnje ludu Budyšcy kat. Serbja z dźakownosću na załožerjow towarstwa a wosebje też na kantora Rjećku, kotrehoż je nam wójna rubiła, spominać. Zbožownje je „Jednota“ wójnu přetrała. Tuž móże nětko swój rjany 25lětny jubilej swjećić. K tomu stawaju so hižo dołho wulke přiholty. Za kulisami so spěwa a dźěja. Kujezaj kantor Solta jako předsyda a kaplan Kětan jako městopředsyda pócujetaj so na wšě wašnje, zo by tutón jubilejny swjedźeń so přichodnu njedźelu prawje derje poradźił. Tuž, lubi Serbja, njezaludźće na swojich Budyšskich krajanow a přińdźće wšitcy njedźelu, 22. meje, k nam do Budyšina na swjedźeń Jednoty, kiž budże popołdnju w Měšćanskej zahrodze. Podrobniše čitače w nawěšcźku a Towarstwowem powěstniku.

— **Tydźeń ja hospody sa młodźinu.** Tydźeń wot 14. haćz do 21. meje 1927 je po zyłym kraju tydźeń sa hospody ja puczowanju młodźinu. Puczowanje młodźiny, wobsteje teje s městow, kiž jara mało na cźerstwu powětr pschindże, je nuzny hrěch k wustrowjenju nóuišeho ludu. Puczowanje nóuišeho ludu. Puczowanje młodźiny, wobsteje teje s městow, kiž jara mało na cźerstwu powětr pschindże, je nuzny hrěch k wustrowjenju nóuišeho ludu. Puczowanje nóuišeho ludu. Puczowanje młodźiny je swojej šunjase

S **Hněwjež.** Srudnu šmjerc̀ namaka njedźelu tuhonny dźěłacjer **Kalauch.** Wón, kiž běše hewak solidny cłowjek, běše žonbotu tu tam wjele alkohola wužiwał a jako běchu jeho domoj pschinjesli, je wědomjo sdubił. Nomozni žuhožba žo wo njeho starachu, tola wón wumrě, ani so by žo jemu **wědomjo** wjazy wróćiło, na druhi dźeń. Kaž žo powjeda, je **Kalauch** na alkoholowe sajedojcženje wumrěł. Pokazjasče pschepytowanja, kotrež žo humboldowe sapoczachu, njejsu pschicze wobstamknjene. Kalauchej, kiž bě žo w žiwojim cząsu w Margarecznej Hěrže cżěžko wopalił, je wot snatych pschewjele k pićju dostał. Wo njeho zaruje wudowa ł wósom, ł dźěła pschecże njesastarantymi dźěćimi.

S **Khwaczi.** Wojerske towarstwo sapoczuje se žiwojim žwětkowobrazowym pschednoszkom žrjedu wjecżor se dypkom we 8 hodź. Wschitcy towarschojo se žiwojimi žonami žu k tomu pscheproschęni.

S **Lomiska** pola Minkałła. Sjawny puć ł Lomiska do Khrósta je dla nażywowanja na Lomiskańskich honach wot 17. hacź do 20. meje sawrjeny. Jězdny wobkhad pokazuje žo na sjawnu puć ł Khrósta do Minkała.

S **Lužeja** pola Nježwaczidła. Sjawny puć ł Lužeja do Nuknizy je dla nażywowanja na Lužejanskich honach wot 17. hacź do 24. meje sawrjeny. Jězdny wobkhad pokazuje žo na Wjawoczizy.

S **Noweje Wsy** pola Huski. Sjawny puć ł Huski do Trjechowow je dla nasrywowanja na Nowo-Wjeschańskich honach wot 17. hacź do 25. meje sawrjeny. Jězdny wobkhad pokazuje žo na Wjasoužu.

Z **Njebjelčic.** Horco wočakowany dźeń bě skónčnje z poslednjej njedźelu za našu wjesnu młodźinu zeskhadźał. Při wjesołych zynkach hudźby měješe so nětko rjana „meja" mjetać. Haj, to bě jusk a radosć, hdyž so nakhilěše zeleny, pyramidny wjerch, hdyž dušny pachoł čehnješe z pěknym bukjom k tósnej rejcy.

Z **Wotrowa.** Zaúdźenu njedźelu, hačrunjo so deščowaše, położi naša wjesna młodosć swoju krasnu meju, kotraž je našu wjes tři njedźele dołho porjedźała. Ale bohužel mějachu njezłožo z hercami, njejsu jey jim bubon falowaše. Hač je so here z bubonom do lěsa zaběžał abo što je było, njewědźachu. Ale to wě: dźachu, zo k čahej bubon słuša. Nó, wokolo 4 hodź. hercy zapiskachu a młodosć zestupa so do čaha, kotryž so potom přez cyłu wjes hibaše. Naš wjesnjan Jan Kokla, sokolski načolnik Wotrowskeje jednoty, rozumjese wěc derje zrjadować a zwobleka so jako někajki „jokey" ako rubjeżnik a sydny so na konja, kiž běše ze zelenym wjerškom wupyšeny. Na wjoršku smahowachu so pisane rubiška. Wón běše wjednik čaha, tajku „komediju" wón derje rozumi. Na Juršce žurli so čah skónči. Tam potom meju wotswjećenu. Hač nimale do póndźele ranja běše wšitko jara wjesele, dokelž wjedro na wječor wočopli a to so někotrym ptačkam lubješe. Hewak při deščojtym wjedrje je Juršce žwela přemala.

S **Kamjenza.** W jenym ł poslednich cźitłow pišachmy, so je žo njedźelu runje 25 lět minyło, jo bu železnica ł Bitkopiz do Hajschtrowa wobkhadej pschepodata. Na tymle jubilejnim dnju běchu cząsi na tutej cjarje rjenje selene wuwyschene.

S **Kamjenza.** Wobžarujomne njeschoże sta žo tu žonbotu popołdnju. Schtyrilětna holčža dhjuhe jeinšći wo-

Hospodarski rozhlad.

Wuterc 17. meje 1927.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,216	100 pólsk. markow	—
jendźelski punt	20,472	100 českosł. krónow	12,493
100 šwajc. frankow	81,075	100 franc. frankow	16,605

Berlinska burza bě wčera jara njewěsta. Kurzy žo šnowa wotdźerdźowachu. Napoślędk wumi žo sašo šmałne skrućenje kurzow. Na wikach dołžachu a rentowych liešinow njemóh **popuschczeći.** Nowa statna 5-prozentowa požeżonka sapiwa žo ł 89½ prozentami.

Produktowe wiki běchu wčera jara mérne. Pschenica a rožka stej derje na wikach žadnej ale napraschowanje tež wulke njebě. Pornjo žohorže žo płaczijny njepschemérnich. Zentnar płaczeschе

wjera w Drježdźanach (zańoženy pjatk):

pschenicy 73 kg. 14,75—15 hr., (14,75—15 hr.),
pschenicy 69 kg. 14,50—14,75 hr. (14,50—14,75 hr.),
rožki 69 kg. 13,30—13,55 hr. (13,30—13,55 hr.),
rožki 66 kg. 12,65—12,90 hr. (12,65—12,90 hr.),
ječmjenja nałkuježo 13,40—13,90 hr. (13,40 hr. hač 13,90 hr.),
ječmjenja nafinjskeho 11,75—13 hr. (11,75 hač 13 hriwnow),
wowsa 13,10—13,35 hr. (13,10—13,65 hr.)

w Berlinje:

pschenicy 14,60—14,80 hr., rožki 13,45 hr hač 13,75 hr., ječmjenja nałkuježo hr. 11,50—13,10, wowsa 11,90—12,20 hr.

w termińowym widowanju:

ja meju: pschenicy 15,05—15 hr., rožki pak 13,90—13,92½ hr., wowsa 12,27½ hr., hač 12,25 hr,
ja julii: pschenicy 15—14,97½ hr., rožki 13,15 hr., wowsa 12 hr.
ja septembeŕ: pschenicy 13,70 hr., rožki 11,75—11,72½ hr., wowsa 10,50 hr.

Na pschodach.

Schumel cźerwjeny walach, w Mučźnizy 6 pola Kelliz.
Konje 3 w hoschcżenzu „K jelenjecżu" w Budyschinje.
Jedźenjata, rumać Schołta we Wulkich Sdźarach.
Wanzy 3 šuproschne we Wojerezach, Halschtrowska haša 20.
Wjerki (njepódze 30 zent.)' we Wojerezach, Halschtrowska haša 20.
Sowno, runkliza, šymjetne bźrny, Barth w Tšławkach.
Sdłonka rżana 30 zent. we Wojerezach, Halschtrowska haša 20.
Wos dźěžazy w Budyschinje, Wjeteczańska dróha 219, na lěwo delka.
Laubawjti wós, parkowy wós, mandla, Schmidez kubło w Schekezach.

Pschisłajicź pytaja.

Holzu do domu w Nijtej, pótowa haša 2; Oberez hoschcżenz w Wjetej Wodźe; Hagenowa w Hródku, Drježdźanska dróha 58; Jakischowa, rězniikowa we Wojerezach; Bahnhofstr. 20 w Budyschinje a Wettinska haša 29 I; rěsnik Janaschowa w Budyschinje, Hornjeczitka haša 9; starschu Reichowa w Lubiju; Fiedler we Wojerezach, Zyrkwinska haša.
Bahnerja, hajnikowja w Jedlowje, Nikolaus w Kischkowic, knježi dwór w Małkezach.
Dźěłacjerjow, wustrowjerija w Pěskezach, hoschcżenzaŕ Mitanja w Njeschnarach.
Dźěłacjerku w Lubiju, Mech, fahrodnik.
Hospodarišku pospjeru, knježi dwór w Sprjojzy.
Blidarišcho, Burkert w Dźěžach.

Sdudnišu we Budyschinje hop. w 9 hodź.: Wobrasaj, 6 khabatow wolmjanych, dźěła židźanych nohajzow, dźěła cżopcheho wobruca, schórzuchi, mužaze kolo, loži, nuzny kamorcżk, 173 deskow (4½5 mtr.), klawěrji 5 pišańskich strojow, dźěła złotrjanych klobukow, bźrej, 3 pišańke stroje, hubże, 3 šudili za klěsanje, plischowy soja, waha, klawźr, aparat za fotografowanje, wolijowy **wobras,** knihowej kamoraj, pianoforte, Laudowški wós, elektr. wišata lampa, motorske kolo, vertikaj, kucża, łulojte blido, sportowy auto, aspirazijska maschina, wyšoki schpihel, normalny cżasnik, klamowe blido, 13 blidowych cżasnikow, 6 salonskich cżasnikow, 3 pjenježne kamory, 6 dubowych winowych šrubow, pisańšći sekretar, żelezne wohnischcżo (Kochherd), klamańšej kamoraj, wschelaka klamańska nadoba, dwóšmy walzowy stoł, grifżeschcżasza maschina, wschelaki kcżeżańši cżawor, brune blido, klamowej blidże, pult, dołhe dźěłańške blido, plokaza maischina, njewužiwkowana kara, taflaty ruczny wós, żelezny kotoł, żelezna hrjada, rjeczaš, klamya, wobluk sa parnischcżo, 2 wokrjuga, wodowej trubi po 4 mtr., pišańšćej blidże, wolcżowy krajak, **wolij mžchcża maschina, mowr, kórkowy** hebl, loži, komoda ł mnjezu, wulki kuchiński bźrej;
w Ptaczrjach pschip. w 1 hodź. w Schcżukrjadcżej hoschcżenzu Ekhańšćej wuhotowani, pišańšćej blidże, wotjescżinowy bźrej;
we Laju pschip. w 1 hodź. w hoschcżenzu pschi torhoschcżu: **Mužazej a žonjazej kole,** wschelake **meble a** wschelaki kolejarski cżapor.

Wosjewjenje.

Na schwórik 19. meje t. l. postajene dyrbjenske pschehladowanje Grünerjez leżownoscże, łopjeńko 722, Budyschkich leżownostnych knihow je žud žežnuł.

Škrowe depeše.

Produktowe wiki w Barlinje dźenja dop. ¾11 hodź.:
Wiki wołtanu mérne. Sšnadny wobrot.
Dop. ¾12 hodź.: Pschenica mérnischa, rožka na žwojej płaczijnje wobstawa.

Płaczizny na Barlinskich produktowych wikach.
Žito a wotjowe symjo po tuni abo 1000 kg bewak 100 kg płaczizna po złotej hriwnje.

	16. 5	14. 5.		16. 5.	14. 5.
Pšenica	292-296	292-296	bźrny	20-22,00	20-22,50
rožka	269-275	269-275	woka	22-24,50	21-24,00
nat. ječmjeń	230-262	230-260	módre łupiny	14-15,50	14-14,50
naz. ječmjeń	230-240	230-240	žołte łupiny	16-17,50	15-16,50
wowš	238-244	238-244	zeradella	18-24,00	21-25,00
kukurica	191-194	191-194	raps, wosušk	15,80	15,60
pšeńč. muka	37-39,25	37-39,25	lany wosušk	19-20,00	19-20,00
rżana muka	36-37,75	36-37,75	poch. melasa	—	—
pó wotruby	15,75	15,75	bźrnj. kruški	34-34,20	34-34,20
rżane „	18,00	18,00	syno, 50 kg	2,50-2,90	2,50-2,95
raps	—	—	rżana słoma	1,85-2,10	1,80-2,05
lane symjo	—	—	pšeńčna „	1,10-1,50	1,05-1,40
hróch	27-30,00	27-30,00	wowsna „	0,95-1,20	0,90-1,20
pjeluški	20-22,00	20-22,00	ječna „	0,95-1,20	0,90-1,20

Drježdźanska burza.

Pšenica	295-300	bźrnjace kruški	36,00-36,50
rožka	266-271	pšeńč. wotruby	15,50-16.00
nałetni ječmjeń	268-278	rżane wotruby	16,00-17,50
nazymsk. ječmjeń	235-260	pšeńčna muka	48.50-50,50
wows	262-267	rżana muka	41,50-43,00
čerwjeny dźećel	230-240	woka	28,00-29,50
raps	310-315	pjeluški	28,00-29,00
kukurica (Mais)	188-193	hróch	33,00-37,00
suche truhańčki	15-15,50	cokrowe truh.	19,00-21,00

Płaczizny rězneho skotu na Drježdźanskich skótnych wikach.

16. meje.

85 woł., 246 byk., 250 kruw. a 25 jałojc., 722 ćelat., 435 wowcow, 3003 swini.

Płaczizny za

woły: 1. 59—60, 2. 48—53, 3. 44—48, 4. 36—42;
byki: 1. 57—60, 2. 52—55, 3. 45—52;
kruwy: 1. 53—56, 2. 45—50, 3. 33—39;
jałojcy: 1. 60—62, 2. 48—58;
ćelata: 1. 80—85, 2. 72—77, 3. 60—68, 53—58;
wowcy: 1. 62—67, 2. 53—60, 3. 45—50;
swinje: (přez 300 pt.) 56—57. 2. (200—300) 56—58, 3. (200—240) 54—55;
rancy: 46—50.

wjech roskuchcżerjej. Pschi tom žo wozjech holczży do dychnizy šmy. Sačkumjeć hnydom po lěkarja póblachu, njemóžesche wón wobnemu dźěćiu žanjeje pomozy wjazy pschinjesć. Wono dyrbjeschе žo sadušiwć.

S **Hójerzy.** Ssobotu wjecżor je žo 29 létny dźěłacjeŕ rudownicko linjesčeho dwora Oswald Hommel, jako běsche jemu jeho mandźelska tupjele pschihotowała, za žiwój poš wobwěsnył. Hommel běsche pitny dźěłacjeŕ a je dnje we tachownym sacżasowanjenju ruki na sć złožił. Pschetož njeje nicžo znate, schtož ho jeho k tutej hrudnej krocżeli hnalo. Sawołany lěkaŕ dr. Girndt ł Rifteje móžesche jenož hischcże žmjerc̀ pósłucać.

S **Delnjeho Hjelsła.** Ssobotu rano wokolo 3 hodź. w domjišim dźěłacjerja Jana Khcżijana w Delnim Hjelsłu wobeń wudyri a zyły statok knicżi. Stót a dźeł domjaceje nadoby wohnjej wintorunychu. Wulkhowanje dźěła běchu jara wobcżežne, dokelž tu žaneje wody njeběsche.

S **Rychwalda.** Dokelž pola Rychwalda móšt porjedźaca, je ł puć ł Rychwalda do Wunischowa sa wschitkón wobkhad wot 16. meje hacź do 5. junija t. l. sawrjeny. Jězdny wobkhad pokazuje žo nimo Rychwaldskeje wowcżerinje na Publisti puć do Wunischowa a nawopak.

Nowe kurzus serbskich narodnych rejow

žobotu 21. meje wjecżor we 8 hodź. w Sserb. Domje.

Nowe kurzus šerbskich narodnych rejow sapoczinje žo pschichodnu žobotu 21. meje wjecżor we 8 hodź. we sali „Sserbskeho Domu", pod zaswužowjerskim nawjedowanjom knjesa kral. hudźbneho direktora Bjarnata Krawza. Schtó ł tych, kiž cźinichu pżni kurzus žobu, njewiła radosć we wutrobu bruhi? Schtó ł wowpytowarjow naschich šerbskich towarschnych sabowow, šamo wulkich šukowskich konzerjow, njeje ł radosću pschihladował šerbskim narodnym rejam a schtó njeje wyskazeje wutrobu witał tuhich pschecżelow je starodawnoscże Sserbow do nowece cźasnjeze doby. Haj, woprawdźe **dobre jadro** korjeni w starych šerbskich narodnych rejach, to kóždy dopósna a dźakuje wutrobu wušna. Rjanu ličźu starych šerbskich rejow šebi wowpłowarjo sasdelcżeho prenjeho kursa pschiswojicżu, chwatajcżu won na kraj a bratram a sotram rjanosć pokhicżidu a teš jich šnytachu wukhlačz. Kaž nowa a tola stara žołma cźahnu šerbšče narodne reje do Sserbow domišny, tam chodźa teš ł domam hnez, hdyž je jich kolesko, tuh raj, jónu był. Sserbja, wosebje młodźina, wotewrěje schórzko wrota a witajcże je jinkajo do domišnuh! Waschich wótzow, nanow, macżerkow bź to ł swójskim a Waschе ma nětk być swójstwo. Dobry počźink Sserbja žo do wschich wutrobow drže, pójcże, pójcże, so też wam wutrobu hrjeje! Sajo dnje rjana syta nowych (prajwy łoje starodawnych) rejow sačkahnjeć do domišny. Sšotry, bratrja, pójcże pschichodnu žobotu 21. meje, wjecżor we 8 hodź. do Sserbskeho domu, a witajcże je. Knjes kral. hudźbny direktor Bjarnat Krawz je jich wušikowjeŕ w zušoje a jich wjednik nawróta do šerbskeje domišny. Wón dnje wschich pilnych Sserbow wukhlačz, tim sasdźerpicź je płoschtunu pohibom, postupom, šerbske reje do cźela a dušche.

Sšotry, bratrja, lubi šerbšy krajeniu, luba šerbska młodźina, khwatajcże we wulkich šyłach pschichodnu žobotu je wschich rózłow šerbskeje semje, do Budyschina do Sserbskeho domu, so byschcże šebi pod mischtrikim wjednišnym pschijšwojili wasche, nasche lube šerbske narodne reje. Pójcże, khwatajcże, wukucże! Tón ras macże šladnosći, sajo zyle njejsnate a nowe šerbskeje narodne reje wuknjeć. Schtóž może hižo ł prenjeho kursa šnate šerbske reje a nětko sajo nowe pschiwukuje, šamóže potom na 15 lubych krasnych šerbskich narodnych rejow šebi sarejwać. Njeje to bohatstwo, wasche kulturne kubło?! Wobdźělenje na kursu je darmo, jeno šebi hischcże pschejcże! Bratrja, sotry, šerbske towarstwa, pójcże a wukucże.

Sarjadnistwo kursa šerb. narodnych rejow.

Prěnja jězba na kónc tydźenja

Prěnja jězba na kónc tydźenja (Wochenendfahrt).

Schto to je, jězba w kónc tydźenja? **Tak** derje žo nimale wschitcy, lubi cźitarjo prascheeże. A to też je poknym prawom. Pschetož to je něschto zyle nowe. Ale šnadź móže šebi tón abo tamny hižom myslićź, hdyž šebi mjeno prawje wobhladа. Tak njenjemamy žwjeczenje kónc tydźenja je ł Jendźelskeje do Němskeje pschischło. Sajtojnizy a dźěłacjerjo, abo też wobkhodnizy we tamnischich wulkich městach, wožebje w Londonje žu jako cźi prěni kónc tydźenja (week end) šnali. Ssobotu pschipołdnju, hdyž dźěłacj pschestanu, khwataju won dalóko pyhed město, hdyž žu **woprawdźite** kónc tydźenište města nańałe. To žu ischerke a dałoke šmuhi małych lohlich khěžkow, jowisčcha drjewjanych, ša jenu swójbu **ł bydlenju.** Wókoło tójdeje khěžli je **rjana** sahrodka, mějnoscź ł hrajkanju ša dźěći. W tutych khěžkach we leżnym cząsu měšczenjo žobotu popołdnju a zyłu njedźelu pschebywaju, so bychu žo cżerstweho powětra nażrěbali a žo posylnili ša žwoje dźěło. Druhi sajo, kotříž njejsu je šlotom a žlěbrom pschejaru žohnowani, cźinja žobotu popołdnju a njedźelu wulěty do lěsow, na horu ł jězoram abo ł blišemu morju.

Tale ideja **wo** žwjeczenju kónca tydźenja je žo nětko też do Němskeje pschedrěła. We wulkich městach nasiawaju woprawdźite pschedměsta ł khěžkami, kaščeł wam hižom wopišach. W Barlinje běsche létša naléto šamo wuštajeńa jenož **tajkich** khěžkow a pschiprawow ša kónc tydźenja. Sa Barlinom sajimuja sio też w druhich městach ša tule nowošcź. K létu šměje tuto hibanje wešcże hischcże wjetši rosmjer.

Nětko chzu žo sajo ł wěsy wróćicź. Potajkim šandźenu žobotu popołdnju wotmě žo prenja jězba w kónc tydźenja ł Budyschina na wšy. Budyschka wotnoša autowého wobhladneho towarstwa sa sakiti žwobodnu stat (Kraftverkehrsgesellschaft Freistaat Sachsen) dnje wožbežicże wobhldeŕam Budyschina ličźu žobotu popołdnju rjany wulét do wschelakich stron naschеje wokolinu

połitiscej, so bychu Budyschcjenjo też na tónzu tydzenja w rjanym létnym czasu swoje wotschewjenje a wocerstawjenje méli. Na tódzym wulěcze dże jedyn ljudes towarstwa sa stare stawiźny wobdźělnikow tónz tydzenjskeje jětby rjenje wo krajinje powuczitz. Też ja naschich wjeśnjanow je to ważne, też woni móża ś teho nejschto wo starych stawiznach swojeje domizny nawuknyć. Wani móża so wulětnikam, je-li ras do jich wśu pschijedu, pschisamknuncz.

Wulki auto wjesesche potajkim sańdźenu zobotu popołdnju naš prěnich wobdźělnikow, kotrychż běchmy wšo hischcze mała cyrkódka, ś Budyschina do Běłeje Hory. Tute tónczinu łužiskeho kraja žu drje hischcze mnohim njesnate, ale sa to cźim rjeńsche. Jědźechmy po rjanej, dobrej Wospostej drózy wobdaczi wot tłódkojtych wischnjowych schtomow. S wobeju bokow dróhi wupschestrěwachu so płódne pola a łuki. S nałětnjeje pychi kwachu nasche lube žerbske wśy, dale módre hórki a lěsy. Sstónzo wuliwasche žwoje pruhi a postorjesche krajinu, kotraż w cźistym nałětnim powětźi dychasche. Kajka radosć sa mjeńcźana, tiż we žwojich schérych kamjeńtnych murjach niczo wot tutej kraźnoscze njewohlada. Pola Zyłowskich hórki posastachmy. Tu poda naschi wjednik, knjes studijowy rada dr. Freund krótke stawiźnisće rosjaźnjenje. Zyłowska hórka mjenuje žo też Dubojza, sady njeje leżi Sserźniza, kotraż na strażowanje dopomina, każ nam to knjes justizny rada dr. Herrmann wujaśni.

Psched Běłej Horu wopuschczichmy auto a stupachmy horje ś staremu hrodźišchcu. Hora, na kotruż žu w starym cźasu naschi žerbźyn wótzojo nětdy kulojte hrodźišchco natwarili, wobsteji ś běłeho kamjenja, tohodla žo też wjeśka, kotraż žo horje pschilěha, zyle prawje Běła Hora mjenuje. Tutón běły kamjeń žu pryjedy k nazpowanju dróhom wuźiwali. Někotry sakraźny wós žu se skałow na horje wuwjesli. Nětko tu wjazy kamjenje njeńamaja, skaty žu ś wodu napsełnjene a ś bréśami wobroscźene. S hrodźišchcza kameho śćeži žo kraźny wuhlad do dala, kajtiž jón wot žwojich dźěćacych lět znaju, dokelž žym tu wotrosli a dźěkał na naschich połach na hórzy. K połodnju śeži psched nami mózny rjećas horow ś najwpschischim wjerschkom Cźornobohom a wuběhuje k wjeczoru do nišchich horow. Na prawo leži stary Budyschin, sady njeho kukaja hišom Kamjeńte hory won. K połnocu wupschestrěwa žo cźicha žerbśta hola a k ranju połběhuja žo połsłednje wubóźi Hornjołužiśkich horow. Pschi cźistym powětźe spóznachmy žo botu žamo dalołe Jserske hory, tiż běchu je žněhom pschikryte. Wschitzy wobdźělnizy běchu pschekwapjeni nad kraźnej wokolinu. Hdyž běchmy žebi hischcze hrodźišchcźo žame wobbladali, krocźachmy pśches wieś dale pschi Katowskej Wodźe a nimo płównych polow po schćeżaju do Skanez a dale na Stótnik, to je sajšo jene hrodźišchcźo mjes Skanezami a Rakojdami. Tuto hrodźišchcźo leži pschi wodźe w runinje, je pak trochu wjetšche hacź Bětohórśe. Se Stótnika dale krocźo po Skanecźanskim kemschazym pucźu mějachmy rjany wuhlad na Rakojdy. Tuta dołna žerbśta wieś ma žwoje mjeno wot Rakojdy (to žu cźi, tiż raki jědźa). Nimo pětkoweje jamy dźěchmy dele do łuków a pschiłubźechmy łtónczinje k Rychlowšenu młynej pola Njechornja. Pucź wjedźeschе naš dale po kamjeńtnych kamkach, tiż žu dla wulkeje wody pschi pucźach natwarjene, do Njechornja, hdźež žebi hischcze starý knježi dwór se žwojimi mózným kłomjanymi śěchami wobhladachmy. Na dróży seszdachmy žo sajšo do auta, kiž naš wokoło ½8 hodź. na Zitne wiki do Budyschina pschimjese.

Wo jěsbje běchu wschitzy jenakeho ménjenja. Wschitkim je žo jara, jara lubiło. Sajimawe běchu roskładowanja wjednika knjeza dr. Frenzla, tola też knjes justizny rada dr. Herrmaann wědźeschе też husto dobre rosjaśnjenje a powuczenje podacź. Na jěsbje wobdźělli žo też wjednik Budyschskeje wotnožki autowego wobtkodneho towarstwa, knjes Kaštner. Jemu źłuscha wulki dźak sa rjanu jěsbu.

Wlětscha tajka jěsba je pschichodnu sobotu, 21. meje pop. w 4 hodź. ś Budyschina do Klóschtra, na kotrejž žo wěsce mnohy wobdźěla. Płaczišna je jara tunja. Dźe.

Ze susodnych a dalšich krajow.

* S **Rožwejna.** (Pschihódźeše 'noš žonam). S Leiżniga powdaja wo sćeżhowazym žortnym podawku. Jsta cźrjódka wićnych žonow śteji hromadze a rostrěcźuje žo jara ważnje. Jónkle kukaju pschi wšěm bachtanju na rołu, tiż žo k twarjenju pod dróhu trjebaja. Jedyn knjes pschindże nimo, dźiwa žo, so jónkle na rołu, tiż tola niczo wobzebiteho na žebi nimaju, tak hladaja. Nunje dże dale hicź, ale schto so tamle ś jeneje roły tykacź. Někajka „njesnata" poczina hłowu ś roły tykacź. Knjes dźe na tónzu rołu, so by nuts kuknył, schto žo tam njecźini, a hlej, tołsta cźerwjena lizata młoda burowka pschilěše ś roły won. Hewak žamo na žebi cźerśtwej cźerwjenej lizy běschtej žo do žameho zinobra pschewobroczíkej. Knjes žo młodeje burowki woprascha: „Ale, prajcze jenoż, schto tu cźinicze?" Wotmołwa: „Leżu." Na cźoż žo knjes dale woprascha: „Kak dha scże tu nuts pschichicha?" Burowka jemu strótka wotmołwi: „Tamle w prědku žym nutsłaléśa a jow sady sajšo wuléku!" Potom dźešche burowka k źwojim towarschkam a da žebi pjenjezy dacź — sa dobyte žadzenje. Tamne ji njeżbu wěricź chcyke, so wona pśches roły pschełeże.

Wustajeńca w Złym Komorowje (Senftenberg)

21., 22. a 23. meje t. ł.

Sa njedźelu 22. meje cźini sarjadniśwo wulke pschihoty ja žwjedźeńśi cźah. Pschi tym žo wobeje też narodne słupiny Sserbow a Sserbowkow ś Delnjeje a Hornjeje Łužicy wobdźela. Każ žłyschimy, prózuje žo žwjedźeńśi wubjerk jara a žo stara, wopraudźiły ras žerbśtwanarodnych drastow a pocźinkow pokazacź. Budże też jo zyły žwjedźeńśi cźah filmowacź. Wojerowska wokolina žo je wschelakimi skupinami bohaće wobdźěli a też ś Kulowskeje wosady a ś Budyschskich stron žu žo śwólniwje pschipowědźili. Tak dyrbiny wěs wobhladowacź jako wěs naschich žerbskonarodnje naležnoscze. Niż jenoż, so bychu tam pobył jako objekt sa wobhladanje, ale so bychmy žo pokasoli jako runewarowni domorodni wobydlerjo naschesu Kjaneju Łužjowo. Wschako žebi naš naschi němscy žuzbdża bóle waża, hacź to žami cźininy. Tuż njedźesemy k naschej hańbje žiwoju narodnu kulturu dacź potepitowacź, ale žo ś njej też we wschitkej sjawnoscźi a ze wschej rasnoscźu jewicź. Njechamy demonstrazije cźinicź, ale jenoż pokasacź, so tu hischcze woprawdźiscź Sserbźo žu, kiž žebi žiwoju narodnu kulturu waża, a niż jako hempuljo sa kóždej bubi-hłowu běhaja! Sćiwój k žiwojemu!

Nimo nascheje drasty chcyemy pak też ś naschej rěcźu pokasacź, so žimy Sserbźo, njechamy žo jeje też na wustajeńcy hańbowacź. Nimży dyrbja wědźecź, so niż jenoż drasta naš žerbskich cźini, ale so tomu łuscha wośebje też žerbska maczerina rěcź. Hubjenu žłužbu bychu nam němscy žuzbdża wopokasali, hdy bychu chcyli jenoż naschе rjane narodne drasty a wschitko wobdźiwacź, naschu žerbsku rěcź pak jako něschto njewažne wotpokasowacź.

Wusudźenja.

§ **Krajny žud w Budyschinje.** Budyschski sawniśki žud běschе 13. měrca 1927 ratarja Gustava Bruna Teicha ś Porschcy, nětko w Khwaczicach, kiž běschе wobstorzeny, so je k wopaczněj pschiśibaju sajwjeczź spytał, wuwinował. Statne rěcźniśtwo pak běschе pschećiwo wuwinowanju powołanje sapołožiło. Teich bu nětdy ś wuźiwaczelom kubła žwojeje mandżelskeje. Mandżelstwo běschе jara njeschczowne a bu skónczinje na skórźbu a napschećiwnu skórźbu dla winy wobeju mandżelskeju dźěsene. Pschi prozbach je pjecza Teich dźěłacerja Korlu Neumanna narěczecź spytał, so by sa 50 hriwnow nyta jako świdk pschećiwo wěrnoscźi wuprajił, jo je jeho mandżelska ras pschi swadźe mandżelskemu bow do nohow cźišła. Neumann rady pije. Pschi poślednjej termiji dyrbi jeho wuprajenja pschećiwo Teichej tak njejasne. Tohodla, a dokelž Teich kóždy njedowolenj połypt prěsećže, žud njemóžeše Teicha sa winowateho wobhladowacź a powolanje statneho rěcźniśtwa sacźišnu a Teicha wuwinowa. Teicha sakitowasche rěcźnik dr. Engert w Budyschinje.

Najnowiše z cyłeho swěta.

— **Schkrowa powěsć wo wjedrje sa jutśišchi žrjedu: Mróźeje ło pschecźahuja, chłodniścho, też žnadnje scherjate. W Jendźelskej: khłodniścho, rjenje, žuchо.**

*

Na konferenzy Maleje ententy je žo śledowaze wobsamkło:

1. Mała ententa žo wotstronjenju wojeńskeje kontrolle w Bołharskej njepschećelźiwja.

2. Madźarske kralowske prašenje je śnutskowna naležnosći Madźarskeje, niż pak Habsburgske prašenje.

3. Prašenje pschipośnacja bolschewikiśteje Rušteje je naležnosć žódneho jenotliweho stata.

4. Prašenje pschisamknjenja Awstriskeje k Němskej je naležnosć Europy a Swjata Ludow.

5. Prašenje Adriatiskeho morja Malu ententu direktnje njenasłupa, ale je ś europiśtim prašenjom.

*

Njedźelu rano ¾4 hodź. žu w Bělogradźe žylne semjerjenje sacźuli. Wobydlerjstwo žo je spanja wubudźiwschi ś khežow cźekny. Nasłata schkoda je wulka. S ludźi njeje nichtó do schkody pschischoł. Wuhenje žu žo sajpuśte a wjele thežow je žo wobschkodźiło. Murje śwontowneho ministerstwa žu žo rospukałe.

S dobom je też w połodnjschej Italiśej semjerjenje było.

*

Hacźenje pola Bayona des Glaises je žo w schérokoscźi 55 mil sajpupnyło. Mississippiowe žołmy žo ś hrimowanym hołtom do nizjny wuliwaju. Schtwórcźina Louisianaśeho stata je poczjerna.

Nimo měry wulke wody Tenśaśeho bassina, 300 mil dołheho a 50 mil schérokeho, žo njepschestawajźy do krajinu zotoreweje scźinu waleja. Pola Stimmesporta je 500, pola Manjury 900 wobsobow ś wodu samknjenych. Storo njemóžno je, tychle ludźi wulkowacź, dokelž žo cźołmy njemóża pśches torhacze wodu pschedobyć.

*

W Schwajzarśkej žu sawjedźenje wólbneho prawa sa žónśte jacźišli.

Wupowjedźenje wobuća

solidnje a tunjo w najkrótšim cźasu. z ruku žite z drjewowymi hozdźikami

Ago (bjez šowa a hozdźike)

Crepe-gumijowe póduše so na wšě cźrije pričinja

Heinrich Mohr

w Budyšinje, na Žitn. wikach

Zbytki woskowanych tkaninow

šorcuchi z kožanych tkaninow, přikrywy na hlida a sofy tunjo w Budyšinje, na pola **J. Erler** Zw. Lawsk. hasy 10

Pytam starého, swobodneho

muža,

samostatneho za ratarstwo, najradšo Serba, kaž też

dźowku do hródze.

Paul Wels w Budyšinje

na Tršianskej drózy 6.

Trjebane, derjezdźerżane

motorske koło

8 PS, z elektr. swěcu ma tunjo na před. **F. Beima w Pančicach**

Serbske kŕčeńske lisćiki

Serbska knihařnja

w Serbskim Domje w Budyšinje

Wósk. tkaniny meter 1.50 pj.

etamina . . mstr. 0.25 pj.

běły barchent mstr. 0.60 pj.

kopfwina . . mstr. 0.40 pj.

wulki wubjerk, wšitko jara tunjo

K. Erler w Budyšinje

na Žitn. wikach 11, znapř. hosć. „Złota Hwězda". Ráču serbski.

Najwjeśi skład w měśe!

spanske jstwy wšěch drjewowych družin a po wšěch płačiznach

jědzne jstwy tohorunja z 150—240 cm šerokim bjefetom

knježske jstwy tohorunja z 110—240 cm šerokim knihow. khamorom

bydleńske jstwy, kuchinje, klubowe a małe meble, stólcy

Samsna dźełarnja za twory a meble

Clemens Schmidt w Budyšinje

na Bohatej hasy 15 na Hrodowskim naměstnje 2

Běrny k picowanju

poskićuje

Richard Jacob w Budyšinje

na Drjewowych wikach 17 Telefon 2137

Wšě wobuća a wuporjedzenja wobućow spěšnje

derje a tunjo

wobućowy dom Mark w Kukowje

Swójbne powěsće.

Swěrowanaj: **Max Kschižan** ś Johannu rodź. Huschmannej w Lutyjezach.

Semrěli: **Pawoł Marczin Hanka, w Budyschinje,** 26 lět. — **Angust Scholta,** pohonc w Budyschinku. — **Marja Iwud. Hummlowa** rodź. Hanschcez w Kamjenju, 61 lět. — **Arnošt Scholta,** wuczeř we Wojerezach, 54 lět. — **Marja Klozowa** w Hródku, 69 lět.

Towarstwowski powěstnik.

Budyšin. Na 25lětny załoženski swjedźeń serbskeho tow. „Jednoty" njedźelu, 22. meje, w „Měšćanskej zahrodze" so wšitcy lubi Serbja wutrobnje preporošuja. Pop. w 2 hodź. budźe mejski nyšpor (w 1 hodź. žadyn nyšpor njebudźe). Potom je přileżnosć, sebi „Serbski muzej" wobhladać. Swjedźeński čah njebudźe. Za to pak budźe porjad zhromadźizny (¼4 hodź.) jara bohaty.

Budyšin. „Nadźija" spěwa dźensa wutoru (17. V.) wječor z dypkom 8 hodź. (nic ½9) w „Serbskim Domje". Dirigent.

Budyšin. Naša „Jednota Sokol" ma swoje zwučowanja kóždu srjedu wječor we 8 hodź. w towaršowni (Christl. Vereinshaus) na Hornječafskej hasy. Načolnik.

Budestecy. Serb. tow. „Lubin" změje, da-li Bóh, přich. srjedu, 18. meje, wječor ⅛8 hodź. pola Rösikec zhromadźiznu. Ráčeć budźe k. wyšši wučeř Šťoa ze Sowrjec. Wšitke sobustawy a też hosćo so na tutón wječor přeprošuja. Spěwnik sobu přinjeseć. Wo prawe bohaty wopyt prosy předsydstwo.

Bukecy. „Radosć" zarjaduje njedźelu, 29. meje, wulět na horu „Ješken". Hosćo, kotřiž chcedźa so wobdźělić, su wutrobnje witani a njech so hnydom pola towarstwa zamołwja. Dirigent.

Drježdźany. Wšitcy katolscy Serbja w Drježdźanach a we wokolinje přeprošuja so na serbsku Božu službu njedźelu, 22. meje, w kapali w Taschenberg-Palais na hasy Taschenberg 3. Spowědź je w 7 hodź, Boža mša we 8 hodź. Bohate wobdźělenje so wočakuje.

Domowina čini kedźbliwje na wšotowarstwowski zlět, kiž budźe **17. žnjeńca 1927** w Radworju. — Wosebite přeća a namjety njech so bórzy připósćelu předsydźe k. fararjej Šewčikej do Khróšćic.

Hrodźišćo. Spěwny wotrjad tow. „Zerja" spěwa srjedu, 18. meje, wječor we 8 hodź. w Hrodźišću. Dla wosebitych spěwow so prosy, zo bychu wšitcy spěwarjo a spěwarki přišli. Přidawk k „Spěwarskim" sobu přinjeseć. Dirigent.

Kulow. „Jedn. Sokol" změje přich. njedźelu, 22. meje, swój nałětni swjedźeń ze žortnym programom a wjeselej rejku. Wšěch lubych Serbow z blizka a daloka nanajwutrobnišo přeprošuje předs.

Lichań. „Zernička" ma dźensa wutoru ⅛9 hodź. pola Rudolfec spěwanje. Předsydstwo.

Ralbicy. „Sokol" změje wutoru, 17. meje, wječor ½9 hodź. zwučowanje. Wuknyć budźeja so předwjedźenja za swjedźeń 10. julija. Wšitcy dyrbja wšěse přiń. Předsyda.

Sowrjecy. Spěwna hodźina „Sołobika" tón tydźeń hišće wupadnje, dokelž dirigenta khorosće dla njemóže přiń.

Róžant. Kedźbu! „Tow. kat. serb. młodźencow" wobdźěli so na jubileju Budyskeje „Jednoty" přichodnu njedźelu. Pojědźemy z dypkom ⅓1 hodź. z Róžanta a ⅔1 hodź. z Ralbic z čežitym awtom. Mamy hišće někotre městna swobodne, tuž je skladnosć k sobujědźenju. — Wobdźělnicy njech so hač do štwórtka pola Brěžanec w Ralbicach abo pola Mich. Kokle w Sernjanach wozjewja. Płačizna wokoło 2 hr. wučini, kotraž ma so hnydom płačić.

Zwjazk serb. ratarśk. dorosta wuhotuje 31. meje wulět do Pomorc a wobhladuje sebi tam „Ratarsku spytowarnju". Sobustawy njech sebi tutón dźeń swobodny dźerža a so prawje bohaće wobdźěla.

Předsyda.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku Marko Smolerˇ w Budyšinje. — Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Dučmanˇ w Budyšinje. — Za kospodarski dźěl: Arnošt Bart w Bělowicach. — Za nawěšće: O. Janak w Budyšinje.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

•S. N.• płaca měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1.30 zł. hr. Do wukraja 13 Kč. Kóžde čo. płaci 10 zł. pj. Wudawa a čiści Smolerjec knihičišćerńja, zap. dr. z w rnk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawěšći, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaci so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobčežnje so stajace nawěšći a tabele so wyšše wobličeja. Za reklamowy :: :: rjadk płaci so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. :: ::

Čisło (Nr.) 115 | Budyšin — Srjedu, 18. meje 1927 — Bautzen | Lětnik 86

Zasydlenje badenskich ratarjow w Rańšej Pruskej.

Póslednje dny je ža mjes pruskim ratarskim ministrom dr. Steigerom a badenskim snutskownym ministrom Remmelu w Barlinje wo možnosći sańdlenja badenskich ratarjow w Rańšej Pruskej ł wunoščkom jednako, so ža **hižo w bližšich czašu ł pschewjedźenjom sańdleńskeho plana sapoczinje.** Sańdleć trjeba 10 000 hriwnow kapitala. Kóžda sańdleńska ǧwójba k temu 6 000 hriwnow jako pożčonku po 1 prozentu dóstanje, mjes tym so jej nemski stat 1500 hriwnow dari. Pruske snutskowne ministerstwo je nemski stat namolwiło, so by tule summu powyšćił.

Namjet na pscheměnjenje dźěłańskeho czaża za pjetarjow

Knježeństwowe strony w nemskim ǧejmje ǧu jako nowy nacźišć na **pscheměnjenje wukaża wo dźěłańskim czażu w pjetarnjach a konditorijach** sapodate. Po nim njesmě porjadny dźěłański czaż pomoznikow a wučomnikow wuwjawschi pschestawkow wóżom hodźin pschekročeći, tola może žo wupad dźěłańskich hodźin jenoliwych wschodnych dnjow ł wjazy dźěłom na druhich dnjach wurownać. W dźěłarnjach ł dźěłańskej hotowoścu może žo hinaše wuprawjenje stacź, tola **dźěłańši czaż hromadże ł dźěłańskej hotowoścu njesmě 60 hodźin tydźenšy pschekročeć.** Njedźelu a ǧwjate dny smědža žo jenoż dwě hodźinje dołho lohko žo skažaze konditorske tworn dźěłacź.

Nadběh podawarjow na ruske wikowańske sastupjerstwo w Barlinje.

Dla pschepytanja twarjenja družstwa „Arkos“ we Londonje běchu žo sobotu w Barlinje stołpazy podawarjow psched ruskim wikowańskim sastupjerstwom skěžake a žrěbi žadachu, so bychu skasanki, pola nich czinjene, saplaczike, kotrež žo hischcže ł wjerschedo dźěła njeběchu wuwjedle. Wikowańske sastupjerstwo praji, so dyrbi žrěbi najprjódzy instrukcije ł Moskwy žadacź. Někotre firmy ǧu je ǧudniške stórżbu hrožnje. Parizišy sastupjerjo schwajcarskich a amerikanskich firmow ǧu poručnjosću dóstali, so dyrbja ł dalschim wobsamlnjenjom skasankow czakacź a hischcže njewuwjedjene skasanki leżo wostajicź.

Jednanje wo němsko-pólskim wikowańskim sprěczenju bjes wuhladow.

Pólska žo boji, so bychu žo jejne wjeczorne strony pschenjemcźiše. Hdy by Němzam wjazy sańdleńskich prawow daka. Teho dla je žo sapowědźała, do sańdleńskich žadanjow Němsteje ł wolicź. Pólske knježeństwo nawopak dźěłacźerjow schkitazy sakoń pschihotuje, kotryż wyschnoščzam a dźěłodawarjam wjazy prawow pschi spuschczenju wukrajnych dźěłacźerjow ł dźěła dawa. Na druhej stronje nochze Němska wuwos ratarskich wupłodow se Pólsteje do Němsteje połožicź. Teho dla njeje wočakacź, so žo němsko-pólska zwona wójna w bližšim czażu stónczi, hačrunje wobej stronje ł njej cźežko schkodujetej.

Kursy na Barlinskej bursy dale padaju.

Kaž bě do předka widźeć, njeje pschi cźornym pjatku woitało. Pónjedźelu ǧu kursy dale padale. Někotre hódnotne papjery ǧu wo 15 prozentow schkodowale.

Wo pólskim korridoru.

Pod napisćmom „Legenda wo pólšim korridoru“ je we Warschawje jendźelšti spisź wuschoł, kotryż dyrbi pschećiwopólšim němšćim spiskam wo „Njeprawdźe pólskeho korridora“ w Jendźelstej a Ameriźy ža rozschérjazymi, napischeżo stupacź. Wš spišu ža praji, so njeje žaneho pólskeho korridora, je jenoż etnografiśko-pólši kraj na Pomorju, kotreż Pólšći po ǧamopolaźagym prawje ludowy ǧišku. Pschwota žo na narodnošnu statistiku na Pschimorju wot léta 1870 do léta 1918 a na ludowe wothłožowanje w lěcźe 1932.

Fašzistiske hibanje w Pólstej.

Sajecze wóżom ǧobustawow „narodnoje milizy“ we Warschawje, tajnje organisazije prawizy, žo do wulkeje politiskeje należnosće rosćiwa. Pilsudskeho nowiny pischu, so je wojowańšti fašzistiski ǧusatk po zuzki Pólskej rozschérjeny. Jako hłowny wjednik žo heitman reserwy Polonski wobhladuje. Pschepytuje žo, hač je Polonski attentat pschećiwo Pilsudskemu pschihotował.

Wójnski staw we Wolšynej republizy dla wulkeje wody.

Kaž žo je Ssaratowa powě, Wolšyna woda wschędnje wo 2 zentimetrow pschibywa a hižo 4 metry psches normalnu wyšokosć doźaha. Zentralny wukonjazy komitej Wolšynjeje republiki je na wożom wokrjeżow wójnski staw połožił. Wojazy a dźěł wobnyldźerjow ǧu žo mobilisowali, so bychu ł powodźenjom wohroženym pomhali.

Rumunski konkordat.

Sańdne dypki wo konkordacźe mjes Rumunskej a Watikanom ǧu žo postajiše, mjes tym so je rumunski kultusowy minister Goldis w Romje pschebywał. Po tychle postajenjach Watikan knježeństwu arzybiskopow a prelatow namjetuje, a knježeństwo jich potom pomjenuje. Biskopske diózezy njesmědža wukrajny kraj wobsahacź. Tole postajenje žo wosebje na Ssedmohórsku poczahuje. Jako sastupjerja katholiskeje zyrkwje w rumunskim senacze rumunska mjeńšina, pschede wschém rumunscy sjemjenjo, šedmohórskeho arzybiskopa hrabju Majlotha namjetuja, mjes tym so je ł rumunskeje strony Bukarestšti arzybiskop Cisar porucźa.

Jednanje Rumunskeje ł Italskej wo wikowańskim sprěczenju žo sajtajiło.

Rumunska je pschestała, ł Italskej wo nowym wikowańskim sprěczenju jednacź. Italska na rumunšti wuwos tak wulke zła kładże, so žo Rumunska prascha, hač ma sanka hischcže samyknja, ł Italskej dale jednacź.

Rumunšti njewuspěch ł požčonku w Londonje.

S pożrědnistwom němskich bankow bě žo požčonka sa Rumunsku w Londonje k podpisanju wupokojiła. Dla jejneho ništeko sadanjenja pak žo sa nju njeje žanych podpisarjow nadesłało. Rumunska nětko ł Barlinskimi bankami wo nowej požčonzy jedna.

Napjatosć mjez Južnosłowjanskej a Italskej.

Južnoskowjanske knježeństwowe nowiny „Ssamouprawa“ napischeżiwne stejišćo k jendźelskemu namjetej na wuprawu konflikta mjes Južnoskowjanskej a Italskej sastupuje. „Ssamouprawa“ praji, so ža Italska podpisanego pschećelskeho sprěczenja njeje dźerżała. Se teje pschičiny njemóże žo južnoskowjanski stat, sastupujo ǧwoje sajimy, ł wosjewjenjom italskeho knježeństwa spokojicź. Schtož Retunske sprěczenje nastupa, je žo wo nim w czażu rěczało, hdyž je Južnoskowjanska dowěru k pschećelstwu Italskeje měła. Dźensa pak dyrbi Južnoskowjanska ǧwoje sajimy bjes italskeho pschećelstwa sakitacź. Italske sapschimnjenje do albanskeje politiki a njepschećelske postupanje italskich nowin pschećiwo južnoskowjanskemu statej su Južnoskowjanam pokasałe, so je wěra do pschećelstwa Italskeje mylna a wopaczna była. Może žo jenoż hischcže wo korrektnych stykach mjes Italskej a Južnoskowjanskej rěczeć.

Južnoskowjanska psched jednanjom ł Italskej.

Na konferenzy Małeje ententy je žo tež bjes dwěła na drobnje wo italsko-južnoskowjanskim konflikcie jednało. Južnoskowjanski minister Marinkowicź je pónjedźelu w Prašy južnoskowjanskich nowinarjow pschijał a je pschi tym wo tutym ża Južnoskowjanstu nětkole najwažnišchim praschenju rosjašnjenje dał. Marinkowicź ǧnowa praji, so njeje ǧaneje pschičiny, južnoskowjanskemu pósłanzej w Romje, Ratkiczej, nowe instrukcije dacź; politika Južnoskowjanskeje inapschecża Italskeje jenaka wostanje. **Rumunska a Czéšskoskowakska stej prajilej, so stej ł Južnoskowjanskej dospołnje solidarnej,** kaž dalołko to swjasanje sprěczenja postajeja. To rěka „Rumunska a Czéšskoskowakska stej ǧo swjasałej ł brónjenj ża pad wójny mjes Južnoskowjanskej a Italskej pschećiwo Madźarskej a Bołharskej wustupicź, jeli so bychtej tej ǧenkej Južnoskowjanstu wot sady nadpadnyć. Madźarska nětko widźi, so ža Južnoskowjanska a Rumunska ł jejnym lišćazjenjom njedatej ględzeć. Na tym njeje dwělowacź, so by Madźarska, hdy by wuhlady na dobycze měra, wschę tři staty Małeje ententy nadpadła a jim wschę te kraje sedrała, kotreż je jim dyrbiała po ǧwětowej wójnje wudacź. Tehole ǧona žo Madźarska njewostaji a tehodła dyrbja žo jeje staty Małeje ententy hladacź. Skerje by móžno było, Bołharsku na stronu Małeje ententy sćahnyć. Wulki dźěł bołharskeho ludu wě, so by tež ł jeho ǧamostatnoscźu nimo było, hdy by Italska Balkan pod ǧwoje nadknježstwo stajiła.

Doumerguowy přikhad do Jendźelskeje.

Jendźelska je pónjedźelu presidenta franzowšteje republiki a ǧwonkowneho ministra Brianda ł wulkimi zerowaneje łódźe „Invicta“ do Doverskeho pschistawa ža zerowaneje łódźe „Invišta“ do Doverskeho pschistawa žo Waleski prynz (kranprynz) w uniformje gardźinoho wyschka na łódź dowjesć da, so by hosći w kralowym mjenje powitał. Po krótkej postrowjazej rěcźi Doverskeho měšćanoscźy žo franzowskaj hosćej do Londona dowjesćechaj. Na Wiktoria-dwórnischcźu jendźelski kral na njeju na nastupischcźu cźakasche. Pod wulkim baldachinom psched dwórnischcźom kralowska karroża, do kotrejež bě jěchcź koni spschehnjenych, cźakasche. Na druhej dwórnischcźowej stronje bě žo grenaděrska kompagnija jako cźežna straża sestupaka. Hdyž president pschi kralowym boku ǧedźo dwórnischcźo wopuschcźi, hudźiba marsellaisu piskasche. Cźah žo pomaku po bohacze wupyschenych dróhach do Bukingskeho hroda hibasche. Doumergue tu kralowu postrowi a jej w mjenje Franzowšteje wulki łschiż cźežneje legije pschepoda.

Hodźinu pódźišcho president Doumergue ł pschewodom Brianda a franzowskeho pósłanza Fleuriata hród w automobilu wopuschcźi, so by ǧo row jendźelskeho njemateho wojaka we Westminsterskej abtowni wopytał. Wjeczor bě w Bukinghamskim hrodze wulka hościna, kotruż bě kral ǧwojimaj hościomaj wuhotował. Drohotne słote ǧudobja z Windsora błido a buffet dobjachu. Dwórści jahrodnik bě salu ł kwětkami tritolery, kotraž je khorhojow wobeju krajow jenaka, najtrašnišcho wuppyschił. Kral prěni pschipitk wunješe, na kotryż wschitzy pschitomni stejo pożłuchachu. Kral wo jendźelsko-franzowskim ǧhromadnym dźěle rěcźeše, kotreż je žo wot wjazy dwěli dwajeceji lět pschezo-wužšha sćinito. „Mot podpisanja měra“, kral praji, „smy še ǧhromadnymi prózowanjemi dobre wunoschki dozpili. Wulkowa drje hischcže wjele cźiniscź, tola naju krajej budźetaj hromadże dale na wězy měra dźěłacź. Doumergue na kralowy pschipitk wotmolwjejo „ententa cordiale“ (wutrobnu pschesjenosć) wukhwalowasche.

Wutoru je Doumergue do Oxforda puczował, hdźež jemu universita titul cźešneho doktora spožcźi. Wjeczor je ǧo wón do Londona wrócźił, so by žo pichi hościnje lowy pschipitk wotmolwjejo „ententa cordiale“ (wudźelskeju kralowskeju mandźelskeju wuhotuje.

Pozoršiwo na jendźelšti lud.

W Doverje je president Doumergue wožebitemu rosprawnikej Reuterej powěsćeźnje ględowaze pożkłsko pschepodał: President franzowskeje republiki je jara žožowny, so žmě jeho majestoscź krala Jurja V. wopytacź a jendźelskemu ludej sacźucze wutrobneho pschećelstwa franzowskeho luda ǧdźiłicź a tak ǧnlnosć ǧwiatkow wosnamicź, kotreż wobaj ludaj ǧwjasuja.

Locarnske zrěčenje zastarjene.

S pschičinu wopyta Doumergua w Londonje „Echo de Paris“ Locarnske sprěczenje rospominajo žada, so **by ža město njeho wojerśti ǧwjask ł Jendźelstej wobsamknył. Locarnske sprěczenje je hižo sastarjene.** „Ssłaby“ Chamberlain je ǧnadź w jendźelskim knježeństwje jenicźka wožoba, kotryż hischcže do njeho wěri. Druhe ǧobustawy jendźelskeho knježeństwa ǧu w Locarnskim sprěczenju jenoż krědł widźake, so bychu žadanje Franzowskeje we praschenju bjesstrašna spokojite, pschi cźimž pak njejsu Jendźelsku na nicźo ǧwjasake. Jendźelska a Franzowska bjschtej ras ǧpóznałej, so jenoż organisazija alliancy je ju prawa sawěsća.

„Echo de Paris“ dale měni, so pschipitkaj jendźelskeho krala a franzowskeho presidenta, pschi hoscźinje we Bukinghamskim hrodze wunjeznaj, žadanje wobeju ludow wobkřewjedźitaj, so by žo ententa cordiale (wutrobna pschesjednosć) sakhowała a na pschichodne generazije pschesćehła. Rozdźěle měnjenja mjes Jendźelskej a Franzowskej wo němšćim praschenju, wožebje wo praschenju smjerschenja wobkřadźeništeho wójska, ǧu žo smjerschile.

Pschepytanje w Arkoiowym twarjenju ho stónčiło.

Póndželu wjecžor po 6 hodźinach ho policijoio, tajni policistojo a tolmačerjo Arkoiowe twarjenje wopuschčili.

Knježerstwowy jubilej španiskeho krala.

Schpanifti kral Alfons, kotryž je wutoru swój 25-létny knježerstwowy jubilej wohwjecził, je pschi tejle składnosczi wjele wohowam jemjanitwo spoježił. Pódla toho je kral wjele pschespytnikow wobhnadził a někotrym politiftim jatym ßwobodu dał.

*

Němski president ſ Hindenburg je schpanifkemu kralej k jeho 25létnemu knježerſkemu jubilejej ßoßapschesče poßłał. Němſki kanzler Marx je ja schpanifte nowiny je pschiczini jubileja nastawk napiſał. Němſky miniſtrojo na schpanifkim pózłanſtwje w Barlinje ßu ßwoje tharty wotedali.

Kommunistiske ſpschißahanſtwo pscheczíwo ſchpaniſkemu kralej?

Danska policija je kommunistiske ſpschißahanſtwo wotkrył, kotrež na to dźesche, kralowſki hród wobſtupicź, ßo kraia ſmozowacź a jeho donuczicź, ſo by ßo tróna wotrzekł. Kommunistow runje w czażu pschekłapichu, hdyż zhonchu ßo arſenala, telegrafa a telefona ſmozowacź a pscheczíwo kralowſkemu dworej poſtupacź. Mjes wjedníkami cźerwjenehо ſtaba je policija někotre wożoby zajała, kotrež danſki njerozumja a kotrež dźehu runje ſe Ruſkeje a druhich krajow pschiſchli. Cźile ludźo ßo ſamowdźichu, ßwoje mjeno mjenowacź, a jedyn ſ nich, towarſch Kaza, ßo łatſeli, hdyż jeho itmachu. Wšo ßo pschepytuje. Hižo je ße ſwobodźiło, ßo ßo nicże ſpschißahanſtwa do ruſkeho pózłanſtwa bęża.

Revoluzija w Grichiſkej.

Parijſki „Matin“ ſ Bełograda pomě: Po powěſczi Bełograbſkich „Nowoſczow“ je ſerbſko-grichiſkeje mjeſy ſe w Grichiſkej pjecza revoluzija wudyrila. W Piräu je ho mjes monarchiſtami a knježerſtwowymi wojakami wojowało. Na kupje Samos je ſbéžał. Tale powěſcź njeje ßo hacź dotal potwerdźiła.

Hiſchcze ßaneho měra w Nikaragui.

W Nikaragui hiſchcze njeje měr po ßdaczu wobnowjeny. Dźeł liberalnych ßo nochge wotbronicź dacź. Někotri ſpiecźiwi liberalni ßu bliſko Leona jeneho amerikaniſkeho hejtmana a jeneho wojaka morili. Strach dołhotrajazeje drobneje wójny njeje hiſchcze ſarocźeny; pschetoż 2 500 revolucionarow, kotrež ßo ſapowědaju, wotbronjeniſke dojednanje, w Maragui wobſamknjene. pschipóſnacź, ßu po zyłym kraju rospróſcheni. Amerikaniſki wożebity wotpóſłanz Stimſon wſchak praji, ßo wjetſchina wobydleriſtwa ſa měrom ßada.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Srjedu, 18. meje.

Ƒ 1900 Jan Bartko w Budyſinje, wudawař ſulskich knihi za Serbow.

Khorli Augustej Kocorej.

Haj, wótčinco, kiž ſpiš nětk wóteow ſpanje,
My Twoje dźełło dźakuje ſławimy,
Zo do wutrobow nam ſy zaryty,
To ſwědči dźensa naše ſylzowanje.

Twój ſlěbroklinčny ſpěw je nowe ranje
Po twjerdem ſpanju přinjeſł Łužicy;
Wón we Serbach tež za čas přichodny
Najrjeńše wokřewjenje zawoſtanje.

Hačrunje Twoje ſtawy w rowje tłaj
A pjerſč ſo zaſo k pjerſči towařſi,
Dha tola Serbjo Twój ſkutk w česći maju.

Měj dźak! Spi derje! Serbow ſylzy praju;
Bóh daj, zo jóna w Khryſta prawdoſci,
So zaſo wohladamy w Božim raju!

Korla Fiedler.

*

— **Wo wjedrje.** Roſpołożenje nižiowo a wyſchinow pokaſuje na njewobſtajne wjedro, hačrunjeż je ſłónko dźenſa rano ſkerje na rjane ſchło. Wyſchinje ſtej jenoż nad krótkoraniſchej Europie a nad połnóżnej a ſrjedźnej Schwedſkej. Hewak jetuja ßo nad Europu nijenſkie abo wjetſche niżiny. Wołoſebje ſtej nižini pola Łuły Iſland a nad Schpaniſkej. — Juſe ſchiwórkt ſtudźa błónćko 4,01 hodź. a khowa ßo 7,52 hodź. Mjeſacź ſtudźa wjecžor 10,41 hodź. a khowa ßo rano 5,47 hodź.

— **Sserbam!** Bratſja, ſotry, ſerbſke towarſtwa, njeſapomnjće na to, ſo je pschihodny hobotu, 21. meje t. l., wjecžor we 8 hodź. w ſali Serbſkeho Domu kurſus nowych ſerbſkich narodnych rejow!

— **Rasue warnowanje.** Wołſpjetuje je ßo na to ſkorźiło, ſo w tudomnych hoitwojerſkich wokrjeſach a też w Bismarkowym haju ſyły bjes pranza wokoło hanjeja, ſa dźiwinu hanja a pſches to doſeć wulku ſchkodu nadźinja. — Měſchczańſka rada, policajſki hamt, je policiſtam każ też měſchczańſkemu ſtrażnikej haja ſwowa porucźiła, ſo bychu na pſcheſcźěrowaze ſyły prawje kedźowali a wobſcheržerjow tajſkich ſyłow bjes dźiwanja na wożoby wobſtorźili. Měſchczejo ſyłow, kiž dadża ſwojim ſyłam ſa dźiwinu honicź, budu ſ pjenježnej pokutu hacź do 150 hr. abo ſ jatbu połſchtani. — Nimo toho maja wopraunjeni k hoitwoje abo jich poruczeni prawo, ſyły, kotrež w hoitwojerſkim wobwodje w ſdalenoſci ſnajmjenſcha 300 metrow wot najbliże wobydleneho domu ſa dźiwinu ſtrělba abo ju pſcheſcźěhaja (revieren), ſatſeliczź. Tuto wołſewja měſchczańſka rada, policajſki hamt, we Budyſchinje, dnja 14. meje 1927.

— **Sswobodnjedaże Schpricwineho mosta.** Schprjewinſki moſt we wabiwodźe Połpſcheńſkeho—Kißliczańſkeho puča dawa ßo ſaſo ßwobodny ſa ſohki jśyny wobkhad hacź do 50 zentnarow ſyłkowje cźeże. Jśdźenje po nim ſ cźeżſchimi cźeżemi a też ſ nakładnymi jśdźidłami je ſakaſane. Schtóž pſcheczíwo tomu jedna, budże po § 366 l. 10 nemſkoſtatneho khłoſtańſkeho ſakonika ſ pjenježnej pokutu hacź do 150 hr. khłoſtany. Ta wołſewja hamtſke hejtmanſtwo w Budyſchinje, dnja 17. meje 1927.

— **Sawrjenje purjuw.** Sławny puch woſt Hornjeho Wujſłba do Porchowa budże dla naſtrowdowania na Wuſejeſdźanſkich ſahonach woſt 19. meje hacź ſ 24. meje t. l. ſawrjene. Wobkhad pokaſuje ßo na Ledźbožy. —

S **Khwaczij.** Njedźiwajcź ſnihowemu wětra a deſchczowanja, ale tola pſchi wóni boſa naſcha młodźina ſaſdźenu njedźelu ßwoju meju njetaſche. Hubita ßyła ludźi běſche ßo wokoło ßwojedźeſkiſeho mětna ſchromadźiła, kotrež běſche knjes Nowak pſcheczełnje pſchewoſtajił. Hačrunjeż lohti deſchczéjt program trochu pſcheczěnuy, mójeſche ßo tola ſwuczene ſzrtowanje wutwjeſcź. Hudźona kapała fabrikſkeje woboru Margareczineje Hełty ßebi ſ cźanymi kuſkami wutroby wſchelitkich dobu. Hudźinuju poſticzichu najprjedy pola knjeſa Abſchki ſaſtańcźo k narodninam, potom na ſali dale koncertowachu. Se ßwjedźeńſkim cźahom na pruhu po wſyy buchu njeroſudnji hinaſcheje myhle a k pſchewjedźenju programa ſwólniwi, kiž ßo na ßwjedźeńſkim měſtnje wotmětuwaſche. Wołdźiwanje ſtudźichu ſababjene poſtawy, każ kozor w ſchtórnjach, wopija, rejwazy mjedźwjedź, kotrehoż proſcheſtaj mandźelſkaj pſchewodźechtaj. Wjeſele ſtudźichu też dźełaze kłowny, dróhowny wothkadowař a druhi. Żónſka młodźina wuwjedże reje, ſ kotrymiż ßebi ßwoje pſchipóſnaſa dobu. Knjes Marejn Rjeczka běſche nawjedowanje pſchewoſak. K powſchitkownemu żertej běchu ſ mejſkej żerdźu bleſchu „dobreho“ ſahrjebali. Jako meja ßwój wjeſchk khileſche, ſhrabny jón knjes Proſka a bu ſ mejſkim „kralom“. Wón wuſwoli ßebi ßwoju kralowinu a ßudny, ßo ſ njej na kralowſki wóſ. Na to ßo ßwjedźeńſki cźah ſ wupyſchenym kralowſkim woſom pſches wjeſ do Dalic hibaſche a ſawróczi ßo w dworomaj kubleria Lorenza a Gudy a cźehnjeſche wróżo do ßtownehо khwartéra, na Nowakez wupyſchenu ſalu. Młodźina radowaſche ſo pſchi rejach, też ſtari ſpytowachu ßwój dobry „walczik“. S pſcheſtadźowanja mejſkeje żerdźe wuwikowachu 33 hrimnow.

S **Krakez.** Pſchi ſwuczowanju na tudomnym wojerſtim ſwuczowanſchczu ſta ßo cźeſke njeſboże. Pódſtrażnicžer 2. wotdźelenja artilleriſkeho połka cźo. 4 padże ſ konja a ßo thętro krani. Snjeſbożeneho ſ thorobitym woſom do powjeſcźeneje wojerſkeje thorownje w Budyſchinje dowjeſchu.

S **Barta.** Syn tudomneho kubleria Hanczki, wo kotrymž pſchadmy, ſo je ßo ſe ſtarſchiſkeho domu wotſtalił, je ßo ſaſo do wuſtawa we Wulkej Sławódnizy wrócził. Nan je hebi wo ßyna ſtarożcze cźinił, dokelž jemu ſtaw njebéżche dźełił, ſo je ßo ßym ſaſo wrócził.

S **Rodeja** poła Pomorz. (Druha rosprawa.) Jakoſne wohnjowe nuża, kajkaż druje buło ßo njeſtanje, je Bělij ßwójbu ſ Rodez domapytała. Stare twarjenja, ſwjetſcha ſe ßtonu tryte, to běſche Bělij ſtatok. Runnoſcze niſke a wuſke a tehdóla dwójaj ſtrańcźne. Póndźelu do pſchipołdnja, pſchi ſatejenju, naſta dla wobſchkodźeneho wuhnja nadobu wohoń a bórhy ſtejeſche zyły ſtatok we plomjenjach. Ludźo prózowachu ßo, wurunowacź, ſchtoż bě móżno, tola wopraudźe ſtrańchnych wobſtejnoſczow dla njeſwěrcźiu hębi do palazych a padazych twarjenjow ſaſtupicź, tak ſo ßo nimale wſcha nadoba ſpali. Knjes Běła ſam poda ßo hiſchcze nuſ, ſo by nowe blido, w kotrymž ßwoje pieniježy (ſchtrike) khowaſche, wunczahnył. W ßamſtunym wokomiku ßypny ßo palazy wjerch na njeho, ſo jako palazy ſtołp ßdy wuſkoczi a ßo hromadźe ſwjeſe. Hačrunjeż bě cźłowiſka pomoz ßnydom k ruzy, dyrbjeczu jeho tola ſe ſanitenym autom do Budyſchkeje khorownje wotwjeſcź, hdyż je hiſchcze na ſamnjum dnju wudychał. Bělij wobſarjuſomna ßwójba, kotraż ſawſchcze ſe ſemſkimi kublami ßohnowana njeje, ſhubi tak na jenym dnju nimale wſcha ßwoje ſamożelczko a, ſchtoż je najboloſczinwiſche, ßwojeho njeſkrużinneho ſaſtarara. Mandźelſka a ſchtyri dźeczi leja pſchi marach mandźelſkeho a nana a pſchi rospadajkach a popjele ßwojeho bydła. — Pſchi tutych wobſtejnoſczach, kicheſczanow naſcheje wołady na ſchcheſczijańſku pichiſtuſchnoſcź dopominacź, je dże njetrjebaſchi, jeli pak dże nźchtó dobroty cźinicź a njewź komu, tu je wjele ſkładnoſcze. Składnoſcź budże wſchem data a potom wopomniny, ſo naſchi najbliżſchi ſu ſtajnje cźi, kiž ßu we wulkej nuży. — Jenu wuſmyſliczu chcemy hiſchcze pſchiſtajicź. Bělij ſtatok bě mały, jara ſtary a dódźerkany a ſtónczne dyrbjeſche tak pſchiſtić, każ je pſchiſchło, wżo bjes cźłowiſkeho wopora. Kak wjele budźe nakho wopraſelniſkich pjenjes ßydacź? Jara malo, pſchetoż twarjenja njebéżchu wjele winoſte. Ale kak wjele łśt je Bělij ßwójba ßwoje pſchinoſchki k wopraſelniſkej kaſy pſchinoſchowała, kak wjele druhim ſ tym pomhała natwarjecź nowe rjane ſtatoki? Njebyli prawje było, hdy by ßo tajkim potrjechenym wotmanjſki pjenjes njewobliczili, po hódniſcži wotpaleneho ſtatoka ale po dołhoſczi łśt, w kotrychż ßu ßo pſchinoſchki płaczile. S zyła ßmy mjenjenja, ſo mało ßo wospředžerjam tajſkich ſtarych, dawno ſ pſchinoſchkami k wopaſnej kaſy ſaplacźenych, też pſchi wottorhanju, połna ſuma wuplacźicź, tak bychu ſnajmjeńſcha cźłowiſke żiwjenja wohrożene njebyłe.

S **Banez.** Jara żadny popad poradźi ßo tele dny tudomnemu kublerjej Rawje. Wón popadny mjenujeny běżeſho knota, kotrehoż móże ßebi kóżdy pola knjeja Jauricha w Banezach cźo. 13 wobhladacź.

S **Lubija.** Njedźelu rano bódźe w naſchim měſcze k njeſbożu ſ automobilom. Auto jeneho rycźerſtwowerja ſ Budyſchkeho wobrjeża wokoło 3 hodź. wobkoženje pſchi Shorjeſtſej dróſy njedaleko viadukta pſchejkama a ſajedże po nahlej wiſchnjowej horje dele. Każ ſ Bożim dźiwom

Kuzlaſka woda.

Powdaſczko ſ Banata.

3] (Pokrazowanje.)

Malgorſata cźežky ſdychnje, ſandźela nimodujy wocźi, a tłoczi hrdźel ßebi k horzennu wot ſymnizy cźoku. Ach, mohła by tola ſej wuſchi ſaſykacź, ſo by ßo ſchkitacź ſamohła pſcheczíwo błaſnjazym a nuhſle wopoſaznym melodijam. To klinczi a brincźi ji do duſche, to żerje ßo jej do wutrobky każ nahły jěd.

„Mater dolorosa ... ora pro nobis!“

Jeje ruka ſarwje ßo do kéżejaze kečzjuy ... wona wlecze ßo dale a ſchcźipa módre kwéczinti. Na kamjenſku, pod kołebaze hałożki dźimjeſko wina, kotrehoż łopjena je nałeczo do ßwojich ſantaſtiſtich a najjaſnjiſchich barbow ponórito, ßo wona pobudże a póczuje wěnz wicź.

Pobłednje pruhi ſłóżga tſchepotaju nad holiczom a wodu — dźimiſcho, njemdrjiſcho hacź hdy pryedy waleja ßo ſotmy nimo, ſłódiſcho a múzniſcho jako hdy pryedy wabi to ſ hłubiny, a Malgorſata doſaplesze wěnz a cźehnje mjechaniſky ſi ſtwjelczka ſ łubośnje kwéczinoweje pychi. Wona ſkoni błowczu, wona widżeraz hlada do wody, ſo mohła ßej wocźi wuhladacź. Radoba ... ſchto je to? Sſłowa ſłyſchi ... ſłowa ... wołbużaze, wyſkaze naſpéwy — jaſnjiſcho, pſcheże jaſniſcho ... tam ſa ſawinjenym brjoha to ßem klinczi ... to njeſe ſadym błud — nź, jeje melodije! Kuſtarſka ſpuri Cźerny! Njeſłyſchiſch je?

Kuſtarſka woda! Kuſtarſka woda!
Cźerna, je wſchěch najłubośniſcha,
Wot twojeho ſedu ßym ja pił,
Wěcźnje ßym cźi nětk pſchipadnył!
Stoka ſmijiża, k wutrobje twojej ßo tulam,
Wopojeny ſ radoſcźu ßo tebi podawam
Żiwy być abo wumrěcź mi ty daj
Sa tebje, ty błódka kuſkarińca!

A nětko ſyła mjehke, ſchepotaze ſpuki trunow do toho ... a tam — wſchomitoſcźiwe njebjo! — ſ morja kwéczinow mandłowza wunurja ſo muſka hłowa, wuſtupuje wyſoka poſtawa, wobleczena w piſanej zyganiſkej draſce, hußliczki k wutrobnu pſchitiſkoczene, ſ ruku akordy pſchimnajo — khrobłe, hordże ... kralowſky!

„Błyſkotajo to wabi ſ hłubinow,
Do wołubnych żołnow ponurjene
Horzo każ wobnime płomjo ßapoze
Frinkoło, cźełkowje ſtoi wobnizoło!“

Bliże a bliże wón krocźi, cźorne włoſky padaju jemu hłuboko do cźoła — żehlivje, djaßowiſky wudżera jeho woko do kłukotazeje ſomjeńzy.

„Wupiń, żónſka, běcź ruzy,
A ſ njewoprajnej wólnoſcźi,
Cźerna, pſchiwinu ſo tebi duzy
Wopojeny ſ łuboścźu ja ſ wutrobi!“

Każ dźimje, roſwólne ſahwiſkanje ſaniepe wón tole ſ erta, potom ſaſchóſerczaczh truny — bjes pohibnjenja ſtejeſche zygan a wudżeraſche do Malgorſaczinych wocźow.

Walaſchta bě każ wo ßnje poſtanyła, ſchepotaja, je „Cźerna!“ wón ſaſchcźikny, hłahlaſche jej napſchecźo, wěnz ſ njeſapomnicźkow ſmjeſe ſo njedźiwajcź do mocha — njewólnje wupſcheſtrě wona ruzy ſa nim, jako by dyzyła widżenje ſapſchimnyło, pryedy haez by ſaſo roſpamjatało każ mjha a kurjawa.

„Cźerna!“ wón ſaſchcźikny, hłahlaſche jeji napſchecźo, kiž ſtejeſche tu wſcha wet ßwětła roſſażujzena, a pſchimny jeje wobé ruzy.

Wodźane parliczki frinkołachu ßo po jeje włoſzach, a wón roſtepta módre kwétaſchki w mochu.

Malgorſata pak ſhładowaſche dołhu thwilu każ wobkſtana do jeho rjaneho wobliczа, potom wuroni ßo ſ jeje hrudźe hłuboke ſdychowańczko.

„Ja njeſłym tola Cźerna! Njeſbożowny cźłowjeze, kiž ſy tule żónſku pytał!“

Tu wón poſkoczi, tſchaßeſche wótſje ßo ſmużo ßwoje łudźerje nałaſo a dźerżeſche je ze ruku hiſchcze krucźiſcho.

„Schtó by ty helwat była? Beła Reka (Běła rěka), ſłódka ßotra ſloſtez pſches wódniza?“ Ja twojim woku żełki ſo cźemnje a potajnje każ we hłubinje kuſtarſkeje wody, na twojich włoſzach kuleju ſo ſkote ſornjatka, runja tym w jeje ſotowach — kraßna by każ ſón, kotrehoż ßwětły wobras nje k tutym brjoham wabiſeſche!“

Jeho hłóß klinczeſche njehyzy a melodiſzy każ hracze na hußlach, kotrež ſdaſche ßo bycź ſ wotłokłoßm ſpěwow duchow tam we hłubinje; tola jeho ſudy błyſchczachu ßo threble a roſwólnje, a jeho hłowa cźiżmy ßo hordże do tła.

„Ja ßym Malgorſata“, rjekny wona ſwaha, „wottam deleka ſe jemjanſkeho dwora ....“

Hiſchcze krucźiſcho dźerżeſche wón jeje ruku.

„Wobżeha krew ... pah! Schto praſcha ßo Cźerna ſa tym, cźeju wutrobu ſabłaſni, ſchto praſcha ßo łuboścź ſa tym, cźeju duſchu jebjere! A hdy praſcheja ßo Joſefowe hutßle ſa mjenom a ſtawom, hdyż cźże ßyłły a plomjo łuczahał horje a dele, Malgorſata, ßym ja ßtódkim wobliczom boſeje we wocźomaj żónſkeje wohladacź? Ja ßym po kraju Cźerny pytał, ja kotrejż ßym to najkraßniſche ſa ßwoju łuboścź wumyſlił, a ja ßym to namakał na jeje brjoſy, do purpurneho błyſchcza ponurjene, polnu żeđżenja mi pſchiwobroczene ſ běłymaj, woteworjenymaj rukomaj wodnizow!“

„Je też tebje tale kuſtarſka woda ſabłaſnika, ßy też tu ji pſchipadnył ſ cźełkom a duſchu — ſapadnył ſa żiwjenje a ſmjerzcź?“

Każ tajny wpiſ klinczeſche to w dyrcźatajem hłoßu Walaſchti, ßłowu naſad ſkominoſchi, błędoczerwjenej hubje każ tradaza wotcźerwiſchi, ſtejeſche tu ponurjena do ſroſtjeneho hladanja jeho kraßnoſcze, a ſawěſcze, jeje wócźe błyſkotaſche ßo każ Cźernina woda, na kotrejż żołnaczy frinkoła ßo ſchtrě runja horzej pożadliwoſcźi.

Bliże ßo wón khileſche, tajnje ſchepotajo:

(Pokrazowanje ſcźěhuje.)

fuchu schtyrjo muzjow, kotrjż w aucze jedżacu, jenoż zyle lohko iranjeni. Ale auto je cżežko wobschkodżeny. Auto żu njedżelu rano do Budyschna wotwjeli.

S **Njeswarżidła.** Wojeiske towarschtwo sa Njeswarżidło a wokolinu wotmje 15. meje t. l. w pschitommnosći swojeho cżesnego hobustowa, komorneho a swobodneho kniesa f Wietinghofa-Rieischa, w kniezej korczmje w Njeswarżidle swoju wjsnażnu schromadżiznu. W jara derje wopytanej schromadżiznje żo wobsamknu, że hobuschkuzwanjom kapały statnieje woborny w Budyschinje, l. Hżej żwjatkow w hrodowskej schrodże w Njeswarżidle wobstajeny parkowy koncert twohotowacz. Podrobnische wojeni żo hischcże do cżasa f nawschtkom w Nowinach. Towarsch Piwarčk (Brauer) f Njeswarżidła njesche na to pschednoschk, ke kotrymż powabsche nam podrobnje wo bitwje pola Nakez a Wyschkej 29. meje 1813, kiż je je pschednehu k bitwje pola Budyschina, 20. a 21. meje 1813 była. Pschednoschk żużesche wulki pschikkelk, tak jara bż żo wschkem lubił.

S **Khoczebuja.** W nozy wot njedżele na pondżelu ża żo njedaloko Schkrobiłkeho pohrjebnischcża cżežke njeschoże f automobilom. Na Barlinskej drohi poża wos, w kotrymż schtyri wożoby jedżacu, wjerchacż, powróczi żo a wabriceka puczowarnych pod ko. Dwě mładej żiwitkej buschtej cżežko sranjenej. Wobjedżeř auta a schofer że lożżichimi sranjenemi woteradżeschtaj. Auto żo zyle rozbi.

S **Lubujowa** w Błótach. Saudżenu żobotu namalachu tu w pinzy nowonatwarjenoje a hischcże njewobydleneje thěże na Dwórnischcżowej drohi cżeko nowonarodżeneho bżiecża.

Zapalefstwa w Malešecach před přisažnym sudom.

Dżenża sapoczachu żo psched Budyschkim pschiżażnym żudom jednanja pschecżiwo Hermannej Emilej Domaschży f Malešezej dla sapalefstwa. S pschednyhdu jednanjow bżesche knjeż krajnożudnisti direktor dr. Kaiser. Wobschorjeny je wożenjeny a ma tři dżeći. Wón bě wobschorjeny, żo je w 4 padach woheń sakoził, pola Krawzez, Sanderez, Hemplez a Lorenzez.

Najprjedy jednasche żo wo wotpalenju Kralowez thěże, kotraż żo 10. augusta 1925 wotpali. W twarjenju mješchjanesta Jurak żwoju hlomu khowasche. Nimo toho bydlachu nětkotre żwójby w donje. Tżecha bżesche dodżerżana. Hacż je nědżiż sawěrżene mél, wobschorżeny njeżwédżesche. Na prajschenje pschednyhdy wusna pak żo, żo je tole twarjenje sapalił, w dżéżu, bżez mżesche Jurak żwoju hlomu le żo. Jako je woheń wudyrił, je domoj po trubu dobżał, dokelż bżesche trubjeř pschi wohnjowej woborje, a na woheń trubił a pomhał haschecż. Wobschorżeny wudawasche, żo je jemu Krawż pjecża nědżże psched 6 njedżelemi prajił, żo jemu nješchto da, hdyż twarjenje sapali. Po wohnju je jemu pjecża Krawż kamjenje wotpaleneho twarjenja dał, żo żiwobż je Domaschka pschi natpanjenju thěże wużżeł. Pjenjez pak żanych dóstał njeje.

Druhi pad bżesche wotpalenje bróżnje hoschcżanzara Sendy 1. nowembra 1925. Bróżeń bżesche pożenżowa a bżesche f żyhelom kryta. W pódlanskim domiżim bydlachu nětkotre żwójby, kiż mżachu tam żwoju hlomu khowanu. Też wobżedżeř sam nježesche tam żiomu tykanu. Wobschorżeny wusna żo, żo je też tule bróżeń sapalił. Pola Lorenzez, hdyż je żamżny dżeń żwinżo rězał, je żebi dał żwédżku dacż, f kotrejż je bróżeń sapalił. Je mjenujży żwédżku sażwécżił a do bróżnje stajił. Potom je domoj schoł, żo lehnył a wużnył, jako je woheń wudyrił, je stanył a k wohnju thwatał. Senda je jemu pjecża ras prajież dyrbjał, żo moh jeho bróżeń też wotpalież a je jemu wjsyhu a 300 hriwnow żlubił. Po wotpakanju pak jemu nježo dał njeje.

Tżeći pad je bróżeń żwud. Pětichżonzeje, kotruż Hempel wżiwasche. Bróżeń bżesche f dobom f hródżu sjednoczena a bżesche mażiwna. Tuta wotpali żo w nozy 6. februara 1926. Domaschka je też tu je żwédżku sapalił, dokelż je jemu Hempel pjecża bróżeń wotmuhnjenu wostajił. Najprjedy je Hempel chżył towarżuju wotpalenu mécż, potom pak je dył żażo za to, żo je bróżeń najprjedy wotpali, dokelż je jemu to, po wudawanju wobschorżenehu, twarżił pschedpłacżel Grofa radżił. Sa wotpalenje je Domaschka wot Hempla tżiżo mécż chżył, kotrejż łowżiz żyhelom płacżi, żo by jażo nejschto ża żiwój nowotwar mél. Po wohnju je wobschorżeny wot Grofy 100 hriwnow dóstał a podżiżco wot Hempla dalsche 100 hriwnow. Wotpaleni żu po wudawanju Domaschki prajili, je-li wón do pschepytowanjeże jathy pschińdże, woni wschitko sapreża, żo żu żo prjedy wżeżeli.

Schtwórte wotpalene twarjenje je hródż żwud. Lorenzoweje w Malešezach. Wono wotpali żo 28. februara 1926. Twarjenje wobschojesche f kruwjazeje hródże, żwinjazych chlěwow a pżejoweje komory. Twarjenje je Domaschka toherunja że żwédżku sapalił, pschi czimż je pschihotowany rěbl wużił. Lorenz je żo pjecża f nim rżeczał, że mohże hródże też nowe byeż, każ druhe twarjenja. Sa sapalenje jemu Lorenz njeje najprjedy nicżo wésteho żlubił, posżżicho pak je jemu żwinżo pschewostajił hiżom do wohnja.

Jako pschiczinu wohnjow w Malešezach wudawasche wobschorżeny, że żu ludżo chżyli wopalmu kaku a sawěsżenje pche woheń wutrjebacż. Jemu pak żu żlubili, że jemu żażo pomhaja, hdyż jeho f chkostanja puschcża. Na prajżenje pschednyhdy, cżehodża je hiżom ras pschi, wotmolwi wobschorżeny, że je że nadżał, że jeho też puschcża, każ druhich, kotrejż żu je pschi.

Jednanje traje dale.

Z Łužicy.

* S **Wóstrowza.** Njedawno pisachu, że je wótża Hana Heinrichez f blischcu Hirschfelda na drohi mjez Hirschfelde a Wóstrowzom że swojim kolom padnyła a sebi ruku złamała a możny złchabła, że żu ju dyrbjeli do Zitawskeje khorownje dowjesć. Tam je nětko na swoje rany wumrěła.

* S **Wóstrowza.** W pożledniim cżasu żu hischcże njesnaczi ludżo wospjet we wjeczornych hodżinach wopacżne jeno, dwě- a tśihriwnarje wudawali. Słóżnikow hischcże wużhladżili njeżżu.

* S **Němskich Jeżez.** Nowy móst pschez Cżorny Sepcż njedaloko hoschcżanza „K pólcże" je dożpołnje dotwarżeny. Nětko mżża wschitke jędżadła wot Njeżżan-Lubjiseże do nariżkeho kónza wżu a też do Ullersdorfa żażo jędżicż, hdyż żu dyrbjale pak léta dołho wo hubjenych puczach wokolojędżicż. Móst je firma Fr. Scholta f Nitkeje że żelesoweho betona natwarika, wón je f granitowymi kamjenjemi wuplestrowany. Ymowy móst wudżerżi 500 zentnarjow.

* S **Małyda.** W naschej wży żu starschemu mużej jeho pożlednie nalutowane pjenjezy, wżhdże 200 hriwnow kradnyli.

* S **Kotmarjez.** Njeżboże f motorskim kolom sta że tu njedżelu popołdnju na statnej drohi f Lubjiz do Nowcho Gerdżorja pschi tak mjenowanej dwórskej horje. Automobil f Lubjiz pschijedżo, pschescżahny młodostneho kolejżdneho. Hnydom ża autom pschijedże motorowy kolesaż, kiż mżesche hischcże jenu wożobu na żoginskim bedle hedżo. Njedżiwajcy, że je motorowy trubił, je kolesaż pjecża pschezo tam a hem jędżił, że skónczinje wożesi kole do żo sajżdżeschtej. Jédne kolo bżesche prédkk we motorskim kole. Wschitke tśi wożoby hebi khżtre rany nabichu. W bliskim domje żużjowżenych żwobalachu. Motorske kolo bżesche wobschkodżene, tola możachu ż nim hischcże jěcż.

* Se **Zitawy.** Muschcże mjetele, kiż żu że żwojim pożledniim wusłupjenjom schesty dżél Lęża na Zitawskich horach śnicżże, żu kżża w ranischim dżéle cżeśtich lężow żrazż poczażke. Pschecżiwo rosschérjenju mnischcżeje mjetele f wuspeschnymi srédkami wojuja. Nad lężami létaju létadła, kiż maju aparaty, f kotrymiż jéd na mjetele dele próżcża.

* Se **Zitawy.** Zitawska palerńja cżękow, kotraż nětżże 20 lět wobsteji, dyrbi hischcże druhu palerńsku pschiprawu dostacż. Stara pěż, kotraż nětk na 20 lět służi, dyrbi żo porjedżecż. Boja pak żo, żo na ras wjesicha schkoda nastanje, kotruż tak ruzże wotstronicż njemóże. Mężchcżanżży sastupjerjo pschiswolichu tohodla 21 500 hżtwnow ża nowu palerńsku pschiprawu, że kotrejż hischcże zentralne pfunowe tepjenje ża halu ża poschmiertne żwjatocżnoscże pschińdże.

* Se **Jonsdorfa** pola Zitawy. Swoju służbu żastajże żu psched krótkim cżażom diakonikżu, kotrejż bżehu w tudomnej wotthorjenki Swjatka pokodnischo-łużiskich khorobnych pokładnjow pschistajene, dokelż żo wschitko, kiż dla wotthorjenja we domje pschebywachu, na porjadnych nutrnoscżach njewobdżelichu. Diakonikżu żu wusławowopuschczike. Na jich mésto żu druhe sotry pschischle. W druhich hojeńnjach, każ w Gottleubje, diakonikży hiżom wot někotrych lět żaneże nutrnoscże njedżerża.

* Se **Shorjelża.** Njedżelu wotmé żo w Shorjelzu wulki létarski dżeń. Létarski programm wotcerichu se tym, żo hromadnym listownych holbjow do powétra śleczeż dachu. Na létanju wobdżélichu żo żydom Udet-Flamingo-létadżow, jena Messerschmittiska maschina a ża létanje wohydleršiwa jene Junkerśe wobkhadne létadło. Schżeż Udetiskich maschinow pokasachu krażnu reju w powétrże. Na to pokasachu młodżi létarjo wichelakore wumélke létanja. Najsajimawschi podawaš żyłcho dnja bżesche, jako żo pilot Schuhmacher f padajeż płachtu (Fallschirm) f powétra na jemju puschczi a bjes kóżdeho njeschoża dele pschińdże.

Nowe mzdy rafarskich dźěłaćerjow.

Jednanja w němskostatnym dżélowym ministerstwje wo mżdowych żadanjach swojatkow rafarskich dżélaćerjow żu k rozrjadowanju dowjedże, kotrejż żu sajsupjerjo dżélodawarjow wotpokasali, kotreż pak je němski dżélowy minister sa płacżacy postajił.

Po rozrjadowanju powyschi żo mżda wot 16. hapryle 1927 wo $1^1/_2$ pjenjezka w najwyschschich mżdach mużow a żonow. Druhe hadżiby mżdow w hotowych pjenjesach powyscha żo w żamżnym wuměrje. To wuczini powyschenje mżdy wo 6 prozentow pola mużow a 10 prozentow pola żonow. (Mężacna mżda ża żónske pak je tohorunja jenoż że 6 prozentami wobliczena.) Pschiłożki po tarifje w hotowych pjenjesach wostanu njepschemenjene.

Pokajim dyrbja dżélodawarjo wot 16. hapryle 1927 cżehowaze mżdy płacżicż a dopłacżicż:

Hodżinska mżda

ża mużżich	ża żónske
14 a 15 létn. 12 pj.	11 pj.
16 létnym 13 pj.	$12^1/_2$ pj.
17 „ 19 pj.	14 pj.
18 a 19 l. 21 pj. (18 a starsche)	$17^1/_2$ pj.
20 a starsch. $25^1/_2$ pj.	

Tydżeńska mżda:

	Dżélanski cżas:		
	8hodżinski	9hodżinski	10hodżinski
16 a 17létnych	10,30 hr.	11,40 hr.	12,50 hr.
18 a 19létnych	11,80 „	13,10 „	14,30 „
20léta. a starsch.	14,10 „	15,70 „	17,20 „

Mężacna mżda

	Dżélanski cżas:		
	8hodżinski	9hodżinski	10hodżinski
	ża mużżich	ża żónskich	
14 létnych	15,— hr.	14,60 hr.	
15 létnych	17,70 hr.	16,50 hr.	
16 létnych	19,70 hr.	18,— hr.	
17 létnych	22,10 hr.	21,50 hr.	
18 létnych	26,50 hr.	24,90 hr.	
19 létnych	30,60 hr.	28,— hr.	
20 lét. a starsch.	35,60 hr.	31,80 hr.	

Bydleńśi pjenjez: wot 1. 4. 1927 wot 1.10 1927

tydżeńśi 1.26 hr. 1,38 hr. ża pschedstejicżerjow domu
0.63 hr. 0.69 hr. ża ża wschitkich druhich dżélaćerjow.

Swężowy pjenjez: 24 pj. ża pschedstejicż. domu na tydżeń
12 pj. ża wschitk. druh. dżélaćż. na tydżeń

Gratowy pjenjez: 20 pj. ża mużow na tydżeń
14 pj. ża żony na tydżeń.

Wjesoły swonka wży 1.60 hr. wschédne dny, 3.20 hr. njedżelu.

Ze susodnych a dalšich krajow.

* S **Drježdżan.** (Mordarstwo.) W nozy k njedżeli, 15. meje, mordarstwowu kommižiju Drježdżańskeho kriminalneho hamta do Gitterjeelkeho hoschcżenza sawołachu. Tam bżesche 23létnu domjazu holzu Doru Kuczerjez jeje żlubjeny, 26létny bankowski sastojnik Kurt Bauschka z Barlina f dwéma wutżelomaj morił. Bauschka je po

Hospodarski rozhlad.

Sżrjedu 18. meje 1927.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,216	100 pólsk. markow	—
żendelski punt	10,47	100 dżeskost. krónow	12,491
100 swajc. frankow	81,05	100 franc. frankow	16,60

Na Berlinskej burży żo wczera kurży znowa żeślabjowachu. Na kónzu pschedrż żo żaże skrucżowanje kurżow. Wiki reutowych dołżnych lisczinow wostanu mérne.

Produktowe wiki żawostanu nětko mérne. Wobrot je żnadny. We wukraju bż pschenża tunischa. Tżehodża żo zentnar wczera wo 5 pj. żeślabi. Wowż tehorunja wo 5 pjenjezkow popuschcżi. Wczera płacżeschże zentnar

w Berlinje:

pschenży 14,55—14,75 hr., rożki 13,45 hr. hacż 13,75 hr., jecżmjenje nałtinjeho hr. 11,50—13,10 hr., wowża 11,85—12,15 hrivnow;

w termiżowym wikowanju:

ża **meju:** pschenży 14,50—14,90 hr. a rożki 13,90—13,82½ hr.,
ża **julij:** pschenży 14,90—14,82½ hr., rożki 13,03¾—12,97½ hr., wowża 12,27½ hr.,
ża **september:** pschenży 13,65 hr. hacż 13,58¾ hr., rożki 11,75—11,72½ hr., wowża 10,40 hrivnow.

Na pschedań

Kóń starschi, kżeżi dwór w Rusichi pola Hródka. — Wałach w Krósczicach 75. — Walacy żołtożelty, kżeż. dwórn w Pluschnjecach.

Kuchinje wuhotowowanje w Hródku, Lężna haża 20 I.

Lodowy kamor w Hródku, Wilhelmowa haża 20 I.

Wós dżéżacy w Budyschkim na Korlowej haży 41 na prawo, na Zidowje 196 jenoż wjeczor k rżeżam, we Lubiju na Dwórnischcżowej haży 16 III na lewo, we Kamjenzu, Hałschtrowska haża 19.

Stólcżk a koschi dżéżacej w Kamjenzu, Kasarniska haża cżo. 34 II.

Rjapnosći 6 kórzow, hdże, praji Kamenzer Tageblatt,

Pschistajicż pytaja:

Wohnoczża, Rißler w Wjelej Wodze.

Holzu do domu, rżnił Wiewcy a Hamorach, Dr. Gayk w Hródku, Sahrodkowa haża 4.

Sandżiły na schżażdżowanje

schtwórtk 19. meje 1927:

w **Kamjenzu** w kasarnach, twarżenje I dop. w 9 hodż.: Wjsańskej blidże, 2 koži, ożle wuhotowanje kharnje, kulożte blido, 4 stoły, wotżiwoj wobraz, frizerska toileta, nożnej kamorczżaj, łodowy kamor, wschelake elektr. lampy;

w **Lubiju** na żudnischuje dop. w 10 hodż.: Wschelake meble, elektriske lampy, klamowa pokładnja, 800 zigarow, pjwotoczażej stolpaj;

we **Wólporku:** 3 pleczene stoliz a f koju poczerpnjena ławka że sejseradłom. Kupży żeidu żo dop. w 2 hodż. w dwórnischcżowym hoschcżenju.

Škrowe depeše.

Barlinske produktowe wiki djenja dop. ¾11 hodż.: Wiki żu jara żnadne, tendenza stajna.

¾12 hodż. dop.: Każ psched hodżinu, pschi żnadnym wobrocże żu wiki wobstajne.

Płaczizny na Barlinskich produktowych wikach.

Żito a wolijowe symjo po tuni abo 1000 kg nowa: 100 kg płaczizna po złotej hriwnje.

	17. 5.	16. 5.		17. 5.	16. 5.
pšenica	291-295	292-296	huny	20-22,00	20-22,50
rožka	269-275	269-275	woka	23-24,50	21-24,00
nal. jačmjeń	230-262	230-262	módre łupiny	14-15,00	14-14,50
nal. ječmjeń	—	—	żołte łupiny	16-17,50	15-16,50
wowż	237-243	238-244	żeradella	18-24,00	21-25,00
kukurica	191-194	191-194	raps, wosuśk	15,80	15,60
pšeńč. muka	37-39,00	37-39,25	lany wosuśk.	19-20,00	19-20,00
rżana muka	36-37,50	36-37,75	poch. melasa	—	—
pš. wotruby	15,75	15,75	běrnj. kruśki	34-34,20	34-34,20
rżane „	13,00	13,00	syno, 50 kg	2,50-3,00	2,50-2,95
rapa	—	—	rżana słoma	1,95-2,10	1,85-2,05
lano symje	—	—	pšeńična „	1,10-1,50	1,10-1,50
hróch	27-30,00	27-30,00	wowsna „	0,95-1,20	0,95-1,20
pjeluśki	20-22,00	20-22,00	jačna „	0,95-1,20	0,95-1,20

njeskutku brón na žebje žameho skožit a je žo do hłowy tśelił. Jeho žu nuzuje žwobaleli a do khorownje we Bjedrichowym měsće w Drježdźanach dowjesli. Pischiczina mordarstwa leži drje w tym, so je njewěsta dwója žlub rosmjalaca. Kaž je kommissija świeczikła, Bauschka žwoju njewěstu njeje i jeje dowolnoscu morił. Pózdźelu dopołdnja je Bauschka wumrěł.

* S **Drježdźan.** (Swětczena pischiczina žmjerjeze.) Kaž khijom w žiwojim cźasu pibachmy, běsche kriminalna policija 60 létneho schewza Arnoschta Wiesnera sajała, dokelž běsche podbladnu, je je na žmjercź žwojeje mandźelskeje wina, kotruž běchu ſ lohkimi tamami na khłodze pisched jeju wobydlenjom namakali. Wědomja wjazy njecałowschi je nědhże 50 létna mandźelska bórły wumrěła. Kaž zhromadu, žu lekarjo pischi wotewrjenju cźela spóſnali, so je žena na slemjenje wutroby wumrěła. Wiesner běsche hnydom pischi sajeczu prěł, so njeje žmjercź mandźelskeje ſ wotpohladom abo bjez njeho ſ krjudowanjom sawinowal.

* S **Freiberga.** (Cźežke žwinjo.) W tudomnej rěźarni **farčachu** tele dny žwinjo, kiž 936 puntow waješe.

* S **Plawna.** (Wulka wustajeńza pžow.) Osobotu dopołdnja na Tśelniku „Wulku Internazionalnu wustajenju pžow“ wotewrichu. Nětkhże 900 tukrajnych a wukrajnych pžow je wustajenych. Nimo Němskeje wobdźela žo na wustajeńzy Gdańsk, Awstrika, Hollandska, Wuherska, Danska, Polska, Schwajzarska a Cźeskoſłowakika.

* Se **Siegmara.** (Nowe měźto.) Shromadne ministerstwo je Siegmarskej gmejnje pola Kamjenizy dowolilo, so žmě žo měźto njenowacź.

* **Diphtheritis w Halli.** W jenej Hallskej schuli ſhoricźu ruče ża žobu schtyri žydowskotne schulske holzy, kotrež hromadze na jenej lawzy žedźachu, na diphtheritis. Sa schtyri dny tśi holzy wumrěchu. Schtwórte dźěcźo hischcźe cźežko khore leži.

Najnowiše z cyłeho swěta.

— **Schtrowa powěsć wo wjedrje ża jutrje schtwórtk:** Ssuchu a nimale rjenje, khłodnu pischi wětrowanju. We Jendźelskej rjenje, khłódno a nimale ſuchu.

Pischi žmjerjenju w Južnoſłowjanskej je schěsć wožobow žmjercź pocźerpiło. S kasarnow w Milanowazu nětkoſi wojazy ſ woknom wuskocźiwschi ſo cźežko wobschkodźichu. Tuhazy wobydlerjow w nozu pod hoknu njebjom pschebywachu. Nuża w nětkotrych wjach je wulka, dokelž je ſo wjele domow wobschkodźiło. We Nowym Sadu je ſo thorownja ſaſzypła. Ssydom thorych je pischi tym žiwjenje ſhubiło. Jedyn wjeſnu dom ſo ſaſzypnuwschi tśi dźeczi pod žobu pohrjeba.

W Karłowitim Bělokhrodźe w Ssedmohórſkej je ſo arzybiſkopiti hród wotpalił. Pischi tym je ſo djewjecź ſaſtojnikow ſpaliło, mjes nimi dwaj rumunſkaj popaj. Ssydom druhich je ſo cźežko sraniło. Schkoda je nimo měry wulka, dokelž ſo w khodze wulka wumělska ſbérka arzybiſkopa hrabje Maikatha thowasche. Mnóha žtebi, ſo je žona, kotruž ſu zurkwinſke wyſchnoſcze wot jejneho muża dźěliše, wohenj ſakoſyła.

*

W Karssinje w Morowſkej Woſtrawje je ſo w podkopiach „Barborje“ ſ wubuchom płunow dźeſ podkopkow ſaſypnyło. Pod roswalinami dwanacźe hórnikow leżeſche. S nich ſu žydom morwych wucźahnyli.

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Wotmyſlene rjedźenje a rjadowanje tśeczeho dźěła Schprjewineho rjadowanja, to je Matcźe Schprjewje mjes ſahonomaj cź. 619/910 ſahoſtcźe knihi ſa Lipicź hacź ſakſko-pruſkej krajnej mjeſy, je ſatkſe finanzne ministerſtwo dowolilo a plan wuleźi k nutſpohladanju na hamtſkim hejtmanſtwje.

To žo po § 24, 2 w ſwiſku ſ § 33 wodoweho ſakonja wojſewi ſ namołwjenjom, ſo bychu ſo pschipadne pschecźiwjenja ſa dwě njedźeli wot dnja tehole wojſewjenja na podpiſane hamtſke hejtmanſtwo ſapodate.

Wobdźelenj, kotriž ſo w tymle cźaſu njeſamołwja, ſhubja prawo pschecźiwjenja.

W Budyſchinje, 3. meje 1927.

Hamtſke hejtmanſtwo.

Sso ſakožujo na § 3 ſakonja k pſchekhodnemu rjadowanju finanzneho wuzunanja mjes němſkim ſtatom, krajemi a gmejnami ſ 9. haprleje 1927 (němſkoſakońſte łopjena, ſtrona 91 ſcźeh.) ſo dotalny dawk na napoje na piwo po pſchedpiſmach wo porjedźe wo ſakonju na napoje wokrjeſneho ſwjaſka i 25. februara 1925, doniž wuſtawi wokrjeſneho ſwjaſka wo ſčźerjanju dawka na piwo ſ 29. haprleje 1927 do mozu njeſtupja, dale ſčźerja.

W Budyſchinje, 3. meje 1927.

Wokrjeſnju ſwjaſk Budyſchſkeho hamtſkeho hejtmanſtwa.

Towarſtwowski powěſtnik.

Budyšin. Naša „Jednota Sokoł“ ma swoje zwučowanja kóždu srjedu wječor we 8 hodź. w towarſownji (Christl. Vereinshaus) na Hornčerſkej hasy. Načolnik.

Drježdźany. Serb. tow. „Čornoboh“ změje ſobotu, 21. meje, wječor we 8 hodź. swoju měſačnu zhromadźiznu pola našeho sobuſtawa k. G. Zmija na Christianſkej dróży 22. Wjele mamy na dnjowym porjedźe ſtojo, tohodla ſo wſitke sobuſtawy na tuto posedźenje přeprošuja. — Też druzy lubi Serbja w Drježdźanach a we wokolinje ſu nam wutrobnje witani. Předsydſtwo.

Domowina čini kedźbliwje na wſotowarſtwow. ſki zlět, kiž budźe **17. žnjeńca 1927** w Radworju. — Wosebite přeča a namjety njech ſo bórzy připóſcelu předsydźe k. fararjej Šewčikej do Khróščic.

Kulow. „Jedn. Sokoł“ změje přich. njedźelu, 22. meje, swój nałětni swjedźeń ze žortnym programom a wjeſełej rejku. Wšěch lubych Serbow z blizka a daloka nanajwutrobniſo přeproſuje předſa.

Kurzus nowych serbskich rejow započnje ſo ſobotu, **21. meje,** wječ. z dypkom 8 h. w Serb. Domje. Nawjednik: knjez direktaŕ Bjarn. Krawc. — Serbja, kiž chceće ſebi hišće wjacy ſerbſkich rejow přiſwojić, was wšěch wočakujemy. Přińdźće a wukńće.

Pančicy. „Lipa Serbska“ (měſany khór) ſpěwa pjatk (20. V.) wječor we wosmich pola Natuša w Kukowje. Kóždy ſobuſtaw ma prawo, ſwoje winowatoſće napřeco towarſtwu wukonjeć. Swěrni Serbja (ſpěwarjo a ſpěwarki) ſu nam kóždy čas jako nowe ſobuſtawy witani. *Dirigent.*

Sowrjecy. Spěwna hodźina „Sołobika“ tón tydźeń hišće wupadnje, dokelž dirigenta khoroſće dla njemóže přiń.

Rózant. Kedźbu! „Tow. kat. ſerb. młodźencow“ wobdźěli ſo na jubileju Budyſkeje „Jednoty“ přichodnu njedźelu. Pojědźemy z dypkom 1/41 hodź. z Rózanta a 3/41 hodź. z Ralbic z čežitym awtom. Mamy hišće někotre měſtna ſwobodne, tuž je ſkładnoſć k ſobujědźenju. — Wobdźělnicy njech ſo hač do ſtwórtka pola Brěžanec w Ralbicach abo pola Mich. Kokle w Sernjanach wozjewja. Płačizna wokoło 2 hr. wučini, kotraž ma ſo hnydom płačić.

Zwjazk ſerb. ſpěwańſkich towarſtwow. Sobotu, 21. meje, popołdnju z dypkom w 4 hodź. je hłowne posedźenje w „Běłym Konju“. Dnjowy poriad: 1. Što budźe z Kocorowym „Nałěcom“? 2. Wobdźělenje při ſpěwnych wuběhanach w Prazy (1928). 3. Wo hłośnej kulturje. 4. Namjety, rozmołwa. — Dirigenca, předsydſtwa a ſobuſtawy wšěch towarſtwow ſo z tutym na tuto posedźenje naležnje přeproſuja. Njech pak je ſebi kóždy wědomny waſnoſće wěcy. Ze ſerbſkim postrowom

B. Krawc, hł. předs. J. Stodeńk, hł. dirig.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku Marko Smoler w Budyſinje. — Za lokalny dźeł a feuilleton: A. Dučmaš w Budyſinje. — Za hospodarſki dźeł: Arnošt Bart w Bra[illegible]. — Za nawěſtki G. Janak w Bu[illegible].

Wustajeńca w Złym-Komorowje D.-Ł.

wot 21. hač 23. meje 1927

ratarſtwa, rjemjesła a přemysła

Wulke wobhladanje skotu, mašinow * hońtwjerſka a rybarſka wustajeńca, swjedźeńſki čah w ſerbſkich narodnych drastach, jěcharſke a jězdźeńſke turnéry * zawjeſeleński park.

Wobſtarajće ſebi z časom lós hódnoſtneje loterije. Drohotne dobyća.

Zaſtupne płačizny: 1. dźeń (ſobotu) 2.— hr., 2. a 3. dźeń (njedźelu a póndźelu) 1.— hr. za jónkróčny wopyt. Trajne khartki 5.— hr. Šule tuńſo.
Doprědkapředawanje blokow 50 a 100 khartkow z 10 % poniženjom pola překupca M. Krügera w Złym-Komorowje, při Torhošču.

Kruwa
nowa dójka je na předań
w Hamorje čo. 14
pola Wochor.

Sloma je na předań
w Khróščeach čo. 63.

Rólowanske akupanske ruby, ruby
na blida a na hoščenske blida, ložowe damasty, běłosonhate nawobliečenja, přikrywy na soły a diwany, wulki wubjerk, jara tunjo
K. Erler na Zitnych wikach 11
znapřeča hoščenca „Stern“

Transmisije
kóždeje družiny
wolije, hencin atd.
podawa ze składa
Carl Gast
w Budyšinje
na Drjewowych wikach čo. 27.

Alphons Schauseil
w Budyšinje

Woschity dom za serbske nowosće!

Hobrski wubjerk najnowšich mustrow
za kabaty, šórcuchi a rubišća
Wołmjane museliny w krasnych mustrach!
Njedoščežny wubjerk firmowanskich šórcuchow
wołmjanych a židźanych,
cankow, francow a židźanych bantow
Běłe šórcuchi za njewěsty we wšelakich kajkosćach
Njedoščežny wubjerk žonjacych drastow
mantle * kostumy * wobleki * bluzy
we wšěch ſkaninowych družinach a po wšěch płačiznach.

Dobru tworu za tuni pjenjez
jako: košle, cychi, twjelki, jaki, ložowe płachty, blidowe ruby atd.
dostanjeće najlěpje w staroznatym wobkhodźe
A. Kasper * Burglehn 11
A. Pilopp w Budyšinje
Sprawne serbske posłužowanje!

Lěkarnje,
myjne blido z marmorowej płatu a khamor z špihelom wot 380 hr. sem
kuchnje wot 85 hr. sem łoža wot 26.50 hr. sem
Bruno Büttner w Budyšinje, Königswall 3
Zane klamy! Prjedawši lazaret!



Jurij Hänsel w Budyšinje
na Sukelnjskej hasy 34 :: Telefon čo. 2736
Hłowna předawarnja Rudolfa Sacka z Lipska
w Budyšinskim hamtskim hejtmanstwje
Skład ratarſki, mašinow a gratu wšěch družin

Wojerske towarſtwo za Njebjelčicy-Serbske Pazlicy
ma přichodnu njedźelu
swoje nałětnje zawjeſelenje
z dźiwadłom a rejemi.
Přećelnje přeproſuje
zhromadne předsydſtwo.

Groćane pletwa
4 rózkate, wšěch wulk, wóčkow a sylnoſcow grotow
zhotowja spěšnje a tunjo
Gebhardt & Co. fabrika groćan. tworow
a wotdźěl za twarjenje lěsycow
w Budyšinje
na Karlstraße 8 :: Telefon 2306.
Wotedawamy też po mjeńšich dźělbach!

Přiloha k číslu 115

SERBSKE NOWINY

Srjedu, 18. meje 1927

Nowy wustaw w Smochćicach.

Clowjek so spodźiwa nad krasnym začišćom, hdyž prikhadźeju ze sćina kastanijoweje aleje wot Małeho Wjelkowa abo wot Čemjerje zastupi na šěroke swobodne městno, kotrež ma z prawa a z léwa po boku ćemne hospodarske twarjenja, zezady pak zakónča jo majestatne, w čerstwych barbach so blyšćace hłowne twarjenišćo. Daloko a šěroko we wokolinje namakaš jenož *mało* nĕhdušich *rycerskich sydliščow*, wokoło kotryčuž mjenow pleće so telko historiskich tradicijow a na kotrychž wumjelske pěsćenje a hajenje je so telko prócy nałožowało. Srjedźny twar, ke kotremuž wjedźe wonkowny skhód horje, z krótkimi tři-woknatymi křidłami na prawicu a na lĕwicu přisluša k najstaršim dźĕłam hrodu. Akwarell ze zbĕrki hrabje z Lynar, potomnika prĕnjeho mandźelskeho pozdźišeje hrabinki Kielmannsegge pokazuje srjedźny twar, kak je z wěžu na ponošku hišće krónowany był. Dźensa ju hižo nima, ale pobočnej křidle stej pozdźišo bytej podlĕšenej a jako zakónčenje wobĕ z wěžu na ponošku krónowanej.

Srjedźny twar a prawe pobočne křidło stej nětko dźensa za zaměry měšniskeho seminara bytej připrawjenej. Na najdalšim prawem křidle su nad křidłowej frontu wustupowace twarjenja byłe k wobsĕrnej kapali přetwarjene. Wěža na ponošku ma dźensa zloty křiž a dwaj starej zwonaj, namrěwstwo z historiskeho časa (wonej pokhadźatej z lĕt 1615 a 1730 a wisaštej jónu w starej kapalnej wěži, kotraž stoji z boka tohole pobočneho křidła.) Hačrunjež běchu za architekturu kapały najwužše mjezy z datymi městnosćemi sćehnjene, to je so tola wurjadnje dostojna cyrkwinska rumnosć připrawiła, kotraž ze swojim płonym wjerchom a woknami z kulojtymi wołłukami trochu na twarski stil starych basilikow dopomina.

Wobĕrne woltarnišćo debja tři jednore woltarje: hłowny woltar, poswjećeny swj. Pětrej, wobaj pobočnej woltarjej, poswjećenej swj. Pětrej Canisiej a swj. Aloysiej. Zady zakónča so ze spěwanišćom, we kotremž stoji harmonium. Přez bĕło-zelene a bĕło-žołte zaskłencowane wokna pada swětło stužene do kapały. Z wutwarkom přiňdźe s kapały hnydom won pod hołe njebjo, tak zo móža tež zwonkowni wopytowarjo bjeze wšeho do njeje zastupić.

We wuzkim zhromadnem dźĕle z domowinskim skitom je zwonkowny skład twara hač na snadne přenjenjenja při kapalnem křidle był dospołnje zakhowany. Tola tež we nutŕkownem je so na wšĕ móžne wasnje na historisku tradiciju hroda dźiwało. Hdyž po zwonkownych skhodach do předhały srjedźneho twara zastupiš, to strowja će ze sćěnow wobrazy nĕhdušich wobsedźerjow Smochćic, wot kurwjerchowskeho sakskeho domjaceho maršala Pětra Augusta ze Schönberga, nana hrabinki Kielmannsegge hač do Wilhelma Oty Thosta, čerstwe swěćace so barby wožiwja wšĕ městnosće. Na lĕwicu předkhěžo změje pater spiritual swoje bydlenje, mjez tym zo so na prawicy nĕhduše Napoleonske jstwy namakaju, dźensa je to dostojna *přijimarnja a k njej* přizamka so *posluchárnja* (Hörsaal). K zadujej fronće přilĕhajo přizamka so *jĕdźernja*, w kotrejž je so stara wustajeńca gobelinow zakhowała, připódła je jstwa za billard. Nimo tutych bywaju při zemi hospodarske městnosće, kuchnja a hospoda za dwě Vincentki, kotrejž domjacnosć wobstaratej. Mjez jĕdźernju a kapału je stara pyšna jstwa za aulu připrawjena był. Też ta pokazuje so mjez tym we nastarskej historiskej drasće. Posluchafnja a kapała stej z khódbu (Laubengang) ze sobu zwjazanej.

W prĕnim poskhodźe su bydlenja za regensa, jednotliwe jstwy za alumnow a nĕkotre jstwy za hosći. Nad kóždymi durjemi *pokazuja mitra* a pastyrski kij na duchowny kharakter domu. Při wuhotowanju jstwow za alumnow su so žadanja jednorosće a nowočasneje připrawnosće ze žadanjemi wobydlnosće zwjazale. Dźĕłanske blido, stojacy pult, khamor, ložo, elektriske swĕtło, čečaca woda wukitenja jstwinsku napraŕwu, nĕkotre nowočasne kupjelanske jstwy su po wolĕmaj poskhodomaj rozdźĕlene. Tak smĕ drje so tónle seminar, kiž mjez tym 10 alumnam ruma dosć dawa, k najbóle nowočasnym wustawam swojeho razu přiličić. Skónčenje je tež na jara přisprawne a přihódne wašnje była nad aulu *čitarnja* zarjadowana, ke kotrejž so pod třĕchu kapale wobsĕrne składy knihownje přizamknu.

Za čas wočerstwjenja a wodychnjenja přeprošuje pyšny stary park ze swojimi horbskimi štomami, swojimi sonjacymi wodnymi rukawami a přećelnymi sćežkami a mosćikami, kaž zezady samoho hrodu luboznу elysium k přebywanju, k natwarjenju a k wjeselu we Božej rjanej přirodze. Při tutom wopisanju smĕ so tež zdźĕlić, zo maju mysle, w najbliším času w jenom z hospodarskich twarjenjow wokŕewjenju za *prózdniny* k lĕpšemu St. *Benowe*ho *gymnazija* w *Drježdźanach* připrawić. Mysle dźeja na to, wučomcow po rjadownjach tam na wočerstwjenje pósłać; tutón plan budźe zawĕsće *wšĕm katolskim starším*, kotřiž maju swojich synow při gymnasiju na studijach, jara witany.

Seminary starych němskich biskopstwow, tak wozbĕhuje „Sächsische Volkszeitung“ na kónci swojeje rozprawy, stoja zwjetša w čĕsnosći česćehódnych městow w samoj blizkosći hłownje cyrkwje. Měšniski seminar Mišnjanskeje diecezy stoji swobodnje we spodźiwnem domje přirody, wosrjedźa rosćaceje, kćĕwaceje, płódneje Božeje stwórby. Njech tudy we tomle nowem Božim mĕrje zrawja ideały a mocy, kotrež zamóža přichodnym splaham ćežki puć z woporami našeje sakskeje diaspory pokazować.

Zhromadźizna pčołarjow

Lužiskeho wokrjeżneho towaŕstwa w krajnym swjatku faškich pčołarjow

njedźelu, 15. meje 1927 w Ssĕrb. Domje w Budyšinje.

Zhromadźiznu motewci knjes wokrjesny přidźĕdźer dr. *Leujchel* ſ Budyšina ſ powitanskimi słowami a poda wobsĕrnu rozprawu wo pčołarstwu w nasćinu wokrjesu. Tu wón wobzjebje na hubjene mjedowe žně we sandźenym lĕće pokasa. Za poslĕdnje 30 lĕt je łońske lĕto najhubjenjše mjedowe lĕto było. Swjeżelaze pak pśchi wsćĕm hišćeje je, jo pčołki njejsu pśchejara pod khorosćemi cźerpjecź mĕle. Pčołarstwo je w poslĕdnich lĕtach straśchnje wotsĕkało. To tež nĕmśke kujeźerstwo dopósnaje a je loni 30 000 hriwnow pśchipomogu pśchisłoliło, tehrumja fakśe kujeźerstwo 5000 hriwnow ja pśchednoschći, kursy, *wobhladowanje pčołinjow* ſ *mytowanjom* atd.

Knjes wokrjesny přidźĕdźer rozprawjejeśe dale wo pśchednoschćach atd. 3. a 4. junija wotmĕje jo w Drježdźanach kursus k *wutwarjenju wothladarjow* pśchi natykowazhych khorosćach w kołcach. S tóžeho hamtśeho wokrjesa na je *jena* abo dwě wobsobje wutwarjeśi, jo bychu potom rosćuźiśi móhli, hacź je lud pčołow śrowy abo khory. Dale rozprawjeśe mjenowany knjes wo pčołarskej wustajeńzy krajneho śwjatka w Lubiju wot 2. hacź 4. junija 1927.

Knjes kujeźerstwowy veterinarny rada *Steffani* ſ Budyšina rĕčeše nĕšt wo swojich nasłonjenjach ſ postajenjom wo natykowazhych khorosćach w nasćim wokrjesu. Po jeho dotalnych nasłonjenjach su postajenja dospołnje dobjałe k wutrowjenju natykneznych pčołinjow. Wón sjednoći swoje rozłožowanje do schtyrjoch bodow: 1. To njedobjaha, jo městna policija napraŕwy, kiž wobzywuśtojny postaja, podpiša, ale nad wukonjenjom pśchedpisźmow dyrbi kontrola bdyć. 2. Dźĕłanjśe wokrjesny za wobzywuśtojnych maju so pomjeńśiśicź. 3. Wutwurjeni wobhladowarjo kołcow maju so postajiś, kotiž pčołinjow towaŕstwownych sobustatnow hdyž a hdyž wobhladuja. 4. Sa khore ludy mamy so wo płacjenje wetschsobjenja prózowaś. Nĕšnit wuśtojnu, so pśchi wojowanju pśchecźiwo pčołozajmam khorosćam zenje na thutne pśchecźiwjenje storcźit njeje. Najlepśpśche je cźiśćenje je wobeń (benzinowe płonje). Tu je njejmĕ na wopaćne wašnje łutowaś. Wot 22. junija 1926 pak je mózno, jo wobzywuśtojni tež pčołinjy njesobustatnow wobhladaju, jeli śtrach, jo su pčołki khore.

Skónčnje dźeli knjes wokrjesny přidźĕdźer ważne wo hospodaŕskim planje krajneho swjatka a wo pśchipuśchćerjach a wobkedźbowarjach. We Lužicy je tuhwilnje jena pśchipuśchćerja na Mnišchonskej horje, kotruž krajny swjaśt podpjera. Tež wobstoji dźĕkowe sjednoćenstwo Hornjołužiskich płahowarjow mathow pod knjesom *Jantorom Schĕrkom* w Kĕlitzach, kotrež jo ſ płahowarjom dobrych mathow sabĕra a kotrež chce wschitkim pčołarjam we Lužicy, dalokož je mózno, dobre mathi po snjeżomnych płacźiśnach wotedawaś. Wobkedźbowarni śtej wo Budyšinje a w Kotmarjezach. Pśchipuśchćerja pśchi „Hajtkowni“ na Mnišchonskej horje budźe najśterje wot śpočatka junija wotewrjena. Shromadźizna śtónci jo 1/2 5 hodź.

Zapósłane.

Našim serbskim młodym ratarjam a ratarkam!

Kaž je Wam znate, wobsteji nětko hižom 4 lĕta Zwjazk Serbskeho Ratarskeho Dorosta. W našim tak ćežkim času je wšĕće nuzno, zo so kóždy staw zjednoća do kruteho cyłka, tak tež naši serbscy młodźi ratarjo. Mnozy su so hižom „Junglandbundej“ přizamknyli pytajo tam swoje zajimy, tójšto je so pola nas organizowało, ale bohužel steji přeco hišće wulki dźĕł našich młodych ratarjow sam za so. Tola leži jenoż w cylku móc, to je spóznaće a dopokaz našeho časa. Też Zwjazk Serbskeho Ratarskeho Dorosta chce zjednoćić našu serbsku ratarsku młodosć, ju wukubłać k nowočasnym ratarjam, při tom wosebje nam zdźerżeć naše najdrózše kulturne kubła.

Skrućenje w ratarstwje drje namakaš tež w druhich cuzych towaŕstwach. Dyrbimy pak też našej narodnosći dosćinić, našu namrětu *serbsku* zemju *serbsku* zdźerżeć. To dyrbi być nam sobu z hłownym zamérom. Pomysłmy jenoż na to, kak su naši wótcowjo pod dosć hubjenymi wobstejnosćemi kóždy hruzlik kruće dźerżeli, kak su naše tak rjane, křesćanske nałožki, kiž so nam, Bohu budź skoržene, wšĕndnje bóle a bóle zlubjuja, w ćesći dźerżeli a je nam zawostajili, tak bĕchu na to wulcy hordźi, być serbscy ratarjo. Budźmy teho sebi stajnje wĕdomni!

Njedźelu, 29. meje ma nak Zwjazk swoju generalnu zhromadźiznu w Baońcu. Tam dyrbi so cyła serbska ratarska młodosć zeńć k zhromadnemu dźĕłu za naš narod. Chcemy sebi rucy zawdać za zdźerżenje našich serbskich statokow, jedyn druhemu k pomocy w našich tak ćežkich a dosć hubjenych časach.

Serbscy młodźi ratarjo a serbske knježny!

Wočinjećе woći a hladajće kruće a wótrje do serbskeje Łužicy. Što so tu stawa? Ze wšĕch stron dobywaju so njepřećeljo, zo bychu nam statoki a kubła

Na dalokich pućach.

K. B. Šĕca w Sowrjecach.

15] (Pokračowanje.)

Pobył tam potajkim njejsym, ale čitał sym, zo su na Triglavskich horach sydom jězorow, nic wulke, najwjetši pak tola 500 metrow dołhi, a jedyn wyše hač druhi; te so z wodu tajaceho wĕčneho sněha pjelnja, ale ničo widźeć njeje, zo by z nich wotbĕhnyła; tuž drje so do skalnych dźĕrow zhubi, snano tež we wulkich podskalnych jězorach hromadźi a so ze Sawicu wuliwa.

Bě hižom wokoło dźesaćich, hdyž so zaso do Bistricy wróćichmoj; na druhi dźeń pak tusamu dróhu ćehnichmoj, zaso k Bohinskemu jězorej, tón króć na prawu stronu, dokelž bě so namaj wćera zdało, zo je tam brjóh wjele niži, tuž snano pĕskojty; tam drje bychmoj wšelaki žadny skót namakałoj. Ale to pak bĕchmoj so zaso podarmo wjeselił, ani horstki pĕske njewohladachmoj, za to pak kamjenjow wjacy hač bě namaj lubo; a žadne překasańcy tam też njeje łachu. Skoda! Ale ničo wo to, łojimoj bruki, bruki a bručki, kiž su we wodźe žiwe. Tuž so zwuzuwachmoj a wuhornychmoj kołowy hač wyše koleń, zaležechmoj do ćopleje wody a wobroćachmoj małe a wulke kamjenje. Brukow bě pod nimi dosć, ale jenoż tři družiny, a na nich wjele njebĕ. Hdyž so tam takle pancachmoj, přińdźe muž nimo, bě widźeć, zo z pola dźe; tón khwilu na naju stejo hladaše; tajkich ludźi při tajkim dźĕle też hišće widźał njebĕ. Dach so z nim do rĕkow, a by-li też nĕšto rozestajał, što tu činimoj, to pak też ničo *pomhało njeby*, dokelž wón, runjeż też moje słowa rozumił, tola nihdy njeby dorozumić mohł, zo cuzy ludźo z dalokeho kraja do jeho jězora přińdu waki łojić. To też pola nas wjele ludźi zapŕimnyć njemóže, hdyž mje widźa w moše a trawi klečo škarać a marać, abo hdyž prochnawe drjewo, skoru atd. dom nošu, kak móžu runje na tom swoje wjesele mĕć. Tuž drje sej burik při jězorje też jenoż myśleše: To pak je por tajkich dźiwnuńkich pućowarjow, kiž staj štó wĕ kak wjele wokoło bĕhałoj, tuž chcetaj sej nětko w jězorje spŕócne nohi wokŕewić; to prawje činitaj, a kaž hy to wobkrućić chcył, praji smějo: Tepła woda, t. r. ćopła woda, a z ruku na horni kóne jězora pokazujo rjekny: Tam mrzła woda, t. r. zmjerzła abo zymna woda. Rozumiće nětko też, što „mrzli vrh“ (wjerch hory) rĕka, mjeno, kiž často we nowinach čitachmy za městno, kiž na bitwišćach mjez Rakuskimi a Italskimi, leżeše; kóždy drje sej myśli, zo so tajkej słowje docyła wuprajić njehodźitej, njezabudźe tohodla, zo Słowjency naše r jako er wupraja, tuž to rĕka *merzli verh*, po našej rĕči: zymny wjerch.

W jězorje łazyć pak žana dobrota njebĕ: pĕska a błóta tam žanoho njebĕ, kaž smy to w našich rĕkach zwučeni, jenoż lutych kamjenjow, wulkich a małych, a wšĕ bĕchu kulojte a hładke abo pjelske. Tajke dule pak njehańbićiwje do nohow ćišća, a jara dyrbjachmoj so na kedźbu brać, zo so njewobsunychmoj a njepŕádźechmoj, přetož to móžeše so złe radźić. Jězor bě mjenujcy jenoż při samej kromje nilki, z kóždej krocelu hłubjima nahle přibĕraše hač do 69 metrow wosrjedźa. Też je woda w spódnich worstach wjele zymniša hač zwjercha. Bosy smój też raz Sawicu překročiłoj. Bĕchmoj so zabłudźiłoj, štož drje bě bjez dźiwa, dokelž najradšo z boka puća dźĕchmoj. Přińdźechmoj k rĕcy a wubladachmoj na tamnym brjozy puć; khodźachmoj horje a dele, ale nihdźe žanoho mosta. Rĕka bě na jenom blaku khětro šeroka a njezdaše so hłuboka być, snano hač do poł koleń; kóždy kamušk bě na duje widźeć; tuž so zwuzuwachmoj a zaležechmoj do njeje. Ale hižom při brjozy woda hač do koleń dosahaše, a wosrjedź rĕki dyrbjachmoj kołowy přeco wyše wuhornować, a tola hišće so mačachu. Te pak potom wuźimane bórzy wuskhnychu a bĕchu zaso kaž nowe. Tu móžu přispomnić, zo so wĕzo na pućowanje kemšaceu drastu zwobleкaloj njebĕchmoj, a po tom njech so kóždy złožuje, kiž so hdy do cuzby nastaji. Štóž chce so stajnje, štož drastu nastupa, „nobel“ pokazowaś, njetrjeba so potom dźiwaś, zo maja jeho wšudźom za wulkeho zwĕrjo, kotrež móža bóle skobać hač špatnje zwobleкaneho putnika. Tuž to runjewon najrjeńšo njebĕ w jasnej Sawicy, hórje pak hišće bě, zo kamjenje žałostnje do pódušow ćišćachu, dokelž bĕchu kulojte a pjelske, a mjez nimi ani łžički pĕska; dyrbjachmoj stupić kaž po jejach a přińdźechmoj jenoż pomałku do přédka. A woda bě zymna, zo do nohow wozybaše; tu zhoniechmoj, što mrzła woda je. Smój potom dlĕjši čas na słónčku sedźałoj a sej nohi wohrĕwałoj, a tak wjele je wĕste, zo zaso přez Sawicu njepołĕzemoj. Na jenym městnje muź stejo wudźeše, hač je što popadnył, njewĕm, njejsym jemu dołho přihladował: ryby pak tam płuwachu, wosebje rjane wulke pstruhi (Forellen). Při tym so zaso na jězor dopomnju, njejsmoj w nim žanych rybow widźałoj; móže być, zo też jich tam tak wjele njeje, dokelž su *brjohi* z *wjetšeho dźĕla nahe*, *tam a sem* nĕšto kĕrkow, ale sćiny a rohodźe tam njebĕ. Dwójcy jenoż widźachmoj samojězdny ćołmik po jězorje jěć, kiž snano pućowarjow do Zlatoroga wjezeše. Rjenje so na njón hladaše, a mój budźechmoj so też mohłoj wjesć dać, k tomu hišće ćwjern dosahaše, ale za pjenjezy při tom njebychmoj tak wjele wjesela mĕłoj, kaž bě namaj wšudźom darmo přihotowane, wjesele na Božej stwórbje.

(Pokračowanje sćěhuje.)

wudrěli, naše narodne serbske přeswědčenje slabiłi. Abo njeboli Was wutroba, hdyž pomhače přez nénske organizacije našemu ludej row ryć? To njedyrbi so w přichodze wjacy stać. „Swój k swojemu“ njech je naše heslo. Njedajmy so wot nětka wjacy wot cuzych wodźić ale pokažmy, zo mamy hišće w žiłach serbsku nawrěcu krej a kruty serbski rjap.

Zwjazk Serbskeho Ratarskeho Dorosta Was namolwja: Pokažće, zo sće mužojo a přińdźće muž při muža do Baconja tam wohladać, kak so dźěła we našim zwjazku za nas wohroženy lud a naše lube ratarstwo.

Wojuj, stawaj młodźenco!
Łužicu zdźerž krajanom.
Njedaj město cuzbnikam.

Tuž na zasowidźenje w Baconju

Předsydstwo
Zwjazka Serbskeho Ratarskeho Dorosta.

Přilopk.

* **Tajnestny nadpad.** W Oberhausenje pod wuładnym wokom jenych tłamow dynamit rosbuchny. S rosbuchnjenjom bu wuładne wokno zyle rosbite, na domje nasta wulka skoda a wokna napischežiwnych twarjenjow žo rospukachu. Mějičel tłamow, něhdyšchi hórnik běše hakle dźeń prjedy tłamy pischewsał. Hač žo tu jedna wo wobzobinišći attentat pischeču wo njemu, abo hač rosbuchnjenje někomu druhemu płaćeše, nje je hišće wujasnjene.

* **Kóčka sadźeri rubježnu zwólnu.** Něhdy wulkowoču gigotage huju Romiši hród Kapitol. Rětk pschinjeju italiske nowiny powěsć, so je Romjta kóčka zwojeho knjesa, něhdušcheho hejtmana zaroweje cźeleje straże, pisched wulkej schkodu zwarnowała. Ruski wupuczowarjo, na kotrehož hódnoćiki běchu zebi padušchi wotmyślili, bydlesche w złamnej ville Sforca. Słótnizy stajichu k woknu rěbl, so bychu do twarjenja salěli. S masanymi łapami namórachu wokonowu schkleńzu, kotrež potom ze djemantom rosrěsnychu. Jako woni gardinu mjelcźo do boka žunychu, wotuzi rjana schepeřkata kóčka, kotrež běsche na słólcźu dremała. Wusrótowane stoczi skoczatka na blido a shubi žo stakajo. Pischi tym powali vasu, kotraž i wulkim wjerstkom na semju padnywschi žo rosbi. Nětko mysłachu zebi padušchi, jo domjazy z haru wotuzča a mějachu žo z procha. Hakle najazira dohladachu žo skužobne na rosbitu vasu. Knjes pak ma žo kóčzu dźakowaćwjacy, jo stej jenož woknowa schkleńza a vasa do kruchow, so pak jemu jeho drohotne kražnješcze kradnyli njejsu.

* **Jena, kotraž je 4624 dźěći na swět pschinjesła.** Bašowe Witwěrčkej, w měsće Győr, je sa njezdźesatacz lět pschi porodach 4624 dźěći pomuz podawała. Zyłe město žwalowaše jej k cźešći wožiwjaje pěsnje. Smudowjena Wilkelmina Goldowa je wóžomdźesatacz lět dozpěła, a město wuhotowa zwjatočnosć, pschi kotrejž žo žiwótne a zyrkulowe wyschnoscze, ale tež dźěduzo a wowki žo wobdźělichu, kotrymž běsche Goldowa puć do žiwóta rubała. Bě to swjedźeń, kiž moh žo do knihi bajkow swěrźnicź. Po staru zónsku dojědźechu žebi je schkleńczanym pyschnym biskopskim wozom. Kražna korejta jědźeschе po dołoćiku wokolnoscu k radnizy, hdźež měschczanscy sastupjerjo, jwojak lěkarjow, prěni wyschnoscźerz a wjazy wyšezow liczaze publikum jubilarku i wysłazym žlawawołanjom pschiwitachu. Sebja zwjedźenskich rěcznikow, njeje mimi měschczanski sastupjer, pschi kotrehož narodźenju bě Goldowa alisenzu měła, pohódnoscźichu sašłužby prěnjeje rjadu, kotrež pak wona pokornje na maczerje porodźenych 4624 dźěći wroći, pschetož, Božedarje, schto pomhaju najczeschče babime počjinki, hdyž maczerje (a snadź tež nanojo) niz . . . a tak dale. Napospledku pischepodachu pschi Radownej babje dar města 2000 pengö. Potom pohadźichu Goldowu sašo do biskopskeho krytcheho wosa a pschewodźachu ju domoj. Tam wječakowaschе ju hižo prosoł, kiž hroschesche wo jeje pomoz pschi porodze 4625 dźeśa. Schwarne město Győr!

Železniski jězdny plan. — Płacacy wot 15. meje 1927.

S Drjezdżan do Shorjelza.

€ Drjezdżan-N.	3.15		5.44	6.16	7.18	9.20	9.30	9.45	11.32	12.35	13.35	14.59	16.32	17.14	19.08	20.24	21.18	21.55	23.10	0.34	2.07
„ Radeberga	3.41		—		7.32					—			16.58	17.48			21.50		—	1.06	
„ Arnsdorfa	3.50		6.19	6.50	8.01		10.03	10.16		13.12	14.09	15.37	17.05	17.57	19.40		22.00		23.38	1.15	
„ Wulkeje Hartawy	—		6.30		8.13					13.23		15.49	17.15	18.08	19.51		22.12		23.43	1.27	
„ Weickersdorfa	—		6.37		8.20					13.31		15.56	17.22	18.14	19.58		22.20		23.54	*1.33	
do Bišopic	4.08		6.42	7.07	8.25		10.19	10.39		13.36	14.26	16.01	17.27	18.20	20.03		22.25	22.35	23.59	1.38	
‖ Bišopic	4.09	5.44	6.44		8.32		10.21			13.39		16.03		18.23			22.28			1.41	
„ Semja	—	5.52	6.51		8.40		10.28			13.46		16.10		18.30			22.35			1.48	
„ Hórjenja	—	6.02	7.00		8.49		10.36			13.55		16.18		18.38			22.44			1.56	
do Budyschina	4.29	6.12	7.09		8.59	10.19	10.45		12.26	14.05		16.27		18.47		21.18	22.53			2.05	3.00
‖ Budyschina	4.32		7.23			10.21	10.52		12.28	14.10		16.31		18.51		21.19	22.58			2.10	3.01
„ Kubšicz	—		7.33				11.02			14.20		16.41		19.01			23.09			2.20	
„ Pomorz	—		7.43				11.10			14.28		16.49		19.09			23.17			2.28	
„ Wjesela	—		7.50				11.17			14.36		16.56		19.17			23.25			2.36	
„ Dubšja	4.57	6.55	8.03			10.45	11.34		12.52	14.48		17.07		19.28		21.47	23.36			2.47	3.28
do Shorjelza	5.26	7.35	8.43			11.09	12.11		13.15	15.25		17.44		19.57		22.04	0.16			3.26	3.45

— * W nozy po njedźeli a zwj. dnjach sastanje tej we Weickersdorfje 1.33. ‖ Jenoż njedźeli w nozy.

Se Shorjelza do Drjezdżan.

€ Shorjelza	2.35		4.19		5.45			7.46	8.42		11.05	12.12		14.37		16.34	18.23		19.80	20.47		0.27
„ Dubšja	3.00		5.01		6.29			8.27	9.07		11.44	12.37		15.18		17.18	18.38		20.03	21.30		0.57
„ Wjesela	—		5.11					8.36			11.53			15.28		17.27			20.12	21.40		—
„ Pomorz	—		5.18					8.42			11.59			15.35		17.33			20.18	21.47		1.11
„ Kubšicz	—		5.26					8.50			12.07			15.43		17.41			20.26	21.55		—
do Budyschina	3.20		5.34					8.58	9.27		12.15	12.57		15.51		17.50	18.58		20.34	22.04		1.24
‖ Budyschina	3.21		5.39					9.03	9.28		12.19	12.59	14.18	15.56		17.56	19.00		20.36	22.13		1.26
„ Hórjenja			5.51					9.15			12.31		14.29	16.08		18.08			20.48	22.25		
„ Semja			6.02					9.24			12.40		14.38	16.18		18.17			20.58	22.35		
do Bišopic			6.11					9.34			12.48		14.46	16.26		18.25			21.06	22.43		1.48
‖ Bišopic		5.19	6.15	6.20		8.57	9.38	9.57		12.22	12.50		14.47	16.28	18.14	18.28			21.09	22.43	23.24	1.49
„ Weickersdorfa		5.25		6.26		7.14	9.02				12.55		14.52	16.34		18.34			21.14	22.52	23.30	
„ Wulkeje Hartawy		5.33		6.33		7.22	9.09		10.09		13.03		15.00	16.42		18.41			21.22	23.00	23.38	
„ Arnsdorfa		5.45	6.33	6.44		7.34	9.20		10.19		13.14		15.10	16.53		18.51			21.32	23.11	23.50	2.07
„ Radeberga		5.54		6.53		7.44	9.28		10.27		13.22		15.18	—		17.01			21.40	23.19	23.59	2.15
do Drjezdżan-N.	4.10	6.18	6.56	7.16		8.08	9.46	10.12	10.52	10.20	13.03	13.40	13.50	15.42	16.27	17.20	18.53	19.14	19.51	21.58	23.37	0.24	2.38

‖ Jenoż njedźeli a zwjate dny.

S Budyschina do Rakez a Petershajna.

€ Budyschina	6.35	6.28		7.31	9.34	11.38	14.13	16.55	19.06	22.18	22.59
„ Katarjej	4.41	6.34		7.38	9.40	11.44	14.19	17.02	19.12	22.24	23.05
„ Zidowa	4.46	6.38		7.43	9.44	11.49	14.23	17.06	19.16	22.29	23.09
„ Małeho Wjelkowa	4.51	6.45		7.49	9.50	11.57	14.31	17.13	19.24	22.35	23.15
do Radworja		6.52		7.57		12.04		17.21		22.42	
‖ Radworja	5.00	6.57	7.01	7.59	10.00	12.05	14.41	17.29	19.32	22.43	23.24
„ Khanowa	5.08				10.05		14.46		19.37		23.28
„ Njeswačz a	5.12		7.12		10.09		14.53		19.44		23.35
„ Schescheowa	5.18				10.18		15.00		19.50		23.41
„ Rakez	5.26		7.28		10.25		15.08		19.57		23.47
„ Komorowa	5.33				10.32		15.15		20.04		
„ Wulkich Sčar	5.40		7.39		10.39		15.22		20.11		
„ Hóšta	5.47		7.44		10.46		15.29		20.18		
„ Rulowa	5.54		7.50		10.55		15.36		20.25		
„ Rjenzow	6.02				11.03		15.44		20.33		
do Wjerjeza	6.08		8.02		11.09		15.50		20.39		
‖ Wjerjeza	6.30				11.15		16.18				
„ Horow	6.39				11.25		16.28				
„ Bluńja	6.50				11.37		16.40				
„ Proschitz-Haidem.	6.58				11.50		16.49				
do Petershajna	7.15				12.07		17.06				

Wschodnje dny. Jenoż zwjate dny. Dubrawa 7.15. Lubij wotchodźa 11.20, njedź. 11.50. We Wósporcu 13.09. Jenoż njedźeli a zwjate dny. Jenoż njedźeli.

S Petershajna do Rakez a Budyschina.

€ Petershajna					8.50				14.05			18.40
„ Prochitma					9.31				14.24			19.05
„ Bluńja					9.39				14.32			19.13
„ Horow					9.51				14.44			19.25
do Wjerjeza					10.00				14.53			19.34
‖ Wjerjeza		6.40			10.30				16.20			20.41
„ Rěnzow		6.48			10.38				16.25			20.46
„ Rulowa		6.58			10.53				16.33			20.53
„ Hólše		7.07			11.00				16.40			21.00
„ Wulk. Sčar		7.14			11.07				16.47			21.07
„ Komorowa		7.20			11.13				16.53			21.13
„ Rakez	6.21	7.28			11.20				17.00			21.20
„ Schescheowa	6.29	7.34			11.26				17.06			21.26
„ Njeswačz	6.37	7.41			11.32				17.12			21.32
„ Khanowa	6.46	7.49			11.39				17.19			21.39
do Radworja												
‖ Radworja	6.34	6.53	7.55	10.43	11.44	13.13	14.18	17.24	18.11	19.11	21.44	0.18
„ Mal. Wjelk.	6.44	7.03	8.06	10.53	11.56	13.23	14.30	17.33	18.21	19.24	21.53	0.28
„ Zidowa	6.51	7.10	8.12	10.59	12.02	13.29	14.36	17.39	18.29	19.31	21.59	0.32
„ Katarjej	6.55	7.14	8.16	11.03	12.06	13.33	14.41	17.43	18.36	19.36	22.03	0.36
do Budyschina	7.01	7.21	8.21	11.09	12.11	13.39	14.47	17.48	18.42	19.42	22.08	0.41

Wot hódźele hač do pjatka. Wulk. Dubrawy, wotjěh 11.50. Jenoż zwjate dny. Lubij, wotjěh 12.10. Lubij, wotjěh 17.22. Jenoż njedźeli a zwjate dny. Jenoż njedźeli. Jenoż zwjate dny. Wulk. Dubrawy, wotjěh 8.37. Lubij, wotjěh 5.30. We wšědnych dnjach a njedźelu. We wšědnych dnjach a njedźelu. Jenoż njedźeli a zwjate dny.

S Radworja do Lubija.

€ Radworja(dwórn.)	6.57	7.59			12.08§	17.29 22.43
„ Radworja (sjedl.)	7.03	8.05			12.12	17.36 22.49
„ Lutobeja	7.09	8.12			12.18	17.43 22.55
„ Wulk. Dubrawy	7.15	8.18			12.25	17.52 23.01
„ Klukša	7.22	8.27			12.33	18.01 23.09
„ Huczyny		8.35			12.42	18.10 23.17
„ Barta		8.45			12.51	18.22 23.25
„ Hrodźischcza		8.56			13.03	18.33 23.36
do Wósporta		9.02	•	†	13.09	18.39 23.42
‖ Wósporta	6.52		9.48	10.30	13.32	18.53
„ Małeracź	6.58		9.55	10.36	13.39	18.59
„ Lubocźi	7.04		10.02	10.43	13.45	19.06
„ Hluchičzy	7.11		10.10	10.51	13.52	19.13
„ Małych Radwerźi	7.16		10.15	10.56	13.57	19.18
„ Kettiz	7.30		10.29	11.10	14.11	19.33
do Lubija	7.40		10.39	11.20	14.21	19.43

Jenoż njedźele dny. † Jenoż njedźeli. § S Radworja do Wósporta jenoż srjedu, hodźu, njedźelu a zwjate dny.

S Lubija do Radworja.

€ Lubija		8.37		12.10	17.22	20.05	
„ Kettiz		8.46		12.19	17.31	20.14	
„ Małych Radwerźi		8.53		12.26	17.38	20.21	
„ Hluchičzy		8.57		12.30	17.42	20.25	
„ Lutobeja		9.04		12.37	17.49	20.32	
„ Małeracź		9.10		12.43	17.55	20.38	
do Wósporta		9.15		12.48	18.00	20.43	
‖ Wósporta	5.30	9.37		13.11	18.06		
„ Hrodźischcza	5.37	9.44		13.18	18.13		
„ Barta	5.45	9.53		13.27	18.23		
„ Huczyny	5.54	10.02		13.36	18.31		
„ Klukša	6.04	10.12		13.46	18.42		
„ Wulk. Dubrawy	6.15	10.23	12.55	13.58	17 50	18.52	
„ Lutobeja	6.20	10.28	13.00	14.03	17.56	18.58	
„ Radworja (sjedl.)	6.26	10.35	13.05	14.09	18.03	19.03	
do Radworja (dwórn.)	6.32	10.41	13.12	14.15	18.10	19.09	

Wot hódźele hač do pjatka. Wulk. Dubrawy, wotjěh 17.50. Jenoż zwjate dny. Jenoż njedźeli a zwjate dny.

S Bišopic do Kamjenza.

€ Bišopic	6.50	13.42	18.40	22.50
„ Schimborna	7.00	13.52	18.55	23.00
„ Porchowa	7.10	14.03	19.22	23.10
„ Ruschizy	7.22	14.14	19.36	23.21
„ Halschtrowa	7.31	14.23	19.51	23.30
„ Protez-Thonberga	7.37	14.29	20.01	23.36
„ Brěsnje	7.44	14.36	20 11	23.43
do Kamjenza	7.55	14.46	20.23	23.53

S Kamjenza do Bišopic.

€ Kamjenza	4.48	11.12	13.28	17.03
„ Brěsnje	5.02	11.25	13.43	17.16
„ Protez-Thonberg	5.11	11.42	13.55	17.22
„ Halschtrowa	5.22	11.53	14.23	17.33
„ Ruschizy	5.32	12.03	14.36	17.43
„ Porchowa	5.45	12.16	15.04	17.55
„ Schimborna	5.58	12.29	15.18	18.06
do Bišopic	6.09	12.40	15.30	18.16

S Budyschina do Wjeleczina.

	†	‖	†		‖	†			†	‖		†	§
€ Budyschina	4.55	6.42	6.43	7.14	10.49	13.13	13.15	14.14	16.50	18.00	19.12	19.51	21.40	23.10
„ Džinitzy	5.03	6.51	6.55	7.22	10.57	13,26	13.30	14.23	16.58	18 11	19.23	19.59	21.53	23.18
do Budestez	5.08	6.56	7.03	7.28		13,33	13.38	14.28	17.03	18.18	19.31	20.05	22.28	23.24
‖ Budestez	5.09			7.29	11.02			14.29	17.06			20 06		23 25
„ Roswodez	5.14			7.34	11.07			14.35	17.11			20.11		23.30
do Wjeleczina	5.21			7.42	11.14			14.43	17.18			20,19		23.38

† Jenoż wschědne dny. ‖ Jenoż njedźelu. § Jenoż njedźelu a zwjate dny.

S Wjeleczina do Budyschina.

	†							‖	§
€ Wjeleczina	5.57	8.29		11.43	15.16	18.13	20.46		22.10	23.48
‖ Roswodez	6.03	8.36		11.50	15.23	18.20	20.53		22.17	23.54
do Budestez	6.07	8.40		11.54	15.27	18.24	20.57	‖	22.21	23.59
‖ Budestez	5.51	6.09	8.42	11.05	11.55	15.29	18.25	20.58	21.09	22.22	23.59
„ Džinitzy	5.58	6.15	8.48	11.13	12.00	15.34	18 31	21 04	20.18	21.17	22.27	0.04
do Budyschina	6.06	6.23	8.56	11.21	12.08	15.42	18.39	21.12	2o.16	21.26	22.35	0.13

S Budestez do Hornjcho Kumwalda.

	†	†		††	†	†	†	††	†	†
€ Budestez	7.05	7.33	8.50	13.35	13.46	17.14	18.30	19.33	22.01	23.30
„ Bjedrušla	7.13	7.41	8.58	13.43	13.54	17.22	18.37	19.41	22.09	23.38
„ Wbohowa	7.18	7.46	9.04	13.49	14.00	17.28	18.43	19.47	22.15	23.44
„ Kobliz	7.22	7.50	9.10	13.53	14.07	17.32	18 47	19.51	22.19	23 48
‖ Kumwalda	7.32	7.55	9.25	14.03	14.17	17.42	18.58	19.59	22.27	23.53
„ Sčrj. Kumw.	7.39	.	9.32	14.10	14.24	17.49	19.05	20.06	22.34	.
do Hornjo Kumw.	7.45	.	9.38	14.16	14.30	17.55	19.11	20.12	22.40	.

† Jenoż wschědne dny. †† Jenoż njedźelu a zwj. dny.

S Hornjcho Kumwalda do Budestez.

	†		†			†	††	††
€ H. Kumw.	5.05		7.52	10.05	14.37	19.21	20.30	22.33
„ Sčr. Kumw	5.12	††	7.59	10.12	14.44	19.28	20.37	22.40
‖ Kumwalda	5.24	6.25	*8.09	10.27	14.59	19.38	20.45	22.50
„ Kobliz	5.30	6.31	*8.15	10.36	15.06	17.51	19.44	20.51	22.56
„ Wbohowa	5.34	6.35	*8.18	10.40	15.08	17.54	19.48	20.55	23.00
„ Bjedrušla	5.40	6.41	*8.24	10.48	15.14	18.00	19.54	21.01	23 06
do Budestez	5.49	6.50	*8.33	10 57	15.21	18.07	20.01	21.08	23.15

† Jenoż wschědne dny. †† Jenoż njedźeli. * Kóždy dźeń.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaća měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1.30 zł. hr. Do wukraja 13 Kč. Kóžde čo. płaći 10 zł. pj. Wudawa a čišći Smolerjec knihiščišćerńja, zap. dr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawěšteki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za maty rjadk 20 złot. pj. Wobčežnje so stajace nawěšteki a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje.

Čisło (Nr.) 116 | **Budyšin — Stwórtk, 19. meje 1927 — Bautzen** | **Lětnik 86**

Tajny wójnski plan přeciwo Němskej.

W pśichodźišćach němśkeje ŕejimownje ŕo wutoru rozhorjaje powěśće wo pśiśiśnych powědachu, katrychž dla je jendźelska policija Arkosowe twarjenje we Londonje pśepytała. Po tejle powěśći je policija pśi tych widźełach sa exemplarom **jendźelsko-francozskeho sejtupańskeho plana pśeciwo Němskej pytała**, kotryž je pśeza **Ruźam do rukow padnył.** Tónle jendźelsko-francozski sejtupański plan dyrbjeśe do mozy stupiś, **gdyž by Němska Locarnske sśrěźenje pśesćupiła, gdyž by Němska a Ruska jwjaśe wobsamkła** abo gdyž bychu schmatkowy w ranju nastałe. Ruske knježeństwo je žeby pśeza wotmyślilo, tónle dokument, kotryž jendźelska policija njeje namakała, wosjewiła.

Potwjerdźenje abo jaśne dopokazmo wo njewěrnosći njeje ŕo sa tule powěśćź hišće dało, jaktož je ŕosumliwe, dokelž tajke **diplomatiske potajnoscze jenož někotre wósoby ihonja. Tejle powěśći najprjódy z njedowěrjenjom napśeczo śeja,** dokelž znadź ŕo jenož wo theoretiske wudźełanje jedna, kajkež generalne stabowe dźěła druhdy cźinja. Runje tak je mózno, ŕo ŕo jenož wo **manever ruskeho knježeństwa** jedna, kotreż chce **Němsku pśeciwo wjeczornym mozam nasmjeźowaś.** Jeli ŕo pak by ŕo powěść potwjerdźiła, njebychu śśeńkowki na němsku ŕwonkownu politiku wuwostałe, dokelž by nimo měry njekšasne było, gdyž byśchćej dwaj podpśisarjej Locarnskeho śśrěźenja **tajne śśrěźenje pśeciwo tśeśemu podpśisarjej wobjamknyl.** W Němskej najprjódy směrom wočakuju, kak ŕo jendźelske a francozske knježeństwo wo powěśći wo jśtupańskim planje wuprajitej.

Republiku śchlaźy łakoń ŕo pśichaja.

W němśkim ŕejmje ŕu republiku śchćitaju łakoń ŕe wothłosowanjom po mjenje w śtwórtem cźitanju ŕ 321 pśeciwo 41 hłosam pśihjeli. Prezident Löbe zwěśći, ŕo je ŕo łakońka dwěśćeźinowska wjeśelina dopjła. Pśeciwo ŕu łakonjej ŕu kommunistojo, ludowcy, nazionalistiśjo ŕa sozialistojo a Němsko-Hannoverśy hłosowali.

Krwawne zraźenje mjez nacionalistiskimi sozialistami a kommunistami.

W **Hannoverje** je wutoru wjeczor na śćelniku k cźeźenemu **ŕrajenju mjes nazionalistiśimi sozialistami a kommunistami doschło.** Pśichi tym je nazionalistiśki sozialist **Neumann dweju kommunistow potkoł.** Khwilu potom ŕo hišćcze ras nazionalistiśki sozialistojo je kommunistami do pukow dachu, pśichi cźimž ŕo někotśi nazionalistiśki sozialistojo franichu.

Kaž „Wossiśke Zeitung“ powě, je pśichepytowaśki ŕudnik w Barlinskim policajskim pśeśidźu jednacze nazionalistiśkich sozialistow, kotśiž ŕu ŕo pśichi naźelnoscźach blišo kurwjećchćeńcze dróhi wobdźěliś, ŕajeć **dał** a pśiwjeźmo nim pśechdobne pśichepytanje dla śtamanja krajneho měra ŕawjedł.

Pśiwatna němśko-pólśka ŕjednaśka konferenca.

Kaž někotre Warśchawśke nowiny pśichu, je w Barlinje wobśtejaju němśko-pólśki komitej, na kotrehož cźole pśeśejor Wolff a krajny radźićel Kuenzer ŕ „Germania“ śtejitaj, pólśtim ŕapóśtanzam a druhim pólśtim wośobinam, w ŕjawnym źiwjenju śtejagym, pśechepytśenje póśtałk, ŕo bychu w Barlinje konferenzu wotmělí, na kotrejž dyrbja ŕo praśchenja měrneho hromadźěłanja mjes woběmaj ludowmaj wuradźeću. Wutoru je ŕo w rosrěčenju pod pśichedźidłowom pólśkeho ŕejmjeho ŕapóśtanza Thugutta wobśamkła, pśichepytśenja ŕa ŕrjedź junija wudaś. Pśichedwidźomnje ŕo 20 wośobow,, mjes nimi někotśi ŕapóśtanzy a ŕenatorojo, pśichi konferenzy wobdźěli.

Wopowědź ministrow Marinkowiča a Mitilinen.

Minister Marinkowič je ŕo ŕrjedu rano ŕ Prahi do Běłograda wróćźił. W Sagrjebje je Marinkowič nowinarjow pśichijał. Praji jim, ŕo je Jachimowśka konferenca śwěźiła, ŕo solidarnosć ŕajimow, kotraž je ke wobśamknjenju ŕwjaśa mjes Južnoślowjanśkej, Cźěśkoślowaśkej a Rumunskej dowjedła, dale wobśtejeja a ŕo **ŕo** teho dla w kóždym padźe śrěźenja dale wuwjeduja. S wěśteje ŕtrony ŕo na ŕolidarnosći Małeje ententy dwěluje. Sabywa pak ŕo, ŕo je mjeno „Mała ententa“ pśichśtromne. **Wona njeje mała, ani ententa, ale wopravdźity ŕwjaśt mjes tśomi ŕtatami,** kotryž **wulku politiku, wójeŕku a diplomatiku mój w Europje** pśichedstaja. Tajki ŕwjaśt ŕo ŕ kóždym wěśtkowym ŕtorkom njepśichemêni, teź ŕo won njemóże je wśchelakimi njewobśtajnymi diplomatiśkimi kombajźemi pśichirunaś. We nastupanju pśichipónacźa Ruśkeje njeje ŕo nicźo pśichemêniło, wośtawa pśichi ŕtarych wobŕamknjenjach, kotreż kóždemu pśichemênjenju ŕwobodnu wolu wośtajeja.

*

Rumunski ŕwonkowny minister Mitilineu je, pśiedy hač je ŕ Prahi do Parika wotjêł, dopiśowarjej Bukareśtiśkich nowin „Dimineata“ rosrěčenje pśichiwolił. We nim je rjekł, ŕo w Parisu franzowśkemu knježeństwu wo wuradźowanjach w Jachimowje rosprawu poda. Pśichećimo nastawkej „Pester Lloyd“ Mitilineu rjekny, ŕo w nastupanju Trianonśkeho mêrowneho śrěźenja mjes Małej ententu njeje žaneho rosbźêła mênjenja. Wśchě ŕi ŕtaty na tym wobśteja, ŕo tole śrěźenje na pśichežo dale płacźat, a ŕo žadym ŕ tśioch ŕtatow njemóże bjes pśichiłoŕowanja druheju politiśke śrěźenje wobŕamknyś. Mózne **madźarśko-južnoślowjanske pśicheźelśke śrěźenje po tajtim pśichiłoŕowanja Cźěśkoślowaśkeje a Rumunśkeje potrjeba.** Mitilineu cźeje w Parisu teź praśchenje madźarśkich optanitkich žadanjow rosprajcź, ŕe kotrymiž je ŕo w měrcze létŕa Rada Ŕwjaśka Ludow ŕabêrała. Wuprajenja rumunskeho ŕwonkowneho ministra po ŕdaću potwjerdźeja, ŕo je ŕo Jachimowśka konferenca śtóncźnje po pśicheću franzowśkeho knježeństwa wotmêła, dale, ŕo ma Mitilineu ŕmêrowaju rosprawu wo rumunskej ŕwonkownej politiju podaś, kotraž je ŕo w pośledniim cźaśu ŕa franzowśki śtód w italiśkej wodźe wodźiła.

Sražene ŕ komitaćami pśichi Śerbiśej mjeśy.

W Kymonowśtim wotkŕeju w połodnišćej Śerbiji je južnoślowjanśka namjeśna miliza pśichi mjeśy cźišću dwanaće komitaćow ŕabêrała. S komitaćow tijo padźechu, bźewjeźo pśichi śmêrkach pśiśes mjeŕy wróćźo do Bołharskeje cźeknychu. Na južnoślowjanśkej ŕtronje je jedyn ŕandarm padnył, dwaj wojakaj ŕo ŕranichtaj.

Jendźelsko-ruska kŕiza.

Pśichipowêdźenu **protestowanśku notu ruskeho knježeństwa wo Arkosowej naležnośći je wutoru ruśki ŕwonkowny kommiśar Litwinow jendźelskemu pósłancej w Moŕkwje pśichepodał.** Jendźelśki ministrojo ŕu ŕo ŕrjedu ŕeśchi, ŕo bychu wo ruśkej nocźe radu śkładowali. Schto budźe knježeństwo cźiniś, njeje hišćcze wêśte. Snate je, ŕo ŕo ŕwonkowny minister Chamberlain krutemu wuśtupowanju pśicheźiwo Ruśkej wjazy napśicheźiwo njeśtaja. Jendźelśke knježeństwo ŕo wjazy njeboji, ŕo by ŕo je ŕaśtajenjom diplomatiśkeho wobkhada mjes Jendźelśkej a Ruśkej europiśki mêr wohrożył. We Londonje wojeŕku mój Ruśkeje dźeńŕa jara njśto powaźeja a mênja, ŕo ruśke wójśko ŕazła njeje wukhmanjene, ł wjetśchim móznaŕtwom wójnu wjeŕ.

Wo wunoścźku pśichepytanja w Arkosowym twarjenju a wo pśicheźinach, kotreż ŕu knježeństwu k temu pohnuśe, ŕo hišćcze mjelcźi. Knježeństwo ŕo hišćcze ł praśchenjom ŕabêra, ścźto ma ŕo je ŕebranեho materiala do ŕjawnosće dacź. Dźêł tejśe materiala budźe ŕo najśerje jako śtatne potajnśtwo thowacź. Pśichede wšchêm **ŕu ŕapišy wośobow ŕnjeho ŕwóta namakali, kotreż ŕ propagandiśtiśkimi agentami Moŕkowśkeho knježeństwa hromadźe dźêłaju. Njemudrje by bylo, nětkule wojśewicź.**

Ruśka žeby doježcźinjenje wot Jendźelśkeje žada.

W ruśkej protestowańśkej nocźe, kotruž je Litwinow podpiśał, ŕo praji: Ruśke knježeństwo žeby pśichi jednanju wo witowańśkich śrěźenjach ł wobzetitym doraśom žada, ŕo ŕo jeho **witowańśtim agenturam we wukraju pośna njeŕranniwosći jaruca.** Tule ŕaśadu, kotruž nimale wšchě kraje pśichipóśnawaju, a kotryž je teź w ŕtawje V ruśko-jendźelśkeho dojednanja ŕ léta 1921 naŕpomnjeny, ŕu jendźelśke wyśchnoścźe w nanajhłubśchej a śśchiwódźacej formje ŕranile. Ruśke knježeństwo najraśniśchо praji, ŕo móża ŕo witowańśke pozdaśi jenož ŕe wumênjenjom dośpołneho dopjelnjenja witowańśkeho dojednanja ŕe ŕtronu jendźelśkeho knježeństwa a śaruczenja mêrneho wêźneho dźěła hośpodaŕtśkich organow ruśkeje unije dale wjeść. Ruśke knježeństwo njemóże ŕo ł tym ŕpokojiś, ŕo pśichewjedźenje witowańśkich operazijow wot pśichipadnych ŕnutśkownopolitiśkich kombinazijow, wólbnych manevrow abo ŕantaśtiśkich pśichedźaćzow teho abo tamneho ministra wotwiśuje. Wot jendźelśkeho knježeństwa ŕo jaśne njedwójśke wotmołwjenje ŕada, ł kotrehož móża ŕo śkóncźny roźŕud wotwodźiś. Dla ŕranjenja śrěźanych winowatośćow, dla ŕkśchiwdźenja, ruśkemu knježeństwu cźinjeneho a dla materialneje śkody ŕ polźaŕtśimi cźinami naśtałeje ŕo **dośćcźinjenje** žada.

Ważne politiske wnćinjenja w Londonje?

Kaž United Preŕ ŕ roźŕudnieje jendźelśkeje a francozśkeje ŕtrony ŕkoni, Doumerguowy a Briangowy wopyt k ważnym politiśkim roźŕudźenjam dowjedźe, hač runje ŕo prózuja, ŕaćźiśchća cźinićź, ŕo ŕo pśichi wopyśe franzowśkeho pśeśidenta jenož wo ŕamênjenje formalnych ŕdwórliwośćow jedna. Praśchenja, kotreż dyrbja ŕo mjes Franzowśkej a Jendźelśkej rosprajićź, ŕu wurjadnje ważne, a wopyt franzowśkeju ŕtatnikow dyrbi bjes dwêla pśicheźelnu atmoŕferu ŕa tajśe rosprawjenje wutworićź. Pśicheźmêdźenje ŕo wupraja, ŕo je Jendźelśta ŕtary dogma ŕpuśchćaśa, ŕo je najŕiłniśchi ŕtat w Europje ł najwjetśchim njepśicheźelom Jendźelśkeje. Wot cźaŕa ŕwêtoweje wójny maju pjeźa w Jendźelśkej ŕa lěpśchu politiku **hromadźe ł wulkomocami europiśkeho kontinenta hicź** a na tajte waśchnje pśichidóbna a śmêrowazy wliw na ŕakhowanje europiśkeje runowahi wukonjećź, ł kotrejž móże ŕo jenicźaźy mêr a wuśpěch Locarnśkeje politiki ŕarucźićź.

Dale ŕo praji, ŕo ŕo w Jendźelśkej próźuja, ŕo by ŕo njemêr, **ŕe ihlijenjom mjes Muŕolinom a Chamberlainom naŕtaźy,** woŕtŕronik. Chamberlain je dŕže tole ihlijenje ŕ tym roŕjaśnjećź mohł, ŕo dha pśicheźelne ŕtyśi ŕe wšchêmi ŕtatami, kotreż ŕu Locarnśke śrěźenje podpiśali, hajićź a ŕo nochže žanych njepśicheźelow w Europje **mêć.** Tola jendźelśke knježeństwo ma ŕa nujne, ŕe ŕeśkanjom śtatneju hłowow w tymle naśtupanju dalśche cźinićź, ŕo by ŕo kóžды podhlad Franzowśkeje rospŕóchćik.

Schtož **pśichśtejaśe rosprajenje mjes Chamberlainom a Briandom naśtupa,** ŕu pśicheźwêdźeni, ŕo budźe ŕo najprjódy po žadanju Franzowśkeje **wo wupuśćenju němśkich raśśichich wobtwjerdźenjow jednacź.** Myśla žeby, ŕo budźe Jendźelśka franzowśke knježeństwo we tejśe naležnośći podpjerać, ŕo pak ŕo wśchędo wośtaji, ł cźimž **mohło ŕo němśke knježeństwo roŕhnêwacź.** Njewêŕja, ŕo ŕo pśichi ŕeśkanju ŕwonkowneju ministrow nękake twjerde dojednanje wobŕamknje, ŕo pak je wêśte, ŕo by ŕo wurjadnje pśichićźhódna a pśicheźelna atmoŕfera ŕtworiła, kotraž by w blišśchim pśichódźe wunoścźk najwjetścheje ważnośće ŕa Europu pśichinjeła.

Doumergue a Briand ł dottoromaj Oxfordśkeje univerŕity.

Briandej a Doumerguej je ŕo pśichi jeju wopyśe Oxfordśkeje univerŕity dośtojnoŕću doktora ot law ŕpoźcźiła. Doumerguej pśicheposatu diplom jeho ŕaŕtužby wo wêź měra wušśêhuje. Briandu w narěcźi jako śrěźaneho ŕpěchowarja europiśkeho měra pśichipóśnachu.

Kommunistow ŕe Ŕoluńja wupokaŕali.

Dla njepśchestawanych kommunistiśkich njemêrow we Mlazedońskej a woźebje w Ŕoluńju (Ŕaloniki) je Ŕoluńśka policija ŕekretara ŕjednoćźenjatwa tobakowych dźěłaćerjow a ŕdźěłcź tobakownych dźěłaćerjow ł Grichiśkeje wupokaśała. Ruśki pósłanź w Athenje je pśicheźiwo wupokaśanju pola grichiśkeho ŕwonkowneho ministerstwa protestował.

Jana revoluzija w Grichiśkej.

Powěśćź jenych Bělogradśkich nowin, po kotrejž je w Grichiśkej revoluzija wudyrla, je ŕo jako njewêrna wupokaśała. Grichiśki pósłanź w Barlinje je na praśchenje wotmołwił, ŕo je ŕo w pośledniim cźaśu politiśke połoženje w Grichiśkej śmêrowało a ŕo powěśćź wo revoluziji nima žaneho podłožka.

Do japanśkeho śchiźała śśeleli.

Wojacy połnośnego wójśka ŕu na jêźbje do Hankawa ŕrjedu do japanśkeje wójnśkeje łódźe śśeleli, na kotrejž ŕo wotpósłanzy japanśkeho ŕwonkowneho ministerstwa wjeju, ŕo bychu wobśtejnoścźe pśichi rěcźu Jangtśe pruhowali. Wójnśka łódź na śśelenje wotmołwjeśche. S śśeleńu ŕo fort trjechi a ŕo wobśchkodźi. S ŕporta ŕo tehorunja śśeleśche, japanśka łódź pak ŕo njetrjechi.

Kerenskeho djeło w Amerizy.

Amerikanski djełacjerski swjasć w tutkwiłu pschedbyśtwowny sjeło w Indianopolisu wotmełwa, pschi kotrymż so też nehdyschi **rušti ministerski president Kerenski wobdżela.** Swjasć je sjawnu wopowdać wudał, we kotrejż so znowa **pschećiwo pschiwobnacu bolschewistiskeho knjezerstwa wobrocja.** Amerikanske djełacjerstwo wo zohnowanju kommunizma njerozdźi, kaž dołho w Ruskej djełacjerjo pod namóznej diktaturu bjes pschirunanja steja.

Ze Serbow.

Pućowanica.

Stwórtk, 19. meje.

† 1904 Korla August Kocor, naš wulki komponista,
† 1902 Jan Herm. Mrózak, farař w Budestecach, nadobny, sprawny knjez.

Za Mrózakom.

Słyš, kak plakajo sej powědaju,
Kak je w cyrkwi skutkował a w kraju;
„Mi je pomoc dał!“
„Mje je trošt wzał!“
„Za mnje lubosć měł!“
„Mje před złosću kryl!“
„Dźěćo je mi pożohnował!“
„Našich khorych wopytał.“
„Zaso słyšu jeho swěrne słowa
Tam prez swjatnicu a pola rowa!“
„Mi je zhojił duše ćežke rany!“
„Jebanje njeběše we nim žane!“

Jan Waltař.

*

— **We wjedrje.** Wjedro je tola bóle wobšlapne nas stało. Wyschina nad Jendželskej ležy hač do hyjedźneje Europy. Nad dalokej połnocu je tohorunja wyschina. S toho pokhada trochu chłódny powětr. Po słdacu je wot kupy Island nižina k połnocy hiba. S teho sumo nam wjećorjejsce kiwa. Schkleńca pokazuje na rjane. Nad Schpanijeu pak nižina leži. Julje pjatk schkada słónčko w 4 hodź. a chowa so 7,54 hodź. Nihačk schkada we połnocy 11,38 hodź. a chowa so rano 6,34 hodź.

— **„Gefolei“**, wustajenja za strowotu a derjemnośe, je jenoż hišćeke hač do njedźele, 22. t. m., wotewrjena. Wustajenju podlěchći, **nje**je mózno. Wopyt wustajenjy mózny nałežnje **porućeny.**

— **Wažne wotewrjenje.** Hišćeze raz so na to pokaza, so Sakska wohenschawćerska **komora** hač do 5000 hr. **myta** tomu sawćerćuje, kiž **wohenschakożerja** wuhašeli. — Schtóri może wo wohnjach, o tudomnem wokrjesu nastatych, nješchto wosjewić, prošu so **ł** pocžahowanjom na horka mjenowane muto, to by to **ł**ynidom najbliżschemu žandarmej abo kriminalnemu wotdźělej w Budyschinje (telefon 2802) hohnjołožiłi. Po pschećiu budże so **ł** mjenom wosjewjerja dowěrliwje zdźěłać.

— Policija wosjewja: Dokelž so tuka na njeju, so je jedyn wohenš załožił a druhi **ł** tomu nadpjerał, buschtaj wot Budyschskeho kriminalneho wotdźěla 17. meje mulei Pawoł Mihan w Małeschecach a krawc Hillmann w Delnjej Hórzy sajataj. Mihan je jara podhladny we tom, so je po pschecžu Hillmanowem toho domjże 5. junija 1926 **ł** wotmyślenjom sapalił. Mjes tym nahromadźene dopokazma su tak pocžežace, so so zdyć powadźi, wobémaj jeju winy dopokazać. —

— **Policija wosjewja.** Wječera popołdnja w dwanaceich je **kolojišnyj** wottud na Kronprynzowem mosće **ł** motorskim kolojišnym, kiž jemu duzy won na wješ **ł** pomérnej **ł**schinkosći sdźo, napschećo pschijědže, hromadu sajěł, pschi čimž wobej pabuschtkaj a motorykl kolojišnyj so dosć ćežko na hlowje hrani (najschkrsche je hebi mošny schschał); tehodla dyrbjachu jeho, dokž bu **ł** muhy wot lěkarja sawobalenej, do khorownje dowjesć. Kolojišnyj, kiž bo mišta duzy jědźesche, je chayt **ł** schah pschećiwnjcej a nadobo jemu napschećo pschikhadżaceho motorskeho kolojišnoho pytnywschi, je so samotaŕ a hórcy na prawo, hórcy na lěwo so wuminuc hytał. S jeho niewschtožnosću je so njeschodo schwinyło.

— **Njeschodo.** Wjećor w dźewjatej hodźinje je na Lubijškej dróhy auto do podoślužera nimskostatneje wosowy, kiž je se swojim kolom do mišta duzy jěł, zawadźiło a jeho do hrjebje wjerunyło, pschi čimž je so wón doscź jara na nohowaj franik. Ninowjelazy wójnik je jeho bohu wsał a do **ł**schwy ta khorownje dowjesł. Wjednik auta, kotrehož su poldźischo **ł**wjeźeli, je pjerja wot **ł**wjezy jemu napschećo pschikhadżaceho auta šlerjeny był a tohodla, kaž praji, psched bohu jědźazeho kolojišnoho widźał njeje. Je pak so **ł**wjeźilo, so je tutón autowy wjednik jara špitschnje jěł a potom ajeje so wo stranjeneho starał.

— **Kradnjene bu** 18. meje dopołdnja wokoło 3/4 9 hodź. **ł** tudyschoje hejmowneje muzjace kolo znamki „Schidel a Naumann“ čo. 999 994. Wone ma čorne krosna se šlabej slotej **ł**muhu, žolte swjena **ł** čornymi **ł**muhami, čorne metalowe błotowe schkitkari, horje schiwjene wodźidło **ł** čornym zeluloidowym pschimadomaj, lowe wobschkodźene, swódźk **ł** nazymom Gustav Marschner, ručne špindło, brune špedło, torpedowy samokhód, schćerbe dobre gumijowe wobruce, tafliczku **ł** mjenom pschi wodźidle. Wo wězowne spožlenja prošy kriminalne wotdźelenje w Budyschinje.

— **Słótne khorosće w Hornjej Łužicy.** Kaž krajny strowotniski hamt sdźěli, mějachu w sakiej Hornjej Łužicy 15. meje t. l. sćěhowace słótne khorosće: 1. **Słošnikowotź** (Milzbrand) w 2 gmejnomaj a 2 dworomaj Kamjenskeho hamtiskeho hejtmanstwa, w 1 gmejnje a 1 dworje Lubijšskeho a 1 gmejnje a 1 dworje Zitawskeho hamtiskeho hejtmanstwa. 2. **Skaženoćeś** w gmejnje a 1 dworje Lubijšskeho a 1 gmejnje a 1 dworje Zitawskeho hamtiskeho hejtmanstwa. 3. **Połhroma** w 2 gmejnomaj a 2 dworomaj Budyschskeho, 1 gmejnje a 1 dworje Lubijšskeho a 1 gmejnje a 1 dworje Zitawskeho hamtiskeho hejtmanstwa. 4. **Natykowaza małoćejnoćeś koni** we 3 gmejnach a 3 statokach Kamjenskeho hamtskeho hejtmanstwa. W Sakiej hójše połkroma w 19 gmejnach a 22 dworach porno 29 gmejnam a 37 dworam 30. hawreje 1927.

S Małeho Wjelkowa. Wječera dopołdnja sajěžże tu krótko psched nasmej wsu hišćeze dźiwno wosjowsowy auto, kiž **ł** Budyschina pschijěžże, do khěrcu **ł**nuheho stotnika pschi drohi a jón wotlemi. Autonomobil je so pschi tom khěrcu wobschkodźił. Schofer, kiž tam w aucje sedźeše, schebi ruzy wobdrć. Snjeschoženy auto su **poldźiscy** z cźežkim autom **ł** pschěrowa wuciahnuli a wotwjezli. Pschi snjeschožencju je po skaču wadźidło saprajilo.

Se Stubornicźi. Sandźanu pondźelu wusmoli nascha gmejnska raba swojeho nowego nimšchcjanoka a gmejnskeho starschcho. Knjeza jamowcho dźiałacjerja Kruža wusmolichu **ł** 4 hłosami ja nimšchcjanoka a knjeza pschekupza Bartuschka ja gmejnskeho starschcho.

S Hornich Brusow. Pondźelu dop. 1/10 hodź. na sali Fischerez hospjenja wohenš wudyri. Ludźo pak bórzy na njón dohladachu a jón podusbychu. Ze dospołne hódanćko, kak je wohenš nastać mohł.

Nakupowanje we wulkim / Hobrski wobrot

zamóże tak tunje płaćiny.

Wokoło 30 **wodźidow** 1.50 hač 2.— hr., wokoło 200 stejnkow za jězdne koła 0.50, 0.75 hač do 1.— hr., wokoło 300 wačokinošakow 0.75, 1.— hač 1.50 hr., wokoło 200 zwjenow čorna a drjewobarbne 0.90 hr., pěsta za samobeh rotax 12.50 hr., sydła 2.50 hr., plumpa ke krosnam pjetykrjenju 80 pf., jednore plumpy 1.75 hr., rjeńcy najlěpše 2.25 hr., pedale 2.10 hr., skitnk za rjeńcy, laturnje, čiste mosazowe 4.75 hr., laternjadźerskaš 10 pf., spinak za prędkne koło 1.60 hr., krosna, dosp. z skitakami 35.— hr., krosna za hólaki ze zacynkowanymi mufami, pisane 44.— hr.

Lěto sprawne rukowanje.

J. Schiebak w Budyšinje

na Mužakowskej dróży 4.

Žane klamy! Najwjetši jězdny kolowy wobkhod w měsće!

S Wulkanecźi. Sobotu bźišče so tudomnemu Meldźi hoseńcu khrobły paduch sałšł. Won bźišče so do hotcźazeje komory a do bydlenja hoseńcarja dobył. Tam pak jeho hoseńcarjowy **ł**nuk lepi. Njewitany hósć na budnišće thlostanje wotcźakaš.

Zapalerstwa w Małeśecach před přisažnym sudom

Kriminalny hłowny strażnišchtr Teschner wobswědczi, so **ł**u so wo wójnje w Małeschecach w lěcze 1925 sapoczałe. Won wuschdźeny, so je wobskorżeny po jeho ménjenju wězy wěcźał, kiž móża so wěricź. Won bźišče jako **ł**wólniwy człowjek znaty. Swědčí stejí na stejišchcu, so je wěrno, schtož je wobskorżeny wuprajił a so **ł**u wobswědczeju hobu saplećeni.

Mějšćanarota Jurak **ł** Małeschcej wobswědczi, so je było twarjenje dźěrate, a so **ł**u tam tej zementowe roły ležałe. Na jenu je so mjenujcy wobskorżeny pschi sapaleniu šnupił.) Won pak njeswěri, so **ł**u wobswědczerjo mohli **ł**ńami sapaliczź daleć. Wěrno je też, so je Domaschka pschez ludźom k woli była.

Mandźelska Kaltenbrunerka też wobswědczi, so je wohenš sady w kólni nastał. Ludźo **ł**u powědali, so ras cźerwjeny thapon na Krawcez twarjenju sapěwa. Wona pak njeswěri, so je Krawc Domaschku namołwjał, so by twarjenje sapalił.

Mandźelska Kledischowa **ł**o w **ł**ramźnym **ł**myślu **ł**nuprajt.

Mandźelska Ssykorina je psched wudyrjenjom wohnja muža pschez Juraćez zahrodu běžeczź widźała, njeje pak jeho **ł**póznała.

Swědčí Kißler **ł** Nowoje Wěsy pola Mikowa wuprajt, so je wobskorżeny jeho namołwjał, so by brózeń **ł**nuboda Nowy sapalił. Jemu je prajił, so je Krawcowe twarjenje sapalił a so je też Hempkowu brózeń sapaliczź chcył. Domaschka je Kißlerej prajił, so jemu sa sapalenje nješchto da, dokelž **ł**nuhdy wot Hempla nješchto dostanje. Won je jemu potźišcho prajił, so njeńmé nikomu nicźo prajiczź a je-li nješchto **ł**poni, jeho wobskorżi. Pschebyhda dopomni **ł**nuhdka, so je psched pschepytowańkim **ł**nuduikom prajił, so **ł**o boji wotsewjeći, dokelž bychu jeho burja hewak sarafsili.

Mandźelska Kopkowa, kotraž w domskim pschi Sendźiz brózni bydlesche, wuprají, so bě brózeń stara a so **ł**u kamjenje nałożene byłe. Na wobskorżeneho njemóże nicźo prajiczź.

Dźěłaczeź Grülling je widźał, kak je wohenš we Sendźiz brózni wuschoł. Won mjenowasche wobskorżeneho jara dźěłaczeho a njewěri, so **ł**u wobhedźerjo hebi wot njeho żadali, so dyrbi jich twarjenja sapaliczź, k tomu **ł**u woni pschesprawni.

Tśechikrjeśiti mišchtr Reichelt wuprají, so je Sendźiz brózni wuschoł. Won mjenowasche wobskorżeneho jara dźěłaczeho a njewěri, so **ł**u wobhedźerjo hebi wot njeho żadali, so dyrbi jich twarjenja sapaliczź, k tomu **ł**u woni pschesprawni.

Tśechikrjeśiti mišchtr Reichelt wuprají, so je Sendźiz brózni wuschoł. Won mjenowasche wobskorżeneho jara dźěłaczeho a njewěri, so **ł**u wobhedźerjo hebi wot njeho żadali, so dyrbi jich twarjenja sapaliczź, k tomu **ł**u woni pschesprawni.

Kantor Polak **ł** Budyschcinu, ke kotremuż je Domaschka do schule thodźił, won njeje wobsebje wobdarjeny był, je był thěrno **ł**wojowólny. Won ma sa mózne, so **ł**nuhdy może **ł**u na njeho wobsebje **ł**kutkowaczź, nima pak sa mózne, so **ł**u jeho druhi nuczili, wobnje sałožowaczź.

Sudništi lěkař knježeńskeho medizinalneho rada dr. Kral, kiž je jeho wobhedźbował, wuprají, so je wobskorżeny **ł**wólniwy człowjek a wšiw wot wonka może na njeho wobsebje lohko **ł**kutkowaczź. Na praschenje, ezehodla je sapalował, je wotmołwił, so njeje dosć**ł**nje wotpokazaczź mohł, dokelž so bojesche, so by hewak rěsanje **ł**hubił a też dokelž bu **ł** tym murjerskeho dźěła wjazy. Tola § 51 njemóże **ł**u na njeho nałożowaczź.

Pjekarski mišchtr Tźech **ł** Małeschcej mjenowasche Domaschku dobreho człowjeka a njemóżesche nicźo wjazy pschećiwo njemu prajiczź.

Statny wěcznik njemješesche žaneho dźiwła na wuprajenjach wobskorżeneho. Won dawa **ł**o wobsebje lohzy **ł**wonkownym wlivoam wobdźiez a lubuje wěrnosć. Schtož je we

Kuzlarska woda.

Powědańcźko **ł** Banata.

[4] (Pokraczowanje.)

„Ja **ł**ym so napił se **ł**olmjerjeju wódnizow, Malgarjata, **ł**ym hebi wot njeje wutrobu wopalił — nětko **ł**mjerjeć tradam sa jeje ilotym błónczkom! Dełeka pola Mihajbji muhwaju **ł**ganjo **ł**loto **ł** jeje rěčaceho pěska, tam Cźerna so błyskota kaj **ł**awjedna **ł**ónźa, kiž je błyschcżata wot drohotnych kamjenjow! Ja tradach a zdźach sa jeje **ł**lotom, ja wurzywach drobotne **ł**orujatka je pożadliwym chcyzom **ł** hłubiny, ja thodźach **ł** hłudnej horkiwosći pudła je hrjoh **ł**ow, dale — hjes **ł**mylkow dale! Sómalesche **ł**ahlujej **ł**ónźa, a ja so **ł**wojeich wot mużinoscże, a satradanju błisto. Sčamlutti w dźiwjej **ł**amotnosći — na mile **ł**anoho cźiowjeskeho bydła — **ł**amlutti **ł** wabjazej, **ł**chumjazej Cźernu! Tu **ł**wojech so pschi jeje hrjoch k **ł**emi, tu **ł** pomérnej **ł**wjeschnosću sdźo, napschećo pschijědže, hromadu sajěł, pschi čimž wobej pabuschtkaj a motorykl kolojišnyj so dosć ćežko na hlowje hrani (najschkrsche je hebi mošny schschał); tehodla dyrbjachu jeho, dokž bu **ł** muhy wot lěkarja sawobalenej, do khorownje dowjesć. Kolojišnyj, kiž bo mišta duzy jědźesche, je chayt **ł** schah pschećiwnjcej a nadobo jemu napschećo pschikhadżaceho motorskeho kolojišnoho pytnywschi, je so samotaŕ a hórcy na prawo, hórcy na lěwo so wuminuc hytał. S jeho niewschtožnosću je so njeschodo schwinyło.

— **Njeschodo.** Wjećor w dźewjatej hodźinje je na Lubijškej dróży auto do podoślužera nimskostatneje wosowy, kiž je se swojim kolom do mišta duzy jěł, zawadźiło a jeho do hrjebje wjerunyło, pschi čimž je so wón doscź jara na nohowaj franik. Ninowjelazy wójnik je jeho bohu wsał a do **ł**schwy ta khorownje dowjesł. Wjednik auta, kotrehož su poldźischo **ł**wjeźeli, je pjerja wot **ł**wjezy jemu napschećo pschikhadżaceho auta šlerjeny był a tohodla, kaž praji, psched bohu jědźazeho kolojišnoho widźał njeje. Je pak so **ł**wjeźilo, so je tutón autowy wjednik jara špitschnje jěł a potom ajeje so wo stranjeneho starał.

— **Kradnjene bu** 18. meje dopołdnja wokoło 3/4 9 hodź. **ł** tudyschoje hejmowneje muzjace kolo znamki „Schidel a Naumann“ čo. 999 994. Wone ma čorne krosna se šlabej slotej **ł**muhu, žolte swjena **ł** čornymi **ł**muhami, čorne metalowe błotowe schkitkari, horje schiwjene wodźidło **ł** čornym zeluloidowym pschimadomaj, lowe wobschkodźene, swódźk **ł** nazymom Gustav Marschner, ručne špindło, brune špedło, torpedowy samokhód, schćerbe dobre gumijowe wobruce, tafliczku **ł** mjenom pschi wodźidle. Wo wězowne spožlenja prošy kriminalne wotdźelenje w Budyschinje.

— **Słótne khorosće w Hornjej Łužicy.** Kaž krajny strowotniski hamt sdźěli, mějachu w sakiej Hornjej Łužicy 15. meje t. l. sćěhowace słótne khorosće: 1. **Słošnikowotź** (Milzbrand) w 2 gmejnomaj a 2 dworomaj Kamjenskeho hamtiskeho hejtmanstwa, w 1 gmejnje a 1 dworje Lubijšskeho a 1 gmejnje a 1 dworje Zitawskeho hamtiskeho hejtmanstwa. 2. **Skaženoćeś** w gmejnje a 1 dworje Lubijšskeho a 1 gmejnje a 1 dworje Zitawskeho hamtiskeho hejtmanstwa. 3. **Połhroma** w 2 gmejnomaj a 2 dworomaj Budyschskeho, 1 gmejnje a 1 dworje Lubijšskeho a 1 gmejnje a 1 dworje Zitawskeho hamtiskeho hejtmanstwa. 4. **Natykowaza małoćejnoćeś koni** we 3 gmejnach a 3 statokach Kamjenskeho hamtskeho hejtmanstwa. W Sakiej hójše połkroma w 19 gmejnach a 22 dworach porno 29 gmejnam a 37 dworam 30. hawreje 1927.

S Małeho Wjelkowa. Wječera dopołdnja sajěžże tu krótko psched nasmej wsu hišćeze dźiwno wosjowsowy auto, kiž **ł** Budyschina pschijěžże, do khěrcu **ł**nuheho stotnika pschi drohi a jón wotlemi. Autonomobil je so pschi tom khěrcu wobschkodźił. Schofer, kiž tam w aucje sedźeše, schebi ruzy wobdrć. Snjeschoženy auto su **poldźiscy** z cźežkim autom **ł** pschěrowa wuciahnuli a wotwjezli. Pschi snjeschožencju je po skaču wadźidło saprajilo.

Se Stubornicźi. Sandźanu pondźelu wusmoli nascha gmejnska raba swojeho nowego nimšchcjanoka a gmejnskeho starschcho. Knjeza jamowcho dźiałacjerja Kruža wusmolichu **ł** 4 hłosami ja nimšchcjanoka a knjeza pschekupza Bartuschka ja gmejnskeho starschcho.

S Hornich Brusow. Pondźelu dop. 1/10 hodź. na sali Fischerez hospjenja wohenš wudyri. Ludźo pak bórzy na njón dohladachu a jón podusbychu. Ze dospołne hódanćko, kak je wohenš nastać mohł.

„Ty **ł**y dźěćko **ł**emjana, ty **ł**y wolaschita krjeń“, sawoła wón **ł** dźiwnym wuskanjom. „Schćeroko a strajchnje kaj **ł**schumjaceje Cźernu **ł**olmow row rosdrěwa so hjesbno mjes tobu a mjese nim! Tam na wyšokim brjoseh widźu tebje **ł**lejo, purpurowe **ł**lonjo we wucźahowaj, a rezwaj so rospuschćerjeunymi wlokami. Sahubna **ł**y ty kaj kuślarnicźa **ł**loteje wěri, kiž je mi wutrobu a duschu pokradła! A ja wupschestrěwam ruzy sa tobu, ty **ł**emjanske dźěćo, žadosćiwje, polny žedjenja, ani so hych cźe pschimnuł, cźe dohanuł! Běda tebi a mi, a najebacj wschehu wumnoschcźuju hłubinu wosnuła, kotraž naju dźěli! Josefowy **ł**pěw wari mósť nad tuh, Josefowe pěsnje pschenjesu po do **ł**owkow, na kotrychž twoja duscha se mni spěje, pschetwój twoju duschu, **ł**ónźa, za chżu, a twoju lubosć!“

A kaj wichor mózneje rywa we **ł**olmjenjej **ł**loteje wěri, kaž wón **ł** hrimotazym **ł**tonem rosswólnjuje po wšej nałětnjej nozy wuska, kaj klinczejsche a wuskajsche to **ł** zyganskeho erta, kaj schepotałsche a tschepotałsche to **ł** trunow hujli, tak **ł**apschimny to **ł** dźiwjej radosći wutrobu Malgarjaty.

Wona tšćejsche ruzy k hrudi a **ł**luchajsche **ł** pschekrasnjenym **ł**mjejkotanjom tutym najpěwam, kotrejž běchu jej tak często hižo **ł** hłubiny Cźerny kaj nježne pschebeńcźa horje klinczałe.

Dale a dale klinczachu Józefowe najpěwy, cźicho kaj **ł**dyhowanja zedjenja wone dowotklinczachu, a hdyž Malgorjata **ł** mutnym wóczkom na njeho pohladny, to wuhlada wona jeho krajnu błotnu hłowu hiščeze ras tam horjeka na hórzy nad **ł**mahowazym paprócznom **ł**o wunórcejcź, wuhlada, kak cźerwjeny wotbłyschcź njetka jeho cźoło wobświetlicje, wobješche ruku, kotraž je bożenje kiwasche — potom **ł**chumjachu bóle halby tweźinow mandlowzowych, potom běšche wona **ł**amalukta **ł** wothłosom, tiž **ł** cźicha, zyle ješiha dowumerkasche se **ł**chumjenjom **ł**olmow.

Sčim sa ješiwom **ł**padowasche, wjeschčki wyšokich hór wobšlebnychu po poślednim sajehcźenjom, cźicha hrósła cźehnjesche pisches Liščeyej lěš, a hłubóko w **ł**mahowajej so trawje piskasche **ł**chwjercź, wotmołwjesche potajnje **ł**alosćezemu hłosu ptaczatka na sakśewazym schtomje.

Wobzamrjesene a njewobdejene wosta hnadne **ł**wjeżo na **ł**kalnatem wjeschčichu — cźorna nóc **ł**awodze jo kaj wuschestrěwaja so płachta na marach, kiž je wobšud wupschestrěł nad žiwjenjom, lubosću a nadźiju.

S wótrym **ł**mjom **ł**awyška Cźerna w dolinje.

W wozy pak padny mróz, ton trjechi **ł**abyty wěnz na brjosy **ł**loteje wěri, ton **ł**apschimny rosteptane njesapomnicźi **ł** lodowym nadychnjenjom, a wone nathlitichu płacże **ł**woje hłowcźi a wumrěchu — **ł**wjadne, wuschhnyte...

Běda a thora wot žedjenja **ł**djadnjesche Malgarsata. Běda **ł**amopaschnej wodze, kotraž bě tola zyle hubjenstwo na nju pschinjeńcźała!

Kaž **ł**akuślana pschebywajsche wona pschi brjosy Cźerny, ani **ł** dobrym ani se **ł**lym njemóżachu ju pokmucź, so by błišikosće **ł**loteje wěri ko **ł**adołwała; wona **ł**djadnjesche jako tamne njesapomnicźi, kiž běchu **ł** mrosom **ł**wjadne.

Hdyž **ł**lónźa za hory **ł**apadny a **ł**woje cźerwjene thorhoje na hórste thribjety postaji, to wona **ł**jadsche **ł**amalukta na mothojtych **ł**ornowozowych kamjenjikach a wudjerasjo **ł**hladowasche polna **ł**rachcźojowa wocźakowanja na kcźewaje hałoły mandlowza — te **pak** rosceźachu bźle mjetelki po **ł**emi a **ł**wojschchu puste a hłuche.

Cźasto wschak njeschechu **ł**o **ł** cźerwjena **ł**chcźipane **ł**wětki po **ł**olmach; te drje **ł**ó nječeja ruka zyle błišku nětkaje **ł**alosć **ł**olmow wotpóšłała — wóże a **ł**wěcźiny hranata — ale cźeja też to ruka?

Malgarsata **ł**mějwasche **ł**o se **ł**ylsami we wóczku, hladasche ja nimi **ł**dyhowizu a w duchu błyschesche naspěwy, tammi melodiju jeniczku, kuślarišku — bywasche dźe tola jedyn jenički spěw ja nju.

Julcja pak kamasche ruzy a modlesche **ł**o ja **ł**woju lubuschku.

(Pokraczowanje ješehnje.)

jakym jednaniu wěcak, běšche logiske a wěrne. Małeschanska krajina je krajina Němšeje, w kotrejž je žo najhusčišcho pałko. Na 40 wobnjow je tam po inflaziji było. Kriminalna policija pak kam dale dźeła. Swjetscha žu hižom kamjenje a zbiele nałożene, hdyž žo pali. Hdyž žo najke stóstnistwa njewokrywaja, dha žo f tym dale samoženje naschego luda schłodnje a dobre pocinki kaza. Statny wěcnik namjetowaschе 6 lět khłostarnje.

Sokitowar wobschorzeneho, knjes wěcnik dr. Golcz wuzběhny pschečiwo tomu, so wobschorzeny njeje jenoż swoje lepsche pytał, ale je druhim k jich lepschemu k woli był, a namjetowaschе w padach tšoch twarjenjow, kiž njeje žu wobydlene, wołsowje khłostanja. Wobschorzeny je žebi najdóle schłodźał, dokelž je wobžedzerjow winowak. Trecši pak f dźela swoje žłubjenje dźerżeli njeżu. Won je za druhich kupcho cżinił, hacž won najwjetschu winu njeże, je hischcże druhe pschesahe.

Na to poda žo žud k wuradźowanju. Wjeczor krótko do 1/47 hodź. žu wuzjud wosjewjeny. Domaschka dosta dla zapalcżerjow f pschedewjacżom 3 lěta a 6 mježazow khłostarnje, 300 hriwnow pjenjeżneho khłostanja a k njeżenju žudnitschi khóstow. Nimo toho wotrjekowschu jenn cżestne prawo na 5 lět.

Wuzjud załožuje žo na šwjedżenje, so je Domaschka we pschesjenosci f wobžedżerjemi zapalował, f najnjeżenja žu woni wědżeli, so wobschorzeny jich twarjenja zapalł. Won je tež dla zawěscżestkeho jebanstwa wobschorzeny, dokelž je wobžedżerjam zawěscżenske pjenjesy a wopaknu kapu wobstarał. W Kratwzez padże žo khłostanje wołoscżi njemóże. Tola na to dyrbi žo dźiwacz, so je šwjetscha wjscho k lěpschemu wobžedżerjow cżinił. Dla wotwalenja Kranwzez khčże dostanje wobschorzeny 2 lěcże khłostarnje, dla Sendźiz brózinje 1 kto khłostarnje a 20 hr. pjenjeżneho khłostanja, dla Hemplez brózinje 1 kto khłostarnje a 180 hriwnow pjenjeżneho khłostanja a dla Lorenzez brózinje 1 kto khłostarnje a 100 hriwnow pjenjeżneho khłostanja. Tole khłostanje šjednoczi žo do šhromadneho khłostanja wo 3 lěta 6 mježazow khłostarnje. Domaschny žud hischcże 8 mježazow špuschczi, kaj też pschepytowanišu jatbu na pjenjeżne khłostanje wobliczi.

Wusudźenja.

§ **Krajny žud w Budyschinje.** Dla šhromadneho kradnjenja Bożodžeżcowych schtomikow běsche hamtiši žud w Schérachowje hižom dwójzy khłostaneho wikowarja a najeńka žiwnoscże Gustawa Alwina Pfeiferа f Wjednarjez k 700 hriwnam pjenjeżneho khłostanja a hižom dwójzy khłostaneho wikowarja a najeńka žiwnoscżerja Gustawa Alwina Pfeiferа f Wjednarjez k 700 hriwnow pjenjeżneho khłostanja a hižom husto khłostaneho wikowarja Kurta Thomaža f Budyschina k jatwu na 6 njedżel žaždżiš. Pschecżiwo wuzjudej japołożicżichtoj wobaj powołanje, ale też statne wěcnistwo. Spočatk dezembra 1926 běsche žandarmski hkowny strażnischtr Kluga w Ssohlandze šhonił, so staj Pfeiser a Thomas Božodžeżcowe schtomiki wésałoj. Won namała na Pfeiferowym dworze pokny wóš schtomikow stejo. Pfeiser wudawaschе, so ma je še lěža žwojeho žwaka Richtera. Žandarm pak na to hnydom do lěža běžeschе a špóna, so Pfeiserowe wudawanje njebéschе wérne. Ale Kluga a tachantschi redżelu jasnik Waurik se Schérachowa šwjeżcżichtaj, so běchu w lěžach wšelakich wobžedżerjow mnoho jenotliwych schmrcżkow kradnjene. Sšéždy schtomikow wjedżechu do Richterowcho lěža, hdyž buchu f wosom wuhujesene. Wonaj staj podšijšo w Richterowym lěhu 30 schtomikow šwótrałoj, so bychtaj padulschstwo zawodżeloj. Powołanje zaštudżenejm a statneho wěcnistwa powołanšti žud zaczinny. Thomaž žiwoje 6 njedżel jaštwa wobtkowa a Pfeiser tohomnija 6 njedżel jaštwa dosta.

§ **Krajny žud w Budyschinje.** Budyschšti lawništi žud běsche 24. septembra 1926 invalidneho rentnarja Wjedricha Fuhrmanna f Budyschina k jaštwu na 3 mježazy a 2 njedżeli zaštudżił. Jeho powołanje je krajny žud je pschišwolenjom wupruhowańskeho cżasa zaczinnył. Sokitowar, wěcnik dr. Schuster w Budyschinje, schtoże revisiju pschišiewił a dożdż, so bu wuzjud złožnjeny a wo nałeżnosci mjescże žo psched krajnym žudom znowa jednacz. Fuhrmann běsche njejenuzy wobschorzeny, so je wěnikemu mischtrej Jakubej Schmitej w Radworju šmólku wo 250 hriwnow kradnył a po falschowanju zaplacżenjeńcho dnja je 1. dezembra do 31. dezembra 1926 dale dał. Pschedwschе wusudy šejeraju žo na Schmitowe šmólcżenje. Mjeno pak mjescże žud wobmyšlenje, hacž dyrbi šwóżenjom pokuje wěcż. Po nanjescże jeho sakitarja žud Fuhrmanna wuwinowa.

§ **Pschišahowy žud w Budyschinje.** W tajnym posedżenju jednaschе žud pschecżiwo služobnej Friedże Hanje Wolframez f Kinsbórka dla wopacżnje pschišahi. Ju winowachu, so je w alimentowym prozeschu šwojeho njemandželskeho dżesca pschecżiwo tonowemu bjełarjerej Marjej Grógerej, korchoż běsche jako nana wošmarnjenila, wědomnje dwójzy wopali wupraziła a pschišahała. Wolframez šastupowaschе wěcnik dr. Raschka f Budyschina. Po jeho namjeże je žud wuwinowa.

Zalosine njezbože z automobilom.

Tijo morjeni.

Wczera šrjedu rano 5,20 hodź. dóńdże na mešinje, hdjež dróha f Ruhlanda do Sleho Komorowa pisches njeżawjenu żelezniju f Ruhlanda do Lauchhammera k hrošnemu njeżożu. Tam thrahuły cżah pschěchmy cżežiły auto a žón dopolnje rosbi. Ti wošoby, kiž běchu žo predka jeżdżale, namakachu žmjercż. Ssu to wikowar je seleninu Hermann Hiller f Wulkeho Hajna, jeho mandželska Frieda Hillerowa a wósmy Richard Schumann f Wulkeho Hajna. Na wosu běsche sa nészto tyżaj hriwnow seleniny. Wjednik żelezniških hżłaczerjow, kiž je blisko njeżoża pschebywał, a wobydlerjo blischeho twarjenja wobtrunczejchtaj, so staj twonjenje a hwisdanje lokomotiwy słyschałoj. Jenicżki, kiž je žiwy wostał, cżežołrahnjeny pschišłajeny morjeneho wobżedżerja, šanšne wupraji. Auto je rano w 3 hodź. je Wulkeho Hajna wotjeł. Dokelż pak je było thětro syna, žu žo žonjedżaży do pschikrywow zahakli. Tak žu do strocha pschichli, so zigiale lokomotiwy njeżtyscha. Wjedro běsche sajne. Też żelezniški pschelohod je derje pschewidżeczł. Jedyn Budyschšti schofer je krótko po njeżożu tam nimo pschijeł. Jemu je žo hróżony napadał poschicżił. Sraženje je dyrbjało žakostne być. Lokomotiwa je auto 50 metrow daloko žobuwolcła. Tak drje žu mjenowane tři wošoby hnydom žmjercż namakaše.

Kónc honitwjerja za lawami.

Poždżedni z rjadu šnamjenitych rakuschich honitwjerjow za zusojenišej wulkej dźiwinu, kaž to mjena hrabja Teleki a wjerch Liechtenstein dopokasuja, bě hrabja Laszlo Hunyadi, kotryž je šwojej nakhilnosci za wopor padnył. Hrabja Hunyadi, kiž bě wjetschi dżeł tejele šymy w Egiptowskej a w Sudanu pschebywał a sa dźiwinu honił a rybu kóńł, wuhlada na sajeńku z parokońdu na pěsčišchcżo, leżaze na Ssoftim jeżorje w południschim Sudanje wulkeho lawa. Nasajtra wuńdże žebi won, wot tšoch domorodnych służobnikow pschewodowany, na kraj, so by dźiwje šwérliko pschesczěhował. Sameriwschi žo do swérjeża, stareho lawa, jrani drje žeju, ale niż žmjertnje. Rosnjemdrjeny law žo spěchnje kaž błysk wobroczi a naskoczi tak njejabzo na honitwjerja, so tón telko khwile njemějesche, tšelbu t lizu swjesch. S paże dyrbjesche žo mérież, wuńeł mišny, law wali žo na hrabju a srani jeho cżežko. Dwaj pschewodżerjej daschtaj žo f hlebijemi do lawa, kiž na hrabi leżesche, mjes tym so tżeści i lohkej tšelbu na nadpadnika tšélesche. Hatle po schtyrjoch stokach mózachu jemu sranjenchu wutorhnycż, hdyż bě žo šwérsito pschecżiwo šwojemu nowemu cżěhnjerjej wobroczikło a toho na nohi cżežko sraniło. Hrabju Hunyadia a jeho pschewodnikow pschiwachu kodżinzy na łódź. Pschi pschepytanju žo wupokaza, so hischcżej jeho prawa podpaża a prawe sczehno zyle rosłuśanej. Parołódź jédżeschе f polnej paru do blischeho města Calakala, hdjež policajski cżeżłosranjenemu na hospitalnej łódźi judanskeho knjeżerstwa „Lady Baker“ prénju lékarsku pomoz. „Lady Baker“ dojdże f polnej paru do Chartuma. Duży po puczu pak sajedojcżi žo hrabi Hunyadijej krej a wón dosta hólnu lymizu. Njedżiwajcy tšikrócżneje operazije wumrě hrabja, nécżto mjesischinow prjedy, hacż możeschе parołódź k hospitalnej łódźi pschišłajicż, hdjež by won mohł hischcże wutożenje namakacż. Hrabju Hunyadija wažachu žebi a žławjachu jako throbleho a wuspěschneho honitwjerja a sportownika w Caiptowskej, po zyłym Sudanje hacż horje do Abessynskeje. W Abessynskej bě won žam na žwojim poždżednim wusjédżowanju 61 wschelakorzdy druzin mulleje dźiwinu sesatselał. W februaru bě won pschi kojenju rybow w Athenskej wokolinje a pschebywaschе njedżele dołho w žamołnosci jendżelskich strażnikow.

Ze susodnych a dalšich krajow.

* S **Cibawy.** Wutoru dżenje mlody cżełowjek njedaloko gruchti se žwojim jéżdnym kołom pisches dróhu pschejeżcż. W žamšnym wokomiku pak jeho automobil thrahnuły. Njeżožowny kolejar pschindże cżunje pod auto, so koła pisches njeho sajedżechu. S cżežkimi šmitkownymi ranami šnjesožony bjes wědomja leżo wosta. Jeho hnydom k lékarjej dowjesechu.

* S **Cibawy.** Tudomny wobžedżer šapschaha Priebs je do cżełeho njeżoża pschijschoł, jako je še žwojcho woza šlocżił. Pschi delschkocżenju žo won trochu na stronu wobšunu a šlocżi f pravej nohu na šnuch dejewa. Pravwa stopa je jemu zyle wobrocżi a šlama. Nimo toho žebi Priebs žiku nacżahny. — Tudomny wobžiwarcż rentnar Maschek, bu pschi warjenju šforo wopor sajedojcżenja f płumom. Stary muż njeběšche po šdaczu wobledżował, so běsche i pschewarjenjom jedże płumowe płomjo hażło, kotrejž jeho bórzy pohłuschi. S Sażodża, kotrjż starza bjes wědomja leżo namakachu, pósłachu hnydom po lékarja. Tón nałoži fijikowy aparat a f nim starza pjched žmjerczu kowtkowa.

Najnowiše z cyłeho swěta.

— **Schkrowa powjeść wo wjedrje za julisschi pjatk:** Ssucho, rjenje, ale w nozy thłódno. W Jendżelskej žucho a nimale thłódno.

Kontrolla wo wupuschczenju ranschonemšich wobtwjerdżenjow žo pjecza amerikanskemu wězowustojnemu twjerdżišnisteje artillerije dowěri.

*

Ssrjedu je žo w Kasselu-Wiljelmshöhe žałožne njeschoże na elektrifej dróhowej żelezniju stało. Wós wulkeje Kasselskeje dróhoweje żelezniju, kotryž bě na tónzu namišowaneje Wjetchowskeje dróhi šastat, je še tym do tukenja da, so bě jedyn hólz ruczne špinadło powyschcził. Na tole k Trabanskej dróhi je wós powrócił. S ludźi, kotliž w nim žedżachu, je 10 sarasy a 19 je cżežko srani. Wós žo do cżišta rosbi

*

Kapitan franzowskeje parneje łodże je do Bostona pschijeł. Won powěda, so je 80 mil wot hrjoła na morju rospadanki létadła widżał. Wone žu běle wobarbjene byłe, kaž Nungesserowe létadło.

*

Pola Falmoutha w Jendżelskej žu bleschowu póstu wot Nungesšera w morju popadnyli, kotraž praji: „12. meje 1927. Ssmój bjes žiwnoscże. Wschitkim sažowidżenje. Nungesser. Coli.“

*

Wot Chamberlainowych a Briandowych jednanjow w Londonje budże žnadź pschichodne žwětowe stejischczo Ruskeje wotwišowacż.

*

W Lansingu w Michiganskim stacje w Amerizy je žo f njesnateje pschicżiny jatraschne rosbuchnjenište njeżoże štako. 75 dżeczi je žo morito, wjazy dyżli 50 žo iranito.

Swójbne powěsće.

Semrěli: Michał Hokas f Krózyh. — Korła Nowak, pschekupz w Budyschinje, 89 lět. — Luisa šwud. Gerlichowa w Lubiju, 80 lět. — Khrystina šwud. Schoscżina rodź. Wiežażez w Lubiju, 71 lět. — Gustaw Wiesenberg w Wšej Wodże, 47 lět.

Hamtiske wozjewjenje z Budyšina.

Firma F. Schserath akt. tow. w Nowej Wěsy nad Schprjewju je wo dowolnosci proschyła, so žmě druhu Francis-turbinu wo 82,5 PS. najtwjerschischeje samóžnoscże a 1920 šek. litrow najwyschischeho pschetrjebanja wody na žwojej fabrikskej leżownosci w Nowej Wěsy natwaricż.

Tónle nanjet je yo § 33 wodoweho zakonja a § 17 pschemyślowych postajenjow wojtwi f namotwjenjom, so bychu so pschecżiwjenja požadanemu wuživanju wody za dwě njedżeli wot dnja wuhrożenja tuteho wojtwjenjeża na podpisane hamtiše hejtmanstwo zawodałe, hdyż tež planu k wobhładanju wuńeża.

Wobdżelnizy, kotriż žo w tutym postajenym cżażu njeżamotwja, žhubja prawo k pschecżiwjenju pschecżiwo rjadowanju wyschschnoscże.

W Budyschinje, 10. meje 1927.

Hamtiske hejtmanstwo.

Do wikowańskeho registra je žo dżenża zapischało:

1. Na łopjeno 264, firmu Gustaw Lüttner nafšl. w Budyschinje nakupujo: Bjedrich Hendrich Häfele je f rozpuschczenjom wotnajeńskeho zrjeżenja wuschnył. Wikowański wobthod je na njewótky cżas pschenajaty. Kako najeńk je pschekupz Hans Koch w Budyschinje mježicżel.
2. Na łopjeno 607 je žo zapischało, so je firma Hugo Schwarz w Budyschinje zaschła.
3. Na łopjeno 735, so je firma Jurij Schmidt w Budyschinje zaschła.
4. Na łopjeno 856, firmu Kurt Schmiedel w Budyschinje nałožujo: Franz Kurt Schmiedel je wuschnył. Mandżelska pschekupza J. Schmiedowa rodź. Poppez f Budyschina je mježicżelka. Nowa mježicżelka ujerkuje za wintowatoscże dotalneho mježicżela.
5. Na łopjeno 983, firmu Stompe a Redo w Budyschinje nałožujo: Arnoscht Emil Grothl je wuschnył. Pschekupz Ota Krauz w Budyschinje je do towarschwa jastupił.

W Budyschinje, 6. meje 1927.

Hamtiše žudnistwo.

Ev.-luth. zyrkwinski dawk 1927.

Sa krajny a fe wošadnu zyrkwinski dawk 1927 je

15. meja 1927 jako 1. dawkowa termija
15. julij 1927 jako 2. dawkowa termija
15. oktober 1927 jako 3. dawkowa termija
15. februar 1928 jako 4. dawkowa termija

postajene. Dokelż 15. meje 1927 dawkowe namotwjenja hischcże pschiwótżate njeżtu, žu dawkopłaczerja prosheni, so bychu na swój dawk, kiž ma žo hischcże postajicż, za dwě njedżeli na ličżiše leto 1927 25 **prozentow** (¼) žwojeho zyleho zyrkwinskeho dawka 1926 na Měschczańsku dawkowu pokładnu na Lessingowej dróży 10 **naplacżił.** Wschi tym dżeli **namolwjene ja zyrkwinski dawk 1926 pschedpoložicż** (abo pschi pschepytanju cżiżko namolwjenja pschipomnicż).

W Budyschinje, 14. meje 1927.

Ev.-luth. zyrkwinske pschedstejicżerstwo Sswj. Pětra a Sswj. Michała.

Měschczańska rada, dawkowy hamt w Budyschinje jako pomozne mětno finanzneho hamta.

Pomjenowanje dróhi.

Nowej dróży 4 (**krótkoranischemu potwarjeńskemu plana,** kotraž žo **wot** Hansenskeje dróhi **k** wjeczoru wotschcżeży, **žmu k** dopomnjeczu na jenoho z najwjetschich **pěstnerjow,** kiž bu 28. augusta 1749 w Frankfobrodże **n. M.** narodżeny a kiž 22. měrza 1832 we Weimaru wumrě, Jana Wolfganga f Goethe, mjeno

Goethowa dróha

dali.

W Budyschinje, 14. meje 1927.

Měschczańska raca.

Přemjenjenje

wumjenjenjow za přenajeće elektromotorow na woteběrarjow měschczanskeje milinarnje w Budyšinje

wot 7. IX. 1922.

Přemjenjene wumjenjenja wuwisaja 4 njedżele w radnicy w prěnim poskhodże k wobhladanju a płaca wot 1. julija 1927.

W Budyšinje, 17. meje 1927.

Měščanska rada, wotdźěl za milinarnju.

Přetorhnjenje pruda!

Njedżelu, 22. V. 27. dyrbimy prud wot 7 hodź. hač 16 hodź. dla nuznych dźěłow w sčěhowacych wokrjesach přetorhnyć. — Wot Smolic; Myšec, Łahowa, Baconja, Lejna, Khróščic, Wudworja, Njebjelčic, Protec, Klóštra Marijneje Hwězdy hač do Zywic.

Direkcija měščanskeje milinarnje.

tšiwny redaktor a zamołwity za politiku Marko Smolek w Budyšinje. — Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Dučmanc w Budyšinje. — Za hospodarski dźěl: Arnošt Bart w Bělej. — Za nawěsčiki G. Janak w Budyšinje.

Wot štwórtka 19. meje **6 kofejowych wosebitych dnjow!** hač do srjedy 25. meje

poskićamy k dalšemu rozšěrjenju našich stajnje **čerstwych palenych kajkostnych kofejow,** kotrež w 800 městach Němskeje rady pija!

Punt cokora dostanjeće **darmo** je-li **½ punta kofeja** kupiće.

Nimo toho naše hódnostne wotrěžki (Gutscheine). Nimo toho naše hódnostne wotrěžki (Gutscheine).

Płaćizny našich kajkostnych kofejow su:

Brasilske měšenje ¼ punta 0.70 hr. | domjaca znamka . ¼ punta 0.90 hr. | Central-Amerika . ¼ punta 1.00 hr. | woseb. Maragagype-měšenje (hobrske bóny) ¼ pt. 1.10 hr.
konsumske měšenje ¼ punta 0.80 hr. | parlojty čo. 10 . . ¼ punta 0.90 hr. | parlojty čo. 11 . . ¼ punta 1.00 hr. | Meksiko-Maragagype (hobrske bóny) ¼ punta 1.20 hr.

Hamburgski kofejowy skład **Thams & Garfs** **w Budyšinje** na Hłownem torhošću 8. Telef. 3068

Vogtlandske gardiny, witraža, kromki, canki, ložowe přikrywy, gumijowe podpołožki

J. Erler w Budyšinje
na Zwonkowncj Lawskej hasy čo. 16

Najs za čipki
jahły za čipki
hejdušku za čipki
najtuńšo pola
Karl Kahrowe
w Budyšinje na Žitn. wikach

Nahłowjace rubiška
za 75, **65** pj. ma
Andr. Kasper
A. Pilopp
w Budyšinje ◆ Burglehn 11
Sprawne serbske posłužowanje!

Wysokosućelna **kruwa**
blizko k čeleću, je na předań
w Baćonju čo. 14.

Domjace jehnjata
ma na předań
měšarnja w Krakecach.

Wysokosućelna, čehniła
kruwa
je na předań **w Hórkach čo. 11**
pola Worklec.

Handrij Strympa
w Budyšinje
na Różowej hasy 15
poruča
meble
a półsurowane twory
Sym Serbi!

Visitne khartki
zhotuje spěšnje a tunjo
Smolerjec
knihićišćerńja
w Budyšinje.

K hermankej.

Mužace wobleki	32.-, 45.-, 50.-, 53.-, 75.- hr.
koverkoatowe wobleki	40.-, 55.-, 62.- hr.
sportske wobleki . . .	34.-, 45.-, 55.- hr.
kosmičkate mantle	**gumijowe mantle**
njepřemokawe kabaty	10.-, 12.-, 16.-, 19.- hr.
kholowy smuhate	5.50, 6.-, 8.-, 11.-, 16.- hr
dźěłanske kholowy, dobre a tunje	
dźěćace wobleki . .	6.-, 8.-, 11.-, 17.- hr.
žonjace mantle	
mužace kłobuki . . .	4.-, 5.-, 6.-, 8.- hr.

Franc Mrsiny
w Kamjencu
na Cwingerskej hasy 16.

Meble

kupować, je wše dowéry. Poslužuju Was swědomiće a tunjo. Prošu wo wobhladanje mojeho składa. Wosebite zlutowanje a předźěłanje płatrowanych meblow w samanej dźěłarni kruče solidnje a po najtuńšich płaćiznach.

Despang w Budyšinje
Telefon 2466 na Wótšakowskej drózy 4 Žana klamy

Sokołski spěmnik

Njech sebi jón kóždy Serb kupi.
Płaći jenož 50 pj. Na předań
w Serbskej kniharni w Budyšinje

Dźěćace wozyčki

we wšěch barbach jenož dobre kajkosće a jara tunje
Paul Böger
w Budyšinje
na Šulskej hasy 2.

Za murjerjow ma běžne dźěło po najwyššej mzdźi
twarski mišter Rokš
w Budyšinje na Třełanskej drózy čisło 20

Kedźbu! Wobsedźerjo liscowych kerkow!
Bukowe lisćowe hałzy, brězowe hałzy, dubowe hałzy we wjetšich dźělbach porjadnje kupujetaj
rózowa twornja w Budyšinje
Pachaly & Co., na Zwonk. Lawskej hasy 16
NB. Zajimancy prosymy, w běhu wobkhodneho časa, wšědne dny hač do 6 hodź. wječor, sobotu hač do 1 hodź. připołdnju so zamołwić.

Trjebaće hypotheku?
Chceće sebi leżownosć abo wobkhod kupić abo předać, tak wobroćće so na mnje, wšitko najspěšnišo wobstaram.
Max Wenzel w Budyšinje
na Hórnčerskej hasy 11 Ręču serbski!

Jenož hišće hač do 22. meje

GESOLEI

w Budyšinje
w posedź. zali měšćansk. zapósłancow

Modtkowa drogerija

Hermann Schubert

w Budyšinje, na Moltkowej drózy 6. Tel. 3746
poskića
zeja, barwy, łaki, serščowcy, gyps, cement, karbolineum, chlorwapno (Kalk), wapno k picowanju, solitšty syrićenan, jatrowy tuk za skót. Symjo načinjace srědki, koperowy vitriol, żelezowy vitriol, mašin. wollje, masy za kopyta a kože

---

Konditorńja a kofejownja Müller
w Budyšinje na Póstowem naměstnje

najwosebniša kofejownja kiž je jenož wodnjo wotewrjena ☕☕☕ najlěpše konditorske pjećwa, scélu też z dypkom na wsy.

Serbja kupujće
a dawajće jako dary jenož

Zejlerjowe spisy
IV zwjazki

Z rozšěrjenjom podpjeraće serb. studowacych a zwjeseliće kóždeho, kotryž tajki spis dostanje.

Skład w Serbskej kniharni w Budyšinje

Hozdźiki za khorhoje rjady, znamješka towarstwow kupujeće tunjo pola
Kurt Heidig w Budyšinje
na Kěžorskej drózy 22 III. Žane klamy!

Žonjace a dźěćace kłobuki najtuńšo pola
Johanna Heidig w Budyšinje
na Kěžorskej drózy 22 III. Žane klamy!

Wšě čišćerske wěcy
serbske a němske
kaž zličbowanja, listowe hłowy kwitowanja, načišćo na listowe wobalki, kwasne spisy, slubowe khartki, wěrowańske khartki, smjertne khartki, visitne khartki, přeprošenja, džakne khartki atd. zhotowja spěšnje a płaćizny hódno
Smolerjec knihićišćerńja
z. dr. z w. ruk. w Budyšinje w Serb. Domje

Trjebane a nowe



meble

kaž też **wuhotowanje jstwow** poruča tunjo
Ernst Stelzig, **na Hrodowskej hasy 4!**
Podźělnje płaćić dowolam

Sćo nam pomha? **Ton,** kotryž při nakupowanju so na „Serbske Nowiny" powoła!

Pruske symjeńtne běrny
ma na składomaj we
Kubšicach a Ratarjecach
Richard Jacob w Budyšinje
na Drjewowych wikach čo. 17. Telefon 2137.



Barby,

serščowcy, laki, pokósć (Firniß), šablony a wšelaku druhu molersku potrěbu we wulkim a małowikowanju najtuńšo pola
Wintera, **Bratrow Miersch nasl. w Budyšinje**
na Žitnych wikach 30. Telefon 2015

Iserbjo

podpjerajće tutuje
Serbske Nowiny.

Wósk. tkaniny meter 1.80 pj
ctamina . . metr 0.25 pj.
běły barchent metr 0.60 pj.
kopřiwina . . metr 0.40 pj.
wulki wubjerk, wšitko jara tunjo
K. Erler w Budyšinje
na Žitn. wikach 11, znapř. hosć. „Złota Hwězda". Ręču serbski.

Bohu lubemu Knjezej je so spodobało, našu lubu mać a wowku

Marju zwud. Kubańkowu

w Khrósćicach, rodź. Rěčkec z Kamjenca

w 75. lěće jeje žiwjenja, na puć do wěčnosće doma wobstaranu, do swojeje njebjeskeje wótčiny wotwołać.

Jeje spróchne čěło chcemy njedźelu rano ½8 hodź. w Khrósćicach swjatej zemi přepodać.

Hłubokozrudźeni zawostajeni.

Přiloha k čisłu 116

SERBSKE NOWINY

Stwórtk 19. mejc 1927

Krajny sakski zwjazk Srjeberskich a zahrodowych towarstwow z. tow.

Sjězd nawjednikow hrow w Drježdżanach.

W Drježdżanach wotmě so 7. a 8. meje prěni krajny sjězd nawjednarjow a nawjednowarkow hrow Schreberstich sahrodowych towarstwow. K tomu běchu wulke žyły pschećelcow Schreberskeho sahrodnistwa pschischle. Wulka shromadźizna, w kotrejž běchu znamjenicźi cźesitni hosćo pschitomni wotměwasche so hižo sobotu w žorli Trianona na Ostra-aleji.

Pschedńdyda krajneho swjatka Dietze z Lipska powitawschi pschitomnych wukojowasche wusnam a saměry hibanja Schreberskeho sahrodnistwa. Hižo 60 lět traje tole hibanje.

Se wschelakich sarjadnistich pschicźinow je so ja jara nusnje trěbne wupokazało, so dyrbja so nawjednowarjo hrow sjednocźeć, so bychu se shromadnym dźełom ducha satojerjow, kiž je z buchom lubosće do skutka pschewjedli.

Sa sakste ministerstwo wupraji tajny rada z Polenz swobo pschecza, pschedńdyda Engel sa wokrjesny Drježdżanski swjatk a sastupjerjo pschitomnych towarstwow posztrowjachu sa zgromadnistaje. Potom wuwjedźechu Schreberjay sahrodniży a jich dźěći jara krasny program z konzertom na mandolinach a z narodnymi rejemi.

Najwažnischi bypt zyleho wuczerja běsche žwjedźenska rěcź powokanskeho wuczerja Ringpfeila z Kamjenic. Wón rospowěda praschenje „Schto postikamy swojim Schreberskim dźěćom sa cźěło a dusch?“ Najprjedy wopisa njekrasne hubjenstwo wulkoměsczańskich dźěći, tak daloko hač dyrbja bjes žwětła, powětra a złonza žiwe bycź. Tohodla, wón praji, je hibanje za Schreberske sahrodki z nusy narodźena žamopomoz ludu, nimo wyschnostneho pěstowanja młodźiny. Pschisamknujo so k zjawom dra. Hauschilda „My wukonjamy skutk lubosće, a jenoż lubosćz dyrbi naš wodźicź“, wuběhowasche rěcznik potom njesłonczne žohnowanje, kotrejž Schreberske sahrodki sa cźelne a duchowne derjemerje młodosće pschinjesze.. Wón skonczi z horzym napominanjom wyschnosćom, samoznych worschtom a wschelich pschecźelow hibanja so bychu sjednoczeństwa nawjednowarjow hrow skutkownje podpjerali a wozbeje z pjenjesami sastarali, so by wono mohło swoje wulke nadawki dopjelnicź.

Njedźelu dopokdnja bě we „Włoskiśej wjesy“ na dźiwadkowym namesce hłowna shromadźizna krajeskich nawjedowarjow. Tuchi wuprajichu so jenohłósnje sa schźehowaze nawodne žady:

1. Pěstowanje Schreberskeje młodźiny prózuje so we cźelne a duschine wokrutnjenje młodźiny.
2. Wono wobjimuje doschulsku, schulsku a poschulsku młodosć, njeprózuje so sa najwyschschim wukonjenjom, ale dźiwa w prěnim rjedźe na strowotu młodotnych, stara so tež we cźelnje złabe dźěći, swostawa je swójbu we wuzitim swišu.
3. Pěstowanje Schreberskeje młodźiny je politiski a nabožnje neutralne.
4. Nawjedowanje pěstowanja młodźiny je w rukach nawjedowarjow hrow, kotrejž maju wutrobu za młodosć a žu techniśn za nawjedowarjow hrow wuwucźeni.
5. Schreberske hry wuwucźuja so na městnach, kotrež su wosebje ważne je swojej wokolnosći sahrodow.
6. Pěstowanje Schreberskeje młodźiny słuži zyłemu ludu a z tym cźini žebi swoje dobre prawo na widźinowe (idealne) a wężne (realne) spěchowanje pisches gmejnu a stat.

Na to pschija so schźehowaza wot pschednoscherja, wuczerja Ringpfeila namjetowana resoluzija, tohorunja jenohłósnje, tiž ma so takle:

W Drježdżanach 7. a 8. meje 1927 so sthadżowazy nawjedowarjo hrow we wobwodu krajneho swjatka Sakskeje Schreberskich a sahrodnych towarstwow sap. tow. je žydłom w Lipsku, dadża swojim sarjadnistwam nadawk, wot stata a gmejnow žebi žadacź, so bychu z pokiscenjom pjenježnych srědkow pěstowanje Schreberskeje młodźiny pětowale.

Sceźehuja pjerj dypkom, wuprajene hižo w smyrle horjeka naspomnjenych nawodnych žadow (Leitsätze).

Pschi wuradźowanju namjetow so wobsamknu:

1. Pschedńdyndże krajneho swjatka dacź nadawk, pruhowacź pucze a srědki, so by so mohło l. 1928 wulke sthadżowanje Schreberskich dźěći a stupin Schreberskeje młodźiny na młodźinowym hrodże Hohenstein w Sakskej Schwizy wotměcź.
2. K jednotnemu pschewjedjenju pěstowanja Schreberskeje młodźiny w krajnym swjatku Sakskeje porucza so kniha wo pěstowanju Schreberskeje młodźiny, wudata wot Lorenza-Lipsczanskeho, jako zmér dawaza.
3. Krajny swjatk chyzi na to pomnjelicź, kak by mohł wuczbu sa nawjedowarjow postupa wuczby nawjedowarjow hrow sarjadowacź.

Popołdnju pokraczowachu so hry a pschedwjedjenja na pschirodźinstim jewischczu a hrajnischczu Rudolfskeho towarstwa Schreberskich sahrodow w Drježdżanach.

Ratař w nalětu.

Schtó powołanje rjeńsche ma
hacź ratař w nalěcźu?
Hdźeź zyła semja wobleka
so drasnu swjedeńsku,
so w polu žita hybola
taj parle drohotne
a hischcze rjeńscho sakěžża
te luki kwětkojte.

Kom' nocze dawacź wjesele
wschak dźěłacź na polu?
Hdźeź wschitko je tak lubosne
w rjanym nalěcźu,
hdźeź hłyschischi ptacźkow spěwanje
a wolacź kokułu.
Tam sprózny staw so rjeczuje
a pót we wobliczu.

Hdźeź Boże błónicźko lubosne
cźi wschędnje sełkhadża
a nasche hory łužiske
tak rjenje postoca,
hdźeź widźisch hona sarowowske
a holu selenu,
tam, tam je radosć, žiwjenje,
ja ratař wostacź chcu.

Jurij Schewczik.

„Wjerch z Eśnapur.“

„Wyżoki wopyt“ mějesche zobotu sawnisti žud we Charlottenburku. Psched jeho wobhrodu sjewi so, wjeło w róli wobstorzeneho, „wjerch z Eschnapur“, so by so dla wschelakich jebanstwow a falschowanjow litcźiny samotwjak. Wobstorzba njespóninawa w małym jebaku wjercha z Eschnapur, za kotrehoż so wobstorzeny wudawa, ale léta 1906 w Nürnbergu tobjen. a njedźiwajo žwojeje młodosće hižo nješchto krócź khłostaneho Helmuta Birkela. Swětkowkokaty, módrowócźkaty młodźeńz se žwojej bajerskej narěcźu njemějesche tež dosta nicźo zusoneńske na žebi. Jeho pschećehowanja se žuchim humorom, z kotrymž nawjasowasche direktor krajneho žuda Brennhausen na bajti wobstorzeneho, rozwjeselachu njeżmérnje wschech pschitomnych.

Pschedńdyda: Wy sce potajtim wjerch z Eschnapur?

Wobstorzeny: Haj.

Pschedńdyda: Kak rěka Wasch nan?

Wobst. (wuskostliwje wjasolejo): Ja mam pschirodneho nana.

Pschedńdyda: Wjerch dyrbi tola nana měcź. Je ta dźěławje wjerchowstwo?

Wobst.: To dyrbi tola budze.

Pschedńdyda: Tuž dyrbisce tola tež wjerchowskeho nana měcź?

Wobst.: Wo tym ja nicźo powědźicź njemožu. Ja žym se schtyrjomi lětami do Němskeje pschijschol.

Pschedńdyda: Sce wy žwoje wjerchowstwo jako sawjadło (Gepäck) žobu dostał?

Wobst.: Ja chcu cźistu wernosć rěcźeć.

Pschedńdyda: To budze tež to najlepsche. Hdźe leži wjerchowstwo Eschnapur?

Wobst.: Tak mjes Siamom a Judiskej.

Pschedńdyda: Dopomnisce-li so tež na žwoju młodosć? Kajši be wjerch swobłekany?

Wobst.: Po europejsku.

Pschedńdyda: A waschu macź, wjerchowta?

Wobst.: Ta je žobu pschijeła a je žo w Nürnberku na mojeho pschirodneho nana wudała.

Pschedńdyda: Macźe-li dźěći, knjes wjerchowstwo z Eschnapur?

Wobst.: Kelkoż wém, mam žonu w Budapestu.

Pschedńdyda: Wy sce wudawajo so za žwobodneho knjesa z Kuenitz bydł 20 blejchow sekta do žwojeje penzije na Grunewaldskej dróhy pózłacź dał. Kak mózesche so žo jako wjerch na žwobodneho knjesa ponizecź?

Wobst.: Mje žu z Nürnberka tak pschesćehowali, tuž žym bjeł wschelake mjena, też mésczańske, pschijimojik. Generał z Kuenitz je mojeje macźerny wuj.

Pschedńdyda: Ja měnju, so wjerchowska macź pokhadża se Siama?

Wobst.: Wona je žo w Němskej narodźiła.

Pschedńdyda: Macźe-li wy hischcze wjerchowstwo?

Wobst.: Haj, to hischcze běha, a ja žym do Barlina pschijschol, so bych wjerchowstwo dr. Stresemannej pschedał. Wo tym žym w swonkownym hamcze jednak a też junu z dr. Stresemannom žamym w „Khežorowym dworje“ (Hotel Kaiserhof). Wón chcyše mi 7 000 000 sapłacźicź.

Sakitowarjo proschachu wo pschestawku, so bychu žo z wobstorzenym srěcźeć mohli. Po njej žo wobstorzeny wupraji, so chce nětko wschu prawdu wusnacź. Jeho roskacje je woprawdze ważne.

Pschedńdyda: To běsche potajkim wschо schwindl?

Wobst.: To nejmózu rjeć. Ja žym léta 1908 do Němskeje pschijschol a 1912 w Minichowje w pažeriji kadetskeho thóra był wocźehnjeny. We wójnje nawjedowasche moja macź jako honoratiorka (sastupjerka domu) lazaret w Cambrai. Mój pschirodny nan chcyše, so bych do jeho fabriki sastupił. Ja pak chcyh bycź je spitzacźelom. Mój sjednachmoj žo za banku. Potom bźech je nowinje. Ja nochzu tón cźasopijš kompromitowacź (do toho sapleśc), a tohodla mjeno samjelcźu. Potom pschijidźech do Barlina, a tu je žo wschelake stako.

Na to rospowědachu z wobstorzenym wschelake penzionske a kreditne jebanstwa, tiž je wón skucźił. Po wuprajenju wězwusłojnych jedna žo wo cźłowjeka, tiž wschę doživjenja do kolportažneho romana pschewobroca. Wón njeje buchałkory, ale mjenjejhódny fantaft. Statny rěcźnik namjetowasche 2 lecźe 10 mězacow sastwa. Lawnisti žud spósna dźiwajo na młodosć wobstorzeneho dla jebanja a pschiłožowenja zuseho mjena na 1 lěto sastwa a dwě njedźeli jatby.

Na dalokich pućach.

K. B. Šěca w Sowrjecach.

16] (Pokračowanje.)

Pěska w Bohinje nimaja, kaž naš holanski je, też nic šcerka (Kies), kiž pod horami mamy; z wapnoweho kamjenja, kiž tam jeničcy je, pěsk a šćerk njenastanje, tež nic hlina. Na puće tam też ničo druhe brać njemóža; wjetše kamjenje so rozklepaju, a wozy je na drobniše rozmjatu; tak so puće bórzy zjězdza a su dobre dosć. To pak płaći jenoż za puće po runym, nic pak za hórske. Te drje pola nas zwjetša też jara rjane njejsu, wosebje po sylnych zliwkach, ale štož sym tam na horach widźał, bě hórje hač złe. Z wodu, kotrejež tam z časami jara wjele z horow dele šumi, běchu puće hłuboke wuryte, a tajke přerowy běchu zaso z kamjeńtnymi dulemi hač do pol napjelnjene. Khodźić a jězdźić so po nich njehodźeše, konje budźechu sej bórzy nohi złamałe, a putnikej też najwótriše hozdźiki na pódušach ničo njepomhachu. Štož maja ludźo z horow wozyć, na přikład drjewo, stanje so na sanjach, hdyž w zymje dosć sněha leži. Haj, to je wšudźom hinak, a wšudźom su ludźo na to zwučeni.

A horow bě tam wjele, wězo wšć ze słowjanskimi mjenami; jena, kiž njebě jara wysoka, rěka Rudnica, dokelž so pod horu železowa ruda ryje; druhu mjenowachu Črna prst, t. r. černa pjerść, ta je nimale 2000 metrow wysoka. Dźiwny začuće to na mnje činješe, hdyž na dwórnišču w Bischofslacku na sćěnje widźach, na kotrejž běchu wšelake mjena přenjemčene a słowjanske cyle wuwostajene, za „Rudnica“ bě tam „Eisenberg“, za „Črna prst“ „Schwarzenberg“. Na druhi dźeń so assistentow woprašach, hač je na Schwarzenberg dobreho puća. „Schwarzenberg tu njeje, snano měniše Črna prst“, wotmołwi jedyn. Tajka karta wězo Němcam pućowanje hišće wjele počeži; štó dyrbi jim puće pokazać, hdyž so z němskim mjenom za słowjanskimi horami a wsami prašeja? To je tola runje tak, kaž by so mje nječtó, kiž chce na Sokoleu pola Budyšina, prašał, hdźe Falkenberg je; njebych jemu hinak prajić mohł, hač zo je Falkenberg nětkaže daloko w Pruskej delkach. Abo je snano wam što znate, zo su na francowskich dwórniščach też karty z přeněmčenymi francowskimi mjenami abo na jendźelskich tajke z francowskimi? Na to wašnje běchu Generalstabskarty mudriše, na nich běchu mjena z wjetša słowjanske, nic wšć.

Na Rudnicu smój so pomału horje pasłoj a dele też; štóž khwata, njewidźi wjele a njenamaka ničo. Wuhlad z hory njebě wobšérny, je jenoż 900 metrow wysoka, a dokoławokoło su wjele wyšše hory. Po jenym boku pak bě Rudnica nahła kaž sćěna, a wjacy stow metrow bě tam runje dele widźeć; sym so wo tom přeswědčił. Při samej kromje tam kerčki rosćechu, z wjele korjenjemi so twjerdeje skały dźerżo; do jeneho zalězech so suwajo a přimajo tak daloko, zo mózach runje dele do zatrašneje hłubiny hladać. To bě spodźiwny a njezwučeny napohlad, a to khwilu traješe, dónjž so wóčko na to zwuči. Pod horu bě wjes, Stara Fužina, někotre khěže tak blizko při Rudnicy, zo mózach z wuhnjom nutř hladać a widźeć, što tam w kuchinje warja. Mój přećel zady mje stejo swarješe kaž zły wrobł; a wón měješe prawje, nabić mje dyrbjał.

Z Rudnicu běchmoj za pol dnja hotowaj, na Črnu prst cyły dźeń trjebachmoj; też pućowar, kiž bóle khwata hač mój, tam za pol dnja njepobudże. Budźechmoj pak do přědka wědźałoj, zo je hora Paradiz za naju, bychmoj so na wjacy dnjow přihotowałoj; to je naju pozdźišo jara mjerzało. Ze wsy wustupiwši dźěchmoj najprjedy přez wulke lada abo pastwiška, na kotrychž skót khodźeše; na lěwicu bě šeroka šěra smuha, połna kamjenjow, to bě najskerje puć. Sćežki do krótkeje trawy žaneje wukhodźene njebě, a to bě złe; mohło pak też so rjec, zo bě tam wjele šćežkow, te bě skót wuteptał, a to hišće bě hórje. Zo so nětko cuzy pućowarjo cyle zabłudźili njebychu, bě prawa čěř z čerwjenymi smuhami na kamjenjach woznamjenjena, kiž tam a sem ze zemje třachu; dokelž pak běchu tajke kamjenje husto dosć daloko rózno, a čerwjene smuhi na nich zapluskane abo z dešćikom wotmyte, mějachmoj dosć činić, zo praweje šćežki njezmylichmoj, a druhdy bě to jara njerzaca wěc. Tak rjenje na tamniših horach puće nihdźe woznamjene njejsu kaž pola nas; nihdźe pak to lépje nadešoł njejsym hač na Izerskich horach a Krkonošach, tam so jenoż zabłudźi, štóž je slepy abo hłupy. Na njedostatk w Krajinskej pak njesmémy swarić, přetož tam je njemóžnje wjele horow a najskerje mało hórskich towarstwow, tuž so te njemóža wo kóždu šćežku starać.

Jako běchmoj lada překročiłoj, poča hora nahlisa być. W rjanych lěsach tam runje te stomy rosćechu kaž w našich, njemózu pak so dopomnić, zo bych też khójny nadešoł. Z boka we wólšinje sornik ščowkasc; tych jich tam wjele njeje, maja też jenoż w podhórskich lěsach swoju domiznu, wysokich horow pak so zdaluja; nawopak maja dźiwje abo skalne kozy (Gemse) pod najwyššimi wjerchami swoje bydła. Alo wulke dźiwje kury abo hłucharje (Auerwild) smój wiacy króć zešerjłoj, hdyž w lěsu khodźechmoj.

(Pokračowanje sćěhuje.)



Hans Depla a Mots Tunka.

Hans Depla: Sy dha wóndy w Njechoricach był?
Mots Tunka: Měniš ty, zo swój nós wšudźe tykam?
Hans Depla: Mój božičko, tohodla ničo za zło, to so jeno tak woprašam.
Mots Tunka: Je-li sy tam ty pódla był, dha pak sće rjenje cychmowali.
Hans Depla: Tak zło to było njeje. Trjechich připadnje na hońtwjerske piwo, kotrež najeńcy hońtwy wjesnjanam poskićichu.
Mots Tunka: Kelko jich to běše?
Hans Depla: Korémarska jstwa bě kopata połna.
Mots Tunka: Měnju najeńkow.
Hans Depla: Ach tak! Nó, tžo serbscy burjo su sej z jenym němskim hońtwu wotnajeli. Te chcedźa też swoje wjesele měć. Njeje runje trjeba, zo někajki cuzy ryćeřkubler a wulkoindustrielny smjetanu zezběra.
Mots Tunka: To pak sće so wšsće wopili.
Hans Depla: Hdźe też to! Cyle přistojnje je było. Je-li mi njewěriš, woprašej so našeho čołmarja.
Mots Tunka: Tón tam też bě.
Hans Depla: Haj, hač připadnje abo je jeho Kamjenski nós to wučušli, njewěm.
Mots Tunka: To drje je wospjet za ložźne towaršstwo rěčał.
Hans Depla: Te žno tam wobstoji. Ale wo ważnosći kupanja za wulkich a małych je rěčał.
Mots Tunka: Ach, to je tam, hdźež chcedźa tón wulki hat z pavillonom twarić.
Hans Depla: Cyle prawje. Hewak su wšitcy wjesnjenjo w tom přezjeni, jeno njewěrdźa, kak hłuboka dyrbi žonjaca strona być, a Wonec Khata, po kotruž su w nocy dwójcy póslali, njepřińdże, zo by we mjenje žonow swoje přeća wuprajła.
Mots Tunka: Sym słyšał, zo je to tajki tolsty kalibr.
Hans Depla: Jeje dla chcedźa brjohi prawje wysoko twarić. Hdyž so ta do hata wali, póńdże woda přez brjohi.
Mots Tunka: Tomu pak so hodźi zadźěwać. Trjebaja při brjozy jenož šěroke wotewrjene roły klasć, zo přeskočna woda po nich zaso nutř běži.
Hans Depla: To bě wšo bóle pódlanska wěc. Najważniše běše piće hońtwjerskeho piwa. A kaž to je: Při tajkej wjesołej zahawje přińdu ludźo na wšelake prysle. Nadobo přińdże za slabaku předraseńcy wjesnjan z runje tak přetworjenej kruwu do korémarskeje jstwy.
Mots Tunka: Měješe ta bišće ruma.
Hans Depla: Tej su rum činili. To je tola žadny wobraz: kruwa w korćmarskej jstwje. Scyła hdyž ze strachom nješto ješo wostaji.
Mots Tunka: Što dha korćmar tomu měnješe?

Hospodarski rozhlad.

Schwórk 19. meje 1927.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,216	100 pólsk. markow	—
jendźelski punt	10,467	100 čěskosł. krónow	12,491
100 šwajc. frankow	81,06	100 franc. frankow	16,495

Berlinska bursa nochże so do měrnischich kolijow wróćić. W efektach jewjejshe so wěste kablanje efektowych kursow. Na lónzu pschedrě so tola sajo wěste strucżenje hnuj.

Na produktowych wikach wjele pscheměnjenja njebě. Žito je žadne, ale też łuzy so kupowanja zdaluja. Płacżiny so pornjo sawcżerawschim njepscheměnichu. Zemjnar płaczejshe wczera

w Berlinje:

pschenzy 14,55—14,75 hr., rožki 13,45 hacż 13,75 hr., jeczmjenja nalětnjeho 11,50—13,10 hr., wowsa 11,85 hacż 12,15 hriwnow,

w termińskim wikowanju:

za meju: pschenzy 14,90 hr., rožki 13,90 hacż 13,85 hr., wowsa 12,32½ hr. hacż 12,37½ hr.,
za julij: pschenzy 14,92½ hr., rožki 13,10 hriwnow,
za september: pschenzy 13,67½ hr., rožki 11,75 hr., wowsa 10,35 hr.

Šwinjaze witi wczera hrjedu w Berlinje (Magerviehhof-Friedrichsfelde).

Pschiwjeschli bźchu 381 bźhakow a 645 prošatcow. Te płaczachu

bźhaki:

wulke	54—70 hr.
hrěnje	38—34 hr.
małe	24—38 hr.

prošata:

wulke	16—24 hr.
hrěnje	12—16 hr.

Na pschodan.

Kosa bźła s kósćerjom, Ehrhardt w Bźlej Wodźe, pinnarnja (Gaswerk).

Prošata, knježi dwór w Darinje w Radworju 38.

Radio schtyrirtrubjelkata pschiprawa, Posł w Kromlowje.

Kanza młoda w Mučžowje 12.

Sónoy drjewjane w Hródku, Lipježanska dróha 11.

Lózko dźećaze, żelezne, w Hródku, Jägerstr. 3.

Sćomu Voigt w Konjecach pola Porschiz.

Kolo motorske 1½ PS, Wojnar w Kulowan. — Mužace kolo we Wojerecach, Drježdźanska dr. 11.

Krowa bobra bóška, Hantzsche, radźene łubło w Lubiju. Wyšokošuczelna podšobna w Kamjenzu, Tšišzowa dr. cźišło 7.

Kóń 5-letny Oldenbórski walach w Starom Lubiju 79. Walach we Walowach 25 pola Lubija.

Bycźi, Myšch w Bukojnje pola Barta.

Klěwy karnikaze, Richtář w Lubiju.

Kachli hlinjanej, kuchinske a jstwinske, we Wojerecach, Zyrkwinska haša 101.

Wós Brenaborski dźećazy w Lubiju, Swonk. Zitawska dróha 13 II.

Kupicź pyta:

Sćomu k sejećlanju mjes twory, Schamotowa fabrika w Thonbergu.

Pschikitajicź pytaja:

Hołzu do domu, hoscżenz „Ke krónje" w Bźlej Wodźe. W Niśkej, Bóstowa haša 17.

Dźowku, Mitrisch w Kamjenzu, Klóschirske wrota.

Dźěłaczerjow a dźěłaczerki, Blitcherez schcżěłkańca we Hródku.

Esudnišcz na pschedawanje.

W Bitšopizach pjatk 20. meje dop. w 9 hodź. na šudnišcze: Klawěr, pišańske błido, wichelake knihi, wobrazej, papjerna rězaca maschina;

sobotu 21. meje 1927:

we Wojerecach w hoscżenzu „K słotemu lawej" dop. we 11 hodź.: Wóble, gramofon, schkleńczany kamor, seltezowa maschina, napitki, zigary, kofej, žonjace kolo a šmikli wobleč, mužacej kokuchaj.

we Wulkim Radschowje pschip. w 1 hodź. w Krjeczmarjez hoscżenzu pjenježny kamor.

W Dubrawje pola Hródka pjatk 20. 5. pop. w 2 hodź.: Elektr. kławźr, 60 jahrodowych stołow a rejwanischcžo pod hołym njebjom (kupjej šeńdu so w Kalzej hoscżenzu);

Pischedawanje.

Statok s domjsim, žónju, hródšćikom s dworom a zahrodu, pisches jutro wulkim, moterjej Gohlertej we Sślamnjenju pola Hródka šlušchace, hrjedu 1. 6. dop. w 9 hodź. na šudnišcze w Hródku, jstwa cźo. 16.

Leżownosć w Jannowu, jutro wulka. šlušchaza wschschemu wjesnjenmu hońtwjerjej Richardej Prirfertej w Klótnom póndźelu 11. julija dop. w 10 hodź., jstwa cźo. 2 na šudnišcze w Niśkej.

Dobrowólne pschedawanje

Khěża s leżownosću w Źdłowje cźo. 11 bjes wumjeńka a hospołu, njedźelu 22. meje 1927 pop. w 3 hodź. Wo tym wschón žiwy a mrowy inwentnar.

Škrowe depeše.

Produktowe witi w Barlinje djensa dop. ¾11 hodź.: Wobchod je hischcze jara žnadny. Tendenza: šterje kruczischa.

Dop. ¾12 hodź.: Witi fu pschezo hischcze mérne. Wukrai pak sa žito wjazy žada.

Płaczany na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe symjo po tuni abo 1000 kg hewak 100 kg. płaczana po złotej hriwnje.

	18. 5.	17. 5.		18. 5.	17. 5.
Pšenca	291-295	292-296	buny	20-22,50	20-22,50
rožka	269-275	269 275	woka	22-24,50	21-24,00
nal. jačmjeń	230-262	230-262	módre łupiny	14-15,50	14-14,50
naz. jačmjeń	—	—	žołte łupiny	16-17,50	15-16,50
wowsa	237-243	238-244	zeradella	18-24,00	21-25,00
kukurica	191-194	191-194	raps. wosušk	15,80	15,60
pšenc. muka	37-39,00	37-39,25	lany wosušk	19-20,00	19-20,00
rżana muka	36-37,50	36-37,75	poch. melasa	—	—
pš. wotruby	15,75	15,75	bžnj. kruški	34-34,20	34-34,20
rżane „	18,00	18,00	sypc, 50 kg	2,50-3,00	2,50-2,95
rapa	—	—	rżana słoma	1,95-2,10	1,85-2,05
lane symje	—	—	pšenčna „	1,10-1,50	1,10-1,50
hróch	27-30,00	27-20,00	wowsna „	0,95-1,20	0,95-1,20
pjeluški	20-22,00	20-22,00	jačna „	0,95-1,20	0,95-1,20

Płaczany rěznego skotu na Barlinskich skótnych wikach.

18. meje 1927. Płaczany po centn. a zł. hriwnach.

Skóne druziny a woznamjenjenje.

Woły: 233.

Połnomjasne, wukormjene, najwjetšeje rězneje hódnosće hač do 6 lět.	61—64
Młode mjasne, njewukormjene, starše wukormjene	56—59
Mjenje wukormjene młode, derje picowane starše	52—54
Mjenje picowane wšěch starobow	35—46

Byki 207.

Połnomjasne, wurosćene, najwjetšeje rěznje hódnosće	56—58
Połnomjasne, młódše	53—55
Mjenje wukormjene młódše a derje picowane starše	51—53
Spatne	46—50

Jałojcy a kruwy: 638.

Połnomjasne, wukormjene kruwy najwjetšeje rěznje hódnosće	49—53
Połnomjasne, wukormjene jałojcy najwjetšeje rěznje hódnosće hač do 7 lět	41—45
Starše wukormjene kruwy a derje wuwite młódše kruwy a jałojcy	32—37
Derje picowane kruwy a mjenje picowane jałojcy	22—25
Mjenje a špatnje picowane	—

Celata: 2559.

Najlěpše wukormjene (2. druž.)	75—88
Mjenje wukormjene a tajke wot cyc (3.)	65—70
Spatne (4)	45—53

Wowcy: 3009.

Młódše a starše wukormjene (2. druźina)	50—58
Starše wukormjene (3.)	40—48
Mjenje wukormjene (Mrzschafe) (4.)	28—35

Swinje: 13578.

Połnomjasne, wosebitych rasow a jich křiżenjow, hač do 1¼ lět stare	—
Wukormjene	60—61
Mjasne	58—60
Spatne	56—58
Kancy a kundrozy	53—53

Hans Depla: Sto sej chcyše. Jeho zwopředka kisała mjezwočo so zaso wujasni. Hdyž běchmy so piwa napili, čehnjechmy Wonec Khaće na kofej ptački počinachu sej pomału fifolić.
Mots Tunka: Ta je was rjenje witała.
Hans Depla: So wě, wjeseleše so, zo smy ji česć nóc. neho wopyta dali. Wšako bě jeje muž sobu. Při tom smy njewěšće rjane zastaničko zaspěwali. Wězo rjenje serbski, kaž so to Serbam słuša.
Mots Tunka: To pak je zaso nješto na twój pysk.
Hans Depla: Prošu, njepowěduj to dale, wosebje nic mojej starej. -Ta so hewak zaso do mnje da a wšeho dača zwumjetuje, zo ja stary khadła hišće tajke prysle a kołwrótnosće sobu činju.
Mots Tunka: Budź bjez stracha! Božemje!

Přilopk.

* **Hobrske lětne wohnje w Sibirskej.** W Chilokiej prowinzy fu po powěsćach s Moskwy hobrske lětne wudwnje. Wulki wětr k jich rozšěrjenju jara pomhasche. Tamnišche wyschnosće fu wumjerzny staw pschipowěsće, zyle wobydlerstwo prowinzy bu k wobaranju wohnjow swołane.

* **Muž, kiž jenoż 2 dnjej wob lěto dźěła.** W danskej holanskej wjesy Hjellerup, nětrote mile k zjewjeru wot města Aalburg, je muž žiwy, kiž je w žoožownych wobstejnosćach, so trjeba jenoż 2 dnjej wob lěto dźěłacź a pschi tym telko pjenjes zaštkuje, so może wot nich zyle lěto derje so ježiwicź. W Hjallerupje wotmětwaja so tóžde nalěcźo najwjetše thonjaze witi zyleho europiskeho ježmjera a to dwaj dnjej. Tute konjaze witi fu najwjetschi podawk sa wješ a wokolinu. Richtó njewě, cźehodla fu je runje na tutym městnje postajili. W Hjallerupje fu nětrote rosbrójene wobšedźenstwa a wulka wošchěrna korćma. Schtóž wobstejnosće njeznaje, njemóże ježmjera wumyslicź, kak móże so sožerjacź. Wobšedźerjej tuteje korćmy — tam so „faran" mjenuje — šlušcha też wulka nawjeź, kotraž sdawna tžem konjazym wikam šluži. W najpomjenjenym cźasu pschinidu je wschědh kónzin Jütlandskeje (tak so ježwierna połkupa Danskeje mjenuje) tu psches 10 000 koni hromadźe a na 30 000 wopytowarjow honi so tam wokoło, mjes nimi wjele agentow, kupzow, tołmačerjow, kotřiž fu pschi fupowanju a pschedawanju, wosebje wukrajnym kupam k pomozy, dokelž hruby jütlandski dialekt wschitzy njerozumja. Wjele korćmow a jawjejeleńskich stanow fu na njeźmernym namjesće natwarjene. W dnjezntach a wiazy rěčzach štuschich tam rěčejcz a rejcz, spěwacz a šnkrowacz. Sbožownu wobšedźerjej wulkeje korćmy a wobschérneje nawhzy sašłužł na tutymaj dnjomaj a w mjes nimaj leżanej nozy telko pjenjes, so może zyle lěto derje wot nich žiwy bycź. Hdyž fu tuteje korćmje witi a ł nimi swjetowaju hołk a tołk nimo, potom knježi sašo na 300 dnjach holanšti měr we wotleżanej wjesy.

Towaršstwowski powěstnik.

Budyšin. Kedźbu! „Nadźija" spěwa dźensa štwórtk wječor ½9 hodź. w „Měšćanskej zahrodźe" (Bürgergarten). Wšěch přeprošujemy a wočakujemy!

Budyšin. Na 25lětny založenski swjedźeń serbskeho tow. „Jednoty" njedźelu, 22. meje, w „Měšćanskej zahrodźe" so wšitcy luźi Serbja wutrobnje přeprošuja. Pop. w 2 hodź. budźe mejski nyšpor (w 1 hodź. žadyn nyšpor njebudźe). Potom je přiležnosć, sebi „Serbski muzej" wobhladacź. Swjedźeński čah njebudźe. Za to pak budźe porjad zhromadźizny (¼4 hodź.) jara bohaty.

Drježdźany. Wšitcy katolscy Serbja w Drježdźanach a we wokolinje přeprošuja so na serbsku Božu službu njedźelu, 22. meje, w kapali w Taschenberg-Palais na hasy Taschenberg 3. Spowěd je w 7 hodź, Boża mša we 8 hodź. Bohate wobdźělenje so wočakuje.

Drježdźany. Serb. tow. „Čornobóh" zmeje sobotu, 21. meje, wječor we 8 hodź. swoju měsačnu zhromadźiznu pola našeho sobustawa k. G. Zmija na Christianskej dróze 22. Wjele mamy na dnjowym porjedźe stejo, tohodla so wšitke sobustawy na tuto posedźenje přeprošuja. — Też druzy luźi Serbja w Drježdźanach a we wokolinje su nam wutrobnje witani. Předsydstwo.

Domowina čini kedźbliwje na wšotowaršstwowski zlět, kiž budźe **17. znjenca 1927** w Radworju. — Wosebite přeća a namjety njech so hórzy připósćelu předsydstwe k. fararjej Sewčikej do Khróšćic.

Hornja Hórka. Serb. tow. „Łužica" wobdźěli so přichodnu njedźelu, 22. meje, na swjedźeń poswjećenja khorhoje „Podpjerašskeho towaršstwa" w Lenje. K tomu so naše towaršstwo připołdnju ½1 hodź. w Mnišonskej piwarni zhromadźi. — Wječor we 6 h. so naše tow. „Łužica" zaso w tutej piwarni zhromadźi. Wšě spěwarki, spěwarjo a hrajerjo njech cyle wššce přińdu. Naši knježa dowěrnicy njech sobustawy na to kedźbne činja. Wo bohaty wopyt prosy předsydstwo.

Kedźbu! Nawječorny wokrjes „Sokoła" (Khróšćicy, Njebjelčicy, Pančicy a Wotrow) zmeje wutoru (24. V.) wječor we wosmich w Khróšćicach zhromadne zwučowanje a po nim je zhromadźizna pola starosty Franca Natuša z małym překlapjenjom. Kóždy dyrbi přińć. Wokrjesny načoln.

Kulow. „Jedn. Sokol" zmeje přich. njedźelu, 22. meje, swój nalětni swjedźeń ze žortnym programom a wjesołej rejku. Wšěch lubych Serbow z blizka a daloka nanajwutrobnišo přeprošuje předs.

Pančicy. „Lipa Serbska" (měšany khór) spěwa pjatk (20. V.) wječor we wosmich pola Natuša w Kukowje. Kóždy sobustaw ma prawo, swoje winowatosće napřećo towaršstwu dokonjeć. Swěrni Serbja (spěwarjo) su nam kóždy čas jako nowe sobustawy witani. Dirigent.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaća měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1.30 zł. br. Do wukraja 13 Kč. Kóžde čo. płaći 10 zł. pj. Wudawa a čišći Smolerjec knihiščerńja, zap. dr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawěstki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobčežnje so stajace nawěstki a tabele so wyšše wobličeja. Za reklamowy :: :: rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. :: ::

Čisło (Nr.) 117 | Budyšin — Pjatk, 20. meje 1927 — Bautzen | Lětnik 86

Wobsadźeńske wójsko so hakle po kontrolli wupuščenych rańšich wobtwjerdźiznow zmjeńši.

W rosrěčenju mjes franzowskim wutrajnym ministrom Briandom a jendźelskim swonkownym ministrom Chamberlainom sastupjeŕ Havasjeje powěsćenje pomě, so staj statnikaj wšitke internazionalne praśenja, kotrež nětkole kedźbliwosć źwěta na žebje cźahnu, rosprajiłoj. Hač runje so wo wopśihjerju rosrěčenja krucje mjeńcji, móže so tole sa to měcź, so je so wo italsko-južnosłowjańskim konfliktu, wo Ruśach w Chinje a ńnadź wo Tangerskim praśenju jednako. We wšěch tychle praśenjach staj swonkownaj ministraj jenakeho mńenjenja byłoj. Tak je so pokazało, so dyrbiłoj **Franzowska a Jendźelska w źwěcje hromadże solidarnu politiku wjesćej**, a so by so ź tym rosrišanje swonkownopolitiskich wobcźežnosćow jara połoźiło. Na tónzu so w Havaskej rosprawje wuśěhny, so by w psihichodźe kaź w saśěźenosći franzowsko-jendźelska ententa cordiale (wutrobna psihesjenosć, so prózowała, měr w Europje satkowaćź.

Po „Matinu“ staj so Briand a Chamberlain najdźeje wo smješkjenju wobkadźeńskeho wójska rosrěčałoj. Briand so nadrobnosćam wotwlakuje. Wón so teź w nastupanju smjeśkjenja wójska njeje na nicźo swjasał. Je so ńamo sarjekł, ńnła wo tym do 15. junija, to rěka, do cźaśa rěčeczy, w kotrymž budźe wešćene, so ńu nowe němśke wobtwjerdźenja psihi rańšej mjesy wupuśćene. Sba pak so teź, so teź Chamberlain mńenjene sastupuje, so so njemóże **ńanych konjeźihjow w nastupanju wopuśihjećenja Porheinskeje cźinićź, prjedy hač němśke knježeństwo njeje źlubjenje mńenja dopjelnita a ńaź dołho jich wuwjedźene** njeje śwešćene.

Teź „Echo de Paris“ měni, so so Briand w Londonje njeje ź nadrobnosćemi nakładowak. Teź njeje ńanych aktow sobu wsaź. Pódła teho dyrbi so wopomnićź, **so je Jendźelskeje hłowny sajim rušsko-jendźelskej** napjatosći psihiwobroćeny, a so dyrbi Franzowska swoju najwjetšu kedźbliwosć na Adriatiski konflikt słaźowaćź. Chamberlain je ź śwojim sadźerjenjom italsko-južnosłowjańsku napjatosć shórśihić. Hłsihcze we dezembrje budźiśe ńkowo wot njeho doßahało, so by so Adriatiskemu konfliktej śły tharakter wjaź. Tole ńkowo pak Chamberlain njeje wuprajił. Franzowska njemóże ša wokomik nicźo druhe cźiniću, hać w Romje a Běłogradźe śmćrujo skutkowaćź. W septembrje drje konflikt ź dośtonźnemu wuprawnjenju psihed Swjasć Ludow psihińdźe.

Wo rušsko-jendźelskej napjatosći „Echo de Paris“ praji, so je so **London napsheśiwo Moskwje psihejara na śiwne wojowanje stajił.** Teho dla móża na posledńe ruśke ńadanja jenoź wotpokaźujo wotmolwiću a na wotlemjenje śtykow dźelaćź. To je kokkoćima wěź sa Franzowsku, psihetoź Jendźelska budźe w tutym padźe na Franzowsku ź połwólnosći w portheinskim praśenju cźiśihcźejšu, so by Němsku wot jejneho ruśkeho psihećeźelneho śtejśihcźa sćahnyła. Franzowska pak njemóże sa Jendźelskej po tutym puću hić, Franzowska njemóże do teho śwolić, so bychu so jejne prawa a rukowanja ź kśihćenu wuprawnjenju psihed Swjasć Ludow psihińdźe.

Němśki śejm sakoń wo śapałkowym monopolu psihijaŕ.

W němśkim śejmje je so śchtwórtk sakoń wo śapałkowym monopolu psihećejowo hłoßam demokratow, sozialdemokratow a kommunistow wobśamknuł. Po sakonju śmćdźa so śapałki jenoź ź dowolnosću němśkeho hospodarśeho ministerstwa dźelaćź. Śapałkowy monopol so pjeća teho dla sawjedźe, so bysihtaj so němśka śapałkowa industrija a němśke psihetrjebarśtwo psihed śchwedśkim trustom śchkitowakej. Dowos śchwedśkich śapałkow so na 65 prozentow śamjesuje. Nětcźiśke śapałkowe płaćišny njeśmćdźa so podrožićź. Bengaliśke a druhe wohnjośtrojne śapałki sakonjej njepodleža. Wone śmćdźa so hjes dowolnosće dźelaćź.

Sjećd sozialdemokratiskeje stronY.

Sjećd sozialdemokratiskeje strony budźe wot 22. hać 27. meje w dźekańcźiśim domje w **Kielu.**

Sakski sejm.

Sakśi śejm je so śchtwórtk ź wobnydleśimi praśenjemi saběrak. Po namjeće sapóśkanźy dr. **Ulichowje-Brülowje** so wobśamknu, so ma so śnajmjeńśicha **25 000 wobydlenjow lětźa natwaricź. Gmejnam dyrbi** so psihi wobstaranju pośćonkow pomhaćź. Na němśke knježeństwo ma so śtutkowaćź, so by finanzowanje twarjenja bydlenjow hnydom do rukow wjako. Namjet sozialdemokratow a kommunistow, so by so **50 milijonow hrimnow k finanzowanju k twarjenju bydlenjow pośćišo,** so wotpokaźa. Namjet, so bychu so **rentnarjo, dźełozjemjerjo a sastaranje dośtawarjo sa powyśenje podrunźnjśteho pjenjesa wotśchłodźili, so pśihija.**

Namjet němśkonazionalnych a sozialdemokratow na pśiheměnjenje sakonja wo wurunanju wotłodźenja pjenjes so wotpokaźa, runje tak namjet kommunistow, so by so wukas ńaśkeho knježeństwa k wołóźenju nućźenoho bydleńśkeho hospodarśtwa wróćo wsaź.

Sakonjowy naćźaś wo **psihipomoźu ńaśkeho stata sa létaŕśtwo,** so hospodaŕśtwu wubjerkej W psihipokaźa. Kommunistojo a sozialdemokratojo psihećiwo psihijowelenju psihipomoźy rěčaźhu.

Gŕeźińśti śwoju personalnu politiku śaśituje.

Psihi cźitanju kapitla wo krajnych dołkodach a wudawkach so śnutśkowny minister Gŕeźińśti psihećiwo porokam němśkonazionalnych śapóśkanźow wobrośi, so śaśtojnikow pa politiśtim śmyślenju a wośebje krajnych radźićelow postaja, kótaž źgnja njerozumja, hospodariś. Gŕeźińśti praji, so dyrbi wukas prjedawśheho ministra Severinga wo landbundu dla śakhowanja měra a porjada dale płaćiść. Hdyž chźeda němśkonazionalni wukas wotśtronićź, pokaśuja, so je jim wón nieluby a so by hu rad widźeli, hdy bychu so njeměrny naśchkarke. **Politiźy śaśtojniźy dyrbja so wěźo wo politiśtim śtejśihcźu wubraćź.** Woprawdźe psihi wobkadźenju śaśtojnśtwow **wuśtojnosć** hłownu rólu hraje. Statne ministerstwo a śejmowa wjetśhina śtej jeho personalnu politiku śhwaliłej. Wón so śapowěduje, śaśtojnika naprawiću, prjedy hać njeje jeho naležnosć pruhowaŕ. Koaliźiske prawo śaśtojnikow dyrbi so śakhowaćź. Hdyž minister prawiźy psihiwoła, so, hdyž psihećeo śako naležnosć generała Wrisberga wośpjetuje, so śaćźišći pośnyła, so jej tale wobźarujomna wěź njeje źyle njewitana, na prawiźy wułka hara naśta. Minister dyrbješe teho dla ze swojej rěčźi i ćhwilemi posaśaćź.

Powyšenje poruhrskeho wuhla so wotpokazało.

Němśkośtatna wuhłowa rada je so ź namjetami na powyśenje płaćišnow poruhrskeho wuhłoweho śyndikata a ŕjezdźoněmśkich a raśišćepokobłskich brunizowych śyndikatow śaběraka. Psihi rospominanju je so pokaśało, so pokoźenje poruhrskeho hórnišwa njeje tak pśihhódne, ńaź je so to psihed śjawnosću bycź śnało. Dźiwajo na powśihitkowne hospodaŕśke pokoźenje njeje pak so wuhłowe hospodaŕśtwo rosšudźićź mohło, powyśenju poruhrśkeje wuhłoweje płaćišny psihihłosowaćź. Namjet na powyśenje płaćišny poruhrśkowuhłoweho śyndikata, je so wotpokaśał.

W naśtupanju namjetow **brunizoweho śyndikata,** kotrež so jenoź na podrośenje płaćišnow sa domjaźe tejenje poćźahowaśhe, so podłožći, sa to mjenowane, jako njedoßahaźe wobhładachu.

Pólski ratarski minister wo němskim zasydlenju.

Pólśti minister sa rejormu rataŕśtwa, dr. Staniewicź je ź Pośnańśkej wójewódśkej radźe rěcź měŕ, w kotrejž je na to pokaśał, so ma so psihi wuwjedźenju pólśkeje ataŕśkeje reformy psihede wšśhem na to kedźbowaćź, śchto so na druhej śtronje mjeśy śtawa. Tam so **łyślna němśka tolanisazija pśihewjeduje.** W wotmyślenju, pódlu mjeśy samknjenu němśku murju postajićź, kotraž ma jako twjerdźiśna w psihićhodźe psihi němśkich nawalach do Pólśkeje śłużićź. Tejte němśkej muri pak Pólśka njetrjeba pólśku murju napśihećźiwo stajićź, dokeź ma Pólśka hižo ź pracźaśa tajku murju w domjaźnym pólśkim wobydleŕśtwje. Jenoź śchkałoby a rospuśtiku, kotrejž su so Pólśkej za cźoś wotrocźśtwa naćźinićź, dyrbja so wupśeśićź a śamaćź. Minister mńenjene wupraji, so budźe Pólśka tole dźełu we wobłuku wobśtejaćych śakonjow a śrěćźenjow móź ź wuśpěchom pśhewjeśćź. K temu pśihłuśnymi, so ńa praśiśenje Krotośhińśkeho knježeństwa wjerśha Turna a Taxiśa w blišśich dnjach dośtońćnje rosšudźi. Stat łěźy pśhewośmje, so by je śniźenju wukhowaŕ. Ratarśka banka płony kraj rosdźěli. Napśheśćeo njepśheśćelam a śtompźlenym śtaćźanam budźe so śakoń nałożowaćź.

Italsko-južnosłowjańska napjatosć njeje hišhcze po-puśhćźiła.

Swonkowny minister **Marinkowićź** je Bełogradśkim nowinarjam rjekł, so je wunośhk Jachimowiśkeje konferency, byrnjež nicźo noweho njepodaŕ, hjes dweła politiśtu atmosferu wucźišćiść. Wo **konfliktu ź Italśkej Marinkowićź praji, so je direktne jednanje hišhcze njeje śapoćźało.** Južnosłowjańska njeje wobśamknjenje konferency śwjatkaŕśkich pósłańcow w Pariźu, kotrež je Italśkej wśte łépśhiny w Albanskej dała, podpiśała. Južnosłowjańska teź tele wobśamknjenja njepśhipósnawa a teho dla so wona teź njemóże na wulkomoźy wobroćićź.

Knježeŕstwowa zdźełenka.

Jendźelśke knježeństwo wośjewja: Briand a Chamberlain staj dłśhe jara psihećelne rosrěčenje měłoj, psihi cźimž staj wichelake internazionalne praśenja pruhowałoj. Psihi rosrěčenju je so dośpołna psihesjenosć nahładow pokaśała. Śnowa staj trutość ententy cordiale mjes Franzowśkej a Jendźelśkej a nusnosć śwěśćiśkoj, so dyrbi so ententa jako najwěśćišhi podłoźk europiśkeho měra pośłynićź.

„Times“ nowośaźożenu ententu śławi.

„Times“ ńu wutoru śe śawodnym naśtawkom wuśpěch wopyta franzowśk. śtatneho prezidenta wośkławiśe. **Wopyt je woprawdźe wjazy dyžźi formalne potwierdźenje** śtareje ententy był. Nowśhe śwětowe podawki ńu dopokazałe, so je existenza ententy mjes Franzowśkej a Jendźelśkej woprawnjena była, a so ju teź śkładnośtne njedorośumjenja wo dźełach mćrownych praśenjow we wukładowanju śrěćźenjow njeśu mohłe rostśihaćź.

Je dźelśke knježeństwo hišhcze pśhećo wo wunośhku pśhepytanja w Arkośowym twarjenju mjelćźi.

Jendźelśki śnutśkowny minister Joynson Hicks njeje ńjedu w delnim śejmje ź napjatosću wocźakanu rosprawu wo wunośhku pśhepytanja w Arkośowym twarjenju podaŕ. Jeho komdźenje pjeća ź wopytom franzowśkeho prezidenta świšnje. Debatta wo Arkośowej naležnośći je so wo jedym tydźeń wotśtorcźiła. Wo charakteru dokumentow, sa kotrymiž je so śłędźiło, „Standard“ pśihe, so śhubjeny dokument nima ani śe Chinu, ani ź nětkaśkej wojeŕśkej operaziju abo hibanjom nicźo cźiniću.

Nětkóśi śapóśkanźy śpytachu ź praśhenjemi na knježeństwo něśhto wo pśhepytanju w Arkośowym twarjenju śhonićź. Śnutśkowny minister wotmolwi:

1. so źadyn Ruśa njeje w druźtwje „Arkos“ psihiśtajeny był;
2. so ńewjećo tolmaćerjo śebrane dokumenty pśhekhośeja;
3. so jendźelśke knježeństwo źaneho wotśhkodźenja śa śkhodu, we Arkośowym twarjenju naćźinjenu, njeda;
4. so maja jendźelśke ńudy prawo, mźtnośće tukrajnych a wukrajnych śirmow, w Jendźelśkej saśaźdlenych, pśhepytaćź.

Chamberlain na wopraśhenje śdźeli, so je Khinćzukowy pśhedśhadkhaŕ niź jenoź ź offiźialnym agentom po wikowańśtwu dojednanju, ale teź ź wikowańśtwom radźićelom bolśhewiśtiśkeje Ruśkeje byŕ. Jako offiźialny agent ma wón jenoź pśhedprawa, kotreź ńu we wikowańśtwu dojednanju mjenowane.

Jendźelśka hišhcze wótriśho pśhećeźiwo Ruśkej.

„Weśtminśter Gazette“ wo pśhićinach pśhepytanja Arkośowego twarjenja praji:

Wulke wojowanje je so śapoćźało, kotreź śo na diplomatiśke a hospodaŕśke **wośamoćenje bolśhewiśkeje Ruśkeje** měŕi. Jendźelśke knježeństwo je pśhi tym we Europje wjedniśtwo pśhewzało. Druhe kraje śu hotowe, po jejnym pśhikładźe śledowaćź. Praśhenje pśhihodnych poćźahow ź Ruśkej je teź pśhi wopyśe franzowśkeho prezidenta wuśtu rólu hrało. Sćeźbwći ź śakhoćenju pśhećeźiwo druźtwu „Arkos“ w naśtupanju jendźelśkich poćźahow ź Ruśkej budźa drje śłużbu na śadźerjenje franzowśkeho knježeństwa ź Mośkwje śtutkowaćź.

Wójna w Chinje.

General Fengjuśhiang je Lojan, najwažnišhe śejeŕanśkeho połnóżneho wójśka w Honanśkej provinzy, wobkadźił a pódlu żeleźniży dale k ranju pośtupuje. We

Kunsthienu, w druhim strategiizy ważnym mĕrcze Honanskeje provinzy, je Fengjuhsiang wulke djeze wósska generala Mupeisua wotbronił. Mupeisu se swojim wójskom k dolhemu ranju cźeka.

General Liotzolun, roskakował nad 16. armeju, kotrehoż žu hacź dotal sa pschiwiwowarja kuominkangowesho leweho tschidła mĕli, nĕttle pscheźiwo Hankawej cźehnje. W Kantonje kóżdy wokomik wocźakuja, so Hankawske knjeźeństwo rospadnje.

*

Hankawskemu knjeźeństwu dla njedostatka metallowych pjenjes itrach inflaaije hrozy. Knjeźeństwowe papjerjane pjenjezy so wothódnieja. Chinejske banki we Hankawje žu so teho dla samkle. Hankawske knjeźeństwo so teho dla bórzy do krititskeho hospodarskeho cźehnja sadźeri.

Hankawske knjeźeństwo je w Hankawje dla pschibliżenja njepscheczelskeho wójska a dla njemĕra. do kotrehoż je so wobydleństwo dał, nahły žud wumokał.

Jangjuting, Cźanatsilonowy rozsudźowy radźiczeł, je rjekł, so temu sašadne nicźo napscheźiwo njeje, so Cźanatsilon ź nim hromadze schol. Snutskowne politiske położenje je zyle saschmatane a jeho blizśche rosmiśe njeje dowidźeć.

Rozbuchnjenje w Lansingu dynamitowy attentat.

Kaž so ź Lansinga w południowej Amerizy powĕ, so pschi rosbuchnjenju w schulskim twarjenju wo dynamitowy attentat jeneho farmera jedna. Wón bĕ w pjenjezny wukoscźach a njemóżesche schulsti dawk zapłacźiś. Próstwu, so by so dawk sniżił, bĕ wyschnosć wotpokazała. Farmer so teho dla do taskeho rosharjenja da, so wowrótniwschi swoju **ramżnu farmu, w kotrejż twarjenjach bĕ jeho żona, ź dynamitom do powĕtra buchny.** Sstrjedu wón attentat na schulu sćinił. Nadpadnik teho runja ź dynamitom swój ramżny automobil sniźi, pschi cźimż bĕ tam na kruchi rostorhany. Hacź dotal žu 38 cźełow ź rospadankow schulskeho twarjenja wuczahnyli. Pschi wuthowanjskim dźele so zakoźne wustupy wotmeźu. Dokelż bĕ schulske twarjenje pschi rosbuchnjenju poknje wobhadźene, bę wjele starschich pschihnało, so buchu swoje dźeći pytali. Jenaj starschej staj wschĕ pjeć dźeći zhubiłoj.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Pjatk, 20. meje.

* 1885 kantor Jakub Sźe a w Bukeeach.

Rjana meja zwjeseluje
Swoje róże poskića,
Lubość duše towaršuje,
Zbóžne cźuća wubudźa.

Wowcĕŕ piska — pastyŕ spĕwa
Wot róžow a fijalki,
Holćo pos'cha a so smĕwa
A što jemu wotmolwi?

Handrij Zejlek.

*

Kursus serbskich narodnych rejow

jutse šobotu 21. meje wjerzor w S hoźi. w Sserb. Domje.

Sstorv, bratija, lubi šerbiźań krajeniu, luba šerbiśa młodźina, chwatajśe we wulkich šylach jutse šobotu do Sserbskeho domu, so bysćeśe šebi pod mišternym wjednistwom pschikłowiłi wasche, nasche lube šerbiśe narodne reje. Wójśe, chwatajśe, wułućże! Tón ras maśe šskadnośe, sašo zyle njeznate a nowe šerbśkeje narodne reje wukinyć. Schtóż wobkruźeji hižo ź 1. kuzka znate šerbśke reje a nitko sašo nowe pschikmuknje, samóże potom na 15 lubych krašnych šerbśkich narodnych rejow šebi sarejwać. Wulke kulturne bohatstwo wosnamjeni to sa was! — Wobhódźenje na kurju je darmo. — Wrjašja, šotry, šerbśke towaršstwa, wójśe a wułućże!

— **Wo wjedrje.** Skoro ža jda, so wjedro žiwoj šnuźi a rjany nas tež dale wobtšowa. Wysšina cźełnje so wot Jendźelskeje pśches šrĕnju Europu hacź k cźornemu morju. Nižina je so nad Atlantiskim oceanom ź wjeźora Jendźelskeje jewiła. Ta wobśa nasche wjedro wohrožujeć. — Jutse šobotu šskadża hłónczko 3,58 hodź. a khowa so 7,55 hodź. Mĕźacź šskadża w połnozy a khowa so dopołdnja 7,32 hod.

— **Lĕtadło, kiż na njebjeśa piśa, tež nad Budyšcźinom!** Kaž žu njedawno nad Barlinom lĕtadło zjewi, kotrejż z plutowym turom na njebjeśa „Salle, Berlin" napiśa, tak pschiśiecza wczera schiwórik popołdnju wokoło ½6 hodź. lĕtadło do Budyšcźina, kiż we wulkej wyšokosći z plutowym turom dróżży mjeno „Persil" napiśa. Dokelż mĕsachny wczera vjane wjedro a njebjeśe wĕtra, piśmo dołho śejo wośa. Ludźo na dróhach a ź wokнami hladachu ze spodźiwanjom horje k njebjeźam, sćito dźenjušnischi dźeń cźłowjeśa mudrosć a wuschikniosć wschitko dokonja. Lĕtadło bĕśe pjeza 4000 metrow wyšoko. Wulkaj piśmiraj „B" a „I" bĕschtaj 1500 metrow dołhaj, małe piśmiki pak kilometer. Jako bĕśe lĕtadło reklamu na módre njebjo napiśało, žo sašo šhubi. Sajimawe bĕśe wobkedźowacź, kak wołe „Persil" pomałku wotnjeśe a hołle po dleźkim cźahu rosbu.

— **Swobodne mjasowe jśtki** (Freibank) w Budyšcźinje. Sšobotu 21. meje 1927, dop. wot 7—9 hodź. wotedawa so šyre kowjase mjaso, punt po 50 pf., šyre šwinjace mjaso, punt po 60 pf., šyre cźelnje mjaso punt po 50 pf.

— **Jśdny plan** sa wožebity cźah ź Budyšcźina do Wojerez a Sleho Komorowa 22. meje 1927 bla Rataŕśeje wustajeńcźi w Slym Komorowje. S Budyšcźina 8,26, ź Ratarjez 8,33, je Źidowa 8,36, ź Makeho Wjeśkowa 8,45, se Radworja 8,54, ź Khańowa 8,59, ź Njeśwaczidła 9,06, se Sche'chowa 9,13, ź Rakez 9,20, ź Komorowa 9,27, ź Wulkich Sźarow 9,34, ź Hóśła 9,42, ź Kulowa 9,49, ź Nĕmzow 9,58, ź Wojerez 10,10, je Cźornjeho Khołmza-Lutow 10,21, ź Bukowa 10,42, do Sleho Komorowa 10.54 hodź. — Wróćo wjedźe cźah po sćehowazym planje: Se Sleho Komorowa 22,06, ź Bukowa 22,39, ź Cźornjeho Khołmza-Lutow 22,51, ź Wojerez 23,06, ź Nĕmzow 23,11, ź Kulowa 23,18, ź Hóśła 23,25, ź Wulkich Sźarow 23,32, ź Komorowa 23,38, ź Rakez 23,49, je Sche'chowa 23,56, ź Njeśwaczidła 0,02, ź Khańowa 0,09, ź Radworja 0,15, ź Makeho Wjelkowa 0,25, je Źidowa 0,32, ź Ratarjez 0,35, do Budyšcźina 0,42 hodź.

— **Zupny sjĕd nĕmšskostatneho swjasła Nĕmškich wójnšich wobschkodźenych a wojeśkich sawostajenych sa sakšu župu.** Sšobotu, 21. a njedźelu, 22. meje 1927 šuźe šakša župa (sa šiwobodny stat) nĕmšskostatneho swjasła nĕmšich wójnšich wobschkodźenych a wojeśkich sawostajenych w Dóbeluje šwój letuši porjadny župny sjĕd. Wobjedźenje sapoczinje so sobotu se rosprawami župneho wjednistwa a wokrjeżnych wobkhodnych wjednikow, ke kotremuż so wjeczor iwobzelite konferencu pjeczich wokrjeżnow, Budyšcźiskeho, Kamjenicźanskeho, Dyčeźanskeho, Lipsćanskeho a Zwikawskeho, pschisłanikow. Kaž so wyhotowa kulturel-

Nakupowanje we wulkim / Hobrski wobrot

zamóże tak tunje płaćizny.

Wokoło 30 wodźidłow 1.50 hać 2.— hr., wokoło 200 stojakow za jĕdze kola 0.50, 0.75 hać do 1.— hr., wokoło 300 wačokinoškow 0.75, 1.— hać 1.50 hr., wokoło 200 zwjasow šorna a dźewjatorjna 0.90 hr., pĕsta za szmobdh rotax 12.50 hr., sydła 2.50 hr., plumpa ke krosnam pĕtrykonjenju 80 pf., jednore plumpy 1.75 hr., rjećazy najtšpše 2.25 hr., pedale 2.10 hr., škitak za rjećazy 1,25, latarnje, čiste mosazowe 4.75 hr., latarnjedźeržaki 10 pf., spinak za prĕdkne kolo 1.50 hr., krosna, dosp. z škitakami 35.— hr., krosna za bĕhaki ze zaczynkowanymi mutami, pisane 44.— hr. škitaki bĕła 1 hr.

Lĕto sprawne rukowanje.

J. Schiebak w Budyšinje

na Mužakowskej dróży 4.

Žane klamy! Najwjetši škdny kolowy w wobkhod mĕsć!

Kuzlarska woda

Powdańcźko ź Banata.

5] (Pokračowanje.)

Srĕdka hdy bĕ žo semjan wo swoje mjelczenje djźeco staral; mjenowaschе swoju dźowjeźicźu konjerku a mjerschе swoje na jeje pschepjate waschnicźko, a jako rysły dźĕrco swojeho kraja — wón pjeschе, hrajeschе a klźwaschе.

Słónczinje sesdachu žo tež jemu liczka dźowzgnje pschebłĕde. Wón jĕchaschе do Mehadije po lĕkarja.

„Waschе djźeco je na cźĕle dospolnje šrowe", tón rjekny, „ale pschiwdka, take mordałka wschĕch nerwow, ź njej swoje tryšći cźĕri! Pósćeleje ju do Herkuleźowych kupjel, tam je radośći a žiwjenje, tam žo tajše žałoscźe a bolośce wuhoja — šamota je ź jĕdom za młodu krew!"

*

Mĕšacź šwjećeschе do Malgorsaćineje sjiwicźki. We wyšokim stole, kiż bĕ žebi blišo k wotewjenemu woknu pschišłuchnyła, nana žeźiśche a podpjerajśe šebi hłowcźku, ledźbliwje šłuchaju, ź ruku. Po jeje boku bĕ po Julcza cźapła a šchepłasche machaju ź ruku.

„Jutśje pojĕdźech do Herkuleźowych kupjel, holbiko, do rjanych Herkuleźowych kupjel, kiż tośjĕdźichu khorowéź wulekuja. Pschedh lĕtanu bĕch tež ras se swojej kujenju tam, kotrejż bĕ błyšł nohu a ruku wopalił; wona tež ź Bożej ruczku sajata thodźeschе na podpjerach a potom so tši njedźele wróćił po sašo zyle wustrowjena domoj. Ale wobjedła wĕra je pschi tom, a chcźeli-li žo po njej mĕć, moja wutrobicźka, cźi wobtruczam, so tež ty žo strowa na cźĕle a duschi ź kupjelow domoj wróćiśch!"

Malgorsata žo wuźmĕwiny.

"Wschitko chzu cźiniś, schtož ty mi kasach, šiara mačeńka, praj mi šwoje potajnstwo." A wona šepĕł hłowu wo błedu dlóń a šhladowaschе k husćšow-jahnjenu njebju horje. Cźerna tež tam nimo cźeśe, kak dyrbjała žo potajśim wustrowiśi, pomyślł pschi šebi.

Julcza wja jemu ź dejerwjatych wopuschow šwojeje knjeni, jo by ju mechanizny rospĕła a błédobarbyte banty hrajkajcy wokolo porstow šwila.

„Je stare powĕdanje, kiż pschizpĕwa Herkuleźowym kupjelam wustrowjenika moź," šepjetasche wona jako by je šobu šamej rĕcźała, „hacźrunjeź rosšajenjeni ludźo, a pschede wschĕmi lĕkarjo wo tom nicźo wĕšćeź nochzeźa; ja pak šym wuśpĕch widźała a wĕm, schto nam wo tom myślieź. Tohodła pohłuchaj na moju radu a pschinjeś šebi wunnoženje wottam!"

Malgorsata pschitiwnuj; hłódka wóń njeźe žo se šakšowanych kĕrźiznow ź wotnem nuts a ź błišich wodopadow schumjiśche Cźerna hem.

„W kupjelni", babotasche šaruschka dale, „kotreż je nad Herkuleźowym žórłom natwarjena, bywa w prawem tschidle sjiwa, kotrejż sadnju sejźenu pschikrodźinka skała twori. Wobrjeźża tuteje nĕsmnoźe je prastara podobiśna, sćera a rosdrjebjena, do kamjenja cźełana, kotraż pschedstawja Herkuleźa, wulkeho šwjatcźo, kotreżož sastupna próstwa pola Boha wšĕm thorym w kupjelach wustrowjenje pschinjeźe. —

Tónle Herkuleźowy pomnik je waźniśchi a hódniśchi dyžli wsća woda, w kotrejż so kupasch; ź njeho wulkadża jenicźky móz, tóżon khorośc wołoźowacź, a k tomu je trchny jeźełowaty cźinł."

Julcza nathili žo hischcźe bóle a potajnischo k młodemu bolcźu, kotrejż wóczny bĕśchtej žo prajchnuż na nju šłojźej, a wona borbotaschе ź nutrnym prosćenjom:

„Sstradźu a tak mjelczu, so by cźe nichtó njepytnył, dyž w cźichej nozy k spodźiwnemu žiwjeńcźu, kotrehoż žiwjatnicźka je fóždy krótej wotewrjena. Wšmi wótry nóž a wudrapaj wot toho dźela postawy, na kajźiny šłatwje twojeho cźeła ty cźerpiśch, kuśicźeśch, napjeśh błónczę ź horjej wodu Herkuleźowho górła a cźiśh do njeje twoje drjebjeńcźko nuts. Potom porucź šwoje horjo šastupnej próśnoje wulkeho njemu nadawkej nĕmšskostatneho swjasła pschichłuschu, so žo k wschitkim hospodarskim nusam a praschenjam nĕmšich wójnšich woporow wuprajś, śeśi w źriedźiśchu žiwjeńcźa žadanje na hydonne doźahaze powschitkowne šlĕpschenje rentow. Se šjĕdom je wustajenja orthopädiśtich źriedłow sjednoćena.

S **Hućwjeż.** K njenadźitej šmjerći Augusta Kalauscha, wo kotrejż we wutornitschim cźišle pisahmy, mamy hischcźe ze šdźelić, so pschihusni šeurĕteho waźnosć na to kładu, so wón njeje na alkoholowe šajedźeńcźenje wumrĕł, ale na šlemjenje wutroby. Kalauscha mjemija šoldnehe cźłowjeśa. Po mĕnjenju jeho pschiwuśnych je na šmjerći žobu wina, so je semrĕł w lĕcźe 1925 do wartajeje žo wody padnuł a žo wparił, wot toho cźaša je pschezo khorowaty był. Kaž maudźelska praji, wón njeje wódomjo šhubił.

Z **Radworja.** Cźawny puć z Radworja do Khelna je dla nasypowanja na Radworskich honach wot 20. hać do 27. meje zawrjeny. Jězdny wobkhad pokazuje so na Corny Hodlet.

S **Klukscha.** W naschej wśy kaž we wschelakich wosadnych wśach žu nahładne meje natwarili; wobsebje žałna a wyšoka psched Schusterez hosćenjom w Klukscha śeji na wjerschku ze wulka bréza ź pišanymi rubischkami napowĕschanu, pschimjatnu. Dołe mejo hischcźe šchrĕć ź nascheje hole; a kokojeśone towaršstwo, kotrejż je jón kupiło, mĕśesche wulku prózu, ju šłajiś. Nĕtko pa cźaka na wjeśku. Na žwjatki chodźa ju mjetacź a šabawny žwjedźeń wuhotowacź. Lichaŕku meju šu hižo sadźenu njedźelu mjetali. Ludźo žej tola tutón starozerbšti nałožk, kotrejż bĕśche do wójny jenoż młódšich žinn, kiż w Nowej Wśy žobu bĕśa, a hischcźe druhi žinn, kiż bĕśe ź dalekeje domišny želi pschikhwaiak, wobsebje nana ź pokhodnjemi wotpoczińcźej wschewodźschtaj, tola hischcźe ź dźĕlbracźom hischcźe nahładna licźba fabrikšteho personała a wjeśnjanow šobu pschišłchła. Njech je jahe dokonjanemu zušu šemja lohka.

S **Lichanja.** Kaž šłyschimy, 19. junija tudomne wojeśke towaršstwo žwjedźeń šwojeho 25lĕtneho wobstacźa šwjećeli. Na luzu wotmeźe žo šjawna **žwjatocźnoćź**, na kotrejż drje wobdźĕła žo wschelake **bratrowske** towaršstwa. —

S **Luźcźa** pola Njeśwaczidła. Sjawny puć z Luźcźa do Baczońa a wjeśna dróha we Luźcźu šłej dla nasypowanja na Luźcźanskich honach wot 20. hać do 29. meje šawrjenej. Jězdny wobkhad pokasuje žo na Wutokcźizy a Horu ako na Baczoń a **Prawocźizy.**

S **Bukez.** Jutśje šobotu, 21. meje, žwjeźi nasch wjeselošałužbny a lubowany knjez kantor Lodni je šwojej knjenju mandźelskej Hanu rodź. Lodnjej šlĕborny mandźelski jubilej. Žyła wohada špomina na tuthym dnju ź lubej knjenju a džakom na žwojeho kantora a pscheje jemu a jeho knjeni mandźelskej k šlĕbornemu kwaśej Bożu šnadu, Bože žohnowanje, strowoćź a derjemeźe, so bysćeśej šłe bornaj mandźelskaj za 25 lĕt tej žwój šloty kwaš knjezej wuhoj.

S **Rjechanja.** Sśrjedu dopołdnja wokoło 9 hodź. we tudomnej Rowndichej wojnarni wjeźobuik Reinhard Rönsch, kiż pobjedźe lĕto wukuje, do njeśbožja pschińdże. Jako paš na draschlu kładźeschе, jeho tuta hrabiny a jemu palź ź praweje ruki wutoržny a tež rukaw wot kochle a błuhy wottorhny. Njeby-li mischtr krótko prjedy wobmuź wostajił, mohło njeźboże hischcźe wjetšhe być. Mabžarnjomnje młodźenza dyrbjachu do Lubijšteje khorownje dowjeść.

Kuzlarska woda

Powdańcźko ź Banata.

5] (Pokračowanje.)

Srĕdka hdy bĕ žo semjan wo swoje mjelczenje djźeco staral; mjenowaschе swoju dźowjeźicźu konjerku a mjerschе swoje na jeje pschepjate waschnicźko, a jako rysły dźĕrco swojeho kraja — wón pjeschе, hrajeschе a klźwaschе.

Słónczinje sesdachu žo tež jemu liczka dźowzgnje pschebłĕde. Wón jĕchaschе do Mehadije po lĕkarja.

„Waschе djźeco je na cźĕle dospolnje šrowe", tón rjekny, „ale pschiwdka, take mordałka wschĕch nerwow, ź njej swoje tryšći cźĕri! Pósćeleje ju do Herkuleźowych kupjel, tam je radośći a žiwjenje, tam žo tajše žałoscźe a bolośce wuhoja — šamota je ź jĕdom za młodu krew!"

*

Mĕšacź šwjećeschе do Malgorsaćineje sjiwicźki. We wyšokim stole, kiż bĕ žebi blišo k wotewjenemu wokнu pschišłuchnyła, nana žeźiśche a podpjerajśe šebi hłowcźku, ledźbliwje šłuchaju, ź ruku. Po jeje boku bĕ po Julcza cźapła a šchepłasche machaju ź ruku.

„Jutśje pojĕdźech do Herkuleźowych kupjel, holbiko, do rjanych Herkuleźowych kupjel, kiż tośjĕdźichu khorowéź wulekuja. Pschedh lĕtanu bĕch tež ras se swojej kujenju tam, kotrejż bĕ błyšł nohu a ruku wopalił; wona tež ź Bożej ruczku sajata thodźeschе na podpjerach a potom so tši njedźele wróćił po sašo zyle wustrowjena domoj. Ale wobjedła wĕra je pschi tom, a chcźeli-li žo po njej mĕć, moja wutrobicźka, cźi wobtruczam, so tež ty žo strowa na cźĕle a duschi ź kupjelow domoj wróćiśch!"

Malgorsata žo wuźmĕwiny.

"Wschitko chzu cźiniś, schtož ty mi kasach, šiara mačeńka, praj mi šwoje potajnstwo." A wona šepĕł hłowu wo błedu dlóń a šhladowaschе k husćšow-jahnjenu njebju horje. Cźerna tež tam nimo cźeśe, kak dyrbjała žo potajśim wustrowiśi, pomyślł pschi šebi.

Julcza wja jemu ź dejerwjatych wopuschow šwojeje knjeni, jo by ju mechanizny rospĕła a błédobarbyte banty hrajkajcy wokolo porstow šwila.

„Je stare powĕdanje, kiż pschizpĕwa Herkuleźowym kupjelam wustrowjenika moź," šepjetasche wona jako by je šobu šamej rĕcźała, „hacźrunjeź rosšajenjeni ludźo, a pschede wschĕmi lĕkarjo wo tom nicźo wĕšćeź nochzeźa; ja pak šym wuśpĕch widźała a wĕm, schto nam wo tom myślieź. Tohodła pohłuchaj na moju radu a pschinjeś šebi wunnoženje wottam!"

Malgorsata pschitiwnuj; hłódka wóń njeźe žo se šakšowanych kĕrźiznow ź wotnem nuts a ź błišich wodopadow schumjiśche Cźerna hem.

„W kupjelni", babotasche šaruschka dale, „kotreż je nad Herkuleźowym žórłom natwarjena, bywa w prawem tschidle sjiwa, kotrejż sadnju sejźenu pschikrodźinka skała twori. Wobrjeźża tuteje nĕsmnoźe je prastara podobiśna, sćera a rosdrjebjena, do kamjenja cźełana, kotraż pschedstawja Herkuleźa, wulkeho šwjatcźo, kotreżož sastupna próstwa pola Boha wšĕm thorym w kupjelach wustrowjenje pschinjeźe. —

Tónle Herkuleźowy pomnik je waźniśchi a hódniśchi dyžli wsća woda, w kotrejż so kupasch; ź njeho wulkadża jenicźky móz, tóżon khorośc wołoźowacź, a k tomu je trchny jeźełowaty cźinł."

Julcza nathili žo hischcźe bóle a potajnischo k młodemu bolcźu, kotrejż wóczny bĕśchtej žo prajchnuż na nju šłojźej, a wona borbotaschе ź nutrnym prosćenjom:

„Sstradźu a tak mjelczu, so by cźe nichtó njepytnył, dyž w cźichej nozy k spodźiwnemu žiwjeńcźu, kotrehoż žiwjatnicźka je fóždy krótej wotewrjena. Wšmi wótry nóž a wudrapaj wot toho dźela postawy, na kajźiny šłatwje twojeho cźeła ty cźerpiśch, kuśicźeśch, napjeśh błónczę ź horjej wodu Herkuleźowho górła a cźiśh do njeje twoje drjebjeńcźko nuts. Potom porucź šwoje horjo šastupnej próśnoje wulkeho

šwjatcźo a wupij błóńcźo hacź do dna. Wróćiśh žo toho, to budźeśch wustrowjena."

Mĕšacźkowe šwĕrko hrajeschе nad błédym łobliczom Malaschki a tschepotasche nad rukomaj, kotrejż bĕ nad wutrobnom krucźe šyłła.

„Ach, Julcźa", ječkny wona płaczišy a šmějo, „hdże namakam na kamjeńtnem šwjećeńcźu to mĕšto, hdźeż je cźłowjeźa duscha?"

Staruschka tschapjeschе horlivje ź hłowu.

„Posłuchaj na mnje, mój hetbiko! Wschо twoje horjo a łubjeństwo pothadża wot schumjenja kriśtalowe wody! Kaž jĕd je jeje schumjenje a šynźenje žo to twoje wucha šalehnyło, je žo za twojim cźołom jahnyło, kiż je žydło wschĕch myślow, to by cźe ź bźinez zadeścźo wokoło a błasnito! Hdże hewak hacź we wuchu je žo tole šcźerpnje jahnjeńcźko, hdże hewak hacź we wuschomaj Cźerna šwoje tryšći cźĕri? Samtni jej wobsé psched jeje naśpjewnej a ty šmějesći mĕr, twutorhaj jedojte kruchtki jeje wuźiwne wądnizow won, a ty šemiśch jeje mój a jeje wólm. Dyž k Herkuleźowemu šwjećeńcźu, widźeŕi kamiśch ź wuchu a cźoła, a w twojej hłowje to wocźichnje jako pschi wjeczernej modlitwje! Stupaj dele k Herkuleźowym kupjelam a wumój šwoju duschu!"

* * *

Wĕtšik sadawaschе wokolo wokna a wokoschi nĕźnje płaczaše ho halozi, kotrejż wutwarš knjeźeho dwora ź nĕźnymi rukami wutkhnuwowachu; se šćimi lipy to potajnje šmějaschе .... nózne njetele hajadny ho po kwĕtkopych hołowkach a w šjebornem błyšćeju mĕšacźkowem.

Malgorsata pak bedźeschе pschišłonjena k wokmu šnamuschka a šhladowaschе tam ke fkalam, mješ kotrymiž šchmuschesche Cźerna a po wótšje woschćerzaschе:

„Błaśniza, schto cźi hischcźe šondze na šwĕcźe, hdyž nam muže pĕźnje žiwjatym pod nohi cźišnjeśch? .... Hahohej .... wróćiśch .... a mĕr wjeczorneje modlitwy, kiż ty tiona: „Ach, wumnoźeje mje wot tuteho žadaweho mĕra!

(Pokračowanje šcźehuje.)

Z Ralbic. Raćupodawanje za maćerje je wutoru, 24. meje, popołdnju w 2 hodź. pola Brězanec. Lěkař budźe přitomny.

Z Jěžowa pola Kamjenca. Zjawny puć z Kamjenca na wokrjesny wustaw w Jěžowje do Němskich Pazlic je dla nasypowanja hać na dalše zawrjeny.

S **Wjerbna.** Sobotu popołdnju so na dróhi z Khrošcic wot Bórkowej automobil z rozbuchnjenjom japaši. Ludźo ruče z auta swisłachu a so někotre njeličidźiwy fotografy wšo zbyli w płomjenjach. Wón so nimale zyle spali, jenož podstawk a kola su zbytne wostałe. S wotkel wós je, njewědźachu Wjerbnjenjo sami. Spalene zbytki hišće we Wjerbnje stoja.

S **Jamnego.** Sjednoćenstwo za płahowanje listowych hołbjow w Neurodze w Schlesyskej puščeći njedźelu rano 6.20 hodź. 120 listowych hołbjow z Klětnjanskeho dwórnišća na 150 kilometrow daloki puć. Jako běchu so hołbje zhromadźili, so powěsće rozhladate, so hórby wočam mnohich pschihladowarjow zhubichu. Prěnje hołbje hižom 8,45 hodź. do domjacych kukawow w Neurodze pschilećachu.

S **Běłeho Khołmja.** Lětša nałeto w nasćeh wjsy pijnje twarja. Bydlarskaj mischtraj Hähnel a Tilak swojej dźěłarni powjetschujetaj, so bychćetej dźensnischim žadanjam pschimjerjenej bychej. W Nowym Khołmju staj sobu dźěłaćerjej Höhna a Hanusch swojej wotpalenej statokaj sajo natwarikoj. Tež žuboš Szykora nětko tež swój statok twarić započnje. Na kónzu wjsy twari sobu dźěłaćer Sahrodnik nowy dom. Hišće někotre dalše nowotwary su wotmysłene, tak so drje so tu stare złomjane tśěhi zhubja.

S. **Běłeho Khołmja.** Stinneske sjarjadnistwo twari nowy elektrowós k sastaranju tubla a gmejny z milinu z Eintrachtskich dźěłarnjow. Pschi stajenju sćežow sta so sobotu wobšarujomne njesbože. Kóńik padże a pscherasy dźěłaćerjej K. Domschej łéwu nohu wusche kulti.

Z Łužicy.

* S **Lubina** pola Lubija (Lemba). Někotři tutomni wobsedźerjo su jara cežeku škodu porjeźpili. Na jich dworach sa krótki cas wulki dźěl kur kónz wša. Stótny lekař Špona, so su kury na kurjazy mór zemrěle. Na jenym hrě su někotre duhy 70 kur kónz wša.

Se **Žitawy.** W nozu k njedźeli spyta šebi tu 26 letna słužobna holza z Drježdźan žiwjenje wsać. Wona wotjewrenym plunowy honac. Holza, kotraž pola rěmjesłeho mišchtra Kaspraka słuzeše, je šebi njesbožowneje lubosće dla wotmyślika do žiwjenje hicj. Hačzrunjež wona zolu njedźelu hyšće wědomna leżeše, mějachu lońa pro prózowanja z kisłikowym aparatom dobry wuspěch.

S **Königshaina** pola Shorjelca. K pschebywajcej Gustawej Hennigej pschińdże młody nježenjeny muzikt, wotcda waczok a praji, so wotpósłał waczoka bórzy sam pschińdże. Dokelž pak nichtó njepschińdże, Hennig waczok wotžini. W nim leżeše papjerka je sćehowazymi rjadami: „Tu łschinjeju kradujene wózy sajo, kotrež sym psched někotrymi lětami pola Arnoschta Häßlera kradnył. Wo wodaće proschu Waß a wo jamotwjenje." — Knjeź Häßler bě pschichodny nan a prjedawschi měšicjel wobkhoda. Wróćene wózy su běhdże 15 hacz 18 hriwnow hódne.

Wokrjesny zwjazk wóhnjowych woborow w Budyskim hamtskim hejtmanstwje.

Lětušći swjatkowy sjězd ma so tale wotmětwacj:

Sobotu, 21. meje 1927, pop. w 4 hodź. w „Herbiješ gudźeze" w Frankenthalu pola Biškopiz. W 3 hodź. pospěšenje wutwarka: Pschedwuradźenje dujowcho porjada. W 4 hodź. pospěšenje zapósłanzow.

Dujowy porjad: 1. Dóichte wózy. 2. Rosprawy: a) wo pospěšenjach krajneho wubjerka, b) lětna rosprawa, c) rosprawa pokładnje 1926, d) rosprawa prutkowarjowy pokładnje. 3. Wobsamknjenje dla sajwdźenja podpjerowneje pokładnje. 4. Wólby pschedsydstwa, Weineck a dr. Kauffmann wustupitaj; nimo toho su tři městna w pschedsydstwje šrjewa wobstajace. 5 Postajenje městna za swjatkowy sjězd w pschichodnym lěce. 6. Powschitkowne naležnosće. Pschecžitanje protokolla. Kónc sjězda. Po pospěšenju je pospěšenje pschedsydstwa. Prěnje rozsdźelenje sastojnstwow w pschedsydstwje. Kóžda wobora dyrbi so po § 4 zakładneho zakonja sastupować daś. Wječor we 8 hodź. tommers w Grohmannez hojenju.

Njedźelu, 22. meje 1927: 1. Rano w 5 hodź. budźenje z wała Frankenthalskeje wóhnjoweje woborty). 2. Pop. hod. 1/2 9 hač 1/2 10 hodź. witanje wentkowych woborow we hojenju „K lipje". 3. Pop. w 10 hodź. spomnjowanje pschi lětnim wohnju z podpjeru Goldbachkeje a Wallstadtskeje woborty. 4. K tomu pschińdźetnje so zwjazkowanje samarites wokrjesneho zwjazka. 5. Pop. 1/2 2 hodź. sešupanje a zwjedźenjelk cžah z pohjadźenjom na žiwjenjesšim městnje. K tomu pschińdźetnje so zwjedźenjelki bal.

Zaposłane.

Hdyž mamy my kospozy zaso jedyn tydźeń ze wšitkim swojim dźěłom, domjacymi starostami a přemyslowanjemi zady so, kiwa nam jako wotskodźenje sobotnišo popołdnjo, na kotrymž dyrbi po dokonjanym tydźeńskim dźěle raz cyła swójba zjednoćena być. Hižom při dźěle wozbožuje nas nadźija na ciche a wjesołe hodźinki jako wurunanje njeměra zaměženych dnjow dźěła. Kak přińdże našim přećam 1. Jězba na kóne tydźenja napřećo, kotraž chcyše nam wšitkim wjesele přihotować, tola nic wótře a z harowanjom a čuwy rozhorjujo, kaž dyrbi we nětčišim času kóžde rozpjeršenje być, ale wjesele, kotrež chce nas z našimi dźěćimi zjednoćić w hodźinach wjesełeho wuživanja domizny. Tak jědźechmy też we wočakowacej a wjesołej mysli do Běloje Hory. Na hrodźišćo běchmy ruče dostupali, miłe słónčko nas přewodźowaše a wšitke zle dešćowe mróčele přeco dale honješe, dóniž skónčnje naša domizna Łužica w njewšednje čistym powětře so před našimaj wočomaj njerozsćerješe. Ju wobjimowachu jeje hory a dolina w ranju strowjachu nas ze sněhowym błyšćom Iserske hory. Krótki, lohcy zrozumliwy a tola nowe wěcy poskićacy geologiski a domizniski přednošk wobhaći našu wědu. Krasne pućowanje přez Běln Horu, přez sonjacy Złótnik, po starej kemšacej sćežy k Hrodźišću a potom přez Njechorn ze swojim zastarskim knježim dworom, ze swojimi słomjanymi třěchami a nimo starych burskich twarjenjow do Worcyna ze swojim historiskim starym wodowym hrodom dawaše nam słónčno mysle a wjesołosć za wjele hodźinow a dawaše nam sobu nazhonić krasnosć domizny w nałětnjej pyše a čišinu měrnje dřemacych wjeskow. Jako domojjědźechmy, so słónčko złote khowaše. My spominachmy wšitcy z dźakom na tule nowu připrawu a nadźijachmy so, zo wšitke te wćipne a wobdźiwace woći, kotrěž wšudźom za našim autom hladachu, so na jutřišej jězbje do Kloštra wobdźěla.

Jena hospoza.

Ze susodnych a dalšich krajow.

* Se **Sebnitz.** (Skaźena kóčka.) Psched někotrymi dnjemi běchu na tudomnu policiju staru kóčku pschinjesli. Jeje hłowu su do Drježdźan k pschepytowanju pósłali. Drježdźanska veterinarna policija spójna, so je kóčka skaźena była.

Žadnej rekordnej žrački.

Sa pał hodźiny 500 kołbasow sejraloj.

S Marijanskich kupjel (w Čěskej) so pisa: Sa sedma tysacy mjeńšichinow pał tyšaza kołbasow sjěrć, to je woprawdźe *napomnjenja hódne* podawk. Wšo běchu taj dwaj, kotrajž to wukonjeschtaj, tola nic člowjekaj, ale skočecži, kotrejž do tamneje bručiny klinscheju, z kotrejž so tute Lipsche kołbasy dźěłaja. Za wjelka zofasche so we Landeku, we wjesy blizko Marijanskich kupjel a to psched małej korczmu. Tam běchu někotři rěmjesłnicy so sešli a běchu swoje sapschahi psched korczmu stejo wostajili a wotmiwachu pschi dobrym piwje a winje a hišćece lipšej jědźi swoju „powołanišku" konferenzu. Jedyn z rěmjenkow mjeńšeje pódła wulkeju wukormjenieju swinjeczi hischeze mech małych kołbasow. Když jónu wón pschińdże a chcyše swojim kollegam někotre kołbaski na prahu nuts pschinjesć, dyrbješe wšitko jara mjerzace nahonicź. Mjes tym so běchu wjesełi bratrja nutska rjenje žiwi, pschekhapschi swinjeczi wonka mech a sejrachtaj wjsch 500 kołbasow sa krótki cžas. S dołhim mjeswozom dźěše rěmjk do korczmjeńki, hdyž so jemu jeho kollegojo jara wušmjachu. Pódła schkody mjeńšeje wón hischeze šmich pschecžerkjeć.

Přilopk.

* **Dźěćzi so spalichu.** W ludźazym twarjenju knjeńcho dwora w Meckernic pola Wróćkławja, w kotrymž nětkhe 20 dźěłaczerskich kwótkow bydlesche, wudyri woheń. W hornim połthódźe doma pschebywachu schtyri dźěćzi, z kotrychž so dwě, hólz a holza spalichtej, dokelž wohnjowi woborniży kura a sanitunjenych durjow dla, je i cžakom wukhowacz njemóžachu. Woheń su najskerje dźěćzi z njekedźbliwosću samischkrile.

* **Sadźewany nadpad na jeleśniśi cžah.** Na małej jeleśnizy z Bollenstedta do Buchholza njedaloko Hamburga położi 16letny pachał traunu prěti pschez kolije. Lokomotiwnik so na sadźewć z cžakom dohlada a cžah sastaji. Njeknicžomnika su wuzsedźili, wón je so swojeho njeskutka wusnał.

* **Wulki woheń.** W Rothemannje w Fuldaskim wokrjesu w nowonatwarjenej hrožni woheń wudyri. Pschi žnjinym wětrje pak so woheń ruče na žuboše twarjenja wuspěschetře. Wo wšu pak je wodu hubjenje slejeschce. Wohnjowa wobora tohodla šwopředka wjele wuczinicź njemóžeschce. Woheń pschewobrozći do ponjela schtyri hrožnje a tři domite.

* **Syna w Schwejdźku.** Po zyłej Schwejdźkej maju wjedro łaź w synje. W Slaanje naidźe so telko śneha, so su wschitke pola hłuboko je śnehom pschikryte. Bottnisce morje je pschez hłubsche i lodom pocžehnjene.

* **Cžorne jětra w Norwegiji.** Posledńe dny stej w Oślowje we hłownym měsće Norwegijeje dwě wosobje na cžorne jětra sthorieć. Sthorjenaj staj jedyn inżeńer a jeho manźelska, kotrajž staj so hatle njedawno s puczowanja z Połodnischeje Franzowskeje wrócźiłej.

* **Syntne śmjerśći w Zayanśtej.** Po powěsćach z japanskeho hłowneho města Totia su śmjerśći žadźenja marnischnjowych schtomow (Maulbeerbäume) z najwjetschego dźěła śnicžiże. Schkodu wobliczeja na 20 milijonow hriwnow.

* **Jaty w něschtnischej drasce.** Jateho, tiž běsche je jastwa w Missouri w połnóžnej Ameriży cžeknył, mósachu na njewjedźenje waschnje sasa sajcź. Wón běsche so jako měschnik pschewobleka a bě so jako tajki sasa do jastwa wrócźił, so by jateho, tiž běsche jemu pschi cžeknju pomhał, też wušmwobodźił. To pak so jemu njeporadźi.

Najnowiše z cyłeho swěta.

— **Schtrowa powětrjowa wo wjedrje za jutrje sobotu:** Wóle pomročene, wuhladny na dešćerje.

Srjedźu popołdnju je w Drježdźanach njesnaty muž je žamomordaćkim wotpohładom i Marijineho mosta do Łoka skočił a so w żołnach zhubił.

*

Hdyž žrjedu wječor šamkar Jenčź se Freiberga se motorskim kołom, na kotrymž hišćeze druha wobora je-dješe, pisches żeleśniśi pschekhód jědźeše, jeho lokomotiwa jeneho cžaha shrabny. Jenčź so cžežko skani a je w Freibergskej zhorownji na poczerpjene rany wumrjeł. Jeho pschewodźer je hebi jenož wobliczo wobschkodźił.

*

Major Herold Geiger, kommandant leczišcza we Aerdenu, (w połnóžnej Ameriży) je je swojim lětadłom padnył. Lětadło je leczišcu japał, tak so je Geiger spali. Sa cžas swětoweje wójny bě Geiger i wojerskim attaschejom Sjednoczenych statow w Barlinje.

*

Połskeho połskeho sastojnika Keßlera z Königshütte w Hornjej Schlesyskej, kotrež je 1½ milijona złotych pschekschiwiwschi do Němskeje cżeknył, su w Schlierseeu w Hornjej Bayerskej sajeli. Pschi nim 400 000 złotych namatachu. 350 000 złotych bě won wešternu Cišlikej na thowanje dał a 400 000 złotych w jenej Frankfurtskej banzy załožił.

*

W Parišu je połnowobsadźenu automobil do wola dróhoweje żeleśniże sawadźił. Tři wozowu w automobilu so sarasychu, tři druhe so cžežko iranichu.

*

Missippiowa woda je po pschedrěczu haczenjow pola Athavalaye wo tři zentimetry spadła. Město New-Orleans maja tehodła sa wulkowane. W Melvillu su cžornuchojo so tepili, sto druhich cžornuchow je so shubiło.

Swójbne powěsće.

Semrěli: Johanna Taffelowa wobj. Zimmermannez w Budyšinje, 77 l. — Hilža Margareta Kadochowa w Hródku, 24 l.

Towarstwowski powěstnik.

Budyšin. Na 25lětny załoženski swjedźeń serbskeho tow. „Jednoty" njedźelu, 22. meje, w „Měšćanskej zahrodze" so wšitcy lubi Serbja wutrobnje přeprošuja. Pop. w 2 hodź. budźe mejski nyšpor (w 1 hodź. žadyn nyšpor njebudźe). Potom je přiležnosć, sobu „Serbski muzej" wobhladać. Swjedźeński čah njebudźe. Za to pak budźe porjad zhromadźizny (1/4 hodź.) jara bohaty.

Budyšin. „Swoboda" wuhotuje sebi 21. meje wječor w seminarje jednory swjedźeń 50lětneho wobstaća towarstwa.

Bukecy. Jednota Sokoł zwučuje kóždu sobotu wječor z dypkom we 8 hodź. Młodźi Serbja, sokolwanje je strowe, tohodla dyrbjał kóždy w Sokole być! Načolnik.

Drježdźany. Wšitcy katolscy Serbja w **Drježdźanach** a we wokolinje přeprošuja so na serbsku Božu službu njedźelu, 22. meje, w kapali w Taschenberg-Palais na hasy Taschenberg 3. Spowědź je w 7 hodź, Boża mša we 8 hodź. Bohate wobdźělenje so wočakuje.

Drježdźany. Serb. tow. „Čornoból" zmeje sobotu, 21. meje, wječor we 8 hodź. swoju měsačnu zhromadźiznu pola našeho sobustawa k. G. Zmija na Christianskej drózy 22. Wjele mamy na dujowym porjedźe stejo, tohodla so wšitke sobustawy na tuto posedźenje přeprošuja. — Też druzy lubi Serbja w Drježdźanach a we wokolinje su nam wutrobnje witani. Předsydstwo.

Hornja Hórka. Serb. tow. „Łužica" wobdźěli so přichodnu njedźelu, 22. meje, na swjedźeń poswjećenja khorhoje „Podpjerańskeho towarstwa" w Lenjo. K tomu so naše towarstwo připołdnju 1/2 1 hodź. w Mnišonskej piwarni zhromadźi. — Wječor we 6 h. so naše tow. „Łužica" zaso w tutej piwarni zhromadźi. Wšě spěwarki, spěwarjo a hrajerjo njech cyle wěsće přińdu. Naši knjeża dowěrnicy njech sobustawy na to kedźbne cžinja. Wo bohaty wopyt prosy předsydstwo.

Kedźbu! Nawječorny wokrjes „Sokoła" (Khrošcicy, Njebjelčicy, Pančicy a Wotrow) zmeje wutoru (24. V.) wječor we wosmich w Khrošcicach zhromadne zwučowanje a po nim je zhromadźizna pola starosty Franca Natuša z małym přeskapjenjom. Kóždy dyrbi přińć. Wokrjesny načolnik.

Kulow. „Jedn. Sokoł" zmeje přich. njedźelu, 22. meje, swój nałětni swjedźeń ze žortnym programom a wjesołej rejku. Wšěch lubych Serbow z blizka a daloka nanajwutrobnišo přeprošuje předs.

Kurzus nowych serbskich rejow započnje so sobotu, **21. meje,** wječ. z dypkom 8 h. w Serb. Domje. Nawjednik: knjez direktaŕ Bjarn. Krawc.

Róžant. Kedźbu! „Tow. kat. serb. młodźencow" wobdźěli so na jubileju Budyskeje „Jednoty" přichodnu njedźelu. Pojědźemy z dypkom 1/1 hodź. z Róžanta a 3/4 1 hodź. z Ralbic z čežitym awtom. Mamy hišće někotre městna swobodne, tuž je składnosć k sobujědźenju.

Wulki Cisk. „Jedn. Sokoł" wuhotuje njedźelu, 22. V., wječor 20 hodź. swój nałětny swjedźeń z dźiwadłom a žortnym předstajenjom. Započatk we 8 abo 20 hodź. Wšěch Serbow z blizka a z daloka wutrobnje přeprošuje předsydstwo.

Zwjazk Serb. Rat. Dorosta. Naš lětuši zjězd wotměje so 29. meje w Baćonju. Popołdnju 1/4 hodź. je generalna zhromadźizna z přednoškami; wječor 1/8 hodź. je zabawny dźeń w towarstwni. Winowatosć kóždeho sobustawa je, zo so na generalnej zhromadźiznje wobdźěli, wosebje też naše knježny a starši a wšitcy młodźi serbscy ratarjo. Wšitcy su nam wutrobnje witani. Předsydstwo.

Zwjazk serb. spěwańskich towarstwow. Sobotu, 21. meje, popołdnju z dypkom w 4 hodź. je hłowne posedźenje w „Běłym Konju".

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku Marko Smoler w Budyšinje. — Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Dučmanc w Budyšinje. — Za hospodarski dźěl: Arnošt Bart w Brězcy. — Za nawěšćki: G. Janak w Budyšinje.

Moje směšnje tunje poskićenje za swjatki!

Najtuńše płaćiznu! Najwjet. wubjerk!

Přiwóznate dobre kwalkosće.

Solidny woblek na hasu 33.-, 29.-, 21.00

elegantny lětny woblek 68.-, 59.-, 45.-, 39.00

Jara nowočasny sportski woblek 63.-, 45.-, 39.-, 27.00

nabrjožne wobleki krom, 3 dźěłb. 26.30

sportske kholowy 18.-, 15.-, 12.-, 9.-, 7.50, 5.30

kholowy k tenisbraću 21.-, 17.-, 15., 12.50

klobuki, čapki, zwjerśne košle a wjazaki

we wulkim wubjerku / po znatych tunich płaćiznach.

Hugo Pachaly

w Budyšinje.

Staroznaty a solidny wobkhod.

Vogtländske Madrašske wumělske **gardiny** story, etaminy, kromki, tkaniny za vitraže kupujeće jara tunjo pola **K. Erler** w Budyšinje, na Žitn. wikach 11, map. hosć. „Złota Hwězda". Ręču serbski

---

Pytam k 1. junijej přistojnu **młodu holcu** kotraž je šulu wukhodźiła, jako pomocnicu hospozy. Němsku ręč njetrjeba wobkněžić. Poskićenja na: **J. Schindler w Drježdźanach** — Weisser Hirsch, Neu Bühlauerstr. 5,II

Pytam k 1. junijej **spušć. pohonča** na kubło cyle blizko Budyšina. Wšo bliše zhonić we wudaw. „Serbskich Nowin"

Wysokosućelna, čehnita **kruwa** je na předań w **Hórkach čo. 11** pola Worklec.

Kože

wšěch druzin

kupujetaj stajnje po najwyšših dnjowych płaćiznach

Kießling & Erdenberger

na Zwonk. Lawskej hasy čo. 54

Sobotu w hosćenu „Polmerśanka"

Wysokosućelna **kruwa** blizko k čeleću, je na předań w **Bukowu čo 14.**

Wot 20. meje hač do 4. junija

wupředawanje

zbytkow wołmjanych a drobnych tworow wot Štrympy.

wjele nižše płaćiznow. Přijmjemy za šwalče a rozmołowarjow.

Waš wužitk

leži w nakupowanju!

Ze samsneje zhotowjerńnje na

wotpłaćowanje

po

předawanskich płaćiznach

wobleki

nowočasne formy, dobre dźěło

sportske wobleki

z jěchařskeho korda a Manchestra,

sportske kholowy, njepřemokawe kabaty, kholowy wšěch druzin

kosmičkate a gumijowe mantle, fabrikaty prěnich firmow!

Małe napłaćowanje!

Nizke wotpłaćowanje!

w Budyšinje, na Mjas. wikach 11

při Pětrskej cyrkwi

we wobkhodźe Štrympy.



Hotel „Běły Kóń"

mějićel: Curt Lange

telefon čo. 3413

Najwjetša a najrjeńša jědźerńja w Budyšinje

Tunje małe a wulke wobjedy

Najwobšěrniši wubjerk za wječerje

Wšědnje wumělski koncert

Njedźelu wot 1/412 hodźin dopoldnja

snědański koncert

Točenje Budyšskeho wosebiteho piwa, Radebergskeho a St. Beno piwa

Wupřahowanje / garaže za awta / rumnosće za zhromadźizny / swjedźeńska sala

---

Mudry muž kupuje pola wěcywustojneho

njedosćěžne, lohkoběžace a elegantne

Dürkopp-Ringlager jězdne koła

z Cord wobrubćenj / tunjo pola mechanikarja

M. Böhma w Budyšinje, na Žitn. wik. 26

Wšitke wupor. eđenja a narunanja!

Domjace jehnjata

ma na předań

měšnju w Krakecach.

Składnostna kup!

Zonace žadne koło, z ruk. wopismom, jenoź pruhu jězdźene za 60 hr. na předań. Max Seifert w Budyš. na Kamjentn. hasy 29

Kedźbu! Kedźbu!

Kajkostne kofeje

punt po 2,60 hr., je-li punt za 3,60 hr. kupiće, dostanjeće 1/2 pt. cokora darmo!

Krahl w Budyšinje

na Serbskich hrjebjach 14

Wuporjedźenje wobuća

solidnje a tunjo w najkrótšim času.

z ruku šite

z drjewowymi hozdźikami

Ago (bjez šowa a hozdźika)

Crepe-gumijowe póduše

so na wšě črije přišija

Heinrich Mohr

w Budyšinje, na Žitn. wikach

Trjebane mužace a žoniace **koła** ma tunjo na předań Budyšan awtowy a kolesowy dom **Paul Prelbisch w Budyšinje** na Zwonkown. Lawskej hasy 17

Hypotheken-Darlehen

Chceće-li někaku leżomnosć abo wobkhod kupić abo předać, tak wobroćće so na mnje; stajnje wšitko spěšnje wobstaram. Ręču serbski! **Max Wenzel w Budyšinje**, na Hornčerskoj hasy 11

Trjebaće hypotheku?

Chceće-li někaku leżomnosć abo wobkhod kupić abo předać, tak wobroćće so na mnje; stajnje wšitko spěšnje wobstaram. Ręču serbski! **Max Wenzel w Budyšinje**, na Hornčerskoj hasy 11

Nawoženje a njewěsty

Přijmjemy nakupowanje matracow, nakładnych zešikow, sofow, chaiselonow. ◆ Matracy z nakładnymi zešikami, 35 hr., plyšowy sofa 120 hr., chaiselon 40 hr. ◆ Stajne sklad po wšěch płaćiznach. ◆ Prošu wo wobhladanje mojeho składa. ◆ Jeli so z hotowymi pjenjezami płaći, 5 % rabatk. ◆ Předźěłanja přijimja po najnižšim wobličenju.

Paul Böhmer w Lichanju

fabrikacija patentowych matrocow a pozstrow. mjechow

Telefon: Hućina 58 pola Kluksa

Składnostna kup!

Dobry, hižo 4 lěta stary, **kónik** (hnydy) je na předań. Dowěra 3, Budyšin.

Kedźbu! Kedźbu!

Kajkostne kofeje

punt po 2,60 hr., je-li punt za 3,60 hr. kupiće, dostanjeće 1/2 pt. cokora darmo!

Krahl w Budyšinje

na Serbskich hrjebjach 14

Dla małe rumy

ma nowy **sofa** rjanu formu, za 85 hr. na předań

Zernik w Budyšinje

na Lubijskej dróze 17.

Nowy dutrobas

trjeb. hólč. jězd. koło, 2 1/2 P.S. motorske koło

ma tunjo na předań

Jan Schiebak

w Budyšinje na Mučakowskej dróze 4.

Emajlowane twory / zaćynkow. twory

naprawy do mlokarńow, kwasne dary,

kaž tež wšu **hospodarsku naprawu** w najbohatšim wubjerku, wšo **dobre a tunje** ma

Felix Münch w Budyšinje

klampnarski mištr / na Žitnej hasy 8

Hosćenc w Lejnje

njedźelu 22. meje 1927

wulke lětne zawjeselenje

z koncertom w zahrodźe,

třělenje do worjoła wo myto, kehele kulenje wo myto, třělenje do tarče wo myto. Za dźěći wulke zawjeselenja. Započatk pop. w 3 hodź.

Přećelnje přeprošuje

Pětr Noak a mandźelska.

Kaślomy lětny barchent 60 pj.

wšelakich mustrow, rjany běły, ... m 6 , muslinowe, cefirowe a druhe lětne bluzy ma stajnje zešite

A. Kasper * Burglehn 11

A. Pilopp **w Budyšinje**

Sprawne serbske posłužowanje!

Kulturwehr

njech sebi kóždy w „Serb. knihańni" w Budyšinje skaza Wukhadźa měsačnje a płaći štwórćlětnje 2,50 hr.

Dary k firmowanju

z kotrymiž móžeće zwjeselić!

Mužace časniki, časnikowe rjećazy, narućne časniki, wudebjeńki, nože, widlički a łžicy, sléborne pačercy

kupujeće tunjo pola

Johannes Redl w Kamjencu

wobkhod časnikow a złotych tworow na Knježeskej hasy 4 :: při Mjasowych halach

---

„Sokolske Listy"

Časopis Serbskeho Sokolstwa

njech sebi kóždy w „Serbskej knihańni" w Budyšinje skaza. Wukhadźeja měsačnje a płaća na lěto za sobuskrjwy 1.00 hr., za druh. 2.50 hr., do wukraja 3.00 hr.

W stanu na Třěšnizy

nabožne přednoški

wot **předa. A. Grässle.**

Sobotu,	21. meje	wječor	we 8 hodź.	ćěpjene wulroby
njedźelu,	22. meje	dop.	w 9 hodź.	spodźiwny podawk
„	22. „	pop.	w 5 hodź.	smertne pohrabjanje
„	22. „	wječ.	we 8 hodź.	strašny wotpočink
póndźelu,	23. meje	wječ.	we 8 hodź.	k wobdźiwanju hodny paduch
wutoru	24. „	„	we 8 hodź.	najwjetša škoda
srjedu,	25. „	„	we 8 hodź.	krewćerwjene hrěšnik
štwórtk,	26. „	„	we 8 hodź.	To, štož člowjek. rady činja
pjatk,	27. „	„	we 8 hodź.	wuspěšne dźěło za tebje

Poskićam:

ćelace mjaso	punt **1.20** hr.
swinjace mjaso	punt **0.80—1.00** hr.
zmjerznjene mjaso . .	punt **0.80** hr.
howjaze mjaso	punt **1.00** hr.
mjasowu juchu	**10** pj.
hejdušnu a jatrowu kolbasu .	**10** pj.
ćeple kolbaski	**10—20** pj.
wšelaku kolbasu . .	**0.80—1.40** hr.

Ernst Polter w Budyšinje

rěznišk mištr, na Šulerskej hasy čo. 1 (Schülerstr. 1)

Wikowańnja z jězdnymi kolami Fuhrmann

w Budyšinje na Hornčerskej hasy 10

jězdne koła

šijac. mašiny

žim. mašiny

gramofony

z platami

Wěcywustojna wuporjedźerńja

Maćizny k pólstrowanju

Walter Voigt w Budyšinje

na Jerjowej hasy čo. 3 - na Jerjowej hasy čo. 3

Jodyga Espanola

Přijmjemy přebywanje za swójby při hudźbnej zabawje. Zetkańšćo za starych a młodych. Tunje a dobre nakupowańske žórło južnych a lićkowańskich winow za domjacnosć kaž za zasopředawarjow.

W Budyšinje, na Mjasowym torhošću čo. 7

Derje kupuje

štóž so na „Serbske Nowiny" powoła!

Naturska hojerka H. Freund

Magnetopathiju, radźićelka za homöopathiju, biochemiju, Iris-wuspyty

na Jägerskej dróze 51

3 mjeńšiny wot dwórnišća

Ręčne hodźiny: štwórtk, pjatk a sobotu.

Příloha k čisłu 117 **SERBSKE NOWINY** Pjatk, 20. meje 1927

Prašenje womłodźenja a lukutata.

Dr. med. W. Hołz.

Wyšoku starobu dozpěć a pichi tom młody wostać," to je žadosć žiwjenja! Schtó njeby rad mróčene pichał wješkole dny młodych lět, hdyž mócnosće starosty sacžuwa? S kajkimi nadźijemi žo swój cžas powěrčá pichija, so je so Winklemu profesorej Steinachej poradźiło, z pomocu małeje operacije wušmakowaje žórło młodosće saso z nowej mozu napjelnić.

Wot teho cžasa, so wěmy, so cžerstwosć a pružnosć cžeła zwisujetej je zasłami abo z tak mjenowanej snutskownej šetrezije, je žo wjele syntnikow je praschenjom womłodźenja saběrało. Jeni spytachu to pisches argenotherapiju snutskownje, druzy pisches operativne pschenješenje žałow strowych stworjenjow na khornh. Wotprawdźe wězwuznatosći pak wědźachu, so je młodosć hodźi jenoż na to waschnje prawje dołho wobthowacć, hdyž je žałsy wot sapoczałka dosć hladaja, so bychu tak žiwoje dźełło prawje dołho wukonjałe.

Strowe a zhmane wobthowacź pak móža so organy jenoż, hdyž so biologiske žiwjenske sakonje prawje wobkedźbuja. Hižo pched wjazy lětami je so z pospytami dopokazało, so nasche zwučenа zyroba cžeło bóle pocžesuje a je lóže pokłabi, hacž bóle rozlitinke jedže. Winu na tom pschižpěchu wobeshe mjaješ. Mjes tym pak su spóznali, so jedže z warjenjom na hódnosći pohubia, dokelž so jim sa žiwjenje trěbne vitaminy rubja. To je też hłowna wina, so wěste thorosće pschesu bóle pschiberaju a so ludźo sahe sestarja. Lěpše hacž warjene su potasłim žyre jedže, jabłuka, worjechi, selenina a połojte. Hdyž žyre jěmy, dostanje cžeło wjazy vitaminow a mineralskich želow, z cžimž so pschesahnemu rozpadej cžeła napschečo džełaš. Schtóž žyre jedže wuziwa, wostanje cželnje cžerstwischi a pružnischi a njestara ta tak sahe, kaž ludźo, kotrjž jenoż warjene jedźa.

S tym by po prawom pucź womłodźenju hižo namakany był, wobjebje potom, hdyž je z tutym sežiwjenjom dosć pschebywnanja na cžerstwym powětrje swjatane. Schtó z nas pak, kotrjž w cžestim powołanju stejimy, by na tajke idealne waschnje mohł žiwy być. Tohodla dyrbimy za druhimi puczemi pytacź, kotrež k zamóžnemu samérej wjedu.

Jedyn pucź by był tón, so z naschimi žiwjenskimi mozami prawje lutujemy, jich mało pschetrjebamy; potom pak wěso też to njenadźełamy, schtož druzy. To pak brje naš njeby spokojiło.

Druhi pucź by był tón, so po dokonjanym dźele nasche cžeło šwučujemy, so žebi snadź dwójzy wob kóto dźeśiche próżdniny popschejemy, w kotrychž žo dokładnje klukjemy. Tola też to kóždemu date njeje. Pytajo za tjeczim puczom pschindże nam žoožowny pschipad na pomoz.

Smaty indiski spytnik Racha-Maroka je šwěcžił, so elefanty a papagaje wěsty cžaš w lěcže jahodki jedźa, kotrež žo lukutatymjenuja. Daloko cžasto tute swěrjata pucžuja abo lěcža, so bychu jahodki, kotrež swjetscha w horach rostu, wužiwacź mohłe. Tutym jadham žo zyle wobeshe krej cžišcžaze mozy pschipišuja, kaž je žo to w połzednim cžasu też pschi pospytach na ludźoch wukopało.

Kaj je znate, dozpěja džiwje elefanty wjele wyschichu starobu hacž ſtudźene. To swišuje se tamnej spodźiwnej jahodku, pschi cžimž je wobeshe nadpadne, so też papagaje a župy (Geier), kotrež tohorunja jara wyšoku starobu dozpěja, tute jahodki jedźa.

S wědomostnymi wobkedźbowanjemi je žo dopokałało, so žu wschě stworjenja na naschim planece we pscherěźiy žydom krócź tak dołho žiwe, hacž cžasa k dorosćenju trjebaju. Szyka ma lic̆ba 7 we stwórbje wulku ważnosć. Law, kotryž tři lěta trjeba, prjedy hacž je połnje dorosł, dozpěje žydomtrócź tak wyšoku starobu, mjenujzy 21 lět. Kóń tohorunja. Pos trjeba 12—14 měžazow hacž k połnospkažnosći a dozpěje 8—9 lět. Elefant je 20—28 lět dorosćeny a dozpěje temu pschimérjenu starobu. Nunje tak ma žo se cžłowjekom, kotryž pschetanje tohorunja žrjedź 20. a 25. lěta rosć. Cžłowjek by potasłim dyrbjał 150 lět dozpěcź. To je bjes dwěla też natura tak cžinła, ale nascha kultura je z swojim wonacžnym waschnjom žiwjenja a sežiwjenja a je swojim brónjenjom na cžłowjeka w pscherěźku na 36 lět smjikła.

Dr. med. Kroschinki praji w swojich wobkedźbowanjach wo ſtutkowanju lukutaty, so wona wobeshe pschinošnje na žałsy ſtukluje, z cžimž žo splažne a z tym žiwjenske mozy strucža. Dale podpjera lukutata wotjedožcženi prozeš jatrow a žołdza. A to drje je jeho najwažnišcha kajkosć, pschetož cžłowjek móže žo jenoż womłodźicź, hdyž je žo najprjedy zyke cžeło dokładnje wotjedožcžiło. To je też hłowna pschicžina, so mějachu Steinachowe operazije tak mało wuspěcha, pschetož womłodźeni bórzy saso pschecžiwo sežiwjenskim sahadam po šwučenym waschnju hrěschachu. By-li Steinach se swojej womłodźenskej methodu sdobom cžišcženje a wotjedožcženje cžeła swjasał a sdobom ma prawe žiwjenje a sežiwjenje patientom dźerżał, samožce by potom se swojej methodu lěpše wuspěchi dopěł.

Wjeselelli so bychmy, hdyž by se sawjedženjom lukutaty naturšti pucź wuzłedźeny był, na kotrymž by so seklabjenju žiwjenskich mozow pola cžłowjekow mohło napschečo džełacź. Też trej a cžełco cžišcžazy žrédk bychmy witali, dokelž therapiji woprawdże hojazy žrédk tuteje druzinu hischcže pobrachuje. Wotjedožcži pak so cžeło, potom žiwjenske mozy znowa wotucza a cžłowjek womłodni. Pschesahne sestarjene pak je tak wotwobroczene.

Nadawš lékarjow budże, tutu nowu methodu wotjedožcženja a psches lukutaty na wichž możnosće pschepruhowacź a ju dale wutwaricź. Medizina a chemija šej dotal, schtož womłodźenje nastupa, saprajilej. Natura je nam, kaž so jda, saso raz prawy pucź pokasała. „Wróćo k naturje" sda so hyšći heslo a sameršnje naschoje doby. Jeli lukutata woprawdże to dopjelni, schtož wot njeje wočakujemy, potom njeby z tym jenoż praschenje womłodźenja rosrihane było, ale też zyłemu lékarjenju bychu so nowe możnoty wotewrile. —

Cyrkwinske powěsće.

S Budyšchina.

W Michalskej zyrkwi:

Njedźelu Rogate w Michalskej zyrkwi rano 1/8 hodź. Wože wotkasanje serbske (duch. Tischer), dop. 1/9 hodź. serbska Boża słužba a w 10 hodź. rosrjeczenje z młodźinu (duch. Kapler). Sběrka za žiwjate mišijónstwo.

Wutoru pop. w 3 hodź. žónske towarstwo we Wuriach pola Rostokez.

Semrěli: 12. 5. Elsrieda, Jana Gusty Kopty, dźełacerja Pod hrodom mandź. dźowka, 9 hodźinow stara. — 15. 5. Arnoschť Gusta Kalauch, fabrikař w Němšcach, 56¼ lět.

Krajnozyrkwinske shromadźenstwo w Budyšchinje na Rózowej haju 31.

Njedźelu popoldnju: Wobdźelenje na shromadźenstwowej konferenzy w Běłej Horje. Sapoczatk w 3 hodź. Rěcžnizy su knjeza: Duchownoj primarius Fröhlich, knjeżeſtwowy rada Rysek a shromadźenstwowy wotkładař Zimmermann. Tefft Mat. 5, 1—12. („Reichsſteder") Budyšchinjeseć. Njedźelu wjecžor we 8 hodź. na Rózowej haju 31 rosprawa wo hłownej konferenzy w Kamjenizy. —

Schtwórk, (na Wože ſtpicże) pop. w 3 hodź. je „Kichesčanski lěsny šwjedźeń" w Kwětkowym Dole pola Hornjeje Hórki (pschi dešchežojtym wjedrje w Hänselez hoicženzu w Hornjej Hózzy: Rěcžnizy knjeza: Farař Paul z Budyšchina, farař Bórz z Budeskez a druzy (posawnistke pschednoschki, chórowe šwžuw atd.).

Knjes shromadźenstwowy wotkładař Kschižan šmije biblisle hodźiny pondźelu w Kumwakdże wutoru we Bukezach, štrjedu w Semizach, schtwórk popoldnju w Kwětkowym Dole, wjecžor w Rodezach a pjatk we Luſku.

S Wuhošchinka.

Njedźelu Rogate žo rano we 8 hodź. serbske prědowanje cžita.

Wože ſtpicże budże dop. 3/4 11 hodź. serbska Boža słužba (farař Handrick-Porschiski).

Semrěli pisches njeswože Jan August Schołta, wobkedźeř khéže w Budyšchinku, 40 l. 10 měš. 19 dnjow.

S Barta.

Njedźelu Rogate žo rano we 8 hodź. serbske a dop. 1/2 10 hodź. němske prědowanje cžita.

— Wože ſtpicże rano we 8 hodź. serbske a dop. 1/2 10 hodź. němske prědowanje ((farař m. Rěda z Budyšchina).

S Bukez.

Njedźelu Rogate rano 1/2 7 hodź. serbska spowědź, we 8 hodź. serbska a dop. 1/2 10 hodź. němska Boža słužba. Sběrka za swonkowne mišijónstwo.

Wože ſtpicże rano 1/2 7 hodź. němska spowědź, we 8 hodź. němska a dop. 1/2 10 hodź. serbska Boža słužba.

Wumrěli: Marja Theresia swud. Micžafowa rodź. Albertez, žiwnoscžerka w Radhlowje, 55 l. 10 m. 22 dn. stara. — Jan Arnoschť Noak, wumjeńkař w Mjeschjach, 70 l. 1 m. 6 dn. stare. — Gustav Běła, žiwnoscžer we Rodezach, 46 l. 11 m. 16 dn.

S Hodźija.

Njedźelu Rogate šmije farař Voigt rano w 7 hodź. serbšku spowědź, we 8 hodź. serbske a dop. 1/2 10 hodź. němske kemschenje. Sběrka za mišijónstwo mjes pohanami. Dop. w 11 hodź. je Boža słužba za dźěći a pop. w 2 hodź. rosrjeczenje je žónstej młodźinu.

Wutoru 1/2 hodź. wulki žónske towarstwo do Kamjenza na horu je statnym autom pisches Janezy a Pscžecžy.

Wože ſtpicże šmije farař Voigt rano w 7 hodź. serbšku spowědź a we 8 hodź. serbske a 1/2 10 hodź. němske kemschenje.

S Hornjeho Wujezda.

Njedźelu Rogate je rano w 7 hodź. němska spowědź, we 8 hodź. němske kemschenje a dop. 1/2 10 hodź. kemschenje za dźěći (farař Hila ze Palowa).

Wože ſtpicże je rano w 7 hodź. němska spowědź, we 8 hodź. němske prědowanje a dop. 1/2 10 hodź. rosrjeczenje z konfirmérowanej młodźinu (farař na wotp. Mehnert w Njeswačidle).

S Duczinu.

Njedźelu Rogate rano we 8 hodź. serbska a dop. 1/2 10 hodź. němska Boža słužba. Sběrka za swonk. mišijónstwo.

S Drodźischcza.

Njedźelu Rogate rano we 8 hodź. serbska a dop. 3/4 10 hodź. němska Boža słužba, 3/4 11 hodź. dźěćelskemschenje.

Wože ſtpicże rano w 7 hodź. němšti hamt, we 8 hodź. němska Boža słužba, 1/2 10 hodź. rosrjeczenje.

S Khmaczicz.

Njedźelu Rogate rano we 8 hodź. serbske a dop. 1/2 10 hodź. němske kemschenje. Sběrka za mišijónstwo mjes pohanami. Pop. w 2 hodź. zyrkw. rosrjeczenje z konfirmérowanej młodźinu.

Wože ſtpicże rano we 8 hodź. serbske a dop. 1/2 10 hodź. němske kemschenje.

S Klukscha.

Njedźelu Rogate rano w 7 hodź. serbska spowědź, z Božim wotkasanjom, we 8 hodź. serbske a dop. 1/2 10

Na dalokich pucach.

K. B. Sěca w Sowrjecach.

17] (Pokračowanje.)

Stupachmoj na horu horje, kaž derje a hubjenje to dźěše; kruch rjaneho šmrěčkoweho lěsa překročiwši widźachmoj před sobu wulke hórske łuki, z boka nich pod wulkimi bukami a lipami rjenje z drjewa natwarjene khěže: domske, hródź a bróžeń. Jowle w dalokej samotnosći, mohł rjec w stronu swěta a jeho wjesela bydlić, to za kóždeho było njeby; ale tu čerstwy lud wotrosše, strowy na cžele a duši, kiž njekhablacy steji kaž jeho hory. Mužojo tam na łukach syno syčechu; trawa njebě wysoka ale dobra, a poprawom bě tam wjele wjacy zelow hač trawy, wšelke zela, kiž hišće ženje widźałoj njeběchmoj, ale bohužel bě jich najwjacy hižom překčótych a na pół suchich. Połojca łukow bě ze žerdźemi zahrodźene pastwišco, a skot tam khodźeše, rjane šere kruwy na kusich nohach. Přez pastwu sčežka wjedźeše, we wobhrodźenju pak žanych durčkow njebě, ale přez nje bě mały drjewjany skhodźik připrawjeny, pučowarjo mózachu jón překročić, skót pak nic. Hora poča nahliša być, a město łukow bě wšudźom lěs, na jenym městnje běchu jón popuščeli, nowy pak zabyli sadźeć. Tak starosćiwje so z čežka hdže lěsy plahuja a haja kaž pola nas. Tuž bě přiroda sama wusywała a po swojim zdaću a wašnju nowu młodźinu zahajiła; kerki bě tam nasadźała a wšelake zela, wosebje pak wjele kwětkow, tuž tam wšo hač na najrjeńšo kčéješe; z blakami so wšo žołčéše ze stupničkami (Fisenhut). Tu dlěji čas wostachmoj, dokelž sej prajachmoj, zo tola zahrodka podarmo tak rjana njeje, ale zo je ju stworićel za wjesele a ceživjenje swojich najmjeńšich pomocnikow tajku wuhotował. A tak to bě; mjetelow, čmjelow a wšeho druheho kříđlateho skotu bě tu na wuběrk. Towaríš za kwětkami hladaše, ja pak lojach čmjely, družinu, kiž w runinje njeléta. Potom počachmoj kamjenje wobroćeć a namakachmoj pod nimi wjele šćurow abo škorpionow, to su waki, kiž pola nas njeznajemy, a hač su lubi čitarjo hdy žanoho widźeli, to so praša, słyšeli drje pak sće, zo su jědojte. Šćur je na małeho raka podobny, ma też prědku dwě šćipalcy, je pak bóle splacnjeny; zady ma dołhu ćeńku na lěwo zhibnjenu wopuš, na kónci ze wótrym kałakom, kiž na twjerdym puchertku sedźi; tón je z jědom napjelnjeny. Běchmoj hižom w Krasu tajku hroznu waku pod kamjenjom wućahnyłoj, a korćmař w Matarunje bě namaj zle skutki wo njej powědał. Přimnješ-li šćura abo dótknješ-li so jeho jenož, rozlnčewa so a pjerje z wopuša. Kohož potom z kałakom trjechi, zajědojći so, druhdy tak strašnje, zo na to wumrě. Z namaj wězo ničo wupjec njemóžachu, přimnychmoj je ze żeleznymi ščipałčkami (Pinzette) a smějachmoj so jim, hdyž ze zlobami ze wopušu pjerjechu. Druhe pod kamjenjemi skhowane wjesele běchu wuhločorne molože (Salamander), wódne ješčerjey, mjeńše hač te, kiž so druhdy na słónčku wohrjewać widźimy. Kak móže rozumny človjek na tajkim njeswarnym skoće swoje wjesele měć, to so wam ćežko rozjasni; přirodospytnik pak ničo „njeswarne" njewidźi, ale zraduje so na kóždym skoćatku, dokelž je jemu też najwohidniše zwěrjatko Boże stworjeńćko. Wjesela, kiž nam přiroda poskića, žeńje mazane njejsu. — Tajkich mološow je pola nas w hatach a łužach dosć, njejsu pak tak wuhločorne a maja ćerwjany abo žołty brjuch, čornym brjuchom su wone jenož w młodźnišich krajach.

Kročachmoj dale na sčežcy polnej kamjenjow, to pak běchmoj nětk zwučenaj, a też druha wobćežnosć, hrozne wjedro, kiž nadobo za namaj přićahny, njebě namaj ničo nowe. Dešć so njeudźeše, ale liješe, kaž so to na horach słuša. Předešćnik wočiniwši so pod wulki šmrěk stupichmoj, to khwilku pomhaše; ale bórzy ze štomow krjepjele padachu kaž pjasće, te přez płat bijachu, zo namaj jenož tak mjez woči plnskaše; tuž swarjo dale čampachmoj. Na zbože bórzy při sčežcy móléku drjewjanu khežku wuhladachmoj, tu běchu sej tam lěsni dźěłaćerjo za přenocowanje abo dešća dla natwarjeli. A to bě dźiwna budka, njeměješe mjenujcy žanych duri, ale w jenej sćěnje bě nběhdźe metr wysoko šeroka štyrirózkna dźěra; mój jedyn druhemu nutř pomhachmoj a běchmoj nětko pod suchim. Rozhladowanja tu wjele njebě, bě próżdny a ćmowy kut, tuž tež njepytnjechmoj, zo běchu tam też druzy wobydlerjo. Tykach moje čmjely a druhe waki na jehły a kurjach při tom tak, zo tammym poča styskno być, tuž wulětachu z woknom won. Tak hubjeny pak tola bohinski tobak njebě. Běchu to wulke nócne mjetele, kiž běchu so tu wodnjo skowałe; mje hišće dźensa mjerze, zo su mi ćekłe. W khležcy smój nimale hodźinu stałoj, přetož synyć so njemóžachmoj; tuž mam tu khwilu přispomnić, zo sym na Črna prst wjele rjanych mjetelow widźał, mjez nimi też wjele požadaneho „Apollo", wulkeho krasneho mjetla, kiž wodnjo léta. Tych bě pridy też w šlezyskich horach dosć, ale nahrabni a njerozumni łojerjo su je dočista wukorjenjeli. Bych-li był někajke dwaceći lět młódši, hnydom bych zaso na Črna prst šoł a so w hórskej korćmje, do kotrejež bórzy přińdźemy, na někotre njedźele zasydlił a wodnjo a w nocy pytał a łojił; tam hy so próca płaćiła.

(Pokračowanje sćěhuje.)

hodź. němske kemschenje, ¾11 hodź. dźěćelkemschenje. — Pop. w 3 hodź. towarstwo młodych hołzow na farje. — Sćerka sa swonkowne mišijoństwo.

Pokhowani: Hana Gustla rodź. Bajerez, mandlerska Jurja Arnoschta Granicha, kowalskeho mischtra w Klušicach, 69 l. 23 dn. stara. — Hana Khmsta rodźena Kuschkez, sawostajena wudowa Jana Wicžasa, wumjelcarja w Klušicach, 74 l. 11 m. 23 dn. stara. — Emil Pawoł Krygaŕ, wjednik tworje w Nowej Wsy, 41 l. 11 m. a 17 dn. stara.

Božе spiċe rano we 8 hodź. serbske a dop. ½10 hodź. němske kemschenje. Pop. w 2 hodź. zyrkw. rozrěċowanje a konfirmowanej młodźinu.

S Lubuje.

Njedźelu Rogate rano we 8 hodź. serbska a dop. ½10 hodź. němska Boża słužba. Sćerka za swonkowne mišijoństwo. Dop. ½11 hodź. dźěćelkemschenje.

S Kotez.

Njedźelu Rogate je rano we 8 hodź. serbske kemschenje s čitanjom prědowanja (wošadny kantor), dop. ½10 hodź. je němske prědowanje, w 11 hodź. nješpor za młodźinu a w 2 hodź. khschenja.

S Matešec.

Njedźelu Rogate rano w 7 hodź. serbska Boża słužba, we 8 serbske a dop. ½10 hodź. němske kemschenje. — Sćerka za mišijoństwo mjes pohanami.

S Minakale.

Njedźelu Rogate rano w 7 hodź. serbska spowědź, we 8 hodź. serbske a dop. ½10 hodź. němske kemschenje. — Pop. w 2 hodź. wosrěċowanje s młodźinu. Sćerka za mišijoństwo mjes pohanami.

Božе spiċe rano we 8 hodź. serbske a dop. ½10 hodź. němske kemschenje. Popołdnju ¼4 hodź. w Pšowjanskej schuli serbska nutrnosć a spowědź.

S Njeswaċidła.

Njedźelu Rogate w 7 hodź. serbska spowědź, we 8 hodź. serbska a dop. ½10 hodź. němska Boża słužba. — Sćerka za mišijoństwo mjes pohanami. — Pop. we 2 hodź. Boża słužba za dźěći. — Pop. ¼4 hodź. towarstwo młodych hołzow a holzow: čitanska pruha.

Božе spiċe rano we 7 hodź. serbska spowědź, we 8 hodź. serbska, dop. ½10 hodź. němska Boża słužba. Pop. w 3 hodź. němske a w 4 hodź. serbske kemschenje we Sarječu.

S Nošarcy.

Njedźelu Rogate rano we 8 hodź. němska a dop. ½10 hodź. serbska Boża słužba.

Božе spiċe rano we 8 hodź. serbska Boża słužba, dop. ½10 hodź. němska Boża słužba. Sćerka za swonkowne mišijoństwo.

S Porschiz.

Njedźelu Rogate budźe rano we 7 hodź serbska spowědź, we 8 hodź. serbska a dop. ½10 hodź. němska Boża słužba. Sćerka za Litsčanske mišijoństwo. Pop. ½2 hodź. rozrěċowanje s młodźinu, ½2 hodź. dźěćelkemschenje we Boschczach.

Butowu wječor rozwuczowanje posaunistow.

Božе spiċe rano we 8 hodź. serbska a dop. ½10 hodź. němska Boża słužba, pop. ½3 hodź. evang. towarstwo młodych hołzow na far. (hłowna pruha); wuńdź ev. tow. młodych muzyskich, tryschinmy so w 2 hodź. w Nowych Porschizach.

S Nalezy.

Njedźelu Rogate je dop. w 9 hodź. serbske prědowanje a čita. Pop. w 4 hodź. je serbske prědowanje a spowědź a kemschenje za dźěći w schuli w Schezeńzu.

Se Stsepoho.

Njedźelu Rogate serbska spowědź a Boże wotkasanje rano we 8 hodź., serbska Boża słužba dop. w 9 hodź., němska dop. ¾11 hodź. Sćerka za zyrkw. hajenje młodźiny.

S Wóspork.

Njedźelu Rogate je rano we 8 hodź. prědowanje (farar Kanig z Kotez). Wječor we 8 hodź. je na farje evang. towarstwo młodźenzow a muzow.

Hospodarski rozhlad.

Pjatk 20. meje 1927.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,216	100 pólsk. markow	47,05
jendźelski punt	20,467	100 čěskosł. krónow	12,491
100 šwajc. frankow	81,075	100 franc. frankow	16,50

Berlinska burša bě wječera sajo jara zjitša. W běhu dnja so wšitke zesyplnjenje pokasa, ale bórzy sajo popuschesći. Mérny bě też wobrot na wikach z rentowymi a dołžnymi lisćinami.

Produktowe wiki mjachu wječera sajo bóle krucelischi ras, wosebje za posdźišće termije. Pschiċina skruczenja su twarkrajne wiki. Žito na hmydomne pschepodacže wjchak šiwaje płaciśiny njepscheměnjeni. Wuhladny na žně w Kanadže su hacž dotal mjenje spokojace, w Rulkej pak jara dobre. W Rumunskej su z nalċinim wušmywom jara wróżo. Wječera płaciješe zentnar

w Lubiju:
pschenizy 13,60—14,75 hr., rožki 12,75 hr.
hacž 13,50 hr., jeczmjenja nalžnjejscho 11,75—13,25 hr., wowsa 12—12,75 hr.

w Berlinje:
pschenizy 14,55—14,75 hr., rožki 13,45 hr.
hacž 13,75 hr., jeczmjenja nalžnjejscho 11,50—13,10 hr., wowsa 11,85 hr. hacž 12,15 hr.,

w termińowym witowanju:
za meju: pschenizy 14,95 hr., rožki 13,92½ hr., wowsa 12,42½—12,45 hr.,
za julij: pschenizy 15,02½—15 hr., rožki 13,92½ hr., wowsa 12 hr.,
za september: pschenizy 13,75¾ hr., rožki 11,82½ hr., wowsa 10,35 hr.

Nětotre płaciśiny Drježdźańskich witkow (Marktpalten).

Wječera frjedu płacžachu košlata 90—100 pj. po kupce, karnikle 1—1,20 pj., libjata 2—5 hr., mlode kacžki 1,50—2,50 hr., huńzy sarśane 2—2,20 hr., trutny pak 1,50—1,60 hr., bažanty (khapony) 4—5,50 hr., kacžki 2,20 hriwnow hacž 2,50 hr., sare kury 1,30—1,60 hr. a mlode kury 1,60—2 hr., holbje schtuka 50 pj. hacž 1 hr., jabłuka 20—40 pj., jdźina loboda 10—15 pjenježkow, zgbła 15—20 pj. a morchej 10—15 pj., međ 1,40—3 hr., bórny zentnar 7—8 hr., punt 7—9 pj. a žołotej 15—25 pj. kelcžk, cžerwjeny kal 20 pjenježkow a bźły 16 pj., seleny 30 pj., sellerij schtuka 50—60 pj., karoty 12—20 pj., rjewjeń (Rhabarber) 20 pj., kišały kal 13 pj. a butra 1,90—2,20 hr., dobre mloko 31 pj. a twarog 30—35 pj. a jeja 12 pj., pschenična muka 31 hacž 35 pjenježkow.

Wiki wječera w Kamjenzu.

Hromak (Sparzel) 0,60—1,20 hr., morchej 20 pj. retchej 15 pj., radiški 10—15 pj., žołotej 10—20 pj. (kelcžk), kohrabi 20 pj., twarkaty kal 95 pj., bźły 20 pj., cžerwjeny 25 pj., wirschinowy 20 pj., zgbła 20 pj., jdźina loboda 20 pj.

Wiki wječera w Lubiju.

Butra 1—1,50 hr., jeja 10—11 pj., huńzy 2—8 njedźel stare 3,50—7,50 hr., lany wolij 1,60 hr., šwinjaze mjaso 0,90—1,30 hr. (a buram płacža rěsnišo za zentnar 50—55 hr.), kohrabi 8 pj., bźły kal 20 pj., cžerwjeny 25—35 pj., twarkaty 1—1,30 hr., karoty 15—20 pj. a rjewjeń 15—25 pj., hromak 0,90—1,30 hr., jdźina loboda 15 pj., žołotej kelcžk 10—25 pj., radiški 7—15 pj., krón 0,80—1,10 hr., cžerwjena rěpa 15 pj., retchej 25 pj., pětršchilka 10—15 pj., selerij 50 pj., šmorže 1,20 hr., pjeczeńki 50—60 pj., jabłuka 15—40 pj.

Wiki wječera w Shorjelu.

Butra 0,90—1 hr., jeja 10—11 pj., liny 2 hr. a schcžuki 1,40 hr., bźłe ryby 40—60 pj., hromak 1,30 hr. cžerwjeny kal 25 pj., bźły 20 pj., jdźina loboda 15 pj., žołotej 10—20 pj., radiški 10 pj., zgbła 20 pj., rjewjeń 15—20 pj.

Wiki wječera w Khorjebuju.

Butra 1,90—2 hr., twarog 30 pj., jeja 9—10 pj. a lany wolij 1,40 hr., howjaze mjaso 0,90—1,20 hr., cželate 1—1,20 hr., skopjaze 1,20—1,30 hr., šwinjaze 0,85—1,20 hr., šynka pječina 1,60—2 hr., połcz šunkowy 1,40 hr., schmatk 1—1,20 hr., tóšlata 0,60 hacž 0,70 hr., liny 1,40 hr., schcžuki 1—1,30 hr. a karpy 1.20 hr., holbje 70—80 pj., kury 3—4 hr., khapony 2,50 hr. hacž 3,50 hr., huńzy punt 1,80 hr., kótrabi 45—50 pj., morchej 15—25 pj., nowa 50 pj., jdźina loboda 20 pj. hacž 25 pj., hromak 50—1,20 hr., cžerwjeny kal 25 pj. a žołotej kelcžk 15—25 pj., zgbła 20—25 pj., bźrny 7 hacž 8 hr., kosmacžki 50 pj., šmorže 50—70 pj., rjewjeń 12—75 pj., selene buny 1 hr.

Stótne wiki wječera schtwórtk w Khorjebuju.

Na nje běchu pschihnali 185 koni, 22 šćežkow, 6 běžakow, 17 wołow, 150 krunow, 90 prošonikow, 8 cželatow a 47 jehnjatow. Wiki schpatnje dźěchu. Niane howjada płacžachu 450—600 hr., schpatnische 230—300 hr.

Sswinjaze wiki schtwórtk w Khorjebuju.

Na nje běchu pschihnjewschi 1356 prošatow a 250 běhakow. Te płacžachu

prošata:

małe	8—12 hr.
srjenje	12—18 hr.
wulke	18—22 hr.

běhaki:

małe	22—40 hr.
srjenje	40—60 hr.
wulke	60—80 hr.

Wiki šuldźenu frjedu we Stym Komorowje.

Butra 2 hr., jeja 9—10 pj., hromak 0,90—1,15 hr., rjewjeń 15 pj., jdźina loboda 20 pj., žołotej 15 pj. a bórny zentnar 6,60 hr., međ 1,60 hr., jabłuka 60 pj.

Na pschedań.

Krowa šuczelna Budich w Kochanojzach pola Hródka. Wysokošuczelna w kowańni w Cjornowoje pola Kamjenza a w Pšowjach.

Sšyno a jdźine bórny w Bělej cžo. 14 pola Kamjenza.

Kóła mloda dźěła w Prolezach 59.

Jehnjatka wowcežerja w Krakezach.

Wós dźěćezaz w Kamjenzu, Kühner, Kasarnska haša 82.

W Lubiju, Stare torhoschcžo 3, sadni dom. — W Budyschinje, na Taschbarku 2, sadni dom, frjedźa. — Mjenši wós, Hanbold w Budyschinje, Jurjowa haša cžo. 18.

Sslomowa praša w Ruczjzach 25.

Pschihilaty: punja:

Pohonicža, Kohak w Hródku, Hornjeńska haša 16.

Wachata, Gerika w Hródku, Hornjeńska haša 24.

Pjeckařskeho wuczobnika, Hartmann we Wjeleczinje 204.

Blidařskeho wuczobnika, Hähnchen w Budyschinje, Lubijska dr. 17 w dworje.

Hołzu do domu, Hopzyna w Hródku, Drježdźanska dr. cžo. 61.

Schmwjazarja w Jedlizach cžo. 16.

Sndnišu na pschichadźomnje,
šobotu 21. meje 1927:

w Hródku dop. w 11 hodź. na Wojerowskej dróży cžo. 9 diwaj automobilaj, pišańskí kroj; 18 symskich khabatow, 20 zonjazych šuhkujow, 4 wobleki, kobra, sofa, žołaj tišli, khańskí stoł, zigary, tobak;

w Biskopizach na sndnišiwje dop. w 9 hodź.: pišańskí stroj, pokaza maschina, rěpowy krajak, nožowa rjadka, bórny wuššěkowak, bérnynjeczak, zonjaze kolo, 20 metrow plišcha, 3 khabaty, wobleč, gramofon, 3 pišaršle blida, drastny kamor, elektr. lampa, wopłokowajej blidže;

w Srnitzach sportowy wobleč, 7 mtr. vitražowych tkaninow, 3 sportowe koschle, 3 łazy. Kupzy sndu so dopołdnja w 11 hodź. w Henczlez korczmje.

Skrowe depeše.

Barlinske produktowe wiki dźensa dop. ¾11 hodź.: Wiki njejsu hišcze wumrite.

¾12 hodź. dop.: Jara žłaby wobkhod pschi swjetscha njepscheměnjenych płaciśinach.

Płaciny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito z wolijowe symjo po tuni abo 1000 kg howa: 100 kg. płaciena po złotej hriwnje.

	19. 5	18. 5.		19. 5.	18. 5.
Pšenica	291-295	291-295	buny	20-22,50	20-22,50
rožka	269-275	269 275	woka	22-24,50	21-24,00
nat. jačmjeń	230-262	230-262	módre lupiny	14-15,50	14-14,50
nat. jačmjeń wows	—	—	žołte lupiny	6-17,50	15-16,50
kulturica	237-243	238-244	zeradella	18-24,00	21-25,00
	191-194	191-194	raps. wosušk	15,80	15,60
pšenič. muka	37-39,00	37-39,25	lany wosušk	19-20,00	19-20,00
ržana muka	36-37,50	36-37,75	poch. malasa		
pš. wotruby	15,50	15,75	bórnj. kruški	34-34,20	34-34,20
ržane „	18,00	18,00	syno, 50 kg	2,50-3,00	2,50-2,95
raps	—	—	ržana słoma	1,95-2,10	1,95-2,05
lane symjo	—	—	pšeńčna „	1,10-1,50	1,10-1,50
hróch	27-30,00	27-20,00	wowsna „	0,95-1,20	0,95-1,20
pjeluski	20-22,00	20-22,00	ječna „	0,95-1,20	0,95-1,20

Płaćizny rězneho skotu na Drježdźanskich skótnych wikach.

19. meje.

— wol., — byk., — kruw. a — jałoje., 884 ćelat., — wowcow, 339 swini.

Płaćizny za

ćelata: 1. 86—89, 2. 80—84, 3. 65—75, 56—61;
swinje: (přez 300 pt.) 60—62, 2. (200—300) 61—62, 3. (200—240) 58—60;
rancy: 49—53.

Listowanje.

G. M. Srjo po naschim mjenjenju zyle prawje cžini. Dennunziant (pschichłodźet) je njewěrowschi two Was rozschěrjał, hyrnjež wědźał, so tomu tak njeje. Taśke waschnje ma žo trucže sašudźowaċ. Najskerje je, so stórżbu pschećiwo tutej firmje zapołožiće a to dla pschichłodźenja po § 165 stat. khłost. knihi. Tak wječe ŕ Waschemu prawu pschihódźeče a cžesći žo Wam wróżi.

A. K. Zakoński podružny pjenjes wuczini wot 1. hapriele hacž do oktobra 110 proz. dowójnskeho cžasa. S wjetscha pschiśiłu w městach pschitrażki, kaž wyšoke, njemožemy Wam praticź. Te žu w městach wschelake.

Do Prusteje. Waschda dźowka šmě hacž do 40. lěta žo pschećiwo invalidnosći sawěsćicź a lepi lětnje snajmjenscha 10 znamkow do karty, kotrejž pola wjesnjanskeje dostanje. Jeli dźowka pola Waschoje žony za nětkaju mjdu dźěła, dyrbi wona invalidnu kartu měrź. To pak žo wottud pozdźišo dowaċ njeh dóji.

Do Prusteje. (Sawrjeny pucź.) Jeli je šudniśy postajene, žo praschmony pucź njeje priwatny, ale sjawny, dha maċe prawo, jón wužiwaċ, hyrnjež šuboh šakasane take nastajał, to njepschemění nicžo na tutym prawje. Hamtiši pschehódźejcžeŕ nima jenoż prawo, ale je winowaty, wotstronjenje taklow, też je-li trjeba ŕ nuzecjenskim wuhudom, žadaczy, potajkim ŕ politajskim pokazjenjom žebi to wunuiowaczy, ŕ zyka, hdyż je šudniśtwo šuboh hižo poruczało, tamne take wotstronicź. Też druhi šuboh nima prawa, take nastajaczy, ŕ kotrymiž pucź šakasuje. Hacž šmječe schcžeżku, kotraž pjches Waschu jahrodu wjedźe, šakasacz, mělo žo hišcze pruhowaċ, hacž je sjawna, prtwaina abo tak mjenowana šasimowoza (Interessenweg). Sjawne pucže žu te, kiž žu šasjawny wobkhad poskajene. Hacž wone tomu służa, ma žo w tóždym jenotliwym padze pruhowaċ. Pucź je sjawny, jeli je jón pucžna polizija za sjawny wobkhad pschewostajiła, tola dožaha też mjelczenje pschipóznace wschěch wobdźělenych. Wyrnjeż žo pucź wjele lět powschitkownje wužiwał, dha to hišcze njedožaha, so móże žo za sjawny pomjenowaċ. Ma žo pschepytowaċ (hyrnjež mjelczo było), hacž cži, kotśi maja na njón prawa, pschihłosnuli, też cži, kotśi maja jón wudźerżeć a potajsa wyšnosć. Schcžeżka žo za sjawnu wobkhaduje, žiu-li powschitkownemu wobkhodej. Dožaha dopokas, so wona ŕ dawna (tak dałeko hacž žo ludźo wědźa dopomnicź) sjawnemu wobkhadej słuži, zyle wschо jene, hacž je wona priwatna abo sjawna. Jeli je žo nětkaka schcžeżka ŕ sjawnej wuwitka, dha žu pożdźišche smykli — też je strony polizajskeej wyšnosće — hiesje mliwa. Pucź je interessentow je tajki, kiž žu pschi separazyji wutwarjeny a kotrejž nětko pschiležazy wobwdźerjo wužiwaja. Tajkele pucže žo jenoż ŕ komu wutrjebaja, ŕ cžemuž žu wot spočatka pokazane. Jedyn žam nima na tym nicžo pscheměniċź, ale ŕ tomu je dowolnosć wschěch wobdźělenych trěbna.

N. T. Baby wuwuczuja žo we wošebitym wuśawje w Drježdźanach. Wěsto žu hišcze też druhdże tajke wustawy. Swucžowanski cžaš traje dnje połdra lěta. Hacž žo tam bydlenje a jěsć podarma, njeje nam znate. Sgnadź žo pola jeneje młódšeje baby wobhonicže.

Smješki.

** Se schule sa schoffrow. Wucžeŕ roskładuje, so ma žo tempo (spěchnosć) tak dźerżeć, so nichtó kujeżiwo nad wołom njeschubi. Na to žo praschа: „Schto žym ruzinje roskładł?“ — Wucžomz: „Dyrbiu tak jěć, so knježa wóso z wosa njeshubiju!“

** Stary buk. Saluhowanej pschekhodniotaj žo w lěsu. Nadobo wostaje holza stejo a praji: „Schto by stary buk wschо powědał, by-li wěcžeŕ mohł, łubuschko, by praził: „Sšym dub.“

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

•S. N.• płaća měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1,30 zł. hr. Do wukraja 13 Kč. Kóžde čo. płaći 10 zł. pj. Wudawa a čiści Smolerjec knihličišćernja, zap. dr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawěstki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobčežnje so stajace nawěstki a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje.

Číslo (Nr.) 118 — Budyšin — Sobota, 21. meje 1927 — Bautzen — Lětnik 36

Němska njepřihódna wikowańska bilansa w hapreji.

Němska wikowańska bilanza je tež w hapreji pažiwna była, to rěka dowos je sažo wo 299 milijonow hriwnow wjetši dyžli wuwos był. Porno februarej je wuwos tři ćěrbu wotběrał. W prěnich šchtyrjoch měsažach je Němska ja wuwos z wukraja 3 milijardy 198 750 000 hriwnow dostała a ja dowos wukrajej 4 milijardy 499 058 000 hriwnow wuplaćiła. Potajtim je němšce zwonkowne wikowanje w prěnich šchtyrjoch měsažach z 1 milijardu hriwnow pažiwne.

We wukraju žu žo njedawno hłoży złyšchecź dale, so žu bilanzy, kotrež Němska wo zwojim zwonkownym wikowanju wojewja, mało wěry hódne. Hdy by Němska tójde lěto wjacy milijardow hriwnow do wukraja wudawała, dyžli z njeho dostawa, potom by bórzy bjes pjenjes była a by dyrbjała bankrott pšchipowědźicź. Temu pak na zboże tak njeje. Němska industrija je žo sažo mózuje roswiła a žo zežywniła. W industriji dźełco sažo pšchibywe, a bjesdźełosćcź je žo poslednje měsazy na zwjeršelaze waršnje imjenšchika. A to žo stawa, hačrunje je wikowańska bilanza z wukrajom pažiwna. Kak móže to tole hospodarśe hudanczko wuhudacź?

Namjet na wuprajenje njedowěrjenja pšchećiwo prušteniu knježerstwu žo wotpokasał.

W pruštim žejmje žu **kommunistiški namjet na wuprajenje njedowěrjenja pšchećiwo zyłemu ministerstwu** z 216 **pšchećiwo** 136 **hłosam kommunistow, němškonacionalnych, němšćich ludowzow a Hannoverskich wotpokasali.** Němška ludowa a hospodarśa strona njejstej žo pšchi wothłosowanju wobdźělikej.

Nowe nacionalistiske nasyłnosće w Barlinje.

Po wólbnej šhromadźišnje nazionalistiskeju sozialistiskeju sapógłanzow Dietricha a Haaki w Barlinje, we kotrejž też dr. Goebbels rěcźeśe, dwě cźrjódźe nazionalistiskich sozialistow po Kralowskej dróży cźahnyšchej. Mjes druhim žo do pokładnika Barlinsko-Braniborskeje zupy swjasta němškostatneje khorhoje z pukami dachu. Sbichu jeho k semi a do njeho kopachu.

W šhromadźišnje swjasta němškostatneje khorhoje, zarat Stucka rěcźeśe, z kotrymž žu nazionalistiśy sozialistojo njedawno šłe sahadźeli. Nazionalistiśy sozialistojo spytachu šhromadźišnu rosbicź. Policija 30 muži z nich saja.

Wobydlerstwo w Cźěskoslowakiskej.

Po knježerstwowym wosjewjenju je Cźěskoslowakska 1. januara 1927 14 298 wobydlerjow měła. S nich bydli w Cźechach 6,900 000, na Morawje 2 800 000, we Schesyskej 720 000, w Sslowakskej 3 milijony 200 000 a w Karpatskej Ruskej 675 000 wobydlerjow.

Njespokojnosć w Mosćwje z ruskej zwonkownej politiku.

Kaž žo z Mosćwy powě, je w schtwórtkownym pohrdźenju Mosćowskeho komiteja kommunistiskeje strony a politiskeje pišarnje znowa k roshorjenemu wurěcźowanju doschło. Oppozicija šebi rańše zada, so by žo hnydom ruske pózitanzstwo z Genfa wotwołało a so hychu žo diplomatiske pozdźi z Jendźelskej pschetorhle. Knježerstwowemu pschedźiwdźe Stalinej wobjebje porokowachu, so napschećzo kapitalistiskim statam pschewulku zwólnjwosćcź pokazuje.

Wobydlerstwo Ruskeje.

Liczenje ludu w Ruskej, kotrež je žo loni w dezembru sapoczało, je nimale stónczene. Jenož w dalokich mało wobydlenych stronach wono hišchcze njeje pschewjedźene. Wobydlerstwo tychle stronow žo z milijonom dušchow wobliczа. Jeli so je to wobliczenje prawe, ma Ruska dźensa nebydźe 146 milijonow wobydlerjow.

Rumunske starosćze wo pozczonku.

Do Bukarešta staj schtwórtk jendźelskaj finanznikaj Schroeder a Tryer, poslednjidniši žobustaw sarjadnikjeje rady Jendźelskeje banki, do Bukarešta pschijeczej. Chzetaj finanzne a hospodarśe położenje Rumunskeje a zwólnjwosćk k wobsamknjenju wjetšeje pozczonki pruhowaczi. Rumunskemu knježerstwu stej sdźělikoj, so może Jendźelska hanka pozczonku jenoż i wuměnjenjom saradźicź, so Rumunska wschón pschedwójniši doły pola swjatarjow a prjedawschich njepschećzelow pschipósnaje. Rumunska dyrbi žo dale do drobna wuprajicź, na cźo chze pozczonku nałożecź a so ju njebudże za druhe samyšły wuzbjerź. —

Francowska clowna politika.

Franzowski wikowański minister je žo w deputertiskej komoje pschećiwo porokej wobarał, so na nowa zkowa pschedkoha wulkozkowny charakter. Mitowański minister ma pschede wschém nadawk runowahu mjes dowosom a wuwosom sawěsczicź. Psched wójnu je Franzowskej móžno było, lohki dešiat mitowańskeje bilanzy je wužiwanjom danje zwojich zadankow we wukraju wurunacź. Nětkole pak stej jenoż dwě móžnocze, pak wukraj dale z wulkimi złami franzowskej produkziji mjesy sawjera — w tymle padže dyrbi so Franzowska sapowěsćicź, wukrajne wudźělki z wuwosom kapitalizow sapłacźicź, so by žo inflaziji zadźewało — abo wutrěje je zwólniwy, Franzowskej móžnosći dacź, so by žwoje wudźělki **wothwała.** Franzowske knježerstwo nochze na žane waršnje wukrajnym wudźělkam pucź do Franzowskeje znjemóžnicź a Franzowziu z chinešej murju wobdacź

Franzowska a wósomhodźinski dźěławski dźeń.

Franzowska deputertska komora je Washingtonske dojednanje wo wósomhodźinskim dźěławskim dnju we pschemenjenej formje, w franzowskim senacze wobsamknjene pschijała. Sozialistiski sapósłanz Lebes bě wudopołnjacy namjet sapodał, kotryž dyrbješe reserwu za Jendźelsku, w senacze za nusnu spósnatu, potlocźicź. Tónle namjet je žo po rěcźi rosprawnika Chabruna a ministra Fallieresa se 405 pschećiwo 150 hłosam wotpokasał.

Diplomatiske zrěčenje w Londonje.

Londonski dopisowaŕ „Chicago Tribuny“ chze wědźecź, so žu žo pschi rosrěčenju mjes Chamberlainom a Briandom złědowaze wucźinjenja dojednałe:

1. Franzowska je zwólniwa, sa jendźelskim wjednistwom w politiju pschećziwo Mosćwje złědowacź.
2. Jendźelska žo wjednistwu Franzowskeje w porheinskej politiju pschisłamknje.
3. Franzowska k jendźelskemu stejiscźcźu w nastupanju italskeje politiki pschistupi.
4. Franzowska na jendźelske stejiscźco w politiju napschećzo Chinje stupi.

W Londonje žu drje žo jara prózowali, je wschoho zpočatka myslł wotpokasacź, so žo z tymile wucźinjenjemi **Locarnski pakt na bok cźišnje.** Wjele bóle žu chzyli měnjenje sdźělicź, so žo z nimi Locarnski duch pohrjebli. Kaž pak žo zda, je Jendźelska žo k politiju wrócźiła, se kotrejž bě žo z Franzowskej pschećziwo Němskej zwjazała. Němska njeby potom wjazy mohła na podpjeru Jendźelskeje pschi zwojich zadanjach za wužwobodźenjom Porheinskeje wot zuseho wójska licźicź.

Briand wo entencze cordiale.

Zwonkowny minister Briand je z Londona do Parisa žo wrócźiwschi, zastupjerjej „Petit Parisien“ pokazawschi na wutrobne wopokazma pschi wopyczе franzowskeho presidenta w Londonje mjes druhim rjekł: „President a ja zmjoj poknaj radošcze nad pschijećzom, kotrejž je žo namaj wjchudže dostawało a kotrejž je wschо wocźakanje pschetrjechiło.“

Na zwoje rosrěčenje z Chamberlainom pschesćehdźeni Briand praji: Ssmój wschć praschenja pruhowakoj, kotrež w tuthwilu tehdźiwosćcź na sebje wobrocźeja. Mózeсze žebi myslicź, so zmój žo sa 2½ hodźiny je wschěmi praschenjemi saberaloj a sjawnje žwoje mjenjenja wuprajiloj. Mój jendźelski kollega a ja zmój je zwucźiloj, pschi kóždym setkanju bjes tajenja rěcźecź. Na tajke waršnje jednanja wudospołnjamoj, kotrejž žo z pohrdnitwom naju pózitanzow w Londonje a Parisu stawaju. Słónczny wunoschć tehole samenjenja mjenjenjow je Wam znaty. Wječerawschej offizielnej rosprawje nimam nicźo pschisłopomnicź. Ententa cordiale (wutrobna pschesjenosćcź) je hišcze pschezo kruta a z najtrucźišchim sałatom sa europiji měr swoztanje.

Barlinske wotkrycźe wo Londonskim wunoschku.

Franzowski president Doumergue je pschi zwojim wopyczе w Londonje rjekł, so žo z njesstronskich stawiznow Franzowskej a Jendźelskej prawdosćcź dostanje, so ćej w lěcźe 1914 hač do poslednjeho wokomika wschо spytałej, so byschtej wudyrjenju njepschećzelnoscźow sadźewałej. Journal de Debats tole wuprajenje wužije, so by němske wudawanje wo „wójnstwej lži“ wotrajk. Wón mění, so **ja měr njeje nicźo straschnische, dyžli legenda wo němskej njewinowatosći.** Sjednanje a sbliżenje mjes Němskej a Franzowskej je njemóžne, doniž němski lud njepschipóznawa, so je jeho knježerstwo w lěcźe 1914 hromadźe z Awstrisko-Buheŕskej wójnu sapoczało.

Sc žłowom offizialnеje zdźělenki wo rosrěčenju Brianda a Chamberlaina, so staj wobaj stajnikaj prajiloj, so je pożyniwjenje ententy cordiale i najwěcźišchim podłožkom europiskeho měra. „Liberte“ wotwodźuje, so stej Locarnski pakt a Swjatk Ludow mało dowěrjenja hódnymaj sakładomaj měra.

Italski hłóž wo Doumerguowym wopyczе.

W nastawku wo Doumerguowym wopyczе w Londonje „Popolo d' Italia“ pschicźinny za wobrocźenje franzowskeje zwonkowneje politiki. rospomina. Po wschelakich rejwanskich turach ko Franzowska k staremu zwjazkarjej wrócźi; pschetoż na Barlinskich dróhach kupanje stahlhelmarjow rži. Němska ma pódla teho krucźišchu pjenjezny valutu, dyžli Franzowska a duch z lěta 1914 pod Hindenburgowym patriarchiskim duchom steji. Po Thoiry źiduje na pogled London a Franzowska zwoje pschećzelske sastaniczko w Londonie hraje, dokelž je ho jejny Jurski idyll (Locarnski pakt) je faroscze zbudźanym pożyniwjenjom Němskeje stónczit. Schtož wocźakujonne rosrěčenje wo Albanitej nastupa, ko Italska zwojemu pschichodej a waźnosći dowěrja, kotruž Jendźelske na pschećzelstwo Italskeje w Europje a w srjedźozemskim morju kładze.

Znjepřećelenje mjez Jendźelskej a Ruskej.

Jendźelske nowiny pschicźiny rospominaju, kotrychž dla žnadź je knježerstwo rosprawu w delnim žejmje wo pschepytanju Arkosowym twarjenju na pschichodnu wutoru wotstorcźiło. Hódaju, so žnadź chze knježerstwo woprawdźe styli k ruskemu knježerstwu wotlemicź. „Daily Mail“ pišhe: Powschitkownje žo wocźakuje, so žo wopschijecze jendźelskeje dźělenki na ruske knježerstwo blížschu wutoru hromadźe z jendźelskej knježerstwowej wopowědźu wojsewi. Wječera wjecźor žu sa wěste měli, so jendźelska nota Mosćwje sdźěli, so je **wikowańske dojednanje stónczene.** Pschećzakapiko njeby, **hdy by žo z dobom diplomatiski wobthad sastajił.**

*

Kaž „Times“ powědźa, je žo jendźelska wotmolwjenska nota wječera pschihotowała. Wona pak žo njebmě do pschichodneje wutory prjedy wopowědźe znutskowneho ministerstwa wotpósłacź. W knježerstwowej politiju wschelake hódanja wupraja, kotrež pak žu w tym pschesjene, so žo na podkładu pschepytanja w Arkosowym twarjenju jendźelsko-ruski wobthad dozpła pschemění. Ruskemu knježerstwu žo pschewostaji, nowe dojednanje we wobłuku swuczenych internazionalnych wikowańskich nałokow pschijecź abo **wikowanje z Jendźelskej zpyta sastajicź.**

W politiskich kruhach měnjenje knježi, so Ruskej we tuthwilu zpyta njeje móžno, žo wikowanja z Jendźelskej wdacź abo pożyniwi, kotrež chzniše poslednje njedźele w Londonje wobsamknuli, w druhim kraju namakacź. Kschit za kreditami w Genfu dosecź praji. Teho dla je wěrje podobne, so budże jendźelska wotmolwjenska nota žadacź, so žo wobežite pschedprawa ruskeho wikowańskeho sastupjerstwa wotstronja, a so žo Ruskej pschewostaji, **w pschichodże bjes wobežitych pschedprawow** je jendźelskimi stirmami wikowacź.

„Westminster Gazette“ w tymle zmyslе pišhe: Sir Austen Chamberlain měni, so je stejiscźco Ruskeje we Europje hižo tak zlabe, so je za jendźelske samery njetrěbne, so formalnje diplomatiski wobthad z Ruskej pschetorhnje.

„Westminster Gazette“ praji, so je wjetšina w jendźelskim knježerstwje za to, so by žo wobthad z Ruskej **doipołnje pschetorhnył.** Myšla žebi, so žu ruzy agentojo je sastupjerjemi kommunistiskeho hibanja wobthadźeli a so je žo w Arkosowym twarjenju pkaczeńki zapiš namakał. Nahlad jendźelskeho zwonkowneho ministerstwa je žo pscheměnił. Wječera wjecźor mějachu sa mózne, so žo Chamberlain wobsamknjenju, wobthad sastajicź, napschećzo njestaji, jeli so žebi wjetšina jeho kollegow to pscheje.

Wójnske hłoły Rusteje pschećiwo Jendželstej.

Ruske baltiste wójnske łódźiwo je k manevram wu**žełła.** Psched jeho wotjědnom žu knježeństwowi sašupcjo ſ rěčzemi matrošow na **jendželste wujadanje** pokasałt. **Baltiske wójnske łódźiwo na nadawk, djelacjerstwo schtitacz, a jeli by trjeba było,** też najžiwnischej namóńtej mozy pokasacz, jo je unija ruſkich republikow na wyšokoſcjt a jo žo njetrjeba žaneho njepschećeželа bojecz.

Schpaniſki kral budże do Ameriki puczowacz.

Schpaniſki kral Alfons žo na puczowanje do Ameriki hotuje. Prima de Rivera je argentiniſkemu pósłanzej dźělił, so chce kral Argentinſku wopytacz.

Wójna w Chinje.

Hankaw ſtoro je wschěch stron wobstupjeny.

Pokoženje Hankawa je kritiſke. S wuwiazkom mašeho trucha w dalkim wjeczoru je město je wschěch stron wobstupjene. W ſelnych hrjebjach žo wobléhaze wótšiu pomału do prědka hiba. — Daily Mail powě, so je žo dźěl Hankawſkeje garnizoun pschećiwo knježeństwu wuprajił a žo na wubčhanſchčzu, schtyri mile psched městom Delenym, ſhromadżuja.

Sastupjeł ruſkeho knježeństwa **Borodin** je ſ Hankawa cžeknył. Wocžakuje so, so je **Hankaw ja nekotre dny** połnóznemu wójſku podda.

Kaž je „Daily Telegraph" ſhonił, je Quisiolung, nowy Kantonſki hłownu roskazował, k njejschčeželej pschiſchoł. W Hankawſkim chineſkim dźělu su hižo njemery wudurile, kotrej ſmadź žo na wukrazanje ſydželschcza wupiſchetrě.

Zběžk w Filippinach.

Cžornochujo na Filippiniſkich łupach su pschećiwo knježeństwu Sjednoczenych ſtatow połnóznoje Ameriki postanyli. Po powěſcži powěſcženje „Indopacifiaue" ſe Manile je agitator Intrencherada, kotryž bě žo ſa hežora Filippinow wuwołał a cžornuchom naſchtykał, so bychu pschećiwo amerikaniſkemu knježeństwu postannili. Intrencherade pschiwižowarjo běchu žo wyſchnoſcžow ſmozowali, tola policija je ich bórzy ſbika. Na wobčmaj ſtronomaj měſachu po wojowanju mornych a ſanjeaunch; Policija je wjazy dźeli 400 wobožow ſajała.

Wo naſtaczu ſbójſkaſkeho hibanja žo powě: Intrencherade pschiwižowarjow ſ tym dobu, so wudyrjenje wahenčhlumazeje hory Kangleona dopředka yraji. Sſud prěnjeje instanzy je jeho ſa duchaſhorcho ſpósnał. Sſud druheje instanzy tónle wuſud potwjerdźi, tola Intrencheradu njemóžachu ſajeczi, dokelž bě pschećiwo wuſudej revisiju japodał. Intrencherade je žo mjes tym wyſchnoſcži poddał.

Ze Serbow.

Dwjerownica.

Sobotu, 21. meje.

† 1914 Jan Haješ we Wulkich Zdžarach, horliwy ſprawny ſerbſki wótčinc.

Na moju domizmu:

Bóh žohnuj će, ty Serbow rjeńſi kraje,
Hdźež prěnju kročel ſtupich do ſwěta,
Krew twój dych mje, ty zbóžnych ſonow rajo,
Njech twoje ſnažki dny mi rozswětla.

Bóh žohnuj će, ty droha domowina,
Hdźež luba mać je kolebała mje.
Sa młodoſce tu ſ rózojtcho klina
Su prječku njeſła křidła jandželske.

Korla Fiedler.

Njedźelu, 22. meje.

Rogate — 5. njedźela po jutrach.

1813 bitwa pola Budyšina.

Z mudrym a ſwědomitym mužom radu skladuj a
pročuj ſo wo to, zo by radšo był rozwučeny wot
lěpšeho, hač yo ſcěhuje myſle, kiž će napaduja.

Dobre živjenje čini človjeka mudreho pred Bohom a nazhonitoho we mnohich wěcach.

Čim poniżniši a Bohu poddaċiši ſtó je, čim mudriši a ſpokojniši we wšěch wěcach budże

Donaš Kempenski — Kročenje za Khrystusom.

*

— **Wo wjedrje.** Naſche wjedro ſda ſo djenſa ſaſo bóle wohrožene. Też ſchtelenja je tročzu na hrožne ſtrěla. We połnozy nižiny ninno cžakajom Nad Biskayaſkim ſalwom je ſo nowa wyſchina wutworiła. Mily deſchcz by ratał ſa- ſo witał. Jutſe njedźelu Rogate ſhdaża ſtónczko 3,57 hodź, a khowa ſo 7,57 hodź. Mšaczk ſhdaża w połnozy 12,24 hodź. a khowa ſo dop. 8,48 hodź. — Naſch wjedrowuſtojny ſtaja na pschichodny tydźeń ſeſtowaze wjedro: Niedźelu 22. 5. rjenje, póndźelu 23. khłodno a wětrojto, wutoru 24. a ſrjedu 25. kritiſki dnjej, ſchtwórk 26. rjenje, pjatk 27. wětrojto a kritiſki dźeń, ſobotu 28 budże rjenje.

— *Po khudźenju ſpytham a wjchnitkich znamjenjow:* Njedźela 22. 5.: Ważny dźeń ſa Jelgiſku, Jendželsku a Ameriku a wſchelake njeſnjiče ſtaty. Póndźela 23. 5.: Kritiſki dźeń, ſchpatny ſa ratałſtwo a podſemſke dźěła. Wutora a ſrjedu: Dobraj dnjej ſa Rusku a ſa yſchenyſko, ſchpatnej ſa Němſku a ſa wojerſtwo. Schtwórk 26. 5.: Trochu dobry dźeń ſa wunnerſtwo a duchowne dźěła. Pjatk 27. 5.: Kritiſki dźeń 1. yadowanje, ſemjerjenja, wětrv, ſchpatne ſa ratałſtwo, ale trochu dobrh ſa rjemjeſło. Sobota 28. 5.: Trochu dobry dźeń ſa Němſku.

— **Djenjniſche tydźeniſke wili,** kotrymž mile a ſtónczne ralětnje wjedro ſpojeſche, běchu wot wjeſnych ludźi derje wopytane. Proſtaja ſu po ſdaczu derje ſchte, dokelž běchu wili ſaſe wuproſtnjene. Hinak běſche na hutrownych witach. Ta mješchczyno djenja ihěro łubjenje tupowaju, ſo dyrbjachu burſzy ludźo hušto dołho ſtejecz. Butra ptačzeſche wot 1—1,10 hr., jeja ſwjeſchca 10 pj., punt twarowa 25 pj. Na Sadnjej bohatej haſzy běſche tójſchto huſz ſe prěnim pjerjom, te ptačzachu po 6 hacz 7 hrywnach, libjata běchu 3 hrywny. Seleninowe wili poſtiejeſa ſe ſwojej ſmětkowej pychu ſ łódej ſobotu rjeńſki napohlad. Też druheje ſelenicy bywa tam pichcza bohaczſtwo. Djenja ptačzeſche punt cžerwjeneho kalu 25 pj., běłeho kalu 20 pj., wóza kwitkojteho kalu 50—100 pj., punt zwle 25 pj., jedźeneje łobody (Spinat) 15 pj., rjeńzenja (Rhabarber) 15 pj., morchwje 20 pj., rjetkeje 15 pj., tolwabja 20 pj., kerčzk kołoniwje 15 hacz 20 pj., wałcžk radikſow 10 pj., punt cžerwjeneje rěpy 15 pj., wałcžk hromaka (Spargel) 1—1,20 hr., ſa 10 puntow běłeje ſadachy ſrěbi 80 pj., ja kórli 80 rjeńzeſkow (połdra punta cžeſe); jabłuka płacžaku djenja 30 hacz 50 pj. po punczu, litr łoneho welija 1,60 hr.

— **Budyſchſke haptyki** ſu wyſchedne **dny hacz do 7** hodźin wjecžor **wotewrjene,** njedźeli **pak ſamknjene.** Nużu ſłužbu a **njedźeli wotewrjene ma** jenoż **jena haptyka** ſ měſacznym **wotmènjenjom.** W meji je to Hrodowſka haptyka na Hoſchicy hažy.

— **Wyſche ſacimcje** ſłónza **budże 29. junija.** Sacžmicje ſłónza ſrjedu, 29. junija budźemy pſchi jaſnym wjedrje derje wobkedźowacz móz. Sacžmicje ſapocznje ſo rano 3,23 hodź. a traje hacz do 7,20 hodź. rano.

— **Sſwérnej ſobudźělacjerjej.** W Zimmermannez dźełarni wotnow ſtaj knjes Korla Richard Heida jako jamkar 26 lět a knjes Korla Moritz Max Kašberg jako ſtanzar 25 lět dołho w dźełc. S tuteje pſchicžiny je- ju na radnizy wjeſera knjes měſchczanoſta dr. Förſter we pschitomnoſci knjeſa fabrikſkeho wobſedźerja Měrczina Zimmermanna jako ſaſtupjerja dźełodawarſkeje firmy ſe pſchepodaczom měſchczanſkeho pſchihódnanwanſkeho wupiſma wujnamjeni a k jeju dźełowemu jubilejej wjele ſboża pschejeſche.

— **Wotewrjenje autowcho itworowcho wobthada mjes Drježdżanami a Shorjelzom.** Dźiwaja na wobłhadne po-

trěbnoſcze dalokich wotſchitkow bu na cjarze ſ Drježdżan na Biſkopizy, Budyſchin a Lubij do Shorjelza autowy wobkhad ſa woženje itworow wotewrjeny. Twory budża wožowé w ſaczinjenych a ſamknjenych, zyle nowocžaſnje ſkonſtruowanych wotach. Autowehno wobthada akſ. tow. ſa ſaſtli ſwobodny ſtat. Cžeſzte autowe cžahi jědża ſwobrědka łódnu wutoru a łódny pjatk ſ Drježdżan do Shorjelza, a łódnu ſrjedu a ſobotu ſe Shorjelza do Drježdżan. Wone jaſtawaja w Biſkopizach, Budyſchinje a Lubiju. Sa jědzenje a wěſte woženje itworow wobſtoji naſſepſche rutowanje.

— **Wobžnh wobthada póſtowych ſchekow w Němſkej.** Liczba měſiczelow ſchekowcho konta wucžinjeſche tónj hapriteje 1927: 7 909 169. To je pornjo prjedawſchemu měſnzej 3349 kontow wjazy. Dobrojčzow a pocžejenjow ſhromadnje bu w měſnzu hapriteji ſa 54 670 000 ſapiſanych, to wucžinja 10 991 831 000 hriwnow. Wot tutych pjenjes bu bjes hotowych pjenjes ſaptacżene 8 792 778 tyſnaj hriwnow. Dobromócze měſiczelow ſchekowych kontow wucžinjeſche w pſcherčtku 661 906 000 hriwnow.

— **Sserbja,** njeſapomnječe na to, ſo je dźeńſa wjecžor we 8 hodź. w Sserb. Domje kurſus herbiſcch rejow.

S **Makeho Wjeſkowa.** W nozy ſ ſchtwórtej bohu **wobſedźerjow karniłow w Makym a Wulkh.:** Wjelkowje paduch wopyta. Wobkradnjenaj bydlitaj wobaj ſwonka wžu. Pola Makowjelkowſkeho kradny paduch 2 hiſchcze niż zyle doroſczenej ſkorżatzu a pola Kulkowjelkowſkeho wobſedźerja ſaunczku ſ mlodymi. W Makym **Wjelkowje je paduch, kiż je pſches ſamknjene wrota ſa**łeſł, najſkerſcho do kožanego thłewa ſaſtcżej dhjył, ſchtož pak ſo jemu ſchlachcſtko njeſe. Policajſti poſt, kotrehož běchu hnydom rano ſkaſali, njemóžeſche jeneho ſlěda ſa paduchom namakacz, kiż je wěſce ſ wobſcžnoſczemi ſnaty dyl.

S **Kłukowicz.** Jutſe popoldnju w 5 hodź. wotmiſe naſſe ſerbſke towarſtwo ſwoje pohedženje pola Schołcžij. Kosprawa je ważnych wuradżenjach pſchihłuſchneje ſkupiny.

S **Budeſtez.** Naſch łuby pſchedhyda, knjes měſchczanoſta Hajna ſe Sjrjšſka ke naſche ſerbſke towarſtwo „Łužan" ſandżeny ſchtwórk k Nóſlejcom na ſhromadżiznu pſchepróſyk. Wychmy jemu prjedy prajicz mohli, ſo je w tutom cžaſu mnohim njechodźi a tak tonu też bě. Jenož 15 běchu ho ſo ſchelſi, ale woni bohu prajicz: to njeběſe wopaczne, ja ſmy ſchli, pſchetož kekko rjaneho je ho nam na tutom wjeſzoru pofficzało! Se ſhromadnym ſpěwom wjeczor wotewrichmy a łuby pſchedhyda na to wſchčch nainjutrowobniſcho ſtrowjeſcze. Sdominalcze łubeho ſemjerſkeho ſobuſtawa, knjeſa nahladowarja Augusta Wjaczoja ſ Hajnz a pſchitomni tuteho ſwěrneho pſchećeła ſ tym pożjeſczichu, ho ſe ſwojich łydłow poſtanychu. A nětko dośła ſlowo knjes wyſchſchi wuczeř Schěza ſe Sserjez. Wulki pucj bě k nam cžiniċ dyrdżał, ale wón njeběſe ho wobżeżnjoſczow bojał, nč, ſ wulkej łuboſczu a pſchećeſliwoſczu bě pſchiſchoł. Kak hužto ſmy jeho hižo ſſyſcheli, ale pſchejo ſako ſmy ho wjeſelili, hdyż wékaſche: naſch knjes wyſchſchi wuczeř Schěza nam pſchednoſchk dżerji, pſchetož ſami ſtajnje ſajimawe wěży pſchinjeſe a tak bě tej tutón króć. Jenož wobżarowacz dyrbimy, ho njeſjm dołu ſłyſhe mčli. „Wſchi morja" wékaſche napiſmo. Wſchenoſchk wjeſelſche naſ ſe Shorjelza pſches holu do Barlina. W krótkich khwilach ſłyſchachmy něſchto wo łiwjenju w tutem wulkim měſcze, potom dźěſche dale pſches wulki rumu, pſches Mecklenburgſku do Hamburga. Schtóż njeje tuto město hiſchcze widżał, njemóże ſebi to ſiwjenje tam pſchedſtajicz. My ſłyſchachmy wjele wo wulkej wodże, wo wikowanju, wo tych mózných łódżach, do kotrychž móża ho zyle łóże nutſtajicz, wo ſiwjenju w Hamburgu, wo ſwérnjeju a wo ſiwjenju łalowm, wobſyżowu a rybowu pod morjom a tak dale. A to njeběchu ſuche ſłowa, nč, knjes wyſchſchi wuczeř rohmi kaž żadyn druhi wopiſmcž a pſches tak něſkoły zortny wobras wukkadowacz. A nětko dale do Helgolanda. S wulkim ſyknjenem ſapocżnje ſo to puczowanje, ale łajſi bě tónz! Cžim dale won dżeſche na morje, cžim bóle pocža ho łódż cžuwnycz, wichor budże pſchezo ſylnischi, deſchczk ho ſapocżnje hicz a wjeſele do wodu padnje. A nětko pſchińdże mórſka thoroścz, my njechamy ju wopi-

---

Kuzłarſka woda.

Powědźenka ſ Bawarſka.

6] (Pokračowanje)

A potom njeběcżej ſo nadobo dwě cžerwjenej błyſkotatej wocži pſched njej ... dwě cžerwjenej łubje ſo wotewrjſchtej a ſaſpěwaſchtej:

„Wupiń, žónſka, bělej ruży,
A k njewupraſnej wólnoſcži.
Cžerna, pſchiwinu ho tebi duży
Wopojeny ſ łuboſczu ja k wutrobi!„

O kak tele ſmuti jeje zyku duſchu ſ hebi ſtorhnu .... kak tutej cžornej wocži ſ horżym ſpołładujenjom jeje wutrobnu krew pijetej .... A wot njeju na ho wona dźěliċ? .... Malgorjaczjne wobliczo ſwojeſe ho do ſtutnjeneju znkow, wona hórko ſapłaka.

* * *

Hluboko w ſkalnem łótlíſchczu leża tuzjele Herkuleża. Njebjeża wotpocżiwaja na żornowzowych ſcženach Karpatow, wokoło kotrychž łeżnatych a wótrozſubatych wjeſelſchkow běłe mrócżele cžahaju; ſpodżiwna, wulkotna a barbowſkażna je pſchirodna kołdokła, dżiwi a piżankożty wſchón kraj, kotrehož dżeċi, cžeſchene ſ wohnjowej ſmuju wina, ſ błyſkotatymaj cžornymaj wocżomaj ſwojej domiſnje ſu podobne — runje tak rjane, runje tak fantaſtiſkaj a horkoſrcżne faj ſmérwaje ſahony pſchi pobrjohach Cżerny a Tišy.

Dychaja ſahłoſcż a njewobmjeſowana je łuboſcż Banatſkich zyganow a wohnjowych wobſedźerjow Walaſchſkeje. Dyrdomiſe ſu mużże wo[illegible]tiſli nadych cżehnje ho pſches pężnje a wut[illegible]ij błonżo ho ſpżha a ſmojchnje nad ſuchoſtiu[illegible]ór, żehli ho a ſmali a bjes pſchehłacja ſako [illegible]al leżi krótka doba młodoſcże, leżi ſboże pr[illegible]Banacże nimo.

W měſaczkowym ſ[illegible]ſata, cżicha nóż roſ-łehowaſche ho nad Herkuleżowymi tujelelemi.

Sſwobodne a bjeſkudne leżeſche kupjetanſke namjeſto we wěnzu ſwojich wobſedujich, ſdeſa hiſchcze jaſnje roſſwětlenych dwinow, wenż ho ſpżetko po nżczim njepodobnym, doniż wokno ſa wokmom do hłubokeho jeſina wreżonjeſtupi.

Djeſacż ras hiſeſche cżaſnik ſ błutim ſmukom do nezy. W kofejowni pſchi kupjetanſkim namjeſcze běſche jenicżky hiſcheże żiwjenje. Swuki huſkiczkow kłinżachu a njeſechu ho ſ wothoſom, wot wótſtka roſtorhenym, ſ billardowcje jitwy, do teho klinezeſche pokaſ, ſpodżiwnje rjany mużſki błoſ.

Wulka towaſſchnoſcż napjelnjowaſche wobcej małej ſalonaj; na ſtolach a poſtrach pſchi ſcženach leżachu ſ graziozneſcju wożebne Polki, walaſſchke ſemjauki, ruſke, rakuſke a kuhežſke ariſtokratki; kuſżaju ho żigaretowy łur cżehnje ho wokoło rjanych, tracżu błędych wobliczow ſ cżernymi, khrobje błyſkotatymaj ſerwicżkami; běłe, ſ drohokantjenjemi frinkolaze ruży ſbżhaju parjaze ho ſ punſchom ſchtlenyż ſ hubam ako pſchewoſtaja ho jtes hrachcżeſnoſcże kawalérej, kiż nad ſtolom ſwojeſe rjaneje ho nahtiſeju ako galantnje k jeje nohomaj żeżo, je żebi ja ſwoju nężnu pſchiſłuſchnoſcż ſcżiniċ, tuke mału rucżku po ſwojej żyle wuſkej pſcherſtiżi wotſoſcżej.

Rosmalowa pożnje jara wótſje bycż, wjeże ho jara ſwobodnje a w najwſchelakorſzych rečzach; je ſtore, jako by bażnita wuſkżowo ho ſnjeżowała: Dowolene je, ſjotoż ho łwi! runja pſchebłyſchczywatemu łohowemu koniſej po rużnem ſtawnem powěſſije, ho wy ho wożża a cżała ſ łohkaſnuſżjenych hoſczi ſ magiſtiſkim ſchdżeſchczkom dżiwi.

Wożſrjeżża ſalona je wunnyſſeneſcż rjanych żónſtich błido ſwobodnje woſtajiła, na kotrenż Josef, tón zygan, ſwojm ſkalwu żreże.

Każ nežaſti boh, rjany, khrobły, wżſty ſwojeho dobycżerſtwa wón horżeka ſteji, cżernu indżerjanu hlowu ſnat dżerżo, huſle w ruży, wohnjowe łuboczżinſke ſpěwy ſpěwaje.

Kak jeho ſuby błyſkotaju, kak cżernje wóczki ſ łuboſnjum żónſtim dele ho żehli, kak jeho ſtorwinoſchiwana jaka ho we

ſwětle błyſcżeżi, hdyż wobwrotnjwe cżeło tohole na buni wużmahnjeneho towarſcha ho w takeje błódkich melodijach wije a wjerczi.

Josef njeje wſchędny zygan, wón je wożebna kraw njes ſwojorjunjecżom. We wóły ſłoiomuſjerſow jeho ke prynża cżeſczinja, wón njedżela, wón wobleka ho ſantaliſty a bohaczje, wón ſpěwa a hraje każ hižo żadyn druhi!

Cżorna Cżerna je jenu błyſcżeżate fornjatka da ſtonu żyła, wodżiża łuſtarſkeje wody je jemu ſ bělymaj rukomaj pſchikwiſnyła — běda tomu dżeſcżu ſboża!

Parne mrócżele łrudża ho jemu wokoło jeho rjaneho wobliczа; Josef je pężnicżki ſanjeſł, dżiwju, djaſowiſtu, polnu żedżenja ....

„Cżicżen! Cżicżen! Jóſi! wypikaja wokoło njeho, cżeże torhaju ho ſ rozpólnej ſpěſchnoſcżu ſ wutrobowu a pażow, a ſo horżokrewne noſcherki pſchimjetaju je jemu, kiż nima do nitżny. Won ſ ſakom njeta hubiczki, hromadża wonjore daty a tłóżi je jako woprawdżiteż ſyn Banata k hubomaj a k wutrobje. Potom ſ ſtubokа dych tójo wobroczża ho ſ wojo ſ durjam a pſchima ſa ſmjerżkom.

„Sżeża ſmijija, k wutrobje twojej ſo tulam,
Wopojeny ſ radoſczu tebi ſo podawam,
Żiwy bycż abo wumrjeċ ty mi daj
Sa tebje, ty błódka ſuſlarnicża!

W durjach jewi ho nežma poſtawa holczki w bělej, ſy- rej drażeje walaſſchkich ſenjankow, ruży k wutrobi błi- nej, ſmérwi ſtoja poſtinka a ſkadu k ujemu horje.

Wżczło ho ſ wóczkom ſetkawa a wotpeżnje — djiwja- ſcho, bóle wyſtaja a pſchecżo ſahorżeriſcho ſchmuja łuſtarſke ſynki Cżernine ſ jeho naſtroja. Wón widżi khabłowate- jeje ſchiwżnego cżeła, widżi, kak wona ſa wobłożenjom ſe- neho ſtoła taża, kak pada na ſłowane měſtno divana, ſo bu błébe wobliczo każ pſchekrażujene k unjemu pożeżnyła.

Nichtó njebě ju pyjnył, łożdy hlada jenoż tam na tołe łuſtarja, ſ'ucha jenież na jeho ſwiſli a naſpěwy.

(Pokračowanje ſcżehuje.)

hacj, ale łóždy je łbožowny, jako rěka: Helgoland ło bliši. To wopisanje liteje łuny posticjesłe nam wjele rjanego. Słowo 2 hodźinje je pśichodnoschowak, łpródni łu posłuchanje a pśichodnyła łtóncji wjeczor j wuttrobnym dźakom za wjchorjane, łchtož je ło nam posticjało.

S **Budestej.** Sswjedżeni łłoteho twoja łwjeczitaj dźenja kujes Handrij Sswora, khježewobjedźeć w Kólłach a jeho mandźelłka Marja rodź. Mischijanez. Kujes Handrij Sswora, kiž w 75. lěcze ſteji je ſtrowy a cjerſtwy a może hišćeže na łwoje dźeło hicj, ale jeho mandźelka, kiž we 72 lěcze ſteji je hižo nětkole lěta thorowata. Sswójbny łwjedżeni łwjeczi ło jutrje njedźelu pop. w 5 hodź. w dwoje w Kól ach. Pśichejeniu lubemu porej hišćeže łbožowne lěta w ſtrowješći!

S **Korjnyja.** Wutoru wjeczor krótko po 6 hodź. wudyri w dźelarni firmy Pelz a Paul wołeń. Fabrikła tuła **wobnjowku** woberu **hnydom** ławoła, kotraj pśichłwata a dalšchemu roſchěrjenju wohnja ładźewałche.

S **Konjej** pola Kubšchiz. Sswjedni dopołdnja ¼11 hodź. je ło na tudomnych honach powětrowy ballon na łomju puſchił. W cjahnitih łedźanih ſchtyrjo kuje̊a ſe Barlina, kotříž hu ło rano w Riesy na ſlět podali. Sčitnicho pomóc̊enja dla łu woni pucj j wocžow łhubili. Woni mógachu wšo hišćeže dale pucjować, tola njeběchu łbeli wójći, hacj jich wětr do Czěſkoſłowałſkej njeſaćěri. Woni ło tohodla roſhudźichu, ſtachtu do Kubšchiz na żelezniu dowjeſć a do Barlina pójtacj.

S **Porſchiz.** Žadny dźeń 80. narodninow łwjeczejche ſchtwórk tudomna wohyhlerka Johanna łwob. Reinſchowa. Njedźiwajo łwoje wyſoke ſtarohy wjeſeli ło ſtaruſchka hišće̊e dobreje ſtrowoſće. Ju dże mó̊emy jemi j najſtarſchich wohyhlerkow naſcheje wſy mjenowacj. Lětkjeſtoli bydleſche Reinſchowa w Czornjowſe. Wot nětorych lět pak nětko pola łwojeho najſtarſchjeho łyna w Porſchizach bydli.

S **Rakoł.** Sandźenu nóz wokolo ½12 hodź. wołpali ło ſe ſtomu kryta brožeń tudomneho żiwnoſcherja Arnoſchta Schlezy. Se łuzdowanych łyžkawow, kiž k hajchenju pichthwatachu, dosta Barška hrěnje a Kornjanſka druhe mjto. Wobſchedźer na ſawešczene. Kak je woheń nastał, njeje ſnate.

S **Kłižiz.** Sandźenu nóz wokolo ½12 hodź. wudyri w twarjenju, khdźež dźelaceſer Kiehlink je 8 čżeſlami na podrujźnuje bydleſche, wohoń a śnježi żyle twarjenje. Na pomoz pſchichwatajſchtej nimo wjeſnjeje łyžkawy Lichaiſka a Stróżanſka łyława. S wohnjom potrjechena łwójba może̊e jenoż malo domjazeje nadoby wukhowaczj. Kak je wohoń nastał, njeje ſnate.

S **Manjowa.** Sandźenu nóz naſchu cjichu holanſku wjeſ wáhnjowe njeſhoże hotrjechi. Tudomnemu dźelaceſerej Schurej wotpali ło domſke a hródź hacj na murje. Wobſchedźer bě̊ſche ſebi ſtatok hakle łandźene léto za 1500 hrivnow kupił a mě̊ješche jón jara wyſoko ławěſczeny. Domje bě̊ſche ſe ſtomu kryte, hródźnje twarjenje pak ſ ſchejeni. K haichenju běchu pſchichwatale wohnjowe wobory ſ Manjowa, Dešnjeho Wujeſda, Lěſeje a Lucja ſe ſwojimi ſtrowami. Wuzkiwa wſchitkich woborow kruče ſapichinowhu. Pſchi wuthkowanju nabohy ło tež hamtiſi pójdźe, ſtejeſi wuſnanjenjeſche. Domjazo nadobu łu wſchitku wuthkowali. Kaž ło łda, je ſtóſtnika ruka wohoń łałoſiła.

S **Pſchejdrěnja.** Sjawny pucj je Sswochcjiž do Mikeja je dla nałpyłowanja na Pſchejdrěnſtich honach wot 21. hacj do 28. meje ſawrjeny.

S **Jitka.** Sjawny pucj je Sswochcjiž do Mikeja je dla nałpyłowanja na Jitkowſtich honach wot 21. hacj do 31. meje ſawrjeny. Jědnje wobthad pokaſnje ło na Nowokliži.

S **Libona.** Sjawny pucj ſ Libona do Lužeja a Czornez (tak mjenowany rybaſti pucj) je dla nałpyłowanja na Libonſkich honach wot 21. hacj do 30. meje t. l. ſawrjeny. Jědnje wobthad pokaſuje ło na Bacjoń abo Pśerjezy.

S **Běžiz.** Sjawny pucj ſ Běžiz do Pśerjez je dla nałpyłowanja na Běžiczańſkich honach wot 23. hacj do 28. meje t. l. ſawrjeny. Jědnje wobthad pokaſuje ło na Cjeſchkezy.

S **Njeſwačidła.** Kaž hižo do wójny a też ſaſło po wójnje, tak budźe też letſe ſwjatkowniczku w tudomnym knježim parku wulki wojeſći konzert, kotruž tudomne wojeſke towaſtwo wuhotuje.

Se Semiz. Dźelaceſerjo August Adler, Gustav Fiſcha ſe Semiz a Hermann Garten ſ Pakowa, kotříž ſu 40 lět dołho bjeſ pſchewoſrjenjeja w Kunnathez granitowu dźiału, dośahu łóždy pichipóſtawańſke wopiſma nóntſkeho wróżeńſtwa ſ Hindenburga a wot firmy nahladny pjenježny dar.

Z **Pančic.** Zańdźenu wutoru wotmě dobrowólna wobora Marijneje Hwězdy waſan swjedźeńſku zhromadźiznu, kotraž bě z dobom z tajym zawjeſelenjom zjednóčena a na kotruž běchu też wšelacy hoſco pśeproſeni. Woborna kapała zahra pśi tom wšelake ſtučki a łóžke nóžki wjerčachu ſo we wjeſołej rejey. Najwažniſi zaměr wjeczora pak bě, zaſłužbnych towaſow poćesćić a wuznamjenić. Wokoło dźewjećich dałe nowy wuzwoleny hejtman k. Bejma woborniſkam na žurli ſo do rynka zeſtupał. Na to mjeſe k. mě̊ſćanoſta Bětnař, jako pśedſyda Kukowſkeho ſykawoweho zwjazka (do njeho ſłuſeja Kukow, Pančicy, Swinařnja a Jawora) dłúſu narěč. Pośrjedkowaſe najpśiježy pośtrowy krajneho zwjazka ſakſkich woborow, też wosobinſke wokrjeſneho zaſtupjerja k. wopałneho direktora Fiſchera w Biſkopicach a pśepoda k. Hartmanej jako ſykarjej a zapiſowarjej za 25 lětnu ſwěrnu ſłužbu česſtne znamjeſko a ſtuparjej k. Roblej diplom za 20-lětnu pśiſłuſnoſć k woborje. Pśi tom wuži rěčnik pśileżnoſć, dotalnemu hejtmanej, k. wopałnemu direktorej Narěikej, za jeho njeſpśećiwnu dźeławoſć w běhu 22 lět a za wušikne nawjedowanje wobory dźak cyleho ſykawoweho zwjazka wuprajić. Zdobom zděli, ze je wohenhaſacy wubjerk wotmył k. Narěika, wot dotalneho wjednitwa wotſtupiż. Jara wobžarował. Pśizankuju pśeješe nowemu hejtmanej najlěpſi wuſpěch a zo by wobnjowa wobora ſwoje dobre mjeno też w pśichodźe wobkhowała. Za tak poćesćace ſłowa dźakowaše ſo k. Narěik a pśepoda ſtuparjomaj Józefej Ledźorjej w Kukowje a Pawołej Swonej w Swinařni nadźiwki (Litzen) za 10-lětnu ſłužbu a zwěſnej piwowy karanik. Też wukhwaliwaše poćesćenych ſwěrnu ſłužbu a pilnoſć, ſo wuznamjenić, kotříž ſu we wšěm ſwojeho nała ſtajili. Wſchitke zwuſowanja porjadnje wopytali. Zaſtupowacy hejtman k. Ledźbor wunjeſe ſławu na wuznamjenjenych, kotrejž pśitomni mjenje pśihłoſowachu. Tudomna dobrowólna wobora bu 1869 wot klóſtra Marijneje Hwězdy załožena a nosy taž jeho mjeno. Njech dale ſwój rjany zaměr „Bohu k ćeſći a bližſenu k woborje“ wukonja.

S **Kamjenza.** Wołebite cjeſejowanje doſta ło fukcielſkemu pomocnjiſej Karli Augustej Lawiſchu, kiž na Augeru 42 bydli. Sandźenu ſrjedu změ̊ſchesche 80 lětnu na 60-lětne njeſpśećiwnjeje dźełu w ſrjedni Müller u. Arnold ſłužbowacj. W pśichtomnoſći jeho fabrikſkich kujeſow pśichepoda jemu wjeſera mě̊ſćanoſta dr. Gebauer na radniſy nojchomne ſłóborne cjeſtne ſnamjo ſa ſrjedu w dźele, kotrejž je jemu Žitawſka inwitowanſka komora ſpoſejiła, a ſłožopichejace pśiſno mě̊ſćanſkeje rady.

S **Brěmje.** Pola tudomneje kowarnje jedyn motorowy kołeſaŕ ſ Wojerez a kołojźidny ſ Kulowa do ło ſrašnjchtaj. Kołojźidny, ſchtrikowaŕ Michał Madleńſcha, padże je kóla a ſłama ſebi ćwu ruku niże łokeża.

Z **Kulowa.** Z hanałkich wozjewjenjow Kalowſkeje mě̊ſćanſkeje rady podamy tu ſčěhowace ważne wěcy: Wopiſma za wudźerjow. Wopiſma za wudźenje za lěto 1926 su z 31. decembrom 1926 swoju płaćiwoſć zhubile. Stóž chce lětſa dale wudźić, ma ſebi nowy wupokaz wobſtarać. Płaćizna za wupokazy je lětſa přemjenjena. Za Kulowćanow płaći wudźeński wupokaz 3 hriwny, za wonkownych pak 5 hriwnow. Ważne za wudźerjow je też, ze wědźa, zo wudźeński wupokaz prawo njedawa, zo smě wudźer na kóždeho leżownoſć ſtupić, ale zo dyrbi k tomu hišće dowołnoſć wobſedźerja mć. — Jutre njedźelu, 22. meje, pśipołdnju w 1 hodź. budu ſo 2 lipje a 1 jabłučina přesadźowć. Sadźerjo zeńdu ſo pśi Mě̊ſćanſkej piwarni. — Tudomne mě̊ſćanſke rybarſtwo budźe pjatk, 27. meje, wjeczor w 7 hodź. we magiſtratſkej pisarni znowa přenajate. Wšitcy, kotříž maju zajim na wotmjeńcu, ſu na termin přeproſeni.

S **Noweho Měſta pola Wojerez. Wjeſna dróha** we Nowym Měſcje je pleſkowanja dla wot 16. meje hacj do 4. junija t. l. ſa wſchitkón wobthad je ſapſchahami a mozownymi jěſdźadłami ſawrjena.

Se **Sleho Komorowa.** Dospołny porjad ſa wuſtaſenju we Stym Komorowje je ſonětko wojſewiſk. Wuſtajenju ratařſkeje, wobkhoda, rjemjeſkła a pſchemyſła hromadźe ſ wuſtajenju ſwěrjatow a hońtwy, wot 21. hacj 23. meje 1927 wuſhotuje Ratařſke towaŕſtwo w Stym Komorowje ſe ſobuſtutkowanjom Dolnjołužiſkeho kontrolneho ſwjeſła ſtadownych inihow jap. tow., Kalawſkeho družſtwa konjepłahowanja, Swj. płahowanja drobneho ſkotu, Swjeſće hajenja hońtwy a ſ podſpěranjom ratařſkeje komory ſa Brandenburgſku provinzu a ſa Berlin. Nawjednjiſtwo wuſtajenja je nětotre dny mózne podźěłacj a t tomu rozſudne wobſtajenja dźiniło. Tuž ma ſo wuſtajenja po tajkim porjedźe: Pjatk 20. meje wot popołdnja ſem: pſchihoń ſwěrjatow. Sobotu 21. meje w 7 hodź. dopołdnja dyrbja wſchitke ſkotjata na tym ſa nich wobſtajenjenym mě̊ſtnje na wuſtajenſchću wuſtajene bnyć. ½8 hodźin: Sapoczatk wuprawjenja wſchitkich družin ſwěrjatow. We 1 hodźinje: Motorwjenje wuſtajenja. W 2 hodź.: Pśichedwjedźenje wotdźelow jědnych a japſchahow. W 4 hodź.: Pśichedwjedźenje mytowanych ſkotjatow. — Njedźelu 22. meje dopołdnja: Shromadźiny. W 9 hodź. Slětowanje liſtowych holbjow. ½1 hodźin: Swjedźeńſki czah. ½2 hodźin: Turnéry. 1¼4 hodźin: Pśichedwjedźenje mytowanych ſwěrjatow a ſ dobrom roſdźelenje mytow. We 4 hodź. Sserbſke reje. — Pónjelu 23. meje: W 1 hodź.: Lotterija. W 2 hodź.: Pśichedwjedźenje mytowanych ſwěrjatow. W 3 hodź.: Pśichedwjedźenje ſajchtitnych a policajſtich pšow. W 6 hodź.: Wuhon ſkotjatow. Dopołdnjſchi a popołdnjſchi konzert. Na wšěch ſtjoch wuſtajeńſtich dnjach wulke rejwanje na wšěch žurlach. — K wuſtajenju ſo pśichinjacy wuſtajenja hońtwy we wšěch mě̊ſtnoſćach towaŕſtwa domu budźe tohorunja ſobotu w 1 hodź. wotewrjene. Wuprawjenſi wuſtajeć ſu wſchitcy ratarjo Kalawſkeho wokrjeſa a pſchimjeſnych płahowańſkich wobwodow, tak dołho hacj ſu w tutych pſchimjeſowanych wobwodach wuſpołtarjo je łobuſtawarjo płahowańſkich organiſacijow, kiž ſo pſchi ſarjadowanju wobdźěła. Mikowarjo a też rěznjacy ſu wuſamknjeni, je li woni ſami njeſu ſ ratarjemi a płahowarjemi. Wuſtajerjo maſchinow a gretu budu też wot wonka pſchipuſchćeni. Wobdźělenje pſchi hońtwinſkej wuſtajeju je njewobmjejowane. K wuſtajenju budu pśichipuſchćene: Konje (cjopło- a ſymnokrejni), kobły a ſrěhy, konje a (pſchipuſchćali) a walachi, poślednjiſhe jenoż k wudopołnjenju robowedo płahowanja jwonka pożadanja myta. Hońzada (tiž pſchiſłuſchejo cjorno-ſchatatym niłoſenjſtim druzinam). Swinje (ſwinje wuſerneje druzinu a ſwudobrjene ſwinje). Wowzy (Merino-, korme wowzy, cjornohłowate korme wowzy, mlóžne wowzy). Koſa, pjerſina, kaznitke, pśy wšelkich raſzow, pczoły, ratařſke, ſahrodniſke a hoſpodařſke wupkodu, maſchiny a grat, rjemjeſlniſke wudźełki. Wichitzy, kotrymi je Fortuna (łbože) pichitkitina, niežſuchcja pichileżnoſće, ſebi pſchi wulkej wuſtajeńſkej lotteriji lóſ kupicj. Pśichedwanje łoſow ło w prawnym cjaſu w nowinach wojſewi.

Z Łužicy.

* S **Policinzy.** Sswjedni rano ſłojeſche pśiched tudomnej Radnej pinzu automobil. Schofer bě̊ſche ſebi do hoſcjenza ſajchoł, to by ſchaltu koſeje wupił. Na dobo autowe ſpinadło popuſchćowſche a auto po horje deleſjedźeſche a ſajedźe ſłónczeje do ſchleżnyz wutkadneho wohnja elektriſkeje dźełarnje a ſchteżnju dołpohnje roſbi. Auto je najprjedy wokoło ſtudnje na torhoſchću jěł a potom runje tute tłamy wopytał. Wjednik, kiž w dobrym mě̊rje žiwoł koſej ſrekhaſche, njebě̊ſche wo ſtamoješće ſwojeho auta niježo pytnył.

S **Wopałeje.** Dźelaceſer Arthur Wagner ſ Nowoje Wopałeje, kotryž pola tudomneje Leuſchnereż firmy dźeła, wjeſeſche frjedu popołdnju ſchéjcz zentnarjow cjeſći kamjeń na mě̊chowej karje. S njeſnałeje pśicjěžnjy ło kamjeń nadoło ſ karh wali. Wagner njemóžeſche ło rucje doſcj wuthowacj, dokelž ſodej njeho mały elektriſki wóz ſtojeſche. Kamjeń padże njeſložowneme na delni žiwot a jeho cjeżko ſkoni. Dr. Jeiz ſe Wopałeje pſchinjeſe ſnjeſbożenemu pśi nju pomoz. Sranjeneho, kotryž mě̊ješche frjedu runje žiwoje 21. narodninu, dowjeſechu do kliniki dra. Wanki we Habrachcjach. Po wupraſenju lěkarja ſu ſranjenja ſtnałchne.

S **Habrachcjach.** W łužnołuzyſkim cjeſłim Georgswałdze ſu mjes dźeſcjimi wołepcjuju twudyrile. Schulſke ſarjadniſtwo w Sſkankowje je łobdała deluje rjadowanje ludownych ſchulow hacj do 26. meje ſamknjeć dało. 154 dźeći je na wołepcjuju ſłhoriło.

Cyrkwinske nowośće.

S **Budestej.**

Njedźelu Rogate ſmě̊je ſarał Bójz rano w 7 hodź. ſerbiſku ſpowěd, we 8 hodź. ſerbiſke a dop. ½10 hodź. nimſke prědowanje. Pśiched zyrkwinmi durjeni je ło miſijońſkowe mjes pśinamni ſběra. Dop. w 11 hodź. dźeczaca Boża łłužba: ſarał Bójz.

Na ſwjedźenju Bożeho ſtpiéża ſmě̊je rano we 8 h. ſarał Bójz nimſke a dop. ½10 hodź. ſerbiſke kemſchenje.

Ze Sakskeje a dalšich krajow.

S **Hainichena.** (Mać̊ a dźěcjo ſnjeſbożitej.) Na tudomnym hermanku ło njedaloko Gompperez leżownoſće ſapichaŋ ſplóſchi a mać̊ ſ dźeſcjazym wołom, w kotrymž dźěcjo hejeſche, potorhny. Mać̊ a dźěcjo dyrbjachu cjeżko-ſranjowaneju ſ hermanka wotnjeſeć.

S **Mildenawy.** (Njeſkhchana bjeſkružnoſć.) Khrobli paduſchi, kotříž bohužel hišćeže wuſtjedżeni njeſu, ſalſchcu w nozy do domu naſtarſcheje wobydlerki Mildenawy, 86-lětneje wudowy Göllnerowoje, a tradowchu ſtaruſchku ſje pośledńje nałukowane krofchki, kiž bě̊ſche ſebi ſ kleprowanſkimi dźěćami ſ wulkej próżu ſaſłużiła. Kradźene pjenježy wuczińja 200 hriwnow.

* S **Woicjeſnizy** ło Rudnych horach. (S wuhnja dele padnył.) Połtr Müller Hajnikez ſrjedy ſ Kamjenicy, kiž wyſoki wuheń jeneje wuhłowneje dźěłarnje porjedźeſche, padże wot ſyle horka na ſemju dele. S pukajenym nowym a ſlemjennym ſtawami dowjeſechu njeſkožowneho do Lichtenſteinſkeje khorownje. Tam bórzy wudycha.

* S **Plawna.** (S ſmjerću dła ſajdbojeńſkeja krwě.) Na ſcjehowki ſajdbojeńſkeja krwě wumrě w tudomnej khorownji dźeſacjerſkiny ſchulſki hólc Herbert Schmaliuſ. Won bě̊ſche, jako ſybu ſ kopańkim bólom łrojeſche, pozdźi, pſchi cjimž jemu njeczińſkoſć do rany pſchińdże. Bóle pak rany dale krótſon njemóžeſche. Tak nałta ſajdbojeńſke krwě, na kotrejž dyrbjeſche wobje dźěcjo wumrěć.

* S **Oberwieſenthala.** (Lodowi mużoło w Rudnych horach.) Lodowi mużoło ſu lětſa w hornich Rudnych horach khětro wulku ſchkodu naczińili. Tak je na pſch. pſchi hornim běhu rěki Flöhy a pola Olbernhawa na bukach wſcho liſcje ſmjerſynko. Smjerſki pośledních dnjow ſu też we wokolnoſći Oberwieſenthala na kwětkach a ſchtomach wjele ſchkody naczińile.

* S **Lehnizy.** (Cjeżke njewjedro.) Wutoru wjeczor je ło nad Lehnizu a wokolinu cjeżke njewjedro roſpuſchćiło a wjele ſchkody naczińło. Ssylny wichor, kiž wokolo 8 hodź. zyghnowacj počza, w koloniji Schreberſkich ſahrodow pśiches duzent khłóbnizow ſpowała. Wokolo jeneho twarjenja wichor na 50 metrow płotu a 9 murjowanych płotow ſamjeta. Też ſchchu jeneho doma wichor wuſběhnu a wotnjeſe. Dwórniſchczowy tunel bě̊ſche na thwilu zyle powodźeny.

Najnowiše z cyleho ſwěta.

— Schkrowa powěſć wo wjedrje ſa jutjiſchu njedźelu: Mróżeſe ło pśiſchczahuja, ſkerje njewołſtajne, bóle wiſtate wjedro. W Jendźelſkej: njewołſtajno.

Pśiched nětorym cjaſom je wulka cjrjóda komitaczow ſ Bołharſkeje južnoſerbſkim miſeju pſchekroczyła. Zandarmoja ju ſa njeju ſahnachu. Schtwórtk ſu zandarmoja ſnowa do komitaczow ſrašnjli a po hodźinydołhim wojowanju pjeczoch ſ nich morili.

*

Splaw, na kotrymž ło 25 ratarjow pśiches Dněpr da Kiejewa wjeſeſche, ło ſ nahłym wětrownym ſtorkom pśichewróżi. 19 ratarjow je ło tepiko, 6 ło wukhowało.

*

Jendźelſkaj létaŕſtaj offiżeraj Carre a Gillman ſtaj ło pjatk dopołdnja w 10 hodźinach na lět ſ Jendźelſkeje do Indiſkeje podałoj. Létarjej ło nadźijetaj, ło 4 000 jendźelſkich mil daloki puczj ſa 40 hodźin pſchelećitej.

*

Do Shanghaja je ło ſchtwórtk 500 amerikanſkich namórſkich wojakow ſ tankami a létadłami pſchijwjeſło.

*

Nungeſſerowy ſnjeſbożeny lět ſ Parila do Newyorka njeje Amerićanow wottraſchił. Ameritanſki kapitan Lindbergh je ło po ſwojim pſchipowědźenju pjatk w 12 hodźinach 35 minutach w Newyorku na lět do Parila puſchćił.

*

Amerikanſka pſchibórſojna ſtražowaca łódź je pola Long Iſlanda létadłowe khćidło w morju namałała a ło wjaka, ło by ło pruhowało, hacj je wono Nungeſſerowemu létadłu pſchiſłuſchało.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku Marko Smolerk w Budyšinje. — Za lokalny dźěl a feuilleton A. Dučmanc w Budyšinje. — Za hoſpodarſki dźěl: Arnošt Bart w Budyšinje. — Za nawdźak C. Ianak w Budyšinje.

Jenož hišće 3 dny dostanjeće **punt cokora darmo** je-li ½ punta kofeja kupiće **Thams & Garfs** w Budyšinje.

Tworykupowace tow. w Budyšinje

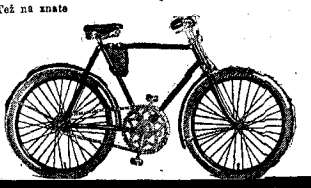
z. dr. z. w. ruk.

Doprědkawozjewjenje

wot 27. meje hač do 11. junija 1927 sobu dawamy na wšitke hospodarske wěcy

10%

zarunanja. Też na znate



Geg jězdne koła

kaž też na připrawy a gumijowe wobruče.

Prosymy naše sobustawy, tutu přijomnu składnosć wušiwać. — Cyle wosebje poskićamy:

šalki, talerje, kofejowe, čajowe a jědne sudobja, loža, matracy, plećowe meble, pućowe korby, pućowe kofry, płoknce, žimace a šijace mašiny.

Wustajeńcu

w Budyšinje na Serbskej hasy 7

prosymy wobkedźbować bjez nućenja ke kupowanju.

Předawamy jenož na sobustawy! Předawamy jenož na sobustawy!

Alphons Schauseil

w Budyšinje

Woscbity dom za serbskc nowosće!

Hobrski wubjerk najnowšich musfrow

za kabaty, šórcuchi a rubišća

Wołmjane museliny w krasnych musfrach!

Njedosćěžny wubjerk firmowanskich šórcuchow

wołmjanych a židźanych,

cankow, francow a židźanych bantow

Běłe šórcuchi za njewěsty we wšelakich kajkosćach

Njedosćěžny wubjerk žonjacych drastow

mantle ✱ kostumy ✱ wobleki ✱ bluzy

wewšěch tkaninowych družinach a po wšěch płaćiznach!

Poskićam po přihódnym płaćenskim położenju

D-motorske koła, kóbzy zanki koła, jězdne koła, a druhe jězdne dźěle, šijace mašiny, centrifugi, butrowe mašiny, žimace mašiny, plasce, raładła, rynkowe płaty, připrawa a narunanja wupórjedźenja najlušo

H. Paul Gräle

mechaniski mišter

w Kamjencu

blizko kat. cyrkwje Tel. 470

6% rabata na wšitku 6%

cyrobu a wšitke jědže

wšěch družin.

Najtuńše nakupne žórło za wjesny lud!

6% rabata 6%

na wšitke sušene twory

w Kamjencu

„Selbsthilfe" Burgstrasse 1

překhod přez knihiwjazarnju M. Klenke.

Wosebite poskićenje k hermanej!

Wiele nowosćow mužacych, pacholacych a hólčac. wobleków, šwedskich gabardinowych, koverkontowych a gumijow. manflow, njepřemokawych kabatow, letnych kabatow a kožanych kabatow, wšěch družin tkaninow a dźěłarskich kholowow po bjez konkurency znižených płaćiznach

H. Marschke w Kamjencu

Oskar-Müllerstr. 8

„Jednota",

towarstwo kat. Serbow w Budyšinje

woswjeći njedźelu 22. meje w „Měšćanskej zahrodźe" (Bürgergarten) swój

25lětny załož. swjedźeń

W 2 hodź. mejski nyšpor w Serbskej cyrkwi. 3/4 hodź. swjedźeńska shromadźizna w „Měšćanskej zahrodźe" wobstojaca z koncerta, dźiwadła, narěčow a česćenja jubilarow. — Wot 7 hodź. sem reje.

Wšitkich lubych swěrnych Serbow z blizka a z daloka na ważny swjedźeń přeprošuje w mjenje towarstwa

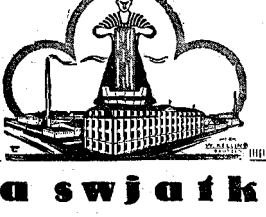
swjedźenski wubjerk.

Jenož hišće hač do 22. meje

GESOLEI

w Budyšinje

w posedź. zali měšćansk. zapósłancow



Barby

k wobarbjenju a bělenju z klijom, wolijom a kalkom, hotowe k barbjenju we wšěch barbnach (Tönungen)

laki :: pokósć :: bělobu

serśowcy we wšěch wulkosćach.

Wšě družiny **hozdźikow** mam stajnje na składźe.

Dale poručam swój bohaty skład **kolonijalny twerow, spirituozow a winow, wšěch mužacych potrěbow a tkaninow.**

K wusywam: woku peluski, hroch a kowrot.

M. Hornig a Domanja

měješći Franc Natuš w Khrósćicach.

5% rabata na wšitke twory!



Ručne rjeblowane

wozyčki

we wšěch wulkosćach a po wšěch płaćiznach ma na składźe

kowarski mišter

Max Weise w Kukowje.

Lehmannec konditorńja a kofejownja

na Serbskej hasy 8

Najpřijomniše hóstne mjeńšnosće - Konditorske pjatna přenjeje rjadownje.

Wšědnje wot 4—½7 hodź. a wot 8—12 hodź. koncert

Wosebitosć: TORTY

so jako dar při kóždej składnosći hodźace.

Łódź k jědźi. Fürst Pückler.

Za swjatki

barbi wobleki

žonjace wobleki

čišći chemisey mantle

a wšitku druhu drastu

płotuje **spěšnje derje a tunjo**

Kelling

Samane přijimarnje:

w Budyšinje na Kóžorskej dróze čo. 6 na Přiležanskej dróze 16 telef. 3638

w Khoćebuzu na Hródkowskej dróze čo. 4, telef. 1774

we Wojerecach na Cyrkwinskej dróze čo. 22

w Běłej Wodźe na Bismarckskej dróze čo. 26

Wjesna kněža p. Zhorjelca

z cyrobowym wobkhodom, bjez konkurency, też hodźacy za rěznistwo, skótnu wikowarnju, plahowanje swinjow a pjerizny, wulke rumnosće, z inventarom, elektr. swěcu a mocu, je hnydom na předań. Do kněže móže so hnydom začahnyć. Poskićenja pod **„D43"** na wud. „Serb. Nowin".

Knježske meble

drastowe khamory, vertiki, plyšowe sofy, buffety, komody, špihele, štólcy, chaiselony, kuchnje, loža a matracy po wosebje tunich płaćiznach pola

H. Marschke w Kamjencu

Oskar-Müllerstr. 8

Wupožčenja na hypotheki

na wjesne, bydleńske a wobkhodne ležownosće wobstara najspěšniše

prawizniski büro W. Lehmann

w Budyšinje Burgplatz 1 H. I.



Fotowe projekcijowe powjeršeńske domj. kinowe } **aparaty**

a wšě wěry za amatěrske fotografowanje. ◆ **Fotowy dom**

Richard Hutha

měješći Arno Lehnert

w Budyšinje

na Serbskej hasy čo. 13

Wuwiwanje filmow a platow kaž też wotčahi wěcy wustojnje a najspěšniše.

Našemu wjelezasłužbnemu

k. kantorcej Arnoštcj Lodncmu

w Bukecach **a jeho knj. mandž. Hanje** rodź. Lodnec

k jeju dźensnišemu šlěbornemu kwasej přeja

najwutrobniše zbožo

wosadni Serbja.

W Bukecach, 21. meje 1927

Wot 22. hač 25. meje zapućuju

Dr. Joos w Pančicach.

Příloha k číslu 118

SERBSKE NOWINY

Sobotu, 21. meje 1927

50 lět „Swoboda".

Pisc E. Krawe-Worcynski.

(Skónčenje.)

Swoboda bě prěnje 10 lět swojeho wobstaća powjeća. Tehdy móžeše wona wróćo hladać na čas napjelnjeny z ćežkim dźełom, kotrež pak bě so bohaće myłowało. Bohužel přichodne lěta tak płódne za towarstwowske dźeło njebuchu, kaž by sebi to přał. Ćežke mróčele, kotrež běchu so hižom w zašłych lětach pokazałe, přewobročichu so bórzy do njewjedra, kotrež Swobodu pózrě. Na skhadźowanecy w lěće 1888, kotraž so we Wujezdźe wotměwaše, njeslyšimy hižo ničo wjac wo Swobodźe. Po lěće 1888 towarstwo zańdźe. Z winu na tym pak njebě liwkosć sobustawow, ale *njeserjiwnosć tehdomniskeho direktora* Dr. Müllera, kotryž běše w lěće 1888 na Budyšinskim seminar přišoł. W jeho času so Swobodźe zakaza, so skhadźować a skhadźowanki wopytać. Mała liczba Budyskich seminaristow spytaše nětko, z katolskimi seminaristami we „Władze" hromadźe dźełać. Tohodla so husto we „Brauhausgarten" w Budyšinje zeńdźechu a tam serbske hodźiny wotdźerżowachu. Ale to ześ jenož tak dołho dźěše, hač so wšo njepřeradźi. Krućišo so nětko na Serbow kedźbowaše. Swoboda drěmaše hač do lěta 1901. K jutram 1901 so mjenowany direktor do Drježdźan wotwoła, a bórzy po tym zaso serbske žiwjenje na seminarje počinaše wotućeć. Na hłownej skhadźowanecy 1902 so hižom zaso jedyn seminarist wobdźěli, runjeż je to hišće zakazane było. Tola zakaznja drje so wjac tak krute njewobkedźbowaše. Na skhadźowancy w Małešecach w lěće 1903 rěči so zaso wo nowozałoženym Swobody, kaž też wo Society, towarstwa gymnasiastow, kotrež też lěta dołho spaše. Kaž we „Łužicy" čitamy, wobdźělichu so tam zaso 8 seminaristow. We „Łužicy" 1903, str. 74 so skónčnje zwjeselacy nastawk namaka, zo Swoboda „z morwych stawa". W septembru 1903 bě so zwjeselacy skutk stał. 15 dołhich lět drěmanja běchu nimo, nowa swobodnosć, nowy přichod zasłužbnemu towarstwu kčěješe. 16 seminaristow hnydom do towarstwa zastupichu a pod wjednistwom sem. A. Wowčerja-Konječanskeho ze zahorjenoscu dźełachu a spěwachu. Na skhadźowaney 1904 we Hornim Wujezdźe so pilne skutkowanje nowozbudźeneho towarstwa připóznaje. Też na přichodnych skhadźowankach wo towarstwje słyšimy, runjeż nic tak wjele, kaž w prěnich lětach po założenju. 1907 so zaso, kaž hižo wjacy razow, rozprawa wo skutkowanju ze „wosebitym připóznaćom" přija (Łužica 1907). Sobustawow běše tehdy jenož 9, kotříž so pod wjednistwom J. M. Sěcy skhadźowachu. A zhromadźizny wotdźerżachu so njedźelu wot 10—11 hodź. Knjez Polan, serbski wučer na seminarje, da přez swoju prócu towarstwu móžnosć, serbsku knihownju we seminarje, hač dotal seminaristam njepřistupnu, wužiwać. W lěće 1908 na skhadźowancy w Poršicach wuhotowachu evangelscy seminariscy, kotříž běchu w rjanej liczbje přikhwatali, zaso mały koncert. Ze staršim bě tehdy J. M. Sěca. 1909 běchu jich 22 sobustawow pod staršistwom Łahody. W samsnym lěće wuhotowa towarstwo w Bukecach serbski wječor.

W přichodnych lětach dźełaše towarstwo změrom, ale krute znutřkownje. W zjawnosći drje so tehdy přewjele pokazało njeje. Wo hodownej skhadźowancy 1913 w Khrósćicach so píše, zo su „krajnostawskim křidła zwjazane". Čim horliwišo pak znutřkownje so dźełaše. — Wulka wójna storhny njenadźicy zahorjenu młodosć do krwawneje hitwy. zhubiła. Studentske prócowanja so zabychu, hdyž so šulske stwy wot tercy sem prózdnjachu. Też Swoboda da so w tom času do drěmanja a njeje wotućiła, *dóniž njeběchu najwjetše škody wójny přewinjene.* Hakle k jutram 1922 bě nam móžno, towarstwo k nowemu žiwjenju zbudźić. Knjez Polan bě serbskich seminaristow bromadu zwołał a powědaju jim wo zańdźenosći towarstwa zbudźi wón bórzy nowu zahoritosć, tak zo rjana liczba šulerjow do towarstwa pod wjednistwom M. Šndaka zastupi. Nowe statuty so wudźełachu, kotrež so wot ministerstwa jako dobre připóznachu. Na skhadźowancy w Njebjelčicach 1922 běchu prěni raz zaso seminariscy jako zastupjerjo towarstwa přitomni. Jutry 1923 prewza dotalny městopředsyda A. Jenč towarstwo a pod jeho wustojnym wjednistwom wustupi Swoboda zaso raz ze štyrihłósnymi spěwami w Hrodźišću. Też na skhadźowancy w Hornjej Hórcy a při jubilejnej w Khrósćicach so Swoboda wobdźěli. Něšto razow bě też možno, zo Swobodźenjo při dźiwadle a při hudźbnych wustupach sobu skutkowachu. Wot lěta 1924—1926 *mějese předsydstwo M. Michalk-Kobelnjanski. Po* jeho wotkhadze prócowaše so E. Krawe wo towarstwo hač k jutram 1927. Sobustawow běše tuto lěto 16, nimo 5 seminaristow wšitko nad- a natwarscy šulerjo. Dźełali a spěwali tuto lěto smy, wjelež bě nam možno. Zo njejsmy telko docpili, kaž by nam lubo było — komu dyrbi so wina dawać? Chcu jenož na jedyn dypk pokazać: Evangelscy Serbja na seminarje su z wjetšeho dźěla ze wsow, kotrež móža so, štož Serbstwo nastupa, namjezne mjenować. Tutych Serbow za towarstwo dobyć, je hižom ćežko a hišće ćežo, z nimi dospolnje w serbskim dźěłać. Nimaja tola husto dosć druhu składnosć, serbsey rěčeć, hač w towarstwje a w serbskich hodźinach, dokelž so doma hižom wšo němscy powěda. A zo potom zajim za wěc, kotraž je jim nimale cuza, přewuliki nje, drje je zrozumliwje. Zo smy so na nimale wšitkich skhadźowankach wobdźělili, drje je wopokazmo, zo předsydstwo rucy do klina połožiło njeje, ale zo je spytało, też z boka stejacych dobyć.

Wot jutrow 1927 wjedže P. Jenka towarstwo, posledni seminarist. Potom drje, kaž so nadźijam, krajnostawska nadšula herbstwo nastupi a so radujo na sławnej zańdźenosći towarstwa, to swoje čini „k dobrym skutkam we Łužicach" a staremu heslej Swobody „Dźělajće a spěwajće" nowy błyšć spožčić.

Njech tute rjadki k tomu pomhaja!

Z wuhladka Serbskeho Domu.

Schto smy nowego naihonili? Schtwórtk wjecjor wokoło ½6 hodźin wuhladachmy w 4000-meterskej wyschinje na módrym njebju ześowo „Persil". Schtó bě je tam we wyschinje ryšował na módry njebjeski pischestrěn? Lětadło, wuhotowane z najnowschimi srědkami techniki. *Wone leceše w spěschnosći* 170 km. Pisomki, z kotrychž běchu wulke (Ø a Ø) 1500 metraj, a małe kilometer dołhe, ryšowaše lětaš w schpihelowym pižmje na njebju w pischestrjeni 4 000 metrow, so bychmy je tu na semi prawje widźeli. Ptun, smješkany z wobłokami z tomu wunamakanymi chemikaliemi, tworješe kurowe pižmo. Haj, to chze nješchto rěkać, w tajkej wyschinje na njebju pisaćz pschi tak spěschnym lećenje. To je njepschetrjebnje chemowe wumělstwo a tuto bjes dźima, so wschěch semskich putnikow wocži běchu k njebju złożene, a spodźiwanja njebě końca. *Sa 100 hriwnow pak to wumělstli* lětać wjelo njeczinjesche, ale wone płaćeše saměsce mnoho dźesaćz tyšazow, jeli niz samo 100 000 hriwnow. Reklama „Persilowego" družstwa pak bě dobra a samožne wunjese hrajo spomnjeny wudawk.

Schto wscho nasshonimy hischće pjedy hač naš trawnik kryje. *Morjo a powětr je techniku dobyła* a pschejo dale, pschejo wsche žaha jeje slět, bliži so te najwjetschej, najmóžnischej dokonjanosći. Esmjerzj pak njeshodźi so wuputacź a wobthowa dale swoje nadknjeżstwo nad žiwjenjom a skutkom człowieka, to dopokasuja nam mnohe njeboża | motorskimi jěźdźakami. autami *na dróhach, njeboże w twarnizach a wtecźaze khorjošće.* Hróbnu cjaru sawostaji smjerc pschi swojim slěcze. kiž pisa nad człowjestwom. Witajmy wschě nowosće człowjesteje wumyšlenosće a samóžnosće, ale njesabudźmy pschi tom na žebje samoho a na to posledne, nad kotrymž nima nichtón mozy.

Lětaź w njeśmérnej wyschinje je wšo teź mnoho sajimawego wuhladał pschi swojim slěcze nad Łužicami a pschi žebi to a tamne rospominaź. Tola teź ja | mojeho wyschoho wuhladka w Serbskim Domje dałoło bo łužiskeje krajiny widju a mnoho noweho nashonich wobżebje saschtu njedźelu. hdyž | njeho do Serbow kraja a domiźny kutnych. Bźch mjenujag wćitny, kaž w Serbach meju mjetaju, dokelž wo wożiwjenju tutoho nadobneho waschnja wjele w Serbskich Nowinach cźitach. Dokelž njemóžach pschi mutnym wjedrje, kajšeš saschtu njedźelu knjeźeschе, | prostym wóchu taf jaśnje špóznaź, kaž žebi to pschejach, wsach dalokowidu ruti, a hischcze, schto wuhladach? Wosthne cjahi ba bachu so po tej a tamnej serbskej (i bźela tej połnemrkej) wjeśaj na žwjedźenjeste namětso žrjedź abo swonka wóz, hdźež žahasche wyschoka pyschna meja k niebu. Banty a rubiwschcza wschich barbow žołmjachu so na wjerschkach. Mlodźina, haj teź stari so wokoło mejow ześtupachu, połkakachu. Sudźba sahudźi, schto, to njeżżym žtyschał, dokelž nimam we wuhladku hischće radia.

Meje so podruchu, so thileju, padaju. Hlóschtne nóżki khwataju sa wjerschkom, so hrabnje a spěschny pachoł bya | kralom. Kral stupi na wós a pyschny cźah hiba so pisches wjeż k hoscźenzej. Mejsta kralowna so wulwoli a slóschtna reja so sapocźina, kiž namaka swój wutóżnz w połdnjej nogu pschi dobrej kapay. Tak dałoko by wschо, schtoż žym widźał, rjenje było, — ale žym-li so mylił abo niž? Bź mi tak, jako bych wokoło mejow tórźki, wopijy, mjedwjedźe, klowny, rubježnikow abo jotajow *widźał, kaž* žoala *mójach špóznaź, to wšo njeby žyle tak było, kaž* žebi ja mejumjetanje w Serbach množu. Wósće njeješi wscha wina na wuwjedowanych. Wina leźi | wulkeho dźela w tym, so mnohi žebi njemóże mejumjetanje po Serbow starodawnym waschnju žiwje pschedstajeź. Němcźina, kiž so wschudże do nałich rjadow do nascheje žrjedźiny tyta, je wšo | wulkeho dźela na tym wina, dokelž njeźnaje mnohi Němz žerbšće mejumjetanje w sascht cźažu. Tak może | dobreho žerbšteho počźinka cźasto | łohka pótnišća sabawa nastaź, bjes toho, so bychu cźi, kotříž mejumjetanje sarjadaju, to chźyli. Keklowanje tajkeho raju wšo njeby mejumjetanje po wótzow waschnju było. Mysli so žebi prawe mejumjetanje tak, kaž je nasch Handrij Sejfert we swojej pěšni „Selena ta meja" tak rjenje rysuje:

Na selenym trawniku so rjenje | bantami a rubiškami wupyschena meja, kotruž pachoło žwěru straža

hacz do dnja mjetanja, so by ju nichtó njepodrešat, pschi čžimž so wšo mnoho rjaneho, pak też straschneho naschoni. Na swjedženšim, na mejumjetaniškim dnju, popoldnju sarjaduje so kražny cžah po wšy, kotryż tworja stari a młodži w rjanej pschesjedženosći. Holicza w wěkmej šerbšej drasče, pachoło w šastatšej drasče šratych šerbšich burow (kiž možeče šebi wschudże wupožčić a rjenje hromadu šestajecy) krocza sady kapały, kiž wšo šerbšle pschespola a spěwcży hudži, tworja tak spočatk cžaba. Na swjedženšim městnje zamym wita wschěch straznik meje šo žortnymi ale na šerbšli tas složenymi škowami a pschithadżaju sanjeńu, mjes tym so šo wokoło meje šetupaju, rjany šhromadny šerbšli spěw, na pschiklad: „O meja, meja lubošna, tak pschewišcho rjana by", k cžemuż kapata hudži. Twori šo rjane połkoło a šerbšte narodne reje šo rejwaju, kiž šu tola tak nimowěry rjane a pękne, a runje ja tajku składnosć kaž stworjene. Spěwy a reje šo wotmeńeju, a wšo, hdyž maju rjany měschany chór, tež tutón šaspěwa. Mjes tutym cžasom podrnja pacholo meju, pomałku šo nakhila, šo dale kłoni. Cžišchina šastupi we wokomiku, hdyž šo meja bóle a bóle k šemi bliži. - Hudiba mjelcži. Meja lecži je žołmiczanymi bantami a rubischkami debjenym wjeršchkom k šemi. Pacholo kedżbuja šwěru na ważny wokomik a běża na pschemo k wjeršchkej, a schtož jón hrabnje je ſ kralom. Hudżba šanjeńe šoju ſławu, kotrejż pschidruża šo wšitkjo wschtitkomni. Mejšti kral, wjeršchk meje w ruży, wošmje šo na ramjenja šrótnych pacholow, holicza a pacholo, wschitzy pschikładowanjo šo pschišlamknu a cžahnu wokoło šwjedženškeho městna a šanjeńu šebi wot Handrija Sejferja šepšnjenu a wot K. A. Kožora do hudżby šatjenu rjanu šerbšitu reju: „Selena ta meja, šerbšta leńna reja, ſiwa k rjanom wjesełu, tuż hotuj šo to rjane holczo, hotuj šo na reju ſ pacholom na trawniku" ..... atd. S tutej połonešu wokoło šwjedženškeho městna škónczi šo wješeże tam a cžah hiba šo do wšy, wyškajo, špěwajo, bubnuju do korczmy. Tu šaso witanje pšches šwjedženškeho šarjadnika, ſ wulkim liżo ſ bantami w ruży, w drasče šerbškeho hošczenjarza. Kapała hudži, wschitzy šo w kole šestupaju, kral njeże šo pod šynkami šerbšteho pchespola do šrjedżišny žurle. Cžišchina šastupi: Kral wuswoli šeż kralownu, jimaj šo hodluje, prénju dóšpanjetaj reju, rjanu pěknu šerbšitu reju! Wuškało połna radošcze ješčeuja po tym jich pschikkadej wschitzy pschitomni. Se łischtnej nócku pak ſhwata šwjedženški šarjadnik w cžerwjenym łozu, ſ wulkim běłym šchantkom pod pažu wot jeneho k druhemu, poškicżo šchcżedrjwe dary krala a kralowny, tak dołho hacz reje traja. Borzy šaczěhnje wješeże žiwjenje, hołdowanja njeje kónza, dóniż njeje rejow konza, a wješeżeho žiwjenja njeje tónza, dóniż kral ſ kralownu inamjo njedataj.

To by tak był mejšli šwjedżeń, mejumjetanje po prastarym waschnju, każ šebi je pschedwjaju. Sserbšte špěwy kožby šnaje, dobra wola ša dobry šlutk w Sserbach šłajnje šnježi a šerbšte narodne reje mózecze, je-li je njemózecze, pěknje a darmo wutnucż šapocżeczi, hižo dšenša sobotu wjecżor w Sserbšim Domje w Budyšchinje pod najwušokojnšchim nawjedowanjom naschego šławneho mišchtra a wubudżeria šarnch šabytych šerbšich rejow, Wiarnata Krawza ſ Driežbjan.

Lubi cžitarjo, jeli šnm ſ „Wuhladka" wopaki widjaš, to mi proschu wodaječe, šnm-li pak prawdu Wam praiiš, tak budże wšicże mejumjetanje w Sserbach we pschichodże wopraudże taiże, kaiżeż bé w cžašu naschich prawótzow. Sawěrcże — pschichodne lěto hižo tak budże!

Zahrodne durčka.

(Wobras je wšy.)

Wo wschém šo pschednoschti dżerża rospramy a knihi pišaju, šamo ſlimy šo wjercża atd., wo kožbej malickoschi šo do šwěta trubi, šo cžešći a ſławi. A byrnjež bacżonjaze hnězdo na Schołczicy bróżni ako šłara ſtražnikowa thežka tamle horjekach była, wschо je hižo w Nowinje šłało. Ale mje wbohe durčża do šahrodti wošiaja wschitzy na bok. Khóts dracż a garbaċ, njejšmy dha dożyka nicżo hódne! Dżenża chcemy nješchta wo šebi khżschcż dacż, a lubi cžitarjo dyrbja šhonicż, schtó šmy.

Wšo njewutłudżamy ſ nětkajšeho wumělšteho šamkaššewa ako kowarnje. Też w rešaku a pod rukomaj cżešte njejšmy pobyle. S zyle jedwórnych łěhnuch žerdkow je naš ſtary Wjerschcż Handrij — je hižo dołho na prawdże Božej — psched pok kopu łétami hromadże šbik. Šamo na porš je šo pschi tym dyrił, šo cżorny a módry šadża a ſłónczinje nochcż wotpadny. Sa dwě hodżinje dě ſ nami hotowy. Dwě katzy prěti, dżewjecż žerdkow na nje horje, dwě šwjašnizy a hoża wot kowarja. Kożde dżeżacż mjenšchinow bu roshorjenschi. Dokelż ſ prénja ſ jenej hoku, ſ druha ſ jenej šwjašnizu a ſ šteċża pschi šapowěšnjenju absolut njetrjechi. Sajo je pschemeńił, wupruhował a łónczinje trjechił. A nětko hrajachmy tu a tam ſ berje namałane ſjiwine durże. Woprawdże, běchmy kražne šworjenicżko a běłe łónczki žerdkow, kiż bě na pjeńu wobrubał, šwěcżachu jo w nozy każ błudnicżki pola Licharja. Šamo žuri bě njeboh Handrij wostałił. Pożdżišcho wošta zganta je šwojej dołhej šunku ša je dyn wižało a šej ju rózdrě. To wschak niebě runje prenja dżera w šłarym hadrjeschczu. A ruczżizu naschi Handrij też pschiprawił niebě. K tomu njeje dóschoł. Wobruczża wot nětkajšeho dodżerżaneho wołwcża ſłużeżche ſ šawrjenju, šwjašowaſche ſtołpik a prénju żerdku. To dyrbjeſche tajka wopomoz bycż. Ale pschi tym je wostało a dżeńšnischi dżeń tam hischcże wiża. Też ſnlnischi powjes je łéta dołho ſłużił, douż šaso na wobruczżku njepschindże. Njedawno wšachu ju dżeżi ke kulenju a wot toho cżaša je prjeċż. Każ dże šo ſ wjetscha wšicho ſhubi, schtoż dżeżi do rukow dostanu. Nó, njejschkodżi to dale nicżo. Byrnjež naš 15 raſow hižo płakali, każ możeże to widżeċż, cżerpimy tola na ſłabosċż šarobu, so šej na wjercżenje a hrajanje wjazy njemyšlimy. Se šadkom, to rěka hdyż na hokonaj wiżamy, tam wſhat łischcże trochu dże, ale prédku! To wiżamy hacż na jemju dele, dyrbja naš wopraudże njeċż, jeli chżedża naš jowrjeċż abo wotewriċż. Nė, nė — wošłanjemy dobrowólnje šawrjene, bjes ruczżizy, bjes wobruczżki a wšcheho druhcho. Je wopraudże wérno. Do nětrzlischeho wošebneho ſwěła šo wjazy njehodżimy.

Tola pak hischcże ſwoje šastojnšiwo, ſwoje dżéło dokonjamy. Smy takrjez wrótnik abo portjej ſtatoka. Haj, to ſmy! So njemóże žadyn zuſy ganjor je ſwojej ſwójbu pisches šahrodku abo „błejschi" janjerodżicż. So njemóże ſuſodez Móras naſche kokoſche honicż. So nam wopak naſche kokoſche ſchitwanje doma wostanu a naſch kokot k druhim na ſeniżwu łašpcż njemóże. Tak šo nichtó hórschicż njetrjeba, jo jim naſche kury ſołotowe rjadki wtóczicż pomhaja. Jadyn cżłowjek bo jim ſa to njepodżakuje. So dyrbja cżi knjeża rěkniż rjenje ſ koła łašeċż, jeli chżedża do dwara. Hewak bychu hischcże ſ khżenymi durjemi nuts łašeli.

Haj, wrótnik ſmy a wšcho dże pisches naſche porsty a nimo naš. Hacż je nětko wuhnjemjeczeŕ a hadrjeschczaŕ, hacż nożiżaŕ abo wikowaŕ, hacż liſtowy, proſcheŕ, wopyt, cżełowa żona, baba, rumpodich abo hewak nechtó, hacż hromadżeŕ ſa kolletku abo meju, hacż ſuſod ſ nětkajšej nowinku abo mlynk ſ měchom wotrubami, hacż ſnjeni kantorka ſ butrowym košchikom abo towaršti wucżobnik ſ paketom ſliczbowanjow, hacż bérz ſ ſinanżneho hamta abo wrjašku — wšitzy a wšu wuhi nima nak, ſo njechaja wokoło khże hicż a ſ pošlenju šastupicż.

Wjele we ſwojim šastojnšiwje widżimy a ſłyšchimy, druhdy wjazy hacż chżemy wědżeċż. Runje, hdyż pisches šahrodne durčża du, ja žebje nešchto do brohy rěcża, jeli hižo žanu maja. „Aha, wot ſwinjazeho wikowarja nekaſſe pominanje", měni liſtowy a wobhladuje ſej šady na liſcże mjeno wotpóšłarja. „To bě šaso rjany „geſchäft", rěcżi ſej pschedawaŕ a cżehnje wjeſeże dale. „Měſcheja pak cżi do butry wodu", bórzoju butrowy muż ſam ſa ſo. „Ja praju, ſo je kiſacko poła tlamaria drożſche było", rjetnje hólczt a tuknje ſej kupjene bonbony do ſaka. Ach, dny dołho mohłe wam taiże a hinaſiche rěcże wubledżicż. Kak pschecżelnej ſu nutska byli a kak potom ſtwarja a jich wobrěcża „hdyż ſu won. Kak naš tón abo tamny mjerjaju wokoło cżišnje, ſo mi zyle ſtawy rša. Każ hychmy ſej pisches to mohłe, ſo tam žane ſbożo měli njejżu. Kak druhdy ſtary šo pjankoſty domoj ſchmjata a kak ſtara jeho hižo tu rjenje powita ſ koſchcżom abo hadrjeſchczom. Kak ſo koſchtaj a wobjimataj Jank a Hanka, hdyż ſej druhdy wjecżor ſwoje łubošcża wuſnajetaj. Wona drje je hakle ſchéżnacże lét, a tola hižo jara hłódna ſa łubošcżu.

Haj, to wšcho takle dożiwiſch a wjele ſhoniſch. Ale cżinimy, każ njemohł hacż do dżeżacż licżicż. „Hamtſke potajšiwo" — by naſch połski rjek. Njepſcherdżamy nicżo a nitoho. Cżinimy ſwoju ſłužbu ſwěrnje a hotowy je łaż. Hdyż wopraudże ras huſkom, kurom a pšam pschitżup damy, a hdyż dżenża trochu roshorjenje rěcżimy, cżinimy to ſ mjerjanjom, hewak šo nichtó na naš njedopomni. Na wšcheho dracża šej muſła, jenoż niż na takſe nuſne šahrodne durčża. Khiba šo ſo ptacżatko na mnje ſndnże a mi rjany ſpěwcżk ſanjeże, ale też nešchto ſawoštaji. To je wicho, ſchtoż bycż może.

Cyrkwinske nowešće.

S Budyšchina.

Njedżelu Rogate 22. mc^

W Pětrowſkej zyrkwi ma ra[illegible] ½7 hodż. duchowny primarius Fröhlich ſpowědź a ſwj. wotkazanje, ⅛8 hodż. ma ſarař Menda prědowanje; dop ½10 hodż. ma ſarař Groże w draſkowni kemſchenje ſa cżeſkoſłyſchcżych; ¼12 hodż. ma ſarař Siegemund kemſchenje ſa dżeżi.

W Marijnej-Marcżinej zyrkwi ma dop. we 9 hodż. ſarař Berg prědowanje, w 11 hodż. ſarař Groże kemſchenje ſa dżeżi, wjecżor w 6 hodż ſarař Siegemund mišijońſke kemſchenje.

Sbórka ſa mišijońſtwo njes pohanami.

Póndżelu pop. w 3 hodż. konferenca duchownych. — Pschednoſchi ſararja Kaplerja nad „ſarjadowanjom pacżeſkeje wucżby."

Wutoru pop. ¾3 hodż. je w Pětrowſkej zyrkwi modleńſka hodżina ſa nżedżelnicże.

Wutoru wjecżor we 8 hodż. ma w Evang. towaršchowni ſarař Berg biblišku hodżinu.

Wutoru wjecżor ½9 hodż. je w Tuchorſkej zyrkwi poſawniški mišijońſki wjecżor Budyſchkeho poſawniſkeho chóra. Spěwarſke ſhubuſchcżenjeſej.

Bibliški wjecżor ſrjedu w Tuchorſkej zyrkwi dla ſwjedżenja Božeho ſtwórſa wupadnje.

Boże ſtwórſe, ſchtwórtk 26. mejc 1927.

W Pětrowſkej zyrkwi ma rano ⅛8 hodż. ſarař Groże prědowanje (zyrkw. hudżba: „Nětk ſtpi horje, ſyn Marijny", motela na Boże ſtwórſe wot Jurja Josefa); pschiw. w 12 hodż. ma duchowny primarius Fröhlich prědowanje.

W Marijnej-Marcżinej zyrkwi ma rano we 8 hodż. ſarař Paul ſpowědź a ſwj. wotkazanje, dop. w 9 hodż. duchowny primarius Fröhlich prědowanje (zyrkw. hudżba: „Cżeſtn ſa ſobu", motela na Boże ſtwórſe wot Gustawa Schrecka).

Sbórka ſa měſchczańſke a wokrjeſne towaršſtwo Smutskowneho mišijońſtwa.

Pjatk wjecżor we 8 hodż. ma w Evang. towaršchowni ſarař Siegemund biblišku hodżinu.

Tydżeńſka Božu ſłužbu ma w Pětrowſkej zyrkwi ſarař Groże w Marijnej-Marcżinej zyrkwi ſarař Menda.

Wot kulija k miliſonarej.

Chinſti žiwjenjoběh.

Pšched nešchto cżašom (tak piża jedyn jendżeſki puczowaŕ) jedżeſche ſpodżiwna łódź ſe Singapore do Kantona. Běſche šnutska ſe židu wupyſchena. Na wjerſche bě tempel natwarjeny, a w njej běſche jeničkí puczowaŕ. Bě to cżłó bohateho Chinjana, kiż ſo po ſwojej ſmjerczi do ſtareje domiſny wrócżeſche. Nałożki a waſchnja pschedpiſuja Chinjanam nałożowanje njeżmérneje pychi pschi pohrjebach. To ma też bjes dwěla wěſty ſozialny a moralny ras. Wot jenicżkeho w běhu žiwjenja nahromadżene bohaſtſtwo njeſmě zgłe w rukach jeho potomnikow wostacż, ale dyrbi ſnajmjeńſcha ſ dżéla ſašy powſchitkownoſci ſłużicż. Ssu to wulke worſchty luda, kotreż ſo w Chinje wot tutych pohrjebnych ſwjatotżnoſcżow žiwja. Njedżiwajcy teho ſbudži pat tuta łódź ſe w króttkonaraſnſchej Aſiſtej ſpodżiwanje, a to cżim bóle, dokelż bě jeje wobſedżeŕ jako thudy kuli do Indiſkeje wupuczował.

Hižo w Singaporje je napadnje, ſo ſo pichi wobſeje pyſchnych palaſtach a dilach, kotreż wo jara wulkich palmowych ſahrodach ſteja, pschejmy ſašy Chinjenjo jako wobſedżerjo mjenuja. Spodżiwanje pak ſo powyſchi, hdyż widżiſch, ſo maja w Penangu, w najkſpichim europiſkim dżelu wokoło ſławneje botaniſkeje ſahrody, domy zyłych dróhow chinſke napiſma. Je to zyły truh ſtawiſnow, kotryż tute dróhi pschedſtajeja, a to ſo Europjanow ſahubjacy. Wšchu dżé to priedy wšcho jenkżełſte twarjenja, pschetoż maja na jenej ſtronje pyſchnych wrotow hiſchcże ſtare jendżelſke mjeno do kamjenja ſarubane, mjes tym, jo na druhej wulke pišmo nowcho chinſkeho wobſedżerja raſnje pschemeńenjenje wošjewja, kotreż ſo we ramiku mjes hórmi a kamjenjom w ranje ſapocżina.

Chinſti kraj runa ſo pschejpelnjenej ſchkorpawje, ſe kotrejż dyrbi dla naſtajeneho pichitżeranja woda pschebżeżeċ. Pschejpelnjena China dyrbi naſtajnje pichitżeraze ludſtwo wotſtorkowacż. Jeje pokożenje je cżim wušiche, dokelż we wjecżoru a poknoży puſcżiny puſty a njepſchiſtupne toriſchcża jeje roſpſchestrenju ſadżéwaja.

Hakle w poſledniim cżašu je ſo w Mandżurſkej wěſta měſtnoſcż ſa pschebytk chinſkeho ludſtwa wutworiła. Pod Mandżu-Dynaſtiju bě tutón wulki kraj zgle ſamrjeny. Na druhej ſtronje Cżichcho moria je Amerika pschipożcżowanje żołtych ſaraczhiat a tej Japnika njepuſchcżi žanych chinſkich wupuczowarjow do ſwojeho kraja. Tak ſbywa jenoż južnoraſnſka Aſiſka, a do njeej wulwa ſo wuſhykt porodow njebjeſtcżeho kraja w taſkej měrje, ſo ſměja w bliſkim pſchichodże niż jenoż franzowſki Towking, ale zyła ſadnja a naraſiſka Indjſka ſ pokrym prawom mjeno Indo-Khina. Khinſti wupuczowaŕ pschindże do tutych krajinow ſpokojny a poniżny. Pschindże jako tuli, kiż ſo na wjerchach parnikow ſa nješchto dolarow jěżdy jako łóżko łotkacż da, a ſa dżeżacż abo dwadżeċi dolarow pschedpkżacżenja winowatoſcż dołhoċżitneho darmotneho dżéła pschewoſnje.

Přenjotni wobndżerjo južnoraſnſcheje Aſiſkeje, Malajojo, njejšmy żadyn lud dżéłacżerjow. Jich žiwjenſki ideał je żenank, njepſchekoſnjowane wopſchiſcże, kotreż ſo hiſchcże naſlépje „we błónczku łeżeċ a żebi pżcżene ławki do huby łétacż dacż", roſſażni. Tohodła trjebaja europſke tolonialne ludy chinſkeho dżélacżerja. Ani indo-britiſka ſnroka, ani gummiſowa induſtrija njebu bjes thinſkeje dżélakaweje pomozy móżna była.

Ale khinſti dżélacżeŕ njeſpokoji ſo ſ wošnudom kulia. K jeho njewěrjomnej ſpokoinoſci a dżélakowoſci pſchidże hiſchcże nešchto, ſchtoż jeho Europjanam ſtraſchneho ſcżini. Wón je wulkotny pſchekupa a fanatiſki ſpekulant a hrajeŕ. Każ naithubſchi kuli ſwoju maku ſabłużu pschcay ſašy a ſašy w hrach poſpytuje, tak też bohaty Khinjan njeboſajniſe we ſważenych ſpekulazijach ſwoje ſamoſenje na hrackti ſtaja. Tak naſtanu hobrſke thinſke ſamoženja w Singapore, Penang, Colombo na Jawje a na Filipinach. Žiwjenjoběh wot kulia k miliſonarej njeje w južnoraſnſcheż Aſiſkeż nicżo porodne, a hdyż też dyrbi, měrjena po wulkej licżbje thinſkich ſapuczowarjow, licżba tutych naiwuſpěſchnischich pomerne mała woſtacż, tak poſtupuja tola zgle powſchitkownje tuczi ſapuczowarjo a thinſzu kulio do pschcay wotſchitich hoſpodarſkich worſchtow. Nojcherſi kuli budże žebi tak rucże hacż to ſamóże, jenu ritſchu wupożcżicż, ſ kotreż wjazy ſašłużi. Hdyż ju ſo pjenjeſy jenoż we nješchto mało roſmnożże, kupi šebi jednoru pſchiſrawnu puciowazeho kucharza atd. Byrnjež Khinjan je wšchémi ſerſchſkami ſwoieje duſche we domiſnje korjenił, wostanje tola w južnoraſnſcheż Aſiſkeż wulki dżél pschipożcżowanych Khinjanow. Tu matrożże pſchedewſchém pisches naměſchenje ſ malajiſkej, ſiamſkej a indiſkej treju nowe indothinſke ludſtwo. Tak ſu we Singapore a Bangkoku wjele Khinjanow, kotſiż wjele rěcża, malajſiku a ſiamſku tak każ ſwoju, ale tola ſu wſchitzy rejn Khinjenjo wostali a njeſu ſwjaſki ſe ſtarej domiſnu roſtorhali.

Dżenża hižo je w ſiamſkim ludże dobra ſpeżina thinſkeje krewje a nawal ſ Khiny a poſtupowaje pſchethinſkeſchczenje je tak wulke, ſo ſebi w Siamje poczinaſu ſtaroſcże cżinicż. Pſched króttim je ſiamſke knjeżerſtwo ſ thinſkim ſednako, ſo by ſo pſchewulkemu nawalej ſe Khiny wobarako.

Najwjetſcha a najpréniſcha ſadoſcż do Indiſkeje wupuczowazeho kulija je, žebi b[illegible] europiſkí wobleż kupicż. Hdyż je ſo tute pſchemeńenjenje [illegible] kulija k modernemu ſtako, je jeho ſwonkowna ſadoſcż nażnyczena. Wón wostanje w naſtupowanju a wobhladże jednoru, ſpokojnu a pokoru, a najmłódſchi europſki pachoł pſchetrjeſchi jeho na pyſchnym wuſtupowanju. Ale jeho bohatſtwa roſtu a ſłónczinje ſtupja — do ſwonkownoſcże po możnoſcżi malo napadnje — jako pyſchne wobſedżerſtwa wšelow do ſjawnoſcże. Mjes ſnkami autow, kotreż na indiſkich dróhach łóżdy wjecżor, wocżerkiwnjene ſyntajo, jěżdża, roſcże pycżeju bóle licżba elegantnych cżeſtich wozow, we kotrychż ſony, we ſtotobrokatnych drastach ſe cżeſtimi ſłotami łokami a cżekotkami we włoſach, ſedża. Jenoż w tutym cżaſu widżiſch tute ſiemjenſa. We cżimicżſzy ſunu ſo cżi tak rucże nimo wócżża, ſo ſnadź ſanka na to niepomnyſlich, ſo ſu tute Indothinjanki ſe wjetſcheho dżéla ſony nędżnſkich kuliſow.

Přilopk.

* **Swoju ſamżnu ſotru ſebi ſa żonu wſak.** W Kotſerslauterne ſajacu muża, kiż bóſche wobkorżeny, ſo je ſebi ſwoju ſamżnu ſotru ſa żonu wſak. Jeho paŕ hórły ſašo ſ ſatby puſchcżiżchu, dokelż jemu dopoſkaſcż njemóżachu.

Tachu, so je ſ wobſenjom něschto, ſchtož ſakoń chkosta, činiſ. Muž bu jako njemandzelske dźěćo pola ſwojich ludźi w Bayerſkej woćehnjeny. Jako ſo młody muž ſ wójny domoj wrócźi, ſejna ſo ſ pinčnizu, kotraž běſche jeho ſotra. Wobaj pak njewědźeſchtaj, ſo ſtaj bratr a ſotra a woženiſchtaj ſo.

* Njeſtyſchane ſtóſtniſtwo. Ssud w Großniederheimje w Pfalzy wěſtcho Hendricha Hauſteina k jaſtwu na wóſom lět ſaſudźi, dokelž je jenemu ratarjej ſchite jehły do pjawanſkeje rěpy natyſkał. Tejele njetkmanoſće dla je ratař hižo 24 howjadłow dorěčał dyrbjał a 70 howjadłow, kotrejž ſu podhladne, ſo ſu tež jehły ſobu žrałe, budźe drje hiſchcźe dorěčał dyrbjeć.

* S błyſkom ſaraženy. W Frauenhagenje w Angermündeſkim wokrjeſu tſoch rólnych pohonczow a hródźeneho dohladowarja na polu njewidźeru pſchekhwata. Woni pytachu wuchow pod jenej wierbu. Błyſk pak do wierby dyri a hródźeneho dohladowarja a jeneho pohonca ſaraži, tamneju pohonczow cźežko wopali.

* S zyrkwineje wěže dele padnył. S wěže Mikkawſchoweje zyrkwje w Hamburgu padny 50létny klampnarſki pomocnik ſ 35 metrijeje wyſokoſcźe dele a ſo ſaraſy.

* Cźežke njeſhože w podłoptach. W jamje Karolinje wotwali ſo cźeſći kamjeń a padże na dźěłaczerja. Jako jeho towaſch wuſmołodźowaſche, puſchcźi ſo dalſchi kamjeń a ſtłócźi wukhowarja k ſcźenje. Pichi wuſmołodźenju druheho ſnjeſbożeneho wotwalichu ſo hiſchcźe wjazy kamjenjow, jedyn kamjeń trjechi cźeſćeho hórnika. Wſchitkich tſoch cźežkoſtranjenych wotnjeſechu.

* Wójniſti ſtaw we Wolgaiſkej republiky dla ſtracha wulkeje wody. Kaž powěſcźa ſe Saratowa wobtrucźeja, pojtupuje woda na rěcy Wolſy wſchědnje wo 20 zentimetrow. Hižo nětko ſteji woda 4 metry wyſche normalneje wyſokoſcźe. Zentralny wukonjerſki komitej Wolgaiſkeje republiki je na wójom wokrjeſnow wójniſti ſtaw połožił. Wſchitky wojazy a dźěł wobydlerſtwa wohroženych wokrjeſnow ſu mobiliſowani, ſo bychu na pomoz khwatacź mohli.

* Politikar jako proſeta. Piſched poſita lětami hižo je we Wulheſirej muž ſwěſchcźenje rakuſko-wuheſirſkeje monarchije doprědka prajił. Tutón wojſewjeſ njeſbožа njebě prěni lěpſchi — to bě Ludwik Koſſuth, wulki wuheſirſki rjek ſwobody. Tehdom wupraji ſo Koſſuth we ſwojim ſe ſamſnej ruku napiſanym politiſkim teſtamence, jo w ruſko-turkowſkej wójnje dyrbi Rakuſka ſo na kóždy pad na ſtronu Turkowſkeje ſtajicź. Jeli wona to njecźini, a neutralna ſwoſtanje, to drje po dobyczu Rußow jako myto ſa ſwoje dobre ſadźerżenje dóſtanje dowolene okupaziju Boſnije a Herzegowiny, ale tale okupazija budźe monarchiji ſ njeſbożom a poſpěchi jeje ſahubu. — Cźehdla pſchinjeſu tole doprědka wojſewjenje nětkole na ſwětło? Dokelž je ſo Koſſuthowy politiſki teſtament njedawno wuheſirſkemu parlamentej jako drohotny politiſki powoſtank na pſchedań poſticźił. Dokelž pak parlament njemějeſche doſcź pjenjes jón kupicź, poſtkaſi ſo ſ Wuheſirſkeje pokhadźaju amerikańſki ſilnowy magnat Adolf Zutor, kiž runje w Budapeſće pſchebywaſche, relikwiju kupicź a drohotny rukopiſ parlamentſkemu muſejeſ ja dar pſchepokaſacź. Tak je ſo to potom też ſtało.

* Wulke ſajecje ſtóſtnikow. We wokolinje měſta Palermo w Siciliji ſaja policija 228 wożebow, kotrež k wjetſchej rubježniſkej zwólbje ſłuſchachu. Mjes ſajatymi ſu też někotſi hłowni wjedniſcy rubježnikow.

* 110 njeſenjenych milijonarkow. Měſto Chikago khowa we ſwěbi 153 ſónſtich, ſ kotrychž ma kóżda wjaz hacź milijon dollarow ſamoſenja. Mjes tutymi je 43 mandźelſtich, 95 wudowow a 15 ſtarych holzow. Potajkim tu je dobra ſkładnoſcź ſa muſſtich, kotſiž chcźedźa ſo rad woženicź.

Hospodarſki rozhlad.

Ssobotu 21. meje 1927.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,216	100 pólſk. markow	47,00
jendźelski punt	20,47	100 čěſkoſł. krónow	12,492
100 ſwajc. frankow	81,09	100 franc. frankow	16,505

Berlinſka burſa ſawoſtawa we ſwojej dokalnej ſkaboſcźi. **Kurſy ſo dale wotbrjebjowachu.** Napoſledk bě burſa jara ſkaba.

Produktowe wiki też niczo nowoho njepſchinjeſechu. Płacźiny drje ſo njepſcheměnichu. Ale tola bě ſa **poſpěſiſche termiſe** wóſe ſeſkłabſowanje ſpóſnjacź. Domjaza rożka woſtanje na wikach dale ſadna. Żadny bě też rjany wowoſ. Zentnaŕ płacźeſche wczera

w Drježdźanach (ſaiďč. pónbźelu):
pſchenicźy 73 kg. 14,75—15 hr. (14,75—15 hr.)
pſchenicźy 69 kg. 14,50—14,75 hr. (14,50—14,75 hr.)
rożki 69 kg. 13,30—13,55 hr. (runje tak)
rożki 66 kg. 12,65—12,90 hr. (12,65—12,90 hr.)
jeczmjenja nalkńjeho 13,40—13,90 hr. (runje tak)
jeczmjenja najſmikeho 11,75—13 hr. (runje tak),
wowſa 13,10—13,35 hr. (13,10—13,35 hr.),

w Berlinje:
pſchenicźy 14,55—14,75 hr., rożki 13,45 hacź 13,75 hr., jeczmjenja nalkńjeho 11,50 hacź 13,10 hr., wowſa 11,85—12,15 hr.

ſchtwórk w Kamjenzu:
pſchenicźy 14,40—14,80 hr., rożki 13,25 hr. hacź 13,50 hr., jeczmjenja nalkńjeho 12,50—13,50 hr., najſmikeho 12 hr. hacź 12,50 hr., wowſa 12,50—13 hr. Bźerny 6—6,50 hr. — Proſata 14—20 hr. a ſuſy 3—6,50 hr.,

w Shorjelu:
pſchenicźy 13,50—14,80 hr., rożki 12,50 hacź 13,60 hr., jeczmjenja nalkńjeho 11 hr. hacź 13,50 hr., wowſa 12—13 hr., bźerny 4,80 hr.

w termiſowym wikowanju:
ſa meju: rożki 13,90—13,85 hr., wowſa 12 hriwnow,
ſa julij: pſchenicźy 14,97½—15 hr., rożki 13,22½ hr., wowſa 12 hr.,
ſa ſeptember: pſchenicźy 13,70—13,72½ hr., rożki 11,85—11,82½ hr., wowſa 10,45 hriwnow.

Wiki wužitkoweho ſkotu wczera pjatk w Berlinje (Magerviehhof-Friedrichsfelde.)

Pſchijnjali bźchu 840 młodych bóſkow, woł do cźahanja, 9 bykow, 34 próſdnikow a 174 cźelatow.

Wone płacźachu:
Młode bóſki a ſuchelne jałowy 260—590 hr.
Sſuchelne jałowy 220—490 hr.
Próſdniki a ſtót k wjaſarju a k ſe kormjenju po zentnarju ſiweje wahi 40—48 hr.
Wubrany rjany ſtót bě pſchi ſcźe drózſchi.

Na pſchedań.

Koſa bźła bjes rożkow w Budyſchinje, na Taſchbarku.

Koſa ſ kóſſatami w Raſchowje 15.

Schijaza maſchina, trjebana, Singerez klamy w Bźelej Wodźe.

Kmudroſ. Litny, knježi dwór w Semichowje.

Wóſ dźěcźazy w Kulowje, Hoſkowſki pucź 31; w Kulowje Guſta Kranz; w Kamjenzu, Anger 9; taſlaty ruczny wóſ w Budyſchinje, Sſukelaſka haſa 30.

Kóźa mała bliſko dwórniſchcźa w Kulowje. Dalſche wukaſuje Wittichenauer Wochenblatt.

Krowa młoda wyſhkoſłužcźelna w Cźornym Hodſerju 49.

Sónno we Wojerezach, Dolha gaſa 19; ſyno a krowjazy wóſ we Wojerezach na Hródkowſkej dróſy 33.

Pichitaſiſej pytaja:

Dźěłaczerjow, ſo ſamolwicź, pónoželu 23. ſ. pola Stranđa w hoſcźenju w Debrjach pola Kamjenza.

Murjerjow, Hładki w Bržſowje, Łužiſke twaŕſke towaŕſtwo w Hródku.

Hołzu do domu w Budyſchinje, Seminarſka haſa 9 delka. Pſchi Pětrowſkej zyrkwi 1.

Pohonca, Mieth w Dobrunſchi, Winkler w Kamjenzu Woleſchnizu, Pawlik we Wojerezach, Haag 7.

Dźowku, Biesold. w Tſchanach.

Seerbowku ſa wumoſchowanje ſaneho wolija, woleniza Schko modow we Wojerezach.

Sſudniſzy na pſchekadźowanje,
pónbźelu 23. meje 1927:

w Kulowje w hoſcźenju „K 3 krónam“ pop. w 2 hodź.: Kruwa, ſchijazej maſchinje, ſonjaze a mužaze kolo, połza a wjchelake mebſe;
w Korſinje pop. w 5 hodź. w hoſcźenju: Mužaze kolo a ſchkleńcźany kamor;
w Dubrinku wjecźor w 6 hodź. ſchijaza maſchina;
w Bržinje pola Kamjenza: Bźłeſ, błido, kredenza, ſtejazy cźaſnik, ſofa, 6 ſtołow, koſchowej ſtołaj, kobrz, wolijowy wobraz, błidły, pjenježny kamor, cźaſnik, błido k myczu, kolo, ſtykanjowy wěaŕ, 20 zent. ſyna. Kupzy ſeidu ſo dop. jw 9 hodź. w hoſcźenju „K jeleſnizy“;
we Wulkich Sožarach w hoſcźenju pſchi zyrkwi dop. we 10 hodź. mužaze kolo a zentrifuga;
w Bźitnje w hoſcźenju pop. w 3 hodź.: Mužaze kolo, regulator, nóżnej kamorcźaj;

wutoru 24. meje 1927:

na Horach dop. w 11 hodź. kruwa, cźorna ſchaka, kupzy ſeidu ſo pola gmejnſkeho pſchedſtejiceŕa;
w Subrodze w hoſcźenju pſchip. w 1 hodź. cźorny ſhabat ſ porcźanami.

Skrowe depeše.

Produktowe wiki w Barlinje dźenja dop. ¾11 hodź.: Płacźiny a wiki ſaj hacź dotal. Tendenza: jara měrna.

Dop. ¾12 hodź.: Pſchi najnižſchim wobroczu tendenza ſterje ſtabſcha.

Płacźiny na Barlinſkich produktowych wikach.

Żito a woljowe ſymjo po tuni abo 1000 kg hewaſ: 100 kg. płacźina po złotej hriwnje.

	20. 5.	19. 5.		20. 5.	19. 5.
Pšenica	291 295	291-295	buny	20-22,00	20-22,50
rožka	269-275	269 275	woka	23-24,50	21-24,00
nat. jeńmjeń	230-262	230-262	módre lupiny	14-15,50	14-14,50
naz. jeńmjeń	—	—	žołta lupiny	6-17,50	15-16,50
wows	237-243	238-244	zeradella	18-24,00	21-25,00
kukurica	191-194	191-194	raps. wosuſk	15,80	15,60
pšeńć. muka	37 39 00	37-39,25	lany wosuſk	19-20,00	19-20,00
rżana muka	36-37,50	36-37,75	pooh. melasa	—	—
pš. wotruby	15 50	15,75	bźrnj. kruški	34-34,20	34-34,20
rżane „	18,25	18,00	symo, 50 kg	2,50-3,00	2,50-2,95
raps „	—	—	rżana słoma	1,95-2,10	1,85-2,05
lane symje	—	—	pšeńčna „	1,10-1,50	1,10-1,50
hróch	27-30,00	27-20,00	wowsna „	0,95-1,20	0,95-1,20
pjeluški	20-22,00	20-22,00	jeńa „	0,95-1,20	0,95-1,20

Drježdźańska burza.

Pšeńca	295-300	bźrnjace kruški	36,00-36.50
rožka	266-271	pšeńć. wotruby	15,50-16 00
nałštni jeńmjoń	268-278	rżane wotruby	16,00-17.50
nazymsk. jeńmjeń	235-260	pšeńčna muka	48.50-50.50
wows	262-267	rżana muka	41,50 43,00
čerwjeny dźeńel	230-240	woka	28,00-29,50
raps	310-315	pjeluški	28.00-29,00
kukurica (Mais)	188-193	hróch	33,00-37,00
suche truhańčki	15-15,50	cokrowe truh.	19.00-21,00

Wiſne płacźizny ſtwórtk w Kamjencu a w Lublju

19. V. Wſo po złotej hriwnje	w Kamjencu za 1 centn.	w Lublju za 1 centn.
Pšeńca	14,40—14,80	13.60—14,75
Rożka	13 25 —13.50	12,75—13,50
Jeńmjeń	12,50—13,50	11,75—13,25
Wows	12,50—13,00	12,00—12,75
Syno	3,25—3,75	3,50—4,50
Słoma z maſ. młóć.	2,00—2,75	1,70—1,90
Słoma k zsslanju	2,00—2,50	
Słóma z ruku młóćena	3,00—3,25	2,00—2,50
Bźrny pola ratarja, nowe	6,00—6,50	5,00—6,00
„ hać na żeleznicu	—	—
Butra	1.90—2,00	1,00—1,10
Jeja	0,09—0,10	0,10—0,11
Pšeńčne wotruby	—	8,00—8,50
Rżane wotruby	—	8 20—8,75
Pšeńčna muka	—	23,00—24.00
Rżana muka	—	20,25—21,00
Prosata, wulke	—	—
„ srěnje	14—20	—
„ małe	—	—

Z wobkhodneho žiwjenja.

S Dortmunda. Maſchinowa industrija ja młokowe hoſpodaŕſtwo budźe też na lětuſchej wuſtajeńu Němſkeho Rataŕſkeho Towaŕſtwa w Daortmundźe bohacźe ſaſtupjena. Firmy jeſtupaja ſo tak rjekce hižo wótoło młokaŕńſkeje ſólnje, kotraž wobſeže lětſa wjele ludźi k ſebi wabi. Zyle błiſko tuteje młokaŕńſkeje wuſtajeńy ſu ſnate Mieleż dźěłaŕnje ſ Gütersloha ſwój wulki wuſtajeńſki ſtan natwarike, w kotrymž ſu Miele-wudźelki bohacźe a pohladnje ſeſtajane. Pola wězownutſnych běſche hižo ſnate, ſo ſhędża Mieleż dźěłaŕnje we wulkim rozmjerje dejace maſchiny twarich. A tak pokaſuje tuta firma lětſa na tejle wuſtajeńy też nowu Miele-dejaku maſchinu. Sstſchimna też, ſo Mieleż dźěłaŕnje w Güterslohu a Bielefeldźe wulke nowotwary poſtaja, w Güterslohu dobudu ſamo 10 000 kóżnych metrow noweje dźěłaŕſkeje měſtnoſcźe.

Towaŕſtwowski powěſtnik.

Maćica Serbska w Budyſinje. — Na poſledn. błown zhromadźizuje ſym jako pokładnik M. S. wuzwoleny. Tuż proſu, wěſ płaćenje wot nětka na ſcźehowcu adresu ſłudź G. Janak w Budyſinje — Bautzen i. Sa. — Serbski Dom.

Budyſin. Na 25létny załoženſki ſwjedźeń ſerbſkeho tow. „Jednoty“ njedźelu, 22. meje, w „Měſčanſkej zahrodźe“ ſo wſitcy lubi Serbja wutrobnje pſcheproſeja. Pop. w 2 hodź. budźe mejſki nyſpor (w 1 hodź. žadyn nyſpor njebudźe). Potom je pſchileżnoſcź, ſobi „Serbſki muzej“ wobhladać. Swjedźeńſki ſah njebudźe. Za to pak budźe porjad zhromadźizny (¼4 hodź.) jara bohaty.

Budyſin. „Nadźija“ wopyta jutře njedźelu ſwjedźeń „Jednoty“ w „Měſčanſkej zahrodźe“ pop. w 4 hodź. Sotry a bratŕa ſpěwn. wotrjada a dźiwadłobrjerjo proymy, zo bychu hižo ¾4 hodź. z dypkom tam byli. Předsydstwo.

Budyſin. „Swoboda“ wuhotuje ſobi dźensa wjeċor w ſeminarje jednory ſwjedźeń 50létneho wobſtaća towaŕſtwa.

Bukecy. Jednota Sokoł zwużuje kóżdu ſobotu wjeċor z dypkom we 8 hodź. Młodźi Serbja, ſokolwanje je ſtrowe, tohodła dyrbjał kóżdy w Sokole być! Načolnik.

Drježdźany. Wſitcy katolſcy Serbja w Drježdźanach a we wokolinje pſeproſuja ſo na ſerbſku Bożu ſłužbu njedźelu, 22. meje, w kapali w Taſchenberg-Palais na haſy Taſchenberg 3. Spowěd je w 7 hodź, Boża mſa we 8 hodź. Bohate wobdźělenje ſo wočakuje.

Haſlow. Kołojeżdne tow. „Błyſk“ ma dźensa ſobotu wurjadnu zhromadźiznu. Wſitcy dyrbja pſińć.

Hornja Hórka. Serbſke tow. „Łužica“ wobdźěli ſo jutře njedźelu, 22. meje, na ſwjedźeń poſwjećenja khorhoje „Podpjeraŕſkeho towaŕſtwa“ w Lenjo. K tomu ſo naſe towaŕſtwo pſipołdnju ½1 hodź. w Mnišonſkej piwaŕni zhromadźi. — Wjeċor w 6 h. ſo naſe tow. „Łužica“ zaſo w tutej piwaŕni zhromadźi. Wſ. ſpěwaŕſi, ſpěwarje a hrajerjo njech. cyle wěſće pſińdu. Naſi knjeża dowěrnicy njech ſobuſtawy na to kedźbne činja. Wo bohaty wopyt proſy předsydstwo.

Kedźbu! Nawječorny wokrjes „Sokoła“ (Khróſćicy, Njebjelčicy, Pančicy a Wotrow) zmeje wutoru (24. V.) wjeċor we wosmich w Khróſćicach zhromadne zwuċowanje a po nim je zhromadźizna pola ſtarosty Franca Natuša z małym pſiekłapjenjom Kóżdy dyrbi pſińć. Wokrjesny načoln.

Khróſćicy. Tow. „Serb. Rat. Dorost“ za Khróſćicy zmeje ſrjedu, 25. meje, wjeċor we 8 hodź. pola Weńkec w Khróſćicach ſwoju měſaċnu zhromadźiznu. Wſitke ſobuſtawy njech cyle wěſće pſińdu, dokelž budźe ſo jednać dla zjězda „Zwj. S. R. D.“ a wuléta do Pomore. Nowe ſobuſtawy ſu nam wutrobnje witane. Předsydstwo.

Kuwačicy. Naše „Serbſke towaŕſtwo“ zmeje jutře njedźelu, 22. t. m., pop. w 5 hodź. pola Sołčic poſedźenje. Předsydstwo.

Malešecy. „Jedn. Sokoł.“ Dźeċi zwuċuja pſich. pónđźelu. — Wutoru zwuċowanje za dorost, sotry s bratrow. Budźemy też dla wuléta pſich. ſtwórtk na Cornobóh jednać.

Sowrjecy. „Sołobik“ ſpěwa pſich. wutoru, 24. ſ., we 8 hodź. pola Palerjec. Wſitcy maja pſińć, wo ſebje wulétarjo. Dirigent.

Wulki Cisk. „Jedn. Sokoł“ wuhotuje njedźelu, 22. V., wjeċor 20 hodź. ſwój naletny ſwjedźeń z dźiwadłom a žortnym předſtajenjom. Započatk we 8 abo 20 hodź. Wšeċh Serbow z blizka a z daloka wutrobnje přeproſuje předsydstwo.

Domowniny. Zwjazk ſerbſkich towaŕſtwow. Sekretariat w „Serbſkim Domje“ w Budyſinje. — Rěčne hodźiny tuchwiłu jenoż kóżdu ſobotu popołdnju 3—5 hodź. (Krjeċmaŕ). Pſinoſki pſiſiła jenoż pokładnik Wojnaŕ, kiž je w Serbſkej Lud. Bancy wšědnje k rěċam. Wšě pisma njech ſo podawaja pak poſrědnje pšez Sekretariat, pak njepoſrědnje na předsydu. arara Šewčka w Khróſćicach.

Serbska Ludowa Banka w Budyšinje

Telefon 3506 a 3507 **Filialcy we Wojerecach a w Khoćebuzu** Telefon 3506 a 3507

přijima pjenjezy na dań ze 4—7 procentami

Wobstara kupowanje a předawanje kaž tež zarjadowanje efektow, **hypothekow** a wšě druhe bankowske dźěła

Tresor! **Pjenjezy so wuplaća tež pola agenturow!** **Tresor!**

Wšitke picowadła

Žitny dom w Kamjencu
wotnožka w Pančicach.

Skhodnostna kup!

Žonjace jězdne kolo, z ruk. wopismom, jenož pruhu jězdźene za 60 hr. na předań. Max Seifert w Budyš, na Kamjentn. hasy 29

Trjebane muńace a žonjace **kola** ma tunjo na předań Budyšski awtowy a kolesowy dom Paul Preibisch w Budyšinje na Zwonkowu, Lawskej hasy 17

Syra wolmu
kupuje po najwyšših płaćiznach a zamjeni za najlěpše česane sukno **Otto Oswald,** nohajcowa fabrika w Budyšinje,

Wšě družiny knojidłow
ma stajnje na składźe
Žitny dom w Kamjencu
wotnožka w Pančicach.



Kajke wužitki poskića wapnity pěskowc?

1. je tuni.
2. Ma najlěpšu čežitu krutosć.
3. Žnjese zmjersk a wudžerži woheń.
4. Je najlěpši škitak čopłoty.
5. Ma hładke kromy a je płony (z tutym wulufuje so wjele wapna a mzdy za dźěłaćerjow).
6. Podawa so w kóždym času cyłeho lěta.

Wapnity pěskowc je normowany (din 106)

Zastupjerjej za tudomnu wokolinu

Ernst Zschech a syn w Rakecach

Telefon: Njeswačidło čo. 64

Vogtlandske gardiny,
vitraže, kromki, canki, ložowe přikrywy, gumijowe podoločki
J. Erler w Budyšinje
na Zwonkowej Lawskej hasy čo. 10

Wupjerki,
ložowe nawoblečenja, płachty, trjenja, błidowe ruby, twjelki
w znatych dobrych kajkosćach wosebje tunjo
A. Rauže a syn
w Budyšinje.

Kupuju

nowiny, akty, knihi po 4 pj. papjerowy wotnady po 3 pj. lapy, błeše běłeho wina błeše čerwjeneho wina sektowe błeše, wšě druhe błeše po powyšenych dnjowych płaćiznach, **železo a stare metale** jenož na wupokaz wyšnosće.
Popp na Hornjerskej hasy 13 telefon 3427.

Wšě šulske knihi
dostanjeće
w Serbskej kniharni w Budyšinje

Pytam k 1. julijej přistojnu, sprawnu **holcu do domu,** kotraž je šulu wukhodźiła.
Jenny Harnišowa, konditorja w Budyšinje při Lawskej wěži.

Serbsku swužobnu **holcu** pyta do ratarstwa
Sperling w Rohowje
pola Njeswačidła.

Pytam k 1. julijej
spušć. pohonča
na kubło cyle blizko Budyšina. Wšo bliže zhonid we wudaw. „Serbskich Nowin"

Rjane, młode wysokosućelne **kruwy a najl. jałojcy** z dobreho spłaha mamoj w hródźach
w Niježi Way čo. 5
jara tunjo na předań a k zamjenjenju.
Max a Paul Köhler
w Njeswačidle.

Wysokosućelna, čehnila
kruwa
je na předań w **Hórkach čo. 11** pola Worklec.

Młoda wysokosućelna **kruwa** je na předań
w Minakale čo. 35.

Wysokosućelna **kruwa** je na předań
w Małešecach čo. 59.

Kruwa cyle blizko k čelenju je na předań
w Šešowje čo. 4.

Suprošna ranca
je na předań **w Dobrošecach čo. 11** pola Njeswačidła.

Domjace jehnjata
ma na předań
měšańnja w Krakecach.

Pisane ložowe nawoblečenja a ložowe płachty, wupjerki, najl. tworcy, wulki wubjerk, jara tunjo
H. Erler w Budyšinje na Žitnych wikach 11 znapřeča hosć. „Stern"
Rěči serbski!

W nowotwarjacej khěži z wobkhodnymi rumnosćemi dyrbja so delnje
wobkhodne rumnosće přenajeć.
Rumnosće hodźa so derje za wikowarja z kolonialnymi tworami.
Zajimancy dóstanu bliše rozjasnjenje wot
A. Simanka w Budyšinje
Kriegersiedlung 15. Zjednoćenstwo za „Kriegerheimstätten e. V." w Budyšinje.

Kupowanje a předawanje kubłow

wšěch družin, kaž tež **wobstaranje hypothekow** w kóždej wysokosći po přihódnych danjach wobstaratej prawje a spěšnje bjez žaneho doprědkapłaćenja. — **Thieme & Grobe,** ležomnosće sby potheki wobstaranska centrala **Kamjenc,** Bönischplatz 2, Złota hora. Telefon čo. 193.



Wudźadła!

Najwjetši a najstarši wosebity wobkhod za wudźadła tu w měsće.
Najwjetši wubjerk, najtuńše płaćizny, wěcywustojne postužowanje, dokelž sym sam wudźeř.
Arthur Hösc w Budyšinje
na Kěžorskej dróze čo. 9

Hornowcowe žłoby
za konje, kruwy, swinje a prosata, kaž tež sudy k naselowanju. **Cementowe twory** a narowne pomniki ma najtuńšo na předań
Jan Schramm
w Hermanecach pola Łaza.



Konje k rězu

kupuje kóždy čas po najwyšših płaćizn.
Kurt Kaiser w Budyšinje,
na Humboldskej hasy a při Mjas. jětkach. Tel. 2403

Pytam

fotografije rjanych serbskich wsow a wulětnych městnow we Serbach

G. Janak w Budyšinje w Serbskim Domje

Po skónčenem wuwučowanju swojeho syna jako twarjerja a pruhowarja błyskowodow — statnje pruhowaneho — wuwjedźemoj **nowe připrawy, pruhujemoj a wuporjedźamoj**

błyskowódy

po najnowšim wupruhowanem zystemje a po najnižšim wobličenju.

Steglich a synoja w Halštrowje
Telefon: Halštrow 78

Wšě wobuća a wuporjedźenja wobućow spěšnje

derje a tunjo
wobućowy dom Mark w Kukowje



Wulki wubjerk! Najtuńše płaćizny!

płokajomna žida } w najnowšich
muselin } mustrach

lčěny barchent za kabaty, žonjace wobleki a košle
zasadk. košle zwjeršne košle
Macco-šaty za žony, **mužow a dźěći**

Hilger w Budyšinje

jenož na Seminarskej hasy 2

Złote a pozłocane Slubne pjerśćenje
por wot 8 hriwnow
časniki we wšelakich rjanych wuwjedźenjach
kwasne dary — wuporjedźerńja
Theodor Natuš, časnikar w Kukowje
Telefon Pančicy čo. 210.

Maćiznu k pólstrowanju

Walter Voigt w Budyšinje
na Jerjowej hasy čo. 3 - na Jerjowej hasy čo. 3

Woblek po měrje

z mištra Dittrichoweje dźěłarnje
je wosebje płaćizny hódny, dokelž derje dźerži, je elegantny a znaty w cyłej wokolinje

Skład pokazkow tkaninow wšěch družin
w jenož dobrych kajkosćach a po wšěch płaćiznach.
Na přeće předpołožu też pokazki w domje a radšu wěcywustojnje
Pětr Dittrich, krawski mištr w Kulowje
Haselkestrasse 12 njedaloko piwarnje

Poskićam
nowe prěnjorjadne znamkowe jězdne koła „Mars" ◆ „Phänomen" po najtuńših płaćiznach, kaž tež dobre „Phoenix" a hišće druhe wot 70 hr. sem z rukowanjom. — Štóž chce na kołojězdźenju wjesele měć, njech koło tutych znamkow woli.
Dale poručam:
šijuce mašiny, centrifugi gramofonowe płaty, gamaše, kaž wšitke druhe do našeho powołanja słušace wěcy.
Paul Frömmelt we Worklecach
wikowarnja z jězdnymi kołami.

Za murjerjow

ma běžne dźěło po najwyššej mzdźi
twarski mišter Rokš
w Budyšinje na Třěłanskej dróze čisło 20



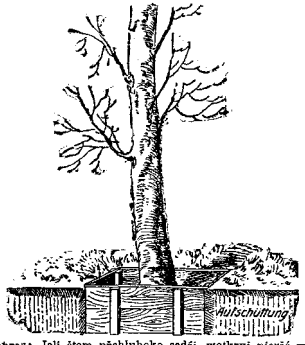
Wosebity wobkhod
za
nawočnicy, šćiparje, (Klemmer)
dalokowidy atd.
Specialist
nowočasneje wočneje optiki
Erich Lenz
w Budyšinje na Seminarskej dróze 5.

Podzemske twary!
*
Wuwjedu wšitke podzemske, drainažowe, wodywódowe a wotwodźenske dźěła a twarju też studnje
*
Jurij Zenda w Miločicach čo. 17
pola Kamjenca

Barby,

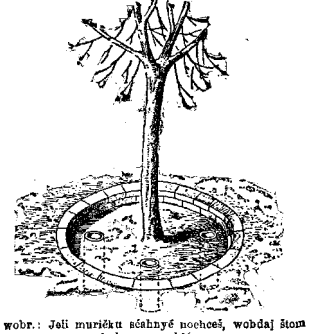
serščowcy, laki, pokósć (Firniß), šablony a wšelaku druhu moleršku potrěbu
we wulkim a małowikowanju najtuńšo pola
Wintera, bratrow Miersch nasl.
w Budyšinje
na Žitnych wikach 30. Telefon 2015

Tute widźiwy na druhim wobrazu. Też tute sestajej tak daloko woł ſchtoma, ſo móże powětr ſdúnk wobdawaćʼ.



3. wobraz: Jeli ſtom přehluboko sedźi, wotkryj pjerść wokoło zdónka ſćehń koło wokoło njeho muríčku.

Deſtt wobij na wobkmaj ſtronomaj ſ drobnowokatym grotowym pleczadkom. Se žitkim zementom je wobmjetaj a potom ſ drobnym pěſkom poſypaj. Tajſi wobmjetk deſti pſcheð hnicźom wobarmuje.



2. wobr.: Jeli muríčku ſćahnyć noechceš, wobdaj ſtom z deskowym zabíčom.

Ssy-li ſchtom pſchehluboko ſadźiť, mózeſch njedoſtatk po ſamom puczu porjedźić. Schtož je pjerſchcze pſchewjele, wotmjetaj. Potom kolowokolo muríczku ſcźehń. Naſch 3. wobraz nam tole pokaſuje. Druhdy hižo doſaha, hdyž kolowokolo ſchtoma luža njewoſtanje. So by temu ſadźewał, dyrbiſch wodu po pſchěrowečku wotwodźić abo ſ pomezu drenaže. Je-li je ſpody dna ſemja pſchepuſchćowatu, doſaha, ſo drenažowe trubki runje ſtejaze do ſemje ſarhujeſch.

S twmle pſchibrawami ſaruczijſch ſchtomam roſcź a tyczę.

Skotarſtwo.

Napojenje naſcheho domjazeho ſkotu.

Mnohi ludźo nimaju ani roſemjenja a wopſchimnjenja, kak wažne je, ſa zyłe žiwjenje w Bożej pſchirodze woda. Wona w pſchirodze wſchitko wudźerži, je tak rjez je ſakladom wſcheho žiwjenja. Pomyſlitimy ſebi jónu, kak by to było, hdyž by takle ſa zyłe lěto ani kapki deſchćika njepadnyło. Wſcho by ſahinyło, to je wěſte. Je wěſte, ſo wyes wody njemóże žana roſtlina roſcź, ani nichtó žiwy być, ani cźłowjek ani ſwěrjo. S toho ſtejnjiſchcza mamy wodze wjazy ledźliwoſcze ſtužicź hacź dotal, a to we hoſpodarſtwje kaž w domjaznoſcźi. Tuž dnjenty wožebje pokaſacź na ważnoſcź wody k napojenju ſkotu.

Woda hraje pſchi wſchěm požiwanju wulku rolu. Bjes njeje by žana zyroba njeroſkožiwa. Wſchudże w žiwym organiſmje je woda. W twi je na 90% wody. Krej roſwjedże w organiſmje wſchě žiwiny po cźele na žwoje město a tak žiwy organiſmus roſcźe. Woda je tak rjez pohon w cźele, kotraž wſchě trěbne žiwiny po cźele wodźi a njetrěbne ſažo wotwjedże, wožebje w mocźi, kotraž ſama wjele wody wopſchija. Kaž ſu wucźeni ſwěſcźili, wobſtejſ ſwěrjo ſ ¾ ſ wodu a ſ ⅓ ſuſchiny. Wſchě cźelne organy wěſo jenak wjele wody w ſebi nimaju, to ſłóždy wě. Wukormjene ſwěrjata maju też w ſebi wjazy wody hacź ſuche. Też młódſchi ſtót na w ſebi wjazy wody hacź ſtarſchi.

Ssu-li ſwěrjata jara wukormjene, dha maju ſažo njemje wody, dokelž na město wody ſo tuk wužadźi. Woda wjaſa, wupjelnja a wudźerżuje we wſchěch organach žiwjenje. Woda je też tak rjez regulator cźopłoty, ſchtož ſtrowotu, ſtarobu a wožebje wužiwnoſcź ſkotu naſtupa. To móżemy tak najlepje roſemicź, hdyž ſkoczo pſchahamy, abo je-li hewak nětkle wjetſchej cźopłocze wuſtajeny. Skoczo ſo počźi a ſ njeho ſo tak rjez woda pari. S tym ſo jeho žyłe cźełka wotſłódni a pożylni. Kotrejž ſkoczo pak tehdom nima doſcź wody w ſebi, te bórſy ſeſłabnje. Je-li pak wukormjene woły pſchahamy, wadźi jim ſažo pſchewjele wody. Tohodła mamy k napojenju ſkotu wožebitu tehdyſchnoſcź ſkoczi. Schtóž to ſanjerodźi, njetrjeba ſo też dźiwacź, hdyž potom żadyn wužitk wot ſkotu nima. Kóżdy naſhonity hoſpodař wě, ſo ſo ſkoczo jenoż je ſuchej pizu njeſpotoji. Też židku pizu ſtót nuſnje trjeba. Ma-li ſkoczo wſchu pizu derje wužicź, dyrbimy je też porjadnje napojeć. Hewak mamy malo wužitka. Schto nam pomha, hdyž ſtót najlepje pizujemy, ale damy jemu pieza tradacź. S tym bychmy najlepſchu pizu ſ woknom won njetali. K ſuchim a jadrnym pizam trjeba ſtót wožebje wjele wody. Hubjenje napojenu ſtót je ſuchi a njerjany. Cźaſto ſo ſatyka a cźerpi na wſchě możne thorośce. Ssamo ſo roſumi, ſo tajke kruwy też potom hubjenje deja. Wožebje ke tworbje mloka kruwa wjele wody trjeba. Tohodła je kóżdy hoſpodař winowaty, ſo by ja tym bladał, hacź ſo jeho ſtót ſprawnje napoja, wožebje tam, hdźež je njeſpuſchćomna cźeledź. Woda ma być dale ſtrowa, njeſmě pſchejymna być, w ſymje na być ſnajmjenſcha trochu pſchedyrjena. Tuž móżemy něſchto mało cźopleje wody do pſchejymneje pſchilecź. Najlepſche ju w tuttym pſchipadże wěſo ſamonapojacź. Nimo toho nimamy pſchi tom telko dźěła. W ſymje ſtót wjazy wody trjeba hacź w tčźe, dokelž ſo bóle je ſuchej pizu pijuje. Mčźe telko wody njetrjeba, thiba je-li jara horzo. Nětkoſi wodu ſela. Druſy pak to ſažo njeradźa. Kóżdy cźini to po tom, kaj je ſwucźeny. Chżemy ſebi na taſtim hoſpodarju pſchikład wſacź, kotryž ſwój ſtót nimo porjadneje pizy też hiſchcze derje napoji. Na taſti ſtót ſ łóſchtom hladamy. Je to ſtw, ſyłny a derje wuvity. Lacźnoſcź je hórſcha hacź błód. Woda je ſakład wſcheho žiwjenja.

Praſčenja a wotmołwjenja.

P r a ſ č e n j e : Loni běch hróch nakładła (wokowała). Jako dyrchmy jón jeſcź, na kiſał ſaſtłodźowaſche, jako jón ſhrěchmy, ſo kiſałoſcź pominy.

W o t m o ł w a : Kładjeny hróch druhdy na kiſał ſaſtłodźuje. To ma wſchelake pſchicźiny. Jeli chżeze hróch kłaſcź, njeſměł na cźerſtwje hnojenej pódźe roſcź. Też dyrbicze taſti hróch rano ſahe, prjedy hacź je ſłónczko na njón ſwěcźiło, ſchcźipacź. Hróch dyrbicze też hnydom kłaſcź, dokelž je jara nězny. Może być, ſo je też woda wina. Wſmicze wodu ſ druheje ſtudnje.



Časopis za Serbskich ratarjow

Cisło 20 Budyšin, 21. meje 1927. Lětnik 34.

Přećelcj zahrodnika.

(S wobrazom.)

Sahrodźy a ſahrodnikowej prózy hroża wjele njepſchećelow a ſchłódnikow. Tehodła dyrbjał wſcho witacź a hajicź jeho podpjerazeho pſchećelſtwo nim. Huſto dóſcź ſmy napominali, ſo ma tuteje pſchicźiny dla być ſ pſchećelom a hajerjom wužitnych ptaczkow. Pišali ſmy też wo tom, kak ſnadne ſtworjeńcźko wſchelakich pſchekaſażnow, kaž na pſchikład huſańcźnik (Schlupfwespe), ju ſ najlepſchim pomocznikom pſchi ſaniczenju wſchelakeje njerodźe. Spomnjeny huſańcźnik pſchinoſchuje k tomu, ſo huſażny ſaniczuja. Dźenża chżemy na dwojech dalſchich žiwernych pſchećelow naſchich ſahrodkow a ſahrodnikow ſpominacź. Runje teju njerofumni cźaſto (to je bjeło) doicź pſchećelźeja a ſamo kónzuja. Staj to jeź a krokawa.



Wobaj mjażo ſerjetaj. To rěka, k jich ſeźimjenju ſłuża wožebje pſchekaſażny. Wobaj ſerjetaj ledma k wěrje njepodobne ſyły ſchlinkow, huſańcow, ſchłódnych wacźkow, bruczkow, cźerwikow a podobnu njerodź. Schtóž ma tuteju pſchećelſkow we ſwojej ſahrodźe, temu próżu ſalutujetej, na ſwojej ſołotwi ſchlinki a na ſwojim kale huſańcy wuběraczi. To ſu wſcho wobužne dźěła a wobſtaranja, kotrychż ſo kóżdy rad ſdaluje. Tutaj wužitnaj pomocznikaj pak je rad pſchewobmjetaj. Wobaj ſhodźinſkeho dźěłanſkeho duha njeſnajetaj. Hdyž je w ſahrodźe hibot a žiwjenje, wſchak jeju njewohladajch. Tak kuże hacź je wocźichto, rano ſahe a wječor pojdźe, ſtaj hižo pſchi ſwojim ſpomoczeſtkim dźěle. Ale tehdom ſu też ſchlinki a druha drobna njerodź po puczu, ſo bychu ſwoje njelube a ſahubne dźěło pſchewjedźe. Podła toho je jeź wuſtojny łoſet mojchow. Hdyž na hnězdo taſtich pſchećwjenkow pſchińdże, je jako tłołſchczeńku k ſnědanju wjeſele wita. Sahrodnik ſo njeje trjebał hižcze ſenje hnėwacź, ſo buſchtaj jeź a krokawa jenoż w nócźim ſwadźiłoj. Tehodła waſeju ſwěrnje ſchćitajmy!

Žrěbjeni kobły a wothladanje zrěbca.

Kóżdy hoſpodař abo plahowař koni wě, kelko dźěła a prózy ſ młodym ſrěbzom je. Tak bórſy hacź ſrěbz na ſwět pſchińdże, je prenje dźěła, ſo jemu worſt, nóż a hubu wotrějemy, ſo by mohł lohko dychacź. Tak dołho hacź je ſrěbjo hiſchcze pſchi koble, dóſtanje trěbny dypk ſ krewje, kotraž pſchińdże ſ wutroby kobły a kotraž tecze pſches pupt do wutroby ſrěbza. Potajtim płuza młodeho ſrěbjatka pſchi koble hiſchcze njedźełaju.

Prěnja ſtarocź po wožrěbjenu kobły je pupkowy powjaſk, ſ kotrymž bě ſrěbz ſ kobłinej wutrobu ſjednoczeny. S tutym powjaſkom abo lěpje projenz trubjatku pſchijimjaſche ſo tworjazu ſrěbz wſchě ſwoje žiwiny, to rěka krej, kotraž bě k wumicźu ſrěbza trěbna. Je-li ſo njeje powjaſk pſchi ſrěbjenju ſam wot ſebje wotorhnył, ma ſo ſ porſtami wotwjertnycź a jenoż porſt dołhi tónczk pſchi pupku wotſajmy. Wěſo mamy ſebi najprjedy ruzy w krejolinowej wodże wumycź. Szyka ſo nima nichtó prjedy pupka nowonarodźeneho ſrěbza dótknycź, doniż nima ruzy cźiſcze wumyte a desinfiźierowane. S tónczka pupkoweho powjaſka pak mamy wſchu krej ſ dwěmomaj porſtomaj wutłóczicź. To je wožebje ważne. Na to mamy pupkowy powjaſk w 1 prozentnej roſpuſchćilinje krejolinu wumycź a ſ cźiſtej nitku 3—4 zentimetrow pod bruchom pſchewjaſacź. 1—2 zentimetrow pod nitku pak wotſtihnjemy. Na to pomaſamy tónczk pupka ſ jodowej tinkturu. Też ſ dobrym cźiſtym palenzom mózemy tónczk namaſacź. To mamy tak dołho wospjetowacź, doniż njeje pupt doipoknje ſaſik. Je-li by ſo pſchi tym womaſał, mamy jón derje wumycź.

W konjenzu w ſtawje, hdźež kobła ſteji, mamy na wulku cźiſtoſcź dźerżeć. Cźaſto nam ſrěbzy na lichiwizu ſkhorja. Tuta thoroſcź ſapoczinje ſo ſe ſahorjenjom pupka. Skoczo nam na wſchěch nohach wothromi, tak ſo ſo njemóże ani na nóhach ſdźerżeć. Druhdy ſo thoroſcź też na ſnutkowne organiſmy a to na wutrobu, jěrchenje a płuza leżnje. Tajſi thory ſrěbz nima żadyn ſóſcht a njeżoza, ma wulku bolóſcź, njemóże ſtejeć. Strěbzy ſloro wſchědnje leži. Tuta thoroſcź pokaże ſo ſwjetſcha prěni tydźeń po narodźenju a traje 1—2 dnaj. Wſjazy hacź ¾ tajſich ſrěbzow na tutu thoroſcź ſahinje. Wuwije pak ſo ſkónczne tajſi ſrěbz nimo toho hiſchcze, dha tola je ſwojim wuwicźom wjele wróczo woſtanje. So pak

Bychmy tutej thorosći cźim bóle wobarali, tohodla mamy hladacź, jo je hródź swjetscha ſzucha a cźiſta. Je-li pak ſo pupkowa trubjałka pſchi porodźe pſchi ſamym brjuſche wotorthnje, dha dyrbimy to tak hojicź jako tamu. Gdyž ſmy nětko to, ſchtož pupk naſtupa, wſcho najſwědomicźe wobſtarali, pokoſimy ſrěbza ke koble, ſo by jeho wobliſała. Jako ſmy ſrěbza nětko hiſchcźe jónu ſe ſynom trucźe wurythwali, pſchikrynjemy jeho ſ płachtu.

Teź kobła, je-li pſchepoczena, ma ſo derje ſ płachtu wodźecź, woſebje, je-li w hródźi kłóldno. Hladajcźe, ſo ſo wam kobła ſenje po ſrěbjenju njeſajmni.

Krótko po wožrěbjenju kobła ſtanje a pomału a měrnje ſe ſebje poſlednje wutkoczi. Je-li pak kobła poſlednje pſchi ſebi ſdźerži, ſawołajcźe ſtótneho lětarja. Hewak wam kobła ſa 48 hodźin ſtraſchnje ſthori. Srěbza, tak bórzy hacź wuſthnje, jwjetſcha dréma a ſtónczńje wuſnje. Tola ſa hodźinu ſaſo wotuczi a pócźnje ſtawacź. Tak bórzy hacź ſrěbz porźnje ſtawacź, dowjedźcźe jeho ke wumenju kobły. W běhu dweju dnjow je ſo kobła na ſrěbza pſchiwuczíła a da jemu mérnje zuzacź. Domiź ſrěbz njeje doſcź ſyty, ma ſo k wumenju pichiſtajecź. Prěniczki ſu druhdy doſcź roſhorjene a njedaju ſwojim ſrěbzam prěni cźaſ zuzacź. Njeda-li kobła ſwojeho ſrěbza zuzacź, ſwjaſajcźe ju ſa wuſdu ke kortej. Wothładowak kobły pak njech ſwoſtanje pſchi korcźe a dźerži kobłu pſchi klamje ſa wuſdu. Tak ſpyta ſ dorěcźowanjom kobłu ſmérowacź, ſchtož ma cźaſto dobry wuſpěch. Srěbza dowjedźcźe ke kortej. Kobła jeho wobliſuje. Na to dajcźe ſrěbza pomałku a kedźbliwje ke wumju. Pſchi tym kedźbujcźe na kobłu a na ſrěbza. Je-li pak je wſchě dorěcźowanje bjes wuſpěcha, dha kobłu nětkotre raſy trucźe torhnecźe. Wſchém naſhłuſnoſcźam wſchak mamy ſo wuminuncź. Se ſtym cźaſto niczo njedoſpějemy.

Njedajcźe wcźipnym woczam na waſcheho ſrěbza hladacź. S tym jenož kobłu a ſrěbza ſnjeſpokojicźe. Njeſcźělcźe dołhu ſtomu, ſo by ſo ſrěbz do njeje njeſaſchmjatak a tak ſebi ſwadźił. Po wožrěbjenju dawajcźe kobłje nětkotre dny limku wodu ſe pſchičźnymi wotrubami. Je-li kobła lacźna, dajcźe ji tóžde pot hodźinu dwaj litraj limkeje wody.

Kobła ma ſo po wožrěbjenju kedźbliwje hladacź. Na prěnim mětnje ma ſo na to dźerżecź, ſo by ſo kobła njeſaſymniła. Teź wulka cźiſtoſcź je pod kobłu ważna. Zracź ma kobła po ſrěbjenu dobre ſyno a mało, ale dobreho wowża. Ma-li kobła doſcź dobreho mlóka, njedawajcźe ji prěni cźaſ pſchewjele. Radſcho njech trochu hłodu trada, hacź ſo by ſo pſcheżraka. Tak mamy kobłje prěnje 3—4 dny ſnadź pokoſzu toho dawacź, ſchtož ſacź dotal. Potom pak mózemy ji ſaſo pomałku pſchidawacź. Sa tydźeń pak mózemy ji ſaſo telko dawacź, kaž pſched wožrěbjenjom. Tak ma potom wjazy mloka, hdyž ſrěbz wjazy trjeba. Ma-li kobła po wožrěbjenu mało mloka, ſchtož mózemy na tym ſpóſnacź, hdyž je ſrěbz ſtajnje hubjeny a hłódny ako hdyž ma kobła ſtajnje ſpadnjene wumjo, tehdom mamy kobłe jara dobru pizu dawacź. Nimo wſchédneje pizy dawamy tajkej kobłe hiſchcźe mukowe napoje, wotwar laneho ſymja jeczneu muku, ſchrótowany wowż, morchej abo nějchto mało ſeleneje pizy. Nimo toho ma ſo kobła cźaſto pomału po dworje wokoło wodźicź.

Njedożaha-li pak ſrěbzej kobłine mloko abo nima-li kobła ſyzła ſane mloko, tehdom dyrbimy ſrěbza ſ kruwjazym a kózazym mlokom ſiwicź. Konjaze mloko je we ſwojim ſłożenju wěſo zyle hinajſche, hacź kruwjaze abo kózaze. Ma mjenje tuku a bełkowin, ale wjazy zokora. Kózaze mloko ma hiſchcźe wjazy tuku a bełkowin hacź kruwjaze. Tohodla mamy do 1 litra kruwjazeho abo kózazeho mloka $^1/_2$—$^1/_4$ litra cźopłeje wody pichidawacź a k tomu 5—6 łuſkow zokora. Tak ma ſo ſrěbz kóžde dwě hodźinje napojecź. Tajke mloko pak ma měcź na 33—40 prozentow Celſia. Dale ma być ſtajnje cźerſtwe a w cźiſtym ſudobiu, ſo by ſebi ſrěbz ſotdł njeſtaſnł. Dajcźe pak ſrěbzej teź wſchędnje jenoż telko mloka, ſo by ſo ſrěbz njepſchepił.

Płahować koni ma po narodźe na ſrěbza kedźbowacź, hdy huſty njerjad je ſrěbza wulkhadźa. Tutón huſty njerjad je hiſchcźe ſ toho cźaſa, hdyž bě ſrěbz hiſchcźe pſchi kobłe. Je-li pak huſty njerjad ſe ſrěbza njewuthadźa, je ſrěbz njepokojny a njepomha-li ſo jemu, móže ſamo ſahinyncź. Njewuthadźa-li ſe ſrěbza w prawym cźaſu huſty njerjad, ma ſo jemu mkndliſnowa woda do tołſteho cźrjewa (Maſtdarm) ſpłacź. Je-li pak to njepomtha, naliſcźe jemu ſa 4 abo 5 hodźinu kžizu riziſnußoweho wolija. To ma ſo dwójzy abo trójzy ża dźeń wospjetowacź. Teź hórku żel w kamilkach roſpuſchcźenu mózecźe jemu dawacź.

Sdali ſo wam, ſo je ſo ſrěbz morwy narodźił, mózecźe jeho je ſymnej wodu poleczź. Teź móże ſrěbza do płachty ſawalicź, kotruż ſcźe najprjedy w liwlej wodźe wutunkali a wužimali. Na to wobwicźe wokoło makreje płachty hiſchcźe ſuchu płachtu.

Sa tydźeń, je-li wonka rjenje, móżecźe kobłu na khwilu won puſchczicź. Najprjedy jenoż na krótki cźaſ. Cźaſ pſchebywanja kobły ſe ſrěbzom wonka móże ſo kóżdy dźeń podlešchicź, je-li rjenje.

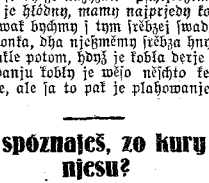
Po 3—4 tydźenjach móżemy kobłu pſchahacź. Dyrbimy wěſo kedźbowacź, ſo by ſo njepſchepocźiwa a njeſajmniła. Teź njeſmémy ju prěni cźaſ pſchefara napinacź. Prěni cźaſ dyrbimy kóżde 3 hodźiny ſrěbza k njej pichipuſchczicź, ſo by ſo nazyzak. Pſchijedźemy-li ſ kobłu ſ pola a ſrěbz je hłódny, mamy najprjedy kobłu ſ dźela wudejicź. Hewak bychmy ſ tym ſrěbzej ſwadźili. Smokanje-li kobła wonka, dha njeſmémy ſrěbza hnydom k njej puſchczicź. Hatke potom, hdyž je kobła derje wuſthnyła.

K wothładanju kobły je wěſo nějchto kedźbliwoſcźe a prózy trébne, ale ſa to pak je płahowanje koni doſcź wunoſchne.

Na čim spóznaješ, zo kury derje njesu?

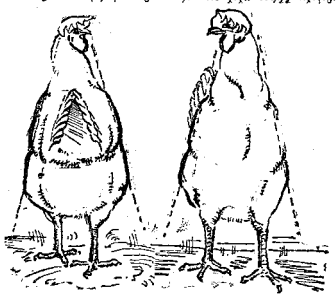
(S wobrasami.)

Naſhonicźi płahowarjo ſkotu hižo na ſwonkich ſtawmjenjach ſpóſnaje, kajke ſtorcźo je. Wſchédnej hoſpoſy njeje pſchezo móżno, tute ſtawmjenja ſnacź. Sprawny płahowaŕ budźe ſo ſtajnje prózowacź ſa dale płahowanje pſchezo te najrjeńſche ſwěrſatka trjebacź. Tohodla ſu we wſchelakich hoſpodarſtwach ſo nałożili, ſtrój wužitkowny ſtót jenoż pola płahowarja kupowacź a niż ſami płahowacź.



Naſche hoſpoſy nochzedża ſwój ſtót, woſebje pjerſinu niż, pola płahowarja kupowacź, ale rady ſame płahuja. Jim budźe wěſcźe witano, doſtacź wſchelake potrimy, na cźim je móżno, na pſchikład pola kokoſchow, ſpóinacź, ſo derje njeżu. Dobre ſnamjenja ſpuſchczonneje thmanoſcźe je pſchezo ſwonkowny twar cźela. Mjes potwadłami hladaja na to, ſo je ſtoczo prawje ſahadźite, ſo je ſwonkowny twarbóle ſchtyrirózkaty. Pola tur na to hladaja, ſo ſwonkny twar cźela wuběhuje do ſtirózka. Kak je to ménjene, wuſhadża ſ naſchich wobrazow. Je-li dyrbi kokoſch derje njeſecź, dyrbi jeje cźelo tajti ſtirózk tworicź.

Prěni ſtirózk je tón wutrobna. Te dyrbi ſchérokе być. K ſchiji a k błowje herje dyrbi wuběhnyncź do nimale tónceſteho ſtirózka. Cźim dale, cźim bóle ſtirózk po cźele kokoſche do ſchérokoſcźe běży. Jenoż w ſchérokim wutrobnje żywnych a ſtrowych tur móża ſo ſnutſkowne organy derje wutworicź.



Puśledni ſtirózk twori kokoſchine cźelo po dołhoſcźi wuběhnje k ſeſadłej tohorunja do ſchérokoſcźe. Tutón ſtirózk dyrbi wospjamjenicź runy a dołhi thribjet. Runje na thribjet dyrbiſch najbóle hladacź. Gdyž na tute ſnamjenja hladaſch, maſch wěſte rukowanje, ſo żebi dobre njeżerki wubérjeſch. Schpatne njeżerki możeſch wotſtrońicź. Te wjazy ſejeru hacź wužitka pſchinjeżu. Tak ju tute ſwonkne ſnamjenja ważne ſa ſpóſnacje dobrych njeżerkow a ſ tym rukowanje, ſe wſoje pjerſinarſtwo wunoſchne.

Rólnistwo.

Wužiwam pſchirodnych hnojow.

Pſchirodne hnoje ſu hródźny hnój, hnojniza, kompoſt a wſchě hnoje, kotreż ſe ſhniczom wſchelakich hoſpodarſkich roſtlinow doſtanjemy. Jedna ſ najwažniſchich wumènjenjow pódnoſcźe pódy je humus we pódze. Bjes humuża w pódze bychu wſchě wudatki na pſchikupne hnoje ſhytne być. Teź nowe drużiny noweho ſymjenja abo pſchihotowanje pódy njeby nam nicźo pomhało. Póda by bjes humuża być jako martwa. Hnojenje ſ pſchikupnymi hnojemi nam nihdy njedożaha.

Humuż trjebaju woſebje pódźine nakaźliwiny, kotreż pódu wożiwjeju. Tute pódne nakaźliwiny ſu w pódze woſebje nuſne. Je-li póda doſcź pſchetrěbrowana, nakaźliwiny w pódze ſ żużitku hoſpodarja dźěkaju. Wone roſkożuja a pſchihotuja roſtlinam mjenje roſpuſchcźene żiwiny, tak ſo bychu je roſtliny mohle derje pſchijimacź. Teź jadżerżuja nam żiwiny w pódze, kotreż bychu ſo nam hewak ſ pódy ſhubiłe. Nakaźliwiny woſebje w ſymje, hdyž naſche pola wotpocźuja, w pódze wſchě móżne macźiſny roſkożuja. Tak móża roſtliny potom w naléźu a w łéże ſpěchnje a bjes pſcheſtawkow roſcź, je-li runje doſcź trébneje wótżiwy w pódze.

W dobrej pódze je doſcź humuża, kotryż je bohaty na tutych drobnych mikroorganiſmach. Tuż widźimy, ſo je teź dobra póda je ſalkadnym wumènjenjom, je-li maju ſo wſchě żiwiny w pódze derje wužiźcź, to rěka, jeli żebi tam wjele nakaźliwinow pſchejemy, kotreż ſu ſ hłownej pſchicźinu płódnoſcźe.

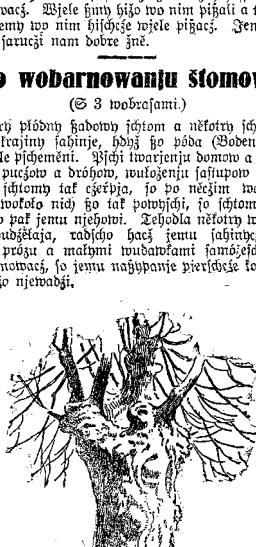
Tohodla je prěnja a hłowna ſtaroſcź kóżdeho hoſpodarja ſo ſo na prěnim mětnje wo pſchirodne hnojenje ſtara. K tomu głuſcha hnojenje ſ hródźnym hnojom, ſ kompoſtom a ſe ſelenym hnojenim. To ſu hłowne macźiſny, kotreż pódze najtwjaju, abo nóżemy prajicź, ſtoro wſchón humuż dawaju.

Kotre ſ tutych pſchirodnych hnojow pak ſu nětko najkhmaniſche? To ſaleži na wokolinje w jednotliwych pſchipadach. Druhdy je thmaniſcho wjazy hródźneho hnoja, na druhej pódze ſaſo ſelene hnojenje. Najlépje pak je wſchelo kompoſt ſwoju wlnowatoſcź cźini. Tam, hdźež njemózemy ſ hródźnym hnojom tak bo ſpódneje jemje, tam roſnjetanemy kompoſt na łukach a na paſtwach. Na łuki też naſynnu hródźny hnój roſtlidujemy, kotryż nałéto ſaſo ſhrabujemy. S tym ſmy łuku pohnojili. Hdźež pak tak knadnje ſ hródźnym hnojom njemózemy, każ na dalóke polo abo na horu abo hdźež ju hubjene puczje, tam je ſaſo ſelene hnojenje na měſtnje. S tym mamy łóſpiche dźěło a póda je derje pohnojena. Teź tehdom, hdyž nam hródźny hnój njedoſaha, móżemy ſebi je ſelenym hnojenjom wupomhacź. Mamy-li nětkóże ſauſerodźenu pódu abo je-li pſchejara na druhyhu wuczerpana, móżemy najprjedy teź k ſelenemu hnojenju jako łuſchczińnam ſ hródźnym hnojom pohnojicź. Roſtlinu potom ſawaramy. My ſwjetſcha wſchón naſch hródźny hnój k rěpje a k běrnam trjebamy. Mało hdy nam jeho k druhim roſtlinam nějchto ſhywa. Chzemy-li też naſche łuki a paſtwiny w najlépſchim ſtawje ſdźerżecź, mamy je też hnojicź a niż jenoż ſ nich żně domoj khowacź. Jenoż ſame hnojenje ſ hnójnizu njedoſaha. Tuždy ma ſaſo wulku ważnoſcź kompoſt. *Na to nmnoży hoſpodarzo* cźaſto ſapomnja. Kompoſt móże żebi łóſdy hoſpodar łohko pſchihotowacź. Wjele ſmy hižo wo nim piſali a teź poſdźiſcho budźemy wo nim hiſchcźe wjele piſacź. Jenoż pratwe hnojenje ſarucźi nam dobre ſné.

Wo wobarnowanju ſtomow?

(S 3 wobrasami.)

Nětkotry płódny ſadowy ſchtom a nětkotry ſchtom jako debjenka krajiny ſahinje, hdyž ſo póda (Boden) wokoło njeho wjele pſchemèni. Pſchi iwarjenju domow a ſtatkow, ſakopenju puczow a dróhow, wukopenju ſaſtupow ſ pjerſchcźu taſke ſchtomy tak cźerpja, ſo po nécźim wotemrěju. Pjerſchcź wokoło nich ſo tak powyſchi, ſo ſchtom hłuboko ſedźi. To pak jemu njeſhodi. Tehdóla nětkotry wužitkowny ſchtom wudźěłaja, radſcho hacź jemu ſahinyncź dadźa. S łóſhcźi próżu a makymi wudatkami ſamóſcźich ſchtom tak wobarnowacź, ſo jemu najwyparnje pjerſchcźe kolowokoło njeho niczo njewadźi.



1. wobr.: Mała muricźka, nětkóże 30 cm wot cźónka zakhowa ſtomej ſtrowoſć, też hdyž je zemja wokoło njeho powyſena.

Najtrajniſche wobarnowanje ſchtoma je jeho wobdacźe ſ muricźu. Tole widźimy na naſchim prěnim wobrazu. Nětkóże 20—25 ztm. wot ſchtoma natwar muricźu. Da dyrbi 10—15 ztm. wyſche ju wobdaważe pjerſchcźe być. Tak móże powětr ſchtom faſ hacź dołal wobduwacź. Pjerſchcź njedóła ſo ſchtomowe ſtory. Tuż też njemóże prohniwacź. Schtom njeje w nicźim we ſwojim roſtu a rumnicźu ſamjeſowany, tohodla woſebje dale roſcźe.

Kemuż je muricźa pſchedroha, njech ſchtom na ſamkne naſchnje je ſchtyrirózkatym dejkowym ſabicźom wobda.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaća měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1.30 zł. hr. Kóžde čo. płaći 10 zł. pj. Wudawa a čišći Smolerjec knihiličišćernja, zap. dr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawěšćki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobčežnje so stajace nawěšćki a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy :: :: rjadk płaći ko 60 złotych pj. Rabat po tarifje. :: ::

Čisło (Nr.) 119 — Budyšin — Pónjelu, 23. meje 1927 — Bautzen — Lětnik 86

Wupuščenje nowych němskich wobtwjerdźiznow při rańšich mjezach.

Němske knježerstwo je konferenzy swjatkarskich pósłanzow w Pariśu wojewoźiło, so je so 88 wobtwjerdźenjow wupuščiło, kotrež je Němska po wobsamknjenju Versailleskeho měra pśeśiwo měrownym postajenjam pśi rańšich mjesach natwaricź dała. Pariśske nowiny jenoch łóže pišu, **so je swjatkarjo njemóža i jednorym pilnomnym wojewjenjom na swjatkarskich pósłanzow pokazaś.** Konferenza swjatkarjow njejźmě je wo skóńcźnym wupuščenju rozpratowaś, pśiwjedy hač je němske dźěłenje, kaž je znate, 15. junija wotběžnje. Dokelž je Rada Swjatka Ludow 13. junija seźiźe, budźe wona pśi wotběžanju tamneho cźasa hišćeje wuradowaś. **Mona by mogła, hdy by trjeba było, hišćeje zakroczyś;** pśiwšak je pśi wótkhodźe Swjatej Ludow nadawk pśihladnje, němske wotbrońenje dohladowaś, tola wjelo na to pokazuje, so Barliński knježerstwo na to dźerži, so hacź do skóńcźenja cźasa swoje winowatosće dopjelni. Němska by swojim zamóžnym sajimam śeśihodźiła, hdy by jich wo pśenich létach po swojim pśihpuščenju w Genfu chyła investigaziju Swjatka Ludow wuźadaś.

Teź „Oeuvre" němske knježerstwo namkowja, so by do toho swoliło, so by wupuščenje wobtwjerdźenjow swóźiło a so zapśihmnjenja Swjatka Ludow zminyło. **So by so Pólska sumérowała, dyrbi so tole swjećenje cźiniś.** „Oeuvre pišo: Wólchiźy swjatkarja su w tymle dnyku sjena. Hdy by so Němska chyła temule dopruhowanju wotwlakowaś, by wona investigazijr (kontrollu) wuźadała. Njeje dopóśnaś, kajki dobyśk by Němska dozpiła, hdy by Swjatk Ludow pśeheptanje sawjedł. Nawopak, wona by so wulkim njeluboscźolcam wustajiła. Dyrbimy pśeśeśmědźeni bnyś, so je Němska swoje winowatosće dopjelniła, wobźeje tohodła, dokelž wona połoženje wobkładźenja Porheinskeje abo dospołne wuprósdnjenje źada

Němske knježerstwo zakroćenje pśeciwo Hörsingej źada.

Němske knježerstwo je pruskemu knježerstwu list pósłało, w kotrymž so na rěcź wobcźežuje, kotruž je wyšeho pśezident Hörsing jako swjatkowy pśchedstawda swjatka němskostitneje cźorno-cźerwjeno-złoteje chorhoje we Raśicźej Pruskej měś. Hörsing je pjeca prajił:

Hdyž žebi pomyślu, so žu němskonazionalni ministrojo pśihśahu na wustawu a na barby cźorno-cźerwjeno-złote złożili, nimam žaneho srośumjenja wjazy ja swjatkosći pśihśahi, kotruž cźile ludźo pśeco pśedu ja. Měrowe sśerźenje dyrbi so wótstronicź, rowniž i rěcźemi, kajtuž je knjes Hergt sańdźenu njedźelu w Bytomju měł. Nichtó drje nima knjesa Hergta za wulku błowu, tola wón je j němskim ministrom, kotryž do wonka pśecźo nješchto wojnamjenja, a tohodła dyrbiny žebi sakasaćź, so němśki lud je swojim błupym bledźenjom do stracha pśihinježe.

Němśka žo na brónjenje swojich žuźodow wobcźežuje.

W Londonskich namórskich a diplomatiskich kruhach žo, kaj „Barlinski Tag" ś Londona źdźeli, ś najwjetšchim sajimom wo tym rěcźi, so němśke knježerstwo Swjatkej Ludow notu pódcźele, w kotrejž na programm Pólskeje, Finskeje, Lotyšskeje, Ruskeje, Danskeje a Schwedskeje a twar podmórskich cźołmow ledeźbliwe cźini. Mjes tym so je Němskej po Versailleskim sśerźenju sakšane, podmórske cźołmy měcź, kupowaćź abo twaricź, je Pólska na pśikład w Franzowskej dźewjećej podmórskich cźołmow kupiła, a Lotyšchka a Finska dawatej w Franzowskej podmórske cźołmy twaricź. Sa nětkótre léta smědźa wšykne baltiske staty, ź wuwšaćom Němskeje, łódźiśtwo podmórskich cźołmow.

2 hriwnje cła za wukrajne běrny.

W sobotnišchim wuradźenju němśkeho landbunda, kotruž je žo w towaršchowni w Drjezdźanach wotmětło, je žo wobsamknjenje pśihjałko, po kotrymž ma žo nětcźišche 50 pjenjezkow wucźinjaze zło snajmjeńsha na 2 hriwnje sa dwójny zentnaŕ wukrajnych běrnow sawjesćź.

W rěcźi, kotruž mějesche němśki sežiwjeńśi minister Schiele, žo pśicźiwnistwo Němskeje pśiceźiwo žadanjam konferenzy śwětoweho hospodaŕstwa pśihipowěźi. **Mudra hospodaŕska politika dyrbi, tak Schiele roskoji, na to hicź, so by žo žamostatnosć sežiwjenja němśkeho ludu ź wupłodami jeho žamžnyho ratarstwa sarucźiła.** Jenoż w strowym žamžnym hospodaŕstwje podłožki prawa němśkeho ludu na jeho existenzu leža.

Za europiske hospodarske zrozumjenje.

Hanjasti swjask je pjatk w Barlinje sa europiske hospodarske zrozumjenje wustupował. Prezident dr. Hermann Ficher we wotewrjatej rěcźi praji: Europa njemóže ho shrabaćź, doniž ho ludy we wšich jejnych krajach njejsu wo tym dorozumiłe, **so witowanje njeje wójna, ale samenjeńśi prozeź.** Nětkole wo to dźe, se swjasanja i źlami ko sašo wudobyćź a pućze sa po móžnosći dźelenje dźeła w śwětowym hospodaŕstwje pśihitowaćź.

Jako bliźiśi rěcźnik sir Philipp Dawson ś Londona, zobustaw jendźeńśeho parlamenta, pśechewrócźenje we śwětowym hospodaŕstwje wopiśowaśe. S tym žu žo wošebje te kraje potrjechśe, kotreź su na wuwos swojich wótrowow pokazane. **Němska a Jendźelska. Jendźelska industrija dyrbi žo na to žamžne wašnje organizowaćź, kaž němśka, by žo žo internazionalne dorozumjenje dopśiło.** Tole dorozumjenje je jenoź móžno, hdyž stej **njedowera a sawjeś** wusamknjenej a hdyž je žo prawe mějenje wo **dozpijonny** samer pśehodnyło.

Profesor Francis Delcasji ś Parisa žadaśe, so by śchej žo **Franzowśka a Němśka bliźiśej** To je ź prenim wuměnjenjom sa měr a ź pomóženje Europy. S **Europiśkej hospodaŕśtej uniju** dyrbja žo wulki śnuśkowne wiki wutworiś po pśichikadze Sjedenoćenych statow połnoźneje Ameriki a jendźeńskeho knježitwa. Tale hospodaŕska unija je ź prenim wuměnjenjom razionalisowanja hospodaŕstwa. S **dalekrocźazym wótstronjenjom zkownych mjesow** a saložonjom internazionalnych kartellow žo płacźiśiny śniža, mjeda žo powyśchi a žo pśehdewsaźa śpezialisuja.

Potom tajny pósłanźitowy radźićel dr. Wiedenfeld, profesor pśihi Lipścźanśkej univerziśe wo hibanju hospodaŕstwa rěcźeśche, kotreź žo ź wójny do pśichtomnośće wupśehśejśéra. Teź wón na śchódne stutkowanje złow pokaśa, so by žo Europa do jeneho hospodaŕskeho kraja wutworiła. Hynjomne radikalne potorhanje europiśkich zkownych murjow by wulku śchmatanźu nacźiniło. Jenoź krocźel po krocźeli śmědźa žo zła wottwaricź.

Němśka sa kolonijemi žada.

Hižo w junijowym poźedźenju Rady Swjatka Ludow budźe Němśka žadaćź, so by jej mandatowa kommišija Swjatka Ludow nětkajśi mandat nad kolonijemi pśihdźělła. Kaž je znate, njejźu žo němśke kolonije po pśeheŕatej wójnje annektowale, ale po nowej formuli žu jowjatkarśke staty mandat dóstaśe, tele kolonije sarjadowaćź. Na wěźy žo ź tymle nowym knježitwom njeje nicźo **pśicheměniło**, tola nětko ź toho wobcźežnośće a cźeźe pśaśenja nastanu. Hdy budźichu žo tele kolonije po starym jśtemu annektowale, njemohła Němśka nětko ze swojim žadanjom pśihiniźź. Dokelž pak žo po nowym sarjadnitwje kolonijow Swjatkej Ludow pśihipokasuje, a dokelž tón mandaty rozbźela, móže Němśka 9 lět po wójnje pśihiniź, jako by žo nicźo njestało a žowoje kolonije wrócźo žadaćź. W jendźeśkim parlamencze je Chamberlain na praśenje wotmołwił, so ma Němśka tuton wotpohlad.

Nowe pólsto-němśke jednanja.

Němśki pósłanź we Warśchawje Rauscher je dawno wocźakane instruksije swojeho knježerstwa k wobnowjenju wikowanśkich jednanjow ź Pólśkej dóstał a je pjatk ź pólśkemu śwonkownemu ministrej pśihiśchoł, ź kotrymž je dleśchu konferenzu měł.

Wunoścht konferenzy Małeje ententy je w Bolharskej najlepśchi sacźišćhcź sbudźił.

Rěcźee wutrajnych ministrow na konferenzy Małeje ententy žu w bolharskich politiśkich kruhach najlepśchi sacźišćhcź cźinikc. Nowiny kładu wošebity doras na derjemenjaze stejišćhcźo, na kotreź je žo Mała ententa w praśchenju wojeśkeje kontrolle w Bolharskej stajiła. Bolharske sjawne ménjenje ma jenomyślne wobsamknjenje jako snamjo popuśchćenja napjatośće mes Bolharskej a jejnymi žuźodami hlada.

Marinkowicź kralej rosprawu podał.

Južnoslowjanski śwonkowny minister Marinkowicź je do Broniźkich śtrowotnych kupjelow wotjeł, so by kralej wo wunoścht konferenzy Małeje ententy a wo śwonkownym połoženju, wošebje wo pomérach k Italskej rosprawu podał. Poměry ź Italskej žo jako zara thuine wobhladuja, a to cźim bóle, dokelž, jeli so Italska na žwojim stejišćhcu wośtawa, žaneje móžnośće njewidźa, nětkajše dorozumjenje dozpicź. Wocźakuje žo, so je pśichi tejśe audienzy Marinkowicź kralej namjetował, so by žo knježerstwo wudopołniło.

Litewśke knježerstwo žo pśichi konferenzy baltiśtich śtatow njewobdźeli.

Warśchawśke nowiny ź Kaunasa powěźa, so je litewśke knježerstwo wobsamkło, so žo pśichi konferenzy baltiśtich śtatow njewobdźeli, kotreź je žo pjatk w Rizy wotewrikła. Tole wobsamknjenje litewśkeho knježerstwa žo ź tym wutkaduje, so wotpókłanzy litewśkeho knježerstwa, kotreź bychu žo měle pśichi konferenzy wobdźeliś, nětkole wo hospodaŕskim śrěcźenju ź Němśkej jednaju.

Helsingfors jako sejeranišćhcźo mórśkej wójnje pśiceźiwo Moskwje.

Finske nowiny žu žo dla swucźowanjow ruskeho wójnśkeho łódźiśtwa pśichi finskim brjohu, kotreź žo wot 16. meje wotmětwaju, do njeměra dale. Ruske knježerstwo pśeje, so maja tele swucźowanja demonstratiwny wotpohlad. S Helsingfors je dale poweź, so ków junija druha eskadra jendźeśkeho wójnśkeho łódźiśtwa pśichijeźe, ta žamžna eskadra, kotraž je žo 1919 pśeśi wojowanju pśiceźiwo bolschewiśkemu łódźiśtwu wobdźeliła. We Moskwje žo na to pokaluje, so tale eskadra śystematiśaju baltiśke morjo śtuduje. Teź franzowśke, pólśke a lotyśkeje wójnśke łódźe žo w Helsingforsu wocźakuja.

Lindbergh zbožownje do Pariza dolećał.

Amerikanśki létaŕ Lindbergh je žobotu wjećor 22 mjeśiśchinow po 10 hodź. na Parizíśkim létaniśchcźu Le Bourget po 33 hodźin 27 mjeśiśchinow trajazym létu je žwojim létadłom k semi pśichitajił. Hnydom po žwojim pśichileźenju Lindbergh ś króśta žwój pśehćeł wopiśa. Wón nětkaže praji: Rjane wjedro je mi jara howiło. Jenoź pśenje što kilometrow žym žo ź dejśchcźom a mróźelemi bědźił. Potom žo njebjo wucźahnu a jaśne wjedro mje po zyłym leźenju pśehewodźeśche. Mjes Nowofundlandom a Irśeje njejźym žaneje łódźe na morju wohladał. 80 kilometrow wot Parisa mje śwětłomjetaśi ś Mont Valerina powitachu, taś ko bjes prózy Bourgetśke létaniśchcźo namakach. Sa cźaź leźenja njeje mje dowěra k mojemu motore a teź nij žbožowemu poradźenju wopuśchćiła. Sa zyły cźaź njeje žo mi chyžko śpaś, teź njejźym žobuwśaśe śvědki pśicźiwo śparej wuźili.

Hdyž bě žo lud rosběźał, žo Lindbergh ś wojom do jeneho Parižśkeho hotela dowjeźe. „Matin" je hišćeje źiśdowaze podrobnośće pśihinjeśł: Hdyž létaŕ ś létadła śtupi, hnydom wulka hromada ludźi do njeho cźiłchcźeśche. W cźiłchcźenju wón padźe a ludowa cźrjóda by jeho śateptała, njebudźiśchtaj-li jeho dwaj wojaka w pośledním wotomiku śběhnyłoj. Sahorjeni ludźo žo na létadło walichu a jo śnoźemi wobdźeławchu, so bychu śebi dopomnjeńśi ź njeho wśali. Hakle śakrocźenju wojakow žo poradźi, apparat śniczenju wutkowaćź. Lindbergh chze nětkotre dny w Pariśu pśichebywawiśchi žo ź parnej łódźu do Newyorka wróćiź.

Lindbergh je nětždże 25 lět śtary. Wón je žo we Detroitu jako žyn śchwedskeju śtarscheju narodźił. We Ameriźy wón hižo wjazy lět jako powokanśki létaŕ bźicźa. Hižo śchtyri króćź je w śmjertnym śrasche pobył. Hacź dotal pak hišćeje njeje žaneje bo śchkody pśśiśchł. Kak jara je Lindberghej śtraśchnośćź jeho pśichebewsaźa jaśna była, jeho žłowa praja: Hdyž do žwojeho létadła lězu, to sa mnje nimale to žamžne wusnamjenja, jako hych do komorki ź žmjerzi saźudźenych śtupił. A hdyž ś létadła w Pariśu śtupu, budźe mi, jako hychu mje w pośledním wokomiku wobhnadźili

Namjet wo sawjedźenju dweju franzowskeju zakonjow w Elsasu a Lothringskej.

Elsaski sozialistiski zapósłanc Peirotes je w minjenje swojeje frakcije w zjemje namjet zakonja podał, kotryż žada, so byschtaj žo w Elsasu a Lothringskej franzowski zakoń z lěta 1905 wo dźělenju zyrkwje wot stata a franzowski zakoń z lěta 1882 wo nucženym wopytanju schule sawjedłoj.

Wojowanje Franzowskeje pscheciwo kommunismej.

Poslednja franzowska ministerska rada je žo psches hodźinu dołho z praschenjom wojowanja pscheciwo kommunistiskej agitaziji saběrała. Kaž „Matin“ powě, je Briand powědał, so po zhonjenju jendźelskeho knježerstwa je ruske knježerstwo nadrobny plan pscheciwo wulkim liberalnym mócnarstwam, potajkim pschede wšěmi pscheciwo Franzowskej a Jendźelskej, wudźěłacz dało. Ministerstwo znutskownych naležnosćow bliži pak pschi wudaženju wo napraschenju kommunista Cochina deputerskej komoru nowe dopokazy wo agitaziji kommunistow pschedpoloži.

Pscheciwnizy alkohola sa Coolidgom.

Zentralna organisazija amerikanskich pscheciwnikow alkohola je we Washingtonje wobsamkła, kandidaturu presidenta Coolidga pichi presidenskej wólbje podpjerać. Pscheciwo wschitkim pscheciwnikam šakanje alkohola, potajkim też pscheciwo Newyorkskemu gouwernerej Ssmithej, dyrbi žo se wschej rasnosći wojowacj. Jeli so hy žo Coolidge nochcył z nowa wuswolicj dacj, potom bychu kandidaturu priedawschcho statneho sekretara Hughesa poručeli. Hughes wschak je prajił, so žo nochze jako wólbny kandidat postajicj dacj. Dokelž je hischcze pschezo wulka wjetschina amerikanskich wuswolerjow sa šakanje wuživanja alkoholskich napitkow, ma tole wobsamknjenje dalokosahajacu wažnosć.

Hłowna zhromadźizna Zwjazka serbskich spěwnych towarstwow

W Budyšinje, 21. meje 1927.

Zwjazk serbskich spěwnych towarstwow, kiž nam hižo lěta dołho tamne wulke koncerty wuhotuje, kotrež su sej dawno zjawneho připóznaća dobyłe, zeńdźe so w „Bělym konju“ k swojej hłownej zhromadźiznje. Zastupjene běchu wšě te towarstwa, kotrež so też hewak při tutych spěwnych manifestacijach pilnje wobdźěluja, tak Nadźija, Radosć, Zerja, Łužica, Lipa a Hudźbna Jednota.

Po dołhim času — nimale na ¾ hodźin po postajenym času — wotewri nětčiši wobhladniwy předsyda k. hudźbny mištr Krawca witaše wosebje našeho wótčinca k. dr. Muku. Po bohatym dnjownym porjedźe jednaše so najprjódy wo ważnym prašenju: Chcemy Kocorowe „Naležo“ wuwjesć? K tutomu dypkej so dokładaje rěčeše a wšitcy mějachu, zo dyrbi tutón sobu najrjeńši Kocorowy opus skónčenje raz dospołnje so předwjesć. Zo bychu towarstwa nadosć časa k wukninjenju měle, postaji so 28. november 1928 jako najpřihódniši dźeń za přichodny wulki koncert. Při tom so wězo wo wšelakich njedostatkach poslednjeho rěčeše. Mjez druhim też, zo srjeda po jutrach, hdyž je črjódła swjatych dnjow nimo a burskemu ludej nadosć dźěła do rukow hlada, prawy čas njeje. Tuž budźe so w dalšim nazymu wotměwać, štož budu zawěsće wšě towarstwa z dosćinjenjom witać. Tamne mjeńše koncerty na Maćičnych dnjach wostanu w dotalnym wobsahu dale. Při tom naš hudźbny mištr wosebje za pěstowanje klósneje kultury rěčeše, zo bychu naše koncerty też wyšši estetiski skhodźeńk docpěle. W přichodnych koncertach budźe so też na wjetšu ličbu chorow dźiwać, štož je powšitkowne přeće. Trěbne hektografowane noty za „Naležo“ dyrbja z najmjeńša hač do 15. žnjeńca dospołnje hotowe być.

Spěwny zwjazk je na wulki towarstwowy zlět jutry 1928 do Prahi přeprošeny. Přeje so, zo bychu Serbja cyle wěsće přišli a poklady swojeje spěwneje kultury pokazali. Přitomni so jenohłósnje za wobdźělenje wuprajichu. Trěbne přihoty so hižo započinaju a spěwy so postajichu. Tute maju so tak derje nawuknyć, zo z pomjatka du.

W dnjach wot 11. junija hač do 28. augusta t. l. wotměwa so w Frankobrodže nad Mohanom internacionalna wustajeńca pod hesłom „Musik im Leben der Völker“. Serbja su też z němskeje strony k sobuskutkowanju přeprošeni a budu so tam wobdźělić. Serbski koncert ma so tam wuhotować a je 13. julija postajeny. Wězo móže so tu wo mjeńši elitny khór jednać. Wustupować ma so w narodnej drasće — žónske kaž mužscy.

Posledni dypk běchu mnohe drobnostki a zdźeleńki, zwjetša jara zwjeselace. K. dr. Hank, nahladny prawiznik w Brnje, kiž je posledny serbski koncert wopytał a Serby zdobył, nadźeja je so jemu lubiło, je rjanu rozprawu wo nim w jenej Brnskej nowinje napisał, kiž so přečita a kulturnu wažnosć serbskeje rěče wuzběhowaše. W Parizu je so w jenym koncerće też serbski spěwało a to „Serbske holičo“ wot Kocora. Z dobom naspomni předsyda wo lisće, kotryž je jena Pariška knjeni na njeho pisała a wo kotrymž rjanosć serbskeho spěwa wuzběhuje. Jedyn francowski komponista, z mjenom Delmas, chce suitu napisać ze podłožkom serbskich spěwow. Dale zdźěli, zo chce Morawski khór wučerkow w běhu nazymy do Němskeje přijěć a tu koncertować. Při tom budu tež Drježdźany a Łužicu wopytać. Z radosću zhonichmy, zo bu naš mištr z čestnym diplomom wot jeneho Brnskeho towarstwa wuznamenjenjeny. Rěčeše so za wosebite pěstowanje narodnych reji, ale tak, zo su wono zdobom wuraz serbskeje duše. Tohodla měle so też tajke rejowanske zwjazki, kaž w Němcach hižo su, wutworić, kotrež bychu so z tutej hałozu serbskeje kultury zaběrałe. Na kóncu tuteje rozprawy wupraji předsyda dźak „Nadźije“, wosebje jeho přenjemu předsydu, za wulke a wobhladniwe dźěło při poslednim koncerće. K. Wowčer rozprawješe wo financnym połoženju Zwjazka a wo poslednim koncerće. Tón raz smy dyrbjeli nješto malo přidać, dokelž dokhody wudawki njekryjachu. Zličbowanja a přehlad zamoženja běšataj kk. Lorenc a Dučman za prawo spóznałoj. Dale poda zličbowar zdobom tež rozprawu wo zwjazkowej knihowni, do kotrejež je předsyda hižo 26 eksemplarow darił. Z přećom, zo bychu naše spěwne towarstwa dale na swojim kulturnym polu dźěłali a serbski pow wšudže hajili, skónči so jara zajimawa zhromadźizna. Dźeń wobdźělnikow poda so potom wječor k wukninjenju narodnych reji, kotrež knjeni Měranka Lešawic nawjedowaše.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Póndźelu, 23. meje.

† 1881 Michał Róla, kaplan, redaktor, přećel Michała Hórnika.

† 1877 Moric Herm. Ebert, farar w Hrodźišću.

Holčo: Hdy bych ja była rózička
We twojej zahrodcy,
Bych ja najrjeńšo zakćěła
Ći twoje žiwe dny.

Holo: Chceš ty być moja rózička,
Chcu ja ći hrjadku dać:
To budźe moja wutroba,
W tej dyrbiš kćěło stać.

Handrij Zejleŕ.

Kursus serbskich narodnych rejow

wotmě so sajichu sobotu w sali Sserbskeho Domu w Budyšinje wječor we 8 hodź. Rjanosć serbskich rejow so dyšcinje wječor we 8 hodź. Rjanosć serbskich rejow so stajnischim nawjedowanjam knjesa kral. hudźbneho direktora Bjarnata Krawca, knjeńny Měranki Leschawic a Hudźbny pschewod bě nasch, kaj pokuje horjeka a lubjenje prajenym nasch hłamny mischtr kaž pschezo sam pschewal, techniske nawjedowanje a wukubłanje w rejach pak knjeńna Měranka Leschawic. Tuž bjes diwa, so pschitomni pod tajkim nawjednischim rad bo wuckoh stupichu a wukninchu, wukninchu a sajo wukninchi swoje nóžki prawje pěkne naložowacz k sisschtnemu pohibej w rejzu. My Sserbja dyrbimy wošebje też naschu duschu do rejow połožej a tak rejowacz, jako bychmy byli kuzłka, tiž so žolmi pod zmutsk sadźowanjom a pschewodom wótčka tam a sem. Sserbja hacz dołal bóle na swonkownosći rejow słoženi bu, mjes tym so duschowne zhubdźeko hakle rejn k reji połožuje. Kak mamy nětko rejowacz, to pokaja nam knjeńna Leschawiz tak nkuje a rjenje, so wukninchmy, wukninchmy a sajo wukninchmy. Pschi tom wuwadi nas tak rjana tawaršo wukninchmy, tajka wutrobna pschesjednosć, kaknjż kby wačichmy, tajka wutrobna pschesjednosć, kaknjż kby wačichmy, kaj nabeidźech. Sserb, Sserbowka matej dobru dusch, hdy nabeidźech. Sserb, Sserbowka matej dobru dusch, a schtóż ju samože tak rjenje ke klinczenju pschinjesć, kaj knjeńna Měranka Leschawiz, knjes direktar Bjarnat Krawz, tomu pschinjesła wona we wjesełu a dźiwe. Pschecuče minychu bo šwuczowanjske hodźiny a pilnych a žeko so wschitzy na sarjadnischwe kursow wobroćichu, hdy dalsche hodźiny sejschnje. Te postajichi so na sobotu po šwjatkach. — Knjes direktar Bjarnat Krawz porěza hischcze z wutrobnymi słowami wo ważnosći a kraśnosći serbskich rejow, pohnuje k sakhowanju drohotnych parkow serbskich wukninchich rejow. Z klina kwasa ma wuzicj dwanasa 12 hacz 16 porow, kotrejž nadawk je, šwérnu wukninchi z cyłkom a duschu a potom po podacz do Sserbow, do krajow, posłesa kraśnosć serbskich narodnych rejow. Wutworjenje tuteje skupiny pschewsa pschedsyda Budyschskeje „Nadźije“, k. Krjeczmar. S pórjadnym nješkoczom, z błyskotatym wóckom a wutrobu połnje lubjeje k nawjedowarjam wróćichu so pisni wopytowarjo kurza domoj. Horjeń, wutrobity dźak knjeżni Měranzu Leschawiz i Drježdźan, knjejej direktarjej Bjarnatej Krawzej za prózu a lubosć, wopokasanu nam, jim šwérnym rejwarjam. — Też knjeżni Mičkej, kiž so šwuczowanym wérnowasche, dźakujemy sa prózu. — Nascha narodna serbska rejo budźe tracj a sawostacj, hdyž ma tajkich šwérnych, wopornitych a lubosće połnych sakitarjow a pěstowarjow.

*

— **We wjesnje.** W połnozy nimocujahaze njikamy so nam se šwojimi wubjerkami mackaze wjedro pschinješe. S wjeczora blizi so hyhita wjschina w schtrokej kronje, hahaza wot Biskajskeho saliwa hacz ke kupje Island. Tehodla šiwa nam bórzy wumjedrjenje. Schkleńza **wot dźensnischeho** ranja pomalku sajo na rjane stupa. — Jutre wutoru schkadza šlónčko 3,54 hodź. a khowa so we 8 hodź. Měsacz schkadza po połnozy 1,32 hodź. a khowa so dop. 11,16 hodź.

— **Pschekschinjene** bu 16. 5. we wokolinje nimale nowe muzaze koło šmanki „Fröhn“ cźo. 15 651. Psched kupjejom bu warnuje.

— **Kradnyli** su 20. 5. 27 wot jeneho tudomneho wowtwara 5 jenoho pjesła zyłbornu muzaznu narucznizu cźapanik z kožanym pajkom, po šwérčatym zyrnikom, arabiskimi liczbami, hładkim sadnim wóckom, schkleńza a rozpuknjena. Wo wózownje schkleńza prošy kriminalne wotdźelenje w Budyschinje.

S **Matšez.** Sjawny pucz z Hněwšcz do Cźichonj je dla nałuppowanja na Matkeczanskich honach wot 23 hacz do 30. meje sawrjeny. Jódny wobkhod potasuje žo na Dalizy.

S **Mujerja.** Elektriski mischtr Tiemann wuporjedje sche šobotu popołdnju auto we swojej kólni, kotrež na dobo rosbuchny a njemóžesche jón wjazy wuczahnyć. Woheń hrabny benzinowe šudobja, kotrež běchu na

Mjeleczizy kaj běła mlhowa postawa běži Malgorsata po kamjentnych schodźeńkach horje, plowe šwětło wuzywa žo i swjazanje šwjerčna lampli nad jeje hłowu, schěra a schcerjata wubčhuje khodźba psched jeje wóckom kaž wjeli, pschez kotryż nózne baikowske šejmy skakotaju. Jeje krocźalki, kaž mjelczo a bojasnje wona też stupa, wotrazeja žo wo kamjentnu dóžku. Parne mróczele horzeho žórża kruża žo kaž rostorhane wodźecka wokoło skalnateje sceny. Pomalku swaha nathili žo Walaschka a naczera sej błónčk, dźerži jón schwarnu thwilu w ruzy a hlada cźeżky dychujo do jeho pacźeńkowazeje hlubokoseje a šyma ju wobčhuje, cźicho je wschudźenko, žmjertwa cźischina wokoło njeje.

Rosšudnje stupi žo Malgorsata psched Herkulešowy wobraz, pschima nóžk a hlada ś błyschcźatym wóckom k jeńcemu kamjentnemu wublicźu patrona horje.

„Pomoz mam pola tebje pytacź“, wona bórboze, „pomoz a wumóženje wot šiwojeho horja! Wulki šwjaty mužo, tiž dyscheš pomhacź, Cźerwje wopor wuterhnyć, kiž mi błónčk podawa, hischcze mógnischi nad tutjom hacź tammy, ś kotrehož šym błódki jěd šloteje wódniži žrěbała — ty najlépje wěsch, hdyž rana trěwali, psche kotruž žo bjes wumóženja zahubju. Niż we wuchu, niż we mojej wobnej šamnecznej hłowje šeji mój njeboža, niż Cźerna šama to wjazy njeje, kotraž moje dusche mér kaly, beuhi hischcze mógnischi je pschischkot, tiž je mi sadwólowanje do wutrobły špéwał. Ja jeho lubuju. Wumoj mje wot njeho!“

A ś horkliwym thwatkom wona šotaji błyschtotaty nóž ś lewej stronje Herkulešowcho wutrobna, tam, hdyž pschi žiwych cźujescych wutrobu bicź...

„Malgorsata!“

Kaž ś błykkom trjechena šwjese žo jej ruka, wona sachabluje žo ke kamjentnemu wobrazej, wuticźkit, pot ś płaczom, pot ś wušom, sadyrkuje ś jeje erta.

S naschcźij složenymaj rukomaj šteji žygan Josef podła njeje, džiwne tschepotanje dže po jeho wobliczu.

„A mužliščhali ty wopraudže, Malgorsata, jo wustrowiších wot tohole napoja?“

Wona šatschaje džiwje ś hłowu.

„Ty dyscheš ś tutym napojom moje pěsnje šej ś wutrobu pinycź? Podarmo! Te šu še šmalazej zahłu šapiszane, a byrnjez by je šama šwutockacź dźakla ś wutrobły, so by je po kuškach rostamała, to by tola kóžda krjepjel krwe tutejše wutroby Czerninych pěsni wušsała, by kóždy nerw jim še žadoscju napschecžo tschepetok. Njeboženka! Josefowe šwéte kuboscje šu ś twojim šahuchnym łbojom, ś twojim bohatšowom, ś twojim błódkim šwětom; je žebi wutorhnyć to by rékało, žebje šanicźeli!“

Walaschka cźišny błohy nasad, kaj hady wija žo dołhe włosy po jeje hrudźi, bjes pschestacźa jśladuje jeje wócźo na jeho wobliczo.

Josef pschitinpi krocźalku bliže, khila žo bliže ś njej.

„Tutón błónčk móže cźi mér špodźicź, žónska, puiny, wołojany mér, kotrehož mój móže tebje jenoż ś jemi jitscźicź — mér a pokoj budźe w twojej duschi, žana wona wódniżow njebudže wjazy ś wabjazymi najpéwami do twojeho wucha žo nječicź, žane džiwje žedźenje wjazy twoje kony rosbudžowacź. Woczicźnje wokoło tebje a we tebi — dobom ś do njeboješ šahajej ikale, tiž žo do wěcznosće njes tobu a njeje nimu wali, wottorhnjena budźe wutroba wot wutroby, rosbźělena na wěcznje; jenoż hižo twoje wócźo nje šawohladam, jenje hižo njeschajłyschisch pěšeń ś mojeje erta!“

Tu šabrinje a rostischcźa błónčk na pleczizu — pod ruzu šrjédźiscźej žo wokoło schije, kaž wot wichora šlemjena kwétka šwjese žo hołczyna kudźerjawa hłowa na jeho wótrobno.

„Cźerna“, wón šawshka, „hłódka kuškaczo!“

Parne mróczele mjetwjachu žo wokoło kamjentnego wobraza Herkulešowcho, schěre wobliczo šcźahny žo kaž i hołaczu — hdaž šemi hrimotasche šlota réka šwoje dobywarske kluen.

pjelnjene a ſ tym nasta wulki woheń, kotryž też domske ſobu ſnicži, tak Tiemanez ſwójbu wulke njeſbožo potrjechi.

S Wjeleršina. Pſchi wotkładowanju kamjenjow ſ woza ſnjeſbožu pjatk popoldnju pſchi nowowarjenje družſtwa dźiłacźeŕ Wilhelm Stanga. Pśenju pomoz poliſciſchu wobſtarujomnenu ſobuſtawy dźiłacźeńſkeje ſamaritiſkeje kolony. Jako běchu po kolonowego lekarja knjeza dr. med. Heybu

Hospodarski rozhlad.

Pôndźelu 23. meje 1927.

Berlinſka burſa njemóže ſo ſhrabacź. Też ſandźenu ſobotu kurſy efektow dale dele bijachu. Wobrot na wikach ſ rentowymi a dołżnymi liſtami wóſa ſnadnu.

Produktowe wiki wotſtachu też ſandźenu ſobotu mérne. Płaćizny ſo njepſchemknichu. S wutrjeja ſtarych powſtelow njepſchedelekleſche, kotreż mógłe na naſche wiki ſkutkowaćź. Kaž nékto piſaja, ſu w japrileji wjele wutrajnego žita do naſkeho kraja dowożowali. Wjele w ſrutkach Zjednotych witowarjow wo ſwótowym monopolu rěcźa. Sandźenu ſobotu płaćeſche zentnaŕ

w Berlinje:

pſchenicźy 14,55—14,75 hr., rożki 13,45 hr. hać 13,75 hr., nałśinjeho jeczmjenia 11,50—13,10 hr., wowſa 11.85—12,15 hr

w terminſkowym witowanju:

ſa meju: pſchenicźy 14,90 hr., rożki 13,72½ hr., wowſa 12,40 hr.,

ſa julij: pſchenicźy 14,95 hr., rożki 13,15 hr. hać 13,12½ hr.,

ſa september: pſchenicźy 13,72¾ hr., rożki 11,78¾ hr., wowſa 10.35 hr

Na pſchedań.

Kuchinſke wuhotowanje w Budyſchinje, Drjezdźanſka dróha 278 b na prawo.

Kolesa pſchołow 3, kołeſe próſtre 3, mjedowa zentrifuga, w Budyſchinje, Krottenſchmidtſtr. 4 I

Zentrifuga a hoſtwinſki wós w Gornim Wujězdźe 35

Wós dźeſcźaŋy w Budyſchinje, Kózrowa haſa 28 I na prawo: Schäfferowa haſa 23 I na prawo; na Zidowje na Cźichonſkej dróſy 196; Sinkwitz, Lubjſka dr. 28; Wuricźanſki puć 15;

Wós ruczny 6-zentnaŕſki, Jacob, wojnaŕ na Hlowninym torhoſchcźu w Budyſchinje; w Jenkezach 48; ruczny 6-zentnaŕſki w Katarjezach 18 e.

Blido dźeſcźaze a pliſchowa płachta na Khaſiki ſoſa w Budyſchinje, Paulijowa haſa 3 celka na Lwo.

Łoże ſ matrazu, ſofa pliſchowy w Budyſchinje 191I na Lwo

Buksy, 7-ujedźeſſe, 31 a 5 łóbjatkow w Rakezjach 24; we Zhelnje 27 12 ſyłnych.

Rjekle a płotowe żerdźi w Rachlowje cźo. 14.

Hobunka w Porchowje 60.

Rěſak ſeleneho w Schumbornje 51.

Kwaſki kruwjazej w Horntim Hunjowje 3.

Jeſa k nałaźowanju, Pećkinſke łacźe cźo. 9.

Stolmu, Leſchin w Mótkrowje pola Hródka.

Kruwa młoda wuſokoſoſmjelna a Rojwej Wſju 11; pola Hucźiny; w Minakale 35; wuſokokoſuczelna w Maleſchezach 59; młoda wuſokoſuczelna w Zyſchkezach 8 a pola Haaſe w Jěžowje.

Kundras k pſchiwuſchcźenju, Mérſch w Kamjenzu, Klóſchterſke wrota.

Koſy dobrej dójzy, Sterzl w Rachlowje. — Koſy dobrej dójzy w Hrubocźizach 5b a w Cźichoſzach 5.

Roſyna we Lahowje 11, w Wjeſej Horje 20.

Pſchihladajcź pytaja:

Kowaſſkeho pomocznika, Broda w Budeſtezach.

Scholaŕa, knjeſi dwór w Małſkezach.

Bohowcźa knjeſi dwór w Debſchkezach, Grätzer w Maleſchezach, hajnikowcźa w Jěžowje.

Hoſpodaŕſkeho pomocznika w Maleſchezach 14.

Dźowka, Sende, pjekaŕ w Njeſſuacźidle.

Hólca do domu w Budyſchinje, Rózowa haſa 31; we Budyſchinje pſchi Smuſkowſkich lawkſkich wrotach Hannſchowa; kotraž móże warićź meſchczanoſtowe Müller Linke w Miſkowizach; w Hródku, Hornicźanſka haſa 14; Rotherka w Kamjenzu, Carolina haſa 11.

Soudniſu na pſchechadowanje

w Budyſchinje na ſudniſtwje ſtwjeu 25. meje 1927, dow. wot 9 hodź.: Saczinjerjej durjow, 25 puntow kakáo, 5 bleſchow koznaka, 23 bleſchow ſornizu, piſaniſka nadoba, 50 zigarow, 50 pakezikow ſtokaniſkeho proſcha, wulki kamor pſche muchi, 6 walcźkow Pfeffermünzowych tabletkow, 5 büſſejow, 10 walow maczijny ſa hadrjeſchcźa, 2700 mtr. hadrjeſchczow, 500 hadrjeſchczow, kaſchcźik ſtaliſkeho pſchedźena, 10 knoſtkowych kortſow, kachlowa lawka, małe ſtamowe blido, 3 ſtamowe kamory, jelenjej rożaj, ſcźeſka ſe żeleſoweho blacha, ſaka, 5 pſchiſkow wſchelakich barbow, trjebane muſaje kolo, 7 elektr. lampow, żeleſna kara, 200 litrow ſadowego wina, 120 ltr. zitronoweje eſſencze, mydło truhaja maſchina, kożuch, 3 piſaniſke ſtroje, toczeny wyſoki ſchpihel, blido, tłamaniſke blido, dołſej blido, puſt 13 blidowych cźaſnikow, 6 ſalonſkich cźaſnikow, pjenježnej kamoraj, piſaniſkej blidźi, połczowy kraſaŕ, wolijmjeſchaja maſchina, motor, kurkowy truſk, wſchelake ſlomjane klobuki a cźapki, ſtejazy cźaſnik, wyſokoſ ſchpihel, wuczahowazej blidze, 5 ſtołow, kobrz, blidźi ja kurjezow, ſkubowa garnitura, pliſchowa garnitura, kuhowej kamoraj, 3 ſoja, 5 wſchelakich piſaniſkich blidow, ſpedlaŕſka ſchijaca maſchina, njewoſtkowaneŋ hoſtwinſki wós, njewoſtkowaneŋ wós na koleſowaj, ſtoł pſched piſaniſke blidko, pſchihotowaniſke blidko, drahowy powjeſchaŕ pſched jſtwu, klawźraj, ſchijaca maſchina, 3 elektr. motory 0,3, 0,5, 7,5 PS., blidko ſa piſaniſki ſtroj, regulator a wóſpomrzóſkate blidko.

Škrowe depeše.

Produktowe wiki w Barlinje dźenſa dop. 3411 hodź.: Wiki ſu pſchſcze jara njewutwite. Rożka je dale mérna. Pſchenza na płaćiſnje wobſtawa.

Dop. 3412 hodź.: Wiki ſu jara mérne, hewaŕ kaž pſched hodźinu.

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a woljowe ſymjo po tuni abo 1000 kg hewaſ 100 kg. płaćizna po złotej hriwnje.

	21. 5.	20. 5.
Pšenica	291-295	291-295
rožka	269-275	269-275
nal. jačmjeń	230-262	230-262
naz. jačmjeń	—	—
wows	237-243	238-244
kukurica	191-194	191-194
pšenč. muka	37-39 00	37-39,25
rżana muka	36-37,50	36-37,75
pš. wotruby	15 50	15,75
rżane „	18,25	18,00
raps	—	—
lane symje	—	—
hróch	27-30,00	27-20,00
pjeluški	20-22,00	20-22,00

	21. 5.	20. 5.
buny	20-22,00	20-22,50
woka	22-24,50	21-24,00
nałśone lupiny	14-15,00	14-14,50
žołte lupiny	16-17,50	15-15,50
zeradella	18-24,00	21-25,00
raps. wosušk	15,80	15,60
lany wosušk	19-20,00	19-20,00
poch. melasa	—	—
běrnj. kruški	34-34,20	34-34,20
syno, 50 kg	2,50-3,00	2,50-2,95
rżana słoma	1,95-2,10	1,85-2,05
pšenična „	1,10-1,50	1.10-1,60
wowsana „	0,95-1,20	0,95-1,20
jačna „	0,95-1,20	0,95-1,20

Wólne płaćizny w Budyšinje.

21. meje 1927

Wšé płaćizny so po złotej hriwnje zrozymja.

Předmjet		najniša płaćizna	najwyša płaćizna
Pšenica, nowa	73 kilo	13,50	14,50
Rožka, nowa	70 „	12,50	13,50
Jačmjeń,	50 „	12,00	12,25
„ nazymski	50 „	—	—
Wows	50 „	12,00	13,00
„ nowy	50 „	—	—
Raps	50 „	—	—
Běrny	50 „	5,00	6,00
Butra	1 „	4,00	4,40
Syno, nowe	50 „	—	3,50
Słoma, z maš. młóc., pras.	50 „	1,60	1.60
„ „ „ k zasł.	50 „	2 00	1,90
„ z cypami młóćena	50 „	3,00	3,00
Pšeńčna muka, 60%	50 „	23,00	24,50
Rżana muka, 70%	50 „	21,75	22,25
Pšeńčne wotruby	50 „	8.20	8,50
Rżane wotruby	50 „	8,75	8,75
Jeja	1 šk.	—	0,10
Prosata 854 Stuk	1 šk.	11.00	23,00

Drobnowikowanske płaćizny w Budyšinje.

21. meje 1927 po hamtskim postajenju.

Wšé płaćizny so po złotej hriwnje zrozymja.

Twora		najniše płaćizny hr	najwyše płaćizny hr
Howjaze mjaso z kosćemi	1 kg	1,80	2,40
Cźelace mjaso	1 „	2,20	2,60
Skopjace mjaso	1 „	2,40	2,80
Swinjace mjaso	1 „	1,70	2,40
Tukrajny swinjacy šmalc	1 „	2,40	2,80
Pšeńčna muka	1 „	0,52	0,62
Rżana muka	1 „	0,44	0,50
Khlěb	1 „	0,37	0,40
Jědźne běrny	1 „	0,13	0,16
Rajs	1 „	0,48	1,20
Hróch	1 „	0,70	1,00
Soki	1 „	0,60	1,20
Amerik. swinjacy šmalc	1 „	1,80	2,00
Sušeny połć	1 „	2,40	2,80
Dobre mloko	1 lt.	—	0,26
Jědźna butra	1 kg	4,00	4,40
„ „ wukrajna	1 „	—	—
Jeja	štuka	0,10	0,11
Jědźne buny	1 kg	0,40	0,60
Cokor, drobny	1 „	—	0,80
Petrolej	1 „	—	0,40
Kamjeńtne wuhlo (domj. tepj.)	1 ctr	—	2,10
Brunicowe briketty	1 „	—	1,20

Płaćizny rěznego skotu na Barlinskich skótnych wikach.

21. meje 1927. Płaćizny po centa zl. hriwnach.

Skótne družiny a woznamjenjenje.

Woły: 481.

Połnomjasne, wukormjane, najwjetsze rězneje hódnoſe hać do 6 lět.	61—64
Młode mjasne, njewukormjane, starše wukormjane	56—59
Mjenje wukormjene młode, derje picowane starše	52—54
Mjenje picowane wšěch starobow	35—48

Byki 476.

Połnomjasne, wuroścene, najwjetsze rězneje hódnoſe	57—59
Połnomjasne, młódše	54—55
Mjenje wukormjene młódše a derje picowane starše	51—53
Spatne	48—50

Jałojcy a kruwy: 968.

Połnomjasne, wukormjene kruwy najwjetsze rězneje hódnoſce	49—54
Połnomjasne, wukormjene jałojcy najwjetsze rězneje hódnoſce hać do 7 lět	41—45
Starše wukormjene kruwy a derje wuwite młódše kruwy a jałojcy	32—37
Derje picowane kruwy a mjenje picowane jałojcy	22—25
Mjenje a špatnje picowane	—

Čelata: 1700.

Najlepše wukormjene (2. druž.)	75—88
Mjenje wukormjene a tajke wot cyca (3.)	60—72
Spatne (4.)	50—58

Wowcy: 4650.

Młódše a starše wukormjene (2. družina)	50—57
Starše wukormjene (3.)	40—48
Mjenje wukormjene (Märzschafe) (4.)	28—35

Swinje: 10 680.

Połnomjasne, wosobitych rasow a jich křiżenjow, hać do 1½ lět stare	—
Wukormjene	60—61
Mjasne	58—60
Spatne	56—58
Ranzy a kundrazy	52—56

póſłali, donjeſchu ſranjeneho na wośpdle do jeho bydlenja.

S **Njeſdaſchcź.** Sjawny puć ſ Wěcźiz do Makeje Prahi (**tak mjenowana hiłkopika hora**) je dla nażpowanja na Njeſdaſchcźanſkich honach wot 23. meje hać do 4. junija ſawrjeny. Jěſdny wobſtwód pokaſuje ſo na Njeſdaſchcźu.

S **Njeſwjacźicźa.** Dla njeſbožowuneje łubosće je ſo tu ſtužobna hołza ſ woknom dele cźiſta. Wona je ſebi ſtyri wulku, tola njenje ſtraſchnu ranu do hłowy nabiła. Hołza ſtuži poſa jeneho tudomneho pjekaŕſkeho mišćerja.

S **Rakez.** Na Rakezańſkich honach ſtaj dla nażpowanja ſawrjenaj: 1. ſjawn puć do Trupina wot 23. hać do 29. meje ſ. l., jěſdny wobſtwód pokaſuje ſo na Kaczu korczmu; 2 ſjawny puć do Koſlowa wot 25. meje hać do 1. junija ſ. l., jěſdny wobſtwód pokaſuje ſo na **Fitkowſki-Komorowſki puć.**

Se **Sſtepeho.** Ratarſka komora ſpožći hajnikam dźiłacźerjam Janej Jenſchowej ſe Sſtepeho, Janej Mjedakej ſ Miłoraja a Mateju Nigy je Miłoraja poſłoženy dopomnjenſći pjenjes ſa 50-łetne ſwérne dźeło a hajnikſkemu dźiłacźerjej Mateju Jakubiſej ſe Sſtepeho cźeſtny diplom ſa 20-łetne ſwérne dźeło.

Z Łužicy.

* S **Habrachcźiz.** Cźeſće njedźele, kiž ſmjerć dźeſcźa tawitowa, ſta ſo pjatk do pſchipołdnja tworko ½12 hodź. na ſtarej dróſy. Jenički, nimale 6 łět ſtary ſynk Helmut fabrikſkeho ſamkarja Kerna pſchiđźe ſ druhimi dźećimi ſe ſchuliſkeho wuńſća domoj. Wot Cźibawy pſchijěžźe wo ſobowu auto jeneho Leuterodorfſkeho pſchekupca, kotryž wobſtejźeſ ſam wjeđźeſche. Haczrunjeſ běſche auto truſił, kaž je pſchedbyſnane, ſpyta dźeſcźo hiſcźeſe ſ Łjeſe ſtrowy dróhi na prawu bohžeſcź. Autowy wjednik cźujeſche ſ Łjewe boka nimo dźeſcźa ſajeź. Tola błotowy ſchpikat dźeſcźo ſtrahny, je wo ſenju cźiſny, ſo ſebi wſohe nop pukny, na cźoż potom bórſy wumrě. Po dotalnych pſchepytowanjach wjednika auta žana wina njeſtrejchi.

Ze susodnych a dalšich krajow.

* S **Pirny.** (Wuſtajeńja hoſcźenzaſtiwa.) Tworjenje wuſtajeńſkeje mjeſtnoſće ſa hoſcźenzaſtiwowu wuſtajeńſu, kotraž budźe wot 12. hać do 20. junija ſ. l., na ſportiſkim namješcźe pſchi wjeczornej dróſy pilnje dwarja. Wot pjeczi dźełow ſu ſchtyri dźełe na wuſtajeńſkim pſchenajate. Wuſtajeńja hamo ſmjeđe wulki wuſtawm. Pſches ſto ſtotych a ſtóbornych medailłow města Pirny, hoſcźenzaſtiwu ſwjatka a wjednjiwa wuſtajeńſy dyrbja ſo wudźěliźeź. Też hoſpodaŕſke miniſterſtwo je ſa tute wuſtajeńſu ſi cźeſtne wopiſma wuſtajiło.

* S **Miłchna.** (Najwjetſchi cźłom na Łobju.) Najwjetſchi Łobjowy cźołm, kiž dozwła wobſtojź a kiž wobſtejźeſ ſo wot nékotrych dnjow w tudomnym Łobjowym pſchiſtawje. Cźołm je 84,5 metrow dołſi a 12 metrow ſchěrokí. Wón wunjeſe 26 000 zentnarow.

* S **Mühlberga nad Łobojom.** (Semjerć pſchi karaſelu.) Pſchi jěchanju na karuſelu bu 17ćetnemu wucźobnemu ſlé a wón padje tak njeſbožownje ſ cźołmika, ſo na ſemi ſe ſlemjenym rjapom morwu leżo woſta.

* S **Woleſchnizy** w Vogtlandſkej. (Kommunińſtiſki meſchczanoſta.) We Woleſchnizy běchu žeſbi kommunińſtu, murjerja Bachmanna ſ Barlina, ſa meſchczanoſtu wuſwoliłi. Wokrjeſny wubjerk Zwikawſkeho wokrjeſneho heſtmanſtwa pak jeho njewobkrućźi jako hłowu města Woleſchnizy. Nékto ſu ga gmejnſku komoru wobrocźili. Tuta je ſo nétko ſa Bachmanna wuprajiła. Pokajkim doſtanje méſto Woleſchnizy kommunińſtiſkeho meſchczanoſtu, jeli ſmutſtowne miniſterſtwo wólbu wobkrućźi.

* S **Hłohowa.** (Saſo typuſ.)) We Hłohowje (Głogau) ſo typuſ ſnowa roſcźerja. Poſlednje dny 16 nowych ſkorjenjow do khorownje pſchijěwſeſchu.

* S **Hanawu.** (S błykkom ſarażenaj.)) Pſchi cźeſtnim njewjedrje, kiž nad Hanawu a wokolnu ſatkadźeſche, ſa raſy błyſk pola Roſdorfa mandźelſku pótrowebu ſaſtupirja Junga a jeje 28-łětneho ſyna, jako ſ wojom ſ pola domoj ſtwarałaſtaj. 16-łětnej błowzy, kotraž pſchi maćeri, ſbźeſche, kaž ſ dźiwom nicźo njeſta.

Najnowiše z cyłeho swěta.

— Schkrowa powjeſć wo wjedrje ſa jutſiſchu wutoru: Njenje, ſuchu, ſnowa wocźopkuje.

W Drjezdźanach ſu ſchcźeſcźijanjzy ſtarſchi 648 ſapóſtanzow pornjo 456 ſwětnych wulwolili.

*

Na twarjenju ſranzowſkeho ſwonkowneho miniſterſtwa je njedźelu amerikańſka khorhoj ſmahowaſche.

*

Hdyž ſo njedźelu popoldnju w Newyorku njepſchewidomnym ludowym cźrjódam pſched nowinſkimi bomami woſjewi, ſo je Lindbergh ſbožownje do Pariſa doleźał, tajta powſchitkowna ſahorjenioſć a wjeſele wudyri, kaž to Amerika wot woſſamnjenja pſchimérа njeje wjaſa widźała. S jenym rajom ſo Neewyork wowrótniſchcźu runaſche, ſireny wujachu, letadła a powětrowa łódź „Los Angeles“ nad mjetom łećachu. We wſchěch wulkadnych wotnach ſo Lindberghowy wobraz wuſtaji. Preſident Coolidge da piſches Pariſkeho póſłanza Lindberghej ſahorjenu ſbožopſchejaŋ telegraamm pſchepodaćź, w kotrymž ſwoje a wjeſele ſyłeho amerikańſkeho luda wuprajі, na to pokaſujo, ſo je Lindberghowy pſchełět pſches ozean jako jenotliwy wſchěm dotalnym rekordam amerikańſkeho łećaſtwa króntu naſtaji. Wón a amerikański lud ſ wobdźiwanjom a ſrudobu na Nungeſjera a Colia ſpomina. Lindberghowej maćeri ſu ſo ſahorjace poczeſćowanja doſtałe.

Přilopk.

* **Wobčežnjosćje Prajšteho kata na puczowanju.** Sajdźenu sobotu pischi hubjenym wjedrje, hdyž so wonka dešchćik a śneh dźešče, běchu wjele kofejownje pischepcleniene. Do kofejownje „Slavije" w Brnje na Morawje pischindźe schikowanje sdrasćejcy statny knjes a rosbladnjuschi so, namaka hischće w kuczišu sa blidom, hdźež bjebžachu někotre žónske a starschi knjes, jene swobodne městno, na kotrymž so i dowolnoscu pobynu. Hdyž bě swój kofej dopił, pschikłupi k njemu schwižny služobnik w czémnej uniformje je zwětłymi knefłikami a wobrjadnje pischipowědźi: „Mischtrje, dyrbicje knjesej direktorej dwě fotografiji pożćicz, hdyž jćze w Prazy cźiniś — Prajšteho kata." W tutom wokomiku saischepota pódlažbjadźacej knjeni w ruzy hornćž kofeja, wona staji jón na blido a pobynu ikolu swój stólczk wot mischtra, ś kotrymž běchu porećeli, — snadź hłowu rubarja. Mischtr napomina służobnika, so by tak wótsje njerećźał a towarschnosć sa blidom njenascherił. S tym pak so zda situacija hischcze zhórschi, dokelž bě tóżby tole napominanje wuběrnychał. Sbłędnjene žónske žuwachu swoje stólczki hischcze dale, starschi knjes pschesta nowiny cźitacz a nakoż psches bryle hladasche na njewitaneho hosća sa blidom a dźiwasche so sawésće, so ramjenjatu méichcźan, elegantnje swoblekany, se sympatiſtim wobliczom może bycź — Prajšti kat, tiž bě so mjes tym, wuhladawschi: wuskotlíwosć swojeje wokolnosće, trochu zaczerwjenik, sapeczi swój kofej a wotendźe. Žónske žej i wodnychnjenjom wutrobu wołóżichu a cźim bóle hałke, hdyž wot pódlanskeho blida hósći, wobkedźbowazu tónle wustup, wujasni, so je to jenoż — Prajšti kat ś filma — mischtr Frischtenitz.

* **Zadyn njechaśche „Mbret" bycź.** Kaž je so hižo wospjewiło, je psched njechto dnjemi jendźelski petrolejowy magnat Pearson, tiž bu jako Viscount Cowdray do semjanstwa pschijaty, wumrěł. Tutón cłowjek je ras trón, tiž běchu jemu posticźili, ł lohkej wutrobu wotpokłak. Jedym pschecźel semrěteho doponni rosprawjerja Londonskich nowin na to, so bu lordej Cowdrayej swojeho cźasa dostojnosć a titul kralа Albanskeje posticźeli. To sta so psched swětowej wójnu. „Wón rěcźeschе cźasto je mnu wo tutej należnosći, tiž běsche jenoż jako żort sapschijał", pschispomni Cowdrayowy pschecźel. „Potpóżanzy ł Albanije běchu k njemu do Londona pschischli, so bychu jemu oficielnje kralowsku dostojnosć pschepodali. Tuczi knjeja pschi tym wumjedowachu, so drje je Albansko njemérny kraj, so pak so energiſtemu mużej sawésće poradi, srjadowane wobśjednosće sawjesć. Ani wokomika so njerosmysło, wotpokasa lord Cowdray cźesćzowne posticźenje. Tónle podawk posticźenja bu jenoż někotri dowérni pschecźelja sponili." Trón Albanskeje, kaž so kóżdy dopomnicź mé, je so wospjetnje posticźował. Hakle psched dwěmaj sétomaj, kaž Londonske nowiny powědźa, oferowaschе so dwěmaj druhimaj Jendźelcźanomaj, mjenujcy lordej Headleyej a Sir C. C. A. Watkinej Hamiltonej, kotrajž wobaj ł islamej so wusnawataj, kotrajž pak tohorunja cźesći, so ł kralom Albanskeje stacź, mężeschtaj sa trochu dwělonnu. Też tjo Amerikanojo, mjes nimi wolijowy magnat a wobsjedźeć wuběhanskich koni Turka Harry Sinclair, a prynz Sixtus de Bourbon-Parma buchu cźesće posłoj-njeni, jako knježićerjo Albanskeje bycź wubrani.

* **Orientalista bajka — paradis.** Khudy Hindu, tiž bě muły žiwjenja a lósej žonje psches śmjercź wucźehnuł, pschindźe k kwotam paradisa boha Brahma. „Sły ty pod dabaonu (to je żehliwa cźišcźaza praża, pobyłó?" wopraschcza so Brahma. „Ně, ale běch wożenjeny." — „Sastup! Ty sy dosćz na śwěrcźe pschětrał a pschecźerpjeł!" Ležy bě Brahma to prajił, pschindźe druhi Hindu (wobydlćeŕ Zudiseje a pschiwinuſ Brahamoweje wucźby): „Sły ty pod dabaom (to je żehliwa cźišcźaza praża) pobynuglohiwyj dabaom pobył?" praschesche so wospjet. „Ně, ale běch dwójzy wożenjeny." — „Prjecź ſ tobu!" sawoła Brahma, „mój paradis njeje za norow!"

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Sakas twarjenjow a wotkładowanjow w bjezdwělownych krajinach wulkeje wody.

Hamtske hejtmanstwo jako wodowy hamt postaja na sakładze § 87 wodoweho sakonja sćěhowaze:

W bjezdwělownej krajinje wulkeje wody Wulkeje a Małeje Sprjewje, Albrechtoweje wody, Wjasońzy, Lubjańskeje wody, Kotowskeje wody, Butrowskeje wody mjes Wjeleczinom a Roswodzami, Wujejcźanśko-Jenschecźanskeje wody, Sohlandskeje wjeśnjeje réti, Rożoweje wody, Grunaskeje wody a Sśěborneje wody njeběmdźa bjes prawneje, dowolnoscje žane pschiprawy (twarjenje wschcze drużiny, haczenja, mosty, nażypowanja runinow płoty ako murje wokoło sahrodow, sadźenja) wuwjedźene abo jara pschemenjene bycź njeběmdźa, tiž może na běh wody abo na jeje wyschokosći sfluktowacź. Ssamžne płaci też sa wotkładźenje kamjenjow, drjewa a druhich wężow, tiž su je sadźewkom wulkeje wody abo kotrej mohła woda wotpławicź.

Pschecźiwjenje pschecźiwo tutomu sakasej budźe po § 166 wodoweho sakonja chłostane.

Njewobkedźbowanje pschedstejazeho sakasa może k tomu dowjesćz, so dyrbja bjes dowolnosće wodoweho prawa natwarjene pschiprawy dla sranjenja sjawnych sajimow abo dla wohrożenja leżownosćow druhich pschimjeśwazych pschi wulkej wodże po § 168 wodoweho sakonja jeśo wotstronjene bycź.

Hamtske hejtmanstwo.

Sakaź žobuwodźenja pjow do zyrobownych klamow.

Sa wokrjeż Budyschskeho hamtskeho hejtmanstwa je sakłasane, do klamow, hdźež su pjekarśke a rěznitske twory abo hewajska zyroba na pschedań, pjeu žobu pschiwjesćz.

Pschecźiwjenja budźa ſ pjenjezným chłostanjom hacź do 150 hr. abo ſ jatbu hacź do 2 njedźel chłostane. We padach, hdźež njeje možno pjenjezne chłostanje swjesćz, stupi na jeho městO chłostanje ſ jatbu.

Hamtske hejtmanstwo.

Snutsstowne ministerstwo je akcijowemu towarstwu Saksse dźěłarnje w Drjezdźanach sa twar

1. 100 000 volſtscheho woda fyłneho pruda wot wulkomilinarskje Hirschfelbe do pschestajenje w Drjezdźanach-połnozy a
2. 40 000 volſtscheho woda fyłneho pruda ſ Roswodez do Langburkersdorfa

po § 14 wuzwojerskeho sakonja se 24. junija 1902 połnomóz, wobsedje k pokhodźenju leżownosćow a k wotrykowanjam dźěłam, kaž też k wumérjenjam ſ pschipraweniom kolikow na leżownosćach, psches kotreż prudowody pójdu, na 6 mězazow wot dnja wudacźa tutoho wosjewjenja spožćicźo.

Mějićelzo a wobsedźerjo potrjechenych leżownosćow su winowarźi, so pschihotowanske dźěła cźerpja a wot pschedewsaczela pschipraweniе krute wosnamjenjenja hacź bo wuwjedźenske dźěła njesapoczu, stejo wostaja tola niz dźeje hacź 6 mězazow.

Schtóż wotrykowanjam dźěłam jadźewa a wosnamjenjenja ſamowólnje wobschkodźi, pschesadźi abo wotstronji, budźe ſ pjenjezným chłostanjom hacź do 150 hr. chłostany.

Pschipadne wotškodowćiske žadanja ſ pschihotowanskimi dźěłami potrjechenych mějićelow a wobsedźerjow haźnu, jeli najpozdźišcho sa lěto po minjenju w prěnim wotrěsu postajeneho cźasa žeby je na hamtskim hejtmanitwje njeżada.

W Budyschinje, 13. meje 1927

Hamtske hejtmanstwo.

Swójbne powěsće.

Sdružbjenaj: Charlotta Meiereź a Wilhelm Sparenberg w Budyschinje.

Swěrowanaj: Marcźin Pětsch ſ Hanu-Marju rodź. Barthelźez na knježim dworje w Debjerkezach.

Semrěli: Linda Augusta swud. Rafelźowa rodź. Fuchsźez. — Ella Hammerowa rodź. Wiećkez w Budyschinje, Hans Rohda w Hródku, 22 łt. — Ota Herbst młody w Hródku, 25 łt. — Emma Amalia Kubizowa rodź. Schusterez w Drjezdźinje, 48 l. — Hana Ernestina swud. Merjowjazna rodź. Libschezez w Klukschu, 79 łt. — Korla August Träber, rentnar w Kamjenzu, 67 łt. Wilhelm Gläser w Bělej Wodźe, 39 łt. — Pawoł Barthsch, wumjenkar w Bělej Wodźe, 68 łt.

Towarstwowski powěstnik.

Budyšin. „Nadźija" zeńdźe so jutře wuturu w „Serb. Domje". Přińdźe a přeprosće znatych, přetož poskići so přednošk a zabawa. Předsydstwo.

Budyšin. „Bjesada" skhadźuje so kóżdu póndźelu w Serb. kofejowni.

Bukecy. „Radość." Nastupa wulšt. Dokelž su so wobdźělnicy we wulkej ličbje zamolwili, so radźi, zo by sebi kóżdy jězdny lisćik do předka wobstarał. Štóž cźe „njedźelski lisćik" wot Pomora do Lubija a druhi wot Lubija do Žitawy do předka wobstarany měć, njech to srjedu a štwórtk w spěwn. hodźinomaj „Radośće" wozjewi a 2 hr. zapłaći. Tosame płaći też za wumjenjenje našich pjenjez do cźěskich. Předsydstwo.

Domowina cźini kedźbliwje na wšotowarstwowski zlót, kiž budźe **17. julija** (nic awgusta) **1927** w Radworju. — Wosebite přeća a namjety njech so bórzy připósćelu předsydźe k. fararjej Šewčikej do Khrósćic.

Kedźbu! Nawječorny wokrjes „Sokoła" (Khrósćicy, Njebjelčicy, Pančicy a Wotrow) změje wutoru (24. V.) wječor we wosmich w Khrósćicach zhromadne zwučowanje a po nim je zhromadźizna pola starosty Franca Natuša z małym přeńkapjenjom. Kóżdy dyrbi přińć. Wokrjesny načoln.

Khrósćicy. Tow. „Serb. Rat. Dorost" za Khrósćicy změje srjedu, 25. meje, wječor we 8 hodź. pola Wenkec w Khrósćicach swoju měsačnu zhromadźiznu. Wšitke sobustawy njech cyle wěsće přińdu, dokelž budźe so jednać dla zjězda „Zwj. S. R. D." a wuléta do Pomorc. Nowe sobustawy su nam wutrobnje witane. Předsydstwo.

Liebań. „Zernička" změje srjedu wječor 1/2 9 hodź. spěwanje. — Přizamknje so ważna rozmołwa dla swjedźenja.

Lipsk. Naše „Serbske blido" skhadźuje so kóżdy tydźeń wuturu wječor we 8 hodź. w korčmje Schaffrath, Waldstraße 33.

Małešecy. „Jednota Sokoł." Dźěći zwučuja dźensa — Jutře wuturu zwučowanje za dorost, sotry a bratrow. Budźemy też dla wuléta a přich. štwórtk na Čornobóh jednać.

Sowrjecy. „Sołobik" spěwa jutře wutoru, 24. 5, we 8 hodź. pola Palerjec. Wšitcy maja přińć, wosebje wulčarjo. Dirigent.

Zwjazk serb. ratařsk. dorosta wuhotuje 31. meje wulét do Pomorc a wobhladuje sebi tam „Ratařsku spytowańšu". Sobustawy njech sebi tutón dźeń swobodny dźerža a so prawje bohaće wobdźěła. Předsydstwo.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku Marko Smolerˇ w Budyšinje. — Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Dučmaŕ w Budyšinje. — Za hospodarski dźěl: Arnošt Barth w Budyšinje. — Za nawěšćki: G. Janak w Budyšinje.

Běły barchent
dobra twora, metr jenoż 60 pf.
K. Beier na Zitt. wiznch 11.

Živnosć
z masivnymi twarjenjemi a 18 kórcami wěsteho wotnajeneho pola, (wopalna kasa 6600 hr.) je na předań
w Koslowje číslo 7
pola Njeswačidła.

Suprošna ranca
je na předań **w Dobrošecach čo. 11** pola Njeswačidła.

Najwjetši skład w měsće!
spanske jstwy wšěch drjewowych druzin a po wšěch płaćiznach
jedźne jstwy tohorunja z 150—240 cm
knježske jstwy tohorunja z 110—240 cm šerokim knihow. khamorom
bydlenske jstwy, kuchinje, klubowe a małe meble, stólcy
Samsna dźěłarnja za twory a meble
Clemens Schmidt w Budyšinje
na Bohatej hasy 15 na Hrodowskim naměstnje 2

Pytam
fotografije rjanych serbskich wsow a wažnych městnow we Serbach
G. Janak w Budyšinje w Serbskim Domje

Moltkowa drogerija
Hermann Schubert
w Budyšinje, na Moltkowej drózy 6. Tel. 3746
poskića
zele, barby, laki, serščowcy, gyps, cement, karbolineum, chlorwapno (Kalk), wapno k picowanju, solicźły syrićnatan, jatrowy tuk za skót. Symjo nacźinjace sredki, koperowy vitriol, żelezowy vitriol, mašin. wollje, mazy za kopyta a koże

Sokołski spěwnik
Njech sebi jón kóżdy Serb kupi.
Płaći jenoż 50 pj. Na předań
w Serbskej knihařni w Budyšinje

Wikowařnja z jězdznymi kołami Fuhrmann
w Budyšinje na Horaćerskej hasy 10

jězdne koła
šijac. mašiny
šim. mašiny
gramofony
z platami
Wčerywustojna wuporjedźerjnja

Dary k firmowanju
z kotrymiž móżeće zwjeseliś!
Mużace časniki, časnikowe rječazy, naručne časniki, wudebjeńki, nože, widlički a žlicy, sléborne pačercy
kupujeće funjo pola
Johannes Redl w Kamjencu
wobkhod časnika a złotych tworow
na Knježskej hasy 4 :: při Mjasowych halach

Wupjerki
jenož dobra twora,
6/4 m 2,— 9/4 m 3,25
7/4 m 2 50 12/4 m 4,—
też hotowe žešite, ma
Andr. Kasper
A. Pilopp
w Budyšinje ◆ Burglehn 11
Sprawne serbske poslužowanje!

Wysokosućelna **kruwa**
je na předań
w Małešecach čo. 59.

Kryty wóz
nowocźasny, lohki Połćicanski wóz derjezdźerjeny ma na předań
M. Delan w Baconju

Wysokosućelna čehułwa **kruwa**
je na předań
w Droždźinju číslo 13.

Serbsku swužobnu **holcu**
pyta do ratařstwa
Sperling w Bohowje
pola Njeswačidła.

Kruwa cyle blizko k dźelenju
je na předań
w Šeńowje čo. 4.

Młoda wysokosućelna **kruwa**
je na předań
w Minakale čo. 35.

Domjace jejnjata
ma na předań
měšarnja w Krakecach.

Pytam k 1. junijej pe stojnu sprawnu **holcu do domu**, kotraž je šulu wukhodźiła.
Jenny Harnišowa, kondituŕka w Budyšinje při Lawskej wótc.

Kajkostne kofeje
punt po 2,60 hr., je-li punt za 3,60 hr. kupiće, dostanjeće 1/2 pt. cokora darmo!
Krahl w Budyšinje
na Serbskich hrjebjach 14

Visitne khartki
zhotuje spěšnje a tunjo
Smolerjec
knihičišćerńja
w Budyšinje.

Přiloha k číslu 119 **SERBSKE NOWINY** Pondźelu, 23. mejc 1927

Jubilejski swjedźeń „Jednoty“ w Budyšinje.

„Spora je horstka katolskich Serbow w Budyšinje a léto wot léta rosće. Ale rozprósheni po měsće nimaju kuċika, hdźež bychu so zeńć móhli. Tuž trjebamy nuznje towarstwa katolskich Serbow a přeprošujemy tohodla wšěch katolskich Serbow: mužow a žony, młodźenc-ow a knjeżny **přichodnu njedźelu 13. apryla wječor we 8 hodźinach do katolskeje towaršnje** (Kat. Gesellenhaus) na Garbarskej hasy, zo bychmy towarstwo założili.

W Budyšinje, 7. apryla 1902.

Tajkele **„přeprošenje“** napisa Jurij Winger jako tohdyši katechet a pósła jo z wokolnikom po Budyšinje. Sam też khodźeše dom wot domu pola měšćanskich katolskich Serbow a prošeše a přiwabjowaše. Jeho słowa padźechu na płódnu rolu. Katolscy Serbja jeho posłuchachu a přińdźechu. Towarstwo so założi a „Jednota“ so pomjenowa. A njezahiny. Ně, léto wot léta rosćeše. A lětsa je docpěła swój 25 létny jubilej. Tón smy wěcera, njedźelu, 22. różownika swjatočnje woswjećili. Wšitcy, kiž smy byli swědkojo sławneho swjedźenja, — jubilarjo, sobustawy a hosćo, — smy byli wulkotnje pozběhnjeni: Z wutrobu a dušu.

Kóždy dobry křesćan započnje swoje skhadźowanki a radowanki z Bohom, w Božim mjenje. Jednota je katolske towarstwo. Nabožina stoji na prěnim porjedźe: Wótcow **rěč a wěru** zakhowaj nam, Knjeże Bože! Tajke hesło stoji na towarstwowej khorhoji. A z khorhoju dźěše Jednota najprjedy do cyrkwje, hdźež so w 2 hodź. swjatočnosć započa. Měšany 4 hłosny khór z dwěmaj spěwomaj k česći Maċerje Božeje, kralowny meje, wobwěnċowa swjedźeńske předowanje a mejski nyšpor z požohnowanjom. Jednota ma dobre spěwanzke mocy, wěcywustojneho dirigentu a wulku horliwosć za wokrasnjenje służby Božeje. Tuž buchu wšitcy natwarjeni přez spěw a wosebje też přez předowanje. Knjez kaplan Kětan tak rjenje a wěrnje našim dušam porċa. Pobožnosć k česći swjateje Marije swoje dočini, zo „wótcow wěra a rěč“ k swojemu prawu přińdźe. Ze zahorjenjom wotkhadźeše „Jednota“ na swój swětny swjedźeń do Měšćanskeje zahrody.

Tola sċehowaše mała přestawka. Bóhlby Knjez so wo to postara, zo by swoju móc wopokazał, zo je hišće z knjezom. Hrimanje a deść z krupami wuliny so nad Budyšinom. To zawěsće wšěch lubych swjedźeńskich hosći pod suche zaċěri. Njewjedro njetraješe dołho. Hižo bórzy nam Boże słónċko tučel a najrjeńše wobliċo njebjes wobradźi. —

Wšitcy přińdźechu hromadźe na swjedźeńsku zhromadźiznu w „Měšćanskej zahrodze“, hdźež so po štyrjoch druhi dźěl započa. Nahladna liċba wobstarjarjow bě so zešła: Jednoċanow črjódy a lubych hosći syła. Miez nimi bě wosebje wjele z našich lubych Delan. Dwaj duchownaj wjednikaj běštaj jich přiwjedloj, knjezaj administrator P. Romuald a kaplan Cyž z Ralbic. Też Radwoŕ, Khróśćicy a Baċeń běchu ze swojimi knjeźimi fararjemi zastupjene. Wosobje zwjeselila je nas přitomnosć našich evangelskich bratrow, přede wšěm kk. stud. rady dr. Muki a justien. rady dra. Hermanna, redaktora Smolerja ze kujeniu mandźelskej, a knihaŕnika Janaka z knjenju mandźelskej. Mamy to za wažne, tule našu serbsku jednotu wuzběhnyć, dokelž bjez teje našeho bya a traċa móżno bylo njeby. Tohorunja wažna wěċ cyłeho swjedźenja bě, zo „Nadźija“, naša Budyška młodosć, běše „Jednoċe“ swěru pomocnu ruku podała k wuwjedźenju swjedźeńskeho porjada. Też bjez toho cyłe sło njeby. A tak w rjanej přezjenosći so swjedźeń krasnje poradźi. —

Po přednošku 4 hłós. měš. khora „K jubilej Jednoty“, powita předsyda towarstwa, k. kantor Šołta, z jara zahorjenymi słowami swjedźeńsku zhromadźiznu. Z krótkimi słowami pokaza na nastaċe, zaměr a płody 25 létneho skutkowanja „Jednoty“. Jeho słowa přijachu so z horliwym přikleskom. Tohorunja swjedźeński prolog knježny Rózakee, kiž bě z nježnym nutrnym hłosom přednjesła.

Mjez spěwami, — wubrane z Kocoroweho serbskeho kwasa a nałětnjeho žiwjenja — lubještaj so najbole dwaj: „Horde so bruniki znošuja“ a „Łuki, pola zadymaju“. Też „Prawa serbskosć“, wot Słodeńka na słowa Sewċika złoženy 4 hłosny měšany khór, skónči rjenje cyły budźbny dźěl swjedźeńskeho porjada.

Mjez spěwnymi přednoškami wustupi knjez scholastik farař Hejduška a počesći jubilarow z krasnej narěċu. Wuzběhny wosebje tu wulku, njekhabłowacu swěru, z kotrejž běchu towarstwu njepřestawajcy służili a tak Jednotu wukhować pomhali, zo je towarstwo zwostało z hajeńku maċeńneje rěċe a wohnišċom narodneho ducha po woli swojich założerjow. Mnozy z liċby nimale 60 jubilarow su sebi wosebite zasłužby wo towarstwo dobyli, kotrež rěċnik wosebje mjenuje a skónċnje dawa kóždemu jubilarej małe z liċbu 25 w serbskich barbach so błyšċace znamjenško. W mjenje tutych wuznamjenjenych sobuzałożerjow podźakowa so k. direktor Wjerab z wutrobnymi słowami, towarstwu přejo, zo by přeco prawje wobstajne předsydstwo wobkhowało.

Wšitcy wuspěwachu zhromadny spěw „Hdźe statok mój“ z wulkim zahorjenjom.

Po přednjesenych spěwach poda tow. zapisowar k. Hejduška jara podrobny, derje zestajany stawizniski přehlad Jednoty, kiž budźe tu hišće w běhu tydźenja wozjewjeny. Tohodla njetrjebamy so wo nim rozšerjeć. Ma so jenoż khwalobnje přispomnić, zo k. Hejduška sam je dołholětny zapisowar, horliwy spěchowar a pilny spěwar pši wšěch swjatočnych přileżnosćach, za ċož je jemu Jednota jara dźakowna.

Też dźiwadło přińdźe k swojemu prawu. Žortny wustup „Hdyž knjeżstwo doma nje je“, wot městopředsydy knjeza kapłana M. Kětana spisany, zahrachu nam jara žiwje, wobrotnje a woprawdźe žortnje někotre knjeżnički, mjez kotrymiž so wosebje wěcywustojnej hrajerce, knjeżna Lebzec a Hajnec, wuznamjenještej.

Na to bě so cyły rjad hosći k rěċam zamołwił, dokelž bě k tomu so składnosć poskićiła. Mjez nimi wustupichu knjeża duchowni: farař Sewċik-Khróśćanski, farař Delan-Baċonski a kaplan Cyž-Ralbiċanski. Prěnjej dwaj běštaj też prjedy w Budyšinje ze sobustawomaj Jednoty pobyłoj. Knjez farař Sewċik rěċeše wutrołne słowa jako předsyda Domowiny. Přeje sebi, zo by z Jednoty, tow. katolskich Serbow, wurostła krasna jednota wšěch Serbow cyleje Domowiny. Tak by so najkrasniše dopjelnił założerjowy zaměr J. Wingera, kiž je z jeho wosady wušoł a z kotrymž je wjele lět w Budyšinje z luboseu skutkował.

Knjez farař Delan jako župan narańšeje župy „Michała Hórnika“ wupraja přeċe, zo bychu Budyške serbske swójby też doma serbsku rěċ a dźěći za Serbstwo wukuhłowale, zo by Jednota přeco swój serbski dorost měła, zo bychu wjesne holcy w Budyšinje na służbje do towarstwa zastupiłe a w dobrem duchu so wukuhłowałe. Pokaza dale na ss. japoštołow Cyrilla a Methoda, a krasne hesło, kiž towarstwowu khorhoj wozdebja. Jeju wopomnjeċu a khorhojowemu heslu njech Jednota wěċnu swěru wołkhowa, a potom hižo wohrożena njebudźe!

Kapłan Cyž tołmačeše postrow a přeċa delanskich bratrow a namołwješe k tomu skutkować, zo bychmy w Khrystusowem duchu byli bratřa w jenej wěrje a přezjednej lubości. —

Na to přepoda swěrna jubilarka knjeni Spilankowa z nutrnymi přeċemi miły wobraz sławneho założerja jako jubilejny dar Jednoċe, zo by swojcho prěnjeho předsydu Jurja Wingera přeco před wočomaj měła. —

Za Drježdźanske tow. „Jednotu“ postrowi jeje předsyda k. Helas jubilarku, wukhwalejo rjanosć serbskeje dominy w rjanej wuhładkowanej maċerščinje, štož dyrbi so tu wosebje khwalić. Za Budyšske studentsko towarstwo „Władu“ přeješe zbožo studowacy k. Rachela, na ċož jemu předsyda so dźakujo nadźiju wupraji, zo by prawje wjele młodych zahorjenych Serbow wušło z tohole wustawa a towarstwa, kiž bychu potom jako swěrni serbscy wučerjo mjez ludom skutkowali. K. prof. Bryl w mjenje wšěch druhich sobustawow prošeše našu młodosć, kotraž tu jako „Nadźija“ tak woporniwje a horliwje dźensa sobuskutkuje, zo by też rjady Jednoty wupjelniła, tak zo by był dźensniši jubilej z narodnym dujom za přichodny złoty jubilej. — Jako předsyda „Nadźije“ a župan narańšeje župy „Jan Arnošt Smoleŕ“ postrowješe k. Krjeċmar Jednotu z přeċom, zo by była rjap a škitacy štom Budyšskich katolskich Serbow a zo by w Budyšinje Serbstwo rostło, kčeło: Bohu k česći a spomoženju serbskeho ludu!

Žortniwu jednoaktowku „Skažene wjeselo“ zahrachu knjeża Nowak, Hajna a Hejduška tohorunja jara žiwje a wustojnje, tak zo směch a wjoselo wubudźeše, wosebje, hdyž šewski małeho šewca „Sidlešo“ do „Slepeho ċeleća“ přiwjezo.

Dołhi a bohaty program skónči ze swojim dosłowom městopředsyda k. kaplan Kětan, hdyž bě najprjedy pisne zbožopřeća, jubilarej wot wšelakich knjezow připósłane přečitał. Kaž po kóždym rěċniku předsyda jednotliwje, tak też wón nětko zhromadnje so wšěm w mjenje Jednoty wutrobnje podźakowa za lube słowa, horliwe sobuskutkowanje a horce přeća a wupraji tu zlotu nadźiju, zo bychu so wšitke najkrasniše dopjelnile.

Po nimale štyrjoch hodźinach bě bohaty porjad wučerpany a hišće dołho doswjeċowachu hosćo a Jednoċenjo při wjesołej rejey swój jubilej. Też naša rjana „Meja“ bu předwidźena a spěwana. —

Njech **sławna jubilarka „Jednota“ nětko přeco** dale tak **skutkuje w nabožnem, narodnem a dobrem** duchu swojich założerjow a wjednikow, dóniž so jeje liċba lět njepodwoji, njepozloći: Bohu k česći — Serbam k wužitku! Jan Serbin.

Ratarska a přemysłowa wustajeńca we Złym Komorowje.

Mrějace ratarstwo we wuhłowej wokolinje.

We Złym Komorowje, 22. meje 1927.

W cžasach, hdyž hišće so tu ratarstwo knjezešće a kjeżesće, snajmjeńšcha swojeho muża sešiwi, dyrbi Zły Komorow a wokolna krajina hišće serbska. S industrisowanjom tutych tónċin je so tam Serbstwo dołha słubiło. Přisched sto létami běše mała kursatka wjeska z 800 wobydlerjemi. A dźensa je swojimi 18 000 ludźimi je najwažnjejše industrielne hydło Delnjeje Łužizy, hrjedźišċo wuhłowych podkopkow a tkajeńjow.

W lěċe 1815 rynchu w bliskosći prěnjeho rafej za wuhłom. Pěšk wottrońchu z kopaċu. 1845 wuprodźichu w złym Kalowskim wotrjeżu 53 tunow (1060 zentnarjow) wuhła a w lěċe 1926 40 milijonow tunow abo 800 milijonow zentnarj). S wupschestrěwanjom wuhłowych podkopkow pak burtše ležownosće wróżo schče. Dźensniši dźeń so burja je swojich hišćeze słowjańskich statkow z namezu woteczerja. Industrija ma tu wjazy sajima a tuž ma ratarstwo wróżo stupiċ. Žyte wšyy hu so słubiłe. Tołsame stawa so na mjescach prukseje Hornjeje Łužizy. Ratarstwo mrěje dźeń a bóle a po krótkim cžasu budu tu dołoko a šćeroko stacz wyšoke wuheje a so żelaze nałyyp.

Tak so tajka ratarska wustajeńca sda być je pscheczišwjenjom wobsitejazym poměram, njenujzy jeje farjadowanje wobsrjedź pschemysłoweje krajiny. Njechamy jej zaprěcź: To hu poslednje posyty nawjeżneho wobydlerstwa, so bychu tym bjesbjatknym pokasali, schto je tajka krajina bjes pschijatschneho ratarstwa. Namnožene ratarske towarstwo chze za 3 léta swoje 50 létne wobstacze swjeżeċ. Dha by tola pschihodnische było, so bychu wustajeńcu hacź na jubilejny dźeń wotstorcżili. Ale Bóh wě, hacź budże so sa tji léta zbyła hischcze wo ratarstwe wokolo Steho Komorowa rěcżeċ móż.

Tajke jěre myśle, ale bóle narodneho rasa, mje też cżiwiłowachu, hdyż njedźelu dopodnja po nadawnu nakłada jako dopisowaŕ na wustajeńske městno jědżech. S wopředka njechach. Dosċeċ a cżmole mrócżele traschachu. Ale na Bożich słužbach dobywachu so ftónczne pruhi do żerbsteje krajiny a tuż hischcze żo w pohłednim wokomiku nastajich. Ledy běch do cżasa pschistupił, dha hižo jědżeschče. Potajkim najwjetschi cżaż. Stonasche nimo wschelakich żerbstich wjesskow, kotrež żu najdźeże żerbsłe być. Jěre myślę żo njepołpschichu, hdyż w Małym Wjelkowje tijo puczowazy s Wósborskeje wokoliny pschistupichu — běchu pschestup w Radworju pschepaśli —, kotrymż na rěcżi hnydom spóznach, so żu Sserbja a rěcżachu mjes sobu nastajnje — nemjli. Też hischcze potom, hdyż w Rakezach schtwórty Sserb żo k nim pschidruży. We Wojerezach a hižo w Kulowje posłuchi żo wjesselcżi wobraz. Tam pschistupichu Sserbja po njeżmérnych cżrjódach we żwojich rjanych pižanych krojach. Cżłuchu dźeń też na wustajeńcu, so bychu pschi draftnym cżasu bohatosćej żerbstich narodnych drastow pokasali. Wótsże żo wopraschawschi, hacź je tu nchtó se Budyschina, pschistupi do wotsżała snaty Wojerowski narodowy, kiż bě żobu we wustajeńskim wubjerku a cżasy pomhasche żarjadowacź. Hnydom podrobna chżemy naspomnicź, żo je drastowy cżas najrjeńscheho sacżischcża sawostajił. W żwojej wschelakorosći a pižanosći je sawěsće njeliczomne cżrjódy Němzow swjeżelił. Ale na żlowa pschipósnacża a widżomneho pschichleża njejżu Sserbja żej wujimali. Tute nurje luda sjejachu némne a njemóżachu żo na wschelakorosći krojow nahladacź. Żyła Wojerowska a Khojcżbuska krajina bě żo na nohi stajiła a k manifestaziji Sserbow pschinoschowała. Ma tola ż wulkeho dżéła ftoro kżda wożada, druhdy ftanto wjeś żwoju wobsebitu draftu. Tak bě ftoro kóżda wjeseżicża wokolo Wojerez sastupjena. Nasche Wótstowczanki falowacż njejmógachu. Mjezachu wożebity wós a na nim cżołm, we kotrymż horda tjanka we żwojej narodnej pyschce wjeżikowasche. Evangelisti a katolisi tważ, khcżicżina, wjazore pschsaty, domwożenje a druhe żo pschehódżajesche. Hacż je nékto obligatna blescha k wudospołnjenju żyska nużna była, na tom diwéluju. Bjes njeje by żchto a njedy żo w pschihodże wuwołtaji. Njaneho żacżischcża to na ródnych njeczini a druhi cżinja nad tym żwoje żorty a żmęchi. Njebychu-li żej młódne holicża na wosach żerbsże narodne żpiwy żaspiwale, by drastny cżaż żo runat k romu pschewodżenju. Tak śmérom żadżerja żo pschihładowacżstwo. A tola je tutón cżaż bohu najważnischa wobjeńka za wustajeńju była. Njechamy też famjeleżecż, żo żo jedyn żachtojnik w birowje dla nowinarjeże karti ża dopisowarja Sserb. Nowin jara khwalobnje żadżerżał njeje. K dekroziji żu Sserbja khmani dosċa, ale jenemu jich sastupjerjej tu lżschim posticżeċ, kotraż żo — po jeho wuprajenju — 80 némuschim dawa, to tutón rosharjenż sa trébne njemóżesche, hdyż bě tola tutón sastupjeŕ jenicżki żwojeje drużiny. K tomu żu Sserb. Nowiny nadoścż k publikaziji wustajeńcży pschinoschowale. Też pschepreporschenjom towarstwa „Nadźije“ w Budyschinje, kiż mjeżesche po programie żerbsże reje a żpiwy pschedwjeżeċ, dě bżeń bowsta-jeżży oficzialne nicżo njezwędżesche, njerdżi runje za wożebity porjad w żwéżenju trownych mozow. Wżo by to rjenje było, mohła żo nascha narodna kultura pschedo tutymi żpiwami némtscheho luda pschedwjeżeċ. Dha bychu żnajmjeńscha żhonili, żo tu hischcze żmy.

Wustajeńca żama, kotraż bě żwoje městno żwonka města na wobschérnym żportownischeżu namakała, hdżeż żtan pschi żtanje trojeżche, poda wobras dżeńżnischeho żtejnischeża ratarstwa a słótplahowanja w tamnischich żtronach. Wschón żtót, kiż do ratarżkowa żluscha — potajżim kunje, howjadża, wowzy, koły, żwinje, ftanto pży, drobny żtót, pjerżiny a

rybu, bě wustajene, pódla njane eksemplary, kotrež buchu ſ najwyšschim mytom wusmamjenjene. Ale rumnosce njedožahachu, jo bychu wschém dohlad na wšcho dowolnše. W popoldnišnich hodźinach bě tajka cžišcžerjenza, so žoždy Bohu dźakowaſce, hdyž ji njewobschkodźeny wuceknu. Smužodne pola wuzichu žo ſ popytanu ſ pschikupnymi hnojenj, hdyž žo jamo na thudnischkej semi pokaža, hdyž je hnojene a hdže nic. Też maſchiny wschěch družinow běchu tam wustajene. Widžachmy tam też firmy ſe ſakſkeje Lužicy, kaſ ſ Bischhajma, ſ Wulkich Njedarjez a Lükersdorfa pola Kamjenza. Na wobschérnym meſtnischcžu wobšěchachu žo konje a pokaſachu žiwoje kumſchty we jěždženju, ječhanju a ſkakanju. So bě ſa wolschewnjenje cžeſta nadosć ſtarane, to dźenty jeno pschipódla naſpomnicž.

Wěſce budže tuta wotſtajenja wopſet ſ pohonjom ſa krótſeho ratarja — ſ wokolinu Kamjenza widžachmy tam wſchelakich ſ burſkeho ſtawa, — też po nowocžaſnych ſahadach k poſběhnjenju ratarſtwa dźełacz. S nim bě we Stych Komorowſkich kónčinach dźeń a bóle wrócžo. Tu nima ratak jeno ſ naturalnimi pſcheczimnoſcžami dźełacz. Jeho tkóži ſtarošcž wo pschichod. Schtóž nocže, tomu žo leżownoſce wuſkwoja a wobdźěłaju ſo wuczěri. Tak budže drje tuta wuſtajenja — pſched 22 lětami ſo tu też jena wotmě, ale pod pyle hinaſchimi wobſtejnoſcžemi — ſa Sły Komorow a wokolinu pogleduja a ſmėje tak hiſtoriſti wuſnam ſa wyſché cžaſy.

Listowanje.

H. A. Byrnjeż ſ thartu napominany był, to doſahaje we winy njeje, nětko ſo ſwojeho dokha wſdacž. Tón dyrbiſce na žoždy pad ſapſacžicz. Wěſo wo tym mohło ſo jednacž, hacž je tuta forma napominanja prawa a hacž w tym nékajke thkoſtajnome ſadźerjenje dla pſchimdźenja ſe ſtrony wěricžela njeleži a ſo móhli ſtónčnje pſcheczimo njemu ſudniſay ſakrocžicž. Po naſchim mėnjenju tutón pad njewobſteji. K tajtej ſtóržbje Wam nichtó radźicž njemóže a njebudže. S toho mója wyſoke thóły naſtacž a byſchcže zyle wěſce podlejak. Tuž je ikpje, ſo tak cžinicže, kaž Wam radźimy.

D. K. Waſcha naležnoſcž hodźi ſo cžežſy poſuzdowacž a wukónj ſtóržby je jara dwėlomny. Hacž budže meſchcžanoſta žiwoje wobtrucženje, wobeſbe dla wyhotowlenje tehdom wuczinjeneje wěſtotneje hypotheki, też ſ pschiſhahu potwierdźicž móz, je njewėſte. Hacž ho wo ſaſtėnjenju jedna a kak je inflazija na tutu naležnoſcž ſkutkowała, to roſsudźi ſudnik, kiž wobſtóržbu nawjeſe. Tuž Wam radźimy, ſo žo o prozeſba pola ſaradźenje hamtſkeho ſudniſwa dokładnje wobhoniče. Sſnadź žo meſchcžanoſta ſ tym ſpokoji, ſo teſtament wudźełacže, w kotrymž Waſcheho thoreho bratra ſa jenicžkeho dźědženza poſtaticže a teſtament pola meſchcžanoſty ſapokojicže. Potom mohła žo gmejna poſdźiſcho Waſcheho ſawoſtajeniſwa dźerżeć.

B. B. Sakładna ſadźba ſaſtaracžſkeſkeho pjenſa je žo hacž tónſa měrza 1927 wo 19 prozentow powyſchiła a płacžiła. Dla namėſtneho pſchiſtaka ſa ſaſtojnikow wuczini powyſchenje wot 1. hapržeje t. l. 22 prož. Na tuto powyſchenje je ſo hižo pſchi hapržejſkim wuplacženju dźiwało.

F. R. Hdyž ſcže wobtkop pod dotalnej firmu pſchewſali a jón dale wjedźecže, macže § 25 wikowanſkeho ſakonja wobkedźowacž, kiž rėka: „Schtóž wot jenemu žiwoho pſchewſaty wobtkop pod dotalnej firmu dale wjedźe — ſ pſchijpomnjenjom a bjes njeho pſchewiacža — rukuje ſa wſchón pryedawſchi dołh, kiž we wobthodže rėci. Tutón ſo wobhladuje jako na naſlėdnika pſchenđženy, jeli žu dotalny mėſterſki abo jeho dźědźinzy (herbožo) do dalewjedźenja firmy ſwoliłi. Hinaſiche wuczinjenja ſu napicžerjo druhim jeno placžiwe, jeli žu do wikowanſkeho regiſtra ſapiſane a wojſewjene abo jeli je kupz abo pſchedawar to druhim wojſewiſ.“ Tuž njeje wjele wuhladow, ſo móhli ſ Waſchimi nahladami dobrycž.

A. K. K pſchicžinjenju kalateho grotu k wobmjeſowanju leżownoſcžow, kotrež pſchi ſjawnych puczach leža, je po § 10 II 17 powſchitkownėho krajneho prawa ſakſane. Kak daloko ſmė po pſchi naboržnych a ſadnych pſchiſtach wutrjebacž, wotwiſuje wot jenotliweho pada. (Rosſudź wyſchſcheho ſarjadniſkeho ſudniſtwa wot 21. hapržeje 1886.)

N. N. Mójno je, ſo ſmė ſo pſchiſtajeny jako ſaſtojnik poſtajicž. To pak ſo wot pada k padej roſsudźi. Rosſiſowaje ſu pſchi tym jeho duchowne ſamowoſcže, jeho pilnoſcž a djeſporotoſne ſadźerjenje. Wėſte ſakoniſke poſtajenja njewobſteja. Też nima ſadnym pſchiſtajeny prawo, ſej ſadacž, ſo by ſo jako ſaſtojnik pſchiſtajił. To ſaleži zyle na wyſchnoſcži, hdyž je pſchiſtajeny.

H. L. Njemóžecže wot wuczinjenja wrócžo ſtupicž a ſej ſ dobom ſarunanje ſa ſchkody ſadacž. Tu rėka: Pak wrócžo ſtupicž pak ſarunanje ſadacž. Najprėdzy dyrbicže tamnej firmje cžaſa woſtajicž, ſo móže ſwoju winowatoſcž dopjelnicž, ſ dobom pak ji hroſycž, ſo po wotbėžanym cžaſu ſkaſanku njepſchiwoimjecže a budźecže ſebi ſarunanje ſchkody ſadacž dla njedopjelnjenja wuczinjenjow. Najſkerje je, ſo ſchkitanja Waſchich prawow jenemu prawiſnjej pſchepodacže. Naſtate wudawki dyrbi tola tamna firma płacžicž, dokelž njeje ſo poſtajenych wuczinjenjow dźerżała, kotrež macže pižomnje we ſwojimaj rukomaj.

A. N. Njebychmy Wam radźili, zyle wobwdlenje ſ mėblemi pſchenajecž, dokiž wot wobwdlenſkeho hamta dowolnoſcže k tomu nimacže. Dowolene je wotnajecže jenotliwych ſtwow ſe ſwobuwužiwanjom kuchnje. Tola nieje wuſamkſtwow ſe Wy dowolnoſcže ſ pſchenajecža zyleho bydlenja njene, ſo Wy dowolnoſcže ſ pſchenajecža zyleho bydlenja bóſtanjecže, jeli je wėſte, ſo žo ſa léta ſaſa wrócžicže. We pröſtwje na bydlenſki hamt dla pſchenajecža możeże hnydom njeno podruſnika pſchijpomnicž.

W. S. Rukowacž a ſchkodu ſarunacž trjeba wobſtajenſkinowa jenož tehdom, hdyž możeże jemu dopokałacž, ſo je wón ſchkodu ſawinował. To wobſtejenſkej dopokaſacž, budże Wam cžežko padnyć. Budże ſ dobrym naſpomnicž, ſa Wy a Waſcha njewjeſta njeſmėjeſchtaj žo w mokrych pſchewobleſach na ſtółzy žiwnyć. Mokre wobleczenja ſluſcheja do garderoby. Wotbarbjenje ſtółzow ſtaj drje mokrej pſchewobleſoj ſawinowaſej.

Smėški.

** **Ssón.** Hdyž bě mały Ludwik wotucžił, prajeſche ſwojemu wo nėkotre léta młódſchemu bratſkiej: „Romyſł ſej jeno, mi je ſo dźaſo, ſo ſakoſtnje wulki mjedwjedź na mnje pſchińdże a cžyſtſche mje ſežracž.“ Na to mały Arnoſcht: „Hłupy hólcže, to móžeſche ſo tola ſežracž dacž, naſajtra rano tola wėrno bylo njeby.“

** **Pſchetlepany.** Schėſſeſtėny Michał prajeſche ſwojemu nanej, hdyž běſche ſo hody ſa rumpodicha pſchehotował: „Nano, mje njemóżeſch wjazu ſiebacž. Ty běſche rumpodich, ty jeſ jutrowny ſajaz a ty ſy też bacžon.“

** **Hlej!** Nan ſwojeho wóſmiklėtneho hólcžega napomina, ſo by w ſchuli prawje ležědował; dokelž ſchtóž wjele nawuknje ſaſtužži ſebi pozdźiſcho wjele pjenjes a móže ſej wſcho móżne nakupicž — auto, villu, rjanu nadobu a hiſchcže druhe. Herbert hlada na ſwojeho nana, kiž je ſwėtnymi łukłami žohnowany njeſe a mėni: „No, nano, to pak ty w ſchuli jara lėni byſt!“

Železniski jězdny plan. — Płacacy wot 15. meje 1927.

S Drježdżan a Arnsdorfa do Kamjenza.

S Drježdżan, Hl. dwórn.	0,20	5,30	6,03	9,32	12,20	14,46	18,55
„ Drježdżan, Nowe město	0,34	5,44	6,16	9,45	12,35	14,59	1,08
do Arnsdorfa	1,18	6,19	6,50	10,15	13,12	15,37	19,40
ſ Arnsdorfa	0,18		3,53	6,55	10,26	13,31	16,18	20,32
„ Malych Ńdarjez	0,34			7,08	10,34	13,41	16,26	20,40
„ Wulkich Ńdarjez	0,31		4,04	7,11	10,41	13,49	16,33	20,48
„ Bołcžnizy	0,40		4,13	7,20	10,50	13,58	16,42	20,57
„ Bischdorfa	0,47		4,21	7,27	10,57	14,05	16,49	21,04
do Kamjenza	0,56		4,30	7,36	11,06	14,14	16,58	21,13

S Kamjenza do Arnsdorfa a do Drježdżan.

S Kamjenza	1,22	5,17	8,06	12,24	14,49	15,80	19,22	22,19
„ Wiſchheima	1,33	5,28	8,17	12,35	15,00	15,41	19,34	22,30
„ Połcžnizy	1,41	5,37	8,27	12,44	15,09	17,50	19,45	22,41
„ Wulkich Ńdarjez	1,49	5,46	8,36	12,52	15,17	15,58	19,56	22,51
„ Malych Ńdarjez	1	5,51	8 41	12,57	15,22	16,03	20,01	22,55
do Arnsdorfa	2,01	6,0	8,50	13 06	15 31	16,12	20,10	23,08
S Arnsdorfa	2,07	6,33	9,20	13,14	16,02	16,53	.	23,11
do Drježdżan, N. města	2,38	6 59	9,46	13,40	16,27	17,20	.	23,37
do Drježdżan, Hl. dw.	2,48	7,9	9,58	13,59	16,41	17,33	.	23,50

S Kohlfurta do Wojerez a do Falkenberka.

S Kohlfurta	4,20	5,56		13,28		17,57	20,08	
„ Hörli	4,48	6,46		14,07		18,22	20,39	23,20
„ Nitzkje	4,58	7,04		14,19		18,29	20,46	23,27
„ Holdnizy	5,07	7,13		14,28		.	20,55	23,36
„ Mikowa	5,19	7,23		14,34		.	21,00	23,41
„ Nitzkeho	5,23	7,26		14,45		.	21,11	23,52
Dżiw. Wujeſha	5,51	7,47		14,54		.	21,20	0,01
„ Laſa	5,42	7,59		15,04		.	21,30	0,11
„ Werminghofa	5,51	8,08		15,13		.	21,38	0,19
„ Wojerez	6 11	7,15	8,27	13,30	16,00	18 00	18,09	21,53	0,27
„ Cžorn. Khołmza	6,20	7,24	8,38	13,39	16,09	18,09	19,18	22,03	
„ Nėlanow	6,48	7,52	9,18	14,09	16,46	18,51	19,44	23,00	
„ Mikowa	7,30		10,08	14,54	17,25	19,33	20,13	23,56	
do Falkenberka	8,10		10,47	15,33	18,06	20,14	20,37	0,36	

S Falkenberka do Wojerez a do Kohlfurta.

S Falkenberka	4,20		8,44	10,39		14,08	16,41	18,24	21,10
„ Mikowa	5,02		9,17	10,58		14,52	17,15	19,02	21,45
„ Nėlanow	5,48		9,53	11,28		15,34	17,57	19,46	22,40
„ Cžorn. Khołmza	6,17		10,15	11,53		14,30	16,00	18,43	20,17	23,04
„ Wojerez	6,26	6,35	10,28	12,08		14,43	16,14	18,51	20,42	23,12
„ Werminghofa		6,45	10,37	.		14,52	16,23	.	20,51	
„ Laſa		6,54	10,46	.		15,01	16,31		21,00	
Dżiw. Wujeſha		7,05	10,55	.		15,11	16,41		21,10	
„ Kretzcha		7,14	11,03	.		15,19	16,50		21,18	
„ Mikowa		7,27	11,13	.		15,31	17,01		21,30	
„ Holdnizy		7,34	11,18	.		15,37	17,07		21,38	
„ Nitzkje		7,48	11,27	12,47		15,47	17,18		21,46	
„ Hörli		8,20	11,45	12,56		15,57	17,54		22,04	
do Kohlfurta		8,57	12,16	13,18		16,39	18,22		22,32	

S Lubija do Horn. Oderwitzy a Žitawy.

S Lubija	5.05	8.30	12.01	15.20	17.31	21.47	
„ Wulkeje Swóbnizy	5.13	8.38	12.09	15.28	17.39	21.55	
„ Noweho Kunnersdorfa	5.19	8.43	12.15	15.33	17.45	22.00	
„ Hornjo Kunnersdorfa	5.25	8.49	12.21	15.39	17.52	22.06	
„ Herrnhuta	5.34	8.58	12.31	15.48	18.03	22.15	
„ Ruppersdorfa	5.41	9.05	12.38	15.55	18.10	22.22	
do Horn. Oderwitzy	5.47	9.11	12.44	16.01	18.16	22.28	
ſ Horn. Oderwitzy	6.07	9.31	13.04	16.32	18.37	22.48	
do Žitawy							

Pondźelu ſ Lubija jano 6.11 do Herrnhuta 6.30; žołdy dźełany dźeń ſ Herrnhuta 6.40, do Žitawy 7.18. Cžaſ ſaſtanje wſchudžom.

Se Žitawy do Horn. Oderwitzy a Lubija.

Se Žitawy	6.37	10.26	13.36	17.20	18.07	20.08	23.33
do Horn. Oderwitzy							
ſ Horn. Oderwitzy	7.00	10.48	13.58	17.44	18.31	20.32	23.55
„ Ruppersdorfa	7.07	10.55	14.04	17.51	18.38	20.39	0.01
„ Herrnhuta	7.15	11.02	14.12	18.01	18.44	20.47	0.08
„ Hornjo Kunnersdorfa	7.24	11.10	14.20	18.10	.	20.55	0.16
„ Noweho Kunnersdorfa	7.30	11 17	14.27	18.17	.	21.02	0.22
„ Wulkeje Swóbnizy	7.36	11 22	14.33	18.23	.	21.07	0.28
do Lubija	7.43	11.29	14.40	18.30		21.14	0.35

Jenož w nowy wot nidźele na pondźelu.

S Lubija do Habraczija.

S Lubija	5.29	8.42	11.50	14.50	17.23	20.45	†21 10
„ Wulk. Swóbn.	5.37	8.51	11.58	14.58	17.31	20.53	21.18
ſ Dürrhennersdf.	5.48	9.03	12.08	15.08	17.42	21.04	21.27
do Habraczija	5.58	9.13	12.17	15.18	17.52	21.14	

† Jenož nidźelu.

S Habraczija do Lubija.

S Habraczija	6.17	7.27		11 03	13.23	16.33	19.30	22.10
ſ Dürrhennersdf.	6.28	7.37	9,14	11.12	13.32	16.42	19.39	22.20
„ Wulk. Stónk.	6.38	7.46	9,24	11 23	13.43	16.53	19.52	22.32
do Lubija	6.45	7.53	9,31	11.30	13.50	17.00	19.59	22.39

Běła Woda — Barschcž — Gubin.

S Běleje Wody	5.42	7,24	11,06	13.41	16,40	21,30
„ Brěſowli	5.52			13,51	16,50	21,40
„ Caſzej	6.01	7,40	11,22	14,00	16,59	21,49
„ Frynzowcho Haja	6.08	7,47		14,07	17,06	21,56
„ Dobrinje	6.14	7,53	11,34	14,14	17,12	22,03
„ Kólſa	6.20	7,59	11,40	14,20	17,18	22,09
„ Hmorozizy	6.32	8,11		14,32	17,30	22,21
„ Barschcža	6.56	8,27	12,05	14,43	17,46	22,33
do Gubina	8.10	9,12	12,57	—	18,47	

Gubin — Barschcž — Běła Woda.

S Gubina	5.30	—	10,50	14,12	—	18,58	22,13
„ Barschcža	6.39	5.40	9,40	12,25	15,30	18,51	†18,51	20,05	23,30
„ Hmorozizy		5.52	9,52		15,42	19,03	†19,03	.	23,42
„ Kólſa		6.04	10,04	12,47	15,54	19,15	†19,15	20,27	23,54
„ Dobrinje		6.15	10,11	12,53	16,01	19,21	†19,30	20,33	0,00
„ Frynzowo Haja		6.21	10,17		16,06	19,26	†19,36	.	0,06
„ Caſzej		6.28	10,24	13,04	16,13	19,33	†19,48	20,44	0,13
„ Brěſowli		6.37	10,33		16,22	19,42	†19,57	.	0,22
do Běleje Wody		6.45	10,41	13,20	16,30	19,51	†20,06	21,00	0,31

† Jenož dźełowe dny.

Barlin — Chorzebus — Shorjelz.

Se Shorjelza			4.17	6.20	7.46		11.15		13.21	17.17		17,49	20.08		22,45	†1,12
„ Charlotienhof			4.33	.	7.59				13.34	.		18,02	.		22,58	,
„ Kodersdorf			4.38	6.37	8.07				13.42	.		18,10	.		23,06	,
„ Hörli			4.54	6.45	8.17		11.38		14.02	17.42		18,26	20.32		23,14	†1,35
„ Hußmanez			4.59	.	8.22				14.07			18 31	.		23,19	,
„ Hänichen			5.06	.	8.30				14.15	.		18,39	.		23,27	,
„ Nitzkje	T		5.13	6.59	8.38				14.23	.		18,46	20.48		23,36	,
„ Bjeje Wody	4,50	5.44	5.18	7.15	8.58	11.15	12.04		14.40	16,48	18.12	19,08	21.05		23,53	†2,07
„ Slepeho	5,02	5,54	.		9.08	11.26			14.50	16.59		19,18	.		0,03	,
„ Hródka	5,20	6,10	7.33		9.21	11.43	12.22		15.02	17,15	18,33	18,51	21.25		0,16	†2,27
„ Bagenza	5,36	6,22	.		9.33	11.57			15.13	17,30	.	18,16	19,50	.	0,28	,
„ Kowanza	5,42	6,29	.		9.39	12.03			15.19	17,36	.	18,22	19,56	.	0,34	,
„ Kibulcha	5,59	6,37	.		9.46	12.10			15.27	17,43	.	18,30	20,04	.	0,42	,
„ Chorzebusa	6,25	6,44	8.05	10,14	12.18	12.50	13,33		15.46	17,51	19.10	18,38	20,31	21.54	23.46	0,49	†2,56
„ Wiſchchow	6,50		8,21	10,33			13,58		16 09				21,03	22,12	0.15		
„ Lubnjowa	7,10		8.35	10,58		13,16	14,16		16.30		19.38		21 22	22,27	0.34		†3,29
„ Lubina	7,27		8.49	11.14		13.29	14,33		16.49		19 52		21,40	22.41	0.51		†3,43
do Barlina	9,20		10.02	13,10		14,39			18.40		21.11		23,21	24.06			†5,13

Barlin — Chorzebus — Shorjelz.

S Barlina	0,11		—	7.05	8.00	11.00			12,47	14.28		14.55	18.28	20,58	†3,40
„ Lubina	2,08		5,06	8.55	9.21	12.11			14,28	15.43		16.41	19.44	22,36	0,56
„ Lubnjowa	2,23		5,31	9.12	9.36	12.23			14,44	15.56		16.59	19 53	22,53	1,08
„ Wiſchchowa	2,42		5,55	9.29					15,1	16.12		17.17	20.11	23.10	1,22
„ Chorzebusa	4.26	6.22	8,01	10.24	10.18	12.56	13,10	13,58	15,40	16.38	16,45	18.16	20.40	23,52	1,45
„ Kibulcha	4.33	6.29	8,10	10.31	.		13,17	14,05	15,47		16,54	18.23	.	0,02	,
„ Kowanza	4.41	6.37	8,18	10.39	.		13,25	14,13	15,55	.	17.06	18.31	.	0,10	,
„ Bagenza	4.48	6.44	8,25	10.46	.		13,32	14,20	16,02	.	17,13	18.38	.	0,18	,
„ Hródka	5.01	6.58	8,43	11.00	10.43	13.20	13,52	14,40	16,15	17.02	17,30	18.53	21.06	0,40	2,09
„ Slepeho	5.14	7.10	8,57	11.13			14,08	14,56	16.28			19.07		0,56	,
„ Bjeje Wody	5.28	7.22	9,08	11.25	11.04	13.39	14,19	15,07	16,45	17.22		19 23	21.27	1,08	2,29
„ Nitzkje	5.47	7.38		11.42	.			15,26	17,03	.		19.40	21.44	.	2,45
„ Hänichen	5.57	7.47		11.51	.			15,34	17,13	.		19.50	.	.	,
„ Hußmanez	6.05	7.54		11.59	.			15,41	17,21	.		19.58	.	.	,
„ Hörli	6.16	8.03		12.09	11.41	14.06		15,58	17,33	17.52		20.07	22.07		3,01
„ Kodersdorf	6.25	8.11		12.17	.			16,06	17,41	.		20.15	.		,
„ Charlottenhof	6.36	8.20		12.27	.			16,15	17,50	.		20.25	.		,
do Shorjelz	6.50	8.33		12.40	12.06	14,31		16,27	18,03	18.18		20.38	22.34		3,26

† Jězdźi jenož w nozy wot nidźele na pondźelu. | Jenož wschědne dny. | ‖ Jenož nidźelu.

Běła Woda — Mužakow.

S Běleje Wody	5.40	7,28	9.18	12,07	12.31	s14.45	16,42	19.28
„ Waldhaus	5.52	7,36	9.21	12,14	12 38	s14.53	16,53	19,37
„ Kjanſkeje Hóry	6.01	7,45	9.30	12,21	12.45	s15.02	17,00	19,43
do Mužakowa	6.06	7,50	9.35	12,25	12.49	s15.07	17,04	19,47

‖ Dźełowy dźeń. • Jenož nidźelu.

Mužakow — Běła Woda.

S Mužakowa	5.06	6.44	8.26	10.35	13.03	15.50	18,38	20,40
„ Kjanſkeje Hóry	5.12	6.49	8,32	10.41	13.09	15.56	18,39	20,45
„ Waldhaus	5.19	6.56	8,41	10.50	13.18	16.05	18.47	20,52
do Bjeje Wody	5.25	7.02	8,48	10.57	13.25	16.12	18,53	20,58

‖ Jenož dźełowy dźeń.

Serbja kupujće

a dawajće jako dary jenož

Zejlerjowe spisy

IV zwjazki

Z rozšěrjenjom podpjerače serb. studowacych a zwjeseliče kóždeho, kotryž tajki spis dostanje.

Skład w Serbskej knihařni w Budyšinje

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płuda měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., na pósce a pola dowěrnikow 1.20 zł. hr. Do wukraja 13 Kč. Kóžde čo. płaći 10 zł. pj. Wudawa a čišći Smolerjec knihiličišćerja, zap. dr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawěšćki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobčežnje so stajace nawěšćki a tabele so wyšše wobličeja. Za reklamowy rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje.

Čisło (Nr.) 120 — Budyšin — Wutoru, 24. meje 1927 — Bautzen — Lětnik 86

Zwjaskarjo pječa w Barlinje zakročili.

Bulkopaze mužitwo w Sofiji pischeziwo bolharskemu djelsti, franzowski a italski pósłanz pischeczelske krocżele w Barlinje pola němskeho knjeżerstwa w praschenju rasiskich němskich wobtwjerdżenjow czinili. Wosebita wažnosć pak je tomu nima pischipisacą Němske knjeżerstwo dże je wo należnosći hakle rozsudzicź, hdyż budże jemu rosprawa generala ſ Pawełsa wo wupuszczenju rasiskich wobtwjerdżenjow podata.

Stresemannowho ſiſchiwdżerja saſudzili.

Dla ſiſchiwdżenja němskeho wonkowneho ministra dr Stresemanna su studenta van Hiesa w Muichowje k jastwu na ſchtyri měsacy saſudzili. Wobſkorżeny bě we ſatiriſkich nowinach Stresemanna ſe ſchérokohubatej nadutej woraſawej żabu piſchirunat a jeho „klěpza“, „ſłojnika“ a „ſubjekt“ mjenował.

Rosſchczépjenje mjes kommunistami w Němſkej.

Na sobotu běſchtaj kommunisiiſki wjedni k Urbahns a pjedawſcha wjedniża Rut Fiſcherowa, kotrejż su kommunistoju ſe ſwojeje ſtronu wuſamtli, ſjawnu ſchromadżisnu ſwolaloj. W njej Urbahns praji, ſo je je ſo kommunistiſka ſtrona na puczi reformiſma podała, Rut Fiſcherowa pak ſtorżesche, ſo ſo dżiwaczerſke mašzy ſiebane czuja. Lěwa oppoſizija każ ſo organiſazija wuſamknjenych mjenuje, dże niefalſchowany leninismus wobnowicz. Nochże pak nowu ſtronu ſałożicź. Piſchijata reſolucija praji, ſo ſo diktatura preletariata njejmě na daloki piſchihod wołtſtorczicź, ale ſo je to nadawk„ kotrejż dyrbi ſo hižo nětkole do ſtutka ſtajicź.

Pólſka pożczonka w Ameriży.

Jednanje wo pólſkej pożczonku w Ameriży je ſo ſ wulpěchom ſtóncżiło. Pólſki finanzny miniſter w bliżſchim czaſu do Pariſa pojěže ſo by kotrakt podpiſał.

Litewſkeho generala zajeli.

Pjedawſcheho ſchefa litewſkeho generalneho ſtaba Kleſchinſkeho, kotrejż tole ſaſtojnſtwo w lětomaj 1921 a 1922 ſaſtawaſche, ſu w jeho wobydlenju dla ſpionaże ſajeli. Jeho pſchełkapichu, hdyż runje ſaſtojniſkej ruſkeho połſanſtwa w Kownu ważny tajny wojeriſki dokument pichepoda. Dotalne piſcheyntanje je podało, ſo je Kleſchinſkemu, kotrejż měſacznje 500 litaſow penſije doſtawaſche, też Ruſka měſacznje 500 litaſow płaczika. Kleſchinſki ſtatnemu preſidentej Smetonje bliſko ſtejeſche a bě wot njeho pſched nětkotrymi dnjemi dowolnoſcź doſtał, uniformu noſycź. Kleſchinſkeho ſu do wojeriſkeho ſaſtwa wotwjedli. Ruſki połſanz w Kownje je ſ miniſterſtim preſidentom Woldemarasom dołhe roſrěczenje měł. Połſanſtwowny ſaſtojnik, kotrejż je ſ Kleſchinſtim wobtkadżał, je ſe ſwojej żwójbu do Moſkwy wotjěł. Tale należnoſcź w Litwje wulke woczi czini, a myſla ſebi, ſo ſo do njeje hiſchcze wjazy wojſkowſkich ſaſchmjata.

Czicżerin w Pariſu.

Ruſki ſwonkowny ludowy kommiſar Czicżerin, kotrejż dla ſwojeje chtrejeje ſtrowoſcże w pokodniſchej Franzowſkej pichebywa, je njenadżijcy do Pariſa pichijeł a ſo we miniſterſtwje ſwonkownych należnoſczow ſamotwił. Briand ſaſtupujo je jeho generalny ſekretar ſwonkowneho miniſterſtwa Phil. Berthelot pichijak, ſ kotrymż je dłeſche roſrěczenje měł. Czicżerin je pjecża tohodla do Pariſa pichijeł, ſo, hdy by Jendżelſka diplomatiſki wobkhadż ſ Ruſkej ſaſtajiła, Franzowſka ſo njeby tutomu pſchiſtładej pichiſamkła.

Za zhromadny ſtat Serbow, Khorwatow Słowincow a Bołharow.

Saſudjenu njedżelu je južnoſłowjanſke ſaſtupowacze bulkopaze mužitwo w Sofiji pichećziwo bolharſkemu mužitwu hrało. Pſch banketu, na kotrymż běchu ſo najwuſnamniſche wobſoby ſe Sofije pſcheproſyne, Sofijſki wojeriſki roſkaſowar, ſnaty general Lajarow, pſchećze wupraji, ſo hychu Serbja, Khorwatoja, Sſlowinzy a Bołharjo měli ſwój ſchromadny ſtat. „Sym pſchećzewdżeny“ dale praji, „ſo budże naſch lud ſa krótki czaſ pod olu waſcheho južnoſłowjanſkeho dorosta ſa czeſcź jenakeje khorhoje wojowacź“, a južnoſłowjanſkemu kralej Klawu wunjeſe. Po generalu Lajarowu ſo ſnaty bolharſki pſchećzeł Sſlowjanow ſłowa jimaſche. Na ſwoje njedawne pobyće w Bełkogradże a na powitanje ſpominiſchi, kotrejż bě ſo jemu wobeſhe ſe ſtrony ſtudentſtwa hoſtako, nadżijeſche ſo, ſo by młoda generazija wobeju ſtatow ſbliżenje a ſjednoczenje dokonjała, ſchtoż nětcżiſcha generazija njeje ſamohła.

Mjes Italſkej a Južnoſłowjanſkej ſo ſ nowa jedna.

Trieſtſke nowiny „Il Picolo“ pſchiu: Se ſobotnym roſrěczenjom južnoſłowjanſkeho wukrajneho miniſtra Marinkowicża ſ italſkim pósłanzom Bordrerom w Bełkogradże je ſo dalſche jednanje mjes Italſkej a Južnoſłowjanſkej ſapoczało. Marinkowicż je tohodla do Pranjaſkich kupjelow wotjěł ſo by kralej rosprawu wo roſrěczenju dał. W běhu tutoho tydżenja budże ſo pjecża w roſrěczenju pokracżowacź, a to w Romje mjes Muſſolinom a južnoſłowjanſkim pósłanzom Ratkiczom. „Il Picolo“ dale praji, ſo je ſo po Joachimowſkej konferenzy a po muradżenju mjes Briandom a Chamberlainom w Londonje położenje chětro ſlepſchiło.

Lindberghowe leċenje přez Atlantiski ocean.

Khrobły lětaŕ Lindbergh je žobotu wjeċor w Parizu pšched nowinarjemi swój lět nad ozeanom wopisaŕ. Mjes druhim je prajił:

„Schtwórtk popołdnju w 4 hodź. mi rjane wjedro wěſchczachu. Wobſamknych wotleczecź. Tola lědma hdyż běch ſo do powětra puſchcził, ſo wjedro pohubjeniſchi. Pódlu amerikanſeho brjoha mihu a deſchcź nadeńdżech. Pſched Nowofundlandſkim brjohom do ſněhowheho mjeżela pſchiſtżech. Nětotre hodźiny ſym ſebi roſmyſlał, hač njeby lepje było, ſo ſawróczicź. Nóż bě bjes dwěla najhórſchi dżeł mojeho leċenja. Mjerjnjeſche ſyłnje. Hačzrunje běch czopku ſpódnju draſtu woblečeny, bě mi zyma. Dla ſyłneho ſněhowheho mjeżela hač do 3000 metrow wyſoko ſleżicź, ſo hych jemu czeknył. Wokomik ſo mi ſdaſche, ſo mam ſněhowy mjeżel ſady ſebje, tola běch ſo mylił. Rano potom ſyłny mrós padże. W tychle hodźinach ſym wopraſdże ſmjertny ſtrach ſaczuł, hdyż ſněhowy mjeżel zychnowaſche. Sněh na lětadło wijaſo wosta a hnydom pſchimjerzny, ſ czimż ſo motor jara poczeżi. Njedżiwajcy toho ſo roſkudźich, dale leċzecź, hyrnjeż by wo żiwjenje ſchło. Motor wubjernje dżełaſche. Sa hodźinu ſym w pſcherežtu 100 jendź. mil pſchelećzał. Podarmo ſpytach mjeżelej po wokolokupcżach czeknucź. Druhdy jenoż tſi metry nad morjom leċzach. Tola hakle w běhu popołdnja ſo mi poradźi wětrej wucżeknucź.

Krótko po pſchipołdnju flotillu rybaſkich cżołmow wubladach, prěnje, kotrejż wot Nowofundlanda ſetkach. Pſchibližich ſo k nim, ſo by ſkore płachtow dótknuł a dele wołach: „Sym po prawym puczu do Iriſeje?“ Matroſoju ſo ſpodźiwajo na mnje hladachu. Sſnadź mje njeſłu błyſcheli, abo ja njemócach jich wotmołwu dla motorowheho ropota doſłyſchecź. Sſnadź ſebi też myſlachu, ſo mějachu wowrótnjeneho pſched ſobu. Hodźinu poſdżiſcho prěni krócź kraj wohladach. Możeſche nětkaże we 4 hodźinach popołdnju być. S pomocu ſwojeje tkarty ſpołnach, ſo běch k Iriſej doleczał. Leċzach zyle niſko, ſo by ho pſcheſkedżecź, a ſo njemyłach. S tym měrach najwobcżežniſchi dżeł ſwojeho puczowanja ſadu ſebje. Sbytk bě dżeżaza hra. Njewyſoko nad Jendżelſkej leżach; potom nad tanalom pſchelećzach a europiſku kuſtu dóſtinu, něſchto k wječorej wot Cherbourga doſcżežech. Sſo k połnocy ſłoſuju Scininy wuliw do morja pytach a potom po rěcy horje k Pariſej leżach. Hdyż běch hiſchcże pok hodźiny wot wottyknjeneho kónca ſdaleny, ſwěcżate rakety a ſwětłomjetaki na létaniſchcżu wuhladach. Bórſy běch nad Pariſom. Po dalokim kole nad městom leżach a potom ſa Le Bourgetom pytach. Wuhladach dże wjele ſwětłow na wěſkym městnje, tola njemóżach létadłoweje tólnje wohladacź. Běch tkětro w niewěſtym; pſchetoż měnjach, ſo Le Bourget bóle k połnocy wot Pariża leży a tkwilu do teje ſtrony leżach. Dokelż pak w tych ſtronach njemóżach druheho létaniſchcża namakacź, roſsudźich ſo, k ſemi pſchiſtajicź, hdyż běch ſwěttomjetaki widżał. To dże budże prawe městno, ſebi myſlach, a njeběch ſo mylił.

Najprjódy chych ſwoje létadło rjenje k ſemi pſchiſtaiicź a pomału pſched létadłowu tólnju pſchijeżź. Tola hdyż běch ſo lědma ſemje dótknył, ſo nimo měry wulka hromada ludźi ke mni wali. Widżach hnndom, w kajtim ſtrasche běchu ludźo, a motor ſaſtajich. Schtoż ſo nětko ſta, njeſapomnite woſtanje. **Prjedy hač mójach ſebi pomyſlicź, běchu mje ſ mojeje kabiny wutorhnyli.** Sa wokomik bě na ſchtyrjoch abo pjeċich ramjenjach, potom na dobu na ſemi leżach. Běch każ pſched błowu dnrjeny. Pſchede wſchém ſo wo ſwoje létadło bojach. Widżach, kak żebi jedyn truch płata ſ łſchidła wurěſny, druhi truch ſ wojndła wottorhny. Někotſi offizjerojo ke mni pſchiběchu a mje proſchachu ſo hych ſ nimi ſchoł. Czinjach tak, hiſchcże ras ſe ſtaroſcżu na ſwoje létadło pohladnywſchi. Njeżłym jo wot toho czaſa widżał a ſo bojo, ſo je cżežko czeċpiło. To mi żel cżini; pſchetoż hych jo rad dale wužił. Najwobcżežniſchi dżeł mojeho puczowanja“, tak Lindbergh žmježiny ſwoje rospowědanje ſtóncżi, „bě bjes dwěla moje k ſemi ſtajenje. Tajkeho něſchto hiſchcże njeżłym doczakał. Mje hiſchcże hroſa jima, hdyż ſebi na to pomyſlu.“

Druhemu nowinarjej Lindbergh powědaſche: „Sſym někotre hodźiny leżał, morjo ani njewidżo. Dołhe leċenje ſo mi woſtupżi. Njeżłym ani mokomika ſpał a njeżłym tohodla też łoſſein wužił, kotrejż běch ſ wobhladnimoſcżu ſobu wzał. Sſym jenoż wodu pił. Mi njeże cżeżko bnło, ſo w Franzowſkej roshladacź. Běch kartu derje pſcheſtudował, a lohko bě mi, měſta na kharoſe namakacź.“

Na praſchenje, hač ma wězy ſobu Lindbergh wotmołwi: „Ně! Njeżłym żanych wězow ſobu pſchinjeſł. Mam jenoż żwój puczowanſki paż pſchi ſebi. Sſym pał ſabył, ſebi viſum ſapiſacź dacź. Na ſbożo mje, hdyż pſchileżach, nichtó njeże tohodla wobcżežował.“

Lindbergh pola Nunneſſeroweje maċerje.

Pola maċerje lětarja Nunneſſera, ke kotrejż Lindbergh ſ pſchewodom amerikanſkeho pósłanza w Pariżu dżěſche, běchu ſo, hačzrunje bě ſo wo wotmyſlenym wopyće krucże mieleżało, tyſacy ludźi ſběżake. Hdyż Nunneſſerowa Lindbergha powita tón prait: „Sſym ſa naiważniſche měſt, ſo hych w Pariżu najprjódy macź mojeho khrobkeho towariſcha wopytał. Sſym Maſcheho ſyna ſnał, a ſym wjazy krócź ſkladnoſcź měł, jeho wulku khrobkoſcź pſchiſpóſnacź. Każ wobſtarja Americzenjo, wobżaruju, ſo ſlědżenje ſa nim njeże wuſpěſne měło. Tola ſym krucże pſcheſwědżecny, ſo Maſcheho ſyna a jeho pſchewodżerja hiſtcże namokaju.“ Nunneſſerowa wotwotmołwi: „Nadźijam ſo hiſchcże pſcheżo, ſo mojeho ſyna namakaju. Hdy budźich ſo niebojaka, ſo hychu moje mozy ſaprajiſe, budźi dcna lětaniſchcżo pſchiſchła. ſo hych Waſ powitała.“

Do Pariſa pſchileżawſchi Lindbergh **row njesnateho wojaſa wopyta.** Auto wſchi dobnyżeſkich wrotach ſaſta. Lindbergh wuſtupiwſchi ſo na minutu pſchi rowje klaknu. Potom ſ pósłanzom k amerikanſkemu pósłanſtwu dale jědżejcze a někotrych nowinarjow wſchija. Hdyż poſdżiſcho pſchi pósłanzowym boku na balkon wuſtupi jeho ludowa cżrjóda ſaſo ſ njewopiſomnym wyſtanjom witaſche.

Sbożopſchecża.

Sjednoczeństwo něhdyſchich němſkich wójniſkich lětarjow je Lindberghej hnydom po jeho pſchikhadże do Pariſa ſlědoważe powitanje pósłało: „Eſo ſprawnje wjeſelo nad poradżenjom Waſcheho khrobkeho ſtutka Wam ſbożo pſcheje koło němſkich lětarjow.“

Schwedſki kral Guſtav je lětarſej Lindberghej, kotrejż je ſo w Schwedſkej narodźił, telegrafiſku ſwoje wutrobne ſbożopſchecża k jeho wuſpěchej wupraiił. Też żobuſtawy druheje komory ſchwedſkeho ſejma ſu Lindberghej ſbożopſchejaſy telegramm pósłałe.

Samėnjenje telegrammow mjes Doumerguom a Cooliđgeom.

Hdyż bě powěſcź wo Lindberghowym pſchikhadże dóſchła, je hnydom preſident franzowſkeje republiki preſidentej Sjednoczenych ſtatow ſbożopſchejazo telegramm pósłał, k kotrymż praji, ſo je Lindbergh Nungeſſerowy a Coliowy ſón do ſtutka ſtajił. Na telegramm Doumerguej wotmołwijeżo Cooliđge ſwoje wjeſele nad wuſpěchom młodeho cżłowieſka wupraji, kotrejż je ſo tak khrobły na ſamotne leċenje podał.

Skota mſda.

Lindberghej ſu telegrafiſaj wjele pjenjes poſlicżili, tak Muſic Halls 400 000 dollarow, jene filmowe towaſtwo 200 000 dollarow, dżiwadło 100 00 dollarow, jene radiowe towaſtwo 50 00 dollarow.

Kommunismus w franzowskim wóisku.

Pisch 105. cźeckim artillerijskim regimencze w Le Bourget pola Parisa je njedźe 60 reformistow pischeczowe hubjenej jeji protestowało a internazionalu śpiewało. Mschepytanje je dopokasało, so su so wojazy k kommunistiskej agitaziju nalichtyłali. Prawizyne nowiny pischu so po tutym nowym padom sasko kommunistiska agitazija mjes wójskom dopokasuje a źebi źada, so dyrbi so rasnje pischeczowo kommunistam zakroczić.

Athenskeho arzybiskopa k nożizami nadpadli.

W biskopskej zyrkwi w Athenje je jedyn wósoblitschar z Krety Athenskeho arzybiskopa nadpadnył a jemu z nożizami hubu a ruzy roskalał. Hdyż so wósoblitscharjowi pschimiwsowarjo tohorunja do arzybiskopa bachu a jemu pschiwołachu, so je khłostanje dla sawjedźenja noweje protyti, policija nadpadnika saja. Kemschorjo chzychu jich nabicź. Arzybiskopowe rany njesu fraschne, tola jeho, so by je mózнemu safédojczenju sadźiwako, wobhladniwoscze dla wóschczépichu.

Wójna w Chinje.

Hankawske cźerwjene wójsko dobyło?

Hlowny roskalowar Hankawskeho cźerwjeneho wójska wojewja, so je jeho wójsko w khidnjownej wójnje Czangsiso, Siping a krajinu pschi rězy Hungho dobyło, 8000 njepschećelskow morilo, 5000 sajało a wjele kanonow, maschinskich ćełkow a munizije njepschećelej wotewsało. Cźerwjene wójsko je 700 muzi zhubiło. Noho pschedwójło je hacź do Czawziakowa pschi rězy Talhesa dóschło.

Fengjuhianga pjecza sajeli.

S Hankawskeho wojeńskeho twarćera je do Shanaghaia powěsć dóschła, so su generala Fengjuhiana w Czengczawje sajeli.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Wutoru, 24. meje.

* 1804 w Zywicach Michał Buk, serbski kapitulař a šolastik Budyskeho tachantstwa, konsistorialny radźićel.

Nalěco so powita.

Nam nasyj na wšě brjózki
Najrjeńšich rózičkow,
Na liča, kaž pod nóžki
Njewinych dźěćatkow,
A přiwjedź zaso tunich
Do hajkow śpěwarjow,
Kiž tu po hłosach cunich
Śpěwaju z hałozow.

Gusta Hałas

*

— **Wo wjedrje.** Nižina pola kupy Jštanb je k dalokej połnozy wotćahnje. S tym tźiwa nam woczoplenje. Sahlna wyschina z wjeczorna so pschibliżuje, tehodła je schkleńza wot wjeczerawscheho śem na wobłazje postupja. Jutše śriedu khłodna ftóńczko 3,53 hodź. a khowa so 8,01 hodź. Mžłazk khłodna na ranje 1,57 hodź. a khowa so dopołonja 11,16 hodź.

— **Póstowa słužba na Boże stwjcze.** W Budyschinje su pobłužowarske wokna kaž njedźelu wotewrjene. Na wšy njewumnoschnja listynoschcjo ani listow ani wacźokow. Posłoj pak spěšne posyłki wunoschnja.

— **Najstarscha wobydlerka Budyschina,** knjeni swud. Hüttigowa rodź. Preschcherez, kotraž na Schäfferskej dwóry cźo. 29 bydli, swjeczeschce sadźenu ftobotu swoje 95. narodniny. Wona je so w lěcze 1832 w Oberstcina pola Połcźnizy narodźiła. Pischi wschitkej swojej wyschokej starobje je wona hischcze cźita a strowa. Też po khodach khodźićz ji wobcźežnoscźow njecźini.

— **Posawsowny mišijonski wjeczor.** Kaž hižom hobołu w zyrkwinskich powěschach cźitachmy, je dźensa wotcoru wjeczor ½9 hodź. w Tuchorskej zyrkwi w Budyschinje posawsowny mišijonski wjeczor, kotryż tudomny posawsowny mišijonski khór wuhotuje, kiž je so ze krótki cźas, kiž hakle wobsteji, k žiwlenju khórej wuwił. Wjeczor steji pod heslom „Khwal teho Knjesa.“ Zastup je darmo. Njech hebi kóždy spěwarske sobu pschinjesze.

— **Sjedo Evangelickeho Swjazka.** Sańcźenu hobołu a njedźelu wotmě Evangelicki Swjazk swój krajny sjedo we Olbernhawje. Mšno Olbernhan bźesche z tuteje pschileżnoscze rjenje k khorhojemu wutryschcze. Pischi wulkej zjawnej bemonstraziji w sali Tivolija mjesche superintendent Ficker z Woleschnizy hlowny pschedmjetnoschcź wo krajnoscźi evangelskeje wěry. Njedźelu dopołdnja bźesche swjedźenske kemschenje, ke kotremuž so w Sindnikej korczinje hlowna zhromadźizna pschisamknu, kotraž bźesche derje wopytana. Na tutej zhromadźiznje rěcźeschtaj farar Thomas z Plawna wo konkordacze a farar Bodenstein se Schérachowa wo mešćanych naudźelstwach.

—**Zyrkwinsti wurubjeź,** kiž je też zyrkwje we Luźizy wurubjowali, 276tny bliđarski pomognik Korla Stocklas z Drjezdźan, kotrehoż su wschelake žandarmske wyschnoscze hižo dawno pytałe, mějesche so psched krótkim we Cźeskej Lipje samokwicź. Stocklasa je wobzeže woporne kaschćiźi wurubjował. Mjes druhim je so dohył do zyrkwjow w Nowym Gersdorfje, Lubiju, Witkojcach a Drjezdźanach. Won dosta 2 lěcze khłostańnje.

— **Nětkuschi zakiki kral** pschebywajesche sadźenym pjatk we Budyschińskej wokolinje a wopyta nowozałoženy mišchnitski seminar w Semochcźicach a klóschtr Marijinu Hwězdu.

— **Němska jwjatowa wustajeńca kobiow** budźe Drjezdu po jwjatkach, 8. junija 1927, dopołdnja ¼11 hodź. w husarskej kasarnje w Budyschinje. Wustajene budźa 3- a 4lětne a starsche cźopokrejene kobły, kiž buchu we Saskej woczehnjene.

— **Pola kriminalneho wotdźelenja** khowaju so sćěhowace drasty, kiž po śdaću k padnyschtwu w tudomnej wokolinje pakhađeja: schćerkowatu lanu holćaza jaka z pazom a pacźerjowymi kneśenemi, módrowiolkojta mušlinowa bluza, cźorno- a błokakschćikata bluza, sapfata se šamtnje kantiny, holćaza jumprowa bluza z cźerwjenych wolmjanych kanikow z cźornej kromu, módry swjeršchnik, cźorna a bźła holćaza cźapka, dwa cźornych brunych a cźerwjeno-brunych holćazych nohajzow, 2 poraj nohajzowych dołhoschowow, ź kotrejuž je jedyn par z „J. H.“ wuschiti. Wobsedźer njech so tam samolwi.

— **Zana reklama wjazy na póstowych wosach.** Kaž nowiny pišaju, je ministerstwo póstowe a telegrafow porucźiło, so ma so reklama na póstowych wosach a listowych kaschćikach w pschichodze wobstronicź.

S **Malcho Wjelkowa.** Njedawno halle pišachmy, so je psched naschej wju auto do schtoma a do pschirowa jasł. Na stamtym mjenje sajźdże wjeźera sasko cźežiny auto Kulowskeje piwarnje do pschirowa. Po dźesźiknim navinanym dźele auto sasko na dróhu stajichu a po małych swarjordźenjach mózesche sasko dale jěź.

S **Mulkeho Wjelkowa.** Wot bźeźi, kiž su jutry do schule sasunyle, slej dwě sćerśinje na **wožepizy** (Malern) zhorjele. Tchodźa su tutu rjadowniu hacź na dalsche samtukcź dyrbjeli.

S **Dalcź.** Jutšischu brjedu, 25. meje, swjeźi tudomny kubleř Guda ze swojej mandželskej 25borny kwaš. Jubilarai, kotrajž staj wot wschitkich lubowanaj a cźesczenaj, staj wobaj wschi polnej strowosći. Gubźij swójbu hižom dawno sem na kuble syhli. Hižom schtyri generazije su tu swoju domisnu měle. Pisched wrotami Gubźij kubła stejitej mózнej kasanitji, kotrejž na stare wobsedźeństwo dypominatej.

S **Khwaczij.** Tudomna dobrowólna wohnjowa wjesbora, kotraž dyrjsche njedźelu, 29. meje śwjotu khwalbnu pożiwjeczicź, je pożiwjeczenje na njedźelu 19. junija pschepołožiła dyrbjała, dokelž tuke njedźelu w šuśedowej Wulkej Dubrawje zyle nowy wodowód pożiwjeczo.

S **Khwaczij.** Rasćha zyrkwinska wjeża je pod wschelakim wjedrom jara cźerpjała, wobsebje je to połdrukowa a wjeczorna strona. Zyrkwinjay pyjódźiesierjo zu tohodła jenohlóžnje wobsamknili, so ma je zhuworjedźeć. Wupschedźenske dźěła wuwjedźe knjes twarśft mischtr Wolf z Maleho Wjelkowa. Jara wobezežne je roschirby pschi wósi sestajecź. Ssu z tym hižo łapoźekli. Wěża dyrbi hacź znowa wobmjetana. Tole wschak bźesche jara mjtne, dokelž pod wliwom wjedra pschejara cźerpjesche.

S **Khwaczij.** W naschej wsy poczinaju pilnje twarjeć. Do noweje gmejnskeje khże budża bórzy wobydlerjo zacźahnyć moz. Nětko pak na gmejnskich leżownoscźach murjeŕ Gubsch swój žydźerski dom twari. Jeho šusod Bartko je też z pschibytkami za twarjenje žydźerskeho domu zapocźał. Na nanowej leżownosći pschi puczu do Wulkeje Dubrawy je Kajtner z rjejerskimi dźěłami za swój nowotwar zapocźał. Tak dej za krótki cźaš rjane nowe žamjene domy w Khwaczizach nastanu.

S **Maleschcz.** Sjawny puć z Maleschcz do Salkowa je dla nasypowanja na Maleschanskich honach wot 23. hacź do 28. meje t. l. sawrjeny. Jšdźi wobkhad pokasuje so na Huczinjanske dwórnischcźo.

S **Delnjeho Wujesda.** (Sapodźene). Njedźelu, 15. meje, bźesche nasche kokosźěne towarstwo swoju mejuu mjetako. K temu bźesche nascha kapała też nětotre žertwe spěwy sapiłkała. S krałom meje bu knjes Hanuśch je Tranjow. Po wjeźetym mjetanju meje pschijamkun so wjeźela rejka w Haschkez žurli.

S **Wósporka.** Prěni dźeń zwjatkow srjadnje Zentralny zwjazk khcźesćansko-nazionalnych dźěłaćeńskich zwjazkow **wulki zjězd tatarskich a hajnistich dźěłaćerjow.** Pisches nasche město poczehnje zwjedźenski cźah, na kotrymž so też tudomne towarstwa wobdźěła, dale hnydź zwjedźenje na sali je wschelakimi rěcźemi. Wulkotny zwjedźeń, ke kotremuž bu z Drjezdźan nastork dań, ke hubjenju wósce jara sajimawy, dokelž so hamo na zwjedźenskim cźasu pschez 1000 wosobow wobdźěli.

Se **Ssmilnicy.** Njedźelu dopołdnja w tudomnej Grunbezej skale 22-lětny samkać H. f Biskopiz zumjerniny sniesłoži. Samkarja, kiž w Grunbezej skale z ipkowe stajiše połdohowasche, namakachu njedźelu dopołdnja ¼11 hodź. we 60 metrow hłubokej skale morwebo leżo. H. je wokoło 8 hodź. swoju słužbu nastupił, je do dypkolweje khwili swoju tolsću se źnidanjom pokrił a motorej bźesć dał. Potom je po śdaću sasko se skały wuschoł, je so pschi skalnej kromje schnyl a so hnadź nječeho nastrózał a do hłubokeje skały padnył. Won je žebi nog pukntył, zjay a druhe stawy skemił. Po lekarjowym mjenjenju je zwjeschowany hnydom wumrěł. Snjeżbożeneho žebi jeho pschestajeni jako dobreho a spuschcźomneho dźěłaćerja wažachu. Jeho starschej bydlitaj w Biskopizach.

Z **Khrósćic.** „Serbsław“ wotmě 22. meje wjeźer swoju porjadnu mésačnu zhromadźiznu. Předsyda rozprawješe wo serbskim hibanju a prócowanju we poslednim cźasu. Knjez kapłan Hórnik wědźeše wo zajimawym prednošku wo **Khinskim kraju,** wašnju a khinskej kulturje posłucharjow kedźbliwosć spytać. Mócny příklesk jeho prócu mytowaše. Rozmelwa wudospolnił wobraz khinskich wobydlerjow. Ze strony sobustawow namjetowaše so wulět. Jednachmy a dopołnachmy wulět do Wotrowa a na Wotrowske hrodźišćo příchodnu njedźelu 29. meje. Potom rěcźachmy wo wšelakich wjesnych a wosadnych naležnoscźach. Knjez Spitank-Zejićanski narazny dźensa jara ważne dawkowe prašenje. Přez to nasta kbětu

Kuzłarska woda.

Powědańcźko f Bautata.

8] (Pokračowanje.)

„Wopuscźesćiš-li mje ty sajo?“ bórbotasche Josef se prosćhazym hłosom.

Wona na njeho pohladny, wscha duscha bź w jeje wócźku, wona tichaźesche hłuboko dychujo i hłowu.

„Zenje, Josef, nihdy nic!“

„Ty ży jemjanske dźěcźo — ż pżanni wuschcźuwaju bjesdomisneho i proha knjeźeho kubła!“

S dźiwjej spjerawoscju wuwiny so Malgorjata i jeho rukow.

„Pżjedy dychja i mojej kwuiny jemju barbicź. Mój nan wucźehnje żiwoj kakaj pischeczowe tebi, ale moja lubosć jón jemu z ruki wuwinje; i hordoscźu a hidu budże tebje pschescźehowaci, so by so na twojej khrobłosći wjeczór, ale napołdrołu budże tebje tola i lubosću ke mnje jako pschichodneho pżyna witaci!“

Hórki, skoro sajtobjeny śmjech ju pschetorhny.

„Ja żnaju twojeho nana, Malgorjata; kamjeń a żelezo so ložo rospkawitej jako jeho wutroba — żnm pschehordy, so bych so psched nim ponżał. Běda lubosći, kotraż so wospróżnjenja saceri, pżjedy hacź żiwoj samer dospěje! Wona wumrěwa każ kwětka pod stopu hobra.“

Krucźischo ju jeho ruka wupschichma, źiwětlischo sabłyskotachu so jeho běłe zuby.

„Chżesch-li mje ty lubowaci, wódniza Cźerna, to lubuj mje njewobmjesowanje, dospołnje — chżesch-li mi być moja, to wotrjekni so mojeda zwjeho źiwota! — Wjele bubżesch wopytowaci, ale mjele budżesch dobywaci; pschetoż je-li bu żdy zana żónska lubowana, borzo, bjesstónczenje, źiwku hacź do śmjercze, tak żu to ty, Malgorjata; wscho moje bycze w tebi korjeni, moja kreiw a moje żiwjenje leži psched tobu w prószche! Rozjku żbożnosć ty w mojej lubosći namakasch, w thudobje budżesch bohatscha hacź kralowna. S pěknjow a lubosće chżu ći żiwoł stworicź, w kotrenż żehła so róże bjes cźernjow, błónża bjes mróczelow! Móże-li cźi moja wutroba a lubosć dożahacź, Malgorjata, to pój . . . to jcźehuj . . . to cźekk se mnu!“ Jeho borzy dych żapasche ji na lizo, potom żwjeże so nahle k njej dele a tłóczeschе wobliczo na jeje hrjwju. Moja lubosćj k tebi je trunja bludnosći“, wón bórbotasche, tichopotajo i rosswótnoscźu, „ja wumrcu, póndźesch-li wote mnje!“

„Cźekuhcź!“ Każ sleujena wut hrozby wona psched nim slejesche; spróżnjene, njewschćedne wulke wotpoczowasche jeje wócźko to jeho. „Cźekuhcź!“

Palaza żahła pokrу jeho cźoło.

„Małgorsata, budź moja żona!“

Wona wotkrыpi na krocźałku, bórżkowe cźrjopki sascźerkachu pod kronu jeje drasty.

„Zajnje cźekuhcź . . . ani bożenje njeprajiwschi . . . ani pożohowanja njedośtawschi!“ Wona wotwsdźe rucy wot njeho a tłóczeschе jej w njewotprożnej cźmile do błędeho wobliczа. „Ja teho njemóżu — ja teho njeżném, Józefo!“

Tu wón stany, stupi wo krocźel wócźo a wumyschtsre ruzy za njej, we cźemnej rosthudżenosći pażeschе żo teho wócźo na jeje rjanej hłowje; wón wotekori ert a spżewasche każ se sdychowanscźkom żadosće, potom móznischo, hurkiwischo, demonijzy jako spżewaju schumjace żolmy Cźerny:

„Słota żmijiza, wutrobje twojej żo tukam
Wopojeny i radośeju tebi żo podawam,
Żiwy być abo wumrěcź ty mi daj
Sa tebje, ty błódka kuśtarnica!
Wupuś, żónsta, běłej ruzy,
A k njewinpratjej wólnosći.
Cźerna, pschiwinu żo tebi dnju
Wopojeny i lubosću ja k wutrobi!“

„Józefo!“

A parne mróczele cźehnjechu żo dokoła wjercźo, błuke żwětłeschko skałkatsche nad kamjennym wobrazom Herkuleżowym, a bjes żmuka, bjes żadżerjenja, jako by jeju wichorowy pschdwał żboża żubu storhnył, cźekkaschtaj wonaj ścźicha a skradżu i błudbu wón pschi tu . . . ani nan, ani nacź njewódżeschtaj wo tom — —

*

Pisches nahle skałnate scźeny, do njebjeż żahaze a dźiwje romantiśjy rostorhane schumi Cźerna w możnych wodopadach. Cźasto cźekńja po żornjowzowe hobry, z mochom wobrosćene, dokalo do prédża do jeje pschebłyscźejego rěcźiśischcźa, cźasto sodrěwaju po rosdrěwaze rosnyte limy jej do pucźa, nad kotrymż żolmy żo kłukotaju wałeiu a tśeleu, nahle żo żawarjo, jako bychu njewidźomne rucy duchow wulki woheń pod nimi sakożite.

Potom rostupaju żo skały żwaha, małe stłoniny wokrubjeja brjóhi, pischeroscźene wut bujnych winowych halow a wijenkow, kiž wupinaju swoje pléńze junja kolebanym kcźejazym pléwam z jeneho wjeńcźka k druhemu, dele żo żmahnjo w graziojnych żeklach, kiž często żonne mosćhaty jejscźej żolmow stoteje rěći kocźa.

Schumjaza, majestotna a hłuboka żamotna puścźina kolduka!

Wokrażnjena wut żonliweho błędeho mężaczkowcho żwětła leži dolina Cźerny, wopojaze żolmjenje wónje, cźiste schepotanje liścza njeże wětśik żadowazy, cźopły a majtaży każ mike, wotscźehowaze dychanje pschirody.

Po mochu wocźischnu khwataze krocźele, kiž żo brjohu bliża.

Wóły wodżew żónskej rosthila kcźejaze trawy a njeże je każ kleberna mrócźałka k wotwišu napischecźo.

Płona a nitka běži tu stota réka po kamjenistach na krótku pschestrěń, jenoż jara mało ludżom znata. Józef, tón zyhan, wschak Cźernimy běh znaje tak wésće a bezp, każ barbu dwohonych żornjatkow, kiž je kta dolho f jeje pésta wunnywał. Pisches śpéwazu żolmjenju wódniza nježe jeho noha bjes żtarośće, najebacź strachnosće, żo jeje żolmy jeho wobpiłkuvaju, żo jeho każ z rukami duchow wobjimaju, żo bychu jeho k żebi dele storhże. Wón dże bźesche hižo zakuśtany, wón tola hižo njeżeśe błódki, kiwjednu żónsku, żotru Beleje Reki, na żwojimaj rukowaj, so by jeje wobuż ścźinił je żwojim wobużom, so by j nim do świeta cźekoju, najdrohotnischi pokład tohole dna k żwojej wutrobje zhrował.

(Pokračowanje scźehuje.)

žiwa debata. Přichodna zbromadźizna budźe na Božo- hodźa dokhowanje, hmydom po nyšporje (½8 hodźin wječor) pola Natušec.

Z **Wochos.** Saŭdźenu njedźelu tudomne kołojšdne towarstwo swoju meju mjetanche. W 2 abo 14 hodź. zapeca so zwjedźenšeli porjad z cźahom pšches wješ, na cźele kroczesche kapała a za njej nekotši pšchedraźcźeni pachaju, kotšiž cźehnjechu k městnu, hdźež meja trejeschе. Tu so wjele pichihladowarjow sběra, tej z wokolnych wjsow. Pšchi mjetanju meje knježeńče tak wjeśoče ži- wjenje, kotrež namaka swoje pokraczowanje na žórli, hdźež so wjeśeče reje wotměchu.

Z **Brěsowki** pola Sklepeho. Knježeństwo w Lěchnizy je tudomnej schuli młodeho wucźerja knjesa Hanža Mollera z Wětkeje Wody za pomozneho wucźerja pšchewza- kało. Món nastupi swoje tudomne sastojnstwo pondźe- lu 16. meje t. l. Dokelž pak mataj nětk wobej wucźerjej w jenej schulskej jtwje roswucźowarjow, wotměwa so schu- la dopołdnja a popołdnju. Do naschеje schule chodźi 61 dźěći.

Z **Jamneho** pola Klětnjeho. Saŭdźenu njedźelu Klětnjanske kołojšdne towarstwo „Pjeil“ w naschej wjsy meju mjetanche. Pola Klušicźeje hoscźenja we Klětnem sestupa so cźah pšchedraźcźenych mejumjeta- rjow, kiž potom z kapału na cźele do Jamneho pšchicźe- že. Mješeli pšchedraźcźeni mejumjetarjo sarejwachu sebi z cźestnymi knježnami, kotrež so też na cźahu wobdźělichu, pšched meju rjanu reiku. Jako meja jtwój se- leny wjeńčik z semi pšchikhili, shrabny jón mkodźenc Urban z Radschowka a bu z krałom. Hdyž běchu so mło- dźi ludźo pšchi meji dosć sabawjeli, sestupachu so sasso do cźaha a cźehnjechu sasso do Klětnjeho k Klušticźezom, na cźele cźaha jedyn mjeńšeho krała njeńeschе. We hoscźenju wotměchu so nětk wjeselce reje, kiž hišcźe młodźinu dołho we wjeselej sabawje sjednoachu.

Z **Borschcze.** Sobotu wjecźor wokolo 7 hodź. w na- schej wsy nadobo na wosem pištkach. Se stomi krute domje- ske z hródku bźidarja Kurta Nowarja stejeschе zyle we plomjenjach, ani so by swójba to pytła. Też dźěłacźerjo, kotši blizko dźěłachu, so hakle wohnja dobładachu, jako plomjenja hišom z tišći hapachu. Wohydlerjo jenož naj- nuńutišchi drastu z komorow shrabachu a wěcźho malo na- dobo wuthowachu. Kosy a swinje ludźo w strasche wo sanšune žiwjenje z thkłowu, liž so też hišom po zylom połachu, swuczahachu. Wjesna wohnjowa wobora rucźe łapschinuty a mašinowy pischitwałk a šuńodne klomjane twarjenje pjekarskeho mišchtra Knappy, kotrež ma tutón pšchenajate a kotrehož tšcha so hišom z městnami palicź porzo, sdźerżeć samó. Też šylowa z Delnjeje Wólschiny a motorska šykawa z Wukrancźiz też hasćeć pomhałach- tej. Kak je woheń nastał, njeje hišcźe znate.

Z **Mikowa.** Pšched pruhowanjej kommišiju rjemjeźl- ništeje komory w Lěchnizy wobšta tudomny twarz Max Petrik cźehnište mišchrište pruhowanje.

S Mikowa. Saŭdźeny pjatk šwjeczeschе tudomny wu- cźeŕ Voigt še swojej mandźelskej šlóborny kwaš. Jubilar šijom 35 lět dołho w Mikowje skutkuje.

Z Łužicy.

* S **Biškopiz.** Pšchećiwko pišmowej schćežuży, tulemu schkodnemu hrymskej, kiž je so hakle njedawno w na- schej wokolinje sahnježdźił, wutrajnje dale wojuja. Wot 1. julija 1926 hač do kónca měrza 1927 su w naschim měsće 26 wjžmowych schćerkow sebili.

* Se **Schérachowa.** Mandźelska tudomneho měsć- cźanskeho sastupjerja Tölpela běschе sebi w mjeswoczu jětšeschko wotstronika. S tym pak běschе sebi krej sa- dobjožiła a ju dyrbjoschu saŭdźenu hrjedu do Khemberske hojerńe dowjesć. Tónle pad pokaze jasko jažnje so pschi wotstronjenju jětšeschkow njemóžemy dosć pschehładnitwi być.

* Se **Shorjelza.** W nozy na žobotu wokolo ½2 hodź. je so z druthcho poikhoda twarjenja na Viktorinjej drošy 8 24ćetna słužobna holza z wokuom na dwór dele cźišła, hdźež z rosrajenymi stawami morwa leżo wosta. S pschicźinu šamomordaństwa su byle pjecza cźežte myšle.

Wokrjesny zwjazk wohnjowych woborow w Budyskim hamtskim hejtmanstwje.

Lětuschi swjatkowy sjězd wotmě so 21. a 22. meje 1927 w Frankenthalu. Po powitanju sapósłanzow na dwórnischcźu we Wulkej Harthawje wotewri so- botu, 21. meje, popołdnju w 4 hodź. prěni pschedhyda wopalny inspektor Fischer z Wiškopiz w Herbstej grnchcźe pośedźenje sastupjerjow. Prjedy hač do dnjo- wcho porjada sastupichu, powita pschedhyda sastupjerja hamtskeho hejtmanstwa knjeza knježeńtwowcho radu Rojeka, knjesa měschćanoštu Schreiera z knježimi gmejn- stimi sastupjerjemi a knjeza duchownchо Brendera, kaž też sendźonych towarschow. Tši pschedpołożene wuštawki a wschitke tši wokrjesny, kiž běsche knjes kommandant Ulbrich wudźěłał, sapósłanzy pschijachu, tohorunja wob- samknuchu, z kóždeho z tutnych tšioch wokrjesnow jenemu wpschichemu samaritanej a jenemu wpschichemu signali- stej głodło a hłóž w swjatkowym wubjerku pschipokłasaš. Knjes knježeńtwowy rada Rojek powita w mjenje hamtskeho hejtmanstwa wohnjowe woboty a pschejesche dobre wotměcźe. Knjes duchowny Brender powita w mjenje gmejny a wopalny direktor Haufa w mje- nje woboty a žakowaschtaj so za wotměcźe swjasłoweho sjěda. Pschedhyda podakowa so za rěcźnikam. Knjes wopalny mišchtr Eckhardt z Budyschina běsche knjesa wokrjesneho sastupjerja Fischera so na pośledním po- sedźenju krajneho wubjerka wobdźělił a poda rosprawu wo pschirażłach za małe a wulke motorske zgnkawy. Pschedpołżmo praji, so ma hač zgnkawownja tajka, so by wutepicź hodźi. K posłużowanju słuschna jedyn wěźo- wuschony. Gmejna abo haschenšći swjasł dyrbi měcź snajmjenšicha 500 wobydlerjow. Je-li so za wobleczenje a wuhotowanje pschiražłi dawaju, maju potom też wo- bleczenja a wuhotowanje po pschedpołżmje być. Pšimšt- ki a cźišła atd. dyrbja na kóždy pad wotpadnyć. Pschi- noschći so wo 13 pj. na hłowu powyscha. Pschedpżma sa wobkhad z motorikimi zgnkawami móża so pola wa- krjesnych sastupjerjow sławać. Revisija pola dyrbjen- skich wohnjowych woborow móże so też njedźelu wot- měwać. Lotterijowy a kwětkowy dźeń mataj być. Pschi nowosałożenych woborach dyrbja wokrjesne zwja- zki pod kajšeržkulij wobsteznjoscźemi po hamtskich hejt- manstwach rosdźělene być. Tši powołaníše woboty we Drježdźanach, Lipšku a Kamjenicy su swólniwe, kuriy wjednikow za krajny wubjerk pschewšacź a to tak, so ma so kóżde 20 woborow jedyn wjednik motorikeje zgnkawy jako wučeř wuwucźicź w tšioch tydźenjach za 150 hriwnow. Namjety na sawěźenje pšche snjeschožene pschi wohnjowych woborach dyrbja so za 14 dnjow sa- podacź. Pschedhyda podźakowa so rosprawnikej, kotrehož rosprawu pschitomni z wulkim pschiliskom pschija- chu. —

Prošiwy dla diplomow maju woboty jenož hišcźe na wokrjesnych pschedhydnow žłacź a niz direktnje na krajny wubjerk. Nowu Stachowsku woboru k prénjemu rasej w swjatku powitachu. Dležšcza rosmołwa wuwi so dla sawjedźenja pośmjerneje połkdonje, kotraž so Lamprechtowa połkdanja mjenuje, pschi kotrejž pschedhyda w derje sestajenej kłtnej rosprawje na sastupkyh směrćeho wopalneho inspektora Lamprechta w Adolfskej Hěcźe spominaschе. Też druhy 17 we lkcźe 1926 semrěcźi towarschoho buchu z postanjenjom poczešczeni.

Rosprawa wo dźěławosći dopokasa, kajke žohnowa- ne dźěło k powschitkownemu lépšemu bu wukonjane. Druhi pschedhyda wopalny direktor Weineck podźa- kowa so w mjenje swjasła. Pośmjertnu połkdanju pschi- jachu. K wuhódźanju wustawkow pschiwolichu do wu- bjerka hišcźe jeneho šobustawa z kóżdeho z tšioch wo- krjesnow. Rosprawa połkdanje wobsamknu so je 46,57 hr. wobstatka. Mušwolenci buchu sasso Weineck a dr. Kaufsmann a tšio, kiž běchu swoje sastojnstwu složili, Görling, Krumbholz a Eckhardt, tak so je kólo w swjatku z nowa po sadźenych swadach sasso samknjene. Blížšci swjatkowy sjěd budźe w Njeswačźidle. Ssusedna ha- schenšća pomoz ma so hač do 6 kilometrow dalokoscźe posćiczeć. Pschedhyda slónczi thromadźiznu 7,40 hodźin z džakom a tšikrócźnej žławu na woboru. K tomu pschi- samknu so jara wotměnjazy kommers.

Njedźela dyrbjesche so rano z budźenšcej hudźbu sa- poczeć. To pak njeběsche trjeba, dokelž w 4 hodź. hižo na wobeń pšikachi. S hrożenjom k swjatkowemu sjěźdej běchu so klomu krute twarjenje sapalili, kotrež so hač na murje wotpali. Jenož smužitym wobornikam maju so džakowacź, so so hišcźe druhe klomjane twarjenje na kotrež wětr wobeń njeješche, njesapali. To je za dwě njedźel hižo tśeći wobeń. Njedźiwazy toho pak so swjatkowy sjěd dale wotměwašche. S mulka pschipraw je- ne swucźowanje lépšeho wohnja běsche wjele pchihlado- warjow pschiwabiło a wotmě so k najwjetšej spokoj- nosći. Sswjedźenšeli cźah popołdnju z 11 hudźownyk wotdźělenjemi, 20 hudźownymi kapałami a něhdże 60 wohnjowymi woborami z psches 1000 wobornikami wob- samknu nimo sejčhowazeho swjedźenšeho bala swjatkow wy sjěd.

Hospodarski rozhlad.

Wutoru 24. meje 1927.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,216	100 pólsk. markow	47,01
jendźelski punt	20,475	100 čěskosł. krónow	12,492
100 šwajc. frankow	81,105	100 franc. frankow	16,505

Berlinska burša pschinjesche wječera mježicźelom efektow nowe njelube pschesklawjenja. Kurzy swojwa šylnje spadowachu. Tute wošćischańenje efektowych kursow pjatk tydźenja a wječera sašo, storcźi z tych małych sintowarjow swoju do khudoby a hubjenšiwa. Jeli mježesche statna banka se swojim sakrocźenjom pschicźinu, pschepinaku špekulazju podwijasch, dyrbjesche so tole šowno stacź. Podawki na naschej burhy su nowe wurubjenje, pschedewschim mjenje bohatych worschtow. Cźi šmužazy sasłużowarjo su sašo nasche mózne wulkobanki. Inflazija wurubi a wunšička wschón lud nimale do nahoty. Bź tole trjeba? Zadyn druhi lud semje njeby šebi takke wurubjenje ludu šnbicź dał a by winikow wěšce šurowemu šudźenju pschepodał. Nima-li lud naschcho kraja wjazy telko žiwjenišcze mozy, so by tole pschetwjedł. Politiske zrowy nicźo wobsedźanych worschtow smišja z tešo jenicźki dobyck. Noweje inflazije, z kotrejž pschekupazy a industrijelni lud stradźu snowa trascha, njebudźe. Cźi trascha jenož tohodła, so bychu prawe wjele twarow wotbyli. S tym njach so nichtón sa- traschicź njeda. Wudawanje papjerjanych pjenjes se stromy statnese banki (Reichsbank)) steji pod kontrolu wšricźelow nimskeje republiki. Kóżdy papjerjany pjenjes na „Reichs- mark“ wustajeny, ma do papjery sašlóčeny pjeczat (Stem- pel) kontrolowazeho abo dohładowazeho komišara (to je tuklwišu jedyn Amerićan). Wudawanje, so nam nowa inflazija hrožy, a so nasche papjerjane pjenjesy hódnosći šhubja, su njewěrne. Tehodła może kóżdy swoje pjenjesy šmórom na dań dawacź a je tam też wostajicź.

Produktowe wiki też wjeśe wobeńo njepschi- njeschechu. Rožka so wo 5 pjenjezkow po zentnarju wot- drjebi. W Ameriźy su šańdeny tydźeń wunješe 15 000 dwójnych zentnarjow rožki wjazy do Nimšicźe na pucź dali hač pschedkhadźazy tydźeń. Pschenicźy pak w město 132 000 dwójnych zentnarjow jenož 68 000 dwójnych zent- narjow. Wječera płaceschе zentnar

w Drježdźanach (šańdź. pjatk):

pschenicźy 73 kg. 14,75—15 hr., (14,75—15 hr.). pschenicźy 69 kg. 14,50—14,75 hr. (14,50—14,75 hr.), rožki 69 kg. 13,30—13,55 hr. (13,30—13,55 hr.), rožki 66 kg. 12,85—12,90 hr. (12,65—12,90 hr.), jećmjenja nałnišeho 13,50—14,25 hr. (13,50 hr. hač 14,25 hr.), jećmjenja najmjišeho 12—13,50 hr. (12—13,50 hr.) wowša 13,10—13,35 hr. (też tak).

w Berlinje:

pschenicźy 14,55—14,75 hr., rožki 13,40 hr. hač 13,70 hr., jećmjenja nałnišeho hr. 11,50—13,10 hr., wowša 11,85 hač 12,15 hriwnow,

w termińowym widowanju:

za meju: pschenicźy 14,90 hr., rožki 13,62½ hač 13,65 hriwnow,
za julij: pschenicźy 14,95 hr., rožki 13,10 hač 13,15 hr.,
za september: pschenicźy 13,72½ hač 13,75 hr., rožki 11,80—11,82½ hriwnow.

Na pschedań.

Jeja k nastajdźowanju, Bawrikowa w Lubiju, Shorjelska haša 5. — Pšćich w Biškopizach, Smitinjanšti pucź. Trutnze w Matej Dubrawcy čźo. 9.

Krowa młoda šyma, wyšokofuježelska w Cźišchczach čźi- šło 8.

Šwinje k rězu, Fiška w Terpje pola Hródka.

Wohnišchcźo (Herd)) hlinjane w Biškopizach, stare torhoisch- cźo čźo. 4.

Pschihlajtcź pytaja:

Wohonczja, je Schau w Khołnje pola Nitkej.

Połzu do domu, kowarši mišchtr Hartmann w Nitkej.

Pójnarka na Bohatej haši 24 w Budyschinje. — Ja- naschcź konditorija w Budyschinje, Kěžorska dróha 5.

Dźěłaczetki, Kartonažowa fabrika w Běłej Wodźe.

Dźěłacźerjow do puschczenja drjewa, Helwig w Terpje pola Hródka. — Młodeho dźěłacźerja, Bartzjch a Kral we Budyschinje, Sserbske hrjebe 28.

Wischnje na pschenajcźe

Wuješčoźanjske gmejny (pod Čornym Bohom schtwórtk 26. meje 1927 poł. w 4 hodź. w Mitrachez hoscźenju we Wujeźku.

Esudnizy na pschežadźowanje

srjedu 25. meje 1927:

w **Kamjenzu** w kasarnach 1. twarjenje, dop. w 9 hodź.: Ku- chinske wuhotowanje, klubowy stoł, stejazy cźašnik, kobrz, šudobłowy kamor, cźajowe blidko, dwójne ložo, bubo- we blido a 4 stoły;

w **Malbizach** (kupzy seidu) so pschipołdnju w 12 hodź. we hoscźenzu): kucźa;

w **Nowowšizach** (kupzy seidu) so pschip. w 1 hodź. w ho- scźenzu): Schijožki maschini, drastuej kamorej, komoda. soła;

we **Lubijn** na šudnistwje dop. w 10 hodź.: Wschelake meble, wschelaki elektriski a instalazijski cźajor, rowowe pom- niki a kamjenje;

w **sinanzynym hamcźe** tam dop. w 11 hodź.: Blido, stolaj, tawła, worzołowej matrazi, 35 mtr. koschlazeho barchenta, 20 mtr. tkaninow sa schórzuchi, 15 mtr. multona (tka- niny).

Škrowe depeše.

Produktowe wiki w Barlinje dźenja dop. 3/11 hodź.:

Wiki su jara měrne, ale složenje je krute.

Dop. 3/12 hodź.: Pschi žiwym wobhładze rožka a pschenicźa knježischej.

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe symjo po tuni abo 1000 kg hewak 100 kg. płaćizna po złotej hriwnje.

	23. 5	21. 5.		23. 5.	21. 5.
Pšenica	291-295	291-295	bony	20-22,00	20-22,50
rožka	268-274	269-275	woka	22-24,50	21-24,00
nal. jećmjeń	230-262	230-262	módre lupiny	14-15,70	14-14,50
naz. jećmjeń	—	—	žołte lupiny	16-17,50	15-16,50
wows	237-243	237-243	zeradella	18-24,00	21-25,00
kukurica	191-194	191-194	raps. wosušk.	15,80	15,60
pšenč. muka	37-39 00	37-39,00	lany wosušk.	19-20,00	19-20,00
rżana muka	36-37,50	36-37,50	poch. melasa	—	—
pš. wotruby	15 50	15,50	běrnj. kruški	34-34,20	34-34,20
rżane „	18,25	18,25	syno, 50 kg	2,50-3,00	2,50-2,95
raps	—	—	rżana słoma	1,95-2,10	1,85-2,05
lane symjo	—	—	pšenična „	1,10-1,50	1,10-1,50
hróch	27-30,00	27-30,00	wowsna „	0,95-1,20	0,95-1,20
pjeluški	20-22,00	20-22,00	jećna „	0,95-1,20	0,95-1,20

Drježdźanska burza.

Pšenica	295-300	běrnjace kruški	34,00-34,50
rožka	266-271	pšeńč. wotruby	15,00-15,50
nałetni jećmjeń	270-285	rżane wotruby	16,00-17,50
nazymsk. jećmjeń	240-270	pšeńčna muka	48,00-50,00
wows	262-267	rżana muka	41,50-43,00
čerwjeny dźećel	230-240	woka	28,00-29,50
raps	—	pjeluški	28,00-29,00
kukurica (Mais)	186-191	hróch	33,00-37,00
suche truhańki	14-15,00	cokrowe truh.	19,00-21,00

Płaćizny rěznego skotu na Drježdźanskich skótnych wikach.

23. meje.

125 wol., 220 byk., 270 kruw. a 28 jałoje., 980 ćelat, 630 wowcow, 3505 swini.

Płaćizny za

woły: 1. 61—62, 2. 50—55, 3. 46—50, 4. 38—44;
byki: 1. 59—62, 2. 54—57, 3. 47—52;
kruwy: 1. 55—58, 2. 47—52, 3. 35—41;
jałojcy: 1. 62—64, 2. 50—60;
ćelata: 1. 86—90, 2. 80—84, 3. 70—78, 56—65;
wowcy: 1. 60—65, 2. 53—58, 3. 45—50;
swinje: (přez 300 pt.) 58—60, 2. (200—300) 58—59, 3. (200—240) 57—58;
raney: 60 –54.

Ze Sakskeje a dalšich krajow.

* S **Noweho Města.** (Spytany rubježny nadpad.) Saudženy tydžeń sadjerža muježti na puću se Polena do Kundraćiza, njedaleko Kundraćiza, starschu žonstu a žadasche žebi wot njeje pjenjesy. Bórzy pschibliži žo druhi njesmaty. Mjes tym so prénschi žónstu pschesćeżeżasche, so by jemu pjenjesy daka, pschindże dalschi muježti po dróży. Jako žo nadpadnikaj jeho dobladaschtaj, ćeżnyschtaj. Hakle njedawno žu tu na žamžne waschnje spytali žónstu wurubićá.

* S **Lipsta.** (Strašny woheń.) Schtwórtk wječor wudyri w jenym domje w starym dźelu města woheń. Sa krótki ćaš běchu wschě ktodny tak polne kura, so žadyn ćłowjek piches njón njemóżesche. Dźewjeć wosobow ſ prénjeho a druheho poschkoda dyrbjachu na skakanšku plachtu seskakać. Jena žona žo ſ kurom saješ dojći a deleschoźiwschi žebi nohu wobischkodźi.

* S **Lipsta.** (Sportowniży swjeżbowšći.) W Plaawizach žo ćežšiny auto, kiž běsche je sportownikami polnje wobsadżeny, nahle sawinu a hjubi jedyn deskowany bok, so dżel sportowniskow pschi poźnej jěsnje na dróhu padże. Njesranjeni sawolachu hnydom wobrjowu woboru na pomoc. Woboroniży 11 sranjenych swobalachu a do thorownje dowjesechu. Tam žu ſa krótki ćaš wschitkich saho pschećżili.

* S **Kamjenicy.** (Ćeżke njesbóże ſ automobilom.) Sobotu na ranje dóńdże na dróży do Zschopawy k ćežkemu njesbożu ſ automobilom Automobil, w kotrymż schesche pacżowachu žedżachu a kiž mjesesche źiwětkomjetakaj wobležejenej. schmórknu žo schtoma pschi dróży a sajesdże na to do dalšcheho schtoma. Se žiwlnym sranjenym buchu wschitży schesche na dróhu wjerhnjeni. Też automobil žo jara wobschkodźi. Jako sranjenych do thorownje we Kamjenicy pschinjesechu, bésche jena sranjena, 30 létna mandżelska jeneho wikowarskeho sastupjerja wumrěła. Dwě dalschej wosobje běschtej jara ćežko sranjenej, dalschi tśjo pak žu lohko sranjeni a žu hižom saho thorownje wopuschćeći mohli. Sa winu njesbóża komisija kriminalneje policije hischće śledźi.

* Se **Zitawy.** Tudomnu thorownju chodźa powjetschićá. Wudawki sa powjetschenje su dotal na 1 100 000 hriwnow wobliczili. Po nowischim wobličzenju pak je sa twar 150 000 wjacy tršbne. S powjetschenjom thorownje chodźa hnydom šapoćeći. Mješchczanšy sastupjerja powjetschenje thorownje dowolichu a też tršbne 1 250 000 hriwnow pschinjesolichu. Powjetschenje thorownje ma nasynu 1928 pschewjedżene być.

* S **Hermsdorfa w Rudnych horach.** (Błysk sarasy konja.) Jako wobšedźeć jeneje tudomneje běleńnje je sapschahom ſ pola domoj jědżesche, jeho ćežke njewjedro pschetrhwata. Błysk dyri do wosa a sarasy jeneho konja, wobšedźerja pak błysk ſ wosa ćišny, so wón bjes wědomja na puću leżo wosta.

* S **Rumburka.** (Do šmjerće pit.) W šeku namakachu ćežay šhorjeneho 50 létneho dźiwadelnika Emila Zeckerta ſ Windišch-Kamnicy. Wón bésche so w Rumburku žadanje wopił. Wopitża dowjesechu do thorownje, hdyž bórzy wumrě. Wón bésche njepołěpschowany wopuż, hačrunjež ćežko na tuberkulosu ćerpjesche.

Najnowše z cyrkwinskeho sněžna.

— Schkrowa powěsć wo wjedrje sa jutjischu žrjedu: Pscheměnjate, wišate, chłódne.

Němšti šwonkowny minister dr. Stresemann je njedjelu w Freibergu wo šmutšownym a šwonkownym wotnoženju Němskeje rěčał.

*

Na Westernplacze psched Gdanskom ma Pólska skład munizije. Gdanšti senat žebi prawo žada, wukładżenje munizije na Westernplacze dohladowaći. Pólska je pak dohladowarstwo wotpokasała. Kommisar Swjatska Ludow je naležnosći Swjatšej Ludow pschipokasał.

*

Pschi gmejnšnich wólbach we Warschawje žu narodni demokratojo 47, sozialdemokratojo 28, pschiwižowarjo Pilsudšteho 16, židźi 25 žydłow dobyli.

*

Amerikanšy wotpósłanzy na konferency šmětkowneho hospodarstwa w Genfu žu wojsewili, jo je powěsć njewěrna, po kotrejž žu pjecża ſ rušlimi wotpósłanzami wo ruššej pożćonzy w Amerizy jednali.

*

Jendżelčanaj Carr a Gillman, kotrajž běschtaj žo ſ Londona ſ létadłom na leczenje bjes pschihitajenja ke šemi do Indišteje najtajikoj, staj žo dyrbjałoj w persišim šaliwje dla wobschkodźenja motora na morje puschćiċ. Parna tódj je jeju wukhowała.

*

Marokkowskemu šultanej Mulayej Josšufej žu pjecża ſ jedom šawdali. Po druhej powěšći je wón pjecża jenož na žerchenje ćežko šhorik.

Přilopk.

* **Na dnju swojeho šlěborneho kwasa šatšeleny.** Srudny tónz dosta šlěborny kwaš žadoweho wikowarja Heidy w Briegu w Schlesyschej. Hosćo podachu žo na šahrodu, so bychu do tarcże šćeli. Tu mjesesche jedyn ſ hosći šlěborneho kwasa njesbože, so šlěborneho nawożenju do delnjeho žiwota šćeli. Sranjeneho dyrbjachu do thorownje dowjesć, tam je na druhe ranje po operaziji pod žałostnymi bolosćemi wumrěł.

* **Ćežše sćehnki błyska.** Saudżeny tydżeń mějachu w Striegawskej wokolinje w Schlesyschej žylne nałétnje njewjedra. Mjes Halbendorfom a Thomaswaldawu dyri błysk do elektrowoda. S mozu błyska buchu dźesaća žylne šwětłowe šćežory je semje wutorhnjene a ſ dźela skónzowane prjecż ćišnjene, so žu jenož hornje dźele sćežorow sa elektriske groty wišajo wostałe. Groty žo njerostorhnyhu, tak błyskowa milina do semje sjećż njemóżesche. W Halbendorffe a Thomaswaldawje pschepali błysk wschitke šwješćenja so wschitke statoki w ćšmnosći stejachu We wschěch domach dóńdże dla strożelow k bojalnym wustupam. Błyskowa móz w hrobjach a konjenjach howjaty ſ tót a konje k semi ćišnu a ſ dźela wohoni ſ tót milina tak žylnje trjechi, so žo ſ bolosću wottorhnyć spyta, metr wyšoko poskakowachu a so ſkoro ſ rićsajami sadaji. Wobšedźerjo a ćeladnizy mějachu wulku prózu, so bychu wušćrožane sfocżata wušwobodźili. dołeli w ćšmnej nozy wibjeć njemóżachu, schto běsche so po prawom stało. Hischće je njeżu wobkedźbowali, so je błysk ſ tajkej mozu žo sjewił.

* S **błyskom sarajena.** Pschi njewjedrje, kiž so wokoło Spindlerskeho mlyna w Krkonošach rozpuschći, dyri błysk w Krausebaudenje do dydlenja hudźbnika Erlebacha a sarasy jeho mandżelsku, kotraž pschi khachlach pschebywaschе.

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Pohrjebnje swjomowšćerskeho wubjerka je pónbjelu, 30. meje 1927, pow. w 2 hodź. w powšedźenšej sali na hamtšim leitmanšiwje.

W Budyšinje, 20. meje 1927.

Wokrjesny spomožetši swjaſt ſa Budyšinſke wjes.

Hamtske hejtmanstwo je na sakładże § 4 wušwojeńskeho zakonja po žiwjenju wokrjesneho wubjerka Demjanskej gmejnje prawo k wušwojenju semje, nėhdże 4 tóżne metry wulkeje, wot sahona čžo. 135 sahonšeje knihi za Demjanu k rosćerkerjenju pucża ſ Demjan do Nowych Demjan spožčiło. Wušwojenje ma šo po §§ 67, 78 wušwojeńskeho zakonja w pschitrótschenym jednanju pschewjesć.

Po § 41 wušwojeńskeho zakonja budża wušwojeńše podlohi k nutspohladanju ſa kóżdeho tši njedżele dołho wot dnja wudaća tuteho wojewjenja na hamtšim hejtmanstwje w Budyšinje na Bismarckowej dróży 21 po 2 hodźinach wot jtiwje 28 a na gmejnšim hamcże w Demjanach wupokożene.

Pschećiwjenja pschećiwo wušwojenju maju być najpodšišo hač do 15. junija 1927 na wušwojeńšu wschinkosć japodate. hewak nimaja płaćiwosće.

Mětićeljo pódlańskeho prawa, kotrjuž wężne prawo na pschedmjet wušwojenja abo wosobinšte wužiwańše prawo, kiž žo na to počžahuje, pschińšeji, žu namołwjeni, so bychu taše prawa a ſ nich wuthadżaże žadanja na wotschkodźenje najpodšišo hač do 15. junija 1927 pola wušwojeńšeje wyšinosće pschińšijewili, hewak pschińdu do šracha, so šhubja prawo na wotschkodźenje pschi wušwojeńšim jednanju.

W Budyšinje, 20. meje 1927.

Hamtše hejtmanstwo.

Towarstwowski powěstnik.

Budyšin. „Nadžija“ zeńdże so dźensa wutoru w „Serbskim Domje“. Přińdźće a přeprošće znatych, přetož posłicći so přednošk a zabawa. Předsydstwo.

Budyšin. Naša „Jednota Sokol“ ma swoje zwučowanja kóždu srjedu wječor we 8 hodź. w towarwářowni (Christl. Vereinshaus) na Hornčefskej hasy. Načolnik.

Hałow. Kołojězdne tow. „Błysk“ wuhotuje njedźelu, 29. meje, swój lětny swjedźeń ze wšelakimi zawjesełenjemi a rejemi. K tomu přeprošuje wšě kołojězdne towarstwa a wšěch lubych Serbow našeje wokoliny. Předsydstwo.

Khrósćicy. „Serbošaw“ wuleći sebi přich. njedźelu (29. V.) do Wotrowa a na Wotr. hrodźišćo a přeprošuje swoje lube sobustawy ze swójbnymi nanajwutrobnišo. Zeńdźemy so připołdnju 1/21 h. pola Wjeńkec. Wobdźělimy so na nyšporje w 2 h. we Wotrowje. Pjetaš.

Khrósćicy. Tow. „Serb. Rat. Dorost“ za Khrósćicy zmjeje srjedu, 25. meje, wječor we 8 hodź. pola Weńkec w Khrósćicach swoju měsačnu zhromadźiznu. Wšitke sobustawy njech cyle wěsće přińdu, dokelž budże so jednać dla zjězda „Zwj. S. R. D.“ a wuléta do Pomorc. Nowe sobustawy su nam wutrobnje witane. Předsydstwo.

Liehań. „Zernička“ zmeje srjedu wječor 1/29 hod spěwanje. — Přizamknje so ważna rozmołwa dla swjedźenja.

Malešanski zwučow. wokrjes. Bratřa, sotry a dorost, Přich. štwórtk, 26. meje (Bože stpiće), wulećimy na horu „Čornobóh“ z kapału a bubnařskim wotrjadom. Zhromadźimy so rano wot 5—6 w Krakecach. Njech so wšitcy wobdźěla. Bratrowske zwučowanske wokrjesy su nam wutrobnje witane, tohorunja też druhe serb. towarstwa a hosćo. — Je-li je njepřihódne wjedro, wulět wupadnje.

Nazdar! Předsydstwo Maleš. zwuč. skup.

Pančicy. „Lipa Serbska“ (měšany khór) spěwa pjatk (27. V.) pola Natušec w Kukowje. Započatk z dypkom 1/29 h. Dirigent.

Sowrjecy. „Sołobik“ spěwa dźensa wutoru, 24. 5., we 8 hodź. pola Palerjec. Wšitcy maja přińć, wosebje wulětarjo. Dirigent.

Wulki Ćisk. „Jednota Sokoł“ ma kóždu srjedu a sobotu zwučowanje.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku Marko Smoler w Budyšinje. — Za lokalny dźeł a feuilleton: A. Dučmanc w Budyšinje. — Za hospodarski dźeł: Arnošt Bart w Budyšinje. — Za nawěšiki: O. Janak w Budyšinje.

Wuporjedźenje wobuća
solidne a tunjo
w najkrótšim času.
z ruku šite
z drjewowymi hozdźikami
Ago (bjez šowa a hozdźika
Crepe-gumiiowe póduše
so na wšě drije přičinja
Heinrich Mohr
w Budyšinje, na Žitn. wikach

Zbyłki wóskowanych tkaninow
šórcuchi z kožanych tkaninow, přikrywy na blida a sofy tunjo pola **J. Erler** w Budyšinje, na Zw. Lawsk. hasy 10

Kněža
w Budyšinje, z klamami, je tunjo na předań.
Dalše je zhonić we wud. „S. N.“

Serb. lutherske knihowne tow.
zmeje srjedu po swjatkach.
8. junija 1927, pop. 1/23 hodź.
w Serbskim Domje w Budyšinje
swoju
hłownu zhromadźiznu
Dnjowy porjad: 1. Rozprawa; 2. Zličowanje; 3. Namjety.
Předsydstwo.

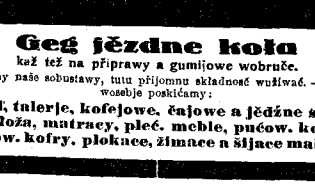
Derjezdźerżanu
sykanjerežacu mašinu
ma na předań
Kneschka we Wučkecach

Rólowanske akupanske ruby, ruby na blida a na hoscenske blida, ložowe damasty, bělosmuhate nawoblečenja, přikrywy na sofy a diwany, wulki wubjerk, jara tunjo
K. Erler na Žitnych wikach 11
znapřeča hoscenca „Stern“

Wšě šulske knihi
dostanjeće
w Serbskej kniharni w Budyšinje

Twórykupowace tow. w Budyšinje
z. dr. z. w. ruk.

Dopředkawozjewjenje
wot 27. meje hač do 11. junija 1927 sobu dawamy na wšitke hospodarske wěcy
10%
zarunanja. Też na znate



Geg jězdne koła
kaž też na připrawy a gumijowe wobruče.
Prosymy naše sobustawy, tutu přijomnu składnosć wužiwać. — Cyle wosebje poskićamy:
šalki, talerje, kofejowe, čajowe a jědźne sudobja, łoža, matrazy, plećowe mjechle, pučowe korby, pučowe kofry, ploknce, žimnce a šijace mašiny.

Wustajeńcu
w Budyšinje na Serbskej hasy 7
prosymy wobkedźbować bjez nućenja ke kupowanju.
Předawamy jenož na sobustawy! Předawamy jenož na sobustawy!

Barby,
serśćowcy, laki, pokósć (Firniß), šablony a wšelaku druhu molefsku potrěbu
we wulkim a małowikowanju najtuńšo pola
Wintera, Dratrow Mierschnasl. w Budyšinje
na Žitnych wikach 30. Telefon 2015

Po dołhej khorosći, derje wobstarany na puć do wěčnosće, zemrě njedźelu popołdnju mój horcolubowany mandżelski, naš nan, bratr a swak

Mikławš Nowak

w starobje 51 lět a budże přichodny štwórtk 1/28 hodź. w Khróśćanskich khowany.

Tozdźeluje we wulkej zrudobje w mjenje zawostajenych

W Kozarcach, Kukowje a Krjepjecach, 23. meje 1927. **Madlena Nowakowa,** rodź. Šramic.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

•S. N.• płaća měsačnje we wudawańi 90 zł. pł., na pósće a pola dowěrnikow 1.30 zł. hr. Do wukraja 13 Kč. Kóžde čo. płaći 10 zł. pł. Wudawa a čišći Smolerjec knihičišćerńja, zap. dr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawěstki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 20 złot. pł. Wobčežnje so stajace nawěstki a tabele so wyšše wobličeja. Za reklamowy rjadk płaći so 60 złotych pł. Rabat po tarifje.

Čisło (Nr.) 121 | Budyšin — Srjedu, 25. meje 1927 — Bautzen | Lětnik 86

Kónc konferency swětoweho hospodarstwa w Genfu.

Konferenca swětoweho hospodarstwa w Genfu je so pondźelu wječor skónčiła. Konferenzny president Theunis w skónčazej rěči praji, so tu k wotstronjenju sadźenkow we wikowanskim a hospodarskim žiwjenju zhromadnje dojednane internazionalne spěchiprawy nusne. Wažne je spěchi tym, so kraje hnydom spěchiprawy ke wotstronjenju abo k snižењu zkownych murjow cźinja. Wjes sazkuća dowěrjenja k trajnemu měrej njebudźe móžno, tamne spomoženje dozpěć, kotrehož je dźensnišchej wuthmanjenosći produkcije trjeba. S spěchijećom konferenznych wobjamknjenjow fu jejni wobdźělnizy winowatosćj spěchewaśli, so bychu spěchipowědźene sadaśe we swojich krajach schkitali a je nałoženi.

Jouhaurowy namjet na wutworjenje stajneje hospodarskeje Rady, kotraž by po skónčenju konferenznego dźela hospodarske žiwjenje pruhowała, je so Radźe Swjatła Ludow spěchipokasał.

Zjězd zocialdemokratiskeje strony w Kielu.

W Kielu so tele dny sjěd zozialdemokratiskeje strony Němskeje wotměwa. Pondźelu je so na nim wo sadźenjenju zozialdemokrati keje frakzije pruskeho žejma spěchi jednanju wo rosrunanju ſ Hohenzollernskimi jednalo. Prjedawschi kommunist dr. **Rosenfeldt**, kotryž je k zozialdemokratam spěchestupił, spěchedźydźiwu zozialdemokratiskeje strony wó poroki cźinjeschе, so je do žadanjow Hohenzllernskich woliko. Spěchedźydźiwowy hospudnjaw **Wels** so wuzna, so maja kritikojo po swojich sadźenjach prawje. Tola w spěchedźydźiwowym połoženju njebychu teź hinak cźinicź mógli. Spěchedźydźiwo je wot wscheho spočatka ſ možnosću licźiło, so fo ludowe wotklohsowanje njeschlachći. Wono njeje rosrunanje ſ Hohenzollernskimi sthwalilo. Tola je wono dyrbjało fo taktiki bźerjeć, kotraž by k tomu dowjedła, so bychu so **zozialdemokratojo ſ pruskeho knježeństwa wucźisnyli?**

W tym žamknym zmyśle pruski ministerski president Braun stronine spěchedźydźiwo zakitowalche. Strózba praktiska politika je spěchedźydźiwu kasała so ma so tak a nic hinak sadźerjeć. Druheho pucźa njeje było. Hdy by so rosrunanje njewobstamkło, potom bychu Hohenzollernzy je žudnistimi wužudami wschė swoje žadanja dopjelnjene dostali.

Sakśa spěchećziwo powyschenju porta.

Kaž je sakśko-cźěska dopiśańa shonika, je sakśke knježeństwo spěchećiwo wotmyślenemu powyschenju pólstwego porta. Wono ma jeho powyschenje w nětcźišchim cźasu za njepěchisprawne. Sastupjerjo Sakśeje w zarjadnistwje němšeje pólsty budźa tohodla spěchećziwo powyschenju porta hłosowacź.

Sakśana zhromadźizna nazonalistiskich zozialistow.

Barlinska policija bě zhromadźiznu nazionalistiskich zozialistow, kotraž dyrbješe so niedźelu wječor w Barlinskim domje wojeskich towaŕstwow wotměcź, sakasała. Niedźiwajuc toho běchu so někotre wožoby sešche. Zim so wojsewi, so policija njeje zhromadźiznu dowolika a so dyrbja so ruce wotkazaliсź. Wjeschina zhromadźenych teź po teśe pěchikasni cźinjeschе, jenož někotři so spjeczowachu. Skónčnje dyrbjachu 10 wožobow sajeсź, mjes nimi někotre žónske. Policija bě dom žylnje wobžadźika.

Sakśo-Koburgśi wójwoda žanych dawkow njeplaćeji.

S Weimara „Wossische Zeitung" powě: We wokrjeżnej radźe Gothaskeho žejmsteho wokrjesa je tele dny krajny radźiczeł Leutheuser wosjewił, so by so dełajt hospodarskeho plana dawno wurunał, hdy budźiske něhduschi Sakśo-Koburgśo-Gothaski wójwoda swoje sałate dawki we wokrjesnej pokładni sapłaćeźił. Wot toho cźasa, so je so Gothaste krajne samoženje po rosbudzenju němskosłatneho žuda w Lipiku ſ 20. junija 1925 wójwodźe wrócźiło, njeje tón žaneho pjenježka realnych dawkow a dawkow ſ khežneje danje sapłaćeźił, dokelž nowe finanzne hamty hischcze njejsu wyšokosćej dawkow sa njeho wobliczišće. Wokrjesna rada je wobjamknjenje pěchijała, w kotrymž so na to pokasuje, so njeje srozumiecź, kajkeje pěchicźiny dla fo sa tutoho najwjetšeho dawkidawarja krajneho wokrjesa hischcze njejsu dawki wobliczišće

Jendźelsko-ruska rozkora.

Baldwin w delnim sejmje připowěda, zo so diplomatiski a wikowański wobkhad mjez Jendźelskej a Ruskej zastaji.

Psched pschejelnjenymi tribunami a diplomatiskimi lożami, w kotrychž nemšli a japanšti pósłanc parlamentowemu jednanju pschipośłuchachtaj, je ministerski pschedsyda Baldwin na praschenje dźělačerstwa wjednika Clyneja wotmołwił, kajkich pschicźinow dla je jendźelske knježeństwo policiji twarjenje ruskeho družstwa „Arkos" pschepytacź dało.

Baldwin, kotrehož, hdyž do pożedźerńje sastupi, konservationi wótśje witachu, pschi spočatku swojeje wotmołwy praji, **so je jendźelka tajna policija hižo psched měsazami swěsćiła, so w Jendźelskej wutrajna spionaža na organisazija dźěła, kotraž pyta žebi za tózdu płaćizinu ważne wojerske potajnosće wobstarać.**

Policija je jeneho pschisłuschnika jendźelskeho wójnskeho letarstwa sasłapiła, hdyž chyzhe po poručnjosći tejele organisazije wojerske potajnosće letarstwa kradnyć, so by je žebi sapłaćiła dał.

W žudnistim jednanju pschećiwo tomule Jendźelcźanej je so swěsćiło, so ma ta organisazija swojich sesadnikow w Ruskej. Wona fo po sdaću ſ twarjenja družstwa „Arkos", w kotrymž ma teź ruske wikowanske sastupjerstwo swoje žydło, nawjeduje.

Psched nětkotrym cźasom fu fo ſ nowa sa krajne sałitanje ważne tajne dokumenty zhubiłe. Jendźelske knježeństwo je sapoczałk meje powěźcź dostało, so fu fo tele dokumenty do „Arkosowcho" twarjenja donjeske a so fu fo wone w pinzy tutoho twarjenja fotografowałe a so fotografije do Ruskeje pósłałe. Na podkładu tuteje powěsće je směrz Londonskeje City dowolił, „Arkosowe" twarjenje a pišarńje ruskeho wikowanskeho sastupjerstwa, w nim so namakaje, pschepytacź.

Hdyž so pschepytanje sapocza, fu hnydom někotři policajscy sastojnizy do pinzy, kotraž bě so jim wojnamjenika, schli a fu tam fotografiski aparat wuhledźili, ſ kotrymž fu so wojerske pisma fotografowałe. W druhej samknjenej jstwje fu pschi pschepytanju sastojnika wikowanskeho sastupjerstwa, sastojnika družstwa „Arkos" a žónsku pschi tym pschesłapili, hdyž fu cźi rucze někotre dokumenty spalili. Shubjeny dokument drje so njeje we „Arkosowym" twarjenju namakał, sa to pak doßahaju **material** pismow, ſ kotrychž Baldwin někotre na pruhu cźitaješe. S nimi so dopokasuje, so wikowanske sastupjerstwo a družstwo „Arkos" jenoż jako płaschcź sa organisaziju špionažu pschećiwo Jendźelskej wodźi. W „Arkosowym" twarjenju je ſ dobom źiwdźiłchcźo sa kommunistiſku agitaziju w Indiji, połnócnej a połodnjschej Ameriźy, Mexiku, Kanadźe a we wschich jendźelskich kolonijach. Dale fu fo łódźe, družstwu „Arkos" słuschace, kotrež mjes ruskimi a jendźelskimi pschisłuschawami jěźdźa, jako kommunistiske schule jendźelskich namorjakow pschipraxwile. Tam wuwuczeni namorjacy fu dyrbjeli podłožischo jako agitatorojo kommunismus mjes namorjakami na jendźelskich łódźach rosschérjeć.

Tele dopokasma, Baldwin praji, hižo doßahaju, **wikowanske dojednanja anullowacź a diplomatiski wobkhad ſ Ruskej sastajicź;** pschetoż njemóžne je, w Ruskej mjes jenotliwymi cźinami stata, mjes jeho swonkownej politiku a jeho statnej wikowanskej politiku rosesnacź. Jendźelske knježeństwo ma doßahacy material, so by ruske diplomatiskej mišiji njesakonišku propagandu a njespramnosć porokowało. Mjes tym so je ruski knježeństwowy sastupjeć w Londonje Jendźelskej potwierdźił, so ruski radźiczeł Hantawitcho knježeństwa nima žanych stykow k ruskemu knježeństwu a so njeje w słužbje bolschewikskeho knježeństwa, je wón telegrammy do Ruskeje słał, w kotrychž je praził, so by wužitne było, hdy by so iwisk mjes Borodinom a ruskim knježeństwom sławnje zaprěł. Jendźelskemu knježeństwu fu telegrammy ruskeho pósłanza w Pekingu do rukow padłe, w kotrychž swonkowne ministerstwo w Moskwje Borodina sa dowěrnika ruskeje politiki pschi Kantonskim knježeństwje wuznaje postaja a Chinesam porucza, so bychu pschiporuczenja jenoż wot Borodina pschijimali.

S pschiczinu bombardementa na Nanking je sastupjeć ruskeho knježeństwa w Londonje telegrafiju swoje knježeństwo namołwił, so by Londonskim dźěłačerstwam nowinam „Daily Herald" a njewotwisnej dźěłačerskej stronje rosprawy wo bombardementu na Nanking podawało, w kotrychž by so prajiło, so ej mjele žohustawom chinestich dźěłačerstich towaŕstwow pschi bombardementu žiwjenje zhubiło.

Po tymle- a druhim dopokasowanym materialu je, Baldwin praji, jendźelske knježeństwo dospołało, so Ruska njedźiwajuc thutnych napominanjow nima wolu, so tejele agitazije pschećiwo Jendźelskej wojstajicź a, jeli so budźe delni žejm schtwórtk tomu pschichłokowacź, so wikowanske dojednanje ſ léta 1921 wupowědźi ruskemu wikowanskemu sastupjerstwu so wschė pschedwzrawa sejeru a wschė pozjahi k ruskej diplomatiskej mišiji so pschetorhnu. Knježeństwo delnj. jejmej pschiprawne namjety sapoda, kak by so mohło normalne wikowanje mjes Jendźelskej a Ruskej niedźiwajuc pschetorhnjenja tychle pozjahow zjadowacź.

Na Clynesowe praschenja Baldwin wotmołwi, so knježeństwo hacź do schtwórtka najważnische dokumenty wozćišćiczej da. Po pschepytanju w „Arkosowym" twarjenju njeje so ganc diplomatiskich jednanjow wjazy ſ ruskim knježeństwom wotmětło.

Jendźelska nota so do Ruskeje pósćele.

Jendźelske knježeństwo je we swojim pódźelnischim pożedźenju wobjamkło, ſ wótrymi žłowami spišanu notu na bolschewikisku Ruśku bjes kondźenja do Moskwy pósłaci. Wukrajne ministerstwo je w njej wulku licźbu pschewdźenjow Ruskeje pschećiwo jendźelsko-ruskemu wikowanskemu dojednanju nastajało. Dale so powě, so fo ſ jendźelskeje strony pschihoty cźinja, diplomatiski personal ſ Moskwy wrócźo wlacź. Jendźelski diplomatiski sastupjeć tuthwilu hižo w Londonje pschebywa. Dale so w diplomatiskich kruhach powě, so so fo sastajenjom diplomatiskeho wobkhada na žane waschnje wójnski staw mjes Moskwu a Londonom njesapoczinje.

Ruski wikowanski boykott spěchećziwo Jendźelskej.

Ruski ludowy kommiśar za wikowanje, Mikojan, je wikowanskemu sastupjerjej w Londonje poručił, so dyrbi fo dalšich sakanow pola jendźelskich firmow wotlaćicź.

Francowska so jendźelsko-němskeho zbliżenja boji.

Barlinski dopiśowaŕ „Petit Parisien" fo boji, so Jendźelska dla pschetorhnjenja swojich poćahow ſ Ruskej hischcze bóle derje měnjazu politiku ſ Němskej pokasuje a so fo rosbudźi, **neutralnosć Němskeje drohu sapłaćicź.** „Echo de Paris" měni, so sastajenje jendźelsko-ruskeho diplomatiskeho wobkhada njesměje tichi sćěhowanjow za ranšchu Europu. **Bolschewikita Rusta njemóže wjazu bojosći sbudźicź,** kaž w lećze 1920. Sadny njeje wothudnjeny złaby lud steji, kotryž njemóže ani dełacź ani wójnu wjesć. Wjes dwěła pak budźe Jendźelska dyrbjeć we zwjazku wojowanju spěchećziwo Ruskej wot Němskeje wšitke zobudźělo žadacź. S **hlowwnym nadawtom Franzowskeje tohodła budźe, fo sa to postaracź, so fo Jendźelska kaž w pozlednim cźasu dotal wot Němskeje wróczo dzerži.** Franzowska budźe derje cźinicź, so zo ani pod Cźicźerinowym wlim w Parisu ani pod wlim franzowskeho pósłanza w Moskwje njestaji. Zadacź fo njezbi, so knježeństwo runie tule zkładnosć wužije, so by prajiło, so bolschewikska Rusta na žadyn pad wikowanske kredity njedostanje, wo kotrež fo prózuje.

Italsko-južnoßlowjanske rosrunanje?

Běłogradska „Prawda", kotraž zwonkownemu ministrej Marinkowićej blisko steji, ſ Parisa powě, so je Mussolini nowu formulu k wurunanju italsko-južnoßlowjank. konflikta namakał. Italske knježeństwo dha pschipowědźicź, so Italska ſ podpiśanjom italsko-albanskeho pakta njeje žanych imperialistiskich samerow a ſ zyka žanych politiskich samerow hladaka, ale jenoż swoje hospodarske sajimy w Albanskej swěźicźa. „Prawda' k tomu pschisipomni, so je na tymle podłožku móžno, k dorosumjenju mjes Južnoßlowjanskej a Italskej dóńcź.

Wójnske rěcze ruskeho wójnskeho kommisara Woroschilowa.

Wójnski kommiśar Woroschilow, kotryž je psched někotrymi dniemi w Kijewje rjekł, so fo Ruska njeda wu-

žadacź, je nětkole pschi jenej paradze w Odessu rjekł, so kapitalistiske staty swoju politiku pschiciwo bolschewikej Ruskej pohybnieja. **Sjawne je, so so cząh pschibliżuje, hdyż Ruskej sadżewuja, w měrje dale dżełacź.**

Pinedowy lět so njeporadźił.

Italczan Pinedo je psched někotrymi njedżelemi z lětadłom se Schpaniskeje psches morjo do polodnischeje Ameriki pschelećał. Pódźelu je žo wón z lětadłom se Ameriki wróćicź chcył. Na Azorskich kupach jeho wozdušakowachu. W postajenym cząsu pak wón njeje na Azory pschilećał. Kaž so sda, je Pinedo dla tolsteje mhły so zabłudźił a je nuzowany był, so na morjo puschćicź. Po schkrowej powěsći je amerikanska parna łódź „Ontario" k polodnju wot Azorow wuteru w nozu ½12 hodźin njeschu łódź wobladała, kotraž je lětadło za powjasom sa sobu wlekła. S wěstosću mjenja, so je to Pinedowe lětadło. Łódź wohladawschi je so Pinedo na morjo puschćił.

S Azorow 24. meje telegrafowachu, so su podarmo na Pineda cząkali. Jendźelska parna łódź „London Importer" je jeho nad morjom leżeršy widźała. Němska wójnska łódź, kiž w pschistawje Azorskeje kupy Horty leżeshe, bě z pschistawa wuješła, so by Pinedej, hdyž pschileći, k pomocy była. „Elsaß" je znyla nóz po morju za Pinedom pytała a je zwěstomjetakom zwólo k njebju mjetała so hy so kšar jeho dohladał. Portugalski kanonski cołm „Beira" je 23. meje do Horty pschijšeł, so by zwěstowo lětarja powitał. Też gouwernér Azorow jeho pschikład wočakuje. Nad morjom tolsta mhła leži, k tomu so njepschestawajo deschcz bje.

Nowowólba chilenskeho presidenta.

Pschi presidentskej wólbje w Chile su generala Ibaneza z wulkej wjelichinu wuzwolili. General Ibanez je sapoczatk lěta presidenta Figuerru Larraina, kotrehoż sastojnški cząh by ho lětar jeho dohladał. Portugalski kanonski cołm „Beira" je 23. meje do Horty pschijšeł, so by zwěstowo lětarja powitał. Też gouwernér Azorow jeho pschikład wočakuje. Nad morjom tolsta mhła leži, k tomu so njepschestawajo deschcz bje.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Srjedu, 25. meje.

1405 w Budyšinje zběžk rjemjeslnikow.

Kročel je lědy mjeze man a smjerću.

Lědy kročel mam,
Hić pak dyrbju sam; —
Žadyn luby sobu njeńdże.
Hdyž proh smjerće noha přeńdże
Ach, to čežke puće su,
Kotrež přez dol smjerće du.

Lědy kročel mam,
Sam hić njetrjebam;
Jezus přez smjerć přewodźuje,
Dušam njebjo wotamkuje.
Tuž so smjerće njestróžu,
Wšak ja přez smjerć k njebju du.
Korla Fiedler.

Stwórtk, 26. meje.

Bože stpiće.

† 1706 bur Janisehge, posledni limborkski Serb. Čłowjekojo so minu, ale wěrnosć Knjezowa wostawa na wěčne. (Ps. 116, 2.)

Chceš-li wužitk měć při čitanju Božeho Pisma, čitaj ponižnje, jednorje a wěriwje: a ženje nježdaj sej khwalby wučenosće.
Domaš Kempenski. Kročenje za Khrystusom.

* .

— **Wo wjedrje.** Po měnjenju wjedrarjow wopsanje wjedrow njewobstajne a sćerjate. Schkleńa je dże znowa na rjane schła. Wyschina po z wjeczora widźomnje k nam pschiwlížuje a je połonschej Němstej podne wjedro pschinjeseła. Rišina pola kupy Island wotpałuje žo k połnozy. Wječerawsche desche sawinowachu wulkeźki so k ranju wotpałowaje rišiny nad Schwedskej. Dżenża je Hórbana. Jutše Božeho sjawa schła stawku 3,52 h. a khowa so 8,02 hodź. Měšacźk schła sa rano 2,18 hodź. a khowa so po pschiwołdnju 1,59 hodź.

— **Wjedro w Němskej** běsche sajdźeny tydźeń powschitkownje njewobstajne a khětro symne. Wotpołdnjo nozu běchu jara symne. Tolao na kónc tydźenja so wjedro widźomnje połepschowasche. Temperatura **postupowasche.** Wětry dujachu z wjetscha z dołheho wjećora, tohodla normalna mejska cząpkota knježiźcź njemóžeshe. Rospołożenje nižinow w sjedźownej Europje je pschego hišćeje jara njejenake a njewěsće. Wětry duja dale je symnych stron. Po njedźelskim hrimanju, kiž też z měrtnami krupy pschinjeshe, je nětko sajo khłodnišcho. We Krkonoschach je žo sajo wjele śneha naschło, maja tam w nozy 2 stopjenkaj symy. Też we Cžornym lěsu leži sajo hłuboki śneh. Na Połnej horje spadny thermometer w nozy teź na 2 stopjeńkaj niže 0. Wuhłady na rjane a cząpke mejske wjedro su pschego hišćeje khětro zhłade.

— **Serbske towarstwo „Nadźija"** w Budyšinje wuholowa wjeżera wutoru wjeczor w Serbskim Domje rjany pschedwołkowy wjeczor se zwólowobrasami. Seschła běsche žo nahladna liczba sobustawow, kotrjż polskeze wobrazy z wulkim sajimom sobu wobhladowachu a rozjasnjazym rjadowam pschedbyły, kusła **Krjeżmarja**, z napjatosću pozłuchachu. A też wopraudże, polskeze wobrazy zuzych krajow samoschu nam wobschěrnyšej z njelubosnych deschczowych dnjow. Wobhladowachmy sebi najprjedy rjanu, słónczmu Italiju se swojimi sastarkimi twarami a jich krasnej architekturu. Pasowa sa wjeżko a duschu běchu wosebje nježnje fo sybolaze jekory se swojimi plachtatymi cołmikami a pjsanymi wokolnymi městami. S Italiskeje buchmy w duchu pschesadźeni do wutrohy Indiskeje. Tu spóznachmy wosebje, kak je so kultura wjeczornych krajow wot Jendźelzanow do tamnych dalokich rauschich krajinow njesła. Krasne twary su wosobje mosdeze (muhamedanske zyrkwje)) je swojimi mohnymi kulowarami a bohatej pychu. S Indiskeje khwalachmy w duchu dale do kraja, kiž najdale k ranju leži, do kraja schadźazeho słónza, ale też kraja hrósbnych semjerzejnow, do Japanskeje. Tu spóznachmy wosebje, kak je so kultura wjeczornych krajow wot Jendźelzanow do tamnych dalokich rauschich krajinow njesła. Krasne twary su wosobje mosdeze (muhamedanske zyrkwje)) je swojimi mohnymi kulowarami a bohatej pychu. S Indiskeje khwalachmy w duchu dale do kraja, kiž najdale k ranju leži, do kraja schadźazeho słónza, ale też kraja hrósbnych semjerzejnow, do Japanskeje. Tu sjewi so na wobrazach wosebje połnosći rjanych rózow a kwětkow, z kotrymiž je Japanska zohnowana. Wobdźiwachmy pola sjawnych twarjenjow a pola twarjenjow bohatych ludźi, wulkotnje twarjene schi z horjeschlibnjennymi kromami. Skónczinje nastajichmy fo sajo do Scerbowa a wobhladachmy sebi hišćeze rjane zarbite Plóta, domisnu naschich delujołuschich bratrow. Hdyž fo tak z wulkeźa do dalokeho sjeła wróćichmy a wuhladachmy cząche rěki z wysokimi wóschemi wobdale, se selenymi brjózkami wobrubjene a z cząsnymi domczańmi pohadźane, hdyż widźachmy rjane srózne serbske zowcza na cząlonach a psched domami, dha drje je kóżdemu z nas mysliczka pschischła, kiž nam dawa sowyškaci: Doma, doma rjenje je. Kusjesej pschedbyłe sjmy dożini wutrohy cząk, fo je srjadowal luby pschednoschkowy wjeczor, kiž nam nimo rjaneje hodźinki też wschelaku nowu wjedu podawasche. Spokojeni rozeńdźechu fo sobustawy z pschecżom we wutrobje, so bychu bórzy sajo taiki rjany wjeczor dożiwili. —a.

— **Sjawne namołwjenje k wotedaću wojsewjenja samożenja (Vermögenserklärung).** Dżenżnischke cząło wospschija sjawne namołwjenje k wotedaću wojsewjenja samożenja. Na to wosebje pokazujemy. Kaž sjonimy, dostanu najwjazy z tych, kotrjż su k wotedaću wojsewjenja winowaczi, formularu hacź do kónza meje 1927 pschipósłane. Dohodła radźimy, so by kóżdy z wotewsaczom formularka hacź do tuteho cząża wočakanym. Schtóż pak potom, hacźrunjež na to sjawnym namołwjenju wojsewjenje wotedaź, hischcze zanjeho formularka dostał njeje, dyrbi fo na finanzny haut wobroćicź, so by jemu tajki formular wotedał abo pschipósłał.

— **Kradnyli su** 20. 5. 27 **popołdnju** w schtwórtej hodźinje z jeneje zahrody pschi Bismarckowej dróży mužaze koło znamki „Mika" cžo. 246 415. Kolo mějesche cžorny wobłuk, na prědnjej wobłukowej rolzy módru hwězdu, zaniklowane swjena, zaneju błótowaju schłikatkow, delesihnjene wodźidło z cžerwjenymaj gummijowymaj pschimadłomaj, zaniklowanej pedalej z nohowej kwaćku, wónczk z dwojim synkom, frjedź wodźidła ručne spinadło, Torpedowski zamobeh, cžerwjenej Wolfskej wobrubcźi, cžerwjena-brune podołhojte kožane sedło a gratowu tschku. Powětrowa duchawa běsche k wobłukej pschijeżnjena. Wo wjesowne sdźelenja proša kriminalne wotdźelenje w Budyschinje.

— **Hušenje mytowana dobroczinowcź.** Kaž pišachmy, khowasche fo na kriminalnej policiji w Budyschinje wocźah se wschelakimi wobleczenjemi, kiž fu jako kradnjeny nowdaty. Wocźah pak njeje kradnjeny, ale pryczejczinjeny. Njesnata, nětdże 40-letna Zouška, kotraž tu z khěžemi a zwjerkom dom wot domu fhodźeshe, skorzeshe, so je je swojimi tśomi holzami, kotreż hischcze do schule khodźa, bjes winy do njesboża pschichła. Jeje khěže skorzowu jenu tudomnu swójbu pohnuke, zi muhoje a hischcze tam derje sdźerżanu drasty sa jeje dźězki darcź. Tule je je su potom na wjecor wobledźowali, kak je wocźah z darjenymi wězami do Zenkereż skały sady Tuchoiskeho pschichowischcza cźiła.

— **Jězda na Cžornoboh** njedźelu a swjate dny je se stalnym autom 14,15 hodź. (pop. 2,15 hodź.)) wot Budyschskeho dwórnischcza. Ssobotu 28. meje je jězda na swjatok tydźenja do hatow z połnozy Komorowa pola Klukscha. Auta wotjedu wot Budyschskeho dwórnischcza w 16 hodź. (pop.-w 4 hodź.), je Zitnych wikow 16,05 h. (4,05 hodź. pop.). Kharki za jězdu na swjatok tydźenja su we Welleroj kniharni do cząsa łostacź.

S **Delnjeje Kiny.** Sjawny puć z Delnjeje Kiny na Budyschsko-Wósporkski statnu dróhu je dla nahromadźenja na Delnjo-Kinjanskich honach wot 25. meje hacź do 4. junija t. l. sawrjeny. Jězdny wobkhad pokazuje so na sjawnej pucźej psches Wowcźu horu ako psches wojerske wuczwingowanischcźo.

S **Dalij.** Tudomna wjesna hoitwa je sajo lubjerjej Gudże pschijadła. Wotnajeńški pjenjes wuczinja 300 hr. pornjo 400 hr dotal.

S **Khwaczij.** Tudomne tatarske towarstwo smje schtwórtk, Boże Ztpicze, popołdnju w 5 hodź. prěnju schromadźinu po swojim nowym narodźenju. Pschedwośtaj je pschiłubjeny.

S **Khwaczij.** Tudomne wojerske towarstwo běsche swoje sobustawy na saródnju frjedu na pschednoschk z zwětkowobrasami pschepróżnyło. Knjes Gebauer z Wotkeje Dubrawy roskładże samery taiich pschednoschkow. Po powitanju towarscha Kirchi pschedstaji žo prěnja serija, kiž pokalowasche wobrazy z bitwy w Champagni, druha serija pschedwjedże bitwu pschi rězu Somme. Na pschednoschkej pschisamknu fo towarscha sabawa. Knjes Burkhardt z Wulkeje Dubrawy, jako hósći, namołwjesche wójniskich wobschkodźenych, so bychu so wschitkich organizowali, hdyż widźa wschitke swoje prawa sastupowane.

S **Khwaczij.** Młodźina z Khwaczij Dalij a Jeschkec běsche žo sajdźenu pjatk seschła, so by swjatk młodźinu sakložiła. Swjatk ma fo sakužowacź na dobru towarschnoc. Do swjatka smědża mužiny a zónske sastupicź.

S **Lejna** pola Budyšez. Po dołhim wobsežnym prózowanju je sebi „Podpjerańske towarstwo za Lejn a wokolinu" khorhoj pschipołožiło. Sandźenu njedźelu powjesesche towarstwo nětk swoju nowu khorhoj a swjeżesche pschitutej składnosći sobom swój 30-letny sakužowański swjedźeń. Hižom sobotu wjecźor sesdźachu fo swjedźeńšzi hosće na swjedźeńskej łuzy w Malych Dešjezach. Pschi komesu, kiž jo w Kellerez piwowym stanje wotmě, poda pschedsyda towarstwa, knjes Barnert, wobschěrnu rozprawu wo 30-letnych stawiznach towarstwa a wusnamjeni jubilarow. Sdźwjedźeńska njedźela sapocza fo z hudźbnym budźenjom. Psched wjejerskim pomnikom w Hajnźach połoži wjenc dele sa sobustawa Hilu z Hajnźa, kiž je we wójnje padnył. Dopołdnja pschikhowatachu bratrowske towarstwa. Popołdnju ½2 hodź. podachu fo zo nowu khorhoj, po cźerjenych hoścźi, po swjedźeńske knježnu a po wjejne a jinschone towarstwa. Sdźwjedźen a pobjwjeżenje wotmě fo na swjedźeńskej łuzy. Pobjwjeżeńsku rěcź mějesche knjes

Kuzlarska woda.

Powedančko z Bavaria.

9] (Pokračowanje.)

Se swojimaj žylnymaj rukomaj njeješeše wón Malgorjatu nad wodu, k wutrobnu pschituleńu, kruże jeho schiju wobjimaju. Jeje běłe wodźežko znahowasche fo kaž mlhowa pruha z jeje hłowy. Měšarzkowe zwědło błyschczejeshe fo w drohotnych kamjenjach jeje nazlatniźy, kiž je z najkrazńischej wodobu walaschskich semjankow; zasnje hpoleshe fo też stota pycha zygancźeje jaki, kiž pjerchotaschej z ramjenjow bruneha towarscha.

Tu bě jaku by fo warjaza woda nadobo zhładkowała, jako by spěschne zolmy we swojim běhu zadserżała, so by krazneju tohole wobrasa wotrazowała.

Tajki drje je też napohlad tamny mózny hórsti duch Domoklета měł, hdyž psched wjele słow lětami, z horjej luboszu saborjeny, lubomilu wódnizu Cžernu do swojeho podjesińskeho kralesiwa wotwjedże.

Józef stojeshe woźrjedża stoteje rěki. Wón tlóczeshe swoju ztódku cźeju zadoseźiwischa k wutrobje a thjeleshe cźemnokudźerjawu hłowu do wody.

„Tam deleka płowa wobrasa wódniny we zomnjeizy."

Malgarsota pohladny dele do swojeho zamžneho, wot měhazża wobhwězdleneho wobliczja.

„Kruskarnicze Cžerna", změjwasche fo wona, jeje ruzy napischeczo wupischestrewaju, „zohnuj swjatk twojeju dźešcźu, pósjeł zbožo na naju puć!"

Tu fo jej sda, jako byschtej fo dwě ruzy z wodu wuzumłoj, so byschtej jeje ruzy pschimnyłej.

Józef fo wjsałasjy sazmja.

„Wěda tebi, je-li by dźiwka mi moju lubu wutorhnyła, wódniza!" A wón hłowu z khrobłym wjesełom znak cźinjeny. S blukim a hrozazym hrimotom sarza to po stronje je skalnateje rósdrěńcźy, do kotrejež fo woda walesche z wotmachom. Woda tschepotasche a fo sazonki; kaž pscheblyschczatý had pschipluwa to k nimaj, pschego blize ... njekrazńje blize ... Józef pak pschekrakowasche z kamjenja na kamjeń k napischecźiwnemu brjóhu.

Tam deleka leżeshe zyganska wjeś, tam dyrbjeschtaj Waidźina a Knjes jeju pożuhowacź, jeju ruzy hromadu słožicź. A potom chzyschtaj jako muż a zona psches Kramina na Rakuskeje cźekwacź, runy puć do Wiena; wschako bě Wienści molet na zamknym wjeczoru we kofejowni tutomu zyganej stote hrodły złubił, hdyž by wón swoje ssowje we wulkim zwěcże pytacź chzył.

Sseźiny liscźowelo lěga sawrěchu je nad cźekzynami, spadasze loušche licźo schumjeseche pod jeju krocźelemi, a wuschiwane sawodźerzko Malgorsacźine wiżnasche motke dele pod cźeju rjohu, kotruż haloły a halozli na nju dele płakachu. Dałoko nad horami Mehadije zabschtknychu prěnje purpurowe pruhi młodeho dnja, a za lekami Cžernineje doliny dowołkinoza wyschaza pżeżeń stoteje rěki na rosžahnowanje. Cźische a pschego bóle podubschcno to klinczeshe, dóniż fo słónczenje jako schepot we wětschu njepominy. — Kuslarska woda, bożenje cźi na wječnje

*

Lampy žehla fo kaž cźerwjene kule na sczenje a wiżaju na cźumpazem rjeczaju z wjercha dele. Tuhny, barzo powětr salěha fo w nistim, ale jara schćerkim a wobschěrnem tunelu wětšeho dźiwadła we Wiensje.

Jedyn pschi druhim fo cźěkżo, hedźa ludźo sa blidami. Samuczena, pschejara namějschana a zdumjaza njeznjeżga, że wschědy worschtowi towarschnoscże hromadu sutjeta — wumělcy z njesbytnymi njehlinni skobukami, staroźpravni rjemjeźnizy a studowaza młodosć, mjes nimi cźestne měschczanki a połžiwdne žonske — wschitzy wuzy do kule sklóczeni, jenak wjeżeli a dobromylni, jenak wótsje harowazy w schcźekotanju a smějenju.

Na iewischczu hudźi wuherśa, zyganska kapala — bruni, wuskoczni towarischcźo z wuzmachnjenymi wobliczemi w dźiwnej, fantastiłej rjanej narodnej drasze.

Na poboczných skhodach, rěcźnischcźa z pschestrjenzenych pokładženych, jedźi mloda žónska we walaschskim kroju. schwižna, cźemnoju wocźow, napadne sjewjenje. Wona je zlowm znak sklilila a sladuje kaž wo krok z muzej zwětkowologatemu horje, kiž z njej fo rosmołwjeje pschi pódła steji.

„Wby hnajesze Mehadiju a Herkulezowe kupjele?" wo zwědwa fo wona njedowěrliwje. „Schto wjedże waš wełał wot tuteho pišaneho zwěta?"

Wón hlada jej hłuboko do wocźow.

„Kuskarska woda běži tam mjes skalami, rěka Cžerna tu zhm pytat. Wo žnje widźach wobras cźemnokudźerjeze wobsirja, kotraž je znéhdźehmi rukami se zolmjenych stoteje rěki stupa, kotraž zwoje schwižne stawy w rebedži a lilijach nurja, kotraž łodźika w cźolnje z tymaj zanimymaj potajumnaj wócźkomaj pschihwabja, kaj wy mje, Malgorsata, nje, kiž podarmo po zlem Banacje wokolo cźaho, so by prěnjemu wobrasu tamneho žna we wopraudźitelej namakał!"

„Wby chzesze Cžernu mołowacź?" Wona fo sastrožeje bledej ligy fo schoritej; kaž warnowanje schepatatej jeje hubje: „Wostajeje fo tuhe! Njewěrcże trajal, so tola wódniza hywa z njesbożom za tych, kotrjż je pytaju Cžernawoda je je stotom a krwju snéschena!"

„Pschepodźe, Malgorsata!" fo wón změje, hłuboke fo k njej nahbileje. „Tamna kuskarnicza je hižo zjewju nohu do prudkow zawlekła — hyrnjej hych też wroćicź chzył, ja hych tola wotwudne nieże njerozsorhał, tohodla hych radscze k njej fo do płódkeje łahuby walił .... Tu dyrbi sdźeże rjenje hyeź, fo w jeju rukomaj wukrwawicź, pschi mjez wu herśiez Lorelei!"

Wona mózneje fo hłowu satschaźi.

(Pokračowanje sczěhnje.)

jarar. Zuj ſ Hajnitz. Po poſwjećenju wotmł ſo krótki ſwjedźenſki cłoh. S pyſchnym balom ſkónči ſo ſwjedźeńſki cłoh. Wſe wjeſele wſchitkim wobdźělnikam hiſchcze dołho w pomjatku woſtanje.

S **Drjeżſina.** Sławny ynčł ſ Bźłych Nołźiż do Nowych Demjan je dla nałuſpowanja w Drjeżźinjanſkich honach wot 25. hacź do 31. meje t. l. ſwarjeny. Jſdeny wobſtad pokaſuje ſo na Demjany a Kocźizu.

S **Kotez.** Każ ſe ſpuſchczomneje ſtrony ſhonimy, je ev. luth. krajne konſiſtorſtwo w Drjeżźanach ſa prěnjeho farara Kotowſkeje a Wóſpotſkeje wokrjeſa, kotrejž mać ſo ſjednoczić, nětczjſch. Kotezjanſkeho duchowneho, k. ſup. rad. na wuſłt., farara Bohumika Kaniga, kiž wot 1916 hacź 1921 na humaniſtiſkim gymnaſiju we Budyſchinje jako nabožinowy wučer ſkutkowaſche, pomjenowałe.

Z **Kulowa.** „K nam moja prišla młodna". Haj nałoženo je! Z nowymi mocami ſtawa Boża ſtwórba z nowa ſwój **ćežko ſpanja.** Wſadźom, hdźež wórko hlada horjeſtače — horjeſtače k nowemu žiwjenju. Tak a podobne myſlički mějach zaſtónu njedźelu na „ſwětłem ſwjedźenju" Kulowſkeho Sokoła. Też tu je nałoženo! Nałěco na narodnem polu. Po dołhej zymje přińdże też za Kulowſkich Serbow horjeſtače! — Serbſtwo ſtojeſe tu na wyſokim ſkhodźeńku — tak dołho, każ mójachu duchowne wjedniſtwo. Potom přińdże zyma! Sami na ſo pokazani ſtojachu tu Serbja — žadyn wjednik! A ſerbſka myſl, ſerbſke towaſtwowe žiwjenje dźeſe ſpać — zymſki ſpar! Tola nałěco přewinje też najwjetſu, najkrućiſu zymu. A **nałěco na narodnym polu** w Kulowje přinjeſe nam naſu młodźinu. Ta załoži ſokolſku jednotu, z tym pak přińdże nowe žiwjenje do tudyſich Serbow. Witańe derbiny, ze je runje młodźina ſerbſku nyſl na ſo wzała. Sto pomha nam ideje plahować, za nje wojować, dokelž je młoda generacija žaneho zajima za **to ninja, docyła ſo wo to njeſtara?** Naſ přichod je wot naſeje młodźiny wotwiſny. Stóž ma młodźinu, tón ma přichod! W krótkim čaſu je ſo jednota, kyrnjež měła wjele njepřećelow, derje wuwiła; tutón dopokaz da nam zaſnadźenu njedźelu. Rjana ćrjóła ludźi běše ſo w žurli „Braunerec hoſćenca" zeſła, kiž předyda knjez Jurij Hernaſt z žortwnymi ſłowami powita. Wječor mějeſe docyła jedyn žortny kharakter. Po malym, wjeſołym wuſtupje „Jank a Lenka", derje přewjedźenym, ſćěhowachu zwučowanja na bradłach. Běchu to ćežke wěcy, jara eksaktnje wuwjedźene. Pokazachu nam, kak wyſoke ſtejniſćo je tu jednota za krótki čas doſpěł. Skoda je, zo ſo zwučowanja na prěčnich dła techniſkich zadźěwkow na jewiſću wuwjeſć njechodźachu. Wulki přiklesk mějeſe k. Jurij Hernaſt z žortwnymi ſpěwomaj „Ach kak su te časy ſłe!" a „Smolana ławka", każ też kk. Zomak a Šołta z duettom „Na łucy". Potom hrajachu kk. J. Möller, Hernaſt, Zomak a jedyn „woſoł" jara derje a ſpěſnje wjeſoły kusk „Kukećanſki łazońk", kotryž pola přiſpotuchařſtwa wulke ſmjeće wubudźi. Na kónću předſtajachu ſo nam ſkupiny. Tu też dźěćacy wotrjad ſobu ſkutkowaſe. Běchu to krasne wobrazy, kotrež ſo nam poſkićachu. Zawěſće króna cyłeho wječora! Šumjacy přiklesk mytowaſe jich ſławne, ale też ſtrašne dźěło. Po wjeſołych rejach dźěſe kóždy ſpokojeny domoj! Woprawdźe Kulowſka ſokolſka jednota je nam krasne hodźiny wobradźiła. Za to chcemy ſo dźakować, wosebje pak wſitkim mjenowanym a njemjenowanym ſobuſkutkowarjam, każ też wſitkim druhim, kotříž ſu pomhali wječor pórjeſić. Dyrbimy jich a jich dźěło čim bóle ſebi ważić, dokelž ſu jednory lud a nimaja nikoho, kiž by jich podpjeral. Kak wjele wjacy bychu potom hakle ſkutkowali!

Z **Kulowa.** Kaž z Kulowa piſaju, chcedźa tamniſi měšćanſcy zaſtupjerjo dawk na „Bubi"-hłowy

Dla ſwjedźenja Božeho ſpitka wundże přichodne čiſło „Serbskich Nowin" pjatk připołdnju.

zawjeſć, zo bychu z nim njedoſtatk w měšćanſkim hoſpodarſkim planje wurunnali. Woni mjenujcy měnja, zo móża te žónſke, kiž móża ſebi drohe wothladanje włoſow dowolić, też hiſće dawk na to zapłaćić.

S **Jympła.** Hońtwa Jymplanſkeho a Turjanſkeho ſhromadneho hońtwinſkeho wokrjeſa budźe pjatk 3. junija, pop. w 2 hodź. w Turjanſkim hoſćenju na 6 łět pſchenajata. Pſchenajeńſke wumjenjenja wuteja wot 16. hacź do 31. meje pola hońtwinſkeho přiſłuſchejerja Schaty we Jympłu.

S **Hojerſka.** Saſtdźenu ſobotu ſwjeczejſche tudomny ſchewſki miſchtr Jan Tupak ſe ſwojej mandźelſkej ſłotu kwaſ. Dokelž mandźelſka khorowatoſeje dła dom wopuſchćiła njemóże, knjez duchowny Błaž ſ Mukranczja jubilarow domach poſožnowa. Wukrancźanſki lutherſki poſawniſki chór, ke kotremuž jubilar jako paſtyrej Hobuſław pſchiſłuſchi, pſchednjeje ſłotnyj mandźelſkimaj nźkotre thérłuſche a duchowne ſpěwy.

S **Barſchcja.** Tu je ſebi 17-łětny dźěłaczer žiwjenje wſał. Najprjedy bźeſe ſyntał, ſebi hibił pſcherźenjnez, to pak ſo jemu njeje poradźiło. Na to je ſo wobeſćnył.

S **Wjeſli** pola Mužakowa. Tudomna wohnjowa wobora ſwjeczejſche ſaſtdźenu njedźelu ſwój 25łětny ſałoſeńſki ſwjedźeń. Na nim wobdźěli ſo 14 ſtužednych woborow. Tudomni towaſtſchojo wotmełu ſobotu wjeczor cźah ſe ſmólnizami, njedźelu rano wobyhlerjow ſ hudźu budźachu. Pſchipokonju wokoło 1 hodźin ſejtupa ſo ſwjedźeńſki cźah pſched Hajnez hoſćenzom a cźehnjeſche pſches ſwjedźeńſzy wupyſchenu wjeſ na ſwjedźeńſke namełto, na kotrymž po jubileńſtej ſwjatoćanoſći hacź do pózdneho wjeczora wjeſełe žiwjenje knjeſćeſche.

Cyrkwinske powěſće.

S **Cźerneho.**

Boże ſtwórjenje dop. w 9 hodź. němſka a w 10 hodź. ſerbſka Boża ſłużba.

S **Budeſtez.**

W Budeſtezach ſmjeje na ſwjedźenju Božeho ſtwórjenja farar Bójz rano we 8 hodź. němſke a dop. ½10 hodź. ſerbſke předowanje. Pſched zyrkw. durjemi ſo ſćerka ſa naſchu zyrkej ſbéra. Dop. w 11 hodź. poſwjećenje zyrkw. wjednſtwa.

S **Hucźiny.**

Boże ſtwórjenje rano we 8 hodź. ſerbſka a dop. ½10 hodź. němſka Boża ſłużba.

S **Kotez.**

Boże ſtwórjenje rano w 7 hodź. němſka ſpowědź (woſtadny farar), we 8 hodź. němſke (miſijońſke) předowanje, (bratrowſki miſijonar Krjeczmar ſ Naramſcheje Afriki).

S **Luboje.**

Boże ſtwórjenje rano we 8 hodź. ſerbſka a dop. ½10 hodź. němſka Boża ſłużba.

S **Maleſchez.**

Boże ſtwórjenje rano we 8 hodź. ſerbſke a dop. ½10 hodź. němſke kemſchenje.

Semrěli: Marja Hiłka, Guſtawa Pawoła Lehnenna, žiwnoſćerja w Delnjej Hórzy mandźelſka, 39 ł. 1 mt. a 13 dnjow ſtara.

S **Rałez.**

Boże ſtwórjenje rano we 8 hodź. ſerbſka ſpowědź, dop. w 9 hodź. ſerbſke a ½11 hodź. němſke kemſchenje.

S **Wóſtporka.**

Boże ſtwórjenje rano ½9 hodź. ſpowědź, dop. w 9 hodź. předowanje (ſarar Kaniz ſ Kotez); dop. ½11 hodź. miſijońſke kemſchenje ſa dźěći (miſijonar Krjeczmar ſ Naramſcheje Afriki).

Z Łužicy.

* S **Hornjeho Kunowa.** Saſtdźeny pjatk dyrbjachu 3. rjadowanju tudomneje ludoweje ſchule ſamknyć, dokelž wokejzy (Masern) mjes dźěćimi žiwnje ſahabźeja. Wot 29 dźěći 17 khorjeſe dła do ſchule pſchińć njemóża.

* S **Wjaſońzu.** Tu ſebi ſobotu 22-łětna holza pſchi plokanju ſchitu jehłu, na kotruž bźeſe zwjernowa nici nawobleſena, tak hłuboko do ruki ſakli, ſo Lźarjej njebě móżno, ju wucźahnyć. Holzu dyrbjachu tohodła do Bunyſchtſkeje měſchćanſkeje khorownje hiſćcze na ſamſnym dnju dowjeſć.

* Se **Sforjelza.** Ssobotu wjeczor wokoło dźeſaćich je ſo 22-łětna ſchwalcza Johanna Koltermannez, kotraž na Jawornitſkej dróży bydleſche, ſa durjowy ſamk wobwěſćła. Pſchićźina hantomorádſtwa njeje znata.

* Se **Sforjelza.** Wječera pondźelu rano w pſchitomnoſći ſaſtupjerjow měſchćanſtich a wokrjeſnych wyſchnoſćow wobkhod na Łtaríſkej cźarje ſ Wrótſławja na Sforjelz do Barlina woteſwrichu. Jako prěnje Łtadło naſtupi wječera rano 7,80 hodź. Łłt wobkhadne Łtadło „D 582". Łźanje mjes Sforjelzom, Drjeżźanami a Lipſkom je ſo jeż wječera dopołdnja ſapoczało.

Ze Sakskeje a dalších krajow.

* S **Radeberga.** (Njeběchu nikoho wjazy njehrjebaju.) Wot 1. junija 1927 w Radebergu njedźelu nikoho wjazy njehrjebaju, dokelž ſebi dźěłaczerjo na pohrjebniſchćeju njedźeli měr a wotpočźink žadaju.

* S **Kamjenzu.** (Wulki wohenj w fabrice.) Ssobotu popołdnju wudyri we hłownym twarjenju Preſtobźelańje w łakowańni wulki wohenj. Wohnjowej woborje hrozyńka hyſtny kur haſchenje jara poczeſć. Hakle po dźeſaćich cźaſu a po napinawym prózowanju woborniży nad wohnjom dobychu. Naſtate ſchkoda je jara wulka. S kaſtoje pſchićźiny je wohenj naſtał, njeje znate.

Najnowiše z cyłeho ſwěta.

— **Schkrowa powěſej wo wjedrje ſa jutſnjſchi ſchwórk:** Po zyłej Němſkej njewobłajne a też deſchćezowate, ſejźełka cźołniſcho.

Awſtriſti ratarſti ſwjaſt je jenoż ſ wumjenjenjom do knjeżeſtwa ſaſtupił, ſo budźe nowe knjeżeſtwo ſa pſchiſamknjenje Awſtriſkeje k Němſkej dźěłaćej. Najprjedy ma ſo złowny ſwjaſt ſ Němſkej wobſamknyć. Dale dyrbi ſo złowny tarif k łépſchemu ratarjow pſchemjeńcej, zło na wuwos drjewa ſpadnyć a ſo ratarſtwu tunje poſčzonki ſaradźićj.

*

W Němcźiſzkach w połodnińſchich Cźechach pjecź hólzow kotiſ Mót paſeju, ruczinu granatu namałachu. Sſej ſ njej hrajakajo, wona rosbuchny, pſchi cźimž ſo pjecź hólzow mori. Jich cźeła ſu ſo rostorhałe a ſtawy ſo rosmjetałe.

*

W Pětrohrodźe ſu ſemjeſeńjowe apparaty (ſeismography) ſći hodźiny dołho na ſemjeſeńjenje pokaſałe, kotrehož jrzejdźiſchcźo njehdźe w Tibetu abo w Mongoliſtej leži. Apparaty ſo ſ tajſej mozu tſchaſechu, ſo ſo ſ tym wobſchkodźichu.

*

Na adriatiſkim morju pondźelu mózny wichor ſakhadźeſche. Na morju je ſo wjele rybaſkich łódźow powróciło. Licźba tepjenych rybałow njeje ſtſchęſe znata. W Ancone je ſo łódź, ſ kotrejž chyſche ſo kral ho Trieſta dowjeſć, ſ brjoha wottorhła. Kral je tohodła po żeleſnizy dale puczował.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku Marko Smolet w Budyſchinje. — Za lokalny a pſeń. a feuilleton: A. Dučmaš w Budyſchinje. — Za hoſpodarſki dźeł: Arnošt Bart w Brěwnowy. — Za nawěſtki O. Janak w Budyſchinje.

Alphons Schauseil
w Budyšinje

Woschity dom za serbske nowosće!

Hobrski wubjerk najnowšich mustrow

za kabaty, šórcuhi a rubišća

Wołmjane muſeliny w krasnych mustrach!

Njedoſćěžny wubjerk firmowanskich šórcuhow

wołmjanych a židźanych,

cankow, francow a židźanych bantow

Běłe šórcuhi za njewěſty we wšelakich kajkoſćach

Njedoſćěžny wubjerk žonjacych drastow

mantle ✱ koſtumy ✱ wobleki ✱ bluzy

wewšěch tkaninowych družinach a po wšěch płaćiznach!

K časej přimérjena lětna ſpódnja drasta!



DEINE UNTERKLEIDUNG SEI ZEITGEMÄSS! ZUM SOMMER TRAGE SOMMERUNTERKLEIDUNG!

Za žony:

košle z kholowami	6,50, 3,75, 2,60, 1,15
ſpódnje kholowy	2,50, 1,45, —,95
ſpódnje košlički	1,75, 1,25, —,85
tkane košle	2,75, 1,95, 1,10
ſpódnje talje	3,75, 2,75, 1,60
kholowy z gumij. paſkom	2,85, 1,60, —,95

reformſke kholowy a druhe — ſpódnje ſuknje

Prěnjorjadne znamki: Osiris, Cosy, Krystall, Forma

Za mužow:

košla, prawy mako	7,50, 4,75
ſpódnja jaka, makobarb.	2,25
— ſačkojte	1,95, 1,55, 1,10
ſpódnje kholowy prawy mako	7,25, 4,25
ſačkojte	2,95
košla z kholowami	11,25, 9,25, 7,75

Za dźěći:

košle z kholowčkami	5,50, 3,25, 1,80
ſpódnje jaki	1,80, —,95, —,70
kholowčki	2,50, 1,20, —,75

Krasny wubjerk frikotowych zwjerſnych zaſadnych košlow 8,75, 6,50, 5,50, 3,50, 2,40

WILHELM **RUDOLPH**

vorm. Heinr. Müller. Kaiserstr. 8

Najſtaršl dom nohajcow, wołmj. a trik. tworow

Barby,

ſerſćowcy, laki, pokósć (Firniß), ſablony a wšelaku druhu moleřſku potřěbu

we wulkim a małowikowanju najtuńšo pola

Wintera, bratrow Miersch naſl. **w Budyšinje**

na Žitnych wikach 30. Telefon 2015

Dźěćace wozyčki

we wšěch barbach jenoż dobre kajkoſće a jara tunje

Paul Böger

w Budyšinje

na Šulskej hasy 2.

Trjebane a nowe

meble



kaž też **wuhotowanje jſtwow** poruča tunjo

Ernſt Stelzig, na Hrodowskej hasy 4 Podźělnja płaćiž dowolna

Wulke swjatkowne předawanje!

Wy namakaće pola mje to prawe

žonjacych mantlow * žonjacych kostumow
žonjacych woblekow, bluzow a woblekowych suknjow

po kóždej płaćiznje a w kóždej wulkosći

w hobrskim wubjerku

Jan Jurij Pahn w Budyšinje

na Hłownem torhošću, rózk Žitneje hasy

Mój wobkhod je přichodnu njedźelu 29. meje dopołdnja wot 1/2 11—12 hodź. a popołdnju wot 2—6 hodź. wotewrjeny

---

Kołojězdne tow. „Blysk" w Haslowje

wuhotuje njeczełu. 29. V. 1927, swój

lěčny swjedźeń

ze wjelakim zawjesełenjom a rejemi.
K tomu přeprošuje wšě kołojězdne towarstwa a też wšěch lubych Serbow

---

K swjatkownemu pječenju!

Najlěpšu pšeničnu muku	punt po	26 pj.
najlěpšu muku (Edelmehl)	„ „	28 pj.
nail. pšeničnu muku (Kaiserauszug)		30 pj.
sultaniny	1,20, 1,—,	90 pj.
korwny	„ „	70 pj.
najlěpše mandle	„ „	60 pj.
margarina	punt jenož	**52** pj.
cokor	„ „	**37** pj.
kokosowy tuk	„ „	**55** pj.

Dale poskićamy naš staćnje čerstwy paleny

kojkosny kofej

kotryž nětko we 800 městach Němskeje rady pija

1/4 punta 70, 80, 90, 100, 110, 120 pj.

Hamburgski kofejowy skład

Thams & Garfs w Budyšinje

na Hłownem torhošću.



Jurij Hänsel w Budyšinje

na Sukelnskej hasy 34 :: Telefon čo. 2736

Hłowna předawarnja Rudolfa Sacka z Lipska
— w Budyšinskim hamtskim hejtmanstwje —

Skład ratarsk. mašinow a gratu wšěch družin



Dźećace wozyčki

1927ske modelle

w nowych krasnych barbach a formach.

Wo wobhladanje swojeho hobrskeh. składa prosy bjez nućenja ke kupowanju

Kurt Martin

Richter

w Budyšinje

na Kěžorskej drózy

Pisane łožowe nawoblečenja a łožowe płachty, wujerki, najl. twory, wulki wubjerk, jara tunjo

K. Erler w Budyšinje na Žitnych wikach 11 znapřeča hosć. „Stern" Ječu serbski!

Transmisije

kóždeje družiny

wollje, hencin atd.

podawa ze składa

Carl Gast

w Budyšinje

na Drjewowych wikach čo. 27.

Wšě šulske knihi

dostanjeće

w Serbskej kniharni w Budyšinje

Na wotpłaćowanje

Za małe naplaćowanje a přijomne wotpłaćowanje

muzace wobleki
žonjace wobleki
mantle, wobuće
meble

wšěch družin.

Carl Horn nasl.

w Bud. na Jerjowej hasy 2

cyle při Hłownem torhošću.

Služimy ludej!

Tworykupowace towarstwo WEVB **w Budyšinje z. dr. z w. ruk.**

Našim česćenym sobustawam poskićamy, hačrunješ su płaćizny za bałmjane twory powyšene, cyle wosebje:

wumělske židy, wolmjane a bałmjane museliny w jara rjanych mustrach

domjace žonjace wobleki

z wumělskeje židy a ceféra wjele niže płaćiznow.

Žonjace košle . . . . wot **1.75** sem **žonjace košle z kholow.** wot **4.25** sem
žonjace kholowy . . . wot **1.75** sem **prynceske suknje** . . wot **3.45** sem
žonjace nócne košle wot **3.85** sem
syra kopřiwina metr wot **-.40** sem **košlowe sukno** metr wot **-.60** sem
linon 6/4 metr . . . . . wot **-.72** sem
„ 9/4 metr . . . . . wot **1.30** sem
běłosmuhate poćehnjenja 6/4 metr . **1.20**
„ „ 9/4 metr . **2.—**
damast 6/4 metr **1.30**
„ 9/4 metr **1.95**
dowlas 145 šěroke metr **1.95**
mako-košle a kholowy, sačkate a zasadne košle po wšelakich płaćiznach.
Barbojte a čorne mako nohajcy . wot **-.95** sem
„ „ **florowe** „ „ **1.85** „
„ „ **nohajcy** z wumět. židy „ **2.40** „
„ „ „ z płok. židy **3.10, 3.50, 3.90**
barbojte mužace zoki . . . . wot **-.65** sem
sportske košle, ceférowe a flanelowe, najnowše mustry.
Džěćanske kholowy a lacy, lětne kabaty, kabaty k pućowanju.

Jako nowc: Flösserske kabaty.

Crije, nizke crije, zandale, sokolske crije, toile

w znatej kajkosći.

Naš wosebity wobkhod na Serbskej hasy čo. 7 je njedźelu 29. meje w zakonskim času wotewrjeny.

Sobustawy kupujće, štožkuliž trjebaće, we Wašim wobkhodźe!

Wosebje tunje poskićenje jězdnych kołow prěnjeje rjadownje

po poniženych płaćiznach najlěpše

znamki kaž **Opel, Phänomen, Schladitz, Pfeil.** Wuwjeduju tež wěc wuporjedźenja na jězdnych kołach a šijacych mašinach.

Syn zastupjeř N. S. U. motorskich kołow.

Martin Gabriel w Běłej Wodze

Dom jězdnych kołow a šijacych mašinow.

Poskićam

nowe prěnjorjadne znamkowe jězdne koła „Mars" ◆ „Phänomen" po najtuńšich płaćiznach, kaž też dobre „Phoenix" a hišće druhe wot 70 hr. sem z rukowanjom. — Štóž chce na kołojězdženju wjesele měć, njech koło tutych znamkow woli.

Dale poručam:

šijace mašiny, centrifugi

gramofonowe platy, gamaše, kaž wšitke druhe do našeho powołanja słušace wěcy.

Paul Frömmelt we Worklecach

wikowarnja z jězdnymi kołami.

Nawěšiki přinjesu wužitk!

Bodega Espanola

Přijomne přebywanje za swójby při hudźbnej zabawje. Zelkaniško za starych a młodych. Tunje a dobre nakupowańske žórło južnych a lěkowańskich winow za domjacnosć kaž za zasopředawanjow.

W Budyšinje, na Miasowym torhošću čo. 7

Najlěpšu symjentnu

hejdušku

poskića po najtuńšich płaćiznach

Jan Kober

hejdušny młyn w Kulowje

Telefon čo. 23.

Vogtlandske gardiny,

vitraže, kromki, canki, łožowe přikrywy, gumijowe podpołožki

J. Erler w Budyšinje

na Zwonkowej Lawskej hasy čo. 16

Rjany, młody

kundroz k plahowanju

z dobreho splahu, 1 1/2 lět stary je na předań

w Lubhoszu číslo 3.

Kryty wóz

nowočasny, lohki Potšićanski wóz derjezdźerjaty ma na předań

M. Delan w Baćonju

Składnosina kup!

Muž. jězdne koło, kaž nowe, 60 hr.
žonj. „ „ „ „ 60 hr.
wobej kole z rukow. wopisanom

Max Seifert w Budyšinje

na Kamjenitej hasy čo. 29

---

3 PS motorske kolo

hnyd. k jěde., matunjo na předań

Max Seifert w Budyšinje

na Kamjenitej hasy čo. 29

Służobna holca

so na šiwnosć blizko Budyšina pyta. Zhoni we wudawarni „Serbskich Nowin".

Přiloha k čisłu 121 **SERBSKE NOWINY** Srjedu, 25. meje 1927

Stawizniski rozhlad „Jednoty", towarstwa katolskich Serbow w Budyšinje wot lěta 1902—1927.

W lěće 1902 skutkowaše tu w Budyšinje młody knjez — zahorjeny Serb, wšón napjelnjeny z horcej luboscu za serbski lud a kraj. Běše to wšitkim derje znaty katechet Jurij Winger. Jeho ródna wjes běchu slawne Khrósćicy, hdźež tež swoje młode lěta přeżiwi. Pozdźišo dyrbješe do euzby, zo by so tu na swoje zastojnstwo přihotował. Tu nětko pytny, što rěka, dźěleny być wot staršiskeho doma, wot ródneje wjeski a přebywać mjez cuzymi. A hdyž so pozdźišo tu w Budyšinje zasydli, to nadeńdże tu mnohich, kotrymž so runje tak dźěše kaž jemu. Tež woni běchu ze swojeje serbskeje domizny wotćahnyli a so tu zasydlili w měsće ze swojimi wuzkimi haskami a wysokimi, ćemnymi khěžemi. Tutym jeho serbskim bratram a sotram słušeše Wingerowa cyła luboscu. Woni jomu žel činjachu. Njemějachu dźěn tu ničo wjacy wot swojeje maćerščiny a serbskeje domizny, khiba jónu za tydźeń serbske kemše. Hewak pak hižo ničo. Ležma, zo so wot nazdala znajachu. Tutych chcyše Winger zjednoćić a hromadu zwjesć, z nimi chcyše so serbski rozmołwjeć, jim serbske přednoški poskićeć, z nimi stare, krasne serbske spěwy spěwać a z nimi so po serbskim wašnju zawjeseleć. Njespróčenje wón wot jeneje swójby do druheje khodźeše a jich přeprošowaše na skhadźowanku do Katolskeje towaršownje na Garbarskej hasy. A hlej, jeho próćowanje njeběše podarmo. Jara nahladna ličba bě so tu zešła a kóždy króć, hdyž hromadze přińdźechu, so tuta ličba powjetši. Tak móžeše Winger nětko swój wotpohlad, serbske towarstwo załožić, dokónčić. Wulku pomoc namaka w tehdyšim kaplanu při serbskej cyrkwi a nětčišim fararju Nowaku w Radworju.

Runje w tomle času před 25 lětami, w luboznym měsacu meji, hdyž wonka w stwórbje wšo rosće, so zeleni a kćěwa, běchu kŕćizna. „Jednota" su towarstwu narjekli a to z polnym prawom. Nie jako kipre stworjeńćko wona swět přińdże, ně, ze syl nej mocu so wona hnydom pokaza, tak zo běše w prěnjeho dnja jeje žiwjenja wěste, zo budże w stro wosći dale rosć a kćěć, Bohu k česći a Serbam k spomoženju.

Nadawk, kotryž bě sebi Jednota stajiła, běše:

„Sobustawy w žiwym zwjazku z katolskej cyrkwju a swojej wosadu zdźerżeć, stare a nowe kěrlušowe hlosy wučić, pódla pak też swětny serbski spěw hajić a k wotměnjenju přihódnu zabawu poskićeć."

Prěni předsyda towarstwa bu, kaž so samo rozumi, Winger, městopředsyda kaplan Nowak a hudźbnik cyrkw. wučeŕ Rjeńka. Za protektora wuprosychu sebi tehdyšeho šolastika Jakuba Skalu.

Porjadnje so nětko zhromadźizny wotmołwachu, a to kóždu druhu njedźelu měsaca w Kat. towaršni. Tež spěwanske hodźiny so postajichu a to wutoru za běše wšo kaž jónu domach. Bjez dźiwa, zo w tajkich hony a hali y a pjatk za mužow a hólcow. Zhromadźizny ležu jara bohaće wopytane, kóždy króć wokolo sta n hišće wjacy sobustawow a hosći, dopokaz za to, kak so wšitkim tu w Jednoće spodobaše. Běše dźěn Jednota wulka serbska swójba a jeje staroséiwy nan Jurij Winger, kotryž rozumješe wojim sobustawam hodźiny w jich towarstwje wjesole a pozběhowace činić. Tu běchu tola tak prawje mjez sobu, tu so serbski rozmołwjachu, tu słyšachu rjane serbske přednoški a tu zaklinčachu rjane, serbske pěsničky, wobstejnosćach Jednota rosćeše a ličba sobustawow stajuje přiběraše. A hdyž prěnju hłownu zhromadźiznu, 4. januara 1903, wotměchu, da móžeše załožer a wšitcy druzy z nim ze spokojenjom wróćo hladać a so wjeselić nad wuspěchom, kajkiž bě jim prěnje lěto přinjesło. Na tutej zhromadźiznje so tež skónčnje dospołne předsydstwo wutwori a to:

I. předsyda: katechet Winger.
II. předsyda: kaplan Nowak
pokładnik: wučeŕ Wjerab,
zapisowaŕ: registrator Holka.
hudźbnik: cyrkw. wučeŕ Rjećka.

Tež wubjerk so wuzwoli. Do njeho zastupi mjez dwěmaj druhimaj naš dźensniši jubilar a pilny wopytowaŕ wšěch zhromadźiznow, kujez Mikławš Rjelka. Bórzy sebi też Jednoćenje prěni zabawny wječor wubotowachu a to 2. februara 1903. Předsyda bě so za rjane dźiwadło (Prěni wobjed) postaraŕ a hudźbnik wustupi ze swojimi spěwarjemi a spěwarkami. Zhromadnje běšataj kk. Wjerab a Rjećka „Dołhu kolbasu" wudźěłaloj. Wopyt tutoho prěnjeho zawjeselenja běše nimo měry bohaty — 350 wosobow. Pilnje nětko Jednota dale dźěłaše na zakładze jeje nadawka. Měrne, wjesołe žiwjenje w njej knježeše. Nadobo pak so struchła powěsć rozšeri. Wjeleluboway a zasłužny předsyda dyrbješe swój lubowany Budyšin a Jednotu wopuścić a so do Lubija jako faraŕ do zastojnstwa podać. Tak rady hač jomu tuto powyšenje přejachu, tak hórka běše zrudoba, zo dyrbješe nas tak nadobo wopuścić. Na jeho městno nětko stupi tehdyši katechet Jurij Hejduška, kotryž nětko Jednotu swěrnje a pilnje nawjedowaše. Tola dyrbješe hižo w juniju 1904 Budyšin zaso wopuścić. Nazymu lěto prjedy tež zasłužnemu, horliwy sobuzałožeŕ a II. předsyda towarstwa z Budyšina wotkhadźeše a bu z fararjom w Radworju. Joho naslědnik bu kaplan Andricki, kotryž pak tež bohužel jenož krótki čas w Budyšinje zwosta. Tak so sta, zo nazymu lěta 1904 Jednota cyle wosyroćena stoješe, bě bjez I. a II. předsydy. We wurjadnej hłownej zhromadźiznje, kotraž so tohodla 20. novembra zwoła, so nětko knjez faraŕ Mikł. Žur, kotryž bě z Radworja k nam přišoł, prošeše, nawjedowanje towarstwa hač do přichodneje hłowneje zhromadźizny přewzać. Wón to też luboscziwje přiwza. W porjadnej hłownej zhromadźiznje, 5. januara 1905, bu potom za I. předsydu woleny a wot tutoho časa započachu so za Jednotu měrne časy w nastupanju stajnych wotměnjenjow dotalnych předsydow. Jenož městopředsydow hišće wjacy króć druhich dostachmy. Tak mózu mjenować: katecheta Delana, tach. předarja Šewčika, kaplana Žura, kaplana Deleńka, kapł. Justa, kapł. Kětana

Knjez faraŕ Žur, nětko prałat a senior Budyšskeho tachantstwa, wobkhowa swoje předsydstwo hač do januara 1916, potajkim 11 lět zasobu. Što je we běhu tutych lět za naše towarstwo był, to móže najlěpje tón spóznać, kiž je pod jeho wjednistwom we Jednoće sobudźěłaŕ. Wón běše z idealom předsydy a za sobustawow towarstwa z krasnym příkladom. Zana zhromadźizna so njeminy, na kotrejž by wón přitomny njebył, z wuwzaćom časa, hdyž běše zapućowaŕ. Z dypkom, jedyn z prěnich, wón na zhromadźiznu přikhadźeše a nimale kóždy króć mějachmy přilěžnosć, wot njeho přednošk słyšeć. Husto wopyta też spěwańske hodźiny, a spěwarki a spěwarjo mějachu potom přilěžnosć, dopokazy jeho znateje darniweje wutroby wuživać. Najbóle so lubosć a přikhilnosć k našomu předsydźe pak pokaza, hdyž jemu Jednota k 25 lětnemu měšniskemu jubilejej w lěće 1910 wosebity swjedźeń wuhotoła.

Hdyž pak so pola předsydy zastoúske a wšelake druhe dźěła počachu kopić a jomu čas wjacy dosahać njechaše, so z ćežkej wutrobu rozsudźi, swoje předsydstwo złožić. Njerad jeho Jednoćenjo jako I. předsydu zhubichu a z dźakownej wutrobu hišće dźensa spominamy na jeho spomožne skutkowanje mjez nami. Zo pak bychu mały dźěł jich dołha napřećo jomu wotrunali, pomjenowachu jeho za prěnjeho „čestneho předsydu". Jeho naslědnik bu nětko k. faraŕ a šolastikus Jurij Hejduška. Wón skutkowaše horliwje dale w duchu swojeho prjedownika. Přez swoje stajnje přećelne wašnje doby seb dowěru wšěch swojich sobustawow a wšitcy čujachu so zbožowni pod jeho wjednistwom. Jeho mnohe přednoški, kotreż nam poskići, běchu stajnje duchapolne a wokřewjace za kóždeho. A hdyž swój 25 lětny měšniski jubilej swjećeše, dha sebi Jednota přilěžnosć, swojeho předsydu na wosebite wašnje pocešćić, njeda nimo hić a zarjadowa wosebitu swjedźeńsku zhromadźiznu, kotraž bě zjawny dopokaz za to, kak jara sobustawy swojeho předsydu lubuja.

S lět zasobu wón nětko nam horliwje a pilnje swoje wustojne mocy poskići a běše rozumił, Jednotu na starym, slawnym stejnišću zdźerżeć. A hdyž nětko přewjele druhich dźěłow dla so rozsudźi, wot swojeho předsydstwa wróćo stupić, dha to w nas wulku zrudobu wubudźi. Tola zwisk towarstwa z nim njedyrbješe so zhubić a tohodla wnzwolichmy sebi jeho za swojeho duchownehо radu.

Na jeho městno jako I. předsyda stupi nětko knjez kantor Šołta. Wy wšitcy wěšće, zo wón też jara derje rozumi, towarstwo w prawych a wužitnych kolijach dale wjesć. Jeho najwjetša zasługba za Jednotu hač dotal je, zo přez jeho pilnosć a dobre zarjadowanje so zmóžni, zo towarstwo sebi khorhoj wobstara a ju před dwěmaj lětomaj swjatočnje poswjeći.

Što je nětko Jednota w běhu 25 lět wšo dźěłała a je tuto dźěło tón wuspěch mělo, kajkiž sebi jeje załožerjo přejachu? Tu mózu hnydom wotmołwić: haj. By to předołho trało, jeli chcył Wam tu wo jednotliwych zhromadźiznach, zawjeselenjach, wjelětach atd. powědać, a zo bych wam pokazać mohł, zo mózamy dospołnje spokojeni być z tym, štož je so w Jednoće skutkowało a dźěłało. Spomnju jenož na te přednoški, kotreż so poskićachu: powučace a zabawne, nabožinske a swětne, khutne a žortne, potajkim za kóždeho něšto. Hdyž sebi jónu přemyslimy, zo so w běhu 25 lět sobustawam prez 200 přednoškow dźeržachu, dyrbi tola kóždy přeswědčeny być, zo je to zawěšće wulke dźěło, kotreż je so tu za naše Serbstwo wuwjedło. A hdyž dale wopominamy, zo so na 30 zabawnych swjedźenjow a přez 20 wulětow a wopytow zarjadowachu, móžemy z čistym swědomjom wuznać, zo je so wšo móžne činiło, zo by so

Na dalokich pućach.

K. B. Šěca w Sowrjecach.

19] (Pokračowanje.)

Prěnje, štož wuhladach, hdyž na wjeršk hory dóńdźechmoj, bě jara wulki worjoł (Steinadler), kiž zady skałow wuleći; šćežka bě na kóncu z trawu porosćena, tuž naju njebě słyšał přińć; wustrózny so nětk khwatajo zběhny, a hdyž lećeše, bě z wupřestrětymaj kŕidłomaj wjele wjetši hač husyca. Na samom wjeršku žadyn kerčk wjacy njerosće, jenož krótka trawa a wšelakich kwětkow z hromadami; najwjacy z nich běchu namaj cyle njeznate. Triglavske róže drje tu njekćějachu, za pak móžachmoj tu a tam najslawnišu alpisku kwětku kosmjawku (Edelweiß) šćipać. Wjerch bě prosta skała a tak wuzki, zo so tam rejwać njechodźeše. Wuhlad bě daloki a nimo měry krasny, a budźeše hišće wjele rjeńši być, njebychu-li mróćele wšo poćemnile. Te přićežechu wot połnocy a njeběchu so hišće daloko k połodnju rozšerile; tuž bě na tu stronu najdale widźeć. Na wobzorje so wulka šěra runina woznamjenješe, to bě Jadranske morjo; na daloko wone njebě tak rjane módre kaž z blizka. Aljažegowy dom bě zady kćějateje keŕciny skhowany, ale jeho kruwy cyle blizko na pastwje khodźachu, a njedušne kozy kaž prjedy pak tu pak tam skakajo čušlachu a nušlachu. Štož bě so mi delkach zdało, bě jow zjawnje widźeć: w starodawnych časach běše so wjeršk hory rozščěpił a połoniša połoca so do hlubiny walila. Njedaloko skałow běchu někotre luže, wokoło nich naha pjeršć, ani trawički hišće wubiło njebě; to bě znamjo, zo bě tam sněh dołho ležał a ledma hakle roztał. K połnocy so wulka Aljažegowa łuka k Bohinej dele rozprěšćerałe, nic nahle ale po něćim. Z lutyni zelemi namětšana trawa na alpiskich łukach so njechodźi ze žanej našej přirunać. Hdyž wězo kruwy na tajkej pastwje khodźa a w zymje lute bjezporočne dobre syno z njeje dostanu, je bjez dźiwa, zo derje deja, a zo je mloko lěpše a tučniše hač hdźe druhdźe; butra a twarožki z Alpow su tohodla mohł rjec po cyłym swěće za najlěpše znate. Dale k połnocy bě wšón wuhlad z nócnym Triglavom zaraćeny, prjedy a wokoło njeho pak so wulka čŕjóda horow a hórkow zběhaše; widźachmoj też ćichi bohinski jězor. Tak horateho kraja njejsym nihdźe wjacy nadešoł. Hnčwachmoj so nětk, zo njeběchmoj runu smuhu hač horje słoj, łuka zdaše so bohate hońtwišćo być; bě pak na času, zo dompuć nastupichmoj, mróćele so přeco bóle kopjachu a wésće zaso dešć wjezechu, wětr přeco sylniše a ze zymneho duješe, a hač do Bistricy bě štyri hodźin puća, tuž dyrbjachmoj hladać, zo tam za swětłom přińdźechmoj, přetož póćmě so na tajkich šćežkach khodźić njehodźi.

W Bistricy sym so też z tamnišim hajúkom zeznał. Lěsy běchu tam zwjetša kěžorske, tuž wón njebě na swoju ruku do tutoho jemu cuzeho kraja šoł, ale wyšnosć bě jeho mjez Słowjencow tyknyła, prosteho Němca do prostych Słowjenow. Čohodla? Tohodla! Woprašach so jeho, kak dołho tu hižom je. „Skoro dwě lěće." Njejsće to słowjensky nawukny!? „Ich mag von der ganzen verdammten Polakenbande nichts wissen!" wotmołwi roznjemdrjeny. To běchu jara hrube słowa, móžeš sej je kłasć kaž chceš, ale ničo zwjeselace z nich njewidźiš. Njecham so dleje z nimi zaběrać, mam swojich přičinow za to. Tak wjele pak je wěste: Do Francowskeje abo Jendźelskeje přesadźeny budźeše hajnik tamniše rěče za dwě lěće dospołnje nawukny!. Na wumjeńku pak w Bohinje njesedźeše, přetož dźěła měješe wjacy hač móžeše dokonjeć. Hajnistwo kiž měješe pod sobu, wopřiješe 4000 hektarow. Što to rěka, widźiš z toho, zo ma Budyšin nětdźe 1400 ha lěsa a šěsć hajniskich zastojnikow. Nětk pak so njesmě zabyć, zo so we Krajinskej lěsy tak njeplahuja a njewotkładuja kaž pola nas; to so też płaćiło njeby, dokelž su tam wšě dźěła wulkeje zdalnosće a njepřistupnych horow dla nimo měry wobćežne, na wjele městnach też nahłych skalinow dla njemóžne; wjele drje też lěsy njeprinjesu, dokelž je wotwožowanje šibjeńčne dźěło. Skerje hišćo so honjtwa płaći, Hajnik njesmědźeše třělić kaž a štož chcyše, ale měješe jeničey prawo, kóždu lěto jenoho dźiwjeho kózła sam za so třělić. Měnješe, zo sej najhubjeńšeho njewubjerje. Tajki kozoł pak jemu khětro pjenjez přinjese. Najwjacy mjez nami sće wěšće hižom němske słowo Gemsbart słyšeli, to by było po serbsku kozaca broda, je pak poprawom wopačny wuraz, přetož Gemsbart nieje šćětka, kajkuž ma wjele našich kozow pod brodu wisajo, ale rosće skalnym kózlam na khribjeće, a kosmy su tam najdléše, hdźež jim šija přestanje a khribjet započnje (Widerrist), dale k wopuści dele počnu krótše być. Z kóždeho kózlaceho khribjeta pak so hodźa wjele brodow wurězać, dokelž žana w kožu dléžša a šěršu nieje hač poł maluška abo hišće mjeńša; a najlepši Gemsbart, kiž ma prawje dołhe kosmy, płaći dwaceći hriwnow a wjacy. Što so nětk z tymi čini a k čomu so trjebaja? Wosebni ludźo a kotřiž maja pjenjez dosć, tykaja sej je na kłobuki a so z nimi wulcy činja; hewak k ničemu njejsu.

Hajnik směděźeše potajkim jeničkeho kózła třělić, za drubimi móžeše a dyrješe hladać, přetož te hajniska wyšnosć za wosobnych a bohatych knjezow khowaše a wozjewi kóžde lěto w hajniskich nowinach, na kotrych revěrach móže so tak a tak wjele skalnych kózlow zwotřělec. Kóždy wutřěl 200 krónow płaći, wšo jene hač sy trjechił abo misnył; zatřěleny kozoł hońtwjerjej njesłuša, smě pak sej jeho kupić. Runje tak je z dźiwimi kaponami, wutřěl pak jenož 40 krónow płaći. Lěto pridy běchu so na Triglavskich hońtwišćach 16 kózlow a 18 kaponow zwotřělale. Wězo dyrbi wulku móšeń pjenjez měć, štóž chce so na tajkej hońtwje wobdźělić. Hajnik powědaše, zo bě tam loni też fabrikant z Lipska na kaponach pobył a měnješe, zo snano jeho znajemoj, dokelž smój tola też ze Saksheje. Nó, to bě dźiwny nahlad. Wón sam pak sej při tajkich hońtwach też derje steješe, dokelž dyrbješe cuzych knjezow na blak dowjesć a jim rozpokazać, hdźe maja so stupić a z kotrcho kónca kozoł přińdźe; za to znajmjeńša 20 krónow dosta, wot zbožownych třělerjow často dosć wjele wjacy.

(Pokračowanje sćěhuje.)

nadawk našeho towařstwa w kóždym nastupanju dopjelnił. A hdyž ma dźensa naše towařstwo nahladnu lětbu 130 sobustawow a mjez nimi přez 50, kotřiž su hižo 25 lět w Jednoće, dha móžemy prajić, zo smy towařstwu swěru dźerżeli a tak sebi wobkhowali lubosć a přiwisnosć našej maćerščinje.

Skónčnje pak chcemy so też dopomnić na tych, kotřiž tu wjacy njeje nami njejsu a kotrychž je zažna smjerć wot nas dźěliła. Wosobje pomjenować chcu wot našich prjedawšich wjednikow: fararja Wingera, kaplana Andrickeho, kapl. Deleńka a protektora tachanta Skalu.

Też hróznu wójna žadaše sebi mnohe wopory ze našich rjadow. 11 swěrnych a horliwych sobustawow so na bitwiščach w cuzych krajach wukrawichu a so k nam wjacy njewróćichu. Mjez tutymi je też jedyn wot tych najlěpšich, kotrehož mjez nami mějachmy — Jan Rječka. Tuto mjeno wostanje na wšě časy zapisane w analach našeho towařstwa. Na našeho lubeho Rječku a jeho skutki njemóžemy a njebudźemy ženje zabyć a tak dołho hač budže Jednota wobstać, tak dołho budže so też na njeho a jeho zasłužby za Jednotu a cyły serbski ład spominać.

My pak, kotřiž mamy to zbožo, tón dźensniši jubilej Jednoty sobu woswjećić, my chcemy sebi tu swjatočnje slubić, kruće so dźerżeć toho, štož su nam naši wótcowje byli. My chcemy być a wostać — swěrni a wěrni Serbjo.

A ty dźensniša jubilarka, luba Jednota, ty kroč a dźěłaj dale po zasadach swojich załožerjow, potom budźeš swój nadawk swěrnje wuwjesć móc a być a wobstać: „Bohu k česći a Serbam k spomóženju“.

W Budyšinje,
na dnju 25 lětneho jubileja „Jednoty“
22. meje 1927.

Jurij Hejduška, t. č. zapisowar.

Jězba do klóštra při swjatoku tydźenja.

Spóšnjaj hyšće šamoho! Spóšnjaj swoju domiznu! To su rjane hyšća sa nasch duchabróšmy, materialistiśy nałożeny cžaj. A rjana je nascha Luźiza, hóbna wšitkeje rjeseje a dobroma, so su wschitzy prawje pójnajemy a hyšći swój kraj waźimy. Na tom njeźaleji, schtó je psched lětstotkami abo lětnyzajami jón wobydlił a wobsydźał, ale na tom źaleji, schtó jón w pschitomnosći wobsydźa a lubuje, schtó njeznaje jón źiwój raj, swoju domiznu!

Rójownik je prawy cžaj, hyšći tu a tam do kraja wulećeć. A so by prawje daloko a prawje chwatajcy po kraju pobył, hyźnijech go pěkne po automobila a jedźech pschi swjatoku tydźenja pak do Šserbow, pak do Němzow. Wšschudźe nésahto nasch, nawidźišch, nawukrjesch. Budyschenjo maju hižo dawno źiwoje kuriy sa sdźěłanje ludu, kiž je dobreje wole. Maju też swojich wucźerjow a wjednikow. W tymle źydaju w schuli, w lěcze chodźa po měsece a daja hyšći wukrjesowaći, schtož je pomnjecža hódne, sastarše, stawisniśy wažne. W najnobšchim cžasu jazyźdźiša hyšći też na wźy woen, pak do hór pak do honow, so bychu domiznu pósnali, kaž kuny to hižo ł wjazy stron cžitali. A hłowna wěc, statna towařschnosć autow posćiesa tuniu pschiležnosć, ludźom dobreje wole krajne wulěty po dominjnje smóžnicž.

Tak bě žo šandźenu źobotu schwarna towařschnosć sejchta, so by tutón tydźeń w klóschtrje doźiwjeśiła. Hyndom śi wulke omnibusy do nakupichu. A wjeschola jésła žo sapocza — ł města won kamjenskim horam napschećo. Wěnz selenych łuźiśich horow ł lěwizy — žolmjaze pola, kseźjaze łuki a lubosne wjesći a wźy ł prawizy a lěwizy — to bě rozradowazy pitany wobraz. Pozitrowjamy nasch prastary Hodźi, tu a tam pak kiwa nam pośwjatny Bogžoń. Niedoźiwschi do Prěcźez wulěsemy a pośtuchamy, schto nawědźiśu wjednik dr. Frenzel tu prajicz we. Psched korezjanu sastanjemy a wobhladujemy žebi stary měrjeńśi kamjeń (Viertelmeilenstein mjenowany) ł cžasa Augusta Sylnego, nježaše ł l. 1728. Te śléd sastarscheho tvarjenja šerbšcze dołhy je tu sesady tvarjenjow naschol, pokaźi kim Šserbja njeśchu tu zyle wot dźensnischeho we Luźiźy. — Tu śwojimy też na mešinje njesboża ł automobilem psched Klomaj. So žo pschi tajkim nasch sawinjenju žane wjazy stało njebu, pschepołoża dróhu sažo do starych kolijow. My dyhamy žo sažo a bórzy dojedźemy do Klóschtra Marijneje Hwěźdy. Nam Šserbam wschak je klóschtr derje znaty. Ale wjeselischi žo, lhdyž też druzy nětschto zhonja. Pola Natuschez wulěsemy. Wschitzy cžahnu shromadnje pod torhoschcžo. Jow na nasch wjednik sažo słowo. S krótka rospowěda stawisny załoženja pschez hrabju ł Kamjenza. Też to naspomni, schtó legenda powě: Na honźwje žo zabłudźiwschi, spaduje žo hrabja Bjarnat w cžmowej nozy w łohnidle. Modli žo a wola mać Božu na pomoz. Sślubi, so chce klóschtr natwarić. Zwinna hwězda jesthadża a wumó rycžerja še zahuby.

W lětach 1248—1264 žo klóschtr tvarjesche. Lěta 1259 pschithadźachu prěnje knjezny ł klóschtra Nimbschen pola Grimmy. Mójmy pschinjeseńcu też hróbu a hubjenstwo: tak husitiska wo lěcze 1429 wschón klóschtr sniśi. We 30 lětnej wójnje knjezny rozeńczachu do Prahi a Schlesiskeje. Pschinóźdżechu pak też sažo klóscziske cžaźy a klóschtr žo wobnowi a wobsta.

Sajtupujemy do klóschtriskeho dwora, setkawamy žo še pschećelnym knjesom propštom pater Makšom, kiž nas pósrowja. Wschu pschirada žo tu nam napschećo žmehna. Najprjedy dźemy do klóschtriskeje zyrkwje. Ta je šamóh šwawny pomnik šandźenoscže a tvjerdźizna katolšcheho žiwjenja. Psched wołtarjom wobsjedża leźiśej wobhrobjenej narownikaj załoženja Bjarnata a prěnjeho biskupa ł rodu Kamjenśiskich knjesow. S boka na sćénach dwaj sajmawej pomnikaj hnadneju knjenjow. A najbóle šastarske je wokno nad wołtarjom Jesuchowese wutrobu, kiž je žo sdźěła derje šalhowało. Tola njeje móžno, tu wschitko do podrobnoscžow wopisowaći. Lětuschi „Krajan“ na rjany nastawk ł pjera klóschtriskeho knjeza pater Ubalda, ł wjele rjanymi wobrazami „Marijneje Hwěźdy“. Nochcemy sabyć, so je je wjele žohnowanja po kěšłokach do cužišceho kraja wulećowało, wjele dobrotow ł knježniśiskich rukow wuźiwało, a so žu wosobje nasche šerbšce hołzy tam šiwoju schulu wuthodźe: wěso niž jako pschešwědčene Šserbowki, — schtož naj bóli, — ale tola jako dobre khcheščanske macerje žu žo w šiwojim źiwjenju potom wobšwědczile. —

Studuja ł cžěšćkim šawom (kiž ma rosdźiwjenu wopuśch), wołtarje ł kanjentnych stołpow, pschedstajowaje Najšwjeśiśchu Trojizu, šwj. Marinu a šwj. Jana Nepomuzkeho, hwězda na wěźinem konzu — to wschu pokazuje wožebity ras klóschtra. Wobhladujemy žebi hišćoze wschu, schtož pschikłha žo zyrkwi: „pod wokнami“, holczazu schuhu, „pjerńu“. Hdyž budźawa žo pjwo, ale wožebje jédź a wschędny chlěb knudym ludźom, dale piwarinja, mlyn a pjekarinju — wšito tele tvarjenja jenož ł šwjatkom wot wonka.

Potom cžehnjemy też še sadnimi durcžkami do Lipja. A tu šetkawam žo ł wjeselujanom, kotrež nětkrotnym ł wobsćiwjoscžemi njesnatym jara vjenje wschu wukožuje, pschetož ł tutych knjenjow a knjesow wjele hišćeže nichtó Klóschtrju knježnu šawobhladał. Myšla, so žu to šamóhe starše knjenje. „Nó wschak, tež młode tam žu, a šbožowne žo cžuja we šwojim powołanju“, praji nasch mišcher Mikyš.—

Prěni dźeł porjada je šlónczeny, a nětko na łódy móžnosć žo tam wotkchewicž, kaž žo jemu dobro šda. W Kukowje a Pančzigach maju korczjanšo tola dobre klóschtrske pjwo, schwarnu kołbašu na rěsnik, njemjujšo „hońwjeśku špezialitu“, a Natuschez macž wari dobry kofej. Tak łódy na šwoje pschinóźdże. Dr. Frenzel dźeła plan za šwjatkowu jěšbu ł wjeśołemu „Pickniće“ do Šśmjeczkec'anskich širon. Tuj prošchu, lubi Budyšiśchi měšchcenjo, njekhudźeše krajnu pschiležnosć a pohladajeze do naschich krajnych Šserbow, tak dołho hacž tu hišćeže žu! Njebudźeze žo kać, hdyž šnadź nětkle „Pod hrodźišchcom niže klóschtra“ abo tam šadź pola Nowakej hata šwój „pickniť“ wušiwacze. Kokula šakuka, łudnuczki šletuja a wódnizy šahudźa! O wy šony młodoscže, ach, ty droholiba ševrbska domišna! —

Wjeczorne šmerki lehaju žo na łužiśe hory, mócžele šcherjate wihaju na njelhu a my jédźemy wjeselee wokscheh wjeni domoj ł maczeri — do Budyšchina.

Jan Šserbin.

Jandźelk.

(Wobras še wšy.)

Schtóha tola na jaźnym ślónczkuym duju doujebjeśpéźa w klukej jitwi wostanje! Zadyn cžłowjek. Wschudźe njedźeśiśy wupikani ludźo, so bychu na Božej šwórbje žo šradowali a wotschewili. Kelko zušych na tutym dnju pisches naschu wjeśu pschińdże. Zyła cžrjóda wjeśokych šerbiśch Sokołowu cžehnje po wšy bele a špéwa ł jeźej schiju šokołike špéwy. Pschińdu nimo thežcžiśki, hdjež bóh tak rjenje kčéje a lubošnje žo šmjeje. Cžim wjeśelšcho klinczi špéw šam wot žo. Nadośtniści a cžerstwiści.

Ale w khéžcžiczjay nuiska je cžłowka wjeśelosć a radošć. Sa wcžerawschim žu pschišchli tamne cžrjódy cžornych ludźi a šu wšcho šbožo a ślónczko wotnjeśli.

Tamle šedźitaj šlarschej, rudźitaj žo a plakataj. — Kak by šej nětko hrajkało wonka w pěškojcžnej jamje, kak by pihhódźał a maczerku wo kulku zaliy prošył. Tu hišćeže šteji zyła tyła ł jeho hrajkami. Njebudże je wjazy wubłaczaj a ł nimi hrajkaczi. Dobry tydźeń hižo je, jo je pośledni ras je trjebał. A wjeczor je wschitko porjadnje do tyjy šašy pokožił, runje tak, kaž by wědźał, schto žo ł nim šanje. Kak rjenje noż šej wschě wowzki štajesche.

Nan pośpnuje, šwoje šyły wrócžo šdźerżecz a macz troschtowaczi, ale njecha žo jemu poradźicz. Je šam zyły šamyšleny. Hdje do jtrwy, šašy do druheje, ras horje, ale nihdźe jeho njeczerpi. Mośnje małeho konika won, kotrehož tak rady mějeśche, šamo do tóžta dyrbšachu jeho pschinjeseć, kak je konika majkał še šwojimaj tokijomaj ruczkomaj. Hišćeže šłrótka do cžaša, pridy hacž ł šandźełam do njebjes wotenźe. Na wěcžne cžasnje šej konika ikhowacz. Je jemu tak, kaž by hišćeže ł ruczkomaj jeho majkał.

„Pój, Madlena, chcemój łuk won do Božeje šwórby hicź, šo na druhe myšle pschińdźemój. To wschu niczo njepomha, dyrbimoj to najhórše šnjeseć. Je tola tak być dyrbjało. Pój, pójdźemoj na row naschcho łubuščka a woimjemoj jemu rjany bóšowy šwěczeł šobu. Jeho kaščzej bě wó jitwje zyły ł bošom pokładżeny.

Ale Madlena šapoczžna šnowa płakaczi. Symnej bjěchtej jeho liczjay a ruczjay, zyle šymnej. Pischezo je je mažankla a na njeho rěczała kaž ł swojej módrej wócžzy šašy njewočžini a hacž „mamika“ njeprajі. Leżeschе tola w kaščzju a tak je nimo — na wěcžne.

Wutrobicže šej šyły šetrě a dźešche žobu.

Pomału pódła žo dźetaj hromadže na kčrchow. Sšónczko tak mile a cžokło šwěczi a ptaczata hudźa na pischemo. Dźěczi žu wjeśołe a łkačeja. Ale nihdźe nje je je Měrczin pódła.

Nětko šejitej pschi rowczku, pschi kwětkojtej hórzy. Ale jeju hółczi nicžo njewotmotwi, mójetaj na njeho rěczeczj, kaž chżetaj. Jene pschemo druhe tuka cžerstwy bošowy kwěczel ras tu ras tam mjes hižo šwjadźym bošom, wošrjedź do šmrěkowych wěnzow še šwojimi młodnymi mešśimi kónczkami. Tak šašne a njewinowate, tak nowe a nežne.

Dołho šejitaj w šwojich myšlach. Nan je šej łkuhuk šcjahnuł a macz dźerżi běše šchantko ł wocžomaj. Jandźelk je ł njebješ pschišlchoł. K nimaj je pschileczał a je jeju wołbožił. Jandźelk — mały a šczerpny. Mężesche tak rjany hłóš, młódnej ruczżu a tołstej nóšay. Počzina žo šmějwótacz a łnkk wot žo dawacz. Počza žo hibacz. Dóšta tholowczki. Rošumcžł roicžeše. Prascheše žo ša tym a tamnym. Dale pak tamne jandźelki šeno njepuschczáchu še šwojeho raja, paradiša a wołachu ša nim. Wjazy žo dźerżecz njedasche, pomajka hišćeže šwojeho konika, hišćeže tas a łeżeżeše do dala. Pschida žo šašy ł druhim jandźelkam. — —

Dźetaj po kčchowje naspjet. Hladataj na zyły rynk dźeczažych rowczkow še šelenymi šchižiśkami, widźitaj wschelake běłe jandźelki jako postrowy na nich a myšlitaj na to, kak je žo druhim šarschim runje tak šchło, kak žu jandźelki jej šašo po nje pschišlchcze a žu je ł šebi wjaze. A te mnohe rowy dorosćenych, hdjež wotpocžuja a cžakaja na horjestaczje. Kotšij žu hakle po dothim pucžowanju žo do njebjeśkeho raja wrócžili. A jeju małeho Měrczina žu jandźelki runje w prawym cžašu powołake a ł šebi wjaze, so njeje pschesitał, jandźelk być.

„Šswjedżen donjebjeśpéźa!“ wołaju jimaj wsche ptaczata a šchtomy, wschě łopješčka a šcjenja. „Donjebjeśpéźo!“ troschtuje jeju mile šlónczko. „Špožcjej waju šynkej měr! Njetrjeba hakle tute cžašne žiwjenje še šwojej nuśu a hubjeństwom, še šwojej bólu a še šarosćemi, še šwojim njekhmanstwom a hréchom. Je cžiste a njewinowate dźěrżo wostało, wobras Boži — jandźelk.“

Myslički k blizkemu 100lětnemu šulskemu jubilejej we Wukrančicach.

Wot jeneho nětdyšcheho schulerja.

We Wukrančizach hotuja žo na 100lětny jubilej lutherskeje schule. Hdyž to wěm, pschiišlu mi tak někotre myšliczki a wschelake wotsawy, kotrež žu ł žohnowanju schule a gmejny šwitkowali, štupja mi psched mo.e duchowne wócžko. Hacžrunjež žom šam hakle najmłódšchej dobje pschiškluschał, dha žu to ertne powědanja šnatych, pschiwuśnych, wošebje pak mojeje wowki, kotraj je nětk na prawdże Božej, wschitko nětdyšchi Wukrančanšy schulerjo, kotříž šischcze dźenša, w šwojich wyšokich létach še šahorjenjom a počzešcžowanjom wo šwojich nětdyšchich wucžerjach powědaju.

Ssu wschelazy mužoju, kotříž maju wošebite šašłužby wo wuwicže naschcze schule a wošady a kotrychž mjena žu ł jeju šławnami krucže šwjatane. Kantorej Duczmanej, kiž běšche žo w Nakołdach narodźił a běšche dobry, woprawdźity Šserb, leżeschе wošebje narodna a kulturelna nuśa tuteje wokoliny na wutrobje. Schulske wobštejnośe běchu tu tehdy tak trudne, kaž šcjeńka nětdże druhdże. Twarjenje běšche hubjene, wobydlerjo, kotříž mějachu hišćeže šcjěhwti wušwobodźeńtich wójnow njeśeš, běchu thudźi a bješe wschitkich śrédkow, dokelž tež krajina tehdy telko njepodawasche kaž dźenšniši dźeń. So běšche wón wošobinšay ł woporam šwólniwy a šebi wschelake njepopšcha, to dawasche jemu móz, so mózeše naschej wošadże być ł wucžerjom a wodžerjom. Po tehdomniších wobštejnošćach je wón wulke dozpił. Jako podźišcko do lutherskeje zyrkwje pschešłupi, běšche wón cžerjeńška móz, kotraž w lěcze 1848 twar naschcze zyrkwje pospěchi a šylnje še šłutkom podpjerasche. Wón žo wo to nještarasche, hacž jeho wuměšchowachu a hanjachu, też pola knježerstwa a schulšteje wyschnošcze. Haj, na khwilu jeho šamo na wuměnk pošłachu, tola na žadanje wozbowm, kiž mějachu wulki wliw, a schulšteho prijóbštejerstwa jemu šašo šaštojnstwo wostajichu. Schtož šebi na nim wošebje wažachu a cžešcžachu, běšche jeho hłubola nabožnošcž, jeho wótzowški wobkhad še šwojimi schulerjemi a jeho njepowalna narodna šwěra. Wšitko pak bu też ša njeho dźeło pschewobšděrne a wón dojde młódšchich wucžerjow k podpjerje.

Šsnadź wokoło léta 1866 pschińdże do Wukrancži wucžeř a kantor Pawlik, na kótrehož drje šo mnoh hišćeze dopomnja. Hacžrunjež běšche Němz, běšche tola šprawny pschcžiwow wschitkim. Tak dołho bej bórzy še šwojim pschcžełownym waschnjom dowěrjenje schulerjow a šarschich. A powschitkownje wobžarowachu jeho šašnu šmjerzć.

Derje dopomnimy žo też hišchcze na wucžerja Schenka, kiž bórzy šerbšku rěcž namałku a šebi wjele pschcžełow dobu. Dokelž pak wschischej schulškej wyschnoscži niczo na tym njeleżeschе, so by naścha schula šerbška wošłała, kajšoj dotal běšche, dha bóhdże ł njeluboscžam, a bórzy pschešydli žo knjes wucžeř Schenk, kotryž běšche nam ł wutrobje šrošł, do Sakšeje, drje do Butzeja. Po nim šłutkowaše tu hišchcze zyły rjad wucžerjow a pomóznych wucžerjow, na pschikład wucžeř Micžas, Kapler, Moch a w pośledniščhim cžašu Steger, Haaše, Gehrke atd., kotříž tu jenoż dlšchi abo króšchi cžaš pobuchu.

We najmłódšchim cžašu je hišchcze knjes wucžeř a kantor Neumann, kiž je někto ł wokrjejnym pěšłowarjom młodšiny a wucžerjom w Niśkej, kotryž šebi šabłuži, so jeho tudy naśpomnju. Na njeho špominamy ł połnym pschipósnacžom, za jeho woporniwu łtužbu, kotruž je nam wopokałał, běšche dobry wucžeř a šprawny cžłowjek, ale žadyn pschcžełel Šserbow, kiž kaž žadyn druhi pschi tudomnej schuli germanisaziju ł rosćuđnoscži pschewjedże. Nětčžišchej wucžerjej, k. kantor Schröder a knjes wucžeř Schwarz šłupataj po pucžu šwojeho prjedownika a tak mamy tu dźenša cžišće němšku schulu. Jenoż tašliczka še šerbšcžim napišmom, wot šłareje šwottorhaneje schule, kotraž je ł nětčžišchej schuli pschicžinjena, dha prajicz, so tu nětdy Šserbjo běchu. Napišmo réka: Paš moje jehnjata (Jan 21, 15.)

Dokelž hacž pšched króttim schula a zyrkej hromadże dźeržachtej, mějeśche kóždocžašny duchowny, kiž běšche dobom wješny schulšti inšpektor, ważny wliw na schulu. Jako duchowny Kilian 1848 ślónczne ša šararja do jako jandźel, kiž jemu troschi a pomoz pschinješe. Po zyłym kraju kńjeżeńche šłrach revoluzje. Wón pak hromadźeśche šwoju wošadu wokoło Božeho šłowa a napominaśche ju ł šprawnoscži a šwórje pschcžiwo Bohu a cžłowjekam. Wschelake je žo w běhu 100 lět pschemėniło, ł naschcze cžišłoběrbšcze zyrkwinšcze a schulšteje wošadu bu cžišłonėmšła. Wutroba mohła wam rowcież, bych-li chcył tu wschitke wobštejnošcže naspomnicž, kiž šu šobu k temu pschinoschowałe. Ale jene mózu khróšce wobkruczicž: Wy Wukrancženjo šcże šami na tym mi na, dokelž dawacže šebi bracž, schtož je Wašche! My

farſchi, wëſçe dha, kajku pſchißkuſchnoſcʒ napſchecʒo ſwojim dʒeʒom maçe? Myßlu ßebi, ſo njewßſche. Kak bylo hewak möʒno, ſo ßwoje dʒeʒi ʒuſemu duchej a ʒuſemu waſchnju pſchewoſtajiſçe? Wy woßadni, pſches Waſchu liwoſcʒ ßmy pſchißichli, hdyž dʒenßa ſtejimy. Njeboh Kilian, tutón rjet ßerbſkeho luda, tutón wot Boha ſtworjeny wjednik, dyrbjał dʒenßa mjes naß ſtupiçʒ. Schtoʒ jeho profetiſke wöçko tehdom widßeſche, a ſchtoʒ wón k nam tehdy napominaço k poboʒnoſçi a narodnej ßwërje rëçeſche, je dʒenßa hórka wërnoſcʒ. „Rjana Luſiza, ſprawna ßlpſcheçelna“, to je naſcha narodna hymna. Ale ſpëwaçʒ dyrbjeli dʒenßa Kilianowe: „Njebjeßa wißaju polne mröçeſlow wßſche kraja ßerbſtcho.... Ssorbja, ſatkowaſçe ßwëru ßwojich wötʒow rëçʒ a wëru.“ Njedawno powëdaſche mi mój wulki wuj, ſ kajkeſ nutrnoſcʒu a ſ kajkim ſahorjenjom ßu tehdy tutón ſpëw w naſchej krajinje ſpëwali. Jako pak Kilian w lëçje 1854 ſ wulkej ßylu wupuçowaçych, teſ ſ nëkotrymi ſ Wukrançanßkeje woßady, do Ameriki wupuçowa, tu naſcha narodnoſcʒ pomaku ale wëçʒe wröço dʒeſche. Poßdſchi duchowni w pſcherëiku dʒeſe hacʒ 8 lët we Wukrançʒiach njewoſtachu; prjedy hacʒ ßo prawje ſaʒiwichu, ſaßo dʒëchu.

Drje najçeſchi cʒaſ ſa ſchuiu, jeje wuçʒerjow a wſchitkich, kotíʒ ji prjódſtejachu, bëchu lëta wokolo 1878, jako bu w Pruſkej ſchulſki ſakoń wudaty, kotrúʒ, Bohu budź ſkorʒene, pſchißkuſchne inſtanʒy ſe wſchej ßwëru pſchewjedżechu, njemuʒay ſo ßo w ſchulſkej a paczerſkej wuçʒbje wjaʒy ßerbſka rëçʒ trjebacʒ njeßmëdżeſche. Naiſlépſchich a naiſkhmanſchich wuçʒerjow nam ſebrachu abo jim hrożachu, ſo jich pſcheſadża, je-li ßerbſki wuça. Po dolßich jednanjach dozpi knjes ſarat Urban ſe ßwojim njebożajnym, energiſtim a wëdomnym wuſtupjenjom, ſo ßmëdżiſche woßobinʒy ſakoſiʒy dowolenu hodżinu wob tydżeń ßerbſke dʒëçi ßerbiʒy çitacʒ wuçiʒcʒ, ſo bychu poſdżiſcho ſnajmjenſcha katechismus a ſpëwarſke we ßwojej maçerńej rëçi trjebacʒ mohłe. A to je ſe wſchej ſtaroſçu a ßwërnoſçu 10 lët dołho çinik, hiſchçe dʒenßa mamy ßo jemu ſa to dʒakowacʒ. Kuniʒ knjeʒej fararjej Urbanej, kiʒ ßo na ʒane waſchnje podwolicʒ njedaſche, ßu na tóżde waſchnje ʒiwjenje poçeſkowali, haj dyrbju drje prajicʒ, druhdy jeho ſamo woßada njeroſumjeſche, kotreʒ bëſche tak wulki woßobinſki wopor pſchinjeſł.

Po jeho wotkhadże (1902) njepodawaſche tu nichtó wjaʒn ſerbſke hodżiny. Jeho naſłëdnik, knjes farar Schafſchneider (1902 hacʒ 1911) je drje ſerbſki wuknył, ale jemu je to jara cʒëżko padnyło. Mëſeſche pak dobru wolu. A nëtcʒiſchi knjes duchowny Wëłeł ſlubi nam pſchi ßwojim naſtupjenju pſched nimale 16 létami, ſo chce nam w naſchej maçerńej rëçi prëdowacʒ. Hacʒrunjeʒ je ßebi wſchitkich luboſcʒ a pſchithilnoſcʒ dobył, wożeſche khudych a thornych, ſa kotrychʒ ma pſchczo wotewrjenu ruku a troſchtowaçe ßłowo, bychmy ʒeko hiſchçe radſcho mëli, byli nam w naſchej rëçi prëdował. Tola nadżiju njejßmy hiſchçe ʒyle ſpuſchczili.

Tak, nëhduſchi ſchulerjo wſchitkich lëtnikow ev.-luth. ſchule we Wukrançʒach, hdżeʒ je Waß woßud teʒ ſawjedł, na jubilejnym dnju naſcheje ſchule 19. junija 1927, w kotreʒ ſçe wuhotowaní ſa wojowanje ʒiwjeńſte, ſpominajçe na nju ſ dżakomnej wutrobu, dopomńçe ßo na ßwojich wuçʒerjow, kotíʒ ßu tak kraßnje ſroſumili, ſakład położiçʒ k Waſchemu dalſchemu wuwiçʒu. Wobdżëlçe ßo bohacze na jubilejſkim ßwjedżenju, wopotakçe ſ tym ßwoju ßwëru k ßwojej ſchuli a ſaſtupçe ßobom ſa ſdżerżenje wußnawáriſkeje a naſcheje lutheriſke-je ſchule.

E. S.

Jëzdny plan automobila
mjez Šërachowom – Korzymjom – Budyšinom.

Płaćacy wot 15. meje 1927.

1	3	5	7	9	11	13	15	17	19	21	Tarifkm		2	4	6	8	10	12	14	16	18	20
		651		1000						2050		ze Žitawy (66) do	919	1242				2217	-	025		
		810		1138						2230		do Šërachowa (66) ze	755	1129				2053		2305		
		603		932				1619				z Dřježdżan, hł (64) do	959	1315						030		
		755		1120				1816				do Šërachowa (66) ze	810	1128						2200		
—		815		1135	—		—		—		0	z Šërachowa dw. (66) do	745	1119	—			1841	—			
—		816		1136	1415		1914			2244	0,4	z *Šërach. Turnhalle do	744	1120		1387		1838		2205		
—		819		1139	1417		1917			2247	2,1	do Korzymja Postamt ze	740	115		1333		1833		2200		
620		845		1140	1420		1920			2250	—	ze Korzymja Postamt do	739	1102		1382		1830		2157		2335
623		847		1142	1422		1922			2252	2,7	*Korzymja Weber	738	1101		1381		1829		2154		2264
626		851		1146	1426		1926			2256	4,3	Rozwodeo Erbger.	733	1055		1325		1823		2148		2348
638	737	857	952	1152	1327	1433		1827	1938	2037	2306	6,4	Budestec Forsthaus	727	1050	1136	1320	1431	1818		1947	2141		2348	2346
639	738	904	958	1156	1333	1439		1833	1939	2043	2309	7,9	*Rašowa Hoseńo	723	1046	1132	1316	1427	1814		1943	2141		2341	2344
642	736	907	001	1202	1338	1442		1836	1942	2046	2312	8,9	*Běłšec Hoseńo	720	1042	1128	1312	1423	1810		1939	2105		2335	2338
645	739	910	1004	1205	1339	1445		1839	1945	2049	2315	10,2	*Dwě Linj H. Kina	718	1039	1126	1309	1421	1807		1936	2134		2332	2336
651	744	914	1009	1211	1344	1451		1844	1951	2054	2321	12,1	*Budyšina Wjeled.dr.	715	1033	1121	1303	1416	1803		1932	2128		2328	2331
655	748	918	1011	1213	1346	1453		1846	1953	2056	2323	13	do Budyšina dwórn. ze	712	1030	1119	1300	1414	1800		1929	2125		2326	2329
	750	—	1015	—	1350	—		1850	—	2100	—		„ „ Žitno wiki ze	—	—	1115	—	1410	—		1925	—		- -	2325
903	928			1219	1418	1556		1900	2035	2218	126		z Budyšina do	709	1019	1045	1226	1405	1627		1847	2118		2238	
1105	1030			1353	1554	1733		2001	2201	2350	248		do Dřježdżan ze	530	905	917	1122	1220	1446		1648	2010		2105	
723	1021			1238	1440	1630		1851	2119				z Budyšina do			937	1207		1750		1858	2034		2204	
759	1044			1251	1445	1705		1925	2141				do Lubija ze			907	1207		1718		1838	2003		2130	

Znamjenja: * Zastanišco jenoż, hdyż je trjeba. : Jenoż wšędne dny. ‖ Jenoż njedżelu. | Jenoż sobotu a njedżelu.

Přemjenjenje w jëzdnym planu su mózne. Za přizamknjenje k żelezniskim ćahan so njerukuje. Wumënjenja dla wosebitych wulětnych a towarſt. jëzdbach su w Korzymju na póstskim hamće zhonić. Dalše je zhonić pola jëzdnikow a póstskich hamtow.

Dżëławosć spomożerſtwowcho a wobſtaranſkcho hamta města Budyšina

w měsacu haprleji 1927.

W radupodawarni ſa wobſtaranje cʒëſchnych dʒëçi na Kralowſkim walu 3 bu w měsacu haprleji na 8 połdnjach 334 cʒëſchnych dʒëçi pſchedſtajenych, w radupodawarni ſa małe dʒëçi bu na 4 popołdnjach 96 dʒëçi pſchedſtajenych.

W radupodawarni ſa ſtamodruhe dosta ßo 17 żónſkim rada. — —

Na ʒyrobje bu 1220 puntow ʒiwidłowu wożkoſeje hódnoſcʒe darmotnje rosdżëlene.

206 dʒëçaʒych draſçiçkow abo ſchatkow bu tehorunja darmo wotedate.

W měsacu haprleji wobſtaraṙnja darmo wupożëʒi: 15 dʒëçaʒych wołow, 11 ſportſtich wołow, 13 dʒëçaʒych korbow, 5 dʒëçaʒych łożow, 2 łykawży.

Wobſtaraṙnju płuzakhorych na Kralowſkim walu 3 wopyta w měsacu haprleji w 7 radupodawarniſich hodżinach 37 wołbow. K prënjenu roſej pſchepytane bu 11 wołbow a woſpjetnje pſchepytane bu 26 wołbow.

K łëpſchemu ſeʒiwjenju małoſamożiwych płuzakhorych bu 310 puntow wyſokohódnych ʒiwidłow darmo rosdżëlene. Wëʒu ſa wotładanje thorych buchu ſcʒëhowaze wupożëʒene: 14 pſchikrywow, 2 thermometraj, 5 powdëtrowych wënʒow, 35 bluwaniſkich błeſchow, 1 łożo ſ matrazu a 11 łëhaniſich ſtołow. Wot wobſtaraṙnje płuzakhorych pſchebywachu we wołkej pſychiatriſkej klinizy wyſokeje ſchule w Upſale ſ wjedżeʒym cʒłowjekom ſe Ssöderlunda ſapoça. Kóżdy dżeń bu wokrjeſeny, pak ſ horjez, pak ſe ſymnej wodu. Hodżiny dołho wobdżëłaſche ſo jeho ſuche cʒëło ſ galwaniſkim pruḋom a wobſtwëtleſche ſo wot wſchitkich ſtron ſ fijałkowódrej ſwëʒu. Niczo njepomhaſche, hdyż ſo pſcheſiwo tomu wobaraſche. Lëkarjo njemëjachu ʒamu wotmołwu na jeho praſchenja a ſcʒahowachu ſ ramjenjomaj. Haj dohladnicʒy ſwjaſachu jeho, hdyż njechaſche. Pſchi taſkim ʒiwjenju ſapoça wón dżiwnje ſrudny być. Jeho cʒiche, ſbożowne ßmëſłotanje ſłubi ßo a jeho wocʒi ßo wjaʒy tak hłuboko njedżiwjaceſchcej.

A na jenom dnju pſchińdże ſtary pomocnik k ſwojemu profeſorej ſ powëdżeʒu, ſo je patienta wuhojeny a ſaſo ſtrowy.

Směrom hładaſche 97. lët ſtary Niels Norderſtröm ſe ßwojej bëłej hłowu dołho na wjedżaʒeho cʒłowjeka ſe Ssöderlunda. Potom hakle wopraſcha ßo, jeho, ſheptaʒo dla gracʒoſcʒiweho ſacʒuʒa, tak błiſko pſched ſamknjenymi wrotami pożłednjeho ſpótnacʒa ſtejo:

„Praj, ſchtó bë pręni w ſtwórbje — — — kokoſch abo jejo?“

Tón hładaſche dołho ʒyle ſproſtinjeny na njeho, każ njebë wopſchimnył praſchenje ſtareho profeſora. Nadobo ſtróži ßo a jeho mjeſwoczo bu ʒyle błëde. Wjeſho wocʒomaj wuhaßny ßłowa.

Skorʒo wotmołwi: „O, hdyż ja do Upſale pſchińdżech, to hiſchçe wëdżach — — ale nëtkole“, pſchi tom hładaſche bjes rady na lëkarjow, dohładowarjow a dohładowarki, kiʒ wokoło njeho ſtojachu, „nëtkole to wjaʒy njewëm!“

Schëdżiwy profeſor ſbłędny. Prjedy pak hacʒ möżeſche nëſchto rjeʒ, wotmołwi jemu Sven Skórra ſe Ssöderlunda ſe ſrudnym pohładom ßwojeju ſrożneju wocʒow do njedowidżaneje dałokoſcʒe:

„Prjedy hacʒ do tutoho wuſtawa pſchińdżech, ſtojach we ßwëtlinje — — ale Wy Niels Nörderſtrömo, wy ſçe nje ſaßo do wëcʒneje cʒëmnoſcʒe pſcheładżił.“

Płakajo pohładny hiſchçe na praſtareho profeſora ſe matymaj wocʒomaj — — potom wotßali ßo ſchçepotajo ſe ßłabymaj nohomaj — bjes ſtrowjenja — bjes ſłowcʒła.

Stareho profeſora ſnajachu po ʒyłym ßwëʒe, wón bë ßwëtłaſkanuł. Tu ſtojeſche nëtkole bjeſe wſcheſe nadżije do próſtneho hładaja. „Kokoſch, ta kokoſch. — — Jejo, — te jejo!“ bórbotaſche ſtajnje ſe ſałużnjenymi ſubami. Bórſy ſtaji ſo pſched jeho wocʒi cʒorna njepſchewinjomna murja. Jeho mjeſwoczo woproſtiny. Jeho wocʒi ſproſtinjełchcej. Potom ſwjeſe ßo morwy do rukow ßwojeho pomocnika. — —

Wjedrich Helaß:

Kokoš a jejo.

Se ſchwjedſkeho.

Söderlund bë mała ʒyle wotłeʒana wjeſ njedaloko Stockholma. Tam bë pſched 60 lëtami dżiwny cʒłowjek ſ wuczerjom. W ßwojim ßwobodnym cʒaſu, haj ßamo w nożu dołho łamaſche ßebi hłowu ſ filoſofiſkimi praſchenjemi ßwëta a żiwjenja. Wjeſnjenjo mëſaçho jeho tohodła ſa dżiwnucha. Wo tutom dżiwnem cʒłowjeku je ſo tehdy w Schwjedſkej cʒaſçiſcho rëçało.

Tutón ſpodżiwny cʒłowjek këłaſche Sven Kjörra. Na ſnom dniu rano ſahe bë po puçu do ſchule. Pſched dworom ßwojeho ſuſeda wołta ſtejo. Pſches wotewrjene durje kurjeʒa wuhlada runje, kak wulka ʒołtoçerwjena koſoch wötſje dakotajo hnëdo wopuſcheſi, hdżeʒ bë jejo ſniełła. W ßamhnej ſekundże wuhlada pak na druhim boku, hdżeʒ kluka ßedżeſche, kotraʒ bë ßo k picʒu wotßalika, kak ßo jene jejo ſ cʒichim pukotanjom roſpukny a roſkama a kak je ſnadne ʒoltomoſchkote kurjatko wopuſcheſi.

Stary Sven Kjörra ſtejeſche tam hłuboko ſamyßleny. Se ßwojej ſuchej ruku dżerżeſche ßebi brodu. Dołho tam ſamyßleny ſtejeſche a pſchi tom ſabu na cʒaſ a na ſchulu. Jeho cʒoło bu cʒëmne a cʒëmniſche a fałdy w ſchërem mjeſwoczu buchu pſchezo hłubſche.

„Schtó bë pręni w ſtwórbje?“ myßleſche ßebi ſtajnje. „Kokoſch abo jejo? Jejo? Në, wone pſchińdże ſ koſoche. Kokoſch? Në, ta pſchińdże ſ jeja.“ Starz myßleſche a njenamaka wotmołwy.

Poſdżiſcho we ſchuli ßedżeſche ſmërom a ſamyßleny ſa błëdom a dżëçi dyrbjachu pißacz a niczo dale hacʒ pißacz.

Jëdże doma ßo njedótkny; pſchipołdniu niz a teʒ wjeczor niz. W noży njeſpaſche. We ßwojim ſchërokim koju ſe ſchnrrëkoweho drjewa, kotreʒ bë praſtare a bë tak a tak wjele jeho ßwożby hiżo pſcheżiwiło, ßedżeſche cʒoło w rukomaj dżerżo myßło a myßło.

„Schtó bu pręndy ſtworjeny, jejo abo kokoſch?“

Nadobo naſajtra rano; prënje ſeʒa pſchedobywachu ßo hiżo pſches cʒëmnotu, ſaſtróża ßo jara, jako pręni kapon ßebi ſaſpëwa. Dha pſchejeżdże jeho pſchejaſny wótry błyſk a won ſawoła ſ wótrym hłoſom, ſo ßo hłinjane murje jeho ſtareje ſłuwy jenoż tak ſatſchaßechu. — — — W tutom wotkmitku wëdżeſche wón. — — —

Wot tutoho dnja bë ſtary wuczeŕ Sven Kjörra hiſchçe wjele dżiwniſchi hacʒ hewak. Do ſchule wjaʒy njeſtupi. Wón hłodżeſche ʒyle ſaſonjeny wokoło ſ dżiwnym ſbożowym ßmëſłotanjom. Kóżdeho, kotreho ſeſtkawaſche, ſadżerża, muʒow, żony a dżëçi. Hdyż pſched nimi ſtojeſche, ſçahny ßwoje wuſke mjeſwoczo ſe ſuchoju ramjenjow a bë ſ hłuboko ſapalenymaj wocʒomaj khwiłku ſmërom, pręndy hacʒ ßo ſ hłubokim bojaſnym tajnym hłoſom wopraſcha: „Cʒłowjeçe, wëſch ty, ſchtó bë najprjedy w ſtwórbje: Kokoſch abo jejo?“ Do ho hładaſche, potom ſmërom na pſchekrapjene a wot nëſajkeje njewëſteje graweçiwoſcʒe ſapſchimnjene mjeſwoczo praſchaneho. Potom hakle powëdaſche dale ſe ſaßonjenym a bobyczeŕſtim ßmëjłotanjom wokoło ſeſtarjeneje huby: „Hlej, ty njewëſch — —, ale ja pak wëm, a ja njepraju.“

„Wón je duchakhory“, prajachu ludʒo w Söderlundże a dżëçu jemu ſ pucʒa, hdżeʒ bë móżno.

Jara bławny a prastary wuczeŋ Niels Norderſtröm, cʒëſczowany profeſor wyßokeje ſchule w Upſale a wuſtojny pſychiater a ſdobom dobry filoſof, błyſcheſche ras teʒ wo tutom dżiwnym muʒu Sven Skórru a wo jeho wëdontoſçi wo pożkadże wëʒow, kotreʒej dla bë ʒo ßwoje ʒyłe ʒiwjenje teʒ jara cʒëżko bëdżił.

„Wón wë a njenha nikomu rjeʒ“, bórbotaſche pſched ßobu, hdyż bë jemu jeho runjewon tak ſtary pomognik wſcho wupowëdał. Teʒ to njeſapomni, ſo bë tammy mjeńſkłowak we Söderlandże pſchi błyſku ſpótnacʒa wobłudnił.

Mnoho hodżin ßedżeſche wulki wuczeŋ Niels Norderſtröm, cʒëſczowany profeſor wyßokeje ſchule w Upſale a wuſtojny pſychiater a ſdobom dobry filoſof, błyſcheſche ras teʒ wo tutom dżiwnym muʒu Sven Skórru a wo jeho wëdontoſçi wo pożkadże wëʒow, kotreʒej dla bë ʒo ßwoje ʒyłe ʒiwjenje teʒ jara cʒëżko bëdżił.

„Wón wë a njenha nikomu rjeʒ“, bórbotaſche pſched ßobu, hdyż bë jemu jeho runjewon tak ſtary pomognik wſcho wupowëdał. Teʒ to njeſapomni, ſo bë tammy mjeńſkłowak we Söderlandże pſchi błyſku ſpótnacʒa wobłudnił.

Mnoho hodżin ßedżeſche wulki wuczeŋ Niels Norderſtröm, cʒëſczowany profeſor wyßokeje ſchule w Upſale a wuſtojny pſychiater a ſdobom dobry filoſof, błyſcheſche ras teʒ wo tutom dżiwnym muʒu Sven Skórru a wo jeho wëdontoſçi wo pożkadże wëʒow, kotreʒej dla bë ʒo ßwoje ʒyłe ʒiwjenje teʒ jara cʒëżko bëdżił.

abo darmo woteda: 8460 pokrutkow chleba, 4287½ punta margarinu, 6224 tkm. pluna, 244 kwb. milinu, 468 litrow petroleja abo spirituha, 293 jedźnych znamkow. Na podpjerach w hotowych pjenjesach, podružnišich a hospodarskich pschipomozow wuplaczi wscho w 77 402,25 hr.

Podpjery sa dźełonjemjerjow, w rosprawnym mjeżu wuplacjene, wucźinjachu 81 708,75 hr.

Přilopk.

* **Pjany schofr a k rjemu to dowjedże.** Na Hermkringskej drosy w Magdeburku sajźbše njedźelu rano automobil do schtoma a so dospolnje wošći. Ći wošoby, kotrež we automobilu sedźachu, buchu won cišnjene a cźežko ranjene. Pschekupz Albert Gerbig z Magdeburga ma swoje cźežke rany bórzy wumrěć. Jeho nandźelnik a murjeć Wessemeyer buschtaj tež tak cźežko ranjenaj, so su lekarjo nadźiju na polopschenje spuschcźili. Schofer jenoź z lohkimi ranami woteńdże. Schofera policija saja, dokelž bźišce pjany a je drje z pjanosću njesboże sawinował.

* **Motorowy koleśaŕ we wołazym sapschahu.** Pschekupsti puczowazy z Lehnizy sajźdże w nahlym njepschewidnym sawinjenju drohi do wołazeho sapschaha. Koło tak fyrnje do sapschaha prazny, so motor hnydom rosbuchny a so koło sapali. Koleśaŕ so žałostnje wopali, so na swoje rany wumrě. Jeneho wola, kiž su pschi frażeruju franjeny, dyrbjachu doktorcź.

* **Nejwarjej na autowej tśešce.** Město Kopenhagen ma swoju sensaziju. Jena automobilowa firma dźe we dohim reklamowym cźahu wschitke druzźiny autow po mešcźanskich drohach wosycź, kotrecź zhotowja. Ale, dokelž pak su auta nješchto tak wschednje, so na nje nichtó wjacy njehlada, je bibicźiwa firma rejwanski porik pschistajiła, kiž ma pschi zniej jěźbje po mešcźanskich drohach na tśišce jeneho auta rejwacź. Hdyž tole njepocźehnje!

Z wobkhodneho žiwjenja.

Wěcźna khorosć!

1. knjeni: „Njewěm, schto to je, njedźiwajcy rjanoho wjedra njepschidu i nesymnjenjow."

2. knjeni: „To so mi bozyla njemóże stacź, pschetoż noschu pschego cźażej pschimjerjene spodnje schaty."

Njeje skoro wěricź, z kajkej njewědomosću a njenahoscitosću lekarne spodnje schaty žebi najwjacy knjesow a knjenjow sestrajeja. Wopacźna mysl je ménjenje, so mózemy wuwostajo po móznosći wjele drastny na tóždy pad lepje sfunkowacź. Runje w naschim cźasu, kiž tak jara sportej holduje, je sajimawe, na to pokasacź, kak sportaju lekarjo tež najstrowjenischich sportowcow namolwjeja, so bychu so do kóždeho smuczowanja a po nim cźopli dwobelkali. Niz jenoź, so bychu žebi muzke bibicźiwe a khmane sdźerżeli, ale tež, so by byl mlody sportowc psched rheumatiskim khorjenjom swarnowany, kajcź je husto pola prénjeje generazije sportowcow dwěcźicznu.

Prawje swobleknuty być — tuto hesło módy dyrbjeli ludźo dale wobschijecź hacź dźensa. Niz pawcźinowa zidźana elegantnosć móże być méra wobleczenjow, ale jenoź to, schtoż ma samer, schtoż nać k stronosći khmanych cźini a strowych sdźerži a nać sbodom elegantnych a rjanych cźini. Cźakanske jstwy naschich lekarjow, wobsedy naschich zonjazych lekarjow njebychu tak polne być, hdyž wschitke inte knjenje — i wopacźnym ménjenjom we elegantnosći — njebychu jenoź cźenke zanki wolike, ale tež mjechke, wohrjewace wolnjane abo makowe twdźelki k tomu pschijale, kotrež industrija w najwjetschej elegantnosći bjeź kóždeho bthźicźa we barchentowym facźuchu za najwschelakorischich wuwjedźenjach jeko lekarna spodnja drasty podawa.

Prawe strowotne wobleczenje we wschěch dolhosćach a schérokosćach podawa Wam najlepje firma Wilhelm Rudolph w Budyšinje na Kěžorjeskej drosy 8, wulke spezialne klamy, dobry stary znaty dom.

Jězdny plan autowcje pósty z Budyšina do Zubornički.

Płaći wot 15. meje 1927.

					Železnische přizamknjenja				
259	1122	1658		z	Drježdźan	do	1105	1733	2360
429	1226	1847		do	Budyšina	z	903	1566	2213
419	1105	1813		ze	Zhorjelca	do	1109	1744	2204
534	1215	1858		do	Budyšina	z	1021	1681	2119
—	1143	1813		z	Wjelećina	do	1114	1718	—
—	1206	1839		do	Budyšina	z	1049	1650	—
1	2a	3	5	Tarif /km			2	2a	4	6
W 630	S 650	1306	1915	—	z	Budyšina, dwórnišća . . .	do W 800	S 850	1455	2105
604	634	1309	1919	1		Budyšina, pósty	757	847	1452	2102
606	636	1311	1921	1		Budyšina, Drjewowych wikow	754	844	1449	2059
612	702	1317	1927	4		Bórka, hosćenca	748	838	1443	2052
618	706	1323	1933	6		rozpuća do Delnjeje Hórki †	742	832	1437	2047
620	710	1325	1935	7		puć Delna Hórka—Krakecy †	739	829	1434	2044
624	711	1329	1939	8		Dobrošec, hosćenca	736	826	1431	2041
626	716	1331	1941	9		Plusnikec, gmjenskeho hamta	734	824	1429	2039
635	725	1335	1945	11		Małešec, hosćenca	730	820	1426	2035
641	731	1341	1951	12		Hućiny, dwórnišća † . . .	724	814	1419	2029
642	732	1342	1952	13		křiżneje dróhi do Klukša †	723	813	1418	2028
643	733	1343	1953	14		puća do Brězyny	722	812	1417	2027
650	740	1345	1956	14		Hućiny, hosćenca	720	810	1415	2026
658	748	1353	-	-		Zubornički, Herbsk. grychty †	712	802	1407	2017
W 700	S 760	1355	2005	17	do	Zubornički, Hórskeje pincy ze	W 710	S 800	1405	2015

W = wšědny dźeń. S = njedźelu.

Z Budyšina a wokolnosće.

Wšelake powěsće.

Wšelake powěsće.

Wšelake powěsće.

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Sjawne namołwjenje
k wotedaću wosjewjenja samóženja sa 1927.

A

I. **K wotedaću wosjewjenja wo swojim zhromadnym samóženju, kotrež pod datk padnje, su winowate:**

1. wschitke naturjske wosoby (Němzy a Njeněmzy), kotrež we wokrjesu podpisaneho finanzneho hamta bydla abo w Němskej dźeše hacź 6 mježazow pschebywaju, je-li su pschi zwołatku 1. januara 1927
   a) zhromadne samóženje (tukrajne a wukrajne samóženje), kotrež pod datk padnje a kotrež je wjazy hacź 5000 statnych hriwnow hódne abo
   b) kotrež su tukrajne wobkhodne samóženje, kiž je wjazy hacź 5000 statnych hriwnow hódne, wobhedźili;
2. a) akcijowe towarstwa, kommanditiske towarstwa na akcije, kolonialne towarstwa, hórniske prawnje płacźace sjednoćenstwa a prawnje njepłacźace hórniske towarstwa, towarstwa z wobmjezowanym ruckowanjom, druzźiny, sawjezenske towarstwa na napschećiwnu pomoc, hypothekowe banki, banki, kiž na kóžde wupožcźuja,
   b) prawnje płacźace a prawnje njepłacźace towarstwa, wustawy, druhe samyslowe samóženja a hewosche towarschnistwa mešcźanskeho prawa, kotrež njepadnu pod a,
   c) sjawnje wikowanske towarstwa a kommanditiske towarstwa,
   d) kreditne wustawy sjawneho prawa, je-li bydło abo ménjo wjedźiwa we wokrjesu podpisaneho finanzneho hamta leži.

II. **K wotedaću wosjewjenja na — we wokrjesu podpisaneho finanzneho hamta leźace — tatarske, hajniske a zahrodniske samóženje, wobkhodne samóženje a sakkadne samóženje žu njedźiwajo na hódnosć inteho samóženja winowacji:**

1. **wschitke naturjske wołoby, kotrež pak w němskim stacźe njebydla, pak tu dźeše hacź 6 mježazow njepschebywaja,**
2. **wschě towarschnistwa, sjednoćenja wołobow, samóženske maty, towarstwa a wustawy, kotrychž bydło a mětno wjedźiwa we wukraju leźitaj.**

B.

Kotřiž žu po dotalnym k wotedaću samóžešćeho wosjewjeneja winowacźi, žu namołwjeni, so bychu wosjewjenje i wuzicźom pschedpisaneho formulara w cźasu wot **1. junija hacź do 30. junija 1927** na podpisany finanzny hamt sapodali. Formulary sa wosjewjenje samóženja žu wot 31. meje žem na podpisanym finanznym hamcźe dostacź. Wosjewjenje samóženja ma so pisomnje (najlepje je sapisanym listom) sapodacź abo ertnje psched finanznym hamtom wotedacź (dopoldnja wot 8 hacź 12 hodź. w Budyšinskim na Sedanskej drosy cźo. 17, w prjedawschej husćanskej kasarnje).

Winowatosć k wotedaću wosjewjenja samóženja njewotwisuje wot dostacźa formulara.

Wosjewjenje samóženja pola podpisaneho finanzneho hamta wotedacź njeje trébne, je-li su pod A wosnamjenjene naturjske wosoby, towarschnistwa, sjednoćenja wosobow, samóženske maty, towarstwa a wustawy wosjewjene samóženja pola druheho finanzneho hamta hižom wotedate a to podpisanemu finanznemu hamtej sdźela.

C.

Njewoteda-li so wosjewjenje samóženja w postajenym cźasu, móże so pschiraźiś hacź do 10 prozentow k dawkej, kiž ma so płacźiś, pschiličejcź. K wotedaću wosjewjenja samóženja móże so i pjenjezným khłostanjom nutsowacź. Schtož i wotmyślenjom abo i njerodu njeprawe abo njedospolne rosjasnjenja wo swojim samóženju, kiž dawkej podleji, poda abo schtož i njewotedacźom wosjewjenje swoje samóženje, kiž dawkej podleji, samjelcźi, ma cźeła khłostanje wocźakacź.

W Budyšinje, 25. meje 1927.

Finanzny hamt.

Towarstwowski powěstnik.

Bukecy. „Radosć." Nastupa wulźt. Dokelž su so wobdźelnicy we wulkej licźbje zamołwili, so radźi, zo by sebi kóždy jězdny lisćik do prědka wobstarał. Štóž chce „njedźelski lisćik" wot Pomore do Lubija a druhi wot Lubija do Žitawy do prědka wobstarany měć, njech to srjedu a štwórtk w spěwn. hodźinomaj „Radosće" wozjewi a 2 hr. zapłaći. Tosame płaći tež za wumjenjenje naších pjenjez do cźeskich. Předsydstwo.

Domowina prosy wšě swoje towarstwa naležnje, zo bychu so přinoški tak ruče hač móżno zarunałe, a z tym bychu pokładnikej dźełło trochu wołožile.

Lichań. „Zernička" zmeje srjedu wjecor ½9 hodź. spěwanje. — Přizamknje so ważna rozmołwa dla swjedźenja.

Małešanski zwuczow. wokrjes. Bratřa, sotry a dorost. Jutře štwórtk, 26. meje (Boże stpiće), wulećimy na horu „Čornobóh" z kapału a bubnařskim wotrjadom. Zhromadźimy so rano wot 5—6 w Krakecach. Njech so wšitcy wobdźěla. Bratrowske zwuczowanske wokrjesy su nam wutrobnje witane, tohorunja tež druhe serb. towarstwa a hosćo. — Je-li je njepřihódne wjedro, wulźt wupadnje.

Nazdar! Předsydstwo Małeš. zwuć. skup.

Nawječorny wokrjes „Sokoła" (Khróšćicy, Njebelčicy, Pančicy a Wotrow) zmeje pjatk (3. VI.) wječor we wosmich zhromadne zwučowanje w Njebjelčicach.

Njeswačidło. Serb. tow. „Jutrnica" zmeje přichodnu njedźelu popołd. w 3 hodź. swoje měsačne posedźenje w Knježim hosćencu. Jednać budźe so wo ważnych należnosćach. K tomu bohaty wopyt wočakuje

předsydstwo.

Pančicy. „Lipa Serbska" (měšany khór) spěwa pjatk (27. V.) pola Natušec w Kukowje. Započatk z dyrkom ½9 h. Dirigent.

Pančicy. „Jedn. Sokoł" zmeje sobotu (28. V.) wječor we wosmich zhromadźiznu we Worklecach.

Zwjazk serb. ratařsk. dorosta wuhotuje 31. meje wulět do Pomorc a wobhladuje sebi tam „Ratařsku spytowafnju". Sobustawy njech sebi tutón dźeń swobodny dźerża a so prawje bohace wobdźěla.

Hospodarski rozhlad.

Sćridu 25. meje 1927.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 Dolar	4,216	100 pólsk. markow	47,01
jendźelski punt	20,479	100 českosł. krónow	12,49
100 šwajc. frankow	81,11	100 franc. frankow	16,51

Wertinja burza bź wčera jaho trochu skruczena. Efektowe kursy ho trochu sesylnjowachu. Na konzu burzy wschak 15ma sastupjene skruczenje jaho popuschcźi.

Produktowe wiki bźachu wčera trochu sesylnjene. Khlóbowe žito bź wosebje w posdatschich termijach znowa drózsche. Zentnaŕ rožki sa hnydomne pschepodacźe bź two 5 yj. drózschi, tehorunja wowoš. Zentnaŕ płacźese wčera

w Berlinje:

pschenizy 14,55—14,75 hr., rožki 13,45 hacź 13,75 hr., jećmjenja nalźinjcho 11,50 hacź 13,10 hr., wowša 11,90—12,20 hr.,

w termijnowym witowanju:

za meju: pschenizy 14,95—15,10 hr., rožki 13,80 hr., wowša 12,40 hr.,

za julij: pschenizy 15,07½—15,15 hr., rožki 13,25—13,30 hr., wowše 11,50—11,90 hriwnow,

za september: pschenizy 13,87½ hr., rožki pak 11,87½—11,90 hr.

Na pschecźan.

Duńy 10 i pśnim pjerjom a 6 zent. fynna w Krajkowje cźo. 15. — **Sćyne** w Małeschczach cźo. 67.

Wóz ośćezny, Koffch w Kamjenzu, Budyšinska dróha 24.

W Bilej Wodźe, Bismarkowa haša 23 III. — **W** Budyšinje, Tuchorska haša 11 na Lwo. — **W** Budyšinje na Hausenowej haźy 9 deska na Lwo.

Buda hermanskta w Kamjenzu, Budyšinska dr. 36.

Konje do ośćla w Budyšinje, w hoscźenzu „K jehnjecźu" na Serjowej haźy.

Pisćiwajuśi putaja:

Holźu do domu. Mjedowa studźeń hoscźenz na Lubijskej horje. — **W** Budyšinje, Bewerka, Pawola haša 81. **Dźiwarjerja** młodeho a dźiwaczerku, cźišlu, Stuka w Bělej Wodźe, Korlowa haša.

Wschelake pschenajerja w Kulowje:

Trawjenje pschi mješcźanskim hacźe schwórtk 26. 5. pschipołdnju w 1 hodź.

Rybołóstenje w mješcźanskich wodach, pjatk 27. 5. 1927, wjecźor w 7 hodź. w jstwi magistrata.

Skrowe depeše.

Produktowe wiki w Barlinje dźenja dop. 3/11 hodź.:
Sšo složujo po wukraju bywa tendenza pschi mérnym wobkhadźe krucźischa.

Dop. 3/12 hodź.: Žitowe płacźiny 2½ hriwny sa tunu wyschi mjenuja, k wikowanju pak hischcźe njeje došło, dokelž dźensa pschipołdnischu burzu wocźakachu.

Płacźizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wołjowe symjo po tuni abo 1000 kg hewak 100 kg. płacźizny po złotej hriwnje.

	24. 5.	23. 5.		24. 5.	23. 5.
Pšenica	291-295	291-295	buny	20-22,00	20-22,50
rožka	269-275	269 275	woka	22-24,50	21-24,00
nal. jećmjeń	230-262	230-262	módre lupiny	14-15,75	14-14,50
naz. jećmjeń	—	—	žołte lupiny	16-17,50	15-16,50
wowa	238-244	237-243	seradella	18-24,00	21-25,00
kukurica	191-194	191-194	rapa. wosušk	15,83	15,60
pšenź. muka	37-39,00	37-39,00	lany wosušk.	19-20,00	19-20,00
rżana muka	36-37,50	36-37,50	poch. melasa	—	—
pš. wotruby	15 50	15,50	bźrnj. kruški	34-34,20	34-34,20
rżane „	18,25	18,25	syno, 50 kg	2,50-2,85	2,50-2,95
raps	—	—	rżana słoma	1,75-2,00	1,85-2,05
lnne symjo	—	—	pšenična „	1,10-1,50	1,10-1,50
hróch	27-30,00	27-30,00	wowsna „	0,95-1,20	0,95-1,20
pjeluški	20-22,00	30-22,00	jećna „	0,95-1,20	0,95-1,20

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaća měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1,30 zł. hr. Do wukraja 13 Kč. Kózde čo. płaći 10 zł. pj. Wudawa a čišći Smolerjec knihičišćernja, zap. dr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawěšćki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobćežnje so stajace nawěšćki a tabele so wyšše wobličeja. Za reklamowy w w rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. w w

Čisło (Nr.) 122 **Budyšin — Pjatk, 27. meje 1927 — Bautzen** **Lětnik 86**

Němska a jendźelsko-ruski konflikt.

W jendźelskich nowinach je so prajiło, so budźe Jendźelska so prózowaćˌ, so by Němsku pschi swojej swadźe z Ruskej na swoju stronu sćahnyła. W němskich knjeźerstwowych kruhach so napischeźiwo tomu na to pokazuje, so so **Němska w tymle konflikta na žanu stronu njestaji, ale kruće neutralna wostanje.** Wona so pschećiwo ruskej kronce hižo tohodla njemóže pschistajmknyć, dokelž je Němska z Ruskej swjask pschećelstwa a neutralnosće wobsamtka, kotrehož chce so na kóždy pad dźerżeć. Najprjedy też njeje wočakaćˌ, so jena strona Němsku namołwi, so by so offizialnje wo swadźe wuprajiła. Po Locarnskim, Napollowskim a Barlinskim sprećenju je so Němska na neutralnosć swjasała, a w Němskej žeby na to njepomyšla, tutle neutralnosć na někajke waschnje sranićˌ.

Też w němskich politiskich kruhach so mnjenje sasupuje, so Němska njesmě pschi tej swadźe na žanu stronu stupićˌ, ale jej kruće neutralna pschihladowaćˌ. Mózno je, so budźe konflikt dlešchi czaš tracˌ a so so druhe europiske kraje Jendźelskej pschistajmknu. Potom wschak za Němsku njeelube wobstejnosće nastanu. Ruska abo Jendźelska budźetej wěsće spytaćˌ, Němsku na swoju stronu sćahnyćˌ. Najprjedy směje němska industrija wujsć z jendźelsko-ruskeje swady, dokelž so wočakuje, so so wumos němskich wudźěłkow powješchi, hdyž wón w Jendźelskej pschestanje. W Jendźelskej budźa ginadź na Němsku hněwni, dokelž wona se swojej neutralnosću hospodarśi bojkott pschećiwo Ruskej pocheźi abo znjemóžni, njedźiwajcy toho pak Němska swojim sprećenjam zwěrna wostanje.

Schtož konflikt sam nastupa, w Barlinskich politiskich kruhach mjenja, so Jendźelczenjo kommunistiku propagandu **za** straschnischu wobhladaju, hač wona wopraudje je. Pschikład w Němskej, hdyž ruzy bolschewikojo hižo léta dołho swobodnje za rosschěrjenje kommunisma dźěłaju, pokasuje, so woni njesamóža wobstejacy statny porjad powróćićˌ. Cźim dale, cźim bóle němscki proletariat spójnawa, so je po kommunistiskim rezepcze njehodźi hubjenstwu khudeho wobydlerstwa wotpomhaćˌ. Tohodla so w Němskej na kommunistiskej stronje znamjenja žiwneho rospada pokasuja. Też w Jendźelskej by so za dlešchi abo krótschi czaš kommunistiska krisa runje kaž w Němskej pschewinyła.

Powyschenje palenzowoho dawka.

Němski finanzny minister je 13. meje pola sarjadnistwa palenzowoho monopola namjetował, pschiradu na pośedźenje 23. meje swołaćˌ, w kotrejž mjezjesche so wo powyschenju spiritowoho dawka wobsamtknyć. W tymle pośedźenju je so wobsamkło: Porjadna pichedawanska płaćizna za sprit (palenz) so na 500 hr. sa hektoliter winoweho ducha postaji. Płaćizna za parfümer. sprit ma 250 hr. sa hektoliter wućinićˌ. Potajtim je so dawk sa sprit (palenz) wo 70 hriwnow sa hektoliter powyschił. Gmejnski napojowy dawk potajtim na palenz indirektnje dale skutkuje.

Sjezd wójnskich wobschkodźenych w Döbelnje.

Sobotu a njedźelu je sakika župa němskostatneho swjasa němskich wójnskich wobschkodźenych a wójnskich sawostajenych swój porjadny župny sjezd w města. Na župnym sjezdu bě so 1256 wotpósłanzow pósłało, kotrejž 28 000 sobustawow sastupowachu. Sastupjerjo měšćanskich a statnych wyschnoscow běchu pschitomne. Po referatomaj wo nětčišchim sastaranju wójnskich woporow bo wobsamknjenja pschijachu, kotrež wuskanjenje domisninu dźaŀ, sastaranej cźežkowobschkodźenych, sastaranje z pomocu krajow, sastaraśstwo powschitkownje, sastaranje z rentami, sakonske sałożenje prawneho žadanja na lětowanje a posmjertny pjenjes sawostajenych, pschihotowanje dohańanych cźłowěkow za powołanske wuwuczenje syrotow a dźěći wójnskich wobschkodźenych nastupaju.

Ruske póslanctwo a „Arkozowe" twarjenje w Londonje so samknje.

We ruskim póslanzstwje w Londonje so praji, so so póslanzstwowe a „Arkosowe" twarjenje samknjetej. Domjaaj nadoba w póslanzstwje wostanje, mjez tym so so wschě diplomatiske dokumenty z póslanzstwa a „Arkosowehoˌ" twarjenja do Ruskeje posełeju. „Arkosowe" pšabćenje so rospuschcźa.

Kaž so z Moskwy powě, chce ruske knjeźerstwo schkitanje twarjenja ruskeho póslanzstwa w Londonje němskemu póslanzej abo póslanzstwu z jenych skandinawiskich krajow pschepodaćˌ.

Jendźelski delni žejm sa sastajenje diplomatiskeho wobthada z Ruskej.

Jendźelski delni žejm je schtwórtk knjeźerstwowemu namjetej na pschetorhnjenje diplomatiskich pocźahow k Ruskej z 357 pschećiwo 111 hłosam pschihłosował. Přjedy toho bě so namjet dźěłaćerskeje strony, so bychu so najprjedy podłožki pruhowałe, z 367 pschećiwo 108 hłosam saćišnył.

Protest jendźelskich industrialnych pschećiwo sastajenju diplomatiskeho wobthada z Ruskej.

Industrialni w Manchestru, Sheffjeldu a Bradfordu su knjeźerstwu protest pschećiwo wotkamanju stykow mjez Jendźelskej a Ruskej pschepodali. Boja so, so Ruska njebudźe wjazy w Jendźelskej, ale w Němskej kupowaćˌ. Sapósłanz Kennworthy je mnjenje wuprajił, **so budźe 50 000 jendźelskich dźěłaćerjow, kotriž so z wikowanjom z Ruskej žiwja, za krótki czaš bjes dźeła.** Němska a Franzowska smějetej dobrył z rusko-jendźelskeho konflikta. Doprědka je widećˌ, so so žydo družstwa „Arkos" do Parisa pschepokoji.

Jendźelska so prózuje, swadu wo Wilno wurunacź.

Jendźelska „Westminster Gazette" pische: Swoje prjedawsche mnjenja spuschćiwschi swonkowny minister Chamberlain mèni, so sastajenje jendźelsko-ruskeho diplomatiskeho wobthoda njemóže europiski měr wohrožićˌ. W tymle swisu je wažne, so **Litwa a Pólska najsterje tónle tydźeń konferenzu wotmějetej,** na kotrejž dyrbi so swada wo Wilno wurunacź. Jendźelska diplomatita je pschi nanoowschim prózowanju wo tute konferenzu wažnu rólu hrała.

Polacy na ruske bronjenje kedźbliwe činja.

Na jendźelsko-rusći konflikt so we Warschawskich politiskich kruhach najwjetscha wažnosć kładze. S dobom so žiwje sa wschelake pschećiwanja ruskeho wójska sajimuja. kotrež su hižo stałe abo kotrež maja so hischcze pschewjesćˌ. Po powěschćach z Moskwy su so w Minskim a Ssmolenskim wokrjesu pschi mjesach Pólsteje wobschěrne **wójnske pschihotowy** cźinile. Tam su so panzerowane cźahi, panzerowane automobile a najcźeścha artillerija shromadźiłe. Też infanterija chodźa reorganisowaćˌ a pschi pólsteju mjesy prenje pruhi cźinićˌ. W Minskim a Ssmolenskim wokrjesu su tež fabriki za dźěłanje jedźotych pknow, radiotechniske wotdźělenja, létadowe kólnje atd. twarja. Warschawske nowiny su wobhładnjiwje wo jendźelsko-ruskej swadźe wuprajeja.. **Kschescźijanstko-sozialne nowiny mènja, so Jendźelska za wójnu z Ruskej njejada.** Jene njestronitse nowiny pischu, so zwět stóznje dopósłnaje, so je Pólska nětdy prawo měła, hdyž je na to pokasała, so cźerwjeni roskasowarjo w Moskwje w jenej rupi konzeptiju, w druhej ruzu nóž dźerża. Motuczenje Jendźelskeje bjes hospodarskich a politiskich sćěhowkow njewotstanje. **Sady Jendźelskeje budźetej Franzowska Italska stacź.** Politiske a hospodarske wobstejnocźenje Ruskeje je so hižo sapocźało. „Kurěr Porranny", kotryž za shromadne wustupowanje Jendźelskeje a Pólskeje pschećiwo Ruskej je sahorjenjom wustupuje, mèni, so je so jendźelsko-franzowske postupanje pschećiwo Ruskej pschi wopyće franzowskeho presidenta w Londonje rospominało. Dopomina so na rusko-pólsku wójnu a tehdomnische dobrycze marschallej Pilźudskemu pschipisujuje. Wjeczorne mózy njesu bohużel tole pólske dobrycze dosć zrosumiće a wumuzyće. **„Nimamy sajimow na pschemènjenju ruskeho knjeźerstwa."** „Kurěr Porany" pische, „dokelž nimamy rukowanje za to, so budźe druhe ruske knjeźerstwo pschećelskischo a měrnischo k nam stejećˌ. Wot ruskeho knjeźerstwa nicźo dale nježdamy, dyžli so Rižite sprećenje dopjelni. Też bychmy žebi pschesli, so by kóžda kommunistiska agitazija w Pólskej sastała.

Pólska pschirodnu sawjeru pschećiwo Ruskej pschedstaja, kotruž dyrbjałe za to so sajimowaze ludy podpjerać. Móz Pólskeje pak móże so hakle prawje nałożowaćˌ, hdyž so pólska wjeczorna mjesa pschećiwo Němskej na dožahaze waschnje sawěsći. K tomu słuschna krute pschewjedźenje wupuszczenja němskich rauschich wobtwjerdźenjow a dalsche wobhładźenje Rorheinskeje.

Cźerwjene wójsko we wjetschej hotowosći.

Wójnski kommisar Woroschilow je dnjowy wukas wudał, w kotrymž wójsku a łódźstwu wosjewi, so so politiske pocźahi mjez Ruskej a Jendźelskej pschetorhnu. Wójsko a łódźstwo so tohodla namołwjatej, so byschtej pschihotowanej byłej, bolschewikisku Ruśku schkitaćˌ. Twjerdźi ja Kronstadt so do wójnskeho stawa pschećahaći a jendźelskim łódźam je sakasane, do ruskich pschistawow pschijećˌ. Ruske mjezy w Asiskej dyrbja so wobtwjerdźićˌ.

Demonstrazija psched jendźelskim póslanzstwom w Moskwje.

Kaž so z Moskwy powě, su so dźěłaćerjo, studentojo a wojacy psched jendźelskim póslanzstwom sběželi. Dokelž so miliza njeporadźi, demonstrantow rosehnaćˌ, so wohnjowa wobora na pomoz sawoła. Hdyž ta je gnkanow wodu na demonstrantow gnkasche, tuczi sloku rosćěkachu. Swonkowny kommisar Litwinow je słubił, so budźe knjeźerstwo jendźelske póslanzstwo schkitaćˌ. 18 sobustawow jendźelskeje mitzije je krjedu Moskwu wopuschćiło, poslednje sobustawy pjatk wotjedu. Franzowski póslanz schkitanje twarjenja jendźelskeho póslanzstwa pschewojesće.

Čičerinowy niewuspěch w Parizu

Ruski swonkowny kommisar Čičežerin je so z franzowskeho swonkowneho ministerstwa pjeża jara njespokojom wrócźił. Franzowski swonkowny minister Briand jemu njeje słubił, so so Franzowska pschi naprawach Jendźelskeje pschećiwo Ruskej njewobdźeli. Briand je so praschenju za tym wuwinył. Wón pak njeje Čičežerina w njejasnym wostajił, so móże Franzowska z Ruskej jenoź z tym wuměnjenjom dale diplomatiju wobkhadźećˌ, so so ruske knjeźerstwo kommunistiskeje zwětoweje agitazije za wuwolanje diktatury proletariata w Franzowskej wostaji. Pschećiwo spjećeńzy wojakow w Bourges, pschećiwo ruskemu spionažnemu sprjedźišču w Franzowskej a pschećiwo schćuwanzu bolschewistiskich ruskich agentow mjes franzowskimi dźěłaćerjemi je snutskowny minister Sarraut hižo psched někotrymi njedźelemi naprawy cźinił. Wusamknjene njeje, so so wschelake staty pschećiwo podrywazemu dźěłu ruskich kommunistow sjednocźa, a so so Franzowska z nimi ke wobarenju pschećiwo wschemu hrožazemu strachej sjednosć. Dla wotbrjeza tworow franzowskeje industrije nježdmě so existenza franzowskeho stata na hraczki stajićˌ.

Wobskórźba pśeśiwo francowskemu kommunistej Doriotej.

Justizny minister Barthou je sjezdu dopołdnja pośedźenje kommisije wopytał, kotraž ma knjeźerstwowe namjety na wobskórźbu pschećiwo někotrym kommunistiskim sapósłanzam pruhowaćˌ. Kommisijny pschedsyda, sozialistiski sapósłanz Gruin, ministra postrowiwschi jemu słubi, so kommisija njestroniły a tucze rosudźi. Barthou na to knjeźerstwowe wurjadne postupowanje rosłoži. Najprjedyjo so **wobskórźbu pschećiwo Doriotej saběrasche.** Doriot je franzowskich wojakow w Chinje a domorodne wobydlerstwo franzowskeje kolonije, z Chinu mjesowozeje, **z sběžej pschećiwo Franzowskej schćuwak.** Wosebje je rosprawa naměstneho generalneho gouvernéra w Indochinje pocźežaza. Justizny minister žebi pschešeˌ, so bychu so knjeźerstwowe rosprawy kommisijinej rosprawje pschidałe, so by deputertśa komora shonita, schto so Doriotej porokuje. Wobstorźba so pschećiwo sgitematiskemu naschćuwanju wójska měri, kotrejž dyrbi Franzowska sakitowaćˌ. Minister wójnskeho łódźa a justizny minister staj antimilitaristiśku agitaziju rosjasnikoj a samołwitosć sa wobstorźbu pschewojesmjetej. Wě tutym padze je zyłe knjeźerstwo solidarisće.

Wójna w Chinje.

Kaž z Hankawa schtkowa powěšćˌ praji, wjele sranjenych Honanskeje fronty do Hankawa pschikhadza. Po jich wuprajenju so horza bitwa bije. Kommunistiske wyschnoscze w Hankawje kóždeho tseceho muża z wobydlerstwa k wójsku bjeru, so by so Honanska fronta pośilniła, pschi kotrejž rosbudne wojowanje z **Cźangsolinowym wójskom** sakhađza. Pódla toho so wójsko do Wuczanga, snapschcźa Hankawa ležazeho, sćele, kotreż dyrbi město pschećiwo Cźankaischekowym pschiwiżowarjam sakitowaćˌ. W Hankawje pocźina žiwnosć žadna być, tohodla płaćizny za nju dźeń a bóle horje stupaju.

Hawaska powěsćenja z Pekinga powě: Hačrunje je wojerske położenje hišćece njerozhudne, što wono po słabu w Honanskej provinzy k Čangtsolinowemu lepšemu wobrocža. Fengjujhiangowe wójsko je so hač k wjeczoru wot Langjanga wróćo cišło. Čangtsolinowe wójsko k Hankawej poćupuje. Pódla Tientsiniko-Pukawskej železnizy je Čankhajskowe wójsko do Čžančangowych a Sunczuanfangowych wójska jrasyło.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Pjatk, 27. meje.

† 1888 Mielał Nowčik, kubłoŕ w Baćonju, da prěni nastork a nadobny dar k twarjenju cyrkwje we Baćonju.

† 1887 Jurij Arnošt Wanak, farař we Wóslinku.

*

— **Wo wjedrje.** S wjeczora Jendźelskeje leži žołma wyšina. Tola zadźiwaja nizíny nad połnóčnej a rańšnej Europu, so by šiwoje kśežiśtwo hač k nam wupschestrěka. Schleiniza, kotraž je wčera na hrózne šćila, bjeńza ranu bóle na rjane stupa. Bywnjej je raś wjedra pschezo hišćece šcherjaty, mamy tola nadźiju, so so bórzy wumjedri. Jutśe žołtu źłonczku 3,50 šłahdża a so 8,05 khowa. Mějachu rano 3,01 šłahdża a so popołdnju 4,47 khowa.

— **Bližšchu njedźelu žu w Budyšchinje tłamy wotewrjene.** Kaž khonimy, so w Budyšchinje blížšchu njedźelu, 29. meje, wot ½11 hač 12 hodź. dop. a wot 2 hač 6 hodź. pop. tłamy wotewrjene.

— **Sswobodne mjasowe jětki (Freibank) w Budyšchinje.** Ssobotu, 28. meje 1927, dopołdnja wot 7 hač 9 hodź. wotedawaja šyre howjaze mjaso, punt po 40 a 50 pf., šyre šwinjaze mjaso, punt po 60 pf., rańeżene šwinjaze mjaso, punt po 60 pf.

— **Sobrěte powyšenje palenzoweho dawka!** Němšći finanzny minister je 13. meje pola němškostatneho palenzoweho monopolowego sarjadnistwa namjetował, so měła so pódlanska rada k pořeźenju na 23. meju zwołacź, dokelž měła so płacźisna za šprit powyšicź. S tym bóšche šprit psched tym indirektnje sawrjeny. 23. meje šeźdze so pódlanska rada k pořeźenju a ześčowaze wobšamknu. Porjadna pschedawanska płacźisna za šprit (palenz k picźu) je na 500 hriwnow na hektoliter winoweho šprita postaji. Płacźisnu za parfumerijowe palenzy postajichu pak na 250 hriwnow na hektoliter winoweho šprita. Potakźim bu dawk sa šprit (palenz k picźu) wo 70 hriwnow na hektoliter powyšeny. Tak skutkuje gmejnski dawk na napoje, kiž je 1. haprcźe t. l. spadnył, na palenz k picźu dale. E. J.

— **Bližšcha jěba na źwjatoku tydźenja** je statnym autobušom je jutśe ßobotu 28. meje w 16 hodź. (pop. w 4 hodź.) wot Budyšchińskeho dwórnišćeńca, 16,05 hodź. (pop. 4,05 hodź.) wot Jitšnych wikow w Budyšchinje do Hatow i połnoc Komorowa p. Klušicha. Autobuš wróći so wokoło 19,30 hodź. (wjeczor ½8 hodź.). Jěźdna płacźišna wucźinja sa jěźbu tam a sem ja dorosćenych 1,50 hr., sa dźěći 80 pf. Wjednikowo smějetej knjes ratařski rada Grützner. Sa jěźbu na tónj tydźenja su jěźbne liscźiki tež we Wellerez kniharni na Schulskej hašy do cźaša dostacź.

S **Wulkeho Wjelkowa.** Naschi gmejnszy šaštupjerjo mějachu pschi šwojim pódlanskim pořeźenju jako wo hłownym bypku wo hospodarskim planje na lěto 1927/28 wuradźowacź. Knjes wučeŕ Mowczeŕ jako wjednik šaštupjerjow roskaźi hłowne dypki dokhodow a wudawkow hospodarstwa. Shromadźeni spóšnachu jo sa dobre a pschiwšachu jo. Hospodarski plan wobšamknu jo sa 4066 hriwnow dokhodow a ſ 3 990,50 hriwnami wudawkow. Potakźim bu 16,50 hriwnow. Hłowne wudawki rozdźěla žo na ześčowaze wězy: Dań sa nowonatwarjeny wodowód 150 hriwnow, wokrjeżny dawk (Bezirksumlage) 700 hr., wuporjedźenja na gmejnskej khěži 50 hriwnow, sa twar noweje studnje w běleni 150 hriwnow, sa wuporjedźenje a nowotwar gmejnskich puczow 1 000 hriwnow, sa podpjeranje khudych (spomožerstwo) 800 hriwnow, wotwobinske wudawki 685 hriwnow, sa schulu a druhe potkadnje 400 hriwnow. Sa dwě zgle wotpalenej šwójbje we Mułtich Dobšezach pschiwolichu šaštupjerjo 10 hriwnow i gmejnskeje pokładnje jako podpjeru.

S **Wulkeje Dubrawy.** Pschichodnu njedźelu popołdnju chže naschа gmejna šwój nowy natwarjeny wodowód poświerźicź. Popołdnju w 3 hodź. šeštupaju žo wschitke wješne towaršiwa do šwjedźeńskeho cźaha, kiž k wulkotnej wodowej weži poćeńnje, hdźež žo dalscha poświerźeńska žwjatoczność wotmjerje. Wjele hosći je pscheproschenych a pschi rjanym wjedrje drje žo wjele ludźi na poświerźenju wobdźěli.

S **Hodźija.** Tudomny šwjaſ młodźiny je žeńi na dnju Bożeho śpitśa kražnu meju stajił. Schwižna žerdź delekach i rjanym selenym pleŕwom wobwita a horłach je statnym brěłowym wjeńchom, i khorhoju a rubiščkami wupyschenym., kiwa do wokolny. Kaž khonichmy, chže tudomna młodźina šwoju meju pschichodnu njedźelu popołdnju mjetacź.

Sc **Semitz.** Rěźakowu dźěłacźeŕ Borgs i Biskopiz dyrbjeschе kuloţe drjewo pschiŕěźowacź a chjyschе je žochorom sdonk wutorcźicź. Sdonk žo pocźa kulecź. Borgs wosta najsfěrje ſ cźrijowym pjeńkom wiśaźo a njemóžeschе žo ſ cźaśom wukhowacź. Wón padźe a ći sdonki kulichu žo pisches njeho a wobjarujomnemu wutrobu słoćicźchu. Jako cźeśkosrańeneho ſ dźewnika do dźěłarnje njeseźnu, wón hižom wumrě. Morjeny sawoštaji wudowu a tśi dźěći. Wón běschе hakle 38 lět staŕy.

Z **Khrósćic.** Naš „Ratařski Dorost“ wotmě zańdźenu srjedu po mejskim nyšporje swoju měsačnu zhromadźiznu. Druhi předsyda Jakub Lipič ze Wudworja wotewri zhromadźiznu witajo rjanu liźbu sobustawow. Samo Wotrow a Žuricy běchu derje zastupjene, štož dyrbjało našim Khrósćanskim wosadnym tola być z pohonom, nic so kuska njelubcho wjedra stróžić, luhyž so jedna wo dopjelnjenje narodnych a towaŕstwowych winowatosćow. Rozpowědachmy sebi wšitko nadrobno wo přichodnym zlěće w Baćonju a wo wulěće přichodnu wutoru do Pomorc. Też swjedźeń chcemy w jonju wulotować, dokelž běchu někotři přeswědčenja, zo jenož swjedźeń wšitkich zaso bromadźa, a zo je možno, potom też jónu tych wohladać, kiž hewak so towaŕstwa bóle zdaluja. Je zwjeselace, zo pak so tola přeco hišće tež nahladna cźrjódka namaka, kiž je aktivna a so woporow a dźěła za towaŕstwo njeboji. Wšitkim kładze předsyda naležnje na wutrobu, zo bychu so towaršožo w połnej liźbje w [illegible] na zjězdźe wobdźělili a je-li někak možno, so [illegible] sobu do Pomore wulećeli, tam wohladać najwjetše ratařske posypty. Też krótku rozprawu wo [illegible] stajićnjey we Zlym Komorowje nam podła. Wuzběranje so wosebje, zo bě tam widźeć rjany skót, kiž drje so z dalaka přiwožowali, dokelž w tamnej krajinje je so z ratařstwom nimale pominyło. Při rjanej serbskej rozmolwje so nam hodźinki ruče minychu. Wšitcy běchmy so posylnili z nowym serbskim duchom, kiž dyrbi nam mocy dawać, kruče na straži być a wotražowacź nadběhi ze wšelakich stron. Z našim nowym spěwom „Młody ratař“ skónči předsyda zhromadźiznu a rozeńdźechmy so, sebi słubjo, wostać to, štož smy a sebi wažić to, štož smy wot nana naměli a štož je nam mać do kolebki połožiła.

S **Khrósćiź.** Nadpodawanje so macźerje w Khrósćiźach je ześele, 1. junija 1927, popołdnju w 2 hodź. we hoscźenzu. Lěkaŕ budźe pschitomny.

S **Wulkeho Cźišta.** Na dnju 22. meje woświęcźi nascha Jednota Ssokol swój nałšni šwjedźeń ſ dźiwadłom a někotrymi žortnymi wustupami. Tutón šwjedźeń bě kaž žadyn druhi šnadnje wopytany. Lejšchе na tym, so bě runje šamžnu njedźelu w Slym Komorowje ratařska wustajeńca ſ wośebitym šwjedźeńskim cźahom. Tak so žo też ſ nascheje wěsy wšcho na tutu wustajeńcu poda. Też naścha wjeſ tamnemu šwjedźeńskemu cźahej poda. Też naścha wjeſ tamnemu šwjedźeńskemu cźahej poda. Też naścha wjeſ tamnemu šwjedźeńskemu cźahej pschinoschowaschе. Ale šnadna bě hromadka, kiž wot tutych naših šwjedźeń wopyta, mohł rjez šoro žadyn. Na tym też šaležeschе, so žo šaporźatk wo hodźinu wotstorcźi. Tak šapocźa žo někto, ſ powitanjom makeje cźerjódźicźki pschez br. šarošku, naschе dźiwadło. Tuta wuwjedźe Jednota Ssokol ſ Komorowa. Tutón rjany kruch, kiž žo hižo druhdźe hrajeschе, namaka też pola naš bohate pschipóšnoćacze, a zdawa tomu, kiž je jón wuđźelał Wobezhe Bemarjez wotrocźk je šwojej muzyki wobrotnoćeju, kaž też Bemarjez nan je šwojimi jaſnymi flowami a tón žid, kiž kubło pokupi je šwojimi leścami, woni wschitku tekźbliwosć na so šcźahnychu. Też wschitkim druhim hrajerjam najwjetšchi dźak, dokelž kóždy šwoju rólu wulkotnje hrajeschе. Na kónzu tuteho dźiwadła šaśpěwachu nam bratśja a šotry ſ Komorowa hišćece někotre měšchane śpěwy, kotrež žo naschemu wjeśnemu ludej wobešeje pschodobaja, dokelž woni tu tak poredko šatlinkźa. Něšto wušturpichu někotři šokolšo nascheje Jednoty je šwojimi prjelemi a kumšćatami, a dośchе Jednoty je šwojimi prjelemi a kumšćatami, a dośchе dźiwanje njemčeschе žaneho tónźa, so też naschi Ssokolšo je šwojej żeleznej disźiplinu telko dokonjeśa a hnenjcź też cźi najwutšišchi hali. Sšawa jich wutrajnoścź. Na kónzu programa šapiśchachu nam Komorowšay herzu šwoje šerbśke šchtućźi ſ wješelej rejay. Bě to mały, ale wješely šwjedźeń. A kóždy kiž tu pobu, dźeschе špokojeny domoj. Tak dale ſ nowymi mozami do pschichoda.

S **Noweje Wěsy** pola Mikowa. Pódźelu wjećor wokoło ½11 hodź. wotpali žo tu domjake dźěłacźerja Emila Korcha, też Bergella njenowanego. Hubjeneho wuhnja dla běschе fo hižom popołdnju ras na hubi palilo. Ssebjeńda běchu pal woheń podusźili a wschitkon dalschi strach wotwobroćili. K wjeczornemu wohnju běschtej šykłowje ſ Mikowa a Krjejcźe přišpiśchej. Też motoriška šykawa Nowowjeśćanskeje papowneje fabriki šapschinmy, jo by šwójbne twarjenja šchkitała, dokelž ju wone też je šwomu krute a šćejachu tohodła we wulkim šrjesche. Wobžedźeŕ na šawješćene.

S **Hródka.** Bjesdźěłoścź w naschim měśe dale wotběra. W tydźenju wot 9. hač do 14. meje je žo liczba dźěłonjemjerjow šnišła, muźźich wot 97 na 81, žonšich wot 42 na 38 a dośtawarjow pschiŕaźa wot 84 na 76. Je-li bjesdźěłoścź tak dale wotběra, njebudźe dołho wjazy tracź, jo Hródź šanu bjesdźěłoścź wjazy njeśmeje.

Najnowiše z cyłeho świeta.

— Schkrowa powěźcź wo wjedrje ſa jutśiſchi žobotu: Khłódno, bóle šcherjaceho raźu. W Jendźelskej khłódno.

W Osnabrücku ju pśełnika Osnabrücśkeje banki kotrejž bě runje 50 000 hr. ſ němškostatneje banki wupłaćenych dośtał, ſ revolwerowym wutśełom do brjucha poćełili a jemu jeho toſchu ſ pjenjesami rubili. Nutřeźnik do cźakajeceho auta skoći a na stronu k Bremenej je. 100 kilometrſtim tempom wotjěźe. Kriminalna policija je žo hnydom sa śledźenjom sa nim dała. S letadłami žo na dróhomaj do Bremena a Hannovera sa napadnikom pyta.

*

Jlalſti lětaŕ Pinedo, kotrejž bě žo ſ letadłom ſ Nowofundlanda na lět do Europy puśchcźił, je w mjśe žo jadnudźiwśich nędźe 150 mil wot Azorſtich kupow žo na morjo puśchcźił. Na šwojo je žo jena tódź jeho dohladała a jeho wukhowała.

*

Dał réći Miiiśśippi je žo ſ nowej kataſtrofu podeśchoł. K połnozy wot Noweho Orleana je réka Uchafalaja hačenja pschedréła a dwaj milijonaj akrow powodźika. 50 000 ludźi je ho hižo wukhowało, dalšich 10 000 hišćece na wukhowanje cźaka.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku Marko Smolek w Budyšinje. — Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Dučmaŕ w Budyšinje. — Za hospodarski dźěl: Arnošt Bart w Brěsnicy. — Za nawěšćki: G. Janak w Budyšinje.

Kuzłarska woda.

Powědaćźko ſ Banata.

10] (Pokrać̀owanje).

„Wy chcźeśe ławrjeŋ pschi brjoſu Cźerny schcźěwać a fabywacź, ſo tola jenož róźe na jeje ſkalnych šćehnach tam — cźerńjowe róźe. Hižo mnohi je žo do šmjerźe farafył, kiž chžeschе je žebi wuschcźěwnycź.“

Wona tróśko wottorhnu a wopraschcźa ſo potom mjeńcźo, nimale zunjoſtudźiwje: „Scźe wobraš hižo molowacź šapocźał?“

Njepschestawajcy šhladowaschе jeho wócźko na nju, wolne, žadoze, njedobytne we wobdźiwanju jeje kražnoścźe.

„Wobraš je nacźišćujeny — ſkaliſka, pschibyſchćiwschowate kolmy a žadoźśiwe wódne kwěcźiny, też Cźernine wobšiaze cźeło koleda ſo hižo w mežaczkowem šwětle, jenož jeje hłowa, jeje wobličźo jiſcheze žo nt njedostawa! Otw Malgersata, ſe-li tonna bajoſka bytoſcź w thłubinach prósy-ńerźach pobór Mehadiſtich ducha a ſo hiba, to wupóſka wona tebje jako podobiznu do šwěta, ſo by šmjertnych pubłaſnika, koſtij twoje puczе iſchitała. Titkrózna ſława a njeśmjertna cźeſcź tomu wumětšej, kiž twoje wobličźo šmě na płat wutkniſcź!“

Nimale šaſtrózana wona ruku pschcźeźiwo njemu podšehnu.

„Nihdy na nihdy, knjeje..., Wy dyſchcźe prěni njebył, kotrehož by mój muž ſ jnewnom wotpokaſał — ow, wy wſchat jeho njeſmajeceſe!“ Kaž cźiche pschchowańcźko to klinkźeſche, a tola šapaſny jeje wócźko błyſchcźeju ſtóśrośeſ, hdyž wona na šwojeho žarliwego muža pomyſli.

„A je dha cźi trjeba, fo twohe šurowja wo dowolnoſcź praſchcźeš?“

Kaž by had na nju šaſyčeźał, tak tele šłowa jej do wucha šaklinźachu. Jeje cźeło žo šmorſchcźi.

„Haj!“ wotrěſny wona nahle.

Dźiwny pokmeŕk hrajeſche w jeho wobličźu, wón puſchcźi žo pomałku ſ jenym kolenom na šłhódy a pschiprě ruku wo podime. Wo Cźernje wón rěźeſche, wo błónźnem, ſtójnem raju łuboſcze a róźow, wo Banacje — tu wona šlutſkaſche, hnydom šaſo wujednana a bjeſtaroſtna kaž žbožowne dźěcźo.

Molek pak, kaž žo šda, šarn žeſi kóždy cyſy luteje Inboſneje žónſkeje hłowy hłuboko do duſche.

Jenož wokžiſo jeniczkeho cźłowjeka bě pokmuńnjene na hłowu šwětłkowołoſateho ſłożene, na cźeſko wurźane, njech też trochu ſelſarjene cyſy molerja. Jóſef ſtojeſche fo njerymywſchi na jiwojim mějnje a šary šłuby do hubow.

Jeho broda bě fo hłuboko na wutrobu ſuješła, wón ſ hłuboka a cźeſko poſdychny, kaž ſ dyrkotanjom pschenóže to jeho cźeło, łdyž bě fo nětajſi ſuſy do jeho żony jahladał.

Cźerńjowe ſtupaſche jemu pschcźeo bóle do hłowy a ſała cźeło a ſpanja. O ſo dyrbjeſche tu k ſwojemu měſtej pſchikawany być, ſo dyrbjeſche tomu njemdremu ſchkrećenju a hnđenju pschipoſłuchacź, měſto teho, ſo bo mohł feſſacźicź a to najlubſche, to najſwjerźiſche je ſtrony tamneho žołtokubkżerjowego thadle wottorhnjacź, ſo by ſ njej non ſpěchał do cźernjeje nocy, jenož ſo by ju wutkhował woczom tuteje ſtotoreje cźrjódy! —

Hižo diwaj wjeczoraj běſche dwórbał tomu pschihładowacź, kaž molerſ šwoju dobru diwinu wobłěkuje, tak běſche cźaſeſtcźe a cźaſeſtcźe k njej pſchiſtupował, kaž nětko pſchipódła nieje kleczeſche tak, ſo jeho dych ſo nimale Malgorjaczjineho běſcho cźeła dótkaſche.

Jeho ſubn łſchipjachu, truna hujſti roſlecźa ſ praſtom pod dwjerdym ſtłóczenſom jeho porſtow.

„Jóſefe!“ ſawołna nětko ſeſadu njeſho. „Jóſefo, wuſtup... twoje cźiſło je na ſtrjebje!“

Zygan ſo njepohibny.

Tu płazny jeho ruka ſtarehu Ronka nóźnje na ramjo. „Spijch dha, bratſiko? Hallo, do dźeła! Lubſoſe paunu hižo twoje njeno wokajn.“

Jóſef wudźerſcheſe na njeho a cźjeny hłowu ſnak. „Dopredła!“ bórbotaſche wón njes ſubnami.

Wón ſtupi na podnim wyſſoko ſo wurunaſchi, hordo, ſ pokmurjenym wobliczom. Sšwětło wobſajnſcheſe jeho a wſtł a wołanje poſtrowjeſche jeho jako łubuſchka ſe-waſcźenoſcźe. Djenja wón njepokaſa ſwój poſmněk, nje podjakowa ſo ſ horizaym poſtrowom ſa to; jeho ſpoſe wócźko ſpoſladny ſ boka na Malgorſatu. Wona ſpohladny ſ njemu horje; błóſne, hordo wobdźiwanje wobłyſchcźe wſche ſo w jeje wócźku.

Jóſef ſ hłuboka ſdychny a ſ wotmachom pſchinny do trunow. Wón łapje dźěſni a ſ tutym žadnym a wulkotnym daromi ſcźeſe hižo wulke wobdźiwanje ſłudźił a publikum Wiena ſebi hnydom dobył. Djenja pak, kaž ſo ſda, cźiniſcheſe wón wumjeſcze ſ kohole prawidła. Po krótkej dźiwnej pſchedehrě ſanjeſe wón ſe ſwojim mócnym hłoſom ſtaru wutherſtu łudowu pěſeń:

„Rybak ſym ſ doliny
Pschi Tišy mam khěžu.
Moja macź̀ budźe cźe paſeć,
Brune bolcźo, wuſpinkaj ſo!“

Swaha, ſpodźiwnje jimajſy ſaſpěva wón proſte hłowa. Sšunjeſtna cźiſchina roſtěhowaſche ſo po wobſchérnej žóſli, nimale pſchelwapjeſe ſhladowachu na „feſchneho Jóſifa“, ſ kotrehoż ceła běchu hacź dotał jenož dźiwje, wohnjowe pěſnje ſłoſcźe radoſcźe błyſchcźeli. Też Malgorſata poſłohny ſo dźiwaju ſwoje łuboſne wobličźo.

Molek naſkonk ſo ſaſo k Malgorſacje.

„Sdyž pſched nětſchto njedźelemi Herkuleſowe łupjeſche wopruſchcźich, wubudźi cźertnjene walaſchſkeje ſemjanu wulke ſpodźiwanje. Wona bě ſo zyle bjes ſłeda ſhubiła, untroh mdźija, ſo je ſebi ſ melancholije (w cźeſkich myſłach ſiwjenje wołała, druhi dźeńa tutón podawk romantiſch wokrašnicź a pſchedſtajeja ſón jako wotwjedźenje.“

Walaſchſka pſchiwobroćeſi ſo jenu ſ ſhwatkom, hdyž njejapyy runu ſ ſwojej pukotajcej wutrobje.

„A jeje pſchiwuſnaſi?“ ſpdychny wona ſe ſyłłojtym wócźkom.

(Pokrać̀owanje ſeſčhuje.)

Wulki wubjerk
prawatow, nohajcow zokow, slow kornarjow atd.
ma
A. Henoch
Budyšinje na Hlownom torhošću 4. (Złoty hodler.)

Wuporjedženje wobuća
solidne a tunjo
w najkrótšim času.
z ruku šite
rjenjowymi hozdźikami
žo (hjez šowa a hozdźika
Crepe-gumijowe póduše
so na wšě črije přišinja
Heinrich Mohr
w Budyšinje, na Žitnu wikach

Žony! + Žony!
Wupłokowace aparaty
rigatory, žiwotowe wobwjazki,
měsačne wobwjazki a tajke přeč
wusumpowanje, pjelušnowe kholowki podtočki, stališki za
předki, štališki za pažaki,
też wulki wubjerk wšelakich
gumijowych tworow.
Wobroćće so dowěrliwje na
Sanitätny wobkhod
R. Wagner w Budyšinje
před Šulešskimi wrotami 9.

Vogtlandske wumělske **gardiny**
kupujeće stajnje tunjo pola
K. Erler w Budyšinje
na Žitnych wikach 11, znamjeno
hoš „Zł. Hwězda“ / Ręčo serbski

Wšě šulske knihi
dostanjeće
w Serbskej knihatni w Budyšinje

Kože
wšěch druzin
kupuje taj stajnje po najwyššich
dnjowych płaćiznach
Kießling & Erdenberger
na Zwonk. Lawskej hasy čo. 45
Bohatu wuhotowanu „Potrjasačku“

Domjace jehnjata
ma na předaj
mješarnja w Krakecach.

Visitne khartki
zhotuje spěšnje a tunjo
Smolerjec
knihićišćerńja
w Budyšinje.

Vogtlandske zagdiny, story, vitrage, šaty, přikrywy, šórcuchi, **wóskowane tkaniny**, nuzace potrjeby noskła Marja Brauer w Budyšinje na Moltkedrózy 5. Zhotowjenje šatow, wušiwanje mjenow.

Chaiselon, derje dźeržany, ma po dźiwajcy tunich płaćiznach na předań
Zerrik w Budyšinje na Lubijskej drózy 17.

Nahłowjace rubiška
za 75, **65** pj. ma
Andr. Kasper
A. Pilop
w Budyšinje a Burglehn 11
Sprawne serbske posłužowanje!

Kupnuju
nowiny, akty, knihi po 4 pj.
papjerowy wotnady po 3 pj.
lapy, bleše běłcho wina
bleše čerwjenoho wina
sektowe bleše, wšě druhe bleše
po powyšenych dnjowych płaćiznach, **želzo a stare metale**
jenož na wupokaz wyšnoće.
Popp na Hornćersk. hasy 18
telefon 3427.



Pro tu čisło
2687
jeli maće mały nawěšk
do „Serbskich Nowin“.

Knefle wšěch druzin
wobsadki, nahłowjace banty, taflowe banty
we wulkim wubjerku poruča
J. A. Henoch
w Budyšinje na Hlownem torhošću 4. (Złoty hodler.)

Serbjo
podpjerajće hjuze
Serbske Nowiny.



Loewenstammej

tam je předawanje tunjeho wobuća!
Ah, **k Loewenstammej**, to je něšto druhe!

Žonjace črije z gumijom
corna koža, z runymi pjeńkami, podšite z kože, wulkosć 38–41 — 5,90
Žonjace šnórowańske črije
corne, Bokskalfowe originalne „Goodjear-Welt“, na kromje šite, wulkosć 36–40 — 7,90
Žonjace lakowe črije ze spinku
žłobinaty pjeńk, pyšna forma z pobočn. přelam., z kožu podšite wulkosć 36–42 — 8,50
Žonjace črije z gumijom
corne, Bokskalfowe, krasna forma, z runymi pjeńkami, z kožu podšite wulkosć 36–41 — 8,90

Žonjace črije ze spinku
čorne Bokskalfowe, moderna pyšna forma, z runymi a žłob. pjeńkami wulkosć 35–41 — 8,90
Žonjace črije ze spinku
swětłokhłose ze žłob. pjeńkom, **swětłe** kožane podšće krasna forma wulkosć 36, 38–41 — 9,50
Žonjace črije ze spinku
šěre, ze žłobitym pjeńkom, najmod. forma, swětłe kožane podšće wulkosć 35–41 — 9,75
Žonjace lakowe črije z gumijom
elog. forma, z run. pjeńk., z kožu podš. wulk. 36–41 — 9,75

mužace nizke črije
z konečkojtej eleg. formu, z běł. šow., kožane podšće wulkosć 39–46 — 8,50
mužace nizke črije
brune, nowočasna kónčk. forma, běłe šowy, kožane podšće wulkosć 40–45 — 10,85
mužace črije ze šnórowanjom
corna koža, polkončk. forma wulkosć 40–45 — 8,75
mužace črije ze šnórowanjom
kónčk. eleg. forma z běłymi šowami, wulkosć 40–45 — 9,50

mužace črije ze šnórowanjom
přijomna forma, z kapu a hjez njeje, z rukowanjom čiste kožowe wuwjedźenje wulkosć 40–45 — 9,50
mužace črije ze šnórowanjom
nowočasna polkónčk. forma (běłe šite formy) wulkosć 40–45 — 12,50
pacholace nizke črije ze šnór.
brune, rjana kónčk. forma z běłymi šowami, kožane podšće wulkosć 36–39 — 9,90
pacholace črije ze šnórowanjom
z kapu a hjez njeje, z rukowanjom čiste kožowe wuwjedźenje wulkosć 36–39 — 7,90

Sokolske črije, šěre z połnika, z chromatajo štepjenaje koža wulk. 36-42 2,25, 31-35 1,95, 26-30 1,80, 22-24 1,50

w Budyšinje na Moltkowej drózy čo. 4

Njedźelu wotewrjene!

Tunje swjatkowne płaćizny - Najwjetši wubjerk

Mužace wobleki, sportiske wobleki, pacholace, hólčace a dźěćace wobleki, tkaninowe kholowy, Breeches-kholowy, Manchestrske kholowy, dobre krute kožano-tkaninowe kholowy, dźělanske kholowy, kholowy za pacholow a hólcow, lacy, lećne kabaty a kholowy, njepřemokawe kabaty, kosmičkate a gumijowe mantle atd.

Woldemar Menger w Budyšinje

na Serbskich hrjebjach 6.

Njedźelu, 29. meje wotewrjene!

Hospozy!

K sólotowemu časej a pozdźišo k nakładźenskemu časej powšitkownje znate, krasne
sadowe kisało (naturske kisało), róžojte a mile, předewšěm jara tunje, kaž prawu
malenowu brěčku z horow, hustu z cokorom nawarjenu,
citronowu brěčku, też hustu z cokorom nawarjenu,
citronowu brěčku, njepřecyděnu, hustu z cokorom nawarjenu, kaž
wšě sadowe wina najlěpšich kajkosćow po prastarem kisanju zhotowjene a bjez kokurency.
Wšě wudźěłki ze samsneje zhotowjenje poruča

Budyska paternja a spirituozowa fabrika

Emil Jende w Budyšinje

prasarnja a tołčernja sadu a sadowa winowa fabrika

Pytam



fotografije rjanych serbskich wsow a wulětnych městnow we Serbach

G. Janak w Budyšinje w Serbskim Domje

Tunje swjatkowne předawanje
žonjacych mantlow, kostumow, woblekow, bluzow kaž tkaninow wšěch druzin.
Paul Otte w Budyšinje
na Žitnej hasy.

Do kóždeho serbskeho doma šluseja „Serbske Nowiny“!

Po skónčenem wuwučowanju swojeho syna jako twarjerja a pruhowarja błyskowodow — statnje pruhowaneho — wuwjedźemoj **nowe připrawy, pruhujemoj a wuporjedźamoj**

błyskowódy

po najnowšim wupruhowanem zystemje a po najniššim wobličenju.

Steglich a synojo w Halštrowje

Telefon: Halštrow 78

Woscdje tunje swjatkowne předawanje

Při Mias. rětk. 5

Hobrske nakupowanje!

Za žony:

mantle žiłżane wot 19,50; typsowe wot 17,50; suknowe wot 16,50; koverkoatowe wot 9.75

kostumy typsowe wot 34,50; gabardinowe wot 29.50; sportske wot 11,50

wobleki muslinowe wot 2.50; ceńerowe wot 2.50; z płokajomneje židy wot 3.25; voilowe wot 5,75

bluzy voilowe wot 0,95; ceńerowe wot 1,50; z płokajomneje židy wot 2,50

suknje z krutych tkaninow wot 1,75; z česanow. sukna wot 4,75

Při Mias. rětk. 5

Najtuńše płaćizny!

Za dźěći:

dźěćace wobleki mantle wot 0,95; wot 5.90

hólčace wobleki płokajomne wobleki wot 6,50; płokajomne bluzy wot 5,75; z lackom wot 2 50; krótke wot 1,65

kholowćki wot 2,25

wobleki hólčace sportske wot 12,50

njepřemokawe kabaty za žony a mužow wot 12 50; lederolowe jaki wot 14 50; lederolowe mantle wot 16,50; gumijowe a impragněrowane mantle za žony wot 17,50

lystrowe kabaty wot 9.50; rětne jupy wot 5,75

Při Mias. rětk. 5

Hobrski wobrot!

Za mužow:

mantle gabardinowe wot 39,50; koverkoatowe wot 39,50; gumijowe wot 14,50

wobleki jasne rětne tkaniny wot 19,50; gabardinowe wot 37,50; jehłosmuškate wot 37,50; česanosuknowe wot 39,50

sportske wobleki w krutych tkaninach wot 24,50; kordowe wot 29,50; gabardinowe wot 29,50

kholowy krute dźěłane kholowy wot 3,75; smuhate wot 5,75; sportske Breechesske a kord. wot 7,50

lacy we wšěch wulkosćach wot 3,50

Při Mias. rětk. 5

Wobhladanje bjez nućenja ke kupowanju!

Drježdźanski drastowy dom

w Budyšinje * Při Mjasowych jětkach 5

Njedźelu, 29. meje, je naš wobchod wot 1/2 11—12 a 2—6 hodź. wotewrjeny!



5. Juni Pfingstfest

Kupujće štožkuli tři bjerće!
Wy kupujeće po tunich płaćiznach
we wubjernje wulkim wubjerku!

Nowočasna štrykowana drasta

dźěćaca lěčna drasta
trikotowe spódnje šaty
nohajcy, zoki, małe zoki
krawaty, samowjazaki, rukajcy, slě

Njedźelu, 29. meje, wotewrjene!

Wilhelm Rudolph w Budyšinje
na Kěžorskej drózy, předawanske rumnosće delka a 1. poskód.



Njedźelu wotewrjene!

Schick aber nicht teuer
Der Sommer-Schuh



Njedźelu wotewrjene!

Žonjace črije ze spinku
čornu, howj. chevreau, nowočasna plećena garnitura, Amerikanski pjeńk **7.90**

muž. nizki črije
čorny, kowj. boksowe koža, nowoč. forma, běła šita kroma **10.90**

Žonjace črije ze spinku
brune krasna forma z kroko-wupyšerjom, kom- tesse-pjeńk **10.90**

muž. nizki črije
čorny howj. boksowe koža, krasny model ze šěrym abo brunym kroko-zasadkom **12.50**

Sandale 43/46 4.70; 27/30 2.70; 40/42 4.20; 23/26 2.20; 35/39 3.85; 31/35 3.20; 21/22 **1.85**

plyšowe tofle a kordowe tofle, rjane mustry **95** pj.

Krisseller

Konditorńja a kofejownja Müller

w Budyšinje na Póstowem naměstnje

najwosebniša kofejownja kiž je jenož wodnjo wotewrjena ☕☕☕ najlěpše konditorske pjećwa, sćelu też z dypkom na wsy.

Kedźbu! Kedźbu!

Kajkostne kofeje

punt po 2,60 hr., je-li punt za 3,60 hr. kupiće, dostanjeće 1/2 pt. cokora darmo!

Krahl w Budyšinje
na Serbskich hrjebjach 14



Hotel „Běły Kóń“

mějićel: Curt Lange
telefon čo. 3413

Najwjetša a najrjeńša jědźeńnja w Budyšinje

Tunje małe a wulke wobjedy
Najwobšěrniši wubjerk za wječerje

Wšědnje wumělski koncert

Njedźelu wot 1/2 12 hodźin dopołdnja
snědański koncert

Točenje Budyšskeho wosebiteho piwa, Radebergskeho a St. Beno-piwa

Wupřahowanje / garaže za awta / rumnosće za zhromadźizny / swjedźeńska sala

W stanu w Budyšinje na Třěčniku

Nabožne přednoški

wot sćenika H. Vietheer z Barlina.

Themy:

sobotu, 28. meje wječor we 8 hodź. Smy w skónčnych času živi?
njedźelu, 29. meje dop. w 9 hodź. Boži hnadny rjeńcaz
njedźelu, 29. meje pop. w 5 hodź. Wšelacy křesćanio
njedźelu, 29. meje wječor we 8 hodź. Njewětše wupředawanje
póndźelu, 31. meje wječor we 8 hodź. Wšelake nóc. naćłonjenje
wutoru, 31. meje wječor we 8 hodź. Štoś kóždy wědźić dyrbi
srjedu, 1. junija wječor we 8 hodź. Sydom złych duchcoh
štwórtk, 2 junija wječor we 8 hodź. Pjeć najwjetšich mocow
pjatk, 3. junija wječor we 8 hodź. Škoda njeńkřesćenia
sobotu, 4. junija wječor we 8 hodź. Z mojeho žiwjenja.

Wot 30. meje kóždy popołdnju w 5 hodź. **bibliska hodźina.**

Modlitwa wyšśeho měšnika.

Zastup darmo! Kóždy je wutrobnje witany.

Poskićam:

čelace mjaso	punt	**1.20** hr.
swinjace mjaso	punt	**0.80—1.00** hr.
zmjerzujene mjaso	punt	**0.80** hr.
howjaze mjaso	punt	**1.00** hr.
mjasowu jušku		**10** pj.
hejdušnu a jatrowu kolbasu		**10** pj.
čople kolbaski		**10—20** pj.
wšelaku kolbasu		**0.80—1.40** hr.

Ernst Polter w Budyšinje

rězniski mištr, na Šuleńskej hasy čo. 1 (Schülerstr. 1)

Njedźelu wotewrjene wot 1/2 11—12 hodźin a popołdnju wot 2—6 hodź.

Za swjatki

namakaće za

mužow, hólcow a dźěći drasty

w hobrskim wubjerku po nizkich płaćiznach

Zonjace mantle a kostumy

eleg. šite, nowočas. barby, jara tunje lysterowe jakety, fenis-kholowy, płatowe jakety, pućowanske kholowy we wšěch płaćiznach

Zhotowjonje po měrje — Wulki skład tkaninow

Franc Mrsiny

w Budyšinje / w Kamjencu
na Bohatej hasy 4 — na Cwingerskej hasy 16

Nawěšiki přinjesu wužitk

Přiloha k číslu 122

SERBSKE NOWINY

Pjatk, 27. meje 1927

Zhromadźizna zastupjerjow Budyskeho tworjakupowaccho towarstwa.

Budyskiše tworjakupowaze towarstwo (Warencinkaufsverein) běše swojich zastupjerjow na Boże śpicze do Pječeza hosćenza w Hodźiju na zhromadźiznu powołało. Zastupjerjo běchu so tež połnoličże sejschli. Budyschży buchu z dwěmaj cżežitymaj automaj Tworjakupowaccho towarstwa dowjeseni. Pschińešchi do Hodźija wobkładachu, żebi zastupjerjo a nowinarjo njedawno wotewrjenu nowu Hodźijsku pschedawarnju, kotraž je wobjerjeła wšu w nehdyschich Poldekaez klamach. Rosdźelenja je jara derje pschiprawjena a poźicza wopytowarjej pschijomny napohlad a sawostaji na njeho dobry zaczinschcż.

S dypkom ½11 hodź. wotewri knjes pschedźeda dohladowańkeje rady Böttcher zhromadźiznu, kotraž mějesche 9 dypkow na swojim dujowym porjadże, a powita zhromadźenych. Na to poda knjes wobkhodny wjednik Hirschmann wobkhodnu rosprawu wo minjenych 10 měsaczach. Wuzwoji swoje dosczéinieje, so je towarstwo dźensa na nowodobytej semi zhromadźi a so je so njedźiwajcz cżežkeho cżasa poradźiło, leżownosć kupicź na najrjeńschim mjesnje Hodźija. Hosćenza, kotrejż nehdyschi wobkhodźer wot towarstwa kupjenje leżownosće wotnaja, ma so „Hosćenz k luzy“ mjenowacź. Rosprawnik spominaschc na njepschihódne hospodarske położenje. Placźiny sa zrobły na zwjetkowych wikach tu so ſ wuwrjaczom mjasa pschicże powyschile. Pola naſ płacza ratarjam sa zwinje hubjene placźiny a hrjebjene wikowarstwo potom sagkuji pschewjele. Towarstwo nosły so ſ wotpohladom, so dyże w Budyschinje rosbźelenju mjasa wotewrjecź wěz je wěso cżezka, dokelż měschczanska rešatnja rěsnikam zkuscha. Schtoż zhlédowe placźiny naſupa, Tworjakupowaze towarstwo je powyschiło njeje, sdźela je je samo snjižiło. Najmłódschej wotedawarni, Hodźijska a Bartika, stej wot 1. hapreleje, wot cżaſa jeju wotewrjenja, hižom rjane dohody mějej, w Hodźiju wucżinjachu 13 265 hriwnow, we Barcze 8600 hr. Rosdźelenja na Kaeuble rjeſej dróży we Budyschinje a we Werminghoffje stej so tohorunja dale derje wuwikej. Wopomnijo wobrot pschedź 12 ſtkami porno dźensnischemu njedźiwajcz wójnu, wokhudnjenja a inflazije, je towarstwo pokraczowało. W lécze 1913 mějesche towarstwo po 31 létnym pohtacżu 2590 kobstawow pschi 5 rosdźelenjach. Dźensa ma 18 rosdźelenjow, sarjadnike twarjenje a njedźiwajcz wuschmórnjenja 2400 pobjerjanych wojakow 5551 kobstawow a wobrót je so jara powyschił. Wobkhodny wjednik namołwjeſche, so bychu zastupjerjo so bóle prózowali, so bychu kobstawy chléb w swojich pschedawarnjach kupowali. Towarstwo budże nusowane, nowu nowemu cżasej pschimérjenu pjekarnju natwarcź. Dale je so towarstwo prózowało, so dy so ſ druhimi tworjakupowazymi towarstwami ſ połowja Budyschina jednoczżiło. Jednanja w tomle nastupaju so hižo wotmékle, so pak so na wobzobinstim praschenju rostrajże.

K wobkhodnej rosprawje pschisamknu so rosmolwa, w kotrejż kobstaw knjes Schczéhan sa podéinje placźenje w pschedawarnjach towarstwa rěcżeſche. Knjes Nedwig zadosche sebi wyschſche wróczopłacżenja (Rückvergütung), kiż mére nehdże 6 proz. wucżinicź, wobroczi so pschecżiwo podźélnemu płacżenju, dokelż towarstwo njemóże ſ pozczowanjom hospodarcź. Dale njemérješche sa pravo, so towarstwo swonka Budyschina dalſche pschedawarnje wotewrja, ale so swoje pschedawarnje w Budyschinje wudospołni. Knjes Paul sakituje pschedawanje tworow ſe krowy dźélacżerskich zwjazkow. Knjeni Milona a knjes Illgner rěcżeschtaj pschecżiwo wotewrjenju rosdźélerje w Kulowje. Tež knjes wobkhodny wjednik Hirschmann rěcżeſche pschecżiwo pozczażenskemu hospodarjenju a rozsażni k tomu swoje pschicżiny. Schtoż wrócżopłacżenja naſupa, njemóże towarstwo wyschſche 5 prozentow kicź. K praschenju Kulowskeje pschedawarnje zdźeli wón, so je jeje wotewrjenje hižom wobſamknjene a wschelake pschihotowańſke dźéła su so hižom stale. Na praschenje jenoho hobustawa, hacź so na Hausenſkej dróży nowa pschedawarnja wotewri, zdźeli wobkhodny wjednik, so dyrbi so w pschichodze na Muriſkim puczu pschedawarna wotewricź. Pschedsyda dohladowarſtwa knjes Böttcher zdźeli hiſchcże, so Budyschke Tworjakupowaze towarstwo mjes 106 ſakſtkimi konjumſkimi towarſtwami na 38. městnje, wjeſo ſteji hiſchcże pod pschereſerom, ma pak mjes kuzſkimi konjumſkimi towarſtwami hiſchcże najlépſchi wobrot. Pschi wothłosowanju wo wusamknjenju hobustawa Seltenreicha wuprajі so zhromadźizna ſ 35 hłosami pschecżiwo 20 hłosami pschecżiwo wusamknjenju.

Pschi 2. dypku, kiż kupjenje leżownoſcże firmy Hohjan a Frauenberger na Nowoſalzkej dróży naſupa a kiż ma 25 000 hriwnow pkaczicź, so zastupjerjo bjes dalſcheje rosmołwy wuprajichu, tohorunja sa to, so ma so we Mukrancźizach 1000 kóſnych metrow jeneje ſahrody sa 1600 hriwnow k tamniſchej pschedawarni pschikupicź.

Na 3. dypku dujowego porjada ſtojesche wosjewjenje rosprawy revisorow, kotruż pschedsyda pschecżita, kotreż zastupjerjo bjes rosmołwy pschijachu.

K tomu pschisamknychu so wólby. Najprjedy wuswolichu zastupjerjo so druheho hobustawa pschedsyda knjesa Grillu ſ Drjezdżan, kiż wólbu ſ dźakom pschija, na cżož jeho knjes Hirschmann se nowoho hobudźélacżerja powoła.

Dale ſtojachu na dujowym porjadże nowowólby a narunanſke wólby dohladowańkeje rady. Knjesaj Böttchera Paul buſchtaj na tſi léta ſahłosowlenaj, knjes Kirchner bu na městno wustupjeneho knjesa Albrechta jako narunanſki muż wuſwolony.

Na 6. dypku ſtojesche pschemenjenje § 18, wustawkow, kiż naſupa wólbu zastupjerjow. Tež tutón dypk jenoh óźnje pschijachu.

Sarunanje jako wotschkodźenje sa hobustawy dohladowańkeje rady wupjelnjeſche ſedmy dypk. Knjes Hirschmann namjetowaſche 800 hriwnow na léto, ke kotremuż zhromadźeni po dléſchcżi zajimawej rosmołwje pschihłosowachu.

Wósmy dypk, na kotryż běchu namjety ſtajene, wurjeſche ſpadnyż, dokelż žanych namjetow zapodatych njebě.

Skónczenje pschihódżechu wſchelake naležnoſcże towarſtwa k rěcżam. Jedyn hósćo ſ Kulowa rěcżeſche ja to, so dyrbi Budyſchſke Tworjakupowaze towarſtwo pschedawarnju wotewricź, dokelż je Kulow wot wobkhodna zara wotlejany. S pschecżitanjom protokolla bu zhromadźizna skónczi.

Cyrkwinske powěsće.

S Budyschina.

Michałſka zyrkej.

Njedźelu Exaudi w Michałſkej zyrkwi rano ⅛8 hodź. herbſke Boże wotkasanje (farar Kayler), dop. ½9 hodź. herbſka Boża ſłužba (farar Tiſcher), dop. w 10 hodź. dźéćaſkemſchenje (farar Kayler).

Semrěł: Johannes Werner, Richarda Grošera, rěſnika we Wownjowje ſynk, 12 dnjow ſtary. Semrě 22. meje.

Krajnozyrkwinſke zhromadźenjstwo w Budyschinje na Rožowej haży 31.

Njedźelu dop. ½11 hodź. njedźelſka ſchula, wjeczor we 8 hodź. evangelisazińſka zhromadźizna. Wutoru wjeczor we 8 hodź. ſwjatk młodźiny ſa rosſudź. khcżeſcź. ſa młodźencow a ſrjedu tehorunja ſa młode holzy. Schtwórtk wjeczor we 8 hodź. biblińſka hodźina (list na Kolosejſkich).

Knjes zhromadźeńſtwowy wothładać Zimmermann smjeje biblińſke hodźiny njedźelu pop. w 3 hodź. w Roswodezach, wjeczor w Budyschinje, ſrjedu w Korſynju a na to ſchtwórtk w Budyschinje.

Zhromadźeńſtwowy wothładać Kſchiżan smjeje njedźelu pop. ½2 hodź. njedźelſku ſchulu a w 3 hodź. biblisku hodźinu w Wyſej Horje, njedźelu wjeczor na Zydowje cżisło 146, pónđźelu we Wósporku, wutoru w Hodźiju, ſrjedu w Mothyle a ſchtwórtk we Woibramczach.

S Budestez.

Na njedźeli Exaudi smje farar Bóiż rano w 7 hodź. herbſku ſpowědź, dop. we 8 hodź. herbſke a dop. ½10 hodź. němſke předowanje. Sso ſa naſchu zyrkej ſbéra. Pop. w 2 hodź. wucżba ſe herbſkej młodźinu. Pop. w 2 hodź. wucżba ſe herbſkej młodźinu. Pop. w 4 hodź. zhromadźizna ſchćesć. towarſtwa muzſkeje młodźiny.

S Budyschcinka.

Njedźelu Rogate budże ſo rano we 8 hodź. herbſke předowanje cżitacź.

S Barta.

Njedźelu Exaudi rano we 8 hodź. ſo herbſke a dop. ½10 hodź. němſke předowanje cżita.

S Bulez.

Njedźelu Exaudi rano ½7 hodź. herbſka ſpowědź, we 8 hodź. herbſka a dop. ½10 hodź. němſka Boża ſłužba. — Pop. w 2 hodź. roſtrěżowanje ſ konfirmérowanej młodźinu.

S Hodźija.

Njedźelu Exaudi ſmje farar Voigt rano w 7 hodź. herbſku ſpowědź, we 8 hodź. herbſke a dop. ½10 hodź. němſke kemſchenje. W 11 hodź. je Boża ſłužba za dźéći a popołdnju w 2 hodź. roſtrěżowanje ſ muzſkej młodźinu.

Wutoru wjeczor we 8 hodź. ſmje knjes zhromadźeńſtwowy wothładać Cżégla ſ Wjeſe Horý w ſpomożerſkim domje biblisku hodźinu.

S Dornjeho Wujězda.

Njedźelu Exaudi rano we 8 hodź. Boża ſłužba.

Wutoru 30. meje pop. w 3 hodź. ma farar Hila rosſudźenje pacźerſkich dźéći.

Sſrjedu 1. junija, wjeczor we 8 hodź. ſmje kantor Krawc biblisku hodźinu.

S Hucźiny.

Njedźelu Exaudi rano w 7 hodź. herbſka ſpowědź, we 8 hodź. herbſka Boża ſłužba, ½10 hodź. kemſchenje ſa dźéći. Pop. w 2 hodź. katechismuſowa wucżba, we 3 hodź. towarſtwo knjeżnow ſo ſarje.

S Drodtſchcina.

Njedźelu Exaudi rano w 7 hodź. herbſka ſpowědź, we 8 hodź. herbſka a dop. ½10 hodź. němſka Boża ſłužba.

S Lupoje.

Njedźelu Exaudi rano we 8 hodź. herbſke a dop. ½10 hodź. němſka Boża ſłužba a ½11 hodź. roſtrěżowanje ſe konfirmérowanej młodźinu.

S Klukſcha.

Njedźelu Exaudi rano w 7 hodź. herbſka ſpowědź ſe Božim wotkasanjom, we 8 hodź. herbſke a dop. ½10 hodź. němſke kemſchenje. Pop. ½5 hodź. němſka ſpowědź ſ Božim wotkasanjom (knjes farar Wicźas-Hucźinańſki).

Pohrjebowana: Hana Ernestina Ida rodź. Libſcherez, ſawostajena wudowa Gustu Leberechta Merſiouſkeho, kalża w Klukſchu, 79 l. 11 m. 26 dn. ſtara.

S Kotez.

Njedźelu Exaudi rano we 8 hodź. němſke předowanje ſ cżeſtnym wopomnjeczom Handrija Barcża, rentnera we Wotmyle, kiż je 24. meje 1. l. w 82. lecże ſwojeho žiwjenja wotmrěł. Pohrjeb budże 28. meje pop. w 2 hodź. Wotmyle.

Na dalokich pućach.

K. B. Šěca w Sowrjenach.

20] (Pokračowanje.)

W Bohinje smój so hišće wjacy dujow rozhladowałoj, ale deščik namaj stajnje klubu činješe; njecham pak hižo wjacy nadrobnje wo tom pisać, jenož wo dališim wulěče cheu něšto přispomnić. Něšto staczijow dale je małe město Bled (Veldes) z rjanym jězorom, kotryż cheychmoj sej wobhladać. Na dwórnišču sej kartki do Felden žadachmoj, měnjachmoj, zo je to Veldes, štož Němc Feldes wupraji; kujeżna pak, kiż tam kartki předawaše, měnješe: „Do Felden žanych nimamy, chcu pak wamaj je napisać.“ Znapřečiwich: „Smój tola hakle zańdżeny tydżeń nimo jěloj, to je jenož něšto mało staczijow hač tam.“ „Haj, to wy Veldes měniće, te kartki wězo mamy.“ Bledski jězor njeje jenož rjany ale krasny, tola nic wulki; kołwokoło njeho bě šeroki hładki puć, stajnje we khłódku, a lěs hač k wodze dosahaše; za něšto wjacy hač hodźinu běchmoj jězor wobkročiłoj. Z blakami při kromje něšto sčiny rosceše, rědko slabe stwjelca; zjawnje bě tu widźeć, zo so ji we hłubokej wodze njelubi; wosrjedź jězora je 45 metrow hač do dna. Njedaloko brjoha pak tež druhe rostliny kaž štomiki z dołhimi čeńkimi hałožkami a drobnym lisćom pod wodu stejachu, njedoschachu pak hač na zwjerch; najskerje běchu to stolistniki (Myriophikum) abo rohački (Ceratophykum), kotreż tež pola nas tu a tam we hłuboko stejacej wodze rostu. Też rybow bě tu dosć, widźachmoj cyle črjódy małych a wulkich. — Bled je w Krajinskej to, štož w Sakskej Ojwin (Oybin), lětny přebytk za tajkich, kiž chcedźa wuzko prošne města a wusprócnjate dźěło wopuščiwši we wjesnej swobodze khwilu wotpočować a wosrjedź rjanej přirody w strowym powětře nowych mocow nabyć. Wězo jich tež tu dosć přińdże, kiž chcedźa sej jeniczky lěnju žiłu nacahnyć. A za tajki lud, kiž wězo bjez pjenjez njepřińdże, je tu na wšě boki a wašnje starane; cyle městačko, kiž dale horkach leži, je pyšne kaž w njedźelskej drasće, někotre hotele za najwosobniših a cyła črjóda wulkich hosćencow zamóża tysacy hosći hospodować, a lěkowanska kupjel stara so za khorowatych. Też při jězorje wjele rjanych villow steji, kiž su sej bohaći měšćenju tu natwarili. Słyšeć bě tu jeniczy słowjanska rěč, to ze zamyslom přistaju, hewak byšče sej snano myslili, zo mjez Słowjencami žanych zamožitych ludźi njeje. Ville niže puća wšě při wodze stejachu, tuž móžeše so wo jstwje wuslěkać, štož cheyše so kupać. W jězorje wjele tajkich dwěnołatych rybow pluwaše, wosebje młody lud: tomu so tam wšěce lubješe, bě tola woda 25° C ćopła. Na wodze wulke drjewjane koła pluwachu, štož bě spróchny, móžeše so za nje přimnyć; druhdy tam štyrjo, pjeć za jenym wisachu, ći mějachu potom lute pryzle we hłowje, šěčkachu so a činjachu sej klubu.

W jězorje bě rjana mała kupa a na njej cyrkwička z někotrymi druhimi khěžemi; wjele pućowarjow so tam dowjesć da. Nětdźe tam zwónčk wisy, a hdyž někotre krajcarje daš, směš z nim zazwonić, a štož sej při tom mysliš abo přeješ, to so ći dopjelni. Njewěm pak, hač je to wěrno; tola mi luby přeńel z Budyšina powědaše, zo je při zazwonjenju wo prawje dobru žonu zdychował, a to njeje podarmo činił.

Snano poł hodźiny dale k połodnju bě do wysokich skałow dołha a jara hłuboka wuzkoćina wuźrana, mjenowachu ju Winare (Rotweinklamm). Je cyle njemóžno, ju čitarjam zrozumliwje wopisać, kiž tajke něšto hišće widźeli njejeu. Mamy pak też pola nas wjacy wuzkoćinow; dźiće z Budestec při Sprewi do Budyšina, tam je na wjacy blakach widźeć, też na Židowje pod Hrodźiškom, a posledńja niže města pola Wownjowa, ta je pod mjenom Přiboh (Abgott) znata. Rjanu wuzkoćinu maće też pola Njedašec zady Hodźija, a najrjeńšu při Lubaće mjez Lubijom a Hrodźišćom. Ale wšě tele wuzke doły jenož słabje na Winare dopomnjeja, tuž so prašam, hač snano sće we sakskej Swicy tak mjenowanu Edmundsklamm wobhladali; tajki Winare je, ale wjele wuzši a dležši. Po woběmaj bokomaj běchu skalne sćěny tak wysoke, zo mohł rjec hač do njebjes dosahachu, a mjez nimi šumješe zelena rěka; w njej na wjele blakach hobrske kamjeniska leżachu, kiž běchu wot horkach do njeja napadałe, a do nich woda storkajo so roziwaše. Ješe, kiž z tym nasta, měješe načerwjeń barbu, a z tym drje też so mjeno Rotweinklamm wujasni. Wulke pstruhi tam pluwachu, zdachu so wšě čorne być. Na wjele blakach rěka cyła wuzkoćinu wupjelni, tuž njeby móžno było, přez nju hić, Planinske družstwa pak su so za šćežki starałe. Do skalnych sćěnow su dołhe rynki tołstych żeleznych stykow zapuščene a na nje deskow nakładżene, wězo też po boku wobłożenje připrawjene. Bojazliwe wutroby drje na tajkej wisatej šćežcy daloko přišłe njebychu, budźechu-li při kóždej kroceli widźałe, kak so pódła a spody nich hłuboka woda přeswětluje a warjo a ješčo we kuželach wjerći a šuči. Skalny nós pak nadobo pućik zastupi, tuž je mosćik přez rěku położeny a na druhim boku šćežka po prjedawšim wašnju dale twarjena. A tak so wjacy króć wotměnjuje, doniž so bliže kónca wuskoćina bóle rozšěri, jow móžachmoj zaso po zemi hić. Jako wustupichmoj, widźachmoj před sobu wulki šumjaty wodopad, a nad nim so dołhi murjowany żelezniski móst wupinaše, dale won pak wobšěrny pisany doł w połnym słónčnym swětle leżeše. To bě tu zaso wulkotny napohlad a wuhlad kaž do zahrody Eden. Na prawicy běchu wulku milinarsku natwarili, ta z wodopadowej mocu tunjo dźěłaše.

(Pokračowanje přichodnje.)

Hóšławarja w Jarkach, w 2 hodź. němske kemšenje ja dźěći (wošadny farat).

S Malešec.

Njedźelu Exaudi rano w 7 hodź. serbska spowědź, we 8 hodź. serbske a dop. ½10 hodź. němske kemšenje, dop. w 11 hodź. dźěćikemšenje. Pop. w 2 hodź. zegrknjenje rozrěčenje ſ młodźinu, po tym sjednoćenje młodych holzow na farje.

S Minakala.

Njedźelu Exaudi rano w 7 hodź. serbska spowědź, we 8 hodź. serbske a dop. ½10 hodź. němske kemšenje, ½11 hodź. kemšenje ja dźěći.

S Rožaciz.

Njedźelu Exaudi rano we 8 hodź. němska Boża ſłužba, dop. w 9 hodź. wošadna ſhromadźizna (ważne wuradźowanja.)

S Porschitz

Njedźelu Exaudi budźe rano w 7 hodź. serbska spowědź, we 8 hodź. serbska Boża ſłužba, dop. ½10 hodź. dźěćikemšenje za starſche dźěći a ½12 hodź. dźěćikemšenje ja młódſche dźěći, ½2 hodź. rozrěčowanje ſ młodźinu, ½3 hodź. lězmy ſtrujedźeni wošadnemu towaršſtwu młodych holzow, kótrychž je wutrobnje witamy.

Wulowu wječor rozmuzowanje wojanuſtkow.

S Nakez.

Njedźelu Exaudi rano we 8 hodź. serbska spowědź, dop. w 9 hodź. serbske a ½11 hodź. němske kemšenje a k tomu pſchiſtamknje ſo kemšenje ja serbſke dźěći. Pop. w 2 hodź. (14 hodź.) serbſki nješpor (rozrěčowanje ſe konfirmowanej młodźinu).

S Nuchwalda.

Njedźelu Exaudi je dop. w 9 hodź. němske a ½11 hodź. serbſke prědowanje.

S Wochos.

Njedźelu Exaudi dop. w 9 hodź. němſka a ½11 hodź. ſerbſka Boża ſłužba.

S Wóſtrinka.

Njedźelu Exaudi rano w 7 hodź. ſerbſka ſpowědź, we 8 hodź. ſerbſke a dop. ½10 hodź. němſke kemšenje. — Sobótu. — Pop. ¼4 hodź. młode holzy na farje.

S Wóſporta.

Njedźelu Exaudi je dop. ½10 hodź. prědowanje, we 11 hodź. rozrěčowanje ſ konfirměrowanej młodźinu poſledních ſtoch Łtnikow, w 12 hodź. ſchćenje (farar Kanig ſ Kotec.)

Póndźelu wječor ¼9 hodź. krajnozmrkwinſke ſhromadźenſtwo na farje (bratr. Kſchikan ſ Wjeſe Hory).

Moje směšnje tunje poskićenje za swiatki!

Najtuńše płaćizny! Najwjet. wubjerk!

Připóznate dobre kwalkosće.

Solidny woblek na hasu 33.—, 29.—, 21.00

elegantny lětny woblek 68.—, 59.—, 45.—, 39.00

Jara nowočasny sportski woblek 63.—, 45.—, 39.—, 27.00

nabrjožne wobleki krem, 3 dźěłb. 26.00

sportske kholowy 18.—, 15.—, 12.—, 9.—, 7.50, 5.90

kholowy k tenishraču 21.—, 17.—, 15.—. 12.50

klobuki, čapki, zwjerśnje košle a wjazaki

we wulkim wubjerku / po znatych tunich płaćiznach.

Hugo Pachaly

w Budyšinje

Staroznaty a solidny wobkhod

Niedźelu 29. meje wotewrjene!

Hospodarski rozhlad.

Pjatk 27. meje 1927.

Berlinska burza pſchinjeſe efektam ſajdźenu ſrjedu nowe ſpadowanje kursow. Sklaby wobſtanje wobrot na wikach ſ dołżnymi a rentowymi liſtinami.

Produktowe wiki běchu ſajdźenu ſrjedu ſnadnje ſkrucene. Rožka a wowoſ ſnowa wo 5 pj. po zentnarju dobyſchtaj. Stej na wikach žadnej a požadanje je ninmale ſpjate. Sſrjedu płaceſche zentnar

w Lubiju:

pſchenicy 13,80—14,90 hr., rožki 12,80 hr.
hacź 13,60 hr., jećmjenja nałtnjeho 12
hacź 13,40 hr., wowoſa 12,25—13 hr.,
běrny 5—6,25 hr.,

w Berlinje:

pſchenicy 14,55—14,95 hr., rožki 13,50 hr.
hacź 13,80 hr., jećmjenja nałtnjeho
11,50—13,10 hr., wowoſa 11,95—12,25
hriwnow.

w termińowym wikowanju:

ſa meju: pſchenicy 15,02¾—15,03½ hr.,
rožki 13,95—14 hr., wowoſa 12,20 hr.,
ſa julij: pſchenicy 15,02½—15,03 hr., ſa
rožku 13,42½—13,42¾ hr., wowoſa pak
11,95 hr.,
ſa september: pſchenicy 13,97½ hr., rožki
11,95¼ hr.

Wiki ſrjedu w Kamjenzu.

Hromak 80—135 pj., morchej 20 pj., retchej 15 pj. a radiſki 10—15 pj., ſkotej kěrchl 10—20 pj., kolrabi 20 pj., kwětkaty kał 95 pj., běły 20 pj., cžerwjeny 25 pj. wirſiakowy 20 pj., zybła 20 pj., jěbjna loboda 20 pj.

Wiki ſrjedu w Lubiju.

Butra 1—1,10 hr., jeja 10—11 pj., twaroh 25 pj., hromak 0,40—1,20 hr., kóterchja 8 pj., běły kał 20 pj. hacź 30 pj., cžerwjeny 25—30 pj., kwětkaty 1—1,20 hr., morchej 25—30 pj., karoty 20—25 pj., jěbjna loboda 15—25 pj., kolrabi 25—35 pj., zybła 20—25 pj., ſkotej 12—25 pj., radiſki 10—13 pj., retchej 10—20 pj., rjerwjeń ((Mhabarber) 12—20 pj., cžerwjena rěpa 20 hacź 25 pj., ſelerij 60 pj., jabłuka 20—80 pj., hrěch 70 hacź 100 pj., huſny tydźeń hacź 10 njedźele ſtare 2,70 hr. hacź 7,50 hr. kury 90—100 pj., ſwinjazje mjaſo puut 0,90—1,20 hr., łóſtaje 70 pj.

Wiki ſrjedu w Shorjelzu.

Kolrabi a morchej 20—25 pj., jěbjna loboda 10 pj., rjerwjeń 10—13 pj., hromak 0,80—1,30 hr., zybła 20 pjenježkow, kwětkaty kał 90—120 pj., koſmaczki 60 pj.

Wiki ſrjedu w Khorzežuſu.

Butra 1,90—2 hr., jeja 9—10 pj., twaroh 30 pj. a tuny wołtſ 1,40 hr., howjaze mjaſo 0,90—1,20 hr., cžełaze 1,10—1,30 hr., ſkorjaze 1,20—1,30 hr. a ſwinjaze 0,85—1,20 hr., pleczina ((Schinken) ſyra 1,20—1,40 hr. a połcź ſuſchenu 1,20—1,40 hr., ſchmalź 1—1,20 hr., kóſtata 0,60—0,70 hr., tiny 1,40 hr., ſchćuki 1—1,30 hr. hołbje 70—80 pj., kury 3—4 hr., khapony 2,50—3,50 hr., kolrabi 40—45 pj., morchej 20—25 pj., jěbjna loboda (Spinat) 20 pj., hromak (Sparǵel) 1,20—1,60 hr., kwětkaty kał 0,80—1,20 hr., běły 20—25 pj., ſkotej 10 pj., zybła 20 pj., běrny zentnar 8 hr., koſmaczki 40 pj., jabłuka 60—70 pj.

Na ſwinjaze wiki w Khorzežuſu

běchu pſchinjeſeni 685 proſatow a 73 běhatow. Te płacžachu:

proſata:

małe	8—12 hr.
ſrjednje	12—18 hr.
wulke	18—22 hr.

běhaki:

małe	22—40 hr.
ſrjednje	40—60 hr.
wulke	60—80 hr.

Na ſtótne wiki we Zukawje (Łukau)

běchu ſ hromadami proſatow a běhakow pſchinjeſeni. Te płacžachu:

proſata:

małe	9—11 hr.
ſrjednje	11—13 hr.
wulke	13—16 hr.

Běhaki po puncze 50—60 pj., kruwy 300 hacź 425 hr., młode woły 450 hriwnow.

Ssudniſzy na pſchećźadjowanje

ſwoboln 28. meje 1926:

we Wojerezach dop. w 11 hodź. w hoſcženzu „K ſtotemu lawei": Wobuća, meble, ruczny rěbłowany wołyčk, muſnje kolo, ſadowa horda, zigary, mšch kofeja, wſchelake pſchiprawy ja radio;

w Hródku dop. w 11 hodź. na Wojerowſkej dróży 9: 11 ſymſkich khabatow, 6 muſnjatych płaſchczow, wubjerki, płat, barchenty, rubiſchcza, draſtne tkaniny, twjelki, trjenja, wſchědne khołowy, wſchědne khabaty, 47 łožanych płachtow, 65 koſchlow, 15 khabatow, łobrz, ſchijaza maſchina, khanſki ſtoł, bidźe, joſa, zigary a klamaſke twory;

Schloßbezirk 2 poſa Kilingej dop. w 11 hodź: Nimale nowy efektr. motor 4 PS.

Wojſewjenje.

Dyrbjenſke pſchećźadowanje Hanſluſchcej ſiwnoſcže we Lupoji, na póndźelu, 30. meje dop. w 9 hodź. poſtajene, je ſud zběhnył.

Skrowe depeše.

Produktowe wiki w Berlinje dźenja dop. ¾11 hodź.: Wiki pornjo ſrjedźe njepſchemjenjene.

Dop. ¾12 hodź.: Płaćižny ſu njepſchemjenichu. Wiki ſu hiſchcze jara mérne.

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe ſymjo po tuni abo 1000 kg howa: 100 kg. płaćizna po złotej hriwnje.

	25. 5.	24. 5.		25. 5.	24. 5.
Pšenica	291-295	291-295	buny	26-22,00	20-32,50
rožka	270-276	269 275	woka	23-24,50	21-24,00
nat. jećmjeń	230-262	230-262	módre łupiny	14-15,75	14-14,50
naz. jećmjeń	—	—	žołte łupiny	16-17,50	15-16,50
wowa	239-245	238-244	seradelia	18-24,00	21-25,00
kukurica	192-193	191-194	raps. wosušk.	15,80	15,60
pšenč. muka	37-33,25	37-39,00	lany wosušk.	19-20,00	19-20,00
rožana muka	36-38,00	36-37,50	poch. melasa	—	—
pš. wotruby	15,50	15,50	běrnj. kruški	34-34,20	34-34,20
rožane „	18,50	18,25	syno, 50 kg	2,50-2,85	2,50-2,95
raps	—	—	rožana ſloma	1,75-2,00	1,85-2,05
lane ſymjo			pšenična „	1,10-1,50	1,10-1,50
hróch	27.30,00	27-30,00	wowsna „	0,95-1,20	0,95-1,20
pjeluški	20-22,00	20-22,00	jećna „	0,95-1,20	0,95-1,20

Płaćizny rěznecho skotu na Barlinskich skótnych wikach.

25. meje 1927. Płaćizny po centn. a zł. hriwnach.

Skótne družiny a woznamjenjenje.

Woły: 190.

Połnomjaſne, wukormjene, najwjetſeje rěznje hódnoſce hač do 6 lět	61—64
Młode mjaſne, njewukormjene, ſtarše wukormjene	56—59
Mjenje wukormjene młode, derje picowane ſtarše	52—54
Mjenje picowane wšěch ſtarobow	35—46

Byki 433.

Połnomjaſne, wurośćene, najwjetſeje rěznje hódnoſce	57—59
Połnomjaſne, młódše	54—56
Mjenje wukormjene młódše a derje picowane ſtarše	51—53
Spatne	48—50

Jałojcy a kruwy: 686.

Połnomjaſne, wukormjene kruwy najwjetſeje rěznje hódnoſce	49—54
Połnomjaſne, wukormjene jałojcy najwjetſeje rěznje hódnoſce hač do 7 lět	41—45
Starše wukormjene kruwy a derje wuwite młódše kruwy a jałojcy	32—37
Derje picowane kruwy a mjenje picowane jałojcy	22—25
Mjenje a ſpatnje picowane	—

Ćelata: 3174.

Najlěpše wukormjene (2. druž.)	75—88
Mjenje wukormjene a tajke wot cyca (3.)	60—72
Spatne (4.)	50—58

Wowcy: 4258.

Młódše a ſtarše wukormjene (2. družina)	48—55
Starše wukormjene (3.)	40—47
Mjenje wukormjene (Märzschafe) (4.)	28—35

Swinje: 13378.

Połnomjaſne, wosebitych raſow a jich kśiżenjow, hač do 1½ lět ſtare	—
Wukormjene	60—61
Mjaſne	59—60
Spatne	57—58
Ranzy a kundrozy	52—55

Płaćizny rěznecho skotu na Drježdźanskich skótnych wikach.

25. meje.

2 wol., 1 byk., — kruw. a — jałoje., 779 ćelat., 226 wowcow, 321 swini.

Płaćizny za

ćelata: 1. 85—90, 2. 80—84, 3. 68—76, 56—65;
swinje: (přez 300 pt.) 60—62, 2. (200—300) 59—60, 3. (200—240) 58—59;
ranzy: 51—55.

Barby

k wobarbjenju a bělenju z klijom, wolijom a kalkom, hotowe k barbjenju wo wšěch barbnach (Tönungen)

laki :: pokósć :: bělobu

serśćowcy we wšěch wulkosćach.

Wšě družiny **hozdźikow** mam stajnje na składze.

Dale poručam swój bohaty skład **kolonijalnych tworow, spiritnozow a winow, wšěch mužacych potrěbow a tkaninow.**

K wusywam: woku peluški, hroch a kowrot.

M. Hornig a Domanja

mějećel Franc Natuš w Khrośćicach.

5% rabata na wšitke twory!

Emajlowane twory / zacynkow. twory

naprawy do mlokarńow, kwasne dary, kaž tež wšu **hospodarsku naprawu** w najbohatšim wubjerku, wšo dobre a tunje ma

Felix Münch w Budyšinje

klampnarski mištr / na Žitnej hasy 8

Woscbje tunje poskićenje jězdnych kołow prěnjeje rjadowne

po poniżenych płaćiznach najlěpše

znamki kaž **Opel, Phänomen, Schladitz, Pfeil.** Wuwjeduju też wšě wuporjedźenja jězdnych kołow a šijacych maśinow.

Sym zastupjeŕ N. S. U. motorskich kołow.

Martin Gabriel w Běłej Wodźe

Dom jězdnych kołow a šijacych maśinow.

Příchodnu njedźelu, 29. meje 1927, **wotewrjene.**

Dobru twaru za tuni pjenjez

jako: košle, cychi, twjelki, jaki, łožowe płachty, blidowe ruby atd.

dostanjeće najlěpje w staroznatym wobkhodźe

A. Kasper * Burglehn 11

A. Pilopp w Budyšinje

Sprawne serbske posłužowanje!

Pytamy za ważnu knihownju:

Časopis Maćicy Serbskeje

Lětnik VI—VII 1863/64 zešiwk II
Lětnik VIII 1865 zešiwk I

Smolerjec knihiśišćerńja a knihaŕnja

z. dr. z wob. ruk.

w Budyšinje

Moltkowa drogerija

Hermann Schubert

w Budyšinje, na Moltkowej dróży 6. Tel. 3746

poskića

zela, barby, laki, serśćowcy, gyps, cement, karbolineum, chlorwapno (Kalk), wapno k picowanju, soli itd. syriśnaŕam, jatrowy tuk za skót. Symjo nacinjace sródki, koperowy vitriol, železowy vitriol, maśin. wolije, mazy za kopyta a kože

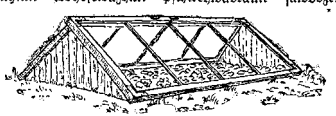
Zahrodnistwo.

Wobarnuj derje młode kórkowe ſadźenki.

Kórki a melony ſu dźěrži pokrjišćich cźopłych krajow. To ſpóſnajeſch hižo ſ toho, ſo ſu na pódu (Boden) trochu wumyſlene. Hižo tohodla ſmějch korkowe pocźſi pod holym njebjom nješchto posdźišcho wulkaſcź, ſmano mjes 10.—15. meju. Potom młode roſtlinki potrjebuja hiſchcźe wożebitehо wobarnowanja pśched njelubym a jěrym wjedrom. Tu njerěka jenicźky ſadźenku wobarnowacź pśched ſtrachami wjedrow. Wjele bóle je nuſno, teź jeje wuwicźe ſpěchowacź. Cźim waźniſcho je, ſo kórkowe roſtlinki ſo pod ſchkleńcu tucźe a derje roſwiwaja a wuwiwaja. Hdyž tu wo plahowanju pod ſchkleńcu rěcźimy, měnimy je w parniſcheźach a roſtlinaŕnjach (Miſtbeeten und Gewächshäuſern). W nich kórkam jara derje howi a wumoſchk je ſpotoja. Wón je tak dobry, ſo ſamóže dowoſ wulkajnych kórkow plahowanych pod holym njebjom. Plahowanje kórkow pod holym njebjom ſamóžeſch derje ſe wſchelakimi pſchiprawami ſpěchowacź.

Kórkowe ſadźenki pod holym njebjom wobarnujeſch pśched njeluboſnoſcźemi wjedra, ſo je ſe ſchkleńcźanymi ſwonami a kaſchcźikami ſawodźewaſch. Hdźež móžeſch kórkowe ſadźenki derje pśched ſynnej mokrotu wobarnowacź, je radno, niż pócźſi ſkaſcź, ale hižo wjetſche ſadźenki ſ rjenje wuwitymi korunſchkami ſadźecź. Pſchetoż ſu we wuwiwanju hižo trochu potkuźite. Tute ſadźenki móžeſch źebi pak w hornceźach wo ſjtwje a pak w parniſchcźach ſami cźahnycź, hewak dyrbiſch je ſ roſtlinaŕnjow kupowacź. Wot 24. meje ſem móžeſch je ſ pjeńcźkom wuſadźowacź. Pſchi tom dyrbiſch na to hladacź, ſo bo nékótrych cźopłych dnjow pſchindźeſch. Pſcheſadźeny kórkowy ſadźenk je jara wobuźny a thipry a njepſchihódne wjedro jenu lohźy ſwadźi. Pśched nóznymi mróſami a mokroſynnym wjedrom ſchkitaſch ſadźenki ſ tym, ſo je ſe ſchkleńcźanymi ſwonami a ſchkleńcźanej tśěſchku pſchikrywaſch.

Ssadźenki ſawodźewajo, dyrbiſch ſwérnu dale ſa nimi hladacź. Je-li pſchi ſcherjatym wjedrje druhdy ſłónco poſwěcźi, powětr pod ſchkleńcu ſtraſchnje ſhreje. Dokelž cźopłota nihdźe wucźahnycź njemóže, je pod ſchkleńcu jara wyſoka. Tohodla dyrbiſch ſchkleńcźane ſwónicźki a tſchétki na kamjeſchki abo kłogi drjewa ſtajicź, ſo by pod ſchkleńcu cźeſtny powětr pſchewyſoku horzotu jeſtrěbał. Hdyž ſłónco ſamo pſchejara kała, dyrbiſch młódnym ſadźenkam tłółk pſchihotowacź. Hroža-li ſyſne mróſy, dyrbiſch ſwoje ſchkleńcźane pſchipramy ſe ſłomjanymi wokeńcami abo je druhimi wohrjewazymi pſchikrywadłami ſawodźewacź.



Dyrbiſch wſcho naložowacź, ſo by ſadźenk ſtajnu cźopłotu měł. Cźim bóle ſo ſadźenki wuwiwaja, cźim bóle dyrbiſch je na roſeſenje pod holym njebjom pſchihotowacź a ſtwrjcowacź, ſo bychu ſo hódnje ſtruźite. Hdyž wjedro howi, móžeſch wſchě wobarnowaze pſchipramy wotſtroniccź. Po tydźenju abo dwjeſoch njedźelach dyrbiſch je wobkopacź a to tak, ſo ſadźenki ſ pjerſchcźu ſ waha wobdawaſch.

Kórkam parniſcheźa wubjernje howia. Do nich móžeſch derje wuwite ſadźenki hižo kónz haprleje wuſadźecź. Pod kóžde wokno pſchiſidu po dwjeſoch roſtlinkach. Tej pak dyrbiſch wożebje derje hladacź. Sa tym hacź je trjeba, dyrbiſch je krjepicź, powětr pod wokna puſchcźecź a je-li nuſno, pśched parjazym ſłónzom wobarnowacź. Sa parniſcheźa najpſchihódniſcha družina je tak mjenowana Noaſowa (Noas Treibhausgurke). Je-li móžeſch pod holym njebjom ſwoje kórki tak hladacź a pjelchowacź, kaž ſmy to wopiſali, wukaſuja družinu Unikum.

Plahowanju kórkow w parniſchcźach hroſy druhdy ſtraſchna thorocź. Ta jetwi ſo w tom, ſo na łopjenach naftanu wjetſche abo mjeńſche, tu a tam roſpróſchene jaſkno żołtobrune bleſzi. Druhdy ſo tute ſbrunjene měſtna twėkaja. Pódła kórkow ſo tuta thorocź teź na banje a melony wupſcheſtrėdva. S wukraja ſu ju teź do naſchich ſtron ſanjeſli. Pódła łopjenow pócźnu teź wubiwańki, płody a łopjenowe ſchichti żołtnycź. W parniſchcźach ſamóže tuta thorocź, wożebje pſchi parjazej twórnocźe powětra a pjerſchcźe wſchě roſtlinki ſniczicź. Potom je najſpravniſcho, ſo wſchě ſadźenki ſ korjenjemi ſwuſtorhaſch a ſpalſch. Parniſchcźa a wſchě měſtnoſcźe, hdźež ſu tajke roſtlinki ſtałe, dyrbiſch ſ 25 proz. roſkpuſchcźenjom uſpuła krjepicź a pócźi poł hodźiny dołho do tajkeje roſpuſchcźenki połožicź.

Plahowanje hróchu w ſahrodźy.

Wobſtedźerjo małych ſahrodkow plahuja rady hróch w ſwojich ſahrodkach. Tajſi hróch móžemy potom na wſchelake waſchmje k jėdźi pſchiprawicź. Nėkótſi warja jón jako ſeleniniu, druſy dawaju jón ſaſo do poliwki. Że ſnate, tak derje tajka poliwka ſłodźi, ſu-li w njej nėkotre ſornjatka hróchu. Tohodla měł ſo hróch w kóždej ſahrodźy plahowacź. Kuſt měſtna ſa njón mnohemu wobſtedźerjej ſbudźe. Hdyž je hróch doſrawił a njejſu-li wſchón trjebał, móžeſch jón wuſuſchicź a w nėtakiej ticźe ſthowacź. Tak maſch teź w ſymje nėſchto k mjaſu abo do poliwki.

So by ſo hróch we waſchej ſahrodźy derje radźił, ma ſo najprjedy hladacź, kajta je póda. Hróch njeſmėmy do cźerſtwje hnojeneje pódy ſyjcź. To by nam jara do liſca cźėrił a by mało njeſł. Rjadku, na kotruż chcemy hróch ſyjcź, mamy najmu hłuboko pſcheryeź. Nałėto pak jenoż ſ motyčźku łópko pſchekopamy abo ſe żeleſnymi hrabjemi pſchehrabamy. Jenje pak k hróchej nałėto njerynjeźe. S tym byſchcźe ſroſtej hróchu ſwadźili.

Hróch móžemy nałėto ſahe ſyjcź, dokelž tak bórzy njeſmjerſnje. Tola pak móžeſch jón teź poldźiſcho ſyjcź.

Hróch ſo najlėpje radźi, hdyž jón do ryncźkow ſyjemy a to 50 zentimetrow wot ſebje ſdalenych. Tak bórzy hacź je hróch ſeithadźał, ma ſo k prėnjomu raſej ſwobkopowacź. Hdyž je wokoło 10 zentimetrow dołhi, ma ſo pjerſchcź ſ łopka pſchikopowacź. To hrochej wożebje howi. Na to maju ſo bréſowe hałoſy njes jednotliwymi pjeńcźkami natykacź. Po tych ſo hróch rjenje pleczе a njetrjebaźe ſo bojecź, ſo ſo wam leſnje. Hałoſy maju ſo derje do ſemje ſaſchtapicź, ſo by je wėtſik niewuduł. Njenatykamy-li njes hróchom hałſy, to nam telko njenjeſe, dokelž wot ſpodu ſhnije.

Hacź ſo nam hróch radźi, to teź wożebje na druźinje ſaleźi. Kóżdy by měł ſam wupruhowacź, kotra družina ſo tu abo tam lėpje radźi. Tu družinu, kotraż ſo nam najlėpje radźi, mamy ſebi ſdźerżecź. Hróch we ſahrodkach móžemy teź ke żerdkam ſadźecź, jako bobу. S tym móžemy mnohe měſtno w ſahrodźy wužicź. Hróch ma ſo potom poſpołiſcho wėſo k żerdkam pſchimjaſacź. Teź woſoko płotu a pſchi murjach móžemy hróch ſadźecź.

Hróch móžemy dwójży a trójży ſa lėto ſadźecź. K prėnjomu raſej hroch w haprylu woſadźamy. Hdyž ſmy prėnje truki ſchcźipali, móże hižo nowy hróch ſkhadźecź. Tón potom na mėnje ſtareho bórzy doroſcźe. Tak mamy zyſe lėcźo cźerſtwy, młody hróch.

Seleneho hróchu ſo hiſchcźe woprawdźe jara mało pėſtuje. Mnoha hoſpoſa ſo myli, hdyž praji, ſo je jenoż mjaſko ſ pichicźinu dobreje poliwki. Selenina je ſ pſchicźinu dobreje poliwki a to je na prėnim měſtnje hróch. „Maggi“, na pſchitkad ſo je ſeleniny dźėła a nicź ſ mjaſa. Tohodla ſadźejcźe ſnajmjeńſcha nėkotre ſornjatka hróchu, ſchtóż ma maku ſahrodku.

Njecha-li ſo kruwa tócźicź abo hdyž ſo pſchi wjedźenju ſpjecźi, daj jej 3 hodźiny, prjedy hacź hońiſch, 3—5 litrow piwoweje bréczki (Gährbottigbier) ſ blížſcheje piwarnje.



Časopis za Serbskich ratarjow

Cisło 21 Budyšin, 27. meje 1927. Lětnik 34

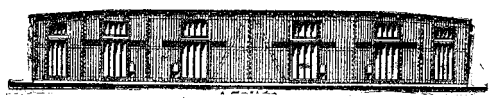
Kurjenc z dobom jako hnězdźiſco.

(S 5 wobrajami.)

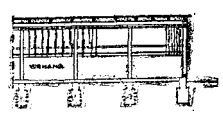
Naſche wobrazy pſchedwjeduja nam pſchikładny kurjenz ſ hnėždźiſchcźom (Legehalle). Pſchikładna plahowarńa kur w Khrjekwizach pola Halle (Cröllwitz) jón namjetuje. Se ſwojej dołhej ſtronu je kurjenz k ſłónzu pſchiwobroczeny, to rėka k pokonju ſłożeny. Ssamo ſymſkeho ſłónza pruhi ſwėcźa do njeho. Wokna ſu tohodla wot ſemje hacź k wjerchej ſałożene

Do kurjenza wjedu durje pak ſ wieczornych pak ſ rańſchich ſwjatkow. Dobre ſamki dyrbja njeſprawnym cźuſchlakam ſaſtup wobaracź.

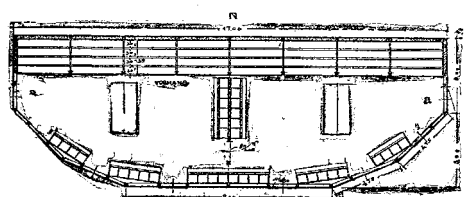
a bjes wulkeje próży ſamóżeſch żerdki a pod nimi pſchicźinjene deſki abo blachi wurjedźicź. Jeli je ruma, móżeſch hokam paſle pſche ſchmiżu, wſchi a druhu njerodź pſchidacź. Scźėny wyſche njerjadowych deſkow a teź i boka nich ſu dwójne. Snutſkowny bok ſu gypſowe deſki (Gypsdiele). Te dyrbiſch ſnutſka derje ſamałacź. Swonkowna ſcźėna je deſkowana. Mjes ſnutſkownymi gypſowymi a ſwonkownymi drjewjanymi ſcźėnami naſypaj pochowinu (Torfmull). Wſchě druhe ſcźėny ſu deſkowane. Swonka pſchiklepaj, hdźež deſki hromadże ſtorkaja, pſchikrywaje łatki. Te pak dyrbiſch derje pſchiklepacź, ſo ſwuhorike njebychu, hewak njebychu ſchkałobku mjes deſkomaj ſawodźėwake. Deſcźiczki pod żerdkami



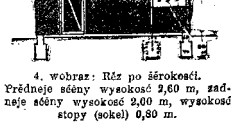
1. wobraz: Zwonkowny napohlad.



3. wobraz: Rėz po dołhoſći.



2. wobraz: Zakładny rys.
Cyła dołhoſć kurjenza 17 metrow, cyła ſėrokoſć 6 metrow w najſėršim, runa zadna ſcźėna 8 metrow, ſwiſle ſu ſėroke 2.75 metra.



4. wobraz: Rėz po ſėrokoſći.
Prėdnieje ſcźėny wyſokoſć 2,60 m, zadnieje ſcźėny wyſokoſć 2,00 m, wyſokoſć ſtopy (sokel) 0,80 m.

0 1 2 3 4 5

Mėriđło 1 : 50.

Na ſadnjej ſcźėnje je deſka w 135 zm. ſchėrokoſći pſchiprawjena. Deſcźiczki bėja wot ſady do prėdka. S łohkej próżu móżeſch je prjecź wſacź a na nich wiſaju njerjad huſcźiſcho wotſchrabacź. Mėſto deſkow wosmu teź wſchelazy 5 hacź 7 mm. tołſte blachi. Tych ſadna troma je nėhdźe 10 zm. horjeſhihnjena. Delna abo doprėdka ſahaze a poboczne tromy ſu ſawinjene, ſo by blach lėpje dźerżał.

S pochowinu (Torfmull) tute deſki abo blachi poſypaja, ſo by ſidkoſcź njerjada ſeſrėbała. Tſi żerdki po dołhoſcźi cźahnu ſo wyſche tutych deſkow abo blachow. Te leża njepſchikłepane na prėkuſchach, prėkuſche ſaſo, bies toho ſo bychu pſchikłepane byłe, na hokach. Rucźe

Radno je, wobrjedź kurjenja sčěnu ſ grocžaneho pleczadła sčahnycź. Je-li chcesch tehe abo tamneje pschicžinu dla kury wuběracź a je dźělicź, pleczadło tole dźěło wołoži. S jeneho wotdźělenja do druheho mjedu psches sčěnu, tohorunja pleczadłowe durje. Mužitna je też dźěra sa japadowadło. Psches tutu mójesch ſmuběrane kury ſ jeneho wotdźěla do druheho gadźecź. Durje njetrjebasch wocžinjecź, ſ kotrymiž bychu kury sapo cžěkale. W ſymſkich nozach mójesch kuram ſ lohtej prózu cžopke žydanje pschihotowacź. Pod wjerchom pschicžiń kulojtu żelesnu żerdźu abo trubku. Na tu žo tolſte rubjane sawjeſchi, ſpowěſchej kaž žnano sawěſchti psched wokńami. Pschi wulkej tſchěſkanżu w ſymi trjebasch jenoż sawěſchti sacžahnycź a kury maja cžopke žydanje.

Pódla woknow wyſche hnězdow žu wotewrjenzy, ſo mohł cžerſtwy powětr kurjeńz pschedumowacź. So njeby njepospředne (direktnje) na kury cžahnyło, dyrbiſch pched wotewrjenzu ſnutſka kurjenza horka wotewrjenke kortło pschiklepacź. Do kurjenza ſtupazy powětr cžehnje k wjerchej, tam žo rozdźělitwſchi pada k ſemi, dokelž je ſymny powětr cžeźſchi pschehrěteho. Tele wotewrjenzy njetrjebasch ani w ſymje ſacžinjecź.

Mjes wotewrjenzami žu wokna. Horka a delka ſtej żelesnej prětuſchaj, ſo byſchtej paducham wobarakej. Wokna žu ſnutſka hiſchcze ſ wulkowokatym ſylnym groczanym pleczadłom ſabite. Pleczadło njedowoli kurom wupierchnycź a wobara tubjeżnemu ſtokej. W ſymje ſapowěſch do woknowych dźěrow ſchtleżcane wokna. Hornja położa dyrbjała žo kaž hródźne wokno ſ dele puſchczenjom wotewrjecź.

Pod wotewrjenzami ſa pſchewětrowanje žu dźěry. S tymi móża kury won a nuts běhacź. Dźěry mójesch ſ jednorym ſapadowadłom ſacžinjecź. Potom žu też ſapadowadła ſa ſchkleńzu. Wjeczor je žam ſacžiniſch. Rano kokoſch k ſwětłu žahajo na pschiprawu pched ſapadowadłom ſtupi. Te žo ſběhnywſchi horka wibaje wotſtanje a kokoſchi dowoli wuběhnycź.

Dno kurjenża je ſe ſnutſka próſdnymi zyhelemi wukładżene. Wulkim myſcham njeje mózno, wot ſpody dźěry do kurjenża wuhrjebacź. W ſymje nażppaj na dno piuwy, żytanje a dróbnu żkonu, ſo bychu kury pschileżnoſcź měłe, hrjebacź a žo ſhrěcź. Swonka na to kedźbuj, ſo bychu desti pisches ſakładnu muricžku pſchewißowake. Sněh a deſchcžit njemóżetaj žo potom do kutow żydacź a ſ tym hnicže ſawinowacź.

Hnězda njech žu ſapadowate. Kokoſch do hnězda ſtupiwſchi powleże ſapadowadło.. Hdyż žo kokoſch wobrocži, ſapadnje, kokoſch ſawrjewſchi. Sa jejami hladawſchi ſapadnjenu deſku poſběhnjeſch. Kokoſch wuſtupi a ty ſapadowadło ſ nowa powlecžeſch. Hnězda mójesch w tſjoch worſchtach pſchiprawicź, ſo bychu ſa kury dóſahnyłe. Pſchikładna płahowarnja na ſadanje model taſkeho kurjenża pſchipóſcžele. Po nim ſamóże kždy blidać abo cžěſła taſki kurjeńz twaricź.

Jeli nodżeſch ſapadowatnch, njeſenje kokoſchow kontrollowazych hnězdow, woſtaſiſch pſchi ſapadowadle jenoż jeho horniu, ſo cžumpazu pokożu. Kokoſchi njeſadźěwa do hnězda ani ſ njeho wuſtupicź. Dokelž kokoſch rady ſthowana a w cžěmnym njeże, tute hornje ſo cžumpaze ſapadowadło žu troſchu pſchekhowa a hnězdo ſacžěmni.

Tſčcha tuteho kurjenża je dwójna. Swonkowny kryw je żuhelowy a pak popowy. Wjerch pod krywom ſnutſka w kurjenzu ſu pſchibite 2½ zentimetra gypſowe deſki. Mjes wjerchom a ſwonknym krywom naſppaj pak żehlinu, pak pochowinu abo rěs. Tſčſchzy pſchicžiń tſčſchny żłob, ſo by deſchcžowu wodu kojił a wotwodżował.

Kurjeńz dyrbiſch we wulkocžſi twojemu ſtadłej kur pschimčricź. Kożny meter dożaha ſa 15—18 kur.

Po nacžiſlu ſpomnjeneje płahowarnje twarjeny kurjeńz běži w połwodżuku ſ krótkeho ranja ke krótkemu wjecžoru. S tym dóſtawa zyły dźeń pospohi żtónżo. Wokno we rózkomaj dyrbitaj pſchezo ſamrjenej bycź, ſo pſches kurjeńz cžahnyło njeby.

Rólnistwo.

Hnojenje łukow.

W tak mjenowanych piznych krajinach wobliczeju hospodarjo wunoſchk hnojeho hospodarſtwa po wunoſchku ſe ſwojich łukow. Maja-li doſcź łuczneje piży, móża też doſcź ſtotu płahowacź, ſ czimż maju ſażo wjazy hnoja ja hospodarſtwo a tak może żo intenſiwnje hospodaricź. Intenſiwne hospodarjenje je tajſe, ke kotremuż brje wjazy hnoja a bżela wěnujemy, ale kotrejż pak nam też na druhej ſtronje wjazy wunjeże. My żhebi ſmjetſcha bóle półne hospodarſtwo płahamy. Łuki żu ſ měſtnami doſcź ſanjerodżene. Skełko ſ naſchich hospodarjow da pola naż łuki wotwodżićź abo wożebje hnoji, thiba ſo tam druhdy nękajcź żud hnojniżej na łuku dowjeſe.

Ale łukarſtwo dyrbimy też we wěſtym naſtupanju ſe rolniſtwom pſchirunacź. Tajku łuku, kotrejż ſpódnja woda żiwiny dawa, njetrjebamy hnojicź. Łuku mamy tohodła hnojicź, dokelž wjele żiwin ſ njeje wutworimy a to ſamo wjazy hacź ſ pola. S dwěmomaj zentnarjomaj żtyna wotwjeſemy ſ łuki 1,5 kilogr. dużyka, 1 kilogr. foſfora a 2 kg. draſka (Kali) a ½ kilogr. wapna. Nimo toho żo hiſchcze wjele wapna ſ łuki ſwopſokuje. Njehnojimy-li łuku, dha to bórſy na wunoſchku żnjow pżinjemy. Dale widżimy, kak żhebi pola ſanjerodżimy, je-li ſo je derje njehnojimy. Njerodź mjenujgy telko żiwin njetrjeba każ naſche płahowane roſtliny! Dale wěmy ſo naſche roſtliny też wapno trjebaju. Kelko modju pak widżimy na mnohich łukach mjeſto wużitnych roſtlin. Pſchirunajmy pak jónu łuku, na kotrejż je żo dłeſchi cżaż hubjenje hojpodarilo ſ nowoſakożenej łuku. Kajſi je wunoſchk wobeju. Mjes woběmaj je wjeſo wulki roſdźěl. Na tajkej łuzy njenaſpjeżemy jenoż dwójzy telko żyna. Taſke żyno je też wjele wużitniſche. Nima-li żyno doſcź trěwnych żiwin, potom nam ſtót na ſmjeſcženje koſcźi ſkhorje. Też krumy nam po tajtim łhudżym żynje żucżelne njewoſtanu. Kżdy hospodaŕ wě, ſchto to rěka, rjanny ſtót měcź abo njeměcź. Tohodła mamy łuki derje hnojicź, a je-li trjeba, ſ dobrymi travami wobżyćź. Wo hospodarju, kotrejż ma jara ſanjerodżene łuki, móżemy je ſtarym żerdźim pſchiſkłowom prajicź, ſo jeho łubło prědnoſcź mjes druhimi nima. Chżemy-li łuku hnojicź, dha mamy ju najprjedy wotwodnicź. Na mokrej ſapadnjenej łuzy nam hnojenje niczo njepomtha. K wotwjedżenju żhutneje wody ſ łuki żu najkhmańſche hrjebje. Drenażu nimamy na łuku klaſcź, dokelž by żo ſ tym pſchewjele wody ſ łuki ſhubiło. Na 1 hektar je trěbne 45 kg. dużyka. Dokelž pak je na łuzu też wjele mjetelokżejazych roſtlin, njetrjebamy telko dużyk, dokelž tute mjetelokżejaze roſtliny żanje ſ powětra dużyk ażimiluja. Tohodła trjebamy ⅓ dużyka mjenje, to je jenoż 30 kg. Hnojimy-li pſchewjele dużyka, na pſch. hnójnżu, tak żo nam wjele amoniakalnych roſtlinow na łuzy ſażymjeni jako młocże a podobne. Najradżomniſche je, hdyż łuki ſ foſforowymi a draſpelnymi hnojemi hnojimy a k tomu ſponnjeny dużyk pſchidamy. S tym żhebi żjane dżeczelżote żyno na łuzy ſakhowamy. Jenoſtromſche hnojenje też na łukach wadźi. Suki hnojimy tak najlépje, hdyż naſymu kainit a Domaſchowu muczku na łuki rozmjetamy a to prjedy hacź ſamjerżnje. Sżmrnowku (Schwefelamoniak) pak mjetamy nałeto.

Też wapnjenje je na łukach hłotna wěż. Na 1 ha. łuki trjebamy ſa lěto 10 zentnarjow wapna. Dokelž pak ſ wapnom kżdże lěto njehnojimy, ale kżdże 6 lět, trjebamy wokoło 60 zentnarjow na 1 ha. ſa 6 lět. S najlépſchim pſchirodnym hnojom na łuzy pak je kompoſt. Kompoſt ma być wożebje derje pſcheležany. Tohodła ma żo ſa lěto dwójzy pſchemjetacź a to tohodła, ſo by żo derje pſchewětrował. Kedżbujmy, ſo je kompoſt na wſchěch měſtnach ſtajnje wlożny. To dożpějemy ſ tym, hdyż do kompoſtoweje hromady ſwércha dżěry nakałamy a do nich juchu nalijemy. We wołożnym kompoſtu wſchě żymjenja njerodże ſeſthadżeja a tak żhebi łuku njeſanjeſchwarnimy. Też może żo we tajtim kompoſtu mjeſe nałażliwinow roſmnożicź, ſchtož je żobu ſ jażnym wobſtawkom kompoſta. Kompoſt roſnożujemy naſymu a to kżdże 6 lět na wěſty dźěl łuki. Na 1 hektar trjebamy 800 zentnarjow na 4—6 lět, to je 20 wołow, je-li wóſ 40 zentnarjow waży. Kompoſtowa hromada ma być 2 metraj wyſoka a 2 metraj ſchéroka. Kak dołha kompoſtowa hromada je, na tom njeſaleži. Jako dużykowy hnój drje bychmy łodźik (Salpeter) ſa najlépſchi hnój měli, tola tón je pſchedrohi a by żo też w ſpódnjej pódże ſhubił. Mimo toho je hiſchcze jédożtn. Sżmrikowy ſchtapik (Schwefelamoniak) je lépſchi. S foſforowych hnojow je najlépſcha Domaſchowa muczka. We njej je na 50% wapna. K njej móżemy też bocżażnje hnojicź. S Domaſchowej muczku hnojimy naſymu. Dalſchi foſforowy hnój je ſuperfoſfat. S tym móżemy naléto hnojicź, dokelž żo łółko we pódże roſpuſcźcźi. Superfoſfat mamy kżdże lěto na łuku mjetacź. Drażelne hnoje howja ſażo mjetelokżejakam (Schmetterlingsblütler), to żu na naſchich łukach wożebje dżeczelkżote trawy. Drażelne hnoje mjetanty naſymu. Drażelneho hnoja, we kotrymż je 12% draſka, trjebamy 10 zentnarjow na 1 ha. Hnojimy-li naléto ſ nékażim foſforowym hnojom, mamy 40 prozentnu draſelnu żel na łuku mjetacź.

Prjedy pak, hacź łuki hnojimy, mamy je pſchewłóczicź. Hewak żo żiwiny ke korniſchkam njedoſtanu. Sżmy-li na łuku kompoſt wożyli, njetrjebamy żamżne lěto hnojicź. Kompoſt pak ma żo derje roſtwłóczicź. Tak łuku pſches żymu leżo wożtajmy. Naléto potom hiſchcze jónu żwłóczimy a potom łuku pſchehrabujemy. Cżeże łuki mamy kżdże lěto włóczicź a to naléto ſahe, prjedy hacź trawa roſcże. Je-li dorn pſchežkady, tak mamy hiſchcze po włóczenju łuku ſwalkowacź.

Inkarnatiſki dżeczel jako ſelene hnojenje.

Inkarnatſki dżeczel żejemy ſwjetſcha po żnjach na ſchcźerniſchcźo, hdyż żmy je prjedy ſpodworowali. Móżemy jón żnyć na pėłkożte a hlinjane pódy. Je-li póda po żnjach doſcź włożna, ſpodworamy ſchcźernišchcźo hnyłom, ſwłóczimy polo a tak dżeczel hnydom wożejemy. Tak bórſy ſeſthadża. Hdyż żo inkarnatſki dżeczel prjedy wożeje, na pſch. po ſażnych běrnach, tam nam wěſo wjele wjazy dżeczela naroże. Na tórz trjebamy 18—20 puntow. Cżim cżaſcźiſcźo żo inkarnatſki dżeczel po żebi żanym żnje, cżim lépje żo radźi. To żnadź na tym ſależi, ſo żo inkarnatſke dżeczelowe nakażliwiny w pódże dale pichiſportja. Inkarnatſki dżeczel bórſy narożcże, wożebje, je-li trochu włożne. Wón pódu na dużżyku wobohacźi. Na druhe lěto żo roſtliny po nim derje radża; hacżrunjeż żmy jón naſymu poſżykli a ſpiżowali. Je-li pſchepolidże wożyty, móżemy ſ najmjenſchemu na nim ſtót paſcź, je-li żo je życzenjom próża niepłacźi.

Też móżemy żebi inkarnatſki dżeczel ſ naléto woſtaſicź. To mamy bórſy ſelenu piżu abo móżemy jón wużuſicźi. Wołtajimy-li jón na żymjo, ſeſtawi nam ruże pichedż żnjemi. Sżmmjeniny inkarnatſki dżeczel hnyłom ſe żłónża młócźimy. Hewak żo thmanje njemłócźi. Sżmy mamy jón rano, ſo by żymjo njewupadało. Na to żo na małe hromadki ſwala, ſ kotrychż żo domoj imoſy, hdyż je ſuchi. Inkarnatſki dżeczel je też w junilu ſe wubjernej paſtwu ſa pcżołki. Jako ſelený hnój płacźi wón wożebje ſa pėłkożte pódy a je ſ dobrym hnojom, ſa běrny. Naſymu pak móżemy jón ſ rėpje ſworacź.

Skotarſtwo.

Pizowanje doroſcżeneho ſtotu.

Doroſcżeny ſtót móżemy pizowacź w hródźi abo móżemy jón jenoż na paſtwje paſcź. Naſchi hospodarjo żrédka doroſcżeny ſtót paża. Swjetſcha jón w hródźach pizuja abo druhdy do wudeha ſacźerja.

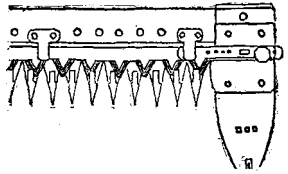
Paſtwa by wěſo ſtotej najlépje hewiła, dokelž je to pſchirodne żiwjenje ſtotu. Tajka paſtwa je bóle w pſchimórſkich krajach ſ domom hacź w naſchich żerdźich krajinach. Też na horach mamy paſtwiny, hdyż je hiſchcze dobra póda, ale hdyż żo hubjenje wobdźěła. Taſku paſtwinu mamy w naſchej domlnje pola Wrexża kliſto Kalkſtrowa. Rżine paſtwiny ſtotej tak njehowja, dokelž na nich cżaſto wjele tłkażeje trawy roſeże. Stót tłkażu travou rady njeżerje a nimo toho tłkała travua hiſchcze ſtotej wadźi. Kożnje pak tłkażu travou ſnjeżu. Hewak pak taſka nižinina travua wjele bélkowin wopſchija. Horſte travy ſu jemniſche a tohodła je ſtót lohko pożiwa. Hdyż njeje paſtwy, tam měli żebi hospodarjo wudeh dżerżecź, hdyż maja żwój ſtót ſnajmjenſcha druhdy puſchcźicź. Stót dyrbi cżaſcźiſcźo na cżerſtwy powětr. Na paſtwach ma być cżiſta woda, ſo by żo mohł ſtót ſ cżaſami napicź. Je-li ſtót na paſtwach lacżny, dha wjele na waży njepiſchibjera. Wiſchelazy maju ſtót na paſtwach ſa kolik pſchiwjaſany. Tak żo wżdy lépje paſtwa wuſżije. Tola ſtrowſche je, hdyż ſtót żwobodny po paſtwje ſwokolo beha. Hdyż je ſtót na paſtwje, dha ſ tym wudawki ſa pizowanje ſalutujemy. Tola pizowanje ſtotu njeje na paſtwje tak ſtajne. We hrodźi je pizowanje wėſo ſtajniſcho rozdźělene. Na paſtwinach dyrbimy kżdży wjeczor hnój hromadu ſejſchkrabacź a woſtroniecź abo ſnajmjenſcha rozmjetacź. Stót taſku travu njeżerje, hdyż je jeho wjeczerjad leżo wotſak. Na taſkich měſtnach narożce pſchetwjerda trawa. Je-li pak taſku travu ſe żelu pożypamy, tak ju ſtót hiſchcże żeżerje.

W krajinach, hdyż pak żo intenſiwnje hospodari, tam żo ſtót njepaże. Hdyż na ſamkżnym kruchu pola piżu wożwjeſemy, kotrejż bychmy hewak k wėſtej licźbje ſtotu ſ paſenju trjebali, móżemy żebi na to měſto dwójzy telko ſtotu dżerżecź. Dale móżemy w hródźi wſchelake piży pizowacź, ſchtož by na paſtwje zyle njemóżne było. Nimo toho mamy hiſchcże je ſtotu w hródźi hnój, kotrejż na pola nuſnje trjebamy.

Dyrbimy hladacź, ſo najwjazy cżaża w lėcże ſe ſelenej piżu ſtót pizujemy, to rěka, mamy naléto ſahe ſapocżecź a naſymu pożdże pėſcźacź. Jene doroſcżene howjaſe ſtoczo trjeba na dżeń 50—80 kg. ſeleneje piży. Je-li tohodła wſchelaku ſelenu piżu żmjemy a wėmy, telko nam żana piża na 1 hektaru wunjeże, móżemy żebi łohko wobliczicź, telko piży budźemy trjebacź. Najſażniſcha ſelena piża je naſymſka měſchenź (Gemenge), kotraż wobſteji je żita a ſymſkeje woſi abo hrocžu, dale woicżeſchka (Luzerne) a kończnje mamy dżeczel a lécźne měſchenki abo wſchelake ſchcźernišchcźowe roſtliny, kotrejż potom żako najpóſdniſche piży płacża. Měkoſti hospodarjo zyle lécźo wjele ſuchcże piży żmjemy ſtotej dawaju. To pak njeje radno, dokelž je pizowanje żuchcże piży pomérnje doſcź drohe.

Hdyż naléto je ſymſkeho pizowanja do lėtneho pſcheńdżeny, ma żo to poſtupnje ſtacź. Dawamy ſtotej po wjetſchich pſchidawkach, a hacże ſa tydżeń abo ſa 10 dnjow, móżemy jemu żamu ſelenu piżu dawacź. Hewak ſtót bubni abo dóſtanje driſtawu. Wożebje tajke nahle pſcheměnjeneje doſtam wadźi. Měkoſti naſchi hospodarjo maju módu, ſo żebi po jenem pizowanju k druhemu piżu narėſaju a naměſcheja. Też to njeje radne, dokelž żo taſka piża bórſy kaſy. Najlépje cżininy, hdyż żebi pizowanjom piżu pſchihotujemy. Taſka piża ma najwjazy wutka a je najſtrowſcha. Też njedawajcże ſtotej wjazy hacź ſejerże. Sbytna piża w kortach hnije a to je druhdy ſ winu, ſo nam ſtót mało żerje. Hdyż pak naſymu ſtotej ſymſku piżu dawacź ſapocżnemy, mamy żebi najprjedy roſliciź, telko piżu dożyka mamy. Nimamy-li telko, ſo by nam na żamżny dźěl ſtotu derje dożahała, telkoż żmy w lėcże měli, mamy telko łużoiu ſtotu hižo naſymu pſchedacź, na telkoż nam ſymſka piża njedożaha. Měkotrykuliż najprjedy naſymu pżinje, telkoż ma. W februaru abo w měrzu, hdyż widźi, ſo je żwojej piżu njedożaha, ſapocżnje ſtót pſchedawacź. To pak je zyle na pucź cźiſżnjena. Hlowne a ſażadne pravwo je, ſo ma kżdży hospodaŕ dżenża ſtajnje licźicź a ſażo licźicź, chże-li razionelnje hospodaricź. Schtož pſchi wſchěch hospodarſkich wudawkach a dolhodach licźicź njecha, żo żam żaſtejnje jeża a njemóże we naſchim cżażu jojazy wobſtacź.

ju ſ rožkami (Fingern) pſchikowane. Skowčki kolkow ju ſapuſchčene. Dalſchi dźeł je kaž tačanſke wulke E ſhibnjene a lěſka (Schiene) do tuteje lěſki je noſchowe prěkuſch ſapuſčene. Zožuczki ſ lěſki dźerža nožiki tak, ſo ſo ſ porzejtkom njeſběhaja. S tym doſpija, ſo kožy abo nožiki itajnje ſkodžo. Lěſku dźerži na ſwonkuſej ſtopi porſczita. Ke ſnutſkowuej ſtopi je ſ hokatym ſchrubkom pſchiſchrubowana. Hdyž poſledni wotwjerczišch mážeſch kožy ſ lěſki wſacz bjes toho ſo by ju trjebał wotſchrubowacź.



Wo dźełanju nožizow wón tafle ſudźi a piſche:Nožizy pſchi wſchěch poſpytach na kužy derje rězachu. Wone hodźa ſo lóhſcho a bjez ſcheho wuſchparanja a kondźenja ſe lěſki wſacz. Tute dźełco je jednoriſche hacź pola wſchěch dotalnych ſyſtemow. Dyrbiſch drje tež tu ſchrub wumjerczicź. Hdyž pak ſ neje nožizy bjereſch, njetrjebaſch ſo pſched kolo ſtyczaka ſtupicź. Snutſkowne brinki nožow mážeſch ſ lohkej próſu wutočicź. Pſchi dotalnych nožach bě nožowa hłowa jara na pucu. Pſchi Eiſelowych nožach woſtanje nožowa hłowa ſtyla pſchi lěſku. Tute noże hodźa ſo pſchi ſtyczkach wſchěch ſyſtemow trjebacź.

Württembergſka domjaca wowca.

(Z wobraſom.)

Pſched něhdźe 70—80 létami naſche ratarſtwo ſtupaſche do doby (Zeitabſchnitt abo Zeitalter) ſwojeho najſdarniſcheho a najſtwudokonjanſcheho roſwicza. K tomu nuſowaſche jo pſchiběrcza wukrajna konkurenza a dowoz wukſodow zuſotrajneho ratarſtwa. Najbóle ſaczuwaſche naſche ratarſtwo tónle wobrot we wotwjerſtwje. Tehdom rěkaſche wowza zoſa pſched kulturu. W tom tczi wěſce jadro wěrnoſcze. Naſche wotwjeržeſtwo njetrjebaſo tehdom ſo tak pominuczź hdyž tehdomniſchi plahowarjo njebychu wiſzali tak krucze na ſeſtarjenych druzinach a ſiejachu na wjerſchku wolmotnych druzinow te ſ merinowych wowzow. Ale tež wukrucu, wołzebje pſchesmórſzy plahowarjo ſo tutym druzinam pſchiwobrocźichu. Tam podſ wſele mjaſom plahowacź. Sſo wě iaſkich wowzow wołna bě ſa to wſele hrubſcha. Wowzy taſcheho raſu běchu ſylniſchich koſczow, krucziſchcze łoge a w cźele potniſche. Ke tuteimu wuſpěchej dźiłdźechu ſ pomocu wſele kſchiżowanja.. S tychle ſchtżowanſow wuhdźechu naſcha merinowſka mjaſna wowza, meleſka a ſkoncznje naſcha domjaca, runje tak derje mjaſo kaž wołnu tworjaca wowza. Noſchim domjazym wowzam wſchelakich krajinow wěnowachu wſchak mało kedźbliwoſcze. W nižinach połnózneje Němſkeje bě ſ domom w tak mjenowanych marſchach frieſiſka mlócźna wowza. W Lüneburſkej holi plahowachu wołzebitu druzinu holanſkich wowzow, tak mjenowane Heidſchnukt. We horatych krajinach bě ſ domom na taſke krajiny ſtwiczena wowza. Jenoż tu a tam ſo ſ wěſtymi wołzebitoſczemi wuſnamjenowaſche. Do tuteje druzinu ſluſcha tež Württembergſka wjeſna wowza. W poſledních létach ju ju we wſchelakich ſtronach ſamjedli ſo wo jeje wołzebite plahowanje a daleroſſchěrjenje ſtarajo.

Württembergſku wowzu pſchego bóle a radſcho kupuja. Wona ma wěſte namrěte dobre ſamowmoſcze (exerbte gute Eigenſchaften). Dale ju ſo prózowali, je ſ plahowanjom hiſcheze bóle wudoſpołnicź.

Saměr je na to ſłożeny, wuplahowacź ſpěchnje roſczaju , ſtrowu a ſkruczetu wowzu. Ta dyrbi ſo runje tak derje ſa paſtwu, kaž ſa pſchebywanje we wjaſtach hodźicź. Na noh dyrbi dyrcź dobra, w cźele połnje mjaſna a tež wunoſchna we wołmje.

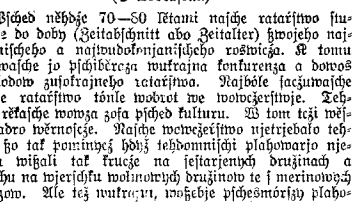
Jeli dyrbi runje tak derje mjaſo kaž wołnu podawacź, dyrbi wołna łaſkoſcź B hacź A měcź. Dyrbi wowza pſchedewſchém mjaſo podawacź, doſaha, ſo je wołna jenoż kajkoſcze C hacź B. Württembergſku wowzu ſ tym porjedźichu, ſo ju ſ merinowſkej fichi:owachu. Cźaſto ſo ſta, ſo běchu bóle raſu merinowſkeho mjaſa. Dźenża ſo Württembergſka mjaſna wowza tohodła wſchudze tak ſpěchnje roſchěrja, dokelž ſo ruczе do ſwojeje noweje wokoliny ſwuczi. Spokojom je ſe wſchej pizu, kotruż žana krajina podawa. Wona żerje ſame to, ſchtož by druhi ſtót zazběwał. Dokelž na pizu wumyſlena njeje, pſchetraje lohzy cźaſzy ſchpatniſcheje pizy. Hrubiſcheje podnjeſbo druhdy ſ jerym wjedrom jej njeſwadźi. Byrnjež huſcziſcho ſmołka, paſtwy w ſymſtim cźaſu a ſymne wowczerinje derje ſnjeſe. Wona lohzy bahni a je pſchi tom płódna. Sſowjim jehnjatam je ſ dobrej dóſtu. Dokelž je dobra błóta, ſame dwójuſiki rucze wotroſtu. Wſchitke tute pſchicźiny ju w dźenżnjiſchich dujach wjele winojte. Tohodła ſo tak ſpěchnje w krajinach rěki Weſeru a tych Duringſkeje roſchěrja. Schtóż w naſchich Sſerbach wowzy ma, njech ſ tutej wurjadnej druzinu poſpyta.

Pjeriznarſtwo.

S cźeho waſcha pjerizna pije?

Tuto praſchenje ſda ſo nam dźiwne, tola je doſcź ważne. S měſtnami pije pjerizna ſ cźiſteje rěcźki abo hrjebicźki. To je prawje. S měſtnami pak wobkedźbujemy, ſo pjerizna, wołzebje kury, cźaſto nima, ſ cźeho by ſo napiła. Pije ſe wſchelakich łużi, hdźež ſwitnjene ſwěrjata hnija abo hdźež tocźi něhdźe jucha ſ ſamy atd. Mało hoſpoſow nadeidźemy, kotreż ſwojej pjerizne wſchědnje hornz cźiſteje wody ſtaja. Tak wboha pjerizna nima druhdy ſaneje pichileżnoſcze, ſo by ſo napiła a tak njepiſe ſa zyły dźeń. W ſymje potom ſněh dypa. Ale wopominmy, ſo wodu tola tež pjerizna nuzne trjeba. Laczinoſcź je hórſcha hacź hłód. Pjerizna, kotraż nima cźiſteu wodu, njemože bycź ani ſtrowa ani wužitna. Tajke dwory ſu cźaſto hnězda wſchelakich thoroſcźow. Schtóż nima ſobuczuczа, tež to njeroſumi. Tohodła hladajcze, hacź ma pjerizna cźiſtu wodu, a ſmějcze ſtrowu pjerizu a ſ njeje wužitk.

Sakiżnjena budźe butra, hdyž je ſmjetana ſtara, hdyž je cźopko, hdyž ſo butſanka wumjatka njeje. Tajka butra budźe ſa někotre dny ſtuchła.



njebjo taſkemu plahowanju lźyje howjeſche. Cźi bórzy wubjernu wołmu tunjo na wiki podawachu a plahowanje wowzow a ſtjehanje wołmy pola naſ wjazy próſy njeſcźeſche. Merino iwowzy dźeru wołmu podawaze mějachu ſaſo mjenje hódne mjaſo. Tuta druzina wowzow k tomu hiſchcze radu khipreſche a bě wſchelakim thoroſczam podcźiżnjena. Poſdźiſcho hakle ſu ſoſo na to położichu



Serbski Hospodar

Časopis za Serbskich ratarjow

Číslo 21 Budyšin, 27. meje 1927. Lětnik 34

Wo studnjach a čerpadłach wody.

(Se ſchtyrjomi wobrazami.)

Też na wjach naſche ſahrodki ſaſoſujemy rady pſchi rěkach a rěcźkach, pſchi hatach a jeſorach, pſchi ſórlach a ſtudnjach. Woda je wſcho wożiwjazy a wſcho ſiwjazy ſiwjok (Element). We cźaſach ſuchoty dyrbimy naſche ſahrodki cźim pilniſcho trjepicź, ſo bychmy ſ nich wužitka měli.

Woda pſchiwabjuje cźłowjeka a ſkoco, pſchi brjohach rěcźkow, hatow a jeſorow, pſchi kromach ſórkow ſo ſaſtupy



1. wobraz: Studźeń z rěčku w zahrodcy.

cźim rjeńſcho ſelenja. Wołzebje w nałeczu wě ſzebi cźłowjek pluſkotaze ſórleſchko a ſchumjazu rěcźku cźim bóle wažicź. Praſtare ju nałożiłi, na wodu ſo poczahowaze mjeſ nami Sſerbami. Hiſchcze dźenża cźerpaja naſche ſerbiſke holicza jutrownicźku w nozy bězaju wodu, hdźež ſo ſtónczko ſtaja. Jej pſchiżpiwaju wołzebitu howjazu a wożiwjazu mózy. Kelko bajow ſnaje naſch lud wo wodnych muzach. W ſerbſkim kraju njeje ſaneje rěcźki a rěki, ſaneho ſórleſchka a ſtareje ſtudnicźki, cźeheż ſo njebychu dótkate ſtare praſtare baje. To je ſnanjo ſa to, kak jara ſzebi naſchi wótzoſo wazachu ſiwjenje dawaju mózy wody. Kelko bajow, kelko poeſije je noſchim krajam ſhubjenju ſchło pſches cźertowſke pſchenéneżowanje. Germaniſazija njeje naſch ſerbſki lud wobvohacźika a wobjbużika, nż, je jón ſtorcźika do roboczanſtwa a jemu rubika jeho duſchu. Dźerżimy tohodła ſerbiſke, ſchtaż hiſchcze ſerbſke mamy. W naſchich ſerbſtich nałożkach teji cźila a pſchi tom wyſoka kultura.

Studnicźku w ſahrodzy rjenje ſababicź a wodraſcźicź, je tohodła jara lohzy ſrojumicź. Tu a tam w naſchich Sſerbach mamy hiſchcze ſtudnicźi, ſ kotrychż wodu cźerpamy. Też te ſu pola naż tu a tam rjenje ſ drjewinu a kercziſtu wobroſcźene. W naſchich delnich Sſerbach hižo wokoło Wejerej ſetkajemy ſo je ſtudnjemi, ſ kotrychż wodu cźahaja ſ bolivami, wiżazymi na ſerdźach. Sa dlěſchi kónz je powjas pſchiwjazany, ſa krótſchi bow. Sa powjas cźehnjo wuběhnu ſ lohkej próſu bow też ſ błukoheje ſtudnje. S tutej pſchihrawu ſetkajemy ſo też w němſkich ſtronach, hdźež něhdy Sſerbjo ſydlachu a wſchudźom w krajach naſchich ſłowjanſkich bratrow. Tajke ſtudnje ju wobbrodźene koło wokoło ſ wyſchej muricźku, ſo cźłowjek a ſkoco njemohli do njeje padnuczź. Na naſchim 1. wobrazu widźimy podobnu ſtudnicźku. Wyſche njeje je hiſchcze tſeſchka. Wodu pak cźahaja ſ hłubiny ſ rjeczasom. Waru wjercźo ſo rjeczas na nju wije a bow ſ wodu horje cźehnje.

Hdźež wodu po drjewjanych, w nowiſchim cźaſu po żeleſnych trubach pſchiwodźuja, běži woda do wulkeho kamjentneho korta. S teho ju potom cźerpaja. Schtóż ma ſhoſo, ſo móże ſtajnje bězaju do ſwojeje ſahrodki a pſches nju wjeſcź, móże ju do rjenje wobſadźeneho jeſorka bězecź dacź. Jeli je wotmach wody doſcź ſylny, móże ſe cźeńkim cźurom ſaſſakowaty wodoſtok (Springbrunnen) pſchiprawicź. Kromy jeſorka mójeſch ſ kamjenjemi rjenje wobſadźecź. Wot njeho ſem mójeſch w ſuchim cźaſu wodu po cźenkich hrjebicźkach potrěbnym rjadkam a roſtlinkam pſchiwodźowacź a je pojicź. Nęſchto podobne naſch druhi wobraz pſchedſtajuje.

Naſche ſtudnicźki, wodowe korłka a cźeridła móżemy derje ſ pyſchnymi roſtlinkami wobſadźecź a wudebicź. Kerczki a roſtlinki móżemy ſwěru tſihajo pſchetworicź do kuloſtych twórbow, abo tych ſwězam podobnym. Rjane ju też ſchtomy ſ wijſatymi haiosami. Sady ſtudnicźkow móżemy ſiwy płót naſadźecź a jón pękuje tſihajo do ſcźeny, ſo luboſnje ſelenjazej pichelworicź. Murje ſady taſkeje ſtudnicźki hodźa ſo ſ pleczatymi a wijatymi roſtlinkami poczahnyć. W bliſkoſczi taſkich ſtudnicźkow je radno, wokoło pożadaze roſtlinki naſadźecź. W liſcźinje taſkich wi[illegible] roſtlinkow nadeńdu ptaczki witanu ſkładnoſcź, hnjezdźicź a

łańnyć. Pśchede wschźm je radno, ƀadźecy śtajnje ƀo śe-
śtajace rośtlinki, kaj różowniḱ (Alpenroże abo Alpenrośe),
śelenu śtipu (Citia euchlora abo Steinlinde), jeźeluje (Kalmus), paćerśkate śelo (Jlex-Knorpelblume), bobrowy
(Magnolia abo Biberbaum) a ƀuńcźnje naśóśniḱ a



2. wobraz: Woda běži do śtudničkí z kamjenjemi wobsadźenej.

puśchpon (Buchsbaum). Śe śchtomow a ḱerkow naśy-
liśego puśchćatych, mjenujcemy bŕeźy, wólśche, wśchelake
wjerby, drěnk (Kornelkirśche), poćzaplim (Ahltirśche).
Pódla liśćowych śchtomow mamy dość na ućenje
njebjo śwućenych jehlinowych śchtomow a ḱerkow, we
wlóžnom rośćazych, kaj jawrowz, ƀójnu, żerawz, ƀeły
śchmrěk a hórśtu ƀójnu.

Jara rjenje rośćetu ƀo pśchi śtudźacych a ǰórlach wśche-
lake druźiny ḱerkow, ćźinow, ƀyćźiśnow, ƀelow a trawow.
Hdyž druge rośtlinki pod ƀmalazymi
pruhami pražazeho ƀlónza wjadnu,
jewja ƀo w najćiśiśich ćźerśtwośći a
mládnośći. Wośebje ƀyhnje rośćetu
ƀo bambuśniźa, ƀnźećowz (Blumenbinse), ḱuśata wjerbinka (Knöterich),
wódnoumóžowe łopaśći, paprośće, ǰeźwjeŕaze śelo, ƀźiwi galgan (Pfeifkraut), śmiśowe woḱa (Sonnenhut),
ƀáwje abo hajne lilje, ḱwawniźa (Weiderich). Wśchě tule mjenowane druźiny ƀu ƀyhnelha rośtu.
Śkromniścheho rośtu ƀu ƀyćźiśnu, leźelnja (Kalmus), mjatlićki, ƀumpowy,
śnjatanki (Spierśtauden), śtyƀźiwy a
podobne. Do śenju derje pśchikrywaǰych a ju jara debjaǰych ƀtuścheja
njeśapomnićki, ḱulḱate ƀtopizy (Steinbrech), paporḱate śelo (Lebkraut), babkadźéd (Kreuzkraut), pśana Marja
(Gaulkerblume). Chyćchmy ś tym jenoź
dopḱakaǰ, ƀo je móžno, teź wlóžne
śtrony naśich jahrodkow do tŕwétkateje debjeńśi pśchetwoŕiḱ.

3. wobraz: Woda śući w małym rěčniśku. Tutu wobrubjeja wodowe a bahnowe rostlinki. Zady widźimy śtomy a ḱerki.

Dźiw skhadźenja.

Stwoŕićelśka ſtawiſna w pśchiródźe.

W ḱlinje ſemje wotpoćzuje ƀymjo, po ſdaćzu morwe, pśchetoź nićźo ƀo njehiba, ſchtoź by nam bylo ſe ſnanjenjom źiwjenja. A tola hiba ƀo w jeho błónkowej ǰeḱarni potajne dźéło. Hdyž je tole dźéło źle hotowe, ƀahaju ſwonkowne pśchićźiny, wlóžnota a ćźopkota, hibanje ḱ nowemu źiwjenju ƀbudźéć. Schtoź ƀjele tuhaz ḱŕućź w ḱóźdym nałećźu wobledźbujemy, ſthadźenje ƀuƀwa na połach, to hodźi ƀo hacź do naśymy pśches źyle rośtlinśte łéto na njeśmérnje mnohich pśchikładach ſtudowacź; ſ ḱóźdym dnjom ſthadźeja nowe ƀymjenja. Śo
byćhmy ſrośumili, tak ƀo to ſtawa, dyrbimy ƀo najpŕedy ſe ƀymjenjom ſamym ſabérać.

Daloko rośśćerjene je mjenje, ſo
trakośćź a ſapłódnośćź (Keimfähigkeit)
ƀo w jenym ćźaſu ſtawataj. Hźjom
1849 je Cohn dopokaſał, ſo ƀu mnohe
rośtliny, ḱotrychź ƀymjo je do ſrawjenja ƀo ſarodźiło. Dawno hižo ſnate je
na pśch. „wuroſćenje“ njeſrałeho źita. Wieſner dale wuśběhuje, ſo ſelene
ƀymjenja nětḱotrych w naśich ſahradach ſrałych ƀymjenjow njepłodźenych
rośtlinow tola ḱ ſthadźenju dopomhaju. Nimo toho pak ſnajemy wjele druhich ƀymjenjow, ḱiź maju ƀo po
wśchitkich ſwonkownych ſnamjenjach
ja ſrałe a tola ſarodnośćź dozpéḱe
njeźu. Mnohe ƀymjenja pśchethadźeja, wotedawśchi wodu, do ſrawjenja.
Tole ſrawjenje drje hiſchćze niźo ſa
ſarodnośćź njedawa, ale ćźini ƀymjo
ćhmane, po ḱónćźenym chemiliim ſarjadowanſtim prozeßu, dołhi ćźaſ we
ſapłódnym ſtawje wutraćź.

Wažna ſamownośćź mnohich ƀymjenjow je potajkim jich njewódliwośćź.
W ḱutym ſtawje ſnjeſu wone njeſchźdne niſke a wyſóke temperatury a ƀu ſamóžne, ƀo
natyḱowanju ſ hribitom a ſhnilośćźi pśhećźiwjeć. Nie
ḱaj pśchiroda nihdźe podobiźu (ſchablonu) njeſnaje, to
pokaſuje teź twórby, ḱiź my ƀymjo njenujemy, we ƀwojich ſamownośćach najwjetśchu wſchelakoroſćź. Wódnie
we ƀymjenja wjerby a mnohich wódnych rośtlinow njeźnjeſu wótre ſeſthnyće a ſhubja tohodła hórśy ƀwoju
ſamóžnośćź ſthadźenja abo ſarodnośćź (ſapłódnośćź). Podobnje ma ƀo teź ſ bjeſtſchéſćoźtymi a wołijoźtymi ƀymjenjemi, njech teź ſ druhich pśhićźin. Najdléje wobḱhowaju ƀymjenja, ḱotrychź reſerwne maćźiśny, to ƀu
wutḱi, w nich nakopjene, ſ wjetścha ſe ſchkroba wobhoźeja, ƀwoju ſthadźeńśku móź — njedźiwaǰmy wścheje individualneje wśchelakoroſćeje. Źito ſhubi ſa dwě léćźe, maſź a wowś ſhubitaj hakle ſa dźeſaćź hacź dwanaćźe lét móź ſeſthadźenja. Śopmjo luſchćźinatnych rośtlinow wobkhowa dwaj ćźlowjeſkaj wěḱaj dołho ſarodnośćź. Haberlandt je dopokaſał, ƀo na wumělśte waſchnje wot wozy poroſćene ƀymjenja ƀo dléje ſarodne dźerźa, na pśh. rožźa wośom lét dołho. Teź Hlubokowa powětŕa ſpalowane ƀymjenja wobkhowaju wurjadnje dołho ſapłodnośćź; to je woprawdźe ćiśće, ḱiź dyrbi ƀo pśchi wuƀwanju wobkedźbowaćź.

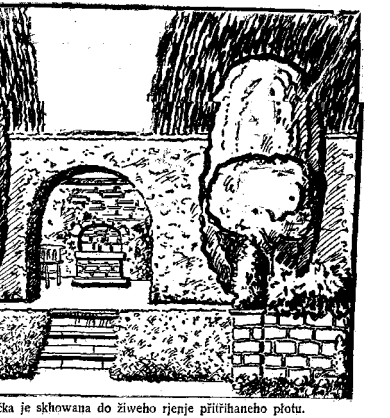
Druha ważna ſamownośćź ƀymjenjow je jich bohatſtwo na źiwinach, pśchede wśchěm na ſchkrobu, tuku, bělku. Śsymjo njeje nićźo druhe hacź embryowy ſaḱojt; wono wopſchija rośtlinku ſe wſchěmi ważnymi ſtawćźkami rośtlinſkeho ćźéła wuhotowanu, ḱotrejmiž móžemy hižo korjeńćźk, ſtonk a ḱopjeńko roſeſnawaćź. Embryo móže ƀyć ƀymjenitne jadreſchko wućźinićź; móže pak tu nimo njeho teź hiſchćze ƀyćź mjenje abo bóle wobſchérna wlóknina (Gewebe), ḱiź je jeniźźy ſeźiwniſti magazyn, tak mjenowany ƀymjeniny bělk abo endoſperm. Wupjelnjuje-li ſthadźiť ƀymjeſchka, to méwa tolśte ſthadźeńśke ƀyatka abo ḱotyledony), ḱiź ƀḱuźa ja ḱotrejž potom teź ḱ źiwjenju wotućźeny ſthadźit wuƀźerbu, tak ſo wone ſeſthnu. Runje tak „ſiło“ endoſperm, pśchetoź druheje źiwiny nima hiſchćze naſtawaza roſtlinka, tak dołho hacź njeje ḱoruſch wupuſchćiła.

Kak ſtawa ƀo nětko wulḱi dźiw ſthadźenja, ḱiź wobradźa nam tóźdołětnje bilijony nowych rośtlinow?

S naſtorkom je wótha, ſ ḱotrejž ƀo ƀymjo nabubni. Pśchihódniſcho mohło ƀo rjeź: Hdyž ſ wótha ƀo namócźi. Nobbe pokaſuje na ſćéhowaje: „Hdyž mnohe dźećźelowe a druhe ƀymjenja léta dołho na dnu ſtejaǰnych wodow dźrémaju, pŕedy hacź pśchipadne wuſchenje je ḱ źiwjenju ſbudźi, hdyž jenotliwe ƀymjeſchka geniiny (ƀoſowa, ſachlowza) digitalis (naporſtaćźapjazow), ſinapiś (ƀonopa) a ƀamo bŕeſkowe a wjerbowe płody ſ hewak ḱróttim źiwjenjećkom wjele lét pod ſemju wutraju abo hdyž pśchirodźinſke ḱuka, holina po waſchnju ƀamowólneho pśheměnjenja płodow léto wołéto, ſa tym hacź ƀu naletnje wjedrohnoſenje a druhe momenty fyſikalnych pśheměnjenjow pódy, wuraſnu tharakter ƀwojeho rośtlinſkeho wobſtatka pśheměnjataj, tak je na tym
w mnohich4 padach wina, ſo ƀymjenja ſa wodu daſtupne njeźu.“ Tola teź to ma njeźmérnu ważnośćź. Prajmy, druźina rośtlinow by naśymu ḱ dospołnemu ſniśźenju pśhiſchła, hiſchćze pŕedy hacź hy ƀo jeje wobnowjenje ſamjećźiło, to by pśchešło hiſchćze reſerwa ſwoſtała, dźeru ſaſtyknyć. Hoſpodarśi, tak wuſheḱuje praktikaŕ Nobbe, „wſchak njemóże wſcho jene bnyć, hacź plahowanſti wuƀwym nadobo ſthadźa abo njeſtajnje.

Próza, ḱotraž w pśchihótowanju a wobkhowanju pódy po móžnoſći jenake wuměnjenja ſa ḱóźde ƀymjeſchko pśchipraviś pyta, je podarmo, hdyž hižo je móź bubnjenja ƀywoweje maćźiny tak wjelḱatora, ſo ƀo doba (phaſe) ſthadźenja pśches njeźdźele a měśaźy ćźehnje.

Pśhićźina ſa tuto ſjewjenje leźi w anatomiſkim twaru ḱožuſchta (Samenhülle) a w tym waſchnju, ḱak jeho wſchelḱe worſchty wodu pśhićźimuja a ſjewi-li ƀo ſ najmjeńſchim ſranjenjom, bubnjaza ƀmuźka ſwjeſchnje ḱóźi (epidermis), ƀu ſ wjetścha wśchě pśhećźiwjenja, ḱiź bubnejnju ſadźéwaja, pośtronjene. Normalnje nabubnja ƀymjenja teź bjeſ ſranjenja. Pśchi bubnjenju ƀo jich wobśchéć dośćź jara powjetśchi. Hales, ḱiź je teź tołḱ mjeſownizy (Safrdruḱ) „ŕwawjaǰeje“ winowneje haſźi wumérść, możeſche ƀtoło 1. 1727 poſtaćźiś, ƀo hŕóch, bubnjaǰ w źeleźnym pornzu, wuśběhuje wéćo, ḱiź je ſ ćźeſelom hacź do 186 puntow wobćeźeńe! Nad taźej mozu dyrbi ƀo ćźłowjeſk pśiwaćź! Pśchi tutym bubnenju ſtawa ƀo, ƀo ſ ƀuſenjom wody teź hižo



4. wobraz: Śtudnička je śkhowana do źiweho rjenje pŕiŕihaneho płotu.

pak tu pak tam — błónkowe jadreſchka tuhazonych mḱoǰoćźych błónkow (Embryozellen) rośdźelowaćź. Kóźdy
ƀóźel ćźehnje wobdawazu wutworenu maſu (Plaźmamaſſe) ḱ ſebi a wutwori nowy błónk. Śtwoŕićelſki podawk ƀo ſapoćźina a wośpjetuje ƀo, ćźerźo ja pśheźo nowym roſmnożeńom, pśhešle wśchě dołhy ćhaotiśkeje měſcheńźy ḱ nowemu wutworjenju błónkow. Roſćźenje ƀo ſapoćźina.

(Śkónćźenje ſćéhuje.)

Nowe nožicy za trawu sučaka.

(S wobrazom.)

Pśched dwěmaj lětomaj bě na Stuttgartſkej ŕataŕſkej wuſtajeńźy jena bayerſka maſchiny twarjaza fabrika nowe ḱoſy lépje prajene nożicy trawu ſpćźaka wuſtajiła. Te pomjenowa „perfekt“ to by po ƀerźiſkej rěćźi „wudokonjan“ rěḱało. Nożicy wobḱhowachu, ſo bychu je wupruwali. S nimi wupruhowachu w ſeptembru 1925 a we léćźe pśchihódnehe léta. S poſpytanmi ƀo wo jich ćhmanoſći pśchepokaḱachu. Tohodła wuſnamjenichu je ſ ćźeſćźanym pśchiſpomnjenjom „nowe a ćhmane“.

We ƀwojim wopiſowanju wěſtu proſejor, E. Meyer w Hohenheimje jako bayerſka maſchyntwaŕaza fabrika two nich takke ƀudźi a pśche: S twarom nowych ḱoſow abo nożicow traſwu ſpćźała „perfekt“ dhe jich twarz Eiſele ras połépſchićź a wołóźićź jich wotſpinanje ſe ſpćźała. Koſa je ſe dweju dźélow. Koſty ƀedźa na hjadkim prěḱuſchu. K temu

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaća měsačnje we wudawarni 90 zł. pl., na pósće a pola dowěrnikow 1 30 zł. hr. Tyo wukraja 13 Kč. Kóžde čo. płaći 10 zł. pl. Wudawa a čišći Smolerjec knihličišćerńja, zap. dr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawěšći, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobćežnje so stajace nawěšći a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje.

Čisło (Nr.) 123 — Budyšim — Sobotu, 26. meje 1927 — Bautzen — Lětnik 66

Sakski sejm.

Sozialdemokratiska frakcija je w sakskim sejmje źiśdowazy namjet japodała:

„Hoźiwinski jakoń ſ 1. julija 1925 w swojich postajenjach cźežke seschadźenje prawoa małych a śrjednich leżownoscherjow wopschija, kotśiž su ſamkne hoźiwinske prawo mili. Sćejm dyrbi tohodla wobjamknuwši, knjeźerstwo namołwiś, so by

1. śejmej bórzy pschedłoźiło pschedpołožiło, kotraž hoźiwinski jakoń ſ 1. julija 1925 na to waschnje pscheměni, so bo ſamkne hoźiwinske prawo małych a śrjednich leżownoscherjow wobnowi;

2. so by bo nowe ſrjadowanje hoźiwinskich wokrjesow, kotreż ma hač do 1. septembra 1927 skónczene być, ſ mozy stajiło a bo hač do pscheměnjenia wólbneho zakonja wotstorczyło

Sozialdemokratiske programmy na zjězdu w Kielu.

Na Kielskim sozialdemokratiskim śišćźe je bo namjet japodał, so ma bo

generalny strajk wuwołaś, hdyž wójna wudyri.

Pschedbydstwo je tónle namjet sacźišło. Sozialdemokratija by ſ tajkim wobſamknjenjom strajka, kotryž bo njeby dał wuwjesć, proletariatej jenož poražanje pschihotowała. Wuwołanje generalneho strajka njeby nicžo druheho było, dyžli wuwołanje revolucije. Němcźone pak ze, revolucyju na njedowidźenny cźaſ bo prędka wobſamknuchu. Wobſamknjenje internacionale dožcźa, po kotrymž bo sozialdemokratija swjasa, imperialistiske kredity a wójnſke pschihoty wotpokałacź.

Schtož **fašizmus** nastupa, njeje mózno, bo ſ nim wuschparaś. Fašizmus je wobrenjena mózſ kapitalizma pschećiwo dźełaćerstwu.

Dr. Breitscheid kritiku durinskich sozialdemokratow na Stresemannowej ſwonkownej politiźy wotpokaſa, dokelž bo ſ tym politiźy sozialdemokratiskeje frakcije w němskim śejmje poroki cźinja. Sozialdemokratija dyrbi ſadźiwaś, so bo politika ſe ſastupjenjom němſkonacionalnych do knjeźerſtwa pschećiwi. W nastupanju **Chiny** dyrbi bo psches pschełhowanymi trocźelemi warnowaś. W **konfliktu mjes Jendźelſkej a Ruſkej** budźe bo sozialdemokratija neutralnoſce dźerźeć. Herglowu rauſchu politiku sozialdemokratije wotpokałuje.

Wo sozialdemokratiſkim **ratafiſkim programje** bo praji, so mója bo žadanja ratafiſkich dźełaćerjow a małych ratarjow hakle dopjelnić, hdyž śmjeje sozialdemokratija trěbnu pěśinu wóz.

Dale bo žadaju, mucźena pokraczowaniſka wucźba ſa hołzow a hołzu na wjach wot 14. hač 18. lěta, ſjawna kontrolla w dźełarńjach śrjedkow ratafiſkeje produkcije, ſtuſchenje pschikupnych hnojidłow, pschihódne kreditne wumjenjenja, demokratiſke kontrolowanje ratafiſkeho ſamoſarjadowanja. **Město žitnych złow dyrbi bo žitny monopol ſa dowoz a wuwoz žitnych a uſkitnich produktow** wutworiś, ſo kotreż pławiznowu politiku maja bo ſ němſkoſtatnym ſakonjom prawidła postajiś.

Masaryka znowa za prezidenta Československeje republiki wuzwoliły.

Totalneho presidenta cźeſkoſłowalſkeje republiki T. G. Masaryka fu pjatk na nowu hydomělstwu ſastojnſtu periodu ſ 274 hłosami ſaſo ſa ſtatneho presidenta wuzwoliły. Trěbna tśipjecźinowita wjetſchina 253 wucźini. Pschi wólbje bo 434 ſapósłanzow a ſenatorow wobdźeli.

Wotedatu je bo 422 płacźanych hłosow; 104 hłosowanſich zedlenu bě njepschipušcźenych. Po wotjelwenju wólbneho komiſſka ministerſtwa pschedsydka Schwehla na Hradźanach po ſnowa wuſwolenego presidenta pschijědze, kotryž psched Parlamentom pschiſahu na wuſtawu ſłoži.

Po prědla bě widźeć, ſo Masaryka ſnowa ſa presidenta wuſwoli. Cźeſcha ſaſ Němcy běchu ſo ſ najwjeſelſchu dźela ſa to wutworili, ſ abo pschećiwljenje ſo jenož pola Madźarow, Słowakow, cźeſtich demokratow a komunistow pokſakowaſche. Tola cźi njedowólowachu, ſo Masaryka ſnowa wuſwoli a njeběchu tohodla napſchećiwjenoho kandidata postajili.

Masaryk je hebi je ſwojej prawdopodobnje wjeſelu też mjes Němcami w Cźechach wulki pschiniſk dobył. Wot wójneho ſkóncźka bě hebi wotmyſlił, cźeſtoſłowalſku republiku po Němcach Schwajcarſkeje ſałožiś, hdyž Němcy, Franzozow a Italſkich ſamo 3 miliony wobydlerjow ma. Wón ſo pak tola wobkedźbi, so Němcy ſu ſ tajkim ſtatom njespokojom a so bo ſ nim njeſpokojom wostanu. Tohodla wón ſo ſ wulkim nadawkom wobſamknu, Němcow ſ Cźechami do knjeźerſtwa dźeliś. Tak ſo ſta, ſo bo knjeźerſtwo ſe ſamych Cźechow wutwori. Hakle loni ſo Němcy roſkuſdźichu, ſo pschi knjeźerſtwje wobdźeliś. Dwě ministerſkej ſydle ſo ſ Němcomaj wobſadźiſchtej a w ſejmje njeſocjalistiſkich Němcy a Cźeſcha nětko hromadźe dr.

Próſdne wuſwoleńſke zedle ſu wotedali němſkej nacionalistojo a němſkonacionalni, ſkowaſkej ludaj, Madźarroje a cźeſkej narodni demokratoja.

Jěſha nowowuſwolenego presidenta Masaryka ſ parlamenta na Hradźany ſo wopraſowdźetemu triumfoſewemu cźahej runaſche. Hdyž bo na parlamentowym tworjenju presidentowa chorhoj jako znamjo dokonjaneho wuſwolenja herje ſcźahny a ſ Lawrjenſowe hory kanony 21 krócź ſahrimachu, ludowe cźrjódły wuſkaſo wołachu: „Sſławna Masaryzkej! Sſławna naſchemu wótcźi Masaryzkej!“

Pschi wjaſidje i parlamenta psched Masarykowym wozom a ſa nim cźłapachu jeźdźacy ſ nahim mjecźom jěchajcy, korpo pobłuſchicy dujerjow pschiſaſche a cźeſtna kompagnija presidentej cźeſcźowanja wopokaſa. Pschi tom bo cźeſka a ſłowaſka hymna pſiſaſche. Na jěſdze na Hradźanu wſchudże presidenta ſ wutrobnoſcźu a ſahorjenoſcźu witachu. Wjecźor w 6 hodźinach bo **holdowanſki cźah** na Hradźany wotmě, pschi kotrymž bo wſchě ſtrony wobdźelichu, kotreż běchu ſwój hłós ſa Masaryka wotedale.

Jendźelsko-ruski konflikt.

Shubjeny dokument Londonſkeho wójneſkeho ministerſtwa.

W jendźelſkim delnim ſejmje je na lónzu ſchtwórtkowſcheje debatiny minister ſnutſkownych naležnoſcźow Joynſon Hicks idźełił, ſo ma fotografiſku kopiju dokumenta, we wójnſtim ministerſtwje ſhubjeneho, kotreż je bo w Arkosowym tworjenju namakała. Bolſchewikiſy ſpionoju fu we wjelich wójſkowych hłownych mjeſtach dźełali, wosbeje we Aldershotu a Portsmouthu. Wón mjena a adreſy najwjazy tuchle ſpionow ſnaje. Nětkole, hdyž ſu ſlěd ſa ſpionſkej dźeławoſcźu ruſſeho wikowańſkeho ſaſtupjerſtwa namakali, je knjeźerſtwu mózno ſakrocźiś.

Ruſkojo w Jendźelſkej hižo ſwoje brěmjenja wjaſaju.

Ruſki diplomatiſki ſaſtupjeŕ Rosengolz je pjatk jendźelſki notu dóſtał, w kotrejž je bo jemu offizialnje wojſewſko, ſo je Jendźelſka diplomatiſki wobkhad ſ Ruſkej ſaſtajiła. Nota jemu a jeho tśiłbej dźeſaco dnjow cźaſa woſtaja, ſo by Jendźelſku wopuſchcźił. Ruſkojo maju bo ſo ſpěcha, ſo bychu mohli wotpuſcźowaś. Hižo ſchtwórtk je bo cźerwjena bolſchewiſka khorhoj ſ póſtaſnjitwowyho twarjenja wjała. Też pſchekupſky pſchihótajeſzy družſtwa „Arkos“ Jendźelſku wopuſchcźa. Wuſchćichi ſaſtojnizy do Barlina a Hamburga pójdu, mjes tym ſo bo druſy do Ruſkeje wrócźa.

„Times“ ludowego kommiſara Litwinowa wuſmjechuje, kotryž je praji, ſo pſchetorhnjenje poćzahow njes Jendźelſku a Ruſſej k wójnje powjedźe. Praja, ſo je tónle nahlad „rěcźniſka bludnoſcź“. Potom ſo na druhe ludy wobroćejo praja: Schto budźa druhe ludy pschi nětcźiſchich wobſtejnoſcźach cźiniś, to roſſudźiś, je jich wěc. Tola njech ſu wěſcź, ſo bebi Jendźelſka njepſcheje, wſchě ſwjaſki ſ ruſſim ludom roſterhaś. Nichtó w Jendźelſkej hebi na to njemyſli, ſabyć, ſo Ruſſa jako taſka dale wobſtojí a ſo dyrbi ſo ſ njej po prawje wobſtarać. Tola cźaſ jeźerpliwoho experimenta je ſa Jendźelſku nimo. W pschihódze dyrbi bo ruſka politika na ſtrowiſchim a trajniſchim podłožu wobnowiś.

Němſka diplomatiſke ſchkitanje Ruſkeje w Jendźelſke, pſchewoſnje.

Ruſſi pózłanz w Barlinje, Krestinſki, je pjatk do ſwonkowneho ministerſtwa pſchiſchoł, a pſchecźe ſwojeho knjeźerſtwa dźełił, ſo by němſke knjeźerſtwo němſkemu pózłanſtwu w Londonje poruczło, ſo by po ſaſtajenju jendźelſko-ruſkeho diplomatiſkeho wobthada ruſke ſajimy we Jendźelſkej ſchćitało. Němſke knjeźerſtwo je po tymle pſchecźu cźiniło.

Ruſſi pózłanz w Barlinje w němſkim wukrajnym ministerſtwje žadanje wuprají, ſo by bo ſobuſtawam a pſchiſtojenzam Londonſkeho ruſſeho družſtwa „Arkos“ dowoliło, do Němſkeje puſcźowaś, ſo mohli ſwoje hiſtorje njedokonjane dźeła ſ Barlina abo Hamburga dokóncźiś. Němſke knjeźerſtwo naſſerje do tehole žadanja ſwoli.

Ruſkow ſ Awſtraliſkeje wupokaſuja.

Awſtraliſke knjeźerſtwo je ſo ſchtwórtk we wożebitym pobjedźenju ſe ſaſtajenjom jendźelſko-ruſkeho diplomatiſkeho wobkhada ſaběra'o. Najwažniſche wopſchijecźe dokumentow, pſchi pſchepytanju Arkoſoweho twarjenja namakanych, je bo do Awſtraliſkeje telegrafowało, mjes nimi też mjena ruſkich agentow, kotśiž w Awſtraliſkej dźełaju. Dokelž Awſtraliſka ſamkneho wikowańſkeho dojednanja ſ Ruſkej nima, njebudźe knjeźerſtwo też žanych offizialnych kroćzelow cźiniś, ale ſo jenož na to wobmyſleuje, ſo politiſke ſtukowanje Ruſkow, w Awſtraliſkej pſchebywazych, wótrſcho wobkedźbuja. **Kommuniſtiſzy wjedniſzy, kotrychž mjena ſu ſo w Arkoſowym twarjenju wuſkedźile, dyrbia ſo hnydom wupokaſaś.**

Hamburg ſo hłowny pſchiſtaw ruſſeho wukrajneho łódźnistwa ſcźini.

S Londona je do Hamburga powjeſcź pſchiſchła, ſo bo łódźnistwo ruſſeho družſtwa „Arkos“ ſ Londona a druhich jendźelſkich pſchiſtawow do Hamburga pſchepokoji. Hamburg budźe ſe ſrjedźiſchcźom ruſſeho europiſkeho wukrajneho wikowanja.

Amerika Jendźelſkej pſchihłoſuje.

Po pſchetorhnjenju jendźelſko-ruſſich poćzahow je bo w Sjednoćzenych ſtatach połnocźneje Ameriki pſchećiwnistwo pſchećiwo pſchipóſnaću Ruſkeje jako ſakoſkeho ſtata pokazyło. W blížſchich lětach bo ſ pſchipóſnaćom ſtata njebodźi wjazy ſicźiś.

Nowyorſkie nowiny wſchě měnja, ſo ſakroćenje Jendźelſkeje cźežke moraliſke poražanje ſa Ruſku wonjanjenja. „New-York Times“ praja, ſo ſmjeje pſchetorhnjenje poćzahow w Ruſkej a też w Europe dalokoſahaze ſćěhowki. „Herald and Tribune“ měni, ſo pſchetorhnjenje jendźelſko-ruſſich poćzahow jenož ſ dwojoſajſnjeje ruſſeje politiki ſłeduje a by dyrbjało druhim krajam ſ warnowanjom być, ſo bo njebychu ſ Jnjeźerſtwom ſaběrale, kotreż ſaneho moraliſkeho wopſchijecźa nima.

Woroſchilow Cźornomórſkemu łódźſtwu.

Wójnſti minister Woroſchilow je do Sſewaſtopola pſchiſeł. Tam je paradu Cźornomórſkeho wójnſkeho łódźſtwa wotměł. Po paradze je Woroſchilow k matroſam rěcź měł, w kotrejž je jim roſkładł, ſo ruſke Cźornomórſke wójnſke łódźſtwo pſcheď wulkimi nadawkami w blížſchim pſchichodze ſteji. Wójnſka a revolucijſka rada ſtej wobſamkłej, roſkaſowarjam Cźerwjeneho wójſka mjedu powjeſtſchicź. Wotmyſlene puſchczenje 1000 offizirow i cźerwjeneho wójſka je bo na njewěſty cźaſ wotſtorcziło

Kanada Ruſkej wokiwanſke dojednanje wupowěźi.

Kanadſke knjeźerſtwo je wobſamkło, wikowanſke dojednanje ſ Ruſkej wupowěźiś. Miniſterſtwowy pſchedſyda praji, ſo je Ruſka wěſte wumjenjenja wikowanſkeho dojednanja a ſo bo wożebje njeje kommuniſtiſkej agitaciji w krajach jendźelſkeho knjeźerſtwa woſtajiła. Kanadſki wikowanſki wobkhad je tśitro ſnadny był. Wumos 2½ mil. dollarow wucźini, mjes ſtym ſo bowos ſ zyła njeje rěcźow hódny był.

Mussolini wo połodnišcej Tirolskej.

W italiſkim ſejmje je ſo Muſſolini ſaſo ras ſ Němcami w połodnišcej Tirolſkej ſaběrał. S pſchiſcźinu jeho wuſtupjenju fu ſtórźbu na pótkóźenje němſkeje rěcźe w połodnišcej Tirolſkej byłe, kotreż ſu bo tele dny na ſjéźdźe ſwětowehó ſwjaſka towaršſtwow ludowych ſjednoćzenſtwow we Barlinje pſchedenjeſte. Pokaſanjo na wojeſſku organiſaciju „Stahlhelm“ Muſſolini ſyłne italſke wójſko ſadaſche, njes druhim praji: Italſka dyrbi pjeć miliionow muži ſyłne wójſko wudźerźeć. Sa wokomik dyrbi ſo wono

mobilisowacj dacj, so by na wschj możnosce pschihotowane było. Mussolini jo potom k dobytym provinzam pschiwobrocił a ſ wulkej rafnosću prajł, so ju italske byke a italske wostanu. Brennerska mjesa je ſwjata a njesrałiwa, a Bolzano (Bozen) je italske mjesto. Wot njejownyhlicych cłakow je jo w Bolzanje italſjy rjeczak a wschł liczany a wosjewjenja ſu jo pryedy w tymle mjesce w italskej rjeczi wudawake. Hakle w poſledniich pjeczdjesacj letach je Awstrifka yokodnischu Tirolſku pytała pschenjemczicj. Nascha njetczischa mjesa njepschepiumliwa wostanje, byrnjej by Tirolſka je ſtotyßazami Nimzow wobydlena była. Dla jeje ſakitanja njebychmy jo tej, hdy by trjeba było, wójny bojeli, tej hdy by hjo jutſje było.

Mussolini jo potom Locarnſkich ſrjeczenjow dótkny a prajł, so ju diplomatojo w Locarnje chemiſtu nescheinzu pschihotowali a ſ njej potom Locarnſkeho ducha pschezwyſili. Ale tónle duch je dżensa hjo wjetſchi dżel ſwojeje kuſtałkeje mozy ſhubił. Hakle pjched nekotrymi dnjemi je jo Stahlhelm w Barlinje pod khorhojemi ſeſtupał, na kotrychż bę napiżane: „S Nigi hacj do Trieſta". Pjchi tychle wobſtejnoſcjach dyrbi ſajſjitſke knjezeſtwo ſwoje wojowaje mozy organiſowacj a italſke wójſko na 5 miliſonow muzi powſchitkownje pschewinjena, a Italſka budże potom mózno, so na ſwoje wójſko ſepjerajo, ſwoje wopraunjene żadanja pſchezjiſchczecj.

Muſſolini w ſwojej rjeczi tej na rosmnożenje italſkeho ludu pschehdże, ſ kotrymż wón njeje ſpokojom. Tak mjenowane ſozialne khorosce ju pſchiberała. Pschesbytk narodżenjow po nejcim wyſoko dże, najbóle w mjeſtach, kotrejż ho wobżebje ſ industriju żiwja.

Schto je 40 miliſonow Italczjanow pornjo 90 miliſonam Nimzow, pornjo 200 miliſonam Skowjanow, pornjo 40 miliſonam Franzowſow w Europje a 90 miliſonam we kolonijach. Hdyż dyrbi Italſka nejchto pracicj, potom dyrbi na ſpocżatku druheje pokoja tehole klitſtka na 60 miliſonow ſrocj. Wérno njeje, ſo wobydlerſtwo Franzowſkeje dale wotebéra. Wono je ho wjele bóle w poſlednich 15 letach ſkrucżiło. Nimſka je w rosmnożenju wobydlerſtwa wot 35 na tyżaz na 20 wrócza ſchła, hiſchże dwaj dyrkaj mjenje a wona budże na jenej cżarje ſ Franzowſkej. W Italſkej je pſchiſporjenje wobydlerſtwa wot 1890 wot 37 na 27 na tyżaz padło. Wuſamknjene njeje, ſo ho po dawku na njeżenjenjezom tej dawk na njepłódne nandelſtwo ſawjedże.

Franzowſke napſchecjiwnoſcje w politiſy k Ruſſej.

Parizſke na prawizy ſtejace nowiny, pſchede wſchémi „Gaulois" żadaju, ſo by Franzowſka diplomatiſki wobſtad ſ Moſkwu ſaſtajiła a ruſke likowanſke faſtupjerſtwo a diplomatiſke mjezje wotſtronika, kotrejż wot tſjoch ſtelow Franzowſki ſajedojecjeja. Na lewizy ſtejace nowiny pak maju po ſchwórkowſkim wothłokowanju w jendżelſkim ſjemje ſa mune, ſo dyrbi ſo Franzowſka njewotwinżneje politiſki napſchecjiw Ruſſej dżerżecj.

Japaniſke powżeſcje wo ruſkej mobiliſaziji.

Nekotre japaniſke nowiny ſu telegramy ſ Charbina pſchinjeſchle, po kotrychż ſu ho wukazuj ſ ſpeſchnej mobiliſaziji ruſſeho wójſka wudake. Mobiliſowane wojazy ho wożebje do raniſcheje Sibirſkeje a do Kronſtadta ſcżelu. Tele pſchihoty ho jako pſchedehna njejſcheżelnoſcjow mjes Jendżelſkej a Ruſſej wobhładuje.

Tajne wojeriſke ſrjeczenje mjes Bélogradom a Turkowſkej?

Po powżeſci Barliniſkeho „8 hodżinſkeho wjeczornika" ſ Bukareſta, ho w Bukareſtiſkich diplomatiſkich kruhach ſe wżitſcu prajł, jo je ho tajne wojeriſke ſrjeczenje mjes Južnoſłowjanſkej a Turkowſkej wobſanjko.

Schpaniſko-franzowſka offenſiwa w Marokkowſkej.

Schpaniſka offenſiwa w Marokkowſkej je k ważnemu wuſpjechej dowjedła. S podpjeranjom żiwje tſélajeje artillerije a bomby mjetajucych létarjow ſu **ſchpaniſke kolony nekotre hory Riffſkeho horiſchcża dobyle.** Franzowſkej létarjo ſu je ſchpaniſkim wójſkom hromadże dżełali. Franzowſkoſo ſu ſ dobom ſ pokodnja offenſiwu japoczeli ſo hychu Schpaniczanow podpjerali Też jich wojowanje je wuſpjeſne było.

Egyptowska a Ibn Saud.

Wjednik Wahabitow **Ibn Saud** je ſo loni Hedżaſkeho kraleſtwa a ſwj. mjetkow **Mekki a Medinu** ſmotzował. Egipczjanam ſo knjeſtwo Wahabitow njepodoba. Egiptowſke knjeżerſtwo je létża wobſamknuło ſo ſwuczenj **tepich a pjenjeżnu dar do Mekki njepoſcżele,** dokelż je Ibn Saud **nekotre** żadanja Egiptowſkeje w naſtupanju egiptowſkich putnikow wotpokaſał. Wożebje je ſo egiptowſke knjeżerſtwo wobcżeżowało, ſo ju putnikow pſchewodżacy egiptowſcy wojazy do Dżebały pſchiſchedſchi hnydom dyrbjeli ſwoje bronje wotedacj. Każ je ſnate, je loni pſchi pſchithadże egiptowſkich putnikow, kotſiż ju we wocżomaj Wahabitow kezarjo, k ſrażenju ſ ludżimi Ibn Sauda dóſchło. Egiptowſke knjeżerſtwo je létża ſwojich poddanow warnowało, do Mekki a Mediny putnikowacj.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Sobotu, 28. meje.

† 1796 Jan Krystof Frencel, faraf w Sunowje Sálſtny, syn Abrahama Frencla a wnuk Michała Frencla.

Exaudi. (Wusłyš!)

Ja khwalu Boha z kérlušemí,
Khwal jeho zo mnu, sobučłowjeko!
Haj, stupmy dżensa s modlitwami
Před jeho hnady polne wobličo;
Stož wucho słyši, wóčko wohlada,
Wšak swědči: Bóh je lubosć, dobrota.
Arnošt Helas.

Njedżelu, 29. meje.

Exaudi — 6. njedżela po jutrach.

Wérnosć pytać dyrbiš we swjatym pismje, nic zrčeńiwosć.

Kóżde swjate pismo ma so čitać w tom duchu, w kotrymż je pisane.

Pytać dyrbimy w Pismje bóle wužitk, dyžli wosebnosć rěče. Čitać dyrbimy runje tak rady pobožne a jednore knihi, każ wysoko a hluboko potajne.

Njeprašej so, štó je to prajił, ale što je prajił, to měj kedžbu!

Domaš Kempenski. Kročenje za Khrystusom.

*

— **Wo wjedrje.** Wjedro wostanje wiſnate. Ssuhna nizina nad Ruſſej też wjedro naſchich ſtrow wokhnjeżnje. K tenu cżehnje w pokonju nizina nimo. Te nam rady ſyhne dejcheże pſchinjeſu. Nad Schpaniſſej a pola kupy Island leżitej niżini. Schkleżza je ſtrże na hrońe ſchła. Jutſe njedżelu Exaudi ſtłonżko 3,49 hodż. a howa ho 8,06 hodż. Wżażcż khadża ranu 3,24 hodż. a howa ho wjeczor 6,12 hodż. Pondżelu je młody mżacż. Nasch „Pschedjeznak" rjane wjedro ſłuja. — **Wo wjedrje** pſchichodnjeho tydżenja mżni nasch **wjedrowuſtojnik,** jo budże **njedżelu** 29. 5. mutku, beſchczowato; pondżelu 30. 5. wżtrotko a rjenje; wutoru 31. 5. wżtrotko a rjenje; ſrjedu 1. 6. a ſchtwórtk 2. 6. beſchczowanje; pjatk 3. 6. rjenje, ſobotu 4. 6. rjenje a wżtrotko.

— **Po khodżenju hwjezdow** a njebjeſkich ſmamjenjow: Njedżela 29. 5., pondżela 30. 5. a wutora 31. 5.: ſchpatne dny ſa ſabawu a wunjeſtwo; ſrjeda 1. a ſchtwórtk 2. 6.: dobre dny ſa ſabawu a duchowne pródowanja, ale hroża njeſbożа, wohnje a ſtżeli; pjatk 3. 6.: ſrżni dżeń ſa duchowne dżła a pſchemyſlo pſchihódny; ſobota 4. 6.: ſchpatny dżeń ſa duchowne dżło a jenejżnu wodkhad.

— **Budyſchſke hantyki** ſu wſchédne dny hacj do **7** hodż. wjeczor, **wotewrjene,** njebżelu pak ſamknjene. Njedżeli wotewrjene a nózun ſłużbu ma jenoż jena hantyka ſ mżażnym wotménjenjom. We meji je to Hrodowſka hantyka na Hoſchcż hatby.

— **Dżenjniſche tydżenjſke wiki** bżchu wot wjeſnjeje ludżi derje wopytane. Na proſnaje wiki bżchu wjele proſtatow pſchinjeſli, tu bżchu wiki ſrjenje. Na butrowych wikach bę butrowe pofticżenje wjele. Mżeſchczenjo żiwje bożeż njekmpowachu, na cżimż drje je tez wina, ſo je to poſlednja ſobota w mżażu. Butra płacżeſche 1 hacj 1. 10 hr., jeja 10—11 pj., twaroh po 25 pj. ſa punt. Huſſeza haſła bżſche polna huſ ſ prénim pjerjom, ſa jene płacżachu nżhóże 6—7 hr. Se ſibjata druheho łżnidła żadachu ſebi ſwjetſcha 2,50 hr. — Na ſeſeninowych wikach płacżeſche punt cżerwjeneho łuka 25 pj., bżſcho 20 pj. a zbłe 20 pj., morcheje 20 pj., nowoje morcheje walcżł pat 40 pj., punt rjetkeje 20 pj., cżerwjeneje rżpy 15, rjewjenja (Rhabarber) 15 pj., jédżeje łobody 15 pj., walcżł radiſſkow 10 pj., walcżł hromaka (Sparge!) 1,30 hr., punt łukerabija 20 pj., korkow 30 pj., 10 puntow bżrnow 80 pj., punt jabłukow 30—50 pj., keżcżk ſolowoje 15 pj., litr łaneho wolija 1,60 hr.

— **Nowy tarif w ratarſtwje.** Njedawno wojewſchitny w Sserbſkich Nowinach nowy tarif w ratarſtwje. Każ pat nétko ſhonimy, ſu w nim wſchelake ſmylki. Tohodła ſu porjedżeny tarif wudali, kotryż w bliſſchich dnjach naſchim cżeſcjenym cżitarjam wojſewimy.

— **Podpjera ſa małych xentnarjow** ſa junij 1927 budże wutoru, 31. meje 1927 dopołdnja wot ½9 hacj 12 hodż. w Sjejmownji delſach (we wupłacżejni) wupłacżowana. Wſchitzy dóſtawarjo ſu wożebje proſcheni, ſo bychu ſebi podpjeru w połſajenym cżaſu wotewſali, dokelż dyrbja ſo podpiſiſche jenotłive wupłacżowanja ſ pokładnjotechniſkich winow po możnoſci wotbżcż.

— **Nabożne pſchednoſchki ſa ſad.** W ſtarni na Tſchiſku wot ſoboty wjeczora we 8 hodż. Knjez evangeliſki Wietżeer je wuſpjeſnu ludowu pſchednoſchku dżerżi. Knjez Wietżeer je wuſpjeſnu ludowu rżcżnik, kiż je hižom na wjele mżtnacj połnożneje Nimſkeje a Sakſkeje pſched wulkimi ſhromażdżenjami rżcżał. (Hladajcże też nawoſchk we wczerawſchim cżiſle.

— **Njebożе ſ motoriſkim kolom.** Pjatk popołdnju we druhej hodżinje je motorowy kolesaſ na Nowoſalſkej dróży je ſwojeho kola padnył, dokelż ſu jo pola kola widżiżi ſtamałe. Wón je żebi na Lawjm boku hlowu a na lewej rucy kwanjażе rany nabił. Jako bżchu jemu ſobuſtawy ſanitetneje kolony prénju pomoż poſkitkli, je ſnjeſbożeny woteſchoł. Wón mżni, ſo je ſmadż hubjenu twar ſwojeho kola na njeſbożu wina.

— **Njeſbożi.** Sſrjedu popołdnju w **3** hodż. ſu mlodeho, nétżże 20 létneho muſkeho blifko Pſchihrożineho parka pódła ſwojeho jédneho kola bjes wędomja leżo nawakali. Dokelż bórſy k żebi njepſchindże, dyrbjeſche jeho ſalwołana ſanitetna kolonna do ſhorownje dowjeſeja. Każ bu poſpjtſicho ſwjeſene, je kolegaſ jedyn tudonmy wobydlerſ, kotrehoż je po jdacju na kole njemóż ſajaka, ſo je ſe ſwojim kolom padnył. — Ssamżnyj dżeń popołdnju wołoło 11 hodż. je jena tudomna 20 létna domjaza dżowka na Mużakowſkej dróży po jdacju ſ nahłym wobkłabnjenjom padnyła a je ju ja njej pſchijeżdżacy auto ſ pſchipowżeſchakom pſchejeł. Sranjena je pſched ſwim autowemu wjedniłej kwała, ſo je chżyła bobujeżi. W ſamżnym wotkomiku je najpomnjeny autowy wjedniſ hiſchcże wobſobowemu autej, kiż jemu napſchecżo pſchijeżdże, wujeżej dyrbjał, a tohodła je po możnoſci dałko na prawu ſtromu jéł. Jako je wożobowemu autej wujeł był, je ſaſtał a je chżył hołzu bobujwaſcj, je pak widżał, ſo je wona na dróży leżała. Pſchi pſchepytanju je ſo ſwéſciło, ſo je ju naſſkerje pſchipowżeſchał pſchejeł, cżehożała je ju wjedniſ wożobowego auta, kiż bżſche tohorunja ſwój wóz ſaſtajił, do ſhorownje dowjeſł. **Tam** lékał ſwéſcj, ſo je żebi hołza nohu wyſche kolena ſłamała. Schtó je wina na njeſbożu, nejje hiſchcże dożeż wujaſnjene.

— **Kradnyli ſu** 18. 5. 27 popołdnju mjes 3 a 6 hodż. ſ jeneje wotkeje na Lawſkich hrjebjach mużage koło „Wan-

---

Kuzłarſka woda.

Powédańcżko ſ Banata.

11) (Pokracżowanje.)

Jóſefowy hłóż pſchibéracże, jeho poſtawa tſchepotaſche każ w tymjay — hiſchcże jeżne njebéſche jeho żona wócżko wot njeho wotwobrocżiła, ſtowcżko porécżała, hdyż bę wón ſpéwał. Hrożo, nimale dżiwje kluczżaſnu jeho ſtowa.

„Nimam ſłota, nimam poſtlada, —
Sa tym wſchak ho njemkodża,
Tola lubożcj, kotruż cżuju ja,
Twochmyż móże jenoż ſe ſmjerecżu!"

„Salwéſche, wona pſchihwuſnych ſawoſtaji — nimale ſeſtarjeneho nana, kotremuż je bożowyne pſcheradniſtwo wuſtrobu ſlemiło."

S cżichim ſatichiknjenjom ſtrożełow ſeſłoczi Malgorſata, wona ſkoro bjeſbżak ſwojej ſtykjenej ruzy k molerjej poſbżżny. —

„Te tola bycż njemóże .... ach, wy drje ho jenoż mylicże .... Bożeblacże prajeże mi, ſo to wérno njeſe!"

Każ ſproſtnjene pohladnu jeho wócżka na nju — jako by ju nadobo ſroſumnił, ſażehli ho wono.

„Bywaju wéju też ſajſli w Herkuleżowych kupjelach, kotrejż wobkrucża, ſo je ho ſtary knjez łaſtéł, dokelż je we żamżnej nozy ſwoje zyże ſamażenje pſchechcał."

Saptaka nétko młoda żónſka ſ hłożom, ſ cżiwilu a boloſcżu bjeſtrożchtna hrabny molerja ſa rutki.

„Morwy .... wón je morwy!"

Purpurowe żołmy ſafrinkolachu ho w Jóſefowymaj Wocżomaj, tak porża ho jemu hłowa wjerzecżej, jeho wobliczo ho ſcżahny, bżiwja roſpalitoſcż hnydże ho w jeho wobliczu, kotrożtna żarkliwoſcż ſchcżaſeche jeho ſtawy.

„Woſtaj ſaſſchnoh! — Hlej wſchak mjetel,
Kak ho koſchi ſ wjele kwétkami ...."

Narom ho ſ wukſchikom ſ jeho rta. Tu wón wuhlada, kak ſuſy ruku wokoło jeho żony położy ....

Dybawy hłóż ſadrży ho jemu w ruku ... potom wrjeżny wón ſwoje hubże wo ſcżi. Każ njemdły, ſ nahłym ſkokom, cżerjeſche żygan ſ podija, wupſchimna ſe żeleżnymaj pjaſczomaj molerja, ſtorcżi jeho wrócżo a wjerhuj jeho na ſemju, ſe ſłobami ho pyrjo hrobny jeho ſa krk, ſo by jeho ſadajił.

* * *

Pjches napokożne wokna podtéſcżnoje ſtiwcżli tſchepotachu pruhi rauſcheho żłónża.

Deleka na hałach żołmjeſche a mjernjeſche ho Wienke wſchédne żiwjenje, każ ſ wothłoſom mórſkeho pſchiwała to podniſcheno horje tłinejeſche.

Jóſef żedżeſche ſa drjewjanym błidom a ſepréwaſche hłowu wo dłonje; Malgorſata ſawjaſowaſche małe brjeżnjeſcho hromadże, w kotrejż wuthkowa żebi ſwoje poſlednje wézki. Błédżiſche dyżli hewak bżſche jeje wobliczo, ale tola wokrażnjene ſ poſmėwkowazym podaczom, wot lubożeże, tiż ſmjerczitrohle do wicharoſteho morja non cżéri, bdyż dżé je ſo ſady njeje wéſtu pſchiſtaw ſapadnył.

Tak bżſche wſcho ſłónżenje.

Zalotny wuſtup ſaſchcżo konzertneho wjeczora bę to ſwoje dożiniſ. Molerjej bżchu na pomoż pſchibżeżeli. Wjele pjaſczow bę ho pſchecżiwo nadpadowarjej poſłożnyło; potom bżſche połizija ſakrocżiła.

Bywnjeż publikum napżyny wupad ſwojeho łubuſkeho ſakitowaſche, jako by najbóle originalny rjekowſki ſkuk wuwjedł, to ho kapała tola tohole horzołkreiwneho pachola wotrjeſnu, a Jóſefej ſamoum hižo na tom njeſaležeſche, ſo wo dalſche pſchiſłajenje próſowaczej.

„Precż ſ Wiena .... precż ſ wocżow wſchéch ludżi!" tak bę wón je ſpinjenymaj pjaſczomaj ſtonał, hdyż bę ſwoju żonu każ ſadwėlowazu do cżicheje ſamoty tuteje żiwiczli wulkował, a potom bę ho pſched njej hromadu ſypnył, bę horżaze ho wobliczo do jeje klina ſtłócżił a ſaplakał każ bżżcżo.

A tuj dyrbjeſchtaj cżahnjecż do żuſcheho żiwjenja, po ſamotnych dróhach .... dom wot domu, ſpéwajo na kuſt ſuchego tłéła.

A tola ſo jeje huba poſmėnkota, tola ſo wona njewotwlakowaſche tohole wobcżeżneho puczowanja ſ nim hromadże.

Wo durje bę nécżto ſaklepał.

Jóſef poſbżżny poſmurjeny hlowu a hładaſche ſaſtupowazemu napſchecżo.

Starſchi knjez ſ jara pſchecżeſelnym napohładom, ſ wyżokim klobukom w ruzy a piſanym banecżikom w kneilowej dżerży ſtejeſche pſched nim.

„Knjez Jóſef Blachia?"

S ironiſkim poſmėwkom wuruna ho zygan o tichażeſche ſwoje kudżerje ſnak.

„Ja ſym Jóſef!" wón ſkrótka ſnapſcheczżiwi.

„Ssmėm waż wo krótku rosmołwu proſyż? Ssym direktor dwórſkeje opery." Zuſy ſmėjkotataſche ho jara dokonżje a ſtupi wo kroczel bliże, poſtrowja Malgorſatu i pokłonjenjom derje ſcżahanje hłowy.

Jóſef pſchiſtupny mjelczżi, ale ſdwórlivje ſtółcżi bliże a hładaſche bóle ſadżiwany hacj wczżiny, na njewocżakany wopyt; wón wosta, wo blido ſepréty, pſched nim ſjeſo.

„Mój najſłubſchi knjeże Blachia ... ja pſchiſthadżam po poruczenjoſci ſwojeho jara cżeſcżenoweho ſcheſa, ſo bych ſ nim nawjaſował poczahi, kiż budu nadżijomnje wobėmaj ſtronomaj jara k lépſchemu. Jeho jażnoſcż generalny intendant mejeſche ſkładnoſcż, waż w dżiwadłowem tunelu ſpéwacż błyſchcżi a bżſche pſchekſapnjeny, ſo macże tajki ſhlny a njewſchédnje rjany hłoż. Tón, na wumėlſke waſchnje wupėſtowany, by njeſ nowocżażnymi rjekami ſpéwnebo wumėlſkwa ſwojeho runjecża pytał. Mon Dieu, wy ho wuſmanjenjece ſ wyſokim C, młody cżłowjeże, każ to auf Wachtel we ſwojim kcżżajzym cżaſu nig w najmjenſchim tej pſchicżżinu daſ, wo wami rėcżej .. ja wam wobkrucżam wulkotnje ... pſchichod ... oh .." A ſtary knjez kaſcheſe palz a pokaſował.

„Ja mam ſo ſ operetym ſpéwarjom ſtacż?"

(Pokracżowanje ſcżehuje.)

derer čło. 1". Wono mějesche čzorne krotna a błokowej schfitakaj, zolte swjena ſ čzornymi ſmuškami, horjeſhibnjene wodźidło ſ nowymaj čzerwjenymaj zelluloidowymaj pschimadkomaj, nowy hladki ſwónčk, Torpedoski ſamoběh, gummijowej pedalej, ſchérej gumijowej wobruczi. — Dale ſu kradnyli 22. 5. 27 w nozu ſ wokfěže jeneho hoſcenza we wokolinje ſonjaze koło ſtanki „Tempeſtas" čło. 2763. Wono mějesche čzorne krotna ſ 2. dwěmaj ſkotymaj ſmuškomaj, tohorunja błokowej ſchfitakaj, horjeſhibnjene wodźidło bjes pschimadkow, čzerwjenej gummijowej wobruczi, Torpedoski ſamoběh, pišany ſchfitanſki ſak a zelluloidowy rjeczaſowy ſchfitak. Wo wšěžowne ſdźelenja proſby kriminalne wotdźelenje w Budyſchinje.

— Wčera popoldnu ¼5 hodźin wěſta Reymanka, nětkuje 25 lět ſtara ſónſka, w ſtarych kaſarnach bydlaza, po Hornczerſkej haſy ſ kolom jědźeſche. K kopcownym ſchczeſkam pschebliſka ſajěwſchi ſo ſamotykowawſchi padny. S hłowu ſ tajkim wotmachom wo kamjeń prażny, ſo bjes wědomja ſeſo wosta. Dwaj muſkaj ju wſaſchtaj a dźelaczerſtym Samaritanam w hoſcenzu „Sſónza" pschepodaſchtaj.

— **Kradnjene bu** 16. 5. we wokolinje: 2 ſtotej mužaſej čzapſkaj, 1 mužaſy čzapnik ſ rubinom, 1 ſonjazy čzapnik, 1 čzapnikowy rjeczaſk a 1 wokkolóchijazy rjeczaſk, 1 ſtota narucžna wobruczka, 1 ſkoty wokoloſchijazy rjeczaſk ſe 4 rubinami 1 kwatowa jehličkа ſ parlu, 1 wérowanſki pjerſchczeń, 1 ſkoty 10-hrywnaſ ſ rjeczaſtom, 4 brillantowe pjerſchczenje, 1 ſlěborne zokorowe ſchchipalzy, 24 ſzł. kofejowych łžičzkow 12 ſzł. jedźnych łžiczow, 1 duzent nožow a widličzkow. Wo wěžowne ſdźelenja proſzy kriminalna policija w Budyſchinje.

— **Schtó nětčto wě?** Nědźelu 22. 5. wjeczor wokoło ½10 hodźin ſtaj pječa na Wojerowſkej dróhy, na ſahonach Židowa, na tamniſchim kamjeńnym moſcze, nětkuje 17 lět ſtary pachoł a nětkuje 6 lětny ſchulſki hólczej bjes wědomja a ſ dźěła we wobličzu ſranjenaj leſałoj. Woběmaj młodźimaj człowjekomaj je žo naſkerje nětkajke njeſbožo ſtało. — 5 kokoljéſnych mjes nimi tež jónſka, žu žo wo ſranjeneju ſtarali. — Wo tutym podawku njeje žo ani na policajſkej ſtraži ani pola Budyſchſkeho kriminalneho wotdźelenja ničžo wojſerwio. Kriminalna policija w Budyſchinje proſzy tohodła waſoby, pſchedewſchém teſ tamnych 5 kokoljéſnych, kotſiž móža wo tym nješchto wupraſiſ, ſo bychu žo na mjenowanym měſtnje ſkužby pſchipowědźeli.

— **Schwjatkowny wobkhad póſtowych wačzokow.** Němſkoſtatna póſta proſzy, ſo by kóždy, kiž chze někomu k ſwjatkam nješchto póſłaſ, ſwój wačzok po możnoſći ſahe wotpóſłaſ. S tym hodźi ſo wobeńcž, ſo ſo poſłedne dny pſched ſwjedźenjom wačzoki na póſtach kopja a ſnadź poſłaſe do rukow doſtawarja dóńdu. Radno je, wačzoki derje ſaſwaſicž, adreſu krucze pſchilépicž a měſtno, do kotrehoż na wačzok hicž a jeho położenje wobežje jaſnje napiſaſ. Dale ſe njech nichtó njeſapomni, na wačzok doſpołnu adreſu wotpóſłarja, też cžiſło domu, dźeł iwarjenja a poſthod zapiſaſ a ſwjerčža do wačzoka hiſchcze papjerku ſe ſamuſnej adreſu położicž, kajſaj je ſwonkach na wačzoku.

S **Wowniowa.** Na tutonuym knježim dworje je we ſaſchlych dnjach 15 lětny pachoł ſ poknonakładzenego dźeſelowego woſa na dwór dele padnył a žebi ſtalowy ſwinyk. Hacž ſu wobſchkodzenja cžežše, njeje nam ſnate.

S **Delnjeje Kiny.** Sjawnej pucžej ſ Delnjeje Kiny do Porſchiža a do Bórka ſtaj dla naſypowanja na Delnjo-Kinjanſkich honach wot 30. meje hacž do 4. junija t. l. ſawrjenej. Jěſdny wobkhad pokaſuje žo na Wóſporiu a na Mužakowſku ſtatnu dróhu.

S **Kluſcha.** W nozu na ſchtwórtk ſpytachu zuſi meju podrěſacž, kotruž je žebi naſcha młodźina ſtajiła. Woni běchu ſ autom pſchijěli, žo do kólnje bobyli a ſ njeje žekeru a piku wſali. S ropotom wobydlerſjo wotucžichu a thadlow wotehnachu. Woni wostajichu žekeru a piku leżo a njeſpóſnaczi ſ autom cžeknychu.

Se **Suborničzki.** W naſchej wſy chodźa móſt pſchetwaricž. Tſeczi dźeń ſwjatkow chodźa ſapoczecž. Twar nowego moſta naſſerje jena Drježdźanſka firma pſchewoſmje. Dźiwaju na roſczazy wobkhad na dróhy dyrbi nowy móſt 3 metry ſchérſchi a ſ betona natmarjeny bycž. Tak budże potom 9 metrow ſchérokí. Statnu dróhu chodźa wot Bartuſchkez leżowoſeže hacž k „Sórſtej pinzy" ſwuporjedźecž. Nětkuje 50 hacž 60 ſtarych jaſenjow žu hižo ſwukopali.

Se **Sſoneje Borſchcze.** Też naſcha młodźina je žebi létka laſko ras meju ſtajika kotruž chze jutſje njedźelu popoldnju mjetacž. Kóždy hiſchcze rad na poſłedne rjane mejumjetanje w lěcze 1914 ſpomina. Hordu meju, nětkuje 25 metrow wyſoku, pacholo pilnje ſtražuja, ſo tim pſchecželio je ſuſodnych wſow nicžo klubu ſcžinili njebychu. Młodźina ſo hižo dawno na njedźelu wjeſeli.

S **Drjeczina.** W Zenkerez ſkale na Pichowje ſta ſo žriebu dopołdnja ½12 hodźin ſmjertne njeſbožo, pſchi kotrymž 40lětny ſkałař Hulcz ſ Wjaſoiczu žiwjenje pſchiſadźi. Hulcz ſ druhimi towaršchemi w ſkale dźěłaſche. Sdźěwadło běſche nětkuje 15 zentnarjow cžežki kamjeń horje ſcžahnyło. Nadobo žo kamjeń puſchczi a padże do hłubokeje ſkały, hdźež dźěłacžerjo ſtejachu. Kamjeń žo dele ſleczíwſchi wobraſy a morſiny do Hulcza, ſo jemu wſchitke ſtawy roſraſy a nop roſpukny. Hulcz běſche na mjeſtnje morwy.

S **Njeſwacžidła.** Wojerike towaſtwo ſa Njeſwacžidło a wokolinu wuhotuje 1. dźeń ſwjatkow w kraſnym knježim parku w Njeſwacžidle, kotryž je wobdźeržał Njeſwacžidliſkeho knježiſtwa na pſcheczelne waſchnje pſchewoſtajik, rjany parkowy konzert. Jón wumjeduje hudźbny korps 2. bataillona pěſcheho połka čło. 10 pod woſoſbinſtim nawjedowanjom knjeſa wyſchcheho hudźbneho miſchtra A. Käpplera. Polſkiczeſ budże ſo wubrany program. Sa cžełne wokſchewjenje a doſpahaju pſchileżnoſcž ſ hdźejenju je poſtarane. S Budyſchina a wróčo je dobre jeleſnike ſwiſanje na njedźelſki jěſdny liſczik. Pódźeldi cžaſ wotjědże ſ Njeſwacžidła wokoło poknoz.

S **Luſcža** pola Njeſwacžidła. Sjawny pucž ſ Luſcža do Bacžonja woſtanje na Luſcžanſkich honach hiſchcze hacž do 2. junija t. l. ſawrjeny.

S **Noweje Wſy** pola Rakez. Sjawny pucž ſ Rakez na Noweje Wſy je dla naſypowanja na Nowowiſcžanſkich honach wot 30. meje hacž do 4. junija t. l. ſawrjeny. Jěſdny wobkhad pokaſuje žo na Hermanez.

Se **Schczejnz.** Njedawno ſu pabuſchi w naſchej wſy wjeſiſchu dźělbu ſchatow kradnyli. Schaty ſu ſ hłowneho dźěła ſ K. K. a ſ T. H. wotnamjenjene. Wo wěžowne ſdźelenja proſzy kriminalna policija.

S Kſchjepjez. Sjawny pucž ſ Kſchjepjez do Proteż je dla naſypowanja hacž na dalſche ſawrjeny.

S **Wósporta.** Tudomneho wobydlerja Engu dyrbjachu ſrjedu wjeczor do Lubijſkeje khorownnje dowjeſcž. Wón mějeſche na prawej ruzy niže kohcza małe jětřeſchko, kotreż mało wobleđžowaſche. W běhu dnja dyrbjeſche pſcheſtajcž dźěłacž, dokelž běſche ruka hižo ſkerno ſacžekła. Lěkař ſpóſna jaſebjocženje krwe dla ſtłóſtniwoſcze (Milzbrand). Enga w Nyczej garbarni dźěła a ma wjele ſ wukrajnymi kožemi cžiniczi. Tak je drje możno, ſo je žebi pſchi dźele krej ſajědożcžił.

Z **Khróſcže.** Khróſcanſki „Sokol" zarjadowa minjenu wutoru wurjadne zhromadne wokrjesne zwučowanje na tudomnej ſuli. Nahladna cžrjódka horliwych młodych Serbow z wokolnych bratrowſkich jednotow bě ſo w poſtajenym cžasu k tomu zeſła. Po jenaſodźiwſkim pilnym zwučowanju ſcžěhowaſo zhromadźizna pola br. Natuſa. Po přiſlušnym poſtrowje zaſtupichmy hnydom do dnjoweho porjada. Najprjódcžy mějachu ſo někotre njejaſnoſcže wotſtrinicž, kiž běchu žiwišu rozmolwu wuwabiłe. Na to ſcžěhowaſo jadriwa narěcž bratra Pjetaſa, w kotrejž wosebje wo tym rěčeše, kak dyrbimy być wěrni Sokoljo. Appelowaſe na ſwědomjo młodych Serbow. Swikaſe liwkoſć a bjezkarakternoſć mnohich Serbow. To wotſtronicž, je ważny nadawk Sokołſtwa. Wuzyk jeho krótſcheho přednoſka bě: Sokoljo, pokažče energiju, budźće wſitcy mužojo wobſtajnjeje njekhabłaceje, żelezneje powahi, njezlemjenieje wole ze jaſnym wóčkom, potom ſcže, ſtož maće być: hódni, khmani narodowcy a nic mjenje kſeſcženi, a ſcže njeprſtupni hrožacym cuzym wliwam. W naſpomnjenym zmyſlu wupraſi ſo też wupruhowany, hibičiwy ſtarosta br. Dučman-Khróſcanſki. Też br. ſtarosta Pančanſkeje jednoty Natuš wſelakore zajimawoſcze k tomu doda. Wuzběhny mjez druhim cyły wosebiče, zo ma kóždy młody Serb z najmjeńſa hač do dokonjaneho 25. žiwjeńſkeho lěta ze ſwěru jako aktivny sobuſtaw w Sokole ſkutkować. Na to přizamkny ſo rozriſanje hiſče zbywacych wěcow, na př. wulki lčeny ſwjedźeń, njedźelu, 26. prašnika w Haſlowje. Swjedźeński porjad ſo dowuradźi a postaji. Namjet bratra Pjetaſa wo wótrjſim kontrolowanju wopytanja a wuwoſtajenja porjadnych zwučowanſkich hodźin ſo připózna. Dale ma ſo we wobſahu kóždeho ſokolſkeho ſwjedźenja też wubčdźowanje wo myto zarjadować. Z tym běše bohata maćizna dnjoweho porjada wučerpana a rjana ſokolſka hymna, kotraž rčeše jako ſwjata přiſaha přez wohšernu ruunoſć a kiž wobkruči, zo ſłowam bjez dwěła ſłéduja też ſkutki, wobzamkny derje poradźenu zhromadźiznu.

S **Wojerez.** Njeſbožo ſ motorſtim kołom ſta žo na dróhy do Narcža. Mechanik Pannat žo ſe ſwojim motorſtim kołom na létnim puczu wobkyną a ſlecža je ſwojim towaršchom na pěſkowu hromadu. Pannat běſche žo na ſbožo jenoż lohko ſranił.

S **Wochoz.** Na ſwjedźeń Božeho ſpicža běchu němſke turnaſtwo ſ Wěſeje Wody a też někotre druhe turnarjo ſ druhich turnaſtich towaſtwow naſcheej wokolinu do naſcheje wſy wuleczeli, ſo bychu jow turnaſti ſwjedźeń ſarjadowali a na tele waſchnje tudomniſche młode turnaſke towaſtwo podpjerali. Jich nadźije pak žo jim tak njedopjelnichu, kaž běchu žebi to naſſerje myſlili. Popokdnju, jako chżychu hry pſchewjeſcž, žo jara deſchczowaſche a wjeczor, hdyž běchu reje na Balkeż žurli pſchiprawili, běchu tute jara ſłabje wopytane. — Wochoſanizy ludźo hiſchcze twjerdże na tſcheſcžijanſkim podłoſku ſteja a na ſwjedźenju kaž na Bożim ſpicžu, na reje a druhe ſawjeſelenja njethodźa.

S **Wěſeje Wody.** Wobſarjujomne njeſbože ſta žo ſajdźenu wutoru na wjeczor wokoło 6 hodź. pſched Guntherez domom na Budyſchſkej dróhy. Tam ſhrabny wozowy auto ſ Delnjeho Wujeſda, kiž wo Budyſchſkej dróhy dele pſchijědże, 13lětnu dźowku jeneho wucžerja, kotraž wot hrajkanja pſchijſchedſchi dróhu pſchebeża, a wbohe dźěcžo pſchejědże. Holza bu tak cžežko ſranjena, ſo dyrbjachu ju do Shorjeſſeje khorownje dowjeſcž. Wobžarujomne dźěcžo je žebi nimo druhich ranow też prawu nohu wobe kolena ſtamało a žebi nop puklo. Wjednik automobila ma pječa ſobu winu na njeſbožu, dokelž je pſchepſchichnje po Budyſchſkej dróhy dele pſchijěł, ſo we ſtrašchnym wokomiku auto wjacy ſaſtajicž mohł njeje. Koho najwjetſcha wina pſchi njeſbožu potrjechi, dopokaſa ſudniſke jednanje. Cžejkoſranjenemu dźěſcu ſo pomérnje derje dže.

Se **Sſeho Komorowa.** Mały woheń naſta na tudomnej wulkej ratarſkej ſwjatacžerju. Wohnjowej woborniſy, kotſiž na nětkotrych měſtnach ſtražowachu, ſo hnydom wohnja dohladachu a jón hnydom ſalachu. W ſkładowni jeneho ſtana ſ malymi ſwérjatami běſche woheń wudyrił. Tam ſpałichtej ſo žyno a ſloma, też pſchikrywańſka płachta ſo ſobu ſpali. Jako wohnjowa wobora ſapſchimny ſo ſtrach wohnja hnydom miny. Myſla žebi, ſo je był woheń wot wonkach ſałożeny.

Z Łužicy.

S **Wjaſoiczu.** Sjawny pucž ſ Wjaſoiczu do Wjeleczina je dla naſypowanja na Hornjo-Wjaſoiſkich honach wot 30. meje hacž do 4. junija jawrjeny. Jěſdny wobkhad pokaſuje žo na Wóſtajcžerju.

S **Frankenthala** pola Biſkopiz. Bjeſwědomity ſapależ, kiž hižo njedźele dołho wobydlerjow naſpeże wšy kraſchi, je Boże ſtrjcže na ranje wokoło ½1 hodźin dalſchi ſtatok, nětko hižo ſchtwórty, ſapalił. Tón krócž běſche žebi ſwubral ſe ſłomu kryte domiſe ſ pſchitwarjenej kólnju murjerja Bruna Nyczje njedaloko Herbſkeje grynchty. Hoſcžo kotſiž ſ Herbſkeje grynchty domoj dźěchu, ſo Hnydom na woheń dohladachu. Woni ſukodow a wohnjowu woboru ſawołachu. Se ſhromadnymi mozami poradźi ſo jim, woheń ſhaſcecž, dokelž běſche tšecha hiſchcze wot deſcžcza mokra, a wobžedźerjej ſtatok ſdźerżecž.

* Se **Shorjelza.** Pódźelu rano wokoło 3 hodź. ſo na żelesniſkej cžarje mjes Schlaurothom a Gersdorfom 22lětny cžłowjek, kiž w Wěznju pola pſchimuſnych bydleſche, Shorjelſko-Drježdźanſkemu ſpěſchnemu towarowemu cžahej pſchejěcž da. Cžah jeho hróſnje roſtuſtowa. Jeho žiwe koło namakachu ke tležu pſchekhadneho ſtražnika ſaprjene. Kaž je ſ jeho liſtow ſpóſnacž, ſtej jeho bjezdźelnoſcž a njeſbožowna łuboſcž ſlemiłoj.

Ze Sakskeje a dalších krajow.

* S **Kamjenzu.** (S motorſtim kołom do ſmjercže). Na dróhy do Lichtenſteina ſajědże motorſke koło, na kotrymž dwaj bratraj jědźeſchtaj, do dróhoweho kamjenja. Wobaj buſchtaj ſ koka wjerhnjenaj, woběmaj žo pſchi padnjenju nop pukny, na cžoż wumrěſchtaj.

* S **Barlina.** (Cžežke njeſboże ſ cžołmom). Njedźelu popołdnju běſchtaj žebi muſſki a jónſka ſ cžołmom na Haholu (Havel) wujeżdżałi. Nadobo począ hylny wichor ſathabjecž a bu tak mócny, ſo jeju cžołm powrócži. Wobaj padnyſchtaj do wody a ſo tepichtaj. Cžełco jónſkeje žu hižom namakali. Schtó ſnjeſbożenej ſtaj, njeje hiſchcze ſnate.

Najnowiše z cyłeho ſwěta.

Schtrowa powěſcž wo wjedrje ſa jutſje njedźelu: Khłodne a ſcherſate wjedro, też w Jendźelſkej.

Preſident němſkoſtatneje banki dr. Schacht je žo we Straſſundu pſchecžiwo porokam ſakitał, ſo je ſe ſwojim ſakrocženjom pſchecžiwo dźiwjej ſpekulazíji wrjeſł na němſkich burſach ſawinował. Spekulantojo ſu ſ wukrajnymi pjenjeſami kurſy do wyſoka hnali a ſ tym němſke finanzy do ſtracha pſchinjeſłe. **Němſkoſtatna banka je mitijardu dewiſow (wukrajnych pjenjes) ſhubiłe.**

*

Na dróhy mjes Bremenom a Bremenſkim pſchiſtawom je nětkuje 15 młodych njedočžinkow do nimojédźazych automobilow ſ kamjenjemi mjetało a nutſkaſedźazych ludźi cžežko ſraniło. Tuczi žu žo ſ blišcheje wſy je żandarmow wrócžili a 11 njeſkražnikow ſpopadowali

*

Miniſterſki preſident Schwehla je nowowuwolenemu preſidentej Maſaryżej wojſerwi, ſo knježeſtwo wróčcžo ſtupi. Jedna ze pſchi tom wo to, ſo bychu žo narodni demokratojo a ſłowakſcžy ludowy, kotſiž njeſtu Maſarykla ſnowa wuſwolili, ſ knježeſtwa wuſamkli. Město nich maja žo narodni ſozialiſtojo do knježeſtwa pſchiſjecž.

*

Se ſwonkownym miniſtrom Briandom hiſchcze tas njeporóčzaſwſcži je ruſſi ludowy komiſſar ſwonkownych naležnoſczow Cžiczerin ſ Pariſa wotjěł. Do Moſkwy žo wróčczejo wón w Barlinje ſaſtanje, ſo by žo ſ němſkim kanzlerom Marxom a ſwonkownym miniſtrom dr. Streſemannom roſmołwjał. Pſchi tymle roſmołwjenju budże žo wěſo wobežbje wo pſchetorhnjenje rniſka-jendźelſkich diplomatiſkich poczahow jednacž.

*

W Schpaniſkej je pola Pulpa tworowy cžah do wobzoboweho cžaha ſrażył a jón do cžiſta roſraſył. Hacž dotal žu 13 morwych a wjele ſranjenych naliczili.

*

W Neaplu žu ſchtwórtk ſylne ſemjerjenje ſacžuli. — W Portugalſkej je wichor wjele ſtow khežow wupuſcził a wulku hromadu ſkota morił.

Swóžbne powěſće.

Sſlubjeni: Charlotta Bergerez w Sdźerſ a Hans Erich Schönfeld w Budyſchinje. — Johanna Nědźiz we Błóżanach a Hermann Lowka w Lejnje. — Marie Rennerez a Max Hoſa w Njebjelčzicach.

Swěrowanaj: Dr. phil. Bjedrich Schmidt, wotdźělenjowy prjódkſtejeſ ſ Johanu robž. Bjarez w Pomorzach.

Semrěli: Hana Dietrichowa robž. Engmannez we Hluſchinje, 63 l. — Gerhard Wolf w Kamjenzu, 11 lět. — Pawoł Wěnač w Bělej Wodźe, 48 lět. — Khryſta ſwud. Kantorowa robž. Bartuſchez we Wjaſzy pola Hróbka, 69 lět.

Hamtske wozjewjenje z Budyſina.

Njedźelu, 29. t. m. ſmědźa w cžaſu wot ½11 hacž 12 hodź. dopołdnja a wot 2—6 hodź. popołdnju ſkamy wotewrjene bycž a też pomocnizy, wuczobnizy a dźěłaczerjo we wilowanſtim pſchemyſłowym dźěłacž.

W Budyſchinje, 27. meje 1927.

Měſchczanſka rada, pſchemyſłowy hamt.

Cžiſczenje dróhow.

Kóždy **wobžedźeř domu** je po naſchim wojſerwjenju ſe 2. ſeptembra 1926 **winowaty, dróhu** pſched jeho leżownoſcžu hacž do **połojcy dróhoweje ſchérokoſcže łožoły cžaſ cžiſtu dźerżecž.** So měſchczanſcy dźěłaczerjo hdyž a hdyž dróhu cžiſcža, njewumjetwobodźi wobžedźerjow wot tuteje winowatoſcže. Pſchečiwjacy maju khłostanje wočakacž.

W Budyſchinje, 23. meje 1927.

Měſchczanſka rada, poliza jſki hamt.



Skołne wiki w Njeswačidle
ſrjedu, 1. junija 1927.
Gmejnska rada.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku Marko Smoler w Budyſchinje. — Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Dučman w Budyſchinje. — Za hoſpodarſki dźěl: Arnošt Bart w Budyſchinje. — Za nawołnik: G. Janak w Budyſchinje.

Wulke swjatkowne předawanje!

Wy namakaće pola mje to prawe

žonjacych mantlow * žonjacych kostumow
žonjacych woblekow, bluzow a woblekowych suknjow

po kóždej płaćiznje a w kóždej wulkości

w hobrskim wubjerku

Jan Jurij Pahn w Budyšinje

na hłownem torhošću, rózk Žitneje hasy

Mój wobkhod je přichodnu njedźelu 29. meje dopołdnja wot 1/2 11—12 hodź. a popołdnju wot 2—6 hodź. wotewrjeny

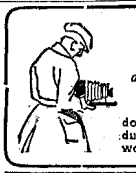
---

Lehmannec
konditorńja a kofejownja
na Serbskej hasy 8
Najpřijomniše hósćne mesnosće - Konditorske pječwa
prěnjeje rjadownje.
Wšědnje wot 4—7 hodź. a wot 8—12 hodź. koncert
Wosebitosć: TORTY
so jako dar při kóždej składnosći hodźace.
Lód k jedźi. Fürst Pückler.

Podzemske twary!

Wuwjedu wšitke podzemske,
drainažowe, wodywódowe a wotwodźeńske
dźěła a twarju też studnje

Jurij Zenda w Miłocicach č. 17
pola Kamjenca



Fotografowy Meister
ateljej w Budyšinje na Kěžorsk. dr. 15
kóždu njedźelu wotewrjeny

Zhotowjenje portrářow, wobrazow
do pućowańskich pasow, wobrazow za industriju, kwasnych a njewěsćańskich
wobrazow, też na wsach. Tel. č. 2438.

Hosćenc we Sernjanach

Njedźelu, 29. meje

ziawne reje.

Towarstwo pomocy za studowacych Serbow.

Rjadna **hłow. zhromadźizna**
srjedu, 8. julija, pop. w 2 hodź.
w Serbskim Domje w Budyšinje.

1. Lětna rozprawa. 2. Zličbowanje. 3. Wólby.

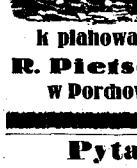
Pilnych knjezow

pytamy za rozšěrjenje našich elektriskich mašinow za ratarjow a privatnych za čisćenje skotu a hospodarstwa. Předdźěło so tu wukonja. Wot přistajeńskeho dnja sem: provizije a krutu mzdu a přirážk na skazanki za wudawki. — Poskićenja pod **„D 43“** na wudawarnju „Serbskich Nowin“.

Pytam /

fotografije rjanych serbskich wsow a wulětnych městnow we Serbach

G. Janak w Budyšinje w Serbskim Domje



Dolhe a krótke škórnje
ručne dźěło, ma jenož na składze
wobućowy dom Mark w Kukowje.

Mam wulki transport młodych **rańšo-pruskich**



kruwow

k plahowanju jara tunjo na předań.
R. Pietsch, skótna wikowarnja
w Pordhowje poła Horn. Wujezda.



Hdyž chceće
woprawdźe dobry wobraz
měć, dha dźiće do fotografiskeho ateljeja

Richard Hutha
mějićel Arno Lehnert
w Budyšinje
na Serbskej hasy č. 13
Kóždu njedźelu wot 1/2 11—3 hodź. wotewrjene

Wosebje přijomne swjatkowne poskićenje
● na wotpłaćowanje! ●

wobleki, mod. forma	wot	**18**50
sportske wobleki, eleg.	„	**28**00
lětnje a gumijowe mantle . .	„	**14**00
nepremokawe kabaty . . .	„	**6**50
kholowy we wšěch płaćiznach .	„	**2**50



W Budyšinje
na Mjasowem torhošću 11
nětk. Fätnawej, cyrkwi.
we wobkhodnych rumnosćach knjeza Štrümpy.



Woscbity wobkhod
za
nawočnicy, šćiparje, (Klemmer)
dalokowidy atd.
Specialist
nowočasneje wočneje optiki
Erich Lenz
w Budyšinje na Seminarskej drózy 5.

Pytam hospozu

kotraž może warić a plotować, **za dowérne zastojnstwo** do do hospodarstwa z wobkhodom na wsach.
Poskićenja pod **„D 44“** na wud. **„Serbskich Nowin“.**

„Sokolske Listy“

Časopis Serbskeho Sokolstwa

njech sebi kóždy w „Serbskej knihańi“ w Budyšinje skaza. Wukhadźeja měsačnje a płaća na lěto za sobustawy 1.00 hr., za druh. 2.50 hr., do wukraja 3.00 hr.

Dary k firmowanju

z kotrymiž móžeće zwjeselić!

Mužace časniki, časnikowe rjećazy, naručne časniki, wudebjeńki, nože, widličky a łžicy, sléborne pačercy

kupujeće tunjo pola

Johannes Redl w Kamjencu

wobkhod časnikow a złotych tworow
na Knježskej hasy 4 :: při Mjasowych halach

Pytamy za ważnu knihownju:

Časopis Maćicy Serbskeje

Lětnik VI—VII 1853/54 zešiwk II
Lětnik VIII 1855 zešiwk I

Smolerjec knihićišćerńja a knihańa
z. dr. z wob. ruk.
w Budyšinje

Hłowcowe žłoby

za konje, kruwy, swinje a prosata, kaž też sudy k naselowanju. **Cementowe twory** a narownе pomniki ma najtuńšo na předań

Jan Schramm
w Hermanecach pola Łaza.

Wulki wubjerk! Najtuńše płaciny!

płokajomna žida } w najnowšich
muselin } mustrach
lěčny barchent za kabaty, žonjace wobleki a košle
zasudk, košle zwjeršne košle
Macco-šaty za žony, mužow a dźěći

Hilger w Budyšinje

jenož na Seminarskej hasy 2

Wikowarnja z jězdnymi kołami Fuhrmann
w Budyšinje na Hornćerskej hasy 10





jězdne kola
šijac. mašiny
žim. mašiny
gramofony
z platami

Wěcywustojna wuporjedźernja

Z přileżnosću naju sléborneho kwasa wuprajimy z tuhym za wšě zbožopřeća a dary wšěm přećelam a znatym naju

najwutrobniši dźak!

Kantor Lodni a mandź.

W Bukecach, 28. meje 1927.

Přiloha k číslu 123

SERBSKE NOWINY

Sobotu, 26. meje 1927

Jubilejski swjedźeń „Swobody" w Budyšinje.

Sajdźenu sobotu, 21. meje zhromadźi so wjeczor we krajnostawiskim seminarje càrjódka studowazych Serbow, so by z jednorym zwjedźenjom 50lětne wobstacze towarstwa „Swobody" zwjeczila.

Mókotnyžkuli budze so praischecź: Czehodla njejsce se swojim zwjedźenjom na sławnosć stupili? Wschelacy pschicźinow dla so to stało njeje. Psched jutrami wjetschi dźěl swérnych Sswobodźanow po wobstatym pruhowanju wotewźe, dale jutrownu cząź k wjetschim pschihotam tkmany njeje, a nimo toho nam na najnuschim parowasche — na pjenjesach. — Tak wuhotowa so jenoź jednory zwjedźeń, tola kózdy, kiž so na nim wobdźěli, budźe z dobrym zwjedomjom prajicź: Tak jednory kaž tón wjeczor běsche, tak rjany wón też běsche.

Jurla, w kotrejž sebi nasch zwjedźeń wuhotowachmy, bě z brěsowymi hakosami a kčejźaxnym bosom rjenje wupyschena. Se zhromadnym spěwom: „Nasche Serbstwo z prócha stawa" bo jubilejski zwjedźeń sapoca. Na to powita pschedsyda „Swobody" sobustawow a hosći z krótkimi słowami nanajwutrobnischo a wosswei porjad wjeczora. Na to spěwachmy wschitzy z wulkim schorjenjom Kozerowy krasny spěw: „Hdźe statok mój." Sswjedźenisku rěcź dźerżeše knj. wucźeŕ Krawc-Morasnjski. Wón rysowasche jasny wobras se stawiznow „Swobody" a wuwjedźe wokebje, kak bě so towarstwo w lěcze 1877 wot serbskich krajnostawiskich seminaristow załoźiło, kak so dobre a sle cząsy podeńdźechu, kak Sswobodźenjo se wschelakimi sadźěwkami wojowachu, tola towarstwe pschezo swérzu wobtkowachu, kak so z Mładu potajnje sthadźowachu a z njej hromadźe Sserbstwo hajichu. Mjeńe mróczele so wucźahowachu, a lépsche cząsy sašo pschińdźechu. Ale znowa hrožesche Sswobodźe njewjedro. Sswětowa wójna pschińdże a storkny ju do spanja. Hakle po njej towarstwo so znowa załoži a w duchu prénich zakonjerow dźěkasche. Skónczne knj. Krawc wobźeže mjodych sobustawow (to su nadschulerjo) wutrobnje proschesche, so bychu w Sswobodze rad maczérinu rěcź pěstowali a serbske spěwy spěwali. — Sswjedźenska rěcź pschija so se žywnym pschiwitlesom. —

Po wuspěwanym spěwa „Rjana Lužiza" wustupichu nětkosi solistojo. Knjes wucźeŕ Jenc'a-Porschiski hrajesche na klawérje z „Počźašow" Cząkowskeho „Najmanit" a „Meju", a wón se swojim wuraznym pschednoschom wutrobny pschipósłucharjow hnydom doby. Na to źiedowaschtej Sejferjowej pěsni: „Moja domina" a „Krjéj Sserbstwo". Prénju pěsń spschednjeźe nadschulerjo Schołta, druhu pak nadschulerjo Palec. Nětko pschednoschowasche nadschulerjo Nedo na husłach dwě sonatinje wot Duschcka, kotrymž stónczinje knj. wucźeŕ Hajn-Komorowski też hischcze dwě sonatinje Duschcka pschida.

Potom pschinjeźe katolski nadschulerjo Rachela postrow a pschecza „Młady" a „Swjazku łužiskich serbskich studentow" a wupraji próstwu, so by „Sswobodu" sašo z „Mładu" hromadźe dźěłała Sserbam k wuzitku. Na to jimasche so dowérnik Sswobodu — knj. wucźeŕ Polan słowa a wotmołwi pschi tym z krótka na praschenje: Schto „Swobodu" je a chże? Se swojim słožowschenjom jednoći wón tu próstwu, so by jubilarka też we pschichodźe dale wobstała a kčěła lubym Sserbam k spomożenju. — Nětk pschednjeźe hischcze pschedsyda Jenka „Sserbsku Ulej", a na to źo wón wschitkim, kotříž zu tak luboscźiwje pomhali, źiedźeń 50lětneho wobstacza „Swobody" rjenje wuhotowacź, wutrobnje dźakowasche, wosebje k. wucźerjej Krawcej za jeho wubjernu zwjedźensku rěcź a knj. wucźerjej Jenčejej za wusnamny pschewod na klawérje. — Se zhromadnym spěwom „Hischcze Sserbstwo njeshubjene" skónczi so jubilejski zwjedźeń „Swobody". Nadźijamy so, so budźe wón wschitkim Sswobodźanam w dobrym pomjatku wojtacź, a so budźa po starym hesłu „Spěwajcze a dźěłajcze" dale „Swobodźe" zwěru wobstowacź serbskemu ludej k wuzitku.

Pawoł Jenka, t. cź. pschedsyda.

Pčołki.

Łuki, pola zadymaju
Wokřewjene z deščikom,
Pčołki pilne won so saju
Za mučku a za mjedom.

Sprócena babka, pčołka mała
Wě, hdźe kwětka zakćowa,
Panki pjelnić, zahe stawa,
Dom a dźěći wobstara?

Čmjela, mjetel zejhrawatej
Wjesołej we bohatstwi,
Wo příchod so njesaratej,
Babka zymu wopomni.

Handrij Zejleŕ.

Z wuhladka Serbskeho Domu.

Hdyž wuhladko wotewrju, wali so nadobo tajka symna žolma do małeje komorki, so bych wuhladko najradšcho sašo saczinił, ale — to njeńmém, dokelž dyrbju wam tola nowinki z Budyšchina sdźělicź. Pola źwjatego Pětra pak śmy sawěsće tuto léto thětre do njehnady padnyli, dokelž wobradźi nam nětko w lubej meji wjedro kaž w hapreli a symu, kaž wokolo hód. Wšelcze njeje sebi „Pschedźenaka" tupił, hewak njeby so mohł tola tak jara w cząsu mylicź, kaž runje tute léto. Tola mylicź może so kóždy a sawěsće, bórzy swój smylk dopóznaje a nam sdobnische wjedro wobradźi. To pschejemy sebi też z zynje wutrobu a wosebje naschi šerbšaj ratarjo. W mojej sahrodźe tola žolotej tak pomałku rolcze, so bych ju najradšcho mohł sa wuschi do wyšokosće cźahnyc a tola bych chanł k źwjatkam źwoju, sam plahowanu, jeleninu wuźiwacź. Sso nadźijam, so temu tak budźe. Sswj. Pětra pak prošymy nětko wo Boże žtónczko, štote pruhi, žuchy, sdobne wjedro.

Sswjatki so bliźa a z nimi mnohe dźěła sa naschе lube šerbšte hospoźi. Wšelcze ku sebi lubeho wuja, lubu cźetu pschepróšnje k źwjatym dnjam. Mnohe maju we Budyšchinje wobstarancź. Luby mandźelski, kiž wschak cźasto do města pschińdźe, by to też rad sobu pschinjeł, schtož mandźelska k źwjatym dniam dobreho potrjeba — ale, schto rjekny ta jemu: „Michale, wém, so by to rad wobstarał, ale, ty pokoju stajnje sabudźeješ abo, kaž pohledni ras, sebi tajki hubjeny kofej napowěźnycź dajch, so so haubuju, jón ludźom pschedbitajicź." Hdyž pak luby Michał tróschtu hłubšcho sa pschicźinu śledźi a tež trasch do pohlednich „Sserbskich Nowin" łuknje, w kotrychž porucźeju měšcźanjam pschekupzu najrjeńšchu drastu, wjeso šerbšku: rjane źidźane schórzuchi a schěrake banty, krašne cźrjiśi a nohawcy, dobre šredki k pjećwanu, da sa tym pschińdże, schtó je pschetřelcanjischi — wón abo wona, muž abo žona. Pschi tajtim wopnyce w měšcze wotlećźi, hdyž luba Hana šama dźe, tej nješchto sa nju a dźěcźi, mjes tym so Michał jenoź to šobu pschinješe, schtož je dyrbjał a je-li możno, hischcze prawje tunjo, so by karancźk piwa a por dobrych zigarow je šobudóstateho pjenjesa wumikowak. Hana wschak też pschi źwojim wopnyce schałku dobreho thofeja w „Sserbskej thofejowni" łrčnje, ale to je na jejkach nabyła, tiž běchu sašo pjenjezk drózsche, kaž mužej rjeknu. Woprawdźe pak bě hižo tydźenje dołho lutowała, so by šobotu do źwjatkow a pak źwjatkownu šobotu šebi a źwojim lubym mohła nješchto rjaneho, noweho kupicź.

Tydźenje dołho so naschе lube hospoźi na to wjeśela, wjeśele thwataju do Budyšchina, pak do Kulowa, pak do druheho najbliźšcheho města a wutrobna radosć jim je, hdyž mandźelski tak prawje wulke wocźi cźini, hdyž widźi, schto je mandźelska wscho nakupiła sa tak mało pjenjes, kaž je šobu wsała. Haj, to je tumšcht, rjeknje šebi. Tuž lubi šerbšaj hospodarjo, lubi źwérni mužoje, dajcze źwojim mandźelskim źwjatkowne nakupowanja wobstaracź, so je sa waš wjele lépje a — jeli sće dobri mužoje, sawěsće też hischcze sa waš tyšta dobrych zigarow wotlećźi a ně, piwko wschak doma w korcźmicźaju też k źwjatym dnjam dóstanjecze. Lubeho wuja, kotrehož majch na wopnyce, pscheproschch na dobre piwko w korcźmicźaju, mandźelski wschak rjeknł, so by wón šebi chanł rad schtlećźku piwka šrébnyc. Tak wostanu žony pschećlepany lud, my mužoje — pak niz mjenje.

Serbskim hospošam pak radźu: Wšmicźe šebi móšcheń šobu, wulku kaž tornister, hacźrunjeź měšcźanjaj pschekupzy wosjewjeja so pschdźewaju po šmješchnje tunich płacźijnach.

Tola, thóts thort, hdźe šnm šebi tola sajeć, dyrch wam tola wo nowoscźach Budyšchina wikaš. Pohladajmy ras do naschich rjanych měšcźanskich wukhodźowanischcow, kiž wupinaju šo kokowokolo stareho dźěła Budyšchina. Konz Swonk. lawšteje hašy wjedże šcherokł nasthód do nich. Na lewo a na prawo wuhladamy tcźejazy bós, grjedźa wupina šo šelenj trawny pschěstrjeń, na kotrehož wukónzu wuhladamy młodny dub (Biedrich Ebertowy dub) z małym wopomnjeńšim kamjenjom, kiž rěcźi k nam wo njeśmjertnych skutkach prénjeho presidenty němšcheje republiki. Stare schtomo kokowokolo schtikaja młody dubik, hacź junu jich wyšokosć a wobschérnosć dospeje. Kwétne rjadki, polne wschelakobarbnych gyrokow, wodowe gnjezadło je šotymi rybičkami a wobrubjaze pyšne rjadki wotkchewjeja naschе wócźko. Krocźo dale wita naš cźemna šelenina a scźin starych schtomow rutnuje so pod wjeczornym šmérkanju na rjenje wuhpyane pucźe. Wuhladamy pomnik, kiž postajichu k wopomnjeću padnjennch we šwětowej wójnje šłužiwšchi nětkny w Budyšchim artilleristim polku. Pomnik z pěstowza, pschedstaja schtyrikróšk, na kotrymž wotpocźuje wulka kula debjena i kichtjom z kokowokolo z wobrasnym reliefom, wupaduje, jako by tu z dawna hižo stał. Cźema šelenina jón wobrubja. Smy-

Na dalokich pućach.

K. B. Šěca w Sowrjecach.

21)

(Pokračowanje.)

Kak bě winare nastal? Woda bě horu předrěła, nic nadobo, ale w běhu snano miljonow lět. Před horu bě zwoprědka jězor był, hdyž bě tón ze zlíwkami a nahłym tačom přenapjaty, wotběža woda šeroko zwjercha přez skaliny, bórzy pak sej puć wuźra, zwoprědka nilki, bórzy pak přeco hłubši, doniž bě šo naposledk wuzka hasa hač do dna zarěznyła. Tak je to było, a tak so to přeco hišće stawa, a znate je a wěrno, zo stajna kapka kamjeń wuźlobi.

Boże miłe słónčko namaj cyły dźeń swérne wosta, za krasnu Bledsku krajinu so też jenoź rjane wjedro přihodźi; ale na druhe ranje bě wšo zamróčene, tolsta mhła zemju kryješe, a njebjeske wokna běchu šeroko wotewrjene; tuž njemóžachmoj ze jstwy a běchmoj cyle wosyroćenaj, přetož žanych hosći tam njebě. Kupichmoj sej škleńčku Sliwowica abo Slowkowca a hišće jenu, ale z tajkim sylnym šćipakom so bórzy też we hłowje mróčić poča. Njechachmoj tu dlěje lěnika pasć a zrudobu wjesć, tuž zebrachmoj swoje zmachi, dźěchmoj na dwórniščo a nastajichmoj so do Solnohroda; tam chcychmoj něšto dujow wostać. Ducy po puću pak zhonichmoj, zo to njeje jenoź rjane ale też jara mokre město, t. r. zo maja tam wob lěto jenoź mało rjanych dnjow. Z dwórniščа wustupiwši khwatachmoj do města a wobstarachmoj sej w blizkim hoscenču přenoćowanje; a dokelž hišće bě swětły dźeń a wjedro dosć rjane, wulećichmoj sej na blizku boru, kiž Kapuzinerberg rěka. Jow so skerje khodźeše, přetož šćežki a puće běchu hładke a čiste kaž we knježeskej zahrodźe. Wuhlad z hory bě wulkotny; přewidźachmoj cyłe rjane město, kiž je nimale tak wulke kaž Budyšin. Wobšérnu runinu před nim wječorne słónco kaž ze złotom poliwaše, a w poslednich pruhach so nazdala běły sněh na Alpowych wjerškach w nježno róžowej barbje krasnješe. To bě napohlad, kiž so ženje njezabudźe.

Ale, ale, na druhe ranje so zaso dešć liješe, a husta kurjawa hasy pjelnješe. To bě hórje hač złe a wjacy, hač móžachmoj znjesć: tuž so zebrachmoj a jědźechmoj dom k maćeri. Wy pak, lubi čitarjo, wzmiće sej pěknje rjane wjedro sobu, hdyž so do cuzby nastajiće, přetož mokrota na dalokich pućach wšě wjesele skazy.

Při morju.

Hižom w šuli běch wjele wo morju słyšał; wučeŕ powědaše wo galilejskim, morwym a čerwjenym morju, pozdźišo też wo druhich, njewědźeše pak wjele wjacy wo nich, hač zo su wulke, wjele wjetše hač Klukšanski hat. Sam hišće njebě žaneho widźał, a je zbožnje wumrěł, ani zo bě jo wohladał. Widźachmy drje morjo też na karće, njemóžachmy pak žaneje přihódneje měry, tuž ze swojej mudrosću dale njepřiňdźechmy, hač zo dyrbi to bjezbóžnje wulka juža być. Sym też wjele wobrazow z morjom widźał, ale to wo jeho njeskónčnej wulkosći hišće wjele njemje prajić wědźa. Tuž je bjez dźiwa, zo mějach horce žadanje po tym, zo bych je tola jenoź jónkróć ze samsnymaj wočomaj w cyłej wulkosći a rjanosći wohladał. Běch hižom 34 lět stary, jako so mi tajke žedźenje dopjelni. W tych létach je sej někotryž-kuli hižom skoro wšo wobhladał a njewě wjacy hdźe. Nastork k pućowanju Zhorjelske Přemysłowe towarstwo (Gewerbeverein) da, kiž w nowinach wozjewješe, zo chce zhromadnje do Hamburga, Helgolanda a Kiela dojěć, a zo móža so też druzy na tym wobdźělić. To bě nješto za mije, napisach tam ruče a dostach też hnydom přchlad a rozpis wo jězbje. Ta so mi njezdaše droha być, sym, mi so zda, 120 hr. płaćił, za to towarstwo kartki za jězbu ze Zhorjelca do Hamburga, Helgolanda a Kiela wobstara, też wulki wobjed we přimórskej zahrodźe w Kielu, nimo toho bě za nas darmotny přistup na łódźe a do wšelakich dźěłarńjow a łódźnicow wučinjeny. Wšo druhe, kaž přenoćowanje a jědź, dyrbješe kóždy sam płaćić.

Tu móhli so nětk prašeć, što je lépje, sam abo ze towarišom pućować abo we wulkim stadle. Na to so wjele wotmołwić hodźi, ja chcu to jenoź z krótkimi słowami činić. Na prěnje pućowanje njebych sam šoł, lépje je kóždy čas, zo sebi towarša sobu wozmješ, kiž na dalokich pućach wjacy cuzy njeje; wón je twój wjednik a kedźbuje też na to, zo ty njeby wjacy hłuposcow činił hač je to trjeba, a hdyž snano skhoriš abo znjezbožiš. nietrjebaš cuzeje pomocy hładać. Znjesć pak so dyrbitaj; cźe je, hdyž je jedyn wobuza a worakawy człowjek, (sy snano sam tajki?) hórje hišće, hdyž wobymaj rohi rostu; přećelstwo so bórzy rozbodźe, a ruuje so zaso hromadźe zlépiło, njeje tola wjacy kaž prjedy. Z črjódu abo we wulkim towarstwje njech pućuje, štóž chce sej wjele wobhladać, ale starosćam po możnosći z puća dźe, wjedniwy tajkeho stadła wšo do předka nadrobnje wobstaraja a wjacy wuskutkuja, hač jenotliwy pućowaŕ sam, a wšelke durje so jim wotewrja, kiž bychu tebi zawrjene wostałe. Tuž mózu kóždemu radźić, kiž so sam na daloke puće njezwěri, zo so towarstwu přizamknje.

Z wosebitym čahom w nocy w druhej hodźinje Zhorjele wopuśćichmy, běchmy do pjateho sta ludźi. Zeznach so bórzy z towaršomaj z Budestec, z nimaj sym też dale hromadźe wostał. Na ranje, hdyž poča switać, jědźechmy přez wulku holu, khójnowe lěsy; jich napohlad dopominaše na to, zo smy w krajinje z najhubjenšim pěskom; na wjele blakach stare, ale hišće nizke khójcki žanych zelenych wjerškow njemějachu, suche halozy so kaž wotemrěte ruki žałosćo k njebjesam zběhachu. Wuhladachmy też nizke běłe hórki z luteho drobneho pěska, ani wrjosa a błědeje trawy tam njerosćeše, a też brusnicy, kiž hewak wumyslene njejsu, njeběchu so tu zasydlić mohle. Wšo puste a próždne, zrudźacy napohlad. Zwjeselacy pak a wokřewjaca bě jězba přez slawne Błóta; njetrjebaše drje tutu parłu serbskeje zemje dale wopisować, dokelž su ju wjele čitarjow sami widźeli, druzy pak słyšeli a čitali, zo je tam rjenje. Cah pozasta we Khoćebuzu a khwataše bórzy dale do Barlina. Jow při cyłej čišćeńcy do žanych wuzkosćow njepřiňdźechmy, dokelž nam zarjadowarjo wuměta pokazowachu, hdźe mamy hić; wjedźechu nas po skhodźe dele a znapřeća zaso horje na druhu železnicu, kiž wokoło cyłeho znutřkowneho města wjedźe (Ringbahn); čara tu na zemi njeleži, ale na mostach, kiž su wyše khěžow twarjene. Kóžde por minutow čaŀ su wyše khěžow twarjene. Kóžde por minutow čaŀ su wyše khěžow twarjene. Kóžde por minutow čaŀ přijědźe. Potom so njeprašej a njewuběraj dolho, ale khwataj, zo do woza skočiš, hewak ći pod nosom wotjědźe. Wozy su tak přepjelnjene, zo dyrbi najwjacy ludźi stać.

(Pokračowanje sćěhuje.)

li pósłowe namjetno pschekrocżili, puła nasche wócżko pomnik padnjenych wojowarjow ſ fèta 1870/71. Pomnik, obeliſt ſ cżornego marmora, wobrubja krejcżewjene tulpowniſchczo. Nasnje pschedstajaja ſo nam tak hrubosczá a ból krejſacżnje doby ſaſchkych cżaſow a bohužel też hiſchcże naschego cżaſa. Wopuſchczo tutón bleżt wopomnjeńſcże ſemje wita naj ſaſo ſeleny trawny pschestrjeń, debjeny ſ mnohimi pyſchnumi kwetnumi rjadkami, tiž bywa ſ wokſchewnym paſtwiſchczom ſa nasche wócżko. Pohladamy-li tas na lèwo, wuhladamy ſtaru meſchczańſku murju, kotrejž pschitula ſo huſta kerczina pak kcżeſaju bós w bèſej a módrej nèjnej kraſnoſczi. Pschi Budyſchkej milinarni pak wuhladamy nèſchto zyle pèkneho, a zyle nowcho. Wot tuh cżehnje ſo hacż ke Kamjeńtnej haſy pschi meſchczańſkej muri płahowanischczo zyle ſwojeho raſu. Wuhladamy małe ſchlinowe ſchtomiki, mjes nimi ſnate kwetki ſ domownych ſahrodkow. Cżerwjeń-żołta barba wotmeńja ſo ſ kreicżewjenej ſ jaſnomódrej, je ſtónczka-żoltej a jaſno-bèſej. Hdyž pohladnjeſch na prawo, do wulkich ſchtomow, na ſelenu pschestrjeń, na lèwo na tutu kraſnu, to cżujeſch ſo ſpodżiwnje wokſchewjenu, cżujeſch ſo tu tak doma, jako we ſwojej ſahrodżu wokoło domcżka. — Pschekrocżo Kamjeńtnu haſu wita naſ na lèwo we hłubinje meſchczańſke murja, ſchérokа hriebja, na prawo pak ſtrażuja ſtare ſchtomy, huſta kerczina. Ssahaja dale wobdawa naſ ſtajnje wocżerſtwiżaca ſelenina, woſſhewi naſ ſaſo wodowe ſpicżadło (wodoſtak) a pyſchne lube kwetkowe rjadki na Kralowſkim walu. Wuhladamy mnohe wopomnjeńſke kamjenje a ſchtomy. — Schkoda, ſo ſmy hižo na końzu wukhodżowanischcża, pschi Tſèniku — ale rjenje bè. Wócżko je ſo wokſchewiło, duſcha ſo napjelnika ſ dżakownoſczu k Bohu, kiž ſpoſczi tutu kraſnoſcż. Dżakuje pak ſpominamy my meſchczenjo też na naſchich meſchczańſkich wótzow, kiž haja tute rjanoſcże. Wukhodżowanischcża, kaſſej je Budyſchin ſwole mjenuje, njenadeńdjemy w najdalſchej wokolinje. To je woſebitoſcż, raj ſhoża a wokſchewjenje ſamo ſa ſo.

Wam lubym cżitarkam a cżitarjam radżu, hdyž pschebywacże w Budyſchinje, ſebi tu ſwoje wobſtaracże k Sſwjatkam, wobdżiwajcże naſche wukhodżowanischcża, wokſchewcże ſo w nich duſchownje a cżełnje.

Schtóž pak ſ Budyſchſich wobydlerjow njeje hacż dotal tutu kraſnoſcż wobkedżbował, toho ſaſudżu — dokelż je laſpanz a njech nètko ſkónczinje wotucżi! -ŕ.

Na mejſkej rjoſy.

(Wobras ſe wžy.)

Wo tej lètha wjele ſhonili njejžmy. Swjeticha deſchcż a broſne wjedro. Ale tohodla pak wonka wſcho roſcże a kcżéje. Wſchitko ſteji w mejſkej pyſche. Ow, wjeſka moja, to cże ſkoro wjazy njeſpóſnaju. Tajkale kraſnoſcż. Tu a tam ſmy někotre wjeczorki mèli, kotrež naſ ſpokojachu. Tajke bolojcżiwe, mjejſkte wjeczory. Na takich dnjach je młody lud pokneje lubolcże. Wożeje cżi, kóſiž maja ſwoju lubku. Sſam ſo tola wokoſchecż njemóżeſch. To hiſchcże najwjetſchi wumjeċż dokonjat njeje. S tym njemèniju nèkajke wobliſowanje każ Wonej Wórſcha ſa mjedowej pomaiku. Hewak rjana meja dże ſalubowanych hromadże ſwjeſcż na ſwojich kcżéjazych a wonjazych wjecżorach. Ssamo ſtari womkodża. A pacholo thwala ke holiczy. Zuke paſmo wjeſnych holcżatow dże tamle mejiſti powètr ſrèbacż. A holcżi njeſmu daloko. Dolho njetraje — dha ſu hromadże. Je dżèn lubosna meja. To ſamo tajſtim młodym juſchkam lubolcże na myſle du.

Tak na pjch. Bètkez Hermanej, tiž je wucżobnik pola Rèmiſkej Korle. Mjſchtr jemu nawda, ſo ma dawki k meſchczańoſczi donjeſcż a njeſmè ſo hakle dolho po wžy wokoło honicż, hewak ſyda pliſiy. Mój jeidnyrk, to dżèn żadyn zuſy cżłowjek ſtrużchak njeje a móje ſmojim towarſcham, kotſiž pſched torcżmu na konjazych tortach ſedża, ſ nohami bimbaja a zigarety kurja, narecżecż, ſo je mſchtr rjetſ, ſo móże tak dolho woſtacż, każ chże, hdyž jeno je jutſje rano ſaſzy krucże na nohach. „Dawti ke meſtchczańoſci donjeſcż a potom pólidu kuſk na wžy.“ Wſchetkodżiża ke hromadże a pachaja ſwaje papjerczanki. Radſcho ſej nèſchto druhe, njeſchtódniſche do huby tyſcż. Mènja, ſo móża ſej to dowolicż, wſchako ſo jim ſa wuſchomaj żana ſchkorpijna wjazy njedżerzi a ſ małeje ſchule ſe ſu hižom wot jutrow. A hdyž nimo wjetſchich thadli du, woſmu ſwój jedżetu kſjeſchk ſkradu do dżónje, niž tohodla, ſo móhli ſej wot nich por ſa wuſchi krydnycż, każ to w cżaſach bè, hdyż wotroczk hiſchcże nèſchto pkacżeſche. Hewak móhli ſnadż na nich wołacż, hacż maja thołowy ſawjaſane abo ſo je ſa nich ſtrowſche, ſchtoż huſty leżo woſtaja. Wupjerasa ſo wſchak wſchelako, tucżi młodu ſchżu, lèdy nèkajku pjedż wot ſemje. Ale zigarety dyrbja kuricż, bynjej jim hubjeńſcho byłko. Każ ſo jim jeno ſda. Njeſmu żani „kłupi hólczata“ wjazy.

Kóżdy da pjecż pjenjezkow a to ſej klamarej po titu płazkow pódu. Ma dżè hiſchcże ſwżu wó ſitwje a pótjaj ſa nimi njeſteji. Nima wſchak łóſchta, hiſchcże ras do klamow hicż. Ale dżenża hiſchcże chże jim ras dacż. „Njech jeno je wjeſoky, jo jemu nèſchto ſaſkłuzby pſchiwobrocżimy“, mèni Khłóſchczakez Richard. Hdyż bèchu ſa Schołrżiż bróżnu titu ſeżrali, naſypachu ju polnu pèſka a tyknuchu ju Krjecżmarjeſom ſa khżune durje. Tam runje ſalubowanaj poraj nimo dżèſchtaj. To chżyſche ſo jim ſmjecż. Ssu pak to hłupe thadle, ſo na tak rjanym wjecżoru ſ taſkimi tawkami po wžu cżahaju. Te ſu tola jeno k mjerſanju a k norjemècżu. Takle ſ linialom troſchku piſheſlecaċż, każ ſu to w ſchuli na pschestawkach cżinili. Abo ſa nimi po wžy dele hicż a bjakacż a potom cżekunyċż a ſa żyły wjecżor ſo wjazy njepotkaſacż. „Khóts khort, njeidże tamle Pjecżaſez Pètr, tiž by naj wšże jutrownicżku wuplazał, dokelż ſa paſtyrnju zigarety kurjachmy, njebudżechmy-li ſpèſchnje cżekunyli?“

Hižo dadża ſo cżi knjeſnjokjo do cżékanja a hdyż ſo wołpjet hromadżuja, ſaluje rèżniſki wucżobnik. Tón żno je ſej tam a ſem myſlił, kak moſt ſkradu wucżekunyċż, ſo ſo njeby blamérował. Wè dżèn ſo prjedy hordżił, ſo bè mſchtr rjekł. ſo ſmè tak dolho woſtacż każ chże. Wſchi tutej cżékanży bè najlèpſcha pſchileżnoſcż, ſo ſ procha mècż.

A hdyż domoj nóżkuje, trjechi na Mrózałej Gretlu, ſ kotrejž ſu ju druhe hólzy hižom w ſchuli mjerſake, ſo je jeho njewèſta. Bołowu hałżu ma w ruzy a chże mejſki powètr ſrèbacż, dokelż wólbrny rèżniſki wucżobnik ſe dawkowymi knižkami domoj njeje.

Schto budżetaj jenoż ſapocżecż tutej dwè cżeleczi? S dawkowymi knižkami klepnje ju na hłowu, ſo jeno tak kleżny. „Ty — budu mſchtrej rjeż, kak njehańbitu ży!“ Hižo pſchimnje ju ſa wobej ruzy. „Praj ſchcże ras, ſchtoż ſu runje rjekła!“ — „Mſchtrej budu rjeż, tak njehańbitu ży!“ — „Cżheſch radſcho por do hłowy abo na liża mèc?“ — „Cżiſi jeno, ty niehańbitu pjeracho!“ Puſchczi ju a wojnje ſi bołowu hałżku. S njej jèżdżi ji w mjeſwocżu, junu na te a potom ſaſzy na druhe licżko. Pſchi tym pak prjecż njeidże, ale woſtanje pſchi ſahrodnych durczkach ſtejo a dżerży ſo jich krucże. Skónczinje dże ſaſzy khwilku ſ dobrym. „Och“, wuſmèje ſo jemu, hdyż wo ſwojim rèżniſtwje ſapocżina, „ty tola ſane cżelo ſatkóż a ſarżacż njemóżeſch.“ Nètko pocżina powèdacż a ſo wulżu cżiniċż, ſchto je wſcho ſa tute por njedżel nawukunyk. — Hižo ſam móże ſwinjo ſaktócż a wottruhacż, cżjewa wumycż a ſ kołbaſu pjelnicż. Kobołkojtu (knoblochowu) kołbaſu móże hižo runje tak derje każ mſchtr. „Hdyż budu hacż do żnjow wuknycż, dha żno móju wſcho perfekt, wèż mi Gretlka. Potom dr' ſu pomognikowu mſdu.“ — „Abo por pſiitow“, ſchtrèże wona jeho. Potom ſtejitaj zoſu khwilku a njewèſtaj, ſchto byſchtaj ſej rjekłoj. Tuta pſchestawta pak dokho njetraje, dokelż kujes nawożenja mèni, ſo bòs ſara rjenje wonja a jutſje rano ſahe ſ mjſchtrom po ſwinje pojèże. Cżaſuſch, te bdże wona hiſchcże w pjerju leżecż. A budże ſo wobhladowacż, hdyż traſch naſymu do mèſta na ſłużbu pocżehnje. Ta wſchak ſo ſa mèſto njeſhodżi. A bołowu hałżku chże ſej ſobu domoj wſacż. Gretlka pak chże ju na kóżdy pod ſaſo mècż. Tak ſo ſwadżitaj a bèżi ſ hałżku prjecż. Po puczu cżini jej hiſchcże kompliment. Bije ſo ſ pjaſcżu do hłowy a mèni: „Gretta, ty hłupa huhyna, ty ſy pſchenjeſepa ſa mèſto!“

A mejſti wjecżor ſo ſchibake ſmèje. „Haj, haj — na to a druhe waſchnje ſwucżi ſo młodżina na lubolcże. Ale jeno wſcho pomału. Pſiedy hacż k hubzy dóidże, to hiſchcże khwilu traje.“

Doma dóſtanje naſch hólcżi por ſelenych ſa wuſchi. „Tebje chżu nawucżiċż. Na mejſtu rjoſu khodżiċż“, mèni mſchtr.

Cyrkwinske powèsće.

S Buoyſchina.

Njedżelu Ssaudi, 29. meje 1927:

W Pètrowſkej zyrkwi ma rano ⅛7 hodź. ſarat Menda ſpowědź a ſwj. wotkaſanje; ⅛8 hodź. ſarat Paul pżedowanje; dop. ⅛12 hodź. ſarat Siegemund kemſchenje ſa dżèczi; pop. ⅛6 hodź. „domika jèſba Evangelſkeho ſwjata Drjeżdżanſkeho pobocżneho towarſtwa, ſjednoczena ſe hubżinum nèſchporom a narecżen buchownego primariusa Fröhlicha.“ Sſkadby wot J. B. Bacha, tokkata w C-dur atd. Programy ſu ſa 30 pj. pſchi zyrkwinych durjach dóſtacż. K tutej ſwjatocżnoſcżi je zyła wożada pſchepročena.

W Marijnej-Marcżinej zyrkwi ma dop. w 9 hodź. ſarat Siegemund pżedowanje, w 11 hodź. ſarat Groże kemſchenje ſa dżèczi. Poſawnijſa hudżba: Wożpjetowanje poſłednjeho poſawnijſeho miſſijonſkeho wjecżora.

Sdżerka ſa nuſu w naſchej wożadże; pſchi wjecżornej ſwjatocżnoſcżi w Pètrowſkej zyrkwi ſa Evangelſti ſwjatk.

Wutoru pop. ¾3 hodź. je w Pètrowſkej zyrkwi modżerſka hodżina ſa njedżelnicże.

Wutoru wjecżor we 8 hodź. ma ſarat Berg w Evang. towarſtwowni bibliſku hodżinu.

Sſrjedu wjecżor we 8 hodź. ma duchowny primarius Fröhlich w Tuchoběſkej zyrkwi bibliſki wjecżor.

Shromadżiſna Guſtav-Adolfſkeho ſonjazeho towarſtwa je hakle pjatk 17. junija.

Pjatk wjecżor we 8 hodź. ma ſarat Siegemund we Evang. towarſchowni bibliſku hodżinu.

Tydżeńſku ſłużbu ma w Pètrowſkej zyrkwi ſarat Paul a w Marijnej-Marcżinej zyrkwi ſarat Siegemund.

S Khwarſiż.

Njedżelu Ssaudi je dop. we 3 hodź. żerbſke a ½10 hodź. nèmſke kemſchenje. Dop. ¾11 hodź. je kemſchenje ſa dżèczi.

S Nieſwacżidła.

Njedżelu Ssaudi rano w 7 hodź. żerbſka ſpowědź, we 8 hodź. żerbſka, dop. ½10 hodź. nèmſka Boża ſłużba. — Pop. w 2 hodź. roſrżeczenje ſe żerbſkej kuſtrm. młodżinu. W 3 hodź. towarſtwo młodych hołżow, w 4 hodź. tow. młodych hólżow na farje.

Sſmrżli: Michał Hołaſ, wumjeńkał a faſtupjeł żyrkwinſkeje wożadż w Króżizy, 57 l. ſtarch. — Marja Meſwerlowa rodź. Nowakez, mandż. kowaŕſkeho mſchtra we Njeſwacżidle, 80 l. ſtara. — Kurt Jank Biſkop, mandż. ſynk żiwnoſcżerja Biſkopa w Nowej Wży, 1 l. ſtary. — Guſta Schołta, wumjeńkał w Kołlowje, 68 l. ſtary.

Se Sſtlepeho.

Njedżelu Ssaudi je nèmſka Boża ſłużba dop. w 9 hodź, żerbſka ½11 hodź. Sdżerka ſa ſ Lolta-Noſtitzki wuſtaw we Sſtorjelzu. —

Swżerowani: Jan Heinrich Jakubik a Madlena Baſtianez ſe Sſlepeho. — Hans Lyſk a Marja Glowacz ſ Trjebina.

Sſmrżli: Heinrich, Khryſtijana Paulika w Nowem Gyn, ſtary 3 l. 8 m. 1 dn. — Hana, Hanſa Kónzana we Nowem dżowka, ſtara 3 m. a 24 dn. — Hana, Hanſa Pauła w Nowem mandżelſtwa, rodź. Malnſchkoz, ſtara 58 l. 10 m. 10 dn.

Sſmjertny kèrluſch ſo ſpèwa ſa Heinricha Paulikez w Nowem.

Přilopk.

* **Polizajſki wyſchiſchi inſpektor 19króżny jebak.** Dawniſki żud we Hłohowje (Glogau) ſaſudżi nèdżeſcheho polizajſkeho wyſchiſcheho inſpektora ſ Neuſalza Hausmanna, dla 19króżneho jedanſtwa, ſ kotrymżi je Neuſalzſkich wobſtodnikow ſchkodował, k jaſtwu na 6 mèſazow.

* **S błyſkom ſarażeny.** Pſchi cżeſtkim njewjedrje, kotrež ſaudżeny tydżeń pſches Niżowſku kraſinu w Schleſiſkej cżehnjeſche, khwataſche cżrjódka ludżi ſ pola domoj. Błyſk dyrì do cżrjódki a ſaraży 13lètneho ſchulſkeho hóſa Gottwalda ſ Neunza pola Niży. Druhe wobodu hó jenoż wuſtróżachu.

* **Jako żebi ſ prènjemu raſej ſ motoriſtim kołom wujèżdże.** K ſmjertnej jèżdże bu ſa moleŕſkeho mſchtra Otu Tżeż jeho prènja wjetſcha jèſba ſ nowym motoriſtim kołom ſe Schweidnizy do Wróżiſławja. Jako jemu na dróży mjes Guichwizami a Malzenom automobil jeneje Wróżiſławſkeje cżiſchcżerniſe napſchecżo pſchijèżdże. Jèżdżeſche motorowy kolejaŕ, kiž drje bèſche knjeżiłowe nad ſwojej maſchinu ſhubił, pſchejara na lèwo a ſajèżde do automobila. Sſrażenje bèſche tak ſpilne, ſo Tiża we wulkim kole pyches ſchitaułku ſchkleżu automobila ſlecża a żebi nop na nèkotrych mèſtnach pukny. Wón bèſche hnydom morwy. Nowe motoriſte koło bèſche ſo pſchi frażenju zyle roſbiło.

* **Dwórniſchczo ſo wotpalilo.** W nozy ſ pónđjeli je ſo dwórniſchczowe twarjenje w Rhede we Weſtfalſkej wotpaliło. Jako ſo ludżo wokoło ¼4 hodź. wohnja dohadachu, ſtejeſche hižom zyłe twarjenje w płomjenjach. Wſchitke tworŋ, kotrež w twarowej ſtóni leżachu, a wſchitka hoboża je ſo hacż na pjenjezny chamor ſpaliło. Wohnjowa wobora měſeſche pſchi haſchenju jara cżęſke dżèło, dokelż bèſche woda pyches 300 metrow ſdalena.

* **Lawaj nadpadnjetaj ſwojeho ſtludżerja.** W nèmſkim zyrkuſu Gleich, tiž w Straſburgu hraje, ſta ſo pónđjelu pſchi wjecżornym pſchedſtajenju hróſbne njeſbożo. Młodeho ſtludżerja lawow Billa nadobo żylnaj lawaj nadpadnyſchtaj a jeho na wutrobnu, delnim żiwocże a

hribjecze žakośnje **rostorhaschtaj.** S nim steji jara šlé, tola je nadžija na **wolkhorjenje.** Pschistajenzy tyhaszy rosbortenych **wopytowarjow smérowachu.**

* **Do knihow sa zujsch.** Semrětky Barlinski bankej tajnu konterzinu rada pucžowaschu nastajnje f lekarskim tschowodom, njenuzhy dr. Marxuhe. Hdyž do Drježdżan pschindžeschtaj, napyta do knihi sa zujsch we hotelu „Bellevue": Bantjej Józef P. f Barlina je **fwojim lékarjom.** To cžinjeny lekarja tróschku mjerschasche a hdyž tuhon por nékotro dny do jenoje cžešsche kupjele hej sajédže a tam swjota, stejesche w sapiftu hosci: „Doktor Marxuhe f Barlina je **fwojim bankejom.**"

* **Motorowa njenuzéta w blocze.** W Prežnjach poła Komotowa w Cžeskoslowakiej je so dźiwna wézke zo-stała. So by stadło kur pschi žiwjenju wostajił, sajédže motorski koleśar se stróhnej holzu f polnum plunom do wésnego hata, kotryž drje sa wjele lét cžiscžali njebechu.

Cžežke motorske koło so podnóri, poboczny wojezéł f lubu pluwasche na zotmicžkach. Lubku f wospjeschom na huche wucžahnuzy, běsche jara cžežke dźelo a jara šlé bu, jako dyrbjesche lubka pisches sapadowaty hat k brjohej krocžicź. Wjesnjenzo dyrbjachu snjesdobzenymaj drastu podcžicź, pschetoł běschtaj woprawdźitaj mórahaj. Tola drasta jimaj prawje hedžecź nochcjesche, to mjesche wschitko srudnohmjechny napohlad. Jako słonczinje se žerdźemi ja podnórjenym motorskim kolom wudźachu a pschi tym stare hornzy, nózne hudobja a podobne wézki f hata wucžahnuchu, bé to sa wjesnu mlodźinu wjeselje, kajkeż drje hischcze ženje dożiwika njeje. Motorowy koleśar, kiž mjesche dotal pschecželnu wutrobu sa ſtót, ſtubi a pschijahasche zwjatocznje, so jenje wjazy žanemu žiwemu złocžecžu f pucža njepojédże.

* **Schto hebi w Amerizy wschitko njeswérja.** George Hughes, mlody muſſki f města Elisabeth w polnoznoamerikanskim Kacže New-Jersey, wutra 107 hodźin pohohi pschi wodźidle swojeho auta hedžo, so by f tym 2000 dollarow dobył. Hughes w tymle zuzym cžasu auto sam wodźesche a pohaſtawasche jenoż krótki cžas k napjelnjenju benzina. Dny a nozy dolho jehdzesche wón we wokolinje města wokoło, doniž postajeny pjenjes njebehu. Jako f swoju ſtupi, njesamóh wjacy ani f rukami ani f nohu hibacź. Ludźo sbéhnychu jeho f auta a dowjesechu jeho do khorownje. Tak běsche wón 4 dny a 11 hodźin dolho pschi wodźidle hedźał.

Hospodarski rozhlad.

Sobotu 28. meje 1927.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,218	100 pólsk. markow	47,025
1 engelski punt	20,479	100 českosł. krónow	12,49
100 swjic. frankow	81,105	100 franc. frankow	16,51

Barlinska bursa tež wczera we wjelej plawosći sawosta. Kursy efektow cžahchu nahradscho popuschczowacź. Wobrot bé jara hnadny. Rentowe a dołhe ſtiscžiny běchu we swojich kursach tehorunja sesthadze.

Produktowe wiki pokasowachu wczera trochu ſtruczene miesnjowzo. Pschenza wo 10 pf. po zentnarju bohu. Rožka bé posdźischczi termijach drózſcha, iwowź seſtlabjeny. Zentnar placžesche wczera

w Drježdżanach (sandź. pondźelu):
pschenzy 73 kg. 14,90—15,15 hr., (14,75 hacź 15 hr.),
pschenzy 69 kg. 14,65—14,90 hr. (14,50 hacź 14,75 hr.),
wiki 69 kg. 13,55—13,80 hr. (13,30 hr. hacź 13,55 hr.),
wiki 63 kg. 12,90—13,15 hr. (12,65 hr. hacź 12,90 hr.),
jeczmjenja nalétnjeho 13,50—14,25 (13,50 hacź 14,25 hr.),
jeczmjenja nalymskeho 12—13 hr. (12 hr. hacź 13,50 hr.),
wowsza 13,25—13,50 hr. (13,10—13,35 hr.).

w Berlinje:
pschenzy 14,65—14,85 hr., rožki 13,50 hr. hacź 13,80 hr., jeczmjenja nalétnjeho 11,50—13,10 hr., wowsza 12—12,30 hr.
hrjedu w Kamjenzu:
pschenzy 14,20—14,60 hr., rožki 13 hr. hacź 13,25 hr., jeczmjenja nalétnjeho 13 hacź 13,50 hr., jeczmjenja nalétnjeho pak 12—12,50 hr., wowsza 12,50—13 hr. a bérny 5—6 hr.
Prošata 14—20 hr.

w Shorjelzu:
pschenzy 13,50—15 hr., rožki 13—14 hr., jeczmjenja nalétnjeho 11—13,50 hr., ſo wowsź 12—13,10 hr., bérny 4,60 hr.,

w termijowym witowanju w Berlinje:
ſa meju: pschenzy 15,30—15,22½ hr. a rožki 14,02½—14,05 hr., wowsza pak hr. 11,85—11,90,
ſa julij: pschenzy 15,32½ hr., rožki pak 13,43¾—13,42½ hr.,
ſa septembr: pschenzy 13,97½ hr., rožki 11,98¾ hriwnow.

Wiki wujitkowcho ſkotu wczera pjatk w Berlinje (Magerviehhof-Friedrichsfelde.)

Na nje běchu pschihnali 728 bóikow a wyhokoſuczelenych krowow, 196 cželatow, 11 owcow, 80 prósdnikow.

Mlode bóiki a wyhokoſuczelene krowy placžachu 560—590 hr.
Sdrowe jalojzy 220—490 hr.
Wubrany rjany ſtót bé hischcze drózſchi.
Stót k korunjenju a k wiasanju 40—48 hr.
po zentnarju.

Wiki klogachu, placžisny hyzu ſkerje popuschczowacź.

Na pschedań.

Krowa mloda wyhokoſuczkena z Nowej Wsy 4 p. Huski.
Kozki Pekingske a bronſowe ruzy, Nowak w Leinje pola Pinkez.
Koło motorske, 2 zylindraj, w Kamjenzu, Wojerowska dróha 5.
Sdrowe 15 zent., Wólſta w Pražezach.
Prazata. Franz w Pschischezach.
Wol mlódſchi ſtyrny w Dobranschi 29.
Runkliza 100 zentnarjow w Zejerjezach 2.
Wós dźerzazy w Budyſchinje, ſtinzka dróha 6, ſadni dom.
Krumpa żelezna, Berger w Hródku, Friedrich-Ebertowa haſa 67.
Koło, hajnkowaja w Rohoźnje.
Kozki mužaze w Hródku, Trattendorfer Hof 7.
Krowa wyhokoſuczelena we Zasu 44 a w Ptaczezach 71.
Cželzka ſtyrna we Wojerezach, Steinbrückſtraße 4.

Pschitajsch pytaja:

Djowku, Bär w Cžetwjenzich Noklizach.
Wobsorcja w Koſtarni cžo. 1.
Rémiſlcho, Häntſch w Rakezach.
Hólzi do domu, knježi dwór w Darinje; 15-létnu mlokatnju w Jaworu pola Kamjenza; Lehmannez konditornja w Budyſchinje, Sserbſka haſa.

Swadnizy na pschekedźowanje
we Wulkich Sdźarach pondźelu 30. 5. 27 dop. w 10 hodź. w hoscženzu pschi zyrkwi pkokaza maſchina;
w Kulowje pondźelu 30. 5. 1927 pop. w 2 hodź. w hoscženzu „K tſjom kónam": Mužaze a žonjaze koło, polza, 5 ſchijazych maſchinow, ſtejazy cžaſnik. wſchelake meble;
w Kochinje, ſtjedu 1. 6. pschip. w 12 hodź. w Krenzejwoſcženzu: Koło, ſwinja, krowa cžorna ſchata.

Płačizny na Barlinskich produktowych wikach.

Zito a wolijowa symjo po tuni abo 1000 kg hewak 100 kg.

	płačizna po złotej hriwnje.				
	26. 5	25. 5.		26. 5.	25. 5.
Pšenica	293-297	291-295	buny	20-22,00	20-22,50
rožka	270-276	269 275	woka	22-24,50	21-24,00
nal. ječmjeń	230-262	230-262	módre lupiny	14-15,75	14-14,50
naz. ječmjeń	—	—	žołte lupiny	6-17,50	15-16,50
wows	240-246	238-244	zeradella	18-24,00	21-25,00
kukurica	192-195	191-194	raps wosušk	15,80	15,60
pšeńč. muka	37-39,25	37-39,00	lany wosušk	19-20,00	19-20,00
ržana muka	36-38 00	36-37,50	poch. melasa	—	—
pš. wotruby	15 75	15,50	bérnj. kruški	34-34,20	34-34,20
ržane „	18,50	13,50	syno, 50 kg	2,50-2,85	2,50-2,95
raps	—	—	ržana ſtoma	1,75-2,00	1,85-2,05
lane symje	—	—	pšeńčna „	1,10-1,50	1,10-1,50
hróch	27-30,00	27-20,00	wowsna „	0,95-1,20	0,95-1,20
pjeluški	20-22,00	20-22,00	ječna „	0,95-1,20	0,95-1,20

Drježdżanska burza.

Pšenica	298-303	bérnjace kruški	34.00-34,50
rožka	271-276	pšeńč. wotruby	15,00-15 50
nalétni ječmjeń	270-285	ržane wotruby	16,50-18,00
nazymsk. ječmjeń	240-270	pšeńčna muka	48.50-50 50
wows	265-270	ržana muka	41,50-43,50
čerwjeny dźeceł	230-240	woka	28,00-29,50
raps	—	pjeluški	28 50-29,50
kukurica (Mais)	186-191	hróch	33,00-37,00
suche truhančki	14-15,00	cokrowe truh.	19,00-21,00

Drobnowikowanske płačizny w Budyšinje.

28. meje 1927 po hamtskim postajenju.
Wšé płačizny so po złotej hriwnje zrozumja.

Twora		najniža płačizny hr	najwyš. płačizny hr
Howjaze mjaso z kosćemi	1 kg	1,80	2,40
Ćelace mjaso	1 „	2,40	2,80
Skopjace mjaso	1 „	2.40	2,80
Swinjace mjaso	1 „	1,70	2,40
Tukrajny swinjacy šmalc	1 „	2,40	3,20
Pšeńčna muka	1 „	0,52	0,62
Rżana muka	1 „	0,44	0,50
Khlěb	1 „	0,37	0,40
Jědźne běrny	1 „	0,13	0,16
Rajs	1 „	0,48	1,20
Hróch	1 „	0,70	1,00
Soki	1 „	0,60	1,20
Amerik. swinjacy šmalc	1 „	1,80	2,00
Sušeny połč	1 „	2,40	2,80
Dobre mloko	1 lt.	—	0,26
Jědźna butra	1 kg	4,00	4,40
„ „ wukrajna	1 „	—	—
Jeja	štuka	0,10	0,11
Jědźne buny	1 kg	0,40	0,60
Cokor, drobny	1 „	—	0,80
Petrolej	1 „	—	0,40
Kamjeńtne wuhlo (domj. tepj.)	1 ctr	—	2,10
Brunicowe briketty	1 „	—	1,20

Wiene płačizny ſtwórtk 26. V.	Wšo po złotej hriwnje	w Kamjencu za 1 centn	w Lubiju za 1 centn.
Pšenica		14,20—14,60	13 80—14 90
Rožka		13.00—13.25	12,80—13.60
Jačmjeń		12,00—12,50	12,00—13,40
Wows		12,50—13,00	12,25—13,00
Syno		3,25—3,75	3,50—4,50
Sloma z maš. mlóć.		2,00—2,75	1.80—2,10
Sloma k zasłanju		2,50—2,75	
Sloma z ruku mlóćena		3,00—3,25	2,25—2,75
Běrny pola ratarja, nowe		5,00—6,00	5,00—6,25
„ hač na železnicu		—	—
Butra		1,90—2,00	1,00—1,10
Jeja		0,09—0,10	0,10—0,11
Pšeńčne wotruby		—	8.25—8,50
Rżane wotruby		—	8 40—8,90
Pšeńčna muka		—	23,00—24 00
Rżana muka		—	20,50—21,50
Prosata, wulke		—	—
„ srěnje		14—20	—
„ małe		—	—

** **Tohodla!** Mały Jurk: Nauko, cžohodla je pschi zentwje hwódkow trjeba? — Nan: Dokelž by nam położscho to nichtó wjazy njewérił." —

** **Sóžlany nawożenja.** Prjedy hacž Wam dam swoju bjówku, bych cžuzył to jene wódzeź: Schto sceže po prawom nawuknył?" — „Wšéch modernjše reje."

amerikanskim Kacže New-Jersey, wutra 107 hodźin pohohi pschi wodźidle swojeho auta hedźo, so by f tym 2000 dollarow dobył. Hughes w tymle zuzym cžasu auto sam wodźesche a pohaſtawasche jenoż krótki cžas k napjelnjenju benzina. Dny a nozy dolho jehdzesche wón we wokolinje města wokoło, doniž postajeny pjenjes njebehu. Jako f swoju ſtupi, njesamóh wjacy ani f rukami ani f nohu hibacź. Ludźo sbéhnychu jeho f auta a dowjesechu jeho do khorownje. Tak běsche wón 4 dny a 11 hodźin dolho pschi wodźidle hedźał.

Wusudźenja.

§ Shromadny **lawnisti** **zud** w **Budyschinje.** Zelesniſkaj ſtuzownikaj, kotrajž bjeschtaj na Radwoſrskim dwórnischcu dźełałoj, pomozny pisar Pawoł Herrmann Maſchi se Maleho Wjelkowa a pomozny wobkhodny assistent Fryz Gustaw Richter f Budyſchina mjesechtaj so dla shromadneho jednanstwa a falschowanja liſtcinow se žadawja sa dowolnom samolowicź, Richter tež hischcze, dokelž hiwoje pschiſtuſchnoſcze jako kontrolowny ſastojnik hładał njeje. Wobaj pschidahschtaj, so staj sebi na njedowolene waschnje pjenjezy pschiſwojowałoj. Staj so wottsleſchtaj mjdowych liſcinow a mjehzachnych mjdowych liſcinow dźełaczerjow wjazy dźełaſtich hodźin ſapiſowałoj, duz saſtupa dźełaczerjow na ſaſnische dny a wuſtupy dźełaczerjow na wjele wodźische dny ſtajiłoj. Dale staj dowolenſke dny dźełaczerjow na njedźela ſapiſowałoj, i pschehodźołożenjom falschowanych liſcinow twórownu pollabnju ſamyſliłoj a sebi pschewjele pjenjes wot njeje ſadałoj. Na tole jebanſke waſchnje staj sa krótki cžaſ wot januara hacž do ſeptembra 1926 wjacy nowinu pollabnju po nižkim wo 8249,57 hr. pschinjeſłoj. So bjschtaj swoje ſabaſtwo pschikryłoj, bjschtaj do mjdowych liſtkow twórownu pollabnju ſamyſliłoj a wottsleſchtaj wot njeje ſapiſałoj. Richter wudawaſche, ſo je wot njeho njeſtawane ſumy jenoż 978 hriwnow dóſtał, Maſchi pak, ſo je pjenjezy jenak wobźěłował. Po nawjeze ſtatneho rěcžnika ſaſudźi ſud kóždeho wobſtorjeneho k ſaſtwu na 1 lěto a 6 mježazow a wottrjechi jimaj cžſtne prawa na 3 lěta, też njeſchſiwoli jimaj wuprukowanſkeho cžaſa.

Towarstwowski powěstnik.

Budyšin. Serb. tow. „Nadźija" zeńdże so pschich. wutoru (31. 5.) wjecžor we 8 hodź. w Serb. Domje. — Prosymy wo bohate wobdźělenje. Předs.

Budyšin. „Bjesada" skhadźuje so kóždu **pondźelu** w Serb. kofejowni.

Domowina cžini kedźbliwje na **wšotowarſtwowski** zlět, kiž budże **17. julija** (nic awgusta) **1927** w **Radworju.** — Wosebite předca a namjety njech so bórzy připósćelu předsydže k. fararjej Šewčikej do Khróšcic.

Haslow. Koloježdne tow. „Błysk" wuhotuje njedźelu, 29. meje, swój **lěčny swjedźeń** ze wšelakimi zawjeselenjemi a rejemi. K tomu přeprošuje wšě koloježdne towarſtwa a wšěch lubych Serbow našeje wokoliny. Předsydstwo.

Khróšcicy. „Serbosław" wuleći sebi pschich. njedźelu (29. V.) do Wotrowa a na Wotr. hrodźišćo a přeprošuje swoje lube sobustawy ze swójbnymi nanajwutrobnišo. Zeńdźemy so připołdnju ¼1 h. pola Wjeńkec. Wobdźělimy so na nyšporje **w 2 h. we** Wotrowje. Pjetaš.

Lipsk. Naše „Serbske blido" skhadźuje so **kóždy tydźeń** wutoru wjecžor we 8 hodź. w korčmje Schaffrath, Waldstraße 33.

Nawječorny wokrjes „Sokola" (Khróšcicy, Njebelčicy, Pančicy a Wotrow) zmèje pjatk (3. VI.) wjecžor we wosmich zhromadne zwučowanje w Njebjelčicach.

Pančicy. „Jedn. Sokol" zmèje **sobotu** (28. V.) wjecžor we wosmich zhromadźiznu we Worklecach.

Radwoř. „Ilu. Je." zmèje **njedźelu** spěwanje pola Brylec, a to muzsey po kemšach, kněžny wjecžor we 8 (we 20).

Radwoř. „Serb. Ratařski Dorost" wobdźěli so połnoliěbnje na zjězdźe „Zwjazka Serb. Rat. Dorosta" njedźelu, 29. meje, pop. ½4 hodź. w Baćonju.

Rakecy. Předsydstwo „Lipy" přeprošuje wšě lube sobustawy k swójbnemu wjecžorej w Kačej korčmje přich. njedźelu. Započatk we 7 hodź. wjecžor. Wšitcy swójbni a znaći su tohorunja wutrobnje přeprošeni. Nóž a widlički njech sebi kóždy sobu přinjese.

Serbscy pčołarjo! W Prazy wotměwa so lětsa wot 3.—10. julija wsosłowjanski zjězd a pčołarska wustajeńca. Stóž by tam chcył sobu jěć, podaj hnydom swoju dospołnu adresu. Jězbu mamy na čěskosłowakskej železnicy wo połoju potuńšenu a w Prazy za tuni pjenjez dobre přenocowanje a wšo druhe zastaranje a też legitimaciju dostanjemy darmo. Jězba je na 3 dny wotmyslena (2.—3. julija). Zamołwjenja hnydom na adresu:
„Wrjós", Post Räckelwitz b. Kamenz i. Sa., abo: Smolerjec kniharńu w Budyšinje.

Slepo. Tow. „Swěrnosć" wotměwa přich. štwórtk, 2. junija, wjecžor w 9 hodź. pola Bastijana sowju lětušu hłownu zhromadźiznu. Dokelž ma so nowy předsyda wolić a dla přihotow za skhadźowanku serbskich studentow we Slepom kónc julija dyrbja wšitcy cyle wěsće přińć. — Po zhromadźiznje budźemy hišće spěwać. Pismawjedźeř.

Zwjazk Serb. Rat. Dorosta. Wulět do Pomorc. Towaršojo a česćeni hosćo so wutrobnje přeprošuja a so z dypkom 7 hodź. rano pola Serbsk. Domu w Budyšinje zetkaja. Při hubjenym wjedrje z čahom wot Budyšina, hewak pak z kolessami do Pomorc (Pommritz). Předsyda.

Domowina, Zwjazk serbskich towarſtwow. Sekretariat w „Serbskim Domje" w Budyšinje. — Rěčne hodźiny tuchławku jenoż kóždu sobotu popołdnju 3—5 hodź. (Krječmař). Přinoski přijima jenoż pokładnik Wojnar, kiž je w Serbskej Lud. Banoy wšědnje k rukam. Wše pisma nježeli so podawaja pak posrědnje přez Sekretariat, pak njeposrědnje na předawarja Šewčika w Khróšcicach.

Serbska Ludowa Banka w Budyšinje

Telefon 3506 a 3507 — **Filialky we Wojerecach a w Khoćebuzu** — Telefon 3506 a 3507

přijima pjenjezy na dań ze 4—7 procentami

Wobstara kupowanje a předawanje kaž też zarjadowanje efektow, **hypothekow** a wšě druhe bankowske dźěła

Tresor! Pjenjezy so wupłaća też pola agenturow! **Tresor!**

Alphons Schauseil
w Budyšinje

Wosebity dom za serbske nowosće!

Hłowny wubjerk najnowšich mustrow

za kabaty, šórcuchi a rubišća

Wołmjane museliny w krasnych mustrach!

Njedosćěžny wubjerk firmowanskich šórcuchow

wołmjanych a židźanych,

cankow, francow a židźanych bantow

Běłe šórcuchi za njewěsty we wšelakich kajkosćach

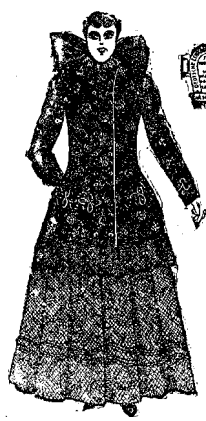
Njedosćěžny wubjerk žonjacych drastow

mantle ✻ kostumy ✻ wobleki ✻ bluzy

wewšěch tkaninowych družinach a po wšěch płaćiznach!

Magnetny dom!

K wotewrjenej njedźeli



Serjow kusny dom

GÖRLITZER JOHANNES

Kunsthaus Schauseil

BAUTZEN

Wołmjane museliny a pisane židy za šórcuchi

zelene, čerwjene a módre sukno za suknje

čorne počehnjenje za kóntuše

pisany barchent za kóntuše

čorne wobsadki za kóntuše

pisane wobsadki a banty wokoło žiwota

wołmjane tkaniny a židy za nahłowjace rubišća z přihodźacymi židźanymi francami, chenillowe rubišća

Wosebje tunjo:

satinowe šórcuchi, pisane a jenobarbne 3.50

hotowe kapy a banty za holcy . 0.95

čorne, běłe a róžobarbne Moiréjowe banty 2.50

Dobre čehnje k sebi!

Wósk. tkaniny meter 1.50 pj.
etamina . . metr 0.25 pj.
běły barchent metr 0.60 pj.
kopřiwina . . metr 0.40 pj.
wulki wubjerk, wšitko jara tunjo
K. Erler w Budyšinje
na Žitn. wikach 11, znapř. hosć. „Złota Hwězda". Ręcu serbski.

Wuporjedźenje wobuća
prěnjorjadnje, čiśće a tunjo
= spěšne zhotowjenje =
šite, hozdźikowane, Ago
Fahle
Schuhwarenhaus
Lauisan äussere Lauenstr. 5

Domjace jehnjata
ma na předań
měšćanja w Krakecach.

Kruwa z 2. čelećom z 4. čelećom abo wysokostudźena **jałojca** su na předań w Dalicach čo. 5.

200 centr. syna
200 centr. słomy
ma na předań
Šmidk w Radworju.

5 kokošow a kapon
(mjeja barbu kurwotwy)
su tunjo na předań
w Koporcach čo 15.

Sylna wysokosnźelna **krawa**
je na předań
w Nowei-Wjescy 2. p. Hućiny.

Solidnu, pilnu
holcu do domu
pytaja w Budyšinje na Jurjowej hasy 15 delka.

Derjezdźerżana
žitočišćeńska mašina
je na předań w Khelnje 52.

Transmisije
kóždeje družiny
wolije, hencin atd.
podawa ze składa
Carl Gast
w Budyšinje
na Drjezdźowych wikach čo. 27.

Wšitke picowadła
Žitny dom w Kamjencu
wotnožka w Pančicach.

Najlěpšu symjentnu
hejdušku
poskića po najtuńšich płaćiznach
Jan Kober
hejdušny młyn w Kulowje
Telefon čo. 23.

Kupuju
nowiny, akty, knihi po 4 pj
papjerowy wotpady po 3 pj.
lapy, błeše běłeho wina
błeše čerwjeneho wina
sektowe błeše, wšě druhe błeše
po powyšenych druhowych płaćiznach, **żelezo a stare metale**
jenož na wupokaz wyšnjese.
Popp na Hornjerśk. hasy 18 telefon 3427.

Nahłowjace rubišća
za 75, **65** pj. ma
Andr. Kasper
/. Přlopp
w Budyšinje ✦ Burglehn 11
Sprawne serbske posłužowanje!



Prosu čisło
2687
jeli maće mały nawěšk do „Serbskich Nowin".

Vogtlandske gardiny,
vitraže, kromki, canki, łožowe přikrywy, gumijowe podpołožki
J. Erler w Budyšinje
na Zwonkowej Lawskej hasy čo. 10

Wšě družiny
knojidłow
ma stajnje na składze
Žitny dom w Kamjencu
wotnožka w Pančicach.

Běły barchent
dobra tworja, metr jenož 60 pj.
K. Erler na Žitn. wikach 11.

Wšě čišćerske wěcy
serbske a němske
kaž zličowanja, listowe hłowy
kwitowanja, naćišće na listowe
wobalki, kwasne spisy, słubowe
khartki, wěrowańske khartki,
smjertne khartki, visitne khartki,
přeprošenja, dźakne khartki atd.
zhotowja spěšnje a płaćizny hódno
Smolerjec knihićišćerńja
z. dr. z w. ruk. w Budyšinje w Serb. Domje

Kupujće



wuběrny
PreiBer
kofej!!
Preißer
w Budyšinje
na Žiźnych wikach
čo. 24

Wupjerki,
łožowe nawoblečenja, płachty, trjenja, blidowe ruby, twjelki
w znatych dobrych kajkosćach
wosebje tunjo
A. Rätze á syn
w Budyšinje.

Kajkostne kofeje
punt po 2,60 hr., je-li punt za 3,60 hr. kupiće, dostanjeće 1/2 pt. cokora darmo!
Krahl w Budyšinje
na Serbskich hrjebjach 14

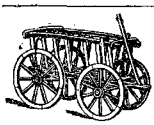
Vogtlandske gardiny, story, vitrage, łaty, přikrywy, šórcuchi, woskowane tkaniny, mužace potrěby poskića **Marie Bräuer** w Budyšinje na Moltkr. dróży 5. Zhotowjenje šatow, wušiwanje mjenow.

Wuporjedźenje wobuća
solidnje a tunjo
w najkrótšim času.
z ruku šite
z drjewowymi hozdźikami
Ago (bjez šowa a hozdźika,
Crepe-gumijowe póduše
so na wšě črije přičinja
Heinrich Mohr
w Budyšinje, na Žitn. wikach

Syru wołmu
kupuje po najwyšších płaćiznach a zaměni za najlěpšo česane sukno **Otto Oswald,** nohajcowa fabrika w Budyšinje.

Derje kupuje
štóž so na „Serbske Nowiny" powoła!

Kupowanje a předawanje kubłow
wšěch družin, kaž też **wobstaranje hypothekow** w kóždej wysokosći po přihódnych dankach wobstaratej prawje a spěšnje bjez žaneho doprědkapłaćenja. — **Thieme & Grobe.** Ležomnosće a hypotheki wobstaranska centrala **Kamjencu,** Bönischplatz 2, Złota hora. Telefon čo. 193.



Ručne rjeblowane
wozyčki
we wšěch wulkosćach a po wšěch płaćiznach ma na składze
kowarski mišter
Max Weise w Kukowje.

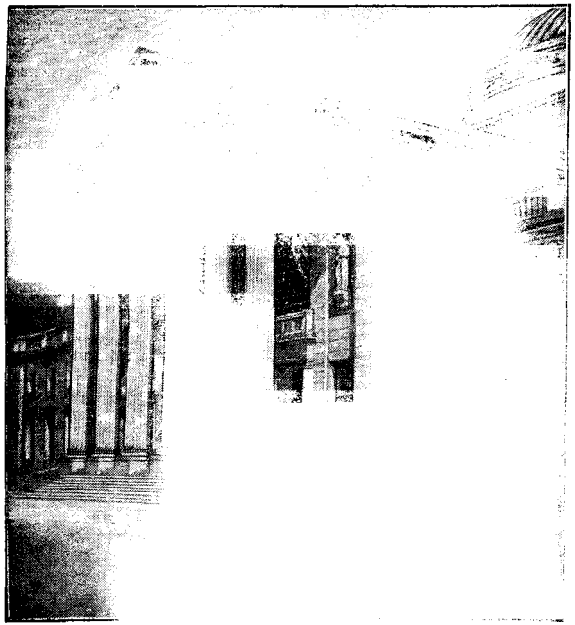


Vodega Espanola
Přijomne přebywanje za swójby při hudźbnej zabawje. Zetkaniśco za starych a młodych. Tunje a dobre nakupowańske žórło južnych a lěkowańskich winow za domjacnosć kaž za zasopředawarjow.
W Budyšinje, na Mjasowym torhošću čo. 7

Kulturwehr
njech sebi kóždy w „Serb. kniharni" w Budyšinje skaza
Wukhadza měsačnje a płaći štwórćělětnje 2,50 hr.

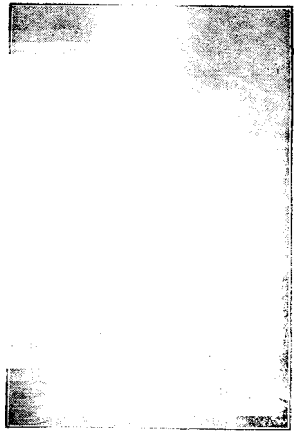
Nawoženje a njewěsty
Přijomne nakupowanje matracow, nakładnych zaćkow, sofow, chaiselonow. ◆ Matracy z nakładnymi zaćkami, 35 hr., plyšowy sofa 120 hr., chaiselon 40 hr. ◆ Stajne skład po wšěch płaćiznach. ◆ Prošu wo wobhladanje mojeho składa. ◆ Jeli so z hotowymi pjenjezami płaći, 5% rabata. ◆ Předźěłanja přijimuju po najnižšim wobličenju.
Paul Böhmer w Lichanju
fabrikacija patentowanych matracow a postrow. medicinow
Telefon: Hućina 58 pola Kluska

Moltkowa drogerija
Hermann Schubert
w Budyšinje, na Moltkowej dróży 6. Tel. 3740
poskića
zele, barby, laki, serščowcy, gyps, cement, karbolineum, chlorwapno (Kalk), wapno k picowanju, soletity syrćenaty, jatrowy tuk za skót. Symjo načinjace srědki, koperowy vitriol, železowy vitriol, mašin. wolije, maay za kopyta a kołe.



Hojeŕišći dom we Wiesbadenje.

Wiesbaden ſu ſwětoſnate kupjele. Hojeŕišću móż tamnych ſe ſemje ſo žórłazych wodow ſnojachu hižo ſtari Keltojo a Romjenjo. Hižo tehdom pućowachu do tuteho města a pytachu tu wuhojenje. Dźenża ſu kupjele a jich wokolinu hacź na najkraſnišcho wutwarili. Nasch wobraz wjedźe naš pśched hojeŕišći dom abo „Kurhaus". Tón je ſtojeny poſtarogrichiſtiſm ſtylu. Jeho pśedwjerch z tśěchu d. erža jonike ſtołpy. Nadpiſmo na nim je łacźanſke a chze prajicź, ſo ſu tu hojoze wody Mattiakona.



...że jako motoriſke ſpytawy haſchcja w Newyorku wot morja ſem.

Wupytanſći wobraz.



Hdźe je moja dźowezičźka?

Wupytanje wobraza w tydźeńſchim cźiſle:

Stajcźe wobraz na hłowu a pytajcźe hólza mjes ſchromadnymi hałoſami.

Hódańcźło:

Pśicheńdźe rěku bjes cźołma;
Mjerecźe pucźik bjes tłoſchcźa·
Wjerecźe rejku bjes nohow;
Tichaže ſchtomy bjes rukow;
Mjeta ſ wjerſchkow ſad nam ł ſemi;
Spěwa w zyrtwi ſ pśichrjelemi.

Wuhódanje hódańcźka w tydźeńſchim cźiſle: Cźeſło.



Co. 21 W Budyšinje. 28. meje 1927 3. lětnik

Nalěcźo.

Nasch wobraz pśicheżadźi naš do lubośneje mjeſkeje krajiny. Molewak je jón ſnamjenity němſki molěŕ Ludwił Nychtaŕ. Swój pśichedmjet je wšak ſ jeneje hórjeje krajiny ſwobodnych Cźechow. Lubośnoſcź, nježnoſcź a pśijatnoſcź tamnych ſo ſelenjazych kwětłatych honow je jeho ſa jeho wobraz ſahorika. Naléčna je Bože ſtwórba. Widźimy ſe ſelen ho haja wuſtupowacź cźah. To je kwaſtny cźah. Molěŕ chze ſ tym prajicź, ſo nalěcźo žiwenja najlěpje wotpowjeduje nale žu w Božej ſtwórbje. Pśched cźahem krocźa dźěcźi. Kuńe běža pśiches moſcźik. Pod nim pluſkoze ſkakajo hórſka rěcźka. Ju wobrubjeja kwětkate brjohi. — Pśichi rěcźu hraja dźěcźi. Wone paža tam ſwoje wowcźi. Też te na naſchim wobrazu ſpójnawamy.



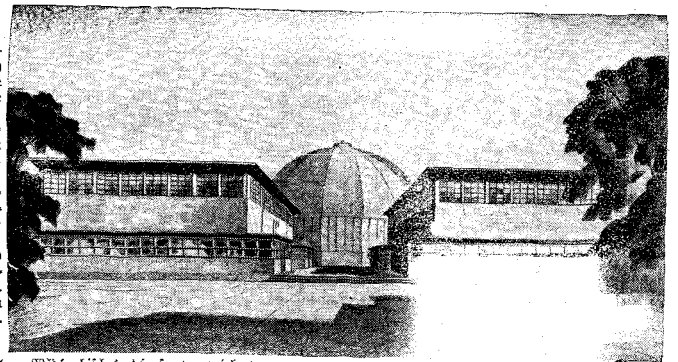


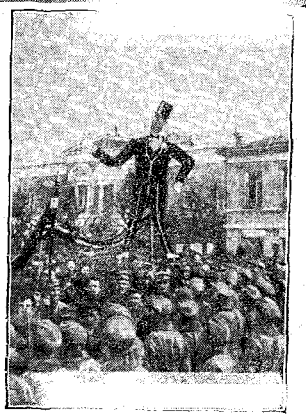
Krupka.

Tute městaczko leži w poknoznych Cźechach niedaloko ſakſkich mjejow. W lubośnym wiſanym dole je roſpoſtorjene wokoło nahleje hórki. Tutu debi ſaſtarſći hród. W blišſoſći ſtaj hiſchcźe hrodaj rólowy a Wilhelmowy hród. Njedaloko Krupki (němſky Graupen) leža ſwětoſnate Cźapliczanſke kupjele. Do tutych, wožebje wo cźaſu lécźa, hoſcźo ſe wſcheho ſwěta pſchikhadźeja. W cźopłych homjazych wodach wytaju muſtrowjenja. Cźi wjele tutón kraſny dok a ſajimawe městaczko wopytuja. Dale je pichi městaczku jena ſkoda ſ najwyſchſchich hór Rudnych hór, po němſki „Mückentürmchen" mjenowana.

Papjerowa wustajeńca w Drježdžanach.

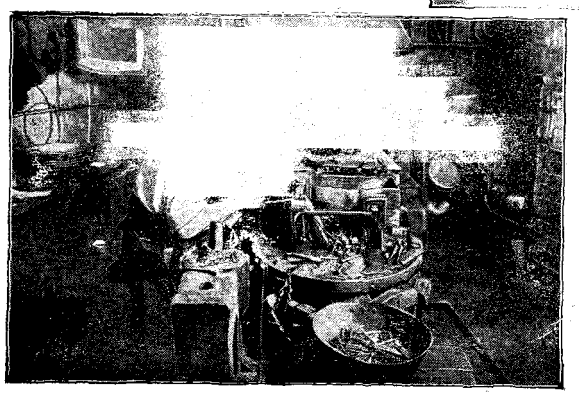
W naschich Drježdžanach we hłownym měsće Sakskeje wotewrja Lětša wustajeńcu. Ta dr̄bi wot junija hač do septembra traci. We Drježdžanach je wosebite wustajeńschćo. Tam wschak tózbe léto nětajtu wustajeńcu wotmětwaja. Loni běchu tam tkótki wustajene. Wjele naschich Serbow fu loni ju wopytało. Wěźa hischće dźenża wo wjele tam widźaneho powjedać. Lětuschu wustajeńcu fu papjerje wěnowali. Chcedźa pokasowacź, kak so papjera dźěła a k cźemu wschemu ju trjebaja. Naschi wobras wjedźe nas na wustajeńischćo psched hłowne twarjenje.





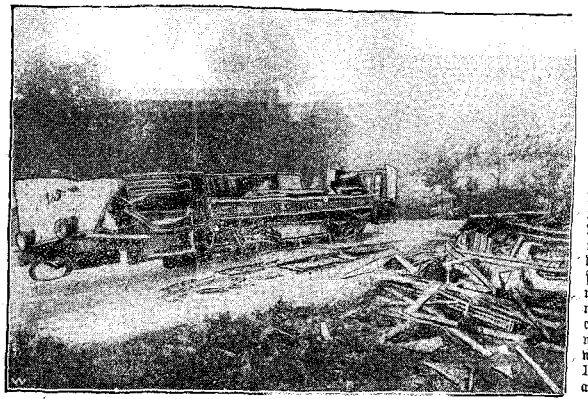
K wobrasej na prawizy:

Jendźelczanam njepschećelstwe a ministra swonkownych naležnosćow Chamberlaina wušměwaze wustupy w Mošwje. Chamberlaina jako hobrsku klanku po měsće noscha.



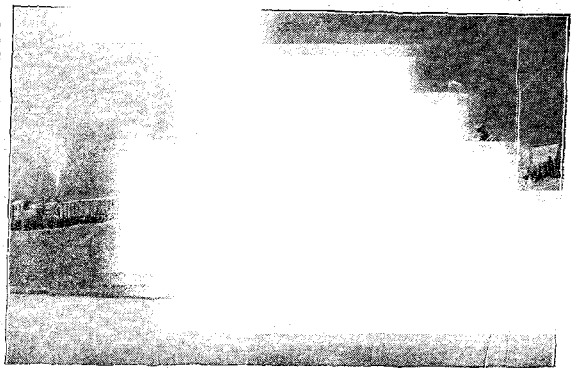
Kowarńja hoźdźow.

Naschi pódla flejazy wobras wjedźe nas do sastarjeje hoźdźernje. Tuta wobsteji hischće we bayerskim měsće Augsburgu. W njej hischće dźenźnischi dźeń dźěkaja. Wona budźe drje wěsće ta pósledńja źwojeho rasu w Němskej. Lětša źwjeźi stołe ny źwjedźeń źwojeho wobstaca a wěsće też jatźe. Dźenźnischi dźeń hoźdźe trěbka hischće s ruku kowaja. To wobstaraja wjele turischa wosebite maschiny. Na kowanje hoźdźow wusteja so też naschi wjeźni kowarjo we Serbach. Kowane hoźdźe pak so jenoź porěbla hischće trjebaja.



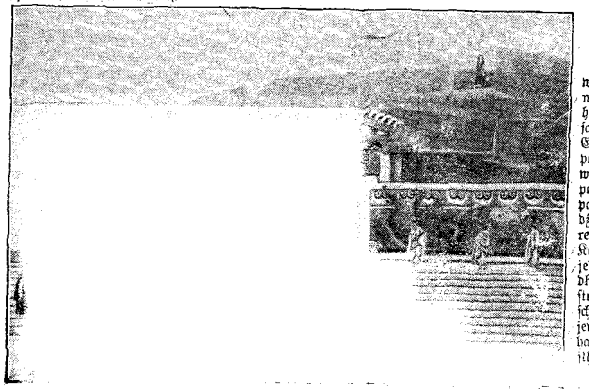
Zatoźne njeźboże na dróhowej żelesnizy w Kaźelu.

Wondano je so w Kaźelu zatoźne njeźboże stało. W měsći su někotre jara nahłe haźy. Jedyn wós dróhoweje żelesnizy bóle wonka w pschedměrcźe cłakasche, so by wotšćł. Stejesche w nawiźowatej haźy nimale na wjerschku. So njeby tam dele śišł, bě krucźe zaspinany. Cźi, iž chcychu zbožu jěcź, so hižo do woja zydachu. Bórzy bě tak polnu, so dyrbjachu stejecź. Wjednik a pschenocnik njeběschtaj bišchcźe na wosu. Na jene dobo poźa wós bežecź. Kak je so stało, hač dotal wuzaźnjene njeje. S njewurjekliwej spěschnosćeju wós po nahłej haźy dele cźerješe. W nahłym sawinjenju wuškoźi s kolizow. Sežadławm wotmachom rozrasty so sa 10 wožobow hnydom morjenych a psches 20 sranjenych.



Źelezniske njeźboże.

Sońdźeny tydźeń mězsche so na cźarje s Diez do sn. uch fu*vjelow Ems* jara cźeźke njeźboże staci. Dale sostanischcźo Laurenburg lokomotiva tworoweho cźaha s kolijow woskoczi. To budźische so wohła lohza wo nahłym nastupje do rěki Lahn wabicź. Ale na tutom městnje je hłuboke wobhrodźenje. Wbłsche tola hnydom na městnje wukolijowanja iźeźor na chcezy telegrafiske grjoty. Tutón a hłuboke wobhrodźenje sadźiwschtej, so hižo na bok nakhilena lokomotiva na naźypje stejo wosta. Jenož jedyn s tworowych wozow je so powroćził. Na naźypje wuhladamy hischćze dwoj cźahaj. Taj staj s gratom a muźinom na pontoź pschijeźoj. Cźara dyrbjesche tak rucźe hač možno wuporjedźena byćź, so móhła na njej cźahi dale wobkhadźecź.



Sastarike dźiwadło pod holym njebjom w Delphi.

Delphi je prastare město w Grichiskej. Město jara krasnje leži. Je wobdawaja skalne horischcźe. Tam stej s naschich najstarschich cźasow stareje Grichiskeje hischcźe dźiwadło pod holym njebjom. — Naschi wobras dowola nam do njeho pohladnyćź. Po sta létach rospadowanja su jo sasso wuporjedźeli a so prózowali, jo w starej zkławe snowa ponowiecź. Kóźde nalécźo chcedźa w nim jedyn tydźeń pospochi dźiwadkowe pschedstajenja, wosebje struchkohrý wotmětwaci. Na naschim wobrazu stejimy psched jewischcźom. Zale'binajsche je hacź nasche nowocźasne, bóle njehodźenkate.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaća měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1,30 zł. hr. Do cukraja 13 Kč. Kóžde čo. płaći 10 zł. pj. Wudawa a čišći Smolerjec knihičišćernja, zap. dr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawěstki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobčežnje so stajace nawěstki a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy u ri rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. u ri

Čisło (Nr.) 124 | Budyšin — Pónjdźelu, 30. meje 1927 — Bautzen | Lětnik 86

Stejišćo sozialdemokratiskeje strony ke konkordatej a konfesionalnej šuli.

Na sjězdźe sozialdemokratiskeje strony w Kielu bu też stejišćo sozialdemokratow ke konkordatej a ke konfesionalnej šuli rospominali. Hačrunjež bu so sozialdemokratojo jako pschećiwnicy konfesionalneje šule ze pokasowali. W Saksku bu spytali w katholskich šulach nabožensku wučbu počěšiću a rańšchu modlitwu wotstronić. Snate je, so so w pokodn. Luižyn nětkotre katholske šule wukasej rozwučenšeho ministra spjećišću a strajkowachu. Mjes tym drje bu wjednicy sozialdemokratow spóznali, so je jich tehdomniska politika pschećiwo schesćijanskemu rasej ludoweje šule wopačna a sozialdemokratiskej stronje schódna była. Powschitkownje je pschekwapilo, so referent Schulz na Kielskim sjězdźe na konfesionalnej šuli njeměješche ničo wustajićz. Hdyž we wulkoměschćańskich šulach starschi bjes wusnaća nabožiny wěrnosć dóstanu, so so jich dźěći njeroztejbaju psch nabožensku wučbje wobdźělić, potom sozialdemokratojo nimaju ničo pschećiwo temu, so čšiłe konfesionalne šule wobsteja. Podobnje kaž nabožensku šuli so sozialdemokratojo ke konkordatej stajeja.

Pschetworjenje knježeństwa w Saksku.

Sobotu popołdnju bu sastupjerjo knježeństwowych stronow z němskonazionalnymi wo praschenju pschetworjenja knježeństwa jednali. Ničo wěsteho njeje so wobsamtlo. Pschichodny schiwórtk dyrbja sratkanje znowa wo tym so rosprajićz. Kaž je snate, su němskonazionalnym šlubił, so so lětša 1. junija jedyn abo dwaj němskonazionalnaj sa ministraj pomjenujetaj.

Němske mjeńšinowe šule w pólskej Hornjej Schlesiskej.

W pólskej Hornjej Schlesyskej maja Němcy swoje wobsebite mjeńšinowe ludowe šule, kotrež so z wulkeho dźela z dźěćimi pólskich starschich pjelnjachu. Pólska wyschnosć dźěći pólskich starschich z němskich šulow wupokaja, a hdyž so spjećowachu, je do pólskeje šule pósłaćz, jich pokhłosta. S tym so Němcy w Hornjej Schlesyskej potłóčeni čujachu a so pola Swjatka Ludow w Genfu wobzežowachu. Tón je postajił, so žnjeńa so jenož tajke dźěći pólskich starschich do němskich šulow pschijećz, kotrež němski rosumja. Schwajzarskeho němskeho wučerja je Swjatk Ludow postajił, so by němsku rěć schulstich dźěći pruhował. Saćdźeny tydźeń je tón swoje dźěło sapoczał. Sa 24 dźěći, kotrež so prěnje pruhowachu, jenož schtyri němšći na dołhowjace waschnje rozumjachu. 20 dyrbi so pólskim schulam pschipokazaćz. Pschećiwo temu Němcy znowa protestuja. Nochcedźa čerpiśz, so jim pod pólskim knježeństwom wobaraju, pólsku młodźinu w schuli pschenjemčowaćz, kaž to bohužel se wulkim wuspěchom w němskej Hornjej Schlesyskej, we Rańšchej Pruskej mjes Mazurami, we wjeczornej Pruskej a druhdźe čzinja.

Wobžežowanje Němskeje pola Zwjazka Ludow pśeśiwo Litwje.

Litewšti ministerśti pschedbyła Woldemares je jenemu Kowenskemu nowinarjej wo wobzežowanju Němskeje pola Swjatka Ludow rjekł: Litewske knježeństwo je hyndom telegrafiśu prošnjo, so by so jemu hyndom pschesłoł wobzežowanjowepo tekta pósłał. Ministerśti presídent powschitkownje měni, so je **němske knježeństwo krocjel pod cźišchćom wšitkich Memelskich wobydlerjow** cźiniło. Němšta pak po sdaću swoju wobstórźbu ženje energiśu njepowjedźe, pschetož wono by so ś tym do uželubeho położenja pschešażdźało. Njeńmě so žadnyć, so je wo cźišće formalnu należnosć jedna. Wobstórźba njemóže tu pomhaćz, dokelž litewske knježeństwo na śeśišćo śeśi, so wobydlerjo Litewśeje, kotrež su so za němske stacźanstwo wupraśili, nimaju wjacy wólbneho prawa. Knježeństwo dale měni, so je samosarjadnistwo w Memelskim kraju anarchistiske.

Litewšti general so wusnaś.

Litewšti general Lochinski, kotrehož su dla špionaže za Rusku sajeli, je so pjerwa wusnał. Wón je hižo dołhi cźas za Rusku jako špion dźěłał a wažne litewske dokumenty do rukow rušćich agentow dawał.

Zakazane zhromadźizny w Genfu.

Hdyž bě w Genfu loni sa cźas dźěłowoje konferency w sozialsko-komunistiskej zhromadźiśnje k cźežkemu srażenju ś italskimi fašistami doschło, Genfska wyschnosć sa cźas wschěch sjězdow Swjatka Ludow a internazionalneje dźěłowoje organisazije kóždu zhromadźiznu zakaśuje, w kotrejž so wo internazionalnych należnosćach jedna. Tehodla so zhromadźizna, w kotrejž cźužne nětkuschi swonkowny minister Georgisśije Gugiczkow wo położenju swojeho kraja rěcźeła, njemóžeše wotměć, a sastupjer Georgiskeje dyrbješe so na to samje-lowaćz, so w samknjenym studenśtem towaršstwje rěcźeše. Genfski „Journal" tule wěc wuźije, so by pschećiwo temu protestował, so so **hłóh potłóčenych ludow w Genfu njeńmě wjacy źiwjenja dacź.** „Journal" žada, so dyrbi so rosjaśnicź, cźehodla je sa tole wobsamknjenje samolwity, kotrež runje najcźopliśich pschiwiśnjerjow Swjatka Ludow najcźeźo jeba. Hdyž Genfskeho šwědskeho ministra, kotrež su ś jena ś wěrnymi sapadami Swjatka Ludow, so ś policajskimi naprawami saduscheja. Pschi tym njemóže wołtacź. Tajke wobstejnosće nas jenož sa město Genf, ale też sa Swjatk Ludow šamón najcźeźše moraliste njeprawo wosnamjenja.

Rosengoltz z hosćom pola Sozialistiskich zapósłancow we jendźelskej delnjej sejmowni.

Jendźelšti šwonkowny minister Chamberlain je dołhe rozrěcźenje ś ministerśtim pschedbydu Baldwinom měł, na cźož je ruskemu sastupjerjej w Londonje, Rosengoltźej, ś pozelnikom šwonkowneho ministerstwa notu pósłał, w kotrejž so pschipowěda, so žu so pocźahi mjes Jendźelštej a Ruskej pschetorhnyłe. Notu dostawšchi je Borśp po tym Rosengoltźa ś hosćom někotrych sozialistiskich zapósłanzow był, kotrejž běchu jemu k cźešći w delnjej žejmowni śnědańšu hosćinu wuhotowali. Tónle rozhowonaśi šwjedźeń je mjes liberalnymi a konserwatiwnymi kruhami wulke spodźiwanje wuwołał a budźe so dźenża w delnim žejmje rospominaćz.

Dźěłacźerske nowiny „Daily Herald" su wopschijeće rěcźe wosjewiśe, kotruž je Rosengoltz pschi hosćinje. jemu k cźešći wuhotowanej, měł. Wón je wudawał, so by pišma, kotrež je knježeństwo Arkosowe twarjenje Pschepytajo sebrało, sałschowane, so je jendźelske knježeństwo jara lohkowěrne, a so su niźsche polajske organy njeła-konoścejeźi stukźite. Strach **noweje wójny nje ženje tak wulki był, kaž w tuthmilu.** Temu napschećiwo je ministerśti pschedbydu Baldwin w sjawnej rěcźi rjekł, so *by lońsenja diplomatiskeho wobchada mjes Jendźelštej* a Ruskej k žanej wójnje njedowdźe, tola Ruskoju njeńmědźa pschi tym prawo měcź, w Jendźelskej špionažu dźěłacź a kommunistiśku revoluziju pschihotowacź. Jendźelšći nocźe z Ruskej ś bronjemi wojowacź. Ruska pak njesamóže pschećiwo Jendźelskej wójnu wjesćź, dokelž je rušće wójšło k temu njewuthmanjene a dokelž Ruska pschede wschěm zanych pjenjes k wójnje nima.

Wobchad łódźow mjes Leningradom a Londonom so sastajił.

Ruske łódźe, kotrež su mjes Ruskej a Jendźelskej wikowańśi wobchad wobstarowale, su hižo swoje jěchy sastajiłe.

Lloyd George pschećiwo konservatiwnej politiźy napschećo Ruskej.

Prjedawšchi ministerśti pschedbydu Lloyd George je hižo w delnim žejmje politiku knježaceje konservatiwneje strony napschećo Ruskej jako schkódnu sajimom jendźelskeje industrije sasudźił. W sjawnej zhromadźiśnje we Margate je wón rjekł, so je błudnosćź była, diplomatiski wobchad ś Ruskej sastajićz.

Mjele cźitane „Daily News" pak pischu: Wulka wjetschina jendźelskeho luda měni, so je knježeństwo swoje stejišćo napschećo Ruskam wusprawniło. Hačrunjež je pschisprawne było, politiśe pocźahi k Ruskej pschetorhnyć, bu praschenja. Snajmjeńša Jendźelcźenjo nimaju pschiźiny; tehodla wjacy. Europa je žo do njemira dała a so šnych sćěchkow boji.

Norwegska schkitanje jendźelskich sajimow w Ruskej pschewoźmje.

S Moskwy so sobotu powě, so so mjes norwegskim a jendźelskim pósłanzom tam wo tym jedna, so by norwegšti pósłanz schkitanje jendźelskich sajimow pschewsał. Wschitkim jendźelšćim stacźenjo so schkitej norwegskeho pósłanza podstaja.

Amerika neutralna wostanje.

Stejišćo amerikanskeho knježeństwa k jendźelsko-ruskemu konflikśe je so w imśnje wulkoho, so sa Jendźelšću, kotraž je rusko-komunistiśe knježeństwo jako sakonski pschipójnak, wězy zyle hinak leża, dyžli sa Sjednoćene staty połnocnje Ameriki, kotrehož wikowarjo jenož priwatnje ś Ruskej wikuja. Amerikanske firmy so teho dla ś pohledami podawkami njepotrjechja. S tymle wuwołenjom su Sjednoćene staty wuprajiłe, so pschi jendźelsko-ruskej swadźe neutralne wostanu. Diplomatiski wobchad ś Ruskej njetrjebaju wupowědźićz, dokelž jeho sanka nimaju.

D'Anunzio chce Split Italskej dobyć.

Psched schesćimi lětami su so sajaziłoju pod nawjedowanjom italskeho pěśnjerja d'Anunzia šwobodneho pschikitawneho města Reći (Fiume) smozowali. Wobydleśtwo w Rěcźy je ś najwjetšcheho dźěła južnošławjanske a teho dla chcyhu swjatkarjo na měrowej konferency Reku Južnošławjanskej pschidźěliś. Italska, kotraž hižo tehdy pytaše rosschěrjenju Južnošławjanskeje šeschkodźićz, swjatkarjow narěcza, so by so Reka žamostatne šwobodne město sćiniło. Ssamostatnosć Reka pak njeje dołho trała. D'Anuncio ś fašistiskimi cźrjódami do Reći pschićahny, republikanske měschćanske knježeństwo wotešha a podpśiśho wuskutkowa, so Italska Reku anneltowaśe. Na podobne waschnje chce nětko d'Anuncio teź Split (Spalato) Italskej dobyć. Wón je wokolnik italskim wójnstim dobrolnikam pósłał, we kotrymž praji, so je ś hłownym nadawkom noweje italskeje generazije Split Italskej dobyć. Italscy wójnscy dobrowólnicy su teho dla hižo w Cagliari sjěd měli. D'Anunciowy rubježny wotpohlad je w Južnošławjanskej wulke roshorjenje šudźił. D'Anuncio je jara myli, hdyž sebi myśli, so by so jemu ś dobrycźom Splita runje tak schłachćiło kaž ś Reku. Južnošławjenjo hychu jeho a jeho dobrowólnikow sarubali abo do morja šahnali.

Painleve w Brüsselu.

Franzowšti wójnski minister Painleve je ś pschewodom marschalla Francheta d' Esperaya do Brüssela pschišeł. Wón chce ś belgiśim wójnstim ministrom dr. Broquevillom wo praschenju namjesnych wobtwjerdźenjow rěcźeć. Dźeń pósdźiśo budźe w Namurje wulki žwjedźeń k wopominanju šwětoweje wójny.

Wójna w Chinie.

Po schkrowej powěśći ś Hankawa su Kantonšći cźežke poražene pocźerpili a jara schkodowali. Wošma armeja je mohł rjeź snicena.

Druha powěść praji, so je Cźankaišhek Cźangtšolinowe wójsko sbił. Schtó może rjeć, kotra strona je dobyła?

Po pschikładze Japanskeje teź Jendźelcźenjo žwoje wójsko w Japanskej pohnjnja.

Wojerśay attaschejo wulkomozow w Pekingu su njedawno muradźeli, kak maju so wukrajenjo w połnocnej Chinje schkitacź. Liczachu ś móžnosćźu, so budźe Jendźelska po pschikładze Japanskej śledowacź a so nowe wójsko do połnocneje Chiny pósćele.

Wótre naprawy Japanskeje.

Dla njepschestawajcych wójnstich schmatańzow w Chinje a dla njewěstosće, na kajke waschnje so wone na pósled skónca, je japanske knježeństwo wobsamklo, w Port Arthuru, na połodnišchim kónzu Liau-tungskeje połkupy, měschanu brigadu wschěch wojerśtich druźinow zhromadźićz. Wona budźe so móc w tódym cźasu do Chiny pósłacź, so by žiwjenje a žwójstwo tam bydlacych Japanzow schćitała. Wojazy su pjatk na tódźe schli, kotrež njepschestawajcy sa pomoc. Dźěł wojakow je najserje w Tsingtawje na rańšchej stronje Schantungskeje połkupy na kraj wušadźi, so by, hdy by trjeba było, japanske žydlešchćo w Tsinawje, južnuta Schantungskeje provinzy pschi koltrej rěcy, schćitał. S dobom je japanske knježeństwo Pekingskemu knježeństwu a knježeństwomaj w Hankawje a Nankingu notu pósłało, w kotrejž Japanśta ś najwótrišchimi naprawami hrosy, jeli so by so wojerśtim operazijam, kotrež by Japanśka sa schćitanje žwojich sajimow sa nušne měła, někajke pschećiwjenje cźiniło.

Poswjećenje noweje šule w Hornjej Hórcy.

Sańdżena sobota, 28. meje 1927 běšče sa Hornjo-Hórcźanšku šulsku gmejnu wažny a šwjedženski dźeń, dokelž šulska gmejna na tymle dnju swoju rjanu nowu šulu poswjeći, kotruž je žeby po lětdobnym prózowanju a wojowanju natwarić mohła. Hižom wot wonka rjany, wulkotny statny twar, kiž na kóždeho dobry šaćišćeŕ cźiši, běšče wjenje se šelenym pletwom wupyšcheny. Wšched šafkodom bo šchulškeho dwora šmahowašchtej šo rhorhoji w němšfokatinych a šafftich barbach. A teź šchulše wrota a šamo šhód pyšcheše mlódne šelene pletwo. Nad durjemi štrohwješe wenz ſ napišmom „Naſchim dźeśom". A woprawdźe, Hornjo-Hórcźanška šchulška gmejna je šwojim dźeśom ſ nowej šchulu něšchto wulkotne darila a kóždy prawemu cźłowjeku pšeche gmejnje, to bychu jeje dźeśi jónu ſe šchule wušchle jako hódni cźłowjeka, wot šwérnych wučerjow derje wukubłani ſa wojowanje žiwjenja. K teśle nadźiji dawaju naam knjeza wučerjo w Hornjej Hórcy polne prawo. Popałnuju w 4 hodź. štromadźi šo šchulška gmejna ſ poswjećeniškej šwjatočnoscźi. Mjes štromadźenymi widźachmy knjesa wyšchšcheho šchulškeho radźićela profešora Krała ſ Budyšchina, dale knjesow architektow Bohlica ſ Drježdźan a Böhnerta ſ Budyšchina, šchulški wubjerk a šchulškich pródšteśerjow, šaštupjerjow gmejnow, knjezich wučerjow a šchulšich dźeśi. Knjes hamtški hejtman běšče šo šamolwicź dał, dokelž je był pjeza nušnje sadźewany. Wulka łyka ludźi pjelnješe dale měšttošći pšched šchulu, kotrejž dźiwchu wšchitšo był šwěrtkojo šwjatočneho akta. Hdyž běchu njebjeśa dotal še šchérnymi mróčelemi pšikrywte byše a deśicź kražnu wušłaŕ na hory łužiše łašył, dha šo tola, jako bo

poswjećeniška šwjatočnoscźi

pšched šchulu šapoca, Boże mile ſłónćko pšches mróčele dobu a wula šwoje pruhi na krótki cźaš na šwjedženišku štromadźiznu, na nowu šchulu, haj na žyłu Hornjo-Hórcźanšku šchulišku wošadu, jako chyzła ſ tym dobre nadźije we wutrobach cźłowjekow šhudźowacź. Šwjedženiški parjad bu wotewrjeny še šjewom šchulšich dźeśi, kotreź běšche knjes wyšchši wučeŕ Fraſchlag derje nawučił a je wukłonje naiwjedowaše. „Šawdaje šej ruzy ſ šwjatšej", tak šapoca bo jšeń, wšo šara pšchihódny ša wotewrjenje taśeho ważneho štuka. Jenoź ſ pšchesježnoscźu móša ludźo najrjeńšiše štuki dokonjeć. Po tomle šawodnym jšeńje powita pšchedńuda šchulšeho pródšteśerjowa. knjes fabrikiši direktor Schwarz w mjenje šchulšeho pródšteśerjšwa najprjedy knjesa wyšchšcheho šchulšeho radźićela, kiž je wot šwojcźaka šem wukti šajim za nowu šchulu wopołałał, knjezim šchulškeho pródšteśerjowa ša dowérjenje, ſ kotrymž šu jemu nowotwar do rukow położili, dale knjesej šeźmiškemu šapółanzej Wjeli, kiž ma wo nowoinar žyle wobehite šałmžby; štónćnje wuprajł šwój wutrobny dźak wšchitkim šwojim šobudźełacźerjam, pšchedewšacźełam a niſchtram hacź do najpoźledńišcheho wucźoŕnika. Jenmu běšče pjeza wulke wjeśele, pšchepodacź łkucze a wón cźiniješe to ſ najlepšchim pšcheźem ša pšchihod.

Poſwjećeńſku rěcź měšešche knjes wyšchši šchulški rada profešor Kral. Wón njenowaše titón dźeń dźeń wjeśela ša šchulšku gmejnu, tuto wješele jewi šo šwonkownje w pyšche šelenych pletwow a khorhojow, a šwješelaze teź je, šo šchulška gmejna na wyšoku šwojeje šchulšceje młodźiny tak dźeń bjerje. Poswjećenje šchule, tutón žadny šwjedžeń, njenaſtupa wšo jenoź dźeśi, ale teź powšchitkownoseź, kaž to teź tu bohate wobdźełenje wobkrućeśi. Šchulška gmejna je ſ tym, šo je nowu šchulu natwarika, teź twarški kamjeń połožiła ša pšchihod naſcheho ludźa. S myšłu na jaſnišchi pšchihod mamy šo šabéracź a kóždy nan a kóšda maćź mała ſ lubošcźu a łebłiwoſcźu na pšchihodźe šwojich dźeśi twaricź. To je, šchtož šamóše cźłowjeka najbóle wošobacź. Naſche dźeśi dyrbja šo jómu łépje mećź hacź my, wone dyrbja teź wjaźy šamóš hacź my ſe powjetſchenej mozu a wukubłanišchim duchom. Taſki šteji pšchihod pšched kóždym štrohwym ludom, a wobšarotnacź je lud, ša kotryž žadyn pšchihod wjacu móžny njeje. Sšyła dźeśi, kotraž do tuteje noweje šchule šaćehnje, je cźełuje a duchownje we powójnſkim cźašu cźerpiła. A tute naſche dźeśi maju jónu mógny hospodaŕšti twar nёmškeho ludu njeśeź. Budźa jón ras dałeiwaricź móš? A budźa ſa šwoje žamłone žiwjeniške wojowanje prawje wuhotowane? Schtož na dźeśich cźiniony, njeje žebicźiwoſcź, ale dźeło ſa tych, kotšiž ſa nami pšichińdu, ſa lud a cźłowjeſtwo. S natwarjenjom tuteje šchule čhyžmy naſchim dźeśom to pšchiprawicź, šchtož dyrbšachu dołho hórko parowacź. Šchula je kražnje gmёtka a runna pšchiprawjena, ſa njeje wupšcheśerwa šo wulka ſelena pšcheśterź, kiž wobrubjuje hrajniſchćo a ſportowniſchćo a wotmyšlena turnowarnja dźeź šo bórſy natwari, nowozašona kupałnja šłuži ſ ſrowoſeźi naſchich dźeśi. Džakowacź mamy šo tym muźam, kotšiž šu šo wowjedenje nowotwara prózowali. Tu šłuſchcha džak šchulškemu wubjerkej a šchulškemu pródšteśerſtwu, kotreź štej rjanu leżownoseź ša twar noweje šchule wubrałej, džak šłuſcha dale hamtškemu hejtmanſtwu, kotreź je twar še ſłutkom podpjeralo, tohorunja teź knjeźerſtwu. Džak dale knjesomaj architektomaj, kotraj šaj wšchitke pšchesza do woprawdźitoſcźe pšchewobroćišłoj, džak wšchitkim dźełaceŕjam na nowotwarje. Nětk budźe šałeźeć na wučeŕſtwu je štromadnym dźełom še ſtarſchimi, ſo by tutón rjany twar dźeŕžał, šchtož błubi, ſo bychu tu nowonu cźałej pšichmérjene waſchnje wučenja pšchewjedli po jednoćze, prawje a šwobodźe; jednoźa njech ſo jewi w šarjucźu štromadnoſce; prawo njech ſo nakažuje pšcheśiwo tóždenu; šwoboda njech njewobšteji w njewotwiſnoſcźi, ale w pšchewinjenju žeby šamełho. Knjes wyšchši šchulšt rada poswjeći nowu šchulu nёhdže še šcźehowanymi słowami: „W mjenje Peſtalozzija, kiž je cźłowjeſtwu pućź wukłukanja pokaſał, mot kotreźuž šmy dźenša lёdma pёrwi šlhodźeń dozyłi! Jeho duch budź žiwy a ſkutkowy w tutych měſtnoſcźach. W jeho duchu njech ſo ſtawa wšchitke dźełko na dźećach a njech wšchitkich ſ woprawdźitenu žiwjeńſkenu šjednoćeśiwu ſwjaſa." Na to pšchepoda wón klucze šchulškemu wjednikej ſ wutrobnymi pšcheźemi, ſo by wotpoćzowało najwotšche šobnowowanje nadže wšchitkimi, kotšiž tu won a nuts thodźo, jako wukniząy a jako wucźaŕ, a ſo by twarjenje było twaršti kamjeń na lёpšhim pšchichodźe.

Knjes šchulšti wjednik Hober łucze pšchewšajšchi wupraji džak wucźeŕſtwa wyšchnoſcźam, kotrejej wyšchšchemu šchulškemu radźe, wokrejšknemu šchulškemu hamtej a miniſterſtwu ſa ludowe wukubłanje, šchulšej gmejnje a jeje šaſtupjerjam. Wón nadźejše ſ jaſnymi słowami dale rosto'cź, ſo je twar nowoje šchule w cźašu nuſy dokonjany ſ wulkej ſpёru a pilnoſcźu a ſo je bospołny šimtšłach a twarkach; w nim mamy naſche dźeśi k kóšhnym cźłowjekam worśahnyć. Teź wutrajł ſwoje wjeśele, ſo ſo w šchulšim pródšteśerſtwje muźojo namałachu, kotšiž bo ſaneho wopora njeſtrółchu a ſ dałokim wócźkom wulku wёſ šworicźhu, pšchede wšchem běšče to kujes ſejmšti šapółanz Wjeła, kiž je pšchešo šaſo pućź ſ wobšeźeńſcźom namałał, ale teź wšchitšy druhi šaſtupjerja šchulšteho wokrjeſa ſo na khwalobne waſchnje wobdźełchu, kotrymž ſo hiſchće jóm wutrobnje podźakowa. Dale rёcźeſche šchulšti wjednik še šavatom, ſo na bjeź šchula mёſtno pilneho dźełа a njeſadźerźujomneho poſtupowanja w štromadnym ſtukowanju wukhwalujych a wucźazych. Kaž je šchérokimi wokнami ſo dobywa powёtr, ſwёtło a ſłónco do šchulšticheho šwowa, tak ma ſ duſchimym wokнom dźećom pšchićź ſwёtło wёrneho, rjaneho a dobreho, powёtr šwobody a ſłónco wёrnoſcźe a wjeſełoſcźe. Kaž je nowym twarjenju cźiſtota knjeźi, tak maju teź wutrobły dźeśi cźiſte bycź a kaž je kóžda ſiwa jenaſ wuhotowana, tak je kóžde dźećo jenaſ wjele hódne. Rёcźnik pšchirunaſche nowu šchulu je płódnej ſahrodźu, w kotrejž majn wucźerjo łaſ šiwérni ſahrodniſy nёžne roſtliny — dźeśi — wothładowacź. Wёšenje bjes pobożnoſcźe njemóže jenje k muđroſcźi dowjeſeź, tohodła dyrbi w tutych runnojećych duch praweje pobożnoſcźe knjeźicź; wёšenje je móź, mudroſcź pak je ſłoźo. Knjes šchulšti wjednik Hober pokaſa na konju šwoje reźe na tuklu waźnoſcź štromadneho ſłužkowanja njes ſtarſchimi a wucźerjemi, njes šchulu a domom k lёpšchemu naſcheje młodźiny, naſcheje ludu a wótšneho kraja a pšchejeſche, ſo by nёh knjeźi nad šchulu, wójna a njeſjednota pak šo jeje ſdałowaleź.

Po tutej rёcźi pšchednjeźe Hornjo-Hórcźanſke muźſke ſpёwne towaŕſtwo pod nawjedowanjom knjeſa wyšchšcheho wucźerja Frajſchlaga poswjeći ſpěw: „Krómuź žohnujo, o Wёcźny, naſch ſtuki", kiž mózuje a šwjatoźuje ſ njebju ſłupaſche.

K wuhotowanju a wudospołnjenju nowneje šchule bachu po poswjeńšeniškim ſpěwje še wšchelakich štron rjane a nahładne dary pšchepodate. Knjes wyšchši wucźeŕ Lehmann ſ Hornjeje Hórki pšchepoda w njenje swojich cźeśerſtwa postawu wulkeho miſchtra Peſtalozzija, kotraž je ſa wucźeŕſtwu ſłuwn połtajena. Se ſtrony Hnaſchćanſkeho šchulšteho wokrjeſa dosta šchula rjany wobraz, kiž ſi ſpёwaze holzy pšchedſtaja. Dobruchanjeſi šchulšti wokrjeſ pšchepoda pšches ſwojeho ſaſtupjerja wobraz Peſtalozzija a prёnjeho němšteho preſidenta Eberta, Budeſtecźanjki šchulšti wokrjeſ bari wobraz še ſtarého dobreho cźaša, kiž Frankfuſ pósłu pšchedstaja. Firma Bräuer še Wopokeje, kotraž je parne tepjenje we šchuli twariła, pšchepoda influenzowu maſchinu je wucźbu wo milinje ałd. Hornjo-Hórcźanſka gmejna pšchedwajł šchulu ſ rjanym šwёtłowobrazowym aparatom. Sbytnegmejny darichu klawёr, Cźorne Rožliz a 2 wobraſaj wot Rheina a Moſele.

Knjes pšchedšyda šchulšteho pródšteśerſtwa šabrišti direktaŕ Schwarz podźakowa šo najprjedy knjesej wyšchšchemu šchulškemu radźe profešorej Kralej ša jeho połbohate waze ſłowa, tohorunja knjesej šchulšteme wjednikej Heberej a wšchitkim dariczełam njedźiwajcy cźežkeho cźaša ja wulkotne dary.

S prologom jeneje šchulerki a je ſpёwom šchulšteho dźeśi „Bohu budź džak" štónćnje šo poswjeźenje nowneje šchule. Spodźiwny šacźišćeź šawostaji pak na Sšerbowu, ſo, haćwunjeź je Hornjo-Hórcźanſka šchulška gmejna tola hiſchćeze ſ jara wulkeho dźeła herbiła, ſo pšchi poswjeźenju jeje nowneje šchule ani ſłowćka herbłti rёcźałe njeje. K poswjeźenju pšchiſłankny šo hnydom

wobkładanje nowneje šchule.

Hižom wot wonkach cźini šchula na kóždeho dobry ſačišćeź, tiž je pak hiſchćeze powjeſeźni, hdyž žebi ras jeje ſmuſkowne wobkładamy. S błownymi durjemi do twarjenja ſaſtupiwšchi, wuhładamy nad šhodom krótku hiſtoriju wo tóždej ſenutliwej wёſy šchulšteho wokrjeſa. We šchuli je ſdёſej ſjuwow, w kotrychž wot dźeśinšcheho dnja dźeśi wuchu, dełkach ſu ſi a horkach ſi. Wšchitke ſu nimale jenak wuhotowane, a kak rjany cźiſty nadołeń maju. To dyrbjało bycź wjeſele a radoſcź ša wucźerjow, tu ſtukowacź, njebychu-li dźe ſtare ſtaroſcźe a wobcźežnoſcźe ſe ſtareju do nowneje šchule šobupřeſcźahnyłe. Na ſrowoſcź a derjemeźe dźeśi je najšćehe pošlarane. Rjane wulke wёna pušchećeju dołeź ſwёtła a powёtrа do ſłuwow. K wocźerkinjenju a wucźiſćenju cźła ſu w pinzu prёnjeho klaſne mёſtnoſcźe ſa kapanje pšchipraweno. Schtož plaćiſłum nowotwara naſtupa, budźe dźe ſo nёhdže na 115 hacź 120 000 hriwnow ſtajicź. Leżownoſcź, na kotrejž nowa šchula ſteji, je nёhdže 5200 hriwnow płacźiła. Swonkowna wokolnoſcź šchule budźe wёſo hakle po dłeſchim cźašu dospołna, hdyž budźa rjanu wulku kuku khłódoſće ſchtonły wobdałowacź. Ale cźeſcź, konuź cźeſcź łłuſcha, cźi nałožo, kotšiž ſu tónle plan nowotwara wobſamkli a pšchewjedli, ſu woprawdźe žyle dźeła cźinili a poſdźiſche generacźije budźa jim ſa to hiſchće džakowne.

Po wobkładanju šchule ſhromadźichu ſo ſwjedženišej hoſcźo pola Hänſlez ſ dobrej wjeſeźi, pšchi kotrejž łucze hiſchće mnohe rёcźe dźerżane, kiž ſtrowjeźachu wo dobrym porabjenju ſwjedženišeho dnja. Wёzerawšchu wjedźeli běšche ſa dźeśi

wulki šchulšti ſwjedźeń

na leżownoſcźi nowneje šchule. Woprawdźe dobre šnamjo ſa pšchihodi dźeśi! Rjany štónćny mejſſi dźeń po dołhich tydźenjach deſchcza a ſnmy. A wjeſele a radoſcź na ſwjedženišej łuzy cźim wjetſchej! Sšyły domjazych a tež zuſchi wopytachu ſwjedźeń a ſradowachu ſo ſobu na njewinowatym wjeſelu młodych wutrobow.

Sšwjedźeń ſo minu a thutne dźeło hlada do rukow. Tola ſ Bohom do dźeła a wupšchi a žohnowanje budźetej bohatej. To pšchejemy knjezim wučerjam a teź dźećom.

Dź.

Kuzlarska woda.

Powёdančźko ſ Banata.

12]

(Pokračowanje.)

Direktor wokomiknje nimale ſpodźiwany na njeho ſpohladny; wón njemóžeše hnydom roſumnacź, hacź je to ironija abo ležy ſo wobkuſejaza radoſcź, kiž tak džiwnje pšchiſwukowazajchtej hłóſ tohole bruneho pachoka.

„Wёſo ... zyle prawje ... jeho jaſnoſcź ma trёbne pjenjeſy, njeſamóžneho wobdarjeneho cźłowjeka wunwucźiſcź dacź. Potdra léta by doſahało, wašch jara ſrédna jimny hłóſ ſ dospołnej dokonjanoſcźi pšchiwjeſeź. Potom byſchcźe wy hižo w mjeńſchich rólach wuſtupowacź mohł a jalo mёſtacźnu gażu pjecź ſtow ſchёžmakow doſtawał. Ssamo ſo roſumi, jenoź ſa prёnje léto; potom byſchcźe ſo ſa wjele wjetſchu mjdu ſwjaſał, dołholёtne wujednanje ſcźinicź."

Jošef błeschdał ſchóſche cźežko ſa dychom, jako by hižo rjeczaŕ tohole błeſkſtónćnеho ſwjaſanja wokolo ſwobodneje ſchije ſadžernjene cźuł. Pšchi wyšokej licžbje, kiž won jako ſumu ſwojeje mjdy ſaſtužiſcha, ſalaſchtej ſo jemu ligu ſ krowju. Jeho wócźko ſpuhladny na žonu, kotraž bё ſo wyſcha ſhoſoźwna ſ proſchazym wuraſom ſ njemu wobroćiła.

„Poſſicźenje je jara wabjaze, mój knjeſe", wurowi ſo nimale ſ mozu ſ jeho erta, „a dokelž ſym ženjeny a by chzył ſwojej žonje rady błeſſtaroſtne žiwjenje wobſtaracź, to dyrbju ſo ſwojej winowatoſcźi a niż po ſpodobanju jednacź. Tola jene ... hacź dotal njeżjym jenje błſchcźe jatmožny brat" — jeho ſłowa ſo hordże a ſpjerawše ſnak cźišny — „a tak budu teź knjeſej intendanttej jeho windawki na pjenjezk wróćopokacźicź, tak ruce hacź ſamóža, hacź budże ſo wašch chef nіj jenoź ſa mnje, ale teź ſa ſeźiwjenje mojeje žony ſtaracź."

„Sšrédki, kiž móže jeho jaſnoſcź nałożowacź, dawaju wёſo jenoź ſa jenu wobſoku możnoſcź k ſtudiju a ſawoſtaranju. Tola dychu ſo puće namałacź, waſchej jara rjanej młodej žonje nёkajku łaſkniżku wobſtaracź, wot kotreje by wona bjes ſtaroſcźe žiwa bycź mohła. My pšchiſtajimy ju k naſchim ſtatiſłam, a tu njeſmjeże wona pšchi jara dobrej wſchédnuej midźe žane druhe dźeła, hacź ſo na wjeſcźowaj rjenje wupyšchicź a je ſwojim inbojnym wobliczkom na publikum poſmјeſwobwacź."

Direktor ſtany, ſo by ſ Malgorſacźe ſ dowёrliwje wukuſchowazym wócźkom wpšchijmył. Wón poł wotſłoſcźi pšched Jošefom, kiž jemu nahle pućź łaſtupi, a wudźerżaſche, wuſy pšcheſłapnjeny do wobliczа zygnu, kiž zyle pšchemёnjeny ſ dźiwje łapatymaj wocźomaj na njeho hladaſche.

„Salutuje ſebi prazu, kuježe! Pšedy hacź budże ſe mojeje žony komediaŕka, pšedy hacź ju na jewiſcźu wujtaju, ſo by ſo na hidźenu cźyłdu waſchich pšchihladowarjow poſmёkowała, pšedy hacź dam jej jedojty kłeb jёſcź, kiž ſtej łobkombłnioźa a njeſpёra pjekłej, pšedy chzu ju pšched ſwojimaj nohomaj ſawnicź widźacź, pšedy chzu jej ſam wutrobu ſ hrudźe wudrёcź, pšedy hacź to druhi ſa mnje cźinja! Dźicze, prajeze ſwojemu ſchefej, prajeze to jemu jako pohlednje ſłowo wot Jošefa!"

Hrožo a pšchikłaſowarjaj pokaſa won jemu durje. Jeho cźoło ſo pyrjeſche, ſ njewuprajnej njeryałoſcźu dyrkotaſchtej jeho hudje. „Prajeze jemu to!" wošpjetkowaſche won mjes ſubami.

A ſaſo běźchtaj wonaj ſamoj ... a ſaſo bё ſo jena nadźija rozbrjebita.

Bjes ſłorżenja, ale ſe ſłyſłojtymaj wocźomaj pohladny Malgorſata k njemu, położi jemu rnzy wokoło ſchije a ſawoła połna błubokeje bolośe:

„Bёda tebi, ſo by we mni Cźerna k wutrobje wjaſ; wona ſtanje ſo ſ połleczom tym, kotšiž ju łubuja."

Won pšchiłłoźi ju k ſebi, ſe ſahłoźeju, roſwólnoſcźu, ſ wotmachom.

* * *

Hrimotanje a wichor howrjeſche po kraju. Deſchcź ſchwikaſche na wnjſe wokna kerczmy w Terrogova, ſ wjeſchkow ſchtonowe klinczeſche to ſaſ ſałoſcźaze wołanje.

Połſaje w uozu kłepaſche go hiſchćeze wo durje. „Zygan, herz, ſe hmjercź muczнej žonu na rukowaj ..."

Nutſka w hoſpiſnjej ſtwje wyſkaku hłoſy ſ wonka wobrjeźene, wošchejzerachu go a ſortowachu.

Sšwёtłowłoſkaty molеť je tu ſałoſił, wjeſeły, ſchwarny pachoł. Wón ſchcźipa korczmarjeź bźowku do licźkow a powёda jej, ſo dyże dele do Mehadźe a do zygańſkeje wёſy, ſo by tam ſapoczaty wobraz dokoncźił.

Heidi, kak błońcźi klinczа!

Stara korczmarka pšchiłłoźe runje ſ prózdnej „czuuhu" do durjow a widźi zygana a jeho błёdu žonu. Deſchcź je wobeju pšchemaczał, Malgorſata tichepoze na wšchёch ſtawach.

„Wiſoku mrts, wy herzy!" woka ſtara wjeſele. „Wſchi wot deſchczika ſaczerjenych hoſci ſebi ſi pod moje ſtrёchy mózeze ſebi rjany pjenjes ſaſłużicź a ſebi cźёło a duſchu wokſchewicź, nam nicźo wjazy njeſpobrachnje błſchcźe hużle a ſpёwy ... halo ... do dźeła!"

A wona ſuwaſche witaneju hoſci ſ mjaſnjnej r ſ durjemi nuts.

Jošef ſaſtupje, jeho wócźko roshładuje ſo muczne ſakrjenej jſtwi.

Nadobo ſo wótrje dobłada, jeho poſtaw ſo ſ nahłym ſaſtorknjenjom wurunа, bjes poſibnjenja won ſtejі a wndźera na ſwёtłowłokoſatu hłowu muzikeſkiż je ſo jimaj pšchiwobrocził a by chzył ſe ſlimym, throbitym ſpohladnjenjom wobliczo jeho ſony najradšchu ſpójeraz.

Won ſo nadobo ſaſo wobroczi, ſtorhnje Malgorſata na ſo a bje pšches pršóh wróćo.

„Prjecź wotſtaj, ninna-li ſo nёkajke njeſoboze ſtaeź!"

(Pokračowanje ſeźełuje.)

Ze Serbow.

Dnjownica.

Póndźelu, 30. meje.

1891 abatissa klóstra Marijneho Dola Hana Marja Nowakec, rodź. z Kozarc.

1871 Mikławš Andricki, njezapomnity spisowaćel a wótčinc.

O Serbowstwo.
Ty złote słónco rjane!
Hrěj naše zymne, liwke wutroby.
Njech jasniš so,
Nam z Boha zeskhadźane,
Mrok kóždy rozelnawaj narodny.

O Serbowstwo,
Ty młódna lipa miła!
Nad nami wupřestrěwaj hałozy;
Njech šěriš so,
We zdoŭku strowa, čiła.
Pyš naše łužičanske zahony
Korla Fiedler.

*

— **Wo wjedrje.** Wyschiny a niźiny šu po powjeźeźach wjedrałnjow wschelako rosdźělene. Na tute podłožki jenički so słoźiło njeshodźi so wjele wo pschichodnym wjedrje prajić. Sćrije ipokasuje tute roswołoženje na njewobsahjne wjedro. Schkleniza wschak je na rjane schła. Julije wutoru schkadźi błónčko 3,47 hodź. a khowa so 8,09 hodź. Mjeźačk schadźa rano 4,27 hodź. a khowa so wječor 8,55 hodź.

— **Wećerawscha njedźela** pschinjeseše nam słónčne wjedro, sa kotrymž šmy hižom tydźenje dołho ćekali. Rano wabjachu mile pruhi nalćtnjeho sumjeńa ze swojich ćmowych ležow, a wjele ludźi so wuchadźowaše, zo by so na tutu rjanu hodźinu wjesołiło. Wjećor pak so wjedro zaso zakry a wjetr so zesylni, tak zo so wjele ludźi wróćichu, hdyž su so dołho na wonku wjesołili. Wjećor bě tež wjele ludźi na hrodźišću, hdźež bě hudźba hrała. Wjedro bě tež na nowe lěto rjane, tak zo so wjele ludźi na hrodźišću zetkachu, zo by so wjesołili. Wjećor pak so wjedro zaso zakry a wjetr so zesylni, tak zo so wjele ludźi wróćichu, hdyž su so dołho na wonku wjesołili. Wjećor bě tež wjele ludźi na hrodźišću, hdźež bě hudźba hrała. Wjedro bě tež na nowe lěto rjane, tak zo so wjele ludźi na hrodźišću zetkachu, zo by so wjesołili.

— **Pensijowy fond** za Budyšćanski konzertny a dźiwadłowy orchester. Knjes šudźiny rada Wotruba je na dźakowdźe wschitkich pschesłužbnych hudźbnych pschehwjedźenja swjatoczłonoscze stoletneho wopomnjeća Beethowena w Budyšćinje 25. měrca t. l., 1017,29 hr. k pensijowemu fondej za Budyšćanski konzertowy a dźiwadłowy orchester wušlatił. Měšćanska rada je sarjadnistwo fonda pschewzała.

— **Blišcha darmotna radupodawańska hodźina** za ślabomyślnych, na padawu khorosći cśerpjazych a duchezhorych wobydlerjow města Budyšćina budźe štwórtu l. junija 1927, dopołdnja wot 11 hać do 12 hodź. w Měšćanskej khorownji.

— **Njeśtoże na drózy** sta so njedźelu wjećor wokoło ¼7 hodź. na Lawšćich pschejsach. Tam koleśar z njewobhladniwosću do motorowego koleśarja sawadźi a padźe. Jeho franjeneho do blišeho domu donjeśechu, z wotkal jeho z automobilom do khorownje dowjeśechu, dokelž bješe jeho śełobna kosć na nohi złamak. Pschi njeśožu buchtej tej dwě njewobhóźkowej wožobje franjenej.

— **Njeśhožowanje** padnyć je sobotu wjećor wokoło 7 hodź. na Dwórnišćowej dróhy dźěłaćeś z tudomneja wokolinu je śiwojim kolom. Sšobuśtawy bobrowólneje sanitetneje kolony dowjeśechu jeho do khorownje.

— **Dźěćo do njeśiwja pschiśichło.** Njedźelu popołdnju wokoło 5 hodź. je na Mórizowej dróhy njeńdże 3-letne dźěćo jenemu koleśarjej do kola zabjehało. Kolo je dźěćo potorhnyło, so je śebi wbohe cźěło mosny śtschaśło. To dowjeśechu do khorownje.

— **Spytane samomordarstwo.** Sobotu spyta śebi jena tudomna podruźnica z pluwom sawdaś. Jeje hospoza, kotraž pluk wuću je, dokelž bźěše podruźnica durje sanitla, polizaju zawołała, kotraž je ju z nuzu do twarjenja dobyła. Podruźnica, kotraž je hižom bjes wjedomja leźała, ju žobuławy Sanitetneje kolony najprjedy z kisłikowym aparatom do źiwjenja wrócili a na to do khorownje dowjeśechu.

— **Njedźelske nawróćne jśdne liśejśi na żelesnizy** płaćeja na śwjatkownych śwjatych dnjach k swojeśtej pjatk wot pschipołdnju wo 12 hodź., sobotu, śwjatkownićku a śwjatkownu póndźelu, k nawróćnjej jśdźi śwjatkownićku, śwjatkownu póndźelu a wutoru hać do 9 hodź. dopołdnja.

S **Kischiweje Borschće.** Sjawny puć z Kśišwneje Borschće do Khelna je dla nałožowanja na Kischiwo-Borschćańskich honach wot 30. meje hać do 3. junija t. l. zawrjeny. Jśšony wobkhad pokazuje so na Mały Wjelkow.

Z **Radworja.** Na tudomnym zastanišću su nastup we 20 metrow podźěšili. Dotal pśi sylnym wobkhodźe a dołhich ćahach wjacy njedosahaše. Tomu je żeleznike zarjadnistwo nětko wotpomhało. Rjenje by bylo, hdyž by nastup tež hišće z kamjenjemi posypało, pśi deśoźtym wjedrje by nam to lubo było.

Z **Radworja.** Haćrunjeź wćerawše miłe wjedro kóždeho do stwórby Bożeje wabješe, bě tola mćsana zhromadźizna „Kat. Bjesady" powśitkownje derje wopytana. Hłowny dypk programa bě jara zajimawy prednošk předsydy, k. kaplana Grofy, wo stigmatisacij Rejzy Neumanee z Könnersreuta w Baworskej (pola Waldsassen). Śćěhowaše krótki politiski rozhlad. Wězo so tež nješto žortneho poskići za lubowarjow pěknebo wjesela.

S **Kamjenje** pola Radworja. Wećera njedźelu wjećor we 8 hodź. mśjachmy w tudomnym hoscźencu zhromadźizna dla hromadukładźenja połow. Zywa rosmołwa nasta, nětkli śu wśjo pschećiwo hromadukładźenju, tola wjetšina je sa to. Swołaŕ zhromadźiny kujeś Jan Zyž a kujeś Zupan namjetowaschtaj, so měše bo ležownosće tež na dźělaćerśtwe twarjenja rosdźělić, tola tónle namjet wotpokasachu, dokelž ležownosće njebośahaja.

S **Cźornez.** Sjawny puć z Libona do Lužeca (rybaršti puć) je dla nałožowanja na Cźornećańskich honach wot 30. meje hać do 11. junija t. l. zawrjeny. Jśšony wobkhad pokazuje so na Cźornezy a Posdezy.

S **Rychwałda.** W nozy wot wónźeze na wutoru kradny njeźto tudomnemu rataŕej Handrijej Hubaćej z Grózšte mužaze jśdne kolo. Jako so wobwěsćeź rano bohdaš, so bźiše kolo kradnjene, pobachu so wobkradnjeny, žandarm a dwaj motorowej koleśarjej do śuźobnych wsow na pytanje. Wš Jannom paducha doźahnychu. Wów bźiše tudomny wobydleŕ, kij dźěłu rad j puća thodźi. Kradnjene kolo mśjesche hišće pschi śebi.

S **Bukowa pola Hródka.** Sańdźenm śujedu knjeźi dźěłaćeŕ Fischer z Pśowich Górkow pola Drjowka trawu śwćjesche. Duzy domoj nješesche kośu na ramjenju. Wobjazrukowny j nźkajke pschićiźiny tak njeśožownje padny, so śebi j kośu źitu na schtji rosśrěny a so sa krótki cźas wufrkwawi.

S **Lejschcźow pola Hródka.** Njeśooze, kij njemjeśesche na śoze pschećeźećich sćźkowkow, potrjechi schulećku Friedu Niklej na tudomnym fórbarku. Wona paśeśche schtyri krowy, pschi cźimž so ji kotełki saschmjatachu. Jako holza wotejźi sago njadowasche, buchu krowy njemźrne a powalichu holzu. Jena krowa stupi ji do źiwota. Holzu dyrbjachu domoj donjeśeć a hnydom po lekarja pósłać. Lekaŕ śpóina, so bźeše smutskowne franjenja jenož lohke. S holzu so hižom saso polepschuje.

Hospodarski rozhlad.

Póndźelu, 30. meje 1927.

Berlinska burša a produktowe wiki wothachu sańdźenu sobotu sawrjene. Pschićežina bě žarowanje wo semjetkeho znamjenitego Berlinskeho bankeja Edgara Rosenthala. S Ameriki pschikhadźeja powśešće wo rjanym horjeśicźu pscheńežnych płaćišnow. Tehodła śmémy wocźakowaćź, so teź pola naš płaćišny wśichto horje śraźa. W Ameriźy na lukwiu strona Hoffjejow (to cźka tych na wyšoke płaćišny klukowanych pschewahu. Horje hanjenje płaćišnow šo jim tohodła schtachcźi, dokelž šu w Ameriźy wody rźki Mśisśipi, brjośi pschedrěwźi, statnźazy hektarow pscheńežnišćeźow powodźiše e pschichodne žně śniéśe. K tomu rosćerjeja sdźela wumyślene powěsće wo šuchoźe w Argentinskej a hubjenym wjedrje w Kanadźe. To śej kraji, wjele pscheńezy płodźazej.

Skótne wiki w Njeśwaćźidle šu pschichodnu śrjedu 1. junija.

Na pschedań:

Kosa j kśeśećonaj w Nowej Wśy 3 pola Huśki.
Wowza j jehnjatkomaj w Tśórnźy 1.
Krowa wyšokošućelna w Sśywitu 8 pola Hródka — Hans Wćrik w Rowonowje — w Nowej Wśy 4 pola Huśki — w Kobjeluje 8 — w Bukezach 64 — w Pschiwćezach 5.
Krowa wyšokošućelna abo jałojza w Mjeschizach 5.
Ljśjata druhe łśhnidło w Strožźu 1.
Kóń śrźnjołśtny, młyn w Brěšpschću.
Wós błźazay w Budyšćinje 111l na prawo — Tuchoŕska haša 11 na Lźwo — Jerjowa haša 27 delka — Kota, Kotoŕska haša 18 I.
Sonzak trawy w Delnjej Hórzy cźo. 15. W
Sonno w Ekelnje cźo. 14 — w Budeśezach 30.
Dźezeł kuchenny, Zimmer w Budyšćinje, Hornjeźerska haša cźo. 15.
Klumpa hnójnizowa, 4½ mtr., młyn w Bukonje pola Barta.
Moschina schijaza schewika w Raschonje 6.
Loźo w Budyšćinje, Mitkawschiske wrota 3 II.
Rjeśa j nźkdźe kórzom pola a luki w Cźežkowjanych Rosłizach cźo. 30. Dalsche wukaźnje Hornigowa w Budyšćinje, Lazaretitska haša 15 I.
Grośata w Radworźi 78, w Kumschizach 10.
Kuchinske wuhotowanje nowe, Hoffmann, blidaŕski mischtr w Sśmilnej.
Klawěr w Biśkopizach, Budyšćiska dr. 19.
Puśy 6 (9 njedźel stare) we Sślonej Borschći 20.
Kolo mulaze w Nowej Wśy 1 pola Huśki.
Kolo motorske 4 PS. w Cźornowje 29 pola Kamjenza, 2 zylinderske w Kamjenzu, Wojerowska dr. 5.

Pschistajitej puźaja:

Hospodaŕski pomocnik w Pocźavlizach 8 — Worm we Sślonej Borschći.
Rźmišteho Kulik w Schćrachowje.
Wohonca w Kossarni cźo. 1 — młyn w Koblizach pola Hodźija — Cźoch, pjekaŕ we Wóbšbórtu — Jokisch, mśšćańske kubło w Budyšćinje.
Murjerjow 25 wukasańca dźěla w Lubiju.
Hotzu do domu, Carlowizowa w Budyschinje, Lorzowa haša 18 — radna pinza w Kulowje.
Młynśkeho, Kunathej młyn w Rywaŕi.
Dźowku Zimerka w Budyšćinje, Hornjeźerska haša 15: knjeźi dwór w Smochcźazach.
Strażnika, knjeźi dwór w Smochcźazach.

Kupjeź pytaja:

Sonno a łśonu młyn w Bukonje pola Barta.

Wśschnje na pschenajecze.

W Koblizach pola Hodźija hać do śrjedy 8. 6. pośtśenja na gmejnskeho pschedsteźićeŕa sawodacź, wotzewźenje pschipołdnju ½12 hodź.

Esudnizy na pschekadźowanje.

wutoru 31. meje 1927:

W Kamjenzu dop. w 9 hodź. w kasarnach, t. twarjenje: Khołmśkej wuhotowarni, pišańskej błźdze, błśśejej, radioaparat, sportowy wobłek. mjeśki stoł, komoda, piano, elektriśkej lampje a druhe lampy, tredenza, wuczahowańske błśdo, 5 stołow, małych a wulki kobrz (tepich), 3 klubowe stoły, kaschćik za noże a widźicki, nźhdźe 100 knihow, měch śyreho koseja, tałsaty wós,

w dworje radniźy dop. w 11 hodź. pišańśti stroj, błśśej, drašny kamor, pišańske błśdo.

Škrowe depeše.

Produktowe wiki w Barlinje dźensa dop. ¾11 hodź.: Wiki su mało wuwite. Tendenza: stajna.

Dop. ¾12 hodź.: Wiki su žnadne. Tendenza: pornjo žobocze sterje seštakjena.

Wične płaćizny w Budyšinje.

28 meje 1927

Wšě płaćizny so po złotej hriwnje zrozymja.

Předmjet		najniše płaćizna	najwyša płaćizna
Pšenica, nowa	73 kilo	14,00	15,00
Rožka, nowa	70 „	12,50	13,50
Jećmjeń,	50 „	12,00	12,25
„ nazymski	50 „	—	—
Wows	50 „	13,00	13,70
„ nowy	50 „	—	—
Raps	50 „	—	—
Běrny	50 „	5,00	6,00
Butra	1 „	4,00	4,20
Syno, nowe	50 „	—	3,00
Słoma, z mas. młóc., pras.	50 „	1,60	1,80
„ „ „ k zasł.	50 „	2,00	2,50
„ z cypami młócena	50 „	3,00	3,20
Pšeńna muka, 60%	50 „	23,25	24,75
Rżana muka, 70%	50 „	21,75	22,25
Pšeńne wotruby	50 „	8,50	8,75
Rżane wotruby	50 „	8,75	9,00
Jeja	1 štk.	—	0,10
Prosata 799 štuk	1 štk.	10,00	24,00

Płaćizny rěznego skotu na Barlinskich skótnych wikach.

28. meje 1927. Płaćizny po centn. a zł. kriwnach.

Skótne družiny a woznamjenjenje.

Woły: 501.

Połnomjasne, wukormjene, najwjetśeje rěžneje hódnosće hać do 6 lět	62—66
Młode mjasne, njewukormjene, starše wukormjene	57—60
Mjenje wukormjene młode, derje picowane starše	53—55
Mjenje picowane wšěch starobow	35—47

Byki 601.

Połnomjasne, wurośćene, najwjetśeje rěžneje hódnosće	58—61
Połnomjasne, młódše	55—57
Mjenje wukormjene młódše a derje picowane starše	52—54
Spatne	49—51

Jałojey a kruwy: 1034.

Połnomjasne, wukormjene kruwy najwjetśeje rěžneje hódnosće	
Połnomjasne, wukormjene jałojey najwjetśeje rěžneje hódnosće hać do 7 lět	51—56
	42—47
Starše wukormjene kruwy a derje wuwite młódše kruwy a jałojey	33—40
Derje picowane kruwy a mjenje picowane jałojey	22—26
Mjenje a spatnje picowane	—

Celata: 2600.

Najlěpše wukormjene (2. druš.)	80—91
Mjenje wukormjene a tajke wot cyen (3.)	65—78
Spatne (4.)	55—62

Wowcy: 4956.

Młódše a starše wukormjene (2. družina)	50—57
Starše wukormjene (3.)	40—47
Mjenje wukormjene (Märzschafe) (4.)	28—36

Swinje: 13978.

Połnomjasne, wosebitych rasow a jich křiżenjow, hać do 1½ lět stare	—
Wukormjene	62—63
Mjasne	60—62
Spatne	58—60
Raney a kundrozy	53—57

Jubilej Ratarskeho towarstwa w Komorowje pola Rakec.

Sańdźenu wutoru knježeśe sago wjeśoke žerbśke žiwjenje w nasćhej wśy. Tudomne Ratarśke towarstwo žwjećesće swoje 25 létne wobstaćze w kruhu swojich žobuśtawow, kotreź běchu teź swoje lube mandźelśke abo žony a maćerze swobu pschiwjedbe. Teź nětkli knjeśa wot Ratarskeho swjasła j Drjeźdźan šchu žem pschikhwatali.

Popołdnju w 4 hodź. sapoca so generalna shromadźizna, w kotrejź so wo hospodaŕskich naležnoścach jednasche. Pschedsydźa towarśtwa, knjeś Korla Schewczik, žiwnoścéeź z Komorowa a śliczbowaŕ towarśtwa, knjeś Gusta Schudak, kubleť z Komorowa, dostaŕichaj wot sajmerjow Ratarskeho swjasła w Sakkej sa 25 létne śwérne žobudźeńo w towarśtwje sašłužbnu medaillu.

Wjećor we 8 hodź. sapoca so potom wjeśoka šabawa. Naśch hokoŕśti śpéwny thór sanjeśe nam wjazyhłóśnje na 15 naśchich krajnjuch žerbśtich śpéwow, a to na wschelake waśchnje. Najprjedy wustupi mśšćany thór a sanjeśe nam 4 hłóśnje „Mi nihdźe žo tak njelubi". Tomu sćehowachu hišćeze nětkte druhe śpéwy. Dale sanjeśe nam teź muzśki kwartet najprjedy „Sto lět kaj mi dźenj je", „Ach moja hola", „Hišćeze Sserbśtwo njeshubjene" a „Běžt woda, běžt". A kóńcznje žiwstupi hišćeze šolokwartet z „Khwalena budź sijatka". So so śpéwy wschě hać nanajśépje śpéwachu, to dopokaśa mózny pschikłeśk, haj nětkte śpéwy dyrbjachu žo na žadanje wospjetowaćź. Teź naśchi hośćo j Drjeźdźan so njemóžachu na nje napohlućhaćź, a hačzrunjeź woni ani śłowcźa žerbśtu njerośnjachu, dha je tola dowołkwalićź njemóžachu. Te krašne žynki naśchich lubych žerbśkich śpéwow, kotreź so j wjeśoke žobu wjeśeła, a je śrudźenym pkakaja.

Naſche ſobuſtawy běchu Drježdźanſkim hoſcźom powědałe, ło mamy my Sſerbjo też ſwoje ſtamſne narodne reje, kotrež ſwrbiachmy na ſich ſadanje potom też pſchedſtajeć. A ſaſo ſo na nich dodźiwacź njemóžachu, kóždu reju mózny pſchikleſ mytowaſche. Jenož to naſchi lubi Drježdźanſcy hoſcźo wobjawowachu, ſo naſche ſerbſke holicźa wſchitke we ſwojich kraſnych narodnych draſtach njeběchu, kotrež ſo jim tak jara ſpodobachu. A to běchu Nĕmzy, a my Sſerbjo ſo husto dosć naſcheje mačerſnje rěcze hańbujemy. Tole je najlěpſchi dopokaz nam Sſerbam, ło my tak widźimy, kak ſprawni, wuczeni, ſpjatkani Nĕmzy wo taſtich Sſerbach ſudźa, kotſiž ſo ſa ſwoju macźerſnu rěcź njehańbuja, ale kotſiž ſebi ſwoju narodnoſcź haja a wyſoko dźerża.

Teſ ſo jedź a wjele běſche poſtarane, naſchi ſpěwarjo nam podarmo njeſpu ſpěwali: „Piwo, wino k wječu“, pſchetož piwa a wina běſche tam doſcź a nadoſcź. Naſch Nakonzeź pjekatſki miſchtr a też miſchtrka pſchiſtaj nam dobre pſchiſkuſki ke kofejej, a teź dobru ſwinjazu pjeczeń nadjelkoj, tak ſo tam nichtó wodu tradaci njetrjebaſche. Żurla běſche też rjenje ſ bŕĕſami wudebjena a kwĕſcele běchu tam wſchĕch druźin, tak ſo běſche tam wopraſdźe ſtrowa, nalĕtnja wóſi.

Wokoło ½10 hodź. naſ potom naſchi Drježdźanſcy hoſcźo wopuſchczichu, a pſchejachu nam hiſchcźe nĕkotre rjane a wjeſołe pobĕnki. Nĕſko jimaſche ſo mĕſtoſpſchedźyda, knjes kubler Wirth ſ Jitka, ſtrowa a rĕczeſche nĕhdźe takle: „Naſchi lubi Drježdźanſcy hoſcźo ſu ſo nĕtko wot naſ dźĕlili, kotſiž wĕſo naſcheje rĕcze mózni njebĕchu, a ja dźe ſo njemyſlu, hdyž myſlu, ſo mózemy nĕtko we ſwojej lubej ſerbſkej macźerſnej rĕczi njes ſrobu rĕcźeć. Wutroba je ſo dźenſa tola wopraſdźe tódemu ſhrĕcź dyrbjała, hdyž ſmy te rjane ſunje ſpnki naſchich kraſnych ſpĕwow w macźerſnej rĕczi ſłyſcheli. My ſtari dyrbimy tola wopraſdźe ſaſo ſyke womłodźićź, hdyž widźimy, kak horlinje naſch młody ſerbſki doroſt ſa naſch narod wuſtupuje.“ — Wón ſtónczi ſwoje ſłowa tak, ſo ſpěwarjam a ſpěwarkam wutrobny dźak wuprají, a nantowniſche pſchitomnych, ſo bychu ſo ſe ſwojich ſydłow poſtajkli a wſchitcy ſhromadźe naſchemu ſpěwnemu khorej ſtſrĕcźnu hrimotazu ſławu ſanjeſli. Nĕſko ſalpĕwa ſo hiſchcźe naſch narodny ſpĕw „Hdźe ſtatok mój?“.

Nĕſko nam naſcha ſokolſka kapała hiſchcźe nĕkotre hodźinki rjane ſokolſke pſchespola a ſerbſke ſuſti ſ wjeſołej rejzy hudźeſche.

Towarſtwo po prawom k nĕmſkemu ſwjaſkej pſchiſłuſcha, ale ſwjedźeń bĕſche ryſy ſerbſki a wſchitkim je ſo tola na nim tak jara lubiło. Njech je to druhim towarſtwam ſ dobrym pſchikładom, ſo ſo jenož njetrjeba na ſwjedźenjach ſerbſcy ſpěwacź, ale wſchudźe, hdźež ſu Sſerbjo hromadźe.

Ze Sakskeje a dalſich krajow.

* S **Drježdźan.** (Ssamomordaſtwo.) Saſudźenu ſrjedu je ſo bankjej Oskar Heiman ſatſělił. Hacź do lońſcheho lĕta je banku mĕł, w poſlednim cźaſu pak je ſo je pſchedawanjom leżownoſćow a automobilow ſaběrał. Po ſdacźu ſu jeho ſchkodowanja pſchi burſy do ſmjerczne hnałe. Jeho mjeno bu husto pſchi ſkandalu wo ludowym wopory mjenowane, wón bĕſche mjenujcy bankjej jebakom dre. Meißnera a Löfflera.

* S **Drježdźan.** (Wotewrjenje lĕtneje wuſtajeńcy.) Lĕtuſcha lĕtna wuſtajeńca „Bajpera“ budźe 1. junija dop. ½12 hodź. ſ małym ſwjedźenjom wotewrjena. Kſchiżny thór pſchedinjeſe nĕkotre ſpĕwy. Też hudźbna kapała po-rjeńſchi wotewrjeńſku ſwjatoczneſoſcź ſ nĕkotrymi hudźbnymi poſtſiczenjemi. Wot popołdnja 3 hodź. je wuſtajeńca ſa wſchitkich wotewrjena.

* S **Freitala.** (Dźiwny puć błyſka.) Ssobotu wječor cźehnjeſche njewjedro nad Freitalom. Jedyn błyſk dyri do domińſeho ſadowego wikowarja Richtera. Wón ſajźdźe ſ wokom druheho pokhoda do bydlenja, pohlaſchi mandźelſkeho, kiż pſchi wječeri ſedźeſche, cźiſtu żonu a dwě dźĕſceri k ſemi, njeſótkmy pak ſo młodeho muża-ſkeho, kiż na ſofie leżeſche a ſłubi ſo dalſchu ſchkodu njenacźiniwſchi ſaſo ſ wokom. Mandźelſtſeho bĕſche błyſk ſcemił, ſo dyrbjeſche Lĕkarſku pomoc pytacź.

* S **Hirſchberga.** (Sněh w Krkonoſchach.) Tak njepſchiſłuſchne wjedro każ Lĕta drje Boże ſtwórſke żenje mĕli njeſłu. Jedyn ſnĕhowy njecźeł ſrjeſeche druſi a hory běchu zyle ſe ſněhom pſchikryte. Sněh doſahaſche hacź nĕhdźe 800 metrow do dola dele, to je hacź do hórſkich wſow. Nowy ſnĕh bĕſche wĕſo jenoź 2 zentimetraj wyſoki a tróſchku ciopłeho powětra i ſahaſche, jón roſtacź.

* S **Barlina.** (Próſtnjny dla ſymy na Barlinſkich ſchulach.) W Charlottenburgu ſu na wſchelakich wyſchich ſchulach ſchulerjow domoj póſłali, dokelž ſymy dla w ſchulſtich ſtwach ſedźo mutrací njemóžachu. Dokelž piatk ſaneje ſchule njeje, njebĕſche bódno, hakle ſatepicź. W nĕkotrych ſchulach dźĕſci jenoź turnowachu abo ſo we wſchelakich ſportach ſwuczowachu.

* S **Ofmabrücka.** (Rubježny napad.) Pożoł jeneje banki bĕſche pola Nĕmſkoſtatneje banki 50 000 hrimnow wotſtĕſknył. Jako bĕſche banku wopuſchcził, jemu młody muſſĕli toſchu ſ pjenjeſami mutorhny a jeho ſ dwĕmaj muſſĕlomaj ſ revolwa cźeſko ſrani. Rubježnik ſ pſchihotowanym autom cźeſny. S mnohimi autami a lĕtadłami ſa rubježnikom pytachu, dotal pak jeho hiſchcźe njeſłu namakali.

Najnowiše z cźeſkeho swĕta.

— **Schkodna powĕſcź wo wjedrje ſa jutſiſchu wutoru:** Cźpłiſcho, rjenje, ſroczele ſo pſchecźahuja. Pokhilenje k njewjedram. W Jendźelſkej cźpłiſcho a rjenje.

*

Wojazy wotdźĕlenja maſchinſkeje tſĕlby, w Pośnańſkim wokrjeżu w brójni pſchenoſowachu. W nozy we brójni woheń wudyri. Sſedmio wojazy ſo ſpalichu a ſchtyrnacźo ſo tak cźeſko wopalichu, ſo ſo dwĕluje, hacź ſo jim źiwjenje ſakhowa. Woheń je ſo pjecźa je ſehlaźej prjecźiſtjinjenej zigaretu ſamiſchtrik.

*

W Parižſkich nowinach je Lindbergh pſcheczelnu próſtwu na wſchitkich, kotſiž ſu jeho lĕtadło, poſtokali, próſtwu woſjewił, ſo bychu ſnajmieniſcha wĕzy wróćili, kotrež ſu jemu wobjeſli hódne, tak na pſchikład wukhowanſku wobruczku, dwaj naduwanſtaj puzakaj, tabellu a druhe.

*

Wolga pola Aſtachana pſchi Kaſpiſkim morju ma wulku wodu. Pódla teho wĕtr thĕju wyſoke cźołmy ke mĕſtu waleſche. Aſtachan je wſchón ſ wodu wobdaty. Wokolne wſy ſu ſo pócźerſele. Wobydlerjow a ſtót pytaju ſ łódźemi wukhowacź.

*

W Ssolunju (Saloniki) w Grichiſkej ſu ſ dźĕła wuſamknjeni tobakowi dźĕlacźerjo ſpytali ſo do tobakowych ſabritow dobnyć. Wojazy ſo do nich dachu a ſ ſtĕlkownymi toperami do nich biju ſu mnohich dźĕlacźerjow ſranili.

W Kairu w Egiptowſkej je policija nĕhdźe 500 Indijſkich jałała, kotſiž ſ kokainom a druhimi jedami pſchiſtupu. Wyſchnoſcź wojſewja, ſo pſchichodnje wikowarjow ſ tajimi jedami ſ knutu khoſtacź da.

Swójbne powĕſće.

Swĕrowani: Kurt Nyčka ſ Johannu rodź. Nekej w Budyſchinje. — Max Michałk, ſwječeŕ w Nachtanje ſ Friedu rodź. Njenczej w Budyſchinje. —

Semrći: Oſwald Spiller, żitnowy wikowaŕ w Wjeſej Wodźe, 58 lĕt.

Towarſtwowſki powĕſtnik.

Budyſin. Serb. tow. „Nadźija“ zeńdźe ſo jutſe w wutoru (31. 5.) wječor we 8 hodź. w Serb. Domje. — Prosymy wo bohate wobdźĕlenje. Předs.

Budyſin. „Bjesada“ ſkhadźuje ſo kóždu pónd ź elu w Serb. kofejowni.

Domowina čini kedźbliwje na wſotowarſtwowſki zlĕt, kiž budźe **17. julija** (nic awgusta) **1927** w Radworju. — Wosebite přeća a namjety njech ſo bórzy připóſćelu předsydźe k. fararjej Śewčikej do Khróśćic.

Lipak. Naše „Serbske blido“ ſkhadźuje ſo kóždy tydźeń wutoru wječor we 8 hodź. w korčmje Schaffrath, Waldſtraße 33.

Nawječorny wokrjes „Sokoła“ (Khróśćicy, Njebelčicy, Pančicy a Wotrow) změje pjatk (3. VI.) wječor we wosmich zhromadne zwučowanje w Njebjelčicach.

Serbscy pčolarjo! W Prazy wotměwa so lětsa wot 3.—10. julija wſoſłowjanſki zjězd a pčołarſka wustajeńca. Stóž by tam chcył ſobu jěć, podaj hnydom ſwoju dospołnu adresu. Jězdu mamy na čěſkoſłowakſkej železnicy wo połoycu potuńšenu a w Prazy za tuni pjenjez dobre přenocowanje a wšě druhe zastaranje a też legitimaciju dostanjemy darmo. Jězda je na 3 dny wotmyſlena (2.—3. julija). Zamołwjenja hnydom na adresu:

„Wrjóś“, Post Räckelwitz b. Kamenz i. Sa.,
abo: Smolerjee knihařnju w Budyšinje.

Slepo. Tow. „Swěrnoſć“ wotměwa přich. ſtwórtk, 2. junija, wječor w 9 hodź. pola Bastijana ſwoju lětſuu hłownu zhromadźiznu. Dokelž ma ſo nowy předsyda wolić a dla přihotow za ſkhadźowanku ſerbſkich ſtudentow we Slepom kóne julija dyrbja wſitcy cyle wěſće přińć. — Po zhromadźiznje budźemy hišće ſpěwać. Pismawjedźeŕ.

Zjenoćeńſtwo ſerbſkich wučerjow změje ſrjedu, 8. junija, dop. w 10 hodź. w Serbſkim Domje ſwoje poſedźenje. Wſitcy ſerbſcy wučerjo we ſłužbje a na wotpočinku ſo z tutym přeproſuja. Dźeńſki porjad: 1. Rozprawa předsydy. 2. Rozprawa pokładnika. 3. Wólby. 4. Naše měšanorĕčne šule w knizy: „Die Wenden“ wot O. E. Schmidt. 5. Wšelake. Kral, předs. Krawc, zapis.

Zwjazk Serb. Rat. Dorosta. Wulět do Pomorc. Towařſojo a čeſceni hoſćo ſo wutrobnje přeproſuja a ſo z dypkom 7 hodź. rano pola Serbſk. Domu w Budyšinje zetkaja. Při hubjenym wjedrje z čamom wot Budyšina, hewak pak z kolesami do Pomorc (Pommritz). Předsyda.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku Marko Smoler w Budyšinje. — Za lokalny dźĕl a feuilleton: A. Dučmanc w Budyšinje. — Za hospodarſki dźĕl: Arnošt Barc w Budyšinje. — Za nawĕſtki O. Janak w Budyšinje.

Serbskim ſpěwarjam!

13. julija t. l. wotměje ſo při ſkładnoſći internacionalneje wuſtajeńcy „Die Musik im Leben der Völker“ w Frankobrodźe (Frankfurt) n. M. też

ſerbſki koncert.

K tomu trjebam nĕkotrych najlĕpšich ſpěwarjow, žónſkich a mužſkich. Štóž chce ſo wobdźĕlić, njech mi hnydom ſwoju adresu póſćele. Jězda z khwatakom (54 hr) budźe zarunana a nócźeh też. Też druzy hoſco móžeja ſo wobdźĕlić a njech mi to hnydom wozjewja. Při wjetšim wobdźĕlenju ſo jězda wo 20 % poniži.

Potajkim ma kóždy ſkładnoſć, za tuńši pjenjez do tamnišeje krajiny dojć a ſebi najprjódcy rjane a wulke město Frankobrod z tutej wulkotnej zajimawej wuſtajeńcu wobhladać. Ducy po puću widźimy wulku rĕku Rhyn (Rhein) a hodźa ſo też druhe wažne městnoſće, n. př. Wartburg, Weimar atd. wopytać. Pućowanſki plan hodźi ſo hakle wozjewić, hdyž je liſćina wobdźĕlnikow hotowa. — Čas khwata, rozſudźće ſo, proſu, hnydom.

Drježdźany (Feldherrnſtr. 6 II), 26. V. 1927.

Bjarn. Krawc (-Schneider),
kral. hudźbny direktaŕ.

Młoda wyſokoſućelna
čehniwa kruwa
je na předań
w **Nowej Wſy čo 19**
při Sprjewi pola Kluſka.

Holcu
do rataršſtwa, kotraž móže derje dojić, pyta jako pomocnicu hoſpozy, z přizamknjenjom k ſwójbje hnydom
E. Mosig
w Habrachćicach
pola Lubija.

Vogtlandske gardiny, ſtory, vitrage, šaty, přikrywy, šórcuchi, wóſkowane tkaniny, mužace potrjeby poſkića Marta Brüur w Budyšinje na Moltk. dróży 5. Zhotowjenje šatow, wuſiwanje mjenow.

Serbske
křeńſke liſćiki
Serbſka knihařnja
w Serbſkim Domje w Budyšinje

Vogtl. gardiny
kupujeće jara tunjo pola
K. Erler w Budyšinje
na Žitn. wikach 11 znapř. hoſć. „Złota Hwězda“. Rěču ſerbſki

Přich. jězda při ſwjatoku tydźenja

ſwjatkownu — 4. junija
ſobotu — 1927

na „Małej haſy“ nimo Kopšinſkeho hrodźišća, k cyrkwi a kamjentnym křižam w Khróśćicach Pola Khróśćic „Picknick“ (ſwačina), běžimy potom wokoło 1 hodź.

Wotjědźe: wot Budyſkeho dwórn. w 4 hodź. pop.
wot měšćanſkeho dźiwadła 4[05] hodź. pop.

Płaćizna jězdy: za doroſćenych 1,50 hr., za dźĕći 0,80 hr. zaſo wróćo 1[30] hodź. (7[30] hodź. wječor). Doprědkapředawanje khartkow we Wellerec knihařni a pola „Kraftverkehr Freistaat Sachſen A.-G.“ na Třešlanſkej dróży 45.

Swjatkownu njedźelu, 5. junija, jězda do krasneho Mužakowa.

Wotjědźe: wot Budyſkeho dwórniſća w 9 hodź. dop.
wróćo do Budyšina wokoło 19 hodź. (7 hodź. wječor)

Jězdna płaćizna: za doroſćenych 6 hr., za dźĕći 3 hr. Doprědkapředawanje khartkow we Wellerec knihařni a pola „Kraftverkehr Freistaat Sachſen“.

2. dźeń ſwjatkow, 6. junija 1927.

Jězda na „Wyſokej dróży“ (Via Regia) do Rychbacha a Jawernika pola Zhorjelca. Wjednistwo knjez dr. Frenzel.

Wotjědźe: wot Budyſkeho dwórn. w 8 hodź. dop.,
w Rychbachu smy wokoło ½1 hodź.
w Jawerniku wokoło 13 hodź.
wróćo smy wokoło 19 hodź. (7 hodź. wječor)

Jězdna płaćizna: za doroſćenych 5 hr., za dźĕći 2,50 hr.

Zo móžemy poſtajić, kak wjele městnow za poſlednu jězdu trjebamy, budźe ſo při ſrjedowniſkim powodźe towařſtwa za předſtawizny a ſtawizny Hornjeje Łužicy, w Budyšinje, při jězdźe při ſwjatoku tydźenja ſwjatkownu ſobotu we Wellerec knihařni a pola „Kraftverkehr Freistaat Sachſen A.-G.“ městnowe khartki rjedawaj, kotrež k ſkónčnym wobdźĕlenju jězdy njewjazaja.

„Kraftverkehr Freistaat Sachſen A.-G.“
wobkhod: wjed. w Budyšinje, na Tyšlanſkej dróży 45.

Kožlowy lĕtny barchent 60 pj.
wšelakich muſtrow, rjany bĕły, ... m 6[0],
muſlinowe, cefirowe a druhe lětne bluzy ma ſtajnje zešite
A. Kasper * Burglehn 11
A. Pilopp — w Budyšinje
Sprawne ſerbſke poſtužowanje!

Do kóždeho ſerbſkeho doma ſłuſeja „Serbſke Nowiny“!

Přesadźowanje wobućow!

Srjedu, 1. junija 1927, pop. w 2 hodź. budu w Budyšinje na Hornčerſkej haſy 11 na dworju

200 porow

nowych žonjacych, mužacych a dźĕćacych wobućow wšelakich wulkoſćow a formow po nadawku teho, kotremuž ſłuſeja, na přesadźowanje ſwobodnje předawać. — Wobhladanje dopołdnja wot 9 hodź.

Max Wenzel w Budyšinje
přesadźowaŕ a woblićowaŕ.

Poskićam:

čelace mjaſo	punt	**1.20** hr.
ſwinjace mjaſo	punt	**0.80—1.00** hr.
zmjerzjene mjaſo . .	punt	**0.80** hr.
howjaze mjaſo	punt	**1.00** hr.
mjaſowu juſku		**10** pj.
hejdušnu a jatrowu kolbasu .		**10** pj.
čople kolbaſki		**10—20** pj.
wšelaku kolbasu . . .		**0.80—1.40** hr.

Ernst Polter w Budyšinje

rĕzniſki miſtr, na Šuleſkej haſy čo. 1 (Schülerſtr. 1)

Bohu lubemu Knjezej je ſo ſpodobało, moju lubu mandźelſku, našu lubu mać a wowku

Marju Liesnarku

z Hórkow

w 67. lĕće jeje žiwjenja ze ſwjatymi ſakramentami doma wobſtaranu do ſwojeje njebjeſkeje wótčiny wotwołać.

Jeje ſpróchne cźĕło chcemy ſrjedu rano ⅛8 hodź. w Khróśćicach ſwjatej zemi přepodać.

Hłubokozrudźeni zawoſtajeni.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaća měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1 30 zł. hr. Do wukraja 13 Kč. Kóžde čo. płaći 10 zł. pj. Wudawa a čišći Smolerjec knihičišćerńa, zap. dr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawěsткi, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedaj, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobčežnje so stajace nawěsткi a tabele so wyšše wobličeja. Za reklamowy rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje.

Čisło (Nr.) 125 | Budyšin — Wutoru, 31. meje 1927 — Bautzen | Lětnik 86

Wunošk sakskich staršiskich wólbow w Budyšinje, Lipsku a Žitawje.

Njedźelu pšched tydźenjom a sańdźenu njedźelu žu žo staršichske wólby za ludowe schule wotmeќe. W Budyšinje žu **kschesćijanjezy** maly dobytk dozwili. Jich liščina je 21, šwětowa 10 šastupjerjow dostała. Hač dotal 19 kschesćijanskich 10 šwětnym napscheczo stejesche. Dwaj šastupjerjej žo nowaj wujwolischtaj, wonaj žo kschesćijanskej liščinje pschilišćischtaj.

W **Lipsku** je kschesćijanska liščina dźewjeć šydłow zhubika. Hischcze bóle kommunistojo schkodowachu. Wscho hromadźe je 668 (loni 673) starschiskich šastupjerjow kschesćijanska liščina 335 (344), šwětowa liščina 304 (260) a kommunistiska 47 (69) dosta. Agitacija pschecziwnikow zyrkwje bě kětka w Lipsku wožebje žylna.

W **Žitawje** bě pschešwunjenje njewažne. Pschi pječ ludowych schulach žu 28 kschesćijanskich a 17 šwětowych žobustawow starschiskeje rady porńjo 13 : 15 loni wuwolili. Kschesćijanska liščina je 1428, šwětna 908 hłosow dostała.

W Mnichowje němskostatnu khorhoj spalili.

Pschi zkładnoscźi zhromadźiśnu swjatka němskostatneje khorhoje, pschi kotrejž žo tež nětkuschi kanzler dr. Mirth a wschitcy president Hörsing wobdźělischtaj, ſ dźiwadźerskeho doma w Mnichowje cžorno-cžerwjeno-złota khorhoj smahowaſche. Wokoło 10 hodźin wječor nadobo drohowe wobšwětlenje hašnuy a khorhoj na twarjenju žo spali. Kaž „Montagspoſt“ pišńe, je młody cžłowjek po dekorazijach hłownych wrotow horje šalił, khorhoj ſ benzinom naplukał a šapalił, mjes tym so jedyn zobuwinik dróhowe wobšwětlenje wotwjertnje.

Bamžowe 70. narodniny.

Němski president a němski kanzler bamžej k jeho 70. narodninam zbožopschecze wuprajitaj. Bamžowemu kardinalnemu statnemu sekretarej Gasparrej, kotryž je 30. meje swoje 70. narodniny wožwjeczi, staj wonaj teho runja telegrafiśnje zbože pschałoj.

Česćowanje lětarja Lindbergha.

Lětarja Lindbergha je president franzowskeje republiki w audienzy pschijał. W Pariju bydlazy Amerićenjo žu komitej załožili, kotryž chze milijon frankow za Nungesserowu macź a ſa zwójbu Nungesserowezo pschewodźerja Colia nahromadźiś. Hižo prěni dźeń je 300 000 frankow naſběral. Też marschall Foch je je Lindberghom dołho rozrěcženje měł. Sobotu popołdnju je Lindbergh ſ Parisa do Brüſſela pschileczał. Brüſſelske wobydlećerstwo jeho ſ runje tak wulkim sahorjenjom kaž Parižske witasche. Tyšazy ludźi běchu žo sešli, a zrała Brüſſelska garnizona bě žo dla šakhowanja porzada skasała. Skoro wschitzy generalojo, kotřiž žu we wójnje kommando měli, běchu na Letanischczo pschischli, hdyž běchu kralowy šastupjer, amerikanšti pósłanc a mnohy wotpósłanzy belgiskeho lětarstwa pschitomni.

Hdyž bě Lindbergh lětadło k semi pschijatajił, je hnydom žylne wotdźelenje wojakow wobstupi. Lindbergh žo potom ſ automobilom najprjódzy na amerikanske pósłanzstwo dowjese a potom wěnz je želtku amerikanskich barbow na row njesnateho wojaka połoži. **Potom žo do kralowskeho hroda poda, hdźež jeho kral a kralowa** w audienzy pschijescźachu. Kral, kotryž je ſ horliwym lětarjom, Lindberghej šnamjenja Leopoldskeho rjada pschepoda.

Monarchistojo w Francowskej.

Wschi demonstraziji franzowskich monarchistow we Marbentcze w Provency je snaty wjednik „Action Francaise“ (franzowskeho hibanja) Leon Daudet nadpjerazu rěcź měł, w kotrejž je mjes druhim rjekł:

Budźemy ſ mischtrami a republikanow naschwikamy. „Action Francaise“ ſ bórzy pschedstejazym nałožnym słutkom republiku powrócźi. Potom wón ironiśny wyschnoscze namołwi, so bychu jeho dla revoluzionarnych rěcžow šajałe. 30 000 ludźi žylna zhromadźiśna je wobšamknjenje pschijała, w kotrejž žo zarozdźeja, so je wschěmi šrědkami pospěcha, so žo Guiseſti wójwoda na trón Jana III wrócźi.

Leon Daudet je pschepjaty šantaš, kotrehož rěcžow a pišanja franzowske knježerstwo kedźbu nima. W Franzowskej njeje žanych wuhladow na wobnowjenje monarchije.

Knježerstwowe dobyće při bolharskich wólbach.

Njedźelu žu w Bolharskej nowowólby do zbornja (šejma) byłe. Pschecźiwne strony běchu žo do pschewjele stronkow rostschěłkałe. Teho dla bě knježerstwowej stronje, zgowor rěkazej, mózno, 172 kandidatow pschecźischczecź. Pódła teho je žo schesćo narodnioliberalnych stambulowcźitow a 11 Mazedonzow, kotřiž běchu žo pschi wólbje je zgoworom swjasali, wuwolilo, tak so knježerstwowa strona 189 zobustawow licźi. S opposizije žu dobyli narodnioliberalni pjeć, Malinowźan demokratoju pjeć, pomerni ratarjo Tamowskeje strony tři, komunistojo pjeć, a radikalni ratarjo 59 mandatow. Opposizija je po tajkim 84 muži žylna, mjes njej ma radikalna ratarska strona Stambulińskeho 35 mandatow.

Kónz wojerskeje kontrolle w Bolharskej.

Konferenza swjatkarskich pósłanzow w Pariju je bolharskemu knježerstwu zdźelika, so je zwjatkarska wojerska kontrollowaza kommisija 31. meje rospuschcźi.

Jendźelsko-ruska rozkora.

Jendźelske wójnske łódźe dyrbja blizko Helsingforsa pschebywaś.

W Moskwje je powěsć njemér zbudźiła, so w juniju Helsingforsej, hłownemu finskemu městu, eskadra jendźelskich wójnskich łódźow pschijědźe a so tam hač do nasmy wostanje. W Moskwje mjenja, je dyrbja jendźelske łódźe Baltiske morjo wobkedźbowaś. Jendźelska eskadra tón trócź na dlěchi cźaš, dyžli hewak, pschijědźe ſ wotpohladami, kotrež na blokadu dopominaju.

Hódnosć cźerwjeneho wójska.

Snaty němski general Hoffmann, kotryž žo jako znajeć ruskich wobsteinoscźow wobhladuje, je šastupjerjej „Noweho Winskeho Journala“ roskožił, so Cźerwjene wójsko nje ſa wójnu wukhmanjene. Cźerwjene wójsko ma jenož politiſki, niz pak woprawdźitych wjednikow. S wójska je jenoż 60 000 wubranych cźeznych muži derje wuhotowanych. Wschě druhe dźele Cźerwjeneho wójſa žu hubjenje wuhotowane. Cźerwjene wójsko žo mjenje po wojerſkich dyžli po politiſkich nahladach wumuczuje.

Pschijatajezuz ruskeho družstwa „Artos“ žo do Barlina pschełyndla.

Němske knježerstwo je po žadanju ruskeho knježerstwa dowolilo, so žmě žo personal ruskeho družstwa „Artos“ ſ Londona do Barlina pschełyndlicź. Wón budźe pjeza nětkuže wožom njedźel w Barlinje pschebywaco, so by tam zwoje w Londonje njedokóncźene dźełco skóncził.

Rusta snutskowna pożczonka.

Dokelž Rusta njemóże we wukraju žaneje pożczonki dostaco, je knježerstwo wobſamkło, zeby snutska kraja 200 miljonow rublow pożczicź. Pożczonka ma žo ſ 12 prozentami šadanicź a žo ſa 10 lět wróćo šapłacźicź.

Spytany nadpad na Cosyrawa.

S Dublina w Irſkej „Daily Expreß“ powě: Ssobotu popołdnju je žo pschecźiwo **presidentej Cosyrawej bombowy attentat spytał.** Presidentowy pschewodźer měješe duchapschitomnoscźe, ſo njebožasny bombne japaładło hažny. Policija je wjele republikanskich Irow, kotřiž zhonychu žo do presidenta ſ pukami dacź, wotehnała.

Egipćenje přeciwo jendźelskemu nadknjeżstwu.

Egipćenjo zhodźa žo ſ jendźelskeho nadknjeżstwa wuzwobodźicź. S tymle žadanjom je wójskowa kommisija egiptowskeho zejma mjdu širdara jendźelskeho hłoweho roskašowarja nad egiptowskim wójskom wumaka a ſ tym wuprajiła, so jendźelske wjednistwo we wójsku wjazy njerodźi. Jendźelski wyschschi kommišar, lord Lloyd, je na to egiptowskeho ministerskeho pschedsydu na to kedźbliweho cźinił, so širdarowe šastojnstwo nima nicžo ſ egiptowskim sreczenjom njewotwisnoscźe cźinicź. Lord Lloyd je temu pschisłowmnił, so je žo jendźelske knježerstwo rozsudźiło, žo teho krucze dźerżeco, so ma kaž hač dotal wyšoki jendźelski offizjer širdarske šastojnstwo šastawaco.

So by žo njepschecźelske hibanje pschecźiwo Jendźelskej trochu pottócźiło, je jendźelske knježerstwo tři wójnske łódźe ſ Malty k egiptowskemu brjohej pósłało.

W jendźelskich krubach w Kairu położenje jako jara khutne wobhladuja, a žo schmatazow boja, jeli so nazionalistiska strona w žejmje na zwojim stejischczu wostanje.

Schpaniska a Portugalska žo pschecźiwo kommunistam sjednocźita.

Kaž žo ſ Madrida powě, stej schpaniske a portugalske knježerstwo wobſamkłej, **zhromadnu frontu pschecźiwo bolschewikitwu** wutworicź. Schef portugalskeje policije je žo njedawno do Madrida podał a je je schpanišim šnutskownym ministrom, generalom Martineom Anidu nětkótre rozrěcženja měł, w kotrychž žu žo naprawy rospraśile, kotreż maju žo pschecźiwo bolschewikam cźinicź.

*

W Lissabonje je knježerstwo zhoniło, so žu kommunistojo **attentaty na politiske wožoby** wobſamkli. Knježerstwo je teho dla warnowanje wojſewiło, w kotrymž žo praji, so je so policijii a wójsku pschikazało, so dyrbja pschi kommunistiskich spjecźeńzach a njemérach bjes komdźenja tśelby wuzicź.

Kommunistiske hibanje w Ssolunju.

Po powěsćach ſ jendźelskeho žórła žu wyschnoscźe we Ssolunju (Saloniki) wótre naprawy pschecźiwo tamnischim kommunistam cźinile. Někotrych kommunistiskich wjednikow žu sajeli a na jenu kupu wuhnali. Kommunistiſku pišarńju žu šamkli a sekretara sajeli. Policija je pschecźiwo kommunistam šakrochła, dokelž žu typtali, pschischtawnych dźełacźerjow k nałožnoscźam naschcźuwacź.

Wójna w Chinje.

Powěsće je Shanghaia praja, so Cźankaischekowe wójsko ruče k połnozy postupuje a so Pekingej hrožy. Cźankaischek je rěku Jangtse pschekrocźił, so by wobšobinšay operazije pschewšał. Ruski general Galliu je šastupjerjej „United Preß“ rjekł, so štej Nankingske a Hankawske knježerstwo zwój rozdźel měnjenjow špuschcźiłej a žo rozsudźiłej, zhromadnje pschecźiwo Cźangtsolinej wojuje. Jeho žu ſa hłownego roskašowarja kommunistiskich wójskow pomjenowali.

Japanska w Chinje šakrocźi.

Dopišowaŕ Londonskeho „Daily Telegrapha“ w Tokiu powě, so je Japanska marschalka Cźangtsolina namołwiła, so by žo na Mukden wróćo sćahnył a ſa cźaš pschimêra konferenzu ſ marschallom Fengjuschianom a Cźankaischekom wotmeł. Wobſamknjenje tejele konferenzy bychu potom Japanska, Jendźelska, Amerika, Franzowska a Italska měke, potwjerdźiła.

Pekingske knježerstwo pschecźiwo pósłanju japanskeho wójska do Chiny.

Pekingske knježerstwo je pschecźiwo wušadźenju japanskeho wójska w Tsingtawje na chinešti kraj a pschecźiwo pschicźeknjenju japanskeho wójska do Tsinfua pola japanskeho knježerstwa rasnje protestowało.

Sjednocźene staty a Ssrjedźna Amerika.

Swonkowni ministrojo ſrjedźnoamerikanskich statow Kostarii, Honduraja a Salwadora žu ſo w San Salvadorje sešli a wobſamtli, so žu žo je ſrjadowanjom nikaragualtiſki należnoscźow pšches Stimsona, šastupjerja amerikanskeho presidenta Coolidgea sreczenja ſrjedźnoamerikanskich statow ſ lěta 1923 ſranike, a to ſ wobroznjenym šakrocźenjom Sjednocźenych statow połnozneje Ameriki, kotreż žu ſame wobſamknjenja tychle sreczenjow sawjedke. Guatemala a Honduras žo zapowědujetej, presidenta Diaza pschijopśnaco.

IV. zjězd
Zwjazka Serbskeho Ratarskeho Dorosta.

Zjawne wuznaće k swojemu stawej a narodej.

W Baćonju, 29. meje 1927.

Do Baćonja, kotrehož gotiska cyrkwička ze swojej šwinej wěžu tak mile do serbskeho krajika zhladuje a nad cyłej wokolinu so wuzběhuje, běše Serbski Ratarski Dorost swojich sobustawow a hosći k IV. zjězdej powołał. Rjane mjeśe popołdnjo, kajkichž lětsa mało dźiwolichmy a kiž skěrje do Božeje stwórby hač do wuzkeje jstwy wabješe, bě drje z přičinu, zo so rjenje wupyšena młodowina pomału pjelnješe. Z krótkimi słowami witaše horliwy předsyda, k. Jan Guda z Hrubjelčic, sobustawy a hosći a wot Jana Skale zwjazkej wěnowany spěw klinčeše z radosćiwych wutrobow po rumnej žurli. Na to rozprawješe k. Franc Natuš-Khrósćanski wo dźěławosći zwjazka w zańdźenym lěće. Z rozprawy zhonichmy, zo je zwjazk wob lěto sedm posedźenjow měł, sej derje wopytany kursus w Khrósćicach zarjadował (15. a 16. hodownika) a mnoho druhecho dźěła za duchowne pozběhnjenje a narodne skrućenje swojich sobustawow, kotrychž črjódka njeje bohužel so přisporiła. Ze wšeho wšak běše słyšeć, zo tukhwilna hospodarska nuza wšo dźěło traši a najlěpšu organizaciju tak skutkownu njećini, kaž sej to naduwk po prawom žada. Mamy dźěn přewjele towarstwow w Serbach, samo tajkich, kotrež nam narod wšudźom a stajnje kaža a prócowanjam nardowcow škodźa. „Swój k swojemu“ mělo tu bóle hač hdy rěkać.

W mjenje Khrósćanskeje wotnoški poda k. Spitank-Zejićanski rozprawu, za Radworaku předsyda sam a za Baćonsku k. Pawoł Smoła. Wšudźom je so pilnje dźěłało a zajimy zwjazka su so spěchowałe. A byrnjež so wšo njedopołu, štož běchu sej horliwcy jako nadawk stajili, dha je dobra wola k připóznaću, kiž so wšudźom jewješe. Wo počatkach S. R. D. k dalšej słowjanskej ratarskej młodźinje wujasnjowaše wobšerny list, kiž bě k. bankowy předstejićer Jan Cyž z Khočebuza připósłał a so poslownje přečita. Byrnjež přez swoje přesydlenje do Delnjeje Łužicy trochu zwiski zhubił, dha tola dopis wo nětčišim stejišću wobeju organizacijow informowaše. Njech so jeho přeće, zo by serbske ratarstwo było z rjapom našeho naroda, dopjelni. Z wutroby pisane słowa namakachu dozynka w serbskich wutrobach a wupraji so jemu dźak, kaž wšém prócowarjam w kruhach Ratarskeho Dorosta.

Z powitańskej basnju Jakuba Čišinskeho „Serbskim hospodarjam“ přihotowa horliwy předsyda Baćonskeje wotnoški, k. Pawoł Smoła, pódu za dalše wuradźowanja. „Zdźerž kóždy hruzlk serbskeje tuž zemje“ — tak předuje profeta-pěsnjeř serbskej ratarskej młodźinje. Njech je sej toho wědoma.

„Wo nadawku a zamóžnosći ratarstwa do wójny a ponjej“ rěčeše potom k. kupcjański direktor dr. Šołta. Byrnjež přednošk mnoho statiskeho wo plahowanju požiwadłow we Němc. a zeźiwjenju jeje luda atd. přinjesł, dha bě tola jara zajimawy a wšitcy z napjatosću na njeho kedźbowachu. Rěčnik dopokaza, zo Němska hižo do wójny njezamóžeše swój Ind zeźiwić, čim mjenje nětko, hdyž je sobu najpłódniše ratarske krajiny přez Versailleski měr zhubiła a wobydlerstwo nimale samu ličbu ma kaž do wójny. Ale němske ratarstwo — z tym wězo też serbske — bě na najlěpšim puću, přez modernizowanje cyłeho ratarstwa (njech so to poćahowaše na wubjerniše připrawjenje mašinow, lěpše a dokładniše wuwučowanje swojeho dorosta, wědomostniše nałožowanje přikupnych hnojow, racionalne wobdźěłanje pódy atd.) trěbne pozběhnyła same wupłodźić. Ale njekrasna wójna zniči tuto khwalobne wotmysleńje a tak drje Němska lódy k tomu přińdże, to hdy přewjesć. Ze statistiskim materialom nam też poćahi našeho ratarstwa z wukrajnym před woći staji a dopokaza, zo su ludy hospodarscy jedyn na druhecho pokazane. Rěčnik dótkny so też **hospodarskeje krizy** w lětomaj 1923/24, kotraž drje samo na sebi ratarstwu telko škody načiniła njeje, kaž druhim socialnym worštam luda. Ale po inflaciji so mnohim woći wotewrichu, zo je naše cyłe narodne hospodarstwo, też ratarstwo, hač do žra strašene a budźe so jeno po něčim zhrabać móc. Tuta kriza je k wokhudnjenju cyłeho luda wjedła. Informowacy přednošk, kiž bě też do rjanceje přikładomneje serbšćiny zdrasćeny, wubudźi mócny přikiesk wšěch přitomnych a wutrobny dźak předsydy.

W „programje za přichodne lěto“ staja sej zwjazk nadawk, ideje serbskeho ratarskeho dorosta do dalšich krajinow w Serbach roznjesć a je zakorjenić — do Delan, do Kulowa a wosebje też do evangelskich Serbow, hdźež serbska ratarska młodźina stoma pod pjasću „Junglandbunda“ a njemóže sej dosć činić w założenju „Kasino junger Landwirte“. To wšo su symptomy rozpadowaceho naroda a — snadź bjez zleho wotpohladanja — ničaceho narodneho čuća a wědomja. Zastaće z tym, wy młodźi a stari narodni rowryjerjo! Hrěšiło je so hižom dosć a nadosć a hišće so hrěši, zo hrěchi přećiwo narodej skoro k njebju wołaju. Do wotmyslenoho dźěła za přichod S. R. D. słuša wospjetowanje ratarskeho kursa po łońšim přikładze, ale z tym wuměnjenjom, zo so na dwaj razaj wotměwa (snadź w adwenće a posće). Exkurs (wulět) do Kraloweho Hradca, hdźež je po rozsudźe znamjenitych muži najlěpša ratarska šula w Čechach (traš cyłeje Europy), budźe so zarjadować a čini so hižo nětko na to kedźbne. Tajke ratarske zwiski ze druhimi ludami, kiž maja na najlěpje zarjadowane ratarske instituty, su z pohonom a postupom też za nas a tuž dyrbi so kóžda přileżnosć wuwužić, zo doprědka přińdźemy.

Z namjetow so přija, zo smě kóždy sobustaw, kiž je do zwjazka swjatcho mandźelstwa stupił, też dale z pasivnym sobustawom S. R. D. być. Też dla sobustawstwa nieratarjow, kotříž pak maja wulkeho zajima za ratarstwo, wo čimž krótka rozmołwa nasta, wupraja so wustawki jasnje. K lěpšemu rozjasnjenju so přisłušny paragraf přečita.

W dalšej rozmołwje rysowaše k. wyšši wučeř Słodeńk wobraz naše narodneje mizery, kotraž počina we wěstych worštach katastrofalna być — tež z našeje winy. Mnozy njewědźa, što narodnje su. Mamy kablaeych, bjezkarakternych ludźi, kotříž so k wšemu hodźa. Před tymi ani cuzoródni česćownosće nimaja. Molowaše w ćmowych barbach, kak so narodowcam a wótčincam dźe, hdyž wuznamnje za swój lud dźěłaja. Wšudźe su podhladni a dźělo so jim po możnosći poćežuje — też ze strony swojich. Budźmy swěrni synoju serbskeje Łužicy. Z tym smy zdobom najlěpši patriotojo. Nic ći hurra-patriotistoju!

W podobnych pohonjacych słowach daše so k. farař Delan, kiž zjězd w mjenje Baćonskeje wosady strowješe a do wšy witaše, słyšeć. Ratarski dorost twori najwažniši kamjeń našeho narodneho domeńka. To wšo praji pěsnjeř w přednjesenej basni. „Duch je, kiž wožiwja.“ Tajkeho dobreho ducha přeje serbskemu ludej, kiž by młodźinu wot zajězda do wopačnych kolijow wotdźeržował. Smy Serbjo, a tuž dyrbimy so wšeho wzdać, štož Serbstwu škodźi. Kóždu kročel a kóždy skutk w tom najprjódy pruhować, prjedy hač so stanje. Niz tam hišće swoje podpismo dać, hdyž nas hanja, kaž na př. w nawołowjenju k přinoškam za Tannenbergski pomnik. Bur trjeba hlubokeje zdźěłanosće za swoje powołanje. Dźensniši dźeń njerěka wjacy — „hlupy bur“.

Też k. kantor Hila dawaše praktiske pokiwy, kak mohł so młodoratarski wotmysł hišće lépje do Serbow so zakorjenić. A k. rycerkubleŕski najeńk Rjenč-Worklećanski pokaza na wšelake postupy — na př. w kontrolowanju mloka, — kak maja so tu wšě hygieniske žadanja a připrawy dopjelnić a zo so z tutej maćiznu hižo zakonjedawał zaběra. Tak njebudźe so w přichodźe wša wina ratarstwu napołožić, hdyž traš měšćanske wobydlerstwo z podawanym mlokom spokojom njeje.

Khrósćanski Ratarski Dorost wuži přez swojeho předsydu k. Jakuba Lipičar z Wudworja witanu přileżnosć, zo by swojeho prěnjeho předsydu, k. Jana Wawrika z Nuknicy, z rjanym diplomom počesćił z přisłušnymi dźaknymi słowami. Naprašenje dla knihownje z jeneje strony so wotmołwi, zo móža so knihi pola sobustawa Natuša wotewzać.

Za dokónčne słowo wubra sej k. Jurij Lešawa přikładomnu nadobnu wosobu njeboh. Jakuba Rjenča (Waldy), syna Baćońskeje wosady a jeneho z najlěpših muži z ratarstwa, kiž je ludy naš serbski narod spłodźił. Jeho cyłe žiwjenje bě kaž narodne evangelium. Jeho přikład, kiž so we słowach njewučerpa, je séčhowanja hódny za kóždeho Serba, kiž hišće něnajkeje ważnosće tutomu čestnomu mjenu dawa. Štož je wón „Bohu k česći a Serbam k wužitku“ wukonjał, to je ze złotymi pismikami do serbskich analow zapisane.

Z tutym nadobnym wobrazom, kiž přeco bóle před duchownymi wočemi připosłuchařstwa rosćeše a žiwe wobliča dostawše, hdyž młody ratar ze zapalom wo sławnym wótčincu rěčeše a jeho rysowaše, skónči so popołdnišk dźěł bohateho programa. A hdyž hišće přitomni kaž k wurazej narodneje přisahi zhromadźe „Sławna Słowjanšćina“ wuspěwachu, dha bě mnohim, kaž bychmy hišće raz zemrěteho mysl do žiwych słowo zdrasćili.

Po wjacy hač hodźinskej přestawcy přeńdże so k zabawnemu dźělej. Wulke smjeće wubudźištej žortnaj wustupaj k. Hernašta z Rachlowa: „Ach, kak su te časy zle“ a „A to wšak je najmjeńše“. Woprawdźity komikař, kajkichož dyrbiš sej mjez Serbami pytać. Potom witaše hišće raz k. Pawoł Smoła w mjenje Baćonskeho Dorosta wulku ličbu hosći — też popołdnju bě hišće rjana črjódka dósła. To běchu słowa połneho jadra a ducha, kotrež měł sej kóždy młody Serb za wuši napisać. W lisy „Wón je huchi“, za serbske jewišćo připrawjena wot Nawki, pokazachu wosobje knjeżna Hana Rehišec, kk. Beno Rehiš, Mikławš Wrobl a Kubańka za Pozdec swoje krajeńske kunsty. Tak je so IV. zjězd S. R. D. we wšém derje poradźił a njebudźe zawěsće ljez wuspěcha za młodych a starych. Słowow je so dosć rěčało. Njech skutki nětko séčhuja.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Wutoru, 31. meje.

† 1520 Jan Bhagius Aesticampianus — rodźeny Sch ze Zomra — w Romje krónowany basnik.

Lubosć k Jezusej.

Jezu, duše hórša žadosć,
Ty wěš, zo će lubo mam;
Boži měr a zbóžnu radosć,
Mam-li tebje, začuwam.
Ja sym twój, a ty sy mój;
Wěčnje, Jezu, swojej smój!

Twoja miłosć je mje znała,
Prjedy hač swět wuhladach;
Tu mje na swój klin je wzała,
Hdyž će hišće njeznajach.
Ja sym twój a ty sy mój;
Wěčnje, Jezu, swojej smój!

Korla Fiedler.

*

— **Wo wjedrje.** Nad Ruskej je žo tyrkna wyšchina wutworiła. Ta šaha hač do frjedźneje Europy, nam wozćipjenje a wuwjedrjenje wobradźiwšchi. Nižina nad połnóznym morjom ro rośćahuje. Dokeł nižiny we wjedrjenje Europje leža, tu kaj wjedrarnje mżnja, njewjedrja mózne. — Zutle šthadża ptónco 3,46 hodź. a thowa žo 8,10 hodź. Mžnacki šthadża rano 5,04 hodź. a thowa žo wječor 10,03 hodź. — Wječera wječor w 7 hodź. barometer 732, hygrometer +2, thermometer wo dwie

Kuzlarska woda.

Powědančko ſ Banata.

13] (Pokračowanje.)

„Ssym tak mučna ... tak ſmjerej mučna!“ schepta wona thabłajo.

Dźiwi, njewuprošchliwje ſurowy wuras wobłnjeji jeho mjeśwocžo.

„Ša će ponjeżu!“

„Wonka je ſynna, žadyn pſchikrywo w blizkoſći!“ Wona žo je ſwojimaj mahymaj ruchomaj wobara. „Ach, wuprajchej žo tola, hacj njechywa tu w domje nětkajcheho ſchwonecheho kuczika, hdżej by mje žadyn cžłowjek widżecz ani wobcžežowacz njemohł!“

Zita nabožnje jemu na cjole.

„Ša tebje njewoſtaju ſ nim pod jenej tſchu!“ ſarcji wón ſ nahłoſcu, „ſnajmjenſcha niz jako ſwoju ſonu! Sechjechch-li tu wostacz, to nimam hižo prawa na tebi, tuž pónđu ſamluttł.“

Tſchepotajo dżerži žo wona ſa jeho ruku krucże

„Njepuſchcz mje ... wjedź mje, hdżej chcżesch!“

Jeho wócžko žo rošſajni, wón wuſtrżehnje ju ka pjerko na ruku, ſawije pſchemacżane rubiſchko krucżiſchko wokoło jeje ſe ſynnu dyrkotajcheho cžła a bżi wón do cżemnoje, njekrafujo nogy. Deſchcżił je wopſchestał, ale ſynnty wětr duje pſches ſchcżerniſchcżo a ſychnuje w cjornych ſyganowych hłożach. Każ pſchescżahana dźiwiua cżeka wón bjes ſamera won do cżemnoty, dołho bżehajo tu a tam, njewobſtajnje, wot furiſow ſarłiwoſcże krindowany, ſo wuprochnuwajo w ſamo ſebi načżinjenej cżiwili. Tu a tam ſjedże hiſchcże błyk po mróczelach a roſſwětluje na khwilku najbliſchu wokolinu. Tam ſbeha ſo cżemny leſ, na druhej ſtronje wupinaja ſo hory. Pſched nim pak wupſchescżera ſo dalokе ſchcżerniſchcżo, a jenoż na nětkotre krocżele ſdalene widżi wón hromadu nakopjenych gnopow, tiż ſu tu dla ſchkitkanja pſched mokrym wjedrom hromadu ſnożyli.

Każ wuſtanje dże to pſches duſchu bjeſbomiſcheho. „Małgorſata“, praſcha ſo wón ſ khwatkom, „ſdyż żebi wob dołym njebjom cżopſe hnjżżo nahwarju, budźeſch ſ tym ſpokojom njedżiwajo wětra a njewjedra? Abo dyrbiſh cże dale njeſcz? Dałoko, dałoko w dolinje liwa to każ tajke nětkaje ſwětłeſchko!“

Wón cżuje, kak jeho ſlabje ruka tłóczi.

Wón torha ſe ſylnej ruku ſwojeju rónu, naſcżele ſuchu ſlonu ke ſchkitkajej ſcżenje hromadu a potoji Małgorſatu do ſcżicho pikotajeje ſlonu; potom wuſcżelcże ſo ſwój kabat a wuſpſchestrcżena jón potmy njeſcże ſtarjeſce nad wutrobnu ſpjażcże.

Wjeſelſchi ſo pohybnje pſchi njej na jemju, pſchima jeje ſynnu ruku, tiż mechaniſky jeho krucże wobſimnuje, a tłóczi ju ke ſwojej hubomaj. Bjes pohibnjenja wón ſwoſtawa a ſtrażuje jeje ſłon.

Jójeſa ſynna kóji; wón to ſ radoſcżu a lubošcżu ſnjeże; wón dże ſynnu a błód cżerpjecz, tradacz, wſchitko ſnjeżej jeje dła; wón dże ſwoju wutrobnu kreiw dacz, mohł-li jenoż ſ njej ſbożnoſcż kupicz, ſo by wędźał, ſo wona żyła jenu ſluſcha.

Jeho łóczko wobſimnuje Małgorſaczine wobliczo, kotraż wotpoczuje w błędem ſwětłe mżnacżka tajſa błeda a mżrna na jeho khudušchim pópłaczku, każ kčuch lilije, ſ kotrymiż ſu jej ſurowe, njeſmilne wětry ſłe pohrałałe. Sanjeżena, ſkalana każ njezna kwětka, wot njeho, tohołe njemdrowza njenaproſchliwcho, pſches ſwjenje hanjażeże wot jeneje wjhy do druheje, pſches deſchcż a ſtónczeju jah nojcż, wuturvnjena ſ wobkhadżowanja ſ druhimi ludźimi, dżiwoje a ſamowołnje na pucże ſahnata, tiż ſamo by wěſcżeho pſchikrywa njepoſtżeżeja, tiż dadża dżeżcżu ſemjanu na puſtem polu ſaſwutłicz ... a njedżiwajcy wſchcżeho ani ſłowcżża ſakoſcże, ani ſpohladnjenja ſ jeje wócżża, tiż by ſama łubošcż njeběła!

Tſchepotanje, hróżba pſchewża nadobu duſchu a cżi tohołe ſamotneho muża. Wón ſakrywa ſebi wobliczo ſe wobémaj rukomaj a cżuje, kak horże ſyſły ſo pſches porſty ſija.

„Haj, Cżerna, ſamopſchna, njeſbożowna żónſka, to bżiſche ſdożata ſapża, w napojin, tiż ſym ſ twojeje ſłoſki ſolmnjeżſi żrébaż, to bż połcżcże, pſche kotrejż dyrbżachcżi ſo jahnjeżi, to bż twój djaboſſki ſtuk, ſo by mi łubošcż k tutej ſondżeſe runej żónſkej do wntroby ſarſyle, kotrejż ani nje, ju njeměże wołożicz, tiż nań njeſmilnje do ſahanja torhn!“

A Jójeſ pſchikłócżeſche wobliczo ke khłódnym ſmjeżajo a roſcżmjerowajcże ſwoju duſchu ſ najbórſchimi poratanjemi wuſtrożа ſo a wudżerajcże ſe ſadwělowazym ſaſſchitnym ſnjeżeſłodżeho wobliczа ſwojeże żonu.

(Pokračowanje ſcżeſhuje.)

+24. Dźenja rano we 8 hodź. barometer 727, hygrometer +10, thermometer w nozy +15.

— **Wólby do farskiseje rady w Budyšinje** su za fichescijanski stronu mały dobytk pschinjeńke. Wólby wotmechu su jenoż w tisoch schulach, w Pestalozziskej, Lutherowej a Lessingowej schuli. Sastupjerjo fichescijanskich starschich dostachu 21 zydkow, pornjo 18 zydkam loni, potajtim 3 zydła wjazy. Sastupjerjo zwětnych starschich dostachu 7 zydkow, loni 8, potajtim jene zydko mjenje. W Tachantskej schuli njeběchu wólby trěbne, dokelž běchu jenoż fichescijanscy listeinu japodali. Tam maju 3 fichescijanskich sastupjerjow. W Fichtowej schuli na Zidowje njeběchu tohorunja wólby trěbne, tam maju jenoż 3 zwětnych sastupjerjow. Loni wobdźěli so na wolbach 28 proz. wschitkich starschich, letsa pak 31,2 proz. W Lutherowej schuli jamo 36 procentow. Tak pschichilu na Pestalozziowu schulu 9 fichescijanskich (dotal 7) sastupjerjo fichescijanskich starschich a 3 zwětnych (dotal 4) sastupjerjow; w Lessingskej schuli 6 fichescijanskich (dotal 5) a 2 zwětnaj (dotal 2) sastupjerjej; w Lutherowej schuli 6 fichescijanskich (dotal 6) a 2 zwětnaj (dotal 2) sastupjerjej.

— **Budyschske wokrjesne hejtmanstwo** sdźěłowaje wosjewja: Na załadaje wosjewjenja hospodarskeho ministerstwa z 3. meje 1927 (Sächsische Staatszeitung čo. 103) so postaji, so hmědka so konditarske twory, kotrež so lohko skaza, njedźelu a swjate dny dopołdnja wot 11 h. hač do 12 hodź. a popołdnju wot 2—3 hodź. a wot 5 hač do 6 hodź. wuntroschować. Toto zhromadźenje kaskichkuli konditorskich tworow njedźela a swjate dny njeje dowolene.

— **400-letny jubilej Budyskeho gymnasija.** Wot 31. meje hač do 3. junija t. l. zwjeselichi Budyschći gymnasij swjedźenje swojeho 400-letneho wobstaća po wuskotnym programje. Mnohi nětkhodźi schulerjo Budyskeho gymnasija so wobdźěla na wažnym swjedźenju. Wutoru wječor we 8 hodź. je powitanski wječor z knjenjemi w Sokjetät, srjedu dop. we 8 hodź. wupyschenje rowow zemrětych nětkhodźich schulerjow, dop. 3/4 10 hodź. pochadnu nětkhodźich schulerjo do gymnasija, połoža wěnz dele pschi cźežnym pomniku za we wójnje padnjenych, potom cźahnu pysches gymnasij, dale pysches město do Zentralneho dźiwadła, hdźež so swjedźenski akuš wotmje. Pop. we 3 hodź. je hlowna zhromadźizna w aule gymnasija, potom swjedźeń we schodnje. Schtwórtk dop. we 11 hodź. a pop. we 3 hodź. pschedstaja so w Zentralnym dźiwadle wulki dźiwadłowy kruch, kotryž w srjedźinym cźěsle nadrobnje wopisany. Pschipołdnju 1/2 2 hodź. je w Krónje wulka hościna a wječor we 8 hodź. swjedźenski bal. Pjatk dopołdnja su hołosske pschedstajenja w gymnasiju a popołdnju wulki bo Budyschćeje wokolinu.

— **Adresowanja hodźina** za zhromadnych, na padawu khorosći cźerpjazych a duchachornych wobydlerjow města Budyschina, kotraž měješe być jutře srjedu 1. junija w měšćanskej khorowni, nětko njebudże. Za nusne pady je knjes měšćanski lékař dr. Träger pschip. wot 1/2 12 hač 1/2 1 hodź. w Sčežnowni na Hrodowskej haseju 10 k rěčam.

— **Platzowa dróha** je za wschitkón wobkhad z cźežnymi autami, cźežschimi hač 5,5 tunow zhromadnje wahi sawrjena. Pschecźiwjenja so po § 366, lic. 10, wumóstatnych khłostańskich knihow khłostaju. To wosjewja měšćanska rada, potajkim hamt, dnja 30. meje 1927.

— **Kradnyli** su in 28. 5. 27 sloty žonjazy cźapnik ze sćibornej narućnizu. Cźapnik ma arabiske licźbnik, slot. pokasowarjej, sadu 4 módre fijalki a do snutskowneho wócka stej pišmikaj „E. K.“ sarytaj. Wo wžowne zdźělenja prošu kriminalne wotdźělenje w Budyschinje.

— **Swinjazy mór** je wudyrił mjes žwinjemi měšćanskeho Hilbjenza w Bórku cźo. 9.

S **Nošazźiž.** Dla nagypowanja je swjasowanski pucź mjes Truśezami a Jamu wot 30. meje hač do 3. junija 1927 sawrjeny. Jěšny wobkhad pokazuje so na **Hluschinu.**

S **Lubija.** Tež létsa wotmeje tudomne towarstwo tśělzow swoje swjatkowne tśělenje po swucźenym waschnju wot 5. hač do 12. junija. Swjedźeń chodźa tśělzy kaž kóžde léto pjatk, 3. junija wječor w 9 hodź. wot Tślernje do snutskowneho města wotewrichu. Wobsamkowaze tśělenje budże njedźelu, 12. junija. Tole Lubijske tśělenje je w Lubiju a wokolinje woblubjeny swjedźeń, kiž stajnje mnoho wopytowarjow pschiwabi.

Z **Worklec.** Pančanska jednota „Sokol“, kiž ma wo wsy a we wokolinje rjanu čŕjódku horliwych sobustawow, wotmě sobotu swoju měsačnu zhromadźiznu we wjesnej korčmje. Zo sokolska ideja tu a tež we němczowatym klóstrje, hdźež wulki dźěl Serbow za cuzbarstwo so prócuje a swoje mocy wopruje, přiběra, za to bě přistup sedmjoch nowch sobustawow z najlěpšim dopokazom. Wažne je, zo so dorost z časom za Sokolstwo dobudże. Tutych nowych powita starosta bratr Natuš z wosebitej radošću, pokaza krótka na zamysł Sokoła. Sokoljo dyrbja być skrućeni Serbja, njepowalne skały, na kotrež móže so narod spušćeć. Aktivni maja disciplinu dźeržeć, načolnika posłuchać a jeho postajenja wuwjesć. Tak so jemu dźěło woloži. Kóždeho z ruku powitajo wotewza jim z tym slub, zo chcedża po sokolskich zasadach swoje sobustawstwo wukonjeć. K tomu hišće doda, zo maja Sokoljo najprjódcy w jednoće wšě swoje mocy woprować, potom hakle w druhich towarstwach. W dalšim jednaše so wo dospołny zapisk sobustawow, kaž jón Zwjazk žada. Zapisowar bratr Kral přečita wšěch a trěbne data so wodpohonichu. Też sobustawske kartki so zarjadowachu. Dla jězby a wobdźělenja na zwjazkowym swjedźenju we Wulkim Čisku (14. žnjeńca) so nadrobnišo rěčeše, tohorunja we jednoćinym swjedźenju, kiž ma so 28. požnjeńca we Worklecach wotmješ, za kotryž je wosebity wubjerk postajeny, kiž změje w bliźišim času posedźenje (po Swjatkach). Přiložnje přitomneho znateho serbskeho časnikarja ze Dobrošic starosta wosebiće powita. Bratr Lešawa dopominaše na přjedawše wučinjenje, zo ma so po možnosći pri kóždej zhromadźiznje serbske pisanje wučić a přeje sej, zo by so też porjadnje přewjedło, k čemuž přitomni přihłosowachu. Potom rěčeše zahorjace słowa za našu lubu narodnosć a maćerščinu, napominaše wšěch, hódni być serbskeho mjena, swojeho serbskeho nana a maćerje. Nadźijomnje su jeho słowa wšě na dobru rołu padnyle. Z jeneje strony so přeješe, zo bychu so jednoćine zwučowanja też wospjet w Pančicach wotměwale, štož načolnik přilubi. Sokolske spěwy wobrubjachu cyle posedźenje a z nimi so też zajimawa zhromadźizna skónči. Z wutrobnym „Na zdar“ rozžohnowachu so Sokoljo, hač do Swjatkow sej měra popřeja. Potom zaso z nowymi mocami dale.

Ze **Smječkec.** Před někotrymi létami kupi dobroćelka běznoho człowjestwa, sławna Swjedka, knjeni Elza Brandströmowa njedaloko kupjele „Marijneje studnje“ (wot tchdomnišeho wobsedźerja Nagelstoka), připrawi a wotewri w jejnych rumnosćach sanatorij k wóćerstwjenju běžnušich němskich, awstriskich a druhich wójnskich jatych. Hižo někotre sta tamnych wojowarjow je w běhu posledních léćnych počasow lěpšiny tutoho khwalobneho skutka wuživału. Tohorunja też létsa k 15. rózownikej zaso, tukhwilnje 80 „jatych“ do wustawa začahnu. Tam nětko někotre njedźele zawostanu, zo bychu sebi tu znowa přjedawši čiłosć a strowotu zaso nadobyli. Rjany park z krasnymi štomami też wjele k wulěkowanju přinošuje. W rjanym wukhodźowaniščo pozběhuje so pyšny zornowcowy kamjeń abo tafla ze zarytymi pismikami, jako njezhinity symbol nutrneje dźakownosće wotkhadźacych khowancow napřećo slawnej wukubłarcy. — Kaž wémy, je so naspomnjena wukrajanka pječa na to zwjazała, tutón wustaw při kajkichžkuli wobstejnosćach wósom lět financielnje wudźeržować za wotyknjeny zaměr.

Z **Kukowa.** W tychle dnjach zhladuje murjeński mišter Michał Šołta (Cyž), kiž bu z přileżnosću swojeho złoteho jubileja jutrownoho jěchanja tak wulcyšnje wuznamjenjeny, na 40lětnu swěrnu słužbu w zajimje tudomneho klóstra Marijneje Hwězdy. Po tak dołholětnej dźěławosći žeždi kóždy za měrnym wječorom žiwjenskim. A tuž je so rozsudźił, z 1. junijom t. l. swoje zastojnstwo złožić. Tutu přileżnosć wuži klóstrske knježstwo přez wysokodostojneho knjeza propsta Maksa Mačeka, zo by so jemu za swoju dołholětnu swěru a dźěławosć dźakował a to w jara jubilara počesćowacym dopisu. Jako znamjo wosobiteho připóznaća tutoho (murjeńskeho) dźěła a za mnohu wupomoc w stražowanju klóstrskich statokow je Hnadna knjeni jemu wot naspomnjeneho časa dobrowólnu měsačnu penziju postajiła. Tak je při swojej statnej renće a małym hospodarstwje, pódla kotrehož chce so dale swojemu dotalnemu powołanju we wsy wěnować, jemu bjezstarostny wječor žiwjenja zwěsćeny. We připósłanym dopisu wupraja knjez propst swoje naj-

Hospodarski rozhlad.

wutoru 31. meje 1927:

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,216	100 pólsk. markow	47,025
šwedzelski punt	80,479	100 čakosl. krónow	12,49
100 šwajc. frankow	81,10	100 franc. frankow	16,51

Berlinska bursa sawosta też jatšera w dotalnej zhłabosći. Kursy efektow běchu wschelake, kótrejuž so dale sešłabjowachu. Wobrot na wikach z dołhoćasnymi a ventowymi liśićanami bě tehorunja jara šnadny.

Produktowe wiki pschinjeschcu žitej nawe powyschenje płaćišnow, hačrunjež njewotpowjedowaše powyschenju płaćišnow we wukraju. Wšěch druhim žita wječera po zentnarju wo 10 pf. horje frajschu. Wěžera płaćeschce zentnar

w Drježdźanach (šandź. pjatk):
pschenicy 73 kg. 15,15—15,40 hr. (14,90 hr. hač 15,15 hr.)
pschenicy 69 kg. 14,65—14,90 hr. (też tak)
rožki 69 kg. 13,75—14 hr. (13,55—14 hr.)
rožki 68 kg. 13,10—13,35 hr. (12,90 hač 13,15 hr.)
jačmjenja nałětnjeho 13,50—14,25 hr. (też tak)
nasymskeho jačmjenja 12—13,50 hr. (też tak)
wowsa 13,35—13,60 hr. (13,25—13,50 hr.)

w Berlinje:
pschenicy 14,75—14,95 hr., rožki 13,60 hr. hač 13,90 hr., jačmjenja nałětnjeho hr. 11,60—13,20 hr., wowsa 12,10 hr. hač 12,40 hriwnow),
w terminowym wikowanju w Berlinje:
sa meju: pschenicy 15,— 15,20 hr., rožki 14,05—14,07½, wowsa 12 hr.,
sa julij: pschenicy 15,40—15,38¾ hr., rožki 13,45—13,42½ hr.,
sa september: pschenicy 14,02½ hr., rožki 11,92½—11,95 hr.

Na pschedan.

Prošata w Kamjezach 10 pola Hodźija — w Kumschizach čo. 10. — Prošata a trawušyćaŕ sa 195 hr. kuješi dwór w Porschizach.

Kóń 4-letny w Stachowje 45 — 4-letny Hartmann we Wjeleczinje, telefon 27.

Bóžki Fragta na Zidowje, telefon 3982.

Krowa, ja 2 njedźeli smje cźelo, w Płaczejach 71 — k rěsu w Spšeri čo. 3.

Kowańnja je wschitkim gratom w Hródku, Jägerstr. 7.

Kolo motorske w Budyschinje, Klingst, Hoschiz hasa 17.

Cźeljeźi kundros a bórny, Ilsemann w Radoschu pola Hródka

Kupicź pytaja:

Sćuwo. Jäkel w Hródku, Sahrodnička haša 5.

Pschikazańcy pytaja:

Dźowku a hrjeznu, Rychtaŕ, kubeŕ we Wolschcinizy pola Lubija.

Połzu do domu, Tišćańca w Lubiju — do młyna we Schěrachowje.

Schofera Reinhold Thomaš w Jaleźay 11

Dźiwaczerku do zahrodki, Wieza w Budyschinje, Wjeleczańska dróha.

Pschešadźowanje zawotajeńtwa

w **Hródku** hrjedu 1. junija pop. w 2 hodź. pola Hiſe, Schlosbezirk 2: Schpihelaj, komoda, soła, 5 stołow, cźah. nik na sćěnu, drasty w kamor, łožy, kuchinske sudobje, kchina, wschelaka drasta a kruch kanimy.

Sdubniłzy na pschešadźowanje.

hrjedu 1. junija 1926:

w **Dornim Wujezdźe** pop. 1/4 hodź w Herbikej gruschcze: Sofa, gramofon, muzazy wobsćel, kabat, 5 klubowich łazow, 10 mtr. barchenta, wschelake sbytki, 5½ mtr. čorneho satenga, 3 žonj. wobleći;

schtwórtk 2. junija 1927

w **Budyschinje** dop. we 9 hodź. na šudnistwje: 11 nowych winowych šudźikow po 20 litrach, nětkhdźe 2 cźm. dubowych beskow, 8 nowych šudźikow za šnadźenje rostlinskow, nowy winowy žud po 200 ltr., 3 pjenježne kamory, pišaušej blidźe, połcźowy krajak, wolij mjeschcza maschina, motor, kórkowy truhł, bruny šunitši nawobleka, wachoški nawobleka, šunitši kabat, hosłoćka maschina, tschetschiwaza maschina, normalny cźahnik, Agowa praša, 5 cźahnikowych pichipowjescichkow, 15 blidowych cźahnikow, 6 jasonskich cźahnikow, hubłe z kaschcikom, 4 zdźeli, motor 7½ PS. a 4 PS. z wobstejnym sahibakom, drasćicha, běły stejazy pjuh, dubry wjercźaty maschina, šedlaćska schijaza maschina, lehaństi sofa, wulki kanor, njewobkowany hołtzwišti wós, njewobkowany 2-kolesaty wós, pschihotowaśe blioko, stoł pched pišauške blido, 5 pišaušich blidow, 2 pschedšwinski garderobje, automatiska pjerowa maschina, vitrina, stejazy schubkel, blido, kobza, sofa, šiłowane klobuki, sportske cźapki, našeschiši cźahnik, klamowej blidźi, kofejowy warjak, 52 bleschow sekta, 10 bilkow płaszkow, 8 bilzejow, 2 bleschi likkrow, mała pućowanska toschka, šidki łyt na botaze, 25 tyskow lameta, bezzimalnej wahy, 9 elektr. lampow, wołzowy uhlyšći stoł, 5 pišaušich krzow, 3 kuhjowe kamory, hławizy, lanowišti wós, koschowy wós, bobras, blidło sa kurjerjow, mjechi stoł, stoł pched pišauške blido, autowej kapuzy;

w **Delnim Wujezdźe** dop. w 9 hodź. we Wawerez hoscźenzu drasćny kamor;

w **Lěšeej** pola Delnjeho Wujezda dop. w 10 hodź. w hoscźenzu Lauz-hulodga;

w **Lipinach** pschip. w 12 hodź. w hoscźenzu schćrokomlóčaŕ;

w **Wětkim Khołmzu** pop. w 3 hodź. w Jeroschez hoscźenzu: Kóń, piana, cźisto łoźaza maschina:

we **Werminghoffje** pop. w 5 hodź. w hoscźenzu: Symiki nawobleka, fotografiski aparat;

w **Lubušku** dop. w 9 hodź. w Skoinzej hoscźenzu: Radioaparat, mužazej koleśy a wschelaki koleśarski cźapor.

Škrowe depeše.

Barlinske produktowe wiki dźenja dop. 3/4 11 hodź.: Witi su hišcźe mało wumite.

3/4 12 hodź.: Pschi šnadnym wobrocźe njeje dalsche wuwicźe wikow hišcźe spóznacź.

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe symje po tuni abo 1000 kg hewak: 100 kg płaćizna po złotej hriwnje.

	30. 5.	27. 5.		30. 5.	27. 5.
Pšeńca	295-299	293-297	buny	20-22,00	20-22,50
rožka	272-278	270 276	woka	22-24,50	21-24,00
nal. jačmjeń	238-264	230-262	módre lupiny	14-15,75	14-14,50
naz. jačmjeń	—	—	žołte lupiny	16-17,50	15-16,50
wows	242-248	240-246	keradella	18-23,00	21-25,00
kukurica	194-197	192-197	raps. wosmik	16,00	15,60
pšeńć. muka	38,30 75	37,32 27	lany wosmik	19-20,20	19-20,00
rjana muka	37-38,50	36-38,00	poch. melasa	—	—
pš. wotruby	15,75	15,75	bérnj. kruški	34-34,20	34-34,20
rjane „	18,50	18,50	sypo, 50 kg	2,50-2,85	2,50-2,95
raps „	—	—	rjana słoma	1,75-2,00	1,85-2,05
lane symje	—	—	pšeńcna „	1,10-1,50	1,10-1,50
hróch	27-30,00	27-30,00	wowsna „	0,95-1,20	0,95-1,20
pjeluški	20-22,00	20-22,00	ječna „	0,95-1,20	0,95-1,20

Drježdźanska burza.

Pšeńca	303-308	bérnjace kruški	34,00-34,50
rožka	293-298	pšeńć. wotruby	14,50-15,00
nałětni jačmjeń	270-285	rjane wotruby	16,50-18,00
nazymsk. jačmjeń	240-270	pšeńcna muka	50,00-52,00
wows	267-272	rjana muka	41,50 43,00
čerwjeny dźećel	230-240	woka	28,00-29,50
raps	—	pjeluški	28,50-29,50
kukurica (Mais)	190-195	hróch	33,00-37,00
suche truhanški	14-15,00	cokrowe truh.	19,00-21,00

Płaćizny rěznego skotu na Drježdźanskich skótnych wikach.

30. meje.

59 wol., 220 byk., 240 kruw. a 33 jałoje., 1826 ćelat, 469 wowcow, 3740 swini.

Płaćizny za

woły: 1. 62—63, 2. 51—56, 3. 47—51, 4. 39—45;
byki: 1. 61—64, 2. 56—59, 3. 48—53;
kruwy: 1. 57—60, 2. 49—54, 3. 30—42;
jałojcy: 1. 62—64, 2. 50—60;
ćelata: 1. 83—87, 2. 75—82, 3. 65—70, 60—64;
wowcy: 1. 62—66, 2. 48—56, 3. 42—46;
swinje: (přez 300 pt.) 62—63, 2. (200—300) 61—62, 3. (200—240) 60—61;
rancy: 53—56.

wutrobniše zbožopředa a chce Boha prosyć, zo by jemu hišće mnohe lěta w čilosći a strowosći spožćił, a tak so hišće dołho w jeselišć mohł na płodach swěrneje dźěławosće. Tak česći tež klóštrske knjeństwo swojich dźěłaćerjow a chce to najlěpše za nich. Tež Serbske Nowiny, kotrychž swěrny čitař jubilař z dawna je, přeja dalšeho Božeho žohnowanja za zbywacy čas žiwjeńskí.

S **Wudworja.** Wokrjesny wobstaranišći swjazk, wotdźělenje sa wojerske wobstaranje w Kamjenzu, směje pjatk 3. junija 1927 dopołdnja wot 9 hač 12 hodź. we Běłej Serbšej grynčke we Wudworju rěčano dźeń. Tam budźe šastaranišće a wobstaranišće należnoće wotbyte a namjety a prošby, kiž šastaranje a wobstaranje naćuwaju, bo tam přichijimaju. Potrěbni doštawarjo pschipomoży sa veteranow ſ prjedawšchich wójnow móža so tohorunja wo radu wopraschecz.

S **Wojerez.** Pola tudomneho finanzneho hamta bu dawkowy sekretar Krüger sa wyschschcho dawkowego sekretara a dawkowy assistent Kreßner sa dawkowego sekretara pomjenowany.

S **Nowneho.** Row Mateja Nowuscha nětkaji njechmanik hižom tři lěta dołho wonjecejesćuje. Wnuk semrěteho, kiž ma so wothladanje rowa staracz, je jón pschezo w pschikladownym porjedze dźerżał a ſ kwětkami pyschił. Sańdźenu sobotu je sažo nětko na rowje někotre kwětki swutorhał a některe słamał. Na městu wosoby tukaja, so tele njeknježomnosće cźinu. Ju zu tehodła polizija wosjewili. Kak dołho je tukanje woprawnjene, polizajske pschepytanje dopokaja.

S **Hornich Wodow.** Pschi jenym wóhnju 6. meje ſu tu kradnyli 3 słote muzaje cźaſnik, słoty žonjazy cźaſnik ſ rjeczazom, słoty narucźnizowy cźaſnik, naschijny rjeczas, schlipkowu jehlu, wérowanički pjerschćenje, słoty dźesaćbrinowat ſ rjeczazom, 4 bryllantowe pjerschćenje, 24 silbornych łyžow a nože a widliczki.

S **Běleje Wody.** Sańdźenu njedźelu zwjeczeſche tudoma wohnjowa wobora swjedźeń swojeho 25ćeneho wobſtacza. Wjele žiwnobnych woborow, wosebje teſ ſ Hródkowskeho a Kalawskeho wokrjesa bě na jubilej pschischło. Dopołdnja běchu zwucźowanja a nadběh na wumyzleny woheń. Popołdnju cźehnjeſche swjedźeńſki cźah pisches wjes na swjedźeńſke měſtno, hdźež měſeſche gmejnſki prjódstejeř Badenz powitanku a swjedźeńſku rěcź. Sabrodſkej woborje dosta so mnoho žiwopschećowow. Swjedźeń wotmě so jara harmoniſaj.

S **Traujow** pola Delnjeho Wujesda. Sańdźenu źrjeu bě běchu hebi Schinkej hólzy ſ konjom na polo dojeli. Wonkach dyrbjachu konja wupschahnyć a wótwróćo storcźicź. Konja šapschanychu sady ſa rjeczas, kiž běchu ſa wótku powjeſli. Jako bo rjeczas wo koło schmótrazy pocźa, so kóń płóſchi a pocźa ſ wojom cźekaz. Schinkowa konjej napschećzo stupi, so by jeho sadźerżała. To pak bo ji njeporadźi, tóń ju porany a ji dźeru do hłowy nańi, so bjes wědomja teżo wosta. Też wowka spyta konja sadźerżeć, tu pak wón ſ wojom potorhny, ji kobzje wobodře, ruku wustorci a ju w njeswěrnocźu cźežko rani, so žo też bjes wědomja swjeże. Ludźo pschikhwatachu na pomoz a sadźerżachu konja, na to tichańezhu wobjeſ žonje, so bychtej sažo k wědomju pschischłej, to žo jim też poradźi. Žonje žadźichu na wós a dowjeſechu je domoj, hdźež nětk cźežko chorej leżitej. Bóh spodźiwz jimaj, so bychtaj bórzy sažo wutworiłej. Schto móża dźeći druhdy do njesboża naczinicź. Njech je tónle pad wschittkim k warnowanju, so dźećzom njebychu pschejwjele dowěrili.

„K 100 lětnemu šulskemu jubilejej we Wukrančicach

— myślicźki“ (někotre) je napiſmo naſtawka, kotrež w Serb. Nowinach cźo. 121 (25. V. 27), podpisany wočzera (na Boże stpicźe) psched wocźi dóstach. — „Pětdźeſchi jedyn schuleř (E. S.)“ je jón podał, — horliwy Serb, ale lajik, kaj wobſtaſ a wopschijeſcze rosprawy ſesnacź dawa. Tuž to ja njeſym, — też rodźeny Serb a „nětdźeſchi schuleř“ Wukrančańſkeje tam lutherskeje schule (ſ lět 1854 hač k jutram 1860), — kotrejž tym nětko mohł rjeż nuſowany też některe „myślicźki k blišemu 100lětnemu jubilejej“ tu ſ krótka wojjewicź.

Wobdźiwacź mam ſdobnje pschedе wschém horliwosćą a ſmuježitosćą rosprawjerja (dopominaju mje na Jan. 2, 17b: „Sstrowosći wo twój dom atd.“), kotrejž ſmě ſ połnym prawom prajicź: „..... Ja mózu khrobłe wobtrucźicź: Wy Wukrančenjo ſće ſami na tym wina, dokelž dawaće ſebi bracź, ſchtož je waſche! Kak bychu hewak możno, ſo waſche dźećzi zuſemu duchej a zuſemu waſchnju pschewoſtajiſće? Wy woſadni, pisches waſchu liwkoſcź ſmy pschiſchli. Hdźež dźenża ſtejimy, — ſo mjenujmy „nětdźeſchi cźiſtoherbſtwo“ Wukrančańſka ſchula a wobſada je w běhu poſledních 25 lět ſo hižo nimale połnje „pscheněmcźiła“ atd. — Schula je to bjes dwěla pisches ſnatu pruſku wſcho Serbſtwo ſahubiazu pschekłepanoſcź; tola ev.-lutherſka zyrkej tam ma dotal hiſchcze ſnajmjeńſcha cźitańſke herbſke Boże ſłużby. Ale kak bórzy też tele pschestanu, — njepſchindźeli wumoženje, ſo tamni Serbja herbſkeho paſtyrja duſchow bójtanu!

„Nadźiju njejmy hiſchcze zgłe ſnuſchcźili“, — praji rosprawjeř E. S. — Moja młódſcha ſotra (ſ bydłom we Wósporku) pak njedawno (24. V.) mi pišaſche, kak ſ Wukrančicź hłóſ tlinczi — tónle: „Haj, hdy bu luby wuj (měnjena je moja maliczkoſcź) herbſkich duchownych a muczerjow naładźacź mohł, hychu wſchak herbſke ſpěwarſke knihi trjebane byłe; nětko pak, hdyž jena wobłada po druhej (Kettiay, Kotezy atd.) ſo pscheněmcźa, bychu nuſnje ſebi němſke ſpěwarſke kupowacź, a schto by potom ſ nowym nakładom herbſkich knihi chcźyło?“ — Njeje tak?! — Serbja ſo ſami pohrjebuja. „Hrěch je ludźi ſkaženje“ (Pischigł. Sal. 14, 34b). Mnohy (jich dosć wjele) ſu radšcho dale lěni, nje-ſodni. rosprjeſicheni, do ſwěta ſahladani atd. město ſathowanja a hajenja herbſkeje ſprawnoſcźe a wótzowſkeje ſwěry, kotraž je ſahorjenjom ſpěwaſche: „Serbja, ſakhowajcze ſwěru ſwojich wótzow rěcź a wéru!“ — Woni drohe namrěte kubło a bohatiwo maczerjenje herbſkeje rěcźe a žiweje ſ Bożeho ſłowa płodżeneje wótzow wěry — jako nětkajſi ſtary, dodźerjany kabat ako njecźiſtu ſuknju wotcźiſnu (a ſo nowocźaſnuje cźeſko a krótko draſcźe, ſo je jich khudoba a hańba wſchemu ſwětej ſjawna). —

Ssam wſchehomócny Bóh tajſim ſlepym a bědnym ludźom pomhacź njemóże, hdyž poknje płacźi: „Wy ſće njechaſi“ (Mat. 23, 37c)! A hnydom dale „pišane jteji“: Hlej, waſch dom dyrbi wam puſty woſtacź“ (Mat. 23, 38)! —

Někotři pak hiſchcze (też we Wukrancźizach) ſwěrni, — „ſtare pożledńje duſche, praja, ſo na duchownego radſcho nčmſki pożłuchaju.“ — Cźehodła? „Hdyž jim ſpowjednu wuczbu herbſki djerzi, też pożledni kuſk nutrnoſcźe jim precź bjerje, dokelž je jeho herbſke powědanje njeſrożumliwe“(!). — Oh, kajka je to ſcźerpnoſcź a bědnoſcź! —

Ja (podpiſany) bych drje měł 100lětne ſtawizny Wukrancźanſkeje ſchule a 85lětne tam evang.-lutherſkeho ſtadła napiſacź, hdyž ſym tam na 30 lět dołho wuderżał a runje dla wobjeſe ſchuliſkeje tam ſałoſcźe a ſ njeje wurośćenego hubjenſtwa, kaž ſdobnje też dla cźělnje brajchnoſcźe (njemwhoſiliweje hłuchoſcźe) ſo na wotpoczink podał (NB. pschi ſpocźatku lěta 1903); — ale 100lětne ſtawizny nětko ſa 2 abo 3 njedźele, dokkadnje, po piſmje („aktenmäßig“!) ſeſtajecź — mójno njeje, a ſo to też pschede wſchém njeporucźa — **dla wſchelakich waſnych a łoſtocźnych pschicźinow a winow!** Pschi tom abo tu nuſny **ſtawiſniſki wotkhad** abo wotſkup (hiſtoriſke Diftanz) **hiſchcze daty njeje!** — Tohodła „vivat sequens“, t. r. druhi něchtó to, da-li Bóh, dokonjej! — Hacź hdy k tomu dóńdże psched jónu „lubym ſudnym dnjom“, — ſchtó mohł to prajicź?!

Tuž chcemy, lubi wboſy Serbja, pokutnje mjelcźecź, bo ſo hicź, wozucźecź a ſ pſalmiſtu Davitom ſdychowacź: Wumoż mje, mój Bože, wot mojich njepschećelcźelow, ja ſo ſthowam pschi tebi! Wucź mje cźinicź po twojej woli atd. (Pſalm 143, 9—12).

S Khróſtawy, dźeń 27. rožownika 1927.

Faraŕ na wotpocź. M. Urban.

Drježdźanska wustajenca lětny rozhlod 1927: Papjera.

Přichodnu ſrjedu, 1. junija připołdnju wotewrja daloko přez mjezy naſeho kraja ſławnje znata Drježdźanska wustajeńca zaſo ſwoje wrota a kóždołětnje poſkića nowy predmjet, lětſa ma hesło: Papjera.

Papjera je zakład dźensnišeje wysoko wuwiteje kultury a cyleje wědomoſce. Wulki rozkěc na wšěch polach kultury bě hakle możny, hdyž papjerna industrija pokrjećowaše.

Wudobywanje papjery a jeje nastaće budźeny nadrobnje w dźěłaceych maſinach a w twornjach widźeć a też wšě możne wuživanje papjery a papjerjanych wěcow.

Za kóždeho kulturneho człowjeka budźe lětuša wustajeńca nimo měry zajimała, dokelž tajki predmjet ſo dotal hišće na ſwěcze w tajkej dospołnoſci żenje njeje w cylku wustajił.

Wša papjerna industrija a wědomoſć ſtej ſebi rucy zawdałej, zo byſtej ſwój hobrski nadawk dopjelnilej a ze wſeho kulturneho ſwěta budźa ludźo wobdźiwacź, kak papjera dźensa wobknježi a wjedźe naſe cyle žiwjenje.

Drježdźanska wustajeńca ma wulke, njeſmerne krute a twjerde twary, kotrež hižom dłeje hač lětdźesatk ſtoja a k nim ſu hišće dyrbjeli w běhu poſledních měſacow wjele nowych poſtajić, zo bychu wšo z tuteho predmjeta pokazać móhli.

„Bydlenje a ſydlenje 1925“ a „Zahrodna wustajeńca 1926“ ſtej hišće w žiwym wopomnjeću a tak budźe ſebi też „Papjera 1927“ přihłoſowanje tyſacow, haj miljionow dobyć; čakaju dźě wšitcy ze žadoſcu a z wulkimi nadźijemi na nju a wot 1. junija hač do oktobra budźe wšědnje po zwučenym waſnju wotewrjena a tak budźe přileżnoſce doſć za kóždeho, ſo ſebi najlěpši čas wuzwoli.

Wo jednotliwych dźělach a wurjadnych zarjadowanjach přinjeſemy nadrobne rozprawy, zo bychu naſi čitarjo, hdyž tam ſami do wustajeńcy přijedu, přihotowani byli. D.

Najnowiše z cyłeho ſwěta.

— **Schkrowa powěſcź wo wjedrje ſa julije hrjedu:** Woſtajnje cźopło, rjenje, ale njewjedra ſu możne.

W nozy k njedźeli je w tólnjach Lipicźanito-Mokawſkeho létaniſchcźa wohenj wudyrił a ſo na dźěłarnje wuſchěſtrěł. Woheń we wolitaſtym drjewje wjele ſyrowy nadeńdże. Haſcherſke dźěło bě ſ rosbuchanjom benzinowych ſudobjow a patronow létaršeje polizije pocźeżene.

*

W Chatres w Franzowſtej ſo wojerſke létadło leco ſapali. Lětarjej, kapitan a podoffizěr ſ palazeho létadła ſ padakom ſtocźiſchtaj. Kapitan ſo pschi tym ſaraſy.

Towaŕstwowski powěſtnik.

Budyšin. Serb. tow. „Nadźija“ zeńđże so dźensa wutoru (31. 5.) wjeċor we 8 hodź. w Serb. Domje. — Prosymy wo bohate wobdźělenje. Předs.

Budyšin. Naša „Jednota Sokoł“ ma swoje zwučowanja kóždu ſrjedu wjeċor we 8 hodź. w towaŕſowni (Christl. Vereinshaus) na Hornjerſkej hasy. Načolnik.

Bukecy. „Radoſć.“ Spěwna hodźina jutře ſrjedu wupadnje. Přichodne spěwanje je ſrjedu po ſwjatkach, 8. junija. Dirigent.

Komorow. „Jedn. Sokoł“ zmeje štwórtk wjeċor po zwučowanju wažnu zhromadźiznu. Žadyn sobuſtaw njesmě wuwostać. Starosta.

Małeſecy. „Jedn. Sokoł.“ Hudźba zmeje jutře ſrjedu w Krakecach rozwučowanje, nic w Delnjej Hórcy.

Nawječorny wokrjes „Sokoła“ (Khróšćicy, Njebjelčicy, Pančicy a Wotrow) zmeje pjatk (3. VI.) wjeċor we wosmich zhromadne zwučowanje w Njebjelčicach.

Ralbicy. „Lilija“ spěwa přichodny štwórtk wjeċor 1/2 9 hodź. W połnej lidźe wočakuju wšitkich. M. H.

Serbscy pčołarjo! W Prazy wotměwa so lětſa wot 3.—10. julija wósoſłowjanſki zjězd a pčołarſka wustajeńca. Štóž by tam chcył sobu jěć, podaj hnydom swoju dospołnu adresu. Jězbu mamy na čeſkoſłowakſkej železniey wo połoycu potuſíšenu a w Prazy za tuni pjenjez dobre přenoċowanje a wšě druhe zastaranje a legitimaciju dostanjemy darmo, dyrbimy pak dospołne adresy wšěch wobdźělnikow hnydom měć. — Jězba je na 3 dny wotmyslena (2., 3. a 4. julija) a płaći za jenotliwu snadź na 25 hr. Zamołwjenja njech so hnydom póſćelu na adresu:

„Wrjóś“, Post Räckelwitz b. Kamenz i. Sa., abo: Smolerjec knihaŕnju w Budyšinje.

Slepo. Tow. „Swěrnoſć“ wotměwa přich. štwórtk, 2. junija, wjeċor w 9 hodź. pola Bastijana swoju lětušu hłownu zhromadźiznu. Dokelž ma so nowy předsyda wolić a dla přihotow za skhadźowanku serbskich ſtudentow we Slepom kónc julija dyrbja wšitcy cyle wěſće přińć. — Po zhromadźinje budźemy hišće spěwać. Pismawjedźeŕ.

Zjenoċeńſtwo serbskich wučerjow zmeje ſrjedu, 8. junija, dop. w 10 hodź. w Serbskim Domje swoje posedźenje. Wšitcy serbſcy wučerjo we službje a na wotpočinku ſo z tutym přeproſuja. Dźeńſki porjad: 1. Rozprawa předsydy. 2. Rozprawa pokładnika. 3. Wólby. 4. Naše měſanoŕeċne šule w knizy: „Die Wenden“ wot O. E. Schmidt. 5. Wšelake. Kral, předs. Krawc, zapis.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku Marko Smolerjec w Budyšinje. — Za lokalny dźěl a feuilleton A. Dučmanc w Budyšinje. — Za hospodarſki dźěl: Arnošt Bart w Budyšinje. — Za nawěšćki G. Janak w Budyšinje.

Moltkowa drogerija

Hermann Schubert

w Budyšinje, na Moltkowej dróży 6. Tel. 3746

poskića

sela, barby, laki, serščowcy, gyps, cement, karbolineum, chlorwapno (Kalk), wapno k pleowanju, solitšity syrićnatan, jatrowy tuk za skót. Symjo načinjace sredki, koperowy vitriol, železowy vitriol, mašin. wolije, masy za kopyta a kože

Wosebje tunje poskićenje jězdnych kołow prěnjeje rjadowanje

po poniżenych płaćiznach najlěpšo

znamki kaž **Opel, Phänomen, Schladitz, Pfeil.** Wuwjeduju też wšě wuporjedżenja jězdnych kołow a šijacych maśinow.

Sym zastupjeř N. S. U. motorskich kołow.

Martin Gabriel w Běłej Wodze

Dom jězdnych kołow a šijacych maśinow.

Wuporjedżenje wobnća

solidnje a tunjo w najkrótšim času.

z ruku šite

z drjewowymi hózdźikami

Ago (bjez šowa a hozdźika.

Crepe-gumijowe póduše

so na wšě črije přidźinja

Heinrich Mohr

w Budyšinje, na Žitn. wikach

Pisane łožowe nawoblečenja a łožowe płachty, wupjerki, najl. twory, wulki wubjerk, jara tunjo

K. Erler w Budyšinje na Žitnych wikach 11 znapřeča hosć. „Stern“

Ręču serbski!

Młode husy

1. lehnidło su na předań

w Hušławje čisło 9.

Zbytki wóskowanych tkaninow

šórcuchi z kožanych tkaninow, přikrywy na bilda a sofy

tunjo pola **J. Erler** w Budyšinje, na Zw. Lawsk. hasy 10

Ziwnosć

z masivnymi twarjenjemi a 18 kórcami wšeteho wotnajateho pola a ze stejacymi žinjami, je na předań

w Koslowje čisło 7

pola Njeswačidła.

Wulki wubjerk

krawatow, nohajcow zokow, slow kornarjow atd.

ma

J. A. Henoch

w Budyšinje na Hłownem torhošću 4. (Zloty hodler)

Vogtlandske ga. dliny, slon. vitrage, šaty, přikrywy, šórcuchi, wóskowane tkaniny, mnjace potrěby poskića Marta Bräuer w Budyšinje na Moltkowej dróży 5. Zhotowjenje šatow, wušiwanje mjenow.

Bohu lubemu Knjezej je so spodobało, našeho lubeho nana, dźěda a pradźěda

Jana Korlu Šmarandera

po dostatku swj. sakramentow w 87. lěće jeho žiwjenja do swojeje njebjeskeje wótčiny wotwołać. Jeho spročne čěło chcemy štwórtk dop. 1/2 10 hodź. w Zdźěri swjećenej zemi přepodać.

Hłubokozrudzeni zawostajeni

Jan Korla Šmaranderowa, hospodarka

Hańža Šmaranderowa rodź. Wićazec

Madlena zwud. Mjenowa rodź. Šmaranderec a 6 wnučkow.

W Zdźěri, Khelnje a Budyšinje, 31. V. 27